TRACTATVS
DE IVRE
ABBATVM
ET PRAELATORVM

Tám Regularium, quam ſecularium Epiſcopis inferiorum.

DE IVRE ABBATVM, ET PRAELATORVM,

Tàm Regularium, quàm Secularium Epiſcopis inferiorum.

TOMVS PRIMVS.

In *quo* pleniſsimè de eorumdem Origine, Inſtitutione, Abbatiarum Commendatione, Electione, Confirmatione, Benedictione, Exemptionibus, Immunitatibus, Priuilegijs, Pontificalibus Inſignijs, Præeminentijs, Moribus, & Doctrina, copioſè diſſeritur; & denuò Tomus Secundus in fine eiuſdem, additus reperitur.

Conciliorum, Sacrorum Canonum, Conſtitutionum Pontificum auctoritate; Necnon Sanctorum Patrum Sententijs, Legiſlatorum Regularis Diſciplinæ Regulis, & omnium Religionum Decretis, Theologorum, & Iudicentium placitis, iuxtà Romanæ Curiæ praxim illuſtratus.

Quibus omnibus Sacræ Rotæ Romanæ Deciſiones quamplurimæ, potiſsimùm recentiſſimæ accedunt, vnà cum Formulario Regulari, & ſexcuplici Indice.

AVCTORE

D. ASCANIO TAMBVRINIO DE MARRADIO

Monacho Vallis Vmbroſæ, Sacræ Theologiæ Magiſtro.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMAE, Ex Typographia Reu. Cameræ Apoſt. M.DC.XXX.

SVPERIORVM PERMISSV ET PRIVILEGIO.

ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISSIMO PRINCIPI CAROLO MEDICES S. R. E. CARD. AMPLISSIMO,

Et Congregationis Vallis Vmbroſæ Protectori Vigilantiſsimo.

MEVM de Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum (Ampliſſime Princeps) vt partum, adultum, & propagatum, recens in Orbem prodit opus, ſic tibi voto conceptum, quòd Cardinalitiæ dignitatis, Regijs editus Atauis, ornamentum Prælatorum maximum; quòd meæ Religionis Vallis Vmbroſæ Protector indeficiens; quòd meæ Gentis inter ſubditas, regnantibus MEDICEIS, cognitæ, Patronus munificentiſſimus; quòdq; ſis mihi, Homunculo quidem, hęreditaria magnanimitate, qua polles, Auctor increm ēti, iuſtiſſimè redditur. Exile munus eſt (fateor) ſi ſtylum in Codice reſpicias; dempta grauitate materiæ, & quàm neceſſaria ad rem optatam doctrinarum collectione: At ſi volueris animum ſcrutari, ad quem oculos dirigit Pijſſimus Deus in malè depictis Votorum Tabellis, eſt maximum: & meretur, vt quemadmodùm hactenùs, ità in poſterùm in patrocinij tui clien

tela quieſcere, ſuccreſcereq; me, patiaris, vota iugiter emittentem, vt ipſe Deus Optimus Maximus, te tuis Clementibus, & Leonibus Pontificio redimitum diademate adiungat; vt quot Orbes in Stemmate geris, tot Eccleſiaſticæ Ditioni Orbes ſubijcias, & Orbium Orbis Terrarum vniuerſus te Duce, pietate, literis, tranquillitate, omniumq; rerum exuberantia, Regio ſplendore floreat, & Cælum ipſum ampliùs non æmuletur; interimq; valeas, conatumque meum æqui, bonique conſulas. Romæ, ex Monaſterio Sanctæ Praxedis, decimoſeptimo Kalend. Februarij. M. DC. XXIX.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Amplitudinis tuæ

Additiſsimus Seruus, & Subditus

D. Aſcanius Tamburinius Monachus
Vallis Umbroſæ.

De Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm Secularium Epiſcopis inferiorum Tomos I. II. & III. Auctore D. Aſcanio Tamburinio S.Th. Mag.& Monacho Vallumbroſano ſumma diligentia elaboratos de mandato Reuerendiſsimi Patris Domini Auerardi Niccolini noſtræ Vallumbroſanæ Congregationis Præſidentis Generalis, Ego D Ignatius Guiduccius dictæ Congregationis in Romana Curia Procurator Generalis, perlegi, nihilq; in eis, quod Orthodoxæ Fidei, Apoſtolicæ Sedi, ac bonis moribus aduerſetur inueni. Immo ob inſignem doctrinæ ſoliditatem ab inſignioribus Theologis, ac Iuris Canonici peritis approbatam in communem omnium tàm Prælatorum, quàm etiam ſubditorum vtilitatem dignißimos exiſtimo, quòd typis quamprimum tradantur. In quorum omnium fidele teſtimonium hic manu propria me ſubſcripſi Romæ die prima Martij 1628.

Ego D. Ignatius qui ſupra.

Nos D. Auerardus de Niccolinis a Florentia Abbas, & Præſidens Generalis Ord. Monachorum S.Benedicti Congregationis Vallis Vmbroſæ.

PRAEFATVM Opus, cui titulus eſt: De Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm ſecularium Epiſcopis inferiorum, in tres tomos diſtributum, Auctore dicto D. Aſcanio noſtræ Cógregationis Monacho de noſtra commiſsione per prçfatum Admod.R P.D. Ignatium Procuratorem Generalem, & alios peritos Patres perlectum, ac reuiſum, & non ſolum, vt in lucem edi poſsit approbatum, ſed etiam de eruditione, & doctrina non parum Nobis commendatum, ad publicam commoditatem, vt typis mandari valeat, facultatem concedimus, ſi ità iis, ad quos ſpectat viſum fuerit. In cuius rei fidem &c. Dat. in Monaſterio S.Praxedis de Vrbe noſtræ Congregat. die 3. Martij Anno à Dominica Natiuitate 1628.

D. Auerardus Abbas Generalis manu propria.

D. Valerianus Rainerius Cancell.

Imprimatur ſi videbitur Reuerendiſsimo P.M.S.P.
A. Epiſcopus Bellicaſtren. Viceſgerens.

EGO Auguſtinus Barboſa I.V.D. Luſitanus de mandato Reuerẽdiſsimi P.Fr. Nicolai Rodulfij Sacri Apoſt. Palatij Magiſtri omni, qua potui diligentia, ſummaq; iucunditate legi, & iteratis vicibus reuolui Tomum primum Tract. de Iure Abbatum, & Prælatorum tàm Regularium, quàm ſecularium Epiſcopis Inferiorum, Auctore Admod.R. P.D. Aſcanio Tamburinio Monacho Vallis Vmbroſæ S.Theologiæ Magiſtro, nihilq; in eo inueni, quod Fidei Catholicæ, aut bonis moribus aduerſetur, immo potius opus hoc ſummo ingenio, & ſingulari doctrina elaboratum, Sacris Canonibus, & Summorum Pontificum Conſtitutionibus refertum, ac proinde in vſu frequenti, & quotidiana materia omnibus pernéceſſarium typis mandari poſſe cenſeo. In quorum fidem me propria manu ſubſcripſi. Romæ hac die 29. Ianuarij 1628.

Auguſtinus Barboſa.

EGO infraſcriptus accuratiſsimè perlegi, de mandato Reuerendiſsimi P.Fr. Nicolai Rodulfij Sac. Apoſt. Palat. Magiſtri, hoc opus de Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium quàm ſecularium Epiſcopis inferiorum à R.P.D. Aſcanio Tamburinio Monacho Vallis Vmbroſæ, & S. Theologiæ Magiſtro diligenti ſtudio, curaque erudita elucubratum, in quo nihil offendi, quod Orthodoxæ Fidei, Apoſtolicæ Sedi, aut legibus Eccleſiaſticis de librorum impreſsione aduerſetur: Imò quia hæc materies compendiaria methodo, dilucidoq; ſtylo ſolidis innixa fundamentis pertractarur, ideò dignum cenſeo quod typis ad communem vtilitatem vulgari poſsit. In quorum fidem me ſubſcripſi. In Monaſterio S.Praxedis de Vrbe die prima Februarij Anno MDCXXVIII.

Ita cenſebam Ego Don Horatius Morandius Abbas S.Praxedis de Vrbe Congregationis Vallis Vmbroſæ.

Imprimatur,
Fr. Nicolaus Rodulfius Sac. Palatij Apoſtolici Mag. ac totius Ord. Præd. Vicarius Gen.

Priuilegij Summa pro Impreſſore Camerali, & Vaticano.

CLemens Papa VIII. Diplomate ſanxit, ne quis citra voluntatem Dominici Baſæ, olim in Typographia Vaticana Impreſſoris, ſacram Bibliam, Concilia generalia, Epiſtolas decretales, libros ad Eccleſiaſticum munus pertinentes, ac etiam Sanctorum Patrum volumina, libros etiam cuiuſcunque generis, vel nouiter ab ipſo edendos, vel nouis additionibus auctos, per decennium ab editione cuiuſque voluminis imprimat, vel impreſſa venalia habeat. Quod Priuilegium Paulus Papa V. peculiari Chirographo in fauorem Hieremiæ Guelphi I. V. D. ac Impreſſoris Cameralis tranſtulit, indulſitque. Id idem Gregorius Papa XV. Literis expeditis, ratum, firmumq; haberi voluit. Violatores excommunicationis latæ ſententiæ pœna puniuntur. Quòd ſi in Terris S.R.E. ſubiectis id contigerit, confiſcatione etiam librorum, ac quingentorum ducatorum auri ſolutione mulctabuntur, vt latius patet in Literis ipſius Gregorij Papæ, datis Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub anulo Piſcatoris die 18. Octobris 1621. Pontificatus ſui anno primo. Quæ omnia Sanctiſſ. D. N. Vrbanus Papa VIII. in fauorem Andreæ Brogiotti Typographi Cameralis & Vaticani tranſlata & indulta haberi iuſsit, datis Literis apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris die 23. Martij 1628. Pontificatus ſui anno quinto. Signat. M. A. Maraldus.

AD LE-

AD LECTOREM.

PLVRIMA leguntur, humaniſsime Lector, librorum volumina, in quibus totum id, quod Iuris habet Epiſcopalis dignitatis Amplitudo, antiqui, recentioreſq; Iurium Conſulti, legumq; parentes doctiſsimè dilucidarunt : & ad recentiores quod pertinet eruditiſsimus, & ſapientiſsimus D. Auguſtinus Barboſa ſiuè ad antiquitatem, ſiuè ad electionem, ſiuè ad poteſtatem, ſiuè ad munera, ſiuè ad qualitates, ſiuè ad onera Epiſcoporum, & honores reſpexerint, deſiderium in foro verſantium, nouiſſimè, & affluenter expleuit. Cùm autem Epiſcopis in Eccleſiaſtica Hierarchia Abbates proximi dignitate gradiantur; & de Abbatibus placita in Concilijs, in Decretis, & in Pontificum decretalibus epiſtolis innumera occaſionem prębuerint Doctoribus diſputandi, Forenſibus litigandi, Ampliſsimis Cardinalibus in Congregationibus declarandi, Sacriq; Romanæ Rotę Tribunalis Patribus quæſtiones decidendi, haud contemnendus, licèt non abſolutus, reputabitur conatus noſter omnia, quæ ſparſim exarantur, & ad Ius pertinent Abbatum, cæterorũq; poſt Epiſcopos Prælatorum in vnum colligendi, examinandi, & Deciſionibus illuſtrandi. Finem habuimus in operis exordio priuatam commoditatem: cùm tamen excreuerit adeò, vt illud diuidere in duas partes opus fuerit; & tum Superioribus noſtris Reuerendiſsimo in primis Patri, & D.D. Horatio Morandio totius olim noſtræ Religionis Generali Præſidi; & in præſentiarum S. Praxedis de Vrbe meritiſſimo Abbati, Viroq; vndequaq; doctrina, natalibus, pietate, & ingenuitate ſpectatiſsimo, tum amicis innumeris, iiſq; doctiſsimis, oſtenderetur, viſumq; ad publicam vtilitatem vulgandum iudicaretur, obtemperauimus, & annuimus, & maiori, qua potuimus diligentia inter Monaſticas curas, & labores expolitum æternitatis characteribus cõceſsimus, quemadmodùm ob ſuperuenientium imprimendorum copiam ab operibus inceptis Illuſtris Cameralis Impreſſoris innumeras in dies, eaſque neceſſarias diuerſiones, non quidem ob minorem parentis diligentiam in emittendo nuncius præcurrit perfectum alterum, eundemq; grandiorem, grauioreſq; materias cõplectentem, iam iam dilapſurum è prælis, exitq; nunc ad lucem Tomus Primus. Tù igitur, quod reliquum eſt, ſtudioſiſsime Lector, lucubrationibus noſtris feliciter vtere; ſuſcipe labores noſtros lęta fronte; ac quam tua cauſa operam impendimus, accipe, vt aſſoles, in bonam partem. Vale.

INDEX

INDEX DOCTORVM

Qui in hoc Opus citantur.

A

ABbes antiquus.
Abbas Panor.
Abbas Vueſpergenſis.
Aegidius de Coninck.
Aegidius Bellamera.
Aemilius Acerbius Vallumbroſanus.
Aemilius Ferretus.
Aeneas Falconius.
Achilles de Graſſis.
Accurſius.
Alciatus.
Alexander ab Alexandro.
Alexander Moneta.
Alexander Raudenſis.
Alexander Caſſaneus.
Alexāder Trentacinquius.
Alexander Pelantius.
Aloyſius Riccius.
Alphonſus à Vera Cruce.
Alphonſus Villadiego
Alphonſus de Caſarubros.
Alphonſus de Caſtro.
Aluarus Valaſcus.
Ambroſinus.
Ambroſius Catharinus.
S. Ambroſius.
Ambroſius Gazzeus.
S. Anacletus.
Ancharanus.
Anaſtaſius Germonius.
Andræas Iſernia.
Andræas Gaillus.
Andræas Gambarus.
B. Andræas Abbas Vallumbroſanus.
Angelus Florentiola Abbas Vallumbroſanus.
Angelus.
Angelus Clauaſius.
Angelus Rocca.
Angles.
Annæus Robertus.
S. Anſelmus.
S. Antoninus.
Antonius Auguſtinus.
Antonius Cuchus.
Antonius Gabriel.
Antonius Gomez.
Antonius Grauatius.
Antonius Queſada.
Antonius Naldus.
Antonius Perez.
Antonius Ricciullus.
Antonius Theſaurus.
Aretinus.
Armendariz.
Arnoldus Vuion.
Ariſtoteles.
Arius Pinellus.
Arſenius Crudelius Vallumbroſanus.
S. Athanaſius.
B. Actus Epiſcopus Piſtorien. Vallumbroſanus.
S. Auguſtinus.
Auguſtinus Barboſa.
Auguſtinus Ticinen.
Auila.
Aymon Craueta.
Azeuedus.
Azo.
Azorius.

B

BAiardus.
Balbus.
Balduinus Iunius.
Baldus.
Bannes.
Baptiſta Confectius.
Baptiſta Coſta.
Baptiſta Lupus.
Barbatia.
Bartolus.
Bartholomæus ab Angelo.
Bartholomæus Vgolinus.
Bartholomæus Socinus.
Bartholomæus de Vecchis
S. Baſilius.
Baſilius Poncius.
Beda.
Bellarminus Cardin.
B Benignus Generalis Vallumbroſanus.
S. Bernardus.
Bernardus de Vbertis Cardin Vallumbroſanus.
Bernardus Grauæus.
Beroius.
Bertachinus.
Blaſius Melaneſius Generalis Vallis Vmbroſæ.
Bobadilla.
Boerius.
Bolognetus.
Bologninus.
Bonacina.
Bonignus Caualcanus.
Brunorus à Sole.
Butrius.
Burſatus.

C

CAbedo.
Cacheranus.
Cæſar Baronius Cardin.
Cæſar de Graſſis.
Cæphalus.
Caetanus.
Caldas Pereira.
Calderinus.
Camillus Borrellus.
Campanilius.
Campegius.
Caniſius.
Cano.
Capella Tholoſana.
Capiceius.
Capra.
Caputaquenſis.
Carbo.
Cardoſo.
Carocius.
Carolus de Graſſis.
Caſſadorus.
Caſſiadorus.
Caſſaneus.
Caſſianus.
Caſtaldus.
Caſtellinus.
Caſtillo.
Caualcanus.
Ciaconius.
Citadinus.
Cenedo.
Ceualios.
Clitouæus.
Conanus.
Corduba.
Coſmas.
Cotta.
Couarruuias.
Craſſus.
Creſcentius.
Cynus.

D

DEcianus.
Decius.
S. Dionyſius Areopagita.
Directorium Inquiſitorū.
Dominicus Soto.
Duazenus.
Durandus.
Durantes.
Dynus.

E

EMmanuel Barboſa.
Emmanuel Rodericus.
Emmanuel Sà.
Euerardus.
Eraſmus à Cochier.
Eudonius Lucatellus Vallumbroſanus.
S. Euſebius.

F

FAchinæus.
Farinacius.
Fedeticus de Senis.
Felinus.
Ferdinandus Rebello.
Ferdinandus de Caſtilla.
Flaminius Pariſius.
Flores de Mena.
Franciſcus Belflores.
Franciſcus Galettus.
Franciſcus Ghiſilerius.
Franciſcus Leo.
Franciſcus Mollinus.
Franciſcus Marcus.
Franciſcus Millanenſis.
Franciſcus de Piſis.
Franciſcus Vinius.
Franciſcus Victoria.
Fuluius Pacianus.
Fuſcus.

G

GAbriel Vaſquez.
Gabriel Pennottus.
Galeſius.
Gama.
Gamarus.
Gambara.
Gambarupta.
Garcia Maſtrillo.
Gaſpar Theſaurus.
Genebrardus.
Geneſius Minuccius Vallumbroſanus.
Gigas.
G Ichenius.
Gironda.
Gonzales.
Grammaticus.
Gratus.
S Gregorius Niſſ nus.
Gregorius Lopez.
Gregorius Epiſcopus Bergomen. Vallūbroſanus.
Guido Papa.
Guido Pancirola.
Gulielmus Durandus.
Gulielmus Benedictus.
Gutierez.

H

HEnricus Henriquez.
Hieronymus Gliamas
Hieronymus Gabriel.
Hieronymus Plato.
Hieronymus Venero, & Leyua.
Hieronymus Llamas.
Hieronymus Paulus.
Hieronymus Romanus.
Hippolytus Riminaldus.
Hoieda.
Horatius Gambarupta.

Hora-

Horatius Lutius.
Hoſtienſis.

I

Iacobus de Graſſis.
Iacobus Cancerius.
Iacobus Laurentius.
Iacobus Valdeſius.
Iaſon.
Illeſcas.
Innocentius.
S. Ioannes Chryſoſtomus.
Ioannes à Gochier.
Ioannes Andreæ.
Ioannes Bertachinus.
Ioannes Baptiſta Ferrettus.
Ioannes Baptiſta Scortia.
Ioãnes Baptiſta Conradus.
Ioannes Fileſacus.
Ioannes Garſias.
Ioannes de Imola.
Ioannes Lucidius.
Ioannes Maior.
Ioannes Medina.
Ioannes Maria Bellettus.
Ioannes de Nigraualle.
Ioannes de la Cruz.
B. Ioannes Cellarum Vallumbroſanus.
Ioannes de Salas.
Ioannes Trithemius.
Ioſephus Angles.
Ioſephus Ludouicus.
Ioſephus Pamphilius.
Ioſephus Seſſe.
S. Iſidorus Hiſpalen.
Iulius Clarus.
Iuſtus Lypſius.
Iulianus Viuianus.

L

Laertius Cherubinus.
Lambertinus.
Lancellottus.
Lapus.
Laurentius de Peirinis.
Lælius Zechius.
Leonardus Leſſius.
Lucas Vuandengus.
Lucas Pinellus.
Ludouicus Beia.
Ludouicus Carbo.
Ludouicus Gomez.
Ludouicus Lopes.
Ludouicus Miranda.
Ludouicus Peguera.
Ludouicus à Paramo.
Ludouicus Rodolphinus.

M

Maiolus.
Mandagottus.
Mandoſius.
Mantica Cardinalis.
Mantua.
Maranta.
Marcus Ant. Genuenſis.
Marcus Ant. de Amatis.
Marcus Ant. Peregrin.
Marcus Ant. de Marſiliis.
Marianus Socinus.
Marinus Freccia.
Marius Alterius.
Marius Antoninus.
Marcheſanus.
Martinus Delrius.
Martinus Fornarius.
Martinus de Ledeſma.
Maſcardus.
Matheſilanus.
Melchior Lotterius.
Menchaca.
Mendoza.
Menochius.
Michael Graſſus.
Michael Salon.
Milis.
Molina Iureconſult.
Molina Theologus.
Montaluus.
Morla.
Mozzius.
Moſconius.
Myſingerius.

N

Natta.
Nauarrus.
Neguzantius.
Nicephorus.
Nicolaus Garſia.
Nicolaus Genoa.
Nicolaus Reuſnerus.
Nugnus.

O

Octauianus.
Oldradus.
Origenes.
Olanus.
Ozaſcus.

P

Padilla.
Palladius.
Paludanus.
Parladorus.
Paſarellus.
Pauinus.
Paulinus Berti Lucenſis.
Paulus de Caſtro.
Paulus Comitolus.
Paulus Fraxinellus.
Paulus Pariſius.
Paulus Fuſcus.
Paulus de Citadinis.
Paulus Laymann.
Penna.
Peralta.
Petrarcha.
Pechius.
Perez de Lara.
Petrus de Aragona.
Petrus Ant. de Petra.
Petrus Barboſa.
Petrus Benintendis.
Petrus de Braxio.
Petrus de Bellapertica.
Petrus Blenſis.
Petrus Caballus.
Petrus Gregorius.
Petrus Lutius.
Petrus Ledeſma.
Petrus Damianus.
Petrus Pechius.
Petrus de Peruſio.
Petrus de Monte.
Petrus Nauarra.
Petrus Ricordatus.
Petrus Soto.
Petrus de Vbaldis.
Philiarchus.
Philippus Portius.
Platina.
Proſperus de Auguſtino.
Petrus Cardinalis.

Q

Queſada.

R

S. Raymundus.
Raphael de la Torre.
Rebuffus.
Redoanus.
Rendina.
Repertorium Inquiſit.
Rhenatus Coppinus.
Riminaldus.
Ripa.
Rochus de Curte.
Rodericus à Cunha.
Rofredus.
Romanus.
Rojas.
Rolandus.
Rota Romana.
Rota Genuenſis.

S

Salzedo.
Sayro.
Sanchez.
Sarmiento.
Sebaſtianus Medices.
Selua.
Seraphinus Card.
Sigonius.
Sigiſmundus Scaccia.
Sigiſmundus à Bononia.
Simoneta.
Simanchas.
Sfortia Oddus.
Silueſter.
Simon de Prettis.
Soarez Thologus.
Sorbus.
Sozomius.
Speculator.
Spino.
Staphilæus.
Stephanus Coſta.
Stephanus Durantes.
Stephanus Gratianus.
Stephanus Quaranta.
Staniſlaus Socclauius.
Stracha.
Surdus.
Surius.

T

Tertullianus.
B. Tenzo Abbas Vallumbroſanus.
Thadæus Abbas Vallumbroſanus.
Theodoretus.
Tiraquellus.
S. Thomas.
Thomas Triuiſanus.
Thomas à Ieſu.
Toletus Cardin.
Tomingius.
Troſcius.
Tuſchus Cardin.

V

Valentia.
Valentinus Francus.
Valerianus Rainerius Vallumbroſanus.
Valerius Maximus.
Valerius Reginaldus.
Vaſquez.
Vaſcus.
Veralius.
Vega.
Victoria.
Viguerius.
Vigilius.
Villagutta.
Vincentius Cabotius.
Vittorellus.
Virgilius Polidorus.
Viualdus.
Viuius.
Vmbertus Locatus.
Vollaterranus.
Vrſillus.

Z

Zabarella.

INDEX CONSTITVTIONVM, ET BVLLARVM APOSTOL.

Quæ in hoc Primo Tomo integrè, ſeù per particulas referuntur.

ALEXANDER in conſtit. incip. *Alexander*, ſub Dat. Romæ 8. Maij 1493. *diſp.* 23. *quaſ.* 9. *in fine pag.* 362.
Sacri. ſub Dat. Romæ pridie Idus Maij 1496. *diſp.* 8. *quaſ.* 2. *pag.* 86.
BONIFACIVS IV. *Omnipotentis Dei inſtitutione*, ſub Dat. 3. Kal. Martij 608. *diſp.* 15. *quaſ.* 4. *pag.* 148.
Bonifacius IX. *Bonifacius*, ſub Dat. Romæ 17. Martij 1391. *diſp.* 15. *quaſ.* 4. *pag.* 155.
CAELESTINVS V. *Statuta*, ſub Dat. Romæ Kalend. Octobris 1294. *diſp.* 15. *quaſ.* 4. *pag.* 154.
CLEMENS IV. *Veſtra*, ſub Dat. Romæ 2. Nouemb. 1265. *diſp.* 15. *quaſ.* 4. *nu.* 2. *pag.* 150.
Clemens VII. *Rationi congruit*, ſub Dat. Romæ 6. Kalend. Decemb. 1523. *diſp.* 15. *quaſ.* 18. *nu.* 21. *pag.* 208.
Religionis zelus, ſub Dat. Viterbij 5. Nonas Iulij 1528. *diſp.* 17. *quaſ.* 1. *nu.* 38. *pag.* 269.
In alia Conſtit. . . ſub Dat. Romæ 8. Decemb. 1530. *diſp.* 15. *quæſ.* 18. *nu.* 15. *pag.* 206.
Dudum, ſub Dat. Romæ 7. Martij 1533. *diſp.* 17. *quæſ.* 1. *nu.* 42. *pag.* 273.
Clemens VIII. *Suſcepti*, ſub Dat. Romæ 18. Martij 1591. *diſp.* 15. *quaſ.* 7. *pag.* 168.
Decet ex benignitate, ſub Dat. Romæ 6. Kalend. Martij 1593. *diſp.* 18. *quaſ.* 3. *nu.* 33. *pag.* 294.
Cum ſuperiore, ſub Dat. 5. Maij 1595. *diſp.* 15. *quaſ.* 22. *pag.* 235.
EVGENIVS IV. In Conſtit. . . ſub dat. Romæ 7. Kalend. Martij 1434. *diſp.* 15. *quaſ.* 18. *nu.* 9. *pag.* 205.
GREGORIVS IX. *Quoties à Nobis*, ſub Dat. Romæ 3. Nonis Februarij 1232. *diſp.* 17. *quaſ.* 1. *nu.* 22. *pag.* 265.
Gregorius XI. *Dum ſalubria*, ſub Dat. Auenioni 16. Kalend. Iulij 1373. *diſp.* 15. *quaſ.* 18. *nu.* 22. *pag.* 208.
Virtute conſpicuos, ſub Dat. Auenioni 2. Nonas Martij 1374 *ibid. nu.* 26,
Gregorius XIII. *Cogit muneris*, ſub Dat. Romæ 8. Kal. Iulij 1567. *diſp.* 15. *quaſ.* 18. *n.* 20 *pag.* 208.
Paſtoralis officij, ſub Dat. Romæ die 1. Ianuarij 1578. *diſp.* 15. *quæſ.* 18. *nu.* 28. *pag.* 209.
Benedictus Dominus, ſub Dat. Romæ Kal. Nouemb. 1579. *diſp.* 17. *quaſ.* 1. *nu* 19 *pag.* 262.
Pia conſideratione, ſub Dat. Romæ die 22. Iunij 1580. *diſp.* 17. *quaſ.* 1. *nu.* 33. *pag.* 267.
Gregorius XIV. *Onus*. ſub Dat. Romæ Idibus Maij 1591. *diſp.* 8. *quæſ.* 1. *pag.* 89.
Ex iniuncto nobis, ſub Dat. 24. Septembris 1591. *diſp.* 17. *quæſ.* 1. *nu.* 8. *pag.* 258.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Romæ 28. Iunij 1591. *ibid. nu.* 10.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Romæ die 12. Iulij 1591. *ibid. nu.* 26. *pag.* 266.
Cum Romanum, ſub Dat. Romæ 19. Aprilis 1591. *diſp.* 17. *quaſ.* 1. *nu.* 41. *pag.* 272.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Romæ 18. Februarij 1591. *diſp.* 17. *quaſ.* 1. *nu.* 44. *pag.* 274.
Idem, qui pro gregis, ſub Dat. 11. Kalend. Octobris 1591. *diſp.* 17. *quaſ.* 1. *nu.* 46. *pag.* 274.
Ex iniuncto Nobis deſuper, ſub Dat. 24. Septembris 1591. *diſp.* 18. *quaſ.* 3. *nu.* 7. *pag.* 288.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Romæ 12. Iulij 1591. *ibid. nu.* 14. *pag.* 291.
Gregorius XV. *Ad vberes*, ſub Dat. Romæ 15. Octobris 1622. *diſp.* 15. *quaſ.* 7. *pag.* 161.
Vniuerſi, ſub Dat. Romæ 30. Auguſti 1622. *diſp.* 15. *quaſ.* 7. *pag.* 175.
Inſcrutabili, ſub Dat. Romæ Nonis Februarij 1622. *diſp.* 15. *quaſ.* 7. *pag.* 178.
Iniuncti Nobis, ſub Dat. Romæ 23. Auguſti 1622. *diſp.* 18. *quaſ.* 3. *nu.* 1. *pag.* 286,
Sanctiſſimus, ſub Dat. Romæ 24. Maij 1623. *diſp.* 15. *quaſ.* 7. *pag.* 174.
INNOCENTIVS IV. *Religioſa*, ſub Dat. Romæ Kal. Iulij 1253. *diſp.* 14. *quaſ.* 3. *pag.* 153.
In alia Conſtit. . . ſub Dat. Lugduni 5. Kal. Iulij 1247. *diſp.* 15. *quaſ.* 18. *nu.* 18. *pag.* 207.
Innocentius VIII. *Expoſcit*, ſub Dat. Romæ pridie Idus Nouemb. 1489. *diſp.* 20. *q.* 1. *n.* 14. *p.* 321.

IVLIVS II. *Inter cæteros*, ſub Dat. Romæ 4. Non. Aprilis 1512. *diſp. 15. quaſ. 18. nu. 19. pag. 207.*
Dudum ad ſacrum Ordinem, ſub Dat. Romæ 5. Kal. Auguſti 1506. *diſp. 15. quaſ. 18. n. 23. p. 208.*
Etſi ad vniuerſos, ſub Dat Romæ pridie Non. Iunij 1507. *diſp. 15. quaſ. 4 pag. 154.*
In alia Conſtit. . . ſub Dat. Romæ 4. Nonis Februarij 1512. *diſp. 18. quaſ. 3. nu. 2. pag. 286.*
Militantis Eccleſia, Idibus Iulij 1507. *diſp. 18. quaſ. 3. nu 8 pag. 289:*
Etſi ad vniuerſas, ſub Dat Romæ pridie Nonas Iunij 1507. *diſp. 18. quaſ. 3. nu. 12. pag. 291.*
Inter cæteros, ſub Dat. Romæ 4. Nonas Aprilis 1512. *diſp. 17. quaſ. 1 nu. 2. pag. 257.*
Iulius III. *Sanctiſſimus*, ſub Dat. *diſp. 9. quaſ. 1. pag. 98.*
LEO X. *Venerabilis*, ſub Dat. Romæ 1. Nouemb. 1519. *diſp. 20. quaſ. 4. nu. 25. pag. 333.*
Etſi à ſummo, ſub Dat. Romæ 17. Kal. Octob. 1513. *diſp. 15. quaſ. 18. nu. 10 pag. 205.*
Dudum per nos, ſub Dat. Romæ 10. Decemb. 1519. *diſp. 17. quaſ 2. n. 8. pag. 278.*
Decet, ſub Dat. Romæ Kal. Septemb. 1519. *diſp. 18. quaſ. 3. poſt nu. 40. pag. 299.*
MARTINVS V. *Fons paruulus*, ſub Dat. Romæ 8. Kalend. Octobris 1420. *diſp. 15. quaſ. 18. n. 25. pag. 209.*
Sacra, ſub Dat. Florentiæ Id. Martij 1426. *diſp. 11. quaſ 10. pag. 112.*
PAVLVS III. *Dudum ſœlicis*, ſub Dat. Romæ 8. Kalend. Auguſti 1535. *diſp. 17. quaſ. 1 n. 45. p. 273.*
Paulus V. *Ex iniuncto nobis*, ſub Dat. Romæ 9. Decemb. 1606. *diſp. 20. quaſ. 1. poſt n. 7. pag. 327.*
Romanus Pont. ſub Dat. Romæ Kal. Septemb 1606. *diſp. 15. quaſ. 7. pag. 272.*
Diuina diſponente, ſub Dat. Romæ 5. Id. Iulij 1606. *diſp. 17. quaſ 1. nu. 11. pag. 260.*
In alia Conſt. . . ſub Dat. 23 Nouemb. 1606. *diſp. 17. quaſ. 1. nu. 13. pag. 261.*
Ex quo diuina maieſtas, ſub Dat. Romæ 9. Nouemb. 1607. *diſp. 17. quaſ. 1. nu. 43. pag. 273.*
In alia Conſt . . ſub Dat. 4. Aprilis 1612. *diſp. 18. quaſ. 3 nu. 34. pag. 294.*
Præclara, ſub Dat. Romæ 18. Martij 1613. *diſp. 20 quaſ. 1. poſt nu. 24. pag 324.*
Poſtulat ratio paſtoralis officij, ſub Dat. Romæ 19. Maij 1611. *diſp. 17. quaſ. 1. nu. 15. pag. 261.*
Romanus, ſub Dat. Romæ 16. Martij 1619. *diſp. 15. quaſ. 5. pag. 159.*
Nuper, ſub Dat. Romæ 1. Maij 1620. *diſp. 18. quaſ. 3. nu. 35. pag. 295.*
PIVS IV. *Ad futuram*, ſub Dat. Romæ 18. Ianuarij 1564. *diſp 25. quaſ. 1. in fine pag. 418.*
In ſuprema, ſub Dat. Romæ 14. Decembris 1564. *diſp. 14. quaſ. vlt. pag. 142.*
Pius V. *Ex incumbenti*, ſub Dat. Romæ 3 Id. Decemb. 1569. *diſp. 18. quaſ. 3. nu. 3. pag. 286.*
Religionis zelus, ſub Dat. Romæ 31. Maij 1571. *diſp. 17. quaſ 1. nu. 24 pag. 265.*
Etſi Mendicantium, ſub Dat. Romæ Kal. Iulij 1577. *diſp. 18 quaſ. 3. nu. 26. pag. 293.*
In tanta rerum mole, ſub Dat. Romæ Kal. Martij 1573. *ibid.*
SIXTVS IV. *Regiminis vniuerſalis Eccleſia*, ſub Dat. Romæ pridie Kal. Septemb. 1474. *diſp. 15. quaſ. 18. nu 27. pag. 209.*
Dum ad vniuerſos, ſub Dat Romæ 10. Kal. Septemb. 1476. *diſp. 17. quaſ. 1. nu 1. pag. 257.*
In alia Conſtit. . . ſub Dat. Romæ 17. Kal. Octobris 1483. *diſp. 21. quaſ. 9. nu 4. pag. 342.*
Sixtus V. *Exigit*, ſub Dat Romæ 13. Auguſti 1586. *diſp. 17. quaſ. 1. nu. 21. pag. 263.*
Super ſpecula, ſub Dat. Romæ Idib. Nouemb. 1587. *diſp. 17. quaſ. 1. nu. 11. pag. 260.*
In alia Conſtit. . . ſub Dat. Romæ 7. Kal. Decemb. 1587. *diſp. 17. quaſ. 1. nu. 7. pag. 258.*
Mendicantium Ordines, ſub Dat. Romæ 3. Octobris 1587. *diſp. 18. quaſ. 3. poſt n. 26. pag. 293.*
VRBANVS III. *Cum anteceſſor tuus*, ſub Dat. Veronæ 7. Kal. Aprilis. 1187. *diſp. 15. quaſ. 18. n. 24. pag. 209.*
Vrbanus IV. *Cum à nobis*, ſub Dat. Romæ 5. Idus Ianuar. 1263. *diſp. 18. quaſ. 3. n. 13. pag 291.*
Vrbanus V. *Syncera*, ſub Dat. apud Villam nouam Auenionen. diœceſis 18. Kal. Octob. 1363. *diſp. 20. quaſ. 1. nu 17. pag. 322.*
Vrbanus VIII. *Iniuncti*, ſub Dat. Romæ 28. Iunij 1624. *diſp. 17. quaſ. 1. nu. 37. pag. 269.*
In alia Conſtit. . . ſub Dat. Romæ 14. Auguſti 1624. *diſp. 17. quaſ. 1. nu. 12. pag. 260.*
Sacroſancti, ſub Dat. Romæ 14. Auguſti 1624. *diſp. 18. quaſ. 3. nu. 11. pag. 289.*

INDEX DISPVTATIONVM, ET QVÆSITORVM,

Quæ in hoc Primo Tomo iuxtà ordinem, quo digeſta ſunt, continentur.

Diſputatio I.

De Nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita octo continet.

I. DE ethymologia nominis Abbatis, & Prælati. pag. 1
II. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet. 3
III. Vtrùm nomen Abbatis ſit nomen Prælaturæ, & an Abbas ſit verè Eccleſiæ Prælatus. 4
IV. Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati. 4
V. An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior. 5
VI. Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium aliquandò veniant appellatione Pontificum. 5
VII. Vtrùm appellatione Monachorũ, & Regulariũ veniant etiã Abbates, & eorũ Prælati. 6
VIII. Vtrùm ſub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati. 6

Diſputatio II.

De Origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita xvi. continet.

I. VTrùm in veteri Teſtamento, & ante legem gratiæ, fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio. 8
II. Quo tempore in lege gratiæ Religioſus ſtatus, ac in eo Abbates, & Prælati inſtituti fuerint. 9
III. An ſucceſſinè, & ſinè aliqua interruptione Religioſus ſtatus ſemper in Eccleſia durauerit. 10
IV. An Abbates, ſeù Religioſorum Prælati diſtincti fuerint à Clericorum Prælatis. 10
V. An eadem eſſentia Religioſæ, & Monaſticæ vitæ fuerit in Eccleſiæ exordio, cum ea, quæ nunc eſt. 11
VI. Vtrùm Eccleſiæ ſeculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali inſtitutæ fuerint, vel ſeculari. 11
VII. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis inſtitutione Abbatis nomine nuncupati fuerint. 12
VIII. An Chriſtus Dominus fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus inſtitutor, & legislator. 12
IX. An Chriſtus Dominus poſſit Abbatis nomine appellari. 13
X. An ſancti Apoſtoli fuerint Monaſticæ vitæ Inſtitutores. 14
XI. An poſt Chriſtum, & SS. Apoſtolos, & ante Baſilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis inſtituti Legislatores. 14
XII. Quorum Abbatum Legislatorum Leges, & Regulæ in Congregationibus Monachorum, & Canonicorum Regularium obſeruentur. 15
XIII. An Leges, & Regulæ SS. Baſilij, Auguſtini, & Benedicti ſint ab Eccleſia, & à Pontificibus confirmatæ. 15

XIV. Quinam Ordines, & Congregationes ſub Regulis SS. Baſilij, & Auguſtini inſtitutæ ſint. 20
XV. Quænam Congregationes, & Archiabbatiales Sedes ſub Regula S. Benedicti inſtitutæ ſint, eorumq; Abbatibus, & Prælatis inſtitutoribus. 21
XVI. Quinam cæterarum Religionum, tàm non Mendicantium, quàm Mendicantium Auctores, & Inſtitutores extiterint. 28

Diſputatio III.

De genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita quatuor continet.

I. QVotuplex ſit genus Abbatum. 31
II. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, ſeù inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, ſeù ſupremis. 33
III. In quibus ijdem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant. 33
IV. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ alijs inſignitis. 34

Diſputatio IV.

De Abbatibus Commendatarijs.

Quæſita nouem continet.

I. QVo tempore Abbates Commendatarij in Eccleſia initium habuerunt. 37
II. Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus. 38
III. Quis poſſit Abbatias commendare. 38
IV. Quibus perſonis Abbatiæ in commendam ſint conferendæ. 39
V. Quot modis poſſint Abbatiæ commendari. 39
VI. An Abbatia ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata poſſit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi. 39
VII. An Abbatia commendata vacans poſſit impetrari. 40
VIII. An Monachus obtinens vnum beneficium poſſit Abbatiam in commendam obtinere. 40
IX. Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam, teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet. 40

Diſputatio V.

De Electione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita xxv. continet.

I. VTrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat. 42
II. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentes, poſſint per electionem prouideri. 49
III. Quinam ſint vocandi ad Canonicam Abbatum electionem. 50
IV. Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum Canonicam electionem conſtituere poſſint. 51
V. De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium. 52

Quæ

VI. Quæ ſint ſubſtantialia electionis per viam ſcrutinij celebranda. 54
VII. Quod tempus ſit à iure, canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ, ſtatutum. 57
VIII. Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem. 58
IX. Quænam ætas requiratur in eligendo in Abbatem. 60
X. Vtrùm eligendus in Abbatē, & Prælatū Regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus. 61
XI. Vtrùm Religioſus, in eadem Religione in qua Abbas eligitur, vel præficitur profeſſus eſſe debeat. 62
XII. Vtrùm eligendus in Abbatem debeat eſſe Sacerdos. 62
XIII. Vtrùm dignior in Congregatione ſit ſemper in Abbatem eligendus, vel ſufficiat eligere dignum, omiſſo digniori. 63
XIV. Vtrū illegitimus poſſit ad Abbatialē dignitatē, vel alias Prælaturas eligi, vel aſſumi. 65
XV. Vtrùm Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, vel Prælatus. 67
XVI. Vtrùm illegitimorum diſpenſatio fieri poſſit ſine cauſa. 67
XVII. Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium, & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat. 69
XVIII. Vtrùm ad hoc, vt diſpenſatio valida ſit, ſufficiat petere diſpenſationem illegitimationis in genere. 70
XIX. Vtrū illegitimus ad beneficia obtinēda in ſeculo diſpēſatus, ſi poſtea Religionē ingrediatur indigeat noua diſpēſatione adhoc, vt poſſit in ea ad Abbatialē dignit. aſſumi. 70
XX. An notorie infamis poſsit in Abbatē eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere. 71
XXI. An adſint alij caſus, in quibus impeditur quis ne in Abbatem eligatur. 72
XXII. In quibus caſibus electiones ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ. 73
XXIII. Vtrùm eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint. 75
XXIV. Vtrū vni Monaſterio, vel Eccleſiæ præfectus aliā dignit. vel Prælaturā obtinere poſſit. 75
XXV. An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali. 76

Diſputatio VI.

De Confirmatione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita tria continet.

I. AN electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum ſint neceſſariò confirmandæ. 80
II. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum electiones confirmandæ ſint. 81
III. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum, & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda. 82

Diſputatio VII.

De Nominatione, & præſentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita ſex continet.

I. QVinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur. 83
II. Vtrū Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubijciātur. 84

III. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares. 85
IV. Abbates in Gallia quomodò nominentur per Regem, & Scholaſticos. 85
V. An adſint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præſentare ſpectet ad Patronos. 86
VI. An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum alijs Monachis. 87

Diſputatio VIII.

De modo formandi proceſſus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Eccleſias in Conſiſtorio.

Quæſita tria continet.

I. VTrùm de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, ſit habenda informatio eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel ſuperiores Eccleſias. 88
II. De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conſiſtorio prouidentur. 91
III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores in ſui promotione teneantur fidei profeſſionem emittere. 95

Diſputatio IX.

De Diplomatibus Apoſtolicis à quibuſdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

Quæſita tria continet.

I. AN aliqui Abbates teneantur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire. 97
II. An Abbates, qui non expediunt Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio incidant in aliquas pœnas. 99
III. An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere Quindennium Cameræ Apoſtolicæ. 100

Diſputatio X.

De Simoniaca Inſtitutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

Quæſita quinque continet.

I. AN expediat Monachum Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare. 101
II. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare. 102
III. Quibus modis quis tàm Regularis, quàm ſecularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas. 103
IV. An abſque ſimonia poſſit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam. 104
V. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat. 106

Diſputatio XI.

De Benedictione Abbatum.

Quæſita xiv. continet.

I. Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur. 108
II. In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat. 108
III. Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant. 109
IV. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character. 110
V. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiuè electus. 110
VI. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſſit. 111
VII. Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſſint. 111
VIII. Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionem petere debeant. 111
IX. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant. 111
X. Vtrùm Abbates poſſint benedictionem à quocunque Epiſcopo ſuſcipere. 112
XI. Vtrùm Abbates Regulares poſſint alios Abbates benedicere. 112
XII. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione præmittere tenentur. 113
XIII. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iiſdē priuilegijs, quibus fruuntur benedicti. 114
XIV. De ritu benedicendi Abbates. 114

Diſputatio XII.

De Duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita quatuor continet.

I. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui. 122
II. Vtrùm ex iure ſpeciali Abbates ſint perpetui. 123
III. An magis expediat Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus. 124
IV. An Abbates ſeculares, & Commendatarij ſint perpetui, vel ad tempus. 125

Diſputatio XIII.

De Renunciatione, & diſpoſitione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita octo continet.

I. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſsit, & in cuius manibus. 126
II. Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poſsit, & ex quibus cauſis. 128
III. Vtrùm Abbati dari poſsit Coadiutor. 129
IV. An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit. 129
V. An Abbas Cōmendatarius, vel ſecularis poſsit ſuā Abbatiā in gratiā alicuius reſignare. 130
VI. An Abbas Commendatarius, vel ſecularis poſsit ſuam Abbatiam reſignare, reſeruato ſibi regreſſu, acceſſu, & ingreſſu. 131
VII. An liceat reſignare Abbatiam ſecularem, vel commendatam cum reſeruatione certæ penſionis. 131
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſsint beneficiorum reſignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare. 132

Diſputatio XIV.

De Reſidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita ſeptem continet.

I. VTrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam. 133

II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur. 137

III. Vtrùm Abbates Generales poſſint cum Abbatibus conuentualibus ſuper reſidentiam diſpenſare. 138

IV. Quibus de cauſis poſſint Abbates, & alij Prælati inferiores à ſua reſidentia recedere. 139

V. Quantum poſſint Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſijs abeſſe. 140

VI. Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Eccleſijs, & Monaſterijs ſibi commendatis reſidere. 140

VII. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo. 141

Diſputatio XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita xxij. continet.

I. VTrùm Abbates, & Prælati Regulares, eorumq; Monaſteria ab Ordinariorum Iuriſdictione exempta ſint. 143

II. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religioſi ab Ordinariorum Iuriſdictione exempti ſint. 146

III. Vnde habuit originem huiuſmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum. 146

IV. Quandonam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum Iuriſdictione exempti eſſe cœperint. 147

V. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum Iuriſdictione. 162

VI. Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum moleſtijs iura ſua tueri poſſint. 165

VII. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum Iuriſdictione exempti ſint. 166

VIII. Vtrùm exemptio Abbatum, & aliorum Prælatorum, illis ſuffragetur, non probata quaſi poſſeſſione eiuſdem exemptionis ab Ordinariorum poteſtate. 184

IX. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, dicantur habere territorium, vel Nullius Diœceſis ſint. 186

X. Pendente lite inter Abbatem, & Epiſcopum ſuper exemptione, ad quem pertineat Iuriſdictio. 188

XI. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis remaneat exempta. 189

XII. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti poſſint exemptioni renunciare. 190

XIII. Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta à ſua Iuriſdictione eximere poſſit. 193

XIV. Vtrùm Epiſcopus in Monaſterijs, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali ſedere poſſit. 195

XV. Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta Pontificalia exercere poſſit. 196

XVI. Vtrùm de legatis factis Monaſterijs, & Eccleſijs exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati Canonicam portionem Epiſcopo ſoluere. 197

Vtrùm

XVII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere. 199
XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi à decimarũ ſolutione ſint exẽpti. 202
XIX. An Abbates, & alij Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exẽpti, & quo iure. 215
XX. Vtrùm Abbatum, aliorumq; Prælatorum facultates, & bona à ciuili & laica poteſtate ſint exempta. 220
XXI. Vtrùm Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datijs, gabellis, vectigalibus, & alijs oneribus tàm realibus, quàm perſonalibus exempti ſint. 226
XXII. An Monaſterium hæres inſtitutus à laico, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coram Iudice laico ſuper eadem cauſa reſpondere, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat. 233

Diſputatio XVI.

De priuilegijs Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita xviij. continet.

I. Qvis poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere. 238
II. Vtrùm ſcriptura, ſeù bullatio ſit de eſſentia priuilegij Abbatibus, ſiuè alijs quibuſcunque conceſſi. 239
III. Vtrùm priuilegia conceſſa Religioſis, ſiuè Religioni, extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat. 239
IV. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari conceſſa, ad Abbatem Commendatarium extendantur. 240
V. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodò ſint explicanda, quandò continent verba obſcura. 240
VI. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuarum Eccleſiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari. 241
VII. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum abſque clauſula derogatoria, Non obſtantibus quibuſcunque. 243
VIII. Quomodò intelligenda ſit illa clauſula, in priuilegijs apponi ſolita, qua dicitur, vt non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat. 244
IX. Vtrùm Religioſi vti poſſint priuilegijs à Sede Apoſtolica eis conceſſis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeù potius ipſis renuentibus. 244
X. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia, quomodò reddantur inualida. 245
XI. Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſucceſſores trahantur. 246
XII. An, & quandò Princeps poſſit priuilegium à ſe conceſſum reuocare, limitare, ſeù reſtringere. 247
XIII. Vtrùm priuilegia conceſſa Abbatijs, & Abbatibus, ac alijs Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut alijs Principibus ſecularibus, poſſint ab illis reuocari. 249
XIV. Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & ceſſent per non vſum, vel contrarium vſum, ſiuè abuſum. 250
XV. Vtrùm Abbates, & Prælati, cæteriq; Religioſi poſſint renunciare priuilegijs ſui Ordini, ſeù Religioni conceſsis. 252
XVI. Vtrùm per ſuſpenſiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas, quotidie fiunt ſuſpenſa cenſeantur Abbatum, aliorumvè Regularium priuilegia. 253
XVII. Vtrùm Abbas teneatur priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſum oſtendere, an verò illi allegan ti credatur. 253
XVIII. An priuilegium conceſſum Eccleſiæ Abbatiali, vel Monaſterio amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſteriũ corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia vel Monaſteriũ iterum ædificetur. 254

Diſpu-

Diſputatio XVII.

De Communicatione priuilegiorum Abbatum , & aliorum Prælatorum inferiorum .

Quæſita ſeptem continet .

I. VTrùm Abbates , & Prælati Regulares , necnon eorum Ordines,Congregationes,& Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica , & quænam illæ ſint . 256

II . Vtrùm Abbatia , ſiuè Congregatio Regularium , communicans alterius Religionis priuilegia , intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui , ſiuè loco , aut perſonæ particulari conceſſa ſunt . 277

III. Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus , & impoſitionibus , eximantur ab ijſdem , ſi communicent in priuilegijs , cum alijs Regularibus ſpecialem exemptionem , à prædictis oneribus habentibus . 279

IV . Vtrùm communicantes,& participantes priuilegia alicui Ordini conceſſa, poſſint illis potiri , etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs . 280

V. Vtrùm quandò priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis , vel vni conceſſum , alteri communicatur, ſi prius illud augeatur , minuatur , vel reuocetur , auctum , & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa , cui communicatur . 281

VI . Vtrùm priuilegia odioſa , & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa , extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis . 281

VII. Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni , ſi communicatur alteri , & de primæ priuilegio non appareat prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecundæ . 282

Diſputatio XVIII.

De Confirmatione priuilegiorum Abbatum , & aliorum .

Quæſita ſex continet .

I. PRiuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum , necnon Regularium,an & quandò cenſeantur confirmata in forma communi , & ex certa ſcientia , & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur . 283

II. Priuilegia Abbatum , & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio . 284

III. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum,& Congregationum priuilegia fuerint aliquandò , & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata . 285

IV. Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegijs vnius Abbatiæ, aut Conuentus,cenſeantur confirmata , vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ , vel Conuentui conceſſa . 301

V. Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum , alicui Religioni conceſſorum , comprehendat ea priuilegia , quæ in vſu non erant . 302

VI. Clauſulæ in priuilegijs, & eorum confirmationibus , ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus regulis interpretatio hæc fieri debeat . 303

Diſputatio XIX.

De Iure præſcribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita octo continet.

I. VTrùm Abbates, & Prælati inferiores, Epiſcopalia iura præſcribere poſſint.. 311
II. Vtrùm Abbas, vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia inſignia præſcribere poſſint. 312
III. Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior poſſit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat. 313
IV. Per quantum temporis ſpatium contrà Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, præſcribatur. 314
V. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, incipiat contra Eccleſiã currere præſcriptio tempore, quo durat Abbas, & Prælatus. 315
VI. Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contra illam. 315
VII. Vtrùm præſcriptio currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. 316
VIII. Vtrùm Abbas, ſi poſtquam aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit, ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere. 317

Diſputatio XX.

De Pontificalibus Inſignijs, & ornamentis Prælatitijs, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

Quæſita quatuor continet.

I. VTrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores, tàm Regulares, quàm ſeculares vtantur Inſignijs Pontificalibus. 318
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm ſeculares vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitijs. 325
III. Vtrùm Abbates, alijq; Regulares ad Epiſcopatum, aliasvè dignitates extra eorum Ordines aſſumpti, eaſdem veſtes Ordinum ſuorum, & habitũ retinere debeant. 329
IV. Quibus Inſignijs, ornamentis, & veſtibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur. 333

Diſputatio XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vſum.

Quæſita xi. continet.

I. QVo iure Abbates, & alij Prælati inferiores, Pontificalia exerceant. 334
II. An Abbas præterquàm in propria Eccleſia Abbatiali, poſſit etiam in alijs Eccleſijs, & beneficijs ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, & in Eccleſijs communibus, Pontificalia exercere. 335
III. Vtrùm Abbas poſſit exercere Pontificalia extrà Eccleſias ſibi ſubiectas, & coram Epiſcopo. 337
IV. Vtrùm Abbates ab alijs Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſijs Pontificalia exercere. 338

V. Vtrùm Abbates Generales poſsint in omnibus ſuarum Congregationum locis Pontificalia exercere. 339
VI. Vtrùm Abbates tempore Capituli tàm Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant. 339
VII. Vtrùm Abbates poſt Matutinarũ, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, poſſint in Pontificalibus benedictionem Populo elargiri. 340
VIII. Quibus in locis poſsit Abbas ſolemniter Populo benedicere. 341
IX. Vtrùm Abbates præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato poſſint in ſuis Eccleſijs ſolemniter Populum benedicere. 342
X. De præparatione Abbatis ſolemniter celebraturi, & de ordine in tali ſolemnitate procedẽdi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus miniſtris vti debeat. 342
XI. An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Ceremoniali Epiſcoporum. 345

Diſputatio XXII.

De Vſu & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad Benedictionis munus exercendum.

Quæſita ix. continet.

I. AN Abbas poſsit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere. 346
II. An Abbas poſsit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere. 347
III. An Abbas poſsit Corporalia benedicere. 348
IV. Qualia debeant eſſe ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, & Abbatibus benedicenda. 348
V. An Abbates poſſint benedicere Cruces, & ſacras Imagines, libros, arma, & vexilla bellica. 350
VI. An Abbas poſsit Moniales benedicere. 350
VII. Vtrùm Abbas poſsit Diaconiſſas ordinare. 351
VIII. An Abbas poſſit Abbatiſſas benedicere. 352
IX. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem in Eccleſiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere poſsint. 353

Diſputatio XXIII.

De Vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, quoad munus conſecrationis præſtandum.

Quæſita xiv. continet.

I. AN Abbas poſſit benedicere ea, in quibus interuenit Sacra Vnctio. 354
II. An Abbates poſſint conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia vaſa Eccleſiaſtica. 356
III. Qualia eſſe debeant Calix, & Patena, & alia Eccleſiaſtica vaſa ab Abbate conſecranda, & quandò cenſeantur amittere conſecrationem, ita ut iterum conſecranda ſint. 356
IV. An Abbas poſsit conſecrare Altaria, & lapides deſeruientes ipſis Altaribus. 357
V. Vtrùm Abbas poſsit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorũ, non ſolùm propriæ Congregationis, verùmetiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere, & conſecrare. 359
VI. An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circa Altarium conſecrandorum. 359
VII. An Abbates poſsint Eccleſias conſecrare. 360
VIII. Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare. 360

An

IX. An Abbas poſſit Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propria Congregationis ſolemniter benedicere. 361
X. An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare. 362
XI. Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta. 363
XII. An Abbas poſsit Campanas conſecrare. 364
XIII. An Abbas poſſit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum. 363
XIV. Vtrùm Abbas habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut ampliùs conceſſum fuerit priuilegium v. g. conſecrandi, vel præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſſit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum. 365

Diſputatio XXIV.

De Præeminentijs Abbatum, aliorumq; Prælatorum Epiſcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœceſana; necnon Proceſſiones, & alias Seſſiones, & actus, tàm publicos, quàm priuatos.

Quæſita octo continet.

I. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi ſint. 366
II. Vtrùm Abbates in Concilio Generali deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium habeant, ac illi ſe ſubſcribant. 367
III. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat. 368
IV. Vtrùm Abbates, ad Diœceſanam Synodum accedere teneantur. 369
V. Quis locus in Diœceſana Synodo Abbatibus competat, quovè amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant. 370
VI. Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Concilijs Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Conſiſtorijs; necnon equitationibus ſolemnibus, & quem ordinem in illis obſeruare debeant. 372
VII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium cum Iuriſdictione Epiſcopali, poſſint Synodum congregare. 372
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad proceſſiones accedere teneantur. 373

Diſputatio XXV.

De Præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tàm ſecularium, quàm Regularium, inter alios, & inter ſeipſos.

Quæſita nouem continet.

I. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in Sacro Oecumenico Concilio Tridentino. 375
II. Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, an verò ab illis præcedi debeant. 420
III. Vtrùm Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat. 423
IV. Vtrùm, & quandò Abbas præcedere debeat alios Prælatos Epiſcopo inferiores, cæteroſq; in dignitate conſtitutos, tā in Eccleſia Cathedrali, quā in alijs inferioribus. 425
V. Vtrùm Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam. 426
VI. De præcedentijs Abbatum inter ſeipſos. 427
VII. De præcedentijs Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt inter ſeipſos. 428

De

VIII. De præcedentijs Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & alijs actibus publicis. 429
IX. Abbas ſecularis exemptus obtinens vſum Mitræ, & Baculi, quam aſſiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat. 432

Diſputatio XXVI.

De Qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in ſuo munere conſtituti, ad illud rectè obeundum præditi eſſe debent.

Gloſſas xiij. continet.

I. Oportet Abbatem eſſe doctum in lege diuina. 433
II. Caſtum. 434
III. Sobrium. 434
IV. Miſericordem, & ſuperexaltantem miſericordiam Iudicio. 435
V. Diligat Fratres. 435
VI. In ipſa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis. 436
VII. Non ſit turbulentus. 436
VIII. Non ſit anxius. 436
IX. Non ſit nimius, & obſtinatus. 437
X. Non ſit zelorypus. 437
XI. Non ſit nimis ſuſpicioſus. 437
XII. In ipſis imperijs ſuis ſit prouidus, & conſideratus. 437
XIII. De quibuſdam alijs qualitatibus Abbatibus, & alijs Prælatis neceſſarijs. 439

Diſputatio XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuerſatione Abbatum, aliorumq; Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita ix. continet.

I. De habitu Abbatum, & ſuorum Monachorum. 443
II. De tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum. 444
III. De habitatione Abbatum, & ſuorum Monachorum. 445
IV. De menſa Abbatum, & aliorum Prælatorum. 445
V. De cella, cubili, & ſupellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum. 446
VI. De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in æquitando, & iter faciendo. 446
VII. De ſocijs, & familiaribus Abbatum, ac aliorum Prælatorum. 447
VIII. De colloquijs Abbatum, & aliorum Prælatorum. 447
IX. De Monachis electis in miniſterio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum. 448

Priuilegium memorabile Iulij II. cum inſertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, aliàs Caſinen. conceſſorum, quorum omnia, & alia, ſi quæ ſunt, eidem Congregationi conceſſa, Vallis Vmbroſæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam ampliſſimè extendit. 449

INDEX

INDEX
ALPHABETICO ORDINE DIGESTVS OMNIVM QVÆSITORVM,

Quæ in hoc primo Tomo continentur.

A

ABBAS per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Praelatura, an ſtatim priuetur dignitate Abbatiali, diſp.5.quaeſ.25.pag.76.

Abbates aliqui Monachalis inſtituti legislatores an fuerint poſt Chriſtum, & Sanctos Apoſtolos, & ante Baſily tempora, diſp.2.quaeſ.11 pag.14.

Abbates, vel Praelati duo an eidem Eccleſiae, vel Monaſterio praefici poßint, diſp.5 quaeſ.23.pag.75.

Abbas an vocetur promotus ad Abbatiam ante benedictionem, diſp.11.quaeſ.5 pag 110.

Abbates, & Priores Regulares in Gallia quinam à Rege nominentur, diſp.7.quaeſ.1 pag.83.

Abbatis, & Praelati nominis ethymologia quae, diſp. 1. quaeſ.1.pag.1.

Abbatis nomen, an dignitatem, vel onus importet, diſp. 1.quaeſ.2 pag 3.

Abbatis nomen an ſit nomen Praelaturae, & an Abbas ſit verè Eccleſiae Praelatus, diſp.1.quaeſ.3 pag.4.

Abbatum quotuplex ſit genus, diſp.3 quaeſ.1.pag 31.

Abbates, & Praelati locales, ſeu inferiores in quibus conueniant cum Abbatibus, & Praelatis generalibus, & in quibus differant, diſp.3.quaeſ.2. & 3.pag.32.

Abbates, & Pralati an aliqui ſint maiori dignitate, & excellentia prae alijs inſigniti, diſp.3.quaeſ.4.pag.34.

Abbatum, & Praelatorum adumbratio aliqua an fuerit in Veteri Teſtamento, & ante legem gratiae, diſput.2. quaeſ.1 pag.8.

Abbates non benedicti an gaudeant eiſdē priuilegijs, quibus fruuntur benedicti. diſp.11.quaeſ.13.pag 114.

ABBATISSAS an poßit Abbas benedicere, diſp.22.quaeſ.8 pag.352.

ABBATIAE aliquae, an adſint, ad quas Abbates praeſentare ſpectet ad patronos, diſp.7.quaeſ.5.pag.86.

ABBATIARVM ſuarum Bullas an aliqui Abbates in Curia Romana expedire teneantur, diſp.9 quaeſ.1 pag 97.

Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis, an remaneat exempta, diſp.15.quaeſ.11.pag.189.

Abbatiam, ſeu alias dignitates, & Praelaturas procurādo quibus modis quis tàm ſecularis, quàm Regularis ſimoniam incurrat, diſp.10.quaeſ.3.pag.103.

Abbatias quis poßit commendare, diſp.4.quaeſ.3.pag.38.

Abbatiae quibus perſonis in commendam ſint conferendae, diſp.4.quaeſ.4.pag.39.

Abbatiae commendari quot modis poßint, diſp.4.q.5.p.39

Abbatia ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata, an poßit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi, diſp.4.quaeſ.6.pag.39.

Abbatia commendata vacans, an poßit impetrari, diſp.4. quaeſ.7.pag.40.

Abbatiam habens, vel aliud beneficium Regulare in commendam, an teneatur profiteri Religioni, in qua illud obtinet, diſp.4.quaeſ.9.pag.40.

Abbatiae, & Prioratus Regulares virorum valorē annuum ducentorum floren. auri cōmuni aeſtimatione excedentes, an poßint per electionem prouideri, diſp.5.q.2.p.49

Abbatiam expetere, an expediat Monachum, & an poßit illam per externos fauores procurare, diſp.10.q.1.p.101

ABESSE à ſuis Eccleſiis per quantum tempus poßint Abbates, & alij Praelati, diſp.14.quaeſ.5.pag.140.

AETAS in eligendo in Abbatem, quae requiratur, diſp.5. quaeſ.9.pag 60.

ALTARIA portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non solùm propriae Congreg., verùm etiam aliarū Eccleſiarum, & locorū non ſibi ſubiectorū, vtrū poßit Abbas bñdicere, & cōſecrare, d.23.q.5 p 359

Altaria, & lapides ipſis altaribus deſeruientes, an poßit Abbas conſecrare, diſp.23.quaeſ.4.pag.357.

Altarium in conſecratione Abbas an aliquid animaduertere debeat. ibid.quaeſ.6 pag 359.

AMICTV, & quibus ornamentis vtantur Abbates in Cōcilijs generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Conſiſtorijs, necnon equitationibus, & quem ordinem in illis obſeruare debeant, diſp.24.quaeſ 6.pag 371.

Amictu quo, & quibus ornamentis vti debeat Abbates in Synodo Dioeceſ. & quis locus illis cōpetat, ibi q.5.p.370

ANXIVS non ſit Abbas, diſp.26 gloſſ.8 p.416.

APPELLATIONE Epiſcopi an aliquo modo veniāt Abbas, vel alius Praelatus Epiſcopo inferior, diſp. 1.q 5 p.5.

Appellatione Pontificū an veniant Abbates, & Praelati habentes vſum Pontificalium, diſp.1, quaeſ.6.pag.5.

Appellatione Ordinarij an veniant Abbates, & alij Praelati, diſp.1.quaeſ.4 pag.4.

Appellatione Monachorum, & Regularium, an veniant etiam Abbates, & eorum Praelati, diſp.1.q.7.pag 6.

APOSTOLI an fuerint Monaſticae vitae inſtitutores, diſp. 2.quaeſ.10.pag.14.

ARCHIABBATIALES ſedes, & Congregationes quaenam sub Regula S.Benedicti inſtitutae ſint, & à quibus, diſp.2.quaeſ.15.pag.21.

ARMA, & Vexilla bellica, an Abbates benedicere poſſint, diſp.22.quaeſ.5.pag.350.

ASSISTENTIAM qualem habeat Abbas ſecularis, obtinēs vſum mitrae, & baculi, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat, diſp.25.q.9.p.448.

AVGVSTINI, & Baſilij ſub Regulis quinam Ordines, & Congregationes inſtitutae ſint, diſp.2.quaeſ.14.pag.20.

B

BALDACHINO an Abbas vti debeat, diſp.21. quaeſ. 10.poſt princ. pag.342.

BASILII, & Auguſtini ſub Regulis quinam Ordines, & Congregationes inſtitutae ſint, diſp.2.q.14.pag.20.

BELLICA Vexilla, & arma an Abbates benedicere poſſint, diſp.22.quaeſ.5.pag.350.

BENEDICERE Populo ſolemniter vtrùm poſſint Abbates in ſuis Eccleſiis praeſente Epiſcopo, vel maiori Eccleſiae Praelato, diſp.21.quaes.9.pag.342.

Benedicere, & conſecrare an poßit Abbas altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorũ, non ſolùm proprię Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum, non ſibi ſubiectorum, diſ.23.quaeſ.5.pag.359.

Benedicere ſolemniter an poſſit Abbas Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propria Congregationis, ibid quaeſ.9 pag.361.

Benedicere an poßit Abbas Eccleſiaſtica ornamenta, diſp.22.quaeſ.1.pag.346.

Benedicere an poßit Abbas alienarum Eccleſiarum ornamenta, diſp.22.quaeſ.2.pag.347.

Benedicere an poſſit Abbas corporalia, diſp. 22. quaeſ. 3. pag.348.

Benedicere an poßint Abbates cruces, ſacras imagines, libros, arma, & vexilla bellica, diſp.22.quaeſ.5.p.350.

Benedicere an poßit Abbas Moniales, diſp.22.q.6.p.350.

Benedicere an poſſit Abbas Abbatiſſas, diſp.22.q.8.p.352

Benedicere Pontificali more an poßint Abbas, & Prælati Regulares primarium lapidem in Eccleſia fundatione ponendum, diſp.22.quęſ.9.pag.353.

Benedicere alios Abbates an poßint Abbates Regulares, diſp.11.quaeſ 11.pag.112.

Benedicere Populo ſolemniter quibus in locis poßit Abbas, diſp.21.quaeſ.8 pag.341.

Benedicere ea in quibus interuenit Sacra Vnctio, an poßit Abbas, diſp.23.quaeſ.1.pag.354.

Benedicendi Abbates ritus quis, diſp.11.quaeſ.14.pag.114

Benedici vel conſecrari, an dicantur Abbates, diſput.11. quaeſ.1.pag.108.

Benedici, an qualibet die poßint Abbates, diſp.11.quaeſ.7. pag.111.

Benedici à quibus debeant de iure communi Abbates, diſp.11.quaeſ.9.pag.111.

Benedici an neceſſariò debeant Abbates, diſp.11.quaeſ.3. pag.109.

S. BENEDICTI *ſub Regula, quænam Congregationes, & Archiabbatiales ſedes inſtitutæ ſint, & à quibus, diſp.2.quaeſ.15.pag.21.*

S. *Benedicti Regula à quibus Pontificibus confirmata fuerit, & quando, diſput.2.quaeſ.13.pag.15.*

BENEDICTIONEM *intra quod tempus poſt confirmationem Abbates petere debeant, diſp.11.quaeſ.8.pag.111.*

Benedictio Abbatis, in quibus cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & à quibus ab ea differat, diſp.11.q.2.p.108

Benedictionem à quocunque Epiſcopo an ſuſcipere poſſint Abbates, diſp.11.quaeſ.10.pag.112.

Benedictionis in receptione, quæ præmittere teneantur Abbates, diſp.11.quaeſ.12.pag.113.

Benedictio Abbatum an poßit reiterari, diſp.11.q.6.p.111.

Benedictionem in Pontificalibus Populo elargiri an poſſint Abbates poſt Matutinarum, Mißarum, & Veſperarum ſolemnia, diſp.21.quaeſ.7.pag.340.

BENEFICIVM *Regulare in commendam habens, an teneatur profiteri Religionem in qua illud obtinet, diſp.4.quaeſ.9.pag.40.*

Beneficium vnum obtinens Monachus, an poßit Abbatiam in commendam obtinere, diſp.4.quaeſ.8.pag 40.

Beneficiorum reſignationes recipere, & permutationes admittere an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, diſp.13.quaeſ 8.pag.132.

BONA *Abbatum, & aliorum Prælatorum, an ſint exempta à ciuili, & laicali poteſtate, diſp.15.quaeſ.20.p.220*

BVLLAS *Iurispatronatus donati Monaſterio Abbates, qui non expediunt an incidant in aliquas pœnas, diſp.9. quaeſ 2.pag.99.*

Bullas ſuarum Abbatiarum in Curiâ Romanâ, an aliqui Abbates expedire teneantur, diſp.9.quaeſ.1.pag.97.

C

CADAVERA *Abbatum, & aliorum Prælatorum quibus inſignijs, ornamentis, & veſtibus induantur in eorundem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur, diſput.20.quaeſ 4 pag.333.*

CALIX, *& patena, & alia Eccleſiaſtica vaſa, ab Abbate conſecranda qualia eſſe debeant, & quandò conſecrationem cenſeantur amittere, ita vt iterum conſecranda ſint, diſp.23.quaeſ.3.pag.356.*

Calices, & alia ſimilia vaſa Eccleſiaſtica an poßit Abbas, diſp.23.quaeſ.2 pag.350.

Calices, altaria, campanas, & lapides, pixides, & alia vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum, an conſecrare poßit Abbas, diſp.23.quaeſ.13.pag.365.

CAMPANAS *conſecrare an poſſit Abbas, diſp.23.quaeſ.12. pag.364.*

CANONICAM PORTIONEM *an teneantur ſoluere Abbates, & Prælati delegatis factis Monaſterijs, & Eccleſijs ſuis, diſp.15.quaeſ 16.pag.197.*

CANONICOS *Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſię vtrum præcedant Abbates, an verò ab illis præcedi debeant, diſp.25.quaeſ.2.pag.420.*

CASTVM *Abbatem eſſe oportet, diſp 26.gloſſ.2.pag 433.*

CEREMONIALI *Epiſcoporum, & Pontificali Romano, an vtantur Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, diſp.12.quaeſ.11 pag.345.*

CELLA, *ac cubile, & ſupellectilia Abbatum, & aliorum Prælatorum, quę, diſput.27 quaeſ.5 pag.446.*

CHARACTER *an imprimatur in Abbatibus per benedictionem, diſp.11.quaeſ 4.pag.110.*

CHRISTVS *Dominus an fuerit Monaſticæ profeßionis in ſtatu gratiæ primus inſtitutor, & legiſlator, diſp.2. quaeſ 8.pag.12.*

Chriſtus Dominus an poſſit Abbatis nomine appellari, diſp.2.quaeſ.9.pag.13.

CLAVSVLAE *in priuilegijs, & de eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertę qualiter declaranda, & interpretanda veniant, & ſub quibus regulis interpretatio hæc fieri debeat, diſp.18.quaeſ 6 pag 301.*

Clauſula in priuilegijs apponi ſolita, vt non cenſeantur reuocata niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat, intellectus, diſp.16.quaeſ.8 pag 248.

COADIVTOR *an Abbati dari poßit, diſp.13 quaeſ.3.p 129*

COMMENDARE *Abbatias quis poſſit, diſput. 4. quaeſ. 3. pag.38.*

Commendari quot modis poßint Abbatiæ, diſp.4 quaeſ 5. pag.39.

Commendandi Abbatias vſus quibus de cauſis fuerit introductus. diſp.4.quaeſ.2.pag.38.

COMMENDATA *Abbatia vacans, an poſſit impetrari, diſput.4.quaeſ.7.pag.40.*

COMMENDATARIVS, *vel ſecularis Abbas, an poſſit ſuã Abbatiam in gratiam alicuius reſignare, diſp.13.quęſ. 5.pag.130.*

Commendatarius, vel ſecularis Abbas, an poſſit ſuam Abbatiam reſignare reſeruato ſibi regreſſu, acceſſu, & in-

& ingreſſu, diſput. 13. quaeſ. 6. pag. 131.

Commendatarij Abbates, quo tempore in Eccleſia initiū habuerunt, diſp.4.quaeſ.1.pag.37.

Commendatarij, & Abbates ſeculares, an ſint perpetui, vel ad tempus, diſput. 12.quaeſ.4.pag.125.

COMMVNICATIO priuilegiorum, Vide verbo Priuilegiorum communicatio.

CONCILIVM ad Generale vtrùm Abbates ſint conuocandi, diſp.24.quaeſ. 1.pag.366.

Concilio in Generali vtrùm Abbates deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium habeant, ac illi ſe ſubſcribant, ibid.quaeſ. 2.pag.367.

Concilio in Generali quis locus Abbatibus competat, ibid. quaeſ.3.pag. 368.

Concilijs in Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Conſiſtorijs, necnon equitationibus ſolemnibus, quo amictu, & quibus ornamentis vtantur Abbates, & quem ordinem in illis obſeruare debeant, ibid. quaeſ.6.pag.371.

CONFIRMATIO ex certa ſcientia priuilegiorum alicui Religioni conceſſorum, an comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant, diſp.18 quaeſ.5 pag.302.

Confirmationis Abbatum, forma quæ, & intra quod tempus ſit petenda, & à Confirmatore præſtanda, diſput.6. quaeſ 3.pag.82.

Confirmandæ an neceſſariò ſint electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum, diſput. 6. quæſ.1.pag 80.

Confirmandæ à quibus ſint Abbatum, & aliorum Prælatorum electiones, diſp.6.quaeſ.2.pag 81.

CONGREGATIONES, & Archiabbatiales ſedes, quænam ſub Regula S. Benedicti inſtitutę ſint, & à quibus, diſp. 2.quæſ.15 pag 21.

CONSECRARE calices, patenas, & alia ſimilia vaſa, an poſſint Abbates, diſp.23.quaeſ 2.pag.356.

Conſecrare, altaria, & lapides ipſis altaribus deſeruientes an poſſit Abbas, diſp.23.quaeſ.4.pag.357.

Conſecraturus altaria Abbas an aliquid aduertere debeat, diſput.23.quaeſ.6. pag.359.

Conſecrare Eccleſias an poſſint Abbates, ibid.q.7.p.360.

Conſecrare Eccleſias Abbatiales ad quem ſpectet, ibid. quaeſ.8.pag.360.

Conſecrare campanas an poſſit Abbas, ibid.quaeſ 12.p.364

Conſecrare an poſſit Abbas calices, altaria, campanas, & benedicere lapides, pixides, & alia vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum, ibid.quaeſ.13.p.365.

CORPORALIA an Abbas benedicere poſſit, diſp.22.quaeſ. 3.pag.348.

CORREPTIONE ipſa prudenter ſe agere debet Abbas, & ne quid nimis, diſput.26.gloſſ.6.pag.435.

CONSIDERATVS, & prouidus debet eſſe Abbas in ipſis imperijs ſuis, diſp.26.gloſſ.12.pag.437.

CVBICVLI adminiſterium quos Monachos eligant Abbates, & alij Praelati, diſput.27 quaeſ.9.pag. 448.

D

DECENTIA Abbatum, & aliorum Praelatorum in equitādo, & iter faciēdo, quae, diſp.27.q 6.p.446

DECIMARVM à ſolutione, an ſint exempti Abbates, & Praelati Regulares, ac Religioſi, diſp.25.q.18 pag.222.

DEPONI ab Abbatia ex quibus cauſis poſſit Abbas, diſp. 13.quaeſ.2.pag.128.

DIACONISSAS an poſſit Abbas ordinare, diſ.22.q.7.p.351

DIGNIOR in Congregatione an ſit ſemper in Abbatem eligendus, vel ſufficiat eligere dignum, omiſſo digniori, diſput.25 quaeſ.13.pag.63.

DISPENSATIO illegitimorum an poſſit fieri ſine cauſa, diſput.5.quaeſ.16 pag.67.

Diſpenſatio ad hoc vt valida ſit, an ſuffiſiat illam petere illegitimationis in genere, diſp.15.quaeſ.18.p.70.

Diſpenſari an poſſit Religioſus illegitimus filius alterius Religioſi ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prelaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, ſeù Prelatus, diſp 5.quaeſ. 15.pag.67.

DISPENSATVS in illegitimitate ad obtinenda beneficia in ſeculo ſi poſtea Religionem ingrediatur, an indigeat noua diſpenſatione ad hoc vt poſſit in ea ad Abbatialē dignitatem aſſumi, diſp.5.quæſ.19.pag.70.

Diſpenſatus, an tacitè cenſeatur ſuper defectum natalium electus in Abbatem, & Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, diſp.5 quaeſ.17.pag.69.

DOCTVM eſſe oportet Abbatem in lege diuina, diſp. 26. gloſſ.1.pag.432.

DVO Abbates, vel Prælati an eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio præfici poſſint, diſput.5.quaeſ.23.pag.75.

E

ECCLESIAS an poſſint conſecrare Abbates, diſp. 23. quæſ.7 pag 360.

Eccleſias Abbatiales ad quem ſpectet conſecrare, ibid. quaeſ 8.

Eccleſias, Cæmeteria, Capitula, & Oratoria propria Cōgregationis an poſſit Abbas ſolemniter benedicere, ibid. quæſ.9.pag 361.

Eccleſias pollutas an poſſit reconciliare Abbas, ibid.quaeſ. 10 pag 362.

Eccleſia quibus modis intelligitur polluta, ibid. quaeſ. 11. pag 363.

Eccleſiæ ſeculares, quæ hodie Abbatię nomine nuncupantur, an cum dignitate Abbatiali, vel ſeculari inſtitutę fuerint, diſput.2.quaeſ.6.pag.11.

ELECTIO Abbatum, & aliorum Prælatorum Regulariū an ad Conuentum pertineat, diſp 5. quaeſ. 1.pag.42.

Electiones in quibus caſibus irritæ ſint, vel irritandæ, ſeù caſſandæ, diſput.5.quaeſ.22.pag.73.

Electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum à quibus confirmandę ſint, diſp.6.q.2.p.81.

Electiones Abbatum, aliorumq; Prelatorum Epiſcopis inferiorum, an ſint neceſſariò confirmandæ, diſput.6. quaeſ.1.pag.80.

Electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium forma quæ, diſput.5.quaeſ.5.pag.52.

Electionis per viam ſcrutinij celebrandæ, quæ ſint ſubſtantialia, diſput.5.quaeſ.6.pag.54.

Electioni Canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum celebrandæ, quod tempus ſit à iure ſtatutum, diſput.5. quaeſ.7.pag.57.

ELECTORES abſentes Procuratorem ad Abbatum Canonicam electionem, an conſtituere poſſint, diſput.5.quaeſ. 4.pag.51.

ELECTVS in Abbatem, an teneatur Abbatiale onus acceptare, diſp.10.quaeſ.2.pag.102.

ELIGENTES Abbatem, quas conditiones habere debeant, diſp.5.quaeſ.8.pag.58.

ELIGENDVS in Abbatem, quam ætatem habere debeat, diſp.5.quaeſ.6.pag.60.
Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem, an debeat eſſe expreſſè profeſſus, diſput.5.quaeſ.10.pag.61.
Eligendus in Abbatem, an debeat eſſe Sacerdos, diſput. 5. quaeſ.12.pag.62.
Eligendus in Abbatem, an ſemper ſit dignior Congregationis, vel ſufficiat eligere dignum omiſſo digniori, diſp.5.quaeſ.13.pag.63.
Eligendi Abbatem ius ſimul cum alijs Monachis an ad Patronum ſpectet, diſp.7.quaeſ.6.pag.87.
ELIGI in Abbatem, ſeù Prælatum ſimoniacè procurans, quas pœnas incurrat, diſput.10.quaeſ.5.pag.106.
Eligi in Abbatem quandò, & in quibus caſibus quis impediatur, diſp.5.quaeſ.21.pag.72.
EPISCOPALIA inſignia, an Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior præſcribere poſſit, diſp.19.q.2.p.312.
Epiſcopalia iura, an præſcribere poſſint Abbates, & Prælati inferiores, diſp.19.quaeſ.1 pag.311.
EPISCOPVS an poſſit pro tribunali ſedere in Monaſterijs, & locis Abbatum, ac Prælatorum exemptorum, diſp.15.quaeſ.14.pag.195.
Epiſcopus an poſſit Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta à ſua Iuriſdictione eximere, diſput. 15. quaeſ.13.pag 193.
Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta, an poſſit Pontificalia exercere, diſp.15. quæſ.15.pag.196.
Epiſcopi appellatione, an aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior, diſp.1.quaeſ 5.pag.5.
EXIMERE à ſua Iuriſdictione an poſſit Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta, diſp.15.quaeſ.13.pag.193.
EXEMPTA an ſint à ciuili, & laicali poteſtate bona, & facultates Abbatum, aliorumq; Prælatorum, diſp. 15. quaeſ.20 pag.220.
Exempta, an remaneat Abbatia Regularis exempta, effecta ſecularis, diſp.15. quaeſ.11.pag.189.
EXEMPTIO Abbatum, Prælatorum, & Monachorum vnde habuit originem, diſp.15 quaeſ.3.pag.146.
Exemptio Religionum ab Ordinariorum Iuriſdictione qua forma, & per quę verba probetur, diſ.15.quaeſ 5.p.162.
Exemptionum per priuilegia, an in omnibus exempti ſint ab Ordinariorum Iuriſdictione Abbates, & cęteri Regulares diſp.15 quaeſ.7.pag.166.
Exemptio Abbatum, & aliorum Prælatorum, an illis ſuffragetur non probata quaſi poſſeſſione eiuſdem exemptionis ab Ordinariorũ poteſtate, diſ.15.quaeſ.8.p.184.
Exemptionis per priuilegia, an Abbates, & Pręlati Epiſcopo inferiores cenſeantur habere territorium, vel nullius Diœceſis eſſe dicantur, diſp.15.quaeſ.9 pag.186.
Exemptioni an poſſint renunciare Abbates, & Prælati exempti, diſ.15.quaeſ.12.pag.190.
Exemptionis priuilegium Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum, an valeat abſque clauſula derogatoria Non obſtantibus quibuſcunque, diſp.16.quaeſ.7.pag 243.
EXEMPTVS Abbas ſecularis, obtinens vſum mitræ, & baculi quam aſſiſtentiam habeat ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat, diſp.25 quaeſ.9.pag.432.
Exempti an ſint Abbates, & Prælati Regulares, eorũq; Monaſteria ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſp. 15. quæſ. 1. pag.143.
Exempti quo iure ſint ad Ordinariorum Iuriſdictione Abbates, & Prælati Regulares, ac cæteri Religioſi, diſp.15.quaeſ.2.pag.146.
Exempti eſſe ab Ordinariorum Iuriſdictione quandò cœperint Abbates, & alij Regulares Prælati, & Religioſi, diſp.15.quaeſ.4.pag.147.
Exempti à decimarum ſolutione, an ſint Abbates, Prælati Regulares, cæteriq; Religioſi, diſput.15.quaeſ.18. pag.202.
Exempti quo iure à Ciuili poteſtate ſint Abbates, & alij Prælati Eccleſiaſtici, diſp.15.quaeſ.19.pag.215.
Exempti an ſint Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datys, gabellis, vectigalibus, & alijs oneribus, tàm realibus, quàm perſonalibus, diſp.15.quaeſ.21.pag.226.

F

FIDEI profeſſionem an teneantur Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores in ſui promotione emittere, diſp.8.quæſ.3.pag.95.
FRATRES diligat Abbas, diſp.26.gloſſ.5.pag.435.

G

GALLIAS Rex, & Scholaſtici qualiter nominent Abbates, diſp.7.quaeſ.4.pag.85.
Galliarum] Abbatia, & Prioratus ſeculares, an Regia nominationi ſubijciantur, diſp.7.quaeſ.2.pag.84.

H

HAbitatio Abbatum, & ſuorum Monachorum qualis, diſp.27.quaeſ.3.pag.445.
HABITVM ſui Ordinis an retinere debeat Abbas, aliuſvè Regularis, ad Epiſcopatum extra eius Ordinem aſſumptus, diſp.20.quaeſ.3.pag.329.
Habitus Abbatum, & ſuorum Monachorum qualis, diſp.27.quaeſ.1.pag.443.

I

ILLEGITIMATIONIS diſpenſationem in genere petere, an ſufficiat ad hoc vt diſpenſatio valida ſit, diſp. 5. quaeſ.18.pag.70.
ILLEGITIMVS ad beneficia obtinenda in ſeculo diſpenſatus ſi poſtea Religionem ingrediatur, an indigeat noua diſpenſatione adhoc vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi, diſp.5.quaeſ.19 pag.70.
Illegitimus an poſſit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel aſſumi, diſp.5.quaeſ.14.pag.65.
Illegitimus Religioſus filius alicuius Religioſi, an diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, ſeù Prælatus, diſp.5.quaeſ.15.pag.67.
Illegitimorum diſpenſatio an fieri poſſit ſinè cauſa, diſp.5. quaeſ 16.pag.67.
Illegitimus Monachus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, an cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectum natalium, & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat, diſp.5.q.17.p.69.
IMPERIIS in ſuis Abbas ſit prouidus, & conſideratus, diſp.26 gloſſ.12.pag.437.
INFAMIS notoriè an poſſit in Abbatem eligi, vel alias digni-

dignitates, & Praelaturas obtinere, diſp.5. quaeſ.20. pag.71.

INFORMATIO *de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quae in Conſiſtorio prouidentur, an ſit habenda eomodo. quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel ſuperiores Eccleſias, diſp.8. quaeſ.1. pag 88.*

INSIGNIA *Epiſcopalia, an poſſit Abbas, vel alius Praelatus Epiſcopo inferior praeſcribere, diſp.19. quaeſ.2. pag 312.*

Inſignijs Pontificalibus an vtantur Abbates, & alij Praelati Epiſcopis inferiores tàm ſeculares, quàm Regulares, diſp.20. quaeſ.1. pag 318.

ITER *faciendum, & equitandum Abbatum, & aliorum Praelatorum decentia qua, diſp 27. quaeſ.6. pag 446.*

IURA *ſua ab Ordinariorum moleſtijs, qua ratione Abbas, & Praelatus Regulares tueri valeat, diſp.15. quaeſ.6. pag.165.*

Iura Epiſcopalia an praeſcribere poſſint Abbates, & caeteri Praelati inferiores, diſp.19. quaeſ.1. pag.311.

IURISDICTIO *ad quem pertineat pendente lite inter Abbatem, & Epiſcopum ſuper exemptione, diſput.15. quaeſ 10 pag.188.*

IURISPATRONATUS *donati Monaſterio Bullas Abbates, qui non expediunt, an incidant in aliquas pœnas, diſp. 9. quaeſ.2. pag.99.*

L

LEGE *in diuina Abbatem doctum eſſe oportet, diſp.26. gloſſ.1. pag.433.*

LOCALES *Abbates, & Praelati in quibus conueniant cũ Abbatibus, & Praelatis generalibus, & ab illis differant, diſp.3. quaeſ.2. & 3. pag.33.*

LOCUS *quis competat Abbatibus in Concilio generali, diſp.24. quaeſ.3. pag.368.*

M

MALA *fides ſi ſuperueniat poſtquam Abbas aliquid bona fide, & iuſto titulo praeſcripſerit, an teneatur in conſcientia illud reſtituere, diſp.19. quaeſ.8. pag.317.*

MENSA *Abbatum, & aliorum Praelatorum, quae, diſp. 27. quaeſ 4 pag 445.*

MISERICORS *ſit Abbas, & ſuperexaltans miſericordiam iudicio, diſp 26 gloſſ.4. pag.435.*

MONACHUS *in Abbatem electus, an teneatur Abbatiale onus acceptare, diſp.10. quaeſ.3. pag.102.*

Monachorum Praelati omnes ex primaeua Religionis inſtitutione, an Abbatis nomine nuncupati fuerint, diſp.2. quaeſ.7 pag.12.

Monachorum, & Regularium appellatione, an veniant etiam Abbates, & eorum Praelati, diſput.1. quaeſ.7. pag. 6.

MONASTERIUM *haeres inſtitutus à laico, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa Ciuili, an coram Iudice laico ſuper eadem cauſa reſpondere, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico conueniri debeat, diſp. 15. quaeſ 22. pag.231.*

MONASTICAE *profeſſionis in ſtatu gratiae, an fuerit Chriſtus Dominus primus inſtitutor, & legislator, diſp 2. quaeſ.8. pag.12.*

Monaſticae vitae inſtitutores an fuerint Sancti Apoſtoli, diſp.2. quaeſ.10. pag.14.

MONIALES *an poſſit Abbas benedicere, diſp.22. quaeſ.6. pag.350.*

N

NOMINATIO, *quae fit à Rege Galliae ad Abbatias, & Prioratus Regulares, quas conditiones requirat, diſp.7. quaeſ.3 pag.85.*

Nominatio Abbatum Galliae quomodò fiat per Regem, & Scholaſticos, diſp.7. quaeſ.4. pag.85.

O

OBEDIENTIAM *alij iure debitam, an Abbas, & Praelatus inferior praeſcribere poſſit, & an contra ipſam eadem praeſcribi valeat, diſput. 19. quaeſ. 3. pag.313.*

OBSTINATUS, *& nimius non ſit Abbas, diſp.26. glo.9. pag.437.*

ORDINARII *appellatione an veniant Abbates, & alij Praelati, diſp.1. quæſ.4. pag 4.*

ORDINEM *quem ſeruare debent Abbates in Concilijs generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Conſiſtorijs, necnon equitationibus ſolemnibus, & quo amictu, & ornamentis vti, diſp 24. quaeſ.6. pag.371.*

Ordines, & Congregationes, qua ſub Regulis Sanctorum, Baſilij, & Auguſtini inſtituta ſint, diſput.2. quaeſ.19. pag.20.

ORNAMENTIS, *& veſtibus Prælatitijs an vtantur Abbates, & alij Pralati, tàm Regulares, quàm ſeculares, diſput.20. quæſ.2. pag.325.*

Ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica qualia debeant eſſe, quæ ab Abbatibus benedicenda ſunt, diſput.22. quæſ.4 pag.348.

Ornamenta alienarum Eccleſiarum an poſſit Abbas benedicere, diſput.22. quaeſ.2. pag.347.

Ornamenta Eccleſiaſtica an Abbas poſſit benedicere, diſpût.22. quæſ.1. pag.346.

P

PATRONO *an ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum alijs Monachis, diſp 7 quæſ.6 pag 87.*

PERMUTATIONES *beneficiorum an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores admittere, diſp.13. quæſ.8. pag 132.*

PERPETUI *an ſint Abbates de iure communi, diſput.12. quaeſ.1. pag.122.*

Perpetui, an ſint Abbates ex iure ſpeciali, diſp.12. quæſ.2. pag. 123.

Perpetuum eſſe Abbatem, an magis expediat, quàm ad tempus, diſp.12 quæſ.3. pag.124.

POLLUTAS *Eccleſias an poſſit Abbas reconciliare, diſp.23. quæſ.10. pag.362.*

Polluta quibus modis intelligatur Eccleſia, ibid. quaeſ.11. pag.363.

PONTIFICALIA *quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores exerceant, diſp.21. quaeſ.1. pag.334.*

Pontificalia an exercere poſſit Abbas præterquam in propria Eccleſia Abbatiali etiam in alijs Eccleſiis, & beneficijs ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, diſp.2. quaeſ.2. pag.335.

Pontificalia an poſſit exercere Abbas corã Epiſcopo, & extrà Eccleſias ſibi ſubiectas, diſp.21. quæſ.3 pag.337.

Ponti.

Pontificalia an poßint exercere Abbates ab alijs Abbatibus, vel Pralatis exemptis inuitati in eorum Eccleſiis, diſput.21.quaeſ.4.pag.338.

Pontificalia an Abbates Generales exercere poßint in omnibus ſuarum Congregationum locis,diſp.21.quaeſ.5.pag.339.

Pontificalia an exercere poſſint Abbates tempore Capituli tàm Generalis, quàm Prouincialis, diſput.21. quaeſ.6. pag.339.

Pontificalium vſum an habens Abbas, & illi antè centũ annos, aut ampliùs conceſſum fuerit priuilegium v.g. conſecrandi, vel prçcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poßit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum cenſeatur amiſſum, diſput.23.quaeſ.14.pag.365.

Pontificalium vſum habentes Abbates, & alij Pralati inferiores, an vtantur Pontificali Romano, & Ceremoniali Epiſcoporum, diſp.21.quçſ.11.pag.345.

Pontificali Romano, & Ceremoniali Epiſcoporum an vtantur Abbates, & alij Pralati inferiores habentes vſum Pontificalium, ibid.

Pontificalia an poſſit Epiſcopus exercere in Eccleſia Abbatiali exempta, diſp.15.quçſ.15.pag.196.

Pontificalibus inſignijs an vtantur Abbates, & alij Pralati Epiſcopo inferiores tàm ſeculares, quàm Regulares, diſp.20.quaeſ.1.pag 318.

Pontificum appellatione, an veniant Abbates, & Pralati habentes vſum Pontificalium, diſp.1.quaeſ.6 pag.5.

Praecedentia *inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Concilio Tridentino,diſp.25 quaeſ.1. pag.275.*

Pràcedentiam aliquam vtrum habeant Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates,ibid.quaeſ.5.pag.426.

Pracedentia Abbatum inter ſe, qua, ibid. quçſ.6.p.427.

Prçcedentia Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & alijs actibus publicis, ibid. quçſ.8.pag 429.

Pracedentiam an habeant Abbates ante Canonicos Cathedralis, vel Collegiata Eccleſia, an verò ab illis pracedi debeant, ibid.quaeſ.2.pag.420.

Pracedere an debeat Abbas Vicarium Epiſcopi, ibid. quaeſ.3.pag.423.

Prçcedere an, & quandò debeat Abbas alios Prçlatos, Epiſcopo inferiores,cçterosq; in dignitate conſtitutos, tàm in Eccleſia Cathedrali, quàm in alijs inferioribus, ibid.quaeſ.4.pag 424.

Praefectus *vni Monaſterio, vel Eccleſiae, an aliam dignitatem, vel Praelaturam obtinere poßit, diſput.5. quaeſ.24.pag.75.*

Praelatus *Eccleſiae, an verè ſit Abbas, diſp.1.quaeſ.3.pag.4.*

Praelati aliarum Religionum, an veniant ſub nomine Abbatum, diſp 1.quaeſ 8.pag.6.

Praeparatio *Abbatis ſolemniter celebraturi, quae ſit facienda, & quo ordine in tali ſolemnitate procedendum ſit, diſp.21.quaeſ.10.pag.342.*

Praescribere *Epiſcopalia iura, & inſignia, an poßint Abbates, & Praelati inferiores, diſp 19.quaeſ.1.& 2. pag.311. & ſeqq.*

Praeſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, an poßit Abbas, & Prælatus inferior, & an contra ipſum eadem praeſcribi valeat, diſput.19. quaeſ.3. pag.313.

Praescriptio *per quantum temporis ſpatium currat contra Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, diſp 19 quaeſ 4 pag.314.*

Praeſcriptio an incipiat currere contra Eccleſiam tempore, quo durat Abbas, & Praelatus qui malè alienauit, diſp 19.quaeſ.5.pag.315.

Praeſcriptio, an currat contra Abbatialem Eccleſiam ea vacante, diſp.19.quaeſ 6.pag.315.

Praeſcriptio, an currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiae Abbatiali in ſignum ſubiectionis, diſp. 19.quaeſ.7.pag.316.

Princeps *an, & quandò poßit priuilegium à ſe conceſſum reuocare, limitare, ſeù reſtringere, diſp.16.quaeſ. 13.pag.247.*

Prioratus *Regulares, & Abbatiae virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi aeſtimatione excedentes, an poßint per electionem prouideri, diſp.5.quaeſ.2 pag.49.*

Privilegium *quando conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur; ſi prius illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctũ, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur,diſp.17.quaeſ.5.pag 281.*

Priuilegia Abbatum, aliorumq; Regularium an ſuſpenſa cenſeantur per ſuſpenſiones, quae à Bulla Cruciata, vel alijs Bullis quotidie fiunt, diſput. 16. quaeſ. 16. pag.253.

Priuilegium ſibi, & ſuae Religioni conceſſum vtrũ Abbas oſtendere teneatur, an verò illi alleganti credatur, diſput.16.quaeſ.7.pag.253.

Priuilegium conceſſum Eccleſiae Abbatiali, vel Monaſterio an amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia, vel Monaſterium iterum aedificetur, diſp.16.quaeſ.18.pag.254.

Priuilegiorum communicationes à Sede Apoſtolica, quinã Praelati, Religiones, & Monaſteria habeant, diſp.17. quaeſ 1.pag.256.

Priuilegia Religionis alterius communicans an intelligatur etiam communicare ea, qua alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiuè loco, aut perſonae particulari conceſſa ſunt, diſp.17.quaeſ.2 pag 277.

Priuilegium ſpeciale exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus non habentes, an eximantur ab eiſdem ſi communicent in priuilegijs cum alijs Regularibus ſpecialem exemptionem à praedictis oneribus habentibus, diſp.17 quaeſ.3.pag.27.

Priuilegia alicui Ordini conceſſa communicantes, & participantes, an poßint illis retineri etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs, diſp.17. quaeſ.4.pag.280.

Priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, an extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis, diſp.17.quaeſ.6.pag.281.

Priuilegium conceßum vni Religioni, ſi communicatur alteri, & de primae priuilegio non appareat, an prodeſſe poßit in aliquo talis communicatio ſecundae, diſp.17.quaeſ 7 pag.282.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Praelatorum, necnon Regularium, an & quandò cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quae inter

vtrumque confirmationem differentia conſtituatur, diſput 18 quæſ. 1 pag. 283.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio, diſput. 18. quæſ. 2 pag. 284.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorundem Ordinum, & Congregationum an fuerint aliquandò, & qualiter ſint hodie a Sede Apoſtolica confirmata, diſput. 18. quæſ. 3. pag. 285.

Priuilegijs confirmatis, vel ſublatis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, an cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa, diſp. 18 quæſ. 4. pag. 301.

Priuilegiorum alicui Religioni conceſſorum confirmatio ex certa ſcientia, an comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant, diſp. 18. quæſ. 5. pag. 302.

Priuilegia quis poſsit Abbatibus, & Prælatis inferioribus concedere, diſput. 16. quæſ. 2. pag. 238.

Priuilegij de eſſentia an ſit ſcriptura, diſput. 16. quæſ. 2. pag. 239.

Priuilegia conceſſa Religioſis, ſiuè Religioni an extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religioſos, ſi nulla de eis mentio fiat, diſp. 16. quæſ. 3. pag. 239.

Priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari conceſſa, an extendantur ad Abbatem commendatarium, diſp. 16. quæſ. 4. pag. 240.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodò ſint explicanda quandò continent verba obſcura, diſp. 16. quæſ. 5. pag. 240.

Priuilegia proprij Ordinis, ſeù Eccleſiæ, an interpretari poſſint Abbates, & Prælati inferiores, diſp. 16. quæſ. 6. pag. 241.

Priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum, an valeant abſque clauſula derogatoria Non obſtantibus quibuſcunque, diſp. 16. quæſ. 7. pag. 243.

Priuilegijs à Sede Apoſtolica ſibi conceſsis, an vti poſſint Religioſi abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeù potiùs ipſis renuentibus, diſp. 16. quæſ. 9. pag. 244.

Priuilegia Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, ſeù aliarum Eccleſiarum quomodò reddantur inualida, diſp. 16 quæſ. 10. pag. 245.

Priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa, an amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione, & dignitate, & quandò ad ſucceſſores trahantur, diſput. 16. quæſ. 15. pag. 246.

Priuilegium a Principe conceſſum, an & quandò poſſit ab illo reuocari, limitari, ſeù reſtringi, diſput. 16. quæſ. 12. pag 247.

Priuilegia conceſſa Abbatijs, & Abbatibus, ac alijs Eccleſiarum Praelatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut alijs Principibus ſecularibus, an poſſint ab illis reuocari, diſp. 16. quæſ. 13. pag. 249.

Priuilegia Abbatum, Praelatorum, & Abbatiarum an amittantur, & ceſſent per non vſum, vel contrarium vſum, ſiuè abuſum, diſp 16. quæſ. 14. pag. 250.

Priuilegijs ſui Ordinis, ſeù Religioni conceſſis, an Abbates, & Praelati, caeteriq; Religioſi renunciare poſſint, diſp. 16 quæſ. 15. pag. 252.

Processionibus, & in alijs actibus publicis quis Ordo Regularis alios praecedere debeat, diſput. 25. quæſ. 3. pag. 429.

Proceſsionibus intereſſe vtrùm teneantur Abbates, & Praelati Regulares, diſp. 24. quæſ. 8. pag. 373.

Processus, & Inquiſitiones quomodò facienda ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quae in Conſiſtorio prouidentur, diſput. 8. quæſ. 2. pag. 81.

Procuratorem ad Abbatum Canonicam electionem an conſtituere poſsint Electores abſentes, diſput. 5. quæſ. 4. pag. 51.

Professionem fidei an teneantur Abbates, & alij Praelati Epiſcopo inferiores in ſui promotione emittere, diſp. 8. quæſ. 3 pag. 95.

Professus expreſsè an debeat eſſe eligendus in Abbatē, & Praelatum Regularem, diſp. 5. quæſ. 10 pag. 61.

Profeſſus an debeat eſſe Religioſus in eadem Religione, in qua Abbat eligitur, vel praeficitur, diſp. 5. quæſ. 11. pag. 62.

Providus, & conſideratus ſit Abbas in ipſis imperijs ſuis, diſp. 26. gloſſ. 12 pag. 437.

Q

Qvartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere, an teneantur Abbates, & Praelati Regulares, diſp. 15. quæſ. 17. pag. 199.

Qvindennivm Camerae Apoſtolicae, an Abbates Congregationum Regularium ſoluere teneantur, diſput. 9. quæſ. 3. pag. 100.

R

Reconciliare an poſsit Abbas Eccleſias pollutas, diſp. 23 quæſ. 10 pag 362.

Regvlae, & leges quorum Abbatum in Congregationibus Monachorum, & Canonicorum Regularium obſeruentur, diſp. 2. quæſ. 12. pag. 15.

Regulae Sanctorum Baſilij, Auguſtini, & Benedicti, an ſint ab Eccleſia, & a Pontificibus confirmatae, diſp. 2. quæſ. 13. pag. 15.

Religiosae, & Monaſticae vitae eadem eſſentia an fuerit in Eccleſiae exordio cum ea, quae nunc eſt, diſp. 2. quæſ. 5. pag. 11.

Religionvm tàm Mendicantium, quàm non Mendicātium, quinam auctores, & inſtitutores extiterint, diſp. 2. quæſ. 16. pag. 28.

Religiosvs ſtatus, ac in eo Abbates, & Praelati quo tempore in lege gratiae inſtituti fuerint, diſput. 2. quæſ. 2. pag. 9.

Religioſus ſtatus an ſucceſsiuè, & ſinè aliqua interruptione ſemper in Eccleſia durauerit, diſput. 2. quæſ. 3. pag. 10.

Religioſi ſtatus adumbratio aliqua an fuerit in veteri Teſtamento, & ante legem gratiae, diſp. 2. quæſ. 1. pag. 8.

Religioſorum Praelati, & Abbates an diſtincti fuerint à Clericorum Praelatis, diſp. 2 quæſ 4. pag. 10.

Renvncians Abbatiae, vel ab illa depoſitus, an maneat Monachus Monaſterij, cui præfuit, diſp. 13. quæſ. 4. pag. 129.

Renunciare Abbatiæ, an poſsit Abbas, & in cuius manibus, diſp. 13. quæſ 1. pag. 126.

Residentiam non facientes Abbates, & alij Praelati quas pœnas incurrant, diſp. 14. quæſ. 7. pag. 141.

Residere an teneantur Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores, diſp.14 quaeſ 1.pag.133.
Reſidere de iure diuino an teneantur Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores, diſp.14. quæſ.3.pag.138.
Reſidere quibus de cauſis non teneantur Abbates, & alij Prælati inferiores, diſput.14 quaeſ 4 pag.139.
Resignare in gratiam alicuius, an poſsit Abbas Commendatarius, vel ſecularis ſuam Abbatiam, disp.13. quaeſ.5.pag.130.
Reſignare an poſsit Abbas Commendatarius, vel ſecularis ſuam Abbatiam reſeruato ſibi regreſſu, & acceſſu, diſp.13.quaſ.6 pag.131.
Reſignare an liceat Abbatiam ſecularem, vel commendatam cum reſeruatione certæ penſionis, diſp.13.quaeſ. 7.pag.131.
Reſignationes beneficiorum an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores recipere, diſput. 13. quaeſ. 8. pag.132.
Ritus benedicendi Abbates quis, diſput. 11. quaeſ.14. pag.114.

S

Sacerdos an debeat eſſe eligendus in Abbatem, diſp. 5.quaſ.12.pag.62.
Scriptura, an ſit de eſsentia priuilegij, diſput. 16. quaſ.2.pag.239.
Sedere pro tribunali, an poſsit Epiſcopus in Monaſterijs, & locis Abbatum, ac Prælatorum exemptorum, diſp.15.quaeſ.14.pag.195.
Sepeliri qua pompa debeant Abbates, & quibus inſignijs, ornamentis, & veſtibus induantur eorum cadauera, diſp.20.quaſ.4.pag.353.
Simoniace eligi procurans in Abbatem, vel Prælatum, quas pœnas incurrat, diſp.10.quaſ.5.pag.106.
Simoniam quibus modis tàm ſecularis, quàm Regularis incurrat procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas, diſp.10.quaſ.3.pag.103.
Sobrium Abbatem eſſe neceſſe eſt, diſput. 26. gloſſ. 3. pag.434.
Subscribere an teneantur Abbates Concilio Generali, & quem ſuffragium in illo habeant, diſput.24. quaſ.2. pag.367.
Suffragium deciſiuum, vel conſultiuum vtrùm Abbates habeant in Concilio Generali, ac illi ſe ſubſcribant, disput.24.quaeſ.2.pag.367.
Suspiciosus nimis non ſit Abbas, diſp. 26.gloſſ.11. pag 437.
Synodum ad Diœceſanam Abbates vtrùm accedere teneantur, diſp.24.quaſ.4.pag.369.
Synodo in Diœceſana quis locus Abbatibus competat, quoue amictu, & quibus ornamentis in ea vti debeant, ibid.quaſ.5.pag.370.
Synodum congregare an poſsint Abbates, & Prælati inferiores, habentes territorium, cum Iuriſdictione Epiſcopali, ibid.quæſ.7.pag.372.

T

Tempus quod ſit à iure ſtatutum Canonicæ Abbatū & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ, diſp. 5.quaeſ.7.pag.57.
Tonsura de Abbatum, & ſuorum Monachorum, diſp. 27.quaſ.2.pag.444.
Turbulentus non ſit Abbas, diſp.26.gloſſ.7.pag.436.

V

Vexationem ſibi illatam, an ſine ſimonia poſsit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere, diſp.10.quæſ.4.pag.104.
Vestibus, & ornamentis Prælatitijs an vtantur Abbates, & alij Prælati tàm Regulares, quàm ſeculares, diſp.20.quaſ.2.pag.325.
Vicarium Epiſcopi an præcedere debeant Abbates, diſp.25.quaeſ.3.pag.423.
Visitationem alij iure debitam, an Abbas, & Prælatus inferior praeſcribere poſſit, & an contra ipſum eadem praeſcribi valeat, diſp.19.quaeſ.2.pag.313.
Vocandi, quinam ſint ad Canonicam Abbatum electionem, diſp.5.quaeſ.3.pag.50.

Z

Zelotypus non ſit Abbas, diſput.26. gloſſ.10. pag.437.

DE IVRE ABBATVM ET PRAELATORVM, TAM REGVLARIVM, QVAM SECVLARIVM Epiſcopis inferiorum;

Tomus Primus.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.
Quæſ. 2. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.
Quæſ. 3. Vtrùm nomen Abbatis ſit nomen Prælaturæ, & an Abbas ſit verè Eccleſiæ Prælatus.
Quæſ. 4. Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.
Quæſ. 5. An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior.
Quæſ. 6. Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum.
Quæſ. 7. Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati.
Quæſ. 8. Vtrùm ſub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Nomen,* Abba, *hebraicum ſit, an Syriacum?*
2 Abba *hebraicè idem ſignificat, quod latinè Pater.*
3 *Abbas in Latina lingua duplici litera, b, in Hetruſca verò vnica tantùm ſcribitur, & quare?*
4 *Ex dictione,* Abba, *ſecundùm aliquos prodijt hæc dictio,* Papa.
5 *Summus Pontifex dicitur Papa, eò quod omnium Pater eſt.*
6 *Nomini Abbatis ſemper ferè coniungi ſolet dictio illa,* Pater, *& quare?*
7 *Nominis Prælati Etymologia quænam ſit?*
8 *Nomina Prælatorum Epiſcopis inferiorum.*

1 NOMEN hoc, *Abba*, deriuatur ab illa dictione, *Ab*, quæ (iuxta *D. Hieronymum in Comment. Epiſt. S. Pauli ad Galat. cap. 4.*) ab Hebræo, Syroq; idiomate ortum ducit. Hebræi enim dictione hac, *Ab*, Patrem ſignificant, cui dictioni ſi, de Chaldæorum, atque Syrorum more, *Aleph*, apponas, reſultat nomen, *Aba*. Hinc factum eſt, vt poſtea nomen, *Abba*, deductum ſit, vt tradunt *Aluar. Pelag. de planct. Eccleſ lib. 2. cap. 23. & Petr. Greg. Syntagmat. Iur. Vniuerſi p. 2. lib. 15. cap. 13. de Abbatibus nu. 1.* Vſus poſtea obtinuit, vt apud Latinos addatur litera, *S*, in fine, ex qua hoc nomen integrum deducitur nempè, *Abbas*. At *Alciat. l. 1. C. de in ius vocand. Alberic. in ſuo dictionar. in verbo Abba Pater*, non ex duabus lin-

 guis

guis Hebraica ſcilicet, & Syriaca ſimul (vt D. Hieronymus ait) ſed Hebraicum nomen tantùm eſſe contendunt: dictionem verò illam, quæ eidem nomini ferè ſemper addi ſolet, videlicet, *Pater*, eſſe vocem Græcam, aut Latinam. Videtur fauere D. Auguſtinus Epiſtola 177. his verbis, *Paulus dicit Romanis ſcribens, in quo clamamus Abba Pater, in vno nomine duabus vtitur linguis, dicit enim Abba Hebræo vocabulo Patrem, & Latinè nominat identidem Patrem. Et lib. 3. de conſenſu Euangeliſt. cap. 4.* ſic ait. *Quod autem ipſe Marcus, non ſolùm Pater, ſed, Abba Pater, eum dixiſſe, commemorat, hoc eſt, Abba Hebraicè, quod Latinè Pater. Et D. Thom. in epiſt. D. Pauli ad Galat. 4. lect. 4.* ſic ait. *Abba pater, Idem eſt in ſignificatione, Abba, quod eſt Hebræum, & Pater, quod eſt Latinum, gloſſ. in eadem epiſt. ad Galat.* quam refert *Archidiac. in can. hac autem un. vlt. 23. q. 4.* dicit, nomen, *Abba*, eſſe nomen Hebraicum; ſed re vera nomen hoc, *Abba*, ab vtraque, Hebraica ſcilicet, & Syriaca lingua deducitur, vt diximus in principio: & præter *D. Hieronymum, Petrum Gregorium, & Aluar. Pelag.* tradunt *Nicolaus Lyran. ſuper eadem Epiſtola ad Galat. d. cap. 4. Spiegel. in lexic. Iur. verb. Abba, florileg. magnum nouiſſimum Ioſephi Langi lib. 1. verb. Ab, & ex iis Roder. quæſt. regul.*

2 *tom. 1. q. 12. art. 1. in princ.* Quoad ipſius autem ſignificatum idem nobis ſignificat Abbas, quod Pater, vt teſtantur *D. Auguſtinus loco cit. & ſuper pſ. 78. & D. Thomas loc. etiam cit.* & *D. Hieronymus vbi ſupra,* qui ſic ait. *Abba Hebraicum eſt, id ipſum ſignificans, quod & Pater; hocque pluribus in locis Scriptura ſeruat inſtitutum, vt verbum Hebraicum cùm illius interpretatione ponat,* quod etiam habetur *in cap. fin. de regular: ibi ſeù Patres Abbates.*

3 Porrò nomen hoc, *Abbas*, duplici litera B, in Latino ſermone ſcribitur ex eo, quia ab Hebræis dictio, *Abba*, (à qua nomen Abbas deriuatum eſſe, diximus) vel duplici litera Beth ſcribitur, vt quibuſdam placet; vel ſi cum vnica tantùm, additur punctum, daghes, quod idem eſt, ac ſi geminata, Beth, apponeretur. Duplici igitur B. notatum reperitur, nedum apud S. Hieronymum loco citato, verùm etiam in vita S. Hilarionis antiquitùs deſcripta, & in vulgata editione Veteris, ac Noui Teſtamenti, atque in verborum ſerie ſimiliter Noui, ac Veteris Teſtamenti à Theologis Pariſiens in lucem edita, in princ. in verb. Abbas, & communiter apud omnes duplici litera B ſcriptum inuenitur. Itali verò quod B, eſt, vt à latina pronunciatione diſcedere videantur, dictionem hanc vnica B, deſcribendam eſſe, volunt. Conſule communem Scholam Scriptorum linguę Hetruſcæ, & lege *Ioan. Boccatium nouella 13. & Ioan. Villan. 4. cap. 34.* & *Vocabularium Academia Chruſca verb. Abbate*; quod habetur etiam in Regula S. Benedicti vulgari lingua donata per totam, & communiter apud omnes Scriptores Hetruſci ſermonis; ſed & vulgaris loquendi Hetruſcorum conſuetudo Abbatis nomen vnica exprimit conſonante. Hæc à nobis, quamuis nulliùs ferè momenti, annotata ſunt, vt in hoc noſtro opere nihil habeat, quod deſiderare poſſit curioſus, & diligens Lector.

4 Præterea (ſecundùm Petrum Gregorium loco ſupra citato) nomen Abbatis non ſolùm Patrem ſignificat, ſed ex eo etiam deriuata eſt hæc amphiboma dictio, *Papa*, nempè quòd mutatis duabus illis literis BB. in geminatas PP. hiſquè ſingulis ante ſingulas, A, locatis Papa formatur. *Spiegel. autem in ſuo lexic. verb. Abbas,* ait, quòd apud Græcos Abbas appellatur Papas: an verò iſti ſingulas BB. in literas PP. mutauerint, non ſatis conſtat, ſed tantùm apud eoſdem Græcos ità Abbatem nominari propter reuerentiam, ex eodem *Spieg. loc. cit.* & hoc mirum non eſt, quia

5 ſicut Papa dicitur maior Pater, eo quod omnium Pater eſt, ex *Lælio Zecbio de republ. Eccleſiaſt. tit. de ſtatu Rom. Pontif. nu. 1.* ità ex aliquali ſimilitudine, & debita ſeruata proportione, Præfectus Monachorum Abbas, ſiue Papas, vt dicunt Græci, reſpectu ſuorum ſubditorum appellatur. Hoc tamen Papæ nomen non Abbatibus, ſed Pontifici Max. omnium Patri, & Abbati Sanctiſſimo ſolùm tribuendum eſt, ſicut communiter hodiè Summus Pontifex ab omnibus dicitur.

6 Solet quippè huic nomini Abbatis ſemper ferè conjungi dictio illa, *Pater*, vt *Marci 14. Abba Pater omnia tibi poſſibilia ſunt & Apoſt ad Rom. 8. Non accepiſtis ſpiritum ſeruitutis, ſed ſpiritum filiorum, in quo clamamus, Abba Pater. & ad Galat 4. Quoniam eſtis filij Dei, miſit Deus ſpiritum filij ſui in corda veſtra clamantem, Abba Pater.* Quod ex eo factum eſſe arbitror, vt maiorem gignendo vehementiam, per illam geminationem certius animi ſtudium, & maior erga Patrem fiducia declaretur. Hinc etiam in Hebræa, Syra, Chaldæa, alijſque linguis ſemper dictio, *Abba*, vehementiam denotat. *At D. Hieronymus loco ſuperiùs cit.* ait, nomini *Abba*, additam eſſe dictionem illam, *Pater*, ad ipſum nomen, *Abba*, interpretandum. Sæpè enim in ſacra Scriptura Hebraicis verbis interpretatio ſua apponi conſueuit, vt in Geneſi *Meſech. vernaculus, & Marci 10. Bartimæus filius Timæi Aſſer, Diuitia, Thabitha, Dorcas,* & alia huiuſmodi, & hac ratione dictioni huic, *Abbas*, ex antiqua conſuetudine additur ab omnibus vox illa gratiſſima, *Pater*, qua Monachi Præfectos ſuos cõpellantes; eamdèmq; vocem, *Abbas*, interpretantes, illos eorũ Patres eſſe, crebrò intelligant.

7 Quò verò ad Etymologiam reliquorum Prælatorum, licèt omnes dici poſſint Abbates, cùm ipſi tanquam ſuorum ſubditorum Patres ſe gerere debeant: tamen Prælatus dicitur quaſi præ alijs ditatus, vel ante latus, quaſi quòd antè alios poſitus ſit; vt tradit *Panormit. in cap. cum ab eccleſiarum. ſub nu. 1. de offic. ordin* De iure Canonico ſunt Antiſtites Eccleſiaſtici *tit. de poſtulat. Prælat. Petr. Gregor. Syntagmat iur. vniuerſ. c. 3. & Daniel Ottho de iure public. cap. 18. verſ. Prælati à præferendo dicti.*

8 Horum Prælatorum alij ſunt Regulares, alij Seculares; Regularium alij Abbates Generales, alij Præſidentes Generales, alij Reformatores Generales, alij Magiſtri, alij Miniſtri etiam Generales,

nerales, alij Prouinciales, alij Commiſſarij, alij
Viſitatores, alij Priores, alij Præpoſiti, alij Ma-
iores, alii Guardiani, alij Cuſtodes, &c. Secula-
rium alij Priores, alij Præpoſiti, alij Decani, alij
Archidiaconi, alij Archipresbyteri, & his ſimiles,
quorum nonnulli ſunt in partibus Vltramonta-
nis habentes iuriſdictionem fundatam in priui-
legio, aut conſuetudine, vt notat *Reuerendiſſimus
Dominus meus D. Antonius Ricciull. Bellicaſtren. Epi-
ſcopus, & Viceſgerens meritiſſimus in ſuo eruditiſſi-
mo tractatu de iure perſon. extr. grem. Eccleſiæ exiſt.
lib. 4. cap. 61. n. 23.* Et de alijs in Hiſpania notat *Do-
minus meus Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc.
alleg. 25. nu. 9. iuxtà Lugd. impreſſ.*

QVÆSITVM II.

An Nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.

SVMMARIVM.

1 *Officij nomen quandòque latè, quandòque strictè ſumitur.*
2 *Officium quid ſit.*
3 *Dignitas quid ſit.*
4 *Abbatis nomen dignitatem, & officium importat.*
5 *Omne, quod hic eminet, plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudet.*
6 *Abbas eſt nomen honoris, & dignitatis.*
7 *Abbatia in odioſis non venit ſub nomine dignitatis.*
8 *Abbates, & Prælati, licèt perpetui non ſint, ſed ad tempus creentur, tamen etiam dignitatem habere dicuntur.*

PRO huius quæſiti declaratione præmitten-
1 dum eſt; Nomen officij quandòque ſtrictè,
quandoque latè, ſiuè propriè, vel impropriè ſu-
mi, vt explicat *Ioan. Franciſc. de Pauin. tract. de
offic. & poteſt. Capituli Sede vac. prælud. 2. per tot.* Et
inter officium, & Dignitatem hanc eſſe differen-
2 tiam, quòd officium dicitur habere onus annexũ;
3 Dignitas verò ea eſt, quæ cum adminiſtratione
rerum Eccleſiaſticarum, & honore iuriſdictionem
habet, *c. Volumus, c. Diaconus, & c. quia. 99. diſt.*
vndè dicitur habere dignitatem, quando quis ha-
bet adminiſtrationem rerum Eccleſiaſticarum
cum iuriſdictione: dicitur etiam habere dignita-
tem, qui habet nomen dignitatis, & Prælationis,
ſicut prærogatiuam in ſua Eccleſia, tàm in Choro,
quàm in proceſſionibus, & alijs Comitijs, & ſeſ-
ſionibus, quamuis non habeat adminiſtrationem
rerum Eccleſiaſticarum, vel iuriſdictionem, vt pa-
tet in Decanis, & Archidiaconis quampluriũ
Cathedralium, & etiam in nonnullis Abbatibus
ſecularibus, nullam adminiſtrationem, vel iuriſ-
dictionem habentibus. Tertiò dicitur habere di-
gnitatem, qui ex conſuetudine Eccleſiæ habetur
in dignitate; quia ſi conſuetudo eſt in Eccleſia,
pro dignitate haberi debet, *c. conſuetudo. 12. diſt.
Ità Archidiac. in cap. 1. nu. 2. de conſuetud. in 6.*
4 His poſitis, dico, Abbatis nomen ſecum impor-
tare & honorem, & dignitatem: atque onus, & ſo-
licitudinem, ſeù (quod idem eſt) eſſe nomen digni-
tatis, & officij; quòd ſignificet officium, ſicque
nomen oneris, & ſolicitudinis, ait *gloſſ. in c. tuam
de ætat. & qualit. arg. tex. in c. hoc tantum 18. q. 2.
Innocent. in c. de multa col. vlt. de præben. Caſſan. in
Catal. glor. mund. 4. p. conſid. 32.* Et quòd importet
dignitatem, & onus inſimul, ait *gloſſ. fin. in cap. ex-
poſuiſti, de corpore vitiat. arg. tex. in can. nerui 13.*
5 *diſt.* vbi D. Gregorius inquit, *omne, quod hic emi-
net, plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudet.*
Patet, nam huic eidem nomini regulariter eſt an-
nexa cura, ſimul cum iuriſdictione; namque Ab-
bas Regularis in ſuo Monaſterio Rectoris munus
exercet, cunctaq; adminiſtrat, *gloſſ. in d. cap. tuam.*
6 Quòd ſit nomen honoris, & dignitatis, proba-
tur in *cap. vt apoſtolica, de priuileg. in 6.* vbi textus,
loquens de Abbatibus, ait *quibus ex propria digni-
tate non competit*, probatur etiam in *can. ſi quis
deinceps, & ibi gloſſ. 16. q. 7.* vbi tex. in principio
loquitur de Epiſcopo, & Abbate, & poſtea ſubdit,
idem eſſe de alijs dignitatibus inferioribus; facit
tex. in auth. habita C. ne filius pro patr. Atque ità af-
firmant *Io. And. in cap. tuam de ætat. & qualit. & in
cap. maioribus, de præbend. Archidiac. in cap. 2. nu. 1. de
præbend. in 6. Franch. ibidem nu. 5. Card. Zabar in
Clem. prima col. 2. verſ. quæro an nomen Abbatis, de
reſcript. Oſtien. in d. cap. tuam. Imol. in d. clem. 1. col. 1.
Dominic. de S. Gemin. in cap. 2. col. 5. verſ. ſi dubio, de
præbend. in 6. Panormit. in cap. per tuas 32. nu. 7. in
fine, de ſimon. & in d. cap. tuam, & in cap. decernimus
nu. 2. de iudicijs, latè Philipp. Dec. ibidem nu. 4. & in
cap. quia nos. 32. nu. 3. de appellat. Baldus in cap. pa-
ſtoralis in gloſſ. in verb. Superiores, & ibi Felin. col. 4.
verſ. vtrum ergo Abbatia*, quos ſequuntur *Modern.
de offic. deleg. idem Felin. in cap. meminimus col. 2.
verſ. vlterius quæro, de accuſat. Lapus alleg. 84. incip.
Dominus Papa, col. peu. nu. 11. verſ. item Abbatia,
Aegid. Bellam. conſ. 3. nu. 21. & 22.* & communiter
omnes tàm antiqui, quàm moderni Iuriſperiti.
7 Hoc autem limitatur, vt in odioſis Abbatia ſub
nomine dignitatis non comprehendatur, ſicut ne-
que comprehenditur Epiſcopatus, vt voluit *Ar-
chidiac. in d. cap. 2. d. nu. 1. & ibi Franch. d. nu. 5. &
Lapus d. alleg. 84.*
Sed adhuc eſt dubium, an Abbates Regulares,
qui ad tẽpus, puta biennij eliguntur, & creantur,
dignitatem habeant; quia dignitas debet eſſe per-
petua, vt ſupponitur in *c. de multa, de præbend. &
in c. 1. de conſuetud. in 6. & in extrauag. execrabilis
de præbend.* Ergò Abbates Regulares, qui ad tem-
pus creantur, vel eliguntur, nõ habent dignitatem.
8 Ad quod reſpondetur, quòd, vel dignitas conſi-
deratur, vt eſt beneficium Eccleſiaſticum, & ſic ad
vitam, & in perpetuum eſt conferenda, & de ea, vt
tali eſt ſermo in *d. cap. de multa, & d. cap. 1. & d. ex-
trauaganti.* aut conſideratur, pro vt eſt munus cum
iuriſdictione, & adminiſtratione coniunctum, ſuf-
ficiens ad officium Conſeruatoris, vel Delegati
Apoſtolici, de quibus eſt ſermo in *cap. 1. & 2. &
vlt. de offic. delegat. in 6. & in c. ſtatutum de reſcript.
eodem lib.* & tunc non eſt neceſſariò perpetua, quia
prædicta iura non ſupponunt eam perpetuam.
Præterea de eſſentia dignitatis, non requiritur
neceſſariò, vt quis in officio perpetuus eſſe debeat,

ſed ſatis eſt, quòd poſſit eſſe perpetuus? Nam Vicarij Generales Epiſcoporum ſunt ad nutum conſtituentium amouibiles, *tex. iuncta gloſſ. in clem. 2. de reſcript. Gemin. in cap. 1. de offic. Vicar. in 6. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 45. q. 14.* & Doctores communiter, & tamen habent dignitatem, & ſunt in dignitate conſtituti *Imol. in clem. 1. de Regular.* quem ſequitur *Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 7. q. 24. nu. 79. & communiter moueri.* Atque ità docent ea *gloſſ: verb. per electionem, Panormit. in cap. cauſam quæ nu. 9. de iudic. & eadem clem. 2. nu. 6. verſ. quod ad eſſe, de reſcript. Roſella verb. delegare, nu. 11. Angel. verb. delegatus, num. 3. Silueſt. eod. verb. quæſt. 2. num. 8. Sanchez alijs relatis in Decalog. lib. 6. cap. 13. nu. 78.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm nomen Abbatis ſit nomen Prælaturæ, & an Abbas ſit verè Eccleſiæ Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates in Iure Canonico Prælati appellantur.*
2 *Dictio, alij, ſimilitudinem oſtendit.*
3 *Prælati, qui dicantur.*
4 *Abbas Commendatarius eſt Prælatus.*

1 ABbates in ſacris Canonibus Eccleſiæ Prælati vocantur, & appellatione Prælatorum veniunt *tex. in cap decernimus. de iudicijs*, ibi, *Sed Epiſcopi, Abbates, Archiepiſcopi, & alij Eccleſiarum*
2 *Prælati* dictio enim illa, *alij*, ſimilitudinem oſtendit, vt notatur in *cap. ſedes. de reſcript. & in l. 2. C. de ſeru. fugitiu.* Idem probatur in *cap. præſenti. de offic. ordin. in 6. & in cap. Vt apoſtolica de priuileg. eodem lib. 6.* & clarè colligitur ex *tex. in c. quia nos 32. de appellat. & in cap. 1. de ætate, & qualit.* Ratio etiam hoc idem ſuadet; quia in Monaſterijs ipſi propriè præferuntur alijs Monachis, ijſdèmque re vera præſunt, ex *Reg. S. Benedicti cap. 2.* & habent curam cũ iuriſdictione ordinaria in ſuos ſubditos
3 (vt inferiùs videbimus) At Prælati propriè, ac verè ij dicuntur, qui iuriſdictionem ordinariam habent, iuxtà doctrinam *gloſſ. & Panormit. in d. cap. decernimus nu. 16.* Ergò Abbates Regulares ſunt verè, ac propriè Eccleſiæ Prælati. Hæc aſſertio extra controuerſiam eſt, eàmque communiter tenent omnes tùm Theologi, tùm Canoniſtæ *Panormit. in d. cap. 2. nu. 2. de iudic. Decius ibid. nu. 3. & in d. cap. quia nos num. etiam 3. Anton. de Butr. in d. cap. 1. in vlt. not. de ætat. & qualit. Angel. & Silu. verb. Abbas & verbo Prælatus Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 29. & p. 2. lib. 3 cap. 25. q. 1. Lel. Zech. de republ. Eccleſ. cap. 25. Suar. de relig tom. 4 tract. 8. lib. 2. cap. 2.*
4 *nu. 2. & alij paſſim.* Item Abbas Commendatarius, maximè perpetuus, hodiè eſt verè Prælatus: cùm habeat plenariam adminiſtrationem Abbatiæ in ſpiritualibus, & temporalibus, vt ait *Barbat. 2. vol. conſ. 2. incip ſolemni nu. 25. Fuſch. de vitat. lib. 2. cap. 9. de commend. nu. 5.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Nomine Ordinarij, qui veniant & nu. 3.*
2 *Abbas venit appellatione Ordinarij.*
3 *Quandò aliquid Ordinarijs in iure committitur, commiſſio etiam dirigitur ad Abbates, & alios Prælatos, niſi ſubiecta materia aliud expoſcat.*

1 NOmine Ordinarij comprehenditur quicunque Superior, ſiuè inferior Prælatus, qui ordinaria iuriſdictione, ſiuè ex priuilegio, vel ex præſcriptione, aut ex canone potitur. *Panorm. cap. Vt famæ nu. 6. de ſent. excom. Zabar clem. quia regulares nu. 11 verſ. octauò quæres, de ſupplen. neglig. Prælat. Miſinger. cap poſt. ceſſionem nu. 3. de probat. Aegid. Bellam. conſ. 30 Dec. conſ. 121. lib. 1. Nauar. conſ. 9.*
2 *de priuileg.* Vnde cum Abbas habeat iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem *cap. Abbates de priuileg. in 6.* & eam habeat ex vi ſui officij, quod eſt, eam ordinariam habere (vt latiùs infrà probabimus
3 agendo de Abbatum iuriſdictione) meritò veniet appellatione Ordinarij. Quapropter cùm in aliquo iuris decreto aliquid Ordinarijs committitur, vel de Ordinarijs mentio fit, niſi ſubiecta materia aliud expoſcat, non ad Epiſcopos tantùm, ſed etiã ad Abbates, & Prælatos omnes ordinariam iuriſdictionem habentes commiſſio dirigitur *gloſſ. in cap. ordinarij. verb. locorum de offic. ordin. in 6. vbi Franc. ſub nu. 3. ſuper gloſſ. 2. verſ. & nota, Idem Franc. in cap. 1. nu. 7. de conſtitut. eod lib. 6. & ibi etiam Dominic. n. 3. eadem gloſſ in cap. quamuis in verb. loci de Vſur. eod. lib. & in clem. 1. in verb. Diœceſano de iurepatron. Panormit. in cap. cum olim nu. 2. de præſcript. Philipp. Dec. in cap. poſt ceſſionem nu. 1. & 6. de probat. Silueſt. verb. excommunicat 9. caſ. 47. n. 92. not. 2. verſ. ſed aduerte Nauar. lib. 4. conſil. in 2. edit. tit. de ſponſal. conſ. 5. nu. 2. Guttierez quæſt. canonic. lib. 1. cap. 10. nu. 15. Flamin Pariſ. de reſign. beneſic. lib. 3. quæſt. 11. num. 19. & ſeq. Sanchez. de matrimon. lib. 3. diſput. 29. num. 5. Coch. de iuriſd. ord. in exempt. p. 1. quæſt. 1 num. 9.* Præterea quilibet Abbas habens iuriſdictionem ordinariam, etiam qui vni tantùm Monaſterio præſidet, vocatur Ordinarius Monachorum illius, *can. nullus Monachus can. nullam, & can. Abbates 18. q. 2. cap. quanto, & ibi Innocent. & Doctores de offic. ordin.* & dicitur habere in eoſdem Monachos maiorem, & pleniorem poteſtatem, quàm Epiſcopus habet in clericos ſuæ Diœceſis. *Panorm in cap. ad noſtram nu. 2. vbi etiam Franch. ext. de appellat.* Adde, Abbatem nomine Ordinarij comprehendi *arg. tex. in cap cum Epiſcopus de offic. ordin. in 6. & tot. tit. extr. de offic. ordin. & cap. cum contingat de foro compet. & 11 q. 1. can. de perſona*, vbi nomine Ordinarij non tantùm Epiſcopus, ſeù Diœceſanus comprehenditur, verùm etiam quiuis alius ſuperior, ordinariam habens iuriſdictionem de iure, vel ex præſcriptione, aut priuilegio, ex *Zabar. Panor.* & alijs ſupra adductis,

qui-

quibus adde *Felin. in repertor. verbo Ordinarius, iſtud verbum. Flamin. Pariſ. de reſignation. beneficiorum lib. 3. quaſt. 11.*

QVÆSITVM V.

An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi nomen vndè deriuatur, & quid ſignificet?*
2 *Epiſcopi ſpeculatores dicuntur, & quare?*
3 *Abbas Monaſterij exempti habetur pro Epiſcopo.*
4 *Epiſcopi appellatio non comprehendit Abbatem.*

1 SI præciſè ipſa nominis Epiſcopi ſignificatio perpendatur, quę à dictione Gręca, *Scopin*, ideſt, inuigilare, ſpeculari, & attendere, imponitur, nomine Epiſcopi venit etiam Abbas, ſicut & quilibet Prælatus habens ſub ſe curam animarũ; præcipuũ nămq; eorum munus eſt, pro ſubditorum ſpirituali ſalute diligenter inuigilare, iuxta illud *Actor. 20. Attendite vobis, & vniuerſo gregi, in quo vos Spiritus*
2 *ſanctus poſuit, regere Eccleſiam Dei*. Speculatores etiam dicti ſunt, quaſi populorum, quibus præpoſiti ſunt, obſeruatores, Cuſtodes, & Præfecti, qui populorum ſibi ſubditorum mores, ac vitam proſpiciant, & ſpeculentur, vt ait *D. Auguſtinus lib. 1. de Ciuit. Dei cap 9.* Ad idipſum tenentur Abbates, necnon, & cæteri Prælati, quibus animarum cura commiſſa eſt; ipſi enim ſubditorum animatum curam gerentes, inuigilare debent multùm, ac ſpeculari Monachorum ſuorum vitam, & mores, non ſolùm pro tuenda, ac conſeruanda eorum perfectione, ac virtute, ſed etiam pro ea amplificanda, & in dies augenda ſtudere, iuxtà illud D. Patris *Benedicti Reg. cap. 2. p. 4. Sciat Abbas, quàm difficilem, & arduam rem ſuſcepit, regere animas, & multorum ſeruire moribus, & ſecundùm vniuſcuiuſq; qualitatem, vel intelligentiam, itá ſe omnibus conformes, & aptet, vt non ſolùm detrimenta commiſſi ſibi gregis non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat*. Itaque iuxta vocabuli ſignificationem, nempè quoad munus, & officium profectò nomen Epiſcopi etiam Abbatibus, & alijs prædictis Prælatis conueniet, quia re vera eorum iuriſdictio ſe extendit ad quamplures actus iuriſdictionis Epiſcopalis, ſicut eſt excommunicatio, ſuſpenſio, abſolutio à caſibus reſeruatis, & cenſuris, & huiuſmodi. Adde etiam quòd Epiſcopus, & Abbas æquiparantur *iux. gloſ. in cap. ne pro defectu verb. regulares extra de elect. per tex. in can.*
3 *ſi quis deinceps 16. q. vlt.* Nam Abbas Monaſterij exempti pro Epiſcopo habetur. *gloſſ. in clem. 1. de rebus Eccleſ. non alien. Bald. in auth. cas'am, qua in vlt. col. in gloſſ. quod ſi eſt C. de Epiſcop. & Cleric. Innocent. in cap. 1 de Cleric. peregr. Franciſc. Arretin. conſ. 63 nu 4. verſ. pro his facit.* Patet, quia minores Ordines conferre poteſt, & vtitur Baculo paſtorali, anulo, & Mitra, aliiſque Pontificalibus inſignijs: poteſt benedicere ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia, Cruces, ſacras Imagines, & alia vaſa Eccleſiaſtica: conſecrare Calices, Patenas, Altaria, Campanas, & alia etiam, in quibus ſacra vnctio interuenit: & tandem (exceptis Ordinum ſacrorum collatione, Eccleſiarum conſecratione, ac Chriſmatis confectione) omnia alia, ſicut Epiſcopi, exercere poſſunt, vt ſuo loco probabitur. Ità *Sebaſt. Medices in tract. de legibus p. 1. q. 15. Salàs eo-*
4 *dem tract. diſp. 6. ſect. 10.* Verùm quoniam quoad auctoritatem, & poteſtatem Epiſcoporum plenã, quæ magna, & multiplex extat, ac maior, quàm Abbatum, nomen Epiſcopi nullo modo Abbatibus conuenire poteſt, & ideò eorum iuriſdictio non ſimpliciter Epiſcopalis appellatur, ſed cùm diminutione, addita illa particula, *quaſi*.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium, aliquandò veniant appellatione Pontificum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi etiam Pontifices appellantur.*
2 *Abbas venit appellatione Pontificis.*
3 *Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium veniunt etiam appellatione Pontificis.*

NOmen Pontificis non ſolùm Papæ, verùm etiam Epiſcopis ſæpè tribui ſolet; Papa enim non ſimpliciter Pontifex appellatur, ſed addita dictione, *Maximus, aut Summus*, quippè qui eſt omnium Pontificum, ideſt Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, qui nomine Pontificis comprehenduntur, primus, & Maximus; Epiſcopi
1 autèm Pontifices ſimpliciter dicuntur. ità eos vocat Nicolaus Papa in *cap. Pontifices, 7. q. 1.* & Gregorius Nonus in *can. Maſſana de elect.* Pariter in Pontificali Romano quotiès exprimuntur aliquæ functiones, in quibus Pontificalium inſignium vſus eſt neceſſarius, ac quæ ab Eccleſiaſticis Prælatis faciendæ ſunt, ſẽper Pontificis nomen exprimitur, vt in collatione primæ clericalis tõſuræ, vel aliorũ Ordinum, & alijs ſingulis functionibus, d. Pontificalis librum legenti patebit. Cùm igitur Abbas,
2 Mitram deferre, ac Anulo, & Baculo Paſtorali, cæteriſque Pontificalibus inſignijs vti poſſit. *cap. vt Apoſtolica, de priuileg in 6.* & omnia agere, quæ Epiſcopi exercere poſſunt, etiam quoad ea, quæ ad poteſtatem Ordinis ſpectant (aliquibus tamen exceptis, vt latiùs infrà ſuo loco probabimus;) dicendum erit, ipſum quòque in ijs, quæ ſibi circa Ordinis poteſtatem conceſſa ſunt in d. Pontificalis libro, contineri appellatione Pontificis, quod nemo negabit: præcipuè ſi hæc conſideretur formalitas, ſcilicet, Abbatem venire appellatione Pontificis, quatenùs Pontificalia exercet, & prout à Pontificalibus, quibus ipſe vtitur, Pontifex denominatur: aliàs Pontificale Romanum pro omnibus Eccleſiæ Prælatis à Clemente Octauo ordinatum, quòdque ab eiſdem Prælatis obſeruari præcipit in ſua Bulla in initio eiuſdem Pontificalis appoſita, Abbatibus non conueniret, quià ferè ſemper Pontificis nomine appellatur in Rubricis

Prælatus ille, ad quem functiones in eodem Ponti-
ficali præſcriptas exercere pertinet.
3 Ex quibus patet, etiam nomine Pontificis veni-
re reliquos Prælatos Epiſcopo inferiores, quibus
ex priuilegio, vel quolibet alio legitimo titulo
Pontificalium inſignium vſus, ac exercitium, nec-
non etiam aliqua ex parte ordinis Epiſcopalis po-
teſtas competit.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium, veniant etiam eorum Abbates, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Monachorum ſtatus, ſimplex eſt.*
2 *Abbas venit appellatione Monachorum. limita vt nu.4.& 5.*
3 *Scholarium appellatione venit Rector.*

VIdetur, quòd appellatione Monachorum, &
Regularium non veniant Abbates, & eorum
Prælati; quià nomen Abbatis, & Prælati eſt nomen
honoris, & dignitatis, vt inquit *Zabarell. in clem.1.*
1 *nu.3.de reſcript.* & latiùs probatum eſt ſuprà quæſ.
2. Nomen verò Monachi ſimplicis ſtatus ſignifica-
tionem habet, vt omnes fatentur; Ergò Abbas ap-
pellatione Monachorum non venit.
Secundò multæ ſunt prærogatiuæ, ac priuilegia
Abbatibus conceſſa, maximum in multis eſt Ab-
batis munus, quæ omnia Monachi nomen ſimplex
nequaquam admittunt; Abbas ergo non venit cõ-
prehendus ſub appellatione Monachorum.
2 His tamen non obſtantibus, dicendum eſt, Ab-
batem, & Prælatum Regularem venire etiam ap-
pellatione Monachorum; quià per aſſumptionem
ad Abbatiam, & Prælatutam non deſinũt eſſe Mo-
nachi, & Religioſi, vt patet *extr. de Simon. cap. vlt.*
3 *& cap. ex ore, de priuileg.* ſicut Rector venit appel-
latione Scholarium, quià per Rectoratum non
deſinit eſſe Scholaris. *Bald. in l. nec patronus C. de*
oper. noui nunciat. & in l. quiſquis C. de Epiſcop. &
Cleric. Ioann. Andr. in proœm. decretal. in princ. Felin.
ibidem col.4. verſ. cæterum in propoſito. Atque, quòd
appellatione Monachorum veniat etiam Abbas,
docent plenè *Bartol. in l.4. ff. de ſtipulat. ſeruor.* vbi
dicit, quòd quandò relinquitur Fratribus Cappa,
& Priori biblia, ipſe Prior habebit etiam Cappam:
Ità etiam *Archidiac. in can. conuenientibus nu.1.1.*
quæſt.7. Ioann. Andr. loc. cit. Oſtien. & D. Anton.
in d. cap. vlt. quos citat, & ſequitur Panormit. ibidem
nu.2. & duob. ſeqq. Felin. ibidem in princ. Roman.
conſ.259. & alij.
4 Limitatur tamen hæc concluſio, vt in materia
odioſa appellatione Monachorum Abbas non ve-
niat, per *tex.* in ſimili in *cap. ſtatutum, iuncto cap.*
licèt canon. de elect. in 6. Vbi habetur, quòd appel-
latione Eccleſiæ Parochialis in materia odioſa
non venit Eccleſia Parochialis Collegiata; quià
licèt ſit Eccleſia Parochialis, tamen habet illam
qualitatem Collegij ſuper Parochiam; ità in ſimi-
li, etſi Abbas, & Prælatus Regularis ſit etiam
Monachus, tamen habet qualitatem Superioris
ſuper alios Monachos, & iccircò in materia odio-
ſa comprehendi nomine Monachorum non debet.
D. Anton. Panormit. & Felin. locis citatis.
5 Limitatur ſecundò; vt nec etiam in fauoribili-
bus appellatione Monachorum veniat Prælatus,
quandò ſcilicet aliqua prouiſio facienda eſt per
ipſum Prælatum, vt quià mandatur Abbati, vt
poſſit ſuos Monachos abſoluere, vel aliquod hu-
iuſmodi; tunc enim ipſe non comprehenditur, vt
notat. *Ioann. de Lignan. in clem. attendentes de ſtat.*
regular. ſecùs autem, ſi prouiſio eſt facienda per
alium: quià tunc Monachorum appellatione com-
prehenditur ipſe Abbas: Ità *Panormit. d. cap. vlt.*
nu.4. in fine, Felin. ibid. d. nu.3.
Ad obiecta patet reſponſio: & ad primum, Abba-
tem reſpectiuè ad ſuum ſtatũ, & ad vota ſolemnia,
quæ vouit, ſimplex ſortiri nomen ab omni digni-
tate, & honore alienum; ſecùs autem reſpectiuè ad
dignitatem Abbatialem, quam ipſe obtinet. Et ſic
etiam patet reſponſio ad ſecundum.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm ſub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Superiores Mendicantium ſunt verè Prælati.*
2 *Superior Conuentualis, non habens Abbatem ſupra ſe in Monaſterio, habetur loco Abbatis.*
3 *Circà ea, quæ ſpectant ad poteſtatem iuriſdictionis, ſub nomine Abbatum veniunt etiam cæteri Regulares Prælati.*
4 *Secùs autem circà ea, quæ ſpectant ad poteſtatem Ordinis.*

VIdetur primò dicendum, quòd ſic; Nàm licèt
Abbates, & alij Regulares Prælati, vt Prio-
res, Præpoſiti, Guardiani, & alij quomodocùnque
nũcupentur, nomine differant, re tamen conuenire
videntur; omnes enim re vera Prælatorum appel-
latione veniunt, ſuntque verè, & propriè Prælati,
quod de Abbatibus ſupra latè oſtendimus; de
1 Superioribus autem Mendicantium docent *gloſ.*
in cap. nullus, verbo, prælatura: vbi etiam Dominic.
& Franch. nu.2. de elect. in 6. facit alia *gloſ. in clem.*
1. in verb. Prælatum eodem tit. vbi *Cardinal. quæſt.10.*
idem Cardinal. in clem. dudùm §. ſtatuimus, de ſepultur.
dicentes, quòd Guardiani Fratrum Minorum, &
Priores Mendicantium dicuntur habere Prælatu-
ram, & dignitatem, & exindè quòd poſſint eſſe de-
legati Sedis Apoſtolicæ; idem etiam teſtantur
Panorm. & Felin. in cap. cum olim de maiorit. &
obedient. vterque nu.1. Angel. verb. delegatus nu.3.
Sylu. eodem verbo, & nu. Azor. inſt. moral. p.2. lib.3.
cap.13. quæſt.7.
Confirmatur; Nàm omnes iſti Prælati, tàm Ab-
bates, quàm reliqui Mendicantium, vel etiam non
Mendicantium Superiores habent immediatam
iuriſdictionem æqualiter in totum Religioſorum
ſibi ſubditorum Conuentum, atque adminiſtra-
tionem, & curam bonorum ipſius Conuentus.

Ergò

Ergò quicquid in Iure ſub Abbatum nomine habetur, intelligendum quoque erit de reliquis Religioſorum Superioribus, qui ſunt immediati, ac proximi Monaſteriorum Prælati: licèt diuerſis nominibus nuncupentur. Abbas etenim idem, quod pater ſignificat, vt in primo quæſito dictum eſt; At Patris appellatione vniuerſi Præſidentes veniunt, vt docent communiter expoſitores illorum verborum *Exod. 20. Honora Patrem tuum.*

2 Item Superior Conuentualis, quocunque nomine appelletur, non habens Abbatem ſupra ſe in eodem Monaſterio, habetur loco Abbatis, *arg. tex. in cap fin. de ſtat. Monach.* Et docet *Panormit. per illum tex. in cap. cum illorum, de ſent. excom. nu. 3.* Et hoc procedit, ſiuè Prælatus inſtituatur per electionem, ſiuè per prouiſionem, *Panormit. in clem. ſi principalis, nu. 6. de reſcript.*

3 In hac tamen re ſic diſtinguendum videtur, quòd vel loquimur quòad ea, quæ ſpectant ad poteſtatem iuriſdictionis, & ſic concludendum erit, ſub nomine Abbatum, venire etiam alios Regularium, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Superiores; quia re vera omnes Prælati ſunt, vt Doctores citati teſtantur, & clarè colligitur ex *d. cap. cum olim*, vbi Summus Pontifex delegat Priori Fratrum Prædicatorum cauſam in *d. cap.* contentam: At delegatus Summi Pontificis debet eſſe in dignitate conſtitutus *cap. ſtatutum de reſcrip. in 6.* & colligunt Doctores citati per illum tex. Vndè quicquid quòad iuriſdictionem Abbatibus in iure communi eſt conceſſum, conuenit etiam cæteris omnibus veris Prælatis Regularibus.

4 Quò verò ad ea, quæ ſpectant ad poteſtatem Ordinis, & dignitatis Epiſcopalis, quam Abbates participant, vt ſuo loco oſtendemus, dicendum eſt, alios Regulares Prælatos Abbatum nomine non venire; ipſi enim neque Mitra, neque Baculo Paſtorali, aut alijs Pontificalibus inſignijs vti poſſunt; nec ex conſequenti ordinare, vel alia, quæ ſine huiuſmodi inſignijs perfici nequeunt, exercere, vt certum eſt apud omnes, & communis vſus manifeſtè indicat; Et licèt per viam communicationis gaudere poſſint omnibus priuilegijs, quæ ſpecialitèr Abbatibus conceſſa ſunt, tamen ex perpetuo eorum ſilentio, ac non vſu clarè comprehenditur, omnes ſupponere, Prælatos cæterarum Religionum, qui Abbates non ſunt, illis priuilegijs non gaudere, vt de poteſtate ordinandi, docet *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 19 n. vlt.*

Præterquàm quòd alij Prælati Regulares neq; in Synodis, aut Concilijs, quemadmodū Abbates, locum, & conſultiuum votum habent, nec in multis tàm Eccleſiaſticis, quàm Sæcularibus functionibus adhibentur, ſicuti illi. Hinc eſt, quòd ſacri Canones, & aliæ Iura, nec non communiter Doctores præeminentia, & honoraria quadam excellentia magni faciunt Abbatialem hanc dignitatem, quæ non in omnibus (licèt in quibuſdam) cæteris Religionum Prælatis adaptari ſolet.

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm in veteri teſtamento, & antè legem gratiæ fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

Quæſ. 2. Quo tempore in lege gratiæ Religioſus ſtatus, ac in eo Abbates, & Prælati inſtituti fuerint.

Quæſ. 3. An ſucceſſiuè, & ſinè aliqua interruptione Religioſus ſtatus ſemper in Eccleſia durauerit.

Quæſ. 4. An Abbates. ſeù Religioſorum Prælati diſtincti fuerint à Clericorum Prælatis.

Quæſ. 5. An eadem eſſentia Religioſæ, & Monaſticæ vitæ fuerit in Eccleſiæ exordio, cum ea, quæ nunc eſt.

Quæſ. 6. Vtrùm Eccleſiæ Sæculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali inſtitutæ fuerint, vel Sæculari.

Quæſ. 7. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis inſtitutione Abbatis nomine nuncupati fuerint.

Quæſ. 8. An Chriſtus Dominus fuerit Monaſticæ profeſsionis in ſtatu gratiæ primus inſtitutor, & Legiſlator.

Quæſ. 9. An Chriſtus Dominus poſsit Abbatis nomine appellari.

Quæſ. 10. An ſancti Apoſtoli fuerint Monaſticæ vitæ Inſtitutores.

Quæſ. 11. An poſt Chriſtum, & SS. Apoſtolos, & ante Baſilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis inſtituti Legiſlatores.

Quæſ.12. Quorum Abbatum Legislatorum leges, & Regulæ in Congregationibus Monachorum,& Canonicorum Regularium obſeruentur.

Quæſ.13. An leges, & Regulæ SS. Baſilij, Auguſtini, & Benedicti ſint ab Eccleſia, & à Pontificibus confirmatæ.

Quæſ.14. Quinàm Ordines, & Congregationes ſub Regulis Sanctorum Baſilij, & Auguſtini inſtitutæ ſint.

Quæſ.15. Quænam Congregationes, & Archiabbatiales Sedes ſub Regula Sancti Benedicti inſtitutæ ſint, eorùmque Abbatibus, & Prælatis inſtitutoribus.

Quæſ.16. Quinàm cæterarum Religionum, tàm non Mendicantium, quàm Mendicantium Auctores, & Inſtitutores extiterint.

QVÆSITVM I.

Vtrùm in veteri Teſtamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac eius Abbatum. & Prælatorum adumbratio.

SVMMARIVM.

1 *Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino.*
2 *Elias, & Eliſæus, & filij Prophetarum Principes, & Abbates Religioſorum fuerunt.*
3 *S. Ioannes Baptiſta Cœnobitarum Princeps fuit.*
4 *S. Scarioth in Veteri Teſtamento Abbas Monachorum fuiſſe legitur.*

ANtiquam Religioſorum inſtitutionem in Veteri Teſtamento figuratam fuiſſe, arguimus non ſolùm in Nazaræis, de quibus in *Nu.6.* & in Elia, & Eliſæo, qui in Collegiis habitabant, de quibus *Regum lib.3. & 4. & in Hiſtoria Tripartita lib.7.cap.11. & ex lib. Iſidor. tit. de diuin. offic. c.15.* Sed etiam in Samuele tanquàm in eorum Principe Archimandrita, vt colligitur ex *Genebr. in Chronol. & Comeſt. in Hiſtor. lib.1. cap.10.* vbi ſic ait. *Nota, quòd Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino.* Idem Confir-
1 matur ex *Diuo Hieronymo Epiſtola 4. ad Ruſtic.* vbi ſic ait *filij Prophetarum, quos Monachos in Veteri Teſtamento legimus, ædificabant ſibi Caſulas propè fluenta Iordanis,* & infra, *& turbis Vrbium derelictis polenta, & herbis agreſtibus victitabant.* Et *Caſſiodorus lib 1. Tripartita Hiſtor. cap.11.* de his loquens, ait *Philo Pythagoricus ſuis temporibus refert, vndiq; egregios Hebræorum in quodam prædio circa ſtagnum Mariam in colle poſitum phyloſophantes: habitaculum verò eorum cibos, & conuerſationem talem introducit, qualem & nos nunc Aegyptiorum Monachos eſſe conſpicimus; Scribit enim, inchoantes eos ad phyloſophiam cedere omnibus ſibi competentibus rebus, cunctiſque abrenunciare permixtionibus, & extrà muros in ſolitarys agris, & Hortis habitare: Domus autem eis eſſe ſacraria, quæ apud nos Monaſteria nuncupantur: & in eis conuerſatione ſolitaria honeſta celebrare myſteria, diligenterque Pſalmis, & Hymnis placare diuinitatem: & ante ſolis occaſum nullos guſtare cibũ; alios autem per tres dies, & ampliùs, certiſque diebus in pauimento habere cubilia: Vino ſemper, & ſanguinem habentibus abſtinere: cibum eis eſſe panis, & ſalis, & hyſſopi, & potum aquæ.* Et S. Hieronymus in
2 *Epiſtola 13. ad Paulin. exhortatoria.* Sic ait. *Habet vnumquodque propoſitum Principes ſuos. Romani Duces imitentur Camillos, Fabricios, Regulos, Scipiones; Phyloſophi proponant ſibi Pythagoram, Socratem, Platonem, Ariſtotelem; Poetæ æmulentur Homerum, Virgilium, Menandrum, Terentium; Hiſtorici Tucididem, Saluſtium, Herodotum, & Liuium; Oratores Lyſiam, Gracchos, Demoſthenem, Tullium: Et vt ad noſtra veniamus, Epiſcopi, & Presbyteri habeant ad exemplum Apoſtolos, & Apoſtolicos viros, quorum honorem poſſidentes habere nitantur, & meritum. Nos autem habemus propoſiti noſtri Principes Paulos, Antonios, Hilariones, Macharios, & vt ad Scripturarum auctoritatem redeam, noſter Princeps Elias, noſter Eliſæus, noſtri filij Prophetarum.* Confirmatur teſtimonio Diui Bernardi Abbatis, qui in *Epiſtola ad Fratres de monte Dei,* oſtendens antiquitatem monaſtici ſtatus, ait, *Hæc nouitas non eſt nouella vanitas, res enim eſt antiquæ Religionis perfecta fundata in Chriſto pietatis antiqua, hæreditas Eccleſiæ Dei à tempore Prophetarum demonſtrata, iamque noua gratia ſole creato, in Ioanne Baptiſta inſtaurata, & innouata, ab ipſo Domino familiariſſimè celebrata, & ab eius diſcipulis, ipſo præſente concupita.* Incœpit ergò monaſtica vita in Veteri Teſtamento, & antè legem gratiæ, fueruntque eiuſdem vitæ moderatores, Ducesq; Elias, & Eliſæus, & Samuel, (vt oſtenſum eſt) ſicut & Ioannes Baptiſta, vt *S. Hieronym.* etiam teſtatur. *Epiſtol. 22. ad Euſtochium* dicens, *Huius vitæ auctor Paulus, illuſtrator Antonius, & (vt ad ſuperiora conſcendam) Princeps Ioannes Baptiſta,*
3 Idem fatetur *Chryſoſt. homil. 1. in Marcum. Sicut Sacerdotum Principes ſunt Apoſtoli; ſic Monachorum princeps Ioannes Baptiſta.* Hanc auctoritatem Chryſoſtomi appoſuimus, vt tacitæ obiectioni obuiaremus, ſcilicet, quòd S. Hieron. loco paulò ſuperiùs citato non loquitur de Monachis, ſed de Anachoretis; ſed S. Chryſoſtomus facit eumdem Ioannem Baptiſtam, etiam Monachorum Principem; quòd Nazianzenus affirmat, dum *orat. in Baſil.* Diuum Baſilium quià Monachus fuit, Ioanni Baptiſtæ comparat. Multaque alia de Teſtamento Veteri. *Caſſian. coll.18.c.6. Sozom lib.1. Hiſtor. c.12. Bern. ſerm. de excellentia Io Baptiſtæ, & Iſidor. lib.2. de diuin. officijs cap.15.* Cum autem conſtet, Eliſæos, & filios Prophetarum communem viuendi rationem in vno corpore, ſeù Congregatione obſeruaſſe, probabiliter dicendum eſt, ipſos vnum caput,

ac vnum ducem etiam ſibi conſtituiſſe, cui obedientiam promitterent; nam aliàs nec ordinatè, nec politicè viuere potuiſſent: Quod magis confirmatur ex eo, quod legitur in *lib. Scholaſticæ Hiſtoriæ, in rubrica de ſignis in morte Domini* de S. Sca-
4 rioth, qui Abbas Monaſterij fuiſſe dicitur, quo mortuo, eius Monachi, & ſub illius obedientia degentes inconſolabilitèr doluerunt. Ex quo colligitur, S. Scarioth Abbatem fuiſſe, & nõ ſimpliciter Abbatem, ſed ſub ſe Monachos habuiſſe; de quibus videri poteſt *Colleg. Paduan conſ. 2 poſt cõſ. Zab. n. 26. & ſeq. & Caccial. cõſ. 4. poſt dd. cõſ. Zabar. n. 56. & ſeq.*

Sed licèt ante Chriſtum Dominum ab antiquis Patribus, ac Prophetis Religioſus ſtatus adumbratus, & ex parte inchoatus fuerit; nihilominus, quoad eius perfectionem abſolutè, & ſimpliciter, ac pro vt includit omnia, quæ de illius perfectione ſubſtantiali exiſtunt, eſt propriè legis gratiæ, atque à Chriſto Domino propriè, & perfectè inſtitutus, vt latè oſtendunt *Hieronymus Platus lib. 2. de bono ſtatus Relig. cap. 19. & 20. Bellarmin. lib. 2. de Monach. cap. 3.* & alij, quos refert *Suar. de Relig. tomo 3. tract. 7. lib. 3. cap. 1. num. 3.* de qua re in ſeq. quæſitò.

QVÆSITVM II.

Quò tempore in lege gratiæ Religioſus ſtatus, ac in eo Abbates, & Prælati inſtituti fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Status Religioſus primò à Chriſto in terris inſtitutus fuit.*
2 *S. Marcus Euangeliſta in Aegypto Religioſorum inſtitutor fuit.*
3 *S. Antonius Eremitarum Auctor vocatur.*

Religioſorum ſtatum, non per purum hominem, ſed per verum ſimul Deum Ieſum
1 Chriſtum in terris fuiſſe inſtitutum, Catholicorum omnium communis eſt aſſertio, vt cuique apud *Thomam Vuald. tit. 11. cap. 83. Clitoueum lib. 3. de vot. Monaſt. cap. 5. Bellarmin. lib. 2. de Monach. cap. 5. Hieron. Platum de bono ſtat. Relig. lib. 2.* alioſq; grauiſsimos Auctores videre licet; & clarè comprehenditur ex illis verbis Ieſu Chriſti *Matth. c. 19. Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus*, Apoſtolorum tempore perfectionem, & formam accepiſſe, vt infra. Præcipuam autem huius Religioſi ſtatus Præpoſituram eſſe à Chriſto Domino inſtitutam, atque ordinatam, probatur ex verbis *Apoſt. ad Epheſ. 4. & ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam verò Prophetas, alios verò Euangeliſtas, alios autem Paſtores, & Doctores ad conſummationem ſanctorum in opus miniſterij*, eundemque ſtatum, & vitam religioſam ab Apoſtolis receptam *D. Hieron.* aſſerit *lib. cont. Iou. & in Apolog. ad Patriar. & Hieron. Platus loco cit.* Exinde Religionis cultum propagatum fuiſſe, aſſerit *Caſſianus lib. 2. cap. 5. & coll. 8. cap. 5. & Dionyſ. de cæleſt. Hier.* At Philo Iudæus Dionyſio Areopagita antiquior in *lib. de vita contemplatiua*, prolixè vitam, & Mo-
2 naſticos ritus deſcribit à S. Marco Euangeliſta in Aegypto inſtitutos, cùm paupertatis, continentiæ, & ieiuniorum profeſſione. Habemus etiam ipſius Dionyſij Epiſtolam, ex qua Monaſticem Apoſtolorum tempore floruiſſe, patet. Eoſdemq; Apoſtolos Monachorum cultum, ritumque tenuiſſe, probari poteſt. *Act. 4.* in verbis illis, *erat cor eorum, vnum, & anima vna, nec quiſque eorum, quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia; nec inter ipſos quiſpiam egens erat, ſed quotquot poſſeſſores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant antè pedes Apoſtolorum, & diuidebantur ſingulis, pro vt cuique opus erat.* Vndè *D. Bernardus in ſermone Apologetico*; ſic ait, *Heu me miſerum quadamcumque Monachum, cur adhùc viuo videre, ad id deueniſſe Ordinem noſtrum, qui primus fuit in Eccleſia, imò à quo cœpit Eccleſia, & quo nullus in terra ſimilior Angelicis ordinibus, nullus vicinior ei, quæ eſt in Cœlis Hieruſalem mater noſtra, ſiuè per candorem Caſtitatis, ſiuè per ardorem Charitatis, cuius Apoſtoli inſtitutores fuerunt.* Vitam verò Eremiticam
3 Paulum coluiſſe, conſtat, cùm nullus illum præceſſerit, Antonium verò illam inſtituiſſe, & ordinaſſe, & quamplures docuiſſe diſcipulos: vnde Princeps Eremitarum, & Auctor vocandus eſt. Nam (vt legitur apud *Nicephorum lib. 8. Hiſtor. Eccleſ. cap. 41. Hieron. in Epiſt. ad Euſtoch. de cuſtod. virgin. & Caſſian. lib. 7. collat. poſter. collat. 1.*) circà tempora Caij Pontificis, Paulus quidam Thebanus (qui declinandæ cauſa perſecutionis Decij, & Valeriani, & Deo liberiùs inſeruiendi, in Eremi ſpeluncam ſe contulit; vndè, & primus Eremita eſt appellatus) initium Monachis dediſſe videtur: Antonius item Aegyptius eodem tempore idem vitæ genus inſtituens, cùm poſt eum ſuperuixiſſet, ſocios ſui inſtituti habuit, & multorum Monachorum Dux, & Pater extitit, & primus inter illos antiquos Eremi Patres cùm titulo, & munere Abbatis fuiſſe videtur. Inter illos verò, qui in Ciuitatibus Monaſteria, & bona temporalia poſſederunt, primus, qui nomen, & officium Abbatis obtinuerit, Sanctiſſimus parens, & Legiſlator noſter Benedictus fuiſſe traditur, à quo plures alij Abbates deſcenderunt, propter multa Monaſteria, quæ ſub eiuſdem Regula conſtructa fuerunt, vt inferiùs dicemus; & indè Abbates dici cœperunt omnes ferè non Mendicantium Ordinum Prælati.

QVÆSITVM III.

An ſucceſſiuè, & ſinè aliqua interruptione temporis Religioſus ſtatus ſemper in Eccleſia durauerit.

SVMMARIVM.

1 *Probatur continuatio ſtatus Monaſtici à temporibus Apoſtolorum ſinè interruptione vſque ad noſtra tempora.*
2 *Clementis I. tempora.*
3 *Vrbani I. Papæ tempora.*
4 *Callixti I. Papæ tempora.*
5 *Felicis Papæ tempora.*

Euty-

6 *Eutychiani Papæ tempora.*
7 *Siluestri I. Papæ tempora.*
8 *Siricij Papæ tempora.*
9 *Innocentij I. Papæ tempora.*

1 ID, quod maiorem in præſenti quæſito affert
difficultatem, eſt de continuatione ſtatus Re-
ligioſi à temporibus Eliæ, & Eliſæi, vſque ad tem-
pora Ioannis Baptiſtæ, & Apoſtolorum; de hoc
enim neque in ſacra Scriptura, neque in antiquis
Hebræorum Hiſtorijs mentio aliqua fit, nec ſatis
conſtat, quomodò tempore captiuitatum populi
Iſraelitici talis ſtatus continuari potuerit, aut
quomodò poſt illas inſtauratus fuerit; cùm ergò
de eo tempore nihil certi ſuper hoc ſtatui poſſit,
iccircò loquendū videtur de continuatione huius
ſtatus à tempore Apoſtolorum, quo Chriſtus ve-
ram Religionem inſtituit, inſtaurauitque, ac ve-
rus Religioſorum Abbas, & Pater fuit. Monacho-
rum igitur iàm ab Apoſtolis, & priùs à Ioanne
3 Baptiſta inſtitutorum ſtatus continuatus fuit vſq;
ad Pontificatum Clementis Primi, qui vixit tem-
poribus Apoſtolorum: ipſe enim, poſt Petrum, Li-
num, & Cletum Summos Pontifices, rexit Eccle-
ſiam: & hoc elicitur ex eiuſdem epiſtola 5. vbi ait
Communis vita omnibus neceſſaria eſt, & maxi-
mè his, qui Deo irreprehenſibiliter militare cupiunt,
& vitam Apoſtolorum, eorùmque Diſcipulorum
imitari volunt, per communem vitam intelligitur
Monaſtica, & Regularis, vt fatentur omnes, &
præcipuè *Suar. tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7.*
& lib. 2. cap. 8. & in tract. 10. lib. 1. cap. 5. Hanc com-
munem vitam, & Monaſticam continuaſſe vſque
3 ad Vrbanum Primum, vt ipſe fatetur, colligitur
4 ex *can. ſcimus* 12. *quæſt.* 1. ab Vrbano I. vſque ad
Callixti Papæ tempora, vt colligitur ex *can. pres-*
byteros 27. *diſt.* & *in can. interdicimus* 16. *quæſt.* 1.
vbi Abbatibus, & Monachis publicas pœnitentias
dare, infirmos viſitare, vnctiones facere, & pu-
blicas Miſſas cantare interdixit, qui Pontifex re-
5 xit Eccleſiam anno Domini 227. Et à Callixto vſ-
6 que ad tempora Eutychiani Papæ, qui præfuit Ec-
cleſiæ anno Domini 277. vt *can. ſi quis Epiſcopus*
11. *q.* 3. Item ab Eutychiano vſque ad Siluestrum I.
7 anno Domini 319. *can. à Subdiacono* 93. *diſt.* fit etiam
mentio de Monachis tempore Concilij Nicæni
anno Domini 341. celebrati, quod refertur in *can.*
8 *placuit* 19. *quæſt.* 1. & tempore Siricij Papæ anno
Domini 390. vt habetur in *can. Monachos, ead.*
cauſ. & q. Item tempore Innocentij I. anno Do-
mini 411. Et hanc continuationem Religioſi ſtatus
à Chriſto Domino perfectè inſtituti, latè probat
Caſſian. in lib. ſuarum collationum collat. 10. cap. 5. & 6.
vbi ait, Monaſticam vitam pauló poſt tempora
Apoſtolorum inchoatam, vſque ad Paulum, & An-
tonium continuè duraſſe. Et à tempore S. Antonij,
vſque ad tempora S. Baſilij Monaſticum inſtitutū
ſe extendiſſe, elicitur ex eiuſdem S. Baſilij epiſto-
la 79. de qua re videatur fuſiùs *S. Greg. Nazianz.*
in orat. de laudibus S. Baſilij, & S. Hieron. de ſcriptor.
Eccleſ. & Gennad. de Vir. illuſt. cap. 6. & 7. & Hiſtor.
Lauſiac. cap. 7. quæſt. 14. & 15. & alibi, quibus in
locis hanc eàdem continuationem Monachorum
ab Apoſtolis inſtitutorum perueniſſe vſque ad An-
tonium, & poſt illum ad Macharium, Ioannem Cli-
macum, Hilarionem, Pachomium, Baſilium, Au-
guſtinum, & Benedictum ſummos Abbates, mani-
feſtum eſt. Itaque Abbatum nomen à tempore ſui
vſus pari ſucceſſionis relatione hodiernam vſque
in diem manſiſſe, aſſerendum non abs re eſt.

QVÆSITVM IV.

An Abbates, ſeù Religioſorum Prælati di-ſtincti fuerint à Clericorum Prælatis.

SVMMARIVM.

1 *Status Religioſorum cœpit eodem ferè tempore in le-ge gratiæ cum ſtatu Clericorum.*
2 *Eccleſia in initio fuit veluti Monachalis Religio.*

SCimus ex *Conc. Trid. ſeſſ. 22. can. 2.* Apoſtolos ad
noctem ſacræ Cœnæ Clericos, & Sacerdotes
inſtitutos fuiſſe. Scimus pariter ex D. Ang. Thoma,
alijſque Doctoribus, illos antè paſſionem in ma-
nibus Chriſti Domini, (vt ſuprà retulimus) tria
vota ad Monaſticem pertinentia emiſiſſe: quæ
quidem vota cùm monaſtici ſtatus ſint ſubſtantia-
lia, non eſt dubium, quantùm ad rem ipſam eſſen-
1 tialiter, eodem ferè tempore, vtrumque ſtatum, &
clericorum, & Monachorum extitiſſe, vnùmque
corpus mixtum ſub SS. Apoſtolis fuiſſe in Ec-
cleſia.

Quantùm verò ad nomen propriè ſumptum, ab
Apoſtolis fundatum arbitror, ſicut de D. Marco
habemus in Alexandrina Eccleſia, aliqua Mona-
chorum inſtituiſſe Cœnobia, vt habetur in *collat.*
Caſſian. lib. 2. de inſtit. Monach. quod D. Bernardus
Apolog. ad Guill. Abbat. innuit, addens aliquid
amplius, ideſt, Ordinem ſuum, non modò in Eccle-
ſia Dei primùm fuiſſe, verùm etiam ab illo Eccle-
ſiam incœpiſſe. *Et Iſidor. lib. 2. de off. Eccleſ. cap. 15.*
& S. Ioann. Chryſoſt. lib. 3. contra vitup. vitæ Monaſti-
2 *cæ*, dicunt, Eccleſiam Dei initio ſuo fuiſſe veluti
Monachalem Religionem. De monaſtici autem
ſtatus Patribus, & Præpoſitis ex *Concil. Melden.*
colligitur, Monachos ab Apoſtolis fundatos, & à
Sanctiſſimis Patribus Ordinem monaſticū excul-
tum. Clariùs probat *Poſſid. in Vita S. Aug.* vbi di-
cit, *& cum Dei ſeruus viuere cœpiſſet, ſecundùm mo-*
dum, & Regulam ſub Sanctis Apoſtolis conſtitutam.
Idem affirmare videtur *Suar tom. 4. de relig. tract. 9.*
lib. 1. cap. 7. nu. 5. vbi poſt multa, dixit, *ex his ergò*
ſatis conſtat, eſſe, & fuiſſe ſemper in Eccleſia duos ordi-
nes Religioſorū, Clericalem ſcilicet, & Monachalem,
& *lib. 2. c. 8.* hoc idem affirmat per totum. Vide de
hac re *Ioannem Trullū lib. 1. de Ordine Canonic. regul.*
c. 2. & 3. vbi probat, illam Religionem fuiſſe ab
Apoſtolis inſtitutam; Et idem conſtat auctoritate
Benedicti XII. qui in Præfatione ad Conſtitutiones
eiuſdem Religionis hoc idem aſſeuerat. Qua-
propter cum in hac Religione adſint Prælati, ab
immemorabili tempore ſemper in Eccleſia Dei
eos diſtinctos à Clericis extitiſſe, non videtur abs
re, aſſerere.

QVAE-

QVÆSITVM V.

An eadem eſſentia Religioſæ, & Monaſticæ vitæ fuerit in Eccleſiæ exordio cum ea, quæ nunc eſt.

SVMMARIVM.

1 *Probatur, quòd eadem fuerit eſſentia ſtatus Religioſi antiqui temporis, ac noſtri.*

2 *Antiqui Religioſi geſtabant etiam ſaccum, cucullam, & reliqua Monaſtici habitus.*

RElìgioſæ, & Monaſticæ vitæ eſſentiam tribus Votis, Paupertate, Caſtitate, & Obedientia,
1 in noſtris huius temporis Religioſis conſtitui, nulli dubium eſt; quod quidem priſco tempore ſeruatum fuiſſe, *Auguſt.* Cœnobitarum ſtatum explicans *lib 1. de mor. Eccleſ. cap. 31.* oſtendit: Primùm enim inquit, illos, contemptis mundi delicijs, in caſtiſſimam, & ſanctiſſimam vitam conueniſſe; ſecundò addidit, à nullo quidquam poſſideri proprium; tertiò, Patres nulla ſuperbia conſulere illis, quos filios vocant, magna ſua in iubendo auctoritate, magna illorum in obtemperando voluntate.

Et *Athanaſ Abbas apud Ioannem Moſcum in prato ſpir. cap. 130.* ait, *Patres noſtri continentiam, paupertatem, ac nuditatem rerum omnium vſque ad mortem ſeruauerunt*, intelligens de primis Patribus. Quòd ſi intelligatur de Antonio, Hilarione, & cæteris illius temporis, non eſt dubium, Hilarionem facultates ſuas pauperibus dilargitum, ſolitudinem coluiſſe, & extructa exigua caſa, quæ vix ipſum caperet, humi cubaſſe, hanc autem vitæ rationem ab Antonio didiciſſe; vndè clarè patet, continentiam, & paupertatem, obedientiamque exercuiſſe.

2 Inſuper, quòd olim etiam ſaccus, cucullæ, & reliquum habitus monaſtici, pſalmodia, ieiunia, ciborum delectus, aliáque id genus inſtituta fuerint, haberi poteſt ex *Epiphanio in Compendiaria doct. & ex Ioanne Caſſiano in lib de Inſtitutis Monach.* Adde, quæ ſupra diximus, à Philone Iudæo allata de vita contemplatiua, ſcilicet, D. Marcum Euangeliſtam in Aegypto formam cultus monaſtici inſtituiſſe, cùm continentiæ, paupertatis, & ieiuniorum profeſſione. Vlteriùs præter hæc, Apoſtolos, Chriſto viuente, tria eſſentialia vota antè eius paſſionem emiſiſſe, oſtendit *Suar. de relig tom 4. tract. 9 lib 2 cap. 7. num 13.* quod probatur auctoritate S Thomæ, Auguſtini, & aliorum Clariùs etiã probatur ex Poſſidonio in vita S. Auguſtini, vbi dicit, *& cum Dei ſeruus viuere cœpiſſet ſecundùm modum, & regulam ſub, anctis Apoſtolis conſtitutam*. Itaque cum ex allatis eadem eſſentia Monachorum antiquorum, & huiuſcè temporis fuerit, eamdem quoque illorum Prælatorum fuiſſe normam, & eſſentiam colligimus.

QVÆSITVM VI.

Verùm Eccleſiæ Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali inſtitutæ fuerint, vel Seculari.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares.*

2 *Aliquæ Eccleſiæ Seculares in principio ſuæ fundationis à ſecularibus erectæ, cum dignitate Abbatiali.*

DVbitatio oritur ex eo, quia reperiũtur quamplures Eccleſiæ Collegiatæ Seculares, quarum Superiores, ac Prælati Abbates dicuntur, & Canonicis in ea reſidentibus præſunt; adſunt etiam nonnullæ aliæ Eccleſiæ Seculares, in quibus, licèt Canonici non ſint, tamen earum capita Abbates nominantur. Difficultas eſt modò, vtrùm ab initio fundationum earum, iſtæ Eccleſiæ fuerint Seculares, & Abbatiarum nomen ſortitæ ſint, an verò Regulares. Ad quod dicendum eſt, omnes ferè iſtas
1 Eccleſias Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomen retinent, olim fuiſſe Monaſteria Monachorum, vel Canonicorum Regularium, quibus Religioſi profeſſi Abbates præficiebantur. Cùm autem, calamitoſorum temporum iniuria, Monachorum, & Canonicorum Regularium Collegia, & Eccleſiæ deſijſſent: factum eſt, vt deficientibus Regularibus, in illas Seculares Clerici inſtituti fuerint, quibus Abbatum nomen remanſit; vt de nonnullis Eccleſijs, & Monaſterijs Regularium Canonicorum refert *Gabriel Pennott. Hiſtor. Tripart. Ord. ad. Canonicorum Regularium lib. 2.* & præcipuè *cap. 32.* loquens de Eccleſijs, & Monaſterijs eiuſdem Ordinis, quæ reperiuntur in Luſitaniæ Regno, ex quodam vetuſto libello in Archiuo Monaſterij Sanctæ Crucis Colimbricenſis ſeruato, in quo ſic refertur *Anno 1356. quo tẽpore in Italia propter bella, & Schiſmate Ordo Canonic. Regular maxima detrimenta accepit, tanta fuit in Portugalia gentium ſtrages, cauſa magnæ ſterilitatis, & prouentuum penuria, quòd ex tribus gentium partibus, duæ perierunt, tàm breui temporis interuallo, vt iam Cœmeteria tot mortuorum cadauera minimè capere potuiſſent. Sed tàm in illis, quàm extrà in antris, quæ ad hoc fiebant, quaterna, ſena, & quotquot poterant, ſepeliebantur, quod malum per totam Iberiam, & Galiciam curſauit: quo tempore Sarraceni totam Bethicam, omnia ſolo æquando, infeſtauerunt, Catholicis multa mala inferentes, & arcem Calpes expugnauerunt, & ob has ſtrages, & ſterilitates iſtorum tàm calamitoſorum temporum, multa Monaſteria Ordinis Canonicorum Regularium extinguebantur, eo quod omnes eorum Religioſi, & penè omnes Parochiani moriebantur, & Monaſteria deſerta extiterunt ſine habitatoribus. Tunc Epiſcopi cùm Eccleſias recognoſcerent, de prædictis Monaſterijs Abbates, Vicarios, & Curiones præficiebant, & poſtea multa illorum in Commendatitijs conuerſa, ſicut nunc (proh dolor) intuemur.* Hæc ille. Et

Renat.

Renat. Choppin. pluribus in locis *Monaſtic.* meminit non nullarum Abbatiarum, quæ à Regulari ad Secularem ſtatum redactæ ſunt, necnon etiã in *tract. de ſacra polit. forenſ.* præcipuè *lib.* 2 Idem habetur *ex lib. taxarum Apoſtolicarum.*

Patet igitur, Abbatiarum, & Abbatum nomina à Regularibus ad Seculares deriuata fuiſſe, vt teſtatur idem *Pennot. d. lib.* 2. *cap.* 31. quòd nulla Eccleſia reperitur quadringentos abhinc annos Abbatiali dignitate inſignita, quę Regularis non fuerit. Ex quibus inferas cum eodem *Pennot. loco cit.* non eſſe audiendum *Franciſcum de Piſa lib.* 1. *Hiſt. Tolet.* contra *Arnold Vnion.* dum affirmat, conſuetum eſſe apud Hiſpanos multos Collegiatarum Prælatos Abbates nuncupari.

2 Dixi ſupra, *omnes ferè iſtas Eccleſias Seculares*; quia eſſe poteſt, vt aliquæ harum Eccleſiarum in principio ſuæ fundationis à Secularibus erectæ, ac inſtitutæ ſint, cum conditione, vt earum caput licèt Presbyter, vel Clericus ſecularis exiſtat, potiatur tamèn, & gaudeat omnibus iuribus, prærogatiuis, ac præeminentiis, quibus cæteri Abbates Regulares, Baculi, & Mitræ, vſum habentes fruuntur; accedente ad id Sedis Apoſtolicæ aſſenſu, & indultu. Vt eſt exemplum in Cathedrali Maceraten, in qua anno 1631. auctoritate Apoſtolica ſuper dotatione facta à perſona laica erecta fuit dignitas Abbatialis, cum reſeruatione iuriſpatronatus. Similiter in terra Montis Veteris nullius Diœceſis, in iuriſdictione, dicta, Rauignana, erectum fuit à Comite Petro Maria de Monte Veteri beneficium, cum titulo, & dignitate Abbatiæ, cum reſeruatione etiam iuriſpræſentandi, accedente Summi Pontificis aſſenſu.

QVÆSITVM VII.

An omnes Monachorum Prælati à primæua Religionum inſtitutione Abbatum nomine nuncupati fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Primi Abbates Eremi cultores Archimandritæ dicti ſunt, & quare?*

2 *Prælati Ordinis S. Baſilij Archimandritæ dicebantur. Hodiè verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hiſpania.*

3 *Prælati Monachorum ſub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur.*

LAudabili veterum Cœnobitarum conſuetudine ſpectata, Conuentuales Monaſteriorum Superiores, Monachorumq; Prælati nomen Abbatis ſumpſere; quinimò, ac ſi minimè eo contenti eſſent, eidem Patris nomen addiderunt; mirum quidem pietatis argumentum, duplicata voce Patres Abbates modò nuncupantur ad imitationem Chriſti; non ſolùm autem Abbates, verùm etiam alijs nominibus appellati ſunt: Nam primi Ab-
1 bates Eremi cultores Archimandritæ dicti ſunt; eo quia, ſtante tyrannorum perſecutione, ſe ſe in ſpeluncis abdebant, & nominati ſunt Archimandritæ, quaſi Principes eorum, qui cauernas habitabant, vel principes gregis; ità vocantur in *l. nos reddentes* §. *omnes. C. de Summa Trinit. & fide Cathol.*
2 Et caput Religionis S. Baſilij eodem nomine nuncupatum fuiſſe, legitur in *Prouinc. Rom.* hodiè autem Prælati Monachorum d. Ordinis, qui ſunt in Italia, ac etiam Sicilia, & Hiſpania, Abbatis nomine appellantur.

3 Et ſimiliter Congregationes Monachorum S. Benedicti, vt plurimùm ſuos ſuperiores Abbatis nomine appellare ſolent. Dixi, *vt plurimùm*; quia cum extra Monaſterium aliqui Monachorum Conuentus, & quædam illorum Sodalitia extruerentur, illis regendis Monachi ab illius Monaſterij Abbate præficiebantur, ac Priorum nomine appellabantur: Cùmque hi Conuentus, ac Sodalitia proceſſu temporis ab Abbatia fuerint ſegregata, Monachi ſuperiorem ſuum Priorem Conuentualem, non autem Abbatem vocauerunt. Cuiuſmodi ad hæc vſque tempora in Congregationibus Monachorum Cœnobia nonnulla perſeuerant, quibus non Abbates, ſed Priores Conuentuales præſunt. Cœnobiorum, ac Sodalitiorum prædictorum, quibus Priores, non Abbates ſuperiores conſtituebantur, quædam modo priuilegio, & gratia Summorum Pontificum Abbatiæ nomine, ac dignitate gaudent, hac ſeruata conditione, vt duodecim viros familiæ, ſuperiori eidem ſubditæ proprijs redditibus alere valeant. Quà de re (vt videre eſt apud *Renat. Choppin. in ſuo Monaſticon*) extant in omnibus Monachorum Congregationibus exempla; præſertim in Congregatione Cœleſtina, & noſtra Vallumbroſana, cuius Parens, Legiſlator, & Generalis inſtitutor Sanctus Ioannes Gualbertus primis Cœnobijs à ſe erectis, Abbates præfecit; habetur enim in eius vita, ab Eudoxo Lucatello deſcripta, ipſum inſtituiſſe, & ordinaſſe Abbates quoſdam ex ſuis diſcipulis, ac illos Monaſterijs, quæ ſuæ Religioni acquiſiuit præfeciſſe; hinc factum eſt, vt prædicta illa prima Cœnobia, nempè poſt Architcœnobium Vallis Vmbroſæ, Monaſterium S. Michaelis de Paſſiniano, S. Caſſiani montis Scalarij, S. Reparatæ Marradij, S. Pauli de Razolo, & S. Petri de Muſcheto Abbatiarum nomine nuncupata ſint. Deniquè cum ſub eiſdem Abbatis aliqua loca extructa fuiſſent, Prioratus nomine dicta ſũt, ac ab Abbate maioris Monaſterij eis Prior conſtituebatur pro vt idem contigit in nonnullis alijs Monaſterijs cæterarum Congregationum; & de his Prioratibus maiori Monaſterio ſubiectis loquitur *cap.* 1. *de priuil.*

QVÆSITVM VIII.

An Chriſtus Dominus fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus Inſtitutor, & Legiſlator.

SVMMARIVM.

1 *Chriſtus Dominus monaſticam vitam perfectè inſtituit.*

2 *Chriſtus Dominus Caſtitatis votum inſtituit.*

3 *Chriſtus Dominus Paupertatis votum inſtituit.*

4 *Chriſtus Dominus Obedientiæ votum inſtituit.*

VT

1 Vt omnes Monaſticæ vitæ Legiſlatores, vel ſaltem præcipuos attingamus, incipiendum eſt à Chriſto Domino, ſimulque dicendum, (quod extrà controuerſiam eſt) illum fuiſſe primum diſciplinæ huius Legiſlatorem; quod probatur hac ratione. Nam præcipua lex, quæ Ordines Monaſticos concernit, ſunt tria vota eſſentialia; ſed hæc primùm tradita ſunt à Chriſto Domino; ergò ipſe eſt primus Monaſtici ſtatus Legiſlator. Maior eſt manifeſta. Minor probatus, & 1. de voto Caſtitatis
2 Chriſtus Dominus *Matt.* 18. ait, *ſunt Eunuchi, qui ſe caſtrauerunt propter Regnum cælorum*. In quibus verbis, (vt aliqui dicunt) deſignantur, non qui ſimplici propoſito voluntatis ſuæ à coniugio abſtinent, ſed qui voto ſolemni, & perpetuo in probata Religione eam facultatem, coniugium contra
3 hendi, ſibi ademerunt. Secundò probatur de Paupertatis voto *Lucæ* 14 *Niſi quis renunciauerit omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus*, quod congruit cum illis verbis eiuſdem Euangelij 10. *Nolite habere aurum, neque argentum, imò neque ſacculum, aut peram*. Tertiò de voto Obe-
4 dientiæ ex *Luca cap.* 4. *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat Crucem ſuam, & ſequatur me*. In hac enim abnegatione includitur Obedientiæ votum, vt explicat Conc. Senen. decret. 9. Et hęc omnia ſimul præcipit, quandò inueni vitam æternam poſſidere petenti reſpondit. *Matt.* 19. *Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & ſequere me, & habebis theſaurum in cælo*. Hinc eſt, quòd Apoſtoli, vt hæc tria vota in Chriſti manibus, tamquàm primi Regularis, & monaſticæ legis Conditoris, & Abbatis emitterent, dixerunt ei. *Ecce nos reliquimus omnia. Matt.* 19. ideſt coniugium, & bona, vt explicat *Hieronym. lib.* 1. *contra Iouin*. Si dicas. Aliqui ex Apoſtolis habuerunt vxores, ergò hæc tria vota ſolemniter non emiſerunt. Reſpondeo, eos ſtatim coniugium dereliquiſſe ad vocem Chriſti Domini, *qui vult venire poſt me, &c.* & poſt nuptias eos fuiſſe continentes, vt poteſt elici ex *S. Hieron. in Apolog ad Rom.* Per illa autem verba, *ſequatur me*, intelligitur Obedientiæ votum, vt ait *Diu. Aug. Epiſtola* 89. *nu.* 4. Ex quibus ſatis conſtat, præcipua Regularis, & monaſtici inſtituti præcepta à Chriſto Domino, tanquàm à primo Legiſlatore tradita eſſe. Sed dices, Quis conditor fuit legis à Chriſto promulgatæ? Reſpondeo, ipſum eam condidiſſe ſimul, & promulgaſſe, quando *cæpit facere, & docere*. Quod explicatum eſt in quæſito ſecundo, quando quæritur de origine Abbatum.

QVÆSITVM IX.

An Chriſtus Dominus poſſit Abbatis nomine appellari.

SVMMARIVM.

1 *Chriſtus Dominus in ſacris literis diuerſis nominibus appellatur.*
2 *Chriſto Domino Abbæ nomen congruere probatus.*

1 Diuerſis nominibus in ſacris literis Chriſtum Dominum noſtrum appellari, habetur pluribus locis, & primò *Epiſt.* 1. *Petri* 2. vbi Paſtor, & Epiſcopus vocatur. Secundò in *Epiſt. S. Pauli ad Hebræos* 11. vbi vocatur Pontifex. Tertio *eadem Epiſtola cap* 7. Sacerdos dicitur. Quartò *Iſaiæ* 33. Legiſer, Quintò *Matt.* 8. Magiſter nuncupatur; alijſque nominibus ad eius diuina attributa oſtendenda appellatus fuit à ſanctis Prophetis, & Patribus Veteris, & Noui Teſtamenti. Ex quo fit, vt in medium adducatur quæſitum, An ſcilicet Chriſtus Dominus, quemadmodum multis nominibus nempè Paſtoris, Epiſcopi, Pontificis, Sacerdotis, Legiferi, Magiſtri, & ſimilibus nuncupatur, poſſit etiam Abbatis nomine appellari. Et profectò cum omnia illi tradita ſint à Patre æterno, tanquã vniuerſorum hæredi: Abbatis nomen, quo ipſemet Pater ab eodem Chriſto vocatus eſt, *Matt.* 14. etiã illi donaſſe, pro indubitato habendũ eſt; maximè, cum ipſe ſit Pater futuri ſæculi, Pater, & Parens noſter, in quo clamamus quotidiè, Abba pater. Imò
2 Chriſto Domino Abbæ nomen præ omnibus alijs debetur; quia reduplicato nomine Patris (ſicut denotat Abba pater) humanã generationem reſpicit: Tùm quia, vt Parens nos creauit, & vt Pater nos protegit. Sed quid dico, reduplicato Patris nomine illum nos intueri, qui centuplicata Patris protectione à cuſtodia matutina vſque ad noctem nos gubernat, & conſeruat, & ad manſiones æterni Patris, poſt infinita nobis exhibita paterna opera, tanquàm cohæredes ſuos deducit? Ipſe ergò Pater noſter, à quo accipimus, *ſpiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater; ipſe enim ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro, quod ſumus filij Dei*, vt ait. *Paulus ad Rom.* 8. Si dicas, hæc omnia quidem probare, Chriſtum Abbatem, & Patrem poſſe reſpectu generis humani appellari, non autem Monachorum, de quorum Abbatibus, & Prælatis in præſenti ſermonem habere intendimus. Reſpondeo etiam reſpectu Monachorum Chriſtum appellari Abbatem, Inſtitutorem, Legiſlatorem, Ducem, & Patrem, & Moderatorem, atq; Paſtorem: quia Monachorum, omniumq; Religioſorum ſtatus ab eo immediatè inſtitutus, & ordinatus fuit, vt benè probant *Thom. Vuald. de ſacram. tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 6. *& Cliton de vot. monaſt. lib.* 3. *cap.* 5. *& Hieron. Plat. de bon. ſtat. Relig lib.* 2. *cap.* 10. & alij. Expreſsè verum id pandit, comprobans intentum noſtrum *Alb. Crantzius metropol.* 8. *c.* 47. hiſce verbis. *Quando erit finis multiplicandarum Religionum in vno magno Eccleſiæ Monaſterio ſub Abbate Chriſto, cuius Regulam per Euangelia digeſtã ſi ſtrenuè obſeruaremus, nihil eſſet opus repetitijs illis, ac nouis Religionibus*; quod confirmat *Ioannes Gerſon Cancellarius Pariſienſis alphabeto* 42. *in ſermon. de Cœna Domini*, per illa verba, *Apoſtoli fuerunt Canonici Regulares ſub Abbate Chriſto*, id ipſum refert *Gabriel. Pennot. Hiſt. Tripar. lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 1.

QVÆSITVM X.

An ſancti Apoſtoli fuerint monaſticæ vitæ Inſtitutores.

SVMMARIVM.

1 *Diuus Marcus inſtituit Conuentus Religioſorum vtriuſque ſexus.*

2 *S. Matthæus in Aethyopia legitur, S. Euphemiam conſecraſſe, & illam pluſquàm ducentis Virginibus præfeciſſe.*

3 *D. Paulus in Græcia Theclam Virginem conſecraſſe legitur.*

SVpponimus tanquàm certum, & reſolutum cum *Caſſian. lib. 2. cap. 5.* Monaſticam vitam tempore Apoſtolorum exordium ſumpſiſſe, quam à Chriſto Domino inſtitutam, & traditam, ſuiſq; legibus communitam acceptauerunt iidem Apoſtoli, & poſtmodum eorum diſcipuli. Quo præmiſſo, oritur dubium, Vtrùm huius vitæ leges aliquas Apoſtoli condiderint, aut Legiſlatores aliquo modo nuncupari poſſint. Et primò videtur, quòd non; quià illis temporibus, ſicut etiam hodiè ſubſtantialia Regularis vitæ erant tantùm tria vota eſſentialia; ſed hæc iam inſtituta erant à Chriſto Domino; ergò ſancti Apoſtoli non poſſunt dici Regularis vitæ inſtitutores. Secundò probatur, nam non inſtituerunt ordinem aliquem Monachalem, cui leges ab ipſis fuiſſent imponendæ. Confirmatur; quià non eſt credibile, quòd illi aliquas condiderint leges, cum in eorum actibus non reperiantur; niſi dicendum ſit, eas euanuiſſe. His tamen non obſtantibus, dicendum eſt, eos aliquo modo fuiſſe Legiſlatores Monaſticæ vitæ, reſpectu eorum, qui poſt illos Regularem, & perfectam viuendi formam, ab Apoſtolis verbo, & exemplo traditam profeſſi ſunt. Inſuper Legiſlatores dici poſſunt, quia Regulam ipſam, & legem in ſuis prædicationibus pronunciarunt, vt Euangelium *S. Matt. 19. & Marc. 10. & Luc. 18.* intuenti manifeſtabitur. Profectò his locis, & alibi Regulares leges, ſicut & in *Actibus Apoſtolor. cap. 4.* & alibi inſpiciuntur.

Ad primum ergò reſpondendum eſt, illud argumentum probare inſtitutionem legis Monaſticæ, quam præſupponimus in Chriſto Domino, non autem promulgationem; quæ ſatis oſtenditur quoad eadem tria vota eſſentialia in Apoſtolis, vt patet in locis citat. *SS. Matt. Marc. & Luc.* Adde
1 quod ſupra dictum fuit, D. Marcum erexiſſe Monaſteria, & inſtituiſſe aliquos vtriuſq; ſexus Conuentus Monaſticos, vt atteſtatur Philo diſertiſſimus Iudæorum, quem refert *Euſeb. Cæſarienſ. in Hiſt. Eccleſiaſt. lib. 2. cap. 19.* quod à *Card. Bar. tom. 2. an. 64.* confirmatur, & adeſt teſtimonium *D. Lucæ Euang. in Actibus Apoſt.* in quibus fundamenta Regularis vitæ manifeſtè tradita leguntur. Et S. Mat-
2 thæus in Aethyopia legitur, Sanctam Euphemiam Virginem conſecraſſe, ac illã in pluſquàm ducentis
3 Virginibus præfeciſſe. Similiter in Græcia à Diuo Paulo Thecla Virgo Deo dicata fuit, ex *Caſſian. lib. 2. coll. 18. cap. 5.* Igitur credibile eſt, Monaſteria tunc fuiſſe. Dixi, *credibile*, quia in Gallia à ſancta Martha Domini Ieſu hoſpita Cœnobium inſigne conſtructum fuit. ex eod. *Caſſian. collat. 18. cap. 5.* Et hoc abſque dubio de licentia Apoſtolorum, quorum legibus Monaſticis fuit munitum. Ad confirmationem reſpondetur, falſum eſſe, in Actibus Apoſtolorum non reperiri aliquas profeſſionis Monaſticæ conſtitutiones, & leges. Imò in illis eſſentiale Religionis manifeſtè inſpicitur.

QVÆSITVM XI.

An poſt Chriſtum, & ſanctos Apoſtolos, & antè Baſilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis inſtituti Legiſlatores.

SVMMARIVM.

1 *Poſt Chriſti Domini, & Sanctorum Apoſtolorum tempora nonnullos Monaſticæ, & Religioſæ vitæ cultores floruiſſe, oſtenditur.*

1 POſt Apoſtolorum, & antè Baſilij tempora nonnulli etiam floruerunt Monachorũ Patres, ac monaſticæ vitæ cultores. Philo enim Iudæus (qui tempore Claudij Imperatoris Romæ fuit, viditq; S. Petrum Apoſtolum, ac eius colloquio fruebatur) affirmat, ſuo tempore in Aegypto fuiſſe nonnullos, qui renunciantes omnibus ſuis facultatibus, & ſimpliciter bonis ſuis cedentes, omnem temporalis vitæ ſolicitudinem deponebant, & extra Vrbem egreſſi, in hortis, vel agris, ſe à vulgo ſeparantes, loca ſecreta fouebant; & quòd in ſingulis eorum locis erat Domus orationis conſecrata *Semmon* appellata (*Semmon* autem in noſtra lingua Monaſterium, vel honeſtorum Conuenticulum ſignificare poteſt) in qua Angelicæ vitæ operam dabant. Ità refert *Euſeb. Cæſarien. lib. 2. Hiſtor. Eccleſ. cap. 17.* recitans textum Philonis in nudis verbis. Præterea in ſecundo ſeculo nempè anno centeſimo ſexageſimo tertio Helenus Alexandriæ inſigne Cœnobium erexit, cuius ſucceſſor fuit Nicodorus, & Nicodori Eugenius, qui in perſequutione Gallieni ſub Cornelij Pontificatu martyrio coronatus eſt circa annum Domini 255. & ſic in tertio ſeculo, in quo etiã D. Antonius florere cœpit, qui in Alexandria plurium Monachorum Abbas fuit: ac propè Ipſius tempora quamplures fuerunt in Oriente Monachorum Patres. Nimirùm in monte Nitriæ Amon ſub ſe pluſquã quingentas Monaſticas Domos habuiſſe fertur, quem Amon poſtea S. Athanaſius vidit euntem in Cælũ, vt ipſe refert in vita S. Antonij. Et Carithon in Palæſtina multa ſub ſe habuit Cœnobia, ac plurium Monachorum millium Abbas, & Pater fuit. Item Serapion decies mille Monachos, pluribus tamen domicilijs, ſiuè Cellulis diuiſos regebat. S. Pachomius etiã varijs domibus, parùm inter ſe diſtantibus, apud quamdam Inſulã in Thebaide, *Tabennam* nuncupatam, ſeptem millia circiter Monachorũ habuiſſe legitur, quos omnes, vt rectè gubernaret, in 24. claſſes pro Græcarum literarum numero, & varietate diſtinxit. Idem legitur de Abbate quodam nomine Or, qui in

Monte

Monte Nitriæ mille Monachis præfuit: ad quem poſteà conuenerunt tria Monachorum millia. Palæmon quoq; in Thebaida, Hilation, Athenagoras, & alii quamplures illa ferè tempeſtate floruerunt. His demùm ſucceſsit D. Baſilius, à quo Monaſtica vita ad meliorem formam redacta fuit, de qua re inferius. Sic teſtantur *Nicephor. lib. 9. Hiſt. Eccleſ. cap. 14. Pallad. in Hiſt. SS. Patrum ad Lauſum Hieron. Plat. de bono ſtat. Relig lib. 2. Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 12. cap. 21. Bellarmin. de Monach. lib. 2. cap. 5. Suar. de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 3. cap. 3.* Vndè dicendum eſt, poſt Chriſtum Dominum, & SS. Apoſtolos continuaſſe ſemper Monaſticæ vitæ cultores, ac Præpoſitos, qui, præter tria vota Regularia, orationes, ieiunia, carnis mortificationem, aliáq; ſpiritualia exercitia ſuos alumnos docuerunt; quales verò fuerint, non ſatis conſtat, propter multitudinem eorum, qui Regulari exercitio tunc operam dabant.

QVÆSITVM XII.

Quorum Abbatum legiſlatorum leges, & Regulæ in Congregationibus Monachorum, & Canonicorum Regularium obſeruentur.

SVMMARIVM.

1 *Diuus Baſilius 40. ferè annos poſt Antonium ſuam Regulam compoſuit.*
2 *Secunda Regula eſt S. Auguſtini.*
3 *Tertia eſt Regula D. Benedicti.*
4 *Regula D. Benedicti omnes Monachi Occidentis amplexati ſunt.*

TRes in vniuerſum Regulæ à Monachis, & Canonicis Regularibus, hodiè in Eccleſia Catholica obſeruantur, nimirum Regula S. Baſilij, S. Auguſtini, & S. Benedicti. Et primò quod ſpe-
1 ctat ad S. Baſilium, dico, illum 40. ferè annis poſt Sanctum Antonium Abbatem ſuam Regulam edidiſſe, vt refert ipſemet Baſilius *Epiſt. 79.* Quæ Regula etſi ab aliquibus cuidã Euſtachio tribuatur, eam tamen à S. Baſilio confectam fuiſſe, affirmat *Card. Baron. tom. 1. ann. 361.* ex teſtimonio Gregorij Naziãzeni, & auctoritate eiuſdem Baſilij *Epiſt. 63. & 79.* quibus in locis dicit, habere apud ſe homines, qui ſeculo renunciauerant, & ſub eius diſciplina ſtudium pietatis profitebantur. Et ità vſq; ad noſtram ætatem ſub eiuſdem nomine Monacharum multi Religioſi profitentur in Oriente, vbi etſi dicantur extare aliqui Conuentus, qui ab Antonio, & Paulo nomen accipiunt, omnes tamen Regulam S. Baſilij obſeruare dicuntur. Imò non ſolum in Oriente, ſed etiam in Occidente, vbi Monachi ſub nomine, patrocinio, & Regula eiuſdem S. Baſilij adhuc degunt. Et præter hos Monachos, etiam Carmelitas eamdem Regulam in multis obſeruare, affirmant aliqui. Aliam Regulam
2 poſt prædictam Baſilij, edidit Sanctus Auguſtinus, cui tres ſolent Regulæ adſcribi, duæ breues; tertia verò integra; Prima incipit *Communi definitione decla[illegible]mus.* Secunda verò *Ante omnia fratres charíſsimi,* quæ quidem Regulæ eſſe Auguſtini non creduntur. Tertia autèm, quam compoſuit D. Auguſtinus pro ſuis Clericis, Monachis, & Eremitis, enumeratur à nonnullis inter ſermones de communi vita Clericorum: eſt autem illa, quam dicit *Poſsid. cap. 5. de vita S. Auguſt.* fuiſſe à Sanctis Apoſtolis inſtitutam; & tandem illa eſt, quæ continet ſubſtantialia vota Religionis; de hac Regula ſcribunt Doctores communiter. Ità *Vincent. in Specul. Hiſt. lib. 29. cap. 44. & S. Antonin. 2. par. Hiſt. tit. 9. cap. 8. §. 2. & 3. Volaterr. lib. 21. Antropolog. Trull. lib. de antiq. ſui Ordin. cap. 2. & 3. Poſsid. loc. cit.* Eam plures tàm Monachi, quàm Clerici, & Mendicãtes ſequuti ſunt, maximè Monachi Africani, & Carthaginenſes, & alij vbiq; terrarum; de qua re vide citat. auctores, qui fuſiùs illius progreſſum deſcribunt.

3 Tertia Regula eſt S. Benedicti, Monachorum Occidentis Patriarchæ, quam omnes Monachi, non modò qui ab ipſo originem traxerunt, verùm etiam omnes reliqui, qui eodem tempore in Occidente fuerunt, & præſertim in Italia amplexati ſunt; vt elicitur ex *S. Antonin.* qui in *1. par. Hiſtor. tit. 15. cap. 14.* ait, *poſt Benedictum, omnes Monachi Occidentis militant ſub Regula S. Benedicti, & ipſum habent in Patrem.* Hæc poſteà approbata fuit à S. Gregorio Papa, vt ipſe fatetur *lib. 2. dialog.* dùm ait, *confirmaſſe eamdem Regulam, & præcepiſſe, vt ab omnibus obſeruetur, qui ſeculo renuntiare, & ad Deum conuerti voluerint in omnibus Religionibus, ſeù Prouincijs Eccleſiæ Latinæ,* & eiuſdem Regulæ approbatio habetur in *can. pernicioſam 17. q. 2.* & per Zacchariam Papam, vt in ſequenti titulo dicemus.

QVÆSITVM XIII.

An leges, & Regulæ Sanctorum Baſilij, Auguſtini, & Benedicti ſint ab Eccleſia, & à Summis Pontificibus confirmatæ.

SVMMARIVM.

1 *Regula Sanctorum Baſilij, Auguſtini, & Benedicti, ab Innocentio Secundo approbata ſunt.*
2 *Qua de cauſa interdictum ſit ab Eccleſia, ne quis nouam Religionem, abſquè Sedis Apoſtolicæ approbatione inſtitueret.*
3 *Regula D. Patris Benedicti expreſsè approbata fuit à D. Gregorio Magno, & Zaccharia eius ſucceſſore.*
4 *Tenor literarum eorumdem Summorum Pontificum.*

1 BReuiter dicimus, omnes tres Regulas SS. Baſilij, Auguſtini, & Benedicti, licèt non expreſsè, tamen tacitè fuiſſe ab Apoſtolica Sede approbatas, vt conſtat ex *can. pernicioſam 17. q. 2.* vbi per verba Innocentii Secundi hoc ipſum declaratum habetur, dum ille Sanctus Pontifex has tres Regulas tamquàm approbatas ſupponit, dicens, *Pernicioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarumdam mulierum (quæ licèt, neque ſecùndum Regulam Beati Benedicti, neque Baſilij, aut Auguſtini viuant,*

uant, Sanctimoniales tamen vulgò cenſeri deſiderant) aboleri decernimus, quod habetur in Concilio Romano ſub eo lem Innocentio II. cap. 26. & 27. Non leguntur autem iſti tres Patriarchæ, ſicùt nec alij, qui antè ipſos Religionum Auctores fuerunt, vllam ſpecialem Sedis Apoſtolicæ approbationem quæſiuiſſe, eò quia iure Eccleſiaſtico nondùm ſtatutum erat, vt noua hominum in communi viuentium Congregatio, etiam tribus votis adſtricta, pro Religione non habeatur, niſi accedente Romani Pontificis approbatione, vt deinceps ſtatutum eſt ab Innocentio III. in Concilio Generali Lateraneñ, & habetur in *cap. ne nimia, de Religioſ. domib.* & idem habetur ex Gregorio X. in *cap. vni-*
2 *co eodem tit. in 6.* Cauſa autem huius ſtatuti condendi fuit, nàm paulò antè tempora Innocentij III. & circiter annum 1170. fuere Vualdenſes hæretici, qui vulgò Pauperes de Lugduno vocabantur. Hi Monaſticum quemdam Ordinem inſtituerunt, nonnullis tamen ſuperſtitionibus, & hæreſibus admixtis; quamobrẽ à Lucio III. hæreſeos damnati fuerunt, ac eorum ſecta reprobata; poſtmodum tempore Innocentij III. Sedem Apoſtolicam adeuntes cùm eorum Magiſtro Bernardo quodam Lugdunenſi Ciue, diù inſteterunt pro reconciliatione, petentes inſuper, vt eorum Religio confirmaretur, quod tamen nequàquam obtinere potuerunt: vt tradit *Abbas Vueſpergenſis in Chronico anni 1212.* Ex quibus permotus d. Summus Pontifex Innocentius Tertius, conſiderans periculum, quod Eccleſiæ imminebat, ſi cuilibet pro ſuo arbitrio liceret, nouæ Religionis inſtitutum fundare in Concilio Lateraneñ generali prohibuit, ne quis in poſterum nouam Religionem, ſinè Apoſtolicæ Sedis approbatione inſtitueret, vt *d. cap. ne nimia*, quod ius renouatum poſtea fuit à Gregorio X. in Concilio Lugdunenſi, & habetur *d. cap. vnico de Religioſis domib. in 6.* Antè illam igitur Innocentij Tertij prohibitionem, non erat neceſſaria Religionibus expreſſa Summi Pontificis approbatio, ſed ab eius ſtatuto incepit, vt dicunt *Cardinal. Bellar. lib. 2. de Monachis cap. 4. Azor. parte 1. inſtit. moral. lib. 11. cap. 23 q. 5. Leſſ. de iuſtit. lib. 2. cap. 41. nu. 13. Mirand. in man. Prælat. tom. 1. q. 3. art. 6. Sanch. de matrimon. lib. 7. diſp. 25. nu. 10.* quos refert, & ſequitur *Suar. de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 2. cap. 15. nu. 1.* licèt contrarium conetur aſſerere *Vaſq. 1. 2. diſput. 165. cap. 4. num. 38. & Sanchez. in Decalog. lib. 5. cap. 1. num. 15.*

3 Quamuis autem antè prædictam prohibitionem Innocentij III. non fuerit Religionibus neceſſaria expreſſa Apoſtolicæ Sedis approbatio: tamen Regula D. Patris noſtri Benedicti expreſsè per ſpecialem declarationem à D. Gregorio, & Zacharia Summis Pontificibus approbata legitur apud *Ioannem Baptiſtam Caccialupum in quodam eius Conſilio, quod eſt 4. poſt Conſ. Zabarellæ nu. 42. 43. & 44.* & apud *Antonium Perez. in Comment. eiuſdem Regulæ in princ.* quorum diplomatum tenor eſt, qui ſequitur.

Literæ Beati Gregorij Papæ de approbatione Regulæ S. Benedicti, quæ habentur originaliter in Monaſterio Sublacenſi antiquiſſimo, & venerabiliſſimo.

EGO Gregorius S. Romanæ Eccleſiæ Præſul ſcripſi vitam Beati Benedicti, & legi Regulam, quam ipſe Sanctus manu propria ſcripſit; laudaui eam, & confirmaui in ſancta Synodo: & per diuerſas partes Italiæ, & vbicunque latinæ literæ legerentur, præcepi, vt diligentiſſimè obſeruarent, quicunque ad conuerſationis gratiam acceſſuri eſſent, vſque ad finem mundi. Et confirmo duodecim Monaſteria, quæ ipſe Sanctus conſtruxit.

Bulla Zaccharıæ Papæ, Gregorij Magni ſucceſſoris pro confirmatione Regulæ Sancti Benedicti.

ZACCHARIAS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Omnibus Chriſti ſanguine redemptis ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

OMnipotenti Deo, cuius melior eſt miſericordia ſuper vitas, gratias agimus, quòd glorioſus in Sanctis ſuis, atque mirabilis eſt, & virtutes, ac dona ineffabili largitate diſpergit. Ipſe quippè Beatiſſimum Benedictum Patrem omnium conſtituit Monachorum. Ipſe illius meritis Caſinenſe Monaſterium in ſolo Tertulli Patricij fundatum omnibus per totum orbem Cœnobijs clementi benignitate præfecit: vbi ipſe Sanctus Monachorum Regulam ſcripſit, quam ſanctæ memoriæ prædeceſſor noſter Gregorius in libro Dialogorum ſatis approbat, & laudat, & nos approbamus, & laudamus, & Sanctum conſtituimus, & ordinamus in dedicatione eiuſdem Eccleſiæ, dum ibidem cum tredecim Archiepiſcopis, & ſexaginta, & octo Epiſcopis adeſſemus. Conſtituentes etiam, vt qui contra hoc venire attentauerint, anathematis vinculo innodentur. Hæc Zacharias.

Concilium Aquiſgranenſe in cauſa Regulæ Benedictinæ congregatum, tempore Paſchalis Papæ Primi, & Ludouici Imperatoris IV. Anno Domini 817.

COncilium hoc nuper repertum poſt ſeptimũ librum Capit. Francorum pagina 339. ab omnibus Abbatibus, aliiſque Prælatis ſcitu digniſſimum hic apponendum eſſe duxi, vt multa, quæ ad Regulam Benedictinam pertinent, neceſſaria intelligantur, & vt multæ eiuſdem Cõcilij conſtitutiones, quæ paſſim in hoc opere citantur, præ manibus haberi poſſint, maximè cũ prædictæ conſtitutiones in ſacris canonibus haud reperiantur. Refertur hoc Concilium à *Seuerino Binio tom. 3. Concil. par. 2. pagina 260.* ſub præciſis verbis, & rubricis, quæ ſequuntur.

Anno Incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti 814. Imperij veròglorioſiſſimi Principis Ludouici [illegible]

bus

bus Iulij, cum in domo Aquiſgrani palatij, quę Lateranis dicitur, Abbates cum quamplaribus vnà cum ſuis reſediſſent Monachis, quę ſubſequuntur capitula communi conſilio, ac pari voluntate inuiolabilitèr à Regularibus obſeruari decreuerunt.

De Abbatibus, mox vt ad Monaſteria ſua remeauerint, vt Regulam diſcutiant; & efficaciter legant; & quod legerint, & intellexerint, cum ſuis obſeruent Monachis.

1 *Vt Abbates, mox vt ad Monaſteria ſua remeauerint, Regulam per ſingula verba diſcutientes pleniter legant, & intelligentes, Domino opitulante, efficaciter cum Monachis ſuis implere ſtudeant.*

De Monachis, vt Regulam S. Benedicti, qui voluerint, memoriter diſcant.

2 *Vt Monachi omnes, qui poſſunt, Regulam memoriter diſcant.*

De Regulari officio, vt iuxtà præceptum S. Benedicti celebretur inter alia.

3 *Vt officium, quod in Regula S. Benedicti continetur, celebrent Monachi.*

Vt tàm in coquina, quàm in cunctis Monaſterij officinis Monachi operentur: & vt ipſi veſtimenta ſua lauent.

4 *Vt in coquina, in priſtino, & cæteris officinis proprijs operentur manibus, & veſtimenta ſua oportuno tempore lauent.*

De Monachis, vt poſt matutinalem expletionem, niſi antè conſtitutam ſurrexerint horam, denuò ad lectos ſuos non præſumant, cauſa dormiendi, redire.

5 *Vt nullo vnquã tempore poſt vigilias cauſa dormiendi, niſi contigerit vos antè horam conſtitutam ſurgere, ad lectos redeant ſuos.*

Vt Monachi, niſi in Sabbatho ſanctæ Paſchæ, per totam Quadrageſimam non radantur. Alio tempore poſt finitos xv. dies licitò radantur, tàm in Sabbathis, quàm in Octauis Paſchæ.

6 *Vt in Quadrageſima, niſi in Sabbatho ſancto, non radantur; in alio enim tempore ſemel per xv. dies radantur, in Octauis Paſchę.*

De balnearum vſu.

7 *Vt balnearum vſus in arbitrio Prioris conſiſtat.*

De non edendis volatilibus Monachis intùs, foriſuè, niſi infirmitatis cauſa.

8 *Vt volatilia intùs, foriſuè, niſi pro infirmitate, nullo tempore comedant.*

Ne Epiſcopi Monachis volatilia comedere præcipiant.

9 *Vt nullus Epiſcoporum Monachis volatilia comedere præcipiat.*

Ne à Monachis poma, & lactucæ, niſi quandò alius cibus ſumitur, manducentur.

10 *Vt poma, & lactuca, niſi quandò alius ſumitur cibus, non comedantur.*

De certo tempore phlebotomandi obſeruando; & vt Monachis tunc ibi cibus, potuſque magis inſupplementum largiantur.

11 *Vt certum phlebotomiæ tempus non obſeruent, ſed vnicuique ſecundùm quid neceſſitas expoſtulat, concedantur, & ſpecialis in cibo, & in potu tunc conſolatio præbeatur.*

Vt ſi neceſſitas poſtulauerit, Monachis poſt veſpertinum cibum antè lectionem Completori potus tribuatur: ſimiliter Quadrageſimali tempore, vel quandò mortuorum Officium egerint.

12 *Vt ſi neceſſitas popoſcerit, ob operis laborem poſt refectionem veſpertinam, etiam in Quadrageſima, pari modò, & quandò officium mortuorum celebratur, priùs quàm lectio Completorij legatur, bibant.*

De Monacho à Priore ſuo increpato.

13 *Vt cum à quocunque Priore ſuo increpatus quis eorum fuerit, mea culpa, primò dicat, dehinc proſternens ſe illius pedibus, cum cappa, ſi habuerit, veniam petat, & tunc iubente Priore ſurgat, & vndè interrogatus fuerit rationem humiliter reddat.*

Nè nudi coram alijs vapulent.

14 *Vt nudi pro qualibet culpa coram Fratrum obtutibus non flagellentur.*

Nè ſoli in itinere dirigantur Monachi.

15 *Vt ſoli, ſinè alio Fratre, in via non dirigantur.*

Nè ſibi Compàtres, vel Commatres Monachi faciant.

16 *Vt ſibi Compatres, Commatreſuè non faciant, neque oſculentur fœminas.*

Vt non murmurent Monachi tempore legendi, & meridiano, occupati ad colligendas fruges.

17 *Vt, ſi neceſſitas fuerit, vos occupari in fruges colligendo, conſtitutum legendi, & meridie pauſandi tempus prætermittatur, & operantes non murmurent.*

De Monachis quarta, & ſexta feria ieiunantibus.

18 *Vt quarta, & ſexta feria ieiunantes, antè Nonam, aut poſt Nonam, ſi neceſſitas fuerit, iuxtà Prioris arbitrium, leuia opera exerceant.*

Vt in Quadrageſimali tempore Monachi libros accipiant.

19 *Vt in Quadrageſima libris de Bibliotheca, ſecundùm Prioris diſpoſitionem, acceptis, alios, niſi Prior decreuerit expedire, non accipiant.*

De veſtimento Monachis, nec ſatis pretioſo, nec ſatis vili dando.

20 *Vt eis veſtimenta, nec multùm vilia, nec multùm pretioſa, ſed mediocria dentur.*

De Cucullæ menſura.

21 *Vt menſura Cucullæ duobus conſiſtat cubitis.*

De poteſtate Abbatis, ſi extrà menſuram infrà poſitam, aliquid addendum decreuerit.

22 *Vt ſi infrà poſita menſuræ quantitatem decreuerit Abbas, cauſa neceſſitatis, quippiam augeri, in illius maneat poteſtate. Alioquin hoc omninò prouideat, vt cammiſas duas, & tunicas duas, & cucullas duas, & cappas duas vnuſquiſque Monachorum habeat, quibus verò neceſſè eſt, addatur & tertia, & pedules quatuor paria; & femoralia duo paria, roccum, pelliceas vſq; ad talos 2. faſciolas 2. quibus autem neceſſè eſt, itineris cauſa, alias duas: vuantos in æſtate muffulas, in hyeme verueciñas: calciamenta diuturna paria 2. ſubtalares per noctem in æſtate 2. paria, in hyeme verò ſoccos: ſaponem, & vncturam ſufficienter: pinguedinem ad eſum, excepta vi. feria, & xx. diebus antè Natiuitatem Domini, & ſeptimana illa, quę antè Quadrageſimam, vocatur Quinquageſima. Vbi autem vinum non eſt vndè emina detur, duplicem menſuram de ceruiſia bona; & quæcunque præter hæc Regula*

 iubet,

iubet, ſinguli, cum neceſſitas expoſtulauerit, abſque dilatione accipiant.

De pedibus Fratrum viciſſim lauandis.

23 *Vt in Quadrageſima, ſicut, & in alio tempore, viciſſim ſibi pedes lauent, & antiphonas huic officio congruentes decantent. In Cœna verò Domini pedes Fratrum ſi lauet Abbas, lauet, & oſculetur, & poculum porrigat.*

De mandato poſt cœnam faciendo.

24 *Vt mandatum poſt Cœnam fiat.*

De menſura Monachorum, vt ea Abbates illorum ſint contenti.

25 *Vt ea, quam Monachi ſui habent, menſura ſint Abbates contenti in manducando, in bibendo, in dormiendo, in veſtiendo, in operando, ſi in alijs vtilitatibus non fuerint occupati.*

De Villis Fratrum, vt eas non circumeant Monachi.

26 *Vt villas frequenter, & niſi neceſſitas coegerit, non circumeant, neque ſuis illas Monachis cuſtodiendas committant, etſi eos ire ad eas neceſſitas fuerit, expleto neceſſitatis negotio, ad ſua mox Monaſteria redeant.*

De Abbate, vel quolibet Monacho, nè ad portam Monaſterij cum quocunque hoſpite manducare præſumant.

27 *Vt Abbates, vel quiſpiam Fratrum ad portam Monaſterij cum hoſpitibus non reficiant; in Refectorio autem omnem eis humanitatem manducandi, ac bibendi exhibeant. Si verò propter hoſpitem voluerit ad ſolitam menſuram Fratribus, ſibique augere aliquid, in ſua maneat poteſtate.*

Nè ſeruitores Fratrum poſt refectionem eorũ ad vnam menſam, ſed in proprijs ſedeant locis.

28 *Vt ſeruitores non ad vnam menſam, ſed in proprijs locis poſt refectionem Fratrum reficiant, quibus eadem lectio, quæ Fratribus recitata eſt, recitetur.*

De lectore, vt nihil, niſi quod Regula decernit, accipiat.

29 *Vt lectori nihil, niſi quod Regula iubet, detur.*

De Alleluiah in Septuageſima dimittendo.

30 *Vt Alleluiah in Septuageſima dimittatur.*

De Præpoſito, vt maiorem, quàm cæteri, habeat poteſtatem.

31 *Vt Præpoſitus intrà, & extrà Monaſterium poſt Abbatem maiorem reliquis Abbatis ſubditis habeat poteſtatem.*

De Præpoſito Monachis non conſtituendo, niſi, & ipſe Monachus ſit.

32 *Vt Monachis non, niſi Monachus, conſtituatur Præpoſitus.*

De ſenioribus Fratribus Monaſterium circumeuntibus.

33 *Vt de Senioribus Monaſterium circumeuntibus quidam cum Fratribus in obedientiam exeant, quidam in Monaſterio remaneant.*

De Nouitio Fratre, vt non facilis ei in Monaſterium tribuatur ingreſſus.

34 *Vt Nouitio nõ facilis in Monaſteriũ tribuatur ingreſſus; & vt in cella hoſpitibus ſeruiat paucis diebus: res verò, quas habet, parentibus ſuis commendet. Expleto probationis ſuæ anno, ſecundùm quòd Regula præcipit, inde faciet; ipſe verò, nec tondeatur, nec veſtimenta priſtina immutet, priuſquàm obedientiam promittat.*

De Monacho, quam profeſsionem faciat.

35 *Vt Monachus, profeſſione facta, tribus diebus cuculla coopertum habeat caput.*

De puero, vt pater, & mater eum ad altare offerant.

36 *Vt puerum pater, aut mater tempore oblationis offerant altari, & petitionem pro eo coram laicis teſtibus faciant, quam tempore intelligibili ipſe puer confirmet.*

De infantibus oblatis, vt carnem non comedant.

37 *Vt infantes oblati carnem non, niſi cauſa infirmitatis, manducent.*

De Fratribus poſt Sextam dormientibus.

38 *Vt quandò Fratres poſt Sextam dormiant; ſi quis eorum voluerit legere, in Eccleſia, aut in lecto ſuo legat.*

De Fratribus, vt vſque ad Nonam in Quadrageſima operentur.

39 *Vt in Quadrageſima vſque ad Nonam operentur Fratres, quatenus, Miſſa celebrata, congruo tempore reficiant.*

De his Fratribus, qui quolibet modo, tamen grauiter delinquunt.

40 *Vt domus ſemota habeatur huiuſmodi, his, qui fugere, aut pugnis, baculiſue inter ſe voluerint confligere, aut quibus ex integro facta ſunt regulares diſciplinæ, quæ in hyeme ignis poſſit accendi: & atrium iuxtà ſit, in quo valeant, quod eis iniungitur, operari.*

De eo, qui in Refectorio negligenter coram Fratribus aliquid exceſſerit.

41 *Vt ſi quis neglexerit, ſonitum fecerit, aut aliud quid exceſſerit in Refectorio, mox à Priore veniam petat.*

De plebeio non recipiendo in Monaſterio, niſi prius Monachus fieri voluerit.

42 *Vt nullus plebeius, ſeù clericus ſecularis in Monaſterio ad habitandum recipiatur, niſi voluerit fieri Monachus.*

Ne Monachus iurando ſermonem ferat, niſi ſicut Sancti Patres conſueuerunt loqui.

43 *Vt nemini liceat, ſermonem iuramenti, aut affirmationis, niſi ſicut ſancti Patres ſoliti fuerunt, loqui.*

De Abbatibus cellulas Monachorum, vel Canonicorum habentibus.

44 *Vt Abbatibus liceat, habere cellulas, in quibus aut Monachi ſint, aut Canonici; & Abbas prouideat, ne minùs de Monachis ibi habitare permittat, quàm ſex.*

De ſchola in Monaſterio non habenda, niſi de his, qui oblati fuerint.

45 *Vt ſchola in Monaſterio non habeatur, niſi eorum, qui oblati ſunt.*

De præcipuis ſolemnitatibus Sanctorum, vt plenarium in eis Officium fiat, & bis Monachi edant.

46 *Vt in præcipuis ſolemnitatibus, ideſt in Natali, & in Octauis Domini, in Epiphania, in Paſcha quoque, & in Aſcenſione Domini, in Penteſoſte; & in Sanctorum feſtiuitatibus, ideſt S. Stephani, & Beati Ioannis Euangeliſtæ, & in Natali Infantium, in Purificatione, & Aſſumptione S. Mariæ; ſimiliter, & Beatorum Apoſtolorum feſtis, & in S. Ioannis Baptiſtæ natiuitate, Sancti quoque Laurentij, atque Martini, ſeù in natalitijs quibuslibet Sancti, cuius honor in, qualicunque Paro-*

chia

chis ſpecialiter celebratur, plenarium Officium agatur, & bis reficiatur.

De ieiunio in Paraſceue.

47 *Vt in Paraſceue non aliud, niſi panis, & aqua ſumatur.*

De benedictione poſt Completorium:

48 *Vt benedictio poſt Completorium à ſacerdote dicatur.*

De decimis dandis tàm Eccleſijs, quàm pauperibus.

49 *Vt de omnibus in eleemoſyna datis tàm Eccleſiæ, quàm Fratribus, decimæ pauperibus dentur.*

De ſpecialibus pſalmis pro eleemoſynarijs, & defunctis cantandis.

50 *Vt prætermiſſis particularibus pſalterij pſalmis, ſpeciales pro eleemoſynarijs, & defunctis cantentur.*

De Pentecoſte, vt per hebdomadam non flectantur genua, neque ieiunetur, niſi dies ieiunij extiterint.

51 *Vt in hebdomada Pentecoſtes non flectantur genua, & non ieiunetur, niſi ſtatuti fuerint dies.*

De laicis in Refectorium Monachorum, manducandi, vel bibendi cauſa, non ducendis.

52 *Vt laicus, cauſa manducandi, ac bibendi, in Refectorium non ducatur.*

De veſtimentis, & calceamentis, vt Fratribus, quoties expedit, dentur.

53 *Vt quoties expoſcit neceſſitas, veſtimenta, & calciamenta, & omnia neceſſaria Fratribus dentur.*

De his, qui præponuntur, vt Nonni vocentur.

54 *Vt, qui præponuntur, Nonni vocentur.*

De ſeniore Decano.

55 *Vt ſenior Decanus reliquis Decanis præponatur, & Abbate, vel Præpoſito præſente, locum propriũ teneat.*

De Præpoſito, Decano, & Cellario.

56 *Vt Præpoſitus, Decanus, Cellarius, de eorum miniſterio, niſi cauſa vtilitatis, aut neceſſitatis, non remoueantur.*

De libra panis, vt triginta ſolidos penſet, antequàm coquatur.

57 *Vt libra panis triginta ſolidis per duodecim denarios metiatur.*

De dormitorio hoſpitum.

58 *Vt dormitorium iuxtà oratorium conſtituatur, vbi ſuperuenientes Monachi dormiant.*

De Abbatibus, vt ſecum Monachos in itinere non, niſi ad ſynodum ducant.

59 *Vt Abbates Monachos ſecum in itinere, niſi ad generalem ſynodum non ducant.*

De duobus ſignis ad Tertiam, Sextam, & Nonam pulſandis.

60 *Vt duo tantùm ſigna ad Tertiam, Sextam, Nonamq; pulſentur.*

De Monachis, vt diſconſutas cappas non habeant, niſi tantùm villoſas.

61 *Vt Monachi cappas diſconſutas, præter villoſas, non habeant.*

De Abbatibus, & Præpoſitis, atque Decanis, vt benedictionem lectoribus tribuant, licèt presbyteri non ſint.

62 *Vt Abbas Præpoſitus, vel Decanus, quàmuis presbyteri non ſint, lectoribus benedictionem tribuant.*

Vt è Fratribus docti eligantur, qui ſuperuenientibus Monachis loquantur.

63 *Vt docti Fratres eligantur, qui cum ſuperuenientibus Monachis loquantur.*

De incerto furto, vt oratio, & excommunicatio fiat, quouſque, qui culpabilis exiſtit, manifeſtetur.

64 *Vt de furto incerto oratio; & excommunicatio à corpore, & ſanguine Chriſti fiat, quouſque culpabilis confiteatur.*

De Monacho, qui aduerſus alium Monachum teſtimonium protulerit.

65 *Vt ſi Frater aduerſus Fratrem pro qualibet culpa teſtimonium protulerit, Fratri perfectiori credatur.*

De Pſalmo Inuitatorio, & Gloria pro defunctis non cantando.

66 *Vt pſalmus Inuitatorius, & Gloria pro defunctis non cantentur.*

De lectore, vt ſtans benedictionem petat.

67 *Vt lector ſtando benedictionem poſtulet.*

De eulogijs in Refectorio Fratribus à presbyteris dandis.

68 *Vt eulogiæ fratribus à presbyteris in Refectorio dentur.*

Quòd ad Capitulum primò Martyrologium legendum ſit, & Verſus poſteà dicendus, indè Regula.

69 *Vt ad Capitulum primitùs Martyrologium legatur, & dicatur Verſus, deinde Regula, aut homilia qualibet legatur.* Tu autem Domine, *dicatur.*

De lectione in Capitulo exponenda.

70 *Vt ad Capitulum lectio tradatur ſimiliter ad conſolationem, ſi tempus fuerit oportunum.*

De ieiunio Fratrum æſtiuo tempore.

71 *Vt quandò Fratres æſtiuo tempore ieiunant, poſt Sextam dormiant.*

De eo, qui culpæ noxa tenetur, vt die Dominico remiſsiùs habeat.

72 *Vt is, qui noxæ culpa tenetur, die Dominico remiſſiùs habeat, & veniam non petat.*

De anniuerſaria die pro defuncto Abbate celebranda.

73 *Vt pro Abbate defuncto anniuerſarium fiat Officiũ.*

De eo, vt ad Miſſam inclinati Sanctus dicant, & ad Pater noſter genua flectant.

74 *Vt ad Miſſam Sanctus ſtantes, & Pater noſter genuflectentes dicant.*

Non debet aliquis pro munere in Monaſterio recipi, niſi quem bona voluntas, & merita commendant.

75 *Vt nullus pro munere recipiatur in Monaſterio, niſi quem bona voluntas, & merita commendant.*

De menſura cibi, ac potus, quæ Monachis ſeparatim debet tribui.

76 *Vt vnicuique Fratri in cibo, & potu ſua menſura ſeparatim detur, & de tota menſura ſibi data alicui nihil tribuat.*

De Fratrum pinguedine, quam accipere debeant in victu quotidiano.

77 *Vt Fratres aliquid pinguedinis in victu quotidiano habeant, excepta feria ſexta, & diebus octo antè Natale Domini, à Quinquageſima vſque ad Paſcha.*

In Domini Natali, & feſtiuitate Paſchæ Monachis volatilia ſumere, quatuor diebus conceſſum eſt.

78 *Vt volatilia in Natali Domini, & in Paſcha tantùm*

tàm quatuor diebus, ſi eſt vndè comedant: ſi verò non fuerit vndè, non requiratur per debitum: ſi autem Abbas, aut Monachi abſtinere ſe voluerint, in eorum ſit arbitrio.

De muſſolis Monachis dandis.

79. *Vt muſſola veruecina Monachis dentur.*

De Diſciplinæ modo.

80. *In Doctrina ſua Abbas Apoſtolicam debet illam ſemper formam ſeruare. in qua dicit:* Argue, obſecra, increpa, *ideſt indiſciplinatos, & inquietos debet duriùs arguere; obedientes autem, & mites, vt in meliùs proficiant, obſecrare, negligentes, & contemnentes, vt increpet, & corripiat admonemus; neque diſſimulet peccata delinquentium, ſed mox vt cœperint oriri, radicitùs ea, vt praualet, amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo. Improbos autem, & duros, ac ſuperbos, vel inobedientes verberum, vel corporis caſtigatione in ipſo initio peccati coerceat, ſciens ſcriptum.* Stultus verbis non corrigatur, *& iterum.* Percute filium tuum virga, & liberabis animam eius à morte. *In omnibus igitur omnes magiſtram ſequantur Regulam, neque ab ea temerè declinetur à quoquam. Nullus in Monaſterio proprij cordis ſequatur voluntatem, neque præſumat quiſquàm cum Abbate ſuo proteruè infrà Monaſterium, aut foris contendere; quòd ſi præſumpſerit, Regulari diſciplinæ ſubiaceat. Si quis frequenter correptus pro qualibet culpa, ſi etiam excommunicatus non emendauerit, acrior ei accedat correctio, ideſt, verberum vindicta in eum procedant. Similiter & qui præſumpſerit, clauſtra Monaſterij egredi, vel quòcunque ire, vel quippiam, quamuis paruum, ſinè iuſſione Abbatis facere, vindictæ Regulari ſubiaceat. Peccantes autem coram omnibus arguantur, vt cæteri metum habeant.*

QVÆSITVM XIV.

Qui nam Ordines, & Congregationes ſub Regulis Sanctorum Baſilij, & Auguſtini inſtitutæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Ordinis Sancti Baſilij inſtitutio, & reformatio.*
2 *Ordinis Canonicorum Regularium inſtitutio, ac variæ reformationes.*
3 *Congregatio Canonicorum Regularium Frigdionaria primùm, & deindè Lateranenſis appellata, quo tempore, & à quo fundata ſit.*
4 *Congregatio Scopetina, ſeu Sancti Saluatoris, quo tempore, & à quo fuerit inſtituta.*
5 *Congregationis Canonicorum Regularium ſub nomine Sancti Petri de monte Corbulo initium.*
6 *Congregatio, quæ dicitur Caſtrinantonis, ſeu Chaſteanlandon, quando inſtituta fuerit.*
7 *Congregatio Sancti Georgij in Alga à Beato Laurentio Iuſtiniano inſtituta fuit, & quo tempore.*
8 *Præmonſtratenſis Ordinis inſtitutio.*
9 *Numerus Sanctorum, Summorum Pontificum, & aliorum inſignium virorum, qui ex d. Ordine Canonicorum Regularium prodierunt.*

1 LIcèt antè tempora D. Baſilij nonnulli Monaſticæ vitæ cultores floruerint: ab eo tamen Monaſtica vita ad meliorē formam redacta fuit; de ipſo etenim legitur, quòd duriorem illum antiquorum Monachorum ritum ad meliorem formam redegit, magiſque Religioni congruentem. Poſtquam igitur D. Baſilius Monaſticam Regulam compoſuit, omnes Orientis Monachi eam amplexati ſunt, ſicut etiam hodie ſub ea militant: quamuis aliqua ipſorum Cœnobia Pauli, vel Antonij nomine appellentur. Itá pariter in Calabria, & Sicilia, quia hæ duæ Prouinciæ diù ſub Græcorum Imperio fuere. Poſtea verò, temporum iniuria, ipſius Baſilij Ordo alibi penitùs corruit, alibi ità fuit imminutus, vt, Regularis diſciplina laxata, Monachi, alij ſine capite, ſicut oues ſine Paſtore errauerint, & aliqui ne veſtigiū quidem Monaſtici inſtituti retinuerint; ac ideò nonnulla Monaſteria euerſa, & ipſorum bona diſſipata fuerint.

Denùm noſtra ferè tempeſtate Gregorius Decimustertius Pontifex Max. dictum Ordinem penè collapſum inſtaurauit, ac eius Regularem diſciplinam laxatam reformauit, omniaque illius Monaſteria in Italia, & vtriùſque Siciliæ Regnis exiſtentia in Congregationem redegit, ac vni Abbati Generali, non ſolùm Italiæ, ac Regnorum prædictorum Monaſteria, ſed etiam Diuæ Mariæ de Ouiedo, & del Tardon, ac Vallis de Galleguillos eiuſdem Ordinis D. Baſilij Prouinciæ Hiſpaniæ, necnon omnia Monaſteria in Regnis Hiſpaniarum ſub Regula S. Baſilij erecta, vel in poſterum erigenda ſubiecit; ſtatuens, vt Generale Capitulum in dicto Ordine tertio quoquè anno celebraretur; ac Generalis Abbatis, ſeù Viſitatorum, vel Procuratoris Generalis officia per triennium durent, quo finito, ſaltèm per aliud ſimile triennij ſpatium ab officio vacare debeant. Si tamen eidem Capitulo Generali expediens viſum fuerit, prædictos omnes Superiores, aut illorum aliquos ad aliud triennium, & non vlterà, in eorum officio confirmare potuerit; Vt habetur in Bulla eiuſdem Gregorij XIII., quam edidit de reformatione dicti Ordinis Sancti Baſilij, ac Abbatis, & aliorum officialium electione, anno Incarnationis Dominicæ 1579. Kalendis Nouembris, Pontificatus ſui anno octauo, quæ habetur *in noua collect. priuil. Roder. tom. 2. bulla 22. inter bullas d. Pontificis*. Et hæc quò ad Monachos, qui ſub D. Baſilij Regula vixerunt, ac hodiè viuunt.

2 Pòſt D. Baſilium, aliam Religioſorum Regulam inſtituit D. Auguſtinus, à quo inſtitutus, imò renouatus fuit Ordo Canonicorum Regularium; qui ab Apoſtolis in Mōte Syon exordium ſumpſit. Vt teſtatur *Volaterran. lib. 21. Antropolog. & D. Antonin. par. 2. hiſt. tit. 9. cap. 8. §. 2. & 3. Poſſidon. in vita eiuſdem D. Auguſtini cap. 5. & Vincent. in Spec. hiſt. lib. 19. cap. 44.* manifeſtè aſſerit, D. Auguſtinum ſcripſiſſe Regulam, & Inſtitutionem Clericorum Regularium, qui etiam Canonici Regulares dicuntur. Hic deindè Ordo, (vt ait idem *Vincent. lib. 26. cap. 51. Volaterran. vbi ſupra*) florere cœpit anno ſalutis humanæ 1080. ſub Gregorio VII. apud Burgundiam in Eccleſia Baluacēſi, auctore, & reformatore Venerabili, & Sancto Iuone eiuſ-

ne eiuſdem Eccleſiæ Præpoſito, qui poſtea fuit Carnotenſis Epiſcopus. Quo etiam tempore idem Ordo per totam Galliam reformatus fuit à Sancto viro Arnulpho Abbate, & Archiepiſcopo Lugdunenſi, ſub eodem Gregorio V I I. anno Domini 1074. vt referunt *Auguſtin. Ticinen. in propugnac. Canon. Ord. par. 5. confirmat* 8. *& Ioan. Nauclər. vol. 2. Chronolog. generat. 7.* Eumdem Ordinem reformauit Phridianus Lucenſis Epiſcopus per Tuſciam, & per vniuerſam penè Italiam, teſte *Volaterr.* Sed quia hic Ordo Canonicorum Regularium, præter tria vota Religionis, D. Auguſtini Regulam, & ſacros Canones, nulla ſpecialia ſtatuta habebat, exceptis etiam Benedicti XII. conſtitutionibus; ſucceſſu temporis, quidam præſtantiſsimi viri particulares Canonicorum Regularium Congregationes inſtituerunt, præter tria Religionis vota, ac B. Auguſtini Regulam, nouas Conſtitutiones adhibentes, Summorum Pontificum auctoritate accedente; & ita vetus Canonicorum Regularium Ordo in plures Congregationes diuiſus eſt, quorum ſingulæ vnum caput, & ſupremum Prælatum habent, qui Abbas, aut Prior, ſiuè Præpoſitus Generalis nuncupatur, ſub cuius regimine quàplurima ſubiacent Monaſteria.

3 Prima itaq; horum Canonicorum Regularium Congregatio cœpit anno Domini 1401. quam fundauit *Leo* de Curate Ciuis Mediolanenſis eiuſdem Ordinis apud Cœnobium Sanctæ Mariæ de Frigdionaria; deindè verò Eugenius I V., qui eam approbauit, Lateranenſem appellari iuſſit, teſte *Volaterr. lib.* 21.

4 Secunda Congregatio eiuſdem Ordinis Canonicorum Regularium orta eſt paulò poſt primam, nempè anno Domini 1410., Auctore Stephano Bononienſi Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, qui cùm alijs paucis eum ſequentibus, Gregorio XII. approbante, ad Aedem Sancti Saluatoris de Scopeto propè Florentiam migrauit, & ibi Monaſterium conſtruxit; vndè tota ipſa Congregatio Scopetina, ſeù Sancti Saluatoris appellatur; vt ait *Volaterr. vbi ſupra*.

5 Tertia item Cògregatio, (teſte eodè Volaterr.) ſub nomine Sancti Petri de Monte Corbulo in Diœceſi Florentina nuncupatur, quæ à Iulio I I. confirmata fuit. Huius Congregationis Canonici hoſpitalitatem colunt.

6 Quarta Congregatio fundata eſt in Gallia anno Domini circiter 1500. quæ dicitur Caſtrinantonis, vulgò Caſteulandon, quam reformaſſe dictum Ordinem Canonicorum Regularium, refert *Robertus Epiſcopus Arboricen. de tuend. cœlib. tom. 2. tit. de Monach. Ordin. prim.*

7 Eſt & alia Congregatio Canonicorum Regularium ſub nomine Sàcti Georgij in Alga Venetijs, quæ cœpit ſub Gregorio XII. huius Princeps extitit Beatus Laurentius Iuſtinianus primus Venetiarum Patriarcha, cuius exemplum ſequuti ſunt nonnulli, præcipuè Gabriel Gondulmera, qui deindè fuit Eugenius IV. & hic ritus, (vt ait idem *Volaterr. in cap. de Eremitis,*) nec fuit confirmatus, nec ſolemnem trium votorum profeſsionem deſiderabat; Vnde Pius V. ſuo motu proprio incipiente, *Lubricum vitæ genus*, præcepit, vt huiuſmodi Congregationes, & nominatim hæc S. Georgij in Alga, aut tria ſolemnia vota ſub aliqua approbata Regula emitterent, vel talem viuendi ritum dimitterent.

8 Præter ſupradictas Canonicorum Regularium Congregationes, militat etiam ſub Regula D. Auguſtini Ordo Præmonſtratenſium, qui ortum habuit anno Domini 1120. à quodam Presbytero Norberto nobili Lotharingia oriundo, qui pauperem habitum indutus, & nudis pedibus incedēs, Verbū Dei prædicare cœpit, ad quod munus exercendum auctoritatem à Gelaſio I I. Papa obtinuit, Deindè à Calliſto I I. Lugdunenſi Archiepiſcopo commendatus, eius auctoritate in quodam loco, Præmonſtratum nuncupato, ſolitariè viuere cœpit; & tresdecim ſocijs congregatis, cum eis iuxta Regulam D. Auguſtini Religioſæ Congregationi exordium dedit. Demùm quadraginta Clericos cum nonnullis laicis ſecum habens, ad voluntariam paupertatem, & reliquas Religionis obſeruantias eos inſtituit: ac Regulam D. Auguſtini omnes profeſsi ſunt; & ob ipſius Norberti ſanctitatem, eius Religio breui temporis ſpatio in Hiſpania, Anglia, Burgundia propagata fuit. Ita refert *Surius die 6. Iunij, & D. Antonin. 3. par. tit. 15. cap. 19. & tit. 17. cap. 1. §. 3.* Quandò autem hæc Religio approbata fuerit, eſt differentia inter Auctores; quidam enim à Paſchali II, quidam à Gelaſio I I., alij verò ab Innocentio etiam I I. approbatam fuiſſe, dicunt.

9 Hæc præclariſsima Religio Canonicorum Regularium habuit viros Sanctos ſexdecim millia centum, & vltra, ita *Ioannes de Nigraualle in Epilogo ſuarum Chronic. 13. cap. 18.* vbi hoc probat auctoritate Anaſtaſij Cardinalis S.R.E. Bibliothecarij, quod etiam oſtendit *Pennott. in ſua Hiſtor. Tripart. lib. 3. cap. 50. & 51.* vbi nonnullos alios Beatos addit. Inſuper ex ea prodiere Summi Pontifices ſupra 36. *Raphael. Volaterr. lib. 21. ſue Antropolog.* de quibus ſigillatim videndus eſt *Pennott. d. lib. 3. cap. 52.* licèt *Ioannes de Nigrauallle loco cit.* tres ſuper quinquaginta recenſeat. Prodierunt ex eadem Cardinales ſupra 300. ex eod. *Volaterr. loc. cit. & Pennott. cap. 53.*, qui *cap. ſeq.* ait, Patriarcharum, & Epiſcoporum numerum tàm magnum fuiſſe, vt vix certus inueſtigari poſſit. De ſcriptoribus pariter loquens *cap. 56.* ait, eorum infinitum penè numerum ex dicto Ordine prodiiſſe, aliquos principaliores recenſens; & in fine eiuſdem Hiſtoriæ catalogum omnium Eccleſiarum huius Ordinis Patriarchalium, Metropolitanarum, Epiſcopalium, & Collegiatarum, atq; Monaſteriorum enumerat.

QVÆSITVM XV.

Quæ nam Congregationes, & Archiabbatiales ſedes ſub Regula Sancti Benedicti inſtitutæ ſint, earumq; Abbatibus, & Prælatis inſtitutoribus.

SVMMARIVM.

1 *Caſinenſis Congregationis, alias Sanctæ Iuſtinæ de*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

næ de Padua inſtitutio.

2 *Camaldulenſis. Congregatio à quonam initium habuerit.*

3 *Congregationis Eremitarum S. Romualdi, ſeù Montis Coronæ initium.*

4 *Vallumbroſana Congregatio à quonam, & quo tempore exordium ſumpſerit, eiuſque approbatio. Bullæ Canonizationis D. Patris noſtri Ioannis Gualberti recenſetur.*

5 *Ciſtercienſis familia origo.*

6 *Ordo Vallis collium quando vám cœperit.*

7 *Congregationis B. Mariæ Fulienſis Ciſtercienſium Reformatorum initium.*

8 *Grandimontenſis familiæ inſtitutio.*

9 *Guillelmitarum, ſeù Montis Virginis Congregatio à quonam, & quo tempore inſtituta fuerit.*

10 *Humiliatorum Ordinis inſtitutio.*

11 *Silueſtrini à quonam initium habuerint.*

12 *Celeſtinorum familiæ exordium.*

13 *Oliuetani Ordinis inſtitutio.*

14 *Enumerantur aliæ familiæ, quæ ſub eadem Regulâ inſtitutæ fuiſſe, ac militaſſe dicuntur.*

15 *Sancti Benedicti laudes, & encomia.*

1 SAnctus Gregorius Papa *lib. 2. Dialog.* affirmat, in Italia alios ante S. Benedictum Monachos anteceſsiſſe, qui primorum Inſtitutorum Regulas ſequebantur; quo non obſtante, (vt ipſe fatetur,) Sanctus Benedictus parens, & Legiſlator omnium Monachorum, non ſolùm in Italia, verùm etiã in vniuerſa Occidẽtali plaga eſt appellandus; quia eos morum, rituumque, ſanctitate, & diſciplina inſtituit, & Regulam mira ſapientia conſcriptam tradidit. Deindè in Caſinate Italiæ Monte Archicœnobio fundato, temporis fermè parua mora duodecim Monaſteria in Italia, & per Maurum Abbatem eius diſcipulum in Gallia, & Placidum in Sicilia nonnulla alia condidit; & poſt huius Religionis, & primariæ Archiabbatialis Sedis Caſinenſis inſtitutionem, vniuerſam Occidentis oram nulla non alicuius ſedis inſtitutione per aliquod tempus ornatam ferunt. Poſtea verò anno Domini 913. quia illius Religionis diſciplina Regularis paululum ferueſcentiam remittebat, eius reformandæ gratia, & ad priſtinum rigorem redigendæ cœpit Religio multiplicando augeri, & inde Monaſticæ Congregationes, ac plures Archiabbatiales Sedes ſub ipſius D. Benedicti Regula conditæ fuerunt.

Prima igitur dictæ Congregationis Caſinenſis reformatio facta fuit ab Oddone in Abbatia Cluniacenſi d. anno 913. & deindè à Ludouico Balbo in Abbatia Sanctæ Iuſtinæ de Padua: vbi ſub Sanctæ Iuſtinæ patrocinio Regulæ Benedictinæ obſeruatio ferè collapſa reſtituta fuit, & per Italiam Monachis Caſinenſibus, quos ex veſte atra, ſicut & Cluniacenſes vulgo *nigros*, appellant, aggregata, & propagata; vt patet ex Bulla Iulij III. data anno Domini 1503. Decimo Kal. Septembris Pontificatus ſui anno primo, quæ eſt *in Bullario nouo Laert. Cherub. tom. 1. Bulla 1. d. Pontificis*, in qua Monaſterium Caſinenſe Congregationi Monachorum Sãctæ Iuſtinę de Obſeruantia aggregauit & d. Congregationem Caſſinenſem, aliàs Sanctæ Iuſtinę de Padua denominari præcepit, ac omnia earum priuilegia communia eſſe voluit.

2 Secunda familia fuit Monachorum Camaldulenſium, Abbate Romualdo Rauennate Auctore, viro mira ſanctitate conſpicuo: qui anno 967. in monte Apennino eius initium inſtituit ſub Regula Sancti Benedicti; cuius Ordinem poſtea confirmauit Alexander II. anno Domini 1073. ac in Camaldulo monte eiuſdem Apennini in Hetruria, tanquàm prima huius Ordinis ſede Monachorum illorum ſanctitas coruſcat admiranda. Ex hac familia prodijt Summus Pontifex Gregorius IX. duo Cardinales, Archiepiſcopi quatuor, Epiſcopi ſupra vndecim, Sancti & Beati pluſquam 45. videatur *Arnoldus Vuion. Belga in prima par. ligni vitę, lib. 1. cap. 22. & pluribus ſeqq.*

3 Ex hac Congregatione ortum habuit Cogregatio Eremitarum Sancti Romualdi, qui Grotani, ſiuè Montis Coronæ Eremitæ vocantur. Hæc Congregatio anno Domini 1520. excitata fuit à Paulo Iuſtiniano Patritio Veneto Monacho Camaldulenſi, qui feruentiori inflammatus ſpiritu, ſolitariæ vitæ arduum ſtudium ſuſcepit, & à Sede Apoſtolica literas impetrauit, vt vbiquè terrarum Camaldulenſem Ordinem dilatare ſibi liceat; & primò cum ſocio habitauit apud Paſsilupum, Diœceſis Eugubinæ: deindè apud Maſſacium oppidum, cuius loci ſpeluncarum habitator factus, eius Congregationis primæ fundamenta iecit, & ſanctitate clarus quieuit in Domino anno 1528. & ſuę Congregationi multa Cœnobia ab eodem acquiſita, & ædificata reliquit.

4 Tertia Sedes Archiabbatialis ſimili initio, & origine excitata eſt, fundata, & amplificata in Italia in Prouincia Hetruriæ in quodam montis Apennini receſſu, propè & extrà Florentiam ad ſexdecim circiter milliaria in loco ad ſeruiendum Deo idoneo, communiter Vallis Vmbroſa nuncupato. Huic ſedi initium dedit Ioannes Gualbertus Florentinus, de nobili familia, ex Patre Gualberto, Petrorij, & aliorum Caſtrum in Regione Vallis Peſæ, inter Florentiam, & Senas Domino ortus, qui cum primùm militaribus diſciplinis operam daret, Vgo eius frater à conſanguineo occiditur, quem Ioannes die Paraſceues, cum homicidam inermem iuxta Monaſterium Sancti Miniatis ad Montem propè mœnia Florentiæ obuium haberet, euaginato gladio in eum validam clamore irruit; Vnde homicida, qui Ioannem armis, & militibus ſtipatum declinare non poterat, ſe circumuentum videns, nec vllam ſalutis ſpem ſibi relictam cernens ad eius pedes procidit, & propter amorem illius, qui eo die pro ſalute humani generis patibulum Crucis aſcenderat, veniam ſibi condonari popoſcit, quo humilitatis actu verbis, & precibus commotus

Ioan-

Ioannes, ac propter memoriam ſacratiſſimæ Paſſionis, & ſanctæ Crucis reuerentiam, quam conſangineus homicida, mortem iam ſubiturus, brachiis ſignabat, quaſi vocem Domini noſtri Ieſu Chriſti in Cruce pendentis audiret. *Pater ignoſce illis, quia neſciunt quid faciunt*, vitam ei clementer indulſit, illūq; amplexatus, fratris viee, quem neci ille dederat, æſtimaturum ſe ſpopondit; quod quidem inſigne pietatis pignus quàm maximè Deo gratum indicauit euentus; Ioanni enim ſtatim proximam Eccleſiam ſancti Miniatis ingreſſo, ac enixè ſupplici ad deprecationes, ligneum Chriſti in Cruce pendentis ſimulacrum ceruicem inflexit; quo mirabili ſigno vir Dei Ioannes permotus, ſeculi pompas, ac paternam hæreditatem contemneus, inuito Patre, proprijs manibus in eodem Cœnobio ſancti Miniatis, tunc Congregationis Cluniacenſis, comam ſibi totondit, & habitum Monaſticum ſuſcepit; poſtmodùm verò, inſpirante Deo, ad Romualdum Camaldulenſis Eremi incolam toto Orbe celeberrimum conuolauit, cuius magiſterio, ac rigoroſa Eremitica vita, ac Monaſtiea diſciplina cum aliquandiù vſus fuiſſet, ab eodem Romualdo ſuæ nouæ Congregationis Vmbroſa in Valle inſtituendi cæleſte vaticiniū aceepit, Ordinemq; Vallis Vmbroſæ (pluribus ad illum vndiquè, ob ſanctitatis famam, ſocijs profectis) ſub norma, & auſpicijs, ac Regula Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti fundauit, quem inſignibus miraeulis, ac virtutibus clarum Cæleſtinus Tertius Pontifex Maximus in Sanctorum Chriſti Confeſſorum numerum retulit anno Domini 1193. cuius diploma hic apponendum duxi.

CAELESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri. & dilectis filijs Abbati, & Conuentui Vallis Vmbroſæ ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Glorioſus Deus in Sanctis ſuis, & in maieſtate mirabilis, miniſtros ſuos, qui ſibi veraciter, & ſincerè miniſtrant, non ſolùm immarceſcibili brauio, & æterno remunerat: verùm etiam in præſenti vita per exhibitionem plurium miraculorum commendabiles reddit, & ſecundùm propheticum verbum, eos facit in æterna eſſe memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quiſquam Catholicus ambigit, cum & hoc Scriptura ſacra teſtetur, quod in Sanctis ſuis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipſum Dominum prorſùs honorat, ipſo atteſtante; qui dicit, Qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit, *& item,* quod vni ex meis miniſtris feciſtis, mihi feciſtis. *Et quidem rationi conſentaneum eſſe probatur, vt quandoquidem Omnipotens Pater filij ſui cohæredes eo, quo ipſum, honore voluit inſigniri, ipſo orante, & dicente;* Volo Pater, vt vbi ego ſum, illic ſit & miniſter meus. *Et rurſùm.* Si quis mihi miniſtrauerit, honorificabit eum Pater meus, qui in cælis eſt. *Homines qui ex lutea materia ſunt, ipſius memoriam celebrent, & venerentur in terris, cuius nomen creditur ſcriptum eſſe in cælis.*

Hac nimirùm conſideratione inducti, cum preces dilectorum filiorum noſtrorum, Georgij Abbatis, & Conuentus Paſſinianenſis Monaſterij, veſtrumq; teſtimonium recepiſſemus, & literas; & inclytæ recordationis Ioannem quondam Abbatem Vallis Vmbroſanæ Congregationis Inſtitutorem, qui Creatoris ſui ſeruus prudens extitit, & fidelis, & familiæ ſibi commiſſæ in tempore tritici menſuram impendit, & quem, quia fuit ſuper pauca fidelis, poſt obitum ſuum ſuper multa Dominus ipſe conſtituit, & multis miraculorum priuilegijs inſigniuit, iſtis etiam temporibus, vt dicitur, inceſſanter illuſtrat, Sanctorum catalogo annumerare, & conſociare vellemus. Viſum itaque eſt nobis, & communi conſilio Fratrum inſedit, vt vicinorum Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ deberemus de conuerſatione eiuſdem boni viri, & miraculis teſtimonia præſtolari. Demùm verò cum Epiſcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorū, Plebanorum, Præpoſitorum Eccleſiaſticorum, & Monaſticorum Conuentuū, atque aliorum ſuper eiuſdem miniſtri Ieſu Chriſti vita, & conuerſatione, atq; miraculis recepiſſemus teſtimonia, & preces, ſuper canonizando eodem, Fratrum noſtrum conuenientia requiſita, & habita, referentes gratias Creatori, qui Eccleſiam ſuam ſemper noua prole multiplicat, & tàm roſarum, quàm liliorum flore decorat, prænominatum Beatum Ioannem canonizanimus, & numero Confeſſorum Chriſti decreuimus adiungendum; Confeſſorum omnium Regem prece humili depoſcentes, & eiuſdem Confeſſoris, qui ſibi propter lucidas, & conſpicuas placuit actiones, precibus, & meritis recolendis ab inſtantibus periculis eruamur, & in noſtris neceſſitatibus ipſius patrocinium ſentiamus. Veſtra itaq; deuotioni per Apoſtolica ſcripta mandamus, atq; præcipimus, quatenus de tanti patroni ſuffragio, quem genuit, & nutriuit ipſa Italia, ſpiritualiter gratulemini, & eius memoriam certo die inter alios Confeſſores veneratione celebri recolatis, ipſius feſtiuitatem colere ſtudeatis, in eo diuinam Omnipotentiam exaltantes. Si enim, atteſtante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata eius obſeruat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoſcitur quòd apud Deum poſſit, & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri, qui Euangelicæ prædicationis non ſurdus auditor, Mundi gaudia tanquàm ſtercora reputans dereliquit, & ſequens Chriſti veſtigia non ſolùm in veſtro Monaſterio Monaſticam Religionem inſtituit, verùm etiam ſeptem Monaſteria fabricauit, & ad vltimum Paſſinianenſe Monaſterium reparans, in eo præſentem vitam laudabili deceſſu finiuit. Illud tamen inter eius miracula primum, & præcipuum inuenitur, quòd pro quodam opere miſericordiæ cuidam in ſe delinquenti, antè ipſum in modum Crucis proſtrato prouidè, & clementer exhibito, imago Crucifixi ei, adhuc in ſeculari militia exiſtenti, caput dicitur inclinaſſe. Dat. Laterani, ſecundo nonas Octobris Pontificatus noſtri Anno Tertio.

Hanc Congregationem item Alexander Secundus anno 1070. primus priuilegijs muniuit, & decorauit; licèt alij aſſerant, eam inſtitutam fuiſſe anno Domini 1015., ac confirmatam anno 1090., & ſub protectione Sedis Apoſtolicæ receptam à Summo Pontifice Vrbano Secundo; quod veritati magis conſonum eſt, vndè eiuſdem Summi Pontificis

ficis diploma meę Congregationis fauorem concernens, hic verbatim apponere viſum fuit.

VRBANVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Dilectiſſimis filijs vniuerſæ Vallis Vmbroſanæ Congregationis ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CVm vniuerſis Sanctæ Eccleſiæ filijs ex Apoſtolicę Sedis auctoritate, ac beneuolentia debitores exiſtamus, illis præcipuè locis, atq; perſonis quæ, ſpecialiùs, ac familiariùs Romanæ adhærent Eccleſiæ, quique ampliori religionis gratia eminent, propenſiori nos conuenit charitatis ſtudio imminere. Quia igitur diuina propoſitum veſtrum præueniente, ac ſubſequente clementia, Religionis veſtræ ſimplicitas bonæ opinionis odorem in locis, & propè, & longè poſitis aſpirauit, Nos veſtro profectui, annuente Domino, prouectus adiungere cupientes, Cœnobium veſtrum pro Beatæ Mariæ ſemper Virginis reuerentia, cui dicatum eſt, in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, & tutelam, atq; protectionem Apoſtolicæ Sedis accipimus; & Apoſtolicæ illud auctoritatis priuilegio munientes, ab omnium perſonarum iugo liberum permanere decernimus. Per præſentem igitur noſtri priuilegij paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, vt quęcumq; hodie veſtrum Cœnobium iure poſſidet, ſiuè in craſtinum, conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium iuſtè, atquè canonicè poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſq; ſucceſſoribus, & illibata permaneant; illis ſucceſſoribus dico, qui eumdem Religionis ritum, & fidei conſtantiam conſeruare, & ſtrenuè Omnipotenti Domino in eodem propoſito deſeruire ſatagerint. Chriſma, oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſiuè Baſilicarum, ordinationem Clericorum liceat vobis, à quocumque volueritis Catholico Epiſcopo, Romanæ Eccleſiæ gratiam, atq; communionem obtinente percipere: qui noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulantur indulgeat. Ad hæc cenſemus, atq; ſtatuimus, ne vlli omninò hominum liceat, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei ſubditas poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerarijs vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſeruentur, eorum, pro quorum ſuſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, vſibus profutura. Nec vlli Epiſcopo poteſtas ſit, excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, vt qui in ſpeciales eſtis filij Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius iudicio temerè exponamini. Quia verò plura iam Monaſteria, Congregatio videlicet Sancti Saluij iuxta Florentiam, S. Fidelis de Strumis, S. Saluatoris de Sophena, Sanctę Mariæ de Neraua, S. Caſſiani de Monte Scalario, S. Michaelis Archangeli de Paſſiniano, S. Saluatoris de Siculis, S. Michaelis Archangeli de Piſtoria, Sancti Saluatoris de Vaiano, S. Petri de Muſcheto, S. Pauli de Razzolo, Sanctæ Reparatę de Marradio, Congregatio de Riuis Ceſaris, Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte Armato in Bononienſi diœceſi, inſpirante Domino, in eamdem vobiſcũ formam conſenſerunt Religionis. Nos, & ipſis, & omnibus qui ſe in craſtinum eidem Religionis vſui ex integro ſociare voluerint, præſentis priuilegij libertatem Apoſtolica auctoritate concedimus, quamdiù in eadem Religionis, & conſuetudinis vnitate perſiſtere procurauerint. Conſtituimus autem, vt eorum omnium caput veſtrum, quod in Valle Vmbroſa ſitum eſt, Monaſterium habeatur. Sanè cum terminus vitæ Paſtori veſtro, diuina diſpoſitione, contigerit: qui eius loco ſubſtituendus fuerit, quia, & vobis, & alijs omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris pręſunt Monaſterijs, conſenſu, & iudicio eligatur. Quod ſi fortè ex ipſis Abbatibus quilibet, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium principaliter tranſeat, & eius mox iudicio, ſicut in diebus venerandę mem. Ioannis primi Abbatis veſtri factum conſtat, cętera omnia vnita vobis Monaſteria diſponantur. Vos igitur filij in Chriſto dilectiſſimi nolite negligere gratiam, quæ in vobis eſt, quę data eſt vobis per vnitatem ſanctæ conuerſationis, & Religionis: hæc meditamini, in his eſtote, vt profectus veſter manifeſtus ſit omnibus; participes enim Chriſti electi eſtis, ſi tamen initium ſubſtantiæ eius vſq; ad finem firmum retineatis. Mementote, quòd Dominus ait. Qui perſeuerauerit vſquè in finem, hic ſaluus erit. *Itaque*, ſic liceat lux veſtra corã hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt. *Ad indicium autem perceptæ huius à Romana Eccleſia libertatis, per annos ſingulos duodecim ſagi ciliciai brachia Laterano Palatio perſoluetis. Sanè ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Iudex, aut perſona qualibet magna, vel parua, potens, aut impotens, huius noſtri priuilegij paginam ſciens, contra eam venire temerè tentauerit, ſecundò, tertiouè commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, à Chriſti, & Eccleſiæ corpore eum auctoritate poteſtatis Apoſtolicæ ſegregamus. Conſeruantibus autem pax à Deo, & miſericordia præſentibus, ac futuris ſæculis conſeruetur. Amen.*

Datum Romæ per manus Ioannis S.R.E. Diac. Cardinalis Anno Dominicę Incarnationis 1090. Indict. 13. 8. Idus Aprilis Pontificatus Domini Vrbani Papę Secundi tertio.

Ex hac Religione ortum habuit Congregatio Sylueſtrina per quemdam Monachum D. Sylueſtrum nuncupatum, qui tempore Reuerendiſſimi Patris Domini Benigni Florentini Generalis Vallis Vmbroſæ anno circiter 1232. hanc nouam Cõgregationem fundauit in monte Fano propè Fabrianum, de qua infrà in ſuo loco. Ita referunt. *Chronica Vallis Vmbroſę, & D. Eudoxius Lucatellus in vita Sancti Ioannis Gualberti lib. 7. cap. 27. & Ioann. Lucidus lib 10. de tempor. emendat. cap. 7.*

Ex eadem Religione orta eſt Religio Vallumbroſellæ in Gallia, cuius præcipuum Monaſteriũ extructum fuit à Sancto Ludouico Rege Francorum in honorem S. Ioannis Gualberti, vbi magnis ſumptibus, & ornatu collocauit manum eiuſdem Sancti, quam, deuotionis cauſa, Sanctus ille Rex obtinuit à Reuerendiſſimo D. Benigno Generali ſupradicto, & ab vniuerſis Monachis noſtræ Congregationis. Ita habetur in *Chronicis Vallis Vmbroſę, & apud D. Hieronymum Abbatem S. Pauli de Razzolo in vita S. Ioannis Gualberti, & D. Eudoxiũ Lucatel. loc. citato lib. 1. cap. 89. & cap. 90. & lib. 2. cap. 27.*

Prodierunt ex hac Religione Sancti, & Beati ſupra

pra 40. Cardinales 5. nimirum Sanctus Bernardus de Vbertis Florentinus, qui ex Abbate S. Saluij propè, & extra mœnia Florentiæ, Generalis totius Ordinis factus, tandem S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli S Chriſogoni ab Vrbano II. inuitus, & renitens pronunciatus eſt; poſtea à Paſchali II. Italiæ Legatus, & Parmenſis Epiſcopus conſtitutus eſt.

Sanctus Petrus, cognomento igneus, Florentinus ex nobili Aldobrandinorum familia, ſecundū Scriptores recentiores: qui propter Catholicæ Fidei veritatem, per immenſum ignem illæſus tranſiens, ex Abbate S. Petri de Fuſecchio, creatus fuit Cardinalis à Gregorio VII. anno Domini 1075. à quo poſtea pronuntiatus eſt Epiſcopus Albanenſis.

Sanctus Theſaurus Papienſis Longobardus ex vetuſtiſſima familia Beccaria, ex Generali Vallis Vmbroſæ ab Alexandro Quarto S. R. E. Cardinalis deſignatus eſt, anno Domini 1257. quo tempore Guelphorum, & Ghibellinorum partibus in Hetruria vigentibus, ad eas ſedandas Legatus Apoſtolicus Florentiam mittitur, vbi martyrio coronatus eſt anno Domini 1258. 4. Septemb cuius Sāctiſſimi viri imago vultu Angelico depicta videtur multis in locis noſtræ Congregationis, & præcipuè in quadam columna noſtræ Eccleſiæ Sanctæ Trinitatis de Florentia, cum hac inſcriptione, *Sanctus Theſaurus Abbas, & martyr*.

D. Martinus Longobardus, qui ex Monacho Vallis Vmbroſæ creatus eſt Presbyter Cardinalis tituli Sancti Stephani in Cælio monte ab Innocentio II. anno 1138.

D. Boetius Romanus ſimiliter ex Monacho Vallis Vmbroſæ ab eodem Innocentio II. pronuntiatus eſt Cardinalis tituli Sanctorum Viti, & Modeſti anno 1140.

De primis tribus Cardinalibus noſtræ Congregationis ſcribunt ferè omnes Auctores, qui vitam Sancti Gualberti, & acta noſtræ Religionis ſcripſerunt, qui paulò infra citantur. De alijs duobus Cardinalibus extat Chronicon noſtræ Congregationis, & authentica eorum notitia habetur in antiquiſſimo diplomate in Archiuio Vallis Vmbroſæ recondito. Qui plura meæ Religionis ſcire cupit, legat *Beatum Atthonem Pacenſem Epiſcopum Piſtorien. Vallumbroſan. in vita Sancti Ioannis Gualberti, Sanctum Antoninum Archiep. Florentinum 2. par. ſuarum hiſtoriarum tit. 15. §. 17. D Thaddæum Abbatem Sanctæ Reparatæ de Marradio in vita Sancti Ioannis Gualberti, Petrum Damianum in ſuis Epiſtolis, Raphael. Volaterran. in Antropolog. lib. 20. Surium tom. 4. die 12. Iulij, Marcum Antonium de Marſilijs de redditibus Eccleſiæ cap. 16. Paulum Morigiam de orig. Relig. D. Blaſium Milaneſium Generalem Vallis Vmbroſæ in vita Sancti Ioannis Gualberti, & in geſtis eiusdem Religionis, Raymundum Frag. de Religionis ſectis, Ciaconium in vita, & geſtis Papæ Ioannis Deciminoni, Caſſanæum in Chatalogo glor mund. par. 4. conſiderat. 51. Azor. 1 par. inſtit. moral. lib. 12. cap. 21. quæſ. 2. Illeſcam. 1. libro ſuæ Hiſtoriæ cap. 12. Arnoldum Vuion 1. part. Ligni vitæ lib. 1. cap. 33. Hieronymum Romanum lib 6. de Rep. Chriſtiana cap. 11. Cardinalem Baron. tom. 12. ſub anno 1051. & anno 1055. & 1068. & 1063. & 1073. D. Aemilium Acerbum Philoſophum celeberrimum Ordin. Vallis Vmbroſæ in Panegyrico ſuo; Petrum Ricordatum in Hiſtor. Monaſtica pluribus locis; Emanuelem Rodericum quæſt Regular. tom 1. quæſt 3. art 4. Alphonſum de Caſarubios in Compend priuileg. Mendic. in princ. Ludouic. Mirand. tom 1. Manualis Prælatorum quæſt. 4. art. 2. Suarez de Relig. tom. 4. tract. 9 lib. 2. cap. 3. nu. 8* & alios quamplurimos.

Habuit Archiepiſcopos, & Epiſcopos multos, & nonnullos Scriptores, & alios viros ſanctitate, & literarum peritia conſpicuos: de quibus fuſiùs multi ex præcitatis Doctoribus.

5 . Quartus Monachorum Ordo eſt Ciſtercienſium à Sancto Roberto Abbate Moliſmenſe inſtitutus ſub Regula S. Patris Benedicti anno 1190. Hic Ordo poſtea illuſtratus fuit à Sancto Bernardo, qui cum triginta fermè ſocijs ſuaui Chriſti iugo ſe in hoc Ordine ſubmittens, maximum ſanctitatis, & doctrinæ fructum protulit, vt meritò huius Religionis Ciſtercienſis ipſe etiam auctor nuncupetur. Vir enim iſte ſanctus in valle, quæ vocatur Abſyntium, Claraualleníe Monaſterium conſtruxit, & varijs in Prouincijs tot Monaſteria poſuit, vt, eo viuente, quaſi ducenta computarentur. Ordo hic venerabilis quatuor præcipuè habet propagines, & Archiabbatiales ſedes; quarum prima nuncupatur Clarauallis, ſecunda Firmitas, tertia Pontiniacum, quarta Morimundus; quarum Abbates tantæ ſunt auctoritatis, vt Abbatem Ciſtercienſem totius Ordinis Generalem viſitent ſimul, & verſa vice ab eodem ipſi quatuor Coabbates ſigillatim viſitentur: ipſe etenim Ciſtercienſis Abbas pro Generali Generaliſſimo totius Ordinis vbique terrarum à Monachis Ciſtercienſibus agnoſcitur.

Ex hac ſacra Religione ſeptem Sūmi Pontifices, prodiere, Cardinales 40. Archiepiſcopi 80. Epiſcopi ſupra tercentum, Sancti Canonizati ſexdecim, Beati 346. vt legitur in Calendario Ciſtercienſi. Habuit hæc Religio multos Scriptores, quorum extat notitia 1. & 2. *libro Faſciculi Sanctorum Ordin. Ciſtercien.* & apud *Arnold. Vuion. 1. part Ligni vitæ lib. 1. cap.* 58. vbi aſſerit, hunc Ordinem habere triginta ſex Prouincias. Agunt de hoc Ordine, *Cæſarius Monachus Heterbacen. Ebertardus Montis frigidi, Guido Clarauallen. Bernardus Britto Luſitanus Nicolaus Pacettus*, & multi alij.

6 . Sub Ordine Ciſtercienſium militat Ordo Vallis Collium, vt refert *Bartolomæus Caſſanæus in Chatalogo glor. mund. part. 4. conſiderat* 38. Qui Ordo gubernatur per Priores, ſuaq; habet Monaſteria in Gallia, & apud Heduam, & Sedelocum, & alibi.

7 Sub eodem Ordine militant Monachi Reformati Ciſtercienſes, Congregationis Fulieñ S. Bernardi dicti, qui Romæ in Eccleſia S. Potentianæ habitant, magna cum auſteritate vitam ducentes. Hæc Congregatio confirmata fuit, & priuilegijs munita à Sixto Quinto, vt habetur in *Bullario nouo tom. 1. conſtit. 32. d. Sixti Quinti*, & gaudent priuilegijs Monachorum Ciſtercienſium non reformatorum, ex Bulla eiuſdē Sixti Quinti *loc. cit conſtit. eius* 20.

Hanc Congregationem ab omni Monachorum Ciſtercienſium non reformatorum ſuperioritate exemit Clemens Octauus; vt habetur in *cod. Bullar. nouo tom 3. conſt. 12. d Clem VIII.* Ordinē verò Ciſtercienſium non reformatorum probauit, & multis priuilegijs locupletauit Vrbanus II. anno Domini 1098. vt habetur in Compendio priuileg. Ordinis Ciſtercieū in princip.

Quinta Monachorum familia ex eadem D. Benedicti progenie exorta fuit, quæ Grandimontenſis dicitur. Hæc inchoata, atque inſtituta à Stephano Aruerno celebri viro, ab eoque dictæ Congregationis ſedes in quodam loco apud Lemouices, Grandimonte dicto, anno Domini milleſimo ſeptuageſimoſexto collocata fuit. *Vincent. ſpecul. hiſt. lib 26. D. Antonin. in Chronic. part. 2. tit. 15. cap. 21. Azor. inſtit. Moral. par. 1. lib. 12. cap. 21. q. 2. ver. Ordo Grandimontenſis. Renat. Choppin. Monaſtic. lib. 2 tit. 1. nu. 22.*

9 Sextum obtinent locum Guillielmitæ, ſiuè Montis Virginis à Guillielmo Vercellenſi nobili genere prodito, ſanctitate actuum, morumque excellenti inſtituti in Virgiliano Italiæ monte Neapoli, iuxtà annum Domini 1124. ſub Regula Sancti Benedicti, quam Congregationē poſtmodū Alexandri III. Summi Pontificis auctoritas ſua approbatione vallauit. Iſte ordo habuit Sanctos, & Beatos ſeptem circiter, Epiſcopos duos.

10 Septima familia, quę ſub Regula Sancti Patriarchæ Benedicti vſq; ad noſtram penè militauit ætatem, fuit Monachorum, qui Humiliati dicebantur. Quorum Religio circà annum milleſimum centeſimum nonageſimumſextum cœpit exordiū, à S Ioanne Cumenſi inſtituta, ac demùm ab Innocentio Tertio comprobata, vltimo loco Pij Quinti mandato extincta eſt. Ex hoc Ordine prodierunt Sancti, & Beati circiter 18. Cardinales duo, Epiſcopi tres.

11 Octaua Monachorum propago, ſub D. Patris noſtri Benedicti Regulari obſeruantia militans, eſt Syluestrinorum. Hæc à D. Syluestro Gozolino Auximeñ ciue, qui fuit Monachus noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, initium habuit anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimoſecundo in Monte Phano propè Fabrianum. Confirmatus eſt Ordo iſte ab Innocentio Quarto anno milleſimo ducenteſimo quinquageſimo octauo. Hic Ordo olim dicitur fuiſſe ſubiectus noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ: nunc autem vnius Generalis Præpoſiti cura regitur, qui tunc temporis ad vitā durabat, hiſce autem temporibus ad trienniū tantùm regimen tenet. Hic Ordo in Piceno, Vmbria, & Tuſcia notiſſimus eſt. Videantur *D. Antonin. 2. part. hiſtor. tit. 15. c. 23. §. 2. Caſſanęus 4. part. chatalogi glor. mundi. conſider. 57. Azor. inſtitut moral. par. 1. lib. 12. q. 20. Arnold Vuion. Belga 1. part. Ligni vitæ lib. 3. cap. 41. Eudoxius Lucatellus in vita Sancti Ioannis Gualberti, lib 2. cap. 27. Et Chronic. Vallis Vmbroſa.* Necnon *Ioannes Lucid. lib. 10. de tempor. emendat. cap. 7.* qui omnes affirmant, Religionem hanc originem habuiſſe à prędicta noſtra Congregatione Vallis Vmbroſæ.

12 Nonus numeratur Ordo Cæleſtinorum à Petro Murrone Iſernienſe inſtitutus, qui poſteà Pontifex Maximus ob eius merita, & claritatem creatus, ac Cæleſtinus Quintus nuncupatus, Cæleſtinorum Religioni pariter nomen dedit. Militat hæc Congregatio ſub Regula Sancti Benedicti, eiuſque prima ſedes propè Sulmonam in quodam monte, Magella nuncupato, à prædicto Cæleſtino V. eiuſdem Religionis inſtitutore, atquè Abbate extructa eſt, & à Gregorio Decimo confirmata, priuilegijſq; munita; quicquid dicat *Petrus Ricor. in hiſtor. Monaſt. gior.* 1. qui Sanctum Petrum Damianum, non verò Cæleſtinum V. ſuam priorem reuocans opinionem, eius Congregationis primum inſtitutorem affirmat.

Hic Ordo habuit Cardinales duos, quos creauit eius inſtitutor Summus Pontifex Cæleſtinus; habuit etiam Epiſcopos quamplures; quorum certum numerum ſcire non potui.

13 Sub eadem Regula Diui Benedicti erecta eſt ſedes Archi Abbatialis Montis Oliueti, quæ à Bernardo Ptolomæo Patritio Senenſi, cum duobus ſocijs in Monte Oliueto propè Senas inſtituta, optimiſq; legibus ab iiſdem imbuta eſt anno Domini milleſimo trecenteſimo decimonono, ſub Ioanne XXII. Pont. Opt. Max. Deindè anno 1371. à Gregorio Vndecimo auctoritate Apoſtolica approbationem recepit. Ex hoc Ordine prodijt Sancta Franciſca Romana, cuius corpus iacet in Monaſterio Sanctæ Marię Nouæ de Vrbe d. Ordinis Montis Oliueti: habuit Cardinalem vnum, Epiſcopos plures.

14 Enumerantur etiam ſub eiuſdem Sanctiſſimi Patriarchę Benedicti Regula quamplures aliæ Regularium Congregationes, videlicèt Congregatio, ſeù Ordo Sancti Vuillelmi, Carthuſienſis, Sclauorum, S. Ambroſij, Vallisſcholarium, S. Burgę Viduæ, S. Pauli primi Eremitæ, fontis Ebrandi, Specuenſis, & alij, quos ſub eadem Regula reponit *Ioannes Trithemius de vir. Illuſtr. Ordin. S. Benedicti lib. 1. cap 3.* qui tamen (vt aduertit *Arnold. Vuion. 1. part. Ligni vitę lib. 1. cap. 71*) vel ſub alterius Regula militare probantur, vel Ordinum Reformationes potius, quàm noui Ordines exiſtunt.

15 Hæ ſunt generationes prædicti Sanctiſsimi Patriarchæ, & Patris noſtri Benedicti, cuius præconia, laudes, & excellentiæ à Cluniacenſi Collegio recenſentur ſequenti inſcriptione appoſita eidem Illuſtriſſimo viro, ſupra duodecim Humilitatis gradus collocato.

Ecce pluſquam Salomon hic .

HIC eſt Sanctiſſimus Monachorum Patriarcha D. BENEDICTVS, in excelſo duodecim humilitatis graduum throno conſpicuus, qui clariſſima Romanorum aſpernatus palatia, & in obſcuriſſimo concluſus antro tantùm, tamquè copioſam ſibi diuini radij plenitudinem, duodecim ſtellis caput circumdantibus deſignatam, eſt conſequutus: vt quia cæleſtis intelligentiæ lumen intra humilitatis tenebras tàm profundè reſplenduit, verè ſcienter neſcius, & ſapienter indoctus dicatur extitiſſe. En candelabrum illud aureum, vndiq; fulgorem emittens, in quod videlicet Spiritus ſanctus æternæ claritatis lumen infuderat, ſeptem ipſi domorum ſuorum micantes gemmas, & vtriuſq; Teſtamenti perfectiſſimam notitiam elargitur. Hic eſt fons paruus, qui creuit in fluuium magnum, de cuius plenitudine omnes alij Ordinum fundatores acceperunt: ex quo, quaſi ex puriſſimo lauacro, tot felices animas, veluti greges tonſarum, vltra 55700. ad Sanctorum numerum aſcendiſſe, agnoſcit Eccleſia ſancta, quæ, & ab eodem accepit Summos Pontifices pluſquam 24. Cardinales ſupra 200. Patriarchas vltra 51. Archiepiſcopos pluſquam 1500. Epiſcopos ſupra 4000. quin, & Ordines ſpirituales 12. celebriores, Militares 6. A quo item ad fidelium inſtructionem, & ædificationem plurimos ſanctiſſimos ritus eſt adepta, eaque maximè, quæ Sanctiſſimæ Virginis Mariæ cultum præcipuum ſpectant. Hic eſt ille Dux, ſub cuius vexillis decertarunt, Imperatores 21. Imperatrices pluſquã 25. Reges pluſquam 46. Reginæ ſupra 51. Principes, Duces, Marchiones vltra 243. Hic ille Doctor, qui tot præclariſſimos toti Mundo Doctores dedit, quos inter effulget Diuus Gregorius Magnus, item & illi præcelſæ Matris Dei *Sacellani deuotiſſimè nuncupati Sancti Bernardus, Anſelmus, Idelphonſus, Rupertus, qui quò maiorem cùm ſcriptis, tùm propria virtute honorem tantæ Reginæ exhibuerunt, maiori quoque gloria Benedictinum Ordinem illuſtrarunt. En tandem Pater ille pius, qui tot filios diuini verbi nutrimento pauit, totque Monaſteria vtriuſquè ſexus Vitæ Sanctitate inſignia, quaſi ſacras veræ pietatis, ac diuini ſeruitij ſcholas ædificauit, in quibus tot benedicti ſunt à Domino Deo. Etenim benedictionem dederat eis Legiſlator noſter Benedictus, cuius nomen laudabile à ſolis ortu, & occaſu, ab Aquilone, & Meridie.*

Hactenus dictum Collegium Cluniacenſe.

De laudibus, & excellentijs, ac progreſſibus huius Sanctiſſimi viri, eiuſque generationum, (quarum aliqua, licet minima pars in ſuprapoſito encomio poſita eſt.) Videantur inſuper *Petrus Damianus Cardinalis, S. Antoninus, S. Bernardus, Paulus Diaconus, Leo Cardinalis, Chronica Caſinenſis Congregationis. Deſiderius, Theodorus, Sabellicus, Raymundus, Abbas Tritemius, Myræus, Petrus Calzolarius, aliàs Ricordatus, Arnoldus Vuion Belga*, & alij quamplurimi, qui nunquam eas ſatis laudarunt. Horum aliqui affirmant, ex familijs, quæ ab hoc ſacratiſſimo fonte effluxerunt, prodijſſe Summos Pontifices triginta octo, ac habuiſſe Abbatias hominum triginta ſeptem millia, mulierum verò quindecim millia.

QVÆSITVM XVI.

Quinam cæterarum Religionum, tàm non Mendicantium, quàm Mendicantium Auctores, & Inſtitutores fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Carthuſianorum Ordo quo tempore, & à quonam inſtitutus fuerit.*
2 *Ordo Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis captiuorum à quonam inſtitutus, & confirmatus fuerit.*
3 *Reformatio prædicti Ordinis à quo inſtituta, & approbata fuerit.*
4 *Religio Fratrum Sancti Spiritus in Saxia à quonam inſtituta fuerit.*
5 *Ordo Sancti Antonij Viennen. & eius origo.*
6 *Prædicatorum Ordinis inſtitutio, & approbatio.*
7 *Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, de Obſeruantia, & Capuccinorum origo.*
8 *Ordinis Eremitarum S. Auguſtini inſtitutio, & approbatio.*
9 *Reformatorum Diſcalciatorum eiuſdem Ordinis origo.*
10 *Ordo Carmelitarum à quonam exordium ſumpſerit.*
11 *Diſcalciatorum, ſeu Reformatorum eiuſdem Ordinis origo.*

12 *Ordo Seruorum Beatæ Mariæ à quibusnam inſtitutus fuerit.*
13 *Ordinis Sanctæ Mariæ à Mercede, ſeù Redemptionis inſtitutio, & approbatio.*
14 *Ordo S. Hieronymi in Hiſpania à quonam inſtitutus, & approbatus fuerit.*
15 *Sancti Hieronymi Ieſuatorum, ſeù Clericorum Apoſtolicorum Ordo à quonam inſtitutus, & approbatus fuerit,*
16 *Fratrum Cruciferorum Ordinis initium, & approbatio.*
17 *Congregatio Eremitarum S. Hieronymi à Piſis quo tempore, & à quonam exordium ſumpſerit.*
18 *Origo Congregationis S. Hieronymi de Feſulis.*
19 *Ordinis Minimorum inſtitutio, & approbatio.*
20 *Religio Clericorum Regularium Theatinorum à quo, & quando cœperit, ac confirmationem obtinuerit.*
21 *Congregatio Clericorum Regularium S. Pauli decollati à quo fuerit inſtituta, & approbata.*
22 *Societas Ieſu quo tempore, & à quo initium habuerit, necnon à quo fuerit confirmata.*
23 *Congregatio Clericorum de Somaſcha à quo inſtituta, & confirmata ſit.*
24 *Congregatio Clericorum infirmis Miniſtrantium à quo ſumpſit exordium, & à quo confirmationem.*
25 *Congregationis Clericorum Regularium Minorum inſtitutio, & approbatio.*

CVm de omnibus Eccleſiæ Prælatis Epiſcopo inferioribus in hoc toto opere inſtituatur ſermo, meritò ortum, & confirmationem cæterarũ Religionum, in quibus alij Prælati præter Abbates reperiuntur, hìc apponere libuit, quarum primus eſt:

1 Ordo Carthuſianorum, qui etiam inter Monachales recenſetur: inſtitutus fuit anno Domini 1084. à Beato Brunone Colonenſi, qui, relicto ſeculo, ad Carthuſiæ Eremum ſe contulit, ac Monaſticæ vitæ ſatis arduę, & auſteræ inſtitutum aſſumpſit. Hic Ordo nullam ex antiquioribus, videlicet Sanctorum Baſilij, Auguſtini, vel Benedicti Regulis habet: ſed proprias, & particulares conſtitutiones obſeruat. Confirmatus fuit à Victore Tertio Summo Pontifice anno Domini 1085. & vſque in præſentem diem magnum rigorem, ac auſteritatem in viuendo obſeruat. Videantur *D. Antonin. 1. part. hiſtor. tit. 15. cap. 22. Surius latè tomo 5. die 6. Octobris, Dionyſ. Carthuſian. opuſc. de laudibus Ordin. Carthuſ. Caſſan. 4 part. catalog. glor. mundi conſid. 62. Suar de Relig. tom. 4. tract. 9. lib. 4. cap. 4. Mirand. man prælat. tom. 1. q. 4. art. 3. Roder. quæſt. Reg. tom. 1. quæſt. 3. art. 8.* Huius ordinis laudes, & encomia leguntur apud *Petrũ Venerabilem lib 6. Epiſtola 41. ad Baſilium Priorem Generalem Octauum*, vbi propoſitum huius Religionis arduum, ſed cæleſte vocat, Et *Petrus Bleſis Epiſt. 86. & Ioannes Saribeccenſis lib. 7. ... cratici cap. 23.* Carthuſiam Paradiſum appellat, vbi Angelos in terra, & in terrenis corporibus habitare affirmat. Idem ſcribit *Petrarcha de otio Religionum, Nauarr. de Regularibus conſ. 3.* ait, Carthuſiam eſſe quaſi Paradiſum terreſtrem, à qua tranſitur ad cæleſtem; & *S. Goffredus Ambiacenſis Epiſcopus apud Surium 8. Nouembris*, ait, Carthuſiam eſſe contubernium Angelorum.

2 Ordo ſanctiſſimæ Trinitatis, qui & Redemptionis Captiuorum dicitur, principium habuit à quodam Ioanne de Marantia, ſeù de la Mata: approbatus fuit ab Innocentio Tertio, vt colligitur ex his, quæ habentur in ſepulchro prædicti Fratris Ioannis poſito in Eccleſia S. Thomæ de Mori, Romæ in Monte Cælio, vbi Fratres dicti Ordinis habitant, in quo ſcriptum legitur. *Anno Dominicæ Incarnationis 1197. Pontificatus verò Domini Innocentij Tertij anno 1. 15. Kalen. Ianuarias inſtitutus eſt nutu Dei Ordo Sanctiſſimę Trinitatis, & Captiuorum à Fratre Ioanne ſub propria Regula; ſepultus eſt idem Frater Ioannes in hoc loco Anno Domini 1214. menſis Decembris 21.* videantur *Illeſcas in ſua Hiſtoria Pontificali 1. part. lib. 5. cap. 33. Hieronym. Romanus lib. 6. de Repub. Chriſtiana cap. 18. Roderic. & Mirand. locis citat.*

3 Extat huius Ordinis Reformatio à Clem. VIII. inſtituta Anno 1599. vt conſtat ex eiuſdem Pontif. *Bulla 62. in Bullar. Laert. Cherub. Tom. 3.* cuius Religioſi Diſcalciati Sanctiſſimæ Trinitatis nuncupati, præter tria vota eſſentialia, emittunt votum non ambiendi dignitates Ordinis, & inter Mendicantes connumerantur ex Conſt. 60. Pauli Quinti in *Bull. cit.*

4 Religio Fratrum Sancti Spiritus in Saxia inſtituta fuit ab Innocentio Tertio pro pauperibus, & infirmis recipiendis, aliiſq; pijs operibus exercendis, eamque approbauit prædictus Pontifex anno 1204. & à poteſtate quorumcunq; Prælatorum exemit, & nonnullis priuilegijs auxit, atque decorauit. Vt patet ex eius Bulla, quæ habetur in *Bullar. Laert. Cherubin. tom. 1. Conſtit. 7. dicti Innocentij Tertij.*

5 Ordo Sancti Antonij Viennẽ (cuius præcipuũ Monaſterium eſt in Diœceſi Viennẽ, eiuſq; Abbas totius Ordinis Generalis creatur, *teſte Caſſian. 4. part. catal. Gloriæ mundi 66. conſid*) ex conſuetudine, & vſu ſumpſit exordium, & Regulam Sancti Auguſtini profitetur; vt elicitur ex Conſtitutione Bonif. VIII. *in Bull. Laert. Cherubin. Tom. 1.* Quo verò tempore cœperint hi Fratres Sancti Antonij, non ſatis conſtat, nec etiam à quo fuerint approbati.

6 Ordo Prædicatorum, qui primum inter Mendicantes locum obtinet, inſtitutus fuit à Sancto Patriarcha Dominico Hiſpano ex Illuſtri Guzmanorum familia; eius exordium fuit tempore Innocentij Tertij, & Concilij Lateranen. ſub illo celebrati anno Domini 1215, ad quod Diuus Dominicus cum Epiſcopo Toloſano acceſſit, vt à Summo Pontifice ſui inſtituti approbationem, & confirmationem obtineret; Summus autem Pontifex, licèt de Dominico ſummam opinionem haberet, ac eius cogitationes, & deſideria valdè probaret, tamen, quia res noua, & difficilis videbatur, maturiùs de illa deliberãdum cenſuit, & Diuum Dominicum remiſit, vt cum ſuis ſocijs aliquam ex Regulis approbatis eligerent, atque ità approbationem ſuam poſteà obtineret; quod vir Sanctus intrà breue tempus perfecit, ac Regulam Diui

Augu-

Auguſtini cum Sociorum conſenſu elegit, addens aliquas Conſtitutiones, ex Præmonſtratenſi Ordine deſumptas; demùm Romam rediit, vt confirmationem ab Innocentio obtineret; inuenit autem eum defunctum, & Honorium Tertium in Sede conſtitutum, à quo ſtatim ſui deſiderij complementum accepit; Approbatus itaque eius Ordo fuit ab Honorio Tertio in initio ſui Pontificatus anno 1216. & anno ſexto Foderici Secundi Imperatoris.

De huius Ordinis amplitudine, & ſanctitate videantur *Ferdinandus de Caſtiglia in hiſtoria Ordinis Prædicatorum, D. Antonin. par. 3. hiſtor. tit. vigeſimo tertio c. 2. Azor inſtit. Moral. pa. pr. lib. 12. c. 23. Ambroſ. Gazzeus in Catalog. quē de viris Illuſtribus huius Ordinis edidit, Suarez de Religione to. 4. tra. 9. lib. 2. c. 6. Roderic. quæſt. Regular. to. primo q. 2. art. 1. Mirād. to. 1. manual. Prælat. q. 4. art. 5.* Hic Ordo habuit Generales 54. ex eo prodierunt tres Summi Pontifices, Cardinales pluſquàm quadraginta quinque, Patriarchæ viginti quatuor, Primates ſexdecim, Archiepiſcopi 80. Epiſcopi quàmplures; Habuit Sanctos canonizatos nouem, Beatos quamplures, Scriptores pluſquam 200.

7 Ordo Diui Franciſci Aſſiſinatis cœpit anno Domini 1209. quo anno ipſe Sanctus cum duodecim ſocijs ad Innocentium Tertium acceſſit, ſui Ordinis cōfirmationem petens, & licèt in principio repulſam paſſus fuerit, tandem, diuina reuelatione Summus Pontifex commotus illam conceſſit anno Domini 1212. non ſolemnem, nec in ſcriptis redactam, ſed viuæ vocis oraculo, & Diuus Franciſcus cum ſuis ſocijs in manibus Summi Pontificis ſolemnem profeſſionem emiſit, & ab eodem Summo Pontifice Generalis conſtitutus fuit; Solemnē demùm approbationem, & in ſcriptis redactam obtinuit anno 1223. à Summo Pontifice Honorio Tertio Pontificatus eius anno octauo, & ſic octo annis poſt ſolemnem cōfirmationem Ordinis Prædicatorum. Prædictus Ordo denique in plures partes, ob varias illius reformationes, diuiſus eſt; nā tempore Clementis Sexti in duas familias principales diuiſus fuit, quarum altera proprietatem in communi retinuit, & Conuentualium dicta eſt; Altera renunciauit, & vocata eſt de Obſeruantia, ad quam omnes aliæ varijs nominibus nuncupatæ reducuntur. In initio vtraque Familia vni Prælato Generaliſſimo parebat, qui ex Cōuentualibus eligebatur; Tempore autem Leonis Decimi tranſlatum eſt ſigillum ad Obſeruantiam, & ex ea Generalis totius Ordinis eligi cœpit; ex Conuentualibus autem cœpit eligi proprius Generalis, qui Magiſter appellatur. His duabus familijs poſteà adiuncta eſt tertia, quæ Capuccinorum dicitur, & ex Obſeruantia prodijt, ac proprium Generalem habuit; cœpta eſt anno Domini 1526. anno tertio Pontificatus Clementis Septimi, à quo denique, ac etiam à Paulo tertio, Summis Pontificibus confirmatus eſt; differt ſolùm à familia de Obſeruantia, quià ſimpliciter, & ſinè declarationibus Regulam Diui Franciſci obſeruat, & aſperiori, aliquo modo, habitu, & forma Caputij aliquantulum diuerſa vtitur. Ex hoc ordine Diui Franciſci prodierunt Summi Pontifices quatuor, Cardinales 42. Archiepiſcopi 70. Patriarchæ 20. Epiſcopi pluſquam 130. videatur *Azor. d. lib. 12. cap. 23. Franciſcus Gonzaga, & Petrus Rodulphius Ruſſinianenſis in hiſtoria Seraphica, Lucas Vuadingus Hibernus, qui Annales Minorū edidit, D. Antonin. Roderic. Mirand. et Sua. locis cit.*

8 Ordo Eremitarum Sancti Auguſtini eo modo, & forma, quā nunc in Eccleſia viget, tempore Innocentij Quarti, & Alexandri Quarti initium ſumpſit, & ſolemniter approbatus, atque confirmatus fuit; de eius origine, & antiquitate controuerſia eſt, quam breuitatis cauſa omitto, de ea videri poſſunt multa apud *Azor. d. lib. 12. cap. 23. Suar. dicto lib. 2. cap. 8. & 9. Renat. Chopp. Monaſtic. lib. 1. tit. primo nu. 32. D. Anton in 3. p. tit. 24. cap. 14. Roderic. & Mirand. locis citatis*, & alios. Habuit hæc Religio Sanctos, & Beatos ſupra quingentos, vnum Summū Pōtificem, & multos Cardinales, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, & quamplures ſcriptores, vt teſtatur *Ioſeph. Panfilius in Chronic. huius Ordinis, & Illuſtriſſimus Cardinalis Hieronymus Seripandus in cōmentarijs eiuſdem Ordinis.*

9 Fratres Eremitæ Sancti Auguſtini Diſcalciati, ſiuè Reformati inſtituti fuerunt ſub Clemente Octauo anno Domini 1599. vt patet ex eius bulla ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum die 5. Nouembris eiuſdem anni 1599. in qua ipſe Summus Pontifex fatetur, ſe Congregationem hanc inſtituiſſe; quæ bulla habetur in Bullario nouo *Laert. Cherub. tom. 3. conſt. 23.* eiuſdem Pontificis.

10 Ordo Carmelitarum dicitur primam traxiſſe originem ab Eliæ inſtitutione in Monte Carmelo, à quo nomen etiam accepit (licèt aliqui hoc vmbram potius, & figuram eſſe affirment) in occidētali Eccleſia temporibus Innocentij Tertij, & Honorij etiam Tertij initium habuit; confirmatus, & approbatus fuit ab eodem Honorio Tertio Pontificatus ſui anno primo ſalutis 1216. Sixtus Quintus huic Ordini conceſſit, vt Eliam, & Eliſæum tanquam ſuæ inſtitutionis Patronos coleret; dies feſtos in eorum honorem celebrando, ac propria Officia in eorum memoriam recitando, quod ipſe Sacer Ordo ſtudioſè obſeruat, & in ipſo Officio nomen, & ſolemnitatem Patroni Eliæ tribuit, Videantur Diuus *Antonin. 3. p. tit. 20. cap. 5. Tritemius de laudibus Carmelitarum cap. 4. Chaſſan. d. p. Catal. Gloriæ mundi conſid. 70. Azor. d. cap. 23. Petrus Lucius Belga in Bibliotheca huius ſui Ordinis edita Florentiæ anno 1593. Suar. d. lib. 2. cap. 10. Roderic. d q. cap. 2. art. 5. Mirand. d q. 4. art. 7.*

11 Adſunt alij Fratres Carmelitani à prædictis ſeiuncti, qui Diſcalciati nuncupantur, quorum Sancta Virgo Tereſia fuit inſtitutrix; hi poſtmodum à Gregorio XIII. approbati fuerunt anno 1580. ità habetur in *Conſt. 64. dicti Gregorij in Bull. nouo Laert. Cherub. tom. 2. & in comp. Flauij Cherub. tom. 2. eis ſchol. 1.* vbi de horum fratrum origine.

12 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ à ſeptem nobiliſſimis viris florentinis in Monte Senario propè Florentiam ex Beatæ Mariæ Virginis admonitu fundationem, ac maximum incrementum cœpit anno Domini 1233. ſub Gregorio Nono, Virgineóque admonitu eius alumni habitum, quem

nunc gerunt, ac Diui Auguſtini Regulam obſeruare cœperunt, & ab Alexandro Quarto demùm Ordo ipſe confirmatus, & approbatus, atque inter Mendicantes connumeratus fuit anno Domini circiter 1255. Fertur, eis hoc nomen Seruorum Beatæ Mariæ ex voce quorundam infantium, ac lactentium miraculosè edita inditum fuiſſe. Nam cum prædicti infantes aliquos ex prædictis ſeptem eleemoſynã per Ciuitatem quærentes vidiſſent, licèt infantes, exclamare cœperunt, En Serui Beatæ Mariæ Virginis veniunt, date eis eleemoſynam, ex quo ſemper in poſterum ità appellati ſunt.

13 Ordo, ſeù Congregatio S. Mariæ à Mercede, ſeù etiam Redemptionis exordium habuit à Ciuitate Barcinonæ in Hiſpania ſub Pontificatu Clementis IV. anno Domini 1264. Huius Cõgregationis Religioſorum munus eſt, captiuos à Turcarum manibus redimere; induunt habitum album cum cappa ad ſimilitudinem Carmilitarum, ſed in pectore à parte dextera deferunt ſcutum cum Cruce alba in campo Rubeo in parte ſuperiori poſita, & in parte inferiori cum Arragoniæ Regni inſignibus; videantur citati Doctores.

14 Ordo Sancti Hieronymi in Hiſpania cœpit in eo loco, vbi nunc ſitum eſt Monaſterium S. Bartholomæi de Lupiana dictum. Nam circa annum Domini 1370. nonnulli viri eremiticam, & auſteram vitam ducentes ibi conuenire cœperunt; cumq; & numero, & vita ſanctitate augerentur, tandem Religionem fundare decreuerunt, atque ideò quemdam ex ipſis, Fratrem Petrum Ferdinandez appellatum, Romam miſerunt, qui à Gregorio Vndecimo confirmationem obtinuit, & ſimul cum ſocio in manibus Summi Pontificis profeſſionem emiſit, & in Hiſpaniam reuerſus aliorum Fratrum profeſsionem recepit; Ideò nonnulli Petrum Ferdinandum huius Ordinis Fundatorem appellant. Dicuntur autem Diui Hieronymi, non quod ab illo fundatus fuerit, ſed quia illi primi Fundatores ex peculiari affectu, & deuotione in Diuum Hieronymum, eum in Patronum acceperunt, & quia maximè ſtuduerunt imitari cœnobiticam, & ſolitariam vitam, quam ipſe exemplo, & ſcriptis plurimum cõmendauit; obſeruant autem eius Alumni Regulã Diui Auguſtini, quam à prædicto Gregorio XI. Summo Pontifice acceperunt, vt ſecundùm eam profiteantur.

15 Ordo S. Hieronymi Ieſuatorum, ſeù Clericorum Apoſtolicorum inſtitutus fuit anno ſalutis 1335. auctore Ioanne Columbino nobili Ciue Senẽſi: approbatus fuit ab Vrbano V. Summo Pontifice anno Domini 1367. Militat ſub patrocinio Sancti Auguſtini, & ſub obſeruantia eiusdem Regulæ ſibi præſcriptæ à quodam eorum Fratre vitæ ſanctitate, celeberrimo, qui poſtmodum Epiſcopus Ferrarienſis creatus fuit. Vocatur hic Ordo Fratrum Ieſuatorum, ob frequentiam, quam eius Alumni huius Sanctiſſimi nominis Ieſù in ore habebant. Dicuntur Sancti Hieronymi, non quòd ab eo iã Ordo inſtitutus fuerit, quia per mille ferè annos D. Hieronymus præceſſit, quibus omnibus non legitur, fuiſſe in Eccleſia aliquem Ordinem ab eo nuncupatum, ſed quia eius Religioſi non multo poſt inſtitutam Religionem vnanimi conſenſu D. Hieronymum ſibi Patronum, & Protectorẽ elegerunt. Demùm Alexander VI. tali nomine eos in perpetuũ vocari mandauit anno Domini 1492. Hunc Ordinem Pius V. inter Mendicantes numerari voluit anno Domini 1567. die 17. Nouembris Pontificatus ſui anno ſecundo.

16 Ordo Fratrum Cruciferorum initium ſumpſit à Cyriaco Epiſcopo Hieroſolymitano (qui fuit ille Iudas, qui Crucem Domini noſtri Sanctiſſimæ Reginæ Helenæ præmonſtrauit) anno Domini 1365. vt duæ bullæ Alexandri Tertij & Alexandri Sexti teſtantur, vel (vt Chronica Martiniana, & Sabellica aiunt) à Cleto II. poſt D. Petrum Summo Pontifice. Ille Ordo licèt temporum iniuria penitùs extinctus fuerit, & denique iterum atque iterum reſtitutus; tamen Pius Secundus Summus Pontifex in Concilio Mantuæ celebrato anno Domini 1466. iuſſit, vt Fratres illius habitum coloris cærulei azurini induti incederẽt, cum eorum veſtimentum alterius coloris anteà fuiſſet; confirmauit etiam, vt ſemper pręmanibus crucem geſtarent.

17 Congregatio Eremitarum S. Hieronymi à Piſis exordium ſumpſit à Beato Petro de Piſis nobiliſſimæ familiæ de Gambacorta anno Domini 1380. quæ Cõgregatio Eremitarũ D. Hieronymi nomen aſſumpſit ob maximam deuotionem, quam erga D. Hieronymum ſemper habuit; confirmata fuit à Martino V. anno 1421. Pontificatus ſui anno IV., vt in bulla confirmationis, quæ legitur in *prima impreſſ. lib. priuil. dictæ Congregationis*.

18 Congregatio Feſulana S. Hieronymi originem habuit à Carolo filio D. Antonij de Rumena Comitis Montis Granelli Diœceſis Sarcinaten. anno Domini 1386. Confirmata, & approbata fuit ab Innocentio VII. anno 1405. & à Gregorio XII. vt habetur in *Bullario Laertij Cherubini tomo primo Conſt.* 3. d. Gregorij XII.

19 Minimorum Ordo inſtitutus, & fundatus, ac mirabiliter auctus fuit ab inclyto Patriarcha D. Franciſco à Paula Calabriæ oppido anno Domini 1450. ſeù (vt alij dicunt) 1473. Approbatus à Sixto IV. anno 1474. & ab eodem Summo Pontifice eiuſque ſucceſſoribus quamplutibus priuilegijs decoratus, pręcipuè à Pio V. qui eum inter Mendicantes numerandum eſſe declarauit: eius Sanctiſſimus Patriarcha Franciſcus dierum plenus, & innumeris ferè miraculis coruſcans migrauit in Cælum feria 6. in Paraſceue die 2. Aprilis anno 1507. ætatis ſuæ 91. Sanctorum Catalogo à Leone X. anno 1519. adſcriptus fuit.

20 Congregatio Clericorum Regulariũ, qui Theatini dicuntur, initium habuit à Domino Ioanne Petro Carrafa Patritio Neapolitano, qui Epiſcopus Theatinus à Iulio II. creatus Epiſcopatui deindè renunciauit, & cum tribus alijs nobiliſſimis viris ſolemniter tria vota Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ emiſit ante Altare Principis Apoſtolorum in eiusdẽ Eccleſia, Romæ anno Domini 1528. ſub Pontificatu Clementis VII. ita Theatinis Patribus initium dedit, qui ab ipſo, qui Theatinus Epiſcopus fuit, Theatini dicti fuere; ſed quia dein-

de à

dei à Paulo Tertio in Cardinalium numerum aſſumptus, & poſt mortem Marcelli Secundi Pontifex electus, & Paulus Quartus appellatus fuit, ideò in præſenti Patres Paulini etiam dicuntur.

21 Congregatio Clericorum Regularium S. Pauli Decollati initium habuit Mediolani in quodam domicilio, & Oratorio Regionis Portæ Ticineñ à Bartholomæo Ferrariô, & Antonio Maria Zaccharia cum alijs tribus eorum ſocijs., ſcilicèt Iacobo Antonio Morigia Patricio Mediolaneñ, Franciſco Leuco, & Baptiſta Serofino anno 1533. ſub Clemente Septimo, à quo eodem anno approbata fuit. Sortita eſt nomen *D.* Pauli Decollati, quia in eius origine Patres inſtitutores S. Paulum Apoſtolum patronum, ac titularem eius elegerunt, & frequenter in contemplatione vitæ, & & actorum, & ſignanter paſſionis eius verſari conſueuerunt. Exempta fuit, & ſub protectione Apoſtolicæ Sedis recepta à Paulo Tertio anno Domini 1535. & 543. vt patet ex eius Conſtit. quæ habetur in *Bullario Laertij Cherubini Tomo* 1. *Conſt.* 5. dicti Pontificis.

22 Societas Ieſu inſtituta fuit à Sancto Ignatio Loyola Hiſpano in Monte Martyrum propè Lutetiam anno 1534. Confirmata fuit hæc Societas à Paulo III. anno 1540. quæ probatur in *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 16. De laudibus huius Religionis agit Bertellius Abbas Repremacenſis in hiſtoria Luxeburgia, vbi meritò eam vocat piam, doctam, laborum patientem, & ſynceram. Vide *Renat. Choppin. libro ſecundò, Monaſticon. titulo tertio, numero octauo. Felicianum Epiſcopum Salenſem in Enchiridio cap.* 10. *Theodorum Petreium in Bibliotheca Carthuſiana. Ribadeneram Mapheum, & Morinum in vita S. Ignatij. Azor. loc. cit. cap.* 7. *& Claudium Roberti in append. ad Galliam Chriſtianam de Generali Ordinum*. Hæc Religio habuit Sanctos canonizatos duos, Beatos multos, Cardinales duos, Scriptores quamplurimos.

23 Congregatio Clericorum de Somaſcha inſtituta fuit à Hieronymo Mino Veneto, & alijs eius Socijs ad recipiendos pauperes, orphanos, infirmos, mulieres conuertitas inſtituendas, temporè Pauli Tertij anno 1540. Hæc Societas traslata eſt in Congregationem Clericorum Regularium Sancti Mayolj ſub Regula S. Auguſtini à Pio V. anno 1568. vt patet ex eius Conſtitutione; quæ habetur in *Bullario nouo Laertij Cherubini tomo* 2. 78. in ordine; in qua determinat, dictos Clericos Regulares de Somaſcha appellari. Eamdem Congregationem Sixtus V. ab Ordinariorum iuriſdictione exemit ex *Bullar. loc. cit. Conſt.* 4. *dicti Sixti Quinti*. Huic Congregationi Paulus V. uniuit Clericos doctrinæ Chriſtianæ Auenionis ex *Bullar. tom* 3. *in append. conſt.* 8. *d. Pauli V.*

24 Congregatio Clericorum Infirmis Miniſtrantium initium habuit à P. Camillo de Lellis anno Domini 1586. ſuæ Congregationis approbationem obtinuit à Sixto V. anno 1. ſui Pontificatus, vt in eius Bulla apparet in *Bullar. Laert. Cherubin. Tom.* 2. *conſtit.* 25. *eiuſdem Sixti Quinti*; Hæc Congregatio multos ditata eſt gratijs, & priuilegijs à Summis Pontificibus, præcipuè à Gregorio Decimoquarto, Sixto V. & Clem. VIII. vide *Bullar. cit. in Conſtit. prædictorum Pontificum*.

25 Congregatio Clericorum Regularium Minorum exordium ſumpſit in Ciuitate Neapoli à D. Auguſtino Adorno Ianuenſe cum aliquibus ſuis ſocijs ſub Sixto Quinto, anno Domini 1589. poſtmodum à Gregorio Decimoquarto, & à Clemente Octauo confirmata, & approbata fuit.

DISPVTATIO III.

De Genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Quotuplex ſit genus Abbatum.

Quæſ. 2. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, ſeù inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, ſeù ſupremis.

Quæſ. 3. In quibus ijdem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.

Quæſ. 4. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ alijs inſignitis.

QVÆSITVM I.

Quotuplex ſit genus Abbatum.

SVMMARIVM.

1 *D. Hieronymus quid dicat de his, qui ſe Abbates appellari faciunt.*

2 *Abbates in quibuſdam locis nobiles, & primates appellantur, & num.* 4.

3 *Conſules, & Priores artium alicubi Abbates dicuntur.*

5 *Abbates propriè dicti, alij ſeculares, alij Regulares.*

6 *Abbates ſeculares quotuplices ſint.*

7 *Abbates Regulares quotuplices ſint.*

8 *Monaſteria olim vnum tantummodò Abbatem agnoſcebant.*

Diuus

1 *Diuus Hieronymus in Epiſtola S. Pauli ad Ga-*
latas cap.4. docet, nomen hoc Abbatis Deo
competere, vt ex eius verbis hic appoſitis videre
eſt, ita enim inquit. *Cùm autem Abba, Pater, he-*
bræo, Syroq; ſermone dicatur, & Dominus noſter in
Euangelio præcipiat, nullum vocandum Patrem, niſi
Deum: neſcio, qua licentia in Monaſterijs, vel voca-
mus hoc nomine alios, vel nos vocari acquieſcamus.
Vbi animaduertendum, illos tantùm reprehen-
dere voluiſſe, qui ſibi adſcribunt, quod Dei eſt
propium, nulloq; timore, aut conſcientia perculſi
eiuſmodi nominis ſumma ambitione capiuntur,
vt notat *Rodrig. tom. 1. quæſt. regul. quæſt. 12. art. 1.*
Laté deinde ſumendo nomen Abbatis, vt locū
nullum, quoad eius fieri poterit, vacuum relinqua-
mus; ſciendum primò, reperiri in Hiſtorijs quam-
2 plures Abbatum nomine nuncupatos, eoſque vice
nobilium, Primatumq; accipi, ſicut vſque ad hunc
diem Pyrenæis in montibus nobiles aliqui Abba-
tes appellantur: idque *Aimoinus 5. part. hiſt. cap 1.*
apud Florileg. magnum Ioſephi Langij lib. 1. dict. Ab,
his verbis teſtatur. *Carolus ordinauit per totam Aqui-*
taniam Comites, Abbateſq; nec non alios plurimos,
quos Vaſſallos vulgò vocant: quibuſdam Abbatiolas,
ſicuti erant, integras dedit, quibuſdam de Abbatia
Martiniana beneficia donauit. Et cap. 26. ſubdit *Lu-*
douicus, quos poſuit, conſilium ſibi, dans eis Abba-
tias, Comitatus, & Villas, & Saidiger. *in Chron. Fran.*
Gall. ait, *Abbates in antiquis hiſtorijs non ſunt Mo-*
nachi, vel Religioſi, ſed Barones, magnateſq; ſecula-
res, quibus Abbatias, vel Monaſteria Princeps dat
ad tempus, vel quoad vixerint. Sed hi, de quibus
Auctores prædicti loquuntur, erant verè nobiles
ſeculares, Abbates nuncupati, eo quia Regulares
Abbatias, & beneficia illis Carolus Caluus, & Lu-
douicus Francorum Reges contulerant, vt aſtruit
Fileſacius oper. variar. de ſacrileg. laic. ſeu veteri
Eccleſ. Galliæ querel. cap. 6.

3 Abbates quoque vocari conſuetos comperi-
mus, præeminentiæ, & honoris titulo impropriè
vſurpato, multis in locis Conſules, & artium Prio-
res, vt teſtatur *Alciat in l. collegarū ff. de verb ſignif.*
4 Abbates ſimiliter dictos in Arragonia à vulga-
ri cœtu exemptos, & nobilitatis indicandæ ſtudio
eo vocabulo ſeparatos, eorumq; vxores Abbatiſ-
ſas, refert *Card Zabar. in Clem. attendentes §. ſtatui-*
mus in 5. quæſt. de ſtat. monach. huſq; cum ſupradi-
ctis impropriè vocari conſpicuum eſt.

5 Verùm omiſſis his, quibus Abbatis nomen
impropriè adſcribitur, vt de Abbatibus propriè
dictis loquamur. Ex iſtis alij Regulares ſunt, alij
autem ſeculares, videlicet, de quibus in *cap. ex*
6 *tranſmiſſa, & ibi gloſſ. verbo, Abbatis, de renunc.* Se-
cularium quidam ſunt, qui non ſolùm in Clericos,
verùm etiam in Laicos ſibi ſubiectos, quaſi Pon-
tificalem, ſiue Epiſcopalem iuriſdictionem exer-
cent, ac pariter Pontificalia inſignia geſtant; nam
vtuntur Annulo, Mitra, & Baculo paſtorali, & iſto-
rum dignitas eſt Epiſcopali proxima, parum enim
ab ea diſtat, vt paſſim in hoc opere videbitur.
Alij ſunt Abbates prædictis longè inferiores, qui
nec Epiſcopalem iuriſdictionem habent, nec Pon-
tificalibus inſignijs vtuntur, quorum Abbatiæ,
quamuis etiam dignitates ſint, non tamen Epiſco-
pi dignitatem proximè ſequuntur. Alij ſunt deni-
que Abbates ſeculares, qui in quibuſdam Cathe-
dralibus Eccleſijs inter cæteras dignitates locum
habent, qui nulli Canonicorum Collegio præſunt,
ſed tantùm in Choro, & Comitijs prærogatiuam,
ſeu primum locum obtinent, hoc fortaſſis eſſe
potuit, quia olim erant in Eccleſijs Collegialibus
Canonicorum Præpoſiti, ſiue in Conuentualibus
Monachorum Præfecti; ſed vbi Canonicorum
Collegia, vel Monachorum Conuentus, eſſe Eccleſiæ
deſiſſent, Præfecti, Abbates in Cathedralem Eccle-
ſiam tranſierunt. Alij vocantur Abbates Com-
mendatarij, cum enim per ſacros Canones non
poſſent clerici ſeculares Monaſticorum Conuen-
tuum eſſe Rectores, vt Abbatiæ illis perpetuò com-
mendarentur, competens fuit; vnde ij, quibus
prohibitum erat Regulares Abbatias in titulum
obtinere, earum retentionem per viam perpetuæ
commendæ licitam eſſe erant, de quibus latiùs
infrà.

7 Abbates Regulares etiam inter ſe diſtinguun-
tur. Alij enim actu ſub ſe Regulares ſubditos ha-
bent, quorum regimini, & gubernationi præfecti
ſunt, *c. nullus. cum aliqui monaſterium, & c. cupientes in*
ſingulis de ſtat. monach. & hi dicuntur verè Præla-
ti, omnibuſque Abbatum præeminentijs, ac
prærogatiuis gaudent. Horum Abbatum, alij ſunt
inferiores, alij verò ſupremi. Abbates inferiores
ſunt illi, qui Conuentuales, ſeu locales appellan-
tur, quorum ſinguli ſingulis præſunt Monaſterijs,
& in illis immediatam Prælationem habent, ita vt
ſub illis nullus alius Prælatus exiſtat; & hi etiam
verè Prælati ſunt, vt eſt communis omnium ſen-
tentia, ſecundùm *Sylueſt. & Ang. verbo Prælatus,*
& alios. Eſt autem aduertendum hic cum *Panor-*
mitano in cap. vlt. nu. 1. de regular. quòd olim vnum-
quodq; Monaſterium ſuum tantummodò Abba-
8 tem in ſuperiorem agnoſcebat, ac illi tantùm, &
non alteri ſubijciebatur, & obtemperabat: nec
vnus Abbas alteri Abbati, ſed omnes Epiſcopis
locorum ſubditi erant, iuxtà *can. Abbates, & can.*
monaſteria 18 quæſt. 2. atque ita obſeruatum fuiſſe
tempore SS. Baſili, Auguſtini, & Patris noſtri Be-
nedicti, ex eorum Regulis arguitur, & inſtitutioni-
bus, & collationibus de Monachis Aegyptijs Caſ-
ſianus innuit. Quòd ſi in Hiſtorijs legatur, ali-
quandò vnum Abbatem antiquitùs multis præfuiſ-
ſe Monaſterijs, vt de Pachomio in eius vita colli-
gitur, & apud *Surium tom. 3. cap. 43. & 57. die 14.*
Maij, habetur, credendum eſt veriſimiliter, cun-
cta illa Monaſteria vnius vicem impleuiſſe, vniuſq;
tantùm Monaſterij loco habita, ſicut nunc vide-
mus eſſe alicubi vnum tantùm Monaſterium cum
aliquibus reſidentijs annexis, quarum omnium
vnus eſt immediatus Superior, & Vicarios habet
in diuerſis illis locis, qui Œconomi vocantur in
vita Pachomij; Item idem confirmatur apud *Pal-*
ladium in Hiſt. Lauſiaca. 9. in tom. 7. Biblioth. quod
cum in Monte Nitriæ ferè quinq; Monachorum
millia degerent, ex illis nonnulli erant tantùm
Presbyteri, ex quibus vnus tantùm erat primus
Presbyter, qui cæteris ſuperioritate præeminebat.

Demùm

Demum poſtquam Monaſticæ Religiones benefi-
cio Summorum Pontificum ſe vnierunt, conſtitue-
do vnum caput, factum eſt, vt vni Generali Abba-
ti unquam eorum capiti omnes obediant, & ipſe
eſt Abbas ſupremus in Religione, cui inferiores
cæterorũ Monachorum Abbates locales, ſiuè Cõ-
uentuales appellati ſubduntur: qui Abbas Gene-
ralis dicitur ſupremus Prælatus, non quòd nemi-
ni ſubijciatur, hoc enim modo ſoli Summò Ponti-
fici competit nomen ſupremi omnium Religio-
num Prælati: ſed reſpectiuè ad ſuam Religionem,
quia videlicet intra eam neminem alium Prælatũ
in ſuperiorem agnoſcit, & dicitur ſupremus Reli-
gionis Prælatus ſub Summo Pontifice. Alij de-
nique ſunt Abbares ſolo nomine, qui Regulares
ſub ſe ſubditos non habent, vel quia fortaſſis Mo-
nachi locum reliquerunt, vel quia Monaſterium
eſt aliò translatũ, vel alicui ſeculari Clerico com-
mendatum; & hi titulares Abbates vocantur, ac
Pontificalibus inſignijs vtuntur, de licentia tamen
Abbatum localium, in quorum Eccleſijs ea exer-
cere voluerint: geſtant etiam inſignia Prælatorũ,
ſicuti Abbates habentes ſub ſe Regulares ſubie-
ctos, habent etiam ſuffragia, & liberam vocem in
Capitulis, quamuis in alio Monaſterio ſub obe-
dientia alterius Abbatis exiſtant, vt eſt videre in
nonnullis Monachorum Congregationibus. Sunt
& alij Abbates, qui Abbatiam renunciarunt, & hi
nullam dignitatem obtinent, nec Põtificalibus in-
ſignijs vtuntur, ſed tantùm ob honorem quemdam
Patres Abbates appellantur, de quibus fortè intel-
ligit *Panormit conſ. 101. n. 1. verſ nàm Papa lib. 1.*

QVÆSITVM II.

In quibus conueniant Abbates, & Prælati lo- cales, ſeù inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, ſeu ſupremis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tàm Generales, quàm locales iurisdictionem ſpiritualem ordinariam in ſuos ſubditos habent.*
2 *Abbates tam Generales, quàm locales habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos.*

Diximus ſupra, Regulares Abbates habẽtes ſub ſe
ſubditos, quos, & quorum bona actu regant, &
adminiſtrent, diſtingui interſe, ac diuerſos eſſe: vel
enim ſunt locales, ſeù inferiores, vel Generales,
ſeu ſupremi. Videndum eſt, in quibus inter ſe con-
ueniunt, & in quibus etiam differunt. Et quoad
conuenientiam, quæ in præſenti quæſito tractan-
1 da eſt, dicimus, in eo locales Abbates cum Gene-
ralibus conuenire, quia vtrique ſpirituali iurisdi-
ctione in ſubditos in vtroque foro, interiori, ſcili-
cet, & exteriori: Eccleſiaſtico, ſeù Religioſo po-
tiuntur, quæ iurisdictio ordinaria eſt, tàm in Ge-
neralibus, quàm in localibus. Suppoſito enim,
quod Religio ab Epiſcoporum iurisdictione ſit
exempta, opus eſt, quòd in ea adſint Prælati, & Pa-
ſtores Ordinarij habentes curam animarum Reli-
gioſorum ipſius, quorum reſpectu Generales Ab-
bates ſunt veluti Epiſcopi, locales verò quaſi Pa-
rochi: & propterea ordinariam iurisdictionem
etiam adeſſe in foro exteriori in Religione ipſa,
neceſſe eſt, quippe quæ abſque proprio Guberna-
tore infra Summum Pontificem derelinqui non
poteſt; Et ſic huiuſmodi iurisdictio neceſſaria erit
in Generali, qui cum immediatè vnicuique Mona-
ſterio præeſſe non valeat, in ſingulis domibus ne-
ceſſarius eſt proprius gubernator participans etiã
Epiſcopalem curam, & habens iurisdictionem in
foro exteriori, quæ ordinaria eſt in vtriſque vt te-
nent communiter *Doctores in cap. cum ab Eccleſia-
rum, & cap. quanto de officio ordin. & cap. ea, quæ, &
cap. in ſingulis de ſtat. Monach. Nauar. conſ. 9. de pri-
uileg.* Alio modo conueniunt Abbates locales cũ
Generalibus in eo, quod habent iurisdictionem
2 quaſi Epiſcopalem *cap. Abbates de priuileg in 6.
DD. in Clem. 1. Verba proprij de reb. Eccleſ. non alien.*
Conueniunt prætereà in eo, quod in omnes Regu-
lares ſibi ſubiectos immediatam iurisdictionem
habent. Et hoc quoad Abbates Conuentuales de
ſe clarum eſt, inter ipſos enim, & ſubditos, alius
Prælatus non mediat; ergò oportet, eorum iurisdi-
ctionem immediatam eſſe in ſibi ſubiectos. Quan-
tùm autem ad Generales Abbates patet, ex quo in
omnes, & ſingulos Monachos, & Monaſteria pro-
priæ Religionis immediatam iurisdictionem ha-
bent, vt conſtat ex vſu, & inſtitutione omnium Or-
dinum, & Congregationũ, quæ per huiuſmodi Præ-
latos reguntur, & hic vſus ſatis eſſe debet, vt dici
poſſit eſſe quaſi ius commune, etſi in iure Cano-
nico nihil de hac re ſcriptum inueniatur. Alia ra-
tio eſt, quia per obediẽtiæ votum Religioſi imme-
diatè ad obediendum omnibus his ſuæ Religio-
nis Prælatis obligantur; ergò omnes hi habent iu-
risdictionem immediatam in vniuerſos ſubditos.

QVÆSITVM III.

In quibus ijdem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iurisdictionis.*
2 *Differunt etiam in iurisdictione quo ad dependentiam.*
3 *Generalis Prælatus poteſt inferioris iurisdictionem coarctare, non è contra.*

Poſtquam de conuenientia Abbatum localium
cũ ſupremis viſum eſt, reſtat videre, in quibus
inter ſe differant in iurisdictione erga ſubditos;
quæ differentia circa plura conſiſtit, præcipuè cir-
1 ca amplitudinem, & dependentiam. Et primò quo-
ad amplitudinem, patet differentia; nam localis
Abbatis iurisdictio in ſuum Monaſterium, ac eius
perſonas tantùm extenditur; at Generalis in om-
nes perſonas, & Monaſteria, ac loca Religionis iu-
risdictionem habet.

Inſuper alio modo differunt; Abbas enim Gene-
ralis quantò plures habet perſonas, & loca ſibi ſu-
biecta, eò ampliorem habet materiam præcipien-
di, &

di,& plures actus iurisdictionis exercere poteſt, quia habet poteſtatem mutandi ſubditos ab vno in alium Conuentum,quod non licet locali. Circa Monaſteria etiam, & alia loca Religionis plus licet Abbati Generali,quàm locali:multa enim fieri nõ poſſunt,inconſulto Abbate Generali,quæ,ipſius auctoritate accedente,licent.

2 Differũt etiam locales Abbates à Generalibus in iurisdictione quoad dependentiam, ſeù ſubordinationem, quæ primò poteſt conſiderari in origine;nam Conuentualium Abbatum iurisdictio à Generalibus manat,non è contra:ſicut cauſa particularis dependet ab vniuerſali. Quòd enim inferiorum Prælatorum creatio pendeat à ſuperioribus,valdè iuri conſonum, & neceſſarium eſſe videtur,vt Prælatus ſuperior, cui magis ſubditorum cura, quàm alijs inferioribus competit, integrè ſuum munus adimpleat. Secundò poteſt conſiderari dicta dependentia in operationibus; Abbas enim inferior aliquo modo pendet in ſuis actibus à ſuperiori, & non è contrà, ſicut cauſa particularis pendet ab vniuerſali in ſuis actionibus,& non è contra; quæ dependentia moraliter eſt intelligenda,non autem cum rigore phyſico, & per ſe, & dupliciter poteſt cõtingere,mediatè,ſcilicet,quatenus iurisdictio Abbatis inferioris dependeat à ſuperiori,vel immediatè, ſaltem vt à cauſa non impediente, cum poſſit; licèt enim non oporteat, Superiorem actu inferioris præcepta confirmare, vel ordinare: tamen opus eſt ſaltem,ne illis con-
3 tradicat. Tertiò hæc dependentia poteſt conſiderari in eo,quòd Generalis poteſt inferioris iurisdictionẽ coarctare, non autem è contra, vt de ſe patet. An autem hæc dependentia,& ſubordinatio ſit in conſeruari,dicemus infra, cum agemus,verũ Generalis poſſit Abbatem localem amouere.

QVÆSITVM IV.

De nonnullis Abbatibus maiori dignitate, & excellentia præ alijs inſignitis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, qui in Regno Neapolis habent Caſtra, & Oppida,in quibus ſpiritualem, & temporalem iurisdictionem exercent.*
2 *Abbatis Caſinen. prærogatiua, & dignitates.*
3 *Aabates nonnulli, qui in Gallia, & Germania inter Episcopos annumerantur, & vtramque temporalem, ſcilicet, & ſpiritualem iurisdictionem exercent.*
4 *Abbas Sanctæ Mariæ Tremitana Congregationis Lateranen.*
5 *Abbatum Generalium Cluniacen. & Ciſtercien. prærogatiua,& dignitates.*
6. *Abbas Sanctæ Trinitatis de Vendome in Gallia olim ſtatim ac ad Abbatiam electus erat, Cardinalis tit. Sanctę Praxedis cenſebatur.*
7 *Abbatis Ripolen.in Hiſpania prærogatiua.*
8 *Abbatis Sancti Dionyſij Pariſien. prærogatiuæ, & dignitates.*
9 *Abbas S.Genouefę Virginis.*
10 *Abbas Sancti Ambroſij Mediolanen.*
11 *Abbas Morimundi Mediolanen.Diœceſis.*
12 *Abbas Sancti Saluatoris de Monte Amato.*
13 *Abbas SS.Vincentij,& Anaſtaſij trium fontium.*
14 *Abbas S.Sylueſtri de Nonantula.*
15 *Abbas S.Stephani de Foſſa.*
16 *Abbas S.Marię de Caſa Marij.*
17 *Abbas S. Marię de Populetto.*
18 *Abbas Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis de Caua.*
19 *Abbas S.Mariæ Vallis Vmbroſę.*
20. *Abbas S.Spiritus de Sulmona.*
21 *Abbatum S.Pauli, ac S. Laurentij extra muros Vrbis, ac Prioris Canonicorum Regularium Baſilicę Lateranen. dignitas, & pręeminentia.*

INter Abbates Regulares adſunt aliqui habentes populum,& territorium propriũ, in quo Epiſcopalem iurisdictionem exercent, celebrantes per ſe diœceſanam ſynodum, dicuntur locorũ Ordinarij, ac Ordinariorũ appellatione veniũt;prout nonnulli
1 reperiuntur in Regno Neapolis,nempè Abbas Caſinenſis, qui inter alios honores, & prærogatiuas,
2 præclaros hos obtinuit titulos,nempè [Patriarcha Sacræ Religionis, Abbas Sacri Monaſterij Caſinenſis,Dux,& Princeps omnium Abbatum,& Religioſorum,Vicecancellarius Sacri Imperij per Italiam, Cancellarius Regnorum vtriuſque Siciliæ, Hieruſalem, & Hungarię, Comes, & Rector Campaniæ,Terræ Laboris,maritimæque Prouincię Viceimperator, & Princeps pacis] Hic poſtremus titulus ideò illi datus eſt,quia nullus poterat cum Imperio reconciliari,vel pacificare,niſi conſentiẽte Abbate Montis Caſini,quia potentiſſimus erat, & Principibus ſæculi carus: admirabilis enim, & tremenda erat illius potentia, cui ſubijciebantur Epiſcopatus quatuor, Principatus duo, Ducatus duo, Comitatus 20. Ciuitates 36. Caſtella 250. Villæ 440. Curtes 336 Portus Maritimi 23.Inſulæ 33.Molendina 200. Territoria 300.Eccleſiæ 1662. Ita *Arnold Vuion.1 par.Ligni Vitę lib. primo cap. 2.* & licèt hæc omnia hac noſtra ætate haud poſſideat,aliqua tamen retinet,& hoc titulo (vt multa omittam) adhuc nominatur, & communiter nuncupatur *Abbas Sacri Monaſterij Caſinenſis Ciuitatis Sancti Germani, & Caſtrorum, aliarumque terrarum, & locorum Dominus, & Ordinarius* Ità inſcribitur in Synodo nouiſſimè celebrata à D. Simplicio Caffarello anno 1626. & impreſſa Romæ eodem anno apud Ludouicum Grignanum. Porrò Caſinẽſem Eccleſiam Cathedralem, & Epiſcopalem appellarunt *Ioan. Andr. in cap. cùm contingat num. 4. de for.compet. & ibid. Butr. n. 22. circa med. verſ. fatetur Quaran. in ſumma Bull. in verb. Concilium Prouinciale nu. 16. Prouinciale Eccleſiarum Cathedralium impreſſum Romæ ſub Leone Decimo*; & meritò quidem,nam(vt habetur ex *Strabone lib. 5. de ſitu orb.*)erat hæc Ciuitas præclara,& Latinorũ nouiſſima deducta Colonia à Romanis anno ab Vrbe cõdita 440. L.Papirio Curſore V. & C. Iunio iterùm Cõſulibus,*ex Tit. Liuio lib. 1. Decad. 1. & Sigon. de antiqu. Iur. Ital. lib. 2.* & ſæpiùs laudata apud veteres Auctores,Plinium,M.Varronem, Silium Italicum,& alios. Hæc Caſinenſis Eccleſia, antequàm

quàm D Pater Benedictus illùc acceſſiſſet, habebat ſuum Epiſcopum, & præcipuè habuit D. Seuerum, qui Lateraneñ Concilio ſub Felice III. anno 487. celebrato interfuit, & tanquam Caſinenſis Epiſcopus ſe ſubſcripſit, vt conſtat ex 2 *tom. Concil fol.*420. eiuſdem Seueri Caſineñ Epiſcopi meminit Petrus Diaconus in vita eiuſdem Sancti Seueri, & Leo Oſtienſis in *Chronico Caſinenſi lib.* 3. *cap.* 40. At poſtquam illùc acceſſit D. Pater Benedictus, nempè de anno 529. nemo ampliùs, præter Caſinenſes Monachos, Epiſcopus ibi deputatus fuit. Deindè Abbates Caſinenſes, qui D. Benedicto ſucceſſerunt, quamuis Epiſcopi non eſſent, iura tamen Epiſcopalia, ac omnimodam, & plenariam iuriſdictionem exercuerunt, Diœceſimq; habebant, vt patet, primò ex quadam Bulla ſigno plumbeo munita de anno Domini 1271. vbi Bernardus Abbas ſuam dixit Diœceſim, & cuiuſdam Eccleſiæ tranſlationem demandauit. Et Marinus Abbas de anno 1380. in alia Bulla aſſenſum præbuit Indulgentijs ab Epiſcopis conceſſis in cuiuſdam altaris conſecratione, & ad inſtar Epiſcoporum alias etiã ipſe conceſſit. Demùm Ioannes XXII. Summus Pontifex de anno 1322. dictam Caſinenſem Eccleſiam in Regularem Cathedralem erexit, Epiſcopalem ordinem tãtùm addendo prędictis Abbatibus, qui à Conuentu in Capitulum erecto canonicè eligebantur, & vtrumquè munus Epiſcopi videlicèt, atq; Abbatis obibant; quod ſeruatum fuit vſq; ad annũ 1367. quo tempore Vrbanus V. iuriſdictionem prædictam reſeruauit ijſdem Abbatibus, Epiſcopalem dumtaxat ordinem à prædicto Ioanne XXII. eis conceſſum auferens, eo quia ſic rei familiari, ac Monaſterij vtilitati magis conſultum fore iudicauit, vt patet ex Bulla eiuſdem Vrbani V. Ex his patet, Caſinenſem Eccleſiam ſemper Cathedralem, ac Epiſcopalem fuiſſe, eiuſq; Abbates, & Prælatos territorium, & diœceſim habuiſſe, ac in ea Epiſcopalem iuriſdictionem plenariè exercuiſſe; quæ omnia optimè tradit *Rota in Vna Sorana Beneficij die* 8. *Martij* 1627. *coram R. P. D. Merlino.* Adiunt in eodem Regno Neapolitano Abbas S. Eliæ; Abbas S Bartholomæi, qui eſt Dominus Sanctæ Mariæ in Elce; Abbas Sancti Ioannis ad Pirum, & alij, de quibus meminit *Marin Freccia in tract de ſubfeud ſub* rubr. *de origine baronum cap.* 3. *nu.* 28. quos inſuper dicit, nomine ſuarum Eccleſiarum, ac veluti reliquos Epiſcopos habentes Caſtra in feudum à Rege, præcedere Comites, & alios Dominos ſeculares Regni. His ſimiles leguntur quamplures alij Abbates in noſtra Italia, vt Abbates Montis Regalis, Sanctæ Iuſtinæ de Padua, Abbas Farfenſis, Sublacenſis, Sancti Pauli de Vrbe, Montis Virginis, S. Mariæ de Bagno, Claraeuallenſis, & alij his ſimiles, imò maioris dignitatis in Germania reperiũtur, qui inter Epiſcopos annumerantur, vt Abbas Fuldenſis, Abbas Hirſcfeldenſis, Abbas Murpacenſis, Abbas Campidonenſis, Abbas Corbienſis, Abbas Prumenſis, Abbas Stabulenſis, Abbas Diui Galli, de quibus *Daniel Otto in diſſertatione iuridico politica de iure publico Imperij Romani cap.* 18. *§. tertia claſſis. Munſterus lib.* 3. *Germanographiæ, Simlerus de rebus Heluetior. lib.* 2. & alij Germaniæ annaliũ ſcriptores paſſim. Similiter in Gallia Abbas Dolenſis, qui Abbas, & Princeps Dolenſis ſe ſubſcribit. Abbas D. Iodoci in Cella Maritima ad oſtiũ Cantij inter Stapulas, & Monſtroliũ Vrbes poſita, qui dicitur Abbas, & Comes D. Iodoci; nec non innumeri ferè alij in reliquis Prouincijs, & Regnis, quos omnes hic recenſere, eſſet lectores tædio afficere. Iſti Abbates trium perſonarum vicem ſubſtinent, nempè Abbatis in Monaſterio erga ſuos Monachos, Epiſcopi erga Populum, & Domini cum iuriſdictione temporali ciuili, ſeù mixta ſe habent erga Laicos; & omnibus Pręlatis Epiſcopo inferioribus præferuntur; ijs competunt non ſolùm ea, quæ ſunt iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis, verùm etiam ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, aliquibus tamen exceptis, de quibus ſuo loco; hi in Concilio ſedent immediatè poſt Epiſcopos, vt ait, *Petrus de Monte in tract. Monarch. conſil. q.* 5 *nu.* 4. *& Campeg. in tract de auctor. Sacri Concilij cap.* 7. Inſuper in Concilio Prouinciali, ac etiam Generali tanquam locorum Ordinarij habent vocem deciſiuam, ſubſcribendo in actibus eorumdem Conciliorum, vt ſuo loco dicemus.

4 Abbas Sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis Lateraneñ Inſulæ in mare Adriatico propè Theatinam diœceſim, habet in illis Inſulis, quæ Tremitanæ nunc, olim verò Diomedeę dictæ ſunt, iuriſdictionem ordinariam ſpiritualem, & temporalem, & vtrumq; gladium, ac etiam in terris littoris adiacentis: & inter Barones Regni Neapolitani numeratur, & locum habet; in maiori Inſula, in qua reſidet, eſt vetuſtiſſima, & ineſpugnabilis illa arx, quæ eiuſdem Abbatis vigilantia, & prudentia, tanquam naturalis Principis gubernatur, munitur, & defenditur.

5 Abbas Cluniacenſis (vt refert *Arnold. Vuion. Belga* 1. *part. Ligni vitæ lib.* 2. *cap.* 11.) ex priuilegio Calixti Papæ Secundi, quotieſcunq; Romam accedebat Cardinalitia dignitate potiebatur; & hoc probat ex Chronico Cluniacenſi per hæc verba. *Eadem verò die, videlicet, qua canonizatus eſt S. Vgo Abbas, communi omnium ſuorum aſſidentium aſſenſu largitus eſt felix Papa Calixtus Cluniacenſi Eccleſiæ ſpeciali, & propriæ ſuæ, vt Abbas Cluniacenſis ſemper, vbiq; Romam accederet, fungatur officio Cardinalis, manuq; propria ipſe Poncium anulo ſuo inueſtiuit.* Refert inſuper idem Auctor loc. cit.
6 quòd Abbates Monaſterij Sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia eodem priuilegio, & ampliori gaudebant; nam adiectus erat eorum dignitati titulus Sanctæ Praxedis perpetuus; & vt primùm quis creabatur Abbas, ſine alia Summi Pontificis ratificatione, Cardinalis Sanctæ Præxedis cenſebatur, ex atteſtatione *Franciſci Belflores tom.* 1. *ſuæ Coſmographiæ,* qui nonnulla decreta, & diplomata Summorum Pontificum hac de re affert.

7 Abbas Ripoleñ Ordinis Sancti Benedicti in Hiſpania maximam in multos vaſſallos habet iuriſdictionem, & habet vtrumq; gladium, & ſedes pro tribunali ad ſubditorum cauſas audiendas, & ſpeciali priuilegio à felic. record. Paulo V. obtento, poteſt capitales ſententias contra reos, abſq;

irre-

irregularitatis metu ferre. Ita mihi retulit ipſe Abbas vir ſingulari religione, & ſcientia, ac cæteris animi dotibus ornatus.

8 Abbas Sancti Dionyſij Pariſien. Ordinis Sancti Benedicti inter Abbates, & alios Prælatos eſt valdè conſpicuus in tota Gallia, non ſolùm propter eximia priuilegia à Sede Apoſtolica obtenta, vt paſſim fatetur *Renat. Choppin. in ſuo Monaſticon. & de ſacra Politia Forenſi*, ſed etiam quia eſt Par Franciæ.

In Gallia ſunt multi Abbates, qui non ſolùm Principum, & Comitum, vel Baronum titulis gaudent, verùm etiam habent ſub ſe Priores Camerarios, & alios officiales, qui Barones exiſtunt, ſicut in Monaſterio Vendomenſi videre eſt, illius enim Camerarius Baronis re, & nomine potitur.

9 In magna praeminentia eſt pariter Abbas Sanctæ Genonefæ Virginis Canonicorum Lateranen.; Nam habet ſub ſe vaſſallos, & eſt protector iurium Summi Pontificis, à quo habet auctoritatem, excommunicandi quoſcunq; Iura Pontificia perturbantes, vel defraudantes. Præterea, (vt à quibuſdam Pariſienſibus, qui ſe ita vidiſſe teſtantur, accepi,) hic Abbas, quando defertur corpus prædictæ Sanctæ Virginis Genonefæ, Patronæ totius territorij Pariſienſis, præſente Archiepiſcopo Pariſien., in ſua Diœceſi, cuius eſt ipſe Abbas Ordinarius, populo benedicit habens à ſiniſtris Archiepiſcopum Pariſien., qui poſteà tranſiens per propriam diœceſim, quæ ſupradictæ Abbatis Diœceſi contigua eſt, reaſſumit dexteram, quam in proprio territorio, & Diœceſi ſua ab immemorabili tempore ſibi vendicat prædictus Abbas Sanctæ Genouefæ. Ita mihi relatum fuit à Domino Michaele Bauldrio de Ebronio Gallo Monacho Benedictino viro in rebus præcipuè Monaſticis valdè verſato.

10 Abbas Sancti Ambroſij Mediolanen. eſt Comes Limontæ, Cinennæ, & Campionis, & Ordinarius eorumdem locorum, & eſt Comes Imperialis, & à ſubditis nuncupatur nomine Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Comitis, & Abbatis, & habet poteſtatem, numiſmata imprimendi cum proprijs formis, & inſcriptionibus; cantat inſuper Miſſam cum ſceptro Regio, & multa habeat priuilegia.

11 Abbas Sanctæ Mariæ de Morimundo Diœceſis Mediolanen. eſt Comes, & Dominus Morimundi, Coronatæ, Baſiani, Farauecchiæ, Theſinolli, & Eughij; habet in his locis iuriſdictionem temporalem, & iuſtitiam exequitur, vſque ad mortem excluſiuè, & habet fiſcum.

12 Abbas Sancti Saluatoris Montis Amati Diœceſis Cluſinen. habet iuriſdictionem ſpiritualem in terra Abbatiæ, & in terra Monticelli, ac tanquam Epiſcopus plenariam iuriſdictionem in his duabus Terris exercet.

13 Abbas Sanctorum Vincentij, & Anaſtaſij trium Fontium propè, & extra mænia Vrbis, eſt Dominus Montis Oreſti, Montis Roſi, in ſpiritualibus, & temporalibus, & in ſpiritualibus Orbetelli, Montis Argentarij, Inſulæ Gilij. Hæc Abbatia eſt commendata Illuſtriſſimo Cardinali Ludouiſio.

14 Abbas Sancti Syluestri de Nonantula Diœceſis Mutinen. habet iuriſdictionem ſpiritualem in Caſtro d. Nonantulæ, & tamquam Epiſcopus viſitat, ſynodum coadunat, Presbyteros ad confeſsiones, & ad curam animarum approbat, & magnam habet iuriſdictionem in pluribus locis Diœceſis Mutinen.; hæc Abbatia eſt commendata Illuſtriſsimo Cardinali Ludouiſio.

15 Abbas Sancti Stephani de Foſſa Noua, Diœceſis Terracinen. habet multa feuda in ea diœceſi, & multa in Sicilia.

16 Abbas Sanctæ Mariæ de Caſa Marij Diœceſis Verulanen. habet feuda multa in Campania.

Abbas S. Saluatoris de Septimo Diœceſ. Floren. eſt Comes Stalis.

17 Abbas Sanctæ Mariæ de Populetto in Catalonia Diœceſ. Terraconen. habet ſub ſe 20. Oppida, in quibus exercet iuriſdictionem temporalem, & ſpiritualem.

18 Abbas Sanctiſsimæ Trinitatis de Caua Ordinis Sancti Benedicti, per multos annos habuit Iura Epiſcopalia in dicta Ciuitate, & Caſalibus antequàm dicta Ciuitas in Epiſcopatum erigeretur. Quo tempore anno milleſimo nonageſimo fuit prædictum Monaſterium exemptum ab Archiepiſcopo Salernitano; & ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauenſi fuit data facultas exercendi omnia Pontificalia, & ſpiritualia, exceptis tribus, ſcilicet, conferre ordines ſacros, Baſilicas, & altaria conſecrare, & conficere Chriſma: quæ hodiè exercet, extra tamen Diœceſim Cauenſem, in alijs locis ſibi ſubditis; de quo Cauenſi Monaſterio meminit Honorius III. in *cap. 1. de offic. iud.* & Eugenius III. in *cap. inſuper de teſtibus*, & de Monaſtico Ordine, qui ſecundùm Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine Monachorum, de Cauenſi ordine introducto in Monaſteriū Montis Regalis, lege Epiſtolam Innocentij Tertij directam Archiepiſcopo Montis Regalis fol. 145. De hoc Monaſterio legatur etiam *Chron. Caſſinen. lib. 2. cap. 30. & lib. 3. cap. 3.* De poteſtate huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris ſeq.

Nos Hieronym. Sancti Euſtachij Diaconus Cardinalis Mattheius nuncupatus, fidem facimus, & atteſtamur, in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur, adnotatum eſſe, Illuſtriſſ. Card. Carafam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe ex authenticis ſcripturis, alias coram Congregatione productis, liquidò conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis Cauæ omnimodam habere iuriſdictionem Epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediatè ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliuſq; eſſe Diœceſis, & proprium habere territorium. In quorum fidem, &c. Datum Romæ Idib. Martij 1591. Refertur à Stephan. Quaran. verb. Concil. Prouinciale.

Abbas Sanctæ Mariæ Vallis Vmbroſæ iam erat totius Ordinis Vallis Vmbroſæ Præſidens Generalis, multiſquè præeminentijs decoratus; locum enim præcipuum habebat in Senatu Florentino, & multa oppida, & Caſtra tàm propè Monaſterium Vallis Vmbroſæ, quàm in maritimis Senarum tanquam Comes, & Dominus gubernabat.

20 Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui eſt totius Ordinis Cæleſtinorum Generalis, & quorumdam

loco-

locorum propè Sulmonam Dominus, & Ordinarius.

21 Maxima, & memoriæ digna fuit olim præeminentia, & dignitas Abbatum S. Pauli, & S. Laurentij extra muros Vrbis, necnon Prioris Canonicorum Regularium Baſilicæ Lateraneñ, de quibus Onuphrius in lib. de ſeptem Vrbis Eccleſijs, ita ſcribit.

Cum verò Romanus Pontifex in Ara ipſa maxima celebrabat, ei omnes, qui in Curia Romana aliqua dignitate, honore, ſeu magiſtratu fungerentur, aderant, & aſſiſtebant, inter quos primi erant ſeptem Epiſcopi Cardinales, videlicet Oſtienſis, Portuenſis, Sanctæ Ruffinæ Præneſtinus, Tuſculanus, Sabinus, & Albanus, hi Romani Pontificis Collaterales, & primæ Sedis Epiſcopi appellabantur, quorum primò conſecratus Prior Epiſcoporum Cardinalium dicebatur, qui nunc Decanus Collegij vocatur. Poſt hos aderant quinque Patriarchalium Eccleſiarum Prælati, videlicet Prior Canonicorum Baſilicæ Lateranen. Archipresbyteri Baſilicarum Sancti Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris, Abbates Monaſteriorum Sancti Pauli, & S. Laurentij extra muros. Aſſiſtebant etiam 28. Presbyteri Cardinales S. R. E. qui totidem Eccleſijs quæ tituli vocantur, intra Vrbem Romam cum Epiſcopali auctoritate præſidebant, &c. Hoc idem vide apud *Gabrielem Pennot. in Hiſtor. Tripart. lib. 3. cap. 4. nu. 2.*

Nicolaus Harpsfeldis in Hiſtoria Anglicana, Catalogo Religioſarum Ædium de Abbatibus, & alijs quibuſdam Prælatis inferioribus hæc ſcribit,

INter præcipuos Abbates, & Prælatos Epiſcopo inferiores poſſunt connumerari infraſcripti, qui item in Anglia multis erant præditi præeminentijs, & priuilegijs, & præcipuè omnes erant Barones, & Regis Angliæ parlamento adſcripti.

1. Abbas Gloſconiæ 2. Abbas S. Auguſtini Cantuarienſis. 3. Abbas S. Petri VVeſtmonaſterienſis. 4. Abbas S. Albani. 5. Abbas S. Edmundi de Burijs 6. Abbas S. Petri de Burgo. 7. Abbas S. Ioannis Glaceſtriæ. 8 Abbas Eueshamiæ. 9. Abbas VVimbelcumbiæ. 10. Abbas Groulandiæ. 11. Abbas Belli ſiuè Bataille. 12. Abbas Redingiæ. 13. Abbas Abingdoniæ. 14. Abbas VValthamiæ S. Crucis. 15. Abbas Salopiæ. 16. Abbas Cirenceſtriæ. 17. Abbas S. Petri Gloceſtriæ. 18. Abbas Bardeneiæ. 19. Abbas S. Benedicti de Hulmo: 20. Abbas Thorneiæ. 21. Abbas Ramſeiæ. 22. Abbas Hijdæ. 23. Abbas Malmesburiæ. 24. Abbas Sanctæ Mariæ Eboracenſis. 25. Abbas Selbeiæ, 26. Prior Conuentriæ, & 27. Prior Ordinis S. Ioannis Hieroſolymis, qui vulgò Magiſter militum Ioannitarum, & primus Angliæ Baro haberi voluit.

Ad hos omnes eccleſiaſticos, quibuſcunq; parlamentis, ex actis publicis, vt Pares Regni cum ceteris paribus perſonaliter intereſſe, conſulere, tractare, ordinare, ſtatuere, definire ratione Baroniarum, quas de Rege tenebant, de iure, & conſuetudine ſpectauit, &c

DISPVTATIO IV.

De Abbatibus commendatarijs.

Quæſ. 1. Quo tempore Abbates Commendatarij in Eccleſia initium habuerunt.

Quæſ. 2. Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus.

Quæſ. 3. Quis poſſit Abbatias commendare.

Quæſ. 4. Quibus perſonis Abbatiæ in commendam ſint conferendæ.

Quæſ. 5. Quot modis poſſint Abbatiæ commendari.

Quæſ. 6. An Abbatia ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata poſſit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi.

Quæſ. 7. An Abbatia commendata vacans poſſit impetrari.

Quæſ. 8. An Monachus obtinens vnum beneficium poſſit Abbatiam in commendam obtinere.

Quæſ. 9. Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

QVÆSITVM I.

Quo tempore Abbates Commendatarij in Eccleſia initium habuerunt.

SVMMARIVM.

1 *D. Gregorius Magnus primus Eccleſias ad tempus commendaſſe legitur.*

2 *Pelagius I. Pont. Eccleſiam Catanen. Epiſcopo Meſſanen. ad tempus commendauit.*

3 *Abbatiæ cœperunt commendari tempore Leonis IV.*

4 *Clemens V. exhorruit Eccleſiarum, & Monaſteriorum commendas.*

5 *Commendas Monaſteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifatius IX. & eas perpetuas ſequutus eſt Paulus Secundus.*

ECcleſiarum ad tempus commendatio antiqna
1 eſt in Eccleſia, qnippe qnæ habetur ex tempore D. Gregorij primi, qui in Eccleſia Panormitana vacante poſuit Viſitatorem ad tempus, vt patet ex *c. obitum diſt.* 61. & ex *lib.* 11. *Epiſt* 7. conſtat, ipſum commendaſſe Eccleſiam Neapolitanam, & 21. *q.* 1. *cap. relatio, & cap. illud*, idem D. Gregorius Summus Pontifex Epiſcopo Fundeñ commendauit Eccleſiam Terracinenſem, & voluit, quòd alteram iure tituli, alteram verò iure com-
2 mendationis obtineret. Pelagius I. legitur, Epiſcopo Meſſanenſi Eccleſiam Catanenſem ad tempus quoque commendaſſe, vt patet *ex cap. Cataneu. diſt* 51. *Et D. Athanaſius in Epiſtola apud Nicephorum lib.* 11. *Hiſt. Eccleſ.* ait, ſibi additam, & commendatam fuiſſe Eccleſiam adminiſtrandam. Ab-
3 batiæ autem, & beneficia Regularia cœperunt commendari tempore Leonis Quarti, vt habetur in *can. qui plures* 21. *q.* 1. vbi Leo Quartus decreuit, vt vnus poſſit duas Eccleſias obtinere, alteram iure tituli, alteram verò commendationis. Ita etiam affirmat *Rebuff. in praxi benef tit. de commend num.* 6. *ex Ruzæo in tract. de commenda. q.* 1. Et illi, quibus Eccleſiæ, ſiue Monaſteria commendabantur, cùm veluti depoſitarij, & cuſtodes illa adminiſtrarent, tenebantur adminiſtrationis eo-
4 rum rationem reddere. Huiuſmodi autem commendationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum legitur exhorruiſſe Clemens V. ita vt contractas renocauerit, vt *extrauag* 2. *de præben.* Vbi plurima incommoda, & mala ex hac commendarum conſuetudine oriri, ait, per ea verba dictæ *extrauag.* 2. *demumque proſpeximus euidenter, quòd Eccleſiarum, & Monaſteriorum eorumdem cura negligitur: bona, & iura diſpenſantur ipſorum, ac ſubiectis eis perſonis, & populis ſpiritualiter plurimùm, & temporaliter derogatur, eiſque redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profectum: ac nedum ipſis, ſed etiam Romanæ matri Eccleſiæ, quæ diſponente Domino ipſorum caput fore dinoſcitur, & Magiſtra, grauiora inde futura timentur pericula*, quæ omnia luculenter, & amplè depingit *Rebuff. d. tit. de commend à nu.* 12.
5 Denique fuerunt iterum introductæ ab Vrbano VI. & Bonifatio IX. quas perpetuas ſequutus eſt Paulus II. Venetus, qui à Cardinali Portuenſi admonitus, ne eas ampliùs in Eccleſia permitteret, reſpondit, Monaſteria 500. & ampliùs à Pontificatu Calixti III. in eam diem commendata fuiſſe Clericis nulla Regula deuinctis, vt habetur ex *Renat Chopp. in Monaſt lib.* 1. *tit.* 1. *nu.* 14. & ſic vſque ad noſtram tempeſtatem durat huiuſmodi prouiſio per modum commendationis, quæ eſt valdè in vſu.

QVÆSITVM II.

Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus.

SVMMARIVM.

1 *Qua ratione Eccleſiæ, & Monaſteria antiquitùs commendari cœperunt.*

1 ECcleſiæ antiquitùs ad tempus commendari conſueuerunt, quoad vſque illarum Rector eligeretur; ſed quia ſæpè Rectorũ, & Prælatorũ electio, ob lites, & controuerſias eligentium, differebatur; ne Monaſteria diù abſque ſuperiore exiſtentia aliquod paterentur detrimentum: Summi Pontifices illa ad ſex menſes commendare cœperunt.

Alia etiam ratio fuit; qnia cum decreſcente Monachorum numero, & propterea Cœnobijs penè diſtitutis, vix Idonei Regulares, qui ipſis præfici poſſint, reperirentur: Romani Pontifices Regulares Eccleſias, & Abbatias ſecularibus Clericis, nullo voto, aut Monaſtica Regula adſtrictis, ad tempus in commendam concedere cœperunt, ne dictæ Eccleſiæ ſine cuſtode remanerent. Inſuper modus prouidendi per viam commendationis fuit à Summis Pontificibus introductus, vt qui non eſt habilis ad retinendum beneficium in titulum, ſit habilis ad retinendum illud in commendam; vel vt beneficium cum alio incompatibili poſſit per viam commendæ retinere. *Ita Lambert. de iur. patr lib.* 2. *part.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 14. *nu.* 15. *Garc. de benef. part.* 4. *cap.* 6. *nu.* 24. & 25.

QVÆSITVM III.

Quis poſſit Abbatias commendare.

SVMMARIVM.

1 *Solus Summus Pontifex Abbatias commendare poteſt.*

2 *Poteſtas commendandi regulatur à poteſtate conferendi.*

SOlus Summus Pontifex Abbatias in commendam tradere poteſt, vt ait *Azor. inſt. moral. par.* 2.
1 *lib.* 6. *cap.* 31. *q.* 15. *D. Barboſa de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 3. *alleg.* 68. *num.* 16. Et definiuit Leo Decimus in *conſtit.* 7. §. 9 *apud Laert. Cherub. in Bullar. tom.* 1 *pag.* 475. cuius verba ſunt infraſcripta. *Et quoniam ex commendis Monaſteriorum, (vt magiſtra rerum experientia ſæpius docuit) Monaſteria ipſa tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus grauiter læduntur, quippè quorum ædificia, partim Commendatariorum negligentia, partim auaritia, vel incuria collabuntur, & in dies diuinus cultus in his magis diminuitur, paſſimque oblinquendi materia perſonis, præſertim ſecularibus præbetur, non abſque dignitatis Apoſtolicæ Sedis diminutione, à qua commenda huiuſmodi proficiſcuntur, vt eorum indemnitati ſalubriùs conſulatur. Volumus, ac ſancimus, vt cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacauerint, nullo pacto cuipiam poſſint commendari (niſi pro conſeruatione auctoritatis Apoſtolicæ Sedis, ad occurrendum malitijs illam impugnantium pro temporum qualitate, aliter nobis, de fratrum noſtrorum conſilio, viſum fuerit expedire) ſed de perſona idonea iuxta præſcriptam conſtitutionem eis ità prouideatur, vt illis idonei Abbates, prout decet præfuturi ſint.* Ex qua Bulla patet, Abbatiarum commendationem à Summis Pontificibus proficiſci, non autem ab alijs Ordinarijs Papa Inferioribus.

Ratio

1 Ratio horum eſt, quia poteſtas commendandi regulatur à poteſtate conferendi *arg cap. cum ſingula ſ. prohibemus, de præbend. in 6.* vbi beneficia per Monachos vnius Monaſterij regi conſueta, nō poſſunt committi per inferiorem à Papa Monachis alterius Monaſterij; & loquitur ibi tex. de quibuſcunque Eccleſijs, vel adminiſtrationibus. Idem videtur velle *Archid. in cap. nemo de elect. in 6. in princip.* dicens, quòd ſicut Legatus de latere non poteſt conferre Eccleſias Collegiatas *cap. penult. de offic. legat eod. lib. 6.* itá neque commendare poterit. Atque ſic docet expreſsè *Franch. in d. cap. nemo num. 10. in fine.*

QVÆSITVM IV.

Quibus perſonis Abbatiæ in commendam ſint conferendæ.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiæ idoneis commendandæ ſunt, & qualis idoneitas requiratur.*

RESpondeo, quòd hoc definitur in Bulla Leonis Decimi antecedenti quæſito citata, quæ ſtatuit, vt idoneis Abbatiæ in commendam conferātur; vbi ex conſtitutione Alexandri Tertij in Concilio Lateranenſi *cap. 1. citata ab eodem Leone in ſupradicta Bulla ſ. 3.* hoc pro perſonis, quibus commendandæ ſunt Abbatiæ, decernit. [*Cum piæ mem. Alexāder Papa tertius prędeceſſor noſter etiam in Lateranenſi Concilio decreuerit, vt ętas, morū grauitas, ac literarum ſcientia in perſonis promouendis in Epiſcopos, & Abbates, diligenter inquirantur: nihilque magis Dei Eccleſiæ officiat, quàm cum immeriti aſſumuntur Prętati ad regimen Eccleſiarum. Propterea in promotionibus Prętatorum, quorum à Romano Pontifice magna ratio haberi debet, eo prętertim, quòd de promotis per eos ad Eccleſias, ſeù Monaſteria, in extremo Iudicio rationem Deo reddituri ſunt; ſtatuimus, & ordinamus, vt deinceps perpetuis futuris temporibus Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſijs, & Monaſterijs pro tempore vacantibus de perſonis (iuxta prętati Alexandri conſtitutionem) ętate matura, grauitate morum, literarumque ſcientia prędıtis, non ad alicuius inſtantiam per commendam, & adminiſtrationem, ſeu conſeruationem, aut alio quouis modo prouideatur, niſi ratione vtilitatis Eccleſiarum, prudentiæ, nobilitatis, experientię, atque Curialitatis antiquæ, cum competenti literatura, et in Sede Apoſtolica meritorum, aliter viſum fuerit faciendum. Idēque in electis, & poſtulatis, quorum electiones, & poſtulationes per Sedem Apoſtolicam admitti conſueuerunt volumus obſeruari* Videatur inſuper alia eiuſdem Leonis Decimi Pont. Max. conſtitutio in *Bullar. nouo Laert. Cherub, tom 1 pag. 496.* quæ incipit *Paſtor ęternus gregem ſuum.*

QVÆSITVM V.

Quot modis poſſint Abbatiæ commendari.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiæ duobus modis commendari poſſunt.*
2 *Commendatarij ad tempus ſe habent, ve. uti depoſitarij, ſiue tutores.*
3 *Commendare quid ſit.*
4 *Commendatarij perpetui diſponere poſſunt de fructibus beneficij ſibi commendati, ſicut veri beneficiati*
5 *Commendatio perpetua eſt velut titulus canonicus.*

1 DVobus modis in vniuerſum reperio, Abbatias commendari poſſe, nimirum ad tempus, & in perpetuum. Primo modo commendatur Abbatia, quandò mortuo Abbate, alicuius veluti depoſitarij fidei, & curæ committitur Monaſteriū
2 ad tempus, in quo loco ſe habet veluti tutor, curator, ſiuè cuſtos, non autem vt beneficiarius, vel titularis: cum non ſibi illud beneficium, & Monaſterium poſſideat: *Rot in deciſ. 144 in antiq.* Com-
3 mendare enim nil aliud eſt, niſi deponere *l commēdare ff de verb ſignif. l. lucius ff. depoſit l. rei commēdata ff commendati, c. nè quis arbitretur 22. q. 2. c. 1. de depoſit. gloſſ. in cap. nemo, verb commendare de elect. in 6. Gonzal. ad reg 8. de menſibus, gloß. 5. ſ. 8. num. 38.* Et hic modus commendæ dicitur à Doctoribus factus in vtilitatem Eccleſiæ.
Secundo modo commendatur Abbatia, quandò alicui in perpetuum, eius vita durante committi-
4 tur, vt eam gubernet, & regat, cum facultate diſponēdi de fructibus ipſius, ſicuti verus beneficiatus; & hic modus dicitur in vtilitatem Commendatarij. *Nicol. Garz. de benef p 4. cap. 4. num. 7. Azor. inſtit. mor pr. lib. 6. cap. 31. q. 1. in fine.* Et hæc commendatio beneficij, vel Eccleſiæ in perpetuum eſt titulus canonicus, *can. ſi plures 21. q. 1. cap. dudum il 2. de elect. Put. deciſ. 158. num. 4. lib. 1. Gonzal. d. ſ. 8. num. 2. Flamin. Pariſ. de reſig. lib. 2. q. 17. n. 11. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 68. num. 2.*

QVÆSITVM VI.

An Abbatia ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata poſſit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium manet affectum, ac Sedi Apoſtolicæ reſeruatum per Papæ manus appoſitionem.*

REſpondeo, nulla ratione Epiſcopo licere, Abbatiam, ſiuè ad tempus, ſiuè in perpetuum à Sūmo Pontifice commendatam rurſus commendare; Quia eo ipſo, quòd Papa in ea manum appo-
1 ſuit, manet affecta, & habetur pro reſeruata, & Sedi Apoſtolicæ, ac ipſius poteſtati adeò ſubie-

ćta, vt in poſterùm nemo, abſque eius auctoritate, illam poſſit conferre, *arg. cap. vt noſtrum de appellat. Roman. conſ. 350. Pauin de offic. & pot. Capit. p. 2. q. 3. num. 11. Sarnen. in reg. de infirmis q. 13. & reg. de publicand. q. 4. Rebuff. in prax. tit. de reſeruat num. 31. Caſſador deciſ. 32. ſuper reg. num. 5. & deciſ 5. de priuileg. num 7. Put. deciſ. 158. lib. 1. Garc. de benef. p. 4. cap. 4. num. 68. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 59. num. 9.*

QVÆSITVM VII.

An Abbatia commendata vacans poſſit impetrari.

SVMMARIVM.

1 *Si commenda ad Commendatarij commodum facta ſit, etiam ſi ſit temporalis, ſequens prouiſio eius mentionem requirit, ne fiat ſubreptitia, & n. 2.*
3 *Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur.*
4 *Commenda temporalis quandò dicatur in vtilitatem Commendatarij.*

RESpondeo, quòd ſic; veruntamen in eius impe-
tratione, ad hoc, vt valeat, oportet facere men-
1 tionem, quòd fuerit commendata: aliàs enim
prouiſio, tamquam ſubreptitia, nulla, & irrita iu-
dicaretur, prout dicunt *Archid. Dominic. et Franch.*
in cap. nemo de elect. in 6. Calder. conſ. 6. & 30. de præ-
bend. Eccleſia namque commendata non dicitur
omninò vacare; quia Commendatarius eius poſ-
ſeſſionem, & adminiſtrationem habet; & ſic etiam
2 ſi commenda ad tempus facta ſit ad vtilitatem
Commendatarij, debet per impetrantem de ea
fieri mentio in prouiſione ſequenti, ſicut de per-
petua: aliàs prouiſio eſt ſubreptitia, *Put. deciſ. 232.*
n. 2. lib. 2. Sarnen. de triennal. q. 5. verſ. tunc eſt, Garc.
de benef. p. 4. cap. 4. num 45. & ſeq. Azor inſtit. mo-
3 *ral. p. 2. lib. 6. cap. 31. q. 6.* Ratio eſt, quia Summus
Pontifex nullius iuri derogare creditur, *cap. ſuper*
eo de offic. deleg. cap. quamuis de reſcrip. in 6. Com-
4 menda autem temporalis, tunc dicitur eſſe in Cõ-
mendatarij vtilitatem, quandò eſt cum perceptio-
ne fructuum tunc enim huiuſmodi commenda
tituli vim habet. *Put. d. deciſ. 272. num. 3.*

QVÆSITVM VIII.

An Monachus obtinens vnum beneficium, poſſit Abbatiam in commendam obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus duo beneficia obtinere non poteſt.*
2 *Monachus aliquod beneficium obtinens nequit, Abbatiam, abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione obtinere.*
3 *Commenda vim habet diſpenſationis.*

1 LIcèt Monachus poſſit vnum beneficium Re-
gulare obtinere, tamen duo habere non po-
teſt, nec etiam Cappellam, aut portionem Mona-
chalem, vel penſionem ſimul cum alio beneficio;
vt alibi latius dicetur; quia quodlibet beneficiũ
eſt incompatibile Monacho cum primo, per *tex. in*
cap. cum ſingula de præbend. in 6. vbi dicitur, *cum*
ſingula officia ſingulis ſint committenda perſonis, &
diſſolutionis, ac euagationis materia ſit Religioſis præ-
ceteris auferenda; præſenti edicto probibemus, ne ali-
qui Monachi, vel Religioſi alij pluribus prioratibus,
vel Eccleſijs, abſque Sedis Apoſtolicæ auctoritate, præ-
eſſe præſumant, niſi vnus ex eis ab alio dependeat,
vel adinuicem ſint annexi. Vndè apparet, non poſſe
2 Monachum, qui Prioratum, vel aliud beneficium
obtinet, Abbatiam, abſque Apoſtolicæ Sedis diſ-
penſatione obtinere, eſt enim inhabilis ad duo be-
neficia, etiam ſimplicia obtinenda; niſi vnum ip-
ſorum ſit alteri annexum; quia tunc vnum tantùm
cenſetur per *cap. dudum de elect. lib. 6.* & ex dicto *c.*
cum ſingula, & ibi *gloſſ.* ergò in hoc neceſſariũ eſt,
Papæ diſpenſationem interuenire. Poteſt autem
Abbatiam, vel aliud beneficium in commendam
3 obtinere; quia recipiens in commendam cenſe-
tur eo ipſo diſpenſatus: nam ſola commenda vim
habet diſpenſationis: *Calder. conſ. 8. de reſcrip. Prob.*
ad Io: Monach. in cap. ſuper eo, num. 15. de præbend. in
6. Rebuff in prax. tit. de commenda num. 33. & tit. de
diſpenſationibus nu. 18. Mandoſ. ſuper regul. 32. Can-
cellar. q. 7. num. 5. & quæſt. 30. num. 3. Garc. de benef.
par. 4. cap. 4. num. 29.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in Commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

SVMMARIVM.

1 *Habens aliquod beneficium Regulare in Commendam non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri limita, vt num. 2.*

1 RESpondeo negatiuè. Quamuis enim obtinens
Abbatiã alicuius Religionis in titulum poſ-
ſet cogi ad profeſſionem in ea emittendam: tamen
illius Commendatarius ad id non tenetur; iuxta
tradita per *Caſtador. decis 32. ſuper reg. nu. 8. Sarnen.*
ſuper reg. de infirm quæſt. 13. verſ. præterea; Re-
buff. de pacific. poſſeſſor. nu. 59. alias 45.
Si tamen hoc in Bulla commen-
dationis Summus Pontifex
expreſſiſſet, teneretur;
vt præter Doct. ci-
tatos affirmant
Cuch. in-
ſtit.
maior. lib. 3. tit. 6. n. 48. Garc. de benefic.
part. 4. nu. 28. Barboſa de offic. &
poteſt. Epiſc part. 3.
alleg. 59. num.
17.

DISPV-

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſit. 1. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.
Quæſit. 2. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi extimatione excedentes poſſint per electionem prouideri.
Quæſit. 3. Quinam ſint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.
Quæſit. 4. Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum Canonicam electionem conſtituere poſſint.
Quæſit. 5. De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.
Quæſit. 6. Quæ ſint ſubſtantialia electionis per viam ſcrutinii celebrandæ.
Quæſit. 7. Quod tempus ſit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ ſtatutum.
Quæſit. 8. Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.
Quæſit. 9. Quænam ætas requiratur in eligendo in Abbatem.
Quæſit. 10. Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus.
Quæſit. 11. Vtrùm Religioſus, in eadem Religione in qua Abbas eligitur, vel præficitur, profeſſus eſſe debeat.
Quæſit. 12. Vtrùm eligendus in Abbatem debeat eſſe Sacerdos.
Quæſit. 13. Vtrùm dignior in Congregatione ſit ſemper in Abbatem eligendus, vel ſufficiat, eligere dignum, omiſſo digniori.
Quæſit. 14. Vtrùm illegitimus poſſit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel aſſumi.
Quæſit. 15. Vtrùm Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius Pater eſt, vel fuit Abbas, vel Prælatus.
Quæſit. 16. Vtrùm illegitimorum diſpenſatio fieri poſſit ſine cauſa.
Quæſit. 17. Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium, & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat.
Quæſit. 18. Vtrùm ad hoc vt diſpenſatio valida ſit, ſufficiat, petere diſpenſationem illegitimationis in genere.
Quæſit. 19. Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in ſæculo diſpenſatus, ſi poſtea Religionem ingrediatur, indigeat noua diſpenſatione ad hoc, vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi.
Quæſit. 20. An notoriè infamis poſſit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere.
Quæſit. 21. An adſint alij caſus, in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur.
Quæſit. 22. In quibus caſibus electiones ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ.
Quæſit. 23. Vtrùm eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint.
Quæſit. 24. Vtrùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit.
Quæſit. 25. An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrum Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum pertinet.*

2 *Abbates antiquitùs, antequàm excepti eſſent, ab Epiſcopis confirmabantur.*

3 *Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitorÿs eliguntur.*

4 *Generi per ſpeciem derogatur.*

5 *Conſtitutiones, quæ iuri communi aduerſantur, niſi Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſint munitæ, irritæ ſunt, & inanes.*

6 *In electionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum ſuis Definitorÿs faciendis etiam ſecretum ſeruari debet, aliàs nullæ ſunt.*

RAtio dubitandi eſt, quia Concilium Toletanum quartum relatum à *Gratiano in cap. 1. 18. quæſt. 2.* decreuit, quòd Sacerdotes ideſt Epiſcopi Abbates, & alia officia in Monaſterijs inſtituere debeant; ergò non ad Congregationem Monachorum, ſed ad Epiſcopos Abbatum inſtitutio
1 ſpectare videtur. In contrarium autem eſt, quod habetur ex Diuo Gregorio, & Pelagio Summis Pontificibus in *capp. ſeqq. eadem cau. & quæſt. nam in cap. ſequen. Diuus Gregorius in Epiſtola ad Caſtorium Ariminen Epiſcopum,* ſic ait, *Abbas in Monaſterio non per Epiſcopum, aut per aliquem extraneum ordinetur, & in cap. quàm ſit neceſſarium* §. *defuncto,* idem D. Gregorius *Defuncto verò Abbate cuiuſcumq; Congregationis, non extraneus eligatur, niſi de eadem Congregatione, quem ſibi propria voluntate concors Fratrum Societas elegerit.* idem habetur in *can. Abbatem Monaſterio,* ex Pelagio primo in Epiſtola Mellito Subdiacono directa; Quamuis enim potuiſſet Summus Pontifex, qui eſt ſupremus omnium Religionum Prælatus, Abbatis inſtitutionem ſibi reſeruare, vel Epiſcopis committere, noluit tamen, ſed eius electionem, & creationem Monachorum Congregationi reliquit, vt ipſa Religio in eligendo ſibi Paſtorē conſentiret, nec nō etiam, vt ipſe electus à futuris ſubditis publicum ſuæ ſufficientiæ, & dignitatis teſtimonium haberet, & propterea cum maiori amore, & fiducia à tota Religione ſuſciperetur. Ex quibus cauſis permoti Summi Pontifices nūquam Abbatum prouiſionem Epiſcopis tradiderūt, ſed eorum electio ſemper ad Monachorum Congregationem ſpectauit; facit id, quod habetur *lib. 2. Chronici Caſſinen. cap. 66.* de Conrado Imperatore, qui cùm anno 1038. tranſmiſſis Alpibus in Italiam veniſſet, adijt D. Benedicti Cœnobium Caſinenſe, vbi à Monachis exoratus, vt eis Abbatem conſtitueret, negauit ſuum eſſe, dicens *Vos vnum ex veſtris eligite.* Illis autem replicantibus, ſe non habere idoneum, incongruumque aſſerentibus, inter tot perturbationes in tanto apice quempiam ſine magno vigore, ac potentia ordinari, atque imò optare, vt ex ſuis magnum aliquem eis præficeret; Imperator nihilominus, in priori ſententia conſtans reſpondit, *Nequaquam, ſed de Congregatione veſtra præcipuè idoneum Abbatem vobis eligite.* Quod quidem innui etiam D. Pater Benedictus in ſua Regula, diſponens, Abbatem à Monachorum Congregatione eligendum eſſe, vt videre eſt *in 64. cap. Regulæ in principio* vbi agens de Abbatum electione, ait *In Abbatis ordinatione illa ſemper conſideretur ratio: vt hic conſtituatur, quem ſibi omnis concors Congregatio ſecundùm timorem Dei, ſiuè etiam pars quamuis parua Congregationis ſaniori, conſilio elegerit* & quòd Abbatum electio de iure communi ad Monachorum Congregationem ſpectet, notant. *Hoſt. in ſum. tit. de elect.* §. *quis poſſit eligere verſ. ſi non apparet. Panormit. in cap. officij num. 1. de elect. & in cap. cum dilectus de conſuetud. & in clem. & ſi principalis num. 5. de reſcript. Felin. in cap. ad petitionem num. 1. de accuſat gloſſ. in ca. ſtiant cuncti Verb. ſpectant de elect. in 6. Verall. deciſ. 296. p. 1. Nauarr. cōment. 3. de regul. num. 2. & lib. 1. conſ. 3. num. 3. tit. de elect. in non. Rota deciſ. 65 p. 1. recent. & deciſ. 296. num. 5 coram Illuſtriſſimo D. Coccino Decano,* quam deciſionem, quia pluriès in hac diſputatione allegatur, & plurimùm ad hanc materiam probandam conducit, ne aliunde eam emendicare ſit neceſſe, in calce præſentis quæſiti recenſere viſum fuit.

Nec obſtat *Concil. Toletanum* relatum *in dicto c. 1.* quia, iuxta *gloſſ.* ibi, verbum, *inſtituere* accipitur pro confirmare; antiquitus enim, antequam Reli-
2 giones exemptionis priuilegio gauderent, Abbates à ſuis Monachis electi, erant ab Epiſcopis confirmandi, vt *cap. cum monaſterium, de electione*; an autem ſit neceſſaria confirmatio, inferiùs agemus. Vel ſi verbum illud, *inſtituere,* propriè ſumatur, ait *gloſſ.* intelligendum eſſe cum limitatione, ſcilicèt quandò Monachi negligentes fuiſſent, aut indignum quem elegiſſent; & hanc expoſitionem *gloſſ.* ſequuntur ibi Doctores communiter, fundantes ſe in ſupra allegatis iuribus, quibus facultas eligendi Abbates Monachis tradita eſt, quæ iura cum ſint Gregorij, & Pelagij Summorum Pontificum, antiquiora ſunt Concilio Toletano quarto.

3 At licèt de iure communi verum ſit, Abbatum tam Generalium, quàm localium electionem ſpectare ad Religionem, ſiue Conuentum, de cuius Prælati electione agitur: nihilominùs hodiè Abbates locales apud Monaſticas, & etiam Canonicorum Regularium Congregationes ferè omnes non amplius à Religioſis illius Conuentus, cui præficiendus eſt Prælatus, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium, & ſuorum Definitorum eliguntur, vt patet ex vſu, et videre eſt ex ſpecialibus ipſarum Congregationum conſtitutionibus, quæ ab ipſis Regularibus præcipuè attendendæ ſunt, non autem illæ generales iuris communis
4 diſpoſitiones; quia generi per ſpeciem derogatur *cap. generi de regulis iur. in 6.* quæ conſtitutiones
5 ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio munitæ eſſe debent,

debent, cum ſint correctoriæ iuris communis, aliàs nullæ eſſent *cap. quòd ſuper his, de maiorit. & obed. Panormit. & Dec. in cap. ſi duobus de appellat. in terminis Nauar. lib. 1. conſ. 3. num. 1. tit. de elect. in nouis Roderic quaeſt. reg. tom. 3. q. 11. art. 1. Rota deciſ. 267. nu. 7. & 8. coram Gregorio XV.* Quòd ſint contra ius commune, patet, nam ſtatutũ dicitur contra ius commune, quando alicui legi, vel Canoni aduerſatur, *Rota deciſ. 297. nu. 1. par. 1. in Recent.* Ergò cum electio Abbatum localium de iure communi ad Conuentum ſpectet, (vt latiùs probauimus;) ſtatuere contrarium, eſt ſtatuere contra ius commune, quod clarè patet, & in terminis reſolutum fuit a *Rota d. deciſ. 65. nu. 9. par. 1. Recent.* Solum igitur Abbates Generales hodiè à Monachorum Congregatione eliguntur, & in aliquibus Nationibus, vt Gallia, & Germania etiam Abbates locales; propterea præſentem diſputationem de ele-
6 ctione canonica Abbatum hic inſeruimus. Vnum aduerto, quòd in prouiſione Abbatum localium, & aliorum Superiorum Regularium per Generalem, & Patres Definitores facienda etiam ſecretũ ſeruandum eſt, aliàs electio irrita eſſet; quia *Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. de regular. cap. 6.* diſtrictè præcipit, vt omnes Regularium Superiores per vota ſecreta eligi debeant, itaut ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur, aliàs electio ſecus celebrata irrita ſit.

Deciſio Sacræ Rotæ Romanæ coram Reuerendiſſimo Coccino Decano in cauſa Treueren. Abbatiæ Sancti Maximini.

Veneris 24. Ianuarij 1625.

Contra deciſionem in hac cauſa factam, in qua fuit reſolutum, electionem non ſubſtineri, tria opponebantur. Primum, quòd non omnes nullitates oppoſitæ ſubſiſterent. Secundum, quòd electores poſſunt iuuari conſuetudine hoc modo eligendi. Tertium, quòd in omnem euentum iſta erat electio per compromiſſum cum ſcrutinio mixtũ, & ideò poterat ſubſtineri. His tamen non obſtantibus, & cauſa maturè bis diſcuſſa DD. vnanimi voto perſtiterunt in reſolutis. Nullitates enim in deciſione firmatæ ſubſiſtunt; nam cum fuerit actum per viam ſcrutinij, in pluribus non fuit ſeruata forma tradita *in cap. quia propter de elect.* Primò, quia fuerunt electi tres ſcrutatores extra Collegium, & tres de Collegio, & tamen numerus non poteſt augeri, nec ſumi extra Collegium. Secundò, quia ſcrutatores extra Collegium ſcrutati ſũt votum fratris Antonij primi ſcrutatoris, & deindè præſente dicto Antonio votum Matthæi ſecundi ſcrutatoris, & demùm præſentibus Antonio, & Matthæo, votum Valentini tertij ſcrutatoris: vndè vota Antonij, & Matthæi corruunt. Tertiò quia exquiſitio ſuffragiorum fuit facta à ſcrutatoribus ſolùm extra Collegium, aſſidentibus tantùm tribus ſcrutatoribus de Collegio. Quartò, quia ſuffragia non fuerunt in ſcriptis redacta. Quintò, quia non fuerunt publicata vota, ſed tantùm electio, quæ ideò corruit, vt in *cap. quia propter de elect.* & latè in alia deciſione fuit dictum; ille enim *tex.* habet decretum irritans, vt in *ead. deciſ.* fuit deductum, & probat *tex. in cap. ſi cui de elect. in 6.* ibi ... *decernens, ſi aliter fierent, non valere, & gloſſ. ibidem* dicit, non valere ipſo iure. Quare cum electio non fuerit canonica, S. D. N. illam confirmare non tenetur tàm ex diſpoſitione iuris communis, vt in *cap. quamquam de elect. in 6.* quod licèt procedat in electione Epiſcopatuũ, habet tamen locum etiam in alijs beneficijs Sed. Apoſtolicæ immediatè ſubiectis, *Roman. conſ. 332. nu. 11. gloſſ. in d. cap. quamquam in figurat. caſ.* Quàm etiam vigore concordatorum ibi ... *& lapſo dicto tempore*, de quo ſcilicet in *cap. cupientes 16. de elect. in 6. ſi non præſentatæ, vel ſi minùs canonicè præſentata fuerint electiones, prouidebimus.*

Neque eſt inſiſtendum in eo, quòd plerique DD. circa prædictas nullitates varient. Quia (vt fuit in prædicta deciſione firmatum) omnes nullitates deducuntur, ex quo, ſecundùm communem DD. opinionem, ſunt contra ſubſtantialia formæ *c. quia propter de elect.* quæ cõmunis opinio operatur, vt ita debeat intelligi tex. & ſi aliquid contrariũ fiat, non ſit contra communẽ ſententiã DD. ſed contra ipſum textũ, quem cõmunis ſchola ita interpretatur *Suarez de ll. lib. 6. cap. 1. nu. 5. verſ. de hac igitur interpretatione.* Nec ex verbo, exceperũt, deduci poteſt, quòd vota in ſcriptis fuerint recepta, cũ non fuerit additũ in ſcriptis, prout loquitur *Suet. Tranq.* de Tito Principe Romano ibi ... *è pluribus comperi, notis quoq; excipere velociſſimè ſolitũ, &c.* & licèt ſcriptores, & Notarij vocentur exceptores *in §. deindè, vbi gloſſ. in verb. exceptorem Auth. de defenſ. Ciuit. & in l. exceptores, vbi gloſſ. 1. C. de numer. actuar. lib. 12.* id tamen non concludit, quod dicendo exceperunt, in ſcriptis excepiſſe intelligendum ſit, quid enim hoc verbum de per ſe poſitum importet, ipſi Grammatici benè diſcutiunt. Ad id verò, quod in deciſ. dicitur nempè ſcrutatores tantùm extra Collegium vota exquiſiuiſſe, aſſiſtentibus ijs Collegio, quod eſt contra formam cap. quia propter; dum reſpondebatur, quod ſufficiat præſentia, & conſenſus ex *Innoc. in cap. in Geneſi num. 5. de elect. & ex gloſſ. in cap. ſicut in verb. per vnum de elect. in 6.* fuit replicatum, quòd *gloſſ. Innoc. & alij alleg.* non loquantur in his terminis. Quidquid autem dicen͂ eſſet, an vnus ex ſcrutatoribus poſſit tantùm ſcribere, cedulaſq; recipere, illud certum eſt, quòd omnes ſcrutatores debent exquirere: hic verò tres tantùm ſcrutatores extra Collegium exquiſiuerunt, ſcrutatoribus de Collegio aſſidentibus. Nec debuit allegari, quòd decretum irritans in d. cap. quia propter appoſitum referatur ſolummodò ad formulas electionum, itaut prohibeat omnem aliam formam, quàm ſcrutinij compromiſſi, & quaſi per inſpirationem, non autem referatur ad ſolemnitates circa ſcrutinium diſpoſitas. Quia iſte intellectus nè dum eſt valdè ſubtilis, & nouus, ſed contra *tex. expreſſum in cap. Eccleſia veſtra 57. §. deniquè de elect. Roman. conſ. 332. num. 12.* & contra alium *tex. in cap. ſi cui eod. tit. in 6.* ibi *talis electio cum præter formas, quas generale Concil. ſeruari ſtatuit in electionibus celebrandis decernens, ſi aliter fierent, non valere.*

Quan-

Quantum attinet ad ſecundum caput, quòd ſcilicet in hac electione fuerit ſeruata forma conſuetudinis huius Eccleſiæ, & ideò non fuerit opus ſeruari formam cap. quia propter, cum lex per cõtrariam conſuetudinem, etiam quòd habeat decretum irritans, abrogetur, *Suarez de ll. lib. 7. cap. 19. nu. 14.* Tres fuerunt datæ reſponſiones. Prima, illam conſuetudinem non probari. Secunda, non ſuffragari, cum non adſit expreſſus Papæ conſenſus. Tertia, eò magis non ſuffragari, quia nec adeſt ſcientia Papæ. Quòd non probetur conſuetudo, ſatis patet, quia illa non inducitur, ſi vario modo fuit ſeruatum, quia requirit actus vniformes. *Bart. in l. 2. in fin. princ. ff. ſol. matr. Dec. conſ. 214. num. 2. verſ. 2. hoc idem, & per tot. & conſ. 129. col. 2. Alex. conſ 5. lib. 5. & conſ. 173. per tot. lib. 6. Roland. conſ. 2. nu. 118. & ſeq. lib. 1. & conſ. 87. nu. 53. lib. 2. & conſ. 13. n. 18. & nu. 20.* vbi, quòd nullus diſcrepat *lib. 4. Aym. conſ. 96. nu. 5. Rimin iun. conſ. 264. nu. 28. & 29. lib. 3. & conſ. 265. nu. 25.* Et quando conſuetudo eſt varia, quòd non recedatur à iure communi. *Natt. conſ. 132. in fin. & conſ. 309 nu. 9. Roland. d. conſ. 87. nu. 53. lib. 2. Curt. iun. conſ. 260 nu. 20. lib. 3.* In propoſito autem electiones, in quibus fit fundamentum, vniformes minimè ſunt In illa enim de anno 1502. ſub Alex. VI. vota fuerunt redacta in ſcriptis, & tàm ſcrutatores de Collegio, quàm extra ſuffragia exquiſiuerunt. In alia facta de anno 1514. ſub Leone X. fuerunt electi tres ſcrutatores de Collegio, & vota in ſcriptis redacta. In alia de anno 1525. ſub Clem. VII. tres tantùm de Collegio ſcrutatores fuerunt electi, & ſuffragia pariter redacta in ſcriptis. Sub Pio V. de anno 1565. tres etiam ſcrutatores de Collegio tantùm fuerunt adhibiti. Sub Greg. XIII. de anno 1581. ſuffragia fuerunt per Notarios ſcripta, quod eſt de Iure permiſſum *gloſſ. in d. cap. quia propter* in verbo *redacta.* ſola enim quæſtio eſt, An laicus Notarius poſſit ſcribere, vt per Doctores ibidem. Vltima verò ſub S. mem. Greg. XV. de anno 1521. ſatis annuit, vota fuiſſe in ſcriptis redacta, cum in ea dicatur, quòd in præſentia Notarij vota ſcrutata fuerunt.

Fuit præterea ex abundanti conſideratum, quòd tempore Clem. VII. fuit electus Ioannes de Cellis, & non datur alia electio vſque ad tempus Pij V. & tamen electiones intermedias aſſumſe, non eſt ambigendum, cum ſub Pio V. non fuerit facta electio per obitum dicti Ioannis, ſed cuiuſdam Petri, prout fuerunt etiam electiones intermediæ inter Gregor. XIII. & S. mem. Greg. XV. tempore enim illius fuit electus quidam Bernerus, & ſub vltimo Greg. fuit facta electio per obitum Nicolai, & ſic non rectè deducitur ſtatus electionum. Fuit inſuper ponderatum, quòd in electione ſub Alex. VI. fuit facta mentio electionum, de quibus in cap. quia propter, & ſub Pio V. dixerunt electores, quòd volebant procedere per viam ſcrutinij. Sub Greg. XIII. expreſsè etiam fuit dictum, quòd ex tribus modis eligendi, nimirùm per ſcrutinium, per compromiſſum, & quaſi per inſpirationem, viam ſcrutinij elegerunt. Et in poſtrema ſub S. mem. Greg. XV. dicatur, quòd viduatæ Eccleſiæ per viam ſcrutinij intendebant prouidere. Ex quo igitur viam ſcrutinij cenſuerunt eligendam, cenſendum eſt, viam ordinariam elegiſſe, ſcilicet, iuxta terminos *c. quia propter Specul in rubr. de elect nu. 12.* Si verò dictam formam ſeruare neſcientes errarunt, non poteſt dici, aliquam conſuetudinem induxiſſe, quæ ex certa ſcientia, non ex errore debet induci *gloſſ. in cap. fin. in verb. legitimè verſ. item quòd ex certa ſcientia,* & ibi etiam *Abbas nu 12. de conſuet. Silueſt. in verb. conſuetudo q. 4. Tabien. notab. 7. nu. 8. Medic. de leg. par. 2. q. 14. nu. 5.*

Secundò fuit principaliter reſponſum, quòd ad inducendam conſuetudinem contra Canones, requiritur ſcientia, & expreſſus conſenſus Papæ, aliàs nunquam per contrariã conſuetudinem lex abrogatur. Quia Summus Pontifex non habet poteſtatem à populo, ſed immediatè à Deo, & ideò non eſt populus, qui inducit conſuetudinem contra Canones, ſed auctoritas Papæ permittentis, *Abb. in cap. fin. nu 8. in fin de conſuet. Salaſ. de ll. q. 97 tract. 14. diſp 19. ſect. 6. nu. 59. verſ. hac ſententia.* Quod in lege Ciuili ſecus eſt, nam lex Ciuilis tendit ad bonum publicum, & in vtilitatem priuatorum; vndè ſi populus vult ſibi præiudicium inferre, Principes ſib eodem populo poteſtatem habentes nõ curant, *l. de quibus verſ. nam cum ipſe ff. de leg. S. Thom. 1. 2. quæst. 47. art. 3. in reſp. ad 3. Abb. in cap. fin. nu. 9. de conſuet. Driedon. de liber. Christ. c. 11. antè fin.* Ius autem canonicũ principaliter intendit hominem in Deum dirigere, & venit ab bonum publicum Eccleſiaſticum, & cum ſit inſtitutum à poteſtate ſpirituali, illa non poteſt in laicos cadere *Abb. & Driedon.* locis præcitatis. Hinc ergò cùm conſenſus Papæ operetur ad iſtam conſuetudinem inducendam, requiritur illius certa ſcientia, itaut non ſufficiat error, vt dictum eſt, & inſimul requiritur animus inducendi conſuetudinem *gloſſ. in d. cap. fin. in verbo legitimè,* vbi *Abb. nu. 17 & facit tex. in lege 1. C quæ ſit long. conſuet.* Quarè ſi conſenſus Papæ eſt ille, qui conſuetudinem inducit, & etiam ad hunc effectum requiritur certa ſcientia, & voluntas inducendi conſuetudinem: non poteſt deduci voluntas, niſi expreſſus conſenſus adſit; multa enim per patientiam tolerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iuſtitia, toleranda non eſſent, vt dicit *tex. in cap. cum iamdudum 18. in fin. de preb* quem in puncto allegat *gloſſ. in c. leges. in verb. abrogatæ diſtinct. 4.* & ex iſtis rationibus conuincitur, *Vaſq. q. 2. artic. 97. diſp. 177. c. 12.* dum dicit, nihil referre, quòd Papa recipiat poteſtatem à Deo, & non à populo, vt conſenſus eius tacitus non poſſit operari ad derogandum ſuæ legi; vt enim ex prædictis apparet multùm refert, quod Papa immediatè poteſtatem habeat à Deo. In hoc autem caſu nedùm non adeſt expreſſus conſenſus Summorũ Pontificum, ſed nec etiã ſcientia, vt in tertia reſponſione oſtendemus.

Et quòd requiratur nedùm ſcientia, ſed etiam expreſſus Papæ conſenſus ad inducendam conſuetudinem contra canones, etiam quantocunque temporis ſpatio illa fuerit ſeruata, tenent, *gloſſ. in d. c. leges* in verbo *abrogat. diſtinct. 4. Archid. in c. cum de benefic. num. 3. circa med. verſ. nam. & ibi notat de preben in 6.* vbi optimè dicit, eatum eſſe expreſſum in *cap. conſequenti & in c. nolite 11. diſtinct. c. facta 9. q. 3.*

95. & c. illud, & c. ridiculum 12. diſtinct. Io. Andr. in d. cap. cum de beneficio poſt princ. Gemin. num. 6. Franch. nu. 3. & 4. S. Antonin. in ſumm. part. 1. tit. 16. c. vnic §. 2. ante fin. Verſ. dicit autem Ioannes. Io. de Sales de ll. q. 97. tract. 14. diſput. 19. n. 62. in fin. quam ſententiam ſequuta fuit *Rota in Romana obſeruationis contractus 23. Octobris 1551. coram Chiſſanen. relata apud Verall. deciſ. 204 nu. 3. par. 3. & in Romana concordiae S. Petri 12. Febr. 1610. coram Reuerendiß. D. meo Caualerio, nunc S. D. N. Datario*, quæ eò magis de plano procedunt cum cap. quia propter habeat decretum irritans, vt conſiderant *Archid. Io. Andr. Gemin, & Franch. locis praedictis*, cui ſententiæ conſonat etiam dictum *Goffr. & Innoc. in cap. ad noſtram in princ. de probat.* vbi lex, quæ eſt contra ius commune, non debet ſeruari, cum non ſit inducta de certa ſcientia eius, cuius eſt condere, & mutare legem, *l. de quibus, ff. de ll.*

Tertiò principaliter etiam fuit reſponſum, quòd communis, & indubitata concluſio eſt, legem Papæ non poſſe abrogari ſaltem abſque illius ſcientia, vt egregiè probat *Driedon. de libert. Chriſt. d. lib. 1. cap. 2. in fin. Vaſquez ad S. Thom. 1. 2. q 97.* & hanc opinionem ab omnibus teneri, affirmat *Petrus de Lorca ad 1. 2. S. Thom. in tit. de ll. diſp. 29. in princ.* & latè fuit deductum in d. cauſa Romana concordiæ S. Petri. Quæ ſcientia, ex qua arguitur conſenſus, hic non adeſt, ſed error, qui non ſufficit ad inducendam conſuetudinem, vt ſupra eſt dictum. Scientia enim Summorũ Pontificum, quæ deducitur ex confirmationibus; non adeſt, cum electiones nullas confirmauerit abſque certa ſcientia, *Bar. in l. ſi conſtet. 12. num. 1 ff de appellat.* vbi quòd per confirmationem non confirmatur electio inualida, niſi fieret ex certa ſcientia, *Bald. in l. nominationes 27. nu. 2. verſ. in dic. C. de appellat.* vbi quòd confirmatio ſuperioris non purgat vitium electionis, niſi Princeps confirmet ex plenitudine poteſtatis; & loquitur in terminis electionis, in qua non fuit ſeruata forma, *cap. quia propter. Franc. Marc. dec. 227. n. 5. & 6 par. 1. Innoc. in cap. cum dilecti 32. nu. 1. de elect. Alex. conſ. 58. nu. 8. lib. 1.* vbi quòd nec certa ſcientia præſumitur, niſi probetur. In propoſito autem ſiuè dicamus, verba confirmationum de per ſe importare, quòd Papa ex certa ſcientia confirmauerit, ſiue non; Nihilominus vtcunque ſit, veritas eſt, quòd cum Summi Pontifices confirmauerint electiones tamquam canonicas, & verè non ſint tales, cum in illis non fuerit inſertus tenor: præſumuntur circumuenti ab ijs, quibus electiones examinandas mandarunt, *Felin. in cap. cum à nobis, num. 3. de teſt. Ruin. conſ. 41. nu. 15. verſ. 2. reſpondendum lib. 1. Gabr. concl. 1. nu. 42. & ſeqq de probat.*

Neque facit, quòd quandò interuenit conſenſus de iure naturali requiſitus, electio dicatur canonica. *Innoc. in c. cum ſicut, nu. 7. Compoſt. col. 6. in princ. num. 17. verſ. item quaero de elect. Archid. in cap. nullus, nu. 2. eod tit. Franc. Marc. deciſ. 1312. nu. 1. in fin. par. 1.* & in dictis electionibus interuenerit conſenſus de iure naturæ requiſitus, & propterea tanquam canonicæ potuerunt confirmari, *Innoc. in d. cap. quod ſicut, nu. 23. verſ. circa primum, Io. Anan. nu. 7. Bellam. nu. 50.* Quia fuit reſponſum, electionem triplici modo dici canonicam. Largè, ſtrictè, & ſtrictiùs, vt per *Gemin. in conſ. 88. nu. 4.* Strictiùs dicitur canonica electio, quando omnia interueniunt quæ ſunt de ſubſtantia, & ſolemnitate, quæ ſi omittantur, electio eſt nulla, vt in *d. c. quia propter.* Strictè dicitur, quando ſeruantur illa, quæ ſunt de ſubſtantia: omiſſis tamen his, quæ pertinent ad ſolemnitatem, vt puta vocatio abſentium, &c. iſto caſu electio non eſt nulla, ſed venit annullanda, vt in *c. quod ſicut 28. de elect.* Largè dicitur canonica, quando non ſunt ſeruata ſubſtantialia, nec alia ſolemnia requiſita à iure poſitiuo, ſed habet tantùm validitatem iuris naturalis, vt quia ſcilicèt habet conſenſum eligentium, & iſta de iure non eſt valida, vt in *d. c. quia propter, & in cap. ſicut de elect. in 6.* Vbi autem Papa appellat electiones. canonicas, cenſendum eſt, intellexiſſe, de elect. canonicis ſtrictiori modo, cum iura tales approbent, & illud eſt proprium ſignificatum, quod communiter iura recipiunt: dum enim dicunt canonicam, intelligunt de valida, vt patet, in *cap. poſtulaſti in princ. de cleric. excomm. miniſtr.* & à propria verborum ſignificatione recedendum non eſt, *l. non aliter, ff de lega. 3. cap. in noſtra de iure iur. & in cap. propterea de verb. ſignificat.* Ita egregiè *Gemin. d. conſ. 88. nu. 4.* & benè *Rebuff. in prax. tit. canonica inſtit. qua dicatur*, vbi quòd ſolùm illa dicitur canonica, quæ fit ſecundùm canones, *cap. cum aliter de dolo, cap. grauis, de cenſ. cap. vnic. de ætat. & qualit. in 6.* nec poteſt dici canonica, quæ iure facta non ſit, *cap. 1. de elect.* Et ſi diceremus, Summos Pontifices non ita ſenſiſſe electiones canonicas: confirmationes tanquam non factæ ex certa ſcientia corruerent, vt ſupra oſtenſum eſt.

Neque debuit allegari, quòd in Concordatis habeatur, Papam confirmaturum electiones canonicas, & Concordata debeant intelligi iuxtà terminos *Cõcil. Baſileen. ſeſſ. 38. de elect.* in quo fuit ſtatutum, quòd electiones factæ ab omnibus, vel à maiori parte, etiam ſi reliqua electionis formam concernentia omiſſa fuerint, confirmari deberent. Nam vt plenè ſatisfiat huic prætenſæ vanitati, & minùs dignæ, vt à Catholicis allegetur, Concordata continent. Placet nobis, quòd in Metropolitanis, & Cathedralibus, &c. & Monaſterijs immediatè ſubiectis Sedi Apoſtolicæ fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus conſtitutum in *conſtit. fel. rec. Nicolai PP. III.* incipit: *Cupientes* expectabimus, & lapſo dicto tempore ſi non præſentatæ, vel ſi minùs canonicè præſentatæ fuerint, prouidebimus, &c. etſi canonicæ fuerint, eas confirmabimus, niſi ex rationabili, & euidenti cauſa, &c. de digniori, & vtiliori perſona duxerimus prouidendũ, &c. Huiuſmodi Concordata, quòd ſint intelligenda de electionibus ſtrictiori modo acceptis, hoc eſt, iuxta formam *cap. quia propter dicit Henr. Caniſ. in annotat. ad d. Concordata*, & probatur ex verbis illis, ſi præſentatæ minùs canonicè fuerint, quæ verba ſunt deſumpta ex *text. in cap. quamquam de elect. in 6.* vbi minùs canonicas appellat illas electiones, quæ fiunt contra formam Concil. generalis,

lis,quæ eſt forma *c.quia propter*, vt notat, *gloſſ.ibidem*, & hæc ſatis probant omnia ſuperiùs deducta ad interpretationem verbi *canonicas* poſiti in confirmationibus, & *Aeneas Sil.in eius epiſt.*338. *Martino Mayer Archiepiſcopi Moguntini Cancellario miſſa ſub Dat. Romæ* 12. *Kal. Octobris* 1457. & ſic ſtatim poſt Concordata videtur illa intelligere de elect. canonicis, prout de iure communi. Inquit enim. *Nulla electio reiecta eſt,quam conſtit. fuiſſe canonicam; Pontificalis Eccleſia in Alemania nulla reſeruata eſt ſpecialiter D. N. contra Concordata veſtra, &c.*

Et hoc poſito,inanis etiam eſt prætenſio, quòd Cōcordata ſint intelligenda iuxtà determinationē Concilij Baſileeñ,quia licèt illud in principio fuerit Oecumenicum, eò quòd auctoritate Summi Pontificis fuerit indictum ſub præſidio Iuliani Cardin.Cæſarini,& proſequutum, donec illicita poteſtate vſurpata, & in Pontificem Romanum omni iudicio, & ſubiectioni coactiuæ iure diuino exemptum iuditium ſuum ipſi conuerterent, & Pontifex Legatum ſuum,omnesq; alios Epiſcopos auocaret. Quando verò poſt horum diſceſſum Synodus ſub præſidio Cardinalis Arelateñ continuata, inuitoq; Pontifice prorogata eſt, non tantùm Oecumenica,verùm etiam legitima Synodus eſſe deſijt. Nam eo tempore, quo Concilium in Pontificem ſententiam pronunciare auſum eſt, omneſq;præcipui Epiſcopi diſceſſerant, & Cardinalis Arelateñ præſidendi ſibi munus aſſumpſerat, quia Epiſcopi pauciſſimi erant, introduxerunt in Synodū ingentē presbyterorū multitudinem, ita vt contra omnem formā Conciliorū, non Epiſcoporū,ſed presbyterorū Synodus eſſet;& Deus opt. max.ſententiā ſuā dicere volens, tàm horribili peſte Baſileā affligebat, vt maior pars eorum,qui remanſerant in Conciliabulo,vel extincti,vel ſecedere coacti fuerint, vt refert *Aen.Silu.in hiſt.Concil. Baſil.* cui ipſe interfuit,quod Concilium in *Concil.* Lateraneñ vltimo ſub Iulio II. Seſſ.4.ſub Leone X. ſeſſ. 11. appellatur ſchiſmaticum, ſeditioſum, & nullius prorſus auctoritatis; & S. mem. Eug IV. ad orationem habitam per Ioannem Bachenſtein, & petitionem factam nomine Concilij Baſileeñ inter alia, cum peteretur obſeruatio decreti de electionibus,præmiſſa reſponſione, quòd ſemper eius intentionis fuit,inuigilare in his, quæ honorem Dei,ſalutem animarū, ac bonum totius Eccleſiæ, & Reip.Chriſtianæ concernerent,ſignanter ad extirpationem hæreſium,reformationem morum, ac pacem populi Chriſtiani: ad ſpecialiter petita ſic reſpondit. Quantū autem ad negotium indulgentiarum,electionum,annatarum, cauſarum, & vacationum ſcriptorum,& abbreuiatorum Romanæ Curiæ, quia materiæ grandes ſunt, & diſcuſſione, & declaratione indigent,ſe vnà cum fratribus ſuis S. R. E. Cardinalibus decreuiſſe reſpondere per ſuos Concilio, quòd quamprimùm facere intendit, ſperans reſponſiones ſuas tales eſſe debere, quæ iuſtitiæ, & honeſtati conueniant, ipſiq; Concilio, & omnibus piè ſentientibus ad Dei honorem,charitatem, & pacem, ac bonum vniuerſalis Eccleſiæ gratæ, & acceptæ meritò ſint futuræ. Ita habetur *tom.* 4. *par.*1.*Concilior. Colon. impr. in append.fol.* 177. *& ſeqq. & fol.* 179. *habetur prędicta reſponſio.*

Neque dici poteſt,Concordata eſſe intelligenda iuxta *Concil.Baſilien.*ex quo Nicolaus V.qui Concordata fecit,decreta *Concilio Baſileen.* confirmauerit, vt patet in eius Bulla,& refert *Aeneas Sil. & Gobilin.* locis citatis, & ideò Concordata debent intelligi iuxta ſtatuta *Concil.Baſileen.* per eundem Pontificem confirmata. Quia hoc eſt merum figmentum: cū Concordata habeant Dat Kal.Aprilis 1447. Bulla autem habet Datum ſub 14. Kal. Iul. 1449. et ſic de tempore Concord Bulla non erat in rerum natura. Veritas tamen eſt, quòd Nicolaus V. non confirmauit decreta Concilij, ſed pro bono pacis electiones factas in obedientia *Concil.Baſileen.* vt patet in prædicta Bulla, quæ habetur in *d. tom.*4 *par* 1. *fol.* 96. cuius hæc ſunt verba formalia: *Nicolaus,&c. quaſcunque promotiones, electiones, confirmationes, poſtulationum admiſſiones, translationes, commendas, adminiſtrationes, prouiſiones, reſeruationes, vniones, incorporationes, reuocationes,pallij donationes,conſecrationes,perſonarum benedictiones,de Ordine ad Ordinem translationes, infeudationes, abſolutiones, liberationes, quietationes ſuper quibuſcunq; debitis ratione decimarum, indulgentiarum,annatarum:diſpenſationes, tàm ſuper ætatis quàm natalium, & aliarum inhabilitatum defectus, &c. ac omnia, & ſingula, tàm iuſtitiam, quàm gratiam concernentia, ſiuè in foro conſcientiæ, vel contentioſo in perſonis,& locis, quæ tempore conceſſionis, & aliorum pręmiſſorum obedíuerunt prædicto Vener. ac Cariſſ. fratri noſtro Amedeo Cardinali Felici V. nominato, ac congregatis (ſ. in Concil.Baſil.) aut alterius eorum auctoritate, etiam de latere Legatos, ſeù delegatos ab eis poteſtatem habentes coniunctim, vel diuiſim qualitercunque facta, geſta. conceſſa, indulta, data, diſpoſita, & ordinata, etiamſi maiora, aut grauiora, aut alterius cuiuſcunque naturæ à præmiſſis exiſtant, & ſpecialem requirentia expreſſionem cum omnibus,& ſingulis inde ſequutis,& ac etiam omnia, & ſingula per Ordinarios in dictis locis facta pro bono pacis, & vnionis Eccleſiæ,motu proprio, & ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,de conſenſu venerabilium Fratrum noſtrorum S.R. E. Cardinalium,pręſentium ſerie approbamus, ratificamus, & confirmamus, rataq; & firma fieri volumus, &c.* & quamuis prædicta clariſſ. ſint, poteſt tamen addi, quòd ſi geſta *Concil. Baſil.* fuiſſent confirmata,fruſtra in *Concil. Lateranen. ſub. Iulio II. & Leone X. ſeſſ.*4.& 11. vt ſupra relatum eſt, illud fuiſſet appellatum ſchiſmaticum, ſeditioſum, & nullius prorſus auctoritatis: & incaſſum, dum in eodem Cōcil.Lateraneñ improbantur acta Baſileeñ, fuiſſent facta Concordata cum Rege Franciæ.

Et *Aeneas Silu. Epiſt.*369.*ſub Dat.Romę* 8. *Auguſti* 1457. ſcribens d. Martino Mayer Cancellario Archiepiſcopi Moguntini, non dicit,decreta Concilij fuiſſe confirmata, imò totum oppoſitum, ſiq; aliter diceret,falſum eſſet. Audiatur ipſemet loquens ibi, *ſed vt ad querelas tuas veniamus,dicimus tibi dignum eſſe, vt compactata cum veſtra natione ſeruentur, &c. Verùm cum dicis,decreta Concil. Baſil.*

non

non cuſtodiri, idq; putas iniurioſum eſſe nationi, indignam dicimus eſſe querelam tuam; propter decreta enim Baſileen. Concilij inter Sedem Apoſtol. & nationem veſtram diſſidium cœpit: cum vos illa prorſus ſeruanda diceretis: Apoſtolica verò Sedes omnia rejiceret. Itaque fuit denique compoſitio facta. ſ. Concordata, *in qua nos Imperatorio nomine interfuimus, eam certam legem dedit deinde inuiolabiliter obſeruandam, per quam aliqua ex decretis Concil. prædicti recepta videtur, aliqua reiecta:* hoc eſt, fuerũt facta Cõcordata, per quæ aliquid fuit cõceſsũ nationi; non autem ſimpliciter dicit, quòd per Cõcordata geſta in Cõcilio Baſileen. fuerũt cõfirmata, & ſubditur. *Itaq; nõ iuſtè agis, ſi per omnia ſeruanda eſſe decreta contendis,* & ſequitur ibidem, *ſed venio ad electiones, quas paſſim contemni refers, hoc non inuenimus, ità eſſe, vt aſſeris; nam poſtquam ex Alemania huc venimus, plures Eccleſiæ Cathedrales eiuſdem nationis vacauerũt; in quibus, vel poſtulationes factæ, vel electiones fuere. De poſtulationibus, nihil eſt, quod obijci poſſit, nam illæ ex gratia pendent etiam vetuſto iure, liberumque eſt Pontifici Maximo, eas admittere, vel rejcere; electiones autem ſi canonicæ fuerint, compactatorum vigore confirmationem merentur, nec repelli poſſunt niſi de vtiliori perſona Romanus Pontifex de conſilio Fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium duxerit prouidendum; ſed neque hic eſt aliquid, quod reprehendi meritò poſſit.* Et ſic apparet, quòd refert tenorem Concordatorum, & intelligit de electionibus canonicis, prout de iure communi, non autem iuxta diſpoſita in prædicto Conciliabulo, & ſubſequitur idem Aeneas; *de tempore dicimus, quo Romanam Curiam ſequimur. Neque enim (iam bienniũ tantùm eſt, quòd hic ſumus) vlla electio huc allata eſt, quæ ritè, & canonicè comperta ſit; nam Traiectenſis electio, de qua magni rumores habiti ſunt, in perſonam excommunicati ceciderat: alia verò alios defectus habuere,* & concludendo dicit. *Itaque vides, non eſſe, cur veſtra natio circa electiones iuſtam querelam habeat, &c.*

Et non aduerſatur idem *Aen: Silu.* ſed fauet in *Apologia ad eundem Martinum Mayer fol. 672.* ſecundũ paruam impreſſionem: ibi enim recenſet obitum Eugenij IV. & creationem Nicolai V. quòdque miſerit Legatum in Germaniam Ioannem Cardinalem S. Angeli [coram quo, inquit, diſceptatum eſt, quonam pacto Pontifici Nicolao parendum eſſet, erant, qui decreta Baſilien. Concilij omnia ſuſcipienda contenderent, illiſq; ſalui, Papæ obediendum. Contra Legatus Apoſtolicus eius Cõc. legibus, quòd Romana Sedes refutaſſet, nullam ineſſe vim aiebat. Alij, quibus media ſentẽtia placebat, verum Baſileæ Concilium aliquando aſſirmabant, eiuſque temporis conſtitutiones haudquaquam reijciendas eſſe putabant. Poſtremò eo modo concordiæ locus fuit, vt ſententia quorumdam decretorum Baſileeñ. Concilij reciperetur: reliqua verò eius ſtatuta reiecta viderentur] Hæc verba non ſunt intelligenda, quòd decreta Concilij fuerint approbata, ſed quòd in Cõcordatis aliquid fuerit conuentum, prout diſpoſitum fuerat in Conc. Baſileen. & quoad formam electionum, quòd Concordata non ſequantur diſpoſita in *Conc. Baſileen.* literis rotundis *idem Aen.* aſſerit ibi, *Sed pergis vlteriùs, & concordiæ formulam attingens decretum ſuper electionibus in Baſilea promulgatum, tanquam receptum in conuentionibus videatur, infringi, rejcique contendis: inexcuſabilem eſſe Romanum Pontificem arbitraris, & prorſus iniuſtum, qui cunctis electionibus aduerſetur, nec tolerabile hoc tuæ genti eſſe exiſtimas, nec tibi reſponderi poſſe in hac parte confidis.* Sed ſubſequitur prædictæ obiectioni talis reſponſio: *Falleris haud modicè noſtro iudicio, quemadmodum clariùs tibi oſtendemus; nam formulam concordiæ, quæ reſpicit electiones, hunc ſenſum habet, illas enim in Eccleſijs Cathedralibus, & ex Monaſterijs expectari iubet per tempora, quæ ſunt à iure ſtatuta, eaſque ſi canonicæ fuerint, confirmari, niſi Romanus Pontifex de perſona, quæ ſit magis idonea electo, vacanti Eccleſiæ de conſilio Fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium prouidendum duxerit.* Et ſic verbis, quibus nihil poteſt obijci, dicit, Cõcordata circa electiones non eſſe intelligenda, vt ſcilicet electiones ſubſiſtant, ſi iuxta tenorem Concil. Baſileen. fiant; ſed ſolùm quòd ſuſtineantur, ſi ſecundùm Canones factæ fuerint; & tamen recenſet plures electiones, quas Summi Pontifices tanquam canonicas confirmarũt, alias verò tanquam minùs canonicas reiecerunt. Denique *Gobelin. in comm. Pij II.* qui fuit idem *Aeneas Silu.* ita in minoribus appellatus, *fol. 12. ſecundùm magn. impreſſ. & fol. 20. ſecundum paruam verſ. interea Ioannes,* refert, quòd Legati Romam miſſi retulerunt, Eugenium duriſſimè reſpondiſſe, & quòd *Aen. Silu.* alias notulas compoſuit, quæ Eugenio mitterentur, vt verè poſtea Romam miſſæ fuerũt; ſed hoc non tangit negocij veritatem, quæ clarè eluceſcit ex ſupra deductis.

Quantum attinet ad tertium principale caput oppoſitum, nempè, quòd iſta nõ fuerit electio ſimpliciter per ſcrutinium, ſed per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum, quæ forma eligendi eſt canonica . . . putà ſi ita compromiſſum ſit, vt compromiſſarij ipſi exquirant vota ſingulorum, illumque eligant, in quem maior, & ſanior pars conſenſerit, vt eſt conſtitutio Innocentij III. de qua in *cap. cum dilectus 32. de elect.* quæ non fuit reuocata per conſtitutionem *Alex. III. in Concil. generali de anno* 1215. de quo in dicto *ca. quia propter,* vt declarat Bonif. VIII. *in cap. cum expediat 29. de elect. in 6. cap. ſi cui 27. eod. tit. Caniſ. in Compen. iur. canon. in tit. de elect. cap. de concurſ. comprom. cum ſcrutin. Baiſ. de elect. par. 3. cap. 17. num. 4. verſ. aliquando autem.* Ceterùm, quòd iſta forma ſit canonica, non negatur, ſed factum negatur, non enim fuit proceſſum per viam compromiſſi cum ſcrutinio mixti, quia compromiſſum, aut fit expreſsè, aut tacitè ex verbis inducitur, vt ſentit *Petr. de Baiſ. ead. par. 3. cap. 17. num. 1. in fin. de elect. & Specul. in rubr. eiuſdem tituli num. 13.* In hoc autem caſu neutrum adeſt. Non expreſſum, quia congregato Capitulo, is, qui habet in Capitulo primam vocem, vel alius de mandato Capituli, ſeu quiuis etiam ſine mandato, Capitulo tamen non contradicente, requirit primò ſingulos ſingillatim, an placeat procedere hac forma compromiſſi, & omnibus conſentientibus, itaut nullus omninò diſcrepet, debet requirere

eos

eos iterum, quibuſnam perſonis, & per quem modum velint eis committere vices ſuas, & omnibus de perſonis concordantibus, & de modo; tunc omnes ſimul, vel vnus nomine omnium in perſonas huiuſmodi eligendas trasferat poteſtatem; ſi verò Capitulum nolit in compromiſſarios conuenire, poſſunt eo caſu, vt citiùs ad concordiam deueniatur, vni vel pluribus, qui vice omnium eligant cõpromiſſarios, committere vices ſuas. *Ità Mandag. de elect. par. 1. cap. 39. Compoſtell. in cap. quia propter num. 26. verſ. quaro modò*, & ibi *Bellam. in §. vel ſaltem num. 7. eod. tit.* & de hoc debet confici publicum inſtrumentum, *Specul. in tit. de elect. §. 2. in prin. Bertach. de epiſc. par. 1. lib. 3. quaeſt. 49. num. 93. Idem Specul. in cap de via compromiß. num. 4.* & hoc caſu quæſtio eſt, vt per *Bart. in l. inſtitutio num. 3. ff. de cond. inſtit.* an duo ſint conficienda inſtrumenta, vt ſcilicet vnum contineat. *Nos eligimus, quem tales compromiſſarij nominabunt*; & alterum. *Eligimus illum quando tales compromiſſarij nominabunt*. Tamen idem *Bart.* concludit, quòd licèt de iure duo eſſent conficienda, de conſuetudine contrarium ſeruatur. Hanc autem formam hic non fuiſſe ſeruatam, certum eſt, cum nihil tale legatur in inſtrumento S.D.N. tranſmiſſo.

Reliquum eſt, vt videatur, an adſit compromiſſum cum ſcrutinio mixtum ſaltem tacitè. Abbas Richardotus fuit electus Præſidens Capituli, & ea, quæ vti talis geſſit, geſſit in præſentia Abbatis Treueren. & S. Matthiæ; fuerunt etiam electi tres ſcrutatores de Collegio, quibus, & ante nominatis Abbatibus fuit data, & conceſſa omnis authoritas, & poteſtas ſecretò, & ſingillatim vota omniũ, & ſingulorum ſcrutandi; quapropter hi fuerunt electi ſcrutatores, non compromiſſarij, vt ſcilicet eligerent per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum; vt enim ſuperiùs firmatum eſt, debet dari facultas, vt compromiſſarij vota ſingulorum exquirant, illumque eligant, in quem maior, & ſanior pars conſenſerit, dicto *cap. cum dilectus 32. de elect.* quem ità explicat *gloß. in cap. cum expediat*, quæ eſt prima, & incipit *pro intellectu de elect.* Et quamuis in dicto inſtrumento ſubdatur [& facta collatione numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meritum, fuit data poteſtas, illum in Abbatem nominandi, & publicandi, in quem omnes, vel maior pars Capituli inueniretur conſenſiſſe]; hæc tamen verba ſunt intelligenda, vt ſcilicet ſcrutatores poſſint nominare, hoc eſt, verbo pronunciare, ſeu proclamare, & publicare electionem factam à Capitulo; non autem quòd ipſi tanquam compromiſſarij poſſint eligere, quia poſt electionem factam à Capitulo electio pronunciatur, & publicatur, vt benè *Rebuff. ſuper Concord. rubr. de reg. ad Prælat. nomin. §. vlt. in verb. forma in 13. 15. & 16. requiſ. fol. 230. & 231.* & tunc demum data facultate nominandi, cenſeretur data etiam facultas eligendi, ſi conſtat, arbitros fuiſſe electos; & in iſtis terminis procedit *tex. in ca. cum in iure peritus 33. de elect.* vbi *Oſtien num. 13. verſ. ſed quidquid dicat Io. Andr. num. 8 Rebuff. in pract. de nomin. quaeſt. 1. num. 24.* hìc autem non fuerunt electi arbitri, ſed ſcrutatores, vt dictum eſt, & ideò illa facultas nominandi debet quoad publicationem cenſeri, vel ad ſummum data ad electionem nomine Capituli faciendam; cum de ſubſtantia ſit, vt vnus nomine Capituli eligat, vt in *in c. quia propter*, & ibi DD. quod clariùs ex modo procedendi, de quo ſtatim dicam, colligi poteſt.

Ceſſat denique omnis difficultas, quia in inſtrumento, quo petitur confirmatio, Capitulum his verbis loquitur [Atque pro publicatione noui electi Abbatis, & Paſtoris inſtantes per ſæpedictum D. Præſidentem expreſsè rogati, num actam per nos electionem ratam, firmãque haberemus.] Ex qua ſerie apparet, quòd Abbas non vocatur compromiſſarius, ſed præſidens, & non agitur de electione facta à compromiſſarijs, ſed ab ipſomet Capitulo; & quamuis in compromiſſis Capitulum cenſeatur eligere, quem arbitri nominabunt, *Compoſt. in cap. licèt num 7. de elect. Oſt. num. 14. verſ. vtique quia ex compromiſſis*; hic tamen Capitulum non loquitur de electione ipſius nomine facta à compromiſſarijs, ſed de electione ab ipſomet Capitulo facta; quod euidentius demonſtratur, quia Capitulum proclamari, & publicari fecit electionem per ipſum Præſidentem Richardotum: quod propriè conuenit electioni per ſcrutinium: facta enim collatione, debet ſequi communis electio per vnum nomine Capituli per verba ſingularis numeri & in *cap. cum ab vno de re iudic. in 6. cap. ſicut de elect. in 6. Franc. Marc. deciſ. 922. num. 2. lib. 1.* & iſta communis electio poteſt etiam fieri per extraneum, dummodo electores tacitè, vel expreſsè conſentiant, *Baiſ. in direct. elect. par. 3. cap. 33. num. 4. & ſeq.* Si igitur fuiſſet proceſſum per viam compromiſſi, vnus compromiſſarius omniũ compromiſſariorum vice eligere debuiſſet, vt putà dicendo. Ego N. compromiſſarius de conſenſu, & voluntate compromiſſariorum meorum eligo, &c. hanc formam ponit *Mirand. in Manu. Prælat. Regul. par. 2. quaeſt. 33. ar. 38. concluſ. 2.* & benè adaptatur; quando pronunciatio fit ſine ſcriptis *Mandagot. de elect. quaeſt. 59. form. 9* ponit aliam, quæ idẽ in ſubſtantia continet, & ſubijcit, opus eſſe, vt vnus vice omnium eligat, aliàs electio eſt nulla, *Oldrad. conſ. 184. in princ. Roman. conſ. 216. num. 4. verſ. 4. eiuſdem nullitat.* In propoſito autem neque expreſsè, neque per æquipollens verba poſſunt importare, quòd Præſidens tanquam compromiſſarius nomine aliorum cõpromiſſariorum elegerit.

Dato tamen, abſque eo, quòd veritati præiudicetur, quòd electio fuerit per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum, nec etiam ſubſtinetur; licèt enim iſta dicatur melior, & expeditior forma, cum non omnes formam ſcrutinij bene ſciant, vt ait *gloſſ. in cap. cum expediat in verb. inquiſitis de elect. in 6. Mandag. de elect. cap. 41. in littera B.* Nihilominus iſto caſu non poſſunt omitti ſubſtantialia ſcrutinij, *cap. ſi cui de elect. in 6.* vbi ſi fuerit actum, quòd electio facta per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum, vt ſcilicet eligatur ille, in quem maior pars reſpectu numeri, non autem reſpectu totiu Capituli conſenſerit, valeat: non tenet; & *gloſſ.* ibidem exemplificat in verbo *ſecretò*, ſi fuerit actũ, quòd vota non ſint ſecreta, quia ſemper habet lo-

cum

cum ratio finalis illius *tex.* & meritò hoc dicit, ex ea enim ratione *tex.* dicit, electionem factam vigore compromiſſi non tenere, ſi actum fuit, vt eligatur nominatus à maiori parte reſpectu minoris, cum hoc ſit præter formam, quam generale Concil ſeruari ſtatuit in electionibus celebrandis, decernens, as, ſi aliter fierent, non valere, & *gloſſ.* ibidem explicat, ipſo iure; & ſic iſta ratio militat, quotieſcunque omittitur aliquod ſubſtantiale, de quo *in cap. quia propter*, vt benè *Abb. in d. cap. quia propter §. vel ſaltem num. 2. verſ. non tamen, de elect.* vbi dicit, quòd, & ſi prædicta *gloſſ. in cap. cum expediat* hanc formam vtiliorem nominet, non tamen intelligas, quòd compromittẽtes poſſint in aliquo tollere huius capituli ſubſtantialia (ſcilicet *cap. quia propter*) *Butr in d. cap. ſi cui nu. 5. in fin de elect. in 6 Lap Abb. num. 2. Caniſ. in ſum. iur. canon. tit. de elect ca de concurſ. ſcrut. cum compr.* & expreſsè ſentiunt DD mox allegandi, dum firmant, quòd in electione per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum non requiratur collatio plena, ſed aliqualis, cum forma compromiſſi non requirat illam de ſe, quam requirit forma ſcrutinij: illa enim arctior, iſta liberior; nec tenetur cõpromiſſarius ad aliud, quàm ad id, quod in compromiſſo expreſſum eſt; quia non eſt neceſſaria collatio meriti ad meritũ, zeli ad zelum, ſed numeri tantum ad numerum, vt nimirum videatur, an adſit maior pars totius Capituli, *Monach. in cap. cum expediat 29. num. 9 ad fin. verſ. item quæro, & num. 10. de elect. in 6. Io Andr. in princ. Gemin. num 3. verſ. quæro an iſta forma, Cõpoſtell. in cap. in geneſi 59. col. 3. verſ. in forma verò compromiſſi*, vbi *Abb. num. 2. in 4. notab. de elect.* & in hoc iſta forma compromiſſi cum ſcrutinio mixti poteſt ſecundùm dictam *gloſſ.* vtilior appellari. In noſtro caſu autem omnes defectus conſiderati in forma meri ſcrutinij, in hac etiam electione militarent: excepto tamen, quòd non dicerentur adhibiti ſex ſcrutatores, quia tres primi extra Collegium compromiſſariorum nomine venirent; & alia nullitas poſſet addi, quòd vnus ex compromiſſarijs nomine aliorum compromiſſariorum electionem minimè publicauerit. Et ex forma ipſius compromiſſi corrueret etiam electio, quia ſcrutatores de Collegio non exquiſiuerunt ſuffragia, & illa non fuerunt redacta in ſcriptis, prout fuerat ordinatum in inſtrumento compromiſſi; quę omiſſio formæ vitiat compromiſſum; cum forma data ſit ſeruanda, & illius verba debeant potiùs reſtringi, quàm ampliari, vt per *DD. in illo cap. cum expediat, loco citato, & benè Bald. conſ. 101 nobiles viri num. 8. verſ. videtur concludendum in fin. & conſ. 103. lib. 3. in princ. Soc. conſ. 20. in prin. lib. 1.* vbi, quòd eſt ſtricti iuris, & in ea veniunt ſolùm ea, de quibus ſpecialiter eſt dictum, *Dyn. conſ. 45. incip. quæſt. quæ vertitur.* Et ità concluſum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducẽtorum florenorum auri communi æſtimatione excedentes, poſſint per electionem prouideri.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria reſeruata per regulam 2. Cancellariæ non intelliguntur ea, quæ in commendam concedi conſueta non ſunt.*

2 *Summus Pontifex non cenſetur reſcribere aliter, quàm ſit conſuetum.*

IVlius Tertius inter cæteras Cancellariæ regulas à ſe editas, ſibi reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Prouinciales, Archiepiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum valorem ducentorum florenorum auri ſecundùm communem æſtimationem excedentia; & voluit, huiuſmodi exceſſum in literis impetrationis eſſe exprimendum. Dubitatur autem, An hæc regula intelligenda ſit de omnibus Monaſterijs indiſtinctè, An autem de ijs tantum, quæ in commendam dari ſolent. Ad quod reſpondeo, ſupradictam
1 Regulam eſſe intelligendam, vt loquatur tantùm de Monaſterijs in commendam concedi conſuetis; quod eſt conforme communi ſtylo totius Orbis, atque ità vniuerſaliter obſeruatur, vt Cœnobia non ſolita commendari, non intelligantur pro reſeruatis, vt teſtatur *Mandoſ. ſuper reg. 2. Cancel-*
2 *lariæ q. 3. num. 2.* Et Summus Pontifex non cenſetur reſcribere aliter, quàm ſit conſuetum, per *tex. in l fin. C. de fideiuſſor in fine per quem tex. not. Bald. in l fideicommiſſa § ſi non ff. de leg. 3.* & ex illo *Felin. in cap cum M. Ferraren. col. 3. num. 6. in verſ. & quia ad hunc locum*, quòd ſi Clericus ſæcularis impetrat beneficium non conſuetum dari Clericis ſæcularibus, non valet impetratio; quia Summus Pontifex, etiam motu proprio, non præſumit aliter velle, quàm ſit conſuetum reſcribere. Præterea cum prædicta Regula quo ad hoc deſtruat nonnulla iura decernẽtia, Abbatum Regularium electiones a Conuentu, & Monachorum cœtu faciendas eſſe: meritò quoad fieri poterit, eſt reſtringẽda per vulgatam regulam *odia de reg. iur. in 6.* & ideò verificari poterit in Abbatijs, & Prioratibus, vel derelictis, vel de Regularibus ad Sæculares redactis, vel in commendam concedi conſuetis; & talia dicuntur Monaſteria reſeruata Conſiſtorialia, de his enim conſiſtorialiter prouideri ſolet per viã ſchedulę iux. ea, quæ tradit *Steph. in tract. de ſignatura verſ. eſt rarus caſus fol. 165. à terg. in prima impreſſ.* Atque ità concludunt *Mandoſ. ſuper regul. 2. Cancell. quæſt. 3. Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 7. cap. 2. quæſt. 10. verſ. Sed hæc regula in fin. & Roder. quæſt. regul. tom. 2. quæſt. 53. art. 8. Sarnẽn. ſuper reg. de ſubrogand. colli tig. quæſt. 15. in fine.*

QVÆSITVM III.

Quinam ſint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.

SVMMARIVM.

1 *Omnes ſuffragium habentes ad electionem vocandi ſunt.*
2 *Contemptus vnius plùs operatur, quàm plurium contradictio.*
3 *Contemptus vnius facit, quòd electio ab omnibus facta irritetur, non tamen reddit ipſo iure nullam.*
4 *Contemptus quis dicatur.*
5 *Conuocatio Vocalium ad electionem quomodo facienda ſit.*
6 *Valet conſuetudo, quòd à valdè remoto loco citentur electores: ſicut valet etiam, vt non vocentur.*
7 *Conſuetudo etiam iurata in damnum Eccleſiæ non eſt ſeruanda.*
8 *Præſentes cenſentur omnes exiſtentes in Ciuitate, vel in hortis ipſius.*
9 *Infirmi quomodò ſcrutandi ſunt.*
10 *Electores exiſtentes infra locum, in quo electio celebranda eſt, quomodò ſint vocandi.*
11 *Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non ſunt computandi in numero interuenientium in Capitulo.*
12 *Formam literarum, quibus electores abſentes vocandi ſunt, vide remiſsiuè.*
13 *Electores vocati, venire renuentes non debent compelli, niſi pro intereſſe Religionis.*
14 *Contumacia particularium Vniuerſitatis negotia impedire non debet.*
15 *Electores vocati, vt tali die compareant, qua hora diei comparere debeant.*

1 AD canonicam Abbatum electionem cele-
brandam neceſſarium eſt, vt conuocentur
omnes eligendi ius habentes, *cap. coram cap. bona
mem. el. 2. cap. quod ſicut, & ibi gloſſ. verb. vocatus de
elect.* arguitur, *ex cap quia propter eod. tit.* vbi ad ca-
nonicam electionem requiritur, vt præſentes ſint
omnes, qui debent, & volunt, & poſſunt commodè
intereſse; ſed præſentes moraliter eſſe nequeunt,
niſi conuocentur, etiam ſi velint; quòd ſi aliquis
ex ipſis electoribus cõtemptus fuerit, pro electio-
nis irritatione, etiam poſt ſequutam confir-
mationem, inſtare poterit: & ad eius inſtantiam
electio erit caſſanda, *d. cap. quod ſicut, & ibi Panor.*
2 & communiter *Doctores.* Vnius enim contemptus
plùs operatur, quàm plurium contradictio *d. cap.
bona mem. el. 2.* Quòd ſi contemptus electionẽ ta-
citè, vel expreſsè confirmet, valida erit electio;
nam ſatis eſt, quòd pro illa infirmanda non inſtet.
3 *Butr. in d. cap. quod ſicut num. 25.* Si autem con-
temptum proſequi voluerit, electio per ſentẽtiam
retractabitur, qua caſſata, omnes electores ad
electionem nouiter celebrandam conuenire de-
bent, *Panor. ſup. dict. cap bona mem. 2. num. 9. de elect.*
4 *&* contemptus dicitur is, qui legitimè vocatus
non fuit, *Imola in cap. coram, dilecto num. 6. de
election.* Abſentes autem vocandi ſunt, ſi commodè,
& ſine periculo fieri poterit; quod commodum
eſt intelligendum ex parte Eccleſiæ, ſeù Commu-
nitatis, non autem ex parte perſonarum vocanda-
rum, *Panormit. in dicto cap. quia propter n. 5. de elect.*
& eſt communis Doctorum ſententia, quos refert,
& ſequitur *Mandagot de elect. non Prælat. par. 2. cap.
5. & Boher. ibidem.*
5 Sed vtrùm huiuſmodi conuocatio ſingulatim
ſit facienda, vel ſufficiat publicum edictum, die, &
hora specialiter aſſignatis proponere, nihil in iu-
re communi diſpoſitum reperitur, & propterea
ſpeciales ſingularum Religionum conſtitutiones,
& conſuetudines, ſi quæ ſunt, erunt ſeruandæ, præ-
cipuè in modo vocandi per ſingulorum admoni-
tionem, ſeu citationem, ſiue per generalem ipſius
electionis publicationem certo loco, aut modo
fieri conſuetam: ſiuè per conſtitutiones, quibus
ipſo iure electores vocari ſolent; quod maximè
contingit in ijs Congregationibus, quibus Gene-
ralis Prælatus ad tẽpus, puta trienij, vel quatriẽ-
nij, iuxtà vniuſcuiuſque Congregationis morem,
& ſtatuta præficitur: prout hodie in omnibus ferè
Monaſticis Congregationibus obſeruatur, vt in
ſingulis Generalibus Capitulis deputetur locus,
in quo proximè ſequens Generale Capitulum ce-
lebrandum ſit. In ijs autem Religionibus, vbi Ge-
neralis perpetuus eſt, & vacatio ipſa, ac tempus,
& locus electionis ſunt incerta, conuocatio ſingil-
latim fieri debet per omnia Monaſteria, & loca
Religionis, ac Abbates, & Prælatos locales, ità vt
ad omnium ſuffragia habentium notitiam perue-
niat; & quia tunc diſtantiæ difficultas, quæ per
ſe cum tali electione coniuncta eſt, non cenſetur
eſſe contra ipſius electionis commoditatem, prop-
terea extraordinaria eſſe debet; quòd ſi talis eſſet,
quæ nec à lege conſiderari, nec per conſuetudinem
iudicari potuit, cùm certa regula in hoc aſſignari
non poſſit, prudentum arbitrio remittitur, vbi at-
tendendum eſt, nè ob electionis dilationem Com-
munitas detrimentum patiatur. Ità *Panorm.* & cõ-
muniter *Doctores in d. cap. coram, & in cap. cum inter
6 vniuerſas de election.* Valet autem conſuetudo,
quòd à valdè remoto loco citentur Religioſi ad
electionem; dummodò electio intra terminum iu-
ris fieri poſſit; tunc enim talis conſuetudo non
præſumitur Eccleſiæ præiudicium inferre, cum
terminus à iure præfixus non excedatur, aliàs ſe-
cùs, ſecundùm *Panorm. in dicto c. cum inter vniuer-
ſas num. 4. & num. 9.* vbi ait, quòd ſicut valet con-
ſuetudo, vt abſentes non vocentur, ità etiam va-
let, vt vocentur; dummodò ſine damno magno Ec-
cleſiæ, ſiuè Conuentus, vel Religionis præiudicio
vocari poſſint; magno etenim Eccleſiæ præiudicio
7 imminente, non eſt ſeruanda conſuetudo, etiam
iurata, per *gloſſ.* quam idem *Panor. loco cit.* dicit no-
tab. *in can. in his 11. diſt.* Vocandi ſunt etiam omnes
præſentes, quibus de iure competit ſuffragium fer-
re; & omnes exiſtentes in Ciuitate, vel in hortis ip-
8 ſius præſentes eſſe cenſentur, per *l. 1. ff. de procurat.
Ioan. Andr in cap. ſi poſtquam. num 6 de elect. lib 6.
Innoc. Panormit. Felin. & alij apud Sigiſmund à Bo-
nonia de elect. & poteſt. Prælat. Regular dub. 9. nu. 2.*
9 Quando autem aliquis electorum in Ciuitate, vel
Cœnobio, in quo electio eſt celebranda, infirmus
reperi-

reperitur, ſcrutatores ad eum accedere, ac ipſius
votum, ſicut reliquorum præſentium exquirere de-
bent, nec amplius opus erit, ipſum in collatione
votorum, aut alijs, quæ ſequuntur requirere; ſed
ſatis erit conſenſus in ſcrutinio habitus; verùm
is poſſet procuratorem vnum de Collegio conſti-
tuere, eum legitimo impedimento detentus ſit,
& pro abſente habeatur, ex quo non eſt in loco, vbi
petitur. *l. abſentem ff de verb ſignific. Ità Archidia-
con. in cap. ſi quis iuſto. num. 1. de elect in 6. Angel.
in ſum. verbo electio num. 17. Sylu eodem verb. elect.
3. q. 5. dict. 1. & alij apud Sigiſmundum à Bonon. dict.
tract. dub. 16. num. 2.*

10 Electores exiſtentes infra Ciuitatem, vel Op-
pidum, vbi electio celebranda erit, vocandi ſunt
per ſonum campanæ, vel verbo, vel ſcripto, ſiuè
alio ſigno conſueto iuxta conſuetudinem, ſi enim
adeſſet conſuetudo, quòd conuocentur per ſonum
campanæ, eſſet obſeruanda, vt colligitur ex *cap. in
Geneſi, de electione*, vbi *Panorm. nu. 5.* dat regulam,
quòd in negotijs, quæ poſſunt per præſentes expe-
diri (quod eſt regulare, *iux. not. per gloß. in cap. 2.
de teſtib. lib 6.*) ſufficit conuocatio per ſonũ cam-
panæ, dummodò talis ſit campana, quòd eius ſo-
nus ad omnium in loco electionis exiſtentium
auditum peruenire poſſit: In negotijs autem, in
quibus abſentes vocandi ſunt, non ſufficit vocatio
per ſonum campanæ, ſed debent abſentes per lite-
ras, vel nuncium conuocari, ità vt ſufficienter vo-
cati cenſeantur, per *c. cum inter vniuerſas, & c quia
propter. de electione. Innoc. in cap. in cauſis. num. 2. &
ibi Panorm. num. 5. de elect.* idem *Panorm. in cap. corã
dilecto num 3. eodem tit.* tenor autem literarum,
quibus abſentes ad electionem vocandi ſunt, ac de
ea certiores reddendi, videri poteſt apud *Cuch.
inſtit. maior. lib. 4 tit de elect. nu. 60.* & *61.* de mente
Speculatoris, & apud *Sigiſmund. à Bonon. d. dub. 9. n.
3. verſ literas autem.*

11 Electores legitimè vocati ab habente poteſta-
tem, nolentes comparere, faciunt ſe alienos ab illo
actu, nec computantur in numero interuenientiũ
in Capitulo *cap. cum nobis olim. de elect.* Et ideò
12 qui ſuperſunt, etiamſi pauci ſint, intelliguntur
eſſe electorum Vniuerſitas, & ille, in quem ipſi cõ-
ſenſerint concorditer, per Capitulum electus dice-
tur, quamuis vocati, qui venire contempſerunt,
contradicant, *Panorm. ſuper d. cap. cum nobis olim.
num. 4.* Ex quibus apparet, quòd ad canonicã ele-
ctionem non eſt ità neceſſaria omnium Vocalium
præſentia; qui enim intereſſe nolunt, non debent
compelli, niſi interſit Eccleſiæ; quia, ſi ità expedi-
ret pro Religione, intereſse cogi poterunt, iuxta
doctrinam eiuſdem *Panormit in cap. quia propter eo-
dem tit. num. 4.* Nec etiam eſt ità neceſſarium, vt
congregentur duæ partes, quia poſſent aliqui ſa-
cientes duas partes, nolle intereſse, nec per hoc
electio eſſet impedienda, ſed à præſentibus cele-
brari deberet; quia abſurdum foret, per particu-
14 larium contumaciam Vniuerſitatis negotia im-
pediri. *Panorm in cap in cauſis. num 9. eodem tit.*

Notañ hic, quòd citati, vt tali die ad electionem
faciendam compareant, debent de mane ante prã-
15 dium comparere; quia de mane, antè Miſſam de
Spiritu Sancto ſolet electio celebrari, ità *Panorm.
in dicto cap. cum nobis olim num. 11.* & hæc quoad
præſentis quæſiti materiam dicta ſufficiant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem conſti-tuere poſſint?

SVMMARIVM.

1 *Electores legitimè impediti poſſunt vnum, vel plures procuratores ad electionem conſtituere, & n. 4.*
2 *Procurator conſtituendus ab electore abſente debet eſſe vnus de Capitulo.*
3 *Subrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare.*
5 *Quando plures procuratores ad eligendum conſtituitur, quilibet eorum debet eſſe inſolidum conſtitutus, & quis eorum ſit præferendus.*
6 *Procurator non poteſt vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine eligere.*
7 *Electores abſentes, ſi nullus de Capitulo eorum procurator eſſe velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare.*
8 *Procurator abſentis electoris, ſi interim conſtituens moriatur, an ceſſet,*
9 *An his obſtet Concilium Tridentinum.*
10 *Abſentes apud noſtram Congregationem non poßunt procuratores ad eligendum conſtituere, nec ſimiliter in Congregatione Caſinen. Cæleſtina, & alijs,*

1 ELectores abſentes, legitimo impedimento de-
tenti, poſſunt vnum procuratorem conſtitue-
re, qui eorum nomine vocem in canonica electio-
ne emittat: niſi ſtatutum, vel conſuetudo aliqua in
contrarium adſit; de quo impedimẽto, ſi opus fue-
rit, proprio iuramento fidem faciat; vt expreſsè
habetur in *c. quia propter. §. illud autem. de elect.* vbi
gloſſ. verbo, venire, & Panorm. qui dicit, quòd licèt in
reliquis negocijs per Capitulum, vel per Vniuer-
ſitatem peragendis poſſit quis nõ impeditus pro-
curatorem conſtituere: tamen ſecus eſt in electio-
ne, ibi enim videtur electa induſtria perſonæ *arg.
tex. in cap. is, cui. de off delegat. lib. 6* ſi tamen velint
alij de Capitulo, poſſent procuratorem etiam non
impediti ad electionem faciendam admittere, non
obſtante diſpenſatione *d. §. illud autem*; quia dicta
prohibitio in electorum fauorem emanauit, cui
ipſi renunciare poſſunt.

Confirmatur præterea; quia electores eligendi
ius penitùs extraneo communicare valent, *cap.
ſcriptum. eodem tit.* ergò à fortiori multò melius,
ſi velint, poſſunt procuratores eorum de Collegio,
quamuis non ſint impediti, admittere, ità *Panorm.
vbi proximè, Sylu. verbo electio. 1 q. 3. dict. 2.*

2 Et hic procurator conſtitutus debet eſſe vnus
de Collegio, & numero eorum, qui ſunt legitimi
electores præſentes in loco electionis, vt habetur
expreſsè in *d. §. illud, & ibi gloß. d. verbo venire*; pro
3 quo facit, quòd ſubrogans aliquem in ſui locum,
debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare,
vt in Doctore dicit *Bart. in l. 1. C, de prim. agen. in*

reb. lib. 11. Verùm ſi alij electores permiſerint, poterit extraneus conſtitui; quia poſſent denuò aliquos extraneos ad eligendum admittere *d. cap. ſcriptum*, ergò multò fortiùs procuratorem iſtius de Collegio, quamu is ſit extraneus.

4 Poteſt etiam elector abſens non modò vnum, verùm etiam plures procuratores conſtituere; qui tamen debent eſſe inſolidum; & tunc melior erit
5 conditio priùs occupantis; ſi autem omnes conſtituti ſe ſimul præſentant, erit in optione Capituli, quem velit admittere: & admiſſus à Capitulo alijs erit præferendus; quòd ſi vna pars Capituli vnum vult admittere, & altera alium; ille erit præferendus, qui primò eſt in procuratione nominatus per ordinem ſcripturæ, *cap. penult. de elect. in 6. & ibi gloſ.* Si autem plures procuratores non inſolidum, ſed ſimpliciter conſtituti ſunt, nullus eorum erit admittendus; quia cum non ſint inſolidũ conſtituti, vnus tantùm ſimpliciter cum alijs eligere poſſet, & ſic omnes poſſent variare, & eligere diuerſas perſonas: & propterea mandatum procuratorium nõ valet; vnde alij electores ad electionem procedere poſſunt: quia talis indiſcretè cõſtituens pro contumace reputabitur; paria enim ſunt non venire, & non ſufficienter venire, per *dict. cap pen. §. ſi autem, & ibi gloſ. verbo admitti*

6 Eſt autem notandum, procuratorem non poſſe vnum ſuo, & alium domini ſui nomine eligere; niſi dominus conſtituens ſpeciale ſibi mandatum de aliquo nominando tradidiſſet; tunc enim illum nomine conſtituentis, & alium nomine proprio, ſi iſte ſibi magis idoneus videretur, eligere poſſet, *dicto cap. penult. §. porrò*. Verùm hodiè poſt Concilium Tridentinum, in quo requiritur, vt in electionibus Regularium Prælatorum, & aliorum officialium, &c. vota ſecretè tradantur, abſentes nequeũt procuratores cum ſpeciali mandato de certa perſona eligenda deputare; quia aliàs vota ſecreta nõ eſſent. Atque ità à S. Cõgregatione declaratũ fuiſſe, refert *Nicol. Garc. de benefic. par. 5 cap. 4 nu.* 200. per hæc verba. *Procuratores legitimè conſtituti cum generali mandato ad eligendum ab ijs, qui legitimè impediti ſunt, non excluduntur; dummodò non habeant ſpeciale mandatum de eligenda certa perſona, quia tunc votum non poſſet eſſe ſecretum, prout in hoc decreto*. Et
7 ex eadem ratione, ſi nullus de Capitulo eſſe velit abſentis procurator, non poterit ipſe extraneũ, diſſentiente Capitulo, deputare, nec per literas aliquem nominare; eligentium enim vota non antè ſcrutinium, ſed in ſcrutinio ipſo ſecretè tantummodò, & ſingillatim exprimẽda ſunt *dict. c. penult.*
8 *§. fin.* Hìc autem notandum, quòd ſi elector abſens impeditus, qui procuratorem conſtituit, interim vita cederet, procurator debet ceſſare; tamen facta ab eo, tàm de ſcrutatoribus, quàm de alijs rebus antè notitiam habitam de morte domini conſtituentis, ſtabunt firma; & ſi neſciretur de eius morte, & perficeretur electio, valeret; Ità *Archidiac. in dicto cap. ſi quis iuſto num. 3. in princ per tex. in l. qui procuratorem ff. de procurat. & l. vlt. ff. ſi cert. petat.*

9 Neque ſupradictis aduerſatur decretum *Concil. Trid. ſeſſ 25. de reſer. cap. 6.* vbi diſtrictè prohibetur, *ne liceat in poſterùm, voces, & ſuffragia abſentium ſupplere*. Intentio enim Concilij non fuit, prohibere, quin ſecundùm ius antiquum electores abſentes legitimè impediti procuratorem ad eligendũ conſtituere poſſint, iuxta ea, quæ tradit *Paſſarellus in Compen. priuil. Ord. Minimorũ tit. can. Concil Trid. ad Regular. pertinent*; vbi dicit, ſibi ex Ciuitate Litij conſulenti die 8. Auguſti, 1570. reſpondiſſe Sacram Congregationem Illuſtriſs. Cardinaliũ Conc. Trid. Interpretum, *Quòd ſi ex inſtitutis, aut decretis alicuius Religionis liceat Superioribus abſentibus, & legitimè impeditis mittere ad Capitulum Generale alium fratrem, qui tamquam eorum procurator ſuo loco, & nomine det vocem in electione, Concilium Tridentinũ id non prohibuit*. His additur alia declaratio eiuſdẽ S. Congregationis Conc. *in impr. tit. prætermiſſæ declarationes cap. 6.* quæ ſic ait. *Item ex decreto d cap. 6. non eſſe prohibitum Superioribus Ordinum, quibus id ex Regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum ſuo loco delegent, ſeu mittant ad Capituli Generalis celebrationem, vt ſuo nomine electionem faciat; ſi ex inſtitutis, & decretis Religionis ſua liceat Superioribus abſentibus, & legitimè impeditis mittere alium ad Capitulum Generale, qui ſuo loco, & nomine in electione ſuffragium ferat* Ità refert *Caſtell. in tract de elect cap. 5 num 98. circa finem*.

Hæc autem (vt in principio diximus) procedunt de iure communi, & niſi per conſtitutiones Religionum, à Sede Apoſtolica approbatas, ſecùs cautum ſit; in nonnullis enim Religionibus exclu-
10 duntur Vocales abſentes à conſtitutione procuratorum; vt in noſtra Congregatione Vallumbroſana, in qua electores abſentes non admittuntur, per ſubſtitutum vocem in Capitulo ſupplere, vt habetur *cap 1. noſtrarum conſtitut. in fin.* pariter in Congregatione Caſinenſium abſentes, nec per ſubſtitutum, nec per epiſtolas, neque per nuncium vocem in Capituli actibus habere poſſunt, vt habetur in *1. parte Conſtit. d. Congregationis tit. de elect. præſid. Capit. Definitor. & Conſeruator. cap. 11. num 3.* Idem cautum reperio in *Conſtitutionibus Cæleſtinorum tract. 2. cap. 7. par. 12.*

QVÆSITVM V.

De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.

SVMMARIVM.

1 *Abbate mortuo, vel deficiente, Eccleſia dicuntur viduata.*
2 *Abbates Paſtores dicuntur.*
3 *Abbatum electiones in multis Epiſcoporum electionibus æquiparantur.*
4 *Electionis canonica forma triplex.*
5 *Electiones celebrata contra formam* cap. quia propter de elect. *ſunt ipſo iure nulla.*
6 *Generales, vel Capitulum non poſſunt vigore priuilegij hìc inſerti ſupplere defectus* cap. quia propter *in electione interuenientes.*
7 *In priuilegijs numquam cenſetur derogatum decretis Concilij Generalis, niſi exprimatur.*
8 *Concilium Tridentinum quid ſtatuerit ſuper Abbatum, & aliorum Regularium Prælatorũ electione.*
9 *Forma triplex eligendi tradita in cap. quia propter de elect.*

de elect. non eſt ſublata per Concilium Tridentinũ.

QVamuis Diuus Pater Benedictus in Regulæ c.
64. conſtituerit, Abbatum creationem ex ſa-
niori, licèt minori parte ſuffragiorum Congrega-
tionis eſſe faciendam: tamen, quia per ius Cano-
nicum aliter diſpoſitum fuit, nempè illum tantùm
eſſe in Abbatem pronunciandum, quem maior, &
ſanior pars legitimè elegerit, qui modus, electio
canonica appellatur; idcircò prædicta forma tra-
dita *in dicto cap.* 64. Regulæ non obſeruatur, ſed
diſpoſitio Concilij generalis in *cap. quia propter de
electione*, quia per illud omnes aliæ eligendi formę
præter eas ibi poſitas, irritantur; cuius cap. diſpo-
ſitio abſque dubio comprehendit electionem Ab-
batum, aliorumque Regularium Prælatorum,
ac etiam Secularium Epiſcopis inferiorum, ſiqui
ſunt, qui per electionem à Collegijs ad Prælaturas
aſſumuntur; quia *in d. cap.* intendit Sũmus Ponti-
1 fex viduatis Eccleſijs prouidere; Eccleſiæ autem
dicuntur viduatæ, & ſine paſtore, mortuo, vel de-
ficiente Abbate, vel Prælato earum ſponſo, *cap.
ne pro defectu, & cap. officij eodem tit.* vbi Abbates
2 dicuntur Paſtores. Præterea Abbatum, & alio-
rum huiuſmodi Prælatorum electiones in mul-
tis Epiſcoporum electionibus comparantur *cap.
cupientes eod. tit. in* 6. Sic docent *Sylu. Verb. electio.
2. num. 2. verſ præterea Sanch. in opere morali lib. 2. c.
38. num.* 84. & ità communiter teneri ait *Suar. de
Relig. tom. 4. tract. 8 lib. 2. cap. 5. num.* 1. His præmiſ-
ſis, quia prædictum cap. *quia propter* eſt totale
fundamentum huius materiæ, ad hoc, vt ſubſtãtia-
lia formæ electionis præ manibus habeantur, eius
verba ad propoſitum facientia, viſum eſt, hic appo-
nere. *Quia propter diuerſas electionis formas, quas
quidam inuenire conantur, & multa impedimenta
proueniunt, & magna pericula imminent Eccleſijs
viduatis. Statuimus, vt cum electio fuerit celebranda,
præſentibus omnibus, qui debent, & volunt, & poſſunt
commode intereſſe, aſſumantur tres de Collegio fide di-
gni, qui ſecretè, & ſingillatim vota cunctorum diligen-
ter exquirant, & in ſcriptis redacta mox publicent in
communi, nullo prorſus appellationis obſtaculo inter-
iecto, vt is, collatione habita, eligatur, in quem omnes,
vel maior, & ſanior pars Capituli conſentit. Vel ſaltem
eligendi poteſtas aliquibus viris idoneis committatur,
qui vice omnium Eccleſiæ viduatæ prouideant de pa-
ſtore; aliàs electio facta non valeat; niſi fortè com-
muniter eſſet ab omnibus quaſi per inſpirationem abſq;
4 vitio celebrata.* Ex quibus licet colligere, triplicẽ
eſſe electionis formam, nempè per modum ſcruti-
nij, compromiſſi, & communis ſpirationis. Et om-
5 nes electiones factæ contra formas dictæ decre-
talis ſunt ipſo iure nullæ, vt patet ex textu ipſo, &
ait ibi *Innoc. num. 6. & communiter Doctores Rom.
conſ. 322. num. 12. Rota in vna Treueren. Abbatiæ S.
Maximini 24. Nouembris 1624. coram Illuſtriſſimo
Domino Coccino Decano, Miranda in Man. Præl. tom.
2. quæſt. 23. art. 2. concl. vnic. poſt med. Suar. de relig.
tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. num. 9. Sanch. in oper. mo-
ral. lib. 2. cap. 38. num. 83. & ſeq. Sigiſmund. à Bono-
nia de electio & poteſt. Prælat. Regular. dub. 4. num. 5.
Caſtell. in tract. de elect. Prælat. cap. 1. num. 3. verſ.*
6 *forma igitur*. Nec ſuffragatur, quòd Sixtus Quar-
tus conceſſerit Capitulis Generalibus Ord. S. Hie-
ronymi in Hiſpania, vel inter Capitulum, & Capi-
tulum Prioribus Generalibus, vt ſupplere poſſint
quoſcumque defectus ex commiſſione, prætermiſſio-
ne, tranſgreſſione, contemptu, aut negligentia iu-
ris, vel ſtatutorum Ordinis qualitercunque in ele-
ctione interuenientes, prout refert *Roderic. quæſt.
regul. tom. 2. q. 52. art. 1. & 5.* non inquam ſuffraga-
tur, vt per illud ſuppleri poſſint à Generalibus, vel
Capitulis Generalibus nullitates, & defectus ele-
ctionum ob non ſeruatam aliquam ex prædictis
formis traditis in *d. cap. quia propter*; Quia cap.
7 ipſum continet conſtitutionem Concilij Genera-
lis Lateranen. celebrati ſub Innocentio Tertio, cu-
ius decretis nũquam cenſetur derogatũ per clau-
ſulas generales in priuilegijs apponi conſuetas,
niſi expreſſa mentio fiat his verbis, *Non obſtante le-
ge aliqua, aut conſtitutione in Concilio Generali edita*,
vt colligitur ex *cap. ex parte, & cap. vlt. de capell.
Monach. & cap eam te, de ætat. & qualit. & cap. non-
nulli, de reſcript. vbi Felin. num. 3. Nauar. in man.
cap. 27. num. 265. Molin. tom. 1. de iuſt. tract. 2.
diſp. 173.* plures congeſſit *Sanch. de matrim. lib. 3.
diſput. 26. num. 7. Rota deciſ. 279. num. 6. coram
Illuſtriſſimo D. Coccino Decano, & deciſ. 122. num. 1.
cum ſeqq. part. 1. Diuerſ.* At in præfato priuilegio
non derogatur Concilio Generali, nec etiam per
clauſulam generalem *non obſtantibus, &c.* vt patet;
ergo eius virtute non poſſunt ſuppleri defectus *d.
cap. quia propter*, quod in terminis defendit *Sigiſ-
mund. à Bonon. de elect. & poteſt. Præl. regul. dub. 4. per
8 tot. & ſequenti*. Præter ea, quæ in iure communi de
electione ſtatuta ſunt, Tridẽtina Synodus *in cap. 6.
ſeſſ. 25. de regul* quæ ſequuntur decreuit. *In Electio-
ne ſuperiorum quorumcunque Abbatum temporalium,
& aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatiſſa-
rum, & aliarum Præpoſitarum, quò omnia rectè, & ſine
vlla fraude fiãt, in primis Sãcta Synodus diſtrictè præ-
cepit, omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta,
ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publi-
centur*; per quæ verba, & ſi prædicta triplex eligen-
9 di forma tradita in *cap. quia propter* ſublata non
ſit, vt ait *Roder. in ſum p. 1. tit. de election. cap. 102. n.
2. Azor, & alij* apud *Rotam in vna Meten. Mona-
ſterij 5. Iulij coram Illuſtriſſ. P. D. Coccino Decano, in
fine*, tamen omnes ferè Religiones cõmuniter con-
ſueuerũt, canonicas electiones per modũ ſcrutinij
celebrare; vndè meritò *Petrus de Biax. in direct.
elect. cap. 20. 3. par. nu. 2.* hanc formam procedendi
per modum ſcrutinij appellat vſitatiorem, ideſt
magis communem quoad vſum, & magis ſolem-
nem, & tutiorem.

QVÆSITVM VI.

Quæ ſint ſubſtantialia electionis per viam ſcrutinij celebrandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electores ad electionem celebrandam conuenire de-
bent in aliquo honeſto, & conuenienti Monaſterij
loco.*

2 *Electiones per occulta conuenticula facta reprobantur à iure .*

3 *Ea, quæ fiunt ab aliqua Vniuerſitate nomine Vniuerſitatis, fieri debent per congregatos in vnum .*

4 *Scrutatores per Collegium aſſumendi ſunt, nec debent ſe ingerere, quia ſuſpecti redderentur .*

5 *Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores aſſumi debent; limita hoc ſecundum dictum vt nu. ſeq.*

7 *Scrutatores aſſumendi ſunt de illis, qui ſunt de Capitulo .*

8 *Electorum ſingulorum vota ſecretè exquirenda ſunt à ſcrutatoribus; & an vìua voce, vel in ſcriptis per ſchedulas tradenda ſint.*

9 *Si aliquis ex electoribus præſentibus non ſcrutaretur, electio eſſet ipſo iure nulla .*

10 *Suffragiorũ inquiſitio ſecretè, et ſingillatim fieri debet.*

11 *Electorum ſuffragia ſingillatim exquiſita in ſcriptis redigenda ſunt .*

12 *Vota in communi quando publicari dicantur .*

13 *Collatio votorum quomodò facienda ſit .*

14 *Collatio meriti ad meritum, & zeli ad zelum in electionibus Regularium hodiè non fit .*

15 *Collatio de merito electi non eſt neceſſaria, contra Panormit.*

16 *Collatio votorum facienda eſt mox poſt publicationem electionis .*

17 *Electio neceſſariò publicanda eſt, & pronuncianda per verba ſingularis numeri .*

18 *Quis vice omnium electionem publicare debeat .*

19 *Statim poſt collationem communis electio publicanda eſt .*

20 *Olim neceſſarium erat ad validitatem electionis, maiorem, & ſaniorem copulatiuè ſuffragiorum partem habere .*

21 *Hodie verò in electionibus Regularium Prælatorum electio facienda eſt de eo, in quem maior pars Capituli conſenſit .*

22 *Maior pars Capituli quæ cenſeatur .*

23 *Quid faciendum ſit, ſi maior pars Capituli in neminem conſenſerit .*

24 *Electio neceſſariò eſt publicanda verbis .*

25 *Electio ſolemniter eſt publicanda .*

26 *Scrutatores an fide digni eſſe debeant .*

27 *Locus non eſt de electionis ſubſtantia .*

28 *Miſſæ auditio vt præcedat electionem, an ſit de ſubſtantia electionis .*

29 *Electores an iuramentum præſtare debeant de magis idoneo eligendo .*

30 *Iuramentum quomodò præſtandũ ſit, vide remiſſiuè .*

EX communi Canoniſtarum, & Summulariorum
doctrina, & aſſertione, multa ſunt, quæ ad eſſen-
tiam, & ſubſtantiam electionis per modum ſcruti-
nij celebrandæ pertinent; quorum dictis inhæren-
do ea omnia in præſenti quæſito breuiter explica-
bo . Primò igitur ad hoc vt electio per modum
ſcrutinij facienda legitima ſit, debet fieri à maiori
parte legitimorũ electorũ, qui vt ſupra vocati de-
1 bent eſſe ſimul collegialiter congregati in aliquo
honeſto, & conuenienti Monaſterij loco, *cap. quia
propter §. electiones, de electione, & ibi Innocen. Ho-
ſtien. Panormit. & alij, Syluest. verb. electio* 1. q 8 Ele-
ctiones enim in cubiculis, & clandeſtinis locis per
2 occultà conuenticula factæ reprobantur à iure per
dictũ §. electiones, ibi, *Electiones clandeſtinas reproba-
mus*: & *cap. 2. & cap ſi tranſitus diſt. 79.* Eſt ergò de
ſubſtantia ipſius canonicæ electionis, vt fiat in cõ-
muni Congregatione, vbi præſentes adſint omnes
electores; quia non valet, niſi ſit communiter ce-
lebrata, vt habetur in *cap. in geneſi eodem tit.* tunc
autem dicitur communiter celebrari, cum in vno
loco omnes electores ad ſuffragia ferenda cõgre-
gantur; ſingulariter autẽ fieri intelligeretur, quan-
do ſinguli in ſuis Monaſterijs manentes ſuffragia
3 mitterent . Ratio huius eſt, nam ea, quæ fiunt ab
aliqua Vniuerſitate nomine Vniuerſitatis, debent
fieri per congregatos in vnum; ad hoc enim vt
actus dicatur geſtus ab Vniuerſitate, oportet, quòd
more ſolito congregetur Collegium, & ibi fiat cõ-
cluſio de actus explicatione, vt ait *Panorm. in cap.
cum omnes n. 7. circa finem de conſtit. ex gloſſ.* quam
dicit notabilem in *l. ſicut. ff. quod cuiuſque Vniuerſ.
idem Panorm. cum Innoc. & Butr. in d. cap. in geneſi de
elect. Bart. in l. omnes populi col. 7. verſ tertiò quæritur.
ff. de iuſtitia, & iure gloſſ. in cap. 1. 63. diſt. & in cap. no-
minationes 2. q. 6.*
4 Secundum ſubſtantiale eſt, vt ſcrutatores, qui
eligentium ſuffragia exquirere, ac ſuſcipere debẽt,
aſſumantur per Collegium; nam non debent ſe in-
gerere: quia per hoc ſuſpecti redderentur, per *tex.
in l. quæ omnia, ff. de procurat facit tex. in dicto c. quia
propter, verb. aſſumuntur*: quod *Panormitanus*
ibi tutum eſſe dicit, non autem ſimpliciter neceſ-
ſarium; quia ſi tres incipiunt ſcrutari, alijs viden-
tibus, & tacentibus, credit electionem validam eſ-
ſe, alijs ſeruatis: quia cum agatur de re meritoria,
& concupiſcibili, ſicut eſt, vt per canonicam ele-
ctionem Eccleſiæ viduatæ de Paſtore prouideatur,
tacentes habentur pro conſentientibus, vt in ſimi-
li notauit *gloſſ. in cap. ſicut cauſa eod. tit. in 6. notat
Innoc. in dicto cap. in geneſi.*
5 Tertiò requiritur, vt ſcrutatores tres, & non
plures, nec pauciores eligantur: aliàs enim electio
irrita eſſet, vt ait, *Panorm in d. cap. quia propter nu.
13. verſ. tertium ſubſtantiale*, vbi teſtatur, hanc eſſe
communem omnium Doctorum ſententiam, *Imol.
etiam ibi num. 7. Inno. num. 4. Ioan. Andr. num. 9. ver.
aſſumantur, Sylu. in Summa, verbo electio 2. n. 12 verſ.
tertium de communi Angel. etiam in Summa eodem
verbo num. 26. Azor inſtit. mor. parte 2. lib. 6 cap. 14.
q. 11. Rota in vna Treueren. Abbatia S. Maximini 20.
Nouembris 1624. corã Illuſtriſſ. Domino Coccino De-
cano Suar. de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. num. 8.
in fine*, plures cumulat *Sigiſmund à Bon in ſuo tract.
de elect. & poteſt. Prælat. Reg. dub. 20. num.* 1. Vt autẽ
plures, quàm tres ſcrutatores aſſumi poſſint, requi-
ritur ſpecialis Sedis Apoſtolicæ conceſſio, & au-
ctoritas; vt Monachi Caſinenſes eligentes qua-
tuor, quod obtinuerũt per Bullam Gregorij XIII.
6 ad hoc ſpecialiter eis traditam . Verùm hoc limi-
tatur, vt procedat quando ſeruari poteſt, videlicet,
vbi numerus eligentium eſſet copioſus; ſi enim
eſſent pauci electores in Collegio, ſufficerent duo
tantùm ſcrutatores, ſecundum *Innoc. Panor & An-
gel. vbi ſup. Sylu. d. verbo electio 2. num. 7.* vbi decla-
rat, quòd ſi electores ſunt tantùm tres, duo ex illis

tertium ſcrutabuntur, ſi verò tantùm duo, vnus ſcrutabitur alium, & ſi vnus ſolus, iſte vocatis teſtibus ſuum votum exprimet, & publicabit; & hoc confirmat cum Archidiacono *Vincent. & Ioan.*

7 Quartò prædicti tres ſcrutatores debent etiam eſſe de Capitulo, aliàs electio nulla eſt, vt probatur in eodem *cap. quia propter,* vbi expreſsè dicitur, quòd hi tres ſint de Collegio, & poſtea ſubditur, electionem aliàs factam non valere. Atque *ità Panorm. d. num.* 13. *verſ. quartum ſubſtantiale,* qui teſtatur de communi *Imol. num.* 8. *Ioan. Andr. nu.* 11. *Sylu. Ang. Azor. Suar. & Rot. locis citatis,* & alij apud *Sigiſmundum à Bonon. dub,* 20 *num.* 3. conditio enim hæc eſt valdè neceſſaria, adhoc, vt electio conuenienter fiat: quia hoc munus fideliùs exercebitur per eos, ad quos ſpectat electio; & ſic dicti ſcrutatores debent eſſe de Collegio, ſcilicet, de numero eligentium: non enim ſatis eſt, vt eligantur tres de eodem Ordine, & Congregatione; ſed opus eſt, eſſe tres ex ijs, qui in Capitulo vocem habent: non eſt enim honeſtum, vt qui ſunt extra Collegiũ ſciant conſcientiam illorum de Collegio.

Quintò ſubſtantialiter ad formam ipſius canonicæ electionis requiritur, vt ſingulorum electorũ
8 vota ſecretè exquirantur. Hoc autem dupliciter fieri poteſt. Primo modo, vt ſinguli electores viua voce proferãt coram ſcrutatoribus, quem eligunt, & aliquis ipſorum ſcrutatorum ſcribat; quem modum ſeruandum eſſe, aiunt, *Boer. deciſ.* 1. *num.* 35. & *Cuch: inſtit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 222. Secundo modo, vt quiſque eligentium in ſchedula votum ſuum ſcriptum deferat, adeò vt neque ipſis ſcrutatoribus notũ fiat, & hic modus videtur magis neceſſarius iuxta præſcriptum Concilij Tridẽtini, quod *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 6. diſtrictè præcipit, vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Vndè *Mirand. man. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 23. *art.* 15. *concl.* 2. ait, priorem modum eſſe reprobatum, quicquid ſit de iure antiquo. Nihilominus dicẽdum eſt, vtrumque obſeruari poſſe, ac electionem cenſeri canonicam iuxta *cap. quia propter,* & ſecretam *iuxt. præceptum Concilij Trid.* tàm ſi ſuffragia ferantur in ſcriptis per ſchedulas, quàm ſi dẽtur viua voce; dummodò ſingulorum eligentium nomina ſeruentur ſub ſecreto, ſub quo recepta ſunt. Nam quòd electio cenſeatur canonica *iux. cap. quia propter,* ſi electores viua voce ſuffragia ſua proferant, eſt communis omnium ſententia, de qua teſtatur *Suar. dicto cap.* 5. *num.* 10. ſicut etiam canonica cenſetur, cum vota ſcripta in ſchedulis traduntur, vt eſt communis Religioſorum, & nonnullarum Eccleſiaſticarum Communitatum conſuetudo, teſtibus *Mirand. loco cit. & Garc. de benefic. p.* 5. *cap.* 4 *num.* 188. Quòd autem electio cenſeatur ſecreta, ſi ſuffragia ab eligentibus viua voce ſcrutatoribus tradantur, clarè patet ex quadam declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium eiuſdem Concilij interpretum relato à *Garcia d. cap.* 4. *num.* 189. quæ ſic habet. *Si electi fuerint à Superioribus aliqui, vt puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur canonica, & ſecreta.* Et (vt refert idem *Garcias nu.* 190.) eadem Sacra Congregatio ſic cenſuit. *In electionibus Abbatiſſarum vota oretenus accipi poſſunt, etiam quòd aliqui Superiores quatuor, aut quinque ea ſciant.* Ex quibus clarè patet, electionem ſecretam cenſeri, ſi electores viua voce, & non per ſchedulas ſcriptas ſuffragia ferãt. Hanc concluſionem pluribus firmant *Suar. dict. cap.* 5 *à num.* 10. *vſque ad* 13. & *Sigiſmund. à Bonon. dub.* 27 *à num.* 10.

9 Eſt etiam de ſubſtantia, vt vota omnium eligentium, nullo omiſſo, ſuſcipiantur; quòd ſi vnus ex ijs nõ ſcrutaretur, vel aliquis ex ſcrutatoribus omitteretur, electio eſſet ipſo iure nulla. Quod eſt intelligendum, quando contemnitur, ſiuè omittitur aliquis ex vocatis; contemptus enim non vocatus non reddit electionem ipſo iure nullam, ſed annullandam ad eius inſtantiam. Ratio differentiæ videtur; quia omittere aliquem ex vocatis, eſt cõtra intrinſecam formam electionis per ſcrutinium, traditam in *dicto cap. quia propter,* & ſic eſſet omittere vnum ex ſubſtantialibus intrinſecis ipſius canonicæ electionis; at non vocare aliquem ex electoribus, ſed illum contemnere, eſt circa præambula ad electionem; ſola autem forma eſt ibi in rigore præſcripta, & ſubſtantialis *iuxt. cap. Eccleſia veſtra eod. tit. Ità Panormit.* vbi proximè, *Suar. d. ca.* 5. *nu.* 14. Inquiſitio ſecretè, ideſt, ſeorſim ab alijs de Capitulo eſt facienda: quia ſi fieret in publico, electio nullius eſſet momenti, etiam ſi omnes conſentirent per *dict. cap. in geneſi de elect.*

10 Sextum requiſitum ſubſtantiale eſt, vt inquiſitio ſuffragiorum fiat ſingillatim, & electores nõ vocẽtur ad ſcrutatores bini, vel terni, ſed ſinguli; vt colligitur ex *d. cap. quia propter,* ibi, *ſingillatim,* vbi *Panor. num.* 5. *Sylu. verb. elect.* 1. *quæſt.* 5. & alij apud *Sigiſmund. de elect. & po. Prælat. Regul. dub.* 26. *nu* 1.

11 Septimum neceſſarium ſubſtantiale eſt, vt omnium electorũ vota ſingillatim exquiſita in ſcriptis redigãtur, quæ conditio eſt de ſubſtãtia, vt colligitur ex *tex.* ibi *Vota cunctorum diligenter exquirunt, & in ſcriptis redacta, &c.* & infra ſubditur, *aliter electio facta non valeat,* & ità per omnes Doctores ibi notatur.

12 Octaua ſubſtantialis conditio eſt, vt omnia ſuffragia mox in communi publicentur, omni prorſùs appellationis obſtaculo remoto, Circa quod notandum, quòd tunc dicuntur vota in communi publicari, quando integer eorum numerus publicè quoad totam Congregationem profertur, non exprimendo, in quorum fauorem data fuerint, vel quot ex ipſis electoribus in hanc, vel illam perſonam deſcenderint: ſed explicando tantùm numerum perſonarum, quæ ſuffragium tulerunt, vt ſignificatur per illam particulam *in communi,* quæ ſolemnitas ex omnium ſententia ſubſtantialis eſt: ordinatur autem ad maiorem certitudinem collationis ſuffragiorum, quæ poſteà erit facienda. Item debet animaduerti, huiuſmodi publicationem ſtatim, & abſque vlla morali interruptione eſſe faciẽdam, quod eſſe de ſubſtantia electionis, cenſet *Panorm.* & cum eo communiter omnes. Moralis autem interruptio eſſet, ſi interponeretur alius actus pertinens ad impediendam, ſiuè differendam ipsã electioné: vel ſi abſque aliqua cauſa cogente Congregatio, non facta tali publicatione, diſſoluere-

tur *arg. cap. cum poſt de elect.*

13 Nonò ad eſſentiam ipſius canonicæ electionis ſpectat, vt facta ſuffragiorum publicatione, ſtatim fiat collatio votorum reſpectu numeri, meriti, & zeli, iuxta *gloſſ.* quæ ait, *collatione facta numeri ad numerum, & zeli ad zelum, meriti ad meritum*, quòd ſumitur ex *cap. in geneſi, & cap. Eccleſia veſtra de elect.* & eam ſequuntur. *Panorm. num. 10. & alij*; Et hoc, ad inueſtigandum, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit. *Panorm.* autem ait, quòd quando electio fit à duabus partibus, ceſſat collatio meriti, & zeli, per *tex. in cap. ſi quando eod. tit. in 6.* Sed ſi vota omnium electorum in vnum ſolum conſenſiſſent, collatio fieri debet non numeri ad numerum, &c. ſed de numero, merito, & zelo, inſpiciendo, vtrùm electus ſufficientem habuerit numerũ, & ſi præſentes duas partes efficiant, prout deberent, vel ſi fortè non omnes vocem habent.

14 Sed collatio in electionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum eligentium iam ſublata eſt per decretum *Concil. Trid.* quod *ſeſſ. 25. de regul. cap. 6.* diſtrictè præcipit, *Vt in poſterùm electiones omnes fierent per vota ſecreta, itaut ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur*, quapropter cum ſuffragia ſecreta eſſe debeant adeò, vt nomina eligentium nunquam publicentur: nullus ad merita, vel zelum electorum reſpectus haberi poteſt, ſed tantùm collatio numeri ad numerum, vel ſaltem numeri erit facienda: vt benè aduertunt *Mirand. d. quaſt. 23. art. 27. ante primam concluſionem, & Sigiſmund. à Bonon. dub. 38. num. 7.* Ait etiam

15 *Panorm* faciendã eſſe collationẽ de merito electi, an, ſcilicet, ad illam dignitatẽ ſit idoneus; ſed hoc nõ videtur neceſſariũ; quia *textus* manifeſtè loquitur de collatione ſuffragiorum, qua ſuppoſita, abſolutè dicit, vt *is* eligatur, in quẽ Capitulum conſenſerit; præterea iudicare de electi dignitate nõ ſpectat ad ſcrutatores: ſed ſiuè ad eum, cuius erit cõfirmare, ſi confirmatione opus erit: vel ad Superiorem, ad quem erit recurrendum, ſi aduerſus electi idoneitatem aliquid erit obijciendum, vt ait *Suar. de relig. tom. 4. tract 8. lib. 2. cap. 5. num. 19.* Huiuſ-

16 modi autem collatio fieri debet mox poſt publicationem, ideſt, nullo actu extraneo interpoſito *iux. gloſſ. & Panorm. in d cap. quia propter Sylu. verbo electio 2. q. 10. requiſ. 12.*

17 Decimò requiritur, vt facta collatione, communis electio fiat, quæ eſt veluti vnus actus totius Capituli, qui non intelligitur conſumari, donec vnus nomine totius Capituli per verba ſingularis numeri loquatur, & eligat futurum Prælatum; & hoc fit poſtquam totius Capituli voluntas paulatim declarata, & cognita eſt; quæ conditio eſt de ſubſtantia, immò ſubſtantia, & forma ipſa electionis: nec aliquod ius per electionẽ ipſam electo acquiritur, ſi hæc conditio omittatur, vt colligitur ex *dicto cap quia propter, & cap. ſicut de elect. in 6. & cap. cum ab vno de re iudicat. eodem lib.* Hæc autem communis electio fieri debet ab vno nomine omnium publicè loquẽte, & denunciante electionem, qui, ſi omnia ſuffragia in vnum conſenſerint, pronunciabit electum dicens *Ego N. vice mea, & omnium electorum eligo N.* ſi verò aliqui non acquieuerint, dicat, *Ego N. Vice mea, & omnium aliorum,*

18 *qui mecum conſentiunt eligo N.* Quis autem vice omnium dictã electionem efficere debeat, in textu expreſsè non dicitur, & ideò quidam dicunt, vtile eſſe, vt Capitulum hanc facultatem alicui ex ſcrutatoribus tradat, ſecundũ *Panorm. in dicto cap. quia propter num 10.* Sed quando nulli commiſſum eſt, congruum videtur, hoc fieri debere ab eo, qui Capitulo præeſt, vel qui primam vocem obtinet, vt ait *Suar. dicto cap. 5. num. 24. in fine.*

19 Vndecimum ſubſtantiale eſt, vt hæc communis electio ſtatim poſt collationem abſque vlla morali interruptione fiat: ſicut dictum eſt de publicatione ſuffragiorum in communi, vt probatur in *cap. cum poſt de elect. ait Panormit. vbi ſupra*, qui adhoc probandum adducit *tex. in cap. cum propoſitę eodem tit.*

20 Duodecimum ſubſtantiale erat, vt electio fieret de eo, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſiſſet. Vbi eſt aduertendum, quòd olim, ad hoc, vt electio valida eſſet, opus erat, non maiorem tantummodò, ſed etiam ſaniorem ſuffragiorum partem habere, vt conſtat ex pluribus locis totius tituli *de elect.* & præcipuè ex *dicto cap. quia propter*, ibi, *is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit*, vbi *Panorm. 5. not. ait*, non valere electionem, niſi fiat per maiorem, & ſaniorem Capituli partem, nec ſufficere ſaniorem, niſi concurrat ſimul maioritas: quod probat ex natura illius copulatiuæ, *&*, cuius eſt, vtrumque extremorum principaliter copulare, per *gloſſ in cap querelam, de ſimon.* Verùm quia inueſtigando, quænam eſſet maior, & ſanior pars, plura inconuenientia oriebantur, oportebat enim, vt omnia vota publicè coram ſcrutatoribus ſcriberentur, & coram omnibus etiam publicarentur, non ſolùm quo ad numerum, ſed quoad perſonas ipſas ſuffragia ferentes, vndè deinceps conſtare poterat, & in quem maior pars quo ad numerum conſenſerat, necnon quæ fuiſſet cenſenda ſanior pars quantùm ad meritum, & zelum. Poſtmodùm Concilium Tridentinum (vt ſupra dictum eſt) decreuit, electiones in poſterum per vota ſecreta eſſe faciendas, itaut ſingulorum eligentium nomina nuſquam publicẽtur: ex quo factum eſt, vt ampliùs non inquiratur, quænam ſuffragiorum pars ſit ſanior, ſed tantummodò maior, ſeu minor ipſorum numerus reſpiciatur; Quapropter valida reputabitur electio à maiori votorum, ſeù ſuffragiorum numero facta, dummodò ipſa vota ſint legitima, nec vllam patiantur exceptionem, & perſona digna eligatur; ſemper enim maior pars ſanior præſumitur, ſi perſona electa indigna non ſit. Ità *Suar. d. ca. 5. nu. 13.* & alij plures apud *Sigiſmund. à Bononia in*

22 *cit. dub. 38. num. 8.* Hæc autem maior pars non eſt cenſenda ea tantùm, quæ maior dicitur reſpectu minoris, ſed reſpectu, & in ordine ad totum Capitulum, ità *Felin. in cap. cum omnes de conſt. & gloſſ.* ibi: *verbo, conſtitutum, Panormit. in cap. Eccleſia veſtra el 1. num. 1. eod. tit.* in quo numero illi ſolùm ſunt computandi, qui in eadem electione votũ habuerunt, iuxta *Panorm.* vbi proximè, qui dicit, ità vniuerſaliter tenendum, & dicendum eſſe in omnibus caſibus,

caſibus, in quibus maior ſuffragiorum pars deſi-
23 deratur;ſi autem non apparebit,maiorem partem
Vocalium in Capitulo congregatorum in vnum
conſenſiſſe, de iure communi iterandum eſt ſcru-
tinium, quouſque maior pars ſuffragiorum in
vnum conſenſiſſe reperiatur. *arg. cap. tum terra,cum ibi nos.de elect.*

24 Decimotertiò eſt de ſubſtantia ipſius canonicæ
electionis,quòd dicta electio publicetur expreſſa,
& clara voce: nec ſufficit aliquis actus eligen-
tium, qui electionem importet: ſed requiruntur
verba ore prolata per *tex.in d. cap. Ecclesia vestra el 1.& ibi Panormit. num.3.cap.ſicut, & cap. cum ab vno,de elect. Petrus de Biax. & Marc. Ant. Cucb. apud Sigiſmund.à Bonon dub.40 num.t.*

25 Decima quarta conditio ſubſtantialis eſt, vt
ipſa electio ſolemniter publicetur, non enim de-
bet eſſe clandeſtina vt *d. cap. quia propter in fin.* &
debet publicari in Capitulo.

Vltimum ſubſtantiale eſt,vt ſucceſſiuè omnia
prædicta per ordinem, vt ſupra enumerata ſunt,
obſeruentur, ſi enim præpoſterentur, nulla eſſet
electio.Ità *Panorm. in d cap quia propter*, vbi in fi-
ne ait, quòd, & ſi quidam ſupradictis conditioni-
bus addere volunt, vt ſcrutatores fide digni eſ-
26 ſent, per id, quod ibi dicitur [*fide digni*] tamen
communiùs tenetur, hoc non eſſe de ſubſtantia,
ſed de iuſtitia;nam fuit dictum admonẽdo potiùs,
quàm aliquid ſubſtantiale inducendo; & dicta
idoneitas præſumitur, *cap fin.de præſumpt.* Item
ait, addere aliquos, vt electio fiat in Eccleſia,cu-
ius Prælatus eſt eligendus, vt in *cap. ſicut eod tit.*
ſed quamuis hoc honeſtum ſit, atque iuſtum, lo-
cus attamen de electionis ſubſtantia non eſt; niſi
27 aliud eſſet ex conſuetudine, *arg. text.in cap. qua fronte,de appellat.* Aliqui addunt præter ſupradicta,
eſſe etiam de ſubſtantialibus ipſius electionis, vt
antequam electores ad eligendum conueniant,
præcedat Miſſæ celebratio cum inuocatione Spi-
28 ritus ſancti, cui omnes electores interſint, vt ait
*Petr de Biax.in director de elect.par.1.cap.24.& p.5. cap.13. & Roderic.q reg.tom.2.quæſt.25 art.1.*Con-
trarium tamen eſt verius, nempè non eſſe de ſub-
ſtantialibus ipſius electionis,vt præcedat auditio
Miſſæ de Spiritu ſancto, ſed tantum de ſolemni-
tate:vnde illam omittendo non vitiaretur electio,
c cum terra,& c.cũ inter el 2.de elect. Panor. in c.cũ Eccleſia Sutrina n.1.not.1. de cauſ poſſeſſ.& propriet. & in cap tranſmiſſam col.penult.de elect.Tabien.verbo electio.1.nu.20.in fin.Sigiſmund. à Bonon. de elect. & poteſt.Prę l Regul.dub.19.num.5.

Præter ſupradictas conditiones ſubſtantiales
29 ipſius canonicæ electionis, eſt omnino neceſſariè
obſeruandum, vt electores publicè iuramenta
præſtent de eligendo magis idoneo, ſecundùm
Deum, & eorum conſcientias,iuxta præceptum
Concilij Baſilienſis ſeſſ.23. & ſeſſ.38. decret. de elect.
Idipſum confirmatur expreſſo mandato Clemen-
tis VIII. contento in generalibus decretis ad Re-
gularium reformationem ſpectantibus, editis ab
eod.Clemente anno Domini 1599. die 25.Iuly, dein-
ceps à *Paul V.* & nuper à *Sanctiſſimo Domino noſtro Vrbano VIII.confirmatis*, vbi ſub *num.* 36. hæc in-
fraſcripta habentur [*Iurentque electores ſecundùm veritatem cuiuſque conſcientiæ, probiores, ac magis idoneos electuros*] poſtea ſub *num.* 40 diſtrictè præ-
cipitur Generalibus, ac quibuſcumque aliis Su-
perioribus Regularibus, ad quos ſpectat, vt om-
nia decreta prædicta inter alias eorumdem Ordi-
num perpetuò valituras Conſtitutiones reponãt,
interdicta omninò eiſdem facultate,illa declaran
di, & aduersùs ea vnquam diſpẽſandi; quæ decre-
ta demum *anno Domini 1624 die 21.Septembris* in-
nouata fuerunt à Sacra Congregatione de mente
Sanctiſſimi D N.Vrbani Papæ VIII.

30 Quomodo autem huiuſmodi iuramentum præ-
ſtandum ſit, videatur *Sigiſmund. à Bononia d.ſuo tract.dub.26.à num.5.*

QVÆSITVM VII.

Quod tempus ſit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ ſtatutum.

SVMMARIVM.

1 *Electores,ante Prælati mortem,vel depoſitionem,vel ceſſationem, nequeunt, ad ſucceſſoris electionem procedere.*

2 *Electores an poſſint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus ſepulturæ traditũ ſit.*

3 *Si Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione vacat, quando debeant electores ad electionem procedere.*

4 *Intra quod tempus poſt Prælaturæ vacationem electores ad electionem procedere debeant.*

5 *Electione celebrata,intra quod tempus teneantur electores electi conſenſum petere.*

6 *Electus tenetur,intra menſem,poſt habitam notitiam, electioni de ſe factæ conſentire.*

7 *Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat.*

8 *Miſſa de Spiritu Sancto non eſt de ſubſtantialibus electionis.*

9 *Religioſis non currit tempus à Iure ſtatutum ſuper electiones.*

1 ANte Prælati mortem, vel Prælaturæ vacatio-
nem, non poſſunt electores Eccleſiaſtici, vel
Regulares ad ſucceſſoris canonicam electionem
procedere, *cap bonæ memoriæ el 2. vbi Panormit.num. 2.de elect.c obeuntibus 63 diſt.*ſicuti nec debet fieri,
antequam Prælati corpus ſepulturæ traditum ſit
d cap.bonæ memoriæ. Si tamen electores, cadauere
2 adhuc ſuper terram exiſtente, ſucceſſorem elige-
rent, valeret electio, vt tenet ibi *gl.* quam ſequun-
tur communiter Doctores. Si autem Prælatura,
3 ſiue officium aliquod ex renunciatione vacaret,
non poſſent electores ſucceſſorem eligere, ante-
quam renunciatio à Superiore illius, qui renun-
ciauit, acceptata, & approbata fuerit; et ſi aliter
fiat, electio nulla, atque irrita erit; quia realiter
Prælatura, vel officium renunciatum per ſolam
renunciationem non cenſetur vacare: niſi poſt-
quam renunciatio à Superiore talem auctoritatẽ
habente acceptata, & approbata fuerit. *Panorm. in cap.ad aures,num.7.de his, quę vi met.cauſa fi. Pa-*

riſ.de

riſ.de reſign.benef.lib.1.quæſt.12.num.12.& 13. plu-
res refert *Aloyſ. Ricc. in praxi rerum quotid. tom 3.*
4 *reſol.* 399. Poſtquam autem Prælatura vacauerit,
electores tenentur, ceſſante legitimo impedimen-
to, intra tres menſes immediatè ſequentes ſucceſ-
ſorem eligere; aliàs electio deuoluetur ad proxi-
mum Superiorem, qui ſi intra alios tres menſes
non elegerit, poteſtas eligendi ad alium Superio-
rem, & ſic vſque ad Papam transfertur, per *text.*
expreſſum in cap. nè pro defectu, de elect. & ibi com-
muniter Doctores, *Sylu. vbi ſupra. Mirād d. art.* 10.
concl. 2. & hoc tempus non incipit currere, niſi à
die certæ vacantiæ; quia tempus non currit igno-
ranti. *l.* 2. *C. qui admitti Ricc. in prax rerum for. Eccle-*
ſiæ deciſ. 172 Facta autem electione, tenentur ele-
5 ctores eam electo præſentare, & intra octo dies,
poſtquam cōmodè poterunt, eius conſenſum pete-
re; aliàs negligentes à proceſsus proſequutione
excluduntur, & per triennium à beneficijs ipſius
Eccleſiæ ſuſpenſi ſunt, *cap. cupientes* §. *ceterùm de*
elect. in 6. *Sylu loco cit.* ſubdens, quòd electus intra
6 menſem electioni de ſe factæ conſentire tenetur,
aliter iure electionis priuatur, niſi talis fortè eſſet
electi conditio, quòd nequeat, abſque Superioris
licentia, conſentire; quo caſu ipſe, vel electores
licentiam petere debent cum ea celeritate, quam
Superioris abſentia patitur; quòd ſi dicta licentia
non obtineatur, tenentur ex tunc ad aliam ele-
ctionem procedere.
7 Electio de mane ordinariè poſt Miſsam Spiri-
tus Sancti celebrari debet, quia in electionibus
ſobrietas deſideratur, ità *Mandagot. in tract. de*
8 *elect. noui Prælati cap.* 2. ſi tamen Miſsa de Spiritu
ſancto omittatur, non irritat electionem, quia
non eſt de ſubſtantialibus ipſius electionis, ſed
potiùs de cæremonialibus, vt ait *Abbas in cap.*
cum Eccleſia num 1. *de cauſ. poſſeſſ. & prop.* & nos di-
ximus latè *ſup. q.* 6. Verùm ſuper hoc adeſt priuile-
gium Clementis VI. conceſsum Fratribus Minori-
bus, *quòd in electionibus tempus ſuper hoc à iure ſta-*
9 *tutum ipſis non curtat, nec in hac parte iuris huiuſ-*
modi regulis coarctentur, vt habetur in *Monum. Or-*
din. & refertur in *Compend. priuil. verbo, electio* §. 4.
idem priuilegium ſuffragatur etiam Monaſticis
Religionibus cōmunicationem conceſſionum Fra-
trum Minorum habentibus.

QVÆSITVM VIII.

Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.

SVMMARIVM.

1 *Quælibet Prælati electio de iure communi ad propriam Congregationem ſpectat.*
2 *Si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres electores exiſtunt, electio Prælati ad eos ſpectat.*
3 *Ius Vniuerſitatis in vno ſolo remanere poteſt.*
4 *Quot requirantur ad Collegium conſtituendum.*
5 *Collegium, poſtquam in multis ſemel eſt conſtitutum, poteſt ad vnum reduci, & in eo conſeruari.*
6 *Electores debent eſſe profeſſi eiuſdem Religionis, cuius Prælatus eſt eligendus, & ſatis erit, ſi pro-*
ſeſſio tacita fuit. Limita, vt num. ſeq.
8 *Electores neceſſariò debent eſſe Clerici, & in Sacris Ordinibus conſtituti.*
9 *Habilitas ad eligendum attenditur tempore, quo celebranda eſt electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.*
10 *Promotus ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem, an ſit habilis ad eligendum.*
11 *Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, ſi ſcienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita eſt.*
12 *Secùs, ſi excommunicatio eſſet occulta.*
13 *Suſpenſi ab executione ſuorum officiorum inhabiles ſunt ad eligendum.*
14 *Irregulares an poſſint eligere.*
15 *Irregularis non priuatur iuriſdictione ob irregularitatem ſuperuenientem.*
16 *Interdicti eligere non poſſunt.*
17 *Similiter qui celebrauerunt ſcienter in loco interdicto.*
18 *Item qui elegerunt ſcienter indignum.*
19 *Indignus quis cenſeatur.*

1 QVælibet Prælati electio de iure communi ad
ipſammet Congregationem ſpectat. *cap.* 1.
de elect. vbi dicitur, quòd nulli Eccleſiæ Colle-
giatæ prouideri debet de Prælato per collatio-
nem, ſeu prouiſionem, ſed per canonicam electio-
nem per ipſum Collegium faciendam. Idem habe-
tur in *c. Congregatio* 15 *quæſt. vlt.* vbi dicitur, quòd
Congregatio, poſt ſui Abbatis mortem, vel eo vi-
uente, ſi deliquerit, Abbatem ſibi eligere debet;
& (vt ſupra dictum eſt) clarè conſtat ex *c.* 2. 3. &
4. & *ſeq.* 18. *quæſt.* 2. vbi ſpecialiter de Monachis
agitur; quæ electio Prælati ita pertinet ad Colle-
2 gium; quòd ſi in aliqua Congregatione non extent
niſi duo, vel tres legitimi Vocales, electio etiam
ad eoſdem ſpectat, iuxta *d. cap.* 1. & *ibi gloſ de*
3 *elect,* & *cap. cum dilectus de conſuetud* Imò ius Vni-
uerſitatis in vno ſolo, omnibus reliquis mortuis,
priuatis, ſuſpenſis, vel excommunicatis, remane-
re poteſt; quamuis enim nullum Eccleſiaſticum
Collegium in vno conſtitui poſſit: quia de iure
4 ciuili tres requiruntur ad faciendum Collegium.
l. Neratius. ff. de verb ſignif. & de iure canonico ſal-
tem duo *per dict cap. primum de elect.* tamen poſt-
quam ſemel in pluribus eſt conſtitutum, poteſt to-
5 tum ipſius ius ad vnum reduci, & in eo conſer-
uari, alijs mortuis *l. ſicut ff. quod cuiuſque vniuerſ.*
gloſ in cap. gratum, verbo pauciores, de poſtul præl. &
in d. cap. 1. *verbo, duo,* quam ſequuntur communi-
ter *Doct. Nauar. lib.* 1. *conſ.* 6. *tit. de elect. in* 2. *edit.*
Rot. deciſ. 860. *num.* 7. & *deciſ.* 1950. *num.* 5. *coram*
Card. Seraph.
An autem canonica electio ex parte ipſorum
eligentium legitima ſit, maximè attendendum eſt
ex conditionibus requiſitis in ſingulis eorum per-
ſonis, & in ſufficienti ipſorum conuocatione,
quæ fieri debet ab eo, qui deputatus eſt, & aucto-
ritatem ab ipſa Religione habuit; qui autem, &
quomodo ſint vocandi, dictum eſt ſupra; ſolùm
aduertere libet, conuocandos eſſe omnes, qui ſe-
cundùm vniuſcuiuſque Congregationis ſtatuta,
votum

votum in illa electione ferre poſſunt: qui enim
per eadem ſtatuta prohibentur in electionibus vo-
cem habere, excludendi veniunt, ità *Sylu. verb.
elect. 1. nu. 3. verſ. tertium in fine*.
Quoad conditiones in eligentibus neceſſarias.
6 Primò requiritur, vt ſint profeſſi eiuſdem Religio-
nis, cuius Prælatus eſt eligendus, ſiuè profeſſio
fuerit expreſſa, ſiuè tacita, vt probatur *ex cap. ex
eo §. in Eccleſiis, de electiou. in 6. & ibi gloſ. & Ar-
chidiacon. nu* 3. Ratio eſt, quia Nouitius non eſt ve-
rum membrum Religionis; ergò, nec eligendi ius
habere poteſt. Tùm etiam, quia Nouitius non eſt
ſatis expertus Religionem, nec poteſt ſufficientem
7 perſonarum notitiam habere. Limitatur in caſu,
quo ex priuilegio, ſeù conſuetudine, alicui extra-
neo etiam competat ius electioni interueniendi:
ſæpiùs enim ex priuilegio, ſeù conſuetudine alie-
ni ad electionem vocantur, vt *cap. cumana
de elect. vbi gloſ. & Doctores* communiter aſſe-
runt, quòd interdum laici, præcipuè Principes pro
pace ſeruanda admittuntur, vt electores ab op-
preſſoribus tueantur; ita etiam *Sylu. vbi proximè*.
8 Secundò requiritur, vt ſint Clerici, & in ſacris
ordinibus conſtituti. Quòd debeant eſſe Clerici,
probatur ex *d. cap ex eo §. in Eccleſiis*, vbi dicitur.
*Conuerſi Laici cum Clericis in electionibus intereſſe
non debent*, per quæ verba excluduntur ab electio-
ne non ſolùm Conuerſi, ſed etiam Monachi omnes
profeſſi nondum in ſacris ordinati, vt fuſiùs pro-
bat *Suar de Relig tom. 4 tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 3.
& 4.* Verùm hoc ſimul cùm altera conditione,
nempè quòd in ſacris ordinibus conſtituti eſſe de-
beant, clariùs probatur ex *clem. vt ij, de ætate, &
qualit.* vbi prohibetur, quòd nemo poſſit in electio-
nibus, quæ in Eccleſiis Cathedralibus Collegia-
tis, Secularibus, vel Regularibus canonicè fiunt,
vocem habere, & ſuffragium ferre, qui ſaltem in
Subdiaconatus ordine conſtitutus non ſit: etiam
ſi hoc ab aliis ſibi liberè concedatur; & ità com-
muniter in praxi apud omnes Religiones obſerua-
ri, ait, *Mirand. in man. Prælat tom. 2. quæſt. 23. art. 5.
concluſ. 5.* Si autem tempore vacationis aliquis
ſacris ordinibus inſignitus non ſit, tempore au-
9 tem electionis iam Subdiaconatum ſuſcepit, po-
teſt ſuffragium ferre; quia requiritur à iure, quòd
ſit habilis tempore electionis *gloſſ. in d. clem. vt ij,
in verbo conſtitutus*, quod probat per *tex. in cap.
cum inter R. de elect. Panor. ſuper d. clem. nu. 9* addu-
cens alium *tex. in cap. ei cui, de preben. in 6.* Sicut
etiam, ſi quis tempore vacationis profeſſus non
eſſet, poſteà verò tempore electionis iam profeſ-
ſionem emiſiſſet, ad ſuffragium ferendum in ipſa
electione admitti deberet; ex iure enim non eſt ne-
ceſſarium, quòd profeſſio certo aliquo tempore
debeat electionem præcedere: ſed tantùm, vt fa-
cta ſit; vt conſtat ex *d. cap. ex eo. Ità gloſſ. Butr. Pa-
norm. in d. cap. cum inter R. in fine de electione, Roder.
quæſt. regul. tom. 2. q. 15. art. 5. verſ. & aduertendum.*
Non eſt autem ſuperſedenda electio, vt is expecte-
tur, etiam ſi ſacris ordinibus intra tempus à iure
electioni celebrandæ ſtatutum initiari paratus ſit;
ſed reliqui electores electionem accelerare poſ-
ſunt; ſicuti nec tenentur expectare excommuni-
catum, qui eſt abſolutionem impetraturus: neque
Nouitium aſſerentem, ſe profeſſionem emittere
velle: nec abſentem volentem intra tempus reuer-
ti, iuxta *d. gloſſ. in d. clem. vt ij, verb conſtitutus Imol.
ibi n. 21. & Panor d. n. 9* nam quãdò electio accele-
rari poteſt, non eſt diù ſuper ea immorandũ, iuxta
cap. ne pro defectu de elect. & hæc eſt certa, & com-
munis omniũ Canoniſtarum ſententia, vt videre
eſt apud *Monet. de diſtribut. quotid par. 2. q. 20. nu. 5.*
10 Dubitatur etiam à Doctoribus, vtrùm promo-
tus ad Subdiaconatum antè legitimam ætatem ſit
habilis ad eligendum; cui difficultati reſpondeo
cum *Suar. d. cap. 4 nu. 7.* quòd vel quis priuilegio in
minori ætate ordinatus fuit: & tunc, cùm huiuſmo-
di ordinatio legitima ſit, proculdubio talis per-
ſona ad ſuffragia ferenda admitti debet; quia ad
id habet omnia à iure requiſita; tum etiam, quia
non ſolùm ordinem, verùm etiam ordinis execu-
tionem recepit. Vel antè legitimam ætatem illici-
tè, ac ſubreptitiè ad ſacros ordines promotus
fuit, & tunc à ſuffragio ferendo prohibitus eſt;
quia per extrauagan. Pij II. quæ incipit, *cum ex ſa-
crorum*, eſt ipſo facto ab ordinibus ſuſpenſus, ac
propterea ad votum ferendum inhabilis; qua ſu-
ſpenſione ſublata, poſſet vtique ſuffragium ferre;
quia cùm effectu habet conditionem ordinis ſacri
requiſitam, in *d. clem. vt ij*, nec vllum habet cano-
nicum impedimentum; quamuis enim defectus
ætatis ordinis executionem impediat, non tamen
eſt impedimentum ad electionem: cum nihil quo-
ad hoc circa ætatem *in d clem.* ſit diſpoſitum. *Ità
Panormit. ſuper d. clem nu. 8. Roderic. d. art. 5. verſ. 2.
per tot Suar loc. cit.*
11 Tertiò requiritur, quòd electores non ſint per
excommunicationem, vel aliam huiuſmodi cenſu-
ram, ſiue Eccleſiaſticam inhabilitatem ab eligen-
do ſuſpenſi. *Abbas in cap. illa quotidiana. nu 7. &
in cap. cumana de elect.* Excommunicati maiori ex-
communicatione à canonica electione expellendi
ſunt; aliàs ſi ſcienter à Capitulo admitterentur,
electio ipſa irrita eſſet per *d. cap. illa quotidiana, &
ibi gloſ. & Panor. n. 3. c. conſtitutus de appellat. Innoc.
& Panor. in cap. 2. de poſtulat. prælat. Sylu verbo ele-
ctio 1. quæſt. 4. Suar tom. 5. diſp. 14. ſect. 2. nu. 17. & 18.*
& alij plures apud *Sigiſmund. à Bonon. dub. 66 n. 5.*
vbi teſtatur de communi. Hoc autem procedit,
quando excõmunicatio eſt notoria; quia ſi excõ-
12 municatus eſſet occultus, non inficeret electio-
nem; quamuis enim ſemper ſe in ea ingerendo pec-
caret, tamen non peccarent alij, illum non repre-
hendendo, licèt poſſint: cum non teneantur eum
euitare, aut repellere per *extrauagan. ad euitanda*.
Ità *Suar. de Relig tom. 4. tract 8. lib. 2. cap. 4. nu. 9. in
fine*, & in hoc omnes conuenire, teſtatur *Sigiſmund.
13 à Bonon. d dub 66. nu. 10.* Ità etiam ſuſpenſi à ſuo-
rum officiorum executione per ſuſpenſionem, ſiuè
interdictum, ſunt inhabiles ad eligendum, per *cap.
cum dilectus, de conſuetud. & cap. cum inter R. ſenio-
rem, de elect.* ſiuè ſint ſuſpenſi ab homine, ſiuè à ca-
none inferente pœnam talis ſuſpenſionis. Ità *Pa-
norm. in d cap. cum dilectus nu 20. de conſuetud.* Item
14 irregulares per *tex. in cap. is cui, de ſentent. excom.
lib. 6. Ità Sylu. verb. electio 1. quæſt. 4. Azor. inſtit.*

moral.

moral.p.2.lib.6.cap.14.quaſt 8.verſ.ius item eligen-
di. Contrarium tamen docuit *Nauar. in Manuali*
cap.27. nu.244. nempè irregulares voce actiua non
priuari; quem ſequuntur *Suar tom.5.diſp.40.ſect.2.*
nu.27.Vincent.Fillinct.moral.quaſt. tract.19.cap 3.
quaſt.6.nu.75. Bonac. de cenſur.diſp.7. q 1. punct.4.
*nu.18.*qui teſtatur de communi, & poſt eum *Sigiſ-*
15 *mund.à Bonon.dub.70.nu.6.& ſeqq.* Ratio eſt, quia
irregularis non priuatur iuriſdictione ob irregu-
laritatem ſuperuenientem; ſed ius eligendi, vel eſt
iuriſdictio, vel ad illam reducitur; ergò ſicut irre-
gularis non priuatur iuriſdictione, ità pariter, nec
iure eligendi. Ità *Doctores proximè citati*.

16 Priuantur etiam voce actiua illi, quibus inter-
dictum eſt eligere, abſque Superioris licentia, *cap.*
fin.de elect. Item qui celebrauerunt ſcienter in loco
17 interdicto, niſi ſuper hoc habeant priuilegium.
d.cap.is qui, de ſentent.excom.in 6.vbi gloß. verb.cū
alijs, Arcbidiacon.nu.3.circa finem. Panorm. in cap.
poſtulaſti nu.5.de cler.excommun.miniſtran. Nauar.
d.cap.27.nu.187.& alij plures apud Sigiſmund à Bo-
non.dub.68.nu.2.

18 Item, qui ſcienter elegerunt, vel poſtularunt in
dignum ſcientia, moribus, & ætate *d.cap.gratum, de*
poſt. Prel.cap.cum in cunctis, & cap.innotuit, in fine,
& cap.ſcriptum de elect. Eſt autem notandum, quòd
eligentes ſcienter indignum, ſunt priuati poteſta-
te eligendi in prima tantùm electione immediatè
ſequenti, etiam ſi illa non ſortiretur effectum; non
autem in tota vacantia, per *cap. cum Vintenien. &*
19 *ibi Abbas nu.6. & 11. eodem tit. de elect.* Indignus
autem quoad hoc propoſitum is dicitur, qui habet
defectus perſonæ expreſſos in *d.cap.cum in cunctis,*
Ità Panorm. ibi §. clerici ſanè nu.6. & in cap. cum
inter el.1.nu.15.eodem tit. Suar. de cenſur. diſp.24.
ſect.2.nu. 22. Auil.eodem tract par.2. cap.6. diſp.12.
dub.4 ad fin. Garc. de benefic. par.7. cap.12. num.84.
Sigiſmund.à Bononia dub.61.nu.11.

QVÆSITVM IX.

Quænam ætas requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum.

SVMMARIVM.

1 *Quæ ætas requiratur in aſſumendis ad Abbatias Regulares.*
2 *Epiſcopus debet eße annorum triginta expletorum.*
3 *An eligendi in Abbates, & Prælatos Generales trigeſimum annum expleuiſſe debeant.*
4 *Aetas multùm facit ad eruditionem.*
5 *Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet.*
6 *Senectus laudatur.*
7 *Senatus vndè dictus.*
8 *Senes omninò debiles inhabiles ſunt ad adminiſtrandum.*
9 *Seniores in ſacra Scriptura qui dicantur.*
10 *Senectus non in crinium candore, ſed in animi virtute poſita, & conſtituta eſt.*

1 Legitima ætas in Abbate, vel Prælato eligen-
do ſufficit annorum 25. nec requiritur, quòd
annus 25. completus ſit, ſed inceptum tantùm eſſe,
ſatis erit, *cap.cum in cunctis §.inferiora de elect.* Vbi
2 habetur, in Epiſcopo trigeſimum annum expletū;
in inferioribus autem dignitatibus animarum cu-
ram annexam habentibus vigeſimum quintum in-
choatum requiri. Idem etiam *in Conc. Trid. ſeſſ.24.*
de reformat.cap.12. confirmatum eſt his verbis. *Ne-*
mo deinceps ad dignitates quaſcunque, quibus anima-
rum cura ſubeſt, promoueatur, niſi qui ſaltem 25. ætatis
ſuæ annum attigerit, & in Clericali ordine verſatus;
doctrina ad ſuum munus exequendum neceßaria, ac
morum integritate commendetur, iuxtà conſtitutio-
nem Alexandri III. in Concilio Lateranenſi promul-
gatam, quę incipit, Cum in cunctis. Quæ iura gene-
raliter de omnibus Eccleſiaſticis dignitatibus
animarum curam annexam habentibus loquun-
tur; de Abbate autem nihil expreſsè in iure diſpo-
ſitum reperitur. Verùm ad huius rei veritatem
magis aperiendam, cum per *tex.in cap.indemnita-*
tibus eod. tit in 6. prouiſum fuerit Abbatiſſæ ætati,
cauendo, quòd annorum triginta eſſe debeat, nec
aliqua de Abbate mentio facta ſit, videtur, Abba-
tes ſub communi regula aliorum Prælatorum
relinquere voluiſſe. Ità *Panormit. in d.cap. cum in*
cunctis nu.6. Et quod Abbas comprehendatur ſub
illo §. *inferiora, tenet gloß. in d. cap. indemnitatibus*
poſt princ. & communiter *Doctores ibidem, & Summi-*
ſtę in verbo Abbas.

3 Hic autem inquirendum, cum tex. *in d.cap. cum*
in cunctis de ætate in Epiſcopia requiſita diſpo-
ſuerit, num eadem diſpoſitio ſaltem quoad ſupre-
mos Generales Religionū locum habeat, nempè
quòd eligendi in Prelatos Generales debeant tri-
geſimum ætatis annum expleuiſſe; *Mirand in*
Man Prælat.tom.2.q.3.art.1. concluſ.2. & Azor. inſt.
moral.p.2.lib.6.cap.5.q.1. dicunt, Prælatos Regula-
res iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes
trigeſimum annum exegiſſe debere: ſicut de aſſu-
mendis ad Epiſcopatū decernitur, in *d.cap.cum.in*
cunctis, & in Concilio Trid.d. ſeſſ.24 de refor. cap.12.
Verùm de rigore iuris videtur dicendum, quòd
non; lex enim neceſſariam formam tradens odioſa
eſt, & ideò ad verborum proprietatem reſtringen-
da. Tamen quod de Epiſcopis ibi dicitur, debere
ſaltem intelligi de Prælato Generali, dicam ſua-
dente ratione quadam, nempè quòd in Generali
Prælato vniuerſæ Religionis curā habente requi-
ritur maior iudicij maturitas, & perfecti viri ætas,
quam ob cauſam trigeſimus annus in Epiſcopo eſt
4 neceſſarius *d.cap.cum in cunctis*, ætas enim multū
facit ad eruditionē *can.hoc ſit poſitū 26.q.7.* & per-
fecti hominis ætas dicitur trigeſima *can. Epiſcopus*
diſt.77. & quamuis in rigore, & propriè loquendo
Prælatus Generalis non ſit Epiſcopus, ſed propter
dignitatē Epiſcopo inferior; tamen propter grauiſ-
ſima negotia, eius iuriſdictio Epiſcoporum iuriſ-
dictioni eſt quàm maximè ſimilis; & ſic opinio *Mi-*
rand. & Azor. procedere poſſet de honeſtate, non
autem de neceſſitate. Hanc noſtram aſſertionem
tenent *Suar.de relig tom.4.tract.8.lib.2. cap.3. nu.7.*
& Sigiſmundus à Bonon. in tract. de election. & poteſt.
prælat.Regul.dub.2.nu.1.verſ. & hanc aßertionem.
Præterea indecorum videtur, Abbatem præcipuè
Gene-

Generalem, qui ſuorum ſubditorum Pater appel-
latur, tot ſeniores ſub ſe habere, ipſumq; iuuenem
eſſe, *arg.§. minorem, Inſt de adopt.* vbi præcipitur,
5 quòd adoptans quem in filium, ipſum præcedat
ætate annorum 18. aliàs adoptio irrita habeatur.
Inſuper Abbates, & ceteros Regulares Prælatos
ſenes eſſe, qoàm maximè expedit, quia (vt dicitur
Iob.c 12.) *In antiquis eſt ſapientia, & in multo tem-
pore prudentia & Eccleſiaſt. 25. quàm ſpecioſam cani-
tiei iudicium, quàm ſpecioſa veterani ſapientia, & in-
tellectus glorioſus.* At in Eccleſiaſticis Prælatis vtra-
que, ſapientia, ſcilicet, & prudentia eſt valdè neceſ-
ſaria, *36. diſt. §. 1.* Vndè tàm in diuinis, quàm in hu-
manis ad Reipublicæ adminiſtrationem ſenes aſ-
ſumptos eſſe videmus iuxtà illud *Exod. 3. Vade, &
congrega ſeniores Iſrael, & Num. 11.* cum Moiſes non
poſſet ſolus ſubſtinere laborem ad populū guber-
nandum, ex præcepto Domini elegit ſeptuaginta
presbyteros, ideſt, ſeniores Iſrael, qui ſimul cum eo
populum gubernarent *Et Eſai 3.* dicitur. *Dominus
ad iudicandum venit cum ſenioribus populi ſui. Plu-
tarcus etiam in lib. Quòd adminiſtrat. Reipublica per-
tineat ad ſenes,* animaduertit, Senatum à ſenio ap-
7 pellari, dicens *Romanorum Senatus vſque in hunc
diem à ſenio nomen gerit.* Quod idipſum confirma-
tur ex ſententia *Platonis lib. 3. de Rep.* vbi dicit. *Iu-
dicem non iuuenem ſed ſenem eſſe oportere, qui ſerò
quale quid ſit iuſtitia, didicerit, tanquam qui non pro-
priam in animo ſuo eam ſenſerit, ſed alienam in alijs
animis longo tempore nouerit: atquè idcircò, cuiuſmo-
di ſit malum, diſcernat, ſcientia potiùs, quàm propria
experientia iudicans.* In quorum verborum expoſi-
tione. *Auerroes tract. 1. ſuper dictis Platonis libris de
Rep.* ait, *Reipublicæ gubernacula ſenioribus deberi, qui
præter ſpeculatiuas ſcientias, quas adepti ſunt, expe-
rimentum præterea obtineant longo tempore acquiſitū.*
Ex quibus habemus, quòd ad Prælaturas, & offi-
cia, quibus animarū cura commiſſa eſt, non iuue-
nes, ſed ſenes eligi, & aſſumi expediat. Non eſt au-
tem intelligendum de illis ſenibus, qui ob conti-
nuas infirmitates, ac eorum maximam ſenectutem
ità ſunt corpore debiles, vt ad officia prorſus im-
8 potentes reddantur; tales enim iure inhabiles sūt
ad adminiſtrandum. *cap. niſi cum pridem § alia cau-
ſa, de renunciat.* ſed his, qui morum grauitate, ac
prudentia, quæ in ſenibus maximè reperiri ſolet,
Prælationis munus rectè per ſe ipſos exercere va-
leant. Vndè (vt notant *Origen. homil. 16. ſuper Ioſue
D. Baſil. ſuper Eſai. cap. 30. & D. Hieronym. ſuper
Pſal. 91.*) in ſacra Scriptura non illi dicuntur Se-
9 niores, qui longæuam duxerunt vitam; vt Adam,
qui vixit annos 930. Mathuſalem, qui vixit 969.
Noe, & quamplures alij, qui, etſi per multa ſæcu-
la vixiſſent, non tamen Seniores appellati ſunt; ſed
illi, qui vitæ claritate, ac ſenſuum maturitate
claruerunt: velut Abraham, qui ſuperiorum gene-
rationum primus Senioris nomen obtinuit; Nam,
(vt ait *D. Baſilius*) planè Senior erat, quòd eius
anima incanuiſſet virtute. Horum ratio eſſe po-
teſt, quia (vt habetur *Sap. cap. 4*) *Senectus venera-
bilis eſt non diuturna, neque annorum numero compu-
tata: Cani autem ſunt ſenſus hominis, & ætas ſene-
ctutis vita immaculata;* & vt inquit *D. Chryſoſt. ſuper*
10 *Pſ. 50. Senectus non in crinium candore, ſed in animi
virtute poſita, & conſtituta eſt.* Ex quadā igitur con-
gruentia, & honeſtate, non autem de neceſſitate
Abbas, & Prælatus localis, & multò fortiùs Gene-
ralis eligi non debet, antè trigeſimum annū exple-
tum, ob prædictas rationes; quamuis de rigore
iuris ſufficiat, 25. ætatis annum attigiſſe. In noſtra
Congregatione, vigore Conſtitutionum, nemo
Abbas localis, ſeù Collegiatus eſſe poteſt, qui tri-
geſimum quartum, nec Præſidens Generalis, qui
quadrageſimum tertium ætatis ſuæ annum, ſaltem
non attigit, vt cautum eſt *cap. 16. dictarum Conſti-
tutionum.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus.

SVMMARIVM.

1 *Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem de-
bet eſſe profeſſus expreſsè nu. 6.*
2 *Praeſſe non debet, qui nondum ſubeſſe nouit.*
3 *Miſerum eſt, eum fieri magiſtrum, qui formam
diſcipuli non aſſumpſit.*
4 *Monachus per profeſſionem efficitur, non per habitus
aſſumptionem.*
5 *Non profeſſi an poſſint per viam prouiſionis ad Ab-
batias aſſumi.*
7 *Profeſſio facta antè annum probationis nulla eſt ad
omnes effectus.*
8 *Prouiſus per viam collationis, vel poſtulationis, ſatis
eſt, ſi ſit tacitè profeſſus.*

1 AD canonicam Regularium Abbatum ele-
ctionem neceſſarium eſt, vt eligendus ſit
profeſſus; aliàs electio irrita eſſet; non obſtante
qualibet contraria conſuetudine, *cap. cum cauſam,
cap. cum ad noſtram, cap. officij, & cap. cum in magi-
ſtrum, extr de elect* ex quibus habetur, quòd non
debet in magiſtrum aſſumi, qui nondum fuit di-
2 ſcipulus; nec præeſſe debet, qui nondum ſubeſſe
nouit; Idem colligitur ex *cap. miſerum 61. diſt.* vbi
dicitur, quòd miſerum eſt, eum fieri magiſtrum,
3 qui formam diſcipuli non aſſumpſit; Imò *gloſ. in
d. cap cum cauſam, verb. irritetis,* probat, ideo Summū
Pontificem mandaſſe, vt electio non profeſſi irrite-
tur, conſuetudine in contrarium non obſtante,
quia conſuetudo illa erat contra ius commune,
nempè contra *can. Abbatem, & can. quàm ſit 18.
queſt. 2.* in quibus diſponitur, Abbatem à Mona-
chis de eadem Congregatione eligendum eſſe,
Monachorum autem Congregatio profeſſos tan-
tùm comprehendit; præſertim in ordine ad electio-
nem, non autem Nouitios, qui nondùm dicuntur
4 Monachi; nam Monachus per profeſſionem effici-
tur *cap. porrectum de regular.*

Eſt etiam notandum, quòd non profeſſi non ſo-
5 lùm per viam electionis, ſed nec etiam per viam
prouiſionis poſſunt in Abbates Regulares aſſumi,
vt docet *Panormit. in d. cap. cum in magiſtrum nu. 1.
not. 2.* argumento illorum verborū d. tex. *nec ſit præ-*

F *ficien-*

ficiendus. In eligendo autem non ſufficit tacita, ſed
requiritur expreſſa profeſſio: aliàs electio irrita
eſſet; ità enim, poſt prædicta iura allegata, expreſ-
sè ſtatutum fuit à *Bonifacio VIII. in cap. nullus de*
elect. lib. 6. vbi decernitur, quòd, *nullus Religioſus ad*
Abbatiam, ſiue Prælaturam ſua, vel alterius Religio-
nis de cetero eligatur, niſi antea fuerit Ordinem Regu-
larem expreſsè profeſſus, addendo, *quòd ſi ſecus actum*
fuerit, eo ipſo irritum habeatur; per quæ verba clarè
patet, expreſſam profeſſionem eſſe de ſubſtantia
electionis. Idem habetur *in clem. 1. §. ceterum Prio-*
ratus verſ. ſanè, de ſtat. Monach. & firmauit *Rot. de-*
ciſ. 647. num. 1. coram Card. Seraphino, & ſic non po-
teſt quis habitum ſuſcipere, profeſſionem emitte-
re, & in Abbatem eligi eodem tempore, *cap. officij,*
in fine de elect. Put. deciſ. 261. Vndè adhoc, vt quis
poſſit in Abbatem eligi, debet in probatione ſal-
tem per annum ſtetiſſe; cum profeſſio antea facta
7 nulla ſit ad omnes effectus ex *Concil. Trid. ſeſſ. 25. de*
regular. cap. 15. & tenuit Rota in cit. deciſ. 647. coram
Seraphino. In prouiſione autem, quæ fit per viam
8 collationis, vel poſtulationis, ſufficit profeſſio ta-
cita, nec requiritur expreſſa; vndè collatio Abba-
tiæ facta non expreſsè profeſſo valeret, vt poſt
Ioannem And. notat Panorm. in cap. quia ingredienti-
bus nu. 4. de teſtam. Ratio autem eſt, quia *d. cap.*
nullus loquens de electione, cum ſit ius pœnale,
non debet extendi ad prouiſionem, vel poſtula-
tionem.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Religioſus in eadem Religione, in qua Abbas eligitur, vel præficitur, profeſſus eſſe debeat.

SVMMARIVM.

1 *Aſſumendus in Abbatem debet eſſe expreſsè profeſſus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam aſſumitur.*

2 *Homines diſparis profeſſionis, vel habitus ſimul in eiſdem Monaſterijs ſociari non debent.*

3 *Non eſt in boue arandum, & aſino; nec debet quis veſtem lana, linoq; contextam induere.*

4 *Cohærere, & coniungi non poſſunt, quibus vota, & ſtudia ſunt diuerſa.*

1 AD hoc, vt quis in Regularem Abbatem aſ-
ſumi poſſit, non ſolùm oportet, quòd abſo-
lutè tria Religionis vota expreſsè profeſſus ſit;
verùm etiam, quòd in eadem Religione, in qua
aſſumitur, profeſſionem emiſerit; vt expreſsè cau-
tum eſt in *clem. 1. de elect.* vbi prohibetur, *nè Reli-*
gioſus aliquis in Abbatem, vel Prælatum alterius Re-
ligionis, vel habitus de cetero eligatur; quòd ſi ſecus
actum extiterit, ſit eo ipſo irritum, & inane. Et ratio
eſt; quia (vt ait Summus Pontifex ibi) rationi non
2 congruit, vt homines diſparis profeſſionis, vel ha-
bitus ſimul in eiſdem Monaſterijs ſocientur. Id
ipſum habetur *ex cap. cum cauſam extr. de elect.* vbi
Innocentius Tertius, irritans electionem factã de
ſeculari in Regularem Priorem, ait, *ſecundùm le-*
3 *gem diuinam non eſſe in boue arandum, & aſino, neque*
debere quemquam, veſtem de lana, linoq; conteſtam
induere, ſcilicet (vt exponit *ibi gloſſ.*) non eſſe ho-
mines diſparis profeſſionis, & habitus in vno, eo-
4 demque officio ſociandos; cohærere enim, & con-
iungi non poſſunt, quibus vota, & ſtudia ſunt di-
uerſa *cau. noua 16. q. 7. Ità Panormit. in cap. cum in*
magiſtrum, in fine, de elect. & Sacra Congregatio (te-
ſte Gonzalez ad regul. 8 Cancellar. gloſſ. 8. nu. 78.)
5 die 12. Decembris 1585. cenſuit, *à nemine, præter*
Summum Pontificem, poſſe conferri Abbatias, & be-
neficia adminiſtrationem habentia, niſi profeſſis iuxtà
Canones; ità etiam *Roderic. quæſt. regul. tom. 2. q. 52.*
art. 8. & Suar. de relig. tom. 4 tract. 8. lib. 2. cap. 3. nu.
11. Sigiſmund. à Bononia in tract. de elect. & poteſt.
Prælat. Regul. dub. 60 nu. 4.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm eligendus in Abbatem debeat eſſe Sacerdos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eligendus debet eſſe Sacerdos.*

2 *Abbates primam tonſuram, & minores ordines conferre poſſunt.*

3 *Ordines minores non conferunt, qui non ſunt Sacerdotes.*

4 *Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere.*

5 *Dare benedictionem, non niſi Sacerdotum eſt.*

6 *Statutum, quòd in Abbates aſſumi poſſint, qui 25. ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non ſunt, non valet.*

7 *Abbas Collegiatus in noſtra Congregatione creari non poteſt, qui antea per nouennium in Sacerdotio non fuerit.*

8 *Apud Caſinenſes quid circa hoc obſeruetur.*

1 INter ceteras conditiones neceſſariò in Abbate
Regulari eligendo requiſitas, principaliter ne-
ceſſarium eſt, vt ſit Sacerdos. Probatur; Nàm in
cap. tuam de ætate, & qualit. dicitur, quòd, inſtante
neceſſitatis articulo, poſſit in Abbatem aſſumi
etiam in minoribus ordinibus conſtitutus; vndè
per argumentũ à contrario ſenſu colligitur, quòd
ſi inſtante neceſſitate, poteſt in Abbatem non Sa-
cerdos aſſumi; ergò extrà neceſſitatem, eligendus,
ſiuè præficiendus neceſſariò debet eſſe ſaltem or-
dinibus ſacris initiatus; quod per *tex. in d. cap. tuã*
expreſsè defendunt *Anton. de Butr. ibi. nu. 4. & Pa-*
normit. in 5. not. Biax. in direct. elect. par. 2. cap. 9. nu. 2.
& Rota deciſ. 647. nu. 3. coram Cardinali Seraphino,
At in cap. 1. eodem. tit. ſtatuitur. *Vt Abbates, Decani,*
& Præpoſiti, qui presbyteri non ſunt, presbyteri fiant.
ergò, ceſſante neceſſitate, non ſufficit, quòd ſint in
quolibet ſacro ordine conſtituti; ſed neceſſarium
erit, quòd ſint presbyteri; & hoc aſſerunt commu-
niter *Doctores, Panor. ſuper d. cap. 1. nu. 2 & d. cap.*
tuam, nu. 3. Angel. in ſum. verbo Abbas nu. 1. Sylu.
eodem verb. n. etiam 1. Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 12.
cap. 20. quæſt. 1. Lel. Zecch. de rep. Eccl. cap. 25. nu. 3.
Roder. quæſt. reg. tom. 1. q. 13. art. 2. Probatur inſuper

ex

ex Concil. *Trid. ſeß.* 22. *cap.* 8. vbi ſupponitur, quòd
animarum curam habentes ſint presbyteri; & *ſeß.*
23. *de reformat. cap.* 1. habetur *Cum præcepto diuino
mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſ-
ſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre*,
vbi notanda ſunt illa verba, *pro his ſacrificium offer-
re.* ex quibus manifeſtè colligitur, Abbates, ac
reliquos Prælatos animarum curam habentes de
iure diuino Sacerdotes eligi, & aſſumi debere.
2 Præterea Abbates tonſuram, & minores ordines
conferre poſſunt. *can. quoniam diſt.* 69. *Synod. Trid.
ſeß.* 23. *de reformat. cap.* 10. Minores autem ordines
3 non conferunt, niſi Sacerdotes, *cap. cum contingat
de ætate, & qualit. Panormit. in d. cap. tuam nu.* 3. *verſ.
quæro, an hic Abbas, &c.* ergò Abbates neceſſariò
debent eſſe Sacerdotes. Inſuper (vt doctè Gratia-
nus noſter Monachus obſeruat *in can. hinc eſt*, §.
ſuperiori auctoritate, 16 *q.* 2.) Abbas, iuxta præſcrip-
4 tum Regulæ, debet Fratribus egredientibus, & re-
gredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis
benedictionem impendere, vt habetur in *Regula
5 cap.* 11. dare autem benedictionem, non niſi Sacer-
dotum eſt, *can. perlectis*, §. *ad presbyterum* 26. *diſtin.*
tùm etiam, quia Euangelij lectionem legere de-
bet, *d. cap.* 11. *Reg.* quod ſimiliter Sacerdotis offi-
cium eſt, ſecundùm *Gratianum vbi ſuprà*, ergò Ab-
bas presbyter eſſe debet. Prætereà Abbates ha-
bent poteſtatem iuriſdictionis ſpiritualis (vt infe-
riùs probabimus) quæ, etſi immediatè non ſit
poteſtas clauium, ideſt poteſtas peccata remit-
tendi: tamen ad illam ordinatur, imò ex ea ortum
habet; poteſtas autem peccata remittendi Sacer-
dotibus tantùm tradita eſt; ergò, &c. qua ratione
permotus *Roder. loc. cit.* infert, non poſſe in Reli-
6 gionibus ſinè Apoſtolica auctoritate ſtatutum
fieri, vt qui 25. ætatis annum non attingerunt, vel
Sacerdotes non ſunt, ad Abbatias, & Prælaturas
Regulares aſſumi poſſint; cum ſit contra ius com-
mune, contra quod in Religionibus ſtatutum fieri
nequit.

Apud noſtram Vallumbroſanam Congregatio-
7 nem nemo in Abbatem localem, ſeù Collegiatum
aſſumi poteſt, niſi nouennio poſtquam ad Sacer-
dotium aſcenderit, quia adhoc, vt poſſit Abbatiam
Collegiatam obtinere, debet priùs per tres annos
continuos, vel interruptos fuiſſe Abbas titularis,
Prior Abbatialis, Prior titularis, Decanus Vallis
Vmbroſæ, Procurator in Curia Romana, vel Lector
in ſtudio formato; ad quæ officia nemo aſcendere
poterit, qui priùs per alios tres annos ſimiliter
continuos, vel interruptos Prior Clauſtralis, Mo-
nachorum nondum Sacerdotum, vel Nouitiorum
Magiſter, Cellararius, ſiuè Camerarius, vel Scri-
ba non fuerit. Ad hæc autem officia aſſumi nequit,
qui antè per tres annos expletos in Sacerdotio
non fuerit.

8 Apud Caſinenſes etiam *in p. parte Conſtitutionū
cap.* 24. *de Conuentu. reformat. nu.* 4. *Probibitum eſt,
ne quis ad aliquem gradum ſuperioritatis aſſumi poſſit,
niſi completo ſeptennio poſt Sacerdotium in Congre-
gatione ſuſceptum, aut ad curam Nouitiorum, niſi com-
pleto nouennio à prædicto Sacerdotio. Et nu. ſequen.
prohib,* qui Religionem ipſam Sacerdotes ingreſſi
ſunt, ſtatuitur, *Illi quoque, qui Sacerdotes ad Con-
gregationē venerint, niſi decimo ſexto, & decimo octa-
uo anno reſpectiuè in Congregatione completo,* ſcilicet,
in Superiores aſſumantur; poſteà verò *nu.* 6. ſubdi-
tur, *& nemo in Priorem, aut Abbatem promoueri
poſſit niſi quinquennio ſaltem in Decanatu, aut Priora-
tu reſpectiuè vixerit: prout in declaratorio Regulæ
cap.* 21.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm dignior in Congregatione ſit ſemper in Abbatem eligendus, vel ſufficiat, eligere dignum, omiſſo digniori.

SVMMARIVM.

1 *Electio de digno omiſſo digniori ſuſtineri poteſt. Vide, vt nu* 6.
2 *Viliſſimus reputandus eſt, qui ceteris dignitate præſtat, niſi præcellat etiam ſcientia, & ſanctitate.*
3 *Eligendus ad Eccleſiaſticam dignitatem talis eſſe debet, vt illius comparatione ceteri grex dicantur.*
4 *Peccant mortaliter eligentes dignum, omiſſo digniori.*
5 *Vtrùm ſemper ſit peccatum mortale, eligere dignum, omiſſo digniori.*
6 *In foro externo electio de digno, omiſſo digniori, ſuſtinetur, etiam quòd electores iuraſſent de digniore eligendo.*
7 *Suffragandum eſt digno, omiſſo digniori, adhoc ne indignus eligatur.*
8 *Dignior quis dicatur.*
9 *Qui aliàs munus, de quo agitur, rexit, an dicatur ſimpliciter dignior.*
10 *Antiquior habitu, ſacerdotio, vel ætate non cenſetur ſimpliciter dignior.*
11 *Nobilitatis qualitas nihil confert ad dignioritatem. Limita, vt ibid.*

1 Videtur, ſatis eſſe, ſi dignus eligatur, & quòd electio de digno, omiſſa digniori, ſuſtineri poſſit. Nam in *cap cum nobis olim, & cap. cum inter Canonicos extr. de elect.* probata fuit per Papam electio, quamuis electus non fuiſſet eminentis literaturæ; & in *cap cum dilectus eod tit* confirmata pariter fuit electio digni, licèt in eadem Eccleſia digniores extitiſſent; Idem colligitur *ex cap. Monaſterium* 16 *quæſt.* 7. vbi in Synodo Romana conceſſum fuit patrono, vt Monaſterium, & Oratorium, quod ipſe ædificauerat, commendare poſſit, cum conſenſu Epiſcopi, cui maluerit Presbytero, qui malus non ſit. Idem affirmat *gloß. in cap. conſtitutis, il* 2. *verb. magis vtilem, de appellat & in cap. quoniam, verbo, qui maioribus, de iurepat. in cap.* 2. *verbo ſanctior, de off. paſtor. in can. licèt, verbo, qui præſtantior.* 8. *quæſt.* 1. quæ omnes gloſſæ docent, ſufficere in electionibus, ſi bonus, & idoneus eligatur; Idem tenet *Bart. in l. cum quidam ff. de leg.* 1. vbi concludit, quòd habens electionem, tanquam bonus vir, ſatis eſt, vt eligat idoneum; licèt poſſit eligere magis idoneum.

In contrarium autem facit *tex. in cap. viliſſimus,* 1. *q.* 1. vbi ex Simmacho Papa habetur, quòd qui

2 ceteris dignitate eſt præſtantior, viliſſimus repu-
tandus eſt, niſi præcellat ſcientia, & ſanctitate. *Et
in can. licèt ergò 8 q. 1. ex Diuo Hieronymo*. Quòd
in ordinando ſacerdote requiratur, vt qui præ-
ſtantior eſt ex omni populo, qui doctor, qui ſan-
ctior, qui omni virtute eminentior eligatur. *Et
in can metropolitano. 63. diſtinct. ex Leone Papa*; quòd
Metropolitano defuncto, in eius locum ex presby-
teris eiuſdem Eccleſiæ, vel Diaconibus optimus
ordinetur. Et in *Auth. de Monach. §. ordinationem
collat. 1.* præcipit Imperator, vt qui priùs optimus
inter Monachos apparuerit, in Paſtorem præficia-
tur. *Et in can vnum §. nomine verò, 25. diſtinct.* Gra-
tianus ex Diuo Hieronymo refert, eligendum ad
3 Eccleſiaſticam dignitatem, talem eſſe debere, vt,
illius comparatione, ceteri grex dicantur. *Et In-
nocentius Tertius in cap. vnico §. omnibus ergò, vt
Eccleſiaſt. beneſic. ſine diminut. confer.* reprehendens
quendam Mediolanen Archiepiſcopum, ait, in tri-
bus illum culpabilem repeciſſe, quorum vnum eſt,
nempè. *Circa carnalitatem animi, quia non ex affectu
carnali, ſed ex diſcreto iudicio in perſona magis idonea
debuiſſet Eccleſiaſticum officium, & beneficium di-
ſpenſare.* Item *Tride Synod. ſeſſ 24. de reform. cap. 1.
monet, & hortatur omnes, quibus eligendi ius quocunq;
modo competit, vt in primis meminerint, nihil ſe ad
gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere,
quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ ido-
neos promoueri ſtudeant; eoſque alienis peccatis com-
municantes, mortaliter peccare, niſi quos digniores, &
Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, non quidem
precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſugge-
ſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici dili-
genter curauerint.* Atque in decretis generalibus
Clementis VIII. de reformat. Regular. nu. 36 præcipi-
tur, *vt in Superiorum, & Officialium omnium electio-
nibus iurent electores, ſecundùm veritatem cuiuſque
conſcientiæ, probiores, ac magis idoneos ſe electuros*,
quod idipſum multò antea decretum fuerat in
Concil. Baſileenſi ſeſſ. 20 de elect.

Pro clariori huius quæſiti explicatione diſtin-
4 guendum erit. Aut enim loquimur in foro interio-
ri, aut in foro exteriori. Primo modo certum eſt,
quòd aſſumere dignum ad Prælaturas, & Eccleſia-
ſticas dignitates, omiſſo digniori, eſt omnino pec-
catum mortale. Huius ſententiæ præcipuus de-
fenſor eſt Angelicus Doctor *D Thom. 2. 2. quæſt. 63.
art. 2. ad 3. & quodlibet. 8. art. 6.* ac poſt eum omnes
Thomiſtæ, & præſertim *Soto de iuſtit. & iure lib 3.
q. 9. art. 2. concl. 9.* vbi cumulat plures auctoritates,
& rationes, ac Doctores idipſum aſſerentes, ac
poſt eum *Aragon. 2. 2. q 63. art. 2. concl. 6. verſ. his
conſtitutis. Bannes 2. 2 q. 63. art. 2. dub. 3. Valent. tom. 3.
diſp. 5. quæſt. 7. p. 2. §. ſecundò quæritur, verſ. 2. aſſertio.
Couarr. in regula peccatum p. 2. de reſt. §. 7. num. 4.
Vaſq. opuſc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. Pariſ. de reſign.
benef. lib. 4. q. 41. nu. 35. Nauarr. miſcell. 38. de orat.
Azor. inſtit. moral p. 2. lib. 6. cap. 15. quæſt. 1. Roder.
in ſum. tom. 1. cap. 106. concl. 3. nu. 5. Reginal. in prax.
lib. 30. tract. 3. nu. 195. Mirand. in Man. Prælat. tom. 2.
q. 23. art. 13. concluſ. 1. Gonzal. ſuper reg 8. Cancellar.
gloſſ. 4. nu. 128. Garc. de benef. par. 7. cap. 16. nu. 2. vbi
innumeros ferè Doctores cumulat, & denique Rota
deciſ. 942. nu. 4. coram Card. Seraphino, eadem Rota in
vna Toletana Canonicatus 18. Maij 1584. coram Cle-
mente VIII. & in vna Valliſoletana præeminentia-
rum 24. Nouembris 1603. coram Pamphilio.* Et ad
hoc faciunt iura, & auctoritates ſecundo loco à
nobis ſupra adductæ. Non eſt autem ſemper pec-
5 catum mortale, eligere dignum, omiſſo digniori.
Nam quando electio non eſt ad munus magni mo-
menti, regulariter non eligere digniorem, non eſt
peccatum læthale. Ità *Soto vbi ſuprà*. Item etſi
munus magni momenti eſſet, exceſſus tamen di-
gnitatis foret exiguus: eligere dignum, omiſſo
digniori, veniale tantùm eſſet, propter paruitatem
materiæ; ità *Soto loco cit. Valent. loco etiam cit. in fine
d. verſ. Salon. 2. 2. q 3 art. 2. controu. 3 concl. 2. verſ. his
poſitis*; plures alios citat. *Garc. d. cap. 16. nu. 8.* Et
6 hoc quoad forum interius. In foro autem exte-
riori ſatis erit, quòd dignus eligatur, ac quòd ele-
ctus ſit bonus; ſuſtinetur enim digni electio, etiam
omiſſo digniori; quoniam aliàs quampluribus li-
tibus, & controuerſijs aditus pateret, ac omnibus
electionibus calumniæ de facili inferri poſſent;
cùm perdifficile ſit, conſtare in foro exteriori,
quis bonus, quiſuè melior, aut optimus ſit; & ità
ſentit *D. Thom. loco cit.* quem ſequuntur communi-
ter omnes Theologi. & ex Canoniſtis *Panormit. in
cap conſtitutus num 7. vbi etiam Franch nu 4. Imol.
& Præpoſit. nu. 16. de appellat. Philipp. Dec. in cap.
in præſentia num. 193. de probat. Nauar. lib. 5. tit.
de ſimon. conſ. 21. nu. 1. in 1. edit. Gonzal. d. gloſſ. 4.
nu. 129 communem dixit Garc. loco cit. & cap. 16. nu.
2. Rota in terminis de elect. Prælat. Regular. deciſ. 65.
nu. 8 part. 1. in Recent & in vna Eugubina Parochia-
lis S. Venantij 13. Ianuarij 1623. coram Remboldo*;
etiam quòd ab electoribus præſtitum eſſet iura-
mentum de digniori eligendo; *Rota in Toletana
Canonicatus ſuperiùs citata Sigiſmund. à Bononia de
elect. Prælat. Regul. dub. 34 à nu. 1. vſq; ad 3. excluſiuè.*
7 Verũ, quando plures electores in vno Capitulo
extant, ac nonnulli etiam, qui eligi prætendunt,
quorum vnus digniſſimus eſt, alius dignior, alius
autem dignus; Si ego, ſuffragium meum digniſſi-
mo (vt teneor) præſtando, cognoſco, nihil profice-
re; nempè quia ceteri digno tantùm ſuffragabun-
tur: me autem digniori ſuffragante, ipſe electus
euadet, tunc poſſum, imò debeo, digniſſimo præ-
termiſſo, digniori votum præſtare: ne minùs di-
gnus eligatur; & hoc, etiamſi iuramento de dignio-
ri eligendo me obligaſſem; nam iuſiurandum
intelligitur inter poſsibiles haberi. Ità *Soto loco
cit. Valent. d. q. 7. §. tertiò quæritur verſ. quandò ſequi-
tur, Salon. d art. 2. controuer. 4. Aragon. d art. 2. concl.
3. Rodric. d. cap. 106. concl. 5. nu. 7.* & communiter
8 omnes. Dignior autem ille iudicatur, qui, habita
ratione ad regimen, & Prælaturam, ad quam aſſu-
mitur, vtilior, & magis idoneus erit: etſi compara-
tione alterius, non ità idonei, ſit minùs ſanctus, &
minùs doctus. Ità *S. Thomas loc. cit. Felin. in cap. cum
adeò num. 6. de reſcript. Couar d. §. 7. nu. 4. verſ. dignior,
Aragon d art. 2. ad 4. concl. 1. Leſſ. de iuſt. & iure lib. 2.
cap. 14. dub. 14 nu. 64. Reginald. d. tract. 3. n. 199. Azor.
d. q. 8. verſ. verùm quis dignior, Mirand. d. art. 13. con-
cluſ. 3. Soto d. concl. 9 dim. 2.* vbi dixit, quòd licèt oc-

currat

cortat vir literis clariſſimus, & prudentia conſpicuus, vecors tamen, vel alijs implicitus negotijs, de quo non eſt tanta ſpes, quòd prædicabit, aut gubernabit ſecundùm ſuas doies: vel fortè non eſt publicis negotijs aptus: huic erit ille præferendus, qui licèt huiuſmodi dotibus non ſit potens, ſperatur tamen, curam ſollicitiùs habiturum, diligentiamq; adhibiturum ad ſuum exequendum munus, idipſum affirmant *Commentatores Diui Thom. ibidem, ac Summiſtæ communiter in verbo electio canonica*, & tandem *Rota deciſ.65. nu.8. & deciſ.537. nu.14. p.1. Recent.* vbi refertur, idem reſolutũ fuiſſe *in vna Benenentana* Parochialis 13. *Iunij* 1590. *coram Orano, & in Rauennaten. Parochialis* 2. *Decembris coram Cardinali Arrigonio*.

9 Hinc deducitur, quòd dignior ſimpliciter non eſt cenſendus, qui Eccleſiam, vel Prælaturam, aut munus, de quo agitur, aliàs rexit, & ſuſtinuit; nam inde concluditur, illum eſſe ſufficientem, non autem digniorem adeò vt in concurſu, ſeu electione præferendus ſit. *Ità Rota deciſ.11. num.7. coram Greg XV. & in d Benenentana Parochialis coram Orano, & in Eugubina Parochialis S. Venantij* 13. *Ia-*

10 *nuarij* 623. *coram Remboldo*. Secundò deducitur, non eſſe quem digniorem cenſendum, eò quia antiquior eſt in habitu, vel ſacerdotio, vel ætate; *Rota deciſ.38. lib.2 p 3 Diuerſ. ead Rota deciſ.481. nu.1. p.2 in Recent. in d Eugubina coram Remboldo*. Tertiò deducitur, nobilitatis qualitatem nihil con-

11 ferre ad idoneitatem, & conſequenter non eſſe attendendam. *cap. venerabilis, de præbend gloſſ. vlt. in cap. quoniam vetus, 24. q 1 Felin. in cap. cum adeo, nu.6. de reſcript.* limita, vt hoc habeat locum, conſiderata nobilitatis qualitate in ſe; ſed quando in aliquo caſu electio alicuius nobilis profutura eſſet Religioni, ſeu Eccleſiæ, poſſet tunc nobilis præferri, abſque acceptione perſonarum. Latè *Franc. Marc q.1210. nu.2. p.1. Sigiſmund. à Bon. dub. 32. in fine*.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm illegitimus poſſit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel aſſumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimè nati, abſque diſpenſatione, inhabiles ſunt ad Abbatialem dignitatem; etiam ſi defectus eſſet occultus. nu.3 Limita, vt nu.4.*

2 *Illegitimi per profeſſionem legitimantur ad ordines, non autem ad Prælaturas.*

5 *Illegitimi, antè diſpenſationem, in Religione capaces ſunt illorum officiorum, quæ Prælaturæ non ſunt, ſed ad Superioris nutum reuocari poſſunt.*

6 *Quænam intelligantur officia manualia ad effectum, de quo agitur.*

7 *Diſpenſare cum illegitimis ad Prælaturas, de iure ad ſolum Summum Pontificem ſpectat.*

8 *Bullæ Sixti Quinti de illegitimis, & malè promotis moderatæ, ac ad terminos iuris communis reductæ fuerunt à Gregorio XIV.*

9 *Generales, vel Prouinciales Prælati, ſimul cum Generali, Prouinciali, vel Intermedio Capitulo diſpenſare poſſunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla prædicti Gregorij XIV.*

10 *Virtute alterius priuilegij, huiuſmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicarijs, abſque Capitulo.*

1 SEcundùm iuris communis diſpoſitionem, illegitimè nati, quocunq; nomine cenſeantur, abſque diſpenſatione, ad dignitates, & Prælaturas eligi nequeunt, etiam ſi Religionem ingrediantur: quamuis enim per Religionis ingreſſum, abſque alia diſpenſatione, ad ordines habilitentur: non

2 tamen redduntur habiles quoad dignitates, & officia obtinenda, per *tex. in cap.1. de fil. presbyt.* vbi poſtquam conceditur illegitimis, vt ſi Religionem ingrediantur, poſſint ad ſacros ordines promoueri, ſubditur. *Prælationem verò nullatenus obtineant.* Idem firmant *gloſſ. & Panormit ibi & alia gloſſ. in cap. fin. eodem tit.* dicens, quòd nullo modo, abſquè Papæ diſpenſatione, Prælationes obtinere poſſunt, idem *Panormit. in cap.2 de Apoſtat. Ioan. Andr. in cap.1. nu.5. de fil. presb. in 6. Rebuff. in prax. tit. diſpenſat. ſuper defect. natal. nu. 66. Couar. in clem. ſi furioſus p.1. §.2 nu 6. & de ſponſal. 2 p. cap.8. nu 41. Sot. in 4. diſtinct.25. q.1. art.3. Nauar. in com.2. de reg. nu 60 & conſil 3. incip. an illegitimus, num 2. tit. de fil presbyt. in antiq. & 6. in nouis, necnon in Manual. cap.27. ſub num. 302. verſ. de imò dico. Graff. deciſ. aur. p.1. lib.4. cap.27. nu 54. & lib 3. cap.5. n.8. Azor. inſtit. moral. p.2. lib.6. cap.1. q.2. Roder. quæſt. reg tom.1. q.13 art.5. Mirand. in Manual. tom.2. q.2. art.1. Sayr. de cenſur. lib.6. cap.11. Suar. tom.5 diſp. 50. ſect.5 nu.16. Molina de iuſt. & iure tract.2. diſp. 173. verſ. illegitimi etiam ſi ſpurij. Fuſc. in tract. de viſit. Epiſcop. lib.2. cap.15. n.36 Campanil. in Diuerſor. iur. canonic. rub.11. cap.13. nu.117. Bonacin. de cenſur. diſp.7. quæſt.2. punct.3. nu.13. verſ. ſecundò per profeſſionem; & q 5. punct.2. nu.3. Sanch. in Decalog. lib.5. nu.16.* Qui omnes Doctores hoc extendunt, non ſolùm ad Prælationem in Religione, ſed etiam extra illam, & ad omnes dignitates, & beneficia præcipuè curam animarum habentia. Ratio eſt, quia ſi illegitimi ad ordines, & dignitates Eccleſiaſticas, ſicuti, & legitimi, promoueri poſſent: nullo diſcrimine matrimonium à fornicatione ſepareretur, ob deprauatos, & corruptos hominum mores; nec filij ab imitatione ſceleris parentum reuocarentur; vt colligitur ex *gloß. in cap. 2. de fil. presb. in 6. & Oſtien. in ſum. eodem tit. §. quæ eſt cauſa prohibitionis.* Ex his patet, illegitimè natos arceri non ſolùm ab Abbatijs Regularibus, verùm etiam à ſecularibus: nec poſſe illas, abſque diſpenſatione, obtinere. Et hoc procedit, etiam ſi huiuſmodi defectus eſſet occultus, illegitimus autem veritatem nouit; quia tunc ipſe in conſcientia tenetur diſpenſationem petere. Ità *d. Anton. poſt Panor. in d. cap primo de fil presbyt. nu 4 Syl. verb. irregularitas q.20 Nauar. d. cap 27. nu.201. Roder. d. art.5. circa finem. Sayr. cap.10. nu.46. Azor d.c.3. q 23. Suar d ſect.5. n.12. & alij apud Sigiſmund à Bononia de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub.72. num.1. contra Caſtr. de lege pæn. lib.2. cap. vlt. concl.3.* Sed ſi

Prælationem acceptare cogeretur, nec abſque ſua,
& ſuorum infamia diſpenſationem petere valeret,
poſſet tũc Prelationem, ſine diſpenſatione, accepta-
te, vt ait *Roder.* vbi proximè.

5 Hinc deducitur, illegitimos, antè diſpenſatio-
nem, in Religione eſſe capaces illorum officiorum,
quæ Prælaturæ non ſunt, & ad ad Superioris nutũ
auferri poſſunt, vt Sacriſta, Cellerarius, ſiue Oe-
conomus, Scriba, & ſimilia, quibus dignitas anne-
xa non eſt, ſed ſunt manualia officia: quia ex di-
ſpoſitione *d. cap. 1. de fil. presby.* à Prælaturis tan-
tùm arcentur. Ità *Nauar. lib. 1. conſil. tit. de fil. presb.
conſ. 6. nu. 3. & nu. 6. Sanch. in Decalog. lib. 5. cap. 5.
nu. 16.* Idem tenent *Anton. d. cap. 1. de fil. presb. num.
vlt. Panormit ibid. num. etiam Vlt. Card. quæſt. penult.
Gomez. & Paleot.* quos referunt, & ſequuntur,
Mayol. de irregular. lib. 1. cap. 10. nu. 3. Sayr. loco cit.
aſſerentes, illegitimum profeſſum nulla indigere
diſpenſatione, vt præfici poſſit ſimplici admini-
ſtrationi: dummodo curam non habeat, & ſit ad
Prælati nutum amouibilis; licèt contrarium af-
firmare videatur *Suarez loco cit.*

6 Quæ autem intelligantur officia manualia;
Nauar. cit. nu. 6. cenſet, in Religionibus ea omnia
officia manualia eſſe, quæ non ſunt Capita Con-
uentuum; At rectiùs ſentiendum videtur cum *gloſſ.
in cap. 2. verbo non mutentur, & cap. cum ad monaſte-
rium, verb. perpetuò, de ſtat. monach.* officia, quæ fiunt
in Capitulis per canonicam electionem, & Supe-
rioris confirmationem, cum nequeant ad Superio-
ris nutum amoueri, manualia non eſſe; reliqua
verò, quæ hoc modo, & forma non fiunt, manualia
eſſe. Ita etiam *Sanch loco cit. & Laurent. de Pierin.
tom. 2. priuileg. ſui Ord. Minim. in annot ad § 29. tõſt 2.
Iulij ſecundi num.* 91. Igitur in noſtra Congrega-
tione Vallumbroſana illegitimi non poterunt, abſ-
que diſpenſatione, Definitores, Viſitatores, ſiue
Procuratores Generales in Curia Romana, vel
Florentina eligi; talia enim officia in Capitulo, & à
Generali, & Definitoribus canonicè prouidentur,
vt patet ex noſtris conſtitutionibus.

7 Diſpenſare cum illegitimis, vt ad Prælaturas
aſſumi poſſint, de iure communi ad Summum
Pontificem ſpectat, *d. cap. 1. & fin. de fil presbyt. Ro-
der. quæſt regular. tom. 1. quæſt. 13. art. 6. Sanch. d. c. 5.
num. 17.* & alij.

Eſt autem aduertendum, quòd olim circa hoc
fuerunt à Summis Pontificibus tradita nonnulla
priuilegia Ordinibus, tàm Mendicantibus, quàm
non Mendicantibus, per quæ eorum Prælati di-
ſpenſare poterant cum ſuis ſubditis natalium
defectum patientibus, vt ad dignitates, & Præla-
turas promoueri poſſent: vel vt ipſi illegitimi, abſ-
que diſpenſatione, per profeſſionem habiles ad eas
obtinendas redderentur; ſicut Eugenius Quartus
conceſſit Congregationi Caſinen, aliàs Sanctæ Iu-
ſtinæ de Padua. *Vt Monachi dictæ Congregationis,
dummodò profeſſionem emiſerint, & honeſtè vixerint
in Religione, defectu natalium non obſtante, poſſint
ad ſacros ordines promoueri, nec non ad officia, digni-
tates, & Prælaturas*; vt refertur à *Roderic. in Com-
pend. Bull. Apoſt. pro Regular. bulla 7. Eugenij IV.*
quod priuilegiũ poſtea extenſum fuit ad noſtram
Congregationem Vallis Vmbroſæ à Iulio II. Idem
etiam habetur *in Cõpendio priuil. Ordinis Ciſtercien.
& in priuil. Congregationis Montis Oliueti, priuil.
50. fol. 121. & priuil. 52. fol. 201.* Et Sixtus IV. con-
ceſſit Generali, & Prouincialibus Miniſtris Ordi-
nis Minorum, & eorum Vicarijs auctoritatem
diſpenſandi cum fratribus dicti Ordinis patien-
tibus defectum natalium, vt ad quaſcunque admi-
niſtrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi,
& aſſumi, illaque gerere, & exercere liberè, & lici-
tè valeant; vt habetur in *Mon. Ordin. 1. impreſſ. fol.
61. & 2. fol. 144. conc. 152.* Idipſum etiam conceſ-
ſit idem Sixtus IV. Generali Magiſtro, & Prouin-
cialibus Prioribus, & Conuentualibus Ordinis
Prædicatorum, ac illorum Vicarijs, vt habetur in
*Compendio priuilegiorum Mendic. verbo, diſpenſatio.
§. 13.* Verùm Sixtus V. in duabus conſtitutioni-
bus, quas edidit contra illegitimos, & malè pro-
motos, reuocauit omnia priuilegia, & indulta, ſu-
per hoc Religionibus conceſſa: auferens ab earum
Superioribus quamcumque auctoritatem ampliùs
diſpenſandi: irritas, & inanes, declarando omnes
diſpenſationes, factas ab illis, antè dictas eius
8 conſtitutiones; quę deinde modificatæ, atq; ad ter-
minos iuris communis redactæ fuerunt à Grego-
rio XIV. in alia ſua Bulla incipiente, *Circumſpecta
Romani Pontificis prouidentia*, ſub datum Romæ
anno Domini 1590 Idibus Martij, Pontificatus ſui
anno primo, in qua conceſſit, vt natalium defectũ
patientes ad Prælaturas, & officia Religionis di-
ſpenſari poſſint à Generalibus, vel Prouincialibus
in Capitulo Generali, vel Prouinciali, aut inter-
medio, cuius conſtitutionis verba ad propoſitum
facientia ſunt hæc. *Volens (eiſdem conſtitutionibus
non obſtantibus,) & ſtatuens, licere Generali, aut
Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum,
aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat, iuxtà
tenorem indultorum, & priuilegiorum Apoſtolicorum
eis conceſſorum, quæ modo vſu recepta, nec aliàs ſub
illis reuocationibus comprahenſa ſunt (vt prefatur)
in hac parte reualidans, cum illegitimis, quos aliàs dicti
Generales, aut Prouinciales, cum Generali, Prouin-
ciali, ſeu intermedio Capitulo, & non aliàs, ſuffragan-
tibus meritis dignos iudicauerint, ad honores gradus,
& dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes
huiuſmodi pro tempore ità factas, & inde ſequuta
quæcunque anteà Valere, & tenere, perinde ac ſi dictæ
conſtitutiones non emanaſſent.* Ex qua conſtitu-
tione habetur, quòd patientes defectum natalium
per profeſſionem in Religione, non remanent di-
ſpenſati ad Abbatias, & Prælaturas obtinendas; &
ità quoad hoc ſunt reuocata prædicta priuilegia,
ab Eugenio Quarto Congregationi Caſinen, &
à Iulio II. noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ
conceſſa; & ſimiliter reuocata ſũt priuilegia, qui-
bus conceſſa erat Regularibus Prælatis abſolutè
facultas, diſpenſandi cùm illegitimis ad Prælatu-
ras, & dignitates in Religione obtinendas; Nam
poſt dictam Conſtitutionem Gregorij XIV. præ-
9 dictæ diſpenſationes neceſſariò fieri debent à Ge-
neralibus, & Prouincialibus ſimul cum Generali,
vel Prouinciali, ſeu intermedio Capitulo. Verùm
10 virtute cuiuſdam priuilegij Congregationi Cleri-
corum

corum Regularium Infirmis Miniſtrantium conceſſi, Generales, ſeu Prouinciales, vel locales Abbates, & Prælati, eorumq; Vicarij d. Congregationis, necnon ceterarum eius priuilegia participantium, poſſunt cum illegitimis ad dignitates, Prælaturas, & officia Regularia obtinenda diſpenſare, abſque Capitulo Generali, Prouinciali, aut intermedio. Nam Gregorius XIV. per Bullam incip. *Illius, qui* relatam in *Bullario* nuper edito *tom. 2. conſtit. eius 17 conceſſit facultatem Præfecto Generali eiuſdem Congregationis pro tempore exiſtenti, ſeu, de illius licentia, Præfectis inferioribus aliorum locorum, ſeu Prouincialibus d. Congregationis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicarijs, ac Locutenentibus, vt cum eiuſdem Congregationis perſonis defectum natalium, etiam ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, poſtquam in d. Congregatione vota emiſerint, vt, defectu huiuſmodi non obſtante, ad quoſcunque ſacros, etiam Presbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in altaris miniſterio miniſtrare, necnon ad quaſcunque adminiſtrationes, perſonatus, præminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & aſſumi, illaque gerere, & exercere poſſint, diſpenſare liberè, & licitè poſſint, & valeant.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, vel Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Filij illegitimi Religioſorum diſpenſari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati ſunt, vel fuerunt; Et non ſolùm in eodem Conuentu, ſed neque etiam in tota Religione, contra Roderic.*

SVper hoc duæ ſunt contrariæ opiniones. Prima eſt *Roderic. quæſt. reg. tom. 1. quæſt. 13. art. 7.* vbi partem affirmatiuã cùm quadam limitatione tuetur; nempe quòd filius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendas Prælaturas in Religione, in qua eius pater profeſſus eſt, & Prælationem aliquam obtinuit, quamuis non in Monaſterijs, in quibus eius pater Præfectus fuit.

Contrariam opinionem defendit *Mirand. tom. 2. Manual. Prælat. quæſt. 2. art. 10.* dicens, Religioſorum filios illegitimos diſpenſari non poſſe ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati ſunt, vel fuerunt; & quòd procedat, non ſolùm in eodem Conuentu, verùm etiam in tota Religione; quæ opinio mihi magis probabilis, ac ideo amplectenda videtur. Nam Gregorius Decimusquartus in ſua Bulla, qua Sixti V. Conſtitutiones ſuper hoc æditas modificauit, & ad terminos iuris communis redegit, concedens facultatem Regularibus Prælatis, vt ſeruatis quibuſdam conditionibus, huiuſmodi natalium defectum patientes ad Religionem recipere poſſent, ſic ait. *Dummodo filius illegitimus in Religione in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatem dicti filij, profeſſus fuerit, ipſo patre viuente non admittatur, quod expreſsè prohibemus*; ex quo licet colligere, quòd ſi prædictus Summus Pontifex ità expreſsè prohibuit, ne illegitimi in Religione, in qua eorum patres ante, vel poſt ipſorum natiuitatem profeſſi fuerint, in vita Patrum recipiantur, ob ſcandalum, ac continuam paternæ incontinentiæ memoriam; multò magis per eamdem conſtitutionem prohibitum cenſendum eſt, vt iidem Religioſorum filij ad Prælationes, & dignitates promoueantur in Religionibus, vbi eorum patres Prælati ſunt, vt aduertit *Miranda*. Nec obſtat, quòd in dicta conſtitutione, quando agitur de diſpenſatione cum illegitimis, vt virtute priuilegiorum ad dignitates, & Prælaturas Religionis promoueri poſſint, nulla prorſus de hac re mentio facta eſt, & quòd propterea videtur, Summum Pontificem id conſultò tacuiſſe; cum ſi eius voluntas fuiſſet, hoc prohibendi, id expreſsè feciſſet, ſicut fecit, loquendo de Nouitiorum illegitimorũ receptione. Nam reſpondetur, ideo Summum Pontificem id non expreſſiſſe, quia præſuppoſuit, priorem ipſius prohibitionem, de non admittendis Nouitiis illegitimis in Religionibus, vbi eorum patres ante, vel poſt filiorum natiuitatem profeſſionem emiſerint, ipſis viuentibus obſeruatam eſſe, quæ ſi iuxtà dicti Summi Pontificis intentionem obſeruaretur, huiuſmodi controuerſiæ locus non eſſet, vt clarum eſt. Ex his ergò prædictam Mirandæ opinionem ſequendo, dicimus, Religioſorum filios nullo modo à Prælatis Regularibus, etiam cum eorum Capitulis, virtute priuilegiorũ diſpenſari poſſe, vt in eodem Monaſterio, quinimò nec in eadem Religione ad Abbatialem dignitatem aſſumantur; vbi eorum patres Prælationem, vel dignitatem aliquam obtinuerunt, vel obtinent, præcipuè in eorum vita; & hoc, *vt paternæ incontinentiæ memoria à locis Deo ſacratis, quos, maximè puritas, ſanctitasq; decet, longiſſimè arceantur*, vt per *Concil. Trident. ſeſſ. 25. de reform. cap. 15.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm illegitimorum diſpenſatio fieri poſſit, ſinè cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Inferior diſpenſans in lege Superioris, ſinè cauſa, peccat mortaliter, & diſpenſatio eſt nulla.*
2 *Diſpenſatio quid ſit.*
3 *Diſpenſatio facta ſinè cauſæ cognitione diſſipatio potiùs, quàm diſpenſatio dicenda eſt.*
4 *Generales, vel Prouinciales, cum Capitulis, abſque cauſæ cognitione, diſpenſare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas.*
5 *Diſpenſatus ſine cauſa non eſt tutus in conſcientia. Limita, vt nu. ſeq.*
7 *Papa ſine cauſa diſpenſans, à culpa non excuſatur.*

Quæ

8 *Quæ cauſa ad diſpenſationem ſuper natalium defe-ctu requirantur.*

9 *Prælatus, poſita iuſta cauſa, tenetur, cum illegiti-mis ad Prælaturas diſpenſare.*

10 *Subditi non habent ius petendi diſpenſationem, niſi fortè deprecatiuè.*

11 *Quantò maior eſt natalium defectus, eò maior cauſa ad diſpenſandum requiritur.*

1 REgulariter nullus Principe inferior diſpenſare poteſt in lege Superioris, abſque cauſæ iuſtæ cognitione: & diſpenſatio aliter facta, non ſolùm illicita eſt, verùm etiā ipſo iure nulla, *gloſſ. vlt. in fin. in cap. literas, de conceſſ præbenda, gloſs. vlt. in princ. in cap. 1. de ætat. & qualit. lib 6. gloſs 1 per tex. ibi. in cap. 2. de ſchiſmat. Innoc. in cap. cum ad Monaſterium de ſtat Regular. Pauor in cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. nu. 4. & in cap. at ſi clerici §. de adulterijs nu. 12. de iudic & in cap innotuit. nu 8. de elect & in cap. de multa nu. 8. de præben. & in cap. diuerſis fallacijs n. 4. de cler. coniug. & in d. cap. 2. n. 4. de ſchiſmat. Feliu. in cap. præterea in 4. col. nu 8. de teſtibus cogen. Nauar. conſ. vlt. nu. 4. de ſim. Guttier. canon. quæſt. lib. 1. cap. 19. nu 5 Rebuffus in prax tit. de diſpenſat. ad plura nu. 25. Sanch. de matrim lib. 8. d. 17. nu. 3. & diſp. 4. nu 17. Suar. de relig. tom 1. tract. 3. lib. 4 cap. 61. & de legibus lib 6. cap. 19. nu. 2. Salas de legibus diſp 20 ſect. 2. nu 30 & ſect. 6. nu 66. verſ. quarto ſi cauſa, Gregor. à Valent tom 2. diſp. 7. quæſt. 5. punct. 9 Bonacina de legibus diſp 1. quæſt. 2. punct. 3. nu. 12. & Rota in Romana Penſionis 3. Iunij 1583. coram Card Seraphino* & communiter omnes. Id ipſum patet ex diſpenſationis diffinitione.

2 Diſpenſatio enim nihil aliud eſt, niſi iuris communis relaxatio facta, cùm cauſæ cognitione, ab eo, qui poteſtatem habet diſpenſandi *gloſſ. in cap. requiritis §. niſi rigor, verbo, vt plerumq; 1 q. 7.* Vnde

3 (vt dicit *Panormit. locis cit.*) diſpenſatio facta ſine cauſæ cognitione, diſſipatio, non diſpenſatio dicenda eſt: & Prælati dantes pro voluntate licentiam, veniendi contra legem, ſinè cauſa rationabili, vel ſaltem dubia, diſſipatores ſunt, non diſpenſatores; ità Diuus *Bernard.* quem refert *Curt. Senior conſ. 19. incip. aggredior nu 7. Socc. Iunior. conſ. 120. nu. 28. vol. 2. Sylu verb diſpenſatio nu 2.*

4 Ex his igitur conſtat, illegitimorum diſpenſationem, quæ in Religionibus ad Generales, vel Prouinciales ſimul cum Capitulo pertinet, ſine cauſæ cognitione fieri non poſſe, aliàs eſſet ipſo iure nulla. Hæc omnia clariùs patent ex conſtitutione Gregorij XIV. vbi agendo de huiuſmodi diſpenſatione, ait. *Volumus, atque ſtatuimus, licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat (iuxta tenorem eorum priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, quæ dummodo vſu recepta, neque aliàs ſub illis reuocationibus comprehenſa ſint, vt præfertur, in hac parte reualidamus) cum illegitimis, quos alias dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali, aut intermedio Capitulo, & non aliàs, ſuffragantibus meritis dignos indicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare.* Quæ verba manifeſtè indicant, illegitimorum diſpenſationem cum cauſæ cognitione fieri debere: dum conceditur licentia Prælatis, vt diſpenſare poſſint cum illis, quos, ſuffragantibus meritis, ipſi dignos indicauerint. Ex quibus ſequitur, quòd Monachus illegitimus per

5 priuilegia ad Abbatiam obtinendam, ſinè legitima cauſa, diſpenſatus non poſſet tuta conſcientia, neque quo ad Deum, neque quo ad Eccleſiam diſpenſatione vti; quia ſi diſpenſatio eſt inualida, is, cum quo eſt diſpenſatum, non fuit exemptus ab obligatione iuris. Ità *Roder quæſt. regul. tom. 1. q. 13. art. 14. Miranda in Man. Prælat. tom. 2. q 2 art. 21. Innoc. d. cap cum ad monaſterium, & Doctores ſupra adducti; Reginald in praxi fori pænit. lib. 13. nu 195. Bonac. diſp. 1. de legibus q 1. p. 3. nu 13. & alij DD. ſuperius citati ferè omnes.* Secus di-

6 cendum eſt, ſi diſpenſatio fiat ab ipſomet Summo Pontifice; licèt enim facta ſit abſque cauſa, tamen tenet, & diſpenſatus erit tutus in conſcientia. Quia quando Princeps diſpenſat contra ius poſitiuum, non requiritur cauſæ cognitio, ſed ſufficit ibi ſola voluntas: vt notat *Speculator in tit. de leg. § nunc breuiter, in verſ. & notat, & Innoc. d. cap cum ad monaſterium. Abbas in d cap diuerſis fallacijs n 4. Rebuff. loc. cit. nu 9. Suar de Relig tom. 2. tract. 6. lib. 6. cap. 9. nu. 1.* eius enim eſt deſtruere, cuius eſt condere: nec Princeps tenetur ſuis legibus, *l. digna vox C de leg. Sylu verbo diſpenſ. nu 5 Roder. & Mi-*

7 *rand. locis cit.* Verùm ipſe Summus Pontifex abſq; cauſa diſpenſans à culpa non excuſatur *D. Tho. 1. 2. q 97. art. 4 Caiet. in Sum verbo diſpenſatio in princ. Panor in cap. non eſt voti nu. 9. de voto, & voti redempt. Sanch. de matrim lib 8. diſp 18. nu. 3.* vbi plures cumulat, & communem dicit *Suar. de leg. lib. 6 cap. 18. nu. 4.*

8 Quæ autem cauſæ ad huiuſmodi diſpenſationem ſint neceſſariæ, non poteſt generalis, & determinata regula aſſignari: nam multæ cauſæ ad hoc concurrere poſſent; & propterea ſtandum eſt arbitrio boni viri. Vndè Gregorius Decimus quartus in ſupradicta ſua conſtitutione permittens, vt illegitimi ad Religionem, ipſorum meritis ſuffragantibus recipiantur, relinquit hoc arbitrio Prælatorum recipientium per hæc verba. *Diligenter mores eorum, & vitam inquirant, & ità demum recipiant, ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpecimen præſeferant, & tot eis merita ſuffragentur, vt natalium ſuppleant defectum, eorumq; receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur, & ſuper hoc ipſo hi, ad quos (vt dictum eſt) pertinet receptio, matura deliberatione habita, ità cenſuerint, & iudicauerint.* Quòd ſtandum ſit arbitrio boni viri, patet ex illis verbis, *cenſuerint, & iudicauerint*, quæ verba ad arbitrium boni viri, non autem ab beneplacitum voluntatis referenda ſunt, *l. fideicommiſſaria §. quamquam ff. de leg. 3. Ità Suar. de relig d. lib. 6. c. 17. nu. 15. & ſeqq Roder. d. q. 13. art. 15. & Miranda d.*

9 *quæſt. 2. art. 11. Sylu. verbo diſpenſatio nu. 3.* Subdentes, quòd Prælatus, ſi iudicauerit cauſam rationabilem, non diſpenſando, peccat *arg. cap. quanto, 2. quæſt. 4.* quia poteſtas diſpenſandi competit Prælatis in vtilitatem, & commodum ſubditorum; & ſicut quilibet tenetur aliorum neceſſitati occurrere;

rere;

rere; itá à fortiori Prçlati tenentur per diſpenſationem ſubditorum neceſſitati conſulere; tamen
30 ſubditi non habent ius petendi, niſi fortè deprecatiuè: ſuper quo videnda eſt bona, *gloſ. in can. conſtitueretur, verbo, detrahendum eſt, 50. diſt.*

31 Eſt autem hic notandum, quòd quantò maior eſt natalium defectus, eò maior cauſa in diſpenſatione requiritur; quia cum diſpenſatio ſit legis relaxatio, cum cauſæ cognitione, vt dictum eſt.; vbi maior eſt legis obligatio, ibi maior cauſa requiritur ad diſpenſandum. Ità *D. Thomas in addit. ad 3. p. q. 19. art. 5. Soto in 4. diſt. 25. q. 1. art. 3. concl. 1. verſ. poteſt tamen; Sayr. de cenſur. lib. 6. c. 18. nu. 15. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 18. nu. 14. Bonac. d. punct. 3. num. 21. verſ. ego vero, &c. Sigiſmundus à Bononia de electiõ. & poteſtat. Prçlat. Regular. dub. 78. nu. 5. in fine.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatũ ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium: & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat.

SVMMARIVM.

1 *Princeps, ſi ex certa ſcientia inhabiles promouet, cenſetur, cum eis tacitè diſpenſare.*
2 *Princeps poteſt diſpenſare ſinè cauſa cognitione.*
3 *Inferiores nequeunt, abſque cauſç cognitione, diſpenſare.*
4 *Generalis, vel Prouincialis cum Definitoribus promouentes ad Abbatiam illum, quem ſciunt illegitimum, cenſentur, cum eo tacitè diſpenſare, tàm in foro conſcientia, quàm in foro externo. vide nu 8.*
5 *Quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato fieri poteſt, prçſumendum eſt fieri ſinè peccato.*
6 *De duobus peccatis minus præſumendum eſt.*
7 *Diſpenſatio non requirit certa verba.*

1 NOnnulli Doctores negatiuam partem ſuſtinent, dicentes, quòd ſolus Princeps, ſi ex certa ſcientia promouet inhabiles, videtur cum eis tacitè diſpenſare, per *l. quidam conſulebant ff. de re iud. & l. idem Vlpianus ff. de excuſ. tut. arg. gloſ. in cap. ſtatutum, in verbo canonicis, de reſcriptis in 6.* Inferiores autem, ex eorum ſententia, non ſic: ſed neceſſariũ eſt, vt expreſsè diſpenſent. Ità *gloſ. in cap. vnico, verbo diſpenſare de ætat. & qual. in 6. alia gloſ. final. in cap literas, de conceſſ. præb. Panor. in cap. cum in cunctis §. inferiora n. 8. & cap. innotuit, nu. 8. & cap. quiſquis nu. 2. de elect. Felin. in cap. nonnulli col. 16. in 4. fallen. verſ confirmatur iſta 4. fallentia, de reſcrip, & in cap. præterea col. 3. nu. 7. & 8. de teſt. cogen. Bart. in l. barbarius, in 8. col. verſ. ſed quid ſi Papa ff. de off. præſid. Nauarr. in Manual prælud. 9. nu. 15. & cap. 25. nu. 74.* vbi hoc limitat, quoad forum internum, & alij apud *Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 4. num. 16.* eorum ratio eſt; quia Princeps, cum diſpenſat, non
2 reſtringitur ad cauſç cognitionem præmittendam: ſed ſufficit ſola eius voluntas, vt notat *Innoc. in cap. cum ad monaſterium de ſtat. Regul.* & dictum eſt
3 ſupra; Inferiores autem non poſſunt, abſque cauſæ cognitione diſpenſare. Quapropter cum diſpenſatio illegitimorum, ad hoc, vt poſſint ad Abbatialem, vel aliam huiuſmodi dignitatem, & Prælatutam in Religione aſſumi, pertineat ad Prælatos Religionis, ad quos etiam ſpectat Abbatum, & aliorum Prælatorum electio; priùs debent, ſuper natalium defectu diſpenſare, & deinde diſpenſatum in Abbatem eligere; aliàs enim electio nulla eſſet. Ità *Roder. quæſt. reg. tom 1. q. 13. art. 16. & Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. q 2. art. 14.*

4 Nihilominus contrarium tenendum eſt, nempè, quòd Generalis, vel Prouincialis cum ſuis Definitoribus, apud quos reſidet facultas, diſpenſandi ſuper illegitimitate, promouentes aliquem illegitimum ad Abbatialem dignitatem cenſeantur, cum eo tacitè diſpenſare: ſi antea certò ſciebant illius natalium defectum, & tamen, eo non obſtan-
5 te, illum promouent; Nam quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato exerceri poteſt: præſumendum eſt, exerceri ſine peccato, *l. merito ff. pro*
6 *ſocio*, ſicut ex duobus peccatis minus præſumendum eſt, *l. ſi adulterium cum inceſtu §. 1. & 3. ff. ad leg. Iul. de adult* quia igitur maius peccatum eſſet, illegitimos ſinè diſpenſatione ad Abbatias promouere, quàm, abſque cauſæ cognitione, promouere cum diſpenſatione; præſumendum eſt minus peccatum, quod eſt diſpenſare. Tum etiam, quia diſpenſatio non requirit certa verba, vt ait *Eman. Sà in aphoriſm. verbo diſpenſatio num 12.* imò ſufficiunt quæcunq; ſiue facta, ſiue verba, ex quibus ſufficienter cognoſci poſſit animus diſpenſandi in eo, qui diſpenſare poteſt; Secundùm *Sylu. verbo irregularitas q 28. verſ. 3. Suar de cenſ. diſp. 41. ſect. 3. & de Relig. tom. 1 tract. 3. lib. 4 cap 61. num. 13. & de legibus lib. 6. cap. 15. nu. 2. Bonac. de cenſ. diſp. 7. q. 5. punct. vlt. num 7.* Atq; hanc noſtram concluſionem defendunt *Bellam in cap. veniens nu 11. & 19. de fil præsbyt Henriq lib. 15. cap. 17. §. 4. lit. O.* cum alijs in margine citatis. *Sanch. de matrimon. lib 8 diſp. 4. nu 1. 17. & 24. Suar. d. ſect. 3. nu 4. & ſeq. & de legibus d. cap. 13. nu. 23. Mayol. de irregular. lib 3. cap. 24. nu. 14. lib. 4. cap. 10 nu 3. & lib. 5. cap. 51. nu. 8. Salas de legibus diſp. 20 ſect 2. nu 8 & ſect 9 nu. 85. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 13. nu. 195. & lib. 30. tract. 2. num. 33. Bonac de legibus diſp. 1. q. 2. punct. 3. nu. 18. verſ. obſeruant tamen, & in Decalog. diſp. 4. q 2. punct. 7. §. 4. nu 34. verſ. hinc ſolui poteſt, & de cenſ. d. diſp. 7. q. 5. punct. 1. nu. 9.* Aliqui Doctores aiunt, id ſolùm procedere in foro conſcientiæ, ità *Nauar. in Manual d. cap. 25. nu. 74. Sayr. de cenſur. lib. 7. cap. 15. num 12. Auila eodem tract. par. 3. diſp. 10. dub 6. concl. 1. 3 not.* Sed *Suar. de cenſur d. ſect vlt d. n 5. & de legibus lib. 6. cap. 13. num 25. Sanch. d. num. 17. Mayol. & Salas locis cit. in terminis*; & *Sigiſmund. à Bononia in tract. de elect. & poteſt. Prælat. Reg.*
8 *dub 81. nu. 2.* aſſerunt, id procedere, tàm in foro conſcientiæ, quàm in foro externo, nec *Bellam. Henriq. Reginald. & Bonac.* his aduerſantur, ſed illimitatè loquuntur. Verùm pro foro externo oportet, conſtare, Superiores habuiſſe legitimam cauſam diſpenſandi, vndè ſi res in examen defer-

retur,

retur, neceſſarium eſſet, cauſam probare; in foro autem interno ſatis eſt, non conſtare de cauſæ defectu; quia ſubditus præſumit, Superiorem rectè agere. Itá *Suar d ſect. vlt. nu. vlt. circa finem, & de legibus d cap 13. nu. 24. & cap. 19. nu. 2. Sigiſmund. à Bononia d. dub. 81. nu 2.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm ad hoc vt diſpenſatio valida ſit, ſufficiat petere diſpenſationem illégitimationis in genere.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ità facilè diſpenſaßet, reddit diſpenſationem nullam.*

2 *In generali conceſſione non veniunt ea, quæ non eſſet quis veriſimiliter conceſſurus, ſi ſpecialiter proponerentur.*

3 *Illegitimitatis qualitates ſunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda diſpenſatione.*

4 *Clauſula,* ex certa ſcientia, ſeu de plenitudine poteſtatis, *non tollunt defectum diſpenſationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis.*

5 *In reſcriptis Apoſtolicis ſemper ſubintelligitur clauſula,* ſi preces veritate nitantur.

1 REgulariter ad hoc, vt diſpenſatio per reſcriptum, aut aliàs per Principis facultatem conceſſa, & obtenta ſit valida, oportet, vt non taceatur Superiori aliquid, quo cognito, non diſpenſaſſet, aut non eodem modo diſpenſaſſet, ſed cum quibuſdam moderationibus, *cap vlt. de fil. presb. in 6. & cap. poſtulaſti de reſcript. l. 1. ff. de natal. reſtitut.* vbi expreſsè probatur, quòd omne tacitum, quo expreſſo, Superior non ità facilè diſpenſationem conceſſiſſet, habet ipſam vitiare, Ratio eſt; tùm quia Superior non cenſetur diſpenſare, niſi ſub tali conditione, ſi nihil verè occultetur; Tùm etiam, quia in hoc caſu valet regula iuris. *In generali cõ-
2 ceſſione non veniunt ea, quæ non eſſet quis veriſimiliter conceſſurus, ſi ſpecialiter proponerentur, reg. in generali de reg. iur. in 6. Ità Couar. in Epitome 4. decret. 2 par. cap. 8. §. 9 nu. 1. & Communiter DD.*

3 Vndè ſequitur, quòd illegitimationis qualitates ſunt plenè Principi exprimendæ, puta, quòd eſt inceſtuoſus, vel adulterinus, vel inceſtuoſus, & adulterinus ſimul, vel ſacrilegus; & ſi eſt inceſtuoſus, ſecundùm *Couar. vbi ſup.* exprimendus eſt gradus conſanguinitatis, & affinitatis inter parentes, ex quibus fuit genitus; ſi autem ex ſacrilegio, vtrùm ex Sacerdote, Moniali, Religioſo: & an ſit ſacrilegium; Ità *Io Andr. in add. ad Specul. tit. qui filij ſint legit verſ. ſed quæro,* vbi dicit, quòd ſi diſpenſandus dixit ſe ſpurium ſimpliciter, ſi erat ſpurius duplicatus, vt potè natus ex vxorato, & vxorata, diſpenſatio, vel legitimatio non valet; Ità etiam *Panormit. in cap. per venerabilem, nu. 27. qui fil. ſint legitimi Sylu. verb. legitimus nu. 8. Couar. loc. citato,* quod habet locum, ſiue taciturnitas veri contingeret ex malitia petentis diſpenſationem, ſiue abſq; eius malitia, & defectu; quia malitia, vel ſimplicitas petentis non ſupplet defectum intentionis cõcedentis, à qua gratia vires ſuſcipit; Ità alijs relatis *Sanch. de Matrim. lib 8 diſp. 21. à nu. 56. & in*
4 *Decalogum lib. 4. cap. 47. n. 15.* Nec clauſulæ *de plenitudine poteſtatis,* vel, (quod idem eſt,) *ſupplentes omnem defectum, aut ex certa ſcientia,* tollunt defectum diſpenſationis, prouenientem ex eo, quòd qualitates illegitimationis taceantur; quia in re-
5 ſcriptis Apoſtolicis, niſi expreſsè ponatur, ſemper ſubintelligitur clauſula, *ſi preces veritate nitantur,* ſecundùm *Specul in tit de reſcrip præſ. § ratione quoque defectus, in verſ. item, quòd non eſt ibi clauſula,* & *Doctores* communiter *in cap. 2. de reſcrip.* Ex his igitur concludimus, qualitates defectus natalium Religioſi, qui ad Abbatias, & dignitates, & Prælaturas à Religionum Prælatis diſpenſandus eſt, proponendas, & exprimendas eſſe quoad turpiorem illegitimationis modum; nec ſufficere, quòd exprimatur in communi, Religioſum eſſe ex illegitimo matrimonio natum; quia cum Prælati Regulares, veluti Papa inferiores nequeant, abſque cauſæ cognitione diſpenſare: oportet, illegitimitatis conditiones, & qualitates eis explicari, vt indè colligant, vtrùm adſit cauſa ad huiuſmodi diſpenſationem ſufficiens; maximè quia, (vt ſupradictũ eſt,) vbi turpior eſt defectus originis, ibi maior cauſa requiritur; quod abſque dubio fieri nequit, niſi illegitimationis qualitates in particulari exprimantur; Ità *Miranda tom. 2. Man. Prælat quæſt. 2. art. 13. & Sigiſmund à Bonon. de elect. & poteſt. Prælat. regul. dub. 79 in fine;* quicquid dicat, *Roderic. quæſt. reg. tom. 1. quæſt. 13 art. 17.*

QVÆSITVM XIX.

Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in ſeculo diſpenſatus, ſi poſtea Religionem ingrediatur, indigeat noua diſpenſatione, ad hoc, vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi.

1 SVMMARIVM.

1 *Illegitimus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad dignitatem.*

2 *Diſpenſatio ſtrictè eſt interpretanda: quia eſt ſtricti iuris.*

3 *Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in diſpenſationibus.*

4 *Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad beneficium ſimplex.*

5 *Diſpenſatus ad beneficia quæcunque, abſque alia expreſſa diſpenſatione, non poßet ad dignitates promoueri.*

6 *Appellatione beneficij an veniat dignitas.*

7 *Diſpenſatus ad quæcumque beneficia in ſeculo non cenſetur diſpenſatus ad Abbatias, nec in ſeculo, nec in Religione.*

8 *Illegitimus diſpenſatus in Religione non cenſetur diſpenſatus in ſeculo.*

9 *Illegitimus diſpenſatus ad Prælaturas in vna Religione,*

gione, ſi poſtea ad aliam transferatur, indiget noua diſpenſatione.

10 *Diſpenſatus ad dignitatem inferiorem non cenſetur diſpenſatus ad maiorem, licet ſic e contrà.*

1 RESpondeo, quòd illegitimus diſpenſatus ad
beneficium curatum, non cenſetur diſpenſa-
tus ad obtinendam dignitatem: argumento *cap.*
final de fil presb. in 6. vbi Gemin. Angel. in ſum.
verbo beneficium nu.25. Syl. beneficium 3. q.11. Ta-
bien. Beneficium 2. nu. 23. Azor. Inſtit. mo al. p.2.
lib.6. cap 3. q 10. Petr Greg Syntagm iur lib. 17 cap.
5. nu. 36. Belletr. diſquiſit. cleric. p.1. tit. de diſcipl. cle-
2 *ricorum* §. *3 nu.* 38 Ratio eſt, quia cum diſpenſatio
ſit ſtricti iuris, & odioſa, eſt ſtrictè interpretanda,
cap.1 in fin. de fil presb lib.6. gloſſ. in cap. Ordinarij,
verb diſpenſationes, de off. ordin. eod. lib. Panorm. in
cap. de multa, de praben nu.4. Gemin. conſil. 47. nu. 3.
Nauar lib.4. conſ.1 tit qui fil ſint legit. Sayr. de cenſur.
lib.6. cap. 11. à nu 16 Garc de benef. p.1. cap.6. n 58.
Suar. de legibus lib. 11. cap. 11. nu. 10 & cap. 17. nu. 2.
3 Nec in diſpenſationibus valet argumentum à pa-
ritate, vel maioritate rationis. *Panormit in cap.*
ad aures nu 7 de reſcrip. arg. cap. per Venerabilem,
qui fil. ſint legit. Ioan. Andr. in reg. quæ à iure de reg.
iur. in Mercurial. vbi dicit, quòd Monachus diſpen-
4 ſatus ad beneficium curatum non intelligitur di-
ſpenſatus ad beneficium ſimplex; idem aſſerunt
Nauar. de reddit Eccleſ q. 1. monit. 10. nu. 4. Couar. de
ſponſal. p. 2. cap. 8 §. *8 num. 11. Garc. d. cap 6. num. 59.*
Campanil in diuerſ iur. canon rub. 11. cap. 13. nu 91.
& nu. 101. reſoluit, quòd & ſi fuiſſet quis genera-
5 liter ad quæcunque beneficia diſpenſatus: non
tamen, abſque alia expreſſa diſpenſatione, ad di-
gnitates promoueri poſſet; Ità etiam *Panormit. in*
cap. literas nu 6. ver. ùs finem, de fil præsb. Doct in cap.
fin de praben in 6. Rebuffus in praxi tit de diſpenſ. ſuper
defect. natal. nu. 52. Azor d. cap 3 q. 7. Nam appella-
6 tione beneficij non venit dignitas, *arg. d. cap. fin de*
praben. in 6. & cap. cum olim extr. eodem tit. & ibi
Panor. nu. 1. & clem. 1. de ſequeſtrat poſſeſſ. Belletr d.
tit. de diſcipl. cleric. §. *2 nu.* 38 Vndè fit, vt diſpenſatus
ad beneficia, vel etiam ad dignitates, non poſſit
promoueri ad dignitates, quibus animarum cura
annexa eſt; *Azor. d c. 3. q. 9. & 10. D. Aug. Barboſ de*
off. & poteſt Epiſc. p. 2. allegat 45. *nu.* 13. Ex his clarè
7 patet, quòd illegitimus diſpenſatus ad beneficia
quæcunque, etiam curata, non intelligitur diſpen-
ſatus ad Abbatiam, tàm ſæcularem, quàm etiam,
& à fortiori Regularem; cum Abbatia ſit digni-
tas, *vt eſt tex. notabilis in can. ſi quis deinceps 16. q. 7.*
& probatum eſt ſupra *diſp. 1. quæſit. 2.* videatur in
terminis huius quæſiti *Nauar. d. conſ. 1.*

Neque his obſtat, quod dicit *Rebuff. dicto tit. de*
diſpenſat. ſuper defectu natalium nu. 75. nempe quòd
diſpenſatus in ſeculo ad quæcunque beneficia, ſi
poſtea Religionem ingrediatur, abſque noua di-
ſpenſatione, poterit Prioratum Regularem obtine-
re; quia (meo iudicio) voluit intelligere de Prio-
ratu Regulari, quod eſt beneficium manuale, abſq;
dignitate: non autem de alijs officijs ſecum digni-
tatem retinentibus; non enim eſt cenſendum, quòd
ſibi ipſi contradicere vellet tantus Doctor, quod
abſque dubio feciſſet, intelligendo de Prioratu,
cui annexa eſt dignitas, vt patet ex ſupradictis; no-
ſtra autem quæſtio eſt de Abbatia, quæ verè eſt
Eccleſiaſtica dignitas.

8 Ex his infertur, ſtante quòd diſpenſatio eſt odio-
ſa, ac ſtricti iuris, cum Regulares virtute prædi-
ctorum priuilegiorum, diſpenſari tantùm poſſint
ſuis Prælatis ad beneficia, & dignitates in Religio-
ne obtinendas; quòd ſi demũ à Religione recedant,
abſque noua diſpenſatione, ad Eccleſiaſtica bene-
ficia promoueri nequeunt. Sicut etiam diſpenſati
in vna Religione ad Prælaturas, & adminiſtratio-
nes, ſi poſtea transferantur ad aliam, indigebunt
9 noua diſpenſatione, ad hoc, vt Prælaturas, & ad-
miniſtrationes in ea obtinere valeant; per diſpen-
ſationem enim in prima Religione cum eis fa-
ctam, non fuerunt abſolutè legitimati: ſed ad di-
gnitates, & gradus in illa tantùm conſequendos
habilitati; Ità *Roder quæſt regular. tom. 1. q. 13. art.*
13. Mirand tom. 2. q. 1 art 4. Io. Cruz. de ſtatu Relig.
lib cap 6. dub. 18. concluſ. 5. Sanch. in Decalog. lib. 5.
cap. 5. nu. 16. Laurent de Pierin, tom. 1. priuileg. Ord.
Minim. in annot. ad conſt 2. Iulij II. num. 98.

10 Infertur ſecundò, quòd diſpenſatus ad digni ta-
tem inferiorem, ver. g. vt localis Prælatus eſſe va-
leat, non cenſetur diſpenſatus ad maiorem, nimi-
rum quòd ad Prouincialatũ promoueri poſſit: niſi
in diſpenſatione de præfatis expreſſa mentio facta
fuerit; quia permiſſa minori dignitate, non cen-
ſetur permiſſa maior, ſed è contra, vt colligitur,
ex cap. innotuit, de elect. Ità Hieron. à Sorbo in annot.
ad Comp. priuileg. verb. diſpenſatio, verſ. & ideò fra-
tres. Panormit. in d. cap. innotuit nu. 4.

QVÆSITVM XX.

An notoriè infamis poſſit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Infames, tàm infamia iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi ſunt.*

2 *Infamibus portæ dignitatum patere non debent.*

3 *Collatio periuro facta an ſit nulla.*

4 *Abbatia & Epiſcopatus æquiparantur in iure:*

5 *Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri poſſint ad dignitates.*

6 *Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur.*

7 *Emendatus præſumitur, qui poſt peccatum operatur bonum.*

8 *Inquiſitus, accuſatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri non poſſit.*

OLdrad. *conſ. 14. verſ. & idem in Monaſterijs, nu. 11. & gloſſ. in cap. tuam,* verbo *non aſcendat, de ætate, & qualit.* tenent, poſſe Monachum infa-
mem eligi in Abbatem; quia infamis à ciuilibus
muneribus non excluditur.

Nihilominus contrarium eſt verius, nempe
1 quòd infames ab Abbatiali dignitate omnino ar-
cendi ſunt, tàm ſi ſint infames infamia iuris, quàm
2 infamia facti; quia infamibus portæ dignitatum
patere non debent *l. 2. C. de dignit. lib. 12. l. vnica*

C. de

C.de infam.lib.10.cap.inter dilectos de exceſſ.Prælat.
gloſſ.in cap querelam, verbo *crimine periurij,de iure*
iur. Abbas Panormit.*ibidem nu.3. per tex. not. in l.2.*
§.miles ff de his, qui notantur infamia, per quem
tex. apertè innuitur, infamiam ipſo facto quem
militia priuare;& *gloſſ.ibi.*ſingulariter dicit,quòd
ob infamiam pari ratione priuatur quis militia
cæleſti, & alijs dignitatibus, & honoribus; &
Feder.de Senis conſ.50. incip. Quæritur, an collatio,
3 tenet, collationem periuro factam nullam eſſe;
quia periurij crimen etiam poſt peractam pœni-
tentiam infamat. Et quòd collatio facta infami nõ
teneat, probatur in *reg infamibus, de reg.iuris in 6.*
& ibi Dyn latè;idem tenet *Felin.in d.cap querelam*
col.2.nu 3.Duaren.de benef.lib.4. cap.1. Garc. de be-
nef.par.7.cap.8. nu.4. Vinianus in prax.Iuriſpatrona-
tus p.2.lib.6 cap.9.num.23 Barboſ. de off. & poteſt.
Epiſc.p 2.alleg.43.per tot.et p 3.alleg.72 n.100.Suar.
tom.5. diſp.48. ſect.1. Si igitur infames redduntur
inhabiles ad beneficia, & dignitates inferiores,
quantò magis ad Abbatiam, quæ eſt propria ſpiri-
4 tualis Prælatio,& quæ cum Epiſcopatu æquipara-
tur,iuxtà *gloſſ. in cap. ne pro defectu, verb. regulares*
de elect per tex. in can ſi quis deinceps 16. q.7. Vndè
ad dictum *gloſſ. & Oldradi.* Reſpondeo,eos eſſe lo-
cutos ſecundùm ius antiquum, quando Abbas po-
tiùs nomen ſollicitudinis,& officij, quàm dignita-
tis,& honoris præſeferebat,prout declarat eadem
*gloſſ.*ibidem;imò(vt ait *Suar. de Relig tom.4.tract 8.*
lib.2.cap.3 in fine)veriſimilius eſt,infamem ſecun-
dùm ius canonicum nunquam Abbatiam obtinere
potuiſſe; hoc enim valdè indecens eſt, & tali mu-
neri repugnans.

5 Excipiuntur tamen infames infamia meri facti,
ſi re vera ſe emendauerint; quia tunc benè promo-
ueri poterunt; nam infames infamia meri facti non
ſunt propriè,& abſolutè irregulares, *Suar d.ſect.1.*
nu.11.Garc.d.cap.8.nu.64.& p.11.cap.3.nu.118 &
alij apud Bonac. de cenſur. diſp.7.q.3.punct.1.num.5.
licèt ipſe contrarium ſentiat; Sed ſunt infames ſe-
cundùm quid, ſcilicet, quatenus prohibentur pro-
moueri, ſtante huiuſmodi infamia; Sed infamia
6 meri facti per pœnitentiam purgatur *Panormit in*
cap. cum te. num.9. de re iudic Nauar. in Man.cap.
27.nu.204.verſ.17.Suar d.ſect.1.nu.8. Regimald lib.
30.tract.2.nu.196.Bonac.d nu 5. Barboſ.d.alleg.45.
nu 21. ergo infamis infamia meri facti, poſtquam
purgatus fuerit, poterit in Abbatem promoueri.
7 Emendatus autem præſumitur, qui poſt peccatum
operatur bonum, *Maſcard. de probat. concl. 465.*
nu 10.Barboſ.d alleg 43.nu.23.

8 Ex his infertur, inquiſitum interim, pendente
inquiſitione, non poſſe in Abbatem eligi; quia
iam præceſſit infamia, *can. tantis Daniel.81. diſt.*
cap.cum in cunctis,de elect. Sed ſi eſt accuſatus, tũc
vel præceſſit infamia,& eligi non poterit; quia ſo-
la infamia facti etiam impedit *d. l.2. C. de dignit.*
lib.12,& d.reg. infamibus, de reg. iur in 6. Vel non
præceſſit infamia, & tunc promoueri poteſt, vt *in*
l.reus ff de muneribus, & honoribus, & l.qui de liber-
tate.ff.de liberali cauſ.cap.omnipotens, ext de accuſat.
& eligi poterit,ne malitiosè ſit attentata accuſa-
tio; Si verò eſt denunciatus; tunc vel præceſſit in-
famia, & eligi non poterit; vel non præceſſit, &
tunc aut Superior inquirit,& interim denunciatus
eligi poteſt, ſed non promoueri; ſed ſi denunciatio
ſit Superiori, qui debet conferre, vel eligere, ipſe
poterit eligere,ſeu conferre;& ſi deinde conſtiterit,
denunciatum eſſe criminoſum, priuabitur, & à di-
gnitate remouebitur. Ita *Panormit. in d.cap. omni-*
potens nu.4 de accuſat.

QVÆSITVM XXI.

An adſint alij caſus in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus maiori, vel minori excommuni-*
catione de iure non poteſt in Abbatem eligi.
2 *Falſificans literas Apoſtolicas, vel in eis etiam in*
modico manus apponens,niſi ſit officialis, non po-
teſt eligi.
3 *In peccato mortali publico conſtitutus non poteſt*
eligi.
4 *Semel reprobatus an poſſit iterum in Abbatem*
eligi.
5 *Tranſiens de Mendicantibus ad non Mendicantes, an*
poſſit in Abbatem eligi.
6 *Corpore vitiatus an poſſit in Abbatem eligi.*
7 *Religioſus,qui exercuit chirurgiam an poſſit in Abba-*
tem eligi.
8 *Simoniacus an poſſit eſſe Prælatus.*
9 *Homicida an poſſit eſſe Abbas.*
10 *Apoſtata an poſſit eſſe Abbas.*
11 *Periurus an poſſit eſſe Abbas.*
12 *Prodigus an poſſit eſſe Abbas.*
13 *Neophitus an poſſit eſſe Abbas, et Prælatus, &*
quandiù à dignitatibus, & Prælaturis arceatur.
14 *Electus ſemel per abuſum ſecularis poteſtatis, an poſ-*
ſit in Abbatem eligi.
15 *Patiens defectum animi, vel corporis, an poſſint in*
Abbatem eligi.
16 *Regulares pœnitentiati à Sancto Officio ſunt omninò*
ad dignitates inhabiles, etiam ſi pœnitentias com-
pleuerint.

ADſunt etiam, præter ſupradictos, alij caſus
ex quibus Monachus ad Abbatiam ineli-
1 gibilis redditur. Et primò. Excommunicatus ma-
iori, vel minori excommunicatione de iure non
poteſt in Superiorem Monaſterij eligi, *Sylu. verb.*
electio.1 nu.15. adducens nonnulla iura hoc prohi-
hibentia. Secundò, qui literas Apoſtolicas falſifi-
2 cauit, vel in eis etiam in modico manus appoſuit,
niſi ſit Officialis, inhabilis redditur ad electionem.
Oſt. in ſum de crimine falſi §.qualiter verſ.ſed hodie,
Felin in cap.ex parte in princ. verſ.Stylus Curiæ, de
3 *reſcrip.* Tertiò in peccato mortali publico conſti-
tutus ex *S. Thom quodlib.8. q 4. art.2.* Quartò, ſi
4 ſemel reprobatus fuerit, alicuius vitij cauſa, qui
nõ modò in ſua Religione, ſed nullibi ad Eccleſia-
5 ſticam dignitatem aſſumi poteſt. Quintò, tranſiens
de Mendicantibus ad non Mendicantes in Abba-
tem aſſumi non poteſt, ex *clem.vt profeſſi de Regul.*
6 Sextò, vitiatus magna corporis deformitate, ità
vt

vt ſcandalum, vel ſcandaloſam deformitatem inducat: quod Superioris iudicio relinquitur, *Io. Andr. in c. 1. de corpor. vitiat.* quo caſu ſolus Papa diſpenſare poteſt. *Innocent in cap. cum æterni, de re iu-*
7 *dic. in 6.* Septimò denunciatus de aliquo crimine (dummodò denunciationem præceſſerit infamia, maximè apud bonos viros;) pendente inquiſitione, non poteſt in Abbatem eligi. *cap. omnipotens Deus de accuſ. Panorm. ibidem Innoc. cap accuſatum*
8 *de ſimon.* Octauò, Religioſus, qui exercuit chirurgiam, ex qua ſequuta eſt mors, incapax eſt digni-
9 tas Abbatialis, *cap. tua de hom. vbi Felin.* Nonò, ſimoniacus Monachus non poteſt eligi, *cap. ſi alicuius de elect. & ibi Panor.* clariùs in conſtitutione Pauli II. quæ incipit. *Cum deteſtabile ſcelus ſimonia-*
10 *ca,* &c. Decimò homicida, qui iure diuino, & humano inhabilis eſt ad dignitates Eccleſiaſticas, *can. ſi quis omnem 1. q. 7. cap. ad aures de ætat, & qua-*
11 *litate.* Vndecimò Monachus à ſuo Monaſterio diſcedens pro quocunque crimine, etiam leni, & & occulto, eſt inelegibilis *cap. poſt tranſactionem*
12 *de renunc. Petrus de Biax. in direct. cap. 25.* Duodecimò periurus declaratus, *cap. querelam de iureiur.*
13 Decimotertiò notabiliter prodigus *Bald. in cap. cum in cunctis de elect & c. Petrus Diaconus 39. diſt.*
14 *& ibi Archidiacon.* Decimoquartò Neophitus eſt ineligibilis ad Eccleſiaſticas dignitates. *can. quoniam multa, & can. Neophitus 48. diſtinct.* arcentur autem Neophiti ab Eccleſiaſticis dignitatibus, & officijs. quamdiù ad iudicium Epiſcopi, vel Prælati Regularis quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentis, ità moribus, & diſciplina Chriſtiana imbuti ſunt, vt veterani Chriſti milites cenſeri iure poſſint. Quo tempore elapſo, ceſſat huiuſmodi irregularitas, & per conſeqnens, abſq; diſpenſatione eligi, vel promoueri poterunt. *Felin. in cap. eam te, nu. 12. de reſcript. & in cap. cum ſit nu. 1. de Iudæis Nauar. cap. 27. nu. 7. Sanch. in decalog. lib. 2. cap. 28.*
15 *nu. 21.* Decimoquintò qui aliàs per ſecularis poteſtatis abuſum electus fuit, remanet ineligibilis ad quamcunque dignitatem, *cap. quiſquis de elect.*
16 Decimoſextò generaliter patiens defectum animi, vel corporis, per quod ad exercitium ſui officij, vel dignitatis inhabilis redditur, eſt ineligibilis *Ioan. Andr. & Panor. in cap. fin. de poſtulat. Prel.*
17 Decimoſeptimò Regulares pœnitentiati à ſancto Officio ad dignitates, & Prelaturas omnino inhabiles ſunt, etiam ſi pœnitentias compleuerint, vt à Sanctiſs. D.N. Vrbano VIII. Pont. Opt. Max. declaratum fuiſſe anno 1626. refert *Laurent. de Pierin. tom. 2. priuileg. ſui Ord. Minim. in annot. ad 9. conſtit. Pauli V.* In fine ſub his verbis.

In generali Congregatione S.R. & vniuerſa Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram S.D.N.D. Vrbano diuina prouidentia Papa Octauo Ill. DD. S. R. Eccl. Cardinalibus in vniuerſa Republica aduerſùs hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis S. D. N. iuſtis de cauſis animum ſuum mouentibus decreuit, & ſtatuit, vt in poſterùm Regulares omnes cuiuſuis Ordinis, Religionis, Societatis, & Inſtituti, quibus pro delictis ad ſancta Inquiſitionis officium ſpectantibus pœnitentiæ genus aliquod impoſitum fuerit (ſalutaribus pœnitentijs exceptis) eo ipſo ad omnes Religionis ſuæ gradus, & officia inhabiles cenſeantur, deinceps, (etiam ſi pœnitentiæ tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa tamen promoueri nullatenus poſſint; niſi priùs obtenta à S.D.N. vel ab hac ſacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda ſpeciali, & expreſſa rehabilitationis gratia; alias promotio qualibet nulla ſit, & promouentes ipſi priuationem ſuorum officiorũ, ac præterea vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrant, ad quæ reſtitui niſi ab eodem S.D.N. vel ab eadem Sacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda non poſſint. Præſens autem decretum omnibus Religionum Superioribus intimari mandauit idem S.D.N.

QVÆSITVM XXII.

In quibus caſibus electiones ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones clandeſtinæ reprobantur à iure, ac irritandæ, & caſſandæ ſunt.*
2 *Clandeſtinæ dicuntur illę electiones, quas electores ſecretas inter ſe retinent.*
3 *Conſentiens electioni de ſe faciendæ incidit in ambitionem.*
4 *Electus quomodò reſpondere debeat, ſi eius conſenſus antè electionem requiratur.*
5 *Item quomodò ſi poſt electionem.*
6 *Poſtulatus quomodò ſe gerere debeat.*
7 *Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla.*
8 *Eligere quid ſit.*
9 *Metus, vt reddat electionem nullam, oportet, quòd ſit cadens in conſtantem virum.*
10 *Electiones, in quibus interuenit ſortium vſus, ſunt ipſo iure nullæ,*
11 *Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis eſt ipſo iure nulla.*
12 *Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis, quæ dicatur.*
13 *Metus cadens in conſtantem virum, qui dicatur. vide remiſſiuè.*
14 *Electio per ſcrutinium celebrata, in qua omnes ſchedulæ poſt votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita eſt.*
15 *Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, votum ſuum manifeſtat, irrita eſt.*
16 *Quando omittitur aliquid ex ſubſtantialibus formæ, electio eſt nulla.*
17 *Geſta contra formam ſunt ipſo iure nulla.*

1 OMnes clandeſtinæ electiones, quæ in cameris & per occulta conuenticula fiunt, reprobantur à iure, ac irritandæ, & caſſandæ ſunt, *cap. quia propter §. electiones, extra de elect.* vbi *Anton. de Butr. nu. 18. & 71. Sylu. verbo electio 1. q. 10.* animaduertentes, illas electiones etiam clandeſtinas dici,
2 quas electores inter ſe ſecretas retinent, & clandeſtinas remanere præcipiunt; cum ex diſpoſitione *d. cap. quia propter,* electores poſt electionem perſonam electam Conuetui publicare debeant.

Caſſanda eſt etiam illius electio, qui requi-

ſitus, antequam eſſet electus, electioni de ſe fa-
ciendæ conſentit; quia vitio ambitionis notatur,
*cap cum poſt, extra de elect. Vbi Panormit nu. 2. Lam-
bertin. de iure patron. lib. 2. p. 1. q. 9 art. 13. nu. 2. Sylu.
verbo electio. 1. q. 10. nu. 11.* & alij apud *Sigiſmund. à
Bononia in ſuo tract. de elect. & poteſt. Prælat. Regul.
dub. 41. nu. 1.* Fugientes enim, & inuiti, non autem
ambientes, & ſe offerentes eligendi ſunt, *can. in
ſcripturis 8. q. 1.* Quapropter requiſitus, vt electio-
ni de ſe factæ, vel faciendæ aſſenſum præbeat, ne
in vitium ambitionis incurrat, debet ſe habere
iuxtà ea, quę docent *gloſſ in d. can. in ſcripturis 8. q. 1.*
& meliùs *Innocentius in cap. cum in iure, eodem tit.
de elect.* vbi dicit, quòd ſi conſenſus antè electio-
nem requiritur, requiſitus aſſentiri non debet; ità
4 enim electio propter ambitionem caſſaretur, per
d. cap. cum poſt petitam, ſed reſpondere debet. *Nolo,
quòd me eligatis, & ita rogo*, vel poteſt etiam dicere.
Non intendo, Dei vocationi reſiſtere, & ità indirectè
voluntatẽ ſuam declarare; nam aliquãdo, vtile eſt,
eligendi voluntatẽ antè electionẽ explorare: ne, ſi
poſtea electũ renuere contingeret, vilipendatur di-
gnitas, vel Eccleſia diù ſinè Paſtore remaneat.
5 Quòd ſi conſenſus poſt factam electionem requi-
ritur, reſpondere poteſt electus. *Nolens volo, &
volens nolo.* Ait autem Innocentius, honeſtum
eſſe, vt nõ ſtatim aſſenſum præbeat, ſed aliquan-
tulùm reſiſtat: ne ambitionis vitio notetur. Si verò
ſtatim conſentiret, timens, ne fortè aliquis perni-
cioſus electioni ſe ingerat, non damnaretur; quo
6 caſu reſpondere poſſet. *Charitas me cogit ad conſen-
tiendum. arg. can. ſciendum, & can. qui Epiſcopatum.
8. q. 1.* Poſtulatus autem ſic reſpondere debet. *Nec
aſſentio, nec diſſentio, ſed in hoc Superiorum meorum
voluntati me ſuppono*, iuxtà *gloſſ. in cap. cupientes §.
penult. verbo conſenſum, de elect. in 6.*

Electio celebrata per metum, impedientem
7 omnino libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla;
quia eſt contra proprium ſignificatum, & ſubſtan-
tiale ipſius vocabuli; cum eligere, ſit, vnum ex plu-
8 ribus voluntariè capere, vndè non eſt electio, vbi
voluntas libera non eſt *can. notificaſti 33. q. 5. cap.
vbi periculum. §. cæterum de elect. in 6.* vbi habetur,
quòd in electione liber conſenſus requiritur: aliàs
non erit electio; Metus autem conſenſus liberta-
tem tollit per *tex. in cap. cum locum, de ſponſal.* ergò
electio per metum celebrata, eſt nulla. Ità etiam
tenet *gloſſ. in cap. bonæ memoriæ el. 1. verb. metue-
bant, extr. de elect. Vbi Panormit. nu. 11. & in cap. licèt
de vitanda nu. 12. & in cap. quiſquis nu 5. eod. tit. In-
nocen. ſup. d cap. bonæ memoriæ el. 1. Nauar. lib. 1 con-
ſil. tit. de elect. conſ. 5. nu. 2. Miranda in Man. tom. 2.
q. 23. art. 1. Laurentius de Pierin. tom. 1. Religioſi q. 1.
de obed. cap. 31. §. 8. Caſtell. in tract. de elect. c. 4. n. 56.*
Quapropter ſi facultas eligendi ità coarctetur, vt
certum genus perſonarum, imò vna perſona eligi
non poſſit, non dicitur libera electio. *Gonzal ſu-
per regul. 8. Cancell. gloſſ. 53. nu. 25. Rota deciſ. 65.
num. 6. part. 1. Recentior.* Oportet autem, quòd me-
tus ſit cadens in conſtantem virum: nam ſi eſſet
leuis, non redderet electionem nullam, vt dicunt
citati Doctores.
9 Eſt etiam ipſo iure nulla electio ad officia, & di-
gnitates Eccleſiaſticas, quando in ea ſors interue-
nit; quia eſt facta cõtra iuris diſpoſitionem, & con-
tra formam *c. quia propter de elect.* Ità habetur ex-
preſsè in *cap. fin. de ſortileg.* vbi *gloſſ. verbo, in ele-
ctionibus, alia gloſſ. in can. cleros diſtinct. 21. Abbas in
d. cap. fin. nu. 3. & 5. S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. Ang. in
Sum. verbo ſors q. 2. Mirand. d. q. 23. art. 18. Garc. de
beneſ. p. 5. cap. 4. nu. 205. in addit. Sigiſmund. à Bonon.
de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub. 27. n. 8.* Contra
*Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. nu. 9. Sanch.
in Decalog. lib. 2. cap. 38. num 83. & Bonac. in Deca-
log. diſp. 3. q. 5. punct. 3. num. 13.* vbi allegat etiam
Panormit. d. cap. fin. nu. 5. ſed immeritò.
10 Electio facta per abuſum ſecularis poteſtatis,
eſt ipſo iure nulla, *cap. quiſquis de elect. & ibi Panor.*
11 *nu. 1.* Dicitur autem electio per abuſum ſecularis
poteſtatis celebrata, quando Clerici requirunt
laicos, vt electioni interſint; item quando Principis
ſecularis aſſenſum ſuper certa perſona eligenda
requirunt: vel eligunt minis alicuius ſecularis
Potentatus. Ità *Innoc. in d cap quiſquis.* Ad Eccle-
ſiaſticorum enim Prælatorum electionem non de-
bent laici ad coeligendum admitti; niſi ſe ingere-
rent per violentiam, quæ caderet in conſtantem
virum; quia tunc poſſent cum proteſtatione admit-
ti, & electio erit valida, iuxta doctrinam eiuſdem
*Innocen. in cap. cumana eodem tit. Oldrad. conſ. 288.
Panormit. in d. cap. cumana nu. 6. & in cap. Maſſana*
12 *nu. 5. Suar. tom. 5. diſp. 31. ſect. 3. nu. 13.* Qui autem
metus dicatur, cadere in conſtantem virum decla-
rat *Sanch. de matrimon. lib 4. diſp. 1. & ſeqq.* & in ter-
minis latè *Sigiſm. à Bononia d. tract. dub. 54. per tot.*
13 Irrita eſt electio per viam ſcrutinij celebrata,
in qua omnes ſchedulæ, poſt votorum numeratio-
nem, coram Capitulo non cremantur, per declara-
tionem a Pio Quinto viuæ vocis oraculo Cardi-
nali Cribello factam, quam refert *Roder. in noua
collect. priuil. Mend. & non Mendic. poſt Bullas eiuſdem
Pontificis ſub nu. 4. & Caſtellin. in d. cap. 4. nu. 62.*
14 Electio, in qua vnus electorum publicè, Capi-
tulo permittente, ſuffragium ſuum manifeſtat,
nulla eſt: cùm non poſſit dici celebrata per vota
ſecreta; iuxta præſcriptum Concilij Tridentini
ſeſſ. 25. de Regul. cap. 6. Ità *Roderic. in Sum. cap. 102.
nu. 4. Suar. de relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. nu. 12.
Laurent. de Pierin. d. cap 31. §. 8. cõcl. 3* Secus autem,
ſi ſecretò alicui ſuam ſchedulam oſtenderet, quia
per huiuſmodi ſimplicem oſtenſionem non inficī-
tur electio; aliàs enim eſſet in poteſtate cuiuſli-
bet electoris, quam mallet, electionem vitiare, ac
irritam, & nullam reddere: quod eſſet graue in-
conueniens. Vndè oſtenſio vnius ſchedulæ, ſiue
per malitiam, ſiue per errorem, dummodò non
eſſet, vel præſumeretur cauſa, ob quam talis ele-
ctio ſequuta fuiſſet, non infirmat electionem; Ità
*Nauar. lib. 1. conſil. tit. de elect. conſ. 4. Miranda d. q.
23. art. 19. Garc de benefic. part. 5. cap. 5. nu. 183. Mol-
feſ. in 1. p. Summa moral. tract. 6. cap. 16. nu. 153. Ca-
ſtellin. d. cap. 4. nu. 3.*
15 Generaliter quando omittitur aliquid de ſub-
ſtantialibus, ac pertinentibus ad formam eſſentia-
lem canonicæ electionis, talis electio eſt ipſo iure
nulla, *Panormit. in cap. cum poſt. de elect. vbi num. 1.*
teſta-

16 ſultatur de communi; quia geſta contra formam ſunt ipſo iure nulla, *cap. cum dilecta*, *vbi Felin. col. 9. de reſcrip. Bal in l. 1. ff. de lib. & poſt.* vbi dicit, quòd ſi in aliquo actu non ſeruatur forma, actus eſt nullus; idem tenet ibidem *Alex. & Franc. Curt. conſ. 46. in 7. col. & conſ. 49. in 13. col. verſ. vbi cunque enim.* Confirmatur; nam Innocentius Tertius *in d. cap. quia propter*, tradens formam eligendi per viam ſcrutinij, ſubdit, *aliàs enim electio facta non valeat*, quæ verba inducunt nullitatem ipſo facto, vt per *Innoc. Compoſtell. & Panorm.* vbi ſuprà, quos refert, & ſequitur *Sylu. verbo electio. 2. nu. 13.* & hoc quoad præſens quæſitum. Alia, quæ circa hanc materiam deſiderari poſſent, dicta ſunt in ſuperioribus quæſitis huius diſputationis.

QVÆSITVM XXIII.

Vtrùm eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *D. Auguſtinus Epiſcopus Hipponen. Eccleſiæ creatus fuit, Valeriano eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi.*
3 *Vni Eccleſiæ, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet.*
Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnicum caput vni corpori.
4 *Reſponſio ad argumenta.*
5 *D. Auguſtinus non ſucceſſit, ſed acceſſit Valeriano Hipponen. Epiſcopo.*

1 VIdetur, quòd ſic. Primò, quia legitur in *can. principali diſtinct. 63.* quòd milites Centumcellenſes obtinuerunt reſcriptum, quòd in Eccleſia eorum ordinaretur vnus presbyter, & vnus diaconus; & ſic presbyter, & diaconus erant Titulares eiuſdem Eccleſiæ; ità in caſu noſtro etiam poſſunt eiuſdem Abbatiæ eſſe duo Abbates.

2 Præterea D. Auguſtinus factus fuit Coepiſcopus Hipponen. Eccleſiæ, Valeriano eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi; & vterquè inſolidum erat Epiſcopus, & Eccleſiam illam regebat, vt probatur in *can. non autem 7. quæſt. 1.*

3 Contrarium tamen dicendum eſt, nempe quòd vni Eccleſiæ, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet; quia plures beneficiati, & intitulati ad eamdem Eccleſiam, eumdemque titulum eſſe non poſſint; ſicut enim vxor non poteſt eſſe plurium, ità nec Eccleſia *cap. cum non ignores, de præbendis*, vbi dicitur. *Cum non ignores, quòd vna Eccleſia vnius debet eſſe Sacerdotis. Anton. de Butr. conſ. 3. nu 2. verſ. pro deciſione.* Et ſicut naturali corpori caput vnicum conuenit, aliàs eſſet monſtrum; *l. non ſunt liberi, iuncta gloſſ. verb. prodigioſum ff. de ſtatu homin. & l. oſtentum, in princ. & l. quæret aliquis, ff. de verb. ſignificat. & l. quod certatum. C. de poſthum. hæred. inſtit. cum ſuis gloß.* Ità etiam corpori myſtico, vt Vniuerſitati, Collegio, Religioni, & ſimilibus, quæ ſaltem debent de neceſſitate ità diſponi, vt ad vnum reducantur, tamquam ad caput, vt dicitur *cap. quoniam de offic. ordin.* ibi. *Prohibemus autem omnino, ne vna, eademque Ciuitas, ſiuè diœceſis diuerſos Pontifices habeat, tamquam vnum corpus diuerſa capita quaſi monſtrum. Oldrad. conſ. 204. incipien. prima quæſtio, in principio. & conſ. 94. col. 3. nu. 8. & 9.* vbi quòd ad regendam multitudinem vnum caput debet de neceſſitate conſtitui; quia Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnum caput vnico corpori. *Oldrad. d. conſ. 94. nu. 7. verſ. ſed. adhuc inſtatur Anchar. conſ. 339. n. 1. Zabarell. conſ. 137. col. 1. ſub nu. 2. in fine verſ. ordine geniture*, firmant expreſſè *Panormit. in cap. 1. ſub nu. 3. de paroch. & in d. cap. quoniam nu. 4. de offic. ord. Archid. in d. can. ſicut nu. 1. 21. q. 2. Cardin. in cap. 1. in 4. porrò in 2. q. de iure iur. Card. Tuſc. pract. concluſ. iur. concluſ. 69. nu. 1. lit. B.* habetur etiam expreſsè in *d. can. ſicut 21. quæſt. 2.* vbi diſponitur. *Interdicimus, vt nullus præſumat, Eccleſiam inter duos, vel plures diuidere; quia Eccleſia Chriſti vxor, & ſponſa debet eſſe, non ſcortum.*

4 Ad argumenta deueniendo. Ad primum argumentum in *can. principali* reſpondemus vnà cum *gloß.* ibidem, quòd in d. Eccleſia Imperator habebat iuſpatronatus, vel illi erant Curiales, qui poſtulati fuerunt ab Imperatore, qui tamquam Patronus, non tantùm Prælatum, ſed etiam Diaconum, & Subdiaconum poteſt inſtituere, *tex. in can. Eleutherius 28. q. 2.* & nihil obſtat, quominus in vna Eccleſia eſſe poſſint plures Diaconi, vel Sacerdotes, quorum vnus ſit Prælatus, & alij ſint ſubditi; nos autem dicimus, quòd in eadem Eccleſia, vel Monaſterio, non poſſunt eſſe plures Abbates, vel Prælati, quorum cuilibet commiſſum ſit regimen ipſius Eccleſiæ, vel Monaſterij, ac illius Monachi, vel Canonici ipſorum iuriſdictioni ſubijciantur.

5 Ad ſecundum reſpondemus cum *Gratiano in can. nihil contra §. ecce ead. 7. q. 1.* vbi dicit, Auguſtinum datum fuiſſe coadiutorem Valeriano ſenectute grauato, & inde ei non ſucceſſiſſe, ſed acceſſiſſe, quod licitum eſt in tali caſu, vt conſtat ex pluribus *cann. eiuſdem cauſ. & quæſt.* Vel reſpondemus, quòd ille fuit caſus ſpecialis, & accidit in perſona D. Auguſtini, propter ipſius eximiam probitatem; & nihilominus ipſe D. Auguſtinus (vt refert *Archidiac. ſuper d. can. non autem num. 1.*) de ſe ipſo ſic loquitur, *adhuc in corpore poſito patre meo ſene Valerio, Epiſcopus ordinatus ſum, & ſedi cum illo, quod Concilio Niceno prohibitum fuiſſe neſciebam, nec ipſe ſciebat*, quaſi diceret, quòd ſi Eccleſiæ prohibitionem ſciuiſſet, non acceptaſſet.

QVÆSITVM XXIV.

Verùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monaſterijs,*

ſterijs, vel Eccleſijs præfici poteſt. Limita, vt num. 3. & 5.

4 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 Videtur, quòd Abbas plures dignitates, & officia præter dignitatem Abbatialem obtinere poſſit. Nam quantò magis ſuccreſcit honor ſeruorum Dei, tantò magis cumulatur decus Eccleſiarum, *arg. tex. in can. vaſa de conſecrat. diſt. 1.* vbi probatur, quòd quantò magis ſuccreſcit decus Eccleſiarum, eò magis debet ſuccreſcere honor. Sed habere vnam dignitatem, eſt honor, & decus ſeruorum Dei, & Eccleſiæ; ergo tantò magis erit decus, & honor, duas habere dignitates; nam magis honoratur qui eſt Cardinalis, & Epiſcopus ſimul, quàm qui eſt Epiſcopus tantùm; ſic per conſequens magis reſplendet Eccleſia, in qua reſidet Cardinalis, qui eſt Epiſcopus propter duplicem dignitatem.

Secundò. Præterea Monachi in Monaſterio eruditi poſſunt eſſe Prælati Eccleſiarũ ſecularium, vt in *can. priſcis, 55. diſtinct.* & ſic eodem tempore; ergo Monachus præter dignitatem Abbatialem, poteſt etiam habere aliam dignitatem ſecularem.

2 Contrarium tamen, his non obſtantibus, dicendum eſt. Nam vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monaſterijs, vel Eccleſijs præfici poteſt: & eo ipſo, quòd nouo Monaſterio, vel Eccleſiæ præficitur, & dignitatem acceptat, deſinit eſſe Abbas, ac Prælatus primi Monaſterij, ſeù Eccleſiæ *can. clericus, & can. ſeq. can. vnum Abbatem 21. q. 1.* vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monaſterijs præſidere interdicimus.* Idem expreſsè ſtatutum fuit in *Concilio Cabiloneñ. cap. 1. §. 12.* in hanc ſententiam: *Vt duo Abbates in vno Monaſterio eſſe non debeant; ne ſub obtentu poteſtatis ſimultas inter Monachos, & ſcandalum generetur.* idipſum colligitur ex *c. conſtitutis 47. de elect.* vbi dicitur, quòd nullus Monachus poteſt habere locum in duplici Monaſterio. Idem habetur ex *cap. fin. de Relig. domibus*, & ex *Concilio Tridení. ſeſſ. 25. de regular. cap. 7. Federic. de Senis conſ. 29. in fine verſ. ad vltimum, Card. Tuſc. practicar. concluſ. lit. concluſ. 64. lit. B.*

3 Hoc tamen intelligendum eſt, niſi vnum Monaſterium ab alio dependeat; nam ſi duo, aut plura Monaſteria ſint annexa: illis vnum Abbatem præfici poſſe, habetur ex *can. fin. 25. q. 2.* vbi hæc annotantur: *Quòd quis non habeat duo, vel plura beneficia cum cura, niſi ſint vnita, vel vnum alteri annexum; & ſimiliter, quòd vni Eccleſiæ non duo pariter præſint;* & ex *d. cap. fin. de Relig. domibus, & ex Concilio dicta ſeſſ. 25. cap. 8.*

Ex quibus duæ deducuntur concluſiones quarum prima eſt. Abbas vnus non poteſt pluribus præfici Monaſterijs, vel Eccleſijs; quæ, præter ſuperiùs adducta, probatur. Nam vnus ſponſus vnica tantùm debet eſſe ſponſa contentus. Sed Abbas, & Prælatus reſpectu ſuæ Abbatiæ, & Monaſterij, ſeù Eccleſiæ eſt tanquam ſponſus erga ſuam ſponſam *cap. ne pro deſectu de elect.* Ergo Abbas non poteſt duo, vel plura habere Monaſteria, aut Eccleſias. Quodque de duobus, vel pluribus Monaſterijs affirmatur, idipſum de duabus, pluribuſuè dignitatibus incompoſſibilibus, quibus animarum cura colligata ſit, intelligo.

Altera concluſio. Poteſt Abbas præſſe duobus, vel pluribus Monaſterijs connexis ad inuicem, & quibus animarum cura non ſit annexa, ſed alteri eorum tantùm, vt probatum eſt in principio. Ita *Panorm. d. cap. fin. nu. 1. & 5. & d. c. conſtitutis nu. 2. Lal. Zecb. de Rep. Eccleſ. cap. 25. nu. 3. verſ. 7.* & alij communiter.

4 Ad argumenta in contrarium adducta reſpondemus; quòd ibi *tex. in d. cap. vaſa*, loquitur de vaſis, quibus in Miſſæ miniſterio debemus vti; nam dicit ibi tex. quòd ſicut in reliquis cultibus magis, & magis per incrementa temporum decus ſuccreſcit Eccleſiarum, magis hoc tempore debet cumulari, vt ſacrificium conficiatur in vaſis argenteis, & aureis; vnde non eſt bona paritas de vaſis aureis, vel argenteis multiplicatis, & in Eccleſia Dei introductis, propter incrementum, & decus Sanctæ Matris Eccleſiæ, ad Abbates, & Prælatos, de quibus loquimur, habentes plures dignitates, maximè incōpatibiles; nam eſſet, ac ſi quis haberet plures vxores, vel ac bigamiam contraheret; quod ab Eccleſia deteſtatur, vt in *can. quomodò 31. q. 1.* & habetur magis expreſsè in *can. presbyteros 16. q. 1.* vbi *gloſſ.* figurat caſum, quòd in Epiſcopatu Syracuſano quidam volebant dignitatem Eccleſiaſticam gubernare, in Monaſterijs eſſe Abbates; vnde Gregorius Papa præcipit Maximiano Epiſcopo, vt hoc fieri non permittat; nam cum vnum officiũ propter ſui magnitudinem aliquis diligenter non poſſit adimplere, incongruum eſt, vt videatur ad vtrumque idoneus; non ſic eſt de Epiſcopo, qui eſt Cardinalis, nam tales dignitates non ſunt incompatibiles; facit ad hoc *can. vnum 21. q. 1.* vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Mona-*
5 *ſterijs præſidere interdicimus.* Hoc autem intelligendũ eſt, vt nequeat quis duabus Eccleſijs, vel Monaſterijs præfici, in titulum videlicet; at ſecus eſt iure commendationis; poſſunt enim duæ Eccleſiæ, vel Monaſteria vni, & eidem conferri, vt alteram obtineat iure tituli, alteram verò commendationis *can. qui plures, & can. ſeq. ead. 21. q. 1.* & diximus latè in diſputatione de commendis.

QVÆSITVM XXV.

An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum beneficia vacant illicò poſt confirmationem. Declara, vt nu. ſeq.*

1 Reſpondeo affirmatiuè, ſcilicet. Quòd beneficia Abbatis vacent illicò poſt pronunciationem, ideſt confirmationem, abſque benedictione. Nam Epiſcopus ante conſecrationem poteſt repelli; non ſic in Abbate, vt tradit *Felin. in cap.*
1 *inter Monaſterium col. 1. nu. 1. in fine de re iudicata.*
2 Itá etiam *Card. Tuſc. pract. concluſion. inr. littera B.*

con-

decif.71.nu.12.Oldrad.conſ.14.verſ. modò iſta, nu. & ſeq. vſq; in fin.

Supradicta concluſio probatur etiam ex *cap. de multa de præbend. & ex extrauag. execrabilis, eod. tit.* Quod optima ratione prouiſum fuit; quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem Eccleſia, vtique Eccleſia defraudaretur neceſſario miniſterio vnius beneficij, & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio fit: cum potiùs ſit augendus *c. ex parte de conſtit.* Tum quia ex eo, quòd quis plura ſtipendia in aliqua Eccleſia ſibi vendicat, contra tex. in *d. cap. quia nonnulli*, ſequitur maxima inæqualitas, ſcilicet, quòd alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt.

2. Quod declaratur, vt tunc quis per aſſecutionem alterius dignitatis ipſo facto priuetur prima, quando ſecunda aſſecutio dignitatis, vel perſonatus eſt pacifica, non ſolùm de facto, vt ſcilicet in apprehenſione poſſeſſionis non ſit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, ſed etiam de iure, nempè vt non ſit litigioſa, dummodò in poſſeſſionis legitimæ limitibus ſibi moueatur lis.

Sequens Deciſio S. Rotæ Romanæ pluries fuit in præcedenti Diſputatione citata: ideò, ne Studioſi eam aliundè petendo diſtrahantur, hìc in calce eiuſdem Diſputationis apponendam duxi.

Coram Reuerendiſs. D.

COCCINO DECANO.

Meten. Monaſterij.

1. *Lunæ 3. Iulij 1621.*

DVbitaui de ordine Sanctiſſimi Domini Noſtri, An electio, de qua agitur, ſit valida; & Domini negatiuè reſoluerunt. Ratio reſolutionis fuit, quia cùm fuerit proceſſum ad electionem Abbatis per viam ſcrutinij, in qua de neceſſitate ſeruanda erat forma *cap. quia propter de elect.* debebatur, iuxtà diſpoſitionem illius text. eligi tres ſcrutatores de Collegio, ibi, *aſſumantur tres de Collegio fide digni, qui ſecretè, & ſingillatim vota cunctorum diligenter exquirant, &c.* Quod cùm non fuerit factum, ſed electi fuerint duo Notarij extra Collegium, electio non ſuſtinetur, vt habetur in eod. tex. ibi, *aliter electio facta non valeat.* quæ verba habent vim decreti irritantis. *Roman. conſ. 322. nu. 12.* & important annullationem ipſo iure abſq; aliqua ſententia. *Gloſ. in d. cap. quia propter, in ver. vice omnium.* & ibi *Compoſtell. num. 10. verſ. numquid de iſta* & clarè *Io. Andr. num. 37. in ver. non valeat.* per text *in cap. in Geneſi, eod. tit. de elect. Gulielm. Mandagot. de elect. rop. 22.* & ibi *Nicol. Boer. in littera B*, vbi dicit hanc opinionem veriorem, & omnes Doctores, excepto Oſtienſi, ità tenere; & eſt bona *Gloſſ. in clem. 1. in ver. inhibentes, de iurepat.* vbi ſi detur certa forma habenti facultatem eligendi, cum decreto irritanti, ſi non ſeruetur illa forma, electio ipſo iure eſt nulla. Duo enim ſunt, quæ canonizant electionem, ſubſtantia conſenſus, & ſubſtantia formæ; à quibus recedere non poſſumus. *Bald. in cap. quia propter, nu. 20. & ſeq. de elect. Boer. deciſ. 1. nu. 70.* itaut ſi recedatur, electio ipſo iure ſit nulla. idem *Bald. in conſ. 318. ponitur quòd electio Rectoris, nu. 2. verſ. ſed iſte, lib. 3.*

Quòd autem in electione huius Abbatis ſit ſeruanda forma *cap. quia propter.* videtur clarum. Nam etſi *Rofred. de libellis tom. 2. ſuper iure Pontificio, par. 3. tit. quid ſonet hoc nomen Abbatis, &c. nu. 8. littera G, fol. mihi 633.* dicat, de mandato Papæ iudicatum fuiſſe, formam *d. cap. quia propter.* non eſſe ſeruandam in electione Abbatis, quia hoc eſt nomen ſollicitudinis, non tamen eſt Pater; attamen contrarium probat *Io. And. in d. cap. quia propter, nu. 59.* & ſubdit, omnes tenere, quòd in electione Abbatis ſeruanda ſit forma *cap. quia propter* & ità ſeruari, prout etiam ità ſeruari dicit *Bellam. ibidem in princ. nu. 3.* & de communi dicit etiam *Imol. nu. 3. Abb. nu. 7. in fine, & nu. 8. Butr. nu. 20. Gloſſ. in cap. ſicut.* ante figurationem caſus, *de elect. in 6. Franc. Marcus dec. 992. nu. 1. lib. 1. Petrus de Biaxio in Director. elect. par. 3. cap. 39. nu. 1. Greg. Lopez partit. 1. tit. 5. l. 19. gloſ. obiſpo, Rot. deciſ. 5. in princ. iuncto num. 2. de elect. in non. Seraph. dec. 647. num. 4.* Et quòd forma *cap. quia propter*, habeat locum nedum in electionibus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiarum Collegiatarum, qui habent iuriſdictionem generalem in dictis Eccleſijs Collegiatis: ſed etiam in electione Regularium Prælatorũ, dicit *gloß. 1. in d. cap. quia propter* vbi *Abb. nu. 7. ver. circa iſtam partem primam.* vbi ait, quòd iſte text. intendit prouidere ſolùm Eccleſijs viduatis, per illa verba, *Eccleſia viduata*, &c. & *verſ. & in hanc partem*, vbi teſtatur de communi; & *nu. 8. verſ. & placet. Gloß. in cap. ſicut, verſ. formam, de elect. in 6. Franc. Marcus d. deciſ. 992. per tot.* & benè *Rot. d. deciſ. in princ. de elect. in non.*

Quòd verò fuerit proceſſum ad electionem per ſcrutinium, ſatis patet, quia eadem die obitus Abbatis, Monachi ſe congregarunt, & duo Notarij, qui de inſtrumento fuerunt rogati, ità loquuntur: *Omni meliori modo, via, iure, & forma, quibus meliùs, validiùs, & efficaciùs potuerunt, & debuerunt, tam via Spiritus ſancti, quàm ſcrutinij, ad nouam electionem Abbatis procedentes, &c. vnus, & eorum quilibet ſuper altari maiori, in prædictorum Notariorum præſentia, ſua vota, atque ſuffragia ſono (vt moris eſt) campanæ ſcripſit, & ſubſignauit ſuper nouo Abbate eligendo; quibus à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum ſuffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio Gerardo, &c. obuenit, &c.* & poſtea dicti duo Notarij publicarunt electionem, quam ratam habuerunt omnes Religioſi cantantes de more Hymnum, *Te Deum laudamus*, &c. Quare negari non poteſt, quin Monachi procedere voluerint ad electionem per ſcrutinium, licèt non ſeruando benè formam *cap. quia propter.* vt colligitur ex eodem text. vbi diſponitur, quòd poſt legitimã congregationem Capituli eligantur tres de eodẽ Capitulo fide digni, qui ſingillatim & ſecretè vota omnium eligentium exquirant, & in ſcriptis redigant; quo facto incontinenti, antequam ad alia diuertant, vota illa publicent in

communi, vt is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit, vt benè *Henric. Cauiſius in Compendio iuris Canon. in tit. de elect. §. hic igitur ordo ſcrutinij.*

Neque ex eo poteſt dici electionem fuiſſe per inſpirationem, vel quaſi, ex quo in dicto inſtrumento dicatur, *tàm via Spiritus ſancti, quàm ſcrutinij*; & ſi electio fuit facta per viam Spiritus ſancti, non fuit opus ſeruare formam *cap. quia propter*, vt notat *Innoc. ibid. nu. 7. Oſt. nu. 50. Abb ibid. in §. niſi, num. 1. in fin. Silueſt. in ſum. verb. electio 2. num. 27.* Nam pro reſolutione huius articuli fuit animaduerſum, quòd duplex eſt electio per viam Spiritus ſancti. Altera per inſpirationem, & eſt quando, nullo inter eligentes ordine ſeruato, ipſi quaſi inebriati, & ſuper ſe quaſi facti eligunt. Altera per quaſi inſpirationem, quando ſubitò, & repentè vnus poſt alium, ſinè aliquo interuallo, eumdem eligunt; *Oſt. in d. cap. quia propter, num. 50. Oldrad. conſ. 155. num. 1. & 2. Abb. in d. cap. quia propter, num. 3. Greg. Lopez par. 1. tit 5. l. 2. Gloſſ. Alguno. & ibidem Alphonſus Diaz de Montaluo in gloß. vnic.* & propter verba textus, *ab omnibus*, dicunt DD. ſufficere, quód vnus diſſentiat ad effectum, quòd electio non dicatur per viam Spiritus ſancti, *Io. Andr. in d. cap. quia propter, num. 39. Bellam. ibid. in §. niſi fortè, num. 1. & 3. Compoſtell num. 21. Vitalin. in clem. ne Romani. nu. 22. de elect.* In propoſito autem, (vt patet ex lectura inſtrumenti) manifeſtiſſimè apparet, quòd electio non fuit facta, neque per viam inſpirationis, nec quaſi, cum non concurrant prædicta; imò in eodem inſtrumento dicitur, quòd pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio obuenit; & ſic apparet, quòd nedum non interuenerunt prædicta, ſed quòd neque ab omnibus fuit electus, prout requiritur, ſed à maiori, & ſaniori parte comparatiuè ad minorem partem omnium congregatorum pro electione, prout intelligi debent illa verba, vt in *cap. Eccleſia veſtra, il primo, vbi Abb. nu. 4. de elect. Idem Abb. conſ. 25. num. 4. lib. 2 & in d. cap. quia propter, num 5. verſ. quod ego. Franc. Marcus deciſ. 294. Didacus Perez gloſſ. 2. poſt princ. in l. 3. tit. 3. lib. 2. ordin.* Vltra quòd certum eſt, electionem per viam inſpirationis auctore Deo immediatè, peccatis noſtris exigentibus, raró occurrere, vt notat *Io. Andr. in cap. quia propter, num. 40. Petrus de Baiſ. in director. elect. par. 3. cap. 16. num. 21.*

Neque opitulatur, quòd in inſtrumento dicatur, quòd omnes conſenſerint electioni, & propterea verba illa, *maior, & ſanior pars, &c.* reducenda ſunt ad concordiam: ita vt ſenſus ſit, quòd maior, & ſanior pars conſenſit, ex quo omnes conſenſerunt, cùm in toto pars inſit, *l. ſi quis cum totum, ff. de except. Surd. deciſ. 188. nu. 3.* Nam fuit reſponſum, quòd vltra quòd non interuenerunt alia requiſita, vt electio poſſit dici per inſpirationem, vel quaſi, de quibus ſupra; ideò fuerunt poſita verba illa in inſtrumento; quia in electione iuxta terminos *cap. quia propter*, requiritur, quòd publicato ſcrutinio, & facta collatione ſequatur electio, ſcilicet, quòd fiat per vnum nomine Capituli per verba ſingularis numeri, *cap. ſicut, de elect. in 6. cap. Cum ab vno, de re iudic. in 6. Abb. in d. cap. quia propter, ante num. 11. verſ. electio autem ſi eſt per vnum, Franc. Marcus q. 922. nu. 2. lib. 1.* In hoc autem caſu, publicato ſcrutinio, & facta collatione, ex qua apparuit, (vt refertur in inſtrumento), quòd maior, & ſanior pars fecerit electionem, fuit publicatum ſcrutinium; ibi, *Quibus*, ſcilicet votis, *à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum votorum, ac ſuffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio Gerardo, &c. obuenit*; poſtea fuit publicatum ſcrutinium, & ab omnibus approbata electio, dum in eodem inſtrumento ſubditur: *Quòd nos, noſtra, omnibus, & capitulariter alta, & intelligibili voce pronunciantes, prædictum Fratrem Deſiderium pro legitimè, atque canonicè electo prædicti omnes Religioſi habuerunt, atq. vnanimiter tenuerunt.* qui conſenſus omnium poſt publicationem ſcrutinij non operatur, quòd electio per antea facta à maiori, & ſaniori parte cenſeatur quaſi per inſpirationem, *Oſt. in Summ. tit. de elect. §. qualiter, verſ. tertia forma, in princ. Petrus de Baiſ. in direct. elect. par. 3. cap. 16. num. 4.* & expreſsè ſentit *Abb. antiq. in dicto cap. quia propter, num. 17. in fine, verb. conſenſit.*

Neque eſt verum, quòd electio per ſcrutinium non irritatur, etiam quòd duo ſcrutatores tantùm, & non tres, & non de Collegio interuenerint, *gloß. in d. cap. quia propter, in verb. ſanior, in fin. de elect. & iſta fuit opinio Vincentij, & Tancredi; Abb. antiq. ibidem, num. 17.* vbi quòd hoc eſt præter formam illius tex. *Mandagot. de elect. cap. 23.* vbi quòd licèt debeant eligi tres ſcrutatores de Collegio; tamen ſi ſecus fiat, electio non irritatur; ex cuius ſententia in eodem capite dicit *Cardin. in dicto cap. quia propter, quæſt. 12.* quòd Abbas Tulleñ electus cum ſex ſcrutatoribus, tribus de Collegio, & tribus extra Collegium, fuit per Sedem Apoſtolicam confirmatus; quod dicit etiam *Boer. ibid. ad Mandagot. litera S. Menoch. conſ. 63. num. 37.* Nam huic motiuo fuit reſponſum, contrariam opinionem eſſe cõmuniorem, & ſecundùm literam textus ibi, *aſſumantur tres de Collegio*, quam tenet *Goffred. in Sum. tit. de elect. num. 7. & in cap. quia propter; Oſtien. num. 17. & ſeq. & num. 25. Butr. nu. 2. & 22. verſ. dicitur ſextò, & verſ. dicitur ſeptimò, Bald. num. 31. Io. Andr. num. 10. & 11. & & ſenſit Innoc. num. 3. & 4.* & tutius eſſe, quòd interueniant tres ſcrutatores de Capitulo, dicunt *Anchar. num. 1. verſ. ſecundum ſubſtantiale; Compoſtell. num. 5. Abb. antiq. num. 7. verſ. tres, Card. q. 11. & 12. & 45.* & quòd ſit communis opinio, quòd debeant interuenire tres ſcrutatores de Collegio, dicit *Abb. in dicto cap. quia propter, nu. 13. Imol. nu. 7. & 8. Roman. conſ. 322. nu. 6. & 11. & 12.* dicit, quòd electio aliter facta corruit, *Franc. Mar. dec. 1201. Petrus Baiſ. in Director. elect. par. 3. cap. 24. nu. 1. & ſeq. Rebuff. ſuper Concord. tit. de Regia ad Prælatur. nomin. §. per præmiſſa, verb. poſtmi, verſ. 3. quod tres ſcrutatores, Rodriquez in Sum. par. 1. cap. 102. num. 3. verſ. dize mas la ordenacion. Silu. in Sum. verb. electio 2. num. 12. Angel. eod. verb. num. 26. Tabiena pariter eod. verb. 1. num. 20.* & vlteriùs hanc etiam tenent *Boer. ad Mandagot. de elect. cap. 22. litera C.*

& cap.

& cap. 23. litera Q. vbi, quòd iſtud eſt tenendum, *Piſanella in verb. electio 1. col. 5. verſ. quando proceditur per formam ſcrutinij, Io. Bapt. de Saliſ. in Summ. eod. ver. col. 5. verſ. quot ſunt forma electionis, Axor. Inſtit. moral tom. 2. lib. 6. cap. 14. col. 7. q. 11. verſ. per ſcrutinium.* Neque eſt curandum, quòd alias fuerit confirmata electio, in qua ſex interuenerunt ſcrutatores, tres de Collegio, & tres extra Collegium, vt referunt *Cardin. & Boer. locis prædictis*: quia hoc potuit fieri, vel ex gratia, vel quia cùm interuenerint tres ſcrutatores de Collegio, vtilis forma per inutile non debuit vitiari, *l. 3. ff. de teſtam. milit. & not. Bald. in dicto cap. quia propter, num. 2. de elect.*

Neque obſtat, quòd ex conſuetudine poſsit tolli forma tradita in *d. cap. quia propter.*, maximè circa ſcrutatores, *Bald. in conſ. 318. nu. 1. circa fi. par. 3. Rot. deciſ. 65. nu. 11. par. 1. in recent. Bertachin. de Epiſc. in 1. par. lib. 3. q. 1. nu. 1.* quem refert, & ſequitur *Boer. ad Mandagot. de elect. cap. 23. litera R. verſ. adde quando*. Fuit enim reſponſum, quòd nulla conſuetudo probatur; nec Doctores prædicti dicunt, quòd induci poſsit, *Bald.* enim loquitur in terminis electionis ſcholarium, in qua nõ erat ſeruanda forma *cap. quia propter*. Rota verò loquitur de pertinentia collationis ex conſuetudine: *Bertachinus autem & Boer.* ſolùm dicunt, quòd tres poſſunt eligi extra Collegium, qui tamen de conſuetudine poſſunt electioni intereſſe; qui non eſt caſus noſter; quod prius dixit *Speculator. de elect. §. 1. num. 12.* & ſubdit, melius eſſe, quòd eligantur ex Collegio, non ex illis, qui ex conſuetudine interueniunt electioni; & priùs etiam dixit *Cardin. in d. cap. quia propter, q. 12.* & in terminis, quòd forma, de qua in *cap. quia propter*, tollat conſuetudinem in contrarium, dicit *Boer. deciſ. 1. nu. 49. & 50.* & probatur euidenti ratione; quia, (vt ſupra dictum eſt,) electio, non ſeruata forma illius *tex.* ipſo iure eſt nulla; quia verba illa, *electio aliter facta non valeat*, habent vim decreti irritantis, *Roman. dicto conſ. 320. nu. 12.* & certum eſt, quòd decretum irritans inficit titulum, & poſſeſsionem, *cap. ſi eo tempore, de elect. in 6. Caſſad. deciſ. 1. ſub n. 7. de reſtitut. ſpoliat. Sarn. in reg. de trienn. q. 49. nu. 3. Put. deciſ. 48. nu. 3. & vlt. & deciſ. 386. lib. 1. in nou. Gabr. de clauſ. concl. 3. nu. 2. par. 2.* & habet oculos retrò, & operatur nullitatem ab initio; *Caſſad. deciſ. 12. num. 3. ſuper reg. Sarn. in reg. de annal. q. 5. nu. 1. & 4. Rot. d. deciſ. 24. num. 5. & deciſ. 149. nu. 2. par. 2.*

Neque dicatur, quòd hic non agatur de conſuetudine inducenda contra ius, ſed contra communem opinionem Doctorum; quia cum ſcrutatores debeant eſſe tres, & de Collegio, ex *text.* in *cap. quia propter*, quem ità communiter interpretantur Doctores: non agitur de inducenda conſuetudine contra communem ſententiam Doctorum, ſed contra diſpoſitionem ipſius *text.* qui ità communiter intelligitur à Doctoribus; nam leges humanę admittunt doctrinalem interpretationem, quæ licèt per ſe non inducat obligationem, quia non habet poteſtatem inducendi legem, *Suar. de legib. lib. 6. cap. 1. nu. 5.* tamen ſecus eſt, quando communis opinio conuenit in interpretatione: quia tunc facit humanam certitudinem, & inducit obligationem ſeruandi legem, & vtendi illa in praxi, iuxta comunem interpretationem, *Suarez. d. loco verſ. de hac igitur interpretatione*. Et quamuis ab iſta communi interpretatione aliqui Doctores diſſentiant: non eſt relinquenda communis, quia eſt conformis literæ textus, ibi, *aſſumantur tres de Collegio*, vt aduertunt omnes Doctores, qui hanc communem tenent; nam in interpretatione legis ſemper eſt attendenda verborum proprietas, ideſt, verborum ſignificatio *l. 1. §. ſi is, qui nauem, ff. de exercit. act. l. proſpexit, ff. qui, & à quibus, cap. 2. §. ſed neque, de translat. Epiſcop.* eleganter *Suar. loco præcit.* vbi exornat.

Neque ſuſtinetur, quòd hic in omnem euentum agitur de electione mixta ex ſcrutinio, & compromiſſo, ex *Speculat. in tit. de elect. §. 3. num. 1. verſ. ſi autem*, vbi *Io. Andr. in verb. pro conſenſu, Compoſtell. in d. cap. quia propter, num. 14. verſ. ſed etſi Capitulum*. Nam fuit reſponſum, quòd iſti Doctores ſolùm dicunt, quòd poſt collationem ſufficit, quòd fiat communis electio per vnum ſine mandato Capituli: quia Capitulum tacendo videtur hoc habere gratum; quod etiam dixit *gloſſ. in cap ſicut, in ver. per vnum, de elect. in 6. Abb. in d. cap. quia propter, ante num. 11. Franc. Marcus, deciſ. 922. num. 2. lib. 1.* & ſi omnes tacitè conſentiant, iſta communis electio poteſt etiam fieri per extraneũ, vt voluit *Petrus de Baiſ. in direct. elect. par. 3. cap. 33. num. 4. & ſeq.* ſed iſta non eſt electio per compromiſſum mixtum, ſed per ſcrutinium; quia communis electio facienda per vnum, eſt pars electionis per ſcrutinium, vt habetur in *d. cap. quia propter*, publicato namque ſcrutinio, & facta collatione, debet fieri per vnum communis electio nomine Capituli, vt ſupra dictum eſt.

Et quamuis verum ſit, poſſe dari electionem mixtam ſcrutinio, & compromiſſo, vt dicit *Henric. Caniſius in Compendio Decretalium tit. de elect. §. ac in primis, ante finem*; tamen hoc in iſto caſu non fuit factum; quia (vt dicit idem *Caniſius, ibidem in §. interdum,*) tum compromiſſum concurrit cum ſcrutinio, ſi ita compromiſſum ſit, vt compromiſſarij, ſiue vnus, ſiue plures, ſecretò, & ſingillatim vota ſingulorum exquirant, illumque eligant, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit, *cap. cum expediat, 29. de elect. in 6.* iuncto *cap. cum dilectus, 32. de elect.* Vnde quæ in electione per ſcrutinium ſeruanda ſunt, eadem in hac ſpecie adhibenda erunt, *cap. ſi cui 23. de elect. in 6.* & in hac electione nihil minus fuit actum, quàm facere electionem per compromiſſum mixtum cum ſcrutinio, vt patet ex lectura inſtrumenti electionis ſupra relata.

Denique non obſtat, quòd videatur ſufficere, quòd vota fuerint ſecreta abſque alia forma, ex diſpoſitione *Concilij Tridentini ſeſſ. 25. cap. 6. de Regul.* quia licèt ibi diſponatur, quòd omnes electiones Regularium debeant fieri per vota ſecreta; non tamen cenſetur ſublata forma *cap. quia propter, de election.* vt prudenter aduertit *Emmanuel Rodriquez in Summa caſuum, par. 1. tit. de election. cap. 102. num. 2.* Sed adhuc in ſuo robore perſeuerat,

nerat, *Zerola in praxi Epiſcopal. in ver. Abbatiſſa, verſ. ad ſextum, & Azor. inſtitut. moral. lib. 13. cap. 10. quęſt. 2.*

Et ità concluſum, electionem eſſe nullam, ita ut non debeat confirmari.

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum ſint neceſſariò confirmandæ.

Quæſ. 2. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum electiones confirmandæ ſint.

Quæſ. 3. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum, & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda.

QVÆSITVM I.

An electiones Abbatum ſint neceſſariò confirmandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones de iure communi à quo ſint confirmandæ.*

2 *Confirmatio plenum ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat.*

3 *Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet, ſe adminiſtrationi ingerere.*

4 *Confirmatio eſt neceſſaria, tàm ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi.*

5 *Electio eſt voluntatis, confirmatio verò neceſſitatis.*

1 DE iure communi electiones neceſſariò à Superiori illius, qui eſt electus, confirmandæ ſunt, *cap. qualiter extra de elect.* vbi dicitur, quòd quantumcunque quis in concordia, nemine diſcrepante, fuerit electus: niſi priùs à Superiore confirmatus, non debet ſe ad adminiſtrationem ingerere; adminiſtrandi enim poteſtas per confirmationem acquiritur, per quam inter Prælatum electum, & Communitatem eligentem indiſſolubile vinculum contrahitur, quod abſque legitima Superioris auctoritate, ſolui non poteſt. *Panormit. in cap. 2. de transl. Epiſcopi.* Vndè confirmatio plenum
2 ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat: ità vt poſſit omnia, quæ ſunt iuriſdictionis, exercere. *cap. tranſmiſſam, & cap. noſti de elect.* Idcircò electus ante confirmationem, nec
3 directè, nec indirectè debet, ſe adminiſtrationi ingerere: quod ſi fecerit, ipſo facto priuatur omni iure, quod per electionem in ipſa dignitate acquiſierat, *cap. auaritiæ eod. tit. in 6.*

4 Confirmatio igitur eſt neceſſaria, tam ex parte confirmatoris, reſpectu cuius confirmatio eſt neceſſitatis, & debita, per *cap. fin. de elect. in 6* per *cap. poſtquam, vbi Butrius nu. 6. & Panor. in princ. extra de elect.* quàm ex parte electi, quatenus electus per electionem acquirit habitum adminiſtrationis: per confirmationem verò exercitium. Ità *Gloſſ. in can. quanto diſt. 63. & Gloſſ. cum Panor. in d. cap. noſti de elect. Oldrad. conſ. 146. nu. 4. Felin. in cap. quoniam de offic. deleg. Franch in cap. quàm ſit, ver. electus de elect. in 6. Et Rota deciſ. 240. coram Greg. XV.* Hinc
5 patet, quòd electio eſt voluntatis, confirmatio verò neceſſitatis *Io. And. in d. cap. poſtquam de elect. & Butr. ibidem nu. 5. Panormit. in 1. not. & Dec. num. 1.* Præterea quoad Abbatias, Præpoſituras, & alias dignitates Conuentuales adeſt conſtitutio Pij IV. edita anno Domini 1564. in hanc, quæ ſequitur, formam.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licèt aliàs omnia Monaſteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, necnon Prioratus, Præpoſituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcunque diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauerit, ac propterea illorum prouiſiones, & ad ea, quæ ſpeciali priuilegio eligendi ſibi per Sedem Apoſtolicam concesſo ſuffulta ſunt, canonicè factarum electionum confirmationes ad Sanctitatem ſuam; & d. Sedem pertinere noſcantur. Nihilominùs plerique Religioſi cæca nimis ambitione agitati, partim electione de ſuis perſonis ad Monaſteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiuſmodi, vt priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine ſeruato, nullaquè boni, vel æqui ratione habita, temerè fieri, factaſquè per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari: partim verò, nedum priuſquam electiones de ſe ad Monaſteria, & alias Conuentuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta, ſactarità confirmentur, ſed ne electi quidem canonicè ſe in regimine, & adminiſtratione, tàm in ſpiritualibus, quàm temporalibus Monaſteriorum, aliarumquè dignitatum vacantium eorumdem, ac illorum bonorum immiſcere non verentur, in animarum ſuarum periculum, & authoritatis Apoſtolicæ contemptum, & plurimorum ſcandalum, volens tantis, qui paulatim in Religioſos irrepſerant, abuſibus, & auſibus nimis licentioſis aliquando, ſicut par eſt, occurre, ſuæmq; Sedi præfatæ prærogatiuam afferre. Omnes, & ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina Monaſteriorum, Prioratum, Præpoſiturarũ, & alia-

& aliarum dignitatum Conuentualium, ipſarumque electionũ confirmationes per quoſcumq; cuiuſuis ſtatus, gradus, Ordinis, & cõditionis exiſtant, & quauis etiã Archiepiſcopali, Patriarchali, aut maiori dignitate, præfulgeãt, hactenus ſic præſũptae, nullas, et inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorſus infectis habẽdas eſſe, perſonaſq; ſic, vt præfertur, electas, & confirmatas Monaſteria, aliaſq; dignitates huiuſmodi ſinè legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, necnon illorum fructus, redditus, & prouẽtus indebitè percepiſſe, & percipere, ac perſonas ipſas ad abſolutionẽ, & habilitationem ſuper his, necnõ confirmationem electionum de ſe factarum à Sanctitate ſua, ſeù Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut Sede prædicta infra ſex menſes à data præſentium computandos impetrandam, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit; & nihilominus hac ſua perpetuò valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quòd nullus de cætero ſe in regimine, & adminiſtratione Monaſterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, ſeu quam illum eligi contigerit, in ſpiritualibus, vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à Sanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & Sede prædicta confirmata, & literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte, quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtam ſe recipi facere, vel alias, ſe pro eius Prælato gerere præſumant.

Decernens, omnes, & ſingulos, qui ſecùs fecernit, iure, quod illis ad Monaſteria, vel eorum Conuentuales dignitates per electionem huiuſmodi quæſitum fuerit eo ipſo priuatos, & deinceps ibi ineligibiles eſſe, ipſaque Monaſteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari poſſe; qui verò ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiam eo ipſo Superiores Ordinum, videlicet ſuis dignitatibus priuatos, Ordinarijs autem locorum, etiamſi Archiepiſcopali, & maiori præcellant dignitate, ingreſſum Eccleſiæ interdicendum, eoſque ab Eccleſiarum ſuarum regimine, & adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere. Habetur in Bullar. nouo 86. in ordine inter conſtitutiones d. Pontificis, tom. 2. & refertur à *Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. beneficiorum poſſeſſio*.

QVÆSITVM II.

A quibus Abbatum electiones confirmandæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum ſecularium electiones à quibus confirmandæ ſint.*
2 *Confirmatio electionum Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium inferiorum à quo ſit petenda.*
3 *Abbatũ, & aliorum Prælatorum Generalium electiones à quibus confirmandæ ſint.*
4 *Habens poteſtatem eligendi ſimul, & confirmandi, eo ipſo, quòd eligit, confirmare videtur.*
5 *Confirmatio electionis facta, abſque cauſæ cognitione, an valeat. Limita, vt nu. ſeq.*
6 *Confirmator, qui indignum confirmauit, in quam pœnam incurrat.*

1 ABbates ſeculares, ſi ſint exempti, à Summo Pontifice, ſiuè à legato Apoſtolico, ſi quis in illa Prouincia adſit, confirmantur; Si autem non ſunt exempti, confirmationem ab Epiſcopo recipiunt, *Panormit. in c. 1. de ſupplen. neglig. Prælat.* Hodiè verò, quia Canonicorum Collegijs eligendi facultas ſublata eſt, huiuſmodi Abbates ſeculares, cum non ampliùs eligantur, nec etiam indigent confirmatione; confirmatio enim, ſicuti, & electio in deſuetudinem abijt; in illis autem locis, vbi eligendi vſus adhuc fortè retinetur, electi à proximo Superiore neceſſariò erunt confirmandi, vt dictum eſt. Abbates autem Regulares, quia olim ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti non erant, poſtquam à Monachorum Conuentu eligebantur, ab Epiſcopis, quibus proximè Monaſteria ſubiecta erant, confirmationem accipiebant; ſed poſtquam Religiones, Summorum Pontificum indultis, ab Epiſcopis exemptæ fuerunt, factum eſt, vt Abbates, & Prælati Regulares inferiores, ſiue locales à Generalibus vniuſcuiuſque Congrega-
2 tionis reſpectiuè confirmarentur; nam quando electus eſt exemptus, confirmatio debet peti à Papa, vel ab eius Legato de Latere (vt ſupra dictũ eſt), quando ſcilicet talis exemptus eſt immediatè Papæ ſubiectus; ſecus autem, ſi habet alium Prælatum medium, cui ſubſit, prout Abbates, & Prælati locales habentes Abbatem, & Præſidentem Generalem, vel Prouincialem à quo confir-
3 mantur. Et ipſi Abbates, & Prælati Generales regulariter à Summo Pontifice, qui eſt eorum immediatus Superior, confirmandi ſunt. Notandum autem, quòd confirmatio electionis poteſt à Summo Pontifice fieri, ſiuè immediatè ei ſubſint electi, ſiuè non; quia Summus Pontifex concurrit in poteſtate, & iuriſdictione cum quolibet alio inferiori, *can. ad Romanũ 2. q. 6. can. cuncta per mundum, & c. per principalem 9. q. 3.* Ità expreſsè *Card. & Imola in cap. cum Eccleſia, de cauſ. poſſeſ. & propriet.* At hodiè, ſpeciali Sedis Apoſtolicæ conceſsione, vt plurimùm omnes Regulares Abbates, ſeù Præſidentes Generales, ſtatim ac ſunt canonicè electi, intelliguntur per Summum Pontificem confirmati, vt in Ordine Ciſtercienſium patet ex priuilegio Eugenij IV. conceſſo Generali reformatori dicti Ordinis. *Quòd vbi Capitulum Generale huius ſacræ Congregationis ſecundùm ſuas definitiones, & ſtatuta, Reformatorem Generalem elegit, is ſtatim, ac concorditer electus eſt, abſque alia confirmatione, auctoritate Apoſtolica, in ſpiritualibus, & temporalibus officio ſuo fungi poteſt.* Ità refertur in *Compend. priuil. d. Ord. tit. de elect. §. 1.* & refert *Roder. quæſt. reg. tom. 2. quæſt. 52.* Simile priuilegium conceſſum fuit noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ à Paulo 3. ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1539. 5. Kalendas Februarij Pontificatus ſui anno VI. *Quòd qui in Abbatem Monaſterij Vallis Vmbroſæ,* (quod tũc erat totius Ordinis caput) *electus fuerit, eo ipſo intelligatur cõfirmatus, & abſq; alia deſuper adhibenda ſolemnitate, Generalis totius Ordinis, & Congregationis eiuſmodi pro triennio exiſtat, & eſſe cenſeatur, officiumque Generalatus huiuſmodi ſtatim exercere poſſit*, vt habetur in priuilegijs authen-

*C.de infam.lib.*10.*cap.inter dilectos de exceſſ.Prœlat. gloſſ.in cap querelam*, veebo *crimine periurij,de iure iur.* *Abbas* Panormit.*ibidem nu.*3. *per tex. not. in l.*2. *§.miles ff de his, qui notantur in ſamia*, per quem tex. apeetè innuitue, infamiam ipſo facto quem militia priuare;& *gloſſ.ibi.*ſingulariter dicit, quòd ob infamiam pari eatione priuatur quis militia cæleſti, & alijs dignitatibus, & honoeibus; & *Feder.de Senis conſ.*50 *incip. Quaritur, an collatio*,
3 tenet, collationem periuro factam nullam eſſe; quia periurij crimen etiam poſt peeactam pœnitentiam infamat. Et quòd collatio facta infami nõ teneat, probatur in *reg infamibus, de reg.iuris in* 6. *& ibi Dyn* latè; idem tenet *Felin.in d.cap querelam col.*2.*nu* 3.*Duaren.de beneſ.lib.*4. *cap.*1. *Garc. de beneſ.par.*7.*cap.*8. *nu.*4. *Vivianus in prax.Iurispatronatus p.*2.*lib.*6 *cap.*9.*num.*23 *Barboſ. de off. & poteſt. Epiſc.p* 2.*alleg.*43.*per tot.et p* 3.*alleg.*72 *n.*100.*Suar. tom.*5. *diſp.*48. *ſect.*1. Si igitur infames eedduntur inhabiles ad beneficia, & dignitates inferiores, quantò magis ad Abbatiam, quæ eſt propria ſpiei-
4 tualis Prælatio, & quæ cum Epiſcopatu æquiparatur, iuxtà *gloſſ. in cap. ne pro defectu, verb. regulares de elect per tex. in can ſi qnis deinceps* 16. *q.* 7. Vndè ad dictum *gloſſ. & Oldradi*. Reſpondeo, eos eſſe loeutos ſecundùm ius antiquum, quando Abbas potiùs nomen ſollicitudinis, & officij, quàm dignitatis, & honoris præſeferebat, prout declarat eadem *gloſſ.*ibidem; imò (vt ait *Suar. de Relig tom.*4.*tract* 8. *lib.*2.*cap.*3 *in fine*) veriſimilius eſt, infamem ſecundùm ius canonicum nunquam Abbatiam obtineee potuiſſe; hoc enim valdè indecens eſt, & tali muneri eepugnans.

5 Excipiuntue tamen infames infamia meri facti, ſi re vera ſe emendaueeint; quia tunc benè promoueei poterunt; nam infames infamia meri facti non ſunt peopriè, & abſolutè irregulares, *Suar d.ſect.*1. *nu.*11.*Garc.d.cap.*8.*nu.*64.*&* *p.*11.*cap.*3.*nu.*118 *& alij apud Bonac. de cenſur. diſp.*7.*q.*3.*punct.*1.*num.*5. licèt ipſe contraeium ſentiat; Sed ſunt infames ſecundùm quid, ſcilicet, quatenus prohibentur promoueri, ſtante huiuſmodi infamia; Sed infamia
6 meri facti per pœnitentiam purgatue *Panormit in cap.cum te.num.*9.*de re indic Nauar. in Man.cap.*27.*nu* 204.*verſ.*17.*Suar d.ſect.*1.*nu.*8. *Reginald lib.*30.*tract.*2.*nu.*196.*Bona c.d nu* 5. *Barboſ.d.alleg.*45. *nu* 21. ergo infamis infamia meri facti, poſtquam purgatus fuerit, poterit in Abbatem promoueei.
7 Emendatus autem præſumitur, qui poſt peccatum operatue bonum, *Maſcard. de probat. concl.* 465. *nu.*10.*Barboſ.d alleg.*43.*nu.*23.

8 Ex his infeetur, inquiſitum interim, pendente inquiſitione, non poſſe in Abbatem eligi; quia iam peæceſſit infamia, *can. tantis Daniel.*81. *diſt. cap.cum in cunctis, de elect.* Sed ſi eſt accuſatus, tũc vel peæceſſit infamia, & eligi non poterit; quia ſola infamia facti etiam impedit *d. l.* 2. *C. de dignit. lib.*12, *& d. reg. infamibus, de reg. iur in* 6. Vel non præceſſit infamia, & tunc promoueri poteſt, vt *in l.reus ff de muneribus, & honoribus, & l.qui de libertate.ff.de liberali cauſ.cap.omnipotens, ext de accuſat.* & eligi poterit, ne malitioſè ſit attentata accuſatio; Si verò eſt denunciatus; tunc vel præceſſit infamia, & eligi non poterit; vel non præceſſit, & tunc aut Superior inquieit, & interim denunciatus eligi poteſt, ſed non promoueri; ſed ſi denunciatio fit Superiori, qui debet conferre, vel eligere, ipſe poterit eligere, ſeu conferre; & ſi deinde conſtiteeit, denunciatum eſſe criminoſum, priuabitue, & à dignitate eemouebitur. Ita *Panormit. in d.cap. omnipotens nu.*4 *de accuſat.*

QVÆSITVM XXI.

An adſint alij caſus in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non poteſt in Abbatem eligi.*
2 *Falſificans literas Apoſtolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, niſi ſit officialis, non poteſt eligi.*
3 *In peccato mortali publico conſtitutus non poteſt eligi.*
4 *Semel reprobatus an poſſit iterum in Abbatem eligi.*
5 *Tranſiens de Mendicantibus ad non Mendicantes, an poſſit in Abbatem eligi.*
6 *Corpore vitiatus an poſſit in Abbatem eligi.*
7 *Religioſus, qui exercuit chirurgiam an poſſit in Abbatem eligi.*
8 *Simoniacus an poſſit eſſe Pralatus.*
9 *Homicida an poſſit eſſe Abbas.*
10 *Apoſtata an poſſit eſſe Abbas.*
11 *Periurius an poſſit eſſe Abbas.*
12 *Prodigus an poſſit eſſe Abbas.*
13 *Neophitus an poſſit eſſe Abbas, et Prælatus, & quandiù à dignitatibus, & Prælaturis arceatur.*
14 *Electus ſemel per abuſum ſecularis poteſtatis, an poſſit in Abbatem eligi.*
15 *Patiens defectum animi, vel corporis, an poſſint in Abbatem eligi.*
16 *Regulares pœnitentiati à Sancto Officio ſunt omninò ad dignitates inhabiles, etiam ſi pœnitentias compleuerint.*

ADſunt etiam, peæter ſupeadictos, alij caſus ex quibus Monachus ad Abbatiam ineli-
1 gibilis redditur. Et primò. Excommunicatus maioei, vel minori excommunicatione de iure non poteſt in Superiorem Monaſteeij eligi, *Sylu. verb. electio.*1 *nu.*15.adducens nonnulla iura hoc prohibentia. Secundò, qui literas Apoſtolicas falſifi-
2 cauit, vel in eis etiam in modico manus appoſuit, niſi ſit Officialis, inhabilis redditur ad electionem. *Oſt. in ſum de crimine falſi §.qualiter verſ.ſed hodie, Felin in cap.ex parte in princ. verſ.ſtylus Curiæ, de*
3 *reſcrip.* Tertiò in peccato mortali publico conſtitutus ex *S. Thom quodlib.*8. *q* 4. *art.*2. Quartò, ſi
4 ſemel reprobatus fuerit, alicuius vitij cauſa, qui nõ modò in ſua Religione, ſed nullibi ad Eccleſia-
5 ſticam dignitatem aſſumi poteſt. Quintò, tranſiens de Mendicantibus ad non Mendicantes in Abbatem aſſumi non poteſt, ex *clem.vt profeſſi de Regul.*
6 Sextò, vitiatus magna corporis deformitate, ità

vt

vt ſcandalum, vel ſcandaloſam deformitatem inducat: quod Superioris indicio relinquitur, *Io. Andr. in c. 1. de corpor. vitiat.* quo caſu ſolus Papa diſpenſaſe poteſt. *Innocent in cap. cum æterni, de re iu-*
7 *dic. in 6.* Septimò denunciatus de aliquo crimne (dummodò denunciationem præceſſerit infamia, maximè apud bonos viros;) pendente inquiſitione, non poteſt in Abbatem eligi. *cap. omnipotens Deus de accuſ. Panorm. ibidem Innoc. cap accuſatum*
8 *de ſimon.* Octauò, Religioſus, qui exercuit chirurgiam, ex quæ ſequuta eſt mors, incapax eſt digni-
9 tas Abbatialis, *cap. tua de hom. vbi Felin.* Nonò, ſimoniacus Monachus non poteſt eligi, *cap. ſi alicuius de elect. & ibi Panor.* clariùs in conſtitutione Pauli II. quæ incipit. *Cum deteſtabile ſcelus ſimonia-*
10 *ca,* &c. Decimò homicida, qui iuse diuino, & humano inhabilis eſt ad dignitates Eccleſiaſticas, *can. ſi quis omnem 1. q. 7. cap. ad aures de ætat, & qua-*
11 *litate.* Vndecimò Monachus à ſuo Monaſtesio diſcedens pro quocunque crimine, etiam leui, & & occulto, eſt inelegibilis *cap. poſt tranſactionem*
12 *de renunc. Petrus de Biax. in direct. cap. 25.* Duodecimò periurus declaratus, *cap. querelam de iureiur.*
13 Decimotertiò notabiliter prodigus *Bald. in cap. cum in cunctis de elect. & c. Petrus Diaconus 39. diſt.*
14 *& ibi Archidiacon.* Decimoquartò Neophitus eſt ineligibilis ad Eccleſiaſticas dignitates. *can. quoniam multa, & can. Neophitus 48. diſtinct.* arcentur antem Neophiti ab Eccleſiaſticis dignitatibus, & officijs, quamdiù ad iudicium Epiſcopi, vel Prælati Regularis quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentis, ità moribus, & diſciplina Chriſtiana imbuti ſunt, vt veterani Chriſti milites cenſesi iuse poſſint. Quo tempore elapſo, ceſſat huiuſmodi irregularitas, & per conſequens, abſq; diſpenſatione eligi, vel psomoueri poterunt. *Felin. in cap. eam te, nu. 12. de reſcript. & in cap. cum ſit nu. 1. de Iudæis Nauar. cap. 27. nu. 7. Sanch. in decalog. lib. 2. cap. 28.*
15 *nu. 21.* Decimoquintò qui aliàs per ſecularis poteſtatis abuſum electus fuit, semanet ineligibilis ad quamcunque dignitatem, *cap. quiſquis de elect.*
16 Decimoſextò generaliter patiens detectum animi, vel corporis, per quod ad exercitium ſui officij, vel dignitatis inhabilis redditur, eſt ineligibilis *Ioan. Andr. & Panor. in cap. fin. de poſtulat. Prel.*
17 Decimoſeptimò Regulares pœnitentiati à ſancto Officio ad dignitates, & Prelaturas omnino inhabiles ſunt, etiam ſi pœnitentias compleuerint, vt à Sanctiſs. D.N. Vsbano VIII. Pont. Opt. Max. declaratum fuiſſe anno 1626. refert *Laurent. de Pierin. tom. 2. priuileg. ſui Ord. Minim. in annot. ad 9. conſtit. Pauli V.* in fine ſub his verbis.

In generali Congregatione S.R. & vniuerſa Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram S.D.N.D. Vrbano diuina prouidentia Papa Octauo Ill. DD. S.R. Eccl. Cardinalibus in vniuerſa Republica aduersùs hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à ſancta Seda Apoſtolica ſpecialiter deputatis S.D.N. iuſtis de cauſis animum ſuum mouentibus decreuit, & ſtatuit, vt in poſterùm Regulares omnes cuiuſuis Ordinis, Religionis, Societatis, & Inſtituti, quibus pro delictis ad ſanctæ Inquiſitionis officium ſpectantibus pænitentia genus aliquod impoſitum fuerit (ſalutaribus pænitentijs exceptis) eo ipſo ad omnes Religionis ſuæ gradus, & officia inhabiles cenſeantur, deinceps, (etiam ſi pænitentiæ tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa tamen promoueri nullatenus poſſint; niſi priùs obtenta à S.D.N. vel ab hac ſacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda ſpeciali, & expreſſa rehabilitationis gratia; alias promotio qualibet nulla ſit, & promouentes ipſi priuationem ſuorum officiorũ, ac præterea vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrant, ad quæ reſtitui niſi ab eodem S.D.N. vel ab eadem Sacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda non poſſint. Præſens autem decretum omnibus Religionum Superioribus intimari mandauit idem S.D.N.

QVÆSITVM XXII.

In quibus caſibus electiones ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones clandeſtinæ reprobantur à iure, ac irritandæ, & caſſandæ ſunt.*
2 *Clandeſtinæ dicuntur illę electiones, quas electores ſecretas inter ſe retinent.*
3 *Conſentiens electioni de ſe facienda incidit in ambitionem.*
4 *Electus quomodò reſpondere debeat, ſi eius conſenſus antè electionem requiratur.*
5 *Item quomodò ſi poſt electionem.*
6 *Poſtulatus quomodò ſe gerere debeat.*
7 *Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla.*
8 *Eligere quid ſit.*
9 *Metus, vt reddat electionem nullam, oportet, quòd ſit cadens in conſtantem virum.*
10 *Electiones, in quibus interuenit ſortium vſus, ſunt ipſo iure nullæ.*
11 *Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis eſt ipſo iure nulla.*
12 *Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis, quæ dicatur.*
13 *Metus cadens in conſtantem virum, qui dicatur. vide remiſſiuè.*
14 *Electio per ſcrutinium celebrata, in qua omnes ſchedulæ poſt votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita eſt.*
15 *Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, votum ſuum manifeſtat, irrita eſt.*
16 *Quando omittitur aliquid ex ſubſtantialibus formæ, electio eſt nulla.*
17 *Geſta contra formam ſunt ipſo iure nulla.*

1 OMnes clandeſtinæ electiones, quæ in cameris & per occulta conuenticula fiunt, seprobantur à iure, ac irritandæ, & caſſandæ ſunt, *cap. quia propter §. electiones, extra de elect.* vbi *Anton. de Butr. nu. 18. & 71. Sylu. verbo electio 1. q. 10.* animaduertentes, illas electiones etiam clandeſtinas dici,
2 quas electores inter ſe ſecretas setinent, & clandeſtinas semanere psæcipiunt; cum ex diſpoſitione *d. cap. quia propter,* electores poſt electionem perſonam electam Conuetui publicase debeant.

Caſſanda eſt etiam illius electio, qui requi-

ſitus, antequam eſſet electus, electioni de ſe fa-
ciendæ conſentit; quia vitio ambitionis notatur,
cap. cum poſt, extra de elect. Vbi Panormit nu. 2. Lam-
bertin. de iure patron. lib. 2. p. 1. q. 9. art. 13. nu. 2. Sylu.
verbo electio. 1. q. 10. nu. 11. & alij apud Sigiſmund. à
Bononia in ſuo tract. de elect. & poteſt. Prælat. Regul.
dub. 41. nu. 1. Fugientes enim, & inuiti, non autem
ambientes, & ſe offerentes eligendi ſunt, can. in
ſcripturis 8. q. 1. Quapropter requiſitus, vt electio-
ni de ſe factæ, vel faciendæ aſſenſum præbeat, ne
in vitium ambitionis incurrat, debet ſe habere
iuxtà ea, quę docent gloſſ. in d. can. in ſcripturis 8. q. 1.
& meliùs Innocentius in cap. cum in iure, eodem tit.
de elect. vbi dicit, quòd ſi conſenſus antè electio-
nem requiritur. requiſitus aſſentiri non debet; ità
4 enim electio propter ambitionem caſſaretur, per
d. cap. cum poſt petitam, ſed reſpondere debet. Nolo,
quòd me eligatis, & ita rogo, vel poteſt etiam dicere.
Non intendo, Dei vocationi reſiſtere, & ità indirectè
voluntatē ſuam declarare; nam aliquādo, vtile eſt,
eligendi voluntatē antè electionē explorare: ne, ſi
poſtea electū renuere contingeret, vilipendatur di-
gnitas, vel Eccleſia diù ſinè Paſtore remaneat.
5 Quòd ſi conſenſus poſt factam electionem requi-
ritur, reſpondere poteſt electus. Nolens volo, &
volens nolo. Ait autem Innocentius, honeſtum
eſſe, vt nō ſtatim aſſenſum præbeat, ſed aliquan-
tulùm reſiſtat: ne ambitionis vitio notetur. Si verò
ſtatim conſentiret, timens, ne fortè aliquis perni-
cioſus electioni ſe ingerat, non damnaretur; quo
6 caſu reſpondere poſſet. Charitas me cogit ad conſen-
tiendum. arg. can. ſciendum, & can. qui Epiſcopatum.
8. q. 1. Poſtulatus autem ſic reſpondere debet. Nec
aſſentio, nec diſſentio, ſed in hoc Superiorum meorum
voluntati me ſuppono, iuxtà gloſſ. in cap. cupientes §.
penult. verbo conſenſum, de elect. in 6.
Electio celebrata per metum, impedientem
7 omnino libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla;
quia eſt contra proprium ſignificatum, & ſubſtan-
tiale ipſius vocabuli; cum eligere, ſit, vnum ex plu-
8 ribus voluntariè capere, vndè non eſt electio, vbi
voluntas libera non eſt cau. notificaſti 33. q. 5. cap.
vbi periculum. §. cæterum de elect in 6. vbi habetur,
quòd in electione liber conſenſus requiritur: aliàs
non erit electio; Metus autem conſenſus liberta-
tem tollit per tex. in cap. cum locum, de ſponſal. ergò
electio per metum celebrata, eſt nulla. Ità etiam
tenet gloſſ. in cap. bonæ memoriæ el. 1. verb. metue-
bant, extr. de elect. Vbi Panormit. nu. 11. & in cap. licèt
de vitanda nu. 12. & in cap. quiſquis nu 5. eod. tit. In-
nocen. ſup. d cap. bonæ memoriæ el. 1. Nauar. lib. 1. con-
ſil. tit. de elect. conſ. 5. nu. 2. Miranda in Man. tom. 2.
q. 23. art. 1. Laurentius de Pierin. tom. 1. Religioſi q. 1.
de obed. cap. 31. §. 8. Caſtell. in tract. de elect. c. 4. n. 56.
Quapropter ſi facultas eligendi ità coarctetur, vt
certum genus perſonarum, imò vna perſona eligi
non poſſit, non dicitur libera electio. Gonzal ſu-
per regul. 8. Cancell. gloſſ. 53. nu. 25. Rota deciſ. 65.
num. 6. part. 1. Recentior. Oportet autem, quòd me-
tus ſit cadens in conſtantem virum: nam ſi eſſet
leuis, non redderet electionem nullam, vt dicunt
citati Doctores.
9 Eſt etiam ipſo iure nulla electio ad officia, & di-
gnitates Eccleſiaſticas, quando in ea ſors interue-
nit; quia eſt facta cōtra iuris diſpoſitionem, & con-
tra formam c. quia propter de elect. Ità habetur ex-
preſsè in cap. fin. de ſortileg. vbi gloſſ. verbo, in ele-
ctionibus, alia gloſſ. in can. cleros diſtinct. 21. Abbas in
d. cap. fin. nu. 3. & 5. S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. Ang. in
Sum. verbo ſors q. 2. Mirand. d. q. 23. art. 18. Garc. de
benef. p. 5. cap. 4. nu. 205. in addit. Sigiſmund. à Bonon.
de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub. 27. n. 8. Contra
Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. nu. 9. Sanch.
in Decalog. lib. 2. cap. 38. num 83. & Bonac. in Deca-
log. diſp. 3. q. 5. punct. 3. num. 13. vbi allegat etiam
Panormit. d. cap. fin. nu. 5. ſed immeritò.
10 Electio facta per abuſum ſecularis poteſtatis,
eſt ipſo iure nulla, cap. quiſquis de elect. & ibi Panor.
11 nu. 1. Dicitur autem electio per abuſum ſecularis
poteſtatis celebrata, quando Clerici requirunt
laicos, vt electioni interſint; item quando Principis
ſecularis aſſenſum ſuper certa perſona eligenda
requirunt: vel eligunt minis alicuius ſecularis
Potentatus. Ità Innoc. in d cap. quiſquis. Ad Eccle-
ſiaſticorum enim Prælatorum electionem non de-
bent laici ad coeligendum admitti; niſi ſe ingere-
rent per violentiam, quæ caderet in conſtantem
virum; quia tunc poſſent cum proteſtatione admit-
ti, & electio erit valida, iuxta doctrinam eiuſdem
Innocen. in cap. cumana eodem tit. Oldrad. conſ. 288.
Panormit. in d. cap. cumana nu. 6. & in cap. Maſſana
12 nu. 5. Suar. tom. 5. diſp. 31. ſect. 3. nu. 13. Qui autem
metus dicatur, cadere in conſtantem virum decla-
rat Sanch. de matrimon. lib 4. diſp. 1. & ſeqq. & in ter-
minis latè Sigiſm. à Bononia d. tract. dub. 54. per tot.
13 Irrita eſt electio per viam ſcrutinij celebrata,
in qua omnes ſchedulæ, poſt votorum numeratio-
nem, coram Capitulo non cremantur, per declara-
tionem a Pio Quinto viuæ vocis oraculo Cardi-
nali Cribello factam, quam refert Roder. in noua
collect. priuil Mend. & non Mendic. poſt Bullas eiuſdem
Pontificis ſub nu. 4. & Caſtellin. in d. cap. 4. nu. 62.
14 Electio, in qua vnus electorum publicè, Capi-
tulo permittente, ſuffragium ſuum manifeſtat,
nulla eſt: cùm non poſſit dici celebrata per vota
ſecreta; iuxta præſcriptum Concilij Tridentini
ſeſſ. 25. de Regul. cap. 6. Ità Roderic. in Sum. cap. 102.
nu. 4. Suar. de relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. nu. 12.
Laurent. de Pierin. d. cap 31. §. 8. cōcl. 3. Secus autem,
ſi ſecretò alicui ſuam ſchedulam oſtenderet, quia
per huiuſmodi ſimplicem oſtenſionem non inficı-
tur electio; aliàs enim eſſet in poteſtate cuiusli-
bet electoris, quam mallet, electionem vitiare, ac
irritam, & nullam reddere: quod eſſet graue in-
conueniens. Vndè oſtenſio vnius ſchedulæ, ſiue
per malitiam, ſiue per errorem, dummodò non
eſſet, vel præſumeretur cauſa, ob quam talis ele-
ctio ſequuta fuiſſet, non infirmat electionem; Ità
Nauar. lib. 1. conſil. tit. de elect. conſ. 4. Miranda d. q.
23. art. 19. Garc de benefic. part. 5. cap. 5. nu. 183. Mol-
feſ. in 1. p. Summa moral. tract. 6. cap. 16. nu. 153. Ca-
ſtellin. d. cap. 4 nu. 3.
15 Generaliter quando omittitur aliquid de ſub-
ſtantialibus, ac pertinentibus ad formam eſſentia-
lem canonicæ electionis, talis electio eſt ipſo iure
nullà, Panormit. in cap. cum poſt. de elect. vbi num. 1.
teſta-

16 teſtatur de communi; quia geſta contra formam ſunt ipſo iure nulla, *cap. cum dilecta, vbi Felin. col. 9 de reſcrip. Bal in l. 1. ff. de lib. & poſt.* vbi dicit, quòd ſi in aliquo actu non ſeruatur forma, actus eſt nullus; idem tenet ibidem *Alex. & Franc. Curt. conſ. 46. in 7. col. & conſ. 49. in 13. col. verſ. vbicunque enim.* Confirmatur; nam Innocentius Tertius *in d. cap. quia propter*, tradens formam eligendi per viam ſcrutinij, ſubdit, *aliàs enim electio facta non valeat*, quæ verba inducunt nullitatem ipſo facto, vt per *Innoc. Compoſtell. & Panorm.* vbi ſuprà, quos refert, & ſequitur *Sylu. verbo electio. 2. nu. 13.* & hoc quoad præſens quæſitum. Alia, quæ circa hanc materiam deſiderari poſſent, dicta ſunt in ſuperioribus quæſitis huius diſputationis.

QVÆSITVM XXIII.

Vtrùm eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *D. Auguſtinus Epiſcopus Hipponen. Eccleſiæ creatus fuit, Valeriano einſdem Eccleſiæ Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi.*

3 *Vni Eccleſiæ, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet.*

Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnicum caput vni corpori.

4 *Reſponſio ad argumenta.*

5 *D. Auguſtinus non ſucceſſit, ſed acceſſit Valeriano Hipponen. Epiſcopo.*

1 VIdetur, quòd ſic. Primò, quia legitur in *can. principali diſtinct. 63.* quòd milites Centumcellenſes obtinuerunt reſcriptum, quòd in Eccleſia eorum ordinaretur vnus presbyter, & vnus diaconus; & ſic presbyter, & diaconus erant Titulares eiuſdem Eccleſiæ; ità in caſu noſtro etiam poſſunt eiuſdem Abbatiæ eſſe duo Abbates.

2 Præterea D. Auguſtinus factus fuit Coepiſcopus Hipponeñ Eccleſiæ, Valeriano eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi; & vterquè inſolidum erat Epiſcopus, & Eccleſiam illam regebat, vt probatur in *can. non autem 7. quæſt. 1.*

3 Contrarium tamen dicendum eſt, nempe quòd vni Eccleſiæ, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet; quia plures beneficiati, & intitulati ad eamdem Eccleſiam, eumdemque titulum eſſe non poſſint; ſicut enim vxor non poteſt eſſe plurium, ità nec Eccleſia *cap. cum non ignores, de præbendis*, vbi dicitur. *Cum non ignores, quòd vna Eccleſia vnius debet eſſe Sacerdotis. Anton. de Butr. conſ. 3. nu. 2. verſ. pro deciſione.* Et ſicut naturali corpori caput vnicum conuenit, aliàs eſſet monſtrum; *l. non ſunt liberi, iuncta gloſſ. verb. prodigioſum ff de ſtatu homin. & l. oſtentum, in princ. & l. quæret aliquis, ff. de verb. ſignificat. & l. quod certatum. C. de poſthum. hered. inſtit. cum ſuis gloſſ.* Ità etiam corpori myſtico, vt Vniuerſitati, Collegio, Religioni, & ſimilibus, quæ ſaltem debent de neceſſitate ità diſponi, vt ad vnum reducantur, tamquam ad caput, vt dicitur *cap. quoniam de offic. ordin.* ibi. *Prohibemus autem omnino, ne vna, eademque Ciuitas, ſiuè diœceſis diuerſos Pontifices habeat, tamquam vnum corpus diuerſa capita quaſi monſtrum. Oldrad. conſ. 204. incipien. prima quæſtio, in principio. & conſ. 94. col. 3. nu. 8. & 9.* vbi quòd ad regendam multitudinem vnum caput debet de neceſſitate conſtitui; quia Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnum caput vnico corpori. *Oldrad. d. conſ. 94. nu. 7. verſ. ſed. adhuc inſtatur Anchar. conſ. 139. n. 1. Zabarell. conſ. 137. col. 1. ſub nu. 2. in fine verſ. ordine genituræ*, firmant expreſſè *Panormit. in cap. 1. ſub nu. 3. de paroch. & in d. cap. quoniam nu. 4. de offic. ord. Archid. in d. can. ſicut nu. 1. 21. q. 2. Cardin. in cap. 1. in 4. porrò in 2. q. de iure iur. Card. Tuſc. pract. concluſ. iur. concluſ. 69. nu. 1. lit. B.* habetur etiam expreſsè in *d. can. ſicut 21. quæſt. 2.* vbi diſponitur. *Interdicimus, vt nullus præſumat, Eccleſiam inter duos, vel plures diuidere; quia Eccleſia Chriſti vxor, & ſponſa debet eſſe, non ſcortum.*

4 Ad argumenta deueniendo. Ad primum argumentum in *can. principali* reſpondemus vnà cum *gloſſ.* ibidem, quòd in d. Eccleſia Imperator habebat iuſpatronatus, vel illi erant Curiales, qui poſtulati fuerunt ab Imperatore, qui tamquam Patronus, non tantùm Prælatum, ſed etiam Diaconum, & Subdiaconum poteſt inſtituere, *tex. in can. Eleutherius 28. q. 2.* & nihil obſtat, quominus in vna Eccleſia eſſe poſſint plures Diaconi, vel Sacerdotes, quorum vnus ſit Prælatus, & alij ſibi ſubditi; nos autem dicimus, quòd in eadem Eccleſia, vel Monaſterio, non poſſunt eſſe plures Abbates, vel Prælati, quorum cuilibet commiſſum ſit regimen ipſius Eccleſiæ, vel Monaſterij, ac illius Monachi, vel Canonici ipſorum iuriſdictioni ſubijciantur.

5 Ad ſecundum reſpondemus cum *Gratiano in can. nihil contra §. ecce ead. 7. q. 1.* vbi dicit, Auguſtinum datum fuiſſe coadiutorem Valeriano ſenectute grauato, & inde ei non ſucceſſiſſe, ſed acceſſiſſe, quod licitum eſt in tali caſu, vt conſtat ex pluribus *canu. eiuſdem cauſ. & quæſt.* Vel reſpondemus, quòd ille fuit caſus ſpecialis, & accidit in perſona D. Auguſtini, propter ipſius eximiam probitatem; & nihilominus ipſe D. Auguſtinus (vt refert *Archidiac. ſuper d. can. non autem num. 1.*) de ſe ipſo ſic loquitur, *adhuc in corpore poſito patre meo ſene Valerio, Epiſcopus ordinatus ſum, & ſedi cum illo, quod Concilio Nicano probibitum fuiſſe neſciebam, nec ipſe ſciebat*, quaſi diceret, quòd ſi Eccleſiæ prohibitionem ſciuiſſet, non acceptaſſet.

QVÆSITVM XXIV.

Vtrùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monaſterijs,*

ſterijs, vel Eccleſijs præfici poteſt. Limita, vt num. 3. & 5.

4 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 VIdetur, quòd Abbas plures dignitates, & officia præter dignitatem Abbatialem obtinere poſſit. Nam quantò magis ſuccreſcit honor ſeruorum Dei, tantò magis cumulatur decus Eccleſiarum, *arg. tex. in can. vaſa de conſecrat. diſt. 1.* vbi probatur, quòd quantò magis ſuccreſcit decus Eccleſiarum, eò magis debet ſuccreſcere honor. Sed habere vnam dignitatem, eſt honor, & decus ſeruorum Dei, & Eccleſiæ; ergo tantò magis erit decus, & honor, duas habere dignitates; nam magis honoratur qui eſt Cardinalis, & Epiſcopus ſimul, quàm qui eſt Epiſcopus tantùm, & ſic per conſequens magis reſplendet Eccleſia, in qua reſidet Cardinalis, qui eſt Epiſcopus propter duplicem dignitatem.

Secundò. Præterea Monachi in Monaſterio eruditi poſſunt eſſe Prælati Eccleſiarũ ſecularium, vt in *can. priſcis, 55. diſtinct.* & ſic eodem tempore; ergo Monachus præter dignitatem Abbatialem, poteſt etiam habere aliam dignitatem ſecularem.

2 Contrarium tamen, his non obſtantibus, dicendum eſt. Nam vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monaſterijs, vel Eccleſijs præfici poteſt, & eo ipſo, quòd nouo Monaſterio, vel Eccleſiæ præficitur, & dignitatem acceptat, deſinit eſſe Abbas, ac Prælatus primi Monaſterij, ſeu Eccleſiæ *can. clericus, & can. ſeq. can. vnum Abbatem 21. q. 1.* vbi dicitur; *vnum Abbatem duobus Monaſterijs præſidere interdicimus.* Idem expreſsè ſtatutum fuit in *Concilio Cabilonen. cap. 1. §. 12.* in hanc ſententiam: *Vt duo Abbates in vno Monaſterio eſſe non debeant; ne ſub obtentu poteſtatis ſimultas inter Monachos, & ſcandalum generetur.* idipſum colligitur ex *c. conſtitutis 47. de elect.* vbi dicitur, quòd nullus Monachus poteſt habere locum in duplici Monaſterio. Idem habetur ex *cap. fin. de Relig. domibus,* & ex *Concilio Trident. ſeſſ. 25. de regular. cap. 7. Federic. de Senis conſ. 29. in fine verſ. ad vltimum, Card. Tuſc. practicar. concluſ. litt. concluſ. 64. lit. B.*

3 Hoc tamen intelligendum eſt, niſi vnum Monaſterium ab alio dependeat; nam ſi duo, aut plura Monaſteria ſint annexa: illis vnum Abbatem præfici poſſe, habetur ex *can. fin. 25. q. 2.* vbi hæc annotantur: *Quòd quis non habeat duo, vel plura beneficia cum cura, niſi ſint vnita, vel vnum alteri annexum; & ſimiliter, quòd vna Eccleſia non duo pariter præſint;* & ex *d. cap. fin. de Relig. domibus, & ex Concilio dicta ſeſſ. 25. cap. 8.*

Ex quibus duæ deducuntur concluſiones quarum prima eſt: Abbas vnus non poteſt pluribus præfici Monaſterijs, vel Eccleſijs; quæ, præter ſuperiùs adducta, probatur: Nam vnus ſponſus vnica tantùm debet eſſe ſponſa contentus. Sed Abbas, & Prælatus reſpectu ſuæ Abbatiæ, & Monaſterij, ſeu Eccleſiæ eſt tanquam ſponſus erga ſuam ſponſam *cap. ne pro defectu de elect.* Ergo Abbas non poteſt duo, vel plura habere Monaſteria, aut Eccleſias. Quodque de duobus, vel pluribus Monaſterijs affirmatur, idipſum de duabus, pluribuſuè dignitatibus incompoſſibilibus, quibus animarum cura colligata ſit, intelligo.

Altera concluſio. Poteſt Abbas præſſe duobus, vel pluribus Monaſterijs connexis ad inuicem, & quibus animarum cura non ſit annexa, ſed alterius tantùm, vt probatum eſt in principio. Id *Panorm. in d. cap. fin. nu. 1. & 5. & d. c. conſtitutis nu. 3. Lel. Zech. de Rep. Eccleſ. cap. 25. nu. 3. verſ. 7.* & alij communiter.

4 Ad argumenta in contrarium adducta reſpondemus; quòd ibi *tex. in d. cap. vaſa,* loquitur de vaſis, quibus in Miſſæ miniſterio debemus vti; nam dicit ibi tex. quòd ſicut in reliquis cultibus magis, & magis per incrementa temporum decus ſuccreſcit Eccleſiarum, magis hoc tempore debet cumulari, vt ſacrificium conficiatur in vaſis argenteis, & aureis; vnde non eſt bona paritas de vaſis aureis, vel argenteis multiplicatis, & in Eccleſia Dei introductis, propter incrementum, & decus Sanctæ Matris Eccleſiæ, ad Abbates, & Prælatos, de quibus loquimur, habentes plures dignitates, maximè incōpatibiles; nam eſſet, ac ſi quis haberet plures vxores, vel ac bigamiam contraheret; quod ab Eccleſia deteſtatur, vt in *can. quomodò 31. q. 1.* & habetur magis expreſsè in *can. presbyteros 16. q. 1.* vbi *gloſſ.* figurat caſum, quòd in Epiſcopatu Syracuſano quidam volebant dignitatem Eccleſiaſticam gubernare, in Monaſterijs eſſe Abbates; vnde Gregorius Papa præcipit Maximiano Epiſcopo, vt hoc fieri non permittat; nam cum vnum officiũ propter ſui magnitudinem aliquis diligenter non poſſit adimplere, incongruum eſt, vt videatur ad vtrumque idoneus; non ſic eſt de Epiſcopo, qui eſt Cardinalis, nam tales dignitates non ſunt incompatibiles; facit ad hoc *can. vnum 21. q. 1.* vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monaſterijs præſidere interdicimus.*
5 Hoc autem intelligendum eſt, vt nequeat quis duabus Eccleſijs, vel Monaſterijs præfici, in titulum videlicet; at ſecus eſt iure commendationis; poſſunt enim duæ Eccleſiæ, vel Monaſteria vni, & eidem conferri, vt alteram obtineat iure tituli, alteram verò commendationis *can. qui plures, & can. ſeq. ead. 21. q. 1.* & diximus latè in diſputatione de commendis.

QVÆSITVM XXV.

An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum beneficia vacant illicò poſt confirmationem. Declara, vt nu. ſeq.*

1 REſpondeo affirmatiuè, ſcilicet. Quòd beneficia Abbatis vacent illicò poſt pronunciationem, ideſt confirmationem, abſque benedictione. Nam Epiſcopus ante conſecrationem poteſt repelli; non ſic in Abbate, vt tradit *Felin. in cap. inter Monaſterium col. 1. nu. 1. in fine de re iudicata.* Ità etiam *Card. Tuſc. pract. concluſion. litt. littera B.* con-

mclus. 71. nu. 12. Oldrad. conſ. 14. verſ. modò iſta, n. 2. & ſeq. vſq; in fin.

Supradicta concluſio probatur etiam ex *cap. de multa de præbend. & ex extrauag. execrabilis, eod. tit.* Quod optima ratione prouiſum fuit; quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem Eccleſia, vtiquè Eccleſia defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficij, & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio fit: cum potiùs ſit augendus *c. ex parte de conſtit.* Tum quia ex eo, quòd quis plura ſtipendia in aliqua Eccleſia ſibi vendicat, contra tex. in *d. cap. quia nonnulli,* ſequitur maxima inæqualitas, ſcilicet, quòd alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt.

2 Quod declaratur, vt tunc quis per aſſecutionem alterius dignitatis ipſo facto priuetur prima, quando ſecunda aſſecutio dignitatis, vel perſonatus eſt pacifica, non ſolùm de facto, vt ſcilicet in apprehenſione poſſeſſionis non ſit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, ſed etiam de iure, nempè vt non ſit litigioſa, dummodò in poſſeſſionis legitimæ limitibus ſibi moueatur lis.

Sequens Deciſio S. Rotæ Romanæ pluries fuit in præcedenti Diſputatione citata: ideò, ne ſtudioſi eam aliunde petendo diſtrahantur, hìc in calce eiuſdem Diſputationis apponendam duxi.

Coram Reuerendiſs. D.

COCCINO DECANO.

Meten. Monaſterij.

Lunæ 5. Iulij 1621.

DVbitaui de ordine Sanctiſſimi Domini Noſtri, An electio, de qua agitur, ſit valida; & Domini negatiuè reſoluerunt. Ratio reſolutionis fuit, quia cùm fuerit proceſſum ad electionem Abbatis per viam ſcrutinij, in qua de neceſſitate ſeruanda erat forma *cap. quia propter de elect.* debebant, iuxtà diſpoſitionem illius text. eligi tres ſcrutatores de Collegio; ibi, *aſſumantur tres de Collegio fide digni, qui ſecretè, & ſingillatim vota cunctorum diligenter exquirant,* &c. Quod cùm non fuerit factum, ſed electi fuerint duo Notarij extra Collegium, electio non ſuſtinetur, vt habetur in eod. tex. ibi, *aliter electio facta non valeat.* quæ verba habent vim decreti irritantis. *Roman. conſ. 321. nu. 12.* & important annullationem ipſo iure abſq; aliqua ſententia. *Gloſ. in d. cap. quia propter, in ver. vice omnium.* & ibi *Compoſtell. num. 10. verſ. numquid de iſta* & clarè *Io. Andr. num. 37. in ver. non valeat.* per text. *in cap. in Geneſi, eod. tit. de elect. Gulielm. Mandagot. de elect. cap. 22.* & ibi *Nicol. Boer. in littera B,* vbi dicit hanc opinionem veriorem, & omnes Doctores, excepto Oſtienſi, ità tenere; & eſt bona *Gloſſ. in clem. 1 in ver. inhibentes, de ſurepat.* vbi ſi detur certa forma habenti facultatem eligendi, cum decreto irritanti; ſi non ſeruetur illa forma, electio ipſo iure eſt nulla. Duo enim ſunt, quæ canonizant electionem, ſubſtantia conſenſus, & ſubſtantia formæ; à quibus recedere non poſſumus. *Bald. in cap. quia propter, nu. 20. & ſeq. de elect. Boer. deciſ. 1. nu. 70.* ità ut ſi recedatur, electio ipſo iure ſit nulla. idem *Bald. in conſ. 318. ponitur quòd electio Rectoris, nu. 2. verſ. ſed iſte, lib. 3.*

Quòd autem in electione huius Abbatis ſit ſeruanda forma *cap. quia propter.* videtur clarum. Nam etſi *Rofred. de libellis tom. 2. ſuper iure Pontificio, par. 3. tit. quid ſonet hoc nomen Abbatis,* &c. *nu. 8. littera G, fol. mihi 633.* dicat, de mandato Papæ iudicatum fuiſſe, formam *d. cap. quia propter.* non eſſe ſeruandam in electione Abbatis, quia hoc eſt nomen ſollicitudinis, non tamen eſt Pater; attamen contrarium probat *Io. And. in d. cap. quia propter, nu. 59.* & ſubdit, omnes tenere, quòd in electione Abbatis ſeruanda ſit forma *cap. quia propter* & ità ſeruari, prout etiam ità ſeruari dicit *Bellam. ibidem in princ. nu. 3.* & de communi dicit etiam *Imol. nu. 3. Abb. nu. 7. in fine, & nu. 8. Butr. nu. 20. Gloſſ. in cap. ſicut.* ante figurationem caſus, *de elect. in 6. Franc. Marcus dec. 992. nu. 1. lib. 1. Petrus de Biaxio in Director. elect. par. 3. cap. 39. nu. 1. Greg. Lopez, partit. 1. tit. 5. l. 19. gloſ. obiſpo, Rot. deciſ. 5. in princ. iuncto num. 2. de elect. in nou. Seraph. dec. 647. num. 4.* Et quòd forma *cap. quia propter,* habeat locum nedum in electionibus Epiſcoporum; & aliorum Prælatorum Eccleſiarum Collegiatarum, qui habent iuriſdictionem generalem in dictis Eccleſijs Collegiatis: ſed etiam in electione Regularium Prælatorũ, dicit *gloſſ. 1. in d. cap. quia propter* vbi *Abb. nu. 7. ver. circa iſtam partem primam.* vbi ait, quòd iſte text. intendit prouidere ſolùm Eccleſijs viduatis, per illa verba, *Eccleſia viduata,* &c. & *verſ. & in hanc partem.* vbi teſtatur de communi; & *nu. 8. verſ. & placet. Gloſſ. in cap. ſicut, verſ. formam, de elect. in 6. Franc. Marcus d. deciſ. 992. per tot.* & benè *Rot. d. deciſ. in princ. de elect. in nou.*

Quòd verò fuerit proceſſum ad electionem per ſcrutinium, ſatis patet, quia eadem die obitus Abbatis, Monachi ſe congregarunt, & duo Notarij, qui de inſtrumento fuerunt rogati, ità loquuntur: *Omni meliori modo, via, iure, & forma, quibus meliùs, validiùs, & efficaciùs potuerunt, & debuerunt, tàm via Spiritus ſancti, quàm ſcrutinij, ad nouam electionem Abbatis procedentes,* &c. *vnus, & eorum quilibet ſuper altari maiori, in prædictorum Notariorum præſentia, ſua vota, atque ſuffragia ſono (vt moris eſt) campanæ ſcripſit, & ſubſignauit ſuper nouo Abbate eligendo; quibus à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum ſuffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio Gerardo,* &c. *obuenit,* &c. & poſtea dicti duo Notarij publicarunt electionem, quam ratam habuerunt omnes Religioſi cantantes de more Hymnum, *Te Deum laudamus,* &c. Quare negari non poteſt, quin Monachi procedere voluerint ad electionem per ſcrutinium, licèt non ſeruando benè formam *cap. quia propter.* vt colligitur ex eodem text. vbi diſponitur, quòd poſt legitimã congregationem Capituli eligantur tres de eodẽ Capitulo fide digni, qui ſingillatim & ſecretè vota omnium eligentium exquirant, & in ſcriptis redigant; quo facto incontinenti, antequam ad alia diuertant, vota illa publicentur in

communi, vt is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit, vt benè *Henric. Caniſius in Compendio iuris Canon. in tit. de elect. §. hic igitur ordo ſcrutinij.*

Neque ex eo poteſt dici electionem fuiſſe per inſpirationem, vel quaſi, ex quo in dicto inſtrumento dicatur, *tàm via Spiritus ſancti, quàm ſcrutinij*; & ſi electio fuit facta per viam Spiritus ſancti, non fuit opus ſeruare formam *cap. quia propter*, vt notat *Innoc. ibid. nu. 7. Oſt. nu. 50. Abb ibid. in §. niſi, num. 1. in fin. Silueſt. in ſum. verb. electio 2. num. 27.* Nam pro reſolutione huius articuli fuit animaduerſum, quòd duplex eſt electio per viam Spiritus ſancti. Altera per inſpirationem, & eſt quando, nullo inter eligentes ordine ſeruato, ipſi quaſi inebriati, & ſuper ſe quaſi facti eligunt. Altera per quaſi inſpirationem, quando ſubitò, & repentè vnus poſt alium, ſinè aliquo interuallo, eumdem eligunt; *Oſt. in d. cap. quia propter, num. 50. Oldrad. conſ. 155. num. 1. & 2. Abb. in d. cap. quia propter, num. 3. Greg. Lopez par. 1. tit 5. l. 2. Gloſſ. Alguno. & ibidem Alphonſus Diaz de Montaluo in gloſſ. vnic.* & propter verba textus, *ab omnibus*, dicunt DD. ſufficere, quòd vnus diſſentiat ad effectum, quòd electio non dicatur per viam Spiritus ſancti, *Io. Andr. in d. cap. quia propter, num. 39. Bellam. ibid. in §. niſi fortè, num. 1. & 3. Compoſtell num. 21. Vitalin. in clem. ne Romani, nu. 22. de elect.* In propoſito autem, (vt patet ex lectura inſtrumenti) manifeſtiſſimè apparet, quòd electio non fuit facta, neque per viam inſpirationis, nec quaſi, cum non concurrant prædicta; imò in eodem inſtrumento dicitur, quòd pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio obuenit; & ſic apparet, quòd nedum non interuenerunt prædicta, ſed quòd neque ab omnibus fuit electus, prout requiritur, ſed à maiori, & ſaniori parte comparatiuè ad minorem partem omnium congregatorum pro electione, prout intelligi debent illa verba, vt *in cap. Eccleſia veſtra, il primo, vbi Abb. nu. 4. de elect. Idem Abb. conſ. 25. num. 4. lib. 2 & in d. cap. quia propter, num 5. verſ. quod ego. Franc. Marcus deciſ. 294. Didacus Perez gloſſ. 2. poſt princ. in l. 3. tit. 3. lib. 2. ordin.* Vltra quòd certum eſt, electionem per viam inſpirationis auctore Deo immediatè, peccatis noſtris exigentibus, raròoccurrere, vt notat *Io. Andr. in cap. quia propter, num. 40. Petrus de Baiſ. in director. elect. par. 3. cap. 16. num. 21.*

Neque opitulatur, quòd in inſtrumento dicatur, quòd omnes conſenſerint electioni, & propterea verba illa, *maior, & ſanior pars, &c.* reducenda ſunt ad concordiam: ita vt ſenſus ſit, quòd maior, & ſanior pars conſenſit, ex quo omnes conſenſerunt, cùm in toto pars inſit, *l. ſi quis cum totum, ff. de except. Surd. deciſ. 188. nu. 3.* Nam fuit reſponſum, quòd vltra quòd non interuenerunt alia requiſita, vt electio poſſit dici per inſpirationem, vel quaſi, de quibus ſupra; ideò fuerunt poſita verba illa in inſtrumento; quia in electione iuxta terminos *cap. quia propter*, requiritur, quòd publicato ſcrutinio, & facta collatione ſequatur electio, ſcilicet, quòd fiat per vnum nomine Capituli per verba ſingularis numeri, *cap. ſicut, de elect. in 6. cap. cum ab vno, de re iudic. in 6. Abb. in d. cap. quia propter, ante num. 11. verſ. electio autem ſi eſt per vnum, Franc. Marcus q. 922. nu. 2. lib. 1.* In hoc autem caſu, publicato ſcrutinio, & facta collatione, ex qua apparuit, (vt refertur in inſtrumento), quòd maior, & ſanior pars fecerit electionem, fuit publicatum ſcrutinium; ibi, *Quibus*, ſcilicet votis, *à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum votorum, ac ſuffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio Gerardo, &c. obuenit*; poſtea fuit publicatum ſcrutinium, & ab omnibus approbata electio, dum in eodem inſtrumento ſubditur: *Quòd nos, noſtra, omnibus, & capitulariter alta, & intelligibili voce pronunciantes, prædictum Fratrem Deſiderium pro legitimè, atque canonicè electo prædicti omnes Religioſi habuerunt, atq. vnanimiter tenuerunt*, qui conſenſus omnium poſt publicationem ſcrutinij non operatur, quòd electio per antea facta à maiori, & ſaniori parte cenſeatur quaſi per inſpirationem, *Oſt. in Summ. tit. de elect. §. qualiter, verſ. tertia forma, in princ. Petrus de Baiſ. in direct. elect. par. 3. cap. 16. num. 4.* & expreſſè ſentit *Abb. antiq. in dicto cap. quia propter, num. 17. in fine, verb. conſenſit.*

Neque eſt verum, quòd electio per ſcrutinium non irritatur, etiam quòd duo ſcrutatores tantùm, & non tres, & non de Collegio interuenerint, *gloſſ. in d. cap. quia propter, in verb. ſanior, in fin. de elect. & iſta fuit opinio Vincentij, & Tancredi; Abb. antiq. ibidem, num. 17.* vbi quòd hoc eſt præter formam illius tex. *Mandagot. de elect. cap 23.* vbi quòd licèt debeant eligi tres ſcrutatores de Collegio; tamen ſi ſecus fiat, electio non irritatur; ex cuius ſententia in eodem capite dicit *Cardin. in dicto cap. quia propter, quæſt. 12.* quòd Abbas Tulleñ electus cum ſex ſcrutatoribus, tribus de Collegio, & tribus extra Collegium, fuit per Sedem Apoſtolicam confirmatus; quod dicit etiam *Boer. ibid. ad Mandagot. litera S. Menoch. conſ. 63. num. 37.* Nam huic motiuo fuit reſponſum, contrariam opinionem eſſe cõmuniorem, & ſecundùm literam textus ibi, *aſſumantur tres de Collegio*, quam tenet *Goffred. in Sum. tit. de elect. num. 7. & in cap. quia propter; Oſtien. num. 17. & ſeq. & num. 25. Butr. nu. 2. & 22. verſ. dicitur ſextò, & verſ. dicitur ſeptimò, Bald. num. 31. Io. Andr. num. 10. & 11. & ſenſit Innoc. num. 3. & 4.* & tutius eſſe, quòd interueniant tres ſcrutatores de Capitulo, dicunt *Anchar. num. 1. verſ. ſecundum ſubſtantiale; Compoſtell. num. 5. Abb. antiq. num. 7. verſ. tres, Card. q. 11. & 12. & 45.* & quòd ſit communis opinio, quòd debeant interuenire tres ſcrutatores de Collegio, dicit *Abb. in dicto cap. quia propter, nu. 13. Imol. nu. 7. & 8. Roman. conſ. 322. nu. 6. & 11. & 12.* dicit, quòd electio aliter facta corruit, *Franc. Mar. dec. 1201. Petrus Baiſ. in Director. elect. par. 3. cap. 24. nu. 1. & ſeq. Rebuff. ſuper Concord. tit. de Regia ad Prælatur. nomin. §. per præmiſſa, verb. poſſint, verſ. 3. quod tres ſcrutatores, Rodriquez in Sum. par. 1. cap. 102. num. 3. verſ. dize mas la ordenacion. Silu. in Sum. verb. electio 2. num 12. Angel. eod. verb. num. 26. Tabiena pariter eod. verb. 1. num. 20.* & vlteriùs hanc etiam tenent *Boer. ad Mandagot. de elect. cap. 22. litera C.*

& cap.

& cap. 23. litera Q. vbi, quòd iſtud eſt tenendum, *Piſanella in verb. electio 1. col. 5. verſ. quando proceditur per formam ſcrutinij, Io. Bapt. de Saliſ. in Summ. eod. ver. col. 5. verſ. quot ſunt formæ electionis, Azor. Inſtit. moral tom. 2. lib. 6. cap. 14. col. 7. q. 11. verſ. per ſcrutinium*. Neque eſt curandum, quòd aliàs fuerit confirmata electio, in qua ſex interuenerunt ſcrutatores, tres de Collegio, & tres extra Collegium, vt referunt *Cardin. & Boer. locis prædictis*: quia hoc potuit fieri, vel ex gratia, vel quia cùm interuenerint tres ſcrutatores de Collegio, vtilis forma per inutile non debuit vitiari, *l. 3. ff. de teſtam. milit. & not. Bald. in dicto cap. quia propter, num. 2. de elect.*

Neque obſtat, quòd ex conſuetudine poſsit tolli forma tradita in *d. cap. quia propter.*, maximè circa ſcrutatores, *Bald. in conſ. 318. nu. 1. circa fi. par. 3. Rot. deciſ. 65. nu. 11. par. 1. in recent. Bertachin. de Episc. in 1. par. lib. 3. q. 1. nu. 1.* quem refert, & ſequitur *Boer. ad Mandagot. de elect. cap. 23. litera R. verſ. adde quando*. Fuit enim reſponſum, quòd nulla conſuetudo probatur; nec Doctores prædicti dicunt, quòd induci poſsit, *Bald.* enim loquitur in terminis electionis ſcholarium, in qua nō erat ſeruanda forma *cap. quia propter*. Rota verò loquitur de pertinentia collationis ex conſuetudine: *Bertachinus autem & Boer.* ſolùm dicunt, quòd tres poſſunt eligi extra Collegium, qui tamen de conſuetudine poſſunt electioni intereſſe; qui non eſt caſus noſter; quod prius dixit *Speculator. de elect. §. 1. num. 12.* & ſubdit, melius eſſe, quòd eligantur ex Collegio, non ex illis, qui ex conſuetudine interueniunt electioni; & priùs etiam dixit *Cardin. in d. cap. quia propter, q. 12.* & in terminis, quòd forma, de qua in *cap. quia propter*, tollat conſuetudinem in contrarium, dicit *Boer. deciſ. 1. nu. 49. & 50* & probatur euidenti ratione; quia, (vt ſupra dictum eſt,) electio, non ſeruata forma illius *tex.* ipſo iure eſt nulla; quia verba illa, *electio aliter facta non valeat*, habent vim decreti irritantis, *Roman. dicto conſ. 320. nu. 12.* & certum eſt, quòd decretum irritans inficit titulum, & poſſeſsionem, *cap. ſi eo tempore, de elect. in 6. Caſſad. deciſ. 1. ſub n. 7. de reſtitut. ſpoliat. Sarn. in reg. de trienn. q. 49. nu. 3. Put. deciſ. 48. nu. 3. & vlt. & deciſ. 386. lib. 1. in nou. Gabr. de clauſ. concl. 3. nu. 2. par. 2.* & habet oculos retrò, & operatur nullitatem ab initio; *Caſſad. deciſ. 12. num. 5. ſuper reg. Sarn. in reg. de annal. q. 5. nu. 1. & 4. Rot. d. deciſ. 24. num. 5. & deciſ. 149. nu. 2. par. 2.*

Neque dicatur, quòd hic non agatur de conſuetudine inducenda contra ius, ſed contra communem opinionem Doctorum; quia cum ſcrutatores debeant eſſe tres, & de Collegio, ex text. in *cap. quia propter*, quem ità communiter interpretantur Doctores: non agitur de inducenda conſuetudine contra communem ſententiam Doctorum, ſed contra diſpoſitionem ipſius text. qui ità communiter intelligitur à Doctoribus; nam leges humanæ admittunt doctrinalem interpretationem, quæ licèt per ſe non inducat obligationem, quia non habet poteſtatem inducendi legem, *Suar. de legib. lib. 6. cap. 1. nu. 5.* tamen ſecus eſt, quando communis opinio conuenit in interpretatione: quia tunc facit humanam certitudinem, & inducit obligationem ſeruandi legem, & vtendi illa in praxi, iuxta comunem interpretationem, *Suarez. d. loco verſ. de hac igitur interpretatione*. Et quamuis ab iſta communi interpretatione aliqui Doctores diſſentiant: non eſt relinquenda communis, quia eſt conformis literæ textus, ibi, *aſſumantur tres de Collegio*, vt aduertunt omnes Doctores, qui hanc communem tenent; nam in interpretatione legis ſemper eſt attendenda verborum proprietas, ideſt, verborum ſignificatio *l. 1. §. ſi is, qui nauem, ff. de exercit. act. l. proſpexit, ff. qui, & à quibus, cap. 2. §. ſed neque de translat. Episcop.* eleganter *Suar. loco præcit.* vbi exornat.

Neque ſuſtinetur, quòd hic in omnem euentum agitur de electione mixta ex ſcrutinio, & compromiſſo, ex *Speculat. in tit. de elect. §. 1. num. 1. verſ. ſi autem*, vbi *Io. Andr. in verb. pro conſenſu, Compoſtell. in d. cap. quia propter, num. 14. verſ. ſed etſi Capitulum*. Nam fuit reſponſum, quòd iſti Doctores ſolùm dicunt, quòd poſt collationem ſufficit, quòd fiat communis electio per vnum ſine mandato Capituli: quia Capitulum tacendo videtur hoc habere gratum; quod etiam dixit *gloſſ. in cap. ſicut, in ver. per vnum, de elect. in 6. Abb. in d. cap. quia propter, ante num. 11. Franc. Marcus, deciſ. 922. num. 2. lib. 1.* & ſi omnes tacitè conſentiant, iſta communis electio poteſt etiam fieri per extraneū, vt voluit *Petrus de Baiſ. in direct. elect. par. 3. cap. 33. num. 4. & ſeq.* ſed iſta non eſt electio per compromiſſum mixtum, ſed per ſcrutinium; quia communis electio facienda per vnum, eſt pars electionis per ſcrutinium, vt habetur in *d. cap. quia propter*, publicato namque ſcrutinio, & facta collatione, debet fieri per vnum communis electio nomine Capituli, vt ſupra dictum eſt.

Et quamuis verum ſit, poſſe dari electionem mixtam ſcrutinio, & compromiſſo, vt dicit *Henric. Caniſius in Compendio Decretalium tit. de elect. §. ac in primis, ante finem*; tamen hoc in iſto caſu non fuit factum; quia (vt dicit idem *Caniſius, ibidem in §. interdum,*) tum compromiſſum concurrit cum ſcrutinio, ſi ita compromiſſum ſit, vt compromiſſarij, ſiue vnus, ſiue plures, ſecretò, & ſingillatim vota ſingulorum exquirant, illumque eligant, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit, *cap. cum expediat, 29. de elect. in 6.* iuncto *cap. cum dilectus, 32. de elect.* Vnde quæ in electione per ſcrutinium ſeruanda ſunt, eadem in hac ſpecie adhibenda erunt, *cap. ſi cui 23. de elect. in 6.* & in hac electione nihil minus fuit actum, quàm facere electionem per compromiſſum mixtum cum ſcrutinio, vt patet ex lectura inſtrumenti electionis ſupra relata.

Denique non obſtat, quòd videatur ſufficere, quòd vota fuerint ſecreta abſque alia forma, ex diſpoſitione *Concilij Tridentini ſeſſ. 25. cap. 6. de Regul.* quia licèt ibi diſponatur, quòd omnes electiones Regularium debeant fieri per vota ſecreta; non tamen cenſetur ſublata forma *cap. quia propter, de election.* vt prudenter aduertit *Emmanuel Rodriquez in Summa caſuum, par. 1. tit. de election. cap. 102. num. 2.* Sed adhuc in ſuo robore perſeuerat,

nerat, *Zerola in praxi Epiſcopal. in ver. Abbatiſſa, verſ. ad ſextum, & Azor. inſtitut. moral. lib. 13. cap. 10. quæſt. 2.*

Et ità concluſum, electionem eſſe nullam, ità vt non debeat confirmari.

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum ſint neceſſariò confirmandæ.

Quæſ. 2. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum electiones confirmandæ ſint.

Quæſ. 3. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum, & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda.

QVÆSITVM I.

An electiones Abbatum ſint neceſſariò confirmandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones de iure communi à quo ſint confirmandæ.*

2 *Confirmatio plenum ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat.*

3 *Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet, ſe adminiſtrationi ingerere.*

4 *Confirmatio eſt neceſſaria, tàm ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi.*

5 *Electio eſt voluntatis, confirmatio verò neceſſitatis.*

1 DE iure communi electiones neceſſariò à Superiori illius, qui eſt electus, confirmandæ ſunt, *cap. qualiter extra de elect.* vbi dicitur, quòd quantumcunque quis in concordia, nemine diſcrepante, fuerit electus: niſi priùs à Superiore confirmatus, non debet ſe ad adminiſtrationem ingerere; adminiſtrandi enim poteſtas per confirmationem acquiritur, per quam inter Prælatum electum, & Communitatem eligentem indiſſolubile vinculum contrahitur, quod, abſque legitima Superioris auctoritate, ſolui non poteſt. *Panormit. in cap. 2. de transl. Epiſcopi.* Vndè confirmatio plenum
2 ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat: ità vt poſſit omnia, quæ ſunt iuriſdictionis, exercere. *cap. transmiſſam, & cap. noſti de elect.* Idcircò electus ante confirmationem, nec
3 directè, nec indirectè debet, ſe adminiſtrationi ingerere: quod ſi fecerit, ipſo facto priuatur omni iure, quod per electionem in ipſa dignitate acquiſierat, *cap. auaritiæ eod. tit. in 6.*

4 Confirmatio igitur eſt neceſſaria, tam ex parte confirmatoris, reſpectu cuius confirmatio eſt neceſſitatis, & debita, per *cap. fin. de elect. in 6* per *cap. poſtquam, vbi Butrius nu. 6. & Panor. in princ. extra de elect.* quàm ex parte electi, quatenus electus per electionem acquirit habitum adminiſtrationis; per confirmationem verò exercitium. Ità *Gloſſ. in can. quanto diſt. 63. & Gloſſ. cum Panor. in d. cap. noſti de elect. Oldrad. conſ. 146. nu. 4. Felin. in cap. quoniam de offic. deleg. Franch in cap. quàm ſit, ver. electus de elect. in 6. Et Rota deciſ. 240. coram Greg. XV.* Hinc
5 patet, quòd electio eſt voluntatis, confirmatio verò neceſſitatis *Io. And. in d. cap. poſtquam de elect. & Butr. ibidem nu. 5. Panormit. in 1. not. & Dec. num. 1.* Præterea quoad Abbatias, Præpoſituras, & alias dignitates Conuentuales adeſt conſtitutio Pij IV. edita anno Domini 1564. in hanc, quæ ſequitur, formam.

*Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licèt aliàs omnia Monaſteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, necnon Prioratus, Præpoſituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcunque diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauerit, ac propterea illorum prouiſiones, & ad ea, quæ ſpeciali priuilegio eligendi ſibi per Sedem Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt, canonicè factarum electionum confirmationes ad Sanctitatem ſuam, & d. Sedem pertinere noſcuntur. Nihilominùs pleriquæ Religioſi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de ſuis perſonis ad Monaſteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiuſmodi, vt priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine ſeruato, nullaquè boni, vel æqui ratione habita, temerè fieri, factaſquè per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari: partim verò, nedum priuſquam electiones de ſe ad Monaſteria, & alias Conuentuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta, factæ ritè confirmentur, ſed ne electi quidem canonicè ſe in regiminè, & adminiſtratione, tàm in ſpiritualibus, quàm temporalibus Monaſteriorum, aliarumquè dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiſcere non verentur, in animarum ſuarum periculum, & authoritatis Apoſtolicæ contemptum, & plurimorum ſcandalum, volens tantis, qui paulatim in Religioſos irrepſerunt, abuſibus, & cauſibus nimis licentioſis aliquando, ſicut par eſt, occurrere, ſuamq; Sedi præfatæ prærogatiuam aſſerere: Omnes, & ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina Monaſteriorum, Prioratum, Præpoſiturarū, & alia-

& aliorum dignitatum Conuentualium, ipſarumque electionū confirmationes per quoſcumq; cuiuſuis ſtatus, gradus, Ordinis, & cōditionis exiſtant, & quauis etiā Archiepiſcopali, Patriarchali, aut maiori dignitate præfulgeāt; hactenus ſic præſūptas, nullas, et inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorſus infectis habēdas eſſe, perſonaſq; ſic, vt præfertur, electas, & confirmatas Monaſteria, aliaſq; dignitates huiuſmodi ſinè legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, necnon illorum fructus, redditus, & prouētus indebitè percepiſſe, & percipere, ac perſonas ipſas ad abſolutionē, & habilitationem ſuper his, necnō confirmationem electionum de ſe factarum à Sanctitate ſua, ſeù Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut Sede prædicta infra ſex menſes à data præſentium computando, impetrandam, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit; & nihilominus hac ſua perpetuò valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quòd nullus de cætero ſe in regimine, & adminiſtratione Monaſterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, ſeu quam, illum eligi contigerit, in ſpiritualibus, vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à Sanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente; & Sede prædicta confirmata, & literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte, quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtam ſe recipi facere, vel alias, ſe pro eius Prælato gerere præſumant.

Decernens, omnes, & ſingulos, qui ſecùs fecernit, iure, quod illis ad Monaſteria, vel eorum Conuentuales dignitates per electionem huiuſmodi quæſitum fuerit eo ipſo priuatos, & deinceps ibi ineligibiles eſſe, ipſaque Monaſteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari poſſe; qui verò ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiam eo ipſo Superiores Ordinum, videlicet ſuis dignitatibus priuatos, Ordinarijs autem locorum, etiamſi Archiepiſcopali, & maiori præcellant dignitate, ingreſſum Eccleſiæ interdicendum, eoſque ab Eccleſiarum ſuarum regimine, & adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere. Habetur in Bullar. nouo 86. in ordine inter conſtitutiones d. Pontificis, tom. 2. & refertur à *Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. beneficiorum poſſeſſio.*

QVÆSITVM II.

A quibus Abbatum electiones confirmandæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum ſecularium electiones à quibus confirmandæ ſint.*

2 *Confirmatio electionum Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium inferiorum à quo ſit petenda.*

3 *Abbatū, & aliorum Prælatorum Generalium electiones à quibus confirmanda ſint.*

4 *Habens poteſtatem eligendi ſimul, & confirmandi, eo ipſo, quòd eligit, confirmare videtur.*

5 *Confirmatio electionis facta, abſque cauſa cognitione, an valeat. Limita, vt nu. ſeq.*

6 *Confirmator, qui indignum confirmauit, in quam pœnam incurrat,*

1 ABbates ſeculares, ſi ſint exempti, à Summo Pontifice, ſiuè à legato Apoſtolico, ſi quis in illa Prouincia adſit, confirmantur; Si autem non ſunt exempti, confirmationem ab Epiſcopo recipiunt, *Panormit. in c. 1. de ſupplen. neglig. Prælat.* Hodiè verò, quia Canonicorum Collegijs eligendi facultas ſublata eſt, huiuſmodi Abbates ſeculares, cum non ampliùs eligantur, nec etiam indigent confirmatione; confirmatio enim, ſicuti, & electio in deſuetudinem abijt; in illis autem locis, vbi eligendi vſus adhuc fortè retinetur, electi à proximo Superiore neceſſariò erunt confirmandi, vt dictum eſt. Abbates autem Regulares, quia olim ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti non erant, poſtquam à Monachorum Conuentu eligebantur, ab Epiſcopis, quibus proximè Monaſteria ſubiecta erant, confirmationem accipiebant; ſed poſtquam Religiones, Summorum Pontificum indultis, ab Epiſcopis exemptæ fuerunt, factum eſt, vt Abbates, & Prælati Regulares inferiores, ſiue locales à Generalibus vniuſcuiuſque Congrega-
2 tionis reſpectiuè confirmarentur; nam quando electus eſt exemptus, confirmatio debet peti à Papa, vel ab eius Legato de Latere (vt ſupra dictū eſt), quando ſcilicet talis exemptus eſt immediatè Papæ ſubiectus; ſecus autem, ſi habet alium Prælatum medium, cui ſubſit, prout Abbates, & Prælati locales habentes Abbatem, & Præſidentem Generalem, vel Prouincialem à quo confir-
3 mantur. Et ipſi Abbates, & Prælati Generales regulariter à Summo Pontifice, qui eſt eorum immediatus Superior, confirmandi ſunt. Notandum autem, quòd confirmatio electionis poteſt à Summo Pontifice fieri, ſiuè immediatè ei ſubſint electi, ſiuè non; quia Summus Pontifex concurrit in poteſtate, & iuriſdictione cum quolibet alio inferiori, *can. ad Romanū 2. q. 6. can. cuncta per mundum, & c. per principalem 9. q. 3.*Ità expreſsè *Card. & Imola in cap. cum Eccleſia, de cauſ. poſſeſ. & propriet.* At hodiè, ſpeciali Sedis Apoſtolicæ conceſsione, vt plurimùm omnes Regulares Abbates, ſeù Præſidentes Generales, ſtatim ac ſunt canonicè electi, intelliguntur per Summum Pontificem confirmati, vt in Ordine Ciſtercienſium patet ex priuilegio Eugenij IV. conceſſo Generali reformatori dicti Ordinis. *Quòd vbi Capitulum Generale huius ſacræ Congregationis ſecundùm ſuas definitiones, & ſtatuta, Reformatorem Generalem elegit, is ſtatim, ac concorditer electus eſt, abſque alia confirmatione, auctoritate Apoſtolica, in ſpiritualibus, & temporalibus officio ſuo fungi poteſt.* Ità refertur in *Compend. priuil. d. Ord. tit. de elect. §. 1.* & refert *Roder. quæſt. reg. tom. 2. quæſt. 52.* Simile priuilegium conceſſum fuit noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ à Paulo 3. ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1539. 5. Kalendas Februarij Pontificatus ſui anno VI. *Quòd qui in Abbatem Monaſterij Vallis Vmbroſæ,* (quod tūc erat totius Ordinis caput) *electus fuerit, eo ipſo intelligatur cōfirmatus, & abſq; alia deſuper adhibenda ſolemnitate, Generalis totius Ordinis, & Congregationis eiuſmodi pro triennio exiſtat, & eſſe cenſeatur, officiumque Generalatus huiuſmodi ſtatim exercere poſſit,* vt habetur in priuilegijs authen-

authenticis d. noſtræ Congregationis. Simili indulto potiuntur Monachi Congregationis Cæleſtinorum, quod eis conceſſum fuit à Cæleſtino V. eiuſdem Congregationis Inſtitutore, ſub datum Aquilæ 5. Kal. Octobris Pontificatus ſui anno I. & alio indulto Benedicti Vndecimi, ſub datum Romæ anno Domini 1304. die 24. Martij Pontificatus ſui anno I. vt habetur in priuilegijs impreſſis in calce Conſtitut. d. Congregationis. Idem priuilegium conceſſum eſt à Clemente Quarto Fratribus Minoribus, vt refertur in *Compend. priuil. Mendic. verb. electio* §. 3. Et Fratribus Minimis à Iulio Secundo per Bullam, quæ incip. *virtute conſpicuos*, quã refert *Laurent. de Pierin. tom. 1. priuileg. d. Ord. conſtit. 2. eiuſd. Pont.* §. 1. & à Paulo Tertio per Bullam incip. *ſincera deuotionis affectus*, quam refert idem *Laurent. de Pierin. tom. 2. eiuſdem oper. conſtit. 4. eiuſd. Pont.*

4 Pariter neque Abbates, & Prælati Locales, qui
per electionem Conuentuum non creantur, ſed à Generali, vnà cum Definitorio prouidentur, indigent confirmatione; quia quando ad eligentem ſpectat electio, & confirmatio eodem iure, puta, quòd alicui conceſſum eſt, vt eligat, & confirmet; (vti in caſu, de quo agimus;) tunc eo ipſo, quòd eligit, confirmare videtur. Ità *gloſſ. in cap. Vt circa, verbo electiones, & in cap. 1. verb. prouiſionem, de elect. in 6. Compoſtell. in cap. cum inter Canonicos extra de elect. vbi etiam Innoc. & Oſtienſ. Archidiac. in can. in Synodo nu. 2. 63. diſt. & in d. cap. 1. de elect. in 6. vbi etiam Ioan. Monach. Nicol. Myliſ. in Repertor. verb. electio* §. 2. *Rebuff. in Concordat. rub. de reg. ad Præl. nom. fac.* §. *Monaſterijs; verſ. nota tamen*, quòd ſi ad eligentem, *Panorm. in cap. ne pro defectu, & in cap. cauſam, quæ, extra de elect.* & alij apud *Sigiſmund. à Bononia de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub.* 119. *num.* 6.

In illis igitur electionibus, in quibus neceſſaria
5 eſt confirmatio, ſi fiat abſque cauſæ cognitione,
eſt ipſo iure nulla; Debet enim Confirmator de
electionis forma, electique meritis inquirere;
6 *Panorm. in cap. nihil nu. 1. de elect.* Si autem electus
eſſet valde notus, & communiter vti dignus approbatus; tunc non eſt opus, illum examinari *cap. in Lateranen. de præben. & dignit. cap. conſtitutus il 1. de appell. Nauar. conſ. 2. nu. 3. tit. de elect.* Quod ſi is, ad quem pertinet confirmatio, ob negligentiam hominem inſufficientis ſcientiæ, vel inhoneſtæ vitæ, vel illegitimæ ætatis admiſerit, ipſius ſucceſſorem confirmandi facultatem amittet, & à perceptione fructuum ſui beneficij, quouſque à ſuo Superiore reſtitutus fuerit, ſuſpendetur; ſi verò id ex malitia fecerit, grauiùs punietur; vt habetur expreſsè in *d. cap. nihil eſt.* Si electus fuerit idoneus, etſi non extiterit aliquod legitimum impedimentum, debet ſinè dilatione confirmari, *cap. poſtquam extr. de elect. & ibi Panormit. n. 1.* Quòd ſi is, ad quem ſpectat confirmatio, recuſat electionem confirmare, nulla legitima cauſa in contrariũ exiſtente, recurrendum eſt ad Superiorem, qui poterit ipſi Confirmatori mandare, vt intra certũ tempus electionem confirmet, quo elapſo, ius confirmandi ad ipſum Superiorem deuoluitur. Ità *Panor. vbi proximè nu. 8. Rota in vna Legionen. confirmationis 1607. coram Illuſtriſs. Gardinali Pamphilio; Caſtellin. in tract. de elect. cap. 14. de Confirmatore nu. 18.* Superior autem, electo inuito, non poteſt, eius electionem confirmare, *gloſſ. in cap. innotuit eod. tit. de elect. per cap. cum nobis olim, eod. tit.* Ratio eſt, quia cum inter eligentes, qui repræſentant ipſam Eccleſiam, ſeu Congregationem, & electum contrahatur matrimonium ſpirituale, *cap. cum inter Canonicos eod. tit. cap. licèt in tantùm de translat.* requiritur conſenſus, non ſolùm ipſorum eligentium, ſed etiam electi, qui eſt futurus ſponſus; *Panormit. in d. cap. innotuit nu.* 13. Verùm cum Monachi velle, & nolle non habeant, ſed eorum arbitrium non ex propria, ſed Prælati, cuius imperio ſe ſubiecerunt voluntate dependeat *cap. ſi religioſus de elect. in 6. cum concord. Panorm. in cap. non eſt nu. 4. de Regul* poteſt electus, & confirmatus ad acceptandum officium, ad quod eſt confirmatus, compelli, dummodò non aſſignet cauſam rationabilem. *Caſtell. loc. cit. nu.* 22.

QVÆSITVM III.

De forma confirmationis Abbatum, & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda.

SVMMARIVM.

1 *Nulla reperitur in iure confirmationis forma.*
2 *Ad confirmandum non requiritur prolatio verborum, ſed ſufficit actus aliquis exterior confirmantis.*
3 *Quo tempore confirmatio ſit petenda.*
4 *Ad confirmationem non eſt tempus à iure præfixum.*
5 *Quid ſit faciendum, quando confirmator renuit electionem confirmare.*

1 NVlla confirmationis forma à iure inuenitur præſcripta: ſed ſufficit aliquod dictum, vel factum, quo Confirmator voluntatem ſuam confirmandi declaret; in hoc enim nihil refert, quomodò Cõfirmator ſuam oſtendat voluntatem, vt benè docet *Archid. cap. vt quis duas de elect. in 6. & Innoc. de re iudic. cap. cum Bertholdus in gloſſ. mirum videtur.*

2 Pro confirmationis igitur forma non erit neceſſaria aliqua prolatio verborum ſed erit ſufficiens actus aliquis à Superiore confirmante procedens, quo, (vt dictum eſt) voluntatem ſuam declaret. Ità *Sigiſmund. à Bononia de electi. & poteſt. Prælat. dub. 94. nu. 4.* & alij apud eum.

3 Quo verò ad confirmationis tempus, dico, quòd
confirmatio petenda eſt intra tres menſes pòſt præſtitum conſenſum; aliàs ſi, impedimento legitimo ceſſante, ab electoribus, vel ab electo, vel ab alio pro ipſo electo non petatur: electio eſt nulla, *cap. quam ſit, & cap. cupientes de elect. in 6.* quando verò confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium à Sede Apoſtolica eſt petenda, ſeruanda eſt moderatio tradita in *d. cap. cupien-*
4 *tes.* Tempus autem, intra quod Confirmator electionem confirmare teneatur, nullum eſt à iure præfixum; licèt enim ad conferendum, & eligendũ,

ac etiam ad confirmationem petendam ſit tempus à iure ſtatutum: non tamen Confirmatori ad electionem confirmandam, vt ait *Panormit. in cap. poſt quam in fin. de elect.* vbi dicit, quòd ſi Confirmator renuit electionem confirmare, debet recurri ad Superiorem, qui poterit eidem Confirmatori præfigere certum terminum ad confirmandum, intra quem terminum ſi non confirmauerit, poteſtas confirmandi ad Superiorem deuoluitur, argumento *cap. nullus de iure patronatus*.

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præſentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.
Quæſ. 2. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubijciantur.
Quæſ. 3. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.
Quæſ. 4. Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos.
Quæſ. 5. An adſint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præſentare ſpectet ad Patronos:
Quæſ. 6. An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum alijs Monachis.

QVÆSITVM I.

Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio quid ſit.*
2 *Nominatio quotuplex ſit.*
3 *Quinque Monaſteria Caſalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iuſtinæ de Padua Regiæ nominationi non ſubſunt.*
4 *Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi ſubijciuntur.*
5 *Villelmitani, ſiue Alborum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur.*
6 *Nec ſimiliter Cæleſtini.*
7 *Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum alijs quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non ſubſunt.*
8 *Generales Ordinum in Gallia non nominãtur à Rege, ſed eliguntur à Religioſis.*
9 *Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non ſubijciuntur.*
10 *Commendæ Ordinis S. Antonij Viennen. Regiæ nominationi non ſubſunt.*

VT huius quæſiti, & totius diſputationis materia magis eluceſcat, præmittendum videtur, quid ſit nominatio, & quotuplex ſit. No-
1 minatio autem, iuxta *Sylu. in eodem verbo*, dicitur propriè eſſe vnus modus prouidendi in Eccleſijs vacantibus; & (prout etiam poſtulatio) ſumitur tum latè, tum ſtrictè; latè ſumpta confunditur cum electione, vt conſtat ex *cap. cum olim de ſent. & re iud.* Stricto modo ſumpta diſtinguitur ab electione, & poſtulatione; quia nominatio abſq; vllo ſcrutinio, & ſcriptura fit; Electio autem, & per ſcrutinium, & per ſcripturam celebratur; à poſtulatione differt; quia poſtulatio de vno tantùm fit. Nominatio autem fieri poteſt de pluribus, & poteſt fieri nominatio alternatiuè, licèt poſtulatio non. *Io. Andr. Imol. & alij in cap. bonæ memo-
2 ria il primo depoſtulat. Prælat.* Porrò nominatio (ſecundùm *Panormit. in cap. quod ſicut 9. ſuper eo nu. 1. de elect. & Io. de Selu. de benef. p. 3. q. 1. nu. 14. Sylu. vbi ſup. & Rebuff. in tract. de nominat. q. 1. nu. 26. & plurib. ſeqq*) multipliciter accipitur. Prima quidem eſt, quæ dicitur minùs ſolemnis, quæ fit de aliquo eligendo; quando ante ſcrutinium aliqui ab electoribus nominantur tanquam digni, & idonei in Capitulo, vt de eis fiat ſcrutiniũ, & ex hac nominatione nullum ius acquiritur nominato, *cap. quod ſicut in princi. de elect.* quia exprimitur conſenſus de futuro; & ſicut per hæc verba, *Denomino te in vxorem*, non contrahitur matrimonium; ità neq; per hanc nominationem in Prælaturis, & beneficijs ſic factam, *gloſſ. in can. quanto 63. diſt. Rebuff. loc. cit. num. 26.* Secunda eſt, qua electorum ſinguli aliquem ſecretè nominant, quando in ſcrutinio electionis quiſque eorum ſcribere ſolet in ſchedula, *Eligo, aut nomino N. in Abbatem &c.* per quam nec vllum etiam ius nominato acquiritur. Et de his duobus modis nominandi tractauimus ſupra, cum egimus de electione. Tertia item nominatio eſt, quæ dicitur ſolemnis, & eſt, cum duo vel plures à Capitulo Monachorum, vel Collegio Canonicorum Principi nominantur, & offeruntur, & petitur, vt ex his vnum, quem maluerit, eligat, & confirmet in eorum Prælatum; qua nominatione Principi præſentata, nominantes ampliùs variare non poſſunt, vt voluit *Oſt. in cap. bona memoriæ il primo de poſtul. Prælat. & Calder. conſ. 5. de elect. Io. de Selua in tract. de benef. in 3. p. q. 1.* & hæc nominatio ſtrictè ſumpta hodie non eſt valde in vſu, niſi tantùm ea, quæ fit à Principibus in locis eorum dominij ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas, & ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos ex indulto ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, quæ nominatio præcipuè in Gallia eſt valdè in vſu, ex concordatis inter Leonem X. Sum-

mum

mum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem. Et de hac nominatione in præſenti diſputatione tractabitur. Erat olim alia nominatio, quæ conceſſa fuit Regi Franciæ ab Innocentio VI. vt poſſit nominare ad præbendas in triginta, tàm Metropolitanis, quàm Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſijs ſui Regni, vt citat *gloß. in pragmat. ſanct. in §. placuit, verb. facultates tit. de collat.* & hæc nominatio, non habuit effectum. Alia eſt nominatio, quam idem Galliæ Rex facit pro iucundo aduentu in Eccleſijs, quas prædeceſſores Reges fundauerunt, & hic nominatus eſt alijs præferendus. Interdum Rex nominat veteranum quendam militem, qui vocatur oblatus; & hanc nominationem etiam facit in Monaſterijs ſuæ fundationis, *Rebuff. loc. cit. num. 34. & in prax. inter reſcript. mixta tit. de oblat.* Aliæ ſunt nominationes in eodem Galliæ Regno, quæ conceduntur ab Vniuerſitatibus eiuſdem Regni graduatis, & debito modo qualificatis, vt ipſis de beneficijs prouideatur, vt *in 4. quæſ.* latiùs dicemus; His igitur præmiſſis, vt præſenti quæſito ſatisfaciamus.

3 Dicendum eſt, non omnes Coenobiorum, & Abbatiarum Præfectos in Gallia Regiæ nominationi eſſe ſubiectos. Conſtat enim, quòd in quinque Abbatijs ex reformatione Caſalis Benedicti, quæ ad inſtar Congregationis S. Iuſtinæ reformatæ sũt, (vt patet ex *Bullis Clementis VII. ſub dat. die 2. Martij ann 1525. & Pauli III. Kal. Iuny ann 1537. Iulij III. anno 1551. 3. non. Octobris, & Pauli IV. nonis Februarij anno 1555.*) Monachi liberam habent facultatem, Abbatem ſibi eligendi; vt conſtat ex indulto Henrici II. edito anno 1547. de menſe Februarij, & ex alio priuilegio Caroli IX. dato 3. nonas Octobris anno 1571. qui etiam conceſſit, vt prædicta quinque Cœnobia immunia, exemptaque eſſent à Regia nominatione; prędictorum Cœnobiorum Abbates ad tempus triennij tantùm, non autem ad vitam creantur. *Renat. Chopp. fusè in ſuo Monaſt. lib. 1. tit. 1. nu. 4.*

4 Quamuis enim Galliæ Rex, (vt diximus) ius habeat nominandi Abbates, & alios Monaſticos Prælatos Summo Pontifici in Monaſterijs, ad quæ antea Prælati per electionem aſſumebantur; *§. Monaſterijs, & Prioratibus, rub. de Reg. ad Prælat. nominat. in Concord.* Tamen hoc limitandum eſt, vt intelligatur de perpetuis, non autem de temporarijs dignitatibus, quæ viuo auferri poſſunt aliquando,
5 *Renat. Chopp. d. tit. 1. nu. 5.* Qua de cauſa ſimiliter Prælati Ordinis Villelmitani, ſiuè Alborum Mantellorum nuncupati, ſub Regula pariter S. Benedicti militantes, non ſubduntur Regiæ nominationi, ſed ex canonica Monachorum electione creantur; eorum enim officia non perpetuò, ſed ſtatutum in tempus, nempè quadriennij, vt plurimùm, durant, vt refert *Renat. Chopp. d. n. 5.* ſubdens etiam, ità fuiſſe deciſum in Regio Senatu Pariſieñ die 20. Iunij 1597. pro Priore quodam electo à Conuentu, contra nominatum à Rege.

6 Eadem quoque ratione in Cæleſtinorũ ſingulis Cõuentibus Abbates, & Priores à Prouinciali præficiuntur, nec à Rege, quaſi Conuentuales Priores, (iuxta cit. *§. Monaſterijs*) nominantur; eorum enim Abbatiæ, & Prioratus temporales ſunt, non perpetui, & potiùs nuda officia, quàm Eccleſiaſtica beneficia dici poſſunt; Ipſorum Prouinciales ſingulo quoq; triennio communibus ſingulorum Priorum ſuffragijs eliguntur, vt patet *lib. 1. Conſt. d. Ordinis*, vbi dicitur, *De triennio in triennium in principali Monaſterio Capitulum Prouinciale eſt celebrandum, quando, ſcilicet, Prouincialis officio ſuo renunciaturus eſt, & alius loco eius per electionem canonicam ſubrogandus.*

7 Pariter in Ordine Ciſtercienſi, Abbas Ciſtercij, qui eſt Generalis totius Ordinis Ciſtercienſis, & alij quatuor Coabbates, ſcilicet, Claraualleñ, Pontiniaceñ, Moremundi, & Firmitatis, cum alijs quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt: Sed à Conuentu Monachorum eliguntur, ex priuilegio Henrici II. Dat. idibus Iulij anno 1558. quod refert *Renat. Chopp. de Sacra Polit. Forenſi lib. 1. tit. 7. num 28.*

8 Ab hac lege, ſubiacendi Regiæ nominationi in Gallia exempti ſunt omnes Religioſorum Ordinũ Generales, ex Regijs Codicillis prędicti Henrici II. datis die 19. Iulij 1550. qui deinde promulgati ſunt in Conſiſtorio Principis die 4. Auguſti anni eiuſdem 1550. ità referente eodem *Renat. Chopp. de Sacra Polit. d. lib. 1. tit. 2. num. 5.* ſubdente, idem eſſe de Prioratibus Ordinis Grandimontani, qui non nominantur à Rege, ſed ab Abbate Grandimuntis totius Ordinis Generali conferuntur.

9 Pariter ex eadem ratione Commendæ Ordinis S. Antonij Viennenſis immunes ſunt à Regia nominatione: quia non per electionem, ſed per collationem prouidentur, vt ait idem *Renat. Chopp. d. tit. 2. num. 5. 6. & 7.* referens, ità decretum fuiſſe à Regio ſenatu Pariſieñ arreſto 5. idus Septembris anni 1575.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubijciantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt.*

2 *Abbatia, & Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de ſeculari.*

1 REſpondeo, quòd non. Quia in Concordia inita Bononiæ anno 1516. inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem Conuentum fuit, vt Reges Galliæ haberent ius nominandi Prælatus ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos, *§. Monaſterijs verò, & Prioratibus Conuentualibus rubr. de reg. ad Prælat. nominat. in Concordat.* Quoties autem in Pontificijs conſtitutionibus fit mentio de Abbatijs, vel Prioratibus Conuentualibus, eſt intelligendum de Regularibus, non autem de ſecularibus. Ità expreſsè tenet *Dominicus de Sancto Gimiŋiano conſ. 131.* dicens, Pontificiam conſtitutionem diſponentem, Prioratus Conuentuales vacare, ſi electi non fuerint intra ſex menſes ad Ordines requiſitos pro-
2 moti, non extendi ad Prioratum Collegij Canoni-

corum

corum ſecularium, nec ad ſeculares Præpoſituras; & ratio eſt, quia in materia exorbitanti, quæ diſponit contra ius antiquum, vt eſt hæc, de qua in præſenti loquimur, appellatione Monaſterij ſeculares Eccleſiæ non veniunt, *tex. in clem. 1. de elect. vbi gloſs. in verb. Monaſterijs, cap. grandi, de ſupplend. neglig. Prœl. Io. Andr. in c. Ioannes, col. 2. de Regul.* Et appellatione Eccleſiæ Conuentualis venit Eccleſia Regularium, non autem ſecularium, *clem. prima de reb. Eccleſ. non alienand.* Alia ratio eſſe videtur, quia tex. *in dd. Concordatis in §. fin. eiuſd. rubr. de Reg. ad Prælat. nomin. faciend.* ponit differentiam inter Capitulum, & Conuentum, & exprimit vtrumque; idcircò pariter ſi voluiſſet de vtroq; intelligere, ſicut expreſsit de Prioratibus Conuentualibus, expreſsiſset etiam de ſecularibus; & iuxta hanc doctrinam in eadem materia iudicatum fuiſſe in magno Galliæ Regis Conſilio de Prioratu Pontis montium Diœceſis, Vaſteñ in Aquitania die 10. Septembris anno 1526. refert *Renat Chopp. de Sacra Polit. Forenſi lib. 1. tit. 1. num. 17. Rebuff. in Concord. d. rub. de Reg. ad Prælat. nom. facienda dicto §. Monaſterijs verb. Prioratibus Conuentualibus.*

QVAESITVM III.

Quæ conditiones requirantur ad nominationem quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur conditiones ad huiuſmodi nominationem requiſitæ.*

QVia nominatio (vt dictum eſt,) & prout ad rem noſtram facit, viam, & aditum aperit ad Regulares Præfecturas obtinendas, proindè ac electio, vel poſtulatio, in cuius locum ſucceſſit, ex Apoſtolicæ Sedis conceſsione; obſeruandum eſt, Principes, quibus huiuſmodi conceſsio facta eſt, idoneum nominare debere; in quo reperiantur conditiones tàm de iure communi requiſitæ, quàm particulariter ex Concordia inita inter Summum Pontificem, & Galliæ Regem, quas omnes recenſet *Rebuff. ſuper d. Concord. tit. de Reg. ad Prælat. nominat. facien. §. 2.* & ſunt quæ ſequuntur. 1 Prima eſt, vt qui ad Abbatias, vel Prioratus Conuentuales, & electiuos nominatur ſit Religioſus. Secunda, vt ſit eiuſdem Ordinis, cuius Religioſis præficiendus nominatur. Tertia, vt ſaltem in ætate 23. annorum conſtitutus ſit. Quarta, vt præficiendus nominetur à Rege Summo Pontifici, aut Sedi Apoſtolicæ, ita vt non ſufficiat Regis nominatio, niſi ſequatur eiuſdem Sedis Apoſtolicæ proviſio. Quinta, vt Abbatia, vel Prioratus, ad quem facienda eſt nominatio, vacet; nominatio enim ad Abbatiam vel Prioratum nondùm vacantem nō valet. Sexta, vt Rex intra tempus ſex menſium à die ſcientiæ vacationis nominet; & ſi nominatus à Summo Pontifice, tanquam indignus, recuſabitur: intra tres menſes à die recuſationis notificatæ eiuſdem Regis Sollicitatori nominet alium dignum. Septima eſt, quod Abbatia, vel Prioratus ſit verè electiuus, non autem collatiuus. Octaua eſt, vt electio ſpectet ad Conuentum; ſecus autem, ſi ad ſeculares, vel alios. Nona eſt, quòd in electione nominandi ſeruetur forma *cap. quia propter, de electione.* Decima eſt, quòd Abbatia, vel Prioratus ſit Conuentualis, ſecus, ſi eſſet ſecularis, vel alias à Conuentuali. Vndecima eſt, quòd huiuſmodi nominatio fiat Summo Pontifici. Vltima eſt, vt nominandus ſit profeſſus expreſsè eamdem Religionem, cuius Religioſis præficiendus eſt.

Hæ omnes conditiones deſiderantur in nominatione ad Abbatias, & Prioratus Regulares à Principe facienda, de qua videndus eſt *Rebuff. ſuper prædictis Concord. tit. de Regia ad Prælat. nominat. facien. §. Monaſterijs, verb. modo ſupradicto, pag. mihi 193.*

QVÆSITVM IV.

Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos.

SVMMARIVM.

1 *Traditur modus, quo in Gallia per Regem, & Scholaſticos ad Eccleſias Cathedrales Metropolitanas vel inferiores vacantes fit nominatio.*

1 IN Gallia duobus modis fit nominatio in beneficiorum inſtitutione, nempè à Rege, & à Scholaſticis, Rex ità nominat. Cum vacat Eccleſia Cathedralis, vel Metropolitana, intra ſex menſes Rex Summo Pontifici nominat virum idoneum; quæ idoneitas admittitur, ſi nominatus habet ad minus annos viginti ſeptem, ac ſi in aliquo ſtudio celebri Doctoratus inſignibus munitus fuerit; nempè ſi in Theologia, vel Iure Ciuili, aut Canonico doctoratus, aut licentiatus fuerit; quem Romanus Pontifex, ſi idoneum repererit, inſtituere debet in Epiſcopum, ſin verò, Rex alium digniorem intra ſpatium aliorum trium menſium Papæ nominare tenetur. Et quod dictum eſt de Epiſcopis, habet etiam locum in Abbatibus, in quorum nominatione ſufficit ætas viginti trium annorum, nec aliqui Scholaſtici in eis honorum gradus deſiderantur. Scholaſtici verò nominationem habent circa tertiam partem cęterorum beneficiorum, exceptis Cathedralibus, Metropolitanis, & Abbatialibus Eccleſijs, quæ tertia pars ea eſt, quæ vacat tertia parte anni, & conferri debet viris literarum cultoribus, qui ſunt Scholaſticis honoribus inſigniti; quam nominationem habent publicæ, & celebriores Scholæ Regni Delphinatus, & Comitatus Dieñ, ac Valeñ, illæ videlicet, quæ publica auctoritate erectæ ſunt, ac Vniuerſitates appellantur, vt patet *in rubr de elect. in princip. in Concord. & in §. præfati 1. de collat. ibid. & in verſ. beneficia verò, & alibi per tot. tit. & ex Rebuff. in tract. nominat. q. 6. in princ.* Nominandi autem ad illa beneficia tribus his titulis inſigniti eſſe debent, nempè Baccalaureatu, licentiatura, & Magiſterio, ſeu Doctoratu; ante quorum graduum

 adeptio-

adeptionem opus eſt, quamplurimos in ſtudijs conſumpſiſſe annos, nempè in ſtudio Theologiæ antè infimum gradum ſexennium, antè ſupremos decennium; In ſtudio Iuris Ciuilis, & Canonici, antè gradum infimum, nempè Baccalaureatum, quinquennium, antè medium, & ſupremum, ſeptennium. Inſuper oportet etiam, quòd nominandus declaret; quæ beneficia obtinet, vnà cum vero annuorum fructuum valore; non enim poſſunt nominari, qui poſſident beneficia ducentorum aureorum prouentum reddentia, & idcircò huius quantitatis mentio fieri debet; Sic autem nominatus acquirit ius, vt beneficium poſtea vacaturū ab Epiſcopo, aut Collegio, ſiue ijs, qui beneficia conferendi ius habent, ſibi conferatur. Et fiunt de his quatuor denunciationes in Quadrageſima. Prima de ſcholaſtico gradu, quem obtinet nominatus: altera de legitimo ſtudiorum tempore: tertia de nominatione à publica Schola facta: quarta de genere, & nobilitate; quas denunciationes ſemel factas, ampliùs repetere non cogitur nominatus; benè verò quotannis nomen ſuum profiteri; ne fortè voluntatem mutaſſe, & nullum ampliùs beneficium optare credatur. Beneficia igitur menſe Ianuario, Aprili, Iulio, atque Octobri vacantia per obitum obtinentis non niſi nominatis à Schola publica conferuntur, videatur *Rebuff. in tract. Nominat. per tot.*

QVÆSITVM V.

An ad ſint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præſentare ſpectet ad Patronos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas S Benedicti de Caluello Souanæ Diœceſis noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ à Communitate Souanæ nominatur, & à Præſidente Generali confirmatur.*

2 *Forma nominandi Abbates, quæ aliquando ſeruata fuit apud Belgas.*

SErmo nobis eſt in præſenti, de Abbatijs, quæ antiquam ſuæ Religionis Regulam, & inſtitutum ſeruantes, ſemper in Abbatem, ac Superiorem eiuſdem Ordinis Religioſum, iuxtà ſacrorum Canonum præſcriptum, habuerunt, quamuis ab ipſarum fundatione ad Principes, vel alios ſeculares Patronos ad eas Abbates præſentare, vel nominare ſpectauerit. Reperiuntur ergò quarumdam Congregationum Cœnobia, in quibus Abbates à Regibus, vel Potentatibus, aut Populis, Vniuerſitatibus, ſiuè alijs ſecularibus perſonis præſentantur, ac nominantur, iure aliquo, aut priuilegio, quod ſuper ipſa Monaſteria obtinent. Iſtius nominationis exempla in Congregationibus Monaſticis aliqua reperiuntur; prout in noſtra Congrega-
1 tione Vallis Vmbroſæ Abbas Sancti Benedicti de Caluello Souanæ Diœceſ. à Communitate Souanæ tempore vacationis Abbatiæ nominatur. Cum enim dictum Monaſterium ex vetuſtate, ac alijs ſiniſtris euentibus ad totalem ruinam deuiniſſet; eadem Communitas Souanæ aliud Cœnobium in congruentiori ipſius Ciuitatis loco ex proprijs bonis erexit; Vndè conuentum fuit inter ipſam Communitatem, & tunc temporis Generalem, ac Monachos eiuſdem Congregationis, vt ſtante dicta erectione, Communitas ipſa haberet ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum Abbas Generalis in Abbatem dicti Monaſterij præficere teneretur; quod demum ab Alexandro VI. Summo Pontifice confirmatum fuit ſub dat. Romæ anno 1496. pridiè Idus Maij Pontificatus ſui anno V. in hanc, quæ ſequitur formam.

Bulla Alexandri VI. Pro Monaſterio Sancti Benedicti de Caluello Souaneñ Diœceſis.

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Præpoſito, & Bernardo Duccio, & Dominico, ac Andreæ, Canonicis Eccleſiæ Souanæ ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

SAcri Apoſtolatus miniſterij meritis quamuis inſufficientibus diuina nobis diſpoſitione crediti ſollicitudo nos continuè admonet, & hortatur, vt opem, & operam ampliùs impendamus, quòd ſacra Religio vbiq; floreat, & accreſcat, & diuini nominis laudes debita cum deuotione decantentur. officium, iuxtà cordis noſtri deſiderium, ſubſequi valeat, opportuna prouiſionis auxilia fauorabiliter impendamus. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blaſij Monaſterij Vallis Vmbroſæ Fæſulanæ Diœceſis, ac totius Ordinis Generalis Abbatis, necnon Communitatis Ciuitatis Sonanæ nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd Monaſterium S. Benedicti loci de Caluello dicti Ordinis Souanen Diœc. illiuſq; Eccleſia, cauſantibus illorum vetuſtate, & temporum malitia, ac alijs ſiniſtris euentibus, ad totalem, & miſerabilem ruinam deuenerunt: adeò quòd in dicto loco nulla forma Monaſterij apparet, nec ibidem diuina officia poſſunt aliquo modo celebrari. Quòdq; ſi in dicto loco nomen, & titulus Monaſterij ſupprimeretur, & extingueretur, ac in aliquo alio loco dictæ Ciuitatis ad id conuenienti, & honeſto per eamdem Cōmunitatē deputando vnum aliud Monaſterium dicti Ordinis cum neceſſarijs officinis pro vſu, & habitatione perpetuis Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis erigeretur, conſtitueretur, & ędificaretur, ac fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunq; dicti Monaſterij de Caluello, ibique erigendo Monaſterio perpetuò applicarentur, & appropriarentur; profectò Communitas prædicta loco ipſius Monaſterij de Caluello aliud Monaſterium huiuſmodi, cum eiſdem officinis ex eorum proprijs bonis conſtruerent, & ædificarent; illique aliqua bona immobilia pro illius dotis augmento aſſignarent. Ex quibus erigendum Monaſterium prædictum vltrà alia, fructus, & bona prædicta viginti florenorum auri de Camera annuis ſingulis pro tempore poſſet, ... & in illo aliqui Religioſi dicti Ordinis reſidere, & commodè ſubſtentari poſſent, qui ibidem diuina officia celebrarent; ex quo diuinus cultus, cum fidelium illarum partium deuotione, & animarum ſalu-

te

tu non modicum ſuſciperet incrementum. Quarè pro parte Blaſii Abbatis, & Conuentus prædictorum aſſerentium, quòd fructus, redditus, & prouentus dicti Monaſterij de Caluello 24. florenorum ſimilium ſecundùm communem extimationem, valorem annuum non excedunt, nobis fuit humilitèr ſupplicatum, vt in dicto Monaſterio de Caluello, nomen, & titulum Monaſterij penitus ſupprimeretur, & extingueretur, ac eidem Communitati, loco dicti Monaſterij de Caluello, vnum aliud Monaſterium in dicta Ciuitate loco ad id commodo, & honeſto, vbi eidem Communitati magis videbitur expedire, cum neceſſarijs officinis huiuſmodi conſtruendi, & ædificandi licentiam elargiri; necnon eidem Monaſterio ſic tunc conſtructo fructus, redditus, prouentus, iura, & bona quæcunque dicti Monaſterij de Caluello perpetuò applicare, appropriare; necnon dilecto filio moderno Abbate dicti Monaſterij de Caluello cedente, vel decedente, ex tunc deinceps perpetuum ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum præfatus Blaſius, & pro tempore exiſtens Generalis Abbas dicti Ordinis in Abbatem dicti erigendi Monaſterij præficere teneatur, perpetuò concedere, & aliàs in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui Religionis, & diuini cultus augmentum, & animarũ ſalutem ſynceris deſiderijs expetimus, de præmiſſis certam notitiam non habentes, ac Blaſium, & ſingulos ex Communitate huiuſmodi à quibuſcunq; excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq; eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis auctoritate, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs vos, duo, aut vnus veſtrum (ſi eſt ità) eidem Communitati vnum Monaſterium dicti Ordinis in præfata Ciuitate loco ad hoc congruo, & honeſto, prout eidem Communitati ampliùs viſum fuerit, cum neceſſarijs officinis prædictis pro vſu, & habitatorio perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis, cuius modernus Abbas Monaſterij de Caluello huiuſmodi, quoad vixerit, abſque alia prouiſione, & præfatione de eo facienda, Abbas ſit, & eſſe cenſeatur, & illi præſit, prout dicto Monaſterio de Caluello præeſt, conſtruendi, & erigendi licentiam auctoritate noſtra concedatis, ac poſtquam ſic conſtructum, & ædificatum fuerit, in præfato Monaſterio de Caluello nomen & Titulum Monaſterij, ac dictum Ordinem penitùs ſupprimatis, & extinguatis: necnon eidem ſic conſtructo Monaſterio fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monaſterij de Caluello, eadem auctoritate in perpetuum applicetis, & appropriætis, necnon dicto moderno Abbate cedente vel decedente, ex tunc deinceps perpetuò eidem Communitati poſtquam bona prædicta, ad valorem annuum dictorum viginti ducatorum aſſignaueritis, vt præfertur, ius nominandi tres ex Monachis, quorum vnum Blaſius, & pro tempore exiſtens Abbas Generalis, prædictus in Abbatem dicti erigendi Monaſterij præficere teneatur, perpetuò dicta auctoritate concedatis. Nos enim ſi erectionem, conſtructionem, ſuppreſſionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, & conceſſiones prædictas vigore præſentium contingat, eidem erigendo Monaſterio, illiusq; Abbati, & Monachis pro tempore exiſtentibus; vt omnibus, & ſingulis priuilegijs prærogatiuis, libertatibus, exemptionibus, immunitatibus, fauoribus, gratijs, & indultis, quibus alia eiuſdem Ordinis Monaſteria, Abbates, & Monachi vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter vti potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium indulgemus; Decernentes, bona per eandem Communitatem in augmentum dotis dicti erigendi Monaſterij aſſignata pro conſtructione illius, donec conſtructum, & completum fuerit, per aliquem probum virum per Generalem Abbatem pro tempore deputandum, applicare debere, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, conſuetudinibus Monaſterij de Caluello, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1496. pridie Idus Maij Pontificatus noſtri anno quinto.

Habetur hæc Bulla originaliter in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

2 In calce Boemic. Annal. fertur ſimiliter, Monachos Belgas hac formula ſibi Abbatem nominare, vt ex tribus, quos in defuncti vicem ſuffragijs electos Principi obtulerint, vnum, quem illis præficere maluerit, ipſe deſignet, & iubeat Abbatiali dignitate fulgere.

Adſunt etiam aliquæ ſeculares Abbatiæ à laicis perſonis cum reſeruatione iuriſpatronatus fundatæ, vt in Eccleſia Cathedrali Maceratẽ, & in terra Montis Veteris nullius Diœceſis in iuriſdictione dicta Rauignana Abbatia quædam fundata à Comite Petro Maria de Monte Veteri, de quibus diximus in 2. *diſp. quæſ. 6.*

QVÆSITVM VI.

An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum alijs Monachis.

SVMMARIVM.

1 *Ratio dubitationis adducitur.*
2 *Ius eligendi in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum.*
3 *Laicus non poteſt ex conſuetudine fieri capax iuris ſpiritualis.*
4 *Reſpondetur ad rationem dubitandi.*
5 *Poteſt ex conſuetudine introduci, vt Prælati obitus Principi nuncietur, & ab eo licentia, ſucceſſorem eligendi petatur.*
9 *Reges Angliæ ex proprio arbitratu ad ſuæ ditionis Eccleſias, & Monaſteria Prælatos eligentes reprehenduntur.*

1 RAtio dubitandi eſt, quia in *can. Abbatem il 2.* 18. *q.* 2. dicitur. *In Monaſterio illum volumus ordinari Abbatem, quem ſibi de ſua Congregatione, & Monachorum electio, & poſſeſſionis dominus popoſcerit ordinari*, per quæ verba videtur, ad patronum ſimul

cum alijs Monachis, ius eligendi etiam pertinere: ad quod videtur etiam facere *can. decernimus*, 19.*q*.7.*&* *can. principali* 63. *diſtinct.* Verùm in contrarium eſt, quod habetur in *c. ſacroſancta*, *&* *in cap. Maßana extra de elect.* vbi expreſsè dicitur, quòd ius eligendi non cadit in laicum in Eccleſia Collegiata: nec valere aliquo modo conſuetudinem, vt laicus interſit cum clericis in electione Prælati; & *gloſſ. in cap. quod ſicut, de elect. verb. impedire*. quæ dicit, quòd laicus, etiam patronus, non poteſt ex conſuetudine ſibi vendicare ius intereſſendi
3 electioni Prælati; conſuetudo enim non facit laicum capacem iuris ſpiritualis, *cap. cauſam de præſcript.* electio autem eſt actus merè ſpiritualis; quia per illam transfertur in electum ius Prælaturæ ſaltem in habitu, & contrahitur matrimonium ſpirituale, vt not. *gloſſ. in cap. quantò* 63. *diſtin.* *&* *Oldrad. conſ.* 1. *de elect.* facit *tex. in cap. cum inter canonicos ex. eod. tit.* At in laicum ius ſpirituale non cadit *d. cap. ſacroſancta*, *&* *d. cap. Maſſana*, *&* *can. benè quidem* 96 *diſt. gloſſ. in d. cap. cauſam verb. detinere.* Confirmatur; nam qui non eſt profeſſus eiuſdem Religionis, etiamſi ſit clericus, non poteſt Regularem Prælatum eligere iuxt: *cap. ex eo*, *&* *cap. indemnitatibus de elect. in* 6. & diximus ſuprà.

4 Ad rationem dubitandi reſpondetur, Patronum laicum non habere ius eligendi ſimul cum alijs Monachis: ſed tantùm electioni celebratæ aſſenſum præbendi, vt habetur in *cap. nobis de iurepatron.* vbi dicitur. *In Conuentuali Eccleſia non electioni Prælati facienda, ſed iam facta honeſtius præſtolatur aſſenſus*, ex quibus verbis patet, quòd non habet ius ferendi ſuffragium in electione cum alijs Monachis: ſed eius aſſenſus poſt electionem eſt requirendus, &c. ità ſoluit dubium prædictum *gloſſ. in d. can. Abbatem*, videatur etiam *Abbas Panormit. d. c. nobis*, *&* *in c. cum terra n.* 2. *&* *c. quod ſicut, de elect.*
5 vbi *Innoc.* ſignanter aduertit, poſſe ex conſuetudine introduci, vt Prælati obitus Principi nuncietur, & ab eo petatur licentia ſucceſſorem eligendi; adeò vt electio aliter facta non teneat. Intereſt enim Principis, ne eligatur alius ſibi ſuſpectus, qui poſſit reuelare ſecreta Regni ſui *arg. in l. omne delictum* §. *exploratores ff. de re milit.* ità etiam *Ioann. de Selua de benefic. in* 2. *p. q.* 23. *gloſſ. in pragm. ſanct. tit. de elect. cap.* 1. §. *veruntamen in verb. Pontif.*

6 Quapropter iure reprehenduntur, ac ſacrarum rerum contemptores in eorũ geſtis vocantur Reges Angliæ, ex arbitratu eligentes in ipſorum Normandiæ, & Andegauiæ ditionibus Abbates, & more Anglico Abbatias dantes, vſque ad Philippi Auguſti Galliarum Regis tempora, qui ſacram Abbatum ordinationem, & canonicam electionem proprijs electoribus in libertatem vindicauit, ac reſtituit; vt celebratur per *Vilhelmum Britonem in ſui Philippidos lib.* 8. his verſibus.

Præterea motu proprio, nullo ſupplicante,
Indulſit Monachis, ac Clero, vt fiat ab illis,
Canonico deinceps Paſtorum electio ritu.
Nam Rex Anglorum ius vſurpauerat illud,
Vſqueadeò, vt ſolus Paſtores ipſe crearet.
Nam quoties Paſtore carens Prælatica Sedes
Ciuili letho, naturaline vacaſſet.
Protinus Eccleſię bona cuncta vacantis ab ipſo
Vſurpata, ſuos conuertebantur in vſus.
Sicq; Dei ſponsã viduans, quantũ ipſe volebat.
Cogebat placito ſibi demùm nubere ſponſo.
Iſtaq; cauſa fuit alijs ſpecialior, ob quam
Enſe trucidauit Thomam trux ille beatum,
Qui tam peruerſos ritus abolere volebat.

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi proceſſus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Eccleſias in Conciſtorio.

Quæſ. 1. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conciſtorio prouidentur, ſit habenda informatio eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Eccleſias.

Quæſ. 2. De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conciſtorio prouidentur.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores in ſui promotione teneantur fidei profeſſionem emittere

QVÆSITVM I.

Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conciſtorio prouidentur, ſit habenda informatio eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel ſuperiores Eccleſias.

SVMMARIVM.

1 *De promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quę in Conſiſtorio prouidentur, facienda eſt inquiſitio, & fabricandi proceſſus eo modo, ſicut de promouendis ad Eccleſias Cathedrales.*

GRegorius XIV. per Bullam incip. *Onus Apoſtolicę*. dat. Rom. anno 1590. die 15. Maij, quam refert *Quaranta in ſum. bullar. verb. electio*, *pag.*

pag. mihi 226. ſtatuit, vt ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, Abbatiarum, & Monaſteriorum fabricentur proceſſus, & fiant inquiſitiones, & habeantur informationes; quæ omnia traduntur in eadem Bulla, cuius tenor propoſitæ materiæ neceſſarius hic apponitur.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ONus Apoſtolicæ ſeruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, aſſiduè admonet, in eã potiſſimùm curã nobis eſſe paſtorali ſollicitudine incumbendum, vt quæ à Sacris, Oecumeniciſque Concilijs pro cõmuni totius Chriſtiani populi ſalute piè, prudenterq; ſtatuta ſunt, nulla, aut temeritate violentur, aut negligentia deſerantur, ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſque Paſtores Cathedralibus, ac Superioribus Eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent. Nam ſi in quibuſuis Eccleſię gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui Religione, & ſanctitate fideles ædificent, multò certè magis laborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet; cum certum ſit, gregis ſalutem magnoperè pendere ex boni Paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sanè venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trident. Concil. à Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis pręclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam oſtenderunt, tum in eo potiſſimùm inſigni zelo, magnaque cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaq; excellentes, & in Eccleſiaſticis functionibus diù, multumq; verſati Eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus conſtituti Cremonen. Eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum Sanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tàm ſalubria generalis Concilij decreta executioni debita mandarentur, atque vt id fieret, pro virili parte curauimus. Multò nunc magis, cum diſponente Domino omnium Eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij pręficiantur Eccleſijs, qui opus ſuũ, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino laetificent. Illud autem in hoc ſaluberrimo, & pernecesſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis, videtur eſſe pręcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accuratè, fideliter, ac ſeriò inſtituatur, vt omnis fallaciæ fuco ſemoto certò confidere valeamus, tales à nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe praepoſitos, quales tantum onus, Angelicis, videlicet, humeris formidandum exigit, & quales ille expetit, qui pro ijſdem ouibus redimendis propria vitę, ac ſanguini non pepercit; & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minimè defuit, cum ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præſcribatur quibuſque locis, & Prouincijs propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quę magis eiſdem locis vtilis atque opportuna eſſe videretur. Verùm neque id hactenus niſi à pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpacio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio à Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos à publicatione Concilij prędicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia opus ſit, quidue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctae Romanae Eccleſiæ Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aßenſu, praeſenti noſtra perpetuò valitura conſtitutione decernimus, vt ſi extra Roman. *Curiam examen, inſtructio, ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditioniſue fuerit inquiſitionem prædictam ſibi arrogare pręſumat, ſed integrum hoc negotium ijs, qui à praedicto Tridentino Concilio deſignantur, Apoſtolicę, videlicet, Sedis Legatis, ſeu Nuncijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eoque deficiente, Ordinarijs vicinioribus relinquatur; niſi iuſtis de cauſis nobis, aut pro tempore exiſtenti Romano Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quòd ſi fortè aliquis praedictorum conſanguinitate, aut affinitate, vſque ad tertium gradum incluſiuè promouendum contingeret, vt omnibus ſuſpicio carnalis affectus à tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum, qui proximè ſequitur, hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius ad Ordinarium, ſi Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In Curia verò hęc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiae ipſæ conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quòd ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Eccleſia ipſa, à qua transfertur, ſita erit, ad Metropolitanum, ſi Epiſcopus, ad ſuffraganeum verò antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Concilium, non ſinè magna ratione eminentes perſonas, & quę negotij magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & ſtatuimus, tàm Legatos, ſiuè Nuncios, quàm Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede fortè delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alioſue miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere: quamuis ab huiuſmodi perſonis alijſque viris peritis adiuuari poſſint, & ſi Prælatus inquirens per ſe non poſſet, ob locorum diſtantiam, teſtes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel aetatem, aut aliquod eiuſmodi licebit ei, articulum illum alteri perſonae in dignitate Eccleſia-*

ſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſalem inquiſitionem. Quòd ſi fortè contingat, aliquem ſupradictorum legitimè impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferatur, qui ſunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium deſignati, vt ſupra dictum eſt de ijs, qui ob conſanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hoc, vt mens eiuſdem Sacr. Conc. rectè, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac ſtatuimus, non eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur, ſed oportet, vt Prælatus, qui munus inquirendi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis ſyncerum, ac fidele teſtimonium daturus eſſe exiſtimet. Verùm, vt inquiſitio prædicta faciliùs, ac pleniùs perfici, atq; expediri queat, vtile erit, ſi Prælatus, qui inquiſitionem facturus eſt, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam, in qua ſit ordine deſcriptum nomen promouẽdi, cognomen, patria, parẽtes, aetas, ordo, gradus, profeſſio, functio, ſi quam is fortè exercuit, loca, in quibus aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tàm ipſum, quàm parentes eius intimè norint. Quòd ſi promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipſius ætas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, offitia, muneraque, aut aliquid eiuſmodi comprobetur, admittendum, ac proceſſui inſerendum erit modò documentum publicum, ſeu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum cenſuimus, ac expreſsè prohibemus, ne ad teſtimonium dicendum de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Eccleſiam, quilibet homines admittantur, ſed viri tantùm graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt ſupra diximus ſyncerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tàm cognati, ac nimium familiares, quàm inimici, atq; æmuli excludendi erunt. Porrò teſtes eiuſmodi, Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionem habiturus erit, ſeorſum, ac ſingillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eoſdem etiam seriò, & grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotẽtẽ Deum eorum omnium, quorum vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, cauſa eruat, vt homines indigni, vel minùs idonei eiuſmodi Eccleſijs præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac proxtimum, quàm ſint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, vtrùm ex affecta, an ex veritate teſtimonium dicant. Denique cum teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia, & ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbuntur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijſque Canonicis ſanctionibus continentur probè cognitæ eſſe debeant ijs, quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt, natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus catholicis, annum trigeſimum iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quo ad alios docendos idoneus eſſe declaretur; ad hæc in Eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe, tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrinæ diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs teſtimonium habuerunt, quòd idonei eſſent ad alios docendos, niſi fortè aliquorum inſignis doctrina ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ità verò inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur, & quoniam in quibuſdam Prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vlla publica ſchola, neque vſus habet, vt qui ſtudijs operam nauant, illis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſciẽtia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianũ ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant, ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quòd prędictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publicè, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Trident. Conc. ſtatuit, vt Regulares à ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ teſtimonium habeant. Declaramus, nomine Superiorum dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui Ordinis Superiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis Ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti Generales, aut quarumlibet Congregationum Præſidentes ſiue Definitores, aut Viſitatores Capitulũ Generale repræſentantes, ſiue alij quocunq; vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij Generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum Generales in hac parte ſuccedant; & nihilominùs præter Superiorum teſtimonium, qui fidem faciant, eiuſmodi Regulares ad alios docendos idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quæ de ijs diximus, qui publicum ſuę doctrinæ ab aliqua Academia teſtimonium habent, vt videlicet seriò inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Eccleſias promouendi eos progreſſus in ſtudijs fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, nec non informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijsq; neceſſarijs rebus, quæ pariter coram ſuperiùs expreſsis Prælatis iuxta eiuſdem Concilij decreta fieri debent, profeſſio fidei Catholicae à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi fortè qui profeſſionẽ emiſſurus eſt à Prælato inquirente longè diſtet, tunc enim is Prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, qui promouendo vicinior erit; quod idem intelligatur,

ligatur, de informatione de ſtatu Eccleſię accipienda, ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alia promouendis. Recipiet autem Prælatus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam à ſe admiſſam, ac receptã propria manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque, qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribat. Denique his peractis, Notarius publico inſtrumẽto fidem faciat de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur. Vbi verò totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quàmprimum clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittenda erit. In qua id obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quam fel. rec. Pius Papa Quartus prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis, eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat; proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prędicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, ſi pręſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranenſe nouiſſime celebratum omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeat, antequam Eccleſiam proponat, vt quę à referente Collega ſint aditori occulta fide quantùm ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porrò omnia, quę de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus, qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias Regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſecularium Præfecturas, de quibus Cõſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumque Regularium, vel ſecularium, annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis; excepta tamen aetate, circa quam nihil innouamus. Quò verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonae promouendae ad Regulares dignitates Doctoratus, ſiue licẽtiae gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen aequum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Praelati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſũt, ſtudiosè, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, & formam ſuperiùs praeſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certò ſtatuere, ac iudicare poſſimus, an perſona promouenda verè ſit talis, qualem dignitas illa, ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur verò in viſceribus Domini Noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac Sancta Sede nominandi, ac praeſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſeriò apud ſe cogitent, quanti momenti ſit hoc negotium, ex quo ſalus animarũ, tranquillitas Reipublicae, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaq; permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſaepe, & ſaepius ad mentem reuocent, quod Sancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiae gubernandae idoneos promoueri ſtudeant, eoſq; alienis peccatis communicãtes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiae magis vtiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, ſed eorum exigẽtibus meritis praefici diligenter curauerint. De nominandis verò, praeſentandis, vel eligendis ad Regulares dignitates praeter ea, quae ſuperiùs obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoq; paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adiiciendum cenſuimus, vt nominationis, praeſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atq; omninò conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint ante profeſſi; ſed in eodem etiam ſint diù laudabiliter verſati; neq; enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare praeſumant, qui priùs non didicerint Superioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, et inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re praeſtabũt, ſeriò admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt à Deo, & nobis laudem pro bono opere expectare valeãt. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrae prohibitionis, volũtatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romae in Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicae 1591. Idibus Maij, Pontificatus noſtri Anno I.

QVÆSITVM II.

De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conſiſtorio prouidentur.

SVMMARIVM.

1 *Quomodo conficiendi ſint proceſſus, vt dici poſſint, & videantur confecti per viam Inquiſitionis.*

2 *Quid ſit de obſeruandum circa qualitates teſtium vocandorum, & examinandorum quoad perſonam promouendi.*

3 *Quomodo Prælatus inquirens procedere poſſit per viam Inquiſitionis, quando non habet notitiam perſonæ promouendę.*

4 *Interrogatoria, quæ neceſſaria ſunt ad inquirendum in omnes qualitates, quę in promouendis requiruntur.*

5 *Quę requirantur ad perfectam inquiſitionem, praeter ea, quę ex teſtibus habebuntur.*

6 *Quid ſeruandum quoad probationem doctrinæ, quando pro-*

do promouendi orti ſunt in Prouincijs, in quibus nón ſunt Vniuerſitates ſtudiorum, neque conſuetum eſt, ſuſcipi gradum aliquem.
7 *Quid ſeruandum, ſi promouendus ſit Regularis.*
8 *Interrogatoria pro habenda informatione ſtatus alicuius Monaſterij.*
9 *Quid agendum perfecta inquiſitione.*
10 *Forma pronunciationis electi in Abbatem.*

VIſum eſt in ſuperiori quæſito circa qualitates eorum, qui in Conciſtorio ad Abbatiales dignitates, & Monaſteeiorum regimina vel alias Regulares Præfecturas promouēdi, vel confirmandi ſunt, ſeruanda eſſe ea omnia, quæ ſeruari debent in promouendis ad Eccleſias Cathedrales; & hoc præcipuè, quando Abbatiæ, & Monaſteria, præter curam, & regimen Monachorum, habent annexam iuriſdictionem ſpiritualem, vel temporalem in populum; neceſſarium ergo eſt videre, quis modus præſcriptus ſit inquiſitionibus faciendis ſuper qualitatibus eorū, qui Cathedralibus Eccleſiis præficiendi ſunt; particularis autem inſtructio ſuper hoc edita eſt iuſſu S.D.N. Vrbani VIII. Pontificis Optimi Maximi: cuius verba pro præſenti materia neceſſariò apponenda eſſe viſa ſunt.

Inſtructio circa perſonas, ad quas ſpectat dictos proceſſus conficere.

SI proceſſus inquiſitionis conficiendus ſit extra Romanam Curiam, hoc munus ſpectat ad Legatos Sedis Apoſtolicæ, vel ad Nuncios Prouinciarum in locis, in quibus commorantur: Si non adſint Legati, neq; Nuncij, ſpectat ad Ordinarios perſonarum promouendarum, & ipſis deficientibus ad Ordinarios viciniores; qui ordo gradatim ſeruandus eſt; nec quiſquam debet, ſibi hoc munus arrogare, præter ordinem ſupradictum, niſi Romano Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri illud mandare placuerit; quo caſu apparere debet de mandato ſpeciali in principio proceſſus.

Si aliquis ex Prælatis, ad quem ordine ſupradicto ſpectat proceſſum conficere, conſanguinitate, vel affinitate vſq; ad tertium gradum incluſiuè promouendum contingat, ille excludatur ab hoc munere, quod eo caſu deferatur ad illum, qui proximè ſequitur, ſeruato ordine, & gradu.

Si quis etiam ſit legitimè impeditus, vt per ſe ipſum proceſſum conficere non poſſit, & ea adimplere, quæ continentur in §. inferiùs ſcripto, qui incipit, Quicunque confecturus eſt, *ea cura transferatur eodem ordine, & gradu ad alium Prælatum viciniorem Prælato impedito.*

Si proceſſus ſit conficiendus in Romana Curia, videndum eſt, an Eccleſia, vel Monaſterium, cui eſt prouidendum, ſit ad nominationem, vel præſentationem Imperatoris, vel alicuius Regis, aut Principis, quo caſu munus conficiendi proceſſum in Curia ſpectat ad Cardinalem, qui apud Pontificem, & Sedem Apoſtolicam eſt Protector illius Prouinciæ, in qua ſita eſt Eccleſia, vel Monaſterium.

Quòd ſi Eccleſia, vel Monaſterium non ſit ad nominationem, aut præſentationem, vt præmittitur, proceſſus conficiendus erit per Cardinalem à Romano Pontifice deligendum, qui de huiuſmodi deputatione, curabit, aliquid apparere, vel ſaltem vigore ſuæ aſſertionis aliquid narrari à Notario in principio proceſſus.

Si Prælatus inquirens ob locorum diſtantiam non poſſet commodè per ſe ipſum teſtes examinare ſuper aliquo articulo, vt puta, ſuper legitimis natalibus, ætate, aut aliquo eiuſmodi; licebit ei, partem illam alteri perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſam inquiſitionem.

Quoad proceſſus conficiendos, pro habenda informatione ſtatus Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quibus prouidendum erit, hoc etiam conficere debeant ijdem Prælati, qui proceſſum de qualitatibus promouendorum confecturi ſunt. Si verò contingat, in alia Prouincia, vel Regno eſſe Eccleſiam, & in alia promouendum: tunc Prælatus inquirens poterit, ſubdelegare Epiſcopo, qui erit vicinior ipſi Eccleſiæ, vel Monaſterio, munus conficiendi proceſſum ſuper ſtatu dictæ Eccleſiæ, vel Monaſterij.

Quomodo conficiendi ſint proceſſus, vt dici poſſint, & videantur confecti per viam Inquiſitionis.

QVicunque confecturus eſt proceſſum Inquiſitionis in qualitates promouendi, etiamſi ſit Legatus, non per ſuos Vicarios, Auditores, vel alios miniſtros, ſed per ſe ipſum id munus exercere debet: licèt poſſit, ab huiuſmodi perſonis, vel alijs viris peritis adiuuari. Hæc autem in ſpecie ſeruanda ſunt.

Non recipiantur teſtes à promouendo, vel pro parte ſua inducti, neque articuli ab ipſo, vel nomine ſuo producti, ſed Prælatus inquirens interrogatoria, ſeu articulos per ſe ipſum formatos habeat, & ſuper eis examinet teſtes, quos de rebus inquirendis ſyncerum, & fidele teſtimonium daturos eſſe, exiſtimet: ipſe ex officio ſuo ſecretò vocari mandet, & ſecretò examinet; ipſemet recipiat in manibus ſuis ſingulorū teſtium iuramentum, quod ab Epiſcopis praeſtetur tacto pectore, à caeteris verò inferioribus, cuiuſcunque qualitatis ſint, tactis ſacris ſcripturis; & ità reſpectiuè referat Notarius proceſſum ſcripturus, qui etiam aſſerat, teſtem fuiſſe ex officio vocatum, & examinatum à Praelato inquirente. Inſuper Praelatus ipſe teſtes interroget ſuper vnoquoque articulo: ipſorum autem teſtium dicta vnà cum reliquis hoc negotium tangentibus ſcribat aliquis Notarius publicus, qui debet etiam tàm dicta teſtium, quàm ſcripturas, & documenta producenda, vt inferiùs dicetur, in proceſſum, & publicum inſtrumentum reducere. Articuli autem, & interrogatoria inferiùs deſcribentur.

Circa qualitates teſtium vocandorum, & examinandorum quoad perſonam promouendi.

TEſtes ſint viri graues, pij, prudentes, docti, & qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferrè valeant; ſyncerumque, ac fidele teſtimonium veriſimiliter ſint daturi; praeſertim verò huiuſmodi qualitates eſſe debent in teſtibus, qui interrogandi erunt de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, aptitudine promouendi ad regendam Eccleſiam; ſcire enim debent ipſi teſtes, quae requirantur in eo, qui recturus eſt Eccleſiam

cleſiam Cathedralem, ad hoc, vt ſit idoneus ad alios docendum, aptus ad illam gubernandam, & dignus, qui ad eam promoueatur.

Non ſunt recipiendi teſtes cognati, vel nimium familiares, aut inimici, ſiuè aemuli perſonae promouendae.

In inueſtigandis teſtium qualitatibus, adhibenda eſt diligentia per Praelatum inquirentem, vt cognoſcere poſsit, quàm ſint erga promouendum affecti, exindeq; conijcere, vtrùm ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant.

Si aliquando Praelato inquirenti ità expedire videbitur, teſtibus ad memoriam reducet vim iuramẽti, & grauitatem periurij, admonebitque: ipſos reos futuros apud Deum eorum omnium, quorum, vel committẽdo, vel omittẽdo rei erunt, qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, cauſa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei Eccleſijs praeficiantur.

Quomodo Prælatus inquisens procedese poſſit per viam inquiſitionis, quando non habet notitiam perſonae promouendae.

SI contingat, Praelatum inquirentem non habere ſufficientẽ notitiam perſonae promouendae, ad hoc, vt poſsit deligere, & vocare teſtes ex officio; abſque ſcientia ipſius promouendi, & ſecretò poterit curare, vt ipſemet promouendus, vel aliquis alius det ei ſchedulã, in qua ſint ordine deſcripta, nomen dicti promouendi, cognomen, patria, aetas, parentes, ordo, gradus, profeſsio, functio, ſi quam is fortè exercuit, loca, in quibus Theologiae, vel Iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, amici, & familiares, aliaeue perſonae, quae tàm ipſum, quàm parentes eius intimè norint.

Cum autem huiuſmodi ſchedula petenda ſit tantummodo ad habendam quamdam extraiudicialem notitiam eorum, quae Praelatum inquirentem ſcire oportet pro inquiſitione facienda; non debebit ipſa ſchedula inſeri proceſsui, neque de ea aliqua mentio in dicto proceſſu fieri: ſed ad partem ſeruari, donec inquiſitio perficiatur, & ea perfecta, poterit lacerari, ſi Praelato videbitur.

Interrogatoria, quæ neceſſaria ſunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.

PRimò, an teſtis cognoſcat promouendum, quomodo, à quo tempore citra, an ſit ipſius conſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, aemulus, vel odioſus.

Secundò, an ſciat in qua Ciuitate, vel loco, & Diaeceſi promouendus ſit natus, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Tertiò, an ſciat, ipſum natum eſſe ex legitimo matrimonio, atq; honeſtis, & Catholicis parentibus; & quae ſit cauſa ſcientiae.

Quartò, an ſciat cuius aetatis ſit, praeſertim an expleuerit annum 30. & quae ſit cauſa ſcientiae.

Quintò, an ſciat, eum eſſe in ſacris ordinibus conſtitutum, quibus, à quo tempore citra, praeſertim, an ante ſex menſes, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Sextò, an ſciat, eum eſſe in Eccleſiaſticis functionibus, & in exercitio ordinum ſuſceptorum diù verſatum, in ſuſceptione Sacramentorum frequentem, & deuotum, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Septimò, an ſciat, eum ſemper catholicè vixiſſe, & in fidei puritate permanſiſſe, & quae ſit cauſa ſcentiae.

Octauò, an ſciat, eum praeditum eſse innocentia vitae, bonisque moribus; & an ſit bonae conuerſationis, & famae, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Nonò, an ſciat, eum eſſe virum grauem, prudentem & vſu rerum praeſtantem, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Decimò, an ſciat, eum aliquo gradu in Iure Canonico, vel Sacra Theologia inſignitum eſse, quibus in locis, quãto tempore, & quo fructu ipſi Theologiae, vel Iuri Canonico operam dederit, & an verè ea doctrina, polleat, quae in Epiſcopo requiritur ad hoc, vt poſſit alios docere, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Vndecimò, an ſciat, eum aliquo munere aliquando functum eſſe, vel circa curam animarum, aut regimen alterius Eccleſiae ſe exercuiſse, & quomodo in eis ſe geſserit, tàm quoad doctrinam, quàm quoad prudentiam, integritatem, & mores, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Duodecimò, an ſciat, eum aliquando publicum aliquod ſcandalum dediſſe circa fidem, mores, ſiue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliouè canonico impedimento teneri, quominùs poſsit ad Eccleſiam Cathedralem promoueri, & quae ſit cauſa ſcientiae.

An eum idoneum exiſtimet ad benè regendam Eccleſiam Cathedralem, & praeſertim eam, ad quam ipſe eſt promouendus; an dignum, qui ad illam promoueatur, & an ipſius promotionem eidem Eccleſiae vtilem, & proficuam futuram eſſe cenſeat, & quare ità exiſtimet. Depoſitiones teſtium ſeriatim, & per extenſum ſcribantur; neque praeciſae affirmationes, ſeu negationes tantummodo admittantur.

Quæ ſequiruntur ad perfectam inquiſitionem, præter ea, quæ ex teſtibus habebuntur.

QVoad ſacros ordines, petendae ſunt à promouendo, & in proceſsu inſerendae originales Bullae, vel literae teſtimoniales collationum ipſorum ordinum, vel ſaltem earum exemplaria in forma authentica: praeſertim ſi teſtes in ſufficienti numero non depoſuerint, ſe non modò vidiſse eum cantantem Epiſtolam, & Euangelium, vel celebrantem, ſed etiam legiſſe dictas Bullas, vel literas teſtimoniales, vel interſuiſſe collationibus ordinum ei collatorum. Quoad gradum ſimiliter inſerendum eſt proceſſui priuilegium originale, vel eius exemplar in authentica forma.

Si Praelato inquirenti, vel promouendo videbitur, proceſsui etiam adiungantur aliqua Breuia, literae patentes, vel aliae ſcripturae, aut publica documenta, quibus maior, aut melior probatio habeatur de natalibus, & functionibus promouendi, vel aliud eiuſmodi, praſertim ſi teſtes circa ea ſufficienter, & plenè non depoſuerint, recipiantur, & adiungantur.

Si fortè promouendus nullum habet gradum in ſacra Theologia, vel in iure Canonico, neceſſe eſt, vt praeter probationem aliundè habendam circa eius doctrinã, iuxtà praiuſertum decimum interrogatorium, pro parte promouendi exhibeatur publicum alicuius Academiae teſtimonium, quo idoneus eſſe declaratur ad alios docen-

docendos, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet. Perſona promouendi enuntietur hac nota, videlicet ſi ſit Prælatus, Admodum R.P. ſi verò non ſit R.N.N. Promouendus nunquam vocetur electus, neque ipſe ſe talem vel nominet, vel ſcribat, niſi vbi præceſſerit electio Capituli, aut Conuentus.

Quid ſeruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti ſunt in Prouincijs, in quibus non ſunt Vniuerſitates ſtudiorum, neque conſuetum eſt ſuſcipi gradum aliquem.

IN huiuſmodi locis, & perſonis ſufficiet, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologię, vel Canonum verè pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ Populum Chriſtianum ſcire oportet: ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Ideò formandum erit interrogatorium ad hunc ſenſum, iuxtà quod ſi teſtes depoſuerint, ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe, ex eo, quòd prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publicè, vel priuatim dediſſe cognouerint: hoc modo ſufficiens cauſa ſcientiæ dici poteſt; aliàs non plenè probabunt doctrinam ad mentem ſupradictæ Conſtitutionis Gregorij XIV.

Quid ſeruandum, ſi promouendus ſit Regularis.

OMnia, quæ ſeruari debent in promouendo ad Eccleſiam Cathedralem, ſi ſit ſecularis, ſeruanda etiam ſunt, ſi ſit Regularis.

Sed quia Regulares non ſolent vt plurimùm ſuſcipere inſignia doctoratus in Vniuerſitatibus ſtudiorum; neceſſe eſt iuxta decretum Concilij Tridentini, vt promouendus Regularis à ſuis Superioribus Regularibus teſtimonium habeat ſufficientis doctrinæ, & quòd ſit aptus ad alios docendos. Nomine autem Superiorum intelligendi ſunt dumtaxat, qui nullum ſui Ordinis Superiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis Ordinis Abbates, Magiſtri, Miniſtri, aut Præpoſiti generales, vel quarumlibet Congregationum Præſidentes, ſiuè Definitores, aut Viſitatores, Capitulum Generale repręſentantes: ſiuè alij quocunque vocabulo nuncupentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij Generales, vel in Romana Curia Procuratores Generales Ordinũ, aut Congregationum ſuccedunt.

Animaduertendum tamen, quòd præter ſupraſcriptum Superiorum teſtimonium, eſt etiam aliundè inquirendum in huiuſmodi Regularium doctrinam, quemadmodum dictum eſt de ſeculari, qui habet ſuæ doctrinæ teſtimonium à publica aliqua Academia.

Prædicta omnia ſeruari debent circa inquiſitionem faciendam in qualitates eorum, qui in Conciſtorio promouendi ſunt, vel confirmandi ad dignitates Abbatiales, & Prioratus, & regimina Monaſteriorum, vel aliàs Regularium Præfecturas. Pręſertim quando, præter curam, & regimen Monachorum, annexa eſt Monaſterio iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis in populũ.

Idcircò ſuper eiſdem interrogatorijs examinandi ſunt teſtes, mutatis tamen mutandis, reſpectu Eccleſiæ Cathedralis, & reſpectu Monaſterij, vel dignitatis Regularis.

Addendum tamen eſt interrogatorium circa profeſſionem Ordinis, & tempus, à quo eam emiſit promouendus. Circa verò ætatem ſufficiat, interrogare, & ſcire, cuius ætatis ſit, non reſtringendo ſe ad trigeſimũ annum expletum: poſtea enim videbitur, an in huiuſmodi promouendo ſit ætas legitima reſpectu dignitatis, ad quam promoueri debet.

Quoad doctrinam, cum promouendi ad huiuſmodi dignitates Regulares non ſint per Concilia generalia adſtricti ad gradum Doctoratus, ſiue licentiæ, vel ad publicæ Academiæ teſtimonium; & nihilominus æquũ ſit, vt ea doctrina polleant, quæ onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant; Prælati inquirentes ſtudiosè, ac diligenter inquirere debebunt ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxtà modum et formam ſuperiùs notatam, vt Romanus Pontifex, habita informatione, quænam ſit promouendi doctrina, iudicare poſsit, an ſit talis, qualem dignitas illa exigit, & requirit.

Inſuper tenentur ad fidei profeſſionem, quæ emitti debet in manibus Prælati, ad quem inquiſitio (ſeruato ordine ſuperiùs dicto) pertinet: à quo ſi promouendus longè diſtet, poterit idem Prælatus ſubdelegare receptionem dictæ profeſſionis Ordinario, cui promouendus vicinior ſit.

Pręlatus recipiet profeſſionem fidei à promouendo, præſente Notario publico, ac teſtibus; ipſe autem promouendus eam emittet genibus flexis antè Pręlatum, & in fine tangendo ambabus manibus Sacroſancta Euangelia, & ſpondendo, vouendo, ac iurando, prout in forma, ea deoſculatur.

Profitens duobus in locis, in quibus nomen, & cognomen ſuum exprimendum erit, ea dumtaxat ſua propria manu adſcribet.

Pręlatus proprię etiam manus ſubſcriptione in fine exemplaris dictę profeſſionis teſtabitur, eam à ſe receptam fuiſſe, ſub hac forma. Ego N. fidei profeſſionem iuxtà ſupraſcriptã formã à R.P.D.N. in manibus meis ad verbum emiſſam recepi, & ità teſtor manu propria.

Demùm Notarius, qui pręſens fuit, publico inſtrumento in calce eiuſdem exemplaris immediatè poſt ſubſcriptionem Praelati inquirentis extenſo, fidẽ faciet de praedictae profeſſionis emiſſione, ac receptione, praeſẽtibus teſtibus, quorũ nomina, et cognomina exprimet.

Maximè curandum eſt, vt exemplaria profeſſionis fidei tranſmittantur abſque mendis, ne leuibus quidem; cum nec in minimis liceat immutare formam à Sede Apoſtolica præſcriptam: nimiſque non modò Notarij ſcribentis, ſed etiam præcipuè Prælati inquirentis incuria circa hoc notetur in Sacro Conſiſtorio, quãdo in eo fit relatio proceſſus, & mendorum in profeſſione fidei repertorum; cum neceſſe ſit, ea etiam nominatim referre; ideò expediens erit ad tollendam occaſionem errorum, prouenientium ex incuria ſcribentis, vt vbique imprimantur exemplaria iuxtà formam Romæ impreſſam: & maxima diligentia adhibeatur, ne mendosè imprimantur. Cum verò traſmittenda ſunt inſtrumenta profeſſionis fidei, hęc ipſa ſcribantur à profitente, & à Prælato inquirente, & in eiſdem Notarius extendat inſtrumentum, prout dictum eſt.

Interrogatoria pro habenda informatione ſtatus alicuius Monaſterij.

PRimò interrogandus eſt teſtis, an ſciat, in qua Prouincia, & Diœceſi ſit Monaſterium, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Secun-

Secundò, an ſciat, cuius Ordinis ſit, & quæ ſit cauſa ſcientiae.

Tertiò, quis ſit numerus Monachorum, & quis eos tanquam caput regere conſueuerit; & quae ſit cauſa ſcientiae.

Quartò, ſub qua inuocatione ſit Eccleſia ipſius Monaſterij, cuius ſtricturae, & qualitatis. An indigeat reparatione; & quae ſit cauſa ſcientiae.

Quintò, qui ſunt redditus menſae Abbatialis, vel Prioralis, qui redditus menſae Conuentualis, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Sextò, an Monaſterium habeat aliquam iuriſdictionem temporalem, aut ſpiritualem, quam, & in quos, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Septimò, an habeat curam animarum, per quem haec exerceatur, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Octauò, an vacet, quomodo, & à quo tempore citrà, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Quid agendum perfecta Inquiſitione.

Cùm totum examen, ſeu Inquiſitio de perſona promouenda, & informatio de ſtatu Monaſterij perfectae fuerint: Notarius eas, vnà cum ſcripturis, & documentis publicis, & authenticis, ac profeſſione fidei in Inſtrumentum publicum rediget.

Si proceſſus inquiſitionis confectus fuerit extra Rom. Cur. Prælatus, qui eum confecerit, ad Pontificem clauſum, & obſignatum tranſmittet; ſi Monaſteria non ſint ad nominationem, vel præſentationem Imperatoris, vel alicuius Regis; ſi de huiuſmodi nominatione, vel præſentatione, tranſmittet proceſſum ad Cardinalem illius Regni, vel Prouinciæ Protectorem, in qua eſt Monaſterium prouidendum.

Ipſe autem Prælatus, vel per literas ſeparatas, ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem huiuſmodi proceſſus ſignificabit, quanta fidei teſtibus examinatis, eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat.

Proceſſus ſic formatus, & tranſmiſſus primùm à Cardinale, cui illum in Conſiſtorio referendi munus incumbet: deinde à tribus Cardinalibus Prioribus Ordinum ſubſcribetur; & poſtea fiet relatio in Conſiſtorio.

Cardinalis relator monere debet promouendum, ſi præſens in Curia ſit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſsimè celebratum, omnes Cardinales, vel maiorem partem Collegij adeat, antequam Monaſterium proponatur, vt quę referente Collega ſunt audituri, oculata fide, quantùm ad perſonam ipſius promouendi attinet, cognoſcere poſsint.

Confecto proceſſu, & habita prædicta informatione Cardinalis Commiſſarius in ſecreto Conſiſtorio refert publicè omnia, quæ in proceſſu continentur ſummariè; & ſimpliciter, ac dilucidè, proceſſum ipſum in ſcriptis perſcribat: ſuum redactum ſecum habens. Demùm Summus Pontifex, auditâ relatione, exquirit primò votum Commiſſarij proponentis, deindè aliorum Cardinalium ſententias; & ſi ſuæ Sanctitati expedire videtur, remoto è capite bireto, pronunciat in hanc formam.

Auctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra prouidemus Monaſterio S. N. Ordinis N. Diœceſis N. de perſona dilecti filij, A. eiuſdem Monaſterij Monachi profeſsi, in Sacerdotio, & legitima ætate conſtituti, præficientes eum illi Monaſterio in Abbatem, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus eidem plenariè committendo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen. *Ità habetur in lib. 1. Sacrarum Cæremoniarum, ſiue Rituum Eccleſiaſticorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſect. 10. cap. 4. & 5.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores in ſui promotione teneantur, fidei profeſſionem emittere.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſi de beneficijs curam animarum habentibus tenentur infra duos menſes fidei profeſsionem emittere; quod extenſum fuit etiam ad Regulares Prælatos num. 2.*

3 *An Prælati Regulares hodie teneantur fidei profeſſionem emittere.*

4 *Abbates ſeculares habentes curam animarum tenentur ad fidei profeſſionem faciendam.*

5 *Item Abbates. Commendatarij.*

6 *Item Abbates ſeculares, qui ſunt dignitates in Eccleſijs Cathedralibus.*

7 *Prouiſi non ſunt de neceſsitate monendi, ſed debent vltrò ſe offerre ad faciendam fidei profeſsionem.*

8 *Prouiſi tenentur ad fidei profeſsionem; etiam ſi aliàs emiſiſſent ex alia cauſa.*

9 *Fidem profeſsionem intra duos menſes emittendi obligatio, illis elapſis non cenſentur remiſſa.*

10 *Canonicus ante fidei profeſsionem emiſſam pro præſente haberi non poteſt.*

11 *Fidei profeſsio an per procuratorem emitti poſsit.*

12 *Quicquid fieri poteſt per ſemetipſum, etiam fieri poteſt per procuratorem.*

13 *Fidei profeſsio facienda eſt per procuratorem, tamen de voluntate eius, coram quo eſt facienda.*

14 *Fidelitatis iuramentum præſtaturus arctatur ad perſonaliter comparendum, etiam ſi ſit Monialis, & perſona Religioſa ad clauſuram adſtricta; etiam ſi pro nulla alia cauſa ad perſonaliter comparendum adſtringi poſsit.*

15. *Ad Fidei profeſsionem pro alio emittendam requiritur ſpeciale mandatum.*

1 SAcroſancta Synodus Tridentina ſeſſ. 24. de re-
formatione c. 12. diſpoſuit. *Vt prouiſi etiam de
beneficijs quibuſcunq; curam animarum habentibus,
teneantur à die adeptae poſſeſſionis ad minus intra duos
menſes in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito,
coram Generali eius Vicario, ſeu Officiali orthodoxę
ſua fidei publicam facere profeſsionem, & in Romana
na Eccleſia obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac*
2 *iurent.* Hanc diſpoſitionem Concilij deinde Pius
Quartus extendit ad quoſcunque, qui de Monaſterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuſcunq; locis Regularium quorumcunq; Ordinum, etiam militiarum, quocunq; nomine, vel titulo prouiderentur: prout patet in eius Conſtitutione incip. *Iniunctum nobis*, ædita idibus Nouembris 1564:

ob quam

ob quam Conſtitutionem Regulares Prælatos ad fidei profeſsionem emittendam adſtrictos eſſe, teneni *Nauar. conſ. 2. tit. de Summ. Trinit. in antiq. aliàs conſ. 10. tit. de iureiur. in 2 edit. Roder. quaeſt. regul. tom. 2. q 22. art. 1. & in Sum. tom. 1. cap. 10. num. 7. Eman. Sà verb. fides in fin. Sayr. deciſ. 12. tit. de Summ. Trinit. & fid. Catholic. Petr. de Ledeſma in Sum. tom. 2. tract. 1. cap. 4. in fine. Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap. 5. §. 16. nu. 17. D. Auguſt. Barboſ. de poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 61. nu. 7.* Reuerendiſs. *D.* meus Antonius Ricciullus Bellicaſtreñ Epiſcopus, & nunc Illuſtriſs. Cardinalis Millini Vicarij in Vrbe Viceſgerens meritorum ſuorũ intuitu propediem ad maiora euehendus, in *tract. de iur. perſon. extra grem. Eccl. exiſtent. lib. 1. cap. 13. à nu. 5. vſq; ad 8. incluſiuè*. Attamen in illis Religionibus in quibus
3 prædicta Conſtitutio Pij Quarti non eſt vſu recepta, vel eſt contrario vſu aboleta, Abbates, & cæteri Regulares Prælati non tenentur ad fidei profeſsionem emittendam; Ità *Hieron. à Sorb. in annot. ad Comp. priuil. tit. profeſsio fidei, verſ. & eſt primò aduertendum*, vbi dicit Sacram Congregationem reſpondiſſe prædictam Conſtitutionem quo ad Prælatos Regulares non eſſe in vſu, atq; ità pariter conſuluiſſe alios Doctiſsimos viros, & in praxi obſeruari, quam ſententiam amplectitur *Sanch. in præcepta Decalog lib. 2. cap. 5 nu. 3.* & de eadem praxi teſtatur *Frat. Sigiſmund. à Bonon. in tract. de elect. & poteſt. Pral. Regul. dub. 50. in fin.* quicquid dicant alij, quià re vera hodiè in Religionibus præ-
4 dicta Conſtitutio non obſeruatur. Abbates autem & Prælati ſeculares quibus animarum cura commiſſa eſt, abſque dubio ex diſpoſitione Concilij Tridentini tenentur intra duos menſes ad prædictam fidei profeſsionem emittendam; quia *Conc. loc. cit.* loquitur generaliter de vniuerſis prouiſis de beneficijs curam animarum habentibus.

5 Abbates item Commendatarij perpetui, cum facultate, diſponendi de fructibus, ſicut veri beneficiati tenentur, fidei profeſsionem emittere; quia cum huiuſmodi Commẽdæ cenſeantur habere vim, & effectum tituli canonici, *cap. dudum il 2. de elect. can. qui plures, 21. q. 1. Archid. in cap. ſi propter in ſin de reſcript. in 6. Federic. in tract. de permut benefic. q. 15. Nicol. Milis in repert. in verb. beneficium §. 25. Guid. Pap. deciſ. Delphinat q. 152. num. 1. Card. Florent. in cap. ſi conſtiterit, ſub nu. 3. verſ. circa huius materiam de accuſat. Rebuff. de pacificis poſſeſſor. nu. 47. & plurib ſeqq. Put. deciſ. 24. num. 4. lib. 1. Nauar. lib 1. conſil. tit. de conſtitut. conſ. 1. num. 39. Garc. de benefic. p. 4. cap. 4. à nu. 20.* & alij, quos retulimus ſupra *diſput. 4. quaſ. 5. nu. 5.* meritò tenentur ad fidei profeſsionem emittendam Ita *Fuſchus de viſitat. lib. 2. cap. 9. nu. vlt. D. Aug.*
6 *Barboſ. d. alleg. 61. nu. 12.* Idem pariter dicendum eſt de Abbatibus ſecularibus, qui ſunt dignitates in Eccleſijs Cathedralibus, ex diſpoſitione *Sacr. Conc. Trid. d. c. 12.* vbi voluit, quòd prouiſi de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſijs Cathedralibus idem facere teneantur.

7 Et hi prouiſi debent vltrò ſe offerre; nec eſt neceſſarium, vt moneantur ad profeſsionem faciendam; prout declarauit Sacra Congregatio, teſtibus *Garc. de benef. p. 3. cap. 3. nu. 19. & 20. D. Ant. Ricciull. d. c. 13. nu. 18.*

8 Hæc obligatio extenditur etiam, ad eos, qui aliàs fidei profeſsionem emiſerant, vt teneantur in adeptione alterius beneficij curati, Canonicatus, vel dignitatis &c. ad eam de nouo faciendam: prout declaraſſe Sacram Congregationem refert idem *Garc. d. cap. 3. num. 17. & 18.* & ideò ità firmant *D. Ant. Riciull. d. cap. 13. nu. 19. D. Barboſ. d. alleg. 61. num. 8. alios citans, & Fr. Sigiſmund. à Bononia d. dub. 50. nu. 4. contra Sanch. dicto lib. 2. cap. 5. num. 6.*

9 Hæc fidei profeſsio fieri debet intrà duos menſes ad minùs à die captæ poſſeſsionis beneficij, Canonicatus, vel dignitatis, vt ſtatuit *Concil. Trid. loc. cit.* aliàs prouiſi fructus beneficiorum non faciunt ſuos. Verùm notandum eſt, quòd ſi intra huiuſmodi terminum non emittatur, duobus menſibus elapſis beneficiarius, vel prouiſus non remanet ſolutus obligatione illam in poſterùm emittendi, ſed nihilominus ſemper ad eam faciendam tenetur; quia terminus duorum menſium à Concilio a ſignatus non eſt præfixus ad remittendam, ac terminandam obligationem, ſed ad differendam pœnam; vt colligitur à ſimili, ex tex. *in cap. cum dilecti, §. præterea, extr. de dol. & contumac.* & docent *Pet de Ledeſma in Sum. tract. 1. cap. 4. poſt 10 concluſ. different. 3. Azor. Inſtit. moral. par. 2. lib. 7 cap. 2. q 5 Roder tom. 1 Sum. cap. 119. num. 7.* & alij apud *D. Ant. Ricciull. loc. cit. num. 37. & ſeq.*

10 Supradicta concluſio extenditur, vt antè emiſſam profeſsionem Canonicus pro præſente haberi non poſsit, & ideò nec vocem in Capituli actibus, nec fructus, & quotidianas diſtributiones lucretur *Ità Nauarr. loc. cit* & tenuit Sacra Congregatio, quam ſecuta eſt *Rot. in Oxtien. Mercedis 12. Decembris 1605 coram Illuſtriſsimo D. Coccino Decano, quæ eſt deciſio 157 par. 2 recent.*

11 Verùm autem fidei profeſsio fieri poſſit per procuratorem, aliqui negant, *Gonzal. in reg. 8. Cancell. §. 7. num. 169. verſ. ſimiliter Stephan. Grat. diſcept. forenſ. cap. 166. num. 22. Addentes ad Nauar. d. conſ 11. ſub tit. de iureiur. in 2. edit.* quod in antiquis erat quartum, *ſub tit. de Summ. Trinit. Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap. 50. §. 16. num. 1.* dicentes, ità reſpondiſſe Sacram Congregationem. Ità etiam *Garc d. cap. 3 n. 75. Rota in Carthaginen. fructuum, 19. Februarij 1588. & 1. Iulij, & 22. Nouembris eiuſdem anni coram Card. Platto, Sigiſmund. à Bononia d. dub. 50 num. 3.*

Contrariam ſententiam tenent *Nauar. d conſ. 11. num. 2. Petr. de Ledeſm. vbi proximè differ. 3. Azor. Inſtit. moral. p. 2 lib. 7. cap. 2. q. 6. Sanch. d. cap. 5. num. 7. Campanil. in diuerſ. iur. canon. rub. 8. cap. 3. num. 19. Rota in vna Varmien. Canonicatus 13. Iunij 1608. coram Sacrato, D Barboſ. d. alleg. 61. nu. 20. D. Ant. Ricciull. d. cap. 13. à num. 21. vſq; ad 25. excluſiuè*, & nouiſsimè *D. Ioannes Antonius Maſſobrius, in ſuo tractatu de Synodo Diœceſana iuxt. vltimam impreſſ. anni 1627.* vbi *cap. 4. dub. 40. per totum*, pluribus diſertiſsimis, ac appoſitiſsimis rationibus hanc ſententiam enixè tuetur contra *P. Sigiſmund. à Bo-*

à Bonon. loc. cit. qui aduerſus *D. Ang. Barboſ.* contrariam opinionem ſuſtinet.

Probatur, quia neq; Concilium, neq; Conſtitutio Pij Quarti vtuntur verbis ſignificantibus perſonalitatē: & propterea ſuccedit regula. Quicunq;
12 poteſt aliquid facere per ſemetipſum, poteſt illud facere per procuratorem, *l. 1. ff de procurat. cap. qui per alium, & cap. poteſt quis, de reg. iur. in 6.* Præterea, quòd fidei profeſsio fieri poſsit per procuratorem, probatur expreſsè in *can. optatum 100. diſt.* in fine, in illis verbis *nec aliquem, qui hanc iureiurando firmaret, miſeris*, vbi *Præpoſ.* hoc expreſsè notat; nàm figurando caſum, ait, quòd qui deſiderat pallium ſuſcipere, per ſe vel procuratorem habentem ad hoc ſpeciale mandatum, debet profiteri fidem Catholicam, & iurare, ſe ſeruaturum canones Conciliorum, & decreta Romanorum Pontificum; idem etiam ibidem notat *Turrecrem.*
13 Hæc autem omnia intelligenda ſunt, vt procedant, permittente illo, in cuius manibus fidei profeſsio facienda eſt; quia ſi is recuſaret, obligatus ad eam faciēdam teneretur perſonaliter ac-
14 cedere: quia pro præſtando iuramento fidelitatis arctatur quis ad perſonaliter comparendum; etiamſi habentes pręſtare tale iuramentum, ſint Moniales, & Religioſæ perſonæ adſtrictæ ad clauſuram; etiamſi pro nulla alia cauſa adſtringi poſſint ad perſonaliter comparendum *cap. 3. de iudic. in 6. cap. vnico §. verùm, vbi Franch. num. 2. de ſtat. Regular. eod. lib. D. Anton. Ricciull. d. cap. 13. num. 29.*
15 Vt autem poſſit quis fidei profeſſionem pro alio emittere, non ſufficit generale mandatum cum libera: ſed requiritur, quòd ad id ſpecialiter conſtituatur; quia habet iurare in animam ſui principalis; quo caſu ſemper requiritur ſpeciale mandatum, *cap. nullam*, & ibi *Franch. num. 1. de iur. calum. lib. 6. Barthol. & Imol. in l. qui bona §. ſi aliena ff. de damn. infect.* & ità docet *D. Ant. Ricciull. loc. cit. num. 30. & duobus ſeqq.*

DISPVTATIO IX.

De Diplomatibus Apoſtolicis à quibuſdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

Quæſ. 1. An aliqui Abbates teneātur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire.

Quæſ. 2. An Abbates, qui non expediunt Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio incidant in aliquas pœnas.

Quæſ. 3. An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere Quindemnium Cameræ Apoſtolicæ.

QVÆSITVM I.

An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire.

SVMMARIVM.

1 *Ad poſſeſsionem beneficij, vel dignitatis adipiſcendam, vſu Romanę Curiæ, Pontificis diploma requiritur.*

2 *Poſſeſsio Abbatię, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem non eſt valida.*

QVamuis iure communi ad Abbatiam, vel beneficium obtinendum nulla ſcriptura fit neceſſaria, ſed cum ſuplex Papæ libellus offertur, in quo beneficium Eccleſiaſticum petitur, ſolo verbo ipſius, quo reſpondet, *Fiat, aut placet vt petitur*, Pontificia gratia iure communi, & in foro conſcientiæ perficiatur: ac proinde firmata eſt, & rata ſtatim, vt eſt ſignata: licèt nondum Pontificio diplomate confecto, *can. inſtitutionis 25. q. 2. clem. dudum §. nos enim, de ſepul.* imò (vt ait *Bald. Geminianus, Felin.* & alij plures, quos refert *Flaminius Pariſ. de reſignati benefic. lib. 8 q. 2. n. 8.* cum primùm Papa aliquem certæ Ciuitatis Epiſcopum, aut certæ Eccleſiæ Abbatem nominat; talis ità nominatus eſt verè Epiſcopus, aut Abbas, videlicet poteſtate iuriſdictionis, non ordinis; illa enim poteſtas ſolo verbo traditur: hæc autem, non niſi conſecratione datur. At vſu Curiæ Roma-
1 næ ad poſſeſsionem adipiſcendam omninò ſcriptura, hoc eſt Pontificium diploma requiritur, adeò vt poſſeſsio capta, ante expeditionem literarum, nulla ſit, & inualida ex *reg. 25. Cancellariæ*; Imò contra retinentes beneficia Eccleſiaſtica, abſque literis Apoſtolicis, nec non contra quoſcunq; apprehendentes poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum, abſque eiſdem literis Apoſtolicis, emanauerunt nonnullæ Conſtitutiones Summorum Pontificum, inter quas fuit illa Bonifacij VIII. in cap. *Iniunctæ* quæ habetur inter *Extrauagantes communes de elect.* vbi ſic dicitur. *Præſenti Conſtitutione ſancimus, vt Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores, nec non Abbates, & cæteri Monaſteriorum regimina exercentes, quocunque nomine cenſeantur, qui apud dictam Sedem promouentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria, abſque dictæ Sedis literis, huiuſmodi horum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem continentibus accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere, nulliq; eos abſque dictarum literarum oſtenſione recipiant, vel intendant*; *quòd ſi*

forſan aliter præſumptū fuerit, ipſi Epiſcopi, & cæteri prædicti Prælati nihil de Eccleſiarum, vel Monaſteriorum prouentibus percipere queant; & irritum habeatur, quicquid per eos interim factum fuerit. Capitula verò, & Conuentus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & quicunque ipſos abſque huiuſmodi literis receperint, vel eiſdem obedierint, tandiu ſint à beneficiorum ſuorum perceptione ſuſpenſi, donec ſuper hoc eiuſdem Sedis gratiam meruerint obtinere. Denique Iulius II. edidit aliam Conſtitutionem incip. *Romani Pontificis*, quæ complectitur omnes Epiſcopatus, Abbatias, Prioratus, ſiue in titulum, ſiue in commendam, ſiue in adminiſtrationem datos; aliam ſimilem edidit Paulus III. incip. *Cum nobis*, & aliam Iulius III. incip. *Sanctiſſimus*, quam in fine huius quæſiti apponemus; quia ad huius rei notitiam plurimùm neceſſaria eſſe videtur; & aliam denique edidit Pius IV. quæ etiam incipit, *Sanctiſſimus in Chriſto Pater*; ex quibus conſtat, quòd ad omnes Abbatias, Prioratus, & Monaſteria virorum, quocunque nomine cenſeantur, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, ſpecialiter Sedi Apoſtolicæ reſeruata, quorum prouiſiones ad dictam Sanctam Sedem ſpectant, nec etiam ad alias Abbatias, & Monaſteria, quorum Præpoſiti à Conuentu eliguntur, & ipſarum electionum confirmationes ad Summum Pontificem, & dictam Sanctam Sedem pertinent, neceſſarium eſt, expedire literas Apoſtolicas ſuper confirmatione electionis, adeò; vt qui ſine huiuſmodi literis poſſeſſionem beneficiorum apprehenderint, vel ab alio, quàm à Sede Apoſtolica confirmationem ſuarum electionum acceperint, pro intruſis, & violentis poſſeſſoribus habeantur. Tales ſunt Abbates, Priores, aut Præpoſiti Monaſteriorum Germaniæ, vbi vigore Concordiæ initæ inter Fridericum Imperatorem, alioſq; Principes eiuſdem Nationis ex vna, & Nicolaum V, Summum Pontificem ex alia, in Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſijs, necnon Monaſterijs Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectis Paſtores canonicè eliguntur à Capitulis Canonicorum, & Conuentibus Monachorum, & deindè electiones ad dictam Sedem Apoſtolicam, pro confirmatione obtinenda deferri debent intra tempus à Nicolao III. in *cap. cupientes de elect. in 6.* conſtitutum, vt videre eſt in Bulla eiuſdem Nicolai V. quæ eſt prima in ordine in *Bullar. nouo tom. 1. inter Conſtitut. d. Pontificis*, de his Concordatis fit pluriès mentio in *Treueren. Abbatia S. Maximini, coram Illuſtriſſimo D. Coccino Decano*, quam ſupra in calce 1. *quæſ. 3. diſput.* appoſuimus: videatur inſuper *Ioannes à Cokier in commentar. in reg. 2. Cancell. num. 16* & hi Abbates non ſoluunt Cameræ quindemnium, ſed annatam, ſicut etiam pleriq; alij Abbates, & Prælati Regulares in Gallia, qui Monachorum votis deliguntur. Tenor. autem Conſtitutionis à Iulio III. ſuper hac materia editæ eſt, qui ſequitur.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter, D. Iulius diuina prouidentia Papa III. cui nuper innotuit, quod licèt alias fel. rec. Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua generali Conſtitutione ſancinerit, quòd nullus ex tunc de cætero adminiſtrationem dignitatis, ad quam electus eſſet, priùsquàm celebrata de ipſo electio confirmaretur, ſub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore, in ſpiritualibus, vel temporalibus per ſe, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis ſe immiſcere præſumeret; omnes illos, qui ſecùs ſecisſent, iure, ſi quod illis per electionem quæſitum foret, decernens eo ipſo priuatos. Et piæ memoriæ Bonifacius VIII. etiam ſua perpetuò valitura Conſtitutione ſancinerit, vt Epiſcopi, & alij Prælati Superiores, nec non Abbates, Priores, & cæteri Monaſteriorum regimina exercentes quocumque nomine cenſerentur, qui apud Sedem Apoſtolicam promouerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent, aut commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria, dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem huiuſmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere non præſumerent, nullique eos, abſque dictarum literarum oſtenſione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quòd ſi forſan contra præſumptum fuiſſet, quod per Epiſcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum foret, irritum haberetur; nec quicquam interim ijdem Epiſcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel alij Monaſteriorum regimina exercentes de Eccleſiarū, vel Monaſteriorum eorundem prouentibus perciperent. Et Paulus III. Rom. Pont. prædeceſſor noſter quibuſcumque tabellionibus publicis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhibuerit, ne ex tūc de cætero de tranſumptis ſuplicationem, præter quàm habentium clauſulam, quòd earum ſola ſignatura ſufficeret: ac decreto, & conceſſione literarum, ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum vigore ſupplicationum huiuſmodi apprehendi, rogari deberent, neue illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præſumerent; volens, & Apoſtolica auctoritate ſtatuens inter cætera, quòd partes tranſumptis, ſeu literis, aut mandatis huiuſmodi, ex tunc deincepſ vtentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent, ſuos non facerent. Quinimò ad beneficia in eiſdem tranſumptis, & literis, ac mandatis expreſſa efficerentur ipſo facto perpetuò inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum, ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur; decernens ſic iudicari debere, ac irritum &c. Et ſucceſſiuè Sanctitas ſua, attendens, quòd ante confectionem literarum gratia Apoſtolica eſt informis, inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, quòd Iudices in Romana Curia, vel extra pro tempore exiſtentes, etiam ſi eſſent Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, vel cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, aut quicumque alij non iuxtà ſupplicationum ſuper impetratione ſignatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiamſi decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij Prælati Superiores, & Abbates literis ſuper diſpenſatione retinendi beneficia per eos, antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta, per prædictam Sedem pro tempore conceſſis minimè confectis beneficia per eos obtenta prædicta

dicta

dicta retinere, & diuerſa alia perſona Eccleſiaſtica poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticoram eis dicta authoritate conferri, ſea commendari, vel in eorum fauorem vniri, aut aliàs diſponi, poſſeſſionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprebendere præſumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in ſanctionibus, et inhibitione, & voluntate, & ſtatuto prædicto contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum. Volens periculis animarum huiuſmodi latiùs occurrere, ſanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & ſtatutum huiuſmodi, quorum tenores Sanctitas Sua, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, haberi voluit pro expreſſis, approbans, & innouans, ac perpetuò obſeruari debere decernens, & ſanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcumque, quomodocumque qualificata amplians, & extendens, hac ſua in perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit, & ordinauit; quòd omnes, & ſingulæ perſonæ Eccleſiaſticæ, tàm ſeculares, quàm quorumuis Ordinum Regulares cuiuſuis ſtatus, gradus, Ordinis, vel conditionis exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præfulgeant, quòd de cætero literis ſuper diſpenſationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eamdem pro tempore conceſſis minimè confectis, beneficia ipſa retineri, aut poſſeſſionem alicuius, ſeu aliquorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura ſecularium, vel quorumuis Ordinum Regularium quomodocumq; & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apoſtolica conferri, ſeu commendari, aut in eorum fauorem, & commodum vniri, ſeu aliàs diſponi conceſſionem, literis Apoſtolicis ſuper collatione, ſeu commenda, aut vnione, ſea alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe, vel per alium, ſea alios eius nomine, etiam ſupplicationum, ſeu ſumptorum, vel tranſumptorum huiuſmodi, aut collationum eis poſtmodum de ipſis beneficijs tamquam etiam tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo vacantibus, Ordinaria, vel alia quauis auctoritate factarum prætextu apprehendere præſumpſerint, aut per alios apprehenſam ratam, & gratam habuerint, ipſoram beneficiorum non poſſeſſores, ſed meri, & nudi detentores, ac violenti, ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus ſuos faciant, ſed ad illoram reſtitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati exiſtant, Conſtitutiones, ſeu dictæ Cancellariæ regula de annali, & triennali poſſeſſore in illis locum non habeant, nec eiſdem detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragentur. Quinimò beneficia per eos tempore promotionis ſuæ, aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis, ſuper diſpenſatione ea retinendi ſibi conceſſa, non expeditis retinentes, aut poſſeſſionem beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non cõfectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam ratam, & gratam habentes; beneficia, ſic retenta, aut apprehenſa, & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittant, illiſque, & illo priuari, & ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, nec illa vlteriùs, & prætexta noui tituli, aut nouæ commendæ, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis, etiam Apoſtolicæ auctoritate facta aſſequi valeant; ſed beneficia ipſa tamquam de iure, & facto vacantia ad hos conferri, ſeu commendari, & per quoſuis, tàm ab eorum Ordinarijs collationibus, quàm à Sede prædicta liberè impetrari poſſint, & ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint collitigantes in omni iure, & ad omne ius, quod beneficia retinentibus, aut poſſeſſionem apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebat, aut competere poterat eo ipſo abſque iuris, aut hominis miniſterio ſubrogentur, & ſubrogati eſſe cenſeantur; ac in eorum fauorem cauſam deſuper pendentem aduocatam, & litem extinctam fuiſſe, & ſimiliter eſſe cenſeantur. Quòdq; de cætero ſupplicationes etiam manu noſtra, & motu proprio ſignatæ, niſi habuerint clauſulam, quòd eorum ſola ſignatura ſufficiat, nullam aliam, quàm literarum ſuper illis conficiens fidem, aut probationem faciant, ſea præſtent, nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, & adhiberi poſſit. Decernentes ſic, & aliter, tàm in eadem Curia, quàm extra eam, & in partibus, per quoſcunque Iudices, ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica auctoritate prædicta fungentes etiam cauſarum Palatij Auditores, & ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate; iudicari, & diffiniri debere, ac irritum. Habetur apud *Stephanum Quarant. ver. Beneficioram poſſeſſio.*

QVÆSITVM II.

An Abbates, & Prælati, qui non expediunt Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio incidant in aliquas pœnas.

SVMMARIVM.

1 *In donatione Iuriſpatronatus facta loco Religioſo non requiritur Epiſcopi aſſenſus.*

2 *Abbates, & Prælati non expedientes literas aſſenſus ſuper Iurepatronatus donato Monaſterio in nullas pœnas incidant.*

VIdetur primò, quòd Abbates, qui non expediunt Bullas iuriſpatronatus donati Monaſtesio, incidant in pœnas contentas in *c. cura paſtoralis de iurepatron.* in quo textu probatur, quòd Religioſi non poſſunt vendicare, vel retinere Eccleſias ſibi conceſſas à laicis, ſinè Diœceſani conſenſu, cuius pœna eſt annullatio actus donationis; & idem diſponitur per tex. *in c. nullus, eodem tit.* ſcilicet, quòd patronus non poteſt, ſinè Epiſcopi, vel Papæ conſenſu, etiam loco Religioſo conferre Eccleſiæ decimas, vel aliud ſpirituale. Nec non videtur, quòd incidant in pœnas contentas in Bullis Pontificijs emanatis contra retinentes beneficia abſque literis Apoſtolicis.

1 Sed contra eſt, quod diſponitur *in c. quod autem, & c. illud ex tit de iure patron & c. vnic. eodẽ tit. in 6.* vbi habetur, quòd ſi laicus iuſpatronatus Eccleſiæ ſibi competentis, eidem, vel alteri Eccleſiæ, ſeu loco pio duxerit conferendum: huiuſmodi collatio, (quamuis abſque aſſenſu Epiſcopi facta fuerit) efficax eſt cenſenda; Ita etiam affirmant *Panormit. ſuper d. c. illud num. 7. Roch. de Curtb. in*

tract. de iurepatr. verb. ipſe vel is, *q. 7. num. 16. Paulus de Cittadin. in eod. tract. 9. par. nu. 10. 2. q. lib. 8. tit. 15. par. 5. Lambertin. eodem tract. lib. 1. part. 2. quæſt. 1. art. 2. & 3. cum ſeq.* vbi teſtatur de communi, *Molin. de Hiſpan. primogenitur. lib. 1. cap. 24. nu. 13. Viuius commun. opin. tom. 1. lib. 1. tit. 4. nu. 9. Azor. inſtit. moral par. 2. lib. 6. cap. 20. q. 5. Steph. Grat. diſcept. foren. tom. 1. cap. 177. nu. 3. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. de ſimon. cap. 28. nu. 16. D. Aug. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcopi par. 3. allegat. 71. num. 10. & 26.*

2 Ex quibus patet, quòd Abbates, qui non expediunt Bullas iuriſpatronatus donati Monaſterio, in nullas pœnas incidunt. Benè verum eſt, quod *Gloſſ.* notat in ſupra allegato *c. ſi laicus de iurepatro. lib. 6.* in figuratione caſus, *in verſ. tamen dicens. Per hoc non fit præiudicium Diœceſano, & ideo Eccleſia, cui facta fuit donatio iuriſpatronatus, habebit collationem, & præſentationem; ſed Diœceſanus habebit inſtitutionem* Ex quibus *Gloſs.* dictis ſolùm elicitur, quòd Abbas debet præſentare in beneficio iuriſpatronatus, & ipſe Diœceſanus inſtituere.

Ad argumenta vnà cum iuribus in contrarium adductis reſpondemus; Et primò non obſtare tex. in contrarium adductos; quia reſpondetur cum *gloſſ.* ibidem, quam dicit communiter receptam *Azor. d. cap. 20 q. 5.* quòd in his iuribus ſolùm decernitur, patronum non poſſe conferre Eccleſiam etiam Monaſterijs, aut Collegijs Clericorũ abſq; Epiſcopi conſenſu, quod attinet ad proprietatem, vel titulũ, non autẽ quod ſpectat ad iuſpatronatus.

Nec item obſtant Bullæ Pontificiæ, nam pœnæ in illis contentæ afficiunt eos tantùm, qui recipiunt beneficia Eccleſiaſtica à Sede Apoſtolica, abſque literarum Apoſtolicarum expeditione, vt diximus in primo quæſito præſentis diſputationis; ſecus, eſt quando iuſpatronatus donatum eſt Monaſterio à particulari patrono, cum non ſit conceſſum à Sede Apoſtolica; ergo.

QVÆSITVM III.
An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere quindemnium Cameræ Apoſtolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Quindemnium quid ſit.*
2 *Annata quid ſit.*
3 *Annatæ quo tempore exigi cœperunt.*
4 *Quindemnium ſucceſsit in locum annatæ.*

1 QVindemnium eſt quoddam penſionis genus, quod ſoluitur Summo Pontifici, ac illius Apoſtolicę Cameræ decimo quinto quoque anno ex beneficijs dimiſsis, & annexis alicui Communitati, ſiuè Collegio, aut Monaſterio: & ſucce-
2 dit in locum annatæ; quæ annata eſt genus quoddam penſionis, cum is, qui beneficium Eccleſiaſticũ obtinuit, aut de certa aliqua Eccleſiaſtica prę fectura prouiſus eſt, integros fructus, qui primo anno colliguntur, vel dimidiam eorum partem Apoſtolicæ Cameræ ſoluere tenetur, ſi beneficij, vel Præfecturæ fructus 24. ducatorũ auri de Cam. valorem annuum excedunt de annatis notatur in *clem. quia Regulares* § *præmiſſa, de ſuppl. neglig. Prælat.* & dicuntur annalia in *ext. Ioann. 22. ſuſcepti*.

3 Hę annatæ ante tempora eiuſdem *Ioan. 22.* raro, vel nunquam exigebantur; ſed ipſe Summus Pontifex per *extrauagant. cum nonnulla*, in qua ſupponit, aliam priùs edidiſſe, ad quam ſe refert, aſſerit, fructus primi anni Eccleſiarum Cathedralium vacãtium ad triẽnium in aliquibus Orbis partibus pro neceſsitatibus Romanæ Eccleſiæ Camerę Apoſtolicæ reſeruaſſe; quod poſtea in perpetuum, & ad omnes, Eccleſias extẽſum fuit à Bonifacio IX. qui primus indifferẽter Eccleſiaſticis annatarum vſum impoſuit. Videantur *Ferrandus Cordubenſis in ſuo tractat. de annata. ſeu fructib. med. exig. Gloſſ. in pragmatic. Sanct. tit. de annata. verb. annatarum*, & *Azor. in par. 2. inſtit. moral. lib. 7. cap. 12.*
4 *per tot.* In harum igitur annatarum locum ſucceſſit quindemnium, ſępe enim beneficia Apoſtolicę Sedis auctoritate Monaſterijs Religioſorum, & ſecularium Clericorum, Collegijs, Hoſpitalibus, vel alijs Communitatibus annectuntur; & quia Vniuerſitas nunquam perit, ideo beneficia annexa, vel quæ adhærent Monaſterijs, vel Communitatibus, finguntur vacare decimo quinto quoque anno, & denuo conferri; & ideo exactis quindecim annis ſoluuntur Pontifici fructus vnius anni, vel dimidia eorum pars, ac ſi beneficium vacaſſet, & alteri denuò collatum eſſet. Et hoc quindemnium ante Sixtum V. ſoluebatur ex beneficijs, quæ erant annexa Communitati auctoritate Apoſtolica; poſtea verò edita eſt ab eodem Pontifice Conſtitutio, qua ſancitum eſt, vt quindemnia ſoluantur ex quibuslibet beneficijs dimiſsis, & vnitis, cauſa alicuius Collegij, vel Vniuerſitatis auctoritate Legatorum, vel Nunciorum Apoſtolicorum, vel etiam Ordinariorum alicuius loci; Sic Abbates noſtræ Religionis ſoliti ſunt ſoluere tale quindemnium ex cauſis ſupra dictis. Videatur *Azor. inſtit. mor. tom. 2. lib 7. cap. 13.*

DISPVTATIO X.
De ſimoniaca inſtitutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

Quæſ. 1. An expediat, Monachum Abbbtiam expetere, & an poſsit illam per externos fauores procurare.

Quæſ. 2.

Quæſ. 2. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.
Quæſ. 3. Quibus modis quis tàm Regularis, quàm ſecularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.
Quæſ. 4. An abſque ſimonia poſsit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.
Quæſ. 5. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

QVÆSITVM I.

An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſsit illam per externos fauores procurare.

SVMMARIVM.

1 *Omne, quod hic eminet, plùs afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudeat.*
2 *Ambitio peſtis eſt Religionis.*
3 *Religioſus, qui Prælaturam deſiderat, non Religioſus, ſed mundanus homo appellandus eſt.*
4 *Omne, quod eſt in Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ.*
5 *Ambitiosè ad dignitatem ſe ingerens eſt ab ea repellendus.*
6 *Non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deo cõmendant.*
7 *Religioſi non debent, per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.*
8 *Difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio.*
9 *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccleſiaſticæ diſciplinæ facit reſpuere.*
10 *Procurantes officia, & dignitates in noſtra Congregatione per externos fauores per biennium ad illas, vel ſimilia inhabiles redduntur.*
11 *Referuntur Conſtitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores.*

Diligenter curare deberet, ad culmen dignitatis alicuius aſcendere exoptans, eiuſque onus ſubire cupiens, ne fortè cum exiguæ ſtaturæ ſit, gigantum induat arma, quæ tùm in curſu, tùm in prælio impedimento ſint; cum in his permulti decipiantur, ea tentantes, quæ ſunt ſupra vires, atteſtante Diuo Gregorio in *Moral par. 6. lib. 32. cap. 56. Omne, quod hic eminet, plùs mœroribus afficitur, quàm honoribus gaudeat*; vt refert *Gratianus can. nerui §. alius penſare pondus, 13. diſt.* Et *D. Pater Benedictus Regula cap. 2. p. 4.* ſic ait, *meminiſſe debet ſemper Abbas, quod eſt, meminiſſe, quod dicitur, & ſcire, quid cui plus cõmittitur, plus ab eo exigitur, ſciatq; quàm difficilem, & arduam rem ſuſcepit, regere animas, & multorum ſeruire moribus*, & infra. *Semper cogitet, quia animas ſuſcepit regendas, de quibus, & rationem redditurus eſt*, & infra, *& quantùm ſub cura ſua fratrum ſe habere ſciuerit numerum: agnoſcat pro certo, quia in die iudicij ipſarum omnium animarum eſt redditurus Domino rationem ſinè dubio, addita, & ſuæ animæ*: inquibus verbis oſtendere conatur D. Pater, quantùm difficultatis, & laboris Abbatia, necnon aliæ Præfecturæ animarum curam annexam habentes in ſe con-
tineant; & propterea illam ambientes graue quippe onus exoptant. Ideo *S. Gregorius Nazian. in orat. de moder. in diſp. adhiben.* de his loquens, dicebat. *Quid in Cælum prouolas cum pedes ſis? quid turrim extruis, cum ijs rebus careas, quæ ad eam perficiendam requiruntur? quid ipſe quoque aquam metiris, & Cælum palmo, terramq; omnem pugillo, elementa magna, & huiuſmodi, vt ea Creator ſolus demetiri poſsit? Si enim tunc primùm* (inquit Bernardus) *hæſitare incipias, id quidem ſerò antè, iuxtà conſilium Saluatoris Lucæ 14. ſediſſe debueras, antè æſtimaſſe opus, metiri vires, ponderaſſe ſapientiam, merita comparaſſe, ſumptus computaſſe virtutum. Quis enim ſanus, & ſobrius, cum perſpexerit, vix ſe ferendis oneribus ſuis ſufficere, aliena quoq; onera libenti animo ſuſcipiat? quis cum vix reddendis domeſticis rationibus ſuis ſe parem agnoſcat, in publicis, vel alienis ſponte operam profiteatur? quiſnam æger, ſuorum vulnerum curandorum non ſatis peritus, alterius morbis mederi ag-
2 grediatur.* Ex his igitur patet, non eſſe expediens,
imò non debere Religioſum, Abbatialem dignitatem expetere; eò præcipuè, ne incidat in ambitionem, quæ eſt Peſtis Religionis, *cap. quorumdam de elect. in 6.* Vnde nihil Monacho eſt in hac vita periculoſius, quàm officium, vel Prælaturam
expetere; nam qui, ambitiosè exquirendo, tale
3 onus deſiderat, non Religioſus Monachus, ſed
mundanus homo eſt appellandus; iuxtà illud *Ioan. 15. Si de Mundo fuiſſetis, Mundus, quod ſuum erat, diligeret; quia verò de Mundo non eſtis, ſed ego elegi vos de Mundo: proptereà odit vos Mundus*; & iuxtà illud *Petri 1. fugientes eius, quę in Mundo eſt, concupiſcentię corruptionem*; & iuxtà illud *Ioannis Epiſt. 1. cap. 2. nolite diligere Mundum, neq; ea, quę in Mundo ſunt. Si quis diligit Mundum, non eſt charitas Patris in eo, quoniam omne, quod eſt in Mundo,
4 aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ, quę non eſt ex Patre, ſed ex Mundo eſt, & Mundus tranſit, & concupiſcentia eius.*
5 Præterea qui sè ambitioſe ad dignitatem ingeſit eſt ab ea repellendus; ſicuti inuitatus renuens eſt promouendus, *can. ſicut 1. q. 7.* cuius tex. verba tanquam alta mente reponenda hic referre decreui. *Sicut is, qui renuit, quæſitus fugit, ſacris eſt altaribus admouendus; ſic qui vltrò ambit, vel importunè ſe ingerit, eſt procul dubio repellendus; nam qui ſic nititur ad altiora conſcendere, quid agit, niſi vt creſcendo decreſcat, & aſcẽdẽdo deſcẽdãt*; & D. Baſilius in Cõſt. Monaſt. c. 10. ſic ait, *Inter Fratres principatũ nullo modo appetere Monachus debet; ſi quidem diabolica iſta peſtis eſt, & dominandi labes*, & infra. *Qui autem ab eo vitio captiui tenentur, eos inuidos, contentioſos, ſimulatores, imprudentes, calumniatores, aſſentatores, veteratores, humiles vbi non tonuerit, il-*

liberales, glorioſos, ſexcentis denique alijs huiuſmodi
6 *vitijs refertos eſſe, neceſſe eſt.* Præterea non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deô commendant, vt colligitur ex *can. ante omnia 40. diſt.*

7 Ex his conſequenter patet, non poſſe, nec debere Religioſos, Abbatiam, vel alias dignitates, & officia Religionis per externos fauores procurare. Nihil enim magis Religioſorum ſtatum perturbat, quàm fauorum, & ſuffragiorum ſecularium conquiſitio, & procuratio; nàm ex his Superiores coguntur, digniores prætermittendo, indignos nonnunquam ad munera, & dignitates Religionis aſſumere, in non paruum ipſius Religionis præiudicium; vnde in *can. miramur 61. diſt.* Leo Papa grauiter reprehendens, non ſolùm eos, qui ad Epiſcopatum eligi procurant, ſed etiam illos eligentes, ſic ait. *Non eſt hoc, conſulere populis, ſed nocere, nec præſtare regimen, ſed augere diſcrimen; integritas enim præſidentium ſalus eſt ſubditorum, & vbi eſt incolumitas obedientiæ, ibi eſt etiam forma doctrinæ; Principatus autem, quem, aut ſeditio extorſit; aut ambitus occupauit, etiam ſi moribus, aut actibus non*
8 *offendit, ipſe tamen initij ſui eſt pernicioſus exemplo; & difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio*: quæ ſententia præcipuè locum habet in Religionibus, ac earum perſonis; nam totum Religionis bonum pendet ex obedientia, quæ ex ambitione maximè peruertitur; quia Religioſus dignitatem ambiens, propriæ profeſſionis oblitus, incipit retrò reſpicere, & ſic non eſt aptus Regno Dei, *Lucæ cap. 9. & cap. magnæ de Voto, & Voti redempt.* Et (vt ait *Simmachus Papa in Synodo Romana cap. 1.*) *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccleſiaſticæ diſciplinæ facit reſpuere.* Vnde idem Pontifex *epiſt. 1. cap. 5.* relatus à *Gratiano in can. nullus itaq; 1. q. 1.* inquit. *Cum hic exceſſus in laicali conuerſatione culpetur, quis dubitat, quin Religioſis, & Deo ſeruientibus inijciat, vel incutiat opprobrium*; at vbi magis, quæſo, ambitionis vitium à Religioſo oſtenditur, quàm per externos fauores dignitates, & officia in Religio-
10 ne procurando? Propterea in noſtra Congregatione ſtatutum eſt, vt procurantes externos fauores, & ſuffragia ad conſequendas dignitates, gradus, vel officia eiuſdem Congregationis, ipſo facto illis indigni reputentur, ac per ſpatium biennij immediatè ſequentis ad eoſdem, vel ſimiles gradus aſſumi nequeant, vt habetur *noſtrarum Conſt. c. 42.*

11 Et in Cõgregatione Caſinen. per duas Bullas Pij V. altera ſub die 7. Aprilis, & altera ſub die 28. eiuſdẽ mẽſis ann. 1571. & demũ diſtrictiùs per aliã Greg. XIII. die 7. April. ann. 1574 quæ incipit *In vnaquaq;* præcipitur Præſidenti, & Definitoribus, nè vllum omninò ad dignitates, Prælaturas, vel officia eiuſdem Congregationis promoueant, ad fauorem cuiuſuis Principis, aut Prælati extra Congregationem. Idem expreſsè præcepit Paulus V. Monachis Congregationis Cæleſtinorum per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno Domini 1616. die 27 Auguſti, & Monachis Congregationis Ciſtercien. Italiæ per Bullã editam anno 1613. die 3. Martij, incipit, *Alias per nos*, & Congregationi S. Saluatoris Canonicorum Regularium per Bullam incipit, *Quoniam nemo*, editam die 23. Septembris 1607. & Congregationi Camaldulen. Clemens VIII. per Bullã incipit, *Ambitioſam honorum*, editam die 3. Septembris anno 1596. Et Fratribus Ordinis Cruciferorum idem Pontifex per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno 1604. die 23 Iulij. Item contra Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo idem Pontifex edidit aliam Bullam anno 1593 die 21. Maij, quæ incipit, *Quoniam nemo*, & Bullam contra Fratres Eremitas S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis, anno Domini 1600. die 23. Decembris, incipit *Ambitioſam honorum*. Item extat alia Bulla Gregorij XIII. incipit *Cum nihil magis*, quam ampliauit Clem. VIII. per Bullam, *Religioſos viros*, & confirmauit, ac roborauit Paulus V. per Bullam incipit, *Admonemur paſtoralis*, editam die 7. Ianuarij 1608. contra Fratres Ordinis Prædicatorũ, qui per mendicatos fauores, & ſuffragia ſibi dignitates, vel Prælaturas &c. procurant. Idem ſtatuit Pius V. cõtra Fratres Minores de Obſeruantia per Bullam incipit, *Paſtoralis officij*, editam anno 1571. die 28. Maij, quam moderatus eſt Gregor. XIII. per aliam Bullam editam ann. 1573. die 8. Septembris, quæ incipit, *Romanus Pontifex*.

QVÆSITVM II.

An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus ordinari non debet.*
2 *Honor etiam à digno cum metu eſt ſuſcipiendus.*
3 *Prælaturam non acceptans Religioſus, contra præceptum ſui Superioris, peccat mortaliter.*
4 *Agnoſcens veriſimiliter ſe cæteris magis idoneum, ſi Prælaturam renunciat, peccat mortaliter.*
5 *Via illicita Prælaturam ſuſcipere fugiens peccat mortaliter.*

1 Videtur primò, quòd electus in Abbatem non teneatur, ſi nolit, Abbatiale onus acceptare; nam Epiſcopus inuitus ordinari non debet, vt in *c. Epiſcopus, diſtinct. 54.* ex quo tex. infertur, quòd nemo ad aliquam dignitatem acceptandam de iure aſtringitur; ergò neq; ipſe Abbas electus, cogi poteſt, Abbatiale onus acceptare, ſi nolit.

2 Secundò, præterea honor etiam à digno cum metu eſt ſuſcipiendus, vt in *c. non eſt, in fine 1. q. 1.* ergò à fortiori, non eſt acceptandus ab eo, qui ſe cognoſcit indignum; ſed nemo eſt honore dignus, niſi à Deo vocetur, vt in *c. in ſcripturis 8. q. 1.* & quia nemo cognoſcere poteſt hanc vocationem, quando ſit à Deo, ergò quiſq; ſe honore indignum reputare debet; ergò &c.

Sed contra eſt, quod habetur in ſupra allegato *c. in ſcripturis, §. & ſicut*, his verbis, *ſi enim Vnigenitus Patris pro explenda vtilitate omnium de ſecreto Patris ad publicum noſtrum egreſſus eſt; nos quid dicturi ſumus, qui ſecretum noſtrum præponimus vtilitati proximorum? quies itaque nobis ex corde appetenda eſt, & tamen pro multorum lucro aliquando*

eſt poſt

eſt poſt ponenda. Ex quibus verbis tex. & ſequentibus, & etiam antecedentibus colligitur, quòd acceptanda eſt dignitas pro ſalute proximorū. Vnde in tribus caſibus Monachus tenetur ſub mortali, electioni de ſe factæ conſentire, & Abbatiam, vel Prælaturam, ad quam electus eſt acceptare.

3 Primò cum ſibi à Superiori ſub pœna ſanctæ obedientiæ iniungitur, argumento tex. *in cap. cum pridem de renunciat.* nec ſuffragatur ei iuſta cauſa non conſentiendi; puta, quòd ſit certus de notabili ſcientiæ defectu, vel alio huiuſmodi, propter quem illud munus ſinè peccato exercere non valet: nam ſi illum Superiori expoſuit, & Superior nihilominus perſiſtit in præcepto, electus tenetur, Prælaturam acceptare; quia ſubditus non ſolùm voluntatis affectum, verùm etiam intellectus iudicium Superioris ditioni ſubijcere debet; ità *Gerſon. Alphab.55.lit. R. & Cordub c.10.q 7.punct. 2. Verſ. quòd talis frater*; quos refert, & ſequitur *Sigiſmund. à Bononia de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub 41. num. 17.*

4 Secundò, tenetur ſub mortali electus, Prælaturam acceptare, quando veriſimiliter agnoſcit, vix adeſſe alium, qui velit, & poſsit Monaſterij neceſſitatibus, ſicut ipſe, ſubuenire, & propterea notabile detrimentum, & periculum Monaſterio imminere, niſi conſentiat, iuxtà tex. in *d. cad. in ſcripturis, & in cap. olim, 8.q.1.*

5 Tertiò, quando aliqua illicita via dictum onus ſuſcipere aufugit: niſi id ſpeciali Spiritus ſancti inſtinctu faceret; ſi autem refugit per viam licitam propter pigritiam, peccat venialiter; ſed ſi propter humilitatem, quia reputat ſe indignum, meretur, vt ait *S. Thom. quodlib. 5. art. 22. & 23. Angel. verb. electio nu. 30. Syln. eod. verb. 1. q. 19. Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. q. 23. art. 31. Sigiſmund. à Bonon. d. dub. 41. à num. 16.*

Ad contraria argumenta reſpondemus, quòd quamuis tex. in *c. Epiſcopus*, probet, quòd inuitus non poteſt cogi, loquitur de eo, qui penitus eſt inuitus; nos verò loquimur non de inuito, ſed vtrùm Monachus electus teneatur acceptare onus Abbatiale, & iam cauſas enumerauimus, propter quas Monachus teneatur, tale onus acceptare.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus, quòd quamuis quiſq; deberet ſe reputare indignum argumento *tex. in c. ante omnia 40. diſtinct.* tamen electus eſt promouendus, vt in *can. is, qui inuitatus 1.q.6.* & cognoſcere poteſt, quòd à Deo ſit vocatus, quando quis à Superiore, vel à Congregatione eſt electus.

QVAESITVM III.

Quibus modis quis tàm Regularis, quàm ſecularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.

SVMMARIVM.

1 *Simoniam incurrit, dans aliquod munus à manu, vel ab obſequio, vel à lingua pro conſequenda aliqua dignitate, vel officio Eccleſiaſtico, etiam ſi alius, electo ſciente, & non contradicente pecuniam dedit nu. 7. limita, vt nu. 8.*

2 *Munus à manu, à lingua, & ab obſequio quid ſit.*

3 *Simonia contrahitur, quando Electores conueniunt, vt alter ſuffragetur vni in vna electione. quia ille, cui ſuffragatur, dabit ſuum votum ſuffraganti in alia.*

4 *Simonia committitur, ſi datur pecunia alicui pro voce obtinenda, etiam quòd eius ſuffragium non eſſet neceſſarium.*

5 *Beneficium aliquod, pro ſuffragio ferendo alicui promittere, ſimonia eſt.*

6 *Dans pecuniam electori, nè ſuffragetur alicui digno, ſimoniam contrahit.*

9 *Aliud eſt, vendere, ſeù emere, aliud, venditioni, ſeu emptioni ex poſt facto aſſentiri.*

10 *Simonia an ſit, Electoribus indignum eligere volentibus pecuniam tradere ne illum eligant, & quid, ſi pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omiſſo indigno, vel minùs digno.*

MVltis modis, tàm Regulares, quàm ſeculares procurando ſibi dignitatem, vel Prælaturam ſimoniam incurrere, in præſenti quæſito demonſtrabitur. Primò, tàm ſecularis Clericus, quàm Regularis Monachus ſimoniam committit, ſi dat
1 temporale aliquod munus, vel à manu, vel à lingua, vel ab obſequio, pro conſequenda Abbatia, Prioratu, Prouincialatu, Generalatu, Vicariatu, Collegiatu, Definitoriatu, ità *Suar. tom. 1. de Religione lib. 4. cap. 54. num. 3.* & habetur *in cap. non ſatis, & in c. mandato de ſimonia, & in cap. 2. §. prioratus de ſtat. Monach. & in c.*
2 *quam pio 1. q. 1. &c.* Munus à manu intelligitur pecunia, *can. ſunt nonnulli 1. q. 1.* Vnde cum quæcunque homines poſsident in terra pecunia dicatur, *can. totum 1. q. 3.* dicendum eſt, per munus à manu intelligi pecuniam, & quidquid pretio æſtimabile electoribus datur. Per munus à lingua intelligitur fauor: vt ſunt humanæ preces, laudes, commendationes, & ſimilia, vt *d. can. ſunt nonnulli.* Per munus denique ab obſequio intelligitur omne obſequium, præſtitum Eccleſiæ collatori, electoribus, vel eorum amicis, *Azor inſtit. moral par. 3. lib. 12. cap. 2 q. 2. Leſſ. de inſt. lib. 2. cap. 35. dub. 20. num. 115. 117. & 118. Suar. de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 38. 39. & 41. per tot. Sigiſmund. à Bonon. de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub. 54. nu. 4.*

Secundò, ſimoniaca eſt illa electio, in qua electores conueniunt, vt alter ſuffragetur vni in vna
3 electione, quia alter ſuffragabitur alteri in alia, ſiue placeat tibi, ſuffragium tuum in hac electione mihi præſtare, & ego tibi dabo meum in alia. Ità *Nauar. in Summa cap. 23. nu. 100. verſ. ſecundò, quòd duplex, Angel. verbo ſimonia 3. num. 3. Syln. ver. ſimonia, q. 13. num. 13. d. 4. Roderic. tom. 3. quæſt. Regul. quæſt. 63. art. 4. Reginald. in prax. lib. 23. nu. 44. Verſ. quintùm eſt.*

Probatur ex *d. can. quàm pio, 1. q. 1.* & ex *Gloſſ.* ibi; Nam, cum quoddam Monaſterium longo tempore caruiſſet Abbate: tandem Monachi ſibi Abbatem de alio Monaſterio pauperrimo elegerunt; ſed ille venire recuſabat, vel Monachi cum non

conce-

concedebant, niſi illi Monachi ſuo pauperrimo Monaſterio, aliqua conferrent; vnde præfati Monochi conſuluerunt Papam, ſi hoc eis liceret, quod penitus prohibet, docens, exemplo Apoſtolorum, neminem ad Religionem, Fidem, vel Eccleſiæ regimen, interuentu munerum, accedere debere; cum ſit ſimoniacum; quia nunquam à Sanctis Patribus talia petita fuerunt; & probatur *in cap. pridem, & c. pactiones de pactis, & c. preterea il 1. de tranſact. & c. tua nos de ſimon.*

Secundò, probatur, quia in iſtis conuentionibus datur ius ſpirituale cum onere, vt fiat aliquid, quaſi pro pretio rei ſpiritualis, vel cauſa mediata eam habendi. Tertiò, probatur ex c. *quæſitum, de rerum permutat.* vbi definitur, quòd ſemper continet ſimoniæ labem datio rei ſpiritualis pro alia ſpirituali, interueniente pacto v.g Beneficium pro Beneficio, votum pro voto. Atque ità etiam tenet *Vega 2.p. Sum. cap. 101. can. 12.* Vndè ſcientes, ſe tuiſſe tali pacto electos tenentur renununciare, vt dicemus inferius.

4 Tertiò, ſimonia etiam committitur, ſi datur pecunia pro voce obtinenda, etiam ſi illa vox non eſſet neceſſaria ad validitatem electionis, c. *Mathęus, & ibi Panorm num. 3. de ſim. Ludouic. Roman. conſ. 317. & alij*. Ratio eſt; quia tunc pecunia acquiritur quid ſpirituale.

5 Quartò, committitur etiam ſimonia, ſi pro ſuffragio ferendo Beneficium aliquod promittatur; v.g. ſi promittatur Prioratus, vel Cellerariatus &c. Electio ſecuta eſt ſimoniaca. Ità *Azor. tom. 3. Inſtit. moral. lib. 12. cap. 7. q 1. verſ. eſt itidem*, & habetur expreſsè *in c. de hoc, de ſimon.*

6 Quintò, ſimonia committitur, ſi quis det pecuniam alteri, ne conſentiat in tali electione, ſeu ne ſuffragetur alicui digno, *Gloſs. in cap. nemo, de ſimon. verbo cales*, & probatur: nam ſimonia committitur, quandocunque ſpirituale committitur, vel omittitur pro comodo temporali. Ità *Panormit. vbi ſupra*; licitum eſt autem, pecuniam offerre, non ſolùm, vt non eligatur indignus; ſed etiam, vt eligatur dignus in communi, in caſu, quo electores eſſent determinati eligere indignum, prætermiſſo digno. Ità *Sot. lib. 9. de iuſt. q. 6. art. 1. ad 2. Valent. tom. 3. diſp. 6. q. 16. puncto 3. col. 13. verſ. quartò ſequitur.* Contra *Bonacin. de ſimon q. 4. punct. 5. num 12.*

Probatur, quia procurare bonum Eccleſiaſticum, licitum eſt, etiam ſi alter propter hoc ſit peccaturus. Imò concedunt *Suar. & Leſſius vbi ſupra*, quòd ſi aliqui electores iniuſtè electionem impedirent, poſſet illis pecunia offerri pro redimenda vexatione Eccleſiæ, cuius plurimùm intereſt, Paſtorem habere.

7 Sextò, committitur ſimonia, ſi alius dedit pecuniam, ſciente illo, cui electio procurabatur, & non contradicente; vnde talis electio eſt ipſo iure nulla, & ſic electus renunciare tenetur. Ità *Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 57. num. 28. Gloſſ. in c. ſicut tuis, verb prębere, de ſimon.* Pariter ſi electoribus promiſſa fuit pecunia ad hoc, vt aliquem eligant, quamuis electus ignoret: tamen ſimoniaca eſt electio, & conſequenter nulla; teneturq; ſic electus, eò ipsò, quòd de ſimonia certioratus fuerit, dignitatem dimittere; dummodo tamen hoc in eius fraudem factum non ſit per *cap. nobis fuit, & cap. ſicut tuis, de ſimon.* & ibi *Panormit. D. Thomas 2.2. q. 100. art. 6. ad 3. Suar. d. cap. 50. num. 35. Reginald. in prax. lib. 23. num. 177. Felin cap. ex inſinuatione num. 4. eodem tit.* Ampliatur, vt electio nulla ſit, ac ſimoniaca cenſeatur, ſi intercesſit pecuniæ ſolutio ad eam faciendam, etiam ignorante electore, & electo, vt ſi v.g. data eſt pecunia alicui conſiliario, & intimo eligentis amico à conſanguineo, vel familiari electi, per tex. *in cap. de Regularibus, de ſimon. Suar. d. cap. 50. num. 40.*

8 Si verò electus ignorauit, pro ſua electione pecuniam ſolui, & ità ſimoniam committi: tamen ob ſuſpicionem, quam habuit, ne committeretur, contradixit; & nunquam cōſenſit, electio eſt firma; & valida, *d. cap. ſicut tuis, de ſimon. Suar. loc. cit. num. 30.* & hoc ſiue is, qui dedit pecuniam, ſit amicus, ſiue inimicus. Nam motiuum aliorum inordinati amoris, vel odij non debent innocenti, & contradicenti obeſſe. Sicut neque ſi iſte electus, adepta dignitate, ratum haberet, quod ſuo nomine geſtum non eſt, pecuniam ſoluendo, propriè ſi-
9 moniam committeret. Quia aliud eſt vendere, ſeu emere, & aliud venditioni, ſeu emptioni ex poſt factæ aſſentiri *l. aliud ff. de reg. iur.* Ità *gloſſ. in d. cap. ſicut tuis, verb. conſenſerint*, & ibi *Panormit. num. vlt.* vbi ſubdit, illum peccare, qui approbat factum damnabile, ac quòd teneatur, beneficium adeptum renunciare, & poſſet etiam per Iudices priuari. *At Leſſius de iuſt. lib. 2. cap. 35. dub. 25. num. 144. Suar. loco cit. num. 31. Reginald. in praxi lib. 23. num. 179.* diſtingunt; quòd, vel electus non conſenſerit in factum alterius, habendo ratam promiſsionem ſimoniacam, vel ſolutionem pecuniæ ab amico factam, ſed tantùm ex amicitia reddat pecuniam, ab eo ipſius amore promiſſam, vel iam ſolutam, ne amicus grauetur: & ſic non committit ſimoniam, nec eſt priuandus; quia illud non eſt, approbare id, quod illicitum eſt: ſed tantùm ſoluere ex amicitia, ne amicus ſui cauſa detrimentum patiatur. Si verò ſoluit pecuniam factum approbando, ſimoniam incurrit, ac tenetur dignitatem, ſeu beneficium renunciare.

20 Septimò non eſt ſimonia, tradere pecuniam electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant. Ità *Sot. de iuſt. lib. 9. q. 6. art. 1. Suar. cap. 22. num. 6. Gregor. à Valentia tom. 3. diſp. 6. q. 16. punct. 3. col. 16. verſ. quartò, Martin. Bonacin. de ſimon. q. 4. punct. 5. num. 12.*

QVÆSITVM IV.

An abſq; ſimonia poſsit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.

SVMMARIVM.

1 *Ius in re beneficijs quis habere dicatur. Item ius ad rem. num. 2.*

3 *Vexationem ab his, qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe*

deſſe valent, pecunia oblata redimere nequit ius in re nondum habens, abſq; ſimonia. Declara vt n.4.

5 *Vexatio, oblata pecunia, redimi poteſt ab iniuſtè vexantibus, qui obeſſe ſolùm, & non prodeſſe valent, etiam ante ius quaſitum, abſq; ſimonia.*

6 *Vexationem à ſubornatoribus electorum redimere, licitum eſt, abſq; ſimonia. Declara, vt num. 7.*

8 *Vexationem iniuſtam patiens ad illam redimendam ſpirituale aliquid tradere, abſq; ſimonia non poteſt.*

PRo huius quæſiti intelligentia notandum, quòd aliud eſt in beneficijs, ſeu dignitatibus habere ius in re, & aliud eſt, habere ius ad rem.
1 Ius in re habet, qui iam eſt confirmatus, ſiue inſtitutus, aut collationem, vel prouiſionem factam acceptauit: licèt nondum in poſſeſsionem miſſus ſit.
2 Ius ad rem habet remotum, qui dignus tali beneficio, vel dignitate eſt: propinquum verò electus, aut præſentatus, ſiue poſtulatus, ſed nondum confirmatus, aut inſtitutus.

Secundò notandum eſt, quòd ad diſcernendum, quomodo, & quando, & cui poſsit dari pecunia pro vexatione redimenda, plurimùm conducit, reſpicere, an perſona, cui detur pecunia, poſsit obeſſe ſolùm, num autem prodeſſe electioni: an verò non obeſſe tantùm, ſed etiam prodeſſe valet; ſiue an habeat votum in electione, vel non habeat. Quæ diſtinctio ſumitur, ex *Caietano* 22.*q*.100.*art*.2. §. *ad hoc dicis*, & approbatur à *Leß. lib. 7. de inſtit. cap. 35. dub.* 18. *num*.108. *& ſeq. Suar. tom.* 1. *de Relig. lib*.4. *cap*. 50. *num*. 22. & alijs; ab illis enim, quamis iniuſta ſit, non licet, pecunia vexationem redimere: ab iſtis autem ſic; quia obtinere ab eo, qui poteſt prodeſſe electioni, vt deſiſtat ab iniuria inferenda, conſequenter eſſet, pretio beneficium ab ipſo obtinere. At obtinere ab eo, qui non habet ſuffragium, & ſic obeſſe tantùm poteſt, vt deſiſtat, non eſt ab eo, quidquam ſpirituale obtinere, ſed ſolùm vexationem redimere.Ità *Aragon.dict.q*.100. *art*. 3. *in ſol. ad* 5. *dict*. 2.

His ità notatis, pro quæſiti ſolutione ſit prima
3 concluſio. Is, qui nondum habet ius in re, nequit, abſque ſimoniæ labe, oblata pecunia, redimere vexationem ab his, qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe poſſunt. Quia dando pecuniam ei, qui prodeſſe poteſt, cenſetur, illum adducere ad non opponendum, quod de iure opponere poſſet, & ad præſtandum conſenſum ſuæ electioni, & ita directè, ac propriè viam ſibi ad dignitatem parare. Hanc communem omnium ſententiam dicit *Leſſ. de iuſt. lib.* 2. *cap*. 35. *dub*. 18. *num*. 106. *Suarez*. *d.cap*.50. *num*. 28. *Bonacin. de ſimon. q*.4 *p*.5. *ſub num*. 4.

4 Quod intelligendum eſt, modò vexator, qui prodeſſe poteſt vexet vt talis, ſeu formaliter, quatenus prodeſſe poteſt, ſeu quatenus habet ius, ſeu poteſtatem ad promouendum in ea re, in qua moleſtiam infert; nam ſi inferret moleſtiam, quam etiam perſona priuata huiuſmodi poteſtatem non habens inferre poſſet, vt infamando, vel ſubornando alios electores, ne votum ſuum ei conferant, non eſſet ſimonia, redimere talem vexationem; quia non emitur electio, ſeu beneficium, aut Prælatura, ſed ceſſatio à moleſtia inferenda; vnde idem eſt, ac ſi vexatio fieret à perſona diſtincta: per accidens enim eſt, quòd in eadem perſonam cadat. Nec obſtat, quòd vexator inde ſumat occaſionem, non ſolùm ceſſandi ab iniuſtè illum moleſtando, ſed etiam ad electionem cooperandi; quia hoc etiam eſt per accidens reſpectu redimentis iniquam vexationem, qui iure ſuo vtitur, & vexationem ſolùm remouere intendit, præuia pecunia; intentio autem diſtinguit actiones, & maleficia. Atq; ità docent *Leſſ. Suarez, & Bonacin. locis citatis*. Sit ſecunda concluſio.

5 Non eſt ſimonia, redimere, oblata pecunia, vexationem ab iniuſtè vexantibus, etiam antequam in re ius acquiſitum ſit, ſi tales obeſſe tantùm poſſunt, & non prodeſſe; v.g. ſi quis iniuſtè me infamaret, vel in carcerem truderet, ne ad Capitulum accederem, vel detineret aliquem electorem, ne mihi ſuffragaretur. Ità *Sotus lib* 9. *de iuſt. quæſt*.6. *artic*. 1. *ad quintum*, *Leſsius dicto dub*. 18. *num*. 108. *Suar. tom*. 1. *de Relig. lib*. 4. *cap*. 50. *num*.23. qui teſtatur de communi; *Ledeſma* 2. *part. Summ. tract*. 12. *concluſ*. 29. *Aragon. loc. cit. dicto* 2. *Bonacin. d.p*.5. *Gomeſ. in Reg. de annal. q*. 2.*col*.3. *verſ. & ſic videmus*, *Anton. Auguſt. in Repertor. de timor. connent. num*.4. *Rebuff. in prax. benefic. tit. de ſim. in renunciat. num*.18. *cum ſeqq. Redoan de ſimon.p*.2. *cap*.31. *num*. 48. *& p*.3 *cap*.2.*num*.5. *Menoch. conſ*. 67. *num*. 17.*cum ſeq. Caued. ad Decretal. collect*.164. *num*.1. *Guttier. quæſt. canonic. lib*. 2. *cap*. 23.*nu*. 37. *cum ſeqq D. Auguſt. Barboſ. in collect. ad cap. Matthæus num* 4. *de ſimon. Rota in Lunen. Sarzanen. confidentia* 9. *Iunij* 1600. *coram Pamphilio, quæ eſt deciſ*. 135. *num*. 4. *poſt conſ. Farinac. lib*. 1. & alij plures apud *Cened. & D. Auguſt. Barboſ. locis cit.* Ratio eſt, quia redimere ſe hoc pacto à tali vexatione, intrinſecè malum non eſt; licet enim vnicuiq; ſuum ius, & famam tueri, & iniuſtas vexationes propulſare; neq; hoc eſt directè ſibi aditum ad dignitatem parare, ſed iniquæ alterius machinationi obſtare: datur enim pretium pro ceſſatione nocumenti. Sit tertia concluſio.

6 Licitum eſt, pecunia redimere vexationem, qua quis non elector, precibus, vel muneribus electores conatur corrumpere; ſeu licitum eſt, redimere vexationem à ſubornatoribus electorum. Ità *Suar. loco cit. num*.25. *Leß. loc. cit. num*. 109. *Valent*. 2.2. *diſp*. 6. *q*.16. *punct*. 3. *Filiuc. moral. quæſt. tract*. 45. *cap*. 11.*q*. 3. *ad finem*, *Bonacin. d.punct*. 5. *num*. 6. & alij contra *Sotum*, vbi ſupra; *Aragon. loc. cit. d*.3. Quia licèt is, qui precibus, vel muneribus corrumpit ſuffragatores in aliquem inclinantes, non faciat illi iniuriam, adeo, vt ad reſtitutionē teneatur, tamen affert ei graue nocumentum abſq; iuſta cauſa; ergò poterit ei aliquid offerri, vt à tali nocumento deſiſtat, maximè, cum illa ceſſatio non ſit aliquid ſpirituale, nec viam ad ſpirituale paret.

7 Supradicta concluſio declaratur primo, vt procedat, quādo pecunia traditur illi, qui obeſſe tantū poteſt; quia ſi traderetur ei, qui non obeſſe ſolùm, ſed etiam prodeſſe valet in tali materia: vt ſi habeat poteſtatem ad eligendum, vel prouidendum de Prælatura, vel beneficio, vtique ſimonia eſſet illi pecuniam ad redimēdam vexationem tradere:

vt patet

vt patet ex dictis in prima concluſione; quod intellige iuxta declarationem ibidem. Secundò declaratur, vt procedat, quando pecunia traditur ſolùm ad remouendā vexationē iniuſtam; Secùs enim dicendum eſſet, ſi pecunia ſolueretur, vt iniquus vexator nō ſolùm deſiſtat à vexatione, ſed etiam vt cooperetur, & faueat electioni eius; qui pecuniam tradit, aut alterius, quem ipſe intendit; in hoc enim caſu non modò redimitur vexatio, ſed emitur etiam electio. Ità *Suarez, Filiuc. & Bonaciu. locis cit.*

8 Aduertendum autem, quòd ſi patiens vexationem iniuſtam non temporale quid ad illam rediemendam, ſed ſpirituale traderet, vtique ſimonia committeretur; vt ſi electus ad Generalatum, vel Prouincialatum, ſibi iniuſtè moleſtiam inferentibus, vt deſiſterent, Abbatiam, Prioratum, vel aliud huiuſmodi beneficium Regulare aut aliam rē ſpiritualem offerat. Quia dat ſpirituale pro tēporali; iniuſta enim vexatio temporale impedimentum eſt, & ideò redimi non poteſt ſe ſpirituali; tum etiam, quia moleſtiam inferens tunc ſimoniacus eſt, non quia vendit vexationis ceſſationem, ſed quia rem ſpiritualē pro illa emit. Tum etiam quia dignitas, vel beneficium non ſimpliciter datur, nec accipitur, ſed cum pacto, & conditione iniqua. Ità *Suarez d. cap. 50. ſub num. 14. verſ. Vnde obiter colliges. Bonacina d. punct. 5. num. 2.*

QVÆSITVM V.

In quas poenas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

SVMMARIVM.

1 *Omnis electio, prouiſio, nominatio, & confirmatio ſimoniacè facta eſt ipſo iure nulla.*
2 *Etiam, ſi ſimonia eſſet occulta.*
3 *Siue ſimonia ſit commiſſa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, ſiuè ab alijs, etiam ipſo neſciente.*
4 *Simoniacè Abbatias aſſequentes, tenentur in conſcientia eas renunciare, aliàs abſolui nequeunt, & inhabiles redduntur ad alias dignitates in poſterum obtinendas num. 5.*
6 *An prædicta inhabilitas incurratur, ante Iudicis ſententiam declaratoriam.*
7 *Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Eccleſiaſtica promoti, ſunt excommunicati ipſo facto excommunicatione maiori.*
8 *Simonia punibilis non cadit in ignorantem.*
9 *Accuſator nullus auditur in crimine ſimoniæ, niſi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis ſe ſubſcripſerit.*
10 *Simonia eſt plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea.*
11 *Probatio quælibet non ſufficit, ſed requiritur exactiſſima, quando ad priuationem inſtituitur actio.*
12 *Simonia an coniecturis, & præſumptionibus probetur.*
13 *Socius criminis non admittitur ad ſimoniam probandam, ad effectum priuationis.*
14 *Simoniæ crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiam ſi ciuiliter agatur.*

1 Omnis electio, prouiſio, nominatio, & confirmatio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla, antè omnem Iudicis ſententiam, etiam declaratoriam, nullumque ius, vel effectum ſic electo confert; imò tenetur in conſcientia Prælaturam renunciare: nec poteſt abſolui, priuſquam renunciet per tex. *in Extrauag. cum deteſtabile de ſimon. D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6 ad 3. Oſtienſ. in cap. bonæ memoriæ il. 2. §. electionem col. 2. vbi etiam Bellam. num. 4. de elect. Azor inſtit. mor. p. 3. lib. 12. cap. 20. q. 8. Rebuff. in praxi tit. de ſimon. in reſignat. num. 7. & ſeqq. Leſſ. lib. 2. de iuſtit. cap. 35 dub. 25. num. 157. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 57. nu. 10. & 25. & alij apud Sigiſmund. à Bonon. de elect. & poteſt. Prælat. Reg. dub. 58. num. 8.* qui teſtatur de communiſsima; *Rota deciſ. 516. num. 1. coram Seraph.* Quod procedit etiam ſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum vno ſolo, *c. nobis, & ibi Panormit. num. 2. de ſimonia, Rota loco proximè cit.* etiam ſi ſi-
2 monia eſſet occulta per *tex. in c. Matthæus, de ſimon.* qui de ſecreta loquitur, & expreſsiùs in dicta Extrauaganti ibi, *& eorum quemlibet tàm manifeſtum, quàm occultum*, quod confirmant *Rebuff. num. 12. Suar. d. cap. 57. num. 27. & alij apud Sigiſ-*
3 *mund. loc. cit.* Et hoc, ſiue ſimonia ſit commiſſa ab eodem, qui dignitatem obtinuit, ſiue ab alijs, ipſo etiam neſciente. Quæ omnia procedunt in ſimonia cōmiſſa in quibuſuis beneficijs, dignitatibus, perſonatibus, aut officijs Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quæ per electionem, poſtulationem, prouiſionem, aut quamcumque aliam canonicam diſpoſitionem aſſequuntur per *d. Extrauag. cum deteſtabile de ſimon.* ibi. *Per electiones verò, poſtulationes, confirmationes, prouiſiones, ſeu quaſuis alias diſpoſitiones, quas ſimoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò careant, in Eccleſijs, Monaſterijs, dignitatibus, perſonatibus, officijs Eccleſiaſticis, & quibuſuis beneficijs &c.* Igitur Abbates, & Prælati, qui
4 ſimoniacè Abbatias, Prælaturas, & dignitates aſſequuntur, nullum ius per huiuſmodi prouiſionē acquirunt, ſed tenentur in conſcientia Abbatias renunciare, ante quam renunciationem nullo modo abſolui poſſunt. Ità *Sorb. in annot. ad Comped. priuil. Mendic. tit. de ſimon. verſ. 2. notandum Roder. quæſt. reg. tom. 1. q. 20. art. 13. in princip. Leß. d. dub. 25. num. 157. Suar. cap. 57. num. 47.* & alij apud eum, *Sigiſmund. à Bonon. dub. 58 num. 18.*

5 Is, qui ſimoniacè Abbatiam adeptus eſt, redditur ipſo iure inhabilis ad quaſcumq; alias dignitates obtinendas, per Bullam Pij V. quæ incipit *cum primùm*, quam refert *Cherubinus tom. 2. Bullary conſtitutione eius. 5. vbi §. 8.* ſic habetur. *Qui dignitates Eccleſiaſticas ſimoniacè acquiſierit, illis ſit ipſo iure priuatus, & in futurum inhabilis ad*
6 *eas, & quaſcunq; alias obtinendas.* Dubium eſt autem, an hæc inhabilitas incurratur ante Iudicis ſententiam declaratoriam. *Azor inſtit. mor. p. 3. lib. 12. c. 21. q. vlt.* tenet, quòd ſic. *Suar.* autem *d. lib. 4. cap. 58. nu. 10.* ait, quòd licèt de rigore iuris ità procedat, tamen concludit cum *Nauar. lib. 5. conſil. 92. de ſimon.* illam pœnam quoad hoc vſu receptam non eſſe, & ideo Iudicis ſententiam condemnatoriam fore expectandam, idem videtur tenere *Garc. de benefic.*

beneſic. p. 8. cap. 1. nu. 73. Lauren. de Pierin. tom. 1. Religioſi q. 1. c. 31, §. 9. diſt. 20. verſ. dubitat Sigiſmund. à Bzuon. de elect. & poteſt. Prælat. Regul. p. 2, 7 *cap 1. dub. 18. num. 7.* Eſt etiam excommunicatus ipſo facto excommunicatione maiori, cuius abſolutio eſt Pontifici reſeruata per *d. Extrauag.* cũ deteſtabile, de ſimonia, in qua ità habetur. *Statuentes prætereà, quòd vniuerſi, & ſinguli etiam præmiſſis dignitatibus præditi, qui quomodòlibet dando, vel accipiendo ſimoniam commiſerint, ſeu procurauerint, ſententiam excommunicationis incurrant; à qua niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente nõ poſſint abſolui, præterquàm in mortis articulo conſtituti.* Et fuit confirmata per Bullam Pij V. citatam. Ità etiam quoad Abbatias, & alias dignitates, ac Prælaturas, Regulares, cenſent *Suar. d. c. 57. num. 47. Caiet. in Sum. verb. excommunicatio, cap. 72. Rod. d. art 13. Armill. verbo excommunicatio num. 59. Reginald. d. lib. 23. num. 182.* Quam tamen excommunicationem non incurrit, qui acquirit beneficium per ſimoniam verè realem, ignoranter tamẽ, 8 ſimonia enim punibilis non cadit in ignorantem *cap. nobis de ſimon. Sarnen. ad reg. de immunit. q. 12. verſ. & iſta, quæ dicta fuerunt, Nauar. conſ. 60. nu. 2. tit. de ſimon. Pariſ. de confidentia q. 24. num. 44.* vbi teſtatur de communi *Rot. deciſ. 166. num. 2. circa med. part. 2. Recent.*

9 Hic autem notandum primò, quòd in crimine ſimoniæ nullus accuſator auditur, niſi ad pœnam talionis ſe ſubſcripſerit, *cap. licèt nullus de ſimon. cap. dudum il 2. verſ. & ideò, de elect.* vel ſaltem ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis, iuxta *cap. ſuper his, de accuſat. Creſcent. deciſ. 159. in manuſcript.* quam refert *Farinac. poſt conſil. 75. lib. 1. deciſ. vlt. idem Farinac. d. conſil. 75. num. 23.*

10 Secundò notandum, quòd quando agitur ad effectum priuandi aliquem Abbatia, Prælatura, vel beneficio propter ſimoniam, illa debet plenè, & euidenter probari. *Gloſſ. in cap. veniens il 1. in verb. illorum, vbi etiam Panormit. num. 4. de teſtib.* quam *gloſſ.* eſſe communiter approbatam teſtatur *Alciat. conſ. 2. num. 40. & 41. lib. 1. tom 1. Seraphin.* 11 *deciſ. 1029. num. 1.* quia quando ad priuationem inſtituitur actio, non ſufficit qualiſcumque, ſed requiritur exactiſſima probatio, etiam ſi ciuiliter agatur, *Gloſſ. & Panormit. & Alciat. locis cit. Decius in d. cap. veniens num. 8. Natta conſ. 29. num. 15. verſ. quia reſpondetur, lib. 2. Rota in Tullen. prætenſæ ſimoniæ 21. Aprilis 1597. coram Orano, & in Imolen. confidentiæ 24. February 1592. coram Pamphilio.* quas deciſiones refert *Farinac poſt d. conſ. 75. num. 106. & 108.* Vnde licèt ad ſimoniam probandam 12 coniecturæ, ac præſumptiones, & indicia admittantur, cum ſit de numero eorum delictorum, quæ occultè patrari ſolent, & ideò difficilis probationis, *Gomeſ. in regul. de triennal. q. 18. verſ. ſed etiam. Menoch. de arbitr. Iud. lib. 2. centur. 2. caſu 116. nu. 12. & conſ. 67. num. 7. Maſcard. de probat. concluſ. 1304. D. Auguſtinus Barboſa in Collect. ad cap. ſi dominus, num. 2. de ſimon.* Tamen huiuſmodi coniecturæ, & præſumptiones debent eſſe euidentes, & claræ, ac ſimoniam neceſſariò concludentes, adeò vt nihil aliud importare poſsint. *Felin. in cap. ſuper his, nu. 12. de accuſat. Natta conſil. 299. num. 13. Verall. deciſ. 202. part. 1. Alex. de Neuo. conſ. 64. nu. 4. Iul. Clar. §. Simonia in fine, Farinac. d. conſ. 75. num. 26. Seraphin. d. deciſ. 1029. num. 2.*

13 Tertiò notandum eſt, quòd ad ſimoniæ crimen probandum ad eundem effectum priuationis non admittitur ſocius criminis. *cap. ſicut de teſtib. Alexand. de Neuo d. conſ. 64. num. 4. Fab. deciſ. 47. lib. 2. gloſſ. in d. c. veniens, verb. confeſſo. Alciat. d. conſ. 2. nu. 3. & 4. Seraphin. d deciſ. 1029. nu. 4.*

14 Sicut nec etiam admittuntur teſtes de fama deponentes, etiam ſi ciuiliter agatur. *Gloſſ. in d. cap. veniens, & ibi Panormit. num. 8. & Dec. num. 12. de teſtib. idem Dec. conſ. 310. circa fin. Clarus d. §. ſimonia in fine Gabriel. concluſ. 1. de probat. num. 12. Put. deciſ. 171. in fine lib. 7. Seraph. loco cit. num. 6.* In materia ſimoniæ ex quibus probetur, quæ probatio ſit neceſſaria, & quando pacta illicita illam inducant. Latiſsimè *Farinac. d. conſ. 75. lib. 1.* vbi plures deciſiones adducit, videatur etiam *Maſcar. de probat. concluſ. 1405. & Seraph. d. deciſ. 1029.*

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur.
Quæſ. 2. In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.
Quæſ. 3. Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant.
Quæſ. 4. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.
Quæſ. 5. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus.
Quæſ. 6. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſſit.
Quæſ. 7. Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſſint.
Quæſ. 8. Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.
Quæſ. 9. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.
Quæſ. 10. Vtrùm Abbates poſsint benedictionem à quocumque Epiſcopo ſuſcipere.

Quæſ. 11. Vtrùm Abbates Regulares poſsint alios Abbates benedicere.
Quæſ. 12. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.
Quæſ. 13. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iiſdẽ priuilegijs, quibus fruuntur benedicti.
Quæſ. 14. De ritu benedicendi Abbates.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio quid ſit.*
2 *Benedictio quid ſit.*
3 *Abbates non conſecrari, ſed benedici dicuntur.*
4 *Character per benedictionem non imprimitur.*
5 *Benedictio Abbatibus cur detur.*
6 *Benedictio largò modo aliquando dicitur conſecratio.*

QVæſtio eſt de ſolo nomine, ideo paucis re-
ſoluenda eſt, præmiſſa differentia inter con-
1 ſecrationem, & benedictionem; quòd conſecra-
tio propriè dicta, eſt ſacra Chriſmatis vnctio, ex
2 *Azor. 1.p. inſtit. moral. lib. 12. cap. 20. q. 2.* bene-
dictio verò eſt ſacramentale quoddam, quo omnia
felicia, & bona à Deo precantur, iuxtà illud *Pſal. 3.
Super populum tuum benedictio tua.* Ex quibus pa-
tet diſcrimen inter conſecrationem, & benedictio-
3 nem. Vnde dicendum eſt, Abbatem propriè bene-
dici, non autem conſecrari; quia in ea functione
nulla interuenit Chriſmatis vnctio, ſed tantùm
quædam precationis forma, manu Epiſcopi ſuper
Abbatem impoſita, adhibetur, *can. manus 1. q. 1.
can. quoniam 69. diſt. cap. cum contingat, extr. de
ætat. & qualit.* & videre eſt in *Pontif. Rom. Clē. VIII.*
hoc manifeſtum eſt apud omnes Doctores, qui fa-
4 tentur, per benedictionem Abbatibus, neq; ordi-
nem, neq; characterem conferri, (vt dicetur in
quæſito ſequenti,) quemadmodum cōfertur Epiſ-
copis per ſacram vnctionem. Dices, ad quid ergò
datur benedictio Abbatibus? Reſpondeo cum *Ol-
drad. conſ. 14. per tot.* ad hoc, vt conferat Abbati
5 exercitium eorum, quæ ſunt veluti actus ordi-
nis, nec non Paſtoralis, & Mitræ, aliorumq; Pon-
tificalium inſignium: dummodo ex priuilegio tale
exercitium non habeant, vt ſunt hodie omnes ferè
Abbates Regulares, qui non ſunt perpetui, ſed ad
tempus, quibus partim directè, partim per com-
municationem conceſſum eſt, poſſe omnia facere,
ac ſi eſſent benedicti, licèt benedictionem non re-
ceperint. Inuenitur tamen frequenter apud Doc-
tores benedictio, & conſecratio Abbatis; præci-
puè apud *Oldrad. loc. cit. num. 4. & Felin. in c. in-
ter Monaſterium in princ. de re iudic.* non quia pro-
6 priè conſecrentur, ſed quia eorum benedictio ſtat
largo modo (vt dicunt citati Auctores) loco con-
ſecrationis: & impropriè ab illis ſumitur conſe-
cratio pro benedictione; ità etiam aduertit *Azor.
inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 2.*

QVÆSITVM II.

In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab eà differat.

SVMMARIVM.

1 *Prima differentia inter Epiſcopi conſecrationem, & Abbatis benedictionem.*
2 *Differentiæ in celebratione miſſæ pro vtraq; actione.*
3 *Differentiæ in fine vtriuſque Miſſæ.*
4 *Benedictio Abbatis, & Epiſcopi conſecratio conueniunt ſimul in præcedentibus.*
5 *Quæ ſint præſtanda in actu vtriuſque actionis ante miſſam, mandatum, iuramentum, & examen.*
6 *Miſſæ principium, ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad miſſam in benedictione Abbatis, & conſecratione Epiſcopi.*
7 *Præſtanda in fine miſſæ vtriuſq; actionis.*
8 *Dies, in qua vtraque actio fieri debet.*

HArum cæremoniarum conuenientia, ac dif-
ferentia ex Pontificali Romano facilè elici
poterit, ex quo illas colligere, atque in hunc re-
ferre locum viſum fuit: ac primò in quibus diffe-
rant, ſecundò in quibus conueniant.
1 Primò igitur differunt. Nam ex eo, quia Epiſ-
copus conſecratur, in capite, & manibus perun-
gitur, eodemq; tempore, quo conſecratur, tra-
duntur ei baculus, & anulus, ac liber Euange-
liorum cum nonnullis alijs cæremonijs quæ in Ab-
batis benedictione non fiunt; cum enim ipſe be-
nedicatur, non autem conſecretur: propterea
in eius examine minora, atq; ab Epiſcopi exami-
ne diuerſa continentur. Si eſt electus Abbas Re-
gularis, Monaſticum indutus habitum, profeſ-
ſionem, ſi antea eam non fecerat, emittit: Et ante
Litanias dicuntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales,
qui in Epiſcopi conſecratione omittuntur.
2 Secundò differunt in eo, quia Epiſcopus conſe-
cratus celebrans proſequitur miſſam cum conſe-
crante, cum dicitur Canon, ſtans in Altari; at Ab-
bas in ſcabello flexis genibus legit miſſam, non
tamen profert verba conſecrationis, nec commu-
nicat ſub vtraq; ſpecie, ſed de Corpore Chriſti
tantùm. Epiſcopus conſecratus poſt communio-
nem proſequitur miſſam in cornu Euangelij; At
Abbas non proſequitur.
3 Tertiò diſcrepant in eo, quòd Abbas introni-
zatus recipit Monachos ad oſculum oris: Epiſco-
pus autem Canonicos ad id non recipit.
Vltimò differunt; nam Epiſcopus conſecratus
ter per ſingulas vices vocem eleuando ait, *ad mul-
tos annos*, Abbas autem ſemel tantùm.
4 Conueniunt autem in primis; quòd tàm Epiſco-
pi conſecratio, quàm Abbatis benedictio requi-
rit, vt præcedenti die, tàm Pontifex conſecraturus,
ſiue benedicturus, quàm electus conſecrandus,
ſiue benedicendus ieiunent. Pro vtraq; functione
in Eccleſia duæ Cappellæ præparandæ ſunt, item
duæ credentiæ pro vtraq; parte, paramenta Ponti-
ficalia pro Pontifice, faldiſtorium, Pontificalia
pariter, & inſuper pluuiale pro electo; & ſcabel-
la pro

lis pro electo , & aſsiſtentibus : in vtraque actione aſſiſtentes eum paramentis neceſſarij ſunt in conſecratione duo Epiſcopi , in benedictione duo Abbates .

5 Secundò conueniunt in eo; nam in vtraq; actione ſenior aſsiſtentium petit Pontificem , in illa , vt electum conſecret, in hac,vt benedicat ; in vtraq; legitur mandatum Apoſtolicum de prouiſione electi, vterq; electus poſt profeſsionem iuramentum præſtat; vterq; electus examinatur, licèt diuerſimodè .

6 Tertiò conueniunt, nam in vtraq; actione poſt examen,ante conſecrationem, vel benedictionem, Pontifex celebrãs facit confeſsionem cum electo; in vtraq; electus accipit paramenta Pontificalia in minori Cappella , ſibi parata ; vtrobiq; dum Pontifex in Altari procedet ad Miſſam , electus cum ſuis aſsiſtentibus in ſua Cappella eodẽ modo procedit vſq;ad Alleluia,vel vltimũ verſum incluſiuè.

Quartò conueniunt, nam in vtraq; actione electo proſtrato à ſiniſtris Pontificis dicuntur Litaniæ ; ſed in benedictione Abbatis etiam adduntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales dicendi ante Litanias . In Epiſcopi conſecratione proceditur ad Miſſam vſq; ad Offertorium . Sic peracta benedictione eodem modo proceditur in vtraque ; eodem modo intortitia , panes , & vinum offeruntur; in vtraq;eodem modo proceditur poſt offertorium ad Miſſam , licèt cum aliquo diſcrimine ; in vtraque datur à Pontifice pax electo ; & ab ei aſsiſtentibus, vtrobique imponuntur electo Mitra , & Chirothecæ ; vtrobique intronizatur electus , ducitur per Eccleſiam, & populo benedictionem elargitur; in vtraq; electus in fine miſſæ ſolemniter populo benedicit ; vtrobique dicitur , *ad multos annos* ; & in fine conſecratus , ſiue benedictus gratias reddit Pontifici , & aſsiſtentibus .

8 In eo autem partim diſcrepant , & partim conueniunt : quòd tàm conſecratio Epiſcopi, quàm Abbatis benedictio die Dominico , vel feſtiuo fieri debet , ſed Epiſcopi conſecratio regulariter die tantùm Dominico facienda eſt : *can. qui in aliquo , 51. diſt.* vt autem fiat qualibet die feſtiua præter Dominicam , opus eſt ſpeciali Summi Pontificis indulto , vt videre eſt in *Pontificali Romano*, eo *tit. de conſecrat. electi in Epiſcop. in princ.* Abbatis autem benedictio qualibet die feſtiua abſque limitatione fieri poteſt , vt inferiùs videbitur .

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant ?

SVMMARIVM.

1 *Abbates neceſſariò benedicendos eſſe arguitur .*

2 *Epiſcopus electus , & confirmatus ante conſecrationem habet ea , quæ ſunt iuriſdictionis , non autem ea , quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis .*

3 *Benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad hoc , vt poſsit actus Ordinis exercere.*

4 *Si Epiſcopus tertiò humiliter requiſitus Abbates benedicere renuerit , poſſunt ipſi Abbates , ea , quæ ad ſuum munus ſpectant exercere.*

5 *Benedictio non traditur propter officium temporale ,*

6 *Benedictio Abbatis an à Chriſto Domino ſit inſtituta.*

7 *Benedictio Abbatis non eſt de eſſentia ad hoc , vt Abbates ea , quæ ſunt Ordinis exercere poſsint.*

8 *Abbas ſine benedictione poteſt ea, quæ ſunt ſui Officij*

1 VIdetur , quòd Abbates neceſſariò ſint benedicendi , ad hoc , vt Ordinis poteſtatem acquirant . Nam *in cap. quoniam. 69. diſtit. & in cap. cum contingat de ætat. & qualit.* dicitur , quòd Abbates poſsint in proprio Monaſterio Lectores ordinare , ſi eiſdem manus impoſitio facta noſcatur ab Epiſcopo ; illa autem manus impoſitio , vt *gloſ. ibi* aduertit , aliud non eſt ; niſi benedictio ; ergò ad hoc , vt Abbates Ordinis poteſtatem acquirant , neceſſariò erunt benedicendi , aliàs non poterunt , Monachos ſuos benedicere , nec ordinare; ergò ſicut Epiſcopi per conſecrationem acquirunt Ordinis poteſtatem , *cap. tranſmiſſam* , & *ibi gloſ. fin. antè med. de elect.* ità Abbates per benedictionem .

2 Confirmàtur . Nàm ſicùt Epiſcopus electus , & confirmatus ante conſecrationem habet ea , quæ ſunt iuriſdictionis , *d. cap. tranſmiſſam, cap. qualiter de elect. cap inter corporalia de translat. Epiſcop.* non tamen ea, quæ ſunt Ordinis ; ità Abbas electus,& confirmatus poteſt, iuriſdictionis actus exercere : quod ſupra *in diſput. de confirmatione* Abbatum probauimus; tamen benedicere , vel ordinare, qui ſunt veluti actus Ordinis , non poteſt niſi ſit benedictus , vt ſupponitur *in d. can quoniam* , & *d cap. cum contingat* , & tradit *gloſ.* & *Panormit. in cap. 1. de ſuppl. neglig. Prælat. 2. col.* & *Syln. Verbo Abbas num. 4.*

3 Nihilominus contrarium dicendum eſt, nempe, illam benedictionem non eſſe ſimpliciter neceſſariam Abbati , ad hoc vt actus Ordinis exercere poſsit : quod probatur per *d. cap. 1. de ſuppl neglig. Prælat.* vbi *Alexander Tertius* conceſsit Ciſtercienſibus , *Vt ſi Epiſcopus tertiò, cum humilitate , ac deuotione, ſicut conuenit , requiſitus , Abbates benedicere renuerit : liceat Abbatibus , proprios Monachos benedicere, & alia , quæ ad hoc officium pertinent, exercere .* Ergò hæc benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad acquirendam poteſtatem Ordinis ; ſi enim fuiſſet ſimpliciter neceſſaria, Summus Pontifex in negligentiam , vel contumaciam Epiſcopi Diœceſani tradidiſſet Abbatibus facultatem, eligendi potius quem maluiſſent Epiſcopum, qui illis hoc benedictionis munus impenderet , quàm abſque benedictione , exercendi omnia , quæ ad eorum officium pertinere noſcuntur .

4 (printed beside "ſibus , Vt ſi Epiſcopus")

Præterea Abbates non perpetui , licet non benedicantur, eo quòd benedictio eſt etiam quaſi perpetua , & indelebilis, nec repeti poteſt , & ideo non traditur propter officium temporale , prout

5 ſtatutum eſt ab Eugenio Quarto in priuilegio Ciſtercienſibus in Hiſpania conceſſo ; tamen gaudent omnibus prærogatiuis , & indultis , quibus frui,& gaudere poſſunt Abbates benedicti ; vt infra videbimus.

6 Inſuper hæc benedictio non imprimit characterem, neq; eſt à Chriſto Domino inſtituta ; ſiaut ad

talem poteſtatem acquirendam ſimpliciter neceſ-
5 ſaria putanda ſit. Patet igitur, quod hæc benedi-
ctio non eſt de eſſentia, nec eſt ſimpliciter neceſſa-
ria, ad hoc, vt Abbates ea, quæ ſunt Ordinis,
exercere poſsint; nam poteſtatem, exercendi actus
Ordinis, conſequuntur ex priuilegio generali cō-
ceſſo Abbatibus benedictis *in d. c. quoniam, & in d.
c. cum contingat*, quod per Summos Pontifices ex-
tenſum fuit ad Abbates non benedictos; non au-
tem per benedictionem, vt videtur tenere *Panorm.
in d. cap. 1. col. 3. de ſuppl. neglig. Prælat. Card.* ex-
preſsè *in clem. attendentes §. ſtatuimus q. 5.* & *ſeq.
de ſtat. Monach.* dicens, Abbatem, etiam ſinè bene-
dictione poſse ea, quæ ſunt ſui officij: per *d. cap. 1.*
& quòd hæc benedictio ſit potius de ſolemnitate,
& ad bene eſse, quàm de ſubſtantia, quem ſequi-
tur *Imola ibi col. 8.* itâ etiam *Feliu. in cap. cum te
col. 6. num. 7. de reſcript. & in cap. inter Monaſte-
rium col. 2. num. 2. de ſent. & re iudic.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.

SVMMARIVM.

1 *Character quid ſit.*
2 *Benedictio Abbatis eſt quædam Orationum ſolemnitas.*
3 *Per benedictionem in Abbatibus non imprimitur character.*
4 *Cardinales Præsbyteri conferunt Ordines minores.*
5 *Benedictio non poteſt dici abſolutè conſecratio.*

1 VIdetur quòd ſic; & primò, quia character eſt
ſignaculum quoddam, quo aliquid inſigni-
tur, vt ordinatum in aliquem finem, ex *Sancto Tho-
ma 3. p. q. 63. ar. 3.* ſed per benedictionem Abbati-
bus imprimitur huiuſmodi ſignum: ergo benedi-
ctio Abbati imprimit characterem: Minor patet;
nam antequam Abbas benedicatur, non habet hāc
poteſtatem ſpiritualem ordinatam ad diuinum cul
tum, quam poſtea ſortitur per benedictionem, ergò
in benedictione imprimitur hæc poteſtas, ac per
conſequens character.

Secūdò probatur ex *Felin. in c. inter Monaſt. n. 2.
de re iudic.* vbi ex mēte *Oſtiē.* ait benedictionē Ab-
batibus Ciſtercieñ. eſſe quaſi conſecrationem, vt
refert *Illuſtriſſ. Card. Tuſcus Practic. Conc. Iur. lit. A.
concl. 18.* ſed per conſecrationem imprimitur cha-
racter ex *Innoc.* & *Panor. in c. meminimus de accu-
ſat.* ergò per benedictionem imprimitur character.

Contraria tamen ſententia cōmunis eſt, per be-
nedictionem in Abbatibus non conferri Ordinem,
2 nec imprimi characterem, ſed eſſe tantùm quam-
dam orationum ſolemnitatem. Itâ *Oldrad. conſ.
84. per totum, Felin. d. cap. inter Monaſterium loco
cit. & in cap. cum te nu. 7. col. 6. de reſcript. gloſſ.* &
*Card. in clem. attendentes §. ſtatuimus q. 5. & ſeq.
de ſtat. Monach. vbi Ioan de Imol. col. 8. & communi-
ter ſcribentes, Archidiac. in c. quoniam 69. diſt. &
in c. manus 1. q. 1. Nauar conſ. de Sacram. nō iter Azor.
inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 10. q. 4. Franc. Marc. in
ſuis deciſ. q. 1086. vbi Innoc. & Panorm. & alios cit.*
atque communiter omnes.

3 Ideo dicendum eſt, per benedictionem in Ab-
batibus non imprimi characterem: ſed tantùm
tradi quoddam exercitium collationis Ordinum
Minorum, Baculi Paſtoralis, & Mitræ, vt bene *Ol-
drad. loc. cit.* vnde talis benedictio fertur potiùs ad
ſolemnitatem, & conſuetudinem, quàm ad ſub-
ſtantialia, vt ſupra probauimus.

3 Ad argumenta in contrarium reſpondendo, ad
primum dico, Abbatem ante benedictionem habe-
re hanc poteſtatem, ſed non exercitium illius po-
teſtatis Quinimmo, etiā nulla habita benedictio-
ne, poteſt Abbas Mitra, Baculo, & alijs Pontifica-
libus vti (vt in ſequenti Quæſ. num. 4. dicemus,)
cum illa concedantur potiùs ad decorem, quàm vt
aliquid Ordinis denotent, ſecundum *Ioan. Andr. in
cap. vt Apoſtolicæ de priuil. in 6.* vbi exemplificat
4 de Cardinalibus Presbyteris, qui ex priuilegio cō-
ferunt Ordines minores.

Ad ſecundum Reſpondeo, admiſſo hoc, quòd
benedictio ſit quaſi conſecratio, nō tamen eſt abſo-
5 lutè conſecratio, vltra quòd idem *Felin. in dicto
cap. meminimus num. 3.* ait, licèt benedictio ha-
beatur loco conſecrationis, tamen non eſt pro-
priè conſecratio.

QVÆSITVM V.

Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio tribuit nomen Epiſcopo, qui ante conſe-
crationem vocatur electus.*
2 *Abbas ante benedictionem vocatur Abbas.*
3 *Benedictio in Abbate potius eſt de ſolemnitate, quàm
de ſubſtantia.*
4 *Abbas ante benedictionem vtitur Anulo, Baculo,
Mitra, & cæteris Pontificalibus.*

O*Stien. in cap. tuam de ætate, & qualit. & in cap.
inter Monaſterium de ſent. & re iud.* quem vi-
detur ſequi *Archid. in c. alienationes ſuper glo. 1. 12.
q. 2. tenet*, quòd nō debeat vocari Abbas, ſed electus,
quāuis eſſet electus, & confirmatus per *tex. in d. c.
1 inter Monaſt. in fine.* Quia ſicut conſecratio tri-
buit nomen Epiſcopo; nam antea vocatur electus,
quamuis ſit confirmatus, vt not. *in cap. tua de his,
quæ fiunt à Præl. & c. niſi ſpecialis, in fine, de vſu pall.*
itâ, & benedictio.

Contrarium tamen eſt verius; quia Abbates nō
cōſtituuntur in ſuo munere per benedictionem, ſed
per electionem, & confirmationem: probatur in *c.
1. de ſupplen. neglig. Prælat.* & *ibi gloſſ. Panorm.* &
omnes, & *in cap. meminimus de accuſat.* & *clem. at-
tendentes §. ſtatuimus de ſtat. Monach.* in quibus iuri-
bus electus appellatur Abbas; Itâ ſentiunt *Ioan.
Andr. in cap. inter Monaſterium num. 6. de ſent. &
re iudic. & ibi Panormit. num. 25. Butr. & Card. & Fe-
lin. num. 1. Oldrad. etiam conſ. 14. 2. col.* dicens de
2 ſtylo Cancellariæ prouiſum eſſe, electum confir-
matum vocari Abbatem: ſubdens, Abbatis be-
neficia vacare poſt adeptam poſſeſsionem antè
benedictionem; & ita communiter omnes, vt re-

ferunt

ferunt Bertachin verbo Abbas 5. Brunor. à Sole in locis communib. eod. verbo num 2. Auguſtin. Barboſa in collect. ad d. c. 1. de ſuppl. negl. Prælat. nu. 6. Nec eſt eadem ratio de huiuſmodi benedictione, quæ 3 de conſecratione Epiſcopi; quia hæc benedictio potius eſt de ſolemnitate, & ad bene eſse, quàm de ſubſtantia.

4 Vnde ante benedictionem Abbas Baculo paſtorali, & reliquis Pontificalibus vti poteſt: ita *Card. in d. clem. attendentes d. §. ſtatuimus q. 5. & ſeq. de ſtat. Monach.* & ibi *Imol per tex. in d. cap. 1. de ſuppl. neglig. Prælat. Panor. vbi ſupra, & in cap quanto de offic. ord. Feliu. in cap eam te num 7. verſ. tertiò reſtringuntur, de reſcript* Eamdem benedictionem minus Abbati neceſſariam putat, *Iuo Carnutenſis Epiſcopus eſpiſtol. 37. & 57. ad Bernardum Maioris Monaſtery in Gallia Abbatem* ſic dicens, *Promotionem Abbatis non facit Epiſcopalis benedictio, ſed Fratrum cõmmunis electio, Renat. Chopp. in ſuo Monaſt lib. 2. tit. 1. num. 7.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Abbatum reiterari non poteſt.*
2 *Benedictio nuptialis, ſicut & ſolemnis pœnitentia non reiteratur.*
3 *Abbas quid facere debeat, ſi benedictionem receptam probare nequit, & huiuſmodi probatio ſibi neceſſaria eſſet.*

COmmunis Doctorum ſententia (prout refert, & ſequitur *Boniſat. in clem. attendentes §. ſtatuimus n. 20. de ſtat. Mon. & Nauar. conſil. 2. de* 1 *ſacrament. non iterand.*) eſt, Abbates ſemel benedictos, ſi deinde ad aliam Abbatiam eligantur, non eſse iterum benedicendos; quamuis enim huiuſmodi benedictio characterem non imprimat, nihilòminus non proptereà erit reiterabilis: nam multa ſacramentalia, quæ non imprimunt charac- 2 terem, non ſunt reiterabilia: vt benedictio nuptialis, quæ non repetitur, *cap. 1. & 3. extra de ſecund. nupt* nec etiam pœnitentia ſolemnis reiteratur, *can quamuis, & can. in capite diſt. 3.* Ità etiam *Azor. Inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 30. q. 4. Roderic. quæſt. regul tom 1. q. 12. art 3* vbi de mente Naua- 3 ri ait, quòd ſi Abbas benedictionem receptam probare non poteſt: & huiuſmodi probatio ſibi quoad externum forum neceſſaria foret, non debet dicere, ſe benedictionem recepiſſe, ſed dubitando de prima benedictione recipere ſecundam, cum conditione apponi conſueta in baptiſmo illius, de quo in dubium vertitur, an ſit baptizatus: nempe; *Si es benedictus, non te benedico, ſi autem non es benedictus, ego te benedico.* Ità etiam *Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap. 31. §. 1. num. 1. D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 27. num. 51.* & hæc de preſenti quæſito.

QVAESITVM VII.

Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſsint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Dominicis, & feſtis tantùm diebus benedici debent.*
2 *Abbatum benedictio eſt maior collatione Ordinum Minorum.*

1 REſpõdeo, quòd nõ, ſed in Dominicis, & feſtiuis tãtùm diebus. Quia ſicut minores Ordines, non poſſunt conferri, niſi diebus Dominicis, & feſtiuis propter reuerentiam, vt in *cap. 1. & 3. de tempor. ordin. in 6.* ità à fortiori Abbatum benedictio, quæ ipſis tribuit minores Ordines conferen- 2 di facultatem, & eſt maior collatione Ordinum minorum: cum iſta ab illa dependeat, *cap. cum contingat de ætat. & qualit & 69. diſt. can. quoniam:* ergò facienda eſt cum maiori ſolemnitate. Et hoc ſentiunt. *Oſtien. & Ioa. Andr. in d. cap. cum contingat num. 9. de ætat. & qualit. Abb. Panormit. in cap. cum ſis, in fine, de conſecrat. Eccleſ. vel altar. Feliu. in cap. inter Monaſterium num. 2. verſ. de iſta benedictione de ſent. & re iud. idem Panorm. in d. cap. cum contingat. num. 3. Sylu. verb. Abbas num. 4. Angel. eodem verbo num. 6. D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. Alleg. 27. num. 53.*

QVÆSITVM VIII.

Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, ſecundùm Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur.*
2 *Benedictio, vniuerſaliter loquendo, intra annum petenda eſt.*

1 OLdrad. *conſ. 14. in princ verſ. item ſi hoc,* aſſerit, benedictionem Abbatis non habere tempus determinatum, intra quod ſit petenda. Quæ fortè ſententia non eſt refellenda, ſi de Abbatibus Regularibus, qui poſſunt ad eorum placitum benedici, & non benedici, erit intelligen- 2 da. Tamen vniuerſaliter loquendo, dicendum eſt, benedictionem hanc intra annum ab electione cõputandum, poſtulandam eſſe: ità annotatur *in clem. 2. §. ſtatuimus de ſtatu Monachorum:* Dixi (ſi loquamur de Abbatibus Regularibus) quia cum illis indultum ſit à Summis Pontificibus, vt ſtatim electi omnia iura, & præeminentias obtineant, ac ſi eſſent benedicti; per conſequens benedictionis tempus nullum illis præfigitur, immo illis benedictio neceſſaria non eſt.

QVÆSITVM IX.

Abbates de iure commmuni à quibus benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi ab Epiſcopo benedicendi ſunt.*
2 *Aliqui Abbates antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepiſſe leguntur.*

1 BEnedictio Abbatum de iure communi ad Epiſcopum ſpectat, vt probatur in *cap. 1. de ſuppl. neglig. Prælat. & c. quoniam 69. diſtinct. & cap. cum contingat de ætat. & qualit.* Ex quibus iuribus, ad Epiſcopum Abbatum benedictionem ſpectare, notant *Sbroz. de Vicar. Epiſcop. lib. 2. quæſt. 8. nu. 1. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 12. cap. 10. q. 6. Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap. 31. §. 1. num. 1. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 27. num. 51.*

2 Nonnulli autem Abbates præcipuè ex Congregatione Caſineñ olim à Summis Pontificibus benedicebantur, vt refertur de Stephano Nono, qui cum eſſet in Religione à Monachis Montis Caſini in Abbatem electus, Victorem Secundum Pontificem Florentiæ commorantem adiens ab eodem benedictus fuit: ità *Petr. Record. Hiſt. Monaſt. gior. 1.* & de alijs idem teſtatur cæremonia benedictionis Abbatialis deſcripta à *Petr. Diac. Caſin. in cõm. ſuper c. 64. Reg. S. Benedict.* in ea enim cæremonia non ab Epiſcopo, ſed à Summo Pontifice benedictionem recepiſſe nominantur, vt in vltimo quæſit. huius diſput. dicetur. Poſtea factum eſt, vt etiam Abbates Sanctiſsimæ Trinitatis de Caua, & Sublacenſes, ac alij multi à Summo Pontifice fuerint eo tempore benedicti, ſicut teſtantur Monaſterij Caueñ, & Sublaceñ antiquæ in ſcriptis regiſtratæ rerum memorabilium annotationes, & memoriæ. In noſtra etiam Congregatione Vallis Vmbroſæ aliqui olim Abbates à Summo Pontifice benedicebantur, vt legitur in *Bulla Alexandri III. ſub Dat. Beneuenti 13. Kal. Iunij ann. 1168. Pont. ſui ann. 9.* cuius copia authentica habetur in Archiuio Vallis Vmbroſæ: in ea etenim conſtat Abbatem S. Mariæ apud Bibbonam noſtræ Congregationis à Monachis electum pro benedictione accipienda ad Sedem Apoſtolicam accedere debuiſſe.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates poſsint, benedictionem à quocunque Epiſcopo ſuſcipere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ab Epiſcopo benedici volentes, poſſunt benedictionem à quo maluerint Epiſcopo ſuſcipere.*

2 *Priuilegiũ à Martino V. Abbati S. Pancratij de Florentia noſtræ Congregationis conceſſum refertur.*

1 AFfirmatiua propoſiti quæſiti reſolutio habetur, ex nonnullis Romanorum Pontificum priuilegijs ſuper hoc Monachalibus Congregationibus conceſsis: ità indulſit Martinus V. Abbati
2 Sancti Pancratij de Florentia noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, vt in ſequenti diplomate videri poteſt.

MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Riccardo Abbati, & Conuentui Monaſterij Sancti Pãcratij Florentiæ Ordinis Vallis Vmbroſæ, ſalutem, & Apoſt. benedictionem.

SAcra Religionis, ſub qua deuotum, & ſedulum exhibetis Domino famulatum, promeretur honeſtas, vt votis veſtris, illis præſertim, quæ ad veſtri Monaſterij decorem cedere valeant, quantùm cum Deo poſſumus, fauorabiliter annuamus. Cum itaq; fuerit exhibita nobis pro parte veſtra petitio, continebat, Abbates, qui pro tempore fuerunt veſtri Monaſterij, quod ſolemne eſt, & cuius Eccleſia etiam Parochialis exiſtit, & non modica Parochianorum multitudine abundat, hactenus benedici non conſueuerint; voſque cupiatis, vt tu filij Abbas, & ſucceſſores tui Abbates eiuſdem Monaſterij in laudem Dei, ac pro honore Monaſterij, & deuotione, ac conſolatione Parochianorum eorumdem augmentandis, benedici pro tempore poſſitis, & debeatis. Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu filij Abbas, & ſucceſſores huiuſmodi, aliàs tamen ritè pro tempore benedici poſſitis, & debeatis; quòdque etiam tu filij Abbas, à quocumque malueris Catholico Antiſtite gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente munus benedictionis ex nunc recipere, ac eidem Antiſtiti, vt munus prædictum auctoritate noſtra impendere liberè tibi poſsit, deuotioni veſtræ auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ conceſsionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Florentiæ Anno 1420. Octauo Idus Martij Pontif. noſtri anno III.

Habetur in libro Authentico Bullarum Apoſtolicarum noſtræ Congregationis in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

Idem conceſsit Eugenius Quartus Congregationi Cæleſtinorum confirmando priuilegium Cæleſtini Quinti eiuſdem Congregationis Inſtitutoris, ſub datum Florentiæ Anno Domini 1434. 5. Kal. Nouembris Pontificatus ſui anno IV. vt habetur in *noua Collect. Roder. Bulla 9.* eiuſdem Pontificis. Ex quo concluditur, Abbates poſſe à quocunq; Antiſtite benedici, nulla in hac re obligatione locorum Ordinarijs debita. Adde, licere etiam, vt ab Abbatibus benedicerentur, dummodo in proprijs Eccleſijs talis fieret benedictio.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbates Regulares poſsint alios Abbates benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares poſſunt à Generali, ſiue à Vicarijs ab eodem delegatis benedici.*

INnocentius Octauus ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1489. die 9. Aprilis Pontificatus ſui anno V. conceſsit Ioanni Abbati Monaſterij Ciſtercij, vt Abbates, & Abbatiſſas ſui Ordinis benedicere poſſit per hæc verba. *Innocentius Epiſcopus &c. Dilecto filio Ioanni &c. Et quia interdum propter munus benedictionis, quod per Epiſcopos Abbatibus dicti Ordinis impẽditur, contentiones, ac priuilegiorum Ordinis veſtri læſiones oriuntur, ſub eo prætextu, quòd Epiſcopi prædicti ex impenſione muneris huiuſmodi prætendunt, aliquam poſt mudum in*

eot, &

res, & eorum Monaſteria iuriſdictionem, & ſuperioritatem, contra dicti Ordinis Veſtri priuilegia habere; tibi, & ſucceſſoribus tuis praedictis dumtaxat, vt munus benedictionis huiuſmodi quibuſcunq; d. Ordinis Abbatibus, & Abbatiſsis impendere; ac Abbatibus, & Abbatiſsis praedictis, vt dictum munus à te, & ſucceſſoribus tuis praedictis recipere liberè, ac licite poſsitis, & poſſint, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore praeſentium, de ſpecialis dono gratiae indulgemus. Quæ Bulla refertur à *Roderico in noua Collect. priuileg. Mendic. & non Mendic. 5. inter Bullas eiuſdem Pontificis*. Et Clemens Octauus ſub datum Romae die 24. Iulij anno Domini 1599. conceſsit eidem Abbati Ciſtercij Generali totius Ordinis, vt poſsit deputare, & deligere Vicarios per Prouincias, qui benedictionem nouis Abbatibus, & Abbatiſsis dicti Ordinis impenderent. Refert *Renat. Chopp. in ſuo Monaſt. lib. 2. tit. 1. num. 7. in margine*.

QVÆSITVM XII.

De his, quæ Abbates in benedictionis, receptione promittere tenentur.

SVMMARIVM.

1 *Forma iuramenti obſeruandi ab omnibus Abbatibus, qui benedicendi ſunt.*

2 *Abbates omnes in benedictione, præter prædictum iuramentum, debent fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam Summo Pontifici promittere.*

3 *Abbas non exemptus fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Ordinario in benedictione promittere debet.*

4 *Abbas exemptus in benedictione fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Abbati Generali, & Prælatis Ordinarijs Religionis promittere tenetur.*

5 *Abbates benedicendi, qui profeſſionem emittere debeant, qui verò non.*

IN *Pontificali Romano Clem. VIII. iuſſu edito*, vbi traditur forma de benedictione Abbatis fol. 94.
1 apponitur forma iuramenti ab Abbate benedicendo in manibus Pontificis benedicentis præſtandi, quæ eſt ſequens videlicet.

Ego N. electus Monaſterij N. Ordinis Sancti N. ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero Beato Petro Apoſtolo, Sanctaq; Romanæ Eccleſiæ, & Domino noſtro Domino N. Papæ N. ſuiſq; ſucceſſoribus canonicè intrantibus. Non ero in conſilio, aut in conſenſu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, ſeu capiantur mala captione; aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur: vel iniuria aliqua inferantur, quouis quæſito colore. Conſilium verò, quod mihi credituri ſunt, per ſe, aut Nuntios ſuos, ſeu literas, ad eorum damnum, me ſciente nemini pandam. Papatum Romanum, & Regalia Sancti Petri, adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendum, ſaluo meo Ordine, contra omnem hominem. Legatum Apoſtolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in ſuis neceſſitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, Domini noſtri Papæ, & Succeſſorum prædictorum conſeruare, defendere, augere, & promouere curabo. Neque ero in conſilio, vel facto, ſeu tractatu, in quibus contra ipſum Dominum noſtrum, vel eamdem Romanam Eccleſiam aliqua ſiniſtra, vel præiudicialia perſonarum iuris, honoris, ſtatus, & poteſtatis eorum machinentur. Et, ſi talia à quibuſcunque tractari, vel procurari nouero, impediam hoc pro poſſe: & quantò citiùs potero, ſignificabo eidem Domino noſtro, vel alteri, per quem poſsit ad ipſius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, ſeu diſpoſitiones, reſeruationes, prouiſiones, & mandata Apoſtolica, totis viribus obſeruabo, & faciam ab alijs obſeruari. Hæreticos, ſchiſmaticos, & rebelles eidem Domino noſtro, vel ſucceſſoribus prædictis pro poſſe perſequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum, veniam, niſi præpeditus fuero canonica præpeditione. Poſſeſsiones verò ad Monaſterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neq; impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum conſenſu Conuentus Monaſterij mei, inconſulto Romano Pontifice. Et ſi ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam ſuper hoc edita conſtitutione contentas, eo ipſo incurrere volo.

2 Iuxtà quam formam iuramenti omnes Abbates benedictionem recipientes, tàm exempti, quàm non exempti iurare debente. Vltra prædictum iuramentum Abbates ab Ordinariorum iuriſdictione immunes promittunt inſuper fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam Sanctæ Eccleſiæ Romanæ, & Sũmo Pontifici, eiuſq; ſucceſſoribus deuotè, & fideliter perpetuò exhibere.

3 Quòd ſi Abbas benedicendus non eſſet exemptus, præter ſupradicta, promittere debet fidem, ſubiectionem, obedientiam, ac reuerentiam Epiſcopo eius Ordinario; quæ omnia puto eſſe promittenda ab Abbatibus Regularibus exemptis eorum
4 Abbatibus Generalibus in manibus ipſorum Abbatum Generalium, vel aliorum ab ijſdem delegatorum, à quibus ipſi Abbates nouiter electi benedictionem ſuſcipiunt.

5 Notandum autem, quòd electi, ſiue potius poſtulati, vel aliàs promoti ad Regulares Abbatias, ſi erunt ſeculares, debent in primis profeſsionem coram Pontifice illos benedicente, iuxtà præſcriptum vniuſcuiuſq; Congregationis emittere: vt notatur in Pontificali in cæremonia benedictionis Abbatum in principio. Circa quod aduertendum eſt, quod Lucius III. Pont. Max. 11. Kal. Decembris anni 1183. in quodam priuilegio Ciſtercien. conceſſum voluit, *Quòd Epiſcopi in benedictionibus Abbatum ſint contenti profeſsione, quae noſcitur inſtituta ab initio Ordinis; ſcilicet, quod Abbates tunc debent dicere (ſaluo ordine ſuo, & priuilegijs Ordinis) nec compellantur, aliam, tunc facere profeſsionem, contra Ordinis inſtituta*; vt habetur in *lib. priuil. d. Ordinis, & refert Renat. Chopp. in Monaſt. lib. 2. tit. 1. num. 7.* Subdens ex Aimoyno, quòd Monachi Cœnobij D. Germani de Pratis, qui ab Epiſcopi Pariſien. iuriſdictione exempti erant, ab Abbatia, & Conuentu Villelmum Abbatem expulerunt ex eo, quia ipſe Abbas edita ſolemni profeſsione benedictionem ab Epiſcopo recepiſſet.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iiſdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti.*

2 *Recenſentur priuilegia quarumdam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorumdem priuilegiorum, eadem poſſunt, ac ſi eſſent benedicti.*

1 ABbates Regulares, licèt eis benedictionis munus non impendatur, illis tamen Monaſteriis, ad quæ electi, vel nominati fuerint, præeſſe poſſunt; ac illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, nec non omnia, & ſingula, quæ per Abbates aliorum Monaſteriorum, & locorum ſuæ Congregationis, iuxtà illius conſtitutiones, & ſtatuta huiuſmodi fieri poterunt, ac ſi eſſent benedictionis munus conſequuti facere, & exercere liberè, & licitè valent.

2 Ità conceſsit Eugenius IV. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, ſub datum Florentiæ anno 1434. 3. Idus Ianuarij, & per aliam Bullam ſub datum Bononiæ anno Domini 1436. pridie kal. Iulij Pontif. ſui anno VI. ſub his verbis. *Volens inſuper, quòd Praelati Congregationis praefatae, licèt benedictionis munus non acceperint, perinde tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi fuiſſent conſecuti.* Refert Roderic. in collect. Bullar. Apoſtolicar. pro Regular. Bulla 11. d. Pontificis ſub num. 15. quæ priuilegia ad noſtram Congregationem extenſa, ac de verbo ad verbum eidem conceſſa fuerunt à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. ſui anno IV. vt patet ex eius Bulla §. 43. quam inferius diſput. de communicat. priuileg. integram referemus. Et ab eodem Iulio II. id ipſum priuilegium conceſſum fuit Monachis, & Abbatibus Oliuetanis ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. pridie Kal. Iunij Pontif. ſui anno VIII. vt notatur in libro priuilegiorum Congregationis Montis Oliueti pag. 76. his verbis. *Praefatiq; ſic electi, ſeu nominati, abſq; alicuius dictae Sedis, vel alterius prouiſionis, vel diſpenſationis adminiculo, etiam præter hoc, quòd eis munus benedictionis impendatur ipſis Monaſteriis, & Prioratibus, ad quae ſic electi, vel nominati fuerint praeeſſe, ac illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, ac omnes actus ibidem exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi ſuſcepiſſent.* Alia eiuſdem tenoris priuilegia elargita ſunt quibuſdam aliis Monachorum Congregationibus; nimirum Camaldulenſibus à Leone X. de quo in compendio priuilegiorum eiuſdem Congregationis fol. 34. Idem priuilegium conceſſum fuit Abbatibus Canonic. Regularium à Pio V. anno Dominicæ Incarnationis 1566. 17. Kal. Februarij Pontificatus ſui anno I cuius priuilegij tenor eſt. *Nec non ſingulis ipſorum Monaſteriorum Abbatibus pro tempore exiſtentibus (tametſi munus benedictionis non ſuſcepiſſent) quòd omnibus, & ſingulis priuilegiis, praerogatiuis immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, indulgentiis, & indultis, quibus tàm Ordinis, & Congregationis praedictorum, quam aliorum Monaſteriorum, & Ordinum Abbates in generalibus, & prouincialibus Conciliis vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum vti potiri, et gaudere, liberè, ac licitè poſſint, et valeant, Apoſtolica auctoritate de ſpeciali gratia indulſit*: ità habetur in *lib. priuileg. dicta Relig. pag.* 542.

QVÆSITVM XIV.

De ritu benedicendi Abbates.

SVMMARIVM.

1 *Benedictionis Abbatum Caſinen. antiqua forma à Petro Diacono deſcripta refertur.*

2 *Præparatio Summi Pontificis ad ſacrificium Miſſæ, & ad benedicendum Abbatem.*

3 *De iuramento ab Abbate coram Summo Pontifice præſtando.*

4 *Summus Pontifex tradit Abbati Regulam.*

5 *Summus Pontifex benedicit baculum illumque benedictum tradit Abbati.*

6 *Summus Pontifex benedicit anulum, & illum deinde benedictum dat Abbati.*

7 *Abbas ponitur in ſua ſede.*

8 *Oblatio, & abſtinentia die benedictionis ab Abbate facienda.*

9 *Summus Pontifex Abbatem benedicit.*

10 *Exhortatio Summi Pontificis ad Monachos.*

11 *Exhortatio eiuſdem ad Abbatem benedictum.*

12 *Omnes antiquæ benedicendi Abbates cæremoniæ per Clem. Octauum ſublata ſunt, & nouę formulę per eumdem inſtituta traduntur.*

13 *Mandatum Apoſtolicum ante benedictionem neceſſariam.*

14 *Dies quo Abbas benedici poteſt.*

15 *Cappellę quomodo pręparandæ.*

16 *Maioris cappellæ ornatus.*

17 *Credentia Epiſcopi quomodo præparanda cum paramentis Pontificalibus.*

18 *Minoris cappellæ ornatus, & paramenta electi.*

19 *Credentia pro electo pręparanda.*

20 *Veſtes electi.*

21 *Aſsiſtentium paramenta.*

22 *Ordo accedendi ad Miſſam.*

23 *Ordo emittendi profeſſionem Monaſticam.*

24 *Electus in cappella paratas ad Epiſcopum ducitur.*

25 *Abbatis benedictio quomodo petenda.*

26 *Iuramentum, & examen electi.*

27 *Confeſſio quomodo facienda.*

28 *Electus induitur in cappella, & Miſſam proſequitur.*

29 *Septem Pſalmi, & Litanię ſuper electum dicuntur.*

30 *Præfatio ſuper electum dicenda.*

31 *Traditio Regulæ, Baculi, & Anuli.*

32 *Miſſa proſequenda cum oblationibus.*

33 *Pax quomodo danda.*

34 *Communio quomodo fiat.*

35 *Mytra, & Anulus Abbati imponitur, & quomodo.*

36 *Ab-*

36 *Abbas quomodo intronizatur.*
37 *Te Deum dicitur, benedicit populo, & recipit Monachos ad oſculum.*
38 *Populo ſolemniter benedicit, & Epiſcopo gratias agit.*
39 *Differentię inter cappellam Epiſcopi, & Abbatis, necnon ornatum vtriuſque.*
40 *Praetermittenda, ſi Abbas fuerit profeſſus.*
41 *In Miſſis priuatis quae nam omittenda.*
42 *Differentia in benedictione quę fit in propria Eccleſia electi, vel in aliena.*
43 *Differentię obſeruandę in benedictione Abbatis habentis vſum Mytra, vel non habentis.*
44 *Mutanda cum Abbas non auctoritate Apoſtolica, ſed ordinaria benedicitur.*

1 DVplicem modum benedicendi Abbatem in præſenti recenſebo; primus erit iuxtà quem antiquitus Abbas Montis Caſini benedicebatur, atque illum in medium adducam, prout refertur à *Petro Diacono eiuſdem Monaſterij Monacho in expoſit cap. 64. Regula D. Patris Benedicti*, cuius cōmentaria in eādem Regulam manuſcripta habui à R. P. D. Domno Conſtantino Caietano Caſineñ Cōgregationis Abbate S. Baronti viro in hiſtorijs non parùm verſato. Alter erit modus, qui in Pontificali Romano iuſſu Clem. VIII. edito aſſignatur, iuxta quem hodie, alijs omnibus aboletis, benedici debent Abbates, ſi qui ſunt, qui benedictionem ſuſcipere conſueuerunt. Priorem modum ſic tradit *Petrus Diaconus.*

2 In primis, præparet ſe Pontifex ad Miſſam celebrandam, completa autem epiſtola, proſternat ſe Pontifex ante altare; & Abbas electus ſacris veſtibus indutus, & Paraphoniſta incipiat litaniā. ſequitur Dominica oratio, *Pater noſter. &c. Et ne nos inducas. Saluum fac ſeruum tuum &c. Dominus conſeruet eum, & viuificet eum &c. Dominus cuſtodiat introitum tuum, & exitum tuum &c. Dominus cuſtodiat te ab omni malo &c. Mittat tibi auxilium ſuum de ſancto &c. Nihil proficiat inimicus in eo, & filius iniquitatis &c. Eſto illi Domine &c. A facie &c. Exurge Domine, & libera nos &c. Domine exaudi &c. Et clamor &c. Dominus vobiſcum &c.*

ORATIO.

COncede, quæſumus omnipotēs Deus, affectui noſtro, tuæ miſerationis effectum, & famulum tuum, quē ad regimen animarum elegimus, gratiæ tuæ dono proſequere, vt te largiente, cum ipſa tibi noſtra electione placeamus &c. Cunctorum bonorum inſtitutor Deus, qui per Moyſen famulum tuum ad gubernandas Eccleſias Præpoſitos inſtituiſti, tibi ſupplices effundimus preces, teque deuotis mentibus, exoramus, vt hunc famulum tuum, quem coniuentia, & electio famulorum tuorum Abbatem hodie ouium tuarum inſtituit, protectionis tuæ gratia munire digneris, ſicque regere ſubditas, commendataſque oues concedas, vt cum illis omnibus regna cælorum adeptus, quatenus te, Domine, opitulante, Apoſtolicis iugiter, fultus doctrinis, centeſimo cum fructu lætus introeat portas Paradiſi, atque, te, Domine, collaudante audire mereatur, Euge ſerue bone, & fidelis, quia in pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui, quod ipſe præſtare digneris.

ITEM ALIA ORATIO.

EXaudi Domine preces noſtras, & ſuper hunc famulum tuum ſpiritum tuæ bonitatis emitte, vt cæleſti munere ditatus, interceſſione ſanctiſſimi confeſſoris tui P. noſtri Benedicti, quem præcipuè monaſticæ diſciplinæ legiſlatorem dediſti, & tuæ maieſtatis gratiam poſsit acquirere, & beneuiuendi alijs exemplum præbere. Per Chriſtum.

ITEM ALIA ORATIO.

DEus innocentiæ, & totius ſanctitatis amator, qui omnia per filium tuum Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum mirabiliter diſpenſas, effunde, quæſumus, ſuper hunc famulum tuum, quem in officium Abbatiæ ordinamus, gratiam Spiritus ſancti, vt illius ſeruitium tibi omni tempore digniter complaceat, eumq; dextera potentiæ tuæ benedicere digneris in opus miniſterij tui condignum, quatenus actum miniſtrationis tibi per B. Benedictum fideliter exequatur, & eiuſdem Sancti ſpiritus ſeptiformis gratiæ virtute corroboretur. Requieſcat ergò ſuper eum, precamur, Domine, ſpiritus ſapientiæ, & pietatis, reple eum ſpiritu timoris tui, concede ei grauitatem actuum, cenſuram viuendi, vt in lege tua die, ac nocte meditetur, mandata tua cuſtodiat, dictis tuis obediat, ſacris lectionibus inſiſtat, terrena, & tranſitoria deſpiciat, atque omni tempore bonis operibus inſeruiat, omnem libidinem prauæ voluptatis ſuperet, amorem honeſtæ caſtitatis teneat, redundet in eo Sancti Patris noſtri Benedicti conſtantia, animi fortitudo, Mauri obedientia, totius forma virtutis, auctoritas modeſta, pudor conſtans, innocentiæ puritas, & ſpiritalis obſeruantia diſciplinæ; in moribus eius Benedicti Regula fulgeat, & cunctis ſibi ſubditis verbo, & exemplo imitationem bonam præbeat, & vſque ad exitum in ſancta conuerſatione firmus, ac ſtabilis perſeueret, atque ità hanc obedientiam, te auxiliante, peragat, qualiter ad æternam remunerationem, te donante, peruenire mereatur. Per eumdem.

3 Poſt hæc, ante Pontificem promittat ſub iureiurando, coram Deo, & Sanctis eius, obſeruaturum ſe Regulam B. Benedicti vſque ad iota vnum, & vnum apicem, ſecundum, ſuum ſcire, & poſſe, & nullum Monachum, niſi clareſcentibus culpis, de Monaſterio proiecturum, vel degradaturum: & vt theſaurum, poſſeſsiones, Eccleſias, & omnem ſubſtantiam Monaſterij vbique terrarum non ſubtrahat, vel alienet: obedientias ſicut B. Benedictus iuſsit, diſtribuat; & laicum ſuper Monachum non præponat. Hoc facto, reducatur ad Pontificem, & Pontifex imponat manum ſuper caput eius, dicens ſequentem orationem, in modum Prefationis.

OMnipotens ſempiterne Deus, affluentem ſpiritum &c. Vt in Pontif. Rom Rub. de Ben. Abb. fol. 224.

4 Hoc expleto, incipiat Paraphoniſta Reſponſorium. *Iudicabo tibi homo, quid ſit bonum.* Et Chorus reſpondeat. *Fac iudicium, & iuſtitiam.* Finito Reſponſorio tradat Papa Regulam in manus Abbatis dicens; *accipe Regulam, Spiritu ſancto inſpirante dictatam, & ſacratiſsimis manibus Patris Benedicti deſcriptam, ad regendum, cuſtodiendumque gregem tibi à Deo creditum, quantùm Deus ipſe te confortauerit, ac fragilitas humana, permiſerit; Accipe*

Mona-

Monaſticæ conuerſationis Regulam, ad quam propriã, & ſubditorum corrigere debes vitam: & vide, vt non ſolùm auditor, ſed etiam ſatagas eſſe illius operator.

Tunc intonat Paraphoniſta antiphonam. *Confirma hoc Deus &c.* & chorus ℟. *A templo ſancto tuo &c.* Deinde dicat Papa hanc Orationem.

TE omnipotens, & piiſsime deprecamur, Domine, hunc famulum tuum propitius intuere, vt gratia tua auxiliante; in ſua, ſubditorumque conuerſatione, præcepta ſanctæ Regulæ efficaciter ſtudeat adimplere, vt tranſacto villicationis ſuæ tempore, vna cum commiſſo grege perpetua potietur beatitudine.

ALIA ORATIO.

DOmine Deus omnipotens exaudi preces noſtras; & ſuper hunc famulum tuum N. ſpiritum tuæ bonitatis emitte, vt cæleſti munere ditatus, & tuæ gratiam poſsit maieſtatis acquirere, & beneuiuendi alijs exemplum præbere. Per Dominum &c.

ALIA ORATIO.

REſpice Domine ſuper hūc famulum tuum, quem ad regimen animarum Abbatem ordinamus, ſit in eo, Domine, per donum Spiritus tui, prudens modeſtia, ſapiens benignitas, grauis lenitas, caſta libertas, ferueat in charitate, & nihil extra te diligat, laudabiliterq; viuat, & laudari non appetat, te timeat, tibi amore ſeruiat, tu honor ei, tu gaudium, tu in mœrore ſolatiū, tu in ambiguitate conſilium, tu in iniuria defenſio, tu in tribulatione, patientia, in paupertate abundantia in ieiunio cibus, in infirmitate ſis medicina; quod eſt profeſſus cuſtodiat, vt & hoſtem antiquum deuincat, & vitiorum ſqualores expurget, quatenus electorum tuorum conſortio, te donante, mereatur vniri. Per Dominum &c.

ALIA ORATIO.

OMnipotens clementiſsime Pater, tuam omnipotentiam ſupplices deprecamur, vt infundere digneris ſuper hunc famulum tuum N. quem tuo, ſeruorumq; tuorum ſeruitio mancipamus, ſpiritum ſapientiæ, & intelligentiæ, diſcretioniſque: dona ei Caſinenſi cœnobio tua ita agere, & iniunctum ſibi temporibus officium ſuum adminiſtrare, vt & tibi placere valeat, & vtilitatem ſeruorum tuorum, te auxiliante, perfectiſsimè expleat, propter quod hic, & in futuro ſeculo mercedem laboris ſui in conſortio Sanctorum tuorum à te piiſſimo largitore percipiat. Per &c.

BENEDICTIO BACVLI.

5 *TV Baculus noſter, & rector per ſecula viue. Iuſtum ſanctifica pietatis iure bacillum, quo mala ſternantur, quo ſemper recta regantur.*

Tunc intonat Chorus. Virga æquitatis Alleluia. Virga Regni tui Alleluia.

Tunc tradat Papa ei Baculum dicens; *Accipe Baculum paſtoralitatis, quem præferas cæteris tibi commiſſa ad exemplum iuſtæ ſeueritatis; & correptionis. Accipe Prælationis virgam Paſtoralis cuſtodiæ curam ſignificantem, & diligentiam, quatenus in commiſſis tibi ouibus; tam in coercendis errantibus, quàm in omnibus prouidendis vtilitatibus omninò ſis ſollicitus. Accipe Baculum paſtoralis officij, & Monaſtici regiminis, vt ſis in corrigendis vitijs ſæuiens, in ira iudicium ſine ira tenens, cum iratus fueris miſericordiæ reminiſcens; accipe, inquam, Baculum ſacri moderaminis ſignum, vt imbecilles conſolides, titubantes confirmes, prauos corrigas, rectos dirigas in viam ſalutis æternæ. Præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat &c.*

Dehinc intonat Paraphoniſta Antiphonam hanc. *Dixit autem Pater ad ſeruos ſuos, citò proferte ſtolam primam, & induite illum, & date Anulum in manu eius, & calciamenta in pedes eius.*

6 De hinc Papa dicat ſuper Anulum hanc Orationẽ.

BENEDICTIO ANVLI.

DEus cæleſtium, terreſtriumq; creaturarum, atq; humani generis benigniſsime reparator, dator ſpiritualis gratiæ, omniumque bonorum largitor, qui iuſtitiam tuæ legis in cordibus credentium digito tuo, ideſt, vnigenito tuo ſcribis, cui Magi in Aegypto reſiſtere non valentes concinnabant, dicentes, digitus Dei eſt hic, tu immitte Spiritum ſanctum tuum Paraclytum de cælis ſuper hunc Anulum arte fabrili decoratum, & ſublimitatis tuæ potentia, ità eum emundare digneris, vt omni nequitia liuidi, venenoſique ſerpentis procul expulſa, metallum à te bono conditore creatum, immune à cunctis ſordibus inimici maneat. Benedic Domine, & ſanctifica Anulum iſtum, & mitte ſupe eum ſeptiformem Spiritum tuum ſanctum, quo ſamulus tuus eo fruens Anulo fidei ſubarratus, virtute Altiſsimi ſinè peccato cuſtodiatur, & omnes benedictiones, quæ in ſcripturis diuinis reperiuntur, ſuper eum copioſè deſcendant; circunda eum Domine vbique potentia dexteræ tuæ, quo Sanctiſsimi Patris Benedicti inſignijs redimitus, & vitæ merito decoratus, tibi in omnibus actibus ſuis complaceat, & per tramitem recti itineris inoffenſo gradu incedendo, te opitulante in Patris Benedicti cathedra collocatus, diu hic incolumis, poſt quàm ſuccedentia tempora perennibus bonis locupletari mereatur per eum, cui cum Aeterno Patre manet honor, & perpetuitas per immortalia ſeculorum ſecula &c.

Poſt hæc Papa det Anulum Abbati, dicens *Accipe Anulum diſcretionis, & honoris, integræ fidei ſignaculum, vt quæ ſignanda ſunt, ſignes, & quæ aperienda ſunt aperias, & vt credentibus per fidem baptiſmatis, diuinæ miſericordiæ viſcera pandas: lapſis autem, & pœnitentibus per miſterium reconciliationis ianuas Regni cæleſtis aperias; tibi verò commiſſis fratribus ſimul, & cunctis fidelibus de theſauro Dominico, noua, & vetera proferas ad æternam ſalutem, omnibus tua conſolatione conſolaris, largiente gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui cum Patre &c.*

ALIA ORATIO.

DEus cui omnis poteſtas et dignitas famulatur, da famulo tuo N. proſperum ſuæ dignitatis effectũ, in quo te ſemper timeat, tibiq; iugiter placere cõtendat.

Poſt hæc incipiat Paraphoniſta ℟. *Vos qui ſecuti eſtis me, dicit Dominus, ſubditis &c.*

Et ſic ducatur Abbas à Diaconibus, ex præcepto Pontificis, & ponatur in ſede, quæ eſt iuxtà chorum, tenens in manu ſua Cambuttam, & Regulam,

gulam, & iuxtà eum ſint ſex Præsbyteri, ac ſex Diaconi, qui eum omni tempore cuſtodiant noctе, dieque ſimul, ſicut Sanctus Maurus præcepit, ne in aliquo à rectitudine Regularis tramitis declinet. Hi autem, qui Abbatem cuſtodire debent, digni, & irreprehenſibiles ſint, & omni careant ſuſpicione, vel inimicitia, & qui ſanctiores, & meliores, & Religioſiores in Congregatione, in actiua, & contemplatiua vita permanſerint. Expleto autem Reſponſorio; dicat Papa hanc Orationem.

Omnium Domine, fons bonorum, iuſtorumque profectum remunerator, tribue, quaeſumus, huic famulo tuo N. adeptam benè gerere dignitatem, & à te ſibi praeſtitam bonis operibus comprobare. Per &c. Et ſic peragatur Miſſa ordine ſuo.

8 Completo Euangelio, offerat Abbas Papæ duas oblationum coronas, & duas faculas accenſas, & eo die Abbas nihil aliud, niſi panem, & aquam comedat.

9 Poſtea Pontifex Abbatem benedicit, ante expletionem namque Miſſæ dat ipſe Papa hanc ſuper eum benedictionem.

Benedicat te Deus cœli, adiuuet te Christus filius Dei, corpus tuum in ſeruitio ſuo cuſtodire, & conſeruare dignetur, mentem tuam illuminet, ſenſum tuum cuſtodiat, gratiam ſuam ad perfectum animæ tuae tibi porrigat, ab omni malo te liberet, dextera ſua te defendat, & qui Sanctos ſuos ſemper adiuuat, ipſe te adiuuet, & ad cœleſtia Regna perducat. Aſpiciat, & benedicat te Dominus Rector aeternus, & in omni parte conſeruet; det tibi Dominus Angelum ſuum lucis, vt conſeruet in te gratiam, quam profudit, mentem regat, vias dirigat, actus probet, cogitationes ſanctas inſtruat; opera confirmet, vota perficiat, praeterita indulgeat, praeſentia emendet, futura moderetur, quietem nutriat, proſpera tribuat, charitatem muniat, & ab omnibus diabolicis, & humanis inſidijs ſua te ſemper protectione, & virtute defendat; & ita deuotionem tuam placatus ſemper ſuſcipiat, vt quaecumque ab eo poſtulaueris clementer concedat. Sit manus Domini auxiliatrix tui, & bracchium ſanctum illius opituletur tibi. Sit miſericordia eius ſuper te, & pietas illius ſubſequatur te; benedictio Patris, & Filij, & Spiritus, Sancti deſcendat ſuper te, & pax Domini ſit ſemper tecum.

10 Poſt hæc vadant ad comedendum, & poſtquam comederint, vadant in Capitulum, & reſidentibus eis dicat Papa ad Monachos. [Vos charissimi fratres & filij mei, huic, qui præſidet vobis ad veritatem docendam in omnibus obedite, ſcientes, quòd ſi quis hunc contriſtauerit, Chriſtum, & Patrem ſanctiſsimum Benedictũ, qui ei ſuam Cathedram credidit, non recipit, & qui Chriſtum, & Patrem ſanctum Benedictum non ſuſcepit, nec Deum patrem ſuſcepiſſe iudicabitur: & ideò nec ipſe ſuſcipietur, in regno cœlorum; qua propter diligentiam adhibere, vt non velut negligentes, & deſides à Iudice Chriſto condemnemini; conuenientes verò ad veſtrum Abbatem date omnes operam pro ipſo ſentire, & ſummo ſtudio fauorem veſtrum erga ipſum dependere: ſcientes quia propter ſingulos vos ipſos magis infeſtat inimicus, & in ipſo maiora ſuſcitat bella. Oportet ergò vos ſummo ſtudio niti, vt omni erga illum vinculo amoris innexi, pleniſsimo erga eũ inherenti affectu. Sed vos quoque ipſi vnanimes, in omni concordia perdurate, quò faciliùs etiam illi obedire omnes pari conſenſu, & vnanimitate poſsitis, propter quod & vos ſalutem conſequi, & ille poſsit obtemperantibus ſibi vobis promptius impoſiti honoris pondus exhibere. Quædam etiam ex vobis ipſis intelligere debetis, ſi quæ ſunt, quæ ipſe propter inſidias hominum malorum non poteſt euidẽtiùs, & manifeſtiùs perloqui. Si autem inimicus eſt alicui pro actibus ſuis, vos nolite expectare, vt ipſe vobis dicat, cum illo nolite amici eſſe: ſed prudenter obſeruare debetis, & voluntati eius abſq; comunicatione obſecundare, & auertere vos ab eo, cui ipſum ſentitis auerſantẽ, ſed ne loqui his, quibus ipſe non loquitur, vt vnusquiſque qui in culpa eſt, dum cupit omnium veſtrum amicitias ferre feſtinet citius reconciliari ei, qui omnibus præeſt, vt per hoc redeat ad ſalutem, cum obedire cœpit monitis Præſidentis. Si verò quis amicus fuerit, amicus his, quibus ipſe non loquitur, vnus eſt, & ipſe ex illlis qui exterminare Dei monaſterium voluit. Et cum corpore vobiſcum eſſe videatur, mente, & animo contra vos eſt. Et eſt multò nequior hoſtis hic, quàm illi, qui foris sũt, & euidenter inimici ſunt. Hic enim per amicitiarum ſpecimen quæ inimica ſunt, gerit, & Monaſterium diſpergit, ac deuaſtat. Abbatis autem eſt, vos inſtruere ea, quæ ad vitam æternam attinent. Veſtrum eſt, ei obedire, vt Deo, cuius legatione fungitur, dicente Domino; *qui vos audit, me audit, & qui vos ſpernit, me ſpernit, & qui vos recipit, me recipit, & qui me recipit, recipit eum, qui me miſit*; nihil enim iniuſtiùs, vel inhoneſtiùs eſt, quàm filios patribus rebelles, aut Monachos Abbatibus, ſeu diſcipulos magiſtris inobedientes, vel proteruos exiſtere. Si quando enim noſtis primum Hominem per inobedientiam cecidiſſe: id circò omnes hoc vitium cauere monemus, quia Deus ſuperbos reſiſtit humilibus autem dat gratiam. Præcepit Beatus Benedictus Abbati dicere, præcepit Monachis Abbati ſuo fideliter obedire; quoniam nec aliter terra parit fructus ſuos, niſi antea recipiat ſemen, & irrigata germinauerit, & pariat, quæ eſt paritura. Omnis autem Monachus, qui libenter non receperit verbum Dei, illudque in corde ſuo germinare non ſinerit, ac minime crediderit Abbati, & ei non beneuolus, ſed rebellis extiterit, fructum non faciet, nec pariet, ſed ſimilis eſt arbori illi, de qua Dominus ait, *omnis arbor, qui non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur*. Maiores ergò veſtros fratres, vt filij honorate Abbatem veſtrum, Patris Sanctiſsimi veſtri Benedicti locumtenentem diligite, ad ſalutem animarum veſtratum in his, quæ ad Deum, & ad Beati Benedicti Regulam pertinent, fideliter obedite, ſcientes, quòd ſiue honor, ſiue iniuria, quæ ei defertur, in legiſlatore Benedicto redundat, & à Benedicto in Ieſum Chriſtum Deum, & Dominum noſtrum; quod ſi ſecus egerit, dicite ei, *obedire oportet Deo magis, quam hominibus*, &

quia

quia Moab homo, & non Deus, & quia ſuper cathedram Moyſi ſederunt ſcribæ, & phariſæi, nam Pater Benedictus Abbatem non prodigum, non lucris ſecularibus inhiantem, ſed iuſtum, & ſanctum requirit. Audiri ergò bonum Abbatem à Monachis attentiùs oportet, & ab ipſo ſuſcipere ſalutaria monita; nam ſicut antea vobis dixi, qui rebelliter viuit, & diſcere, vel agere bonum recuſat magis diaboli, quàm Chriſti membrum eſſe oſtenditur, & potius infidelis, quàm fidelis monſtratur. Veſtrum ergò eſt præbere obedientiam, & occupationes ſuperfluas, ac ſollicitudinem amputare, ne bonum ſemen, noxium fiat germen. Poteſt enim fieri, vt multi temporis negligentiam breuis, & aſſidua reparet diligentia; incertum namque eſt vniuſcuiuſque tempus: & ideo feſtinandum eſt ad ſalutem, ne forte cunctantem mors repentina præueniat: & ob hoc acriùs vobis innitendum eſt, vt dum eſt temporis ſpatium collecta malæ conſuetudinsi vitia reſecentur; quod non aliter facere poteritis, niſi, vt iraſcamini quodammodo aduerſus voſmetipſos pro his, quæ inutiliter geritis multoties. Hæc enim eſt iuſta, & neceſſaria iracundia; vt vnuſquiſque Monachus, in his, in quibus errauit, & perperam geſſit, Indignetur, & ſemetipſum accuſet, ex qua indignatione accenditur in nobis ignis quidam, qui velut agro ſterili immiſſus, conſumptis, & excoctis radicibus peſsimæ voluptatis, bono ſemini Verbi Dei fecundiorem cordis præparat glebam. Semper mortificationem Ieſu in corpore veſtro circumferte, quia carnalis amor non habet vbi ſe intra vos diffundat neceſſariò, ſed omnis veſtra delectatio in Deum tranſeat. Prudens etenim Monachus, & ad ſalutis ſuæ cuſtodiam vehementer intentus, tanta reprimendis vitijs ſollecitudine ſemper inuigilat, vt perfectæ mortificationis cingulo lumbos ſuos, & ventrem, renes vnà cum lateribus vndique circumſtringat; ſed quid prodeſt à peccatorum perpetratione deſiſtere, niſi & hæc ipſa, quæ perpetrata ſunt, ſtudeatis pœnitentiæ ſatisſactione delere?]

11 Deinde ad Abbatem conuerſus idem Summus Pontifex ait, [filij chariſsime Abbas, fac ipſe quod præcipis, exercere quod prędicas, imple quod mandas; non vita diſcordet à lingua, non opera videantur à ſermone diſcreta, nec aliud doceat auctoritas Præſidentis, aliud exhibeat operatio conuerſantis. Raró autem proceſſurus egredere; vt ſemen verbi, quod ſparſeras, iugiter valeas excolendo rigare; non itaque hoſpitem te Caſinenſis Monaſterij frequens diſcurſus exhibeat, ſed habitatorem potiùs, atque domeſticum diuturnitas moroſę grauitatis oſtendat. Commendet inedia ieiunia prædicantem, nec loquentis ſententias comedentis fauces impugnent. Melius nempè ſobrietate docet manus, cum ad os ſub moderamine ducitur, quàm ſi neſcientis lingua loquatur. Porrò viuida ſatis, & efficax in Monachorum mentibus prædicatio eſt, alij os ad menſam impellere, impellentem verò in rigore ieiunij permanere; ſic intenta delinquentibus ferulam, vt in te motum iracundiæ ſub rigida cohibeas diſciplina. Interim verò dum corripis, dum minaris, dum terroribus culpabilem concutis, in temetipſum oculos reuoca, modum humanæ fragilitatis attende, & temetipſum corripi poſſe, ſi cenſor adeſſet ſubtiliter meditare. Nec mireris ſi ſubditus quiſpiam forté traſgrediens cuncta iuſsionis tuæ mandata non impleat; cum tanta ſit conditio humanę fragilitatis, vt ipſa etiam corporis tui membra prorſus in omnibus tibimet obtemperare non poſſint. Vt autem quod dicimus euidenter eluceat. Præcipe oculis tuis, vt eis accidia non obrepat, cordi, vt cogitationum phantaſmata non admittat. Iudic genitalibus pudicitiam, vt aliquando incentiua luxuriæ non titillent, gulę ſobrietatem, vt ad alimenta eſculentiora non pruriat: poſtremò toti ſimul corpori, vt morbis irruentibus non pateſcat, & cum liquidò probaueris hæc à temetipſo exigere quòd eſt: ſed penitùs impetrare non poſſe: quid mirum ſi in his, qui à te perſonis, & moribus diſiuncti ſunt, perfectam in omnibus nequeas obedientiam reperire? planè ſi hæc in te ſolerti meditatione conſideres, fraternæ quoq; imbecillitatis exceſſum æquanimiter feres. Si quid forté patrimonij latioris acceſſerit, ſi ſuppetere copia cernitur, ſi Dei domus augetur, noli tuis meritis, ſiue ſtudijs arrogare, ſed beneficijs dumtaxat diuinis, ac Benedicti Patris interceſsionibus, & meritis aſcribere. Reuoca ante oculos tempora quando priuatus eras, & recole, quia tibi nullatenus prouenerant; conſtat ergò quia non tibi, ſed Chriſti confertur Eccleſiæ, quod tu ſine illa aſſequi nequiuiſti. Non menſam fratrum cenaturus, exhorreas: non te conuiuia priuata delectent, & cum quibus tibi eſt altaris menſa communis, non indignos iudices, qui tibi participent in corporalibus alimentis. Noli Monaſterij bona prodigere, nec popularis auræ fauorem propriam de cõmuni velis vtilitate captare. Si enim credimus, quòd ditantium Eccleſias pèccata ſoluuntur; credendum eſt etiam, quia minuentes, & dilapidantes eas grauis ſacrilegij vinculis innectuntur; & inde ſunt illi peccatis obnoxij, vndè reperiuntur iſti peccatorum ſuorum nexibus abſoluti. Planè timendum tibi eſt valde quod dicitur, quia de omnibus animabus tibi commiſſis redditurus es rationem, addita, & animæ tuæ. Stude igitur filij, ità pro te, & pro grege tibi commiſſo, vt cum eis, Sanctiſsimo Legiſlatore Benedicto intercedente, ad vitam peruenias ſempiternam. Quia autem qualiter debeat eligi Abbas dicta Sanctorum Romanę Vrbis Pontificum Gregorij, & Zachariæ ſequentes oſtendimus, ad Regulam explanandam redeamus. Sequitur, quòd
12 ſi etiam omnis congregatio &c.]

Hac ergo forma, & ritu iam Abbates Caſinenſes benedicebantur, quod probabile ſatis eſt alios etiam Abbates aliarum Religionum ſub Regula Sancti Benedicti militantium eumdem modum, & formam in eorum benedictionibus ab Eccleſia Caſinenſi, tamqua à prima Sancti Benedicti planta, & Sede deſumpſiſſe. & loeq Summi Pontificis, ſi exempti erant Apoſtolica auctoritate Archiepiſcopum, vel Epiſcopum, aut alium Prælatum

bene-

benedicendi facultate pollentem adhibuiſſe.

Aliæ cæremoniæ benedicendi Abbates ante Pontificale Clem. Octaui iuſſu editum conſuetæ hic recenſeri poſſent, ſed qnoniam per eumdem Clem. VIII. omnes ſublatæ, ſuppreſſæ, aboletæ, & prohibitæ, nec non nouæ benedictionum, aliarumq; Cæremoniarum formulæ inſtitutæ ſunt, vt patet ex *Bulla eiuſdem Summi Pont. ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris die decima February 1596. Pontificatus ſui anno V. initio Cæremonialis, ſeù Pontificalis appoſita*, ideo hac ſola benedicendi Abbates Caſinenſes Cęremonia inter alias antiquas magis inſigni, & ſcitu digna contentus, nouum ritum, & modum ab omnibus Prælatis in benedictionibus Abbatum obſeruandum iuxtà *Rubricas eiuſdem Pontificalis Romani pag. 87. & pag. 94. & pag. 117.* & *Praxim Cærem. Andreæ Piſcaræ lib. 1. ſect. 11. cap. 2. 3. & 4. breuiter hic apponendum duxi.*

13 Antequàm ergò Abbas benedicatur, ſi eius benedictio fiat auctoritate Apoſtolica, neceſſarium eſt, vt prouideat de mandato Apoſtolico, quo benedictio ſibi impendenda Pontifici, ideſt, Epiſcopo, vel alteri Eccleſiæ Prælato comittatur; Dixi (ſi eius benedictio fiat auctoritate Apoſtolica) quia Ordinarij auctoritate benediceretur; prædictũ mãdatũ non erit neceſſariũ. Modus verò obſeruandus circa mandatum Apoſtolicum, quando auctoritate Summi Pontificis benedicitur, videatur in *dicto Pont. Rom. pag. 94. & in Praxi Cærem. Piſc. loc. cit.*

14 Ipſa benedictio fit ab Epiſcopo, aſsiſtentibus duobus Abbatibus, non niſi in die Dominico, vel feſtiuo, vt diximus in *Quęſito ſeptimo huius Diſputationis*, die præcedenti conuenit, vt Pontifex, & ipſe electus ieiunent.

15 In Eccleſia in qua fieri debet benedictio, parentur duæ Cappellæ, maior pro Pontifice, & minor pro electo.

16 In maiori ſit Crux, & ad minus quatuor candelabra cum cereis, & reliquis ornamentis; ante gradus Altaris in terra ſternantur tapetia.

17 Credentia Epiſcopi cum omnibus ornamentis, & neceſſarijs, pro ſolemni Miſſarum celebratione, more ſolito è latere Epiſtolæ diſponatur. Paramenta Pontificalia, quæ officio Miſſæ cõueniunt, præparentur; faldiſtorium pro Pontifice, & tria ſcabella pro electo, & aſſiſtentibus.

18 In Cappella minori paretur Altare cum Cruce; quatuor, vel ſaltem duo candelabra cum cereis, ità vt ſemper numerus cereorum minoris Cappellæ minor ſit, quàm in maiori, ſi ibi fuerunt ſex, hic quatuor: ſi ibi quatuor, hic duo apponantur. Diſponatur pro electo Miſſale, & Pontificale; paramenta item Pontificalia, & Pluuiale.

19 Credẽtia pro electo propè Altare ipſius diſponatur cum vaſis ad abluendas manus, & quinque Mappulæ æqualis menſuræ factæ ex vna canna cum dimidia panni linei ſubtilis.

20 Item præparentur veſtes Monaſticæ, duo intortitia, duo barrilia vini, & panes, omnia ornata auro, & argento cum inſignibus Pontificis, & Monaſterij, vel electi. Hic aduerte circa munera, quæ offert ſuo benedicenti Abbas benedicendus denotare paupertatem illam Monaſticam, quam ſemper obſeruarunt Abbates, & Prælati primitiuæ Eccleſiæ, in qua ſummæ opes, ſummę diuitiæ panis, & vinum fuerunt, ſicut de paupertate Epiſcoporum optimè docuit *D. meus Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 1. cap. 5. num. 17.*

Illa verò duo intortitia, quæ ſimiliter offeruntur ab Abbate benedicendo, non vacant myſterio; quia, vt de Epiſcopo notat *Barboſ. loc. cit.* dantur clara luce, & duabus facibus accenſis, ne quid inter hæc leuia munera ſpecioſius colore, pondere precioſius ſubrepat, & ſubijciatur; Malè etenim agitur, quando illa, quæ virtuti, & pietati debentur, Aſino onuſto auro conferuntur.

21 Pro duobus Abbatibus aſſiſtentibus præparentur duo Superpellicea, Stolæ, Pluuialia, & duæ Mitræ ſimplices albæ.

22 Ipſo die hora congrua, Pontifex facta oratione ante Altare aſcendit ad ſedem, vel faldiſtorium, ſi non fuerit in propria Eccleſia, ſibi à latere Epiſtolæ præparatum, ibiq; Pontificalibus induitur. Electus in ſuo habitu quotidiano medius inter Abbates aſſiſtentes paratos, & mitratos ducitur ad Pontificem paratum iam, & ſedentem ſuper faldiſtorium, eiq; reuerenter tradunt mandatum Apoſtolicum, quod per Notarium Pontificis publicè legitur.

23 Si electus non fuerit profeſſus, facit priùs ſolemnem profeſsionem coram Pontifice, hoc ordine. Electus genuflectit ante Pontificem, qui ſurgens, depoſita Mitra, dicit ſuper eum Orationes, prout in Põtificali: benedicens deinde veſtes ipſas eum induit. Sedente Pontifice cum Mitra, profeſsionem emiſſurus iam indutus, iunctis ante pectus manibus, dicit, *ſuſcipe me Domine &c.* circumſtantibus reſpondentibus, *ſuſcepimus*, quod ter per electum, & circumſtantes repetitur; electus in terram proſternitur, & cantantur Pſalmi, *Magnus Dominus &c. Miſerere, & Ecce nunc &c.* quibus completis Pontifex depoſita Mitra ſurgit, & dicit Verſus, & Orationem, *Deus qui non vis &c.* Dicta Oratione, ſedet Pontifex cum Mitra, & electus emittit profeſſionem, legens ex charta ſcripta, quam in manu tenet, & ipſa lecta, ponit chartam ſuper Altare, rurſumq; genuflectit coram Pontifice, qui inchoat Antiphonam, *Confirma hoc Deus &c.* Pontifex adhuc ſedens cum Mitra accipit electum in Congregationem aliorum Monachorum dicens, *Omnes quamuis &c.* Pontifex, & omnes Monachi præſentes recipiunt profeſſum ad oſculum pacis, & hoc ſi Monachus non fuerit profeſſus, quòd raro contingit.

24 Lecto mandato, vel profeſsione emiſſa electus in ſua Cappella paratur Amictu, Alba, Cingulo, Stola in modum presbyteri, & Pluuiali, ac (ſi videbitur) poteſt accipere Sãdalia dicẽdo Pſalmos cõſuetos. Abbates aſſiſtentes induti Superpelliceo, Stola, Pluuiali, & Mitra ſimplici, electum medium habentes, ducunt ad Pontificem in faldiſtorio ante Altare ſedentem, cui, depoſito bireto, electus, ſe humiliter inclinans, reuerentiam facit, & aſſiſtentes pariter detectis capitibus ſe inclinant.

25 Sedentibus omnibus, ſenior aſſiſtentium ſurgens,

gens, detecto capite, petit à Pontifice, vt electum velit ordinare in Abbatem: & illo interrogante, ſi habeant mandatum Apoſtolicum, reſpondent, *Habemus*, tunc Pontifex dicit, *Legatur*, & per Notarium Pontificis dum legitur, omnes tecto capite ſedent, & in fine totaliter perlecto, Pontifex dicit, *Deo gratias*.

26 Electus lecto mandato ſurgens coram Pontifice genuflexus legit iuramentum. Poſt iuramentum Pontifex proſequitur examen, & ad ſingulas interrogationes electus aſſurgens detecto capite, reſpondet, *Volo*. Completo examine electus ante Pontificem genuflexus oſculatur eius manum.

27 Pontifex ſurgens, depoſita Mitra ante Altare, facit confeſsionem cum electo, qui à ſiniſtris ei reſpondet. Et Altare aſcendens procedit ad Miſſam vſque ad, *Alleluia*, vel ſi non dicatur, vſq; ad vltimum verſum, *Tractus*, vel *Sequentiæ*, excluſiuè.

28 Electus cum aſsiſtentibus procedens ad Cappellam depoſito Pluuiali, ſi fortè in principio non acceperit, accipit Sandalia, dicens Pſalmos conſuetos: & accepta Cruce pectorali, aptatur ei Stola: deinde accipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum: & medius inter ſuos aſſiſtentes in Altari minori ſibi parato proſequitur Miſſam pariter vſq; ad *Alleluia*, ſi ſit dicendum, vel vltimum verſum, *Tractus*, vel *Sequentiæ*, excluſiuè; dicens, *Dominus vobiſcum*, non ſe vertit. Miſſa erit de die, cum collecta pro electo dicenda ſub vno, *Per Dominum*, cum Collecta diei.

29 Accedente electo, ſurgit Pontifex, & genuflexus cum Mitra procumbit in faldiſtorio ſuo: electus verò proſternit ſe ad ſiniſtram Pontificis, & dicuntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales, & Litaniæ, in quibus dicto, *Vt omnibus fidelibus defunctis*, ſurgens Pontifex cum Baculo conuerſus ad electum dicit, *Vt hunc præſentem electum*, ſemel, atque iterum producens ſuper electum manu dextera ſignũ Crucis, & iterum redit ad accubitum, donec perficiantur Litaniæ. Poſt Litanias Pontifex ſurgens, ſtanſque ſinè Mitra dicit ſuper electum proſtratum *Verſus*, *& Orationes*, prout in *Pontificali*.

30 Electo ſurgente, & ante Pontificem genuflectente, Pontifex extenſis manibus ante pectus dicit *Præfationem*, in qua cum peruenerit ad §. *Vt qui per noſtra*, imponit ambas manus extenſas, digitis non diſiunctis, ſuper caput electi, eas ſic tenens donec, perueniat ad §. *Suſcipiat te*, nam tunc eas amouens de capite electi, ante pectus extenſas tenebit vſq; ad finem *Præfationis*, qua completa, ſubdet Orationes, *Deus cui &c.*

31 Completis Orationibus Pontifex ſedens cum Mitra tradit electo Regulam dicens, *Accipe*, illo ambabus manibus eam tangente, & recipiente; qua tradita, ſi Baculus non fuerit benedictus, Pontifex ſurgens ſinè Mitra illum benedicit, & ſedens cum Mitra tradit Baculum Abbati coram ſe genuflexo ambabus manibus illum capienti dicens, *Accipe Baculum &c.* Ac deinde ſurgens ſine Mitra benedicit Anulum, ſi forte non ſit benedictus. Sedẽs cũ Mitra Anulũ in digito anulari dexteræ manus Abbatis immittit, dicens, *Accipe Anulum &c.* Pontifex ſurgens, ſtanſq; ſinè Mitra dicit verſus Abbatem coram ſe genuflexum orationem, *Te Omnipotens*, deinde, completa oratione, accipit Abbatem ad oſculum pacis, quod pariter faciunt Aſſiſtẽtes. De miſtico Anuli ſignificato vide infra in Diſput. de ornamentis Abbatis, vbi omniũ paramentorum, & veſtium eiuſdem habetur prædictus ſẽſus; de traditione verò Regulæ videãtur ea, quæ in *Cæremonia Benedictionis Abbatis Caſinenſis*, dicta ſunt, dum Summus Pontifex Abbati Regulam porrigit.

32 Pontifex in Altari ſi Miſſa legatur, vel cantetur in faldiſtorio proſequitur Miſſam vſq; ad Offertorium incluſiuè: Abbas verò cum ſuis aſsiſtentibus ad Cappellam procedens pariter in ſuo Altari procedit ad Offertorium. Poſt Offertorium Abbas medius inter aſſiſtentes ducitur ad Pontificem ſedentem ante Altare in faldiſtorio cum Mitra, & coram eo genuflexus offert ei duo intortitia accenſa, duos panes, & duo barrilia vino plena, manum recipientis reuerenter oſculando. Pontifex lotis manibus procedit ad Miſſam in Altari, in qua dicitur ſecreta pro Abbate cum ſecreta de die ſub vno *Per Dominum &c.* Abbas verò in ſcabello ſibi loco congruo parato, medius inter ſuos aſsiſtentes habens ante ſe Miſſale, genuflexus legit totã Miſſam, exceptis verbis conſecrationis.

33 Dicta Oratione, *Domine Ieſu Chriſti &c.* Abbas accedens ad Altare ad dexteram Pontificis cũ illo oſculatur Altare, & accipit ab eo pacem, cui dicenti, *Pax tecum*, reſpondet, *Et cum ſpiritu tuo*, & ad ſuum ſcabellum rediens eodem modo, dat pacem ſuis aſſiſtentibus.

34 Pontifex aſſumpto toto ſanguine Abbatem ante ſe genuflexum communicat de corpore tantùm, deinde lauat manus, & proſequitur Miſſam vſq; ad finem, dicens cum poſt communione diei propriam orationem pro Abbate ſub vno, *Per Dominum &c.* & in fine dat ſolemnem benedictionem. Abbas etiam in ſcabello ſuo perficit Miſſam. Completa Miſſa, reponitur faldiſtorium ante medium Altaris, & Pontifex cum Mitra in eo ſedet: Abbas verò cum bireto in capite coram eo genuflectit.

35 Deinde Pontifex imponit eius capiti Mitram, dicens, *Imponimus &c.* & ſi non ſit benedicta, ſtans ſinè Mitra eam prius benedicit: deinde extracto Anulo de manu Abbatis, imponit eius manibus Chirotecas, & iterum Anulum, & ſi non ſit benedictus, priùs illum benedicit.

36 Si Abbas benedictus ſit in proprio Monaſterio, pulſantibus campanis, Pontifex ducit eum ad Chorum, & ſtatuens eum in ſede ſui prædeceſſoris, dat ei Baculum Paſtoralem in manu ſiniſtra, dicẽs, *Accipe plenam &c.* Si verò benedictio fiat extra Monaſterium, Pontifex ſtatuit illum in faldiſtorio, quo ipſe vſus eſt dicens, *Iſta in iuſtitia &c.* cuius loci verba quædam, *Sancti Bernardi lib. 2. de conſiderat.* ab Abbate animaduertenda ſunt, ne in tanta honoris, & præeminentiæ gloria poſitus ſuperextollatur, & laudabilem Paſtoris humilitatem ommittat; ait enim, *in alto poſitum non altum ſapere difficilè eſt, & omninò inuſitatum, ſed quantò inuſitatius, tantò glorioſius: timor de adepta*

iam

ium altitudine tædere magis facit, quàm placere ipſam altitudinem. Nulla ſplendidior gemma in omni præcipuè ornatu Pontificis ipſa humilitate, quò enim celſior cæteris, eò humanitate apparet illuſtrior, & ſe ipſo.

37 Abbate ſedente, Pontifex ſtans à dexteris eius, conuerſusq; ad Altare, depoſita Mitra, incohat Hymnum, *Te Deum*, Cantoribus proſequentibus vſque in finem: dictoq; primo verſu, ſurgit Abbas, & ab aſſiſtẽtibus cũ Mitris aſſociatus circumiens Eccleſiam, benedicit populo; Pontifex verò manet ſinè Mitra apud ſedem. Quòd ſi Abbas fuerit in ſuo Monaſterio redſens ad ſedem ſuam, ibiq; ſedens recipit omnes Monachos ſuos ad manus, & oris oſculum, ipſis ei reuerentiam exhibentibus; & completo Hymno, Pontifex ſtans ſine Mitra à dexteris Abbatis ſedentis cum Mitra, dicit Verſus, & Orationem *Exaudi &c.* qua Oratione completa, Pontifex accipit Mitram, & procedit ad cornu Euangelij Altaris, adſtantibus aſſiſtentibus ſinè Mitris.

38 Abbas cum Mitra, & Baculo ante medium Altaris ſolemniter benedicit populo; deinde ad cornu Epiſtolæ Altaris cum Mitra, & Baculo genuflexus, verſus Pontificem dicit cantando, *Ad multos annos*, & Pontifex recipit eum ſurgentem ad oſculum pacis: idem faciunt aſsiſtentes; ac deinde recedens cum aſsiſtentibus dicit Euangelium S. Ioannis, *In principio &c.* Pontifex verò in Altari ipſum dicit ſubmiſſa voce, & apud ſedem, vel faldiſtorium deponit ſacras veſtes. Abbas in ſua Cappella ſacris veſtibus depoſitis, Pontifici, & aſſiſtentibus gratias agit, & omnes in pace recedunt.

39 Præterea obſeruandum eſt, quòd Cappella Pontificis in omnibus debet ſolemnius ornari, quàm Cappella electi: & ſi in illa maiori fuerint ſex cerei, in minori apponãtur quatuor; ſi verò in maiori fuerint quatuor tantùm, duo in minori collocentur, itaut minor ſemper ſit numerus candelarum Cappellæ minoris, quàm maioris, & in omnibus minor ſit ornatus minoris, quàm maioris; pariter, & in credentiis ornandis eadem differentia ſit; decet etiam, vt paramenta pro Pontifice celebrante ſint pretioſiora, pro Abbate vero minùs ornata, prout gradus, ac perſonarum diſtinctio requirere videtur.

40 Si electus Abbas fuerit profeſſus, prout regulariter non niſi profeſſus eligi ſolet: omnia, quæ circa Ordinem profeſsionis ſunt adnotata, prætermitti debent.

41 Si Miſſa cantetur, Pontifex in principio oſculabitur librum, & incenſabit Altare; deinde in ſede ſua, ſi ſit in propria Eccleſia, vel in faldiſtorio ad latus Epiſtolę in aliena Diœceſi cum ſuis miniſtris dicet *Introitum*, & reliqua vſque ad *Alleluia*: ibidem adſtabit dum cantatur Euangelium, & in fine oſculabitur librum, & incenſabitur. Item poſt Offertorium thurificabit Oblata, & Altare, & incenſabitur. Si verò Miſſa legatur, omittuntur incenſationes, neq; Pontifex oſculabitur librum, & omnia quæ ad miſſæ celebrationem ſpectant, in Altari leget.

42 Si Electus in proprio Monaſterio benedicitur, intronizatur in Choro in ſede ſui prædeceſſoris: ſi verò extrà Monaſterium in faldiſtorio, quo vſus eſt Pontifex. Item in proprio Monaſterio, dum dicitur, *Te Deum laudamus*. Poſtquam Eccleſiam introierit, benedicendo, accedentibus Monachis ſuis, eiq; reuerentiam exhibentibus, recipit eos ad oſculum oris.

43 Si Abbas electus non habeat vſum Mitræ, non aſsiſtunt ei Abbates Mitrati, ſed duo ſeniores ſui Monaſterij, vel alterius Superpelliceo, & Pluuiali induti. Peracto examine antequam Miſſa inchoetur, dum ſacris induitur, non accipit Sandalia, neque Crucem pectoralem, neque Tunicellam, & Dalmaticam: ſed depoſito Pluuiali, & retenta Stola in modum Presbyteri, accipit tantùm Caſulam, & ei aſsiſtunt duo ſeniores Superpelliceo, & Pluuiali induti ſinè Mitra. In fine Miſſæ non datur Abbati Mitra, neque Chirotecæ, neque Anulus; & cum in ſede conſtituitur, ſtat cum bireto, non tamen circuit Eccleſiam benedicens populo, ſed dum dicitur Hymnus, *Te Deum laudamus &c.* manet etiam in ſede, ſeu faldiſtorio cooperto capite à principio Hymni, vſque ad finem, recipitq; Monachos, (dummodo in ſuo Monaſterio exiſtat) ad oſculum pacis, & dum dicuntur Verſus cum Oratione à Pontifice poſt Hymnum, ſedet in faldiſtorio cum bireto, in fine non dat benedictionem ſolemnem populo, ſed dicit, *ad multos annos*, & ſinè Mitra.

44 Si ſit benedicendus Abbas auctoritate Ordinarij omnia fiunt, vt ſupra, & electus inſuper ab aſſiſtentibus ductus ante Pontificem proſternit ſe in terram ante Altaris medium, & Pontifex depoſita prius Mitra incipit Antiphonam, *Confirma hoc &c.* quam Chorus proſequitur; ſedens deinde cum Mitra dicit cum aſſiſtentibus Pſalmum, *Exurgat Deus &c.* & repetita Antiphona ſurgens depoſita Mitra ſuper electum Verſus, cum Orationibus, vt in *Pontif. Roman, pag. 165.* quibus completis electus ſurgens coram Pontifice genuflectit, ſed non legitat mandatum, ſed primus aſſiſtentium rogat Pontificem, vt dignetur electum ordinare, vnde factis à Pontifice (vt mos eſt) interrogationibus debitis, vt habetur in *Pontif. Roman. loc. citat.* Electus coram Pontifice genuflectit, & ante ſe tenet cedulam ſcriptam ſigillo pendente, iuramentum Pontifici Ordinario præſtat, vt *ibidem in Pont. loc. cit.* habetur, & deinde cedulam illam Pontifici tradit, & præſtito iuramento ſurgens Pontifex ſinè Mitra, facit cum Electo confeſsionem, &c. vt in *ead. Ponuifical. Roman. loco citato,* & in *ead. Prax. Cęrem. Andr. Piſc. loco cit.*

L D 1-

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui.
Quæſ. 2. Vtrùm ex iure ſpeciali Abbates ſint perpetui, vel temporales.
Quæſ. 3. An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus.
Quæſ. 4. An Abbates ſeculares, & Commendatarij ſint perpetui, vel ad tempus.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui.

SVMMARIVM.

1 *Abbates perpetuos eſſe in iure communi poſitiuè probari non poteſt, ſed negatiuè num. 2.*
3 *Mos antiquorum Monachorum eligendi Abbatem.*
4 *Generaliter dictum generaliter debet intelligi.*
5 *Abbates de iure comuni per electionem creandi ſunt.*
6 *Dignitates electiuæ perpetuæ cenſentur.*
7 *Perpetuus cenſetur, qui deponi non poteſt ab officio, niſi certis de cauſis.*

De iure diuino nihil in hac materia in particulari, nec ſcriptum, nec traditum oſtendi poteſt. De iure autem communi dupliciter poteſt intelligi, Abbates eſſe perpetuos.

1 Primo modo poſitiuè, ſeu definitiuè. Secundo modo negatiuè tantùm. Primo modo, nullum ius reperitur poſitiuè definiens, quòd Abbates perpetui ſint; quamuis enim, *Nauarr. comment. 9. de Regul. num. 3.* affirmet Monaſteriorum Prælatos ſecundum ius commune perpetuos eſſe debere, id probans per *tex. in c. nullam 18. q. 2.* tamen in eo *tex.* non videtur aliquid poſitiuè ſuper hoc determinari; ibi enim nihil aliud ſtatuitur, niſi vt non poſsint Monachi deponere Abbatem pro eorum arbitrio, aut alium creare, quando voluerint; per quæ verba non videtur determinari, Abbates perpetuos eſſe debere; quia etſi Prælatura ſit ad tempus, non poterant Monachi, iuxtà proprium arbitrium Abbates deponere, ſed ij definito tempore à lege, ſeu ſtatuto, vel ipſo iure deſinerent eſſe Abbates, & Abbatiam renunciare tenerentur, & ad id cogi poſſunt iuxtà Conſtitutiones vniuſcuiuſque Ordinis, & Congregationis.

2 Secundo modo, nempè negatiuè, verum eſſe videtur, de iure communi Religionum Prælaturas perpetuas eſſe; per illud enim ius non prohibetur, quin perpetuæ ſint, aut temporales: tum quia in eo ſemper eſt ſermo de tali dignitate, tanquã perpetua, immo quæ de illa ſtatuit valde perpetuitati congruunt, vt videre eſt *toto titulo de ſtatu Monach.* vnde dictum *cap. nullam*, & ſi poſitiuè non definiat Abbatum perpetuitatem, tamen eam videtur approbare, declarans, quòd poſtquam Monachi aliquem ſibi in Abbatem creant, abſolutè, & ſinè vlla temporis limitatione, talis Prælatus ità ſit perpetuus, vt nequeant eum inferio-
3 res deponere, & hic videtur fuiſſe mos antiquorum Monachorum, vt colligitur ex *Regula S. Patriarchae Benedicti c. 2. & 64.* vbi licèt expreſsè non dicatur, Abbatem perpetuum eſſe debere, tamen nullus ei terminus aſſignatur, ſed tanquam de perpetuo ibi ſermo eſt. Ex quibus colligitur, Abbatialẽ dignitatẽ de iure cõmuni potiùs perpetuam, quàm ad tempus dici debere, licèt enim non diffinitiuè, tamen præſuppoſitiuè de illa, tanquam de perpetua loquitur. Vnde *gloſſ. in d. c. nullam*, figurando caſum dicit, quòd quidam Monachi pro ſuo arbitrio deponere volebant Abbates, ac alios quãdoque malos, ſicut volebant, ordinabant; quare Papa Pelagius præcepit Opilioni defenſori, vt de cætero Monachos talem licentiam habere, non permittat &c. Quapropter cum Papa non ſe reſtringat ad aliquod tempus determinatum, & indeterminatè, ac generaliter loquatur, ideo ſucce-
4 dit Regula, quòd generaliter dictum, generaliter debet intelligi, *l. fin. C. de dot. promiſs.* & vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. de pretio ff. de public.* & non eſt recedendum à verbis legis, etiam ſi lex ſit per quam dura *l. proſpexit ff. qui, & à quibus c. in memoria 19 diſt.*

Confirmatur; nam vbicunque in ſtatuto generali habente ſcriptam rationem, vel non aliquid cauetur, ſeruari debet illud ſtatutum, prout iacet ad literam, tunc enim non reſtringitur per nullam rationem: ità expreſsè probatur in *d. l. proſpexit*, ſed *in d. c. nullam*, expreſsè Papa præcipit, quòd Monachi non poſſint deponere Abbatem, & ratio in eo *cap.* eſt expreſſa, ergò ſeruandum eſt, prout iacet, & non eſt facienda diſtinctio, & taxatio.

5 Secundò probatur, quia de iure communi Abbates per electionem creandi ſunt per *can. congregatio 16. q. vlt. et can. Abbatem 1. et 2. et can. quàm ſit neceſſarium 9. defuncto verò 18. q. 2. cum ſimilib.*

6 At de iure communi dignitates, quæ ſunt electiuæ, perpetuæ cenſentur, *Panormit. in cap. Monachi num. 5. verſ. item nota, de ſtatu Monach. Ioan. de Selua de benef. par. 3. q. 68. num. 2. Caſſador. deciſ. 4. nu. 3.* ergò Abbatia de iure communi eſt perpetua.

7 Probatur præterea tertiò; nam generaliter perpetui cenſentur, qui deponi nequeunt, niſi certis de cauſis à iure conceſsis, *gloſſ. in clem. vnica verb. per electionem de reſcrip. Nicol. Miliſ. in Reper. in verbo beneficium num. 18. Anton. in cap. porrecta ad finem de confirmat. vtili*, quos refert, & ſequitur *Azor. inſtit. moral par. 2. lib. 3. cap. 1. q. 4. verſ. quintò diuiditur.* Sed Abbates de iure communi deponi nequeunt, niſi certis de cauſis, *dicto c. Monachi in fine, et ibi Panor. nu. 8. verſ. in gloſſ. penult.*

penult. ibi, et in cap. cum ad Monaſterium num. 20. et in cap. fin. num. 3. eodem tit. de ſtat. Monac. Ergò Abbates de iure communi ſunt perpetui, & hæc de præſenti quæſito.

QVÆSITVM II.

Vtrùm ex iure ſpeciali Abbates ſint perpetui, vel temporales.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput totius Ordinis eligitur à Conuentu, et eſt perpetuus.*

2 *An Abbatialis dignitas hodie ſit perpetua, vel ad tempus.*

3 *Tria ſunt genera inſtitutionum in Eccleſia Dei.*

4 *Id, quod ſæpius fieri conſuetum eſt, neceſſarium non arbitrarium dicitur.*

5 *Clauſula in Bullis Apoſtolicis apponi ſolitæ ſi omittantur, ſubintelliguntur in eis, et habentur pro expreſsis.*

6 *Papa ſi reſcribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præſumitur velle aliter, quàm ſit conſuetum.*

7 *Dignitas Abbatialis de iure cõmuni eſt perpetua, non verò de iure ſpeciali.*

1 DE iure ſpeciali, nempè particularium vniuſcuiuſque Religionis Conſtitutionum, aliqua eſt ſuper hoc in Monachorum Congregationibus varietas, & diſsimilitudo; nam in aliquibus Generalis perpetuus eſt, vt in Congregatione Monachorum Ciſtercieñ. in qua Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput, & Generalis totius Ordinis, à Conuentu eligitur, & electus, ac à Sede Apoſtolica confirmatus, ad vitam durat; ſimiliter reliqui Abbates inferiores eiuſdem Ordinis in Gallia. In Italia autem, & Hiſpania eiuſdem Ordinis Abbates, tàm Prouinciales, ſiue Nationales, quàm inferiores, ſiue Locales ad tempus creantur, ſicut, & in alijs Monachalibus Religionibus; & in hoc modo creandi Abbates ad tempus, eſt etiam inter eaſdem Religiones nonnulla varietas; nam aliquæ ipſarum conſueuerunt per bienniũ, aliæ per triennium, aliæ per quatriennium Abbates creare, deinde Abbatias ab illis auferre, & aliis tradere. Itaq; non poteſt ſtatui certa concluſio huius propoſiti Quæſiti; ideo ad ſpeciales Conſtitutiones ſingularum Religionum recurrendum eſt.

2 Si tamen ſtricto iure loquamur, dicendum erit Abbatialem dignitatem ex conſuetudine ipſarum Religionum potiùs perpetuam eſſe, quàm temporalem. Nam eſt mos, & conſuetudo Religionum Monaſticarum ferè omnium, vt quem in Abbatem ſemel aſſumpſerunt, nunquam, niſi grauibus de cauſis, Abbatiali dignitate priuent, ſed licèt illum vni Monaſterio per ſpatium biennij, plùs, vel minus, iuxtà propria ſtatuta præficiant: tamen, expleto tempore prædicto, vel in eiuſdem Monaſterij adminiſtratione illum confirmare, vel ad aliud transferre conſueuerunt; & ità obſeruari ſolitum eſt in noſtra Congregatione, ac etiam in alijs ferè omnibus.

Præſumendum eſt autem pro his, quæ diù agitata ſunt in Eccleſia Dei, patiente, & tolerante Superiore, *c. conſtituitur, & ibi Panor. de Relig. dom. & c. Eccleſiaſticarum 11. diſt. & ibi Gloſſ.* vbi
3 habetur, quòd tria ſunt genera inſtitutionum in Eccleſia, quædam in ſcripturis, quædam ab Apoſtolis tradita, & per ſucceſſores confirmata, quædam verò ſola conſuetudine roborata, quibus omnibus par obſeruantia debetur: alioquin ſi conſuetudines in Eccleſia non ſeruentur, multum detrimentum pateretur. Sed quia videmus in Religionibus diù obſeruatum fuiſſe, & adhuc obſeruari; Abbates, qui præficiuntur in vno loco ad tempus determinatum, tranſacto tempore, eoſdem præfici in alio, & hoc ſæpe ſæpius, dicendum eſt id, quod conſuetum eſt fieri non dici arbitrarium,
4 ſed neceſſarium, vt eleganter dicit *Bald. in l. quicunq; C. de ſer. fug.* ideo attendendum eſt, quod fieri ſolet; vnde dixit *Innoc. in cap. olim in princ. de verb. ſignif.* quem refert, & ſequitur *Panor. in c. certificari in princ. de ſepulturis*, quòd omnis diſpoſitio mundi, ſiue legalis, ſiue vltimarum voluntatum, ſiue contractuum, recipit interpretationem, & ſupplementum à conſuetudine, & ab eo, quod fieri ſolet.

Hinc videmus, quòd omnes clauſulæ, quæ ſo-
5 lent apponi in Bullis Apoſtolicis, ſi ſint omiſſæ ſubintelliguntur in eis, & habentur pro expreſsis, ità probat *tex. in c. accepimus, & ibi hoc notat Ant. de Butr. de ætat. & qualit.* & pro noſtra corroboratione facit *tex. in l. magiſtratus, & ibi notat hoc Bar. ff. ad municip.* vbi probatur, quòd officia intelliguntur concedi ſecundum conſuetudinem.

6 Hinc etiam eſt, quòd ſi Papa reſcribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præſumitur tamen velle aliter, quàm ſit conſuetum; ergò ſi clericus ſecularis impetrauit beneficium non ſolitum dari ſecularibus, non valet talis impetratio, etiam ſi in Bulla ſit clauſula *motu proprio*, ità dicunt *Bald. & Florianus de Sancto Petro in l. fideicommiſſa §. ſi ſeruo per illum tex. ff. de leg. 3. & bonus tex. in c. cum beneficio de praben. lib. 6. & in c. poſſeſsiones iuncta gloſs. de rebus Eccleſ. non alien.*

7 Ex his ergò dicendum eſt, Abbatialem dignitatem de iure cõmuni perpetuam eſſe, de iure vero ſpeciali in temporalem in multis Religionibus conuerſa eſt, vt in noſtra Congregatione Vallis Vmbroſæ, in qua Abbates perpetuò ſuarum Abbatiarum, & Cœnobiorum adminiſtrationem habuerunt vſque ad tempora Innocentij VIII. ſub cuius Pontificatu in Congregationem vniri cœperunt, ac regimini Monaſteriorum, quibus ipſi in perpetuum præfecti erant, cedere in manibus Præſidentis Generalis, & Definitorum, ac Viſitatorum eiuſdem Congregationis, qui poſtea, eorum renunciationibus admiſsis dictis Monaſterijs eidem Congregationi aggregatis, ipſos ſic cedentes ad tempus, ſeù ad vitam, prout eis magis videbatur, præficiebant, quibus vita functis, alios eiſdem Monaſterijs, qui ea ad tempus regerent, præficiebant, vt elicitur ex quadam *Bulla Alexandri VI. ſub dat. Romæ apud S. Petrum anno* 1492. in qua aſſeritur dictum Summum Pontificem Inno-

centium VIII. confirmaſſe vnionem Monaſterij SS. Trinitatis Florentiæ. Factum dictæ Congregationi, nec non conuentiones inter eiuſdem Monaſterij Abbatem, & Generalem, ac Definitores, & Viſitatores d. Congregationis adhibitas, & quia idem Summus Pontifex Innocentius gratia ſignata, & literis non confectis deceſsit: Alexander VI. illi ſuæ auctoritatis robur adiecit, confirmans omnia, quæ geſta erant. Idem habetur paſsim de nonnullis alijs Abbatibus, qui cum perpetui eſſent, eorum regimini in manibus Generalis, & Definitorum ceſſerunt, à quibus iterum ad vitam Abbates creati ſunt, ſed poſt eorum obitum in eiſdem Monaſterijs Abbates ad tempus triennij perfecti fuerunt, vt de D. Syluestro de Benedictis Abbate Sancti Sepulchri de Aſtino extrà, & propè muros Bergomi eiuſdem noſtræ Congregationis habetur, in alia *Bulla Alexandri VI. ſub datum Romæ apud S. Patrum anno Domini* 1492. 15. *Kal. Februarij Pontificatus ſui anno I.* quæ eſt in Archiuio Vallis Vmbroſæ cum alijs eiuſdem tenoris. Nunc vero Abbates eiuſdem noſtræ Congregationis non ad triennium, ſed ad placitum Definitorij Monaſterijs præficiuntur.

QVÆSITVM III.

An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur incommoda, quæ ex temporanea Abbatum duratione manare ſolent.*

2 *Humani moris eſt, illum vereri, cuius indicio, & voluntate, nunc erigeris, nunc deprimeris.*

3 *Arguitur, magis expedire, Abbates in perpetuum creari, quàm ad tempus.*

4 *Arguitur magis expedire Abbates ad tempus creari, quàm in perpetuum.*

5 *Suſtineri poteſt vtraq; pars, dummodo incommoda, quæ oriri poſſunt euitentur.*

DE hac re fusè tractat *Nauarr. Commentar. 3. de Regul. nu. 3. & lib. 3. conſil. ſubdit. de ſtat. Monach. conſ. 7. num.* 8. & ex eo *Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 21. Miraud. in man. Prælat. tom. 2. q. 7. art. 6 Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 7. à nu. 5 Nauar. d. Comment. 3. nu. 3.* ait, nunquam ſibi in animum cadere potuiſſe, animarum ſaluti expedire, quòd Abbates, & alij Regulares Prælati, qui ſecundùm ius commune, & Regulam perpetui eſſe debent, crearentur ad tempus à Capitulis.

1 Ducitur ex incommodis, & vitijs, quæ inde
regulariter manare ſolent. Nàm vltrà quòd ex
temporanea duratione fit, vt Abbates certo modo
à ſubditis dependeant, cum ab eis deprimi, &
erigi poſsint, & per conſequens fit, vt eorum
auctoritas multùm diminuatur, *cum humani mo-*
2 *ris ſit illum vereri cuius indicio, & voluntate nunc*
erigeris, nunc deprimeris, can. viſis 16. q. 2.

3 Inſuper mouetur, quia ex hac temporanea Præ-
fectura ambitionis vitium oritur, quod Religio-
nis peſtis eſt, ac Religioſorum oculos ſic excoecat, vt ſui ſtatus obligationem, non agnoſcant, vt dicitur, *c. quorumdam de elect. lib 6.* Ex qua ambitione Religioſæ diſciplinæ oeruus, & rigor relaxatur; dum eligi cupientes plura diſsimulant, vt gratos habeant ſuffragatores, quibus animi gratitudinem declarare cupientes, maiora, quàm conuenit, pollicentur.

Exoriuntur etiam ſubornationes, ſimulationes, diſsidia, factiones, & colluſiones, quæ fraternam pacem, & concordiam mirum in modum impediunt, ac perturbant, & alia huiuſmodi, quæ latè proſequitur prædictus *Nauarr. d. Com. 3. num. 3.*

Quibus fortè, & alijs ſimilibus incommodis proſpectis antiqui Religionum Inſtitutores ſtatuerunt, Abbates perpetuos creari. Fauet etiam (vt ait *Suar. loc. cit.*) generalis Eccleſiæ conſuetudo, vt Epiſcopi, & alij ſecularium Eccleſiarum Prælati perpetui, & ad vitam durent,ità vt Epiſcoporum translationes Regulariter ipſi Eccleſiæ diſpliceant. Vtilis enim cenſetur, eumdem Epiſcopum in eadem Eccleſia perpetuò manere:

Vnde colligitur, magis expedire, Prælaturas perpetuas eſſe, quàm temporales; non ſolùm, quia ex iſtis incommoda proueniunt; verùm etiam, quia ex perpetua duratione vnius perſonæ in eodem officio vtilitates, & commoda ſequuntur; tum quia ex maiori conſuetudine, & quaſi perpetuo vinculo maior affectus generatur, tum quia homo maiori cura ſuſcipit munus, in quo perpetuò eſt duraturus: tum etiam, quia longa experientia valdè confert ad bene, & cum prouidentia gubernandum. Non ſic autem in temporalibus Prælatis, qui quando incipiunt ſui muneris experientiam habere, tunc deficiunt, nec de rebus perpetuis nimium curant.

4 Verùm licèt his rationibus ſuadeatur, magis
expedire, Abbates perpetuos eſſe, quàm ad tempus creari; nihilominùs non deſunt etiam rationes, & coniecturæ, quibus contrarium ſuaderi poſsit. Nam (vt ait *Suar. d. cap 7. num. 6*) plus mouere debet mutatio antiquæ illius conſuetudinis, quàm ipſa antiqua conſuetudo, cum enim non in vno, aut altero loco, ſed in omnibus ferè Religionibus, etiã ijs, in quibus antiquus, ac primarius feruor, ac regularis diſciplinæ rigor obſeruatur, hæc mutatio facta ſit, indicat, eam non ex priuato errore, aut imperfectione contigiſſe; ſed quia experientia rerum magiſtra compertum eſt, tale regimen eſſe magis Religioſo ſtatui accommodatum. Præterea ſummi Pontifices ſemper in hanc partem magis inclinarunt, vt Relionum Prælati, vel Prælatæ temporales ſint, vt patet; ſæpe enim illorum auctoritate, modus regiminis à perpetuo in temporalem, mutatus eſt, à tẽporali autem in perpetuum nonquam, immo potiùs tẽporaneus à maiori in minorem annorum numerũ limitatus, eorumque auctoritate abbreuiatus eſt; ergò eſt ſignum, Apoſtolicæ Sedi hunc regendi modum Religioſo ſtatui magis conuenientem videri. His, & alijs rationibus, & coniecturis hoc firmat *Suar. dicto num. 6.*

Verùm in hac re aliorum indicio me remitto,

nam

nã res arbitraria eſt, & ſinè imprudentia, alterutra pars eligi poteſt; dummodo incommoda, quæ in vnaquaque illarum contingere poſſunt, quantum fieri poſsit, euitentur. Illud vnum ſcio, quòd Religiones aliquæ antiquam Abbatum, & Prælatorum perpetuitatẽ reiecerunt, & illorum temporaneam creationem paucorum ſelectorũ, vt potè Generalis, & Definitorum iudicio tradiderunt; aliæ verò eamdem perpetuitatem adhuc retinent; quocumq; modo ſit, ad omnia euitanda ſcandala, & incõmoda, quæ tàm ex perpetua, quã ex temporali duratione contingere poſſent, præcipit *Sacroſanctũ Concilium Trid. c. 8. ſeſ.* 25. vt fiant Capitula, & in eis ſtatuantur neceſſaria, & oportuna ad cõſeruationem, & regimen Ordinũ, & Viſitatores deputẽtur, qui Monaſteria in capite, & mẽbris viſitent, & faciant illa ſeruari ſecundũ ſtatuta, & notata in *cap. In ſingulis, & cap. ea, quæ de ſtat. Monach. Concilij Tridentini*, verba ſunt hæc. *Monaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habẽt ordinarios Regulares viſitatores, ſed ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueuerũt, teneãtur infra annũ à fine præſentis Cõcilij, & deinde quolibet triennio, ſeſe in Cõgregationes redigere, iuxta formã conſtitutionis Innoc. III. in Cõcilio generali, quæ incipit In ſingulis Ibique certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine de prædictis Congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant Quòd ſi in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta Monaſteria ſunt, tanquã Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis cõuocare. Quòd ſi infra limites vnius prouinciæ nõ ſit ſufficiens taliũ Monaſteriorũ numerus, ad erigendam congregationem, poſſint duorum, vel triũ prouinciarum Monaſteria vnam facere Congregationem. Ipſis autem Congregationibus conſtitutis, illarũ generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant auctoritatẽ in eis cõmorantes, quàm alij Præſides ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus, teneanturq; ſuæ Cõgregationis Monaſteria frequenter viſitare, & illorũ reformationi incumbere, & ea obſeruare, quæ in ſacris canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quòd ſi etiã Metropolitano inſtãte prædicta exequi non curauerint, Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tanquã Sedis Apoſtolicæ delegatis, ſubdantur.* hæc ibi. Quæ ſi mediocriter ſeruarẽtur, & conſequenter Prælati prodigi, & auari remouerentur, ſuſpẽderentur, aut aliàs ſufficienter punirẽtur, ſatis profectò temporarijs bonis ſeruandis, & regularium victui, & Eccleſiarũ fabricæ, & ornatui ſimul, & pauperibus à perpetuis Præfectis virtutis amore, vel formidine pœnæ prouideretur, iuxtà *l. 1. ff. de iuſt. & iur. & c. irrefragabili de offic. ordin.*

QVÆSITVM IIII.

An Abbates Commendatarij, & alij ſeculares Prælati ſint perpetui, vel ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Commenda ad tempus quæ dicatur.*
2 *Commenda perpetua quæ dicatur.*
3 *Commendatarius quando dicatur perpetuus.*
4 *Prælati ſeculares de iure perpetui ſunt.*

DE Abbatibus Commendatarijs egimus in *diſputatione de commendis, & eorum origine*; vt autem noſtrum inſtitutum proſequamur, ideo præſens Quæſitum appoſuimus. Priuſquam igitur ad propoſiti dubij reſolutionem deueniamus, neceſſarium eſſe duximus, Commendæ diuiſionem ponere, quæ eſt duplex vna temporalis, perpetua altera, vt in eadẽ diſputatione *de Cõmends* dictũ eſt.

1 Temporalis eſt illa, quæ fit ad vtilitatem Eccleſiæ, & non ad fauorem Commendatarij, nam Cõmendatarius in tali Commenda eſt quaſi Depoſitarius, & eſt Procurator ipſius Eccleſiæ, &, durante tali Commenda temporali, Eccleſia vacat, quouſque eligatur Abbas per Capitulum.

2 Perpetua eſt illa, quæ fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, & eſt in vſu ſuo, & Eccleſia non dicitur vacare, dum durat vtilitas huius Commendatarij; & ratio eſt, quia talis Cõmendatarius dicitur Procurator cum legitima adminiſtratione.

3 Vnde ſi Commenda fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, ipſe Commendatarius dicitur perpetuus. Hodie omnes Commendæ ſunt perpetuæ, & Commendatarius dici poteſt, Prælatus, vel Abbas perpetuus. Si autem Commenda fit ad vtilitatem Eccleſiæ: Commendatarius non ſolùm non eſt perpetuus, ſed neq; poteſt dici Abbas, quia neq; habet proprietatem, neque poſſeſsionem Eccleſiæ, ſed dumtaxat detentionem; quia nihil aliud eſt, quam Depoſitarius; ex quibus patet differentia inter Abbates Commẽdatarios perpetuos, & tem-
4 poraneos. De Abbatibus, & alijs Prælatis ſecularibus idem dicendum eſt, quod de reliquis Eccleſiaſticis dignitatibus, & Beneficiarijs, qui de iure perpetui ſunt, vt in *Diſputatione de Beneficijs*, Deo dante, dicemus.

DISPVTATIO XIII.

De renuntiatione, & depoſitione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſsit, & in cuius manibus.
Quæſ. 2. Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poſsit, & ex quibus cauſis.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbati dari poſsit Coadiutor.

Quæſ. 4. An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit.

Quæſ. 5. An Abbas Commendatarius, vel ſecularis poſsit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare.

Quæſ. 6. An Abbas Commendatarius, vel ſecularis poſsit ſuam Abbatiam, reſignare, reſeruato ſibi regreſſu, & acceſſu, & ingreſſu.

Quæſ. 7. An liceat reſignare Abbatiam ſecularem, vel commendatam cum reſeruatione certæ penſionis.

Quæſ. 8. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſsint beneficiorum reſignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſsit, & in cuius manibus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio regulariter quilibet renunciare poteſt.*

2 *Renunciare quilibet poteſt iuri, & beneficio ſibi competenti, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus.*

3 *Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iuſtis de cauſis deponere poteſt.*

4 *Inferior Epiſcopo, licèt conferendi poteſtatem habeat, non tamen poteſt beneficiorum reſignationes recipere, niſi id ſit ei ſpecialiter conceſſum.*

5 *Argumentum à poteſtate conferendi ad poteſtatem reſignationes recipiendi, & è contra non valet.*

6 *Reſignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valet.*

7 *Abbatiæ, & Prælaturæ ſeculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipſius Papæ reſignandæ ſunt.*

8 *Abbatiæ, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus reſignandæ ſunt.*

9 *Renunciationes factæ in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, non nocent renuncianti, neq; quoad poſſeſsionem.*

10 *Cauſæ enumerantur, ob quas Prælatus ad ſui officij renunciationem admittitur num. 10. & ſeqq. vſq; ad num. 16. incluſiuè.*

17 *Promotus ad Abbatiam nequit beneficia priùs obtenta in fauorem renunciare, idem de Priore nu. 20.*

18 *Abbatia, & Epiſcopatus æquiparantur.*

19 *Epiſcopatus aſſecutione vacant beneficia eccleſiaſtica per promotum antea obtenta.*

1 Regulariter quilibet poteſt beneficio renunciare, vt colligitur ex *Ion. Andr. in rubr. de renunciat. num. 4. Bald. in cap. cum omnes num. 24. de conſtitut. Rot. deciſ. 26. in fin. de procurator. & deciſ. 31. nu. 4. de re iudic. in antiq. Boer. deciſ. 205. num. 4. & deciſ. 308.* & alijs apud *Flamin. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 3. q. 1. in princ.* Quia qui-
2 libet poteſt renunciare iuri, & beneficio ſibi competenti tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, *l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. Archidiac. in can. quàm periculoſum 7. q. 1. num. 4. & in can. denique 6. q. 3. num. etiam 4. Alexand. conſ. 116. nu. 2. lib. 3. Cardinal. Pariſ. conſ. 65. num. 24. lib. 2. Menoch. conſ. 57. nu. 15. & conſ. 84. num. 61. Vol. 1.* & alij. Et quòd Abbates, Priores, alijq; huiuſmodi Prælati poſsint eorum Prælaturis renunciare, latè *Flamin. Pariſ. d. tract. lib. 2. q. 1. num. 63. & pluribus ſeqq.*

3 Huiuſmodi autem renunciatio fieri debet in manibus Generalis, vel Definitoris, aut alterius, qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi ſimul inuitum iuſtis de cauſis; adeò vt fieri nequeat in manibus illius, qui ius conferendi tantùm habet, inuitum autem deſtituere nequit. *Gloſſ. in clem. 1. in verb. in manibus, de renunciat. & in clem. etiam 1. de rer. permut.* quam dicit ſingularem *Cardinal. in d. clem. 1. q. 7. de renunciat. idem Cardinal. in clem. 2. de pœn. Innoc. in cap. quod in dubijs in fine, & ibi etiam Panormit. nu. 3. extra de renunciat. Rot. deciſ. 61 num. 2. circa med. de rer. permut. & deciſ. etiam 61 de renunciat. in nouis, Gabr. conſ. 187. num. 4. & 5. lib. 1. Biſignet. deciſ. 5. in fine de renunciat. Gemin. conſil. 127. in fin. ver. ſecunda ratio Aegid. Bellamer. deciſ. 732. Pariſ. de reſignat. benef par. 1. lib. 7. q. 15. in fin. Eraſm. à Cokier de iuriſdict. ordinar. in exempt. par. 4. q. 67. in fin. Rota in Nolana Abbatię Iunij 1578. & deciſ. 529. num. 7. par. 4. diuerſor.*

4 Ex quibus infertur primò, quòd licèt collatio alicuius beneficij ſpectet ad alium, quàm ad Epiſcopum, puta ad aliquem Prælatum inferiorem: nequibit tamen ipſe reſignationes recipere, niſi etiam reſignationis receptio ſit ei conceſſa, *Rota deciſ. 5. & 13. de renunciat. in antiq. Biſignet. deciſ. 2. eodem tit. Gabriel. d. conſil. 187. ſub num. 5. & alij.* quia ex poteſtate conferendi non arguitur ad po-
5 teſtatem reſignationes recipiendi, ſicut econtrà ex poteſtate reſignationes recipiendi non infertur ad poteſtatem conferendi, *Rota, & Gabriel. locis citatis.* An autem huiuſmodi Prælati Epiſcopo inferiores poſsint, beneficiorum reſignationes recipere, inferiùs dicemus.

6 Secundò infertur, reſignationem factam in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valere. *Calderin. conſ. 3. de renunciat. Staphil. de liter. grat. tit. de reſignat. mod. & method. num. 19. Rota d. deciſ. 529. num. 6. par. 4. Diuerſor.*

7 Tertiò infertur, Abbatias, & Prioratus, ac cæteras Prælaturas ſeculares, quarum collatio, aut prouiſio ad Summum Pontificem ſpectat, (de qui-

bus

bus ſupra) reſignari non poſſe, niſi in manibus ſolius Papæ; quia illarum inſtitutio, & deſtitutio ad Summum Pontificem tantùm ſpectat, ſicut de Epiſcopatibus; & Superioribus dignitatibus docent *Gloſſ. in d. clem. 1. & ibi etiam Doct. de renunciat. Oſtien. in Summ. eod. tit. ſub nu. 8. verſ. ſi verò renuncietur, & in cap. 2. num. 8. vbi etiam Panormit. num. 7. de tranſlat. Epiſc. cum alijs relatis per Flam. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 7. q. 11. n. 17 cum pluribus ſeqq.*

8 Quartò infertur, Abbates, & Prælatos, qui in Germania, vel alibi à Collegijs Canonicorum, vel Monachorum Conuentibus eliguntur, in manibus eorumdem Collegiorum, vel Conuentuum renunciare non poſſe eorum Prælaturis; quòd ſi nihilominus id faciant, & Capitula, ſiuè Conuentus ad electionem noui Prælati procedãt, electio ſic celebrata nulla erit, & Superior legitimus vt ſupra poterit huiuſmodi Prælaturas, cui velit, conferre, abſq; eo, quòd ad electionis caſſationẽ priùs procedat, per ea, quæ in ſimili de Epiſcopo docet *Nauar. conſ. 2. de renunciat.*

9 Quintò infertur, renunciationem factam in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi nullam eſſe, nullumq; renuncianti præiudicium inferre, etiam quoad poſſeſſionem. *Rebuff. de pacific. poſſeſſor. num 311. Rot. in d. Nolana Abbatia Iunij 1578. coram Blanchetto & d. deciſ. 529 num. 7. p. 4. Diuerſ.*

Cauſæ autem legitimæ, ob quas Prælatus ad ſui officij renunciationem admitteretur, ſinè culpa, nonnullæ colligi poſſunt ex *cap. niſi cum pridem, & ex cap. poſt tranſlationem, & ibi notatis per Doctores, de renunciat.*

10 Prima cauſa legitima ad cedendum Prælaturæ eſt conſcientia criminis, quod tale eſſe debet, vt Ordinis executionem, poſt peractam pœnitentiã impediat; quæ autẽ ſint huiuſmodi criminia, exemplificat *Ant. de Butr. poſt Panormit. d. cap. niſi cum pridem, à num. 3. vſq; ad 8. incluſiuè.*

11 Secunda cauſa legitima ad dandam licentiam cedendi, eſt, quandò Abbas, vel Prælatus eſſet ſenex, *d. cap. niſi cum pridem, §. alia verò, vbi Anton. apud Panormit. num. 8. de renunciat.* quod eſt intelligendum de illis ſenibus. Qui ſunt adeò corpore debiles, vt nequeant rectè ſuo muneri ſatiſfacere; quia (iuxtà *tex. d. §. alia verò.*) *Interdum non plus hortatur ſenilis debilitas aliquem cedere, quàm moralis maturitas quę in ſenibus eſſe ſolet, ipſum in ſuo ſuadet officio permanere*, vnde qui dicantur ſenes in tali caſu, remittitur arbitrio Iudicis, conſiderata perſonarum qualitate, propter complexionum diuerſitatem: conſideratis etiam oneribus Abbatiæ, *Menoch. de arbitrar. Iud. caſu 19. num. 3. Flamin. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 5. q. 6. nu. 8. Marc. Anton. Genuen. in prax. Archiepiſc. Neapolit. cap. 53. num. 1. in vlt. edit. D. meus Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcopi p. 3. alleg. 69. num. 32.* Hic autem Iudex erit ille Superior, in cuius manibus, & de cuius licentia renunciatio facienda eſt.

12 Tertia cauſa legitima cedendi Abbatiæ eſt infirmitas corporis, *d. §. alia cauſa*, quæ infirmitas frequens eſſe debet, adeo vt volens renunciare non poſsit rectè ſuum munus adimplere, ſicut de ſenibus dictum eſt; vnde quis etiam dicatur valetudinarius, remittitur arbitrio Iudicis, iuxtà *Menoch. de arbitr. caſu 60. Marc. Anton. Genuen. & Barboſ. locis citatis.*

13 Quarta cauſa legitima eſſet defectus ſcientiæ, *d. c. niſi cum pridem, §. pro defectu*; notandum tamen, quòd Prælato competens ſcientia ſufficit, nec propter carentiam eminentis datur legitima cedendi cauſa, vt notat idem *Anton. de Butr. loco cit. num. 10.*

14 Quinta eſt, vt graue ſcandalum, quod aliter ſedari non poteſt, vitetur, *d. c. niſi cum pridem, §. pro graui quoque*. Quia Prælatus ſicut, & quilibet alius plùs æternam ſalutem, quàm temporale commodum appetere debet: tum quia ſcandalum ſemper vitandum eſt, quando, ſcilicet, abſq; æternæ vitæ periculo euitari poteſt; aliàs autem potiùs ſcandalum eligendum eſt, quàm ſit omittendum bonum vitæ æternæ, vt aiunt *Gloſſ. & Anton. de Butr. in d. §. pro graui quoquè.*

15 Sexta cauſa eſt, quando Prælatus eſt corpore impeditus, & impedimentum eſſet tale, vt non poſſit præſtare id, ad quod tenetur, *Pariſ. d. q. 6. n. 32.*

16 Septima cauſa eſt irregularitas, *d. c. niſi cum pridem, §. perſona verò*, vbi *Anton de Butr.* latè id explicat *à num. 14. vſq. ad 20. incluſiuè.*

17 Dubium eſt autem, verùm promotus ad Abbatiam poſsit in alterius gratiam renunciare beneficia, quæ ante obtinebat. Ad quod reſpondendum eſt negatiuè; quia talia beneficia vacãt ipſo iure, ſtatim poſt obtentam pacificam Abbatiæ poſſeſſionem, etiam ſi non fuerit benedictus, *Oldrad. conſ. 14. Panormit. in cap. quandò de offic. ordin. & in cap. cùm in cunctis §. cum verò, vbi etiam Dec. num. 2. de elect. Gigas de penſion. q. 56. num. 50. Rebuff. tit. de mandat. Apoſtol. §. ſtatuimus, verſ. Monaſteria in Cõcord. Alphonſus Hoieda de incompatib.*
18 *benefic. p. 1. c. 5. num. 6.* Eorum ratio eſt, quia Abbatia, & Epiſcopatus æquiparantur, vt ex pluribus iuribus allegatis per *Hoied. d. p. 1. cap. 6. n. 5.* nam Abbatiæ ſunt de maioribus dignitatibus, & ſpeciali nota dignæ, vt reſoluimus ſupra *diſput. 1. q. 2. & 3.* & ideo ſicuti per aſſecutionem Epiſco-
19 patus vacat quodcunque Eccleſiaſticum beneficium per promotum antea obtentum, *tex. in d. c. cum in cunctis, §. cum verò, de elect. & ibi gloſſ. in verb. ad quem Innocent. Panormit. & communiter Doct.* prout de communi teſtatur *Hoied. d. tract. p. 1. cap. 4. in princ. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 3. q. 1. num. 76. & plurib. ſeqq.* ità per aſſecutionem Abbatiæ: & hoc, ſiue Abbatia ſit ſecularis, ſiue Regularis, *Hoied. d. cap. 5. nu. 6 Pariſ. loc. cit. n. 99.*
20 & ea, quæ dicta ſunt de Abbate, habent etiam locum in Priore Conuentuali, nam promotus ad Prioratum in Regulari, vel Collegiata Eccleſia non poteſt renunciare in fauorem beneficia priùs obtenta, quia vacant ipſo iure, ſicut beneficia promoti in Abbatem; ea enim, quæ locum habent in Abbate, vel Abbatia, militant etiam in Priore, & Prioratu, qui eſt principalis Prælatura in Eccleſia Regulari, vel Collegiata, & habet iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem. *Ioan. de Selua in tract.*

tract. de beneſic. q. 2. num. 53. H oied. d. p. 1. cap. 6. num. 2. Pariſ. d. q. 1. n. 100. & duobus ſeqq. idem dicendum eſt de alijs Prælatis Epiſcopo inferioribus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habẽtibus; eadem enim ratio militat.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poſsit, & ex quibus cauſis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus abſq; iuſta cauſa à Superioribus deponi.*

2 *Prouiſio facta ab eo, qui habet poteſtatem eligendi ſimul, & confirmandi, eodem iure habet vim electionis, & confirmationis.*

3 *Cauſa iuſta deponendi Abbatem ab officio eſt duplex, & quænam ſit.*

4 *Abbas dilapidator bonorum Monaſterij, vel negligens in eorum adminiſtratione, à ſuo munere deponi poteſt.*

5 *Incontinentia eſt ſufficiens cauſa ad Abbatem à ſuo munere deponendum.*

6 *Abbas ſuæ Regulæ præuaricator inuentus ab Abbatia deponi poteſt; & quinam dicatur Regulæ præuaricator.*

7 *Vrgens ratio maioris boni communis eſt iuſta cauſa, Abbatem deponendi.*

8 *Ex quibus cauſis in Ordine Ciſtercien. Abbas ab Abbatia deponi poſsit.*

9 *Abbas etiam in notorijs criminibus deponi non poteſt, niſi ei legitima priùs permittatur defenſio.*

OLim Abbates ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi Monaſterium ſitum erat, deponebantur, vt colligitur ex *Concilio Turonen. 2. cap. 1. §. 7.* vbi ſic dicitur. *Epiſcopus nec Abbatem, nec Archipreſbyterum, ſinè omnium ſuorum cõpresbyterorum, & Abbatum conſilio, de loco præſumat eijcere, neque per præmia alium ordinare: niſi facto Concilio, tàm Abbatem, quàm preſbyterorũ ſuorum; vt quos culpa, aut negligentia eiecit, cum omnium Presbyterorũ ſuorum conſilio refutentur.* Nunc autem, poſtquam Religiones ab Epiſcoporum imperio ſolutæ ſunt,
1 Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel etiam ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus licitè, ſinè iuſta, & legitima cauſa, & pro ſolo arbitratu, à Superioribus ſuo munere priuari *cap. nullam 18. q. 2. cap. Monachi in fine vbi gloſſ. verb. non mutentur, & Panormit. num 8. de ſtat. Monach. Suar. de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 25.* Ratio eſt, quia electus, & confirmatus acquirit aliquod ius in Abbatia, & Prælatura, ad quam electus fuit. Similiter etiam prouiſus à Generali, vel alijs Superioribus Religionis Prælatis, ad quos id ſpectat; cùm
2 prouiſio facta ab eo. qui habet poteſtatem eligendi ſimul, & confirmandi eodem iure, habeat vim electionis, & confirmationis *Innoc. in cap. cum olim de cauſ. poſſ. & propriet. gloſſ. in cap. 1. verb. prouiſionem, & in cap. vt circa, verb. electionem de elect. in 6.* & alij, quos in ſimili adduximus in diſputatione de confirmatione. Non poteſt autem quis iure, quod habet in aliqua re, ſinè iuſta, & legitima cauſa priuari: eſſet enim contra charitatem, & iuſtitiam legalem; alia ratio eſſe poteſt, quia priuare Religioſum Abbatia ſinè cauſa, eſſet, illi pœnam ſinè culpa imponere, quod abſque dubio illicitum eſt.

3 Cauſa autem, propter quam Abbas ab Abbatia deponi poteſt, duplex eſſe videtur: altera ſufficiens culpa ipſius Abbatis; ob eam enim poteſt iuſtè à Superioribus puniri, ſed priuatio officij iuxtà pœna eſſe poteſt, ergo &c. Sufficiens autem culpa cenſeretur primò, ſi Abbas eſſet dilapida-
4 tor bonorum Monaſterij, & negligens in eorum adminiſtratione, *c. ſi quis Abbas 18. q. 2. c. dictum 81. diſt. c. quoniam 100. diſt. c. cum ad Monaſterium §. fin. de ſtat. Monach. vbi gloſſ. verb. negligens, & Panormit. num. 20. idem Panormit. in d. cap. 2. nu. 6. & in cap. vlt. num. 3. eodem tit. Ioan. And. in cap. 1. de ſupplend. neglig. Prælat. Felin. in cap. 1. num 2. col. 2. de tregua, & pace.* Quod eſt intelligendum, vt procedat, quando negligentia eſſet magna, & ſupina, *c. quicquid 1. q. 1. gloſſ. d. c. cum ad Monaſterium d. verb. negligens, & gloſſ. 3. in c. eaq; de offic. Archidiac. Ioann. Andr. & Felin loc. cit.* Sufficiens
5 etiam culpa cenſeretur, ſi Abbas Incontinenter viueret: nam ſola incontinentia abſq; alia delicti qualitate eſt ſufficiens cauſa ad deponendum Abbatem; ità *Panor. d. cap. 2. num. 6. de ſtat. Monach.*
6 Item ſufficiens culpa cenſeretur, ſi Abbas inuentus eſſet Regulæ præuaricator, *d. c. cum ad Monaſterium d. §. fin.* Præuaricator verò eſt, qui Regulam prædicat, & eam non obſeruat, vel qui exteriùs videtur Religioſus in habitu, intrinſecùs autem eſt lupus rapax, *arg. l. Athletas §. penult. ff. de his, qui notant infam. l. 1. ff. de præuaricat. Matth. 7. attendite à falſis prophetis.* Vel dicitur præuaricator, qui falſas culpas ſubditis imponit, *Ioan. Andr. ſuper d. §. fin. num. 18. Graff. deciſ. aur. p. 2. lib. 3. cap. 23.*
7 *num. 27.* Alia iuxta cauſa remouendi Abbatem à ſua Abbatia eſt aliqua vrgens ratio maioris boni communis; cum enim Abbates non ad priuatum ipſorum commodum, ſed ad commune Religionis bonum ordinentur, & cum huius communis boni cura, & iuriſdictio ad illud tuendum proportionata, maximè ad ſupremos Religionis Prælatos pertineat, in eo caſu ſufficientem habent cauſam faciendi huiuſmodi mutationem, & remouendi Abbatẽ ab eorum muneribus, ità *Panormit. loco proximè citato, & Suar. d. cap. 2. nu. 25.* Hæc autem intelligenda ſunt, vt procedant per ſe, & de iure communi, quia ex ſpecialibus ſingularum Religionum inſtitutis, & conſuetudinibus eſſe poteſt, vt aliter ſtatutum habeatur; & ideo illa conſulen-
8 da erunt. Cauſæ autem, ex quibus Ciſtercienſis Ordinis Abbates deponi poſſunt, ſtatutæ ſunt à Clemente IV. in quadam eius *Conſtitutione edita anno Domini 1265. 5. Idus Iunij Pontif. ſui anno 1.* incipit, *Paruus fons*, in qua nonnullas ordinationes pro bono eiuſdem Ciſtercieñ Ordinis regimine poſuit, habetur in *Bullar. nouo Laert. Cherub.*

tom. 1.

tom. 1. *Bulla* 3. d. Pontificis cuius verba ad propoſitum conducentia ſunt hæc. *Et vt in Abbatibus prædicti Ordinis ſubtrahatur materia delinquendi, nec ipſi conqueri valeãt, per eorum Abbates ſe indebitè fore grauatos; ſtatuimus, & ordinamus, quòd Abbas ſubiectum ſibi Abbatem deponere debeat pro cauſis dumtaxat inferiùs annotatis; videlicet, pro hæreſi: pro ſimonia manifeſta: pro immunditia carnali; pro dilapidatione ſui Monaſterij, enormiter alienando, vel diſſipando bona: pro furto, homicidio, graui ſortilegio, ſolemni periurio: pro conſpiratione, & ſi falſarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S. R. E. Cardinalium, Principum, Epiſcoporum, vel Abbatum Ordinis ſupradicti; & ſi contra communia inſtituta ipſius Ordinis priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præſumpſerit impetratis. In alijs autem caſibus ſuperiùs non expreſſis iniungat eis Abbas, vel Viſitator, vt veniam petat in ſequenti Capitulo Generali ad arbitrium ipſius Capituli, per depoſitionem, vel aliter puniendus. Depoſitus autem à regimine Abbatiæ, ſi ſententia depoſitionis ſua apparuerit iniuſta, ex ordine, & ex cauſa reſtituatur per Generale Capitulum. & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa huiuſmodi depoſitionis ſententias in modo tantùm, vel in ordine ſit erratum, cauſa depoſitionis legitima exiſtente: tunc non reſtituatur depoſitus, & deponens circa depoſitionem ad arbitrium d. Generalis Capituli puniatur. In caſibus quoq; in quibus peracta pœnitentia, infamia remanet, depoſitus ineligibilis ſit omninò; in illis in quibus poſt peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, poſtquam impoſitã pœnitentiã peregit, eligibilis habeatur.* Hæc Sũmus Põtifex. Aduertendum tamen eſt, non poſſe Abbatem deponi etiam in criminibus notorijs, niſi ei legitima priùs permittatur defenſio: ità ſtatuit, *Leo X. in Conſt.* 7. ſacroſancto approbante *Concil. Lateran.* §. 7. quæ habetur in *tom.* 1. *Bullar. Laert. Cherub.* cuius Conſtitutionis verba ad rem noſtram ſunt. *Et quoniam Epiſcopalem dignitatem tueri illæſam, & ne improborum impugnationibus, aut accuſantium calumnijs paſſim pateat, muniri par eſt; ſtatuimus, vt nullus Epiſcopus, aut Abbas quouis inſtante, ac requirente, niſi ſibi copia, & facultas legitimæ defenſionis permittatur, etiamſi crimina fuerint notoria diligenterque partibus auditis cauſa plenariè probata fuerit, priuari valeat.*

QVÆSITVM III.

Verùm Abbati poſſit dari Coadiutor.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi olim poterant de iure Monaſterijs vacantibus Oeconomum conſtituere, & dari Abbati Coadiutorem.*

2 *Abbati Coadiutorem hodie quis dare poſſit.*

1 DE iure communi Epiſcopus poterat Monaſterijs, ac Regularibus Eccleſijs vacantibus Oeconomum conſtituere, vt notat *Innoc. & Oſt. in cap. vlt. §. quòd ſi Abbas, verb. ac Monaſterio, de ſtat. Monach.* poterat, nec non etiam dare Coadiutorem Abbati, ac ipſum à ſuo officio iuſtis, ac legitimis cauſis intercedentibus remouere, & illo amoto adminiſtratorem idoneum Monaſterio cõſtituere, qui bonorũ temporalium curam gereret, quouſque ipſi Monaſterio de Abbate prouiſum fuiſſet, vt notat idem *Oſtien. ibid. Archid. in c. vlt. nu.* 4. *de offic. ordin. in* 6. & habetur in *Synodo Nicæna* 2. *can.* 11. *Act.* 7. prout refert *Renat. Choppinus Monaſtic. lib.* 2. *tit.* 3. *ſub num.* 7. Verùm quia demum Sedis Apoſtolicæ priuilegio Religiones ferè omnes ab Epiſcoporum, & aliorum Ordinariorum iuriſdictione exemptæ fuerunt; ità poteſtas, quam ipſi Ordinarij in Regulares habebant, traſlata fuit in Superiores intra ipſas Religiones;
2 idcirco quando contingeret aliqua de iuſta cauſa alicui Abbati Coadiutorem dari oppertere, puta, ex cauſa infirmitatis perpètuæ, *c.* 1. *de cleric. ægrotãt* vel ſenij; tunc datio talis Coadiutoris ſpectaret ad Abbatem Generalem, ſiue ad Diffinitorium. In qua re, quemadmodum per priuilegium Summorum Pontificum hæc prouiſio Coadiutoris, ſicut, & tota alia Religionis adminiſtratio data eſt Religionis Prælatis; ità etiam eorum Prælatorum in hoc negotio decreta obſeruanda ſunt, & vniuſcuiuſq; Congregationis Conſtitutiones à Sede Apoſtolica approbatæ inſpiciendæ.

QVÆSITVM IV.

An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia, remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit.

SVMMARIVM.

1 *Refertur ſententia negatiua.*

2 *Refertur ſententia affirmatiua.*

3 *Depoſitus ab Abbatia remanet Monachus in Monaſterio, in quo depoſitus fuit.*

4 *Depoſitus ab officio præſupponitur culpabilis.*

5 *Abbas à ſuo munere depoſitus, vel renuncians hodie ſub cuius obedientia remaneat.*

6 *Abbati, qui ſui muneri ſpontè ceſſit, & ab eo ſinè culpa depoſitus fuit, competit primus locus poſt Abbatem in Choro, & Conuentu.*

1 IOan. *Andr. in cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* tractans hanc quæſtionem concludit cum Guid. Mutinen. Abbatem, qui renunciauit Abbatiæ, non remanere Monachum illius Monaſterij, cui præfuit, ſed ſub obedientia Epiſcopi loci; eius ratio eſt, quia ius Monachatus, & ius Abbatiæ ſunt diuerſa: nam Monaſterium obligatur Abbati, vt Patri, Monacho autem, vt filio; ſed Monachus per promotionem ad Abbatiam ceſſit iuri, & obligationi Monachatus, quod ius non poteſt de nouo reuiuiſcere, alio non interueniente, *c. quæris, de conſecrat. d.* 4. *Ioann. Andr. ſequitur Federic. de Senis conſ.* 19. *& Ioan. de lignan. in clem. ne in agro de ſtat. regular.*

2 Quòd autem remaneat Monachus illius Monaſterij, vbi deponitur, vel renunciat, tenet *Panormit. in d. c. cum ad Monaſterium num.* 13. vbi plenè reſpondet rationibus in contrarium à *Ioann. Andr.* adductis, & ibi etiam *Anton. de Butr.* idem

tenet

tenet *Bald. in l. penult. ff. de Senato. & Brixien. in repertor. ſuo in verbo Abbas*, quos refert *additio Panormit. in d. cap. cum ad Monaſterium verb. numquid Abbas lit. A.* & hanc vltimam opinionem procedere de æquitate, licèt prima procedat de rigore iuris, ait idem *Panormit. in cap. ſicut ex literis* 13. *num.* 1. vbi etiam *Felin. col.* 3. *num. etiam* 1. alijs citatis, *de iure iurand. Graſſ. decif. aur. par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 29. Horum ratio eſt, quia alias, peior eſſet conditio innocentis, quàm eius, qui culpa
3 caret; nam depoſitus ab Abbatia remanet Monachus in Monaſterio, in quo depoſitus fuit, vt ibi pœnitentiam agat, ſecundum Abbatis iudicium, & Regulam, ſecundum *Oſtien. in d. cap. cum ad Monaſterium*, quod colligit ex illis verbi tex. *Depoſi-*
4 *tum caſtigandum, ſecundum Regulam.* Depoſitus autem ab officio præſupponitur culpabilis *l. filijs §. Senator ff. ad municipal. cap. at ſi clerici de iudic. c. ſuper his c. qualiter il* 2. *de accuſat.* ergò ſi depoſitus remanet Monachus Monaſterij, à cuius adminiſtratione deponitur, multò magis renuncians remanebit Monachus Monaſterij, cui præfuit, quia renunciatio etiam ſinè culpa fieri poteſt.

5 Verùm hæc quæſtio fortè olim locum habere poterat, quando Monaſteria nondum erãt ſub vno capite ſimul congregata, nec efficiebant vnum corpus Religionis, ſed erãnt veluti diuerſa membra inter ſe diuiſa; nec dum etiam ab Epiſcoporum iuriſdictione exempta erant; poſtquam autem omnia Monaſteria vnius Ordinis ſe in vnum congregauerunt, vnum Abbatem Generalem ſibi perficiendo, cui cœteri inferiores Abbates ſubiecti ſunt ab Ordinariorum iuriſdictione immunes, & quælibet Religio, & Congegatio Religioſa vnùm tantùm Monaſteriũ repræſentare videtur, ceſſat ſupradicta propoſita quæſtio; eſt enim certũ, quòd Abbas ab Abbatia iuſtis de cauſis depoſitus, vel ſponté illi cedens remanet ſub obedientia ſui Generalis, vel alterius Superioris, in cuius poteſtate eſt, illum aſsignare in aliquo ex Monaſterijs ſuæ Religionis ad ipſius Superioris arbitrium.

6 Notandum autem, quòd Abbati qui à ſuo munere, & dignitate Abbatiali ſinè culpa depoſitus fuit, vel illis ſponté renunciauit, competit primus locus in Choro, & Conuentu poſt Abbatem, in memoriam priſtinæ dignitatis, ità *Ioan. de Lignano in clem. ne in agro de ſtat. Monach. & ibi Ioan. de Imola verſ. in vlt. q. eſt* quos refert, & ſequitur *Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum col.* 38. *num.* 81. *de reſcript.* [illegible]

QVÆSITVM V.

An Abbas Commendatarius, vel ſecularis poſſit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio Eccleſiaſticorum beneficiorum de iure canonico libera, & ſinè vlla pactione eſſe debet.*
2 *Epiſcopo, & Prælato non licet, ſucceſſorem ſibi nominare.*
3 *Reſignationes beneficiorum in alterius gratiam coram Romano Pontifice, de ſtylo Curiæ, admittuntur.*
4 *Commendatarius an poſsit beneficium ſibi commendatum in alterius gratiam reſignare.*

1 De iure Canonico renunciatio beneficiorum Eccleſiaſticorum libera, & pura ſinè vlla pactione eſſe debet *rap ex parte lo primo rum gloſſ. ibi in verbo omnino, de offic. deleg.* quia cum quis ſuum beneficium renunciat ea conditione, vt alteri conferendum ſit, videtur ſucceſſorem in beneficio conſtituere, & nominare, qui modus in nullo Prælaturæ, aut dignitatis, vel beneficij Eccleſiaſtici genere vſu receptus eſt; ne Eccleſiaſtica beneficia quaſi teſtamento legari, vel relinqui viderentur; quòd maximè ſacri Canones abhorrent ad præcauenda pericula, quę facilè euenirent, ſi quilibet ſecundùm proprium affectum ſucceſſorem ſibi nominare, & eligere poſſet. Vnde *in Concilio Antiocheno* relato *in can. Epiſcopo, 8. q.* 1. ſta-
2 tutum eſt. *Epiſcopo non licere, pro ſe alterum ſucceſſorem ſibi conſtituere, licèt ad exitum vitæ perueniat, quòd ſi tale aliquid factum fuerit, irritum ſit, huiuſmodi conſtitutum.* pro Abbatibus in *Concilio Cabilonen, cap.* 1. *§.* 12. ſuper hac materia, ita ſtatutum reperio. *Si quilibet Abbas elegerit ſucceſſorem, ipſe, qui ſic eligitur, de facultatibus ipſius Monaſterij, ad regendũ nullam habeat facultatẽ*; idem habetur ex pluribus alijs iuribus & qq. ex quibus, & alijs ſimilibus expræſsè percipi tur, quàm ſit ſacris Canonibus exoſa, hæreditaria ſucceſſio in beneficijs Eccleſiaſticis, nec non etiam omnia ea, quæ hæreditariæ ſucceſſionis imaginem, ac ſpeciem præſeferunt.

3 Verùm de ſtylo, & vſu Curiæ Romanæ introductum eſt, vt coram Summo Pontefice huiuſmodi reſignationes fierent, & admitterentur, ſub ea conditione, vt beneficia Titio conferantur, addito in renunciatione ab eo, qui renunciat, ſe non aliter, nec alio modo renunciare, quàm ſi Titio conferantur: *Vt ſcribit Caſſador. deciſ. vlt. de renunciat. & deciſ.* 2. *de ſimon Couar. var. reſol. lib.* 1. *cap.* 5. *ſub num.* 5. *Azor. inſtit. moral. p.* 2. *lib* 7. *cap.* 21. *q.* 1. Ab-
4 batia autem, ſeu beneficium ad tempus alicui cõmendatum in alterius gratiam, & fauorem à Commendatario reſignari non poteſt, quia ius, & titulum in Abbatia non habet, ſed ſolam adminiſtrationem, quam poterit etiam coram loci Ordinario dimittere, quia tunc licèt nullum ius, aut titulum à ſe abdicet, deponit tamen ſimplicem illam curam, & adminiſtrationem, quam habebat. Si vero Abbatia ei in perpetuum commendata ſit, ſaltem durante eius vita, poterit illam in manibus Summi Pontificis, etiam in fauorem alicuius reſignare, quia Commendatarius ad vitam ius habet in Abbatia, ſicut obtinens beneficium in titulum, ita *Azor.* 2. *p. inſtit. moral. lib.* 7. *cap.* 25. *q.* 10. Semper autem Abbatiæ, Prioratus, qui Conſiſtoriales dicuntur, & alia huiuſmodi beneficia commendata, quæ Sedi Apoſtolicę reſeruata ſunt, coram Summo Pontifice reſignari debent, ſi reſignatio fiat alterius gratia, & fauore, quia eum ſint reſeruata prouiſioni, & collatini Apoſtolicæ, ab in-

ab inferioribus in eis manus imponi non poſſunt, *Azor. d. c. 25 q. 2. & 9.*

QVÆSITVM VI.

An Abbas Commendatarius, vel ſecularis poſſit ſuam Abbatiam reſignare, reſeruato ſibi regreſſu, & acceſſu, & ingreſſu

SVMMARIVM.

1 *Receſſus, acceſſus, & ingreſſus qui dicatur.*
2 *Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus ad beneficia ſublati ſunt.*
3 *Acceſſus, regreſſus, & ingreſſus, ad beneficia poteſt Summus Pontifex ad ſui libitum concedere.*
4 *Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus ad beneficia Penſionario ob non ſolutam penſionem in Curia Romana ſunt in vſu.*

1 PRo huius quæſiti intelligentia ſciendum eſt, quòd quando coram Romano Pontifice aliquis beneficium ſuum in alterius gratiam, & fauorem reſignat, ſolet reſignãs impetrare à Papa facultatẽ, qua certis de cauſis poſsit ad beneficium reſignatum regredi, & hic dicitur regreſſus, qui nihil aliud eſt, niſi ius, ad ceſſum, vel dimiſſum beneficium, vel illius ius in quodam euentus reuertendi; regredi enim eſt, redire ad locum, à quo quis diſceſſerat. Et hoc ius tripliciter nominatur: nempè regreſſus, acceſſus, & ingreſſus: Regreſſus conceditur, quando traditur reſignanti facultas, vt ſi reſignatarius præmoriatur, poſsit ipſe reſignans propria auctoritate ad beneficium dimiſſum, quod ante reſignationem legitimè poſſidebat, redire. Eſt enim ad regreſſum neceſſe, vt is, cui cõceditur, beneficij poſſeſsionẽ anteà obtinuerit. Acceſſus ad beneficium tunc reſeruatur, cùm alicui ſit poteſtas intrandi, ſeu adipiſcendi beneficium, vel illius poſſeſsionem, quam antea nunquam habuerat. Ingreſſus reſeruatur beneficium reſignanti, cum quis cedit beneficio, cuius titulum, & ius canonicè obtinuerat, ſed nondum erat poſſeſsionem adeptus, & datur ei facultas, vt ſi reſignatarius præmoriatur, beneficium dimiſſum ipſe propria auctoritate accipiat, & illius poſſeſſionem adeat, latè de his, *Rebuff. in prax. benefic. p. 3. tit. de regreſſib. Mandoſ. de ſignat. gratiæ verb. regreſſus, & acceſſus, Azor. inſtit. moral par. 2. lib. 7. cap. 21. quæſt. 2.*

His ità notatis dicendum eſt, quòd hodie præ-
2 ter Conſtitutionem Pauli IV. quæ incipit, *Ad Romani Pontificis*, in qua irritantur regreſſus, & acceſſus Cardinalibus conceſsi ad plures Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas: & præter id, quod decernitur in *Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 7.* extat etiam *Bulla Pij V.* quæ incipit, *Romani Pontificis prouidentia*, in qua omnes regreſſus, acceſsus, & ingreſſus ſub quibuſcumq; formis, & quibuſcumq; perſonis, & quomodocumq; conceſſis, tolluntur, & à Summis Pontificibus irritantur; tum quia iure communi introducti non ſunt, niſi in vtilitatem, & cautelam reſignantium beneficia-incumbenti: quia de iure communi cedenti, ſeu renunncianti non datur regreſſus ad ius, cui renunciauit, *iuxt. tex. in l. quæritur, ff. de ædilit. edict. c. quam periculoſum, iuncta gloſſ. 7. q. 1. c. ſic illis 23. q. 4. c. eos, ext. de pact. notat Pariſ. conſ. 5. num. 165. vol. 4.* tum etiam, vt omnis in beneficijs, & commendis obtinendis remoueatur ambitioſa cupiditas, & vt quædam (vt ità dicam) hæreditariæ ſucceſſionis ſpecies auferatur, & ne Ordinarijs facultas in conferendis beneficijs minueretur; ità docet *Mandoſ. in prax. ſign. grat. tit. regreſſus, & acceſſus §. regreſſus, & acceſſus, ex decreto Pauli IV. & §. ſeq. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 21. q. 3. & 4.*

3 Verùm Summus Pontifex ad ſui libitum regreſſus, & acceſſus, & ingreſſus ad beneficia concedere poteſt; ipſe enim in beneficialibus eſt Dominus abſolutus, *c. cuncta per mundum, 9. q. 3. gloſſ. fin. in c. fin. de præbend. in 6. notat. Mandoſ. loc. cit. verſ. non tamen negauerim.*

4 Item, adhuc in Curia Romana regreſſus, & acceſſus, & ingreſſus conceduntur penſionario, ſi ei temporibus ſtatutis debita penſio non ſoluitur; quia huiuſmodi regreſſus, acceſſus, & ingreſſus non fuiſſent per *Conc. Trid.* neque per *Conſtitutionem prædictam Pij V.* ſublati, nec etiam omnes alij iure communi ſubſiſtentes, vt de regreſſu, qui habetur in *c. ſi beneficia de præb. in 6.* vt notat *Azor. d. cap. 21. q. 5.*

QVAESITVM VII.

An liceat reſignare Abbatiam ſecularem, vel commendatam cum reſeruatione certæ penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Penſionem ſuper beneficij redditibus iuſta de cauſa imponi de iure communi licitum eſt.*
2 *Penſio in vitæ ſubſidium, & alimentorum gratia aſſignata cenſetur in piam cauſam impoſita.*
3 *Penſio etiam ſuper beneficijs commendatis imponi poteſt.*
4 *Penſio ſuper Abbatijs Conciſtorialibus Ordinariorum imponi nequit.*
5 *Ad impoſitionem penſionis requiritur maior auctoritas, quàm ad conferendum beneficium.*

1 DE iure communi licitum eſt, vt ex iuſta cauſa penſio ex beneficij redditibus ſoluenda imponi poſsit, *c. ad audientiam 2. de reſcript. c. quamuis de præben. in 6. c. conquerenti de cleric. non reſid.* & ibi *Doct.* Sed præter prædictum ius commune, introductum eſt etiam, vt ſpontè dimittenti beneficium penſio reſeruetur, vel quando vacat beneficium conferatur vni, allteri verò detur penſio ex fructibus beneficij iam collati ſoluenda: quæ penſio cum concedatur in vitæ ſubſidium, & ali-
2 mentorum gratia cenſetur in piam cauſam impoſita *Dec. conſ. 72. incip. viſo puncto, ante num. 3. & conſil. 120. incip. & pro tenui, ferè per tot. Mandoſ. de ſignat. grat. verb. penſiones §. penſio aut cõceditur.*
3 Quòd autem talis penſio imponi etiam poſsit ſuper Abbatijs, & cæteris beneficijs commendatis, ex eo probari poteſt; quia beneficia in perpetuum

com-

commendata cenſentur, æquè ac beneficia in titulum collata, *Præpoſit.in c.2. num. 4. & 5. 1.q. 3. Anan.in c. non ſatis de Simon.Gambar.de offic. deleg. lib.6.num.154.* Sed, de ſtylo Curiæ, beneficio in titulum collato penſio conſtituitur, vt omnes fatentur; ergò & in Abbatia commendata.

4 Hic autem notandum, quòd Abbatiæ Conciſtoriales, quarum Abbates à Sede Apoſtolica ſuarum electionum cōfirmationem obtinere habent, loci Ordinariorum iuriſdictioni non ſubſunt, & ideo ſuper ijs penſiones auctoritate Ordinariorum imponi nequaquam poſſunt; quia id eſſet actus iuriſdictionis Epiſcopalis, cui præfatæ Abbatiæ minimè ſubijciuntur.

5 Præterea hoc magis confirmatur; quia ad penſionis impoſitionem maior auctoritas requiritur; quàm ad beneficium conferendum; cum hoc ſit iuri communi conforme, illud verò contra *tit. Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur*; ſed Abbatiæ Conciſtoriales à Sede Apoſtolica conferri debent (propter hoc enim Conciſtoriales dictæ ſunt, quia in Conciſtorio à Summo Pontifice prouidentur) ergò &c. de qua re latè *Franciſcus Zypæus in 3.lib.Iuris Pontificij Noui controuer. 2. & 3.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint beneficiorū reſignationes recipere, nec non permutationes admittere, & approbare.

SVMMARIVM.

1 *Inſtituendi ius habens an poſſit recipere reſignationes beneficiorum, ad quę poteſt inſtituere.*
2 *Reſignatio habet vim deſtitutionis.*
3 *Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum reſignationes recipere.*
4 *Præſcribens facultatem conferendi beneficia, nō præſcribit facultatem deſtituendi illis, quos inſtituit.*
5 *Præſcriptum tantum cenſetur, quantum poſſeſſum.*
6 *Prælati exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſſunt beneficiorum reſignationes recipere.*
7 *Epiſcopi poſſunt beneficiorum reſignationes recipere.*
8 *Inſtituere, & deſtituere eſt iuriſdictionis.*
9 *Prælati inferiores exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes dicuntur Ordinarij.*
10 *Eccleſias pleno iure ſubiectas habere quid ſit.*
11 *Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet.*
12 *Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Epiſcopus.*
13 *Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſſunt beneficiorum permutationes admittere, & approbare.*
14 *Prælati inferiores non exempti poſſunt beneficiorum permutationes approbare, ſi hanc facultatem præſcriptione acquiſierint.*

1 Qvoad primam huius quæſiti partem notandum eſt, quòd Regulariter habens ius, & poteſtatē inſtituendi in beneficio, habent etiam facultatem recipiendi reſignationem illorum beneficiorum, ad quæ poteſt inſtituere. *Ità Anton. de Butr. in cap. 2. num. 3. de in integr. reſtit. & in cap. ad audientiam num.6. de his, quæ vi, met. cauſ. fiunt, & in cap. quod in dubijs num. 11. vbi etiam Compoſtell. de renunciat.* & alij, quos refert *Flamin. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 7. q 1. num.2.* quod eſt intelligendum, ſi ille, qui poteſt inſtituere, poteſt etiam beneficiarios inuitos iuſtis de cauſis deſtituere: aliàs non poterit huiuſmodi reſignationes
2 recipere, quia reſignatio habet vim deſtitutionis: per eam enim renuncians deſinit eſſe intitulatus, & beneficiatus. Sic docent *Panormit. in d.cap.quod in dubijs num 6. & in cap. cum ex iniuncto nu. etiam 6. de hæretic. Rota deciſ. 6. propè med. de renunciat. & deciſ. etiam 6. num. 2. de rer. permut. in nou. Gabriel. conſ. 187. num. 4 lib. 1.* & alij.

3 His poſitis, pro ſolutione quæſiti, dico primò; Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores non exempti nequeūt beneficiorum reſignationes recipere: quod eſt certum, & clariùs patebit ex inferiùs dicendis; & ideo licèt horum aliqui præſcripſerint facultatem conferendi beneficia: non tamen poterunt eorumdem reſignationes recipere, niſi hanc etiam facultatem præſcripſerint, vt docent *Zabarell. in clem. 1. ſub num. 16. verſ. aliquando de renunciat. Anton. de Butr. in d.cap.quod in dubijs nu 7. Panormit. d. cap. cum ex iniuncto §. vlt.num. 3. Rebuff. in prax. tit. forma viſit num.108.* & alij apud
4 *Flamin. Pariſ. d. lib. 7. q. 10. num. 9.* Quia præſcribens facultatem conferendi beneficia non videtur præſcribere facultatem remouendi, vel deſtituendi illos, quos ipſe inſtituit. Et licèt regulariter qui poteſt inſtituere, poſſit etiam deſtituere: *cap. 1. & 2. de capell. Monac. cap. cum & plantare,*
5 *§. & in Eccleſijs, de priuileg.* tamen hoc non habee locum in præſcriptione, in qua eſt Regula, quòd tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum. *Gloſſ. in cap. auditis, in verb. interruptione, de præſcript. Alexand. conſ. 120. in fine lib. 4. Cardinal. Pariſ. conſ. 114. col. penult vol. 1.* & alij.

6 Dico ſecundò. Abbates, & Prælati inferiores exempti Epiſcopalem iuriſdictionem habentes poſſunt beneficiorum reſignationes recipere. Probatur primò, quia qui poſſunt deſtituere, poſſunt etiam beneficiorum reſignationes recipere, vt ſupra diximus; ſed Abbates, & Prælati exempti poſſunt deſtituere, *Cardinal. Pariſ. conſ. 22. nu 14. vol. 4.* & hoc importat iuriſdictio Epiſcopalis,
2 quam habent. Secondo probatur, quia ſicut Epiſcopi poſſunt beneficiorum reſigaationes admittere, vt probatur *in cap. admonet de renunciat. & in clem. multorum de pœn. & in cap. 1. de rer. permut. in 6.* notant *Zabarell. in cap. dilecti num. 1. de præbend. Panormit. in d. cap. admonet, Rebuff. de pacif. poſſeſſor. num. 104. fusè de viſit lib 2. cap. 10. n.19. & cap. 28. num. 11.* ità etiam Abbates, & Præla-
8 ti exempti, de quibus loquimur: inſtituere enim, & deſtituese, eſt iuriſdictionis, non ordinis Epiſcopalis, vt conſtat.

9 Tertiò, quia huiuſmodi Abbates, & Prçlati dicuntur Ordinarij, vt probauimus *in 1. diſput. quæſ. 4.* & habent

& habent Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, adeò quòd in illis Epiſcopus ſe intromittere nequit. At
10 habere Eccleſias pleno iure ſubiectas idem eſt, ac habere in eis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, viſitandi, & corrigendi, *Card. pariſ. d. conſ. 22. & conſil. 35. num. 9. vol. 4.*

11 Quoad ſecundam quæſiti partem, certum eſt, quòd beneficiorum permutatio Superioris auctoritate fieri debet, *c. quæſitum, & c. penult. ex. de rer. permut. Nauar. conſ. 42. num. 1. tit. de ſimon. Coraſ. de benefic. part. 1. cap. 9. nu. 2. Vgolin. de ſimon. tab. 1. cap. 27. §. 2. Leonard. Leſſ. de iuſtit. lib. 2. cap. 34. nu. 196. & cap. 35. nu. 10. Azor. moral. inſtit. par. 2. lib. 7. cap. 29. q. 3. & 4. & 18. latè Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. de ſimon. lib. 4. cap. 32. per tot. Garc. de benefic. part. 11. cap. 4. num. 56. Ioann. à Cokier de permut. benefic. cap. 2. & alij.*

12 Quòd autem hic Superior intelligatur Epiſcopus, apertè colligitur ex *d. c. quæſitum*, ibi, *ſi autem Epiſcopus*, & ex *cap. vnic. de rer. permut. in 6.* ibi, *in manibus tuis ipſa reſignant*, quod eſt intelligendum reſpectiuè de vnoquoque Epiſcopo pro ſua Diœceſi. Atque ità firmant *Coraſ. d. cap. 9. nu. 3. Azor. d. q. 4. Suar. d. cap. 32. num. 9. Garc. d. cap. 4. num. 60. Ioann. à Cokier. d. cap. 2. num. 6. Martin. Bonacin. in tract. de ſimon. q. 4. §. 12. num. 7. & alij*
13 *locis cit.* Qua ratione etiam Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores exempti iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes poſſunt huiuſmodi beneficiorum permutationes facere, & approbare. Quia hæc facultas competit Epiſcopis ratione iuriſdictionis, non verò ratione dignitatis, aut Ordinis; & ideò cùm hi Prælati Epiſcopalem iuriſdictionem habeant: non videtur, cur illis deneganda ſit facultas, permutationibus beneficiorum auctoritatem interponendi. Et licèt in *c. quærenti de rer. permut.* ſolius Epiſcopi mentio fiat: id tamen non refert; tùm quia denominatio ſumi ſolet ab eo, quod eſt regulare, & ordinarium, per quod non excluduntur, immo comprehenduntur ea, quæ ſunt eiuſdem rationis, *Tiraquell. lib. 1. de retract. §. 20. à num. 4. vſq. ad* 10. tùm etiam, quia Epiſcopus vno modo, & quaſi formaliter dicitur ratione iuriſdictionis Epiſcopalis, ideſt quoad officium, & curam: licèt non ſit talis quoad dignitatem, & conſecrationem; qua ratione Abbates, & Prælatos huiuſmodi Epiſcoporum appellatione aliquo modo venire, docuimus ſupra *diſput. 1. quæſ. 5.* vnde quando id, de quo agitur, pertinet purè ad iuriſdictionem ordinariam Epiſcopi, intelligitur habens iuriſdictionem Epiſcopalem; character enim, & dignitas nihil ad talem actum influunt; exprimi tamen ſolet Epiſcopus, potiùs quàm alius: quia Epiſcopus Ordinariam iuriſdictionem habere conſueuit. Atq; quòd Prælati Epiſcopo inferiores iuſdictionem Epiſcopalem habentes veniant hic appellatione Superiorum, & poſſint beneficiorum permutationes admittere, & approbare, docent, *Panor. in d. cap. quæſitum num. 4. Coraſ. d. cap. 9. num. 4. Gregor. Lopez l. 2. tit 6. p. 5. gloſſ. 6. Rebuff. in praxi tit. de permut. num. 20. Rot. deciſ. 5. & 6 de rer. permut. in nou. Suar. d. cap. 32. à nu. 11. vſq. ad 14. Nicol. Garc. d. cap 4. nu 70. Io. à Cokier d. tract. cap. 6. num. 2. Reginald. in prax. fori pænit. lib. 23. num 261. Martin. Bonacin. d. §. 12. ſub num. 7. verſ. alij verò, & ſeq.*

14 Cæteri autem Prælati Epiſcopalem iuriſdictionem non habentes, non poſſunt permutationibus beneficiorum auctoritatem interponere; niſi hanc facultatem præſcriptione acquiſierint, *Leſſ. d. cap. 34. num. 196. Azor. d. cap. 29 q. 4. in fine Cokier d. cap. 2. num. 12. & cap. 6. num. 2. Garc.* & alij.

DISPVTATIO XIV.

De Reſidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam.

Quæſ. 2. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbates Generales poſſint cum Abbatibus Conuentualibus ſuper reſidentiam diſpenſare.

Quæſ. 4. Quibus de cauſis poſſint Abbates, & alij Prælati inferiores à ſua reſidētia recedere.

Quæſ. 5. Quantum poſſint Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſijs abeſſe.

Quæſ. 6. Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Eccleſijs, & Monaſterijs ſibi commendatis reſidere.

Quæſ. 7. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiū quodlibet de iure cōmuni reſidētiā requirit.*

2 *Reſidentiam non requirunt de generali conſuetudine beneficia ſimplicia, niſi per aliquod particulare Statutum contrarium caueatur.*

3 *Reſidere perſonaliter tenentur omnes habentes beneficium cum cura animarum.*

4 *Abbates, & Prælati Regulares reſidere tenentur. Et quid de Prælatis ſecularibus num. 5.*

6 *Abbates, & Prælati inferiores, habentes propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali poſſunt cum beneficiarijs ſibi ſubiectis ſuper non reſidendo diſ-*

penſare, ſicut Epiſcopi cum ſuis.
7 *Abbates, & Prælati inferiores à quo ad reſidendum cogi poſsint.*
8 *Abbates, & Prælati Generales nõ coarctantur ad reſidendũ in particulari loco Religionis, ſed debent reſidere, vbi magis ipſorũ præsentia neceſſaria fuerit.*
9 *Generales Religionum an poſsint ad alicuius Principis inſtantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites ſuarum Religionum, accedere.*
10 *Rectores Parochialium Eccleſiarum, vbi reſidere teneantur, quando duas habent Eccleſias Parochiales, alteram in Ciuitate, & alteram extrà eius mænia, & num. 12.*
11 *D. Ioannes Carolus Pira Aquilanus laudatur.*
12 *Dignitas loci an conferat ad inſignitatẽ, & maiorem dignitatẽ Eccleſiæ, itàut Rector duas habens Eccleſias Parochiales in ea reſidere teneatur remiſsiuè.*
13 *Rectori duas Parochiales habenti, quale dominium remaneat in altera prouiſa de Vicario.*
14 *Deciſiones Rotæ ſuper hac materia referuntur.*

1 DE iure communi quodlibet Beneficium reſidentiam requirit *can. Sanctorum 70. diſt. cap. quia nonnulli, cap. relatum, cap. conquerente, cap. inter quatuor, cap. fin. de cleric. non reſiden. cap. ad hoc de præbend.* tamen de generali conſuetudine
2 id non procedit in Beneficijs ſimplicibus, vt tradunt *Panormit. in cap. extirpandæ 6. qui verò nu. 31. de præbend. Folin. in cap. dilectus il 2. num. 1. de reſcript. Rebuff. in praxi tit. de diſpenſat. de non reſid. num. 8. Mandoſ. in reg. 1. Cancellar. q. 13. num. 8. Cæſar de Graſſ. deciſ. 4. num. 3. de præbend. Seraph. dec. 639. num. 5. Rota deciſ. 86. nu. 3. & deciſ. 375. num. 2. & 489. num. 1. par. 2. recent. & deciſ. 175. num. 2. & deciſ. 108. num. 4. coram Gregorio X V.* Niſi tamen adeſſet aliqua ſpecialis conſuetudo, vel ſtatutum in aliquo particulari loco, per quod Beneficia ſimplicia obtinentes arctarentur ad reſidentiam, eſſet enim attendendum; quia per illud reuertitur ad ius cõmune, & de facili vnaquæque res vertitur ad ſuum ſtatum antiquum, *Rota d. deciſ 375. nu. 2. & 489. nu. etiam 2. par. 2. recent. & d deciſ. 175. num. 4. coram Greg. XV.* vbi *Adden.*

3 Omnes habentes Beneficium cum animarum cura, ſiue in foro interiori tantùm, ſiue in exteriori tantùm, ſiue in interiori, & exteriori ſimul (vt eſt Epiſcopatus, Abbatia, & quodcunq; aliud iuriſdictionem ſimul cum Paſtorali cura annexam habens) ad reſidendum in ſuis Eccleſijs, & Monaſterijs, vel locis ſui Beneficij adſtricti ſunt, *cap. ad hæc, & cap. extirpandæ 6. qui verò de præbend. cap. quia nonnulli de cleric. non reſident. & cap. licet de elect. in 6.* quos Canones innouauit, & confirmauit *Synodus Tridentina ſeſſ. 6. de reformat. cap. 1.*
4 *& ſeſſ. 23. de reformat. c. etiam 1.* Igitur Abbates Conuentuales Regulares, quos verè, & propriè Prælatos eſſe, atque animarum curam ſimul cum iuriſdictione in ſuos Monachos habere iam probatione non indigent, procul dubio tenentur perſonaliter reſidere, & adeſſe in Monaſterijs, & locis, quorum adminiſtratio, & cura ipſis tradita eſt; quod eſt certũ, & ab omni ambiguitate remotum.
5 Idem dicendum eſt de Abbatibus ſecularibus & Prælatis Epiſcopo inferioribus: nam ipſi ad reſidendum quoq; perſonaliter in locis ſuorum Beneficiorum adſtringuntur, prout præter citata iura, voluit *Concil. Tridentin. in d. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 12.* & reformauit *Rota apud Seraph. deciſ. 1452. num. 1.* Immo Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij Superiores Eccleſiarum Collegiatarum, licèt iuriſdictionem in Canonicos habeant, nihilominus cogi poterunt ad reſidendum ab Epiſcopis, ſub quorum Diœceſi extant, vt deciſum fuiſſe, referunt *Garc. de benef. p. 3. c. 2. num. 181. Aloyſ. Rics. in Collect. dec. p. 7. collect. 1591.* & alij apud *Barboſ. de offic. & poteſtat. Epiſc. p. 3. alleg. 33. num. 108.*
6 Secus dicendum cenſeo de alijs Prælatis, qui nullius ſunt Diœceſis, ſed habent proprium territorium, vbi curam animarum cum Epiſcopali iuriſdictione exercent; hi enim ſunt Epiſcoporum loco, & cùm Canonicis, & Parochis, vel alijs huiuiſmodi Beneficiarijs ſibi ſubiectis poſſunt, ſuper nõ reſidendo diſpenſare, ſicuti poſsunt Epiſcopi cum ſuis ſubditis, *c. licèt canon. §. fin. iũcta glo. de elect. in 6.* Et
7 ideò ipſi nõ ab Epiſcopo, ſed à Sũmo Põtifice ad reſidendũ cogi poterunt, & licentiã ſuper non reſidendo ab eiſdem, à quibus Epiſcopi, obtinere debent.

Dubium eſt autem, an Abbates, & Prælati Ge-
8 nerales ad reſidendum in aliquo particulari Religionis loco teneantur. In quo ſi Abbatis Generalis nomen, & rem ipſam perpendamus, eorum reſidẽtia non videtur vni loco coarctanda: ſed modò, in hoc, modò in alio Religionis Monaſterio ad eorũ libitũ, vel prout neceſsitas, exegerit, reſidere poterunt: ex quo reſidentiæ obligatio in eis locum non videtur habere. Nihilominus Generalis Abbas, nec non Prouincialis, ſiue Nationalis, ſicut præ alijs Abbatibus magis Epiſcopis aſsimilẽtur: & ſicut Epiſcopi ad reſidentiam tenentur iure Diuino, & Pontificio; ità Abbates Generales, & Prouinciales, ſiue Nationales, qui licèt certum, & determinatum locum reſidentiæ non habeant, tenentur tamen reſidere in eo loco, vbi magis ipſorum præſentia fuerit neceſſaria.

Sed dubium eſt, an ad aliquorum Regum, ſiue
9 Principum inſtantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites ſuæ Religionis poſsint accedere. Cui dubio reſpondetur, quòd ſi eorum abſentia vltra tres menſes durare debet, abſq; ſpeciali Summi Pontificis licentia, id facere non poſſent, iuxtà præceptum *Conc. Trid. locis citatis*; Et id, quod dictum eſt de Abbate Generali reſpectu totius Ordinis, & Congregationis, dicendum eſt de Prouincialibus, ſeu Nationalibus Prælatis reſpectu ſuarum Prouinciarum, ſeu Nationum. In nõnullis autẽ, ac ferè omnibus Monachorũ Cõgregationibus Abbates Generales ordinariã reſidẽtiæ ſedẽ in aliquo præcipuo, & particulari loco habere ſolẽt, in quo magis eorũ perſona eſt neceſſaria: puta, vbi maior Monachorũ eſt numerus; vt Generalis Ciſtercien, cuius ordinaria ſedes Ciſtercij Monaſterium eſt, ſic etiã Generalis Cluniacenſiũ, ac Cæleſtinorũ, & olim Generalis noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, qui ordinariam ſedem in Cœnobio D. Mariæ Vallis Vmbroſæ habebat, nunc autem in Cœnobio S. Bartholomei de Ripolis

lis

lis propè Florentiam, & extrà eius mœnia, quæ ordinariæ Generalium Abbatum, & Præſidentium ſedes ſpeciali gaudent priuilegio, vt Parochi in eis ad ipſorum Generalium nutum deputentur, nec ab Epiſcopis, vel eorum Vicarijs examinandi ſunt; neq; in eorum inſtitutione, aut deſtitutione Epiſcoporũ conſẽſus requirendus eſt, vt voluit Cõcil. *Trid. ſeſſ. 25. de Regular. cap* 11. de qua re alibi.

10 Quòd autem hic principaliter diximus, Abbates Generales ordinariam reſidentiæ ſedem habere in aliquo præcipuo, & particulari loco, in quo magis eorum perſona neceſſaria eſt, puta vbi maior Monaſteriorum eſt numerus; non eſt inducendum à paritate rationis, vt Rectores Eccleſiarum Parochialium, ſiue Regulares, ſiue ſeculares illi ſint, perinde teneantur reſidere in loco, vbi magis neceſſaria eſt ipſorum perſona, ob maiorem filianorum multitudinem, ſi duas habeant Eccleſias Parochiales in Ciuitate alteram, & alteram extrà mœnia alicuius Vrbis; hi enim debent reſidere in Ciuitate, prouiſa tamen Eccleſia extrà Vrbem iuxtà diſpoſitionem c. *ad audientiam de Eccleſ. ædific.* & decreti *Concilij ſeſſ. 21. c. 4.* vt ad petitionem Epiſcopi Aquilani 15 Ianuarij 1576. Illuſtriſſimi DD. Cardinales conciliaribus declarationibus præpoſiti decreuerunt. Et declarationem, quam duximus inferiùs ſubſcribendam poſt Epiſcopi quæſt. in ſupplici libello, quia apud alios mutila, & alterata reperitur impreſſa, mutuauimus ab originali literarum exemplo, quod aſſeruatur in mani-
11 bus D. Ioannis Caroli Picæ Aquilani Patritij Sacræ Theol. & V. I. D. Protonotarij Apoſtolici, & nobis ob ſpectatam illius animi ingenuitatem, morum ſuauitatem, & ſingulare iudicij acumen, doctrinarum varietate refertum amicitia coniunctiſsimi, qui cùm hæc ſcribimus Vicarium Generalem agens Epiſcopi in Patria, Romæ moratur pro Eccleſiaſtica libertate, & iuriſdictione tuẽdis, nullum non mouens lapidem, & certam conſecuturus victoriam, ad ſanguinem vſque deſudans: Tenor autem literarum, & declarationis in margine petitionis, alijs quàm plurimis petitionibus, & declarationibus ad rem noſtram non facientibus ibi relictis, talis eſt. A tergo Reuerendiſs. Domino vti fratri Epiſcopo Aquilano; intùs verò *Reuerendiſs. Domine. Sacræ Congregationis Cardinalium Tridentini Concilij Interpretum ſententiam de qs, qua per libellum bis literis adiunctum proponebantur, in margine illius deſcriptam Amplitudo tua videbit. Quam diligenter ſeruandam curabit, & benè in Domino valebit. Romæ die 15. Ianuarij 1596.*

Vti Fr. Philipp. Boncompagnus Car. S. Sixti.
Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Signori.

LA Città dell'Aquila fù fondata da diuerſi Popoli di Caſtelli, che habitauano, & habitano hoggi intorno alla Città predetta: & ogn'uno di quei popoli, che concorſero all'edificatione di eſſa, ſi fece, e fabricò vna Chieſa, dotandola chi di poco, & chi d'aſſai, ſecondo quei Popoli poteuano. Li Rettori di quelle Chieſe erano, ſi come ſono, obligati alla cura delli Parrocchiani, che habitano tanto dentro la Città, come di quelli, che reſtorono fuori in quei Caſtelli, & non potendo far reſidenza di perſona, ſe non in vn loco ſolo, hanno eletto di riſedere nelle Chieſe dentro la Città, & in quelle di fuora mandano vn ſuſtituto, & coſi hanno oſſeruato, & oſſeruano tuttauia. A me è parſo, che tal coſa non paſſaſſe molto bene, atteſo che molte di dette Chieſe fuora hanno mille, dua mila, & alcuna da cinque mila anime da curare, & nella Città ne hauranno diece, venti, ò cinquanta. Et perciò li diceua, che andaſſero à riſedere, doue haueuano maggior numero di Parrocchiani. Replicano loro, che la reſidenza ſi deue fare nella Città, come loco più degno, ancorche ci habbino manco Parrocchiani, & che coſi è ſtato ſempre oſſeruato ſino ad hoggi. Deſidero ſapere quelche ne riſolſe la Sacra Congregatione per mandarlo poi alla debita eſſecutione, e queſto è il ſecondo dubio.

Sacra Congregatio hiſce precibus ſic reſpondit. *Cõgreg. Cõc. cẽſuit teneri eos reſidere in loco, in quo ſita eſt Eccleſia Parochialis: et ideò ſi ea intrà mœnia Ciuitatis ſit, ibi ipſos reſidere oportere. Quòd ſi Parochiani, qui extrà Ciuitatẽ habitãt, ob locorũ diſtãtiã, ſeu difficultatẽ, patiũtur incõmoda in percipiẽdis ſacramẽtis, & diuinis officijs audiẽdis, ſucurrẽdũ illis eſſe remedio c. ad audiẽtiã de Eccl. ædif. et Decreti Cõc. ſeſſ. 21. c. 4.*

12 Et ne ſuper hoc aliquid intactum relinquatur, quandoquidem in prædictis libello, & declaratione duo tanguntur reſpectiuè; dignitas quippe loci in quo ſita eſt Eccleſia, & prouiſio iuxtà *c. ad audientiam* in alia Eccleſia vbi Rector non tenetur reſidere. Ad ſciendum an dignitas loci conferat ad inſignitatem, & maiorem dignitatem Eccleſię remittimus lectorem ad *D. Maſſombrium in ſua Praxi haben. Concur. P. 2. dub. ſecundo per totum*: qui multis congeſtis iuribus, & auctoritatibus Rot. præſertim diſputatiuè concludit, inſignitatem loci prebere maiorem dignitatem, & inſignitatem Eccleſiæ: adeò, vt dignior aliqua Eccleſia dicatur, quę in digniori loco ſita alijs, quæ in minùs digno conſtitutæ reperiuntur; & habetur etiam ibi ex illo, vnde dignior reputetur aliquod Oppidum, & omninò proinde, eſt videndus, etiam in *tractatu eiuſdem de Synodo* in loco à ſe hic citato,

13 Sicut quoad multa, quæ ſpectant ad ſupradictũ c. *ad audientiã* quando debeat adhiberi, quale dominium remaneat Rectori principali ſuper Eccleſia prouiſa de Vicario in terminis d. c. cuique pertineant oblationes, & alia ſimilia, tres offerimus eidem lectori Rotæ deciſ. pro Capitulo inſignis Collegiatæ S. Mariæ de Paganica extrà mœnia Ciuitatis Aquilæ, pro quo à Vicario ab ipſo conſtituto in executionem eiuſdem *cap. ad audientiam*, exercetur cura animarum in Oppido ipſo Paganicæ extrà, & propè Ciuitatem prædictam, promiſcuique cum ea Territorij, vt cęteræ Terræ, ſeu Caſtra adiacentia, Vrbanumque potiùs, quàm Paganicum meritum nomen, ſiue ſanguinem, & ciuicas qualitates incolarum, ſiue amœnitatem, & rerum optabilium omnium vbertatem conſideraueris, quatenùs occulati teſtis veriſsimæ atteſtationi præſtanda fides extiterit; ibi enim anno proximè præterito Euangelicæ prædicationis munus abſolui cum Diuinis ceſſantibus in prædicta nobiliſsima Ciuitate ad quam Quadrageſimales Cõciones habiturus à prædicto R. Vicario Generali vocatus fueram benignè auditus, non minùs, quàm

ab oppidanis à maximo confluētium numero nobilium Aquilanorum, & à cunctis benè viſus fui. Deciſiones ſuper hac materia à Sacra Rota factæ ſunt, quæ ſequuntur.

R. P. D. PIROVANO
Aquilana nullitatis Erectionis.

Luna 24. Maÿ 1610.

PLacuit Dominis per deducta per Informantes pro Archipresbytero, & Capitulo de Paganica, quòd erectio Eccleſiæ ſub inuocatione Beatæ Mariæ ad Præſepe intrà fines Eccleſiæ antiquæ Parochialis, & Baptiſmalis, & diſmembratio partis curæ animarum eiuſdem nulla ſit; quia in ea non interuenit ſolemnitas, & iuſta cauſa, quæ ſunt neceſſaria in huiuſmodi diſmembrationibus, cùm ſapiant alienationem, *Lap. alleg. 66. num. 3. & 5.* & fuit ſæpiſsimè reſolutum, & præſertim in vna Eleboren. diſmembrationis coram *R. P. bo. me. Iuſto 17. Nouembris* 1600. & in Toletana Parochialis de Madrid. coram *R. P. Cordubn 19. Nouemb.* 1601. & ſignanter notat *Abb. in c. ad audientiam il 1. in 1. not. de Eccl. ædific.*

Deficit enim iuſta cauſa, quia non conſtat, quòd propter difficilem acceſſum ad antiquam Parochialem aliquis ex Parochianis defecerit abſque Sacramentis, vel propter impedimentum periculum ſit patens, vt in caſu *Lap. alleg. 66.* & prout requiritur ad hunc effectum, vt fuit conſideratum in allegatis deciſionibus.

Cauſæ autem enumeratæ in ipſa erectione non videntur ſufficientes: nam ſola numeroſitas Populi aucti non tribuit auctoritatem Ordinarijs erigendi nouas Parochias, cum huic obiecto ſatisfaciat *Conc. Trident ſeſſ. 21. de Refor. cap. 4.* dum cogendi ſunt Rectores, vel alij, ad quos ſpectat cura animarum, vt ſibi tot Sacerdotes adiungant, quot ſufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum; & quamuis inter cauſas ædificandi nouas Eccleſias recenſeatur etiam incrementum Populi, *c. præcipimus 16. q. 1.* tamen *Conc. Trident.* deſiderauit maiorem neceſsitatem, ſcilicet diſtãtiam loci; & difficultatem Parochianorum accedendi ad percipienda Sacramenta, prout Sacra Congregatio Concilij declarauit, & eam ſequitur *Rota in alleg. dec. Eleboren. diſmēbrationis*, & quæ in præſenti caſu non iuſtificantur, ſed potiùs contrarium apparet ex depoſitione teſtium, qui dantur in Summario num. 2. dum affirmant, nouam Eccleſiam non longè ab antiqua Matrice diſtare.

Poſtrema cauſa non etiam ad diſmēbrationem ſuffragari videtur, quia ſcilicet Eccleſia non ſit capax totius Populi, & ſit difformis, tum quia *in Concil. Triden.* non conſideratur, nec *in cap. ad audientiam de Eccl ædific.* & ſatis prouideri poteſt per erectionem nouæ Cappellæ, quæ ſit in proprietate Parochialis antiquæ iuxtà eiuſdem Sacræ Cõgregationis declarationem, quæ datur in Summario, quod maximè ſuadetur, nè ad beneficiorum diuiſionem de facili deueniatur, quæ regulariter prohibetur, *c. maioribus. c. vacante. de præben. cap. 1. vbi gloſ. de reb. Eccleſ non alien.* & fuit deciſum in *d. Eleburen. ſupra alleg.*

Solemnitas non etiam fuit adhibita, quæ requiritur in alienatione rerum Eccleſiæ *Rot. deciſ. 1. de reb. Eccl. non alien. in nou Francus in c. 1. col. 1. eod. tit.* & fuit dictum in *Marſicana coram Illuſtriſſimo Pamphilio 14. Februarÿ* 1594. in hac enim diſmembratione deficit conſenſus Capituli, ad quod pertinet antiqua Eccleſia Parochialis, & illius redditus, *cap. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6. & c. ad audientiam de Eccl. ædific. Gabr. de titul. concl. 1. nu. 216. ampliat. 57.*

Nec ſuffragatur conſenſus Vicarij, quia cura nõ eſt penès ipſum, ſed tantùm exercitium, nec percipit fructus Parochialis, ſed percipit ſuum congruum de manu Capituli, & ideo defenſio Eccleſiæ non ſpectat ad Vicarium, ſed ad Capitulum, cuius citatio propterea omittenda non erat, *Abb. in c. extirpandæ §. qui verò in repetit. num. 15. poſt princ. de præben.* & eò magis videbatur annullanda etiam diſmembratio prædicta, quia Epiſcopus reſeruauerat Iuſpatronatus ſuper Eccleſia erecta ad fauorem ſuorum conſanguineorum, quod propriè ſpectabat ad Capitulum, *c. ad audientiam, il 1. de Eccl ædific.* & ex his ità reſolutum fuit vna tantùm parte informante.

CORAM EODEM, ET IN EADEM.

Die Lunæ 20. Decembris 1610.

CVM Dominis placuiſſet die 24. Maij 1610. capere reſolutionem Eccleſiæ ſub Inuocatione Beatæ Mariæ ad Præſepe intrà fines Eccleſiæ antiquæ, & baptiſmalis loci de Paganica; ac diſmēbrationem partis curæ animarum eiuſdem eſſe nullas; ſuborta eſt exindè alia non leuis dubitatio, ad quem ſpectarent Eccleſia erecta, & oblationes illius; & omiſſa diſputatione de Eccleſia, dubium propoſui ſtrictè quoad oblationes.

Et dictum fuit, illas ſpectare ad Eccleſiam Parochialem loci prædicti de Paganica, quia oblationes ſunt de iure Parochiali, *cap. quia Sacerdotes, & cap. Sanctorum 10. q. 1.* & Eccleſia Parochialis fundat intentum ſuum de iure communi ſuper omnibus prouenientibus intrà Parochiam, *cap. paſtoralis, de his quæ fiunt à Prælat c. ad audientiam il 1. de eccleſ. ædific. Abb. Barb. & Imol. in d. cap. paſtoralis, idem Abb. in c. dilectus, num. 4. verſ. dubitatur tamen hodie, de offic. ordin. & ibid. Felin. num. 3. Innoc. Oſtien. Anton. de Butr. & Abb. in rub. de Parôch. Ferret. conſ. 143. num. 4. Capell. Tholoſ. quæſt. 583. Calder. conſ 5. de relig. domib.* & quamuis *Marian. Socein. in ſuo tractat. de oblat. lib. 28.* viſus ſit diſtinguere ſex caſus, & dubitare primò, an oblationes ſpectent ad Dominos, qui fabricauerunt Eccleſiã: ſecundò, an ad locum ipſum: tertiò, an ad Eccleſiam illius nominis: quartò, an ad Eccleſiam Cathedralem: quintò, an ad Epiſcopum: ſextò, an ad Eccleſiam Parochialem, tamen, omnibus examinatis, concluſit ſpectare ad Parochialem, & cõmunis opinio Scribentium affirmauit, cũ qua Rota tranſit ſolo Capitulo de Paganica informante.

CORAM

CORAM EODEM, IN EADEM.

Veneris, 10. Maij 1613.

HAec cauſa fuit aliàs reſoluta pro Archipreſbytero, & Canonicis Terræ Paganicæ: ſcilicet conſtare de nullitate Erectionis Eccleſiæ Beatæ Mariæ ad Præſepe in Parochialem, & iuxtà Rotæ reſolutionem pronunciaui. Nunc verò in gradu reſtitutionis in integrum, cauſa iterum mihi commiſſa, dubitaui an conſtet de cauſis, & Domini reſponderunt negatiuè.

Retentis namque terminis primæ reſolutionis dicebant.

Primò non obſtare numeroſitatem populi, quãuis aucta probaretur ad numerũ quinque millium, quia non eſt iuſta cauſa diſmembrandi, & erigendi nouas Parochiales, cùm huic incommodo poſsit prouideri abſquè diſmembratione ſecundùm modum *per Sacrum Concilium deſcriptum*, adiungendo ſibi Rectores alios Sacerdotes, qui ſufficiant ad exhibenda Sacramenta, & cultum diuinum celebrandum; & quamuis diſtantia locorum, & magna incommoditas Populi ad recipienda Sacramenta, & audienda diuina videantur præbere iuſtam cauſam erigendi nouas Parochiales, & vtrumque cauſatum dicatur propter Populi numeroſitatem, cùm omnes Parochiali Eccleſiæ adhærentes eſſe non poſsint, vt ideo idem inet *Sacr. Conc. d. cap. 4. ſeſſ. 21. verſ. in ijs verò, &c.* prædictis concurrentibus declarauerit licere Ordinarijs locorum etiam inuitis Rectoribus nouas Parochias erigere, quod etiam prius fuerat diſpoſitum, in *c. ad audientiam de Eccl. ædific.* Tamen nõ quælibet diſtantia ſuffragatur diſmembrationi, ſed ea dumtaxat, quæ præbet difficultatem Parochianis accedendi cum magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda, qualis non eſt hæc, quæ deducitur in Terra Paganicæ cùm omnes habitatores non diſtent ab eodem Oppido, nec impetu currentis; & perennis fluminis, aut torrentis illis impediatur aditus ad ipſam Eccleſiam, prout contigerat *in caſu deciſionis Lucana diſmembrationis 9. Maij 1611. coram Reuerendiſs. Attrebaten.*

Secundò non obſtare quæ pertinebant ad anguſtiam, & difformitatem Eccleſiæ antiquæ, & ad incommoditatem, vti poſitam in pede ipſius Terræ, non autem in medio, quæ propterea inundationibus ſæpiſsimè ſubijciebatur. Hæc enim viſa ſunt Dominis non poſſe deſeruire pro iuſta cauſa diſmembrationis, cum illis incommoditatibus ſatis poſsit prouideri, nempè anguſtiæ, & difformitati per ampliationem, vel nouam Eccleſiæ ædificationem; diſtantiæ, & inundationi ex noua ſituatione intra idem Caſtrum in loco eminentiori à periculo aquarum remoto; vltra quòd inundatio prædicta non videbatur concludenter probata, & ex qualitate riuuli potiùs, quàm fluminis, aut torrentis contrarium apparebat, & vbicumque poteſt aliundè prouideri, deficit neceſsitas, quæ eſt cauſa diſmembrationis, & alienationis partis beneficij, *c. 1. de reb. Eccl. non alien.* & fuit dictum *in Eiboren. diſmembrationis 17. Nouembris 1600. coram bon. mem. Iuſto.*

Quòd autem aliquando contigerit aliquos Parochianos obijſſe ſinè Sacramentis; prout teſtes videntur deponere, multùm mouiſſet Dominos, ſi eorum teſtimonium ad effectum, de quo quæritur, fuiſſet concludens, ſed dixerunt, hoc non probari eueniſſe propter difficultatem accedendi ad infirmos ex diſtantia, vel aquarum inundatione, ſed potiùs quia ſolus Curatus eodem tempore pluribus infirmis prouidere non poterat, quod non conuenit cauſæ diuidendi Parochiam, ſed adhibendi Miniſtros Coadiutores iuxtà diſpoſitionem *Sacri Conc. Trid. in d. c. 4. in princip.*

Poſtremò non obſtare, quòd quoad ſolemnitatem concurrat cõſenſus Capituli, dum Archipreſbyter, & Canonici interfuerunt projectioni primi lapidis huius nouæ Eccleſiæ, illamque laudarunt, & alter Canonicus declarauerit, & proteſtatus fuerit, quòd hæc vocatur Eccleſia noua Parochialis; nam quidquid ſit quoad denominationem, & particularem aliquorum Canonicorum cõſenſum, ad præiudicium tamen diſmembrationis ille conſenſus non capitulariter concluſus, & firmatus, ſufficiens non eſt in hac parte, quæ reſpicit Capitulum in vniuerſum; non autem Canonicos vti ſingulos, *Felin in c. cum omnes, num. 24. & 28. de conſtit. Rota in Calaguritana Canonicatus 28. Iunij 1605. coram Cardinali Lancellotto*, & itâ ſubſtinente iuſtitia primę ſententiæ, de cauſis reſtitutionis in integrum non conſtare fuit reſolutum, vtraque parte informante, quia ceſſat læſio præbens cauſam reſtitutioni *Rot. deciſ. 1. in nouiſ. & deciſ. 5. in antiquiſ. de reſtit. in integr.*

Placebat tamen Dominis, quòd iſta moderna Eccleſia remaneret in adiutorium Matricis iuxtà declarationem Sacræ Congregationis, cum negari nõ poſsit, quin ex teſtibus datis pro parte Vniuerſitatis appareat, quòd Cura animarum vſque ad ædificationẽ d. nouæ Eccleſiæ paſſa fuerit aliquod detrimẽtum propter anguſtiam antiquæ Eccleſiæ, & populi numeroſitatem.

QVAESITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Refertur ſententia negatiua.*
2 *Refertur ſententia affirmatiua.*
3 *Prælati curam animarum in vtroq; foro, vel in alterutro tantùm habentes, de iure diuino ad reſidentiam perſonalem coguntur.*
4 *Quos æternus Paſtor ſanguine ſuo redemit, Paſtoribus, non verò mercennarijs commendauit.*
5 *Reſponſio ad obiecta.*

1 QVæſtio hæc à ſacris Theologis agitatur, non modò quòad Epiſcopos, verùm etiam quòad Abbates, ac etiam quoſcumque alios, quibus animarum cura commiſſa eſt; In qua re aliqui tenent indiſtinctè, quòd non, & hoc pluribus rationibus probare contendunt. Primò ſic probant; in

ſacra Scriptura nullum adeſt præceptum, quo ordinetur Paſtoribus, vt in ſuis Eccleſijs per ſe ipſos reſideant, ſed ſolùm, vt commiſſum ſibi gregem paſcant, at paſcere gregem, illumque cuſtodire, & tueri poſſunt etiam per Vicarios; ergò reſidentia non erit de iure diuino; & hoc maximè militat quoad Abbatem Regularem, cum ipſe habeat ſuum Priorem Clauſtralem, cui totius Conuentus cura in Abbatis abſentia ſuccedit. Secundò Abbatiæ, & Parochiæ non ſunt à Chriſto Domino erectæ, & inſtitutæ, ſed ab Eccleſia, & à Summis Pontificibus; ergò in illis reſidere, erit de iure Eccleſiaſtico, & Pontificio, non diuino; Atque ità tenent, *Ambroſ. Catharin. in opoſc. de reſident. & Albin. eodem tractatu*, quos refert *Azor.* inferiùs citandus.

2 Secunda, & veriſsima ſententia eſt *Nauar. in man. cap. 15. num. 121. Anton Gordub. quæſt. Theologic. lib 1. q. 19. Caiet. 2. 2. q. 185. art. 5. Sot. de iuſt. & iur. lib. 10. q. 3. art. 1. Conar. var. reſolut. lib. 3. cap. 13.* quos citat, & ſequitur *Azor. inſtit. moral. p. 2. lib 7. cap. 4. q. 1. verſ. ſecunda ſententia*, & poſt eos *Alphonſ Aluar. in ſpeculo iur Pontifir. cap. 9. verſ. de reſidentia Nicol. Garc. de benefic. p. 3 cap. 2. num. 16. Reginald. in prax. lib 30. tract. 3. nu. 52.* & aliorum plurium apud *Barboſ. de offic. & poteſt. Episc p. 3 alleg. 53. num. 2.* qui partem affirmatiuam tenent; quæ ſententia (vt benè notant citati Doctores) probatur, ex *Concil Trident. ſeſſ. 23.*
3 *de reformat. cap 1.* vbi ſic dicitur, *cum præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, verbiq; diuini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum, aliarumque miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, & in cætera munia Paſtoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab ÿs preſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non inuigilant, neq; aſsiſtunt, ſed mercenariorum more deſerunt. Sacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis in iuditio, & veritate paſcant, & regant* Sētentia ergò hæc, auctoritate *Conc. Trid.* comprobata amplectenda eſt, non ſolùm, quia prædicto *Conc. & Sac. Can.* ſed quia etiam rationi conſentanea
4 eſt; nam quos æternus Paſtor Deus non corruptibilibus auro, & argento, ſed pretioſiſsimo ſanguine ſuo redemit: non Mercenarijs, ſed proprijs Paſtoribus, credibile eſt, commendaſſe, quando dixit Petro, & in eius perſona omnibus animarum cuſtodibus. *Paſce oues meas. Matth. cap. 20. & Ioann. 10. Mercenarius autem, & qui non eſt paſtor, cuius non ſunt oues propriæ, videt Lupum venientem, & dimittit oues, & fugit. D. Petrus c. 5. epiſt. 1. Paſcite eum, qui in vobis eſt gregem Dei.* Ex quibus ſcripturæ locis colligitur, paſtores perſonaliter ſuo greggi inſiſtere debere, illum præire, pecoris ſui vultum agnoſcere, oues ſuas nominatim vocare, inuiſere, aſpicere, eaſq; præſentia ſua conſolari: & conſequenter illos de iure diuino, ad reſidendum cogi.

5 Ad argumenta ergò primæ ſententiæ antequàm reſpondeamus, notandum cum *Soto loco cit.* paulò ante ſecundam concluſionem, per ius diuinum illud eſſe intelligendum, quod, & ſi in ſacra ſcriptura expreſsè non contineatur, colligitur tamen ex æquipollentibus eiuſdem ſacræ Scripturæ verbis, eamdem prorſus ſignificationem habentibus. Vnde ad primum argumentum reſpondetur; dato, quòd in ſacra ſcriptura non eſſet præceptum, quòd iubeatur paſtoribus, vt in ſuis Eccleſijs per ſe ipſos reſideant: tamen colligitur huiuſmodi præceptum ex alijs, quæ ipſamet ſcriptura tradit, & *Sotus ibid.* Luculenter explicat. Ad ſecundum argumentum reſpondeo, Abbatias, & Parochias non fuiſſe ſub his nominibus à Chriſto Domino inſtitutas, ſed ſub alijs titulis, & vocabulis, nempè, gregis, ouilis, populi, Eccleſiæ, familiæ, & ſimilium, quod idem eſt.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates Generales poſsint, cum Abbatibus Conuentualibus ſuper reſidentiam diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum prohibet omnibus curam animarũ gerentibus, ne maneant extra reſidentiam.*
2 *Diſpenſare cum Prælatis Conuentualibus ſuper reſidentiam, ſpectat ad Generalẽ, vel Prouincialem,*
3 *Non reſidendi facultatem is indulgere valet, qui reſidendi obligationem imponit.*
4 *Generales Ordinum ſunt Ordinarÿ Abbatum, & aliorum Prælatorum Conuentualium ſuorum Ordinum.*

1 *Conc. Trident. ſeſſ. 23. c. 1.* in antecedenti quæſito citatum, prohibuit vniuerſaliter omnibus animarum curam gerentibus, ne maneant extrà reſidentiam, ſed perſonaliter reſideant, & inſuper eodem loco citato præcipit, vt ſuper reſidentia nullus Prælatus Romano Pontifice inferior poſsit diſpenſare, niſi ad certum, & determinatum tempus; quod etiam habetur *in cap. extirpandæ §. quia verò de præben & c. relatum de cleric. non reſid.* in aliquibus verò caſibus, ſcilicet pro vniuerſali, vel particulari Eccleſiæ commodo, & vtilitate, vt inferiùs dicetur, excuſantur; vt videtur voluiſſe *Conc. loc. cit.* in illis verbis. *Nam cum Chriſtiana charitas, vrgens neceſsitas, debita obedientia, ac euidens Eccleſiæ, vel Reipublicæ vtilitas aliquos nonnunquam abeſſe poſtulent, & exigant*, vbi voluit, in talibus caſibus ad Summum Pontificem ſeu ad Metropolitanum recurrendum eſſe, in quibus iuribus, & *Sacro Conc. Trid.* quamuis habeatur ſermo de Epiſcopis, & Primatibus, & de omnibus Presbyteris, curam animarum gerentibus; tamen dubio procul idem erit intelligendum de Abbatibus, ac quibuſcumq; Religionum Prælatis ſimilem curam habentibus, quorum recurſus non ad Metropolitanum, à quo per priui-
2 legia Pontificia exempti ſunt, ſed ad Generales, Prouinciales; Superioreſq; Abbates iuxtà Conſtitutiones ſingularum Congregationum à Sede Apoſtolica approbatas, fieri debet.

Item in *cap. licet Canon.§. final. de elect. in 6.* tribuitur etiam Ordinario poteſtas diſpenſandi ſuper non reſidendo, vbi *gloſſ.* per Ordinarium intelligit etiam Prælatum Epiſcopo inferiorem. Qua propter Generalis Abbas, alijq; Superiores cum legitima cauſa ſuper reſidentia Abbatum inferiorum diſpenſare poterunt. Quod inſuper pro-
3 batur. Nam is facultatem, non reſidendi, indulgere valet, qui reſidendi obligationem imponit; eius enim eſt ſoluere, cuius eſt ligare, *l. ſi puella ff. de ſponſal. l. 4. ff. de re iud. l. eius eſt velle ff. de reg. iur. Rebuff. in prax. benefic. tit. diſpenſatio de non reſidendo nu. 75.* ſed Abbatibus localibus obligatio reſidendi imponitur à Generalibus, hi enim
4 ſunt horum Ordinarij Superiores, & alijs onus Abbatiarum ſuſcipiunt; ergò Generales Prælati poterunt, inferiores ab huiuſmodi onere ex iuſta cauſa, & per modicum tempus eximere.

QVÆSITVM IV.
Quibus de cauſis poſsint Abbates, & alij Prælati inferiores à ſua reſidentia recedere.

SVMMARIVM.

1 *Charitas Chriſtiana à reſidentia excuſat, et qua nam intelligatur.*

2 *Neceſsitas corporis excuſat à reſidentia.*

3 *Neceſsitatis corporalis appellatione quid intelligatur.*

4 *Cauſa iuſta, & rationabilis excuſat à reſidentia, & qualis eſſe debeat.*

5 *Abſentia pro negotijs proprijs an ſit iuſta cauſa non reſidendi.*

6 *Impedimentum iuſtus excuſans à reſidentia non dicitur negotium, quando eſt tale, quod per procuratorem tractari poteſt.*

7 *Obedientia debita excuſat à reſidentia.*

8 *Vtilitas euidens Eccleſiæ, vel Reipublicæ eſt iuſta cauſa non reſidendi.*

9 *Vtilitas Eccleſiæ excuſans à reſidentia conſideratur reſpectu Eccleſiæ, in qua tenetur quis reſidere, limita, vt num. ſeq.*

11 *Reſidere non tenetur, cui indultum eſt à Summo Pontifice.*

12 *Cauſa iuſta, & licentia Superioris copulatiuè requirantur, ad excuſandum à non reſidendo.*

13 *Cauſa iuſta ſola ſufficit ad excuſandum à non reſidendo, ſi ex conſuetudine Prælati licentia non requiratur.*

MVltæ ſunt cauſæ, ex quibus excuſatur quis à reſidentia, quæ videri poterunt toto *tit. ex. de cleric. non reſident. & in 6. eod. tit. & cap. cum non deceat, de elect. & cap. 2 de priuileg eod. lib. 6. & in Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 1. de reformat.* & apud *Ioan. de Selua de benefic. p. 4. q. 6. Rebuff. in prax. tit. de diſpenſat. de non reſidend. Nauar. in man. cap. 25. num. 121.* & alios.

1 Prima cauſa, ob quam quis poteſt à ſua Eccleſia, & reſidentia abeſſe eſt, Chriſtiana charitas, vt tradit *Concilium Tridentin.* per quam intelligi debet proximorum vtilitas, v. g. eis aliquo graui periculo hæreſis, vel belli imminente, ſuccurrat Prælatus ſua prædicatione, & exhortatione, vel ob pacem inter magnates componendam. Verùm hoc intelligi debet, dummodò in propria Eccleſia non ſequatur notabile detrimentum, quia eſſet contra ordinem charitatis, *Tolet. Inſtruct. Sacerd. lib. 5. cap. 4. num. 3. Marc. Anton. Genuen. in Manual. Paſtor. cap. 31. num. 3. Sanctarel. Variar. reſol. q. 3. num. 5. Molfeſ. in Sum. tract. 6. cap. 11. num. 29. D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 53. num. 6. iux. Lugdunen. impreſſ.*

2 Secunda cauſa eſt, quando quis ob corporis neceſsitatem impeditur à reſidentia, *cap. 1. §. qui verò, de cleric. non reſident in 6. Concil. Trid. loc. cit.*
3 Et appellatione corporalis neceſsitatis intelligitur omne iuſtum impedimentum, quo quis impeditur reſidere, vt per *Archidiac. in dicto cap. 1. num. 2.* quem ibi, *in §. qui verò,* ſequuntur *Geminian. num. 5. & Franch. num. 2. Federic. de Sen. conſ. 246. ſub num. 2. verſ. item infirmitas, Calderin. conſil. 15. circa finem verſ. vnde notat, Archidiac. de prabend. Nauar. conſil. 9. num. 4. in fine, & Sum. 5. tit. de cleric. non reſid.* Verùm hoc intelligitur de iuſto impedimento corporali, per quod Prælatus, vel beneficiatus, etiam ſi velit, non poſsit ire ad reſidendum, vel ſaltem non ſinè periculo læſionis corporis, vel amiſsionis rerum ſuarum, vt colligitur ex iuribus allegatis per *Archidiac.* & videtur eſſe de mente ipſius, & aliorum *Doct.* ſupra relatos.

4 Tertiò excuſatur quis à reſidentia ex iuſta, & rationabili cauſa, *clem. 1. vbi gloſſ. de ſtat. Monach. Oſtien. in Sum. tit. de cleric. non reſident. §. quæ ſit*
5 *pœna num. 5.* & alij. Et abſentia pro proprijs negotijs dicitur cauſa rationabilis, & iuſta, *can. præſentium, 1. q. 7. gloſſ. in cap. relatum, in verb. Prælaterum, & in cap. ex parte il 2. in verb. periurium, de cler. non reſid. Petr. Gregor. Tholoſan. de benefic. c. 7. n. 16. Natt. conſil. 41. nu. 6. lib. 1.* Adde, quòd iuſta cauſa debet eſſe rationabilis, & talis, quòd iuſtum impedimentum dici valeat, vt per *Archid. d. cap. 1. de cler. non reſid. in 6. Prob. ad Monach. ibid. num. 25. Seraph. deciſ. 1131. num. 3. & Rota in vna Alerion. fructuum 21. Aprilis 1603. coram*
6 *Pamphilio.* Et ideo prædictum negotium, pro quo quis abeſt, eſt tale, vt per procuratorem tractari poſsit, non dicitur iuſtum impedimentum, vt per *Barthol. in l. ſed & ſi, §. 1. ff. quib. ex cauſ. maior. &c. Bald. in l. eos, §. Apoſtolos, in princ. C. de appellat. Boer. deciſ. 43. num. 9. Aymon conſ. 179. num. 9. in fine, Seraphin. d. deciſ. 1131. nu. 4. & 5.*

7 Quartò excuſat à non reſidendo debita obedientia, ex *Concil. Trid. loco cit.* vt ſi quis à Summo Pontifice vocetur ad tempus aliquod breue pro miniſterio aliquo, & bono Eccleſiæ vniuerſalis, vel Reipublicæ Chriſtianæ, dummodò miniſterio expedito, ad propriam reuertatur Eccleſiam *Barboſ.* alij relatis. *alleg. 53. num. 10.*

8 Quintò excuſatur à reſidentia, & facit fructus ſuos ille, qui abeſt propter euidentem Eccleſiæ, vel Reipublicæ vtilitatem, *d. cap. cum non deceat, de elect. in 6. cap. ex parte il 2. de cleric. non reſid. d. cap. 1.*

d. cap. 1. §. qui verò, eod. tit. in 6. Concil. Tridentin. loco cit. Afflict. decif. 289. num. 35. & fuit dictum in vna *Burgen. iuriſdictionis 4. Maij 1584. coram Seraphino*. Et iſta vtilitas conſideratur reſpectu
9 Eccleſiæ, in qua tenetur reſidere; & ideo ſi eſt abſens pro vtilitate alterius Eccleſiæ, non excuſatur à reſidentia, nec facit fructus ſuos, vt colligitur clarè ex *d. cap. cum non deceat*, ibi, *in illis Eccleſijs, quarum negotia proſequuntur*, vbi hoc notant *Ioan. Monach. ſub num. 1. in verb. reſiderent, Archidiac. in fine in eod. verb. Ioan. Andr. in d. cap. 1. num. 3. verſ. item intelligendum, de cleric. non reſident. in 6.* & ibi *Ancharan. num. 4. in fine 5. not. Prob. num. 29. verſ. attende, & num. ſeq. Gemin. in §. qui verò, num 8. verſ. & debet intelligi.*

10 Limita, id non procedere, quando beneficia alterius Eccleſiæ haberent dependentiam ab Eccleſia, cuius abſens negotia gerit, vtputa ſi iure communi, vel ex priuilegio Eccleſiæ, vel ſui ipſius reſidendo in dicta Eccleſia percipit fructus beneficiorum aliarum Eccleſiarum; hoc enim caſu omnium beneficiorum fructus percipit. Ità expreſsè loquitur *tex. in d. cap. cum non deceat*, & ibi declarat *gloſſ. in verſi. reſidendo, Ioan. Monach. nu. 1. Archidiacon. in verb. reciperent, Ioan. Andr. nu. 2. in fine, & ſeq. Gemin. ſub num. 5. ſuper ead. gloſſ. Franc. num. 1. Butr. ante nu. 1.* Euidens Reipublicæ vtilitas, quæ intelligatur, exponit latè *Barboſ. d. alleg. 53. num. 15. & ſeqq.*

11 Sextò excuſatur à reſidentia, cui indultum eſt à Summo Pontifice, *cap. penult.* vbi omnes, *de cleric. non reſident. Selua d. p. 4. q. 8. num. 1. Rebuff. loco cit. num. 19.*

12 Verùm ſola iuſta cauſa non ſufficit ad excuſandum à non reſidendo; ſed requiritur etiam licentia Superioris; hæc enim duo copulatiuè requiruntur, & vnum ſine altero non ſufficit; *cap. relatum, vbi gloſſ. per illum tex. in verb. Prelatorum, & Panormit. in cap. inter quatuor, num. 4. eod. tit. Syluestr. ver. reſidentia n. 3. Piſanell. n. 4. Roſell. n. 3. Angel. in verb. clericus 7. num. 3. Tabien. verb. beneficiorum 3. nu. 8. verſ. dicit etiam Innocentius, Selua d. p. 4. q. 6. num. 34. & 35.* & ità loquitur *tex. in d. can. præſentium 1. q. 7. Natt. conſ. 41. num. 2. lib. 1. Rota in Burgen. reſidentia 4. Iulij 1586. coram Plutio, Seraphin. d. deciſ. 1131. num. 6. & in Placentina ſalarij 7. Maij 1607. coram Penia*; & clarè habetur ex *Concil. Tridentin. d. cap. 1.* vbi adhoc, vt Parochi iuſtè poſsint à ſuis reſidentijs abeſſe, duo requirit, nempè iuſtam cauſam, & eius approbationem ab Epiſcopo faciendam cum licentia ab eodem in ſcriptis, & gratis concedenda. Limita, niſi adſit conſuetudo, quòd ſine licentia Prælati beneficia-
13 tus abeſſe poſsit ex iuſta, & rationabili cauſa, ſecundùm *Innocent. in cap. ex tua, de cleric. non reſid. Panormit. in cap. inter quatuor, nu. 3. Syluestr. Angel. & Tabien. locis citatis.*

QVÆSITVM V.

Quantum poſsint Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſijs abeſſe.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prelati Epiſcopis inferiores poſſunt per ſpatium duorum, vel ſaltim trium menſium à ſuis Eccleſijs abeſſe, & quomodo.*

2 *Parochi ex iuſta cauſa, & cum licentia Ordinarij in ſcriptis poſſunt à ſuis Eccleſijs abeſſe.*

3 *Huiuſmodi licentiam poſſunt Abbates, & alij Prelati locorum Ordinarij Epiſcopo inferiores concedere.*

Per quantum temporis ſpatium poſſunt Epiſcopi, ac item Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores, ab eorum tamen iuriſdictione
1 exempti, à ſuis Eccleſijs abeſſe, declaratur in *Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 1.* his verbis. *Quoniam autem, qui aliquantiſper tantùm abſunt, ex veterum Canonum ſententia, non videntur abeſſe; quia ſtatim reuerſuri ſunt. Sacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis, ſiue continuum, ſiue interruptum extra prædictas cauſas nullo pacto debere duos, aut ad ſummum, tres menſes excedere, & haberi rationem, vt id æqua ex cauſa fiat, & abſq; vllo gregis detrimento.* Ex quibus verbis patet, Epiſcopis, ac per conſequens etiam Abbatibus, & alijs huiuſmodi Prælatis curam animarum cum Epiſcopali iuriſdictione exercentibus concedi, vt poſsint à ſua reſidentia per duorum, vel trium menſium ſpatium, ſiue interruptum, ſiue continuum abeſſe: quod tempus eis conceſſum eſt, cauſa animum relaxandi: dummodò id fiat, ex iuſta cauſa, quæ an talis ſit, eorum conſcientiæ relinquitur, & dummodò id fiat ſinè graui gregis ſibi commiſsi detrimento, vt notat *Azor. inſt. moral. par. 2. lib. 7. cap. 4. quæſt. 9.*

2 Reliquis autem Epiſcopo ſubditis animarum curam gerentibus idem Concilium abeſſe permittit per duos menſes. Ad quam licentiam. *Nauar. in Manual. cap. 26. num. 121.* ad finem arbitratur non requiri licentiam ſcriptam Ordinarij, dummodò habeat iuſtam cauſam, cui opinioni videntur eſſe omnino contraria verba illa, *Concilij ſeſſ. 23. de reformat. cap. 1.* ſcilicet. *Quandocumque eos, cauſa priùs per Epiſcopum cognita, & probata, abeſſe contigerit, Vicarium idoneum ab ipſo Ordinario approbandum, cum debita mercedis aſsignatione, relinquant. Diſcedendi autem licentiam in ſcriptis, gratiſque concedendam, vltra bimeſtre tempus, niſi ex graui cauſa non obtineant.* Quod etiã notant *Leſs. de iuſt. lib. 2. cap 34 dub. 26. num. 159. Tolet. lib. 5. c. 5. Reginald. in praxi lib. 30. tract. 3. num. 55.* & alij apud *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. al-*
3 *leg. 53. num. 96.* Et hanc diſcedendi licentiam Parochis ad tempus non ſolùm Epiſcopus, ſed etiam Abbas, & alius Prælatus Epiſcopo inferior, qui ſit loci Ordinarius, concedere poteſt, vt ait *gloſſ. in cap. licet canon §. fin. de elect. Reginald. d. tract. 3. num. 57. Barboſ. d. alleg. 53. num. 95.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Eccleſijs, & Monaſterijs ſibi Commendatis reſidere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatias, vel Prelaturas, vel alias huiuſmodi Eccleſias,*

cleſias, vel Monaſteria commendata habentes tenentur in eis reſidere. Limita, vt num. ſeq.

3 *Secularis habens Monaſterium in Commendam, non habet curam Conuentus, vel Monachorum, ſed ea eſt penès Priorem, aut Vicarium à Generali conſtitutum.*

4 *Si Commendatarijs incumbit cura animarum, aliquo modo reſidere tenentur.*

1 PRo huius rei determinatione in medium afferam Conſtitutionem Pij IV. quæ incipit, *In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula*. Romæ editam, & publicatam die 14. Decembris 1564. in qua hæc præcipuè adnotantur verba, *Motuproprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel praeminentia præfulgentibus, prædictas Eccleſias in Commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcumque Beneficiarijs curam animarum habentibus qui, iuxtà decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſijs reſidentiam facere teneantur; in virtute ſanctæ obedientiæ*, ex qua Conſtitutione conſtat, quòd etiam habentes Abbatias, vel Prioratus, vel alias huiuſmodi Eccleſias, & Monaſteria in Commendam, vel perpetuam adminiſtrationem, etiam quoad ſpiritualia, tenentur in eis reſidere; quia habent eamdem obligationem, & idem onus, quod haberent, qui in titulum huiuſmodi Beneficia, & Eccleſias obtinerent, vt ait *Reginald. in praxi lib. 30. tract 3. num. 49. in fine.*

2 Verùm non ſemper Abbas Commendatarius ad reſidentiam in Abbatia ſibi commendata adſtringitur. Si enim Monaſterium non habet curam animarum ſecularium, Abbas non tenetur ad per-
3 ſonalem in eo reſidentiam; quia ſecularis habens Monaſterium in commendam, non habet curam Conuentus, nec Monachorum: ſed ea tota eſt penès Priorem Conuentualem, ſeu Vicarium à Generali conſtitutum, vt deciſum eſt à *Rota Romana apud Farinac. dec. 112. num. 10. in nouiſs.* & Commendatarij Abbatiarum curam iuriſdictionalem tantùm, non autem Sacramentalem habentes nullo Concilij decreto ad reſidendum adſtringuntur, neq; ſi non reſideant, pœnis ab eodem Concilio in non reſidentes conſtitutis arctantur; vt à Sacra Congregatione deciſum fuiſſe refert *Garc. in addit. ad cap. 2. 3. par. de benefic. num. 81. & ſeq. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p 3 alleg. 53. n. 112.*

4 Igitur ſi cura animarum ſacramentalis perſonarum ſecularium, vel aliquo modo Monachorum perſonis ipſorum Commendatariorum incumbit, abſque dubio reſidere tenebuntur.

QVÆSITVM VII.

In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo.

SVMMARIVM.

1 *Pœna à Concilio Tridentino ſtatutæ pro Epiſcopis non reſidentibus.*

2 *Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideant, incurrunt eaſdem pœnas, quas incurrunt Epiſcopi non reſidentes.*

3 *An eaſdem pœnas incurrant Abbates, & Prælati Regulares, non reſidendo.*

4 *Alia pœna pro nō reſidentibus à Pio IV. conſtituta.*

1 C*Oncilium Tridentinum ſupradicta ſeſſ. 23 de reformat. cap. 1.* ſtatuit, vt Epiſcopus abſq; iuſta cauſa à ſua Eccleſia abſens, qui propriæ ſalutis immemor terrena cœleſtibus, ac diuinis humana præferens in diuerſis curijs vagatur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine ouium ſibi cōmiſſarum cura neglecta, ſe detinet occupatum, vltra peccati mortalis reatum, quem incurrit, pro rata temporis abſentiæ, fructus non facit ſuos, ſed tenetur in conſcientia eos fabricæ Eccleſiæ, vel pauperibus erogare. Quod ſi Epiſcopus aliquis annum continuè à ſua Eccleſia ſine dicta approbatione abfuerit, Metropolitanus tenetur eum ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ eò ipſo incurrenda intra tres menſes Romano Pontifici denunciare. Ità decreuit idem *Concil. ſeſſ. 6. de reformat. cap. 1.* vbi licèt ſtatuerit, vt Epiſcopi per ſex menſium ſpatium abſentes à reſidentia quartam partem vnius anni fructuum amittant, tamen *d. cap. 1. ſeſſ. 23.* augendo pœnam voluit, vt fructus omnes pro rata abſentiæ amittant.

2 Eiſdem pœnis puto affici Abbates, & Prælatos inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, & qui nullius ſunt Diœceſis; hi enim ſe habent Epiſcoporum loco; & ſicut, quando Epiſcopi amplius per annum cōtinuè, abſq; iuſta cauſa, & Superiore approbante, à ſua reſidentia abfuerint, Metropolitanus tenetur, intrà tres menſes de eorum abſentia Romanum Pontificem certiorem reddere; ità etiam de horum Prælatorum abſentia; non enim cogi poſſunt ab Epiſcopis, cum nec in eorum Dioeceſi, nec ſub eorum iuriſdictione ſint, & hæc coactio ſit poteſtatis iuriſdictionis non enim eſt Ordinis, quod conſtat. Præterea poſſunt (ſicut Epiſcopi) cum Parochis, vel Canonicis, aut alijs huiuſmodi Beneficiarijs ſibi ſubditis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut probauimus ſupra. Igitur non reſidendo eiſdem poenis, quas Epiſcopi incurrunt, ſubijciuntur, & idem tempus ſcilicet trium menſium eis abeſſendi conceditur. De obligatione Abbatum Commendatariorum, ac poenis, quas incurrunt, ſi non reſideant, egimus in antecedenti quæſito.

3 Difficultas autem, eſt vtrùm etiam Abbates, & Prælati Regulares non reſidentes in huius Eccleſijs, & Monaſterijs ligentur, & ſubſint poenis à prædicto *Concilio Tridentino*, contra Epiſcopos, & Prælatos poſitis. Ad quod reſpondetur, illos hiſce poenis non arctari, niſi habeant curam animarum ſecularium per ipſosmet adminiſtrandam; quia de huiuſmodi cura loquitur Concilium, vt reſpondit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium, teſte *Leſſio de iuſt. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 161.* At Regulares Prælatos in adminiſtratione, & cura ſuorum ſubditorum Regularium, re-

linquit

linquit proprijs ſtatutis, & ſuorum Superiorum ordinationibus; quas omnes profectò determinatis poenis Abbates, & Prælatos non reſidentes credibile eſt afficere.

4 Præter poenas prædictas à *Conc. Trid.* ſtatutas operepretium eſt alias poenas pro Prælatis non reſidentibus in *Conſtitutione fel. rec. Pij IV.* quæ incipit, *In ſuprema militantis Eccleſiæ, ſub datum Romæ 14. Decembris 1564.* intueri; quæ Conſtitutio cum ſit valde conformis poenis à *Conc. Trident. loc. cit.* editis, hic recenſetur verbatim, quoad ea, quæ ad rem noſtram pertinent.

Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcumque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Eccleſias in Commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcumque, Beneficiarijs curam animarum habentibus, qui iuxtà decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſijs reſidentiam facere tenentur, in virtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in d. decreto Concilij contentas, etiam ſub priuationis eorum à regimine, & adminiſtratione Eccleſiarum ſuarum, ac alijs, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri arbitrio, imponendis pœnis, diſtrictè præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus. Quatenus omni mora ceſſante in eiſdem ſuis Eccleſijs iuxtà formam, & tenorem dicti Concilij perſonaliter reſideant. Et nihilominus, ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit; ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quàm cæteri in ſuis Eccleſijs reſidentes exiſtant. Hac noſtra perpetuò valitura Sanctione per præſentes ſtatuimus, & ordinamus; quòd deinceps omnia, & ſingula mobilia, & immobilia etiam in Vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia, & ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorum conſiſtant ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios quoſcunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel Commendam, ſiue adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoſcunque Beneficiatos curam animarum habentes, qui extrà prædictas Eccleſias, ac diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxtà decretum, & formam Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, pertinentia, & per illos ſuarum Eccleſiarum, ac quorumcunque Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, & aliorum Beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſecularium, & Regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditutum, & prouentuum eccleſiaſticorum, necnon penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiam ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtandi, & aliàs liberè diſponendi à nobis, & quibuſcunque alijs Romanis Pontificibus prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris, etiam cum clauſulis, quòd facultates huiuſmodi reuocari non queant, alijſque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmodi tamque diſpoſuerint, tanquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicã legitimè pertineant, liceatque dilectis filijs moderno, & pro tempore exiſtenti commiſſario noſtro generali, & ſui, dictæque Cameræ deputatis, in euentum deceſſus huiuſmodi, ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis conficere, illaque, prout de reliquis Clericorum ſpolijs fieri ſolet, ad Dilecti Filij noſtri moderni, & pro tẽpore exiſtentis Generalis Theſaurarij manus redigere, dictæque Cameræ applicare cuiuſuis licentia deſuper minimè requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas literas prædictas, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, etiam in recompenſam laborum, & obſequiorum etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæque Sedi impenſorum, quomodolibet conceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, in euentum obitus eiuſmodi, etiam ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi extrà ſuas Eccleſias, vt præfertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & contrà in actæ contumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & annullamus; Ac tam eas, quàm earum prætextu quomodolibet pro tempore, condita, factaque teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaslibet, etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum, nulla, inualida, nulliuſque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra præſentium tenorem ſuffragari. Et ſic per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, in quauis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliàs iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quidquid ſecùs, à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum Beneficiatorum, etiã in ſuis Eccleſijs, aut Diœceſibus, reſidentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Eccleſias in Vrbe, diſtrictu, ibique reſidentes, & decedentes, ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus; ſed ea in ſuo robore, vt anteà manere volumus, præterquàm quoad eos, qui in ſuis Eccleſijs iuxtà formam prædicti Concilij reſederint, & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint, hanc enim tantùm ſaluam eis eſſe volumus; ità vt generalis licentia teſtandi eis, quãquam reſidentibus minimè ſuffragetur, ſed ſola ſpecialis, ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Cæterum &c. Non obſtan. &c.

Aliam Conſtitutionem edidit idem Pius IV. anno 1560. die 13. Septembris, incipientem, *De ſalute gregis Domini*, quæ pariter conformis eſt pœnis conſtitutis à *Concil. Tridentin. loc. cit.* quæ videri poteſt apud *Quarant. verb. reſidentia pag.* mihi 446. Poſt quam Conſtitutionem idem Pontifex pro executione decretorum d. *Concil. Tridentin.* & *eiuſdem Conſtitut.* edidit illam, quàm ſupra retulimus.

DI-

DISPVTATIO XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, eorumque Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint.

Quæſ. 2. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint.

Quæſ. 3. Vnde habuit originem huiuſmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum.

Quæſ. 4. Quando nam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint.

Quæſ. 5. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione.

Quæſ. 6. Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum moleſtijs iura ſua tueri poſsint.

Quæſ. 7. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint.

Quæſ. 8. Vtrùm exemptio Abbatum, & aliorum Prælatorum, illis ſuffragetur, non probata quaſi poſseſsione eiuſdem exemptionis ab Ordinariorum poteſtate.

Quæſ. 9. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores dicantur habere territorium, vel nullius Diœceſis ſint.

Quæſ. 10. Pendente lite inter Abbatem, & Epiſcopum ſuper exemptione, ad quem pertineat iuriſdictio.

Quæſ. 11. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis remaneat exempta.

Quæſ. 12. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti poſsint exemptioni renunciare.

Quæſ. 13. Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta à ſua iuriſdictione eximere poſsit.

Quæſ. 14. Vtrùm Epiſcopus in Monaſterijs, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro tribunali ſedere poſsit.

Quæſ. 15. Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta Pontificalia exercere poſsit.

Quæſ. 16. Vtrùm de legatis factis Monaſterijs, & Eccleſijs exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati canonicam portionem Epiſcopo ſoluere.

Quæſ. 17. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere.

Quæſ. 18. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi à decimarum ſolutione ſint exempti.

Quæſ. 19. An Abbates, & alij Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exempti, & quo iure.

Quæſ. 20. Vtrùm Abbatum aliorumque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica poteſtate ſint exempta.

Quæſ. 21. Vtrùm Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datijs, gabellis, vectigalibus, & alijs oneribus tàm realibus, quàm perſonalibus exempti ſint.

Quæſ. 22. An Monaſterium hæres inſtitutus à Laico, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coram Iudice laico ſuper eadem cauſa reſpondere, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat.

QVÆSITVM I.

An Abbates, & Prælati Regulares, eorumque Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi omnes olim Epiſcopo Diœceſano ſubijciebantur.*

2 *Epiſcopus in tota ſua Diœceſi ſuper omnimoda iuriſdictione contra omnes Eccleſiaſticos fundatam habet intentionem de iure communi.*

3 *Ioannes tertius Summus Pontifex primus in Gallia Monaſterium Diui Medardi Sueſſonum exemit.*

4 *D. Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iuriſdictione eximere cœpit.*

5 *Gratiani error in ſuperſcriptione Canonis, quàm ſit neceſ-*

neceſſarium 18.q.2. deprehenditur.

6 Exempti ub Ordiunrijs au cenſeautur exempti à Legatis Papa.

7 An à Legatis natis.

1 MOnachos omnes olim Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectos fuiſſe, probatur per nonnulla iura, & Concilia. Primò ex Concilio Calcedonenſi Actiou.6. Can.1. & act.15. cau. placuit, vbi dicitur. Placuit nullum quidem vſquam ędificure, aut conſtituere Monaſterium, vel Orutorij domum præter conſcientiam Epiſcopi Ciuitatis; Monachos verò per vnamquamque Ciuitutem, aut Regionem ſubiectos eſſe Epiſcopo. Et in fine Can. ſubditur, Verùtamen Epiſcopum conuenit Ciuitatis competentem Monaſteriorum prouidentiam gerere. Refertur à Gratiano in Cau quidam Monachorum 18. q. 2. Concil. Trullanum cap.40 & 41. prohibet, quemquam in Monaſterium admitti, aut in Eremum ſecedere, & Anachoreſim profiteri, ſinè præuia examinatione Epiſcopi, quod latè proſequitur Synodus Prouincialis Conſtantinopolitanu c.2. Idem habetur in Concilio Nicano 1. cap. t4. ex Arabico. Item Synodus prima ſecunda cau. 17. docet: nec vllum Monaſterium ſinè Epiſcopi conſenſu ædificandum; additq; ritum, ſcilicet, vt Epiſcopus Crucem figat eo loco, vbi Monaſterij fundamenta iacienda ſunt, preceſque tum ſundat, ac præmiſſa ędificatione curet deſcribi, quæ ad Monaſterij diſpenſationem, & Monachorum ſufficientiam à fundatore danda ſunt; atque adeò Monaſterium Epiſcopatui ſubijciatur, harumque rerum omnium breue, & inſtrumentum publicum conficiatur, quod in Archiuijs Epiſcopalibus reponatur; & in eadem Synodo prima ſecunda cau. 4. ſtatuitur, in Epiſcoporũ poteſtate ſitum eſſe, non ſolùm Monachos ex vno in aliud Monaſterium transferre, verùm etiam illos ſecularibus ædibus præficere. Item ex Concil. Calcedonen. cau.23. non licebat Monachis Conſtantinopolim proficiſci abſque proprij Epiſcopi, vel mandatis negotijs, vel ſaltim literis dimiſſorijs. Item ex Concilio Carthaginen. Quiuto, cui Epiſcopi ex vniuerſa Africa interfuerunt Cau.13. habetur, quòd nullus Monachus, vel ordinari poſsit, & in Clerum coaptari, vel alicui Monaſterio præfici ab alio Epiſcopo ſinè proprij Epiſcopi licentia, & conſenſu. Item in Concilio Toletuno 2. cau. 1. dicitur. Quos voluntas parentum à primis infantię annis in Clericatus officio, vel Monachali poſuit, ſtatutum, vt cum mox detonſi, vel Monaſterio electorum contraditi fuerint, in domo Eccleſiæ ſub Epiſcopali præſentia à præpoſito ſibi debeant erudiri, & vbi legitimam attigerint uetatem, ab Epiſcopo de promiſsione caſtimoniæ ſuae abſque coniugali neceſſitate, examinentur. Item Concil. Tolet. 4. cap.50. qui nec inter Clericos, nec inter Monachos habentur, ſiue hi, qui per diuerſa loca vagèferuntur, ab Epiſcopis, in quorum Conuentu commorare noſcuntur licentia eorum coerceantur, vt aut in Clero, aut in Monaſterio deputentur praeter eos, qui ab Epiſcopo ſuo, aut propter aetatem, aut propter languorem fuerint abſoluti. Item Concilium Cabilonen. 1. cau.15. Abbates, vel Monachi, aut Agentes Monaſteriorum patrocinio ſeculari penitùs non vtantur, ſeu ad Principis præſentiã, ſinè Epiſcopi ſui permiſſu, ambulare audeãt; quod ſi fecerint à ſuis Epiſcopis excõmunicentur. Item in Synodo Augustana celebrata circa annum Domini 952. c. 6. ſic dicitur. Oportet etiam Epiſcopum in cuius Diœceſi Cœnobium ſitum eſt Monachorum prouidentiam gerere, et ſi aliquod correctione dignum reperit, corrigere feſtinet. Et Concil. Vernen. c. 3. Vt vnuſquiſque Epiſcoporum poteſtatem habeat in ſua Parochia tàm de Clero, quàm de Regularibus, vel ſecularibus ad corrigendum, & emendandum Ordinem Canonicum ſpiritualem, vt ſic viuant, qualiter Domino placere poſsint. Item in Concilio Aurelianen. 1. cap. 21. dicitur, Abbates pro humilitate Religionis in Epiſcoporum poteſtate conſiſtant, & ſi quid extrà Regulam fecerint ab Epiſcopis corrigantur, qui ſemel in anno in loco vbi Epiſcopus elegerit accepta vocatione conueniant; refertur in can. Abbates 18.q.2. Idem Concil. Aurelianen. 2. cau.21. Abbates, qui Epiſcoporum præcepta deſpiciunt, ad communionem, nec pœnitùs admittantur, niſi contumaciam humilitate ſuſcepta deponant. Idem habetur 18.q.2. per totum. Idem colligitur ex iure Cæſareo, nam Iuſtinianus in nouella 123. c.4. ait. Sed etiam vniuſcuiuſq; Ciuitatis Epiſcopus huius rei (ideſt Monaſteriorum, & Monachorum regendorum) prouidentiam habeat, ſiue Patriarcha, ſiue Metropolita, ſiue ſinguli ſunt Epiſcoporum. & Reuerendiſsimos Defenſores mittant hæc requirentes, & ſeruantes, & non ſinentes, quidquam fieri extrà, quàm decet: ſed & ſi quod ſiat, velociter hoc emendare. Item l. 40. C. de Epiſc. & Cleric. Monaſteria degunt, ſeù cenſentur Epiſcopis ſubditorum ſuorum, & Abbatum quidem curam gerunt Epiſcopi, Monachorum verò Abbates. Et l. 44. tit. eod. Sed, & obſeruatione, & cautela diligenti opus eſt, ne vllo modo prætereantur hæc (agitur de Sanctimonialibus ab omni virorum conſortio remouendis) quòd non aliter contingent, quàm ſi Deo amantiſsimi cuiuſque Ciuitatis Epiſcopi inſpiciant diligenter Monachorum degentium in Monaſterijs ſub ſua cura ordinaris conuerſationes: & ſi quid ſenſerint huiuſmodi lapſus, omnibuſque modis compeſcant tale ipſorum inceptum, & pœnis ſubijciant eos, qui poſt noſtram prohibitionem adhuc talia perpetrant. Et tit. eodem l. 47. Imperator vult, Abbatem à Monachis electum, ab Epiſcopo confirmari debere. Item. l. 6. C. de Epiſc. audient. ſic dicitur, addictos ſupplicio, & pro criminum immanitate damnatos nulli Clericorum, vel Monachorum eorum, etiam quos ſynoditas vocant, per vim, atquè vſurpationem vindicare liceat, ac tenere. Sed & reos ad locum pœna ſub perſecutione pergentes, nullus teneat, aut defendat, ſed ſciat ſe cognitor triginta librarum auri mulcta, & primates officij capitali eſſe ſentẽtia feriendos, niſi vſurpatio iſta vindicetur. At ſi tanta Clericorum, aut Monachorum audacia eſt, vt bellum, quod iudicium futurum eſſe exiſtimetur, ad clementiam noſtrum commiſſa referantur, vt arbitrio noſtro mox ſeuerior vltro procedat ad Epiſcoporum ſanè culpam (vt cætera redundabit, ſi quid forte in ea parte Religionis, in qua ipſi Populos Chriſtianæ Religionis doctrinæ inſinuatione moderantur, ex ijs quæ fieri hac lege prohibemus, à Monachis perpetratum eſſe cognouerint, nec vindicauerint. Qui plura Conciliorũ antiquorum decre-

decreta, & auctoritates ſuper hac materia deſiderat, legat *Ioannem Fileſac. in tractatu de Sacra Epiſcoporum auctoritate per tot.* vbi fuſiùs hanc rem proſequendo, quamplurimas Cōciliorum, tàm Generalium, quàm Nationalium, & Prouincialium, ſanctiones congeſsit.

Ex quibus omnibus clarè conſtat, Abbates, & Monachos olim locorum Ordinarijs ſubiectos fuiſſe, & tùnc Epiſcopi in eorum Dioeceſibus ſe habebant vti Generales, & recipiebant Nouitios, & admittebant ad profeſsionem in Monaſterijs, vt conſtat ex *d. cap. viduitatis* 27 *q.* 1. præficiebant Abbates Monaſterijs, ac illos ex cauſa deponebant; vt traditur *in cap. ſi quis Abbas* 18. *q.* 1.

2 Et ideò Epiſcopi, in tota ſua Dioeceſi ſuper omnimoda iuriſdictione, tàm contrà Regulares, quàm contrà ſeculares, de iure fundatam habent intentionem, *cap. cùm perſona de priuileg. in 6. cap. cùm contingat*, & ibi *Doct. de for. compet. cap.* 1. *de offic. Ordin. Dec. in cap ſua nobis* 4. *notab. de confirmat. vtil. vel inut. Caputaq. deciſ.* 306. *p.* 1. *&* 201. *p.* 2. *Rota deciſ.* 15. *num.* 2. *& deciſ.* 17. *num.* 1. *& deciſ.* 156 *nu.* 4. *& deciſ.* 491. *nu.* 1. *in fine*, *& deciſ.* 171. *nu.* 2. *part* 1. *Recentior. & alij communiter*.

3 Verùm poſteà, tùm ipſi Epiſcopi, varijs ſuorum munerum occupationibus diſtracti, atq; impediti, Religioſorum moribus parùm curarent, ac illos multoties defatigarent, effecerunt, vt Monaſteria pleraque ipſorum excuterent iugum, ac Apoſtolicæ Sedis iuriſdictioni ſeſe immediatè ſubijcerent.

Primam exemptionem Regularibùs conceſſam fuiſſe reperio anno 509. die 21. Auguſti, Abbatiæ D. Germani Pariſien. vt refert *Renat. Choppin. Monaſt. lib* 1. *tit.* 2. *num* 19. *in margine*, vbi refert etiam aliud priuilegium conceſſum Monaſterio D. Medardi Sueſſonum à Ioanne III. qui Pontifex aſſumptus fuit ad Pontificatum anno 559. & ſic triginta circiter annos antè D. Gregorium Magnum, qui anno 590. exēptionem pro Monaſterio à Ioanne III. conceſſam confirmauit, & de nouo conceſsit, quorum diplomata *inferiùs quæſ.* 4. *huius*
4 *diſput.* afferam; idem D. Gregorius Magnus primus in Italia prohibuit. *Epiſcopum cathedram ſuã in Monaſterio collocare; vel quamlibet poteſtatem habere imperandi, vel aliquam ordinationem, quamuis leuiſsimam faciendi, niſi ab Abbate loci fuerit rogatus, quatenùs Monachi ſemper maneant in Abbatum ſuorum poteſtate. Nec vllus Epiſcoporum vltrà præſumat, de redditibus, vel rebus, vel chartis Monaſteriorum, vel de cellis, vel de villis, quæ ad ea pertinent, quocunque modo, qualibet exquiſitione minuere, vel dolos, vel immiſsiones, aut violentias aliquas facere.* Quæ omnia habentur in *can. quàm ſit neceſſarium, & can. luminoſo*, 18. *q.* 2. Et hæc fuit prima Monachorum, & Monaſteriorum exemptio ab Epiſcoporum poteſtate in Italia, auctore B. Gregorio.

5 Verùm hæc exemptio à Diuo Gregorio Magno conceſſa, & à *Gratiano in d. can. quàm ſit neceſſarium*, relata, vniuerſalis non fuit; quia licèt omnibus Monachis conceſſa ſit, (quod non eſt verum, vt infrà patebit) tamen ibi non plenariè, & omninò ab Epiſcoporum iuriſdictione eximuntur, vt patet legenti, & notat *Suarez de Relig. tom.* 4. *tractatu* 8. *lib.* 2. *cap.* 1. *num. vlt.* tùm etiam, quia, etſi ex ſuperſcriptione *d. canoni, quàm ſit neceſſarium, à Gratiano* appoſita, videri poſsit, illam conceſsionem omnibus Monachis factam fuiſſe, ſic enim inſcripſit. *Item Gregorius omnibus Epiſcopis de libertate Monachorum*, tamen, (vt obſeruat inſignis *I.V. Peritus Auguſtinus Barboſa in ſuo eruditiſsimo tractatu de officio, & poteſtate Epiſcopi, parte tertia, allegatione* 105 *num.* 11. *& ſequenti*) veritas aliter ſe habet; nam ſi ſpectetur originale vnde d. canon deſumptus fuit, quod eſt Regiſtrum D. Gregorij *lib.* 7. *epiſt.* 1. *& epiſt.* 18. auctoritas illa ſublongè diuerſa ſuperſcriptione reperietur; non omnibus, namque, Epiſcopis, neque pro omnibus Monachis, ſed pro vno tantùm Monaſterio, vni tantùm Epiſcopo directa eſt, ſic enim habet. *Gregorius Epiſcopo Rauennati priuilegium dat Monaſterio SS. Ioannis, & Stephani*; Gratianus ergò in ſuperſcriptione illius canonis tripliciter errauit; primò narrando Epiſtolam D. Gregorij ad omnes Epiſcopos directam fuiſſe, & originale, ad ſolum Rauennatẽ Epiſcopum miſſam fuiſſe oſtendat; ſecundò, quia inquit indefinitè de libertate Monachorum, vnde videtur velle, eas exemptiones omnibus Monachis conceſſas fuiſſe, quia indefinita æquipollet vniuerſali, *gloſſ in cap vt circa, verb aliorum Eccleſiaſticorum, de elect. in* 6. & tamen D. Gregorius ibi vni tantùm SS. Ioannis, & Stephani Coenobio libertatem dederit, vt patet ex contextu originalis, ibi, *& ideò, quia Monaſterium, &c.* & ibi *prædicti Monaſterij*; tertiò, quia in d. canone, *quàm ſit neceſſarium*, in plurali retulit verbum, *Monaſteriorum*, & tamen in originali, in numero tantùm ſingulari, reperitur; quæ veritas inſuper apertè colligitur, ex *textu in c. cùm dilectus, de relig. domib. & c. in ſingulis, & c. vlt. de ſtat. Monach.* ex quibus ſupponitur aliqua extitiſſe Monaſteria exempta, licèt alia eiuſdem Ordinis Dioeceſano Epiſcopo ſubiecta eſſent, prout hodie ſunt etiam Monialium Monaſteria, quæ cùm ſub eadem Regula, v.g. Sancti Benedicti, aut Franciſci Militent, tamen alia Ordinarijs, alia Regularibus Prælatis exemptis ſubſunt: & tamen dicti textus longè poſt D. Gregorij tempora emanarunt; quòd ſi omnia Monaſteria exempta fuiſſent, non ſupponerentur in citatis iuribus, aliqua eorum Ordinarij ditioni ſubiacere.

Hodiè verò de Regularium libertate nullus eſt dubitandi locus; quia deinde per lapſum temporis omnes Monachorum Congregationes, & Religiones, ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ gratia, & Summorum Pontificum benignitate, plenariam, ac omnimodam exemptionem obtinuerunt; vt patet in libris priuilegiorum ſingulorum Ordinum. Immo in approbatione, ſeù confirmatione alicuis Religionis, videtur Summus Pontifex tribuere eius Prælatis facultatem, & authoritatem ſe ipſos, & ſibì ſubditos gubernandi, & videtur omnes eiuſdem Religionis alumnos, & poſſeſſores, ipſorum Prælatorum iuriſdictioni, & Dominio, ſubijcere: vt docet. *Bannes* 2.2. *q.* 1. *art.* 10. *dub.* 8. *concluſ.* 6.

N   & quòd

& quòd Religioſi exempti ſint, hodie eſt certiſſimum apud omnes; exinde iidem Monachi, & Religioſi in Concilio Tridentino exempti paſsim appellantur, vt obſeruat *Nauar. in cap. non dicatis num. 65. & in c. nullam 18. q. 2. num. 40. & ſeq.*

6 Aduertendum autem, quòd exemptus à Summo Pontifice à iuriſdictione cuiuslibet Ordinarij, non cenſetur exemptus à iuriſdictione Legati ipſius Summi Pontificis, per *tex. in c. ſi Abbatem, de elect. in 6.* notant *Ioan. Andr. in cap. 1. poſt. princ. verſ. ergò cùm Legatus liget eos, per illum tex. de verb. ſignific. eodem. lib. 6. Ludouic. Roman. ſingul. 507.* An exemptus., *Mandoſ. de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis, verſ. amplio, vt exemptio*; ſecùs

7 tamen dicẽdum eſt de Legatis natis, quia exempti eis non ſubijciuntur, *Bald. conſ. 337. vol. 4. iuxtà nouam impreſſ. Marian. Soccin. de viſitat. lib. 4. l. in 2. q. 15. q. princ. poſt. n. 46. verſ. ſed in Legatis natis*, quos refert, & ſequitur *Mandoſ. loco citato verſ. ſeq.*

QVAESITVM II.

Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Religioſos, de iure communi exemptos eſſe, arguitur.*
2 *Poteſtas ordinaria in propria Diœceſi de iure communi eſt tota penès Epiſcopum.*
3 *Exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit.*
4 *Abbates, & Prælati Regulares habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem.*

1 VIdetur dicendum, quòd ſint exempti de iure communi; nam in *can. nullam 18. q. 2.* dicitur, totam poteſtatem Monaſterij ad Abbatem pertinere; quæ verba videntur, non ſolùm quoad forum interius, ſed etiam quoad exterius omnem iuriſdictionem in Monachos Abbatibus tribuere; cùm abſolutè in eo dicatur, totam poteſtatem ad Abbatem pertinere; & ſic quòd Regulares, & Monachi coram ſuo Abbate indiſtinctè conueniri debeant; exceptis grauiſsimis criminibus, per quæ venirent deponendi, vt ait *gloſſ. in cap. quod, de offic. Ordin.* & alij multi, qui eam ſequuntur, & communem teſtatur *Romanus conſ. 375. num. 2.* & *Boer. deciſ. 271. num. 4.* qui mouentur auctoritate *cap. ſicut il. 2. de ſimon.* vbi probatur, Abbates, aliquandò ſuos Monachos iudicaſſe.

Verùm his auctoritatibus non obſtantibus, eſt reſoluendum, de iure communi Monachos Epiſ-

2 copis ſubeſſe; quia cùm eodem iure communi tota poteſtas ordinaria in propria Diœceſi ſit penès Epiſcopum, *cap. omnes Baſilicæ, & cap. domus 16. q. 7. & 10. q. 1. per tot. & cap. venerabilis de Relig. domib.* facit *cap. cùm Epiſcopus de offic. Ordin. in 6. cap. 1. extr. de offic. Ord. cap. abitam 61. diſt.* non eſt ab illis auferenda, & inferioribus contrà ius tradenda; niſi hoc per aliquam legem expreſſum habeatur, adnotata per *Dec. in l. 1. ff. de reg. iur.* Nulla autem extat lex Canonica, per quam tota iuriſdictio in Monachos Abbatibus tribuatur, & Epiſcopis eximatur; ſecundùm regulam prædictæ legis; ergò ex eodem iure communi non poteſt huiuſmodi plenaria iuriſdictio Abbatibus competere; ſi enim ad illos pertineret, hoc eſſet, vel ex eo, quòd ſunt Rectores illius Monaſterii, vel ex eo, quia à Sede Apoſtolica approbationem habent, vel quia ex aliquo iure Illis iuriſdictio eſſet impartita Primo modo non poteſt contingere; priuati enim homines non poſſunt, iuriſdictionem; quæ eſt publica poteſtas, tribuere; nec ſecundo; nam Summus Pontifex, approbando Regulam, non tribuit, niſi poteſtatem ad Monaſterii gubernationem, & obſeruantiam Regulæ neceſſariam; nec ex aliqua lege: nam illud *cap. nullam 18. q. 2.* ſubijcit Monachos Abbatibus in his quæ ſpectant ad Regulæ obſeruantiam, & Religionis adminiſtrationem tantùm, vt patet ex his verbis *d. cap. ad diuini cultus reuerentiam, & vtilitatem Monaſterij*, neque dùm inquit, *totam poteſtatem Monaſterij ad Abbatem pertinere*, excludit Epiſcopum, ſed Monachos, vt notat *gloſſ. ibi in verb. tota, Rot. deciſ. 25. num. 11. part. 1. recent.* Nec obſtat *d. cap. ſicut*, vbi probatur, aliquando Monachos à ſuis Abbatibus fuiſſe iudicatos. Reſp. enim, id feciſſe non ex iure communi, ſed ex ſpeciali conceſſione, ſeù priuilegio Sedis Apoſtol.

3 Igitur conſtat, de iure communi Monachos Epiſcoporum iuriſdictioni eſſe ſubiectos, & quòd exẽptiones illis ex priuilegijs proueniant; attentis enim Summorum Pontificum indultis, Religioſi ferè omnes à Diœceſanorum Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione hodie exempti ſunt; ſiuè per priuilegia directè eis conceſſa, ſiuè indirectè per communicationem.

4 Vnde Abbates, & Prælati Regulares hodie habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, iuxtà *gloſſ. in clem. 1. verb. proprij de reb. Eccleſ. non alien. Nauarr. comment. 2. de Regular. num. 63. verſ. addo ſecundò Cohier. de iuriſd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 17. num. 9. & 25. Sayr. de cenſur. lib. 4. cap. 2. num. 12. Mandoſ. de ſignat. grat. verb. exemptio. Anton. Corn. in tract. de abſolut. à iuram. p. 2. q. 3. nu. 28 Campanil. in diuerſor. iur. canonic. rub. 12. cap. 13. num. 1. Fuſch. de Viſit. lib. 2. cap. 15 ante num. 1. Zuch. inſtit. canon. lib. 2. tit. 6. num. 68. Roderic. regular. quæſt. tom. 2. q. 63. art. 3. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 105. nu. 4. & alij.*

QVÆSITVM III.

Vnde habuit originem huiuſmodi exemptio Abbatum, & Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Exemptiones vnde ortum habuerint.*
2 *Pater iniquè ſe habens in filium, cogitur illum emancipere.*
3 *Dominus iniquè ſe habens in ſeruum cogitur illum manumittere.*
4 *Cauſa impulſiua concedendi Religioſis exemptiones, quænam ſit, & num. 6.*
5 *Eximere, eſt propriè Summi Pontificis.*
7 *Cauſa finalis exemptionum quænam ſit.*

Ortum

1 ORtum habuerunt exemptiones ex iure emancipationum, & manumiſſionum, à priuatione dominij, vel iuriſdictionis, & ſimilium, vt aſſerit *Cokier. de iuriſdict. ordin. in exempt. p.1.q.1.*
2 *num.* 12. Quia ſicuti pater, iniquè ſe habens in filium, compellitur, vt illum emancipet, *gloß. in §. vltimo Inſtit. quibus mod. iuſ. patr. poteſtat. ſoluit. gloſſ. in cap. conſtitutus, verb. emancipauit, de reſtitut. in integr.* & ſicut Dominus iniquus
3 in ſeruum, vt eum manumittat, *l. ſi lenones C. de Epiſc. audient. l. ſui C. de ſpectat. lib.* 11. Quemadmodum etiam Dominus, ſubditos, vel vaſſallos ſuos grauans, iuriſdictione, ſeu feudo priuatur, vt ait *Boer. deciſ.305.nu.5.Curt.de feud.p.6.per tot.*

4 Itâ cùm, ſuccedente tempore, compertum eſſet, quòd Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Patriarchæ ſuarum Prælationum adminiſtratione occupati de Coenobitarum moribus parùm ſolliciti, illos, eorumque Monaſteria, & Capitula, plerumque defatigabant diuerſimodè; prout in *cap. nimis iniqua, & cap. nimis praua, de exceß. Præl.* vbi deſcribuntur viginti ſeptem grauamina, quæ Prælati Religioſis inferebant, & *clem. vnica eod. tit.* vbi Clemens V. in Concilio Vienneñ prouidet contrà triginta grauamina per Epiſcopos, & Superiores inferri ſolita; Sedi Apoſtolicæ expediens viſum fuit, concedere exemptiones omnibus ferè Congregationibus, & Religioſis, ac illos ſibi immediatè ſubijcere; vt patet in eorum priuileg. ſeù indultis Apoſtolicis, itâ *Quintil Mandoſ. de ſignat. grat. verb exemptiones ab Epiſcopis, Renat. Chop. Monaſtic. lib.1. tit.2. num. 19. Eraſm. Cokier d q.1. num 13.*

5 Cauſa autem efficiens harum exemptionum eſt propriè Summus Pontifex, *cap frater, verb. & cùm oportuiſſet 16. q. 1. cap. luminoſo 18. q. 2. cap. 1. iuncta gloſs. in verb. exemptiones, de priuileg. in 6. Anebaran. conſ. 152. num. 5. Mandoſ. loc. cit.*

6 Impulſiua eſt oppreſſio Ordinariorum, vt ait *Rebuff. reſp. 142. Mandoſ loco cit. verſ. verùm ſuccedente tempore.*

7 Finalis cauſa exemptionis eſt, tùm fauor Sedis Apoſtolicæ, cuius intereſt multos ſibi proximè ſubiectos habere, *clem. Paſtoralis de re iud. Rebuff. d. reſp.* 142. tùm etiam, vt exempti cùm maiori quiete ſub vmbra eiuſdem Sedis poſiti Religioni officijs, & contemplationi operam dare valeant, *can. quàm ſit neceſſarium, 18. q. 2. Rebuff. loco cit.*

QVÆSITVM IV.

Quando nam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio antiquiſſima quorundam Monaſteriorum, & Abbatiarum recenſetur, cùm teſtimonio Apoſtolicarum Conſtitutionum.*
2 *Cluniacenſis Ordo à quo nam exemptionem totalem obtinuerit.*
3 *Caſinenſis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iuriſdictione ſoluta fuerit.*
4 *Canonicorum Regularium exemptionis initium.*
5 *Camaldulenſis Ordinis plenaria exemptio.*
6 *Vniuerſalis omnium noſtræ Congregationis Monaſteriorum, ac locorum, & perſonarum immunitas ab Ordinariorum, & aliorum poteſtate.*
7 *Ciſtercien. Ordinis exemptio.*
8 *Cæleſtinorum Ordinis exemptio.*
9 *Syluestrinorum exemptio.*
10 *Ordinis Monachorum Montis Oliueti exemptio.*
11 *Ordinis Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis exemptio.*
12 *Praemonſtratenſis Ordinis exemptio.*
13 *Carthuſianorum Ordinis exemptio.*
14 *Ordinis D. Baſilij exemptio.*
15 *Ordo Fratrum S Spiritus de Vrbe à quo exemptionis priuilegium obtinuerit.*
16 *Ordo S. Antonij Viennen.*
17 *Prædicatorum Ordinis exemptiones.*
18 *Fratrum Minorum S. Franciſci exemptio.*
19 *Ordinis Eremitarum S. Auguſtini exemptio.*
20 *Ordinis Carmelitani exemptio.*
21 *Fratres Cruciferi à quo nam fuerint exempti.*
22 *Ordinis Seruorum B Mariæ exemptio.*
23 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula exemptio.*
24 *Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum exemptio.*
25 *Clericorum Regularium S. Pauli Decollati exemptio.*
26 *Societatis Ieſu exemptio.*
27 *Clericorum Regularium de Somaſcha exemptio.*
28 *Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis à quo exemptionis indultum acceperint.*
29 *Religionis Deuoti Ioannis Dei exemptio.*
30 *Clerici Regulares Scholarum piarum à quo fuerint exempti.*

CVm omnium Monaſteriorum, & Religionum aliarumq; Eccleſiarum (de quarum Abbatibus, & Prælatis eſt noſter ſermo) exemptiones in iure non habeantur, maximè quoad earumdem exemptionum initium; ideò quoad fieri poterit quorundam Coenobiorum antiquiores, deinde Religionum ferè omnium poſteriores exemptiones hic recenſentur; præcipuè Bullarum Apoſtolicarum verba eaſde exemptiones indicantia, nec non aliquas Conſtitutiones Apoſtoſtolicas, quæ non de facili reperiuntur, hoc eodem loco per extenſum deſcribam.

1 Prima ergo exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione illa videtur, quę à D. Germano Pariſieñ Epiſcopo Monaſterio D. Vincentij Ordinis S. Benedicti Pariſijs donata fuit anno 509. die 21. Auguſti, quam poſtea exemptionem D. Gregorius Magnus confirmauit, & roborauit, ſic atteſtante *Aymoin. rer. Francic. lib. 3. cap. 2. & Renat. Choppin. Monaſt. lib. 1. tit. 2. num. 19.* cuius priuilegii tenor eſt, qui ſequitur.

Dominis Viris Apoſtolicis, Sãctis, & in Chriſto Fratribus omnibus Epiſcopis Pariſiacæ Vrbis, cùm gratia Dei futuris, & cæleſti Viſitatione ditatis, Germanus peccator &c. Childebertus Rex, poſt Deum, dùm ſupereſſet, fuit noſtra immunitas, ſecuritas, pax, & recuperio, ac ſequeſtratio omnis à ciuili negotio Nos verò in hac re pietati illius conſulentes, cæterorum Regum

veſſe ſtabiliri conantes, charitatem fraternæ dilectionis veſtræ nobiſcum volumas concordari: quatenùs illius ſancti loci bonos celeberrimus, & memoria iam dicti Principis glorioſè eniteat eodem in loco omnibus bauus aai temporibus, babeatqae Abbatem ex propria Congregatione ipſa Eccleſia &c. Sancimus, vt nullus Metropolitanus, aat aliquis Saffraganeus eius, cauſa alicuius ordinationis illuc ingredi præſumat: niſi ſolummodò ab Abbate eiuſdem loci vocatus venerit ad Sanctitatis miniſterium celebrandum, aut ad Eccleſias conſecrandas, aut ad benedictioaes Clericorum, vel Monachorum inſtitaeadas. Quod debitam reauere aullateaùs debet. Cæteram quidquid à die præſenti; tàm à tempore meo, quàm Succeſſorum meorū in Sede Pariſiorum reſidentium Epiſcoporum, vel à Deum timentibus Principibus eiuſdem plebis, in fiſcis, villis, agris, in auro, vel argeato fuerit delegatum, ſiuè donatum, vt ad integram habeat, volo, rogo, coniuro. Decreui etiā per hāc chartulā immunitatis, & ceſſioais, meā Baſilicam Domni Vincentij ſupranominatam, ſinè geſtorum obligatione manere. Et quia id anteà conſuetudo non fuit, modò à Regibus, & Principibut mihi eſt coaceſſum, voluatatem pietatis veſtræ ia hoc prætermittere nolui, ſed rationibas per vos roborari, & coafirmari expoſco &c. Renatus Choppin. in Monaſticon lib 1. tit. 2. num. 19.

Anno verò circitec 559. Ioannes III. Summus Pontifex exemptionem iam incæptam in Eccleſia Dei pcoſequens, Monaſtecium S. Medardi apud Sueſſones Ordinis S. Benedicti, in hanc, quæ ſequitur, formam ab Ordinaciorum impecio, & iuriſdictione exemit.

Diuina inſpirante gratia, & præcellentiſſ. Regis Clothary ſuadente elementia, Moaaſterio Sanctæ Mariæ, & Sancti Petri, quod eſt extrà Saeſſorum Ciuitatem ſitum, vbi D. Medardus requieſcit, & Daniel Aabbas praeeſſe videtur, hoc priuilegium indulgemus vt terras quas filius noſter Clotharius ob ſalutem animę ſaae dedit, Croniacum ſcilicet &c. liberè poſſideat. Hoc quoque aactoritate Sanctae Trinitatis, & inſeparabilis Vaitatis, vice Beati Petri Apoſtoli, coram Rege Clothario, & omnibus plebibus Francorum, ſcilicet Archiepiſcoporum, Epiſcuporum, Iudicam, & omni popalo Chriſtianorum Roman Principam decernimus, vt aullus Regum, Antiſtitum, Iadicum, terrat Sanctae Mariae, & Domai Medardi, ſiuè Eccleſias, Altaria, theloncа, decimas nonas, banna, & f.eda exigat &c. Statuimus etiam, vt velut hae Sedes B. Petri libera conſtat ab omni ſeruitio Regum, & Potentum, ità remota omni conſaetudine peſsima, Monachi Deo vaceat liberi, & per omnia Regulae Sancti Benedicti artibas obediant ſiaè vlla inquietitudine. Praeſeati quoque priuilegio, hanc illis concedimus licentiam, vt defuncto Abbate, quemcanque voluerint Archiepiſcopum, Epiſcopum, cauſa ordinaadi Abbatem, vocent &c. Ac nè tantæ ſublimitatis locas vileſcat, eum Capat conſtitaimus Monaſterioram totins Galliae, nalliuſque ditioni patimur eſſe ſubiectum, ſed ſemper ſub Regali cuſtodia poſitas, huius S. R. E. Antiſtitum auctoritate, adaocationem B. Petri habeat &c. habetur apud Renatum Choppin. in Monaſt. lib. 1. tit. 2. num. 19.

Hanc exemptionem confirmàuit Sanctus Gregocius Papa anno circiter 592. per hæc quæ ſequantur verba, Auctoritate diuina vice B. Petri Apoſtolorum Priacipis, conſenſa omnium Romanoram Pōtificum, & voluntate totius Seaatus Romani, ſuadente nobis Viro Apoſtolico Anſerico Sueſſorum Vrbis Pontiſice, & omnium Galliae Epiſcoporum fauente indicio, decernimas: vt aullus Archiepiſcoporum, vel Archidiacoaorum Fratres praefatae Baſilicae, de ordinatioae ſui Abbatis, vel Eccleſiaſticorum graduum aſſumptione inqaietet: ſed ſecundùm praerogatiuam ipſias loci vobis modò recitatam, Beati praedeceſſoris noſtri Domini Ioaunis Papae tempore decretam, & Apoſtolica auctoritate firmatam, ordinationem ſui Abbatis ipſi Fratres peragant, & Eccleſiaſticorum graduum digaitatem ſuſcipiant, conſecrationes quoque fontium, & ſcrutiaij myſteria in ipſo Monaſterio clebrent. Chriſmatis quoq; ac Olei, Altaris, Calicis, Corporalis, a quocunq; volueriat Ponifice benedictionē expetant. Ne tantus honor à quocunq; Rectore vllius occaſionis cauſa, vel neceſſitatis, intermittatur: nè vileſcat tantę ſublimitatis locas S. Mariæ, & B. Petri, nec noa. & Prothomartyris, & Domui Medardi meritis ſacratus, quem Caput Monaſteriorum totius Galliæ conſtituimus, nulliuſque ditioni patimur ſubeſſe: ſed velut hęc Sedes Romana ſpeculationem ſuam toti Orbi indicit, & nouas conſuetudines omnibus mittit, & omnium perſonarum ſeruitio caret; ità præfatus locus remota omni conſuetadiae peſſima Regum, Antiſtitum, Iadicum, exemplum diuinę Religionis, & honeſtatis cæteris exhibeat Monaſterijs, & ſuper ea plena gaudeat libertate, cuius Rectores, & filij præſentes, & ſucceſſuri, tantùm ſub Regum cuſtodia poſiti, admonitionem S. Petri, & ſucceſſorum ſaorum, huias S. Romanę Sedis Poatificum auctoritate proclament. &c. habetur ex Regiſtro Gregoriano lib. 12. cap. 32. & apud Renatum Choppin. in Monaſticoa lib. 2. tit. 1. num. 4.

Et parùm Poſt tempora Ioannis Tertij, & Sancti Gregocij Magni Summorum Pontificum ſubſecuta eſt exemptio Abbatiæ Sanctocum Apoſtolorum Petri, & Pauli Ciuitatatis Dorombecniæ anno circiter 604. per pciuilegiū Bonifacij Quarti, quod hic vecbatim apponitur.

BONIFACIVS EPISCOPVS
Secuus Secuorum Dei.

Glorioſo filio Regi Anglocum Aethelberto, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

OMnipotentis Dei inſtitatione, & Apoſtolica ſaluberrima incitamas monitione, vt pro omnium fidelium regimine impigra vigilemus ſolicitudine. Et quia diuina prouidente clementia totius Sanctæ Eccleſiæ per vniuerſum Orbem diffaſæ curam gerimus, omnibus noſtra ſuffragia quærentibus auctoritate Apoſtolica ſubuenire cupimus: quoniam, & humana diſpenſatione ſancitum eſt, cunctarum Eccleſiarum negotia noſtra reparari vigilantia. Quapropter Rex inclyte, ac fili cariſsime, omnia, quæ tuæ amplectenda voluntatis ſtudium per Coepiſcopum noſtrum Mellitum poſcebat, Apoſtolica auctoritate libentiſsimè concedimus: quia nec æquum videtur difficultates pati huiuſmodi sempetitam; laudabilis, atq; Deo placita petitio tua hæc eſt,

vt

vt Eccleſia Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli ad Orientem Ciuitatis Doroberinæ ſita (quam Catholicæ Religionis amore ſuccenſus, & Sanctiſſimorum Patrum Gregorij, & Auguſtini hortatu admonitus in ſepulturam tui, & ſucceſſorum tuorum Regum, & præfatæ Vrbis Præſulum à fundamentis conſtruxiſti, & ob honorem diuini cultus habitantium ſuſtentationem diuerſis donis ditaſti, in qua & Monachorum Religioſorum Congregationem ſub Abbate Ioanne ab hac Apoſtolica Sede directo collocaſti, vbi, & ipſe veſter præfatus verè Deo dilectus, & in gloria reſurrecturus Pater Auguſtinus requieſcit) Apoſtolicis priuilegijs roborata perpetua libertate donaretur; atq; illius ſpiritualis petræ ſoliditate ſolidaretur, cui Saluator ait. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo claues Regni Cælorum. Huius igitur Beatiſſimi Apoſtolorum Principis auctoritate ordinamus, atque perpetua ſtabilitate ſtabilimus; vt præfatum Monaſterium Apoſtolicis prærogatiuis præmunitum, in initio naſcentis Chriſtianæ Religionis in veſtro Regno conſtructum, atque in Monaſtico Ordine primum, cùm omnibus ad ſe pertinentibus, ab omni ſeruitio ſit liberum, ab omni mundiali ſtrepitu inconcuſſum; nec Eccleſiaſticis conditionibus, ſeù angarijs, vel quibuslibet obſequijs ſecularibus vllo modo ſubiaceat, nullis canonicis iuribus deſeruiat; quia indignum valdè videtur qualicumque modo alterius ditioni deſeruire, quod apud vos eſt primum in hac Religione. Vnde interdicimus in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ex auctoritate ipſius Beatiſſimi Apoſtolorum Principis Petri, cuius vice huic Romanæ præſidemus Eccleſiæ, vt à præſenti nullus Præſulum, nullus ſecularium præſumat in dominium huius Eccleſiæ aliquo modo ſe ingerere, vel quamlibet imperandi poteſtatem ſibi vſurpare, vel alicuius inquietudinis moleſtias inferre, vel aliquam omninò conſuetudinem, quamuis leuiſſimam, ſibi attribuere, vel etiam, niſi rogatu Abbatis, ac Fratrum in ea Miſſas facere: Sed communis filius noſter Abbas Ioannes omnia liberè teneat, poſſideat, cùm conſilio Fratrum Dominum timentium omnem vtilitatem loci intùs, vel foris benè ordinet, atq; diſponat, & ſic remota vexatione, & cuncto grauamine, diuinum ſeruitium peragant cùm tota animi deuotione. Poſt cuius obitum non extraneus aſſumatur, ſed de ea congregatione, & quem ſibi propria voluntate concors Fratrum ſocietas elegerit, & qui electus fuerit, ſinè dolo, vel venalitate aliqua ordinetur, atq; in eodem loco conſecretur. Si autem, quod non optamus, aptam inter ſe perſonam inuenire nequiuerint, ſolerter ſibi de alijs Monaſterijs ſimiliter eligant ordinandum. Hæc itaque noſtræ inſtitutionis decreta in Synodo Epiſcoporum Italiæ, cui interſuit tuæ dilectionis Legatus Mellitus Coepiſcopus noſter recitari, & roborari fecimus, tibiquè, & Eccleſiæ tuæ ſupraſcriptæ, Ioanni Abbati, & cunctis ſucceſſoribus ſuis cuſtodienda, atque perpetualiter obſeruanda tibi, & genti tuæ per manum ipſius direximus. Quæ ſi quis ſucceſſorum tuorum Regum, ſiuè Epiſcoporum, clericorum ſiuè laicorum contempſerit, aut irrita facere tentauerit, ab officio Cleri ſummotus Apoſtolicæ auctoritatis reus, & Sanctorum communione iudicetur alienus, quoad vſquè, quod temerario auſu præſumpſerit, congrua ſatisfactione recognoſcat, & tanti exceſſus pænitudinem gerat, ipſa verò ſæpèdicta Eccleſia tua largiente regali munificentia, ab hac (vt ità dicam) Sede Apoſtolica conſtructa, ordinata, atque educata, ſi qua ſibi contingat aduerſa indurata aliquorum peſtilentium pertinacia, ad Matris Eccleſiarum recurrat limina, Apoſtolica vtatur audientia, ipſiusq; in perpetuum conſoletur, & regatur vigilantia. In Chriſto Domino bevaleas &c. Ex Clemente Reynerio de antiquit. Benedictinorum in Anglia §. 13. circà finem.

Caſinenſis Abbatia tempore Zachariæ Papæ ab omnium Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione cùm omnibus cellis, omnibuſque ad ſe pertinentibus vbique terrarum exempta fuit, & protectioni Summi Pontificis conſtituta fuit, anno VII. ſui Pontificatus Kal. Martij videatur per extenſum in *fine Cron. Caſinen.* hic tantùm verba rem noſtram concernentia referuntur.

Simili modo licentiam damus, & corroboramus in præfato Monaſterio, & in omnibus eius Eccleſijs per totum Orbem Terrarum conſtructis, fontem benedici, & Sacrum Baptiſma celebrari, & non ſolùm ibi, ſed et in his quoque, quæ amodò in poſſeſſionibus prædicti Cœnobij præſentibus, vel futuris temporibus Eccleſiæ ædificandæ ſunt, remota ſcilicet cuiuſcunque Epiſcopi interdictione. Addimus etiam, vt nullus Epiſcopus prohibeat Chriſtianum Populum ingredi ad eaſdem Eccleſias, vel in eiſdem de ſuis rebus aliquid offerre, vt ſolet fieri Religione pia. Obſeruari quoque, ac noſtra iuſſione volumus, vt nullus Epiſcopus in iam dicto Caſinenſi Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum Orbem Terrarum conſtructis decimas tollat, Sacerdotem excommunicet, vel ad Synodum prouocet. Simili etiam modo licentiam damus eiſdem dilecto filio, eiuſq; poſteris Abbatibus Monachorum Synodum congregandi, & quemcunque Clericum voluerint cùm ſuis ſubſtantijs ſuſcipere ad habitandum in omnibus Caſinenſis Monaſterij poſſeſſionibus, ſiuè Presbyter ſit, aut Diaconus, vel cuiuslibet Eccleſiaſtici Ordinis, & nullius Epiſcopi timere contradictionem; & liceat eidem Religioſo Petronaci, eiuſq; poſteris, & eorum Præpoſitis in perpetuum iudicare prædictas Eccleſias, Curtes, & poſſeſſiones, per totum Orbem Terrarum, & omnem in eiſdem poſſeſſionibus degentem Clericum ad officium promoueri abſque perſonæ ſecularis poteſtate, & cuiuslibet Epiſcopi prohibitione. Si quis autem, quod abſit, ea, quae ad laudem Dei proſtabilitate, ac Caſinenſis Cœnobij conſeruanda dignitate, & poſſeſſionum eius tutela à nobis ſtatuta ſunt, nefario auſu corrumpere, violare, aut refragari praeſumpſerit, niſi reſipuerit, ſciat ſe anathematis vinculo innodatum, & à Regno Dei alienatum, & cùm Diabolo, & eius pompis, & Iuda Ieſu Chriſti Domini noſtri traditore aeterno ſupplicio, aeternaeq; maledictioni deputandum. At verò, qui pio intuitu huius noſtri Apoſtolici conſtituti obſeruator extiterit, benedictionis gratiam à miſericordiſſimo Domino Deo noſtro per interceſſionem Beatiſſimi Patris noſtri Benedicti conſequatur, & vitae aeternae praemia adipiſci mereatur.

De Cluniacenſis Monaſterii immunitate, & exemptione, & ſub Romanæ Sedis receptione videatur *Odericus Vitalis Anglus lib. 12. hiſtor.* ſuorum temporum in his verbis, quæ propter tempus

eiuſdem exemptionis computandum neceſſariò apponi debent.

Matiſconenſis Epiſcopus ad hanc Sanctam Synodum clamorem fecit, quòd Pontius Cluniacen. Abbas ipſum, Eccleſiamq; ſuam damnis, iniurijsq; multis affecerit; Eccleſias, decimasq; ſuas, debitasq; ſubiectiones ſibi abſtulerit, & congruas dignitates, ſuorumq; ordinationes Clericorum denegarit. Sed Cluniacenſis Abbas ſic reſpondit. Cluniacenſis Eccleſia ſoli Romanæ Eccleſiæ ſubdita eſt Papæ propria, & ex quo fundata eſt, à Romano Pontifice obtinuit priuilegia, quæ proclamator iſte abolere nititur. Notum autem ſit vobis, quòd ego, & fratres noſtri Monaſticas res, ſicut eas venerabilis Vgo, alijq; Sancti prædeceſſores noſtri habuerunt, ſeruare contendimus. Nulli damna, vel iniurias ingeſſimus, res alienas non deripuimus. Verùm res pro amore Dei nobis datas à fidelibus, quas pertinaciter defendimus, à raptoribus inuaſores dicimur. Nimia de his ad me ſollicitudo non pertinet. Eccleſiam ſuam Dominus PP. ſi vult, defendat, & Eccleſiam, decimasq; cum alijs poſſeſſionibus, quas ipſe mihi commiſit, cuſtodiat. Tùm Ioannes Cremenſis, eloquens Presbyter, qui cum PP. venerat, dixit. Ducenti, & eo amplius anni ſunt, ex quo Cluniacen. Eccleſia fundata eſt, & ab ipſo primordio fundationis ſuæ Romano Pōtifici donata eſt à quo vtilibus priuilegijs in Romana Synodo coram multis arbitris inſignita eſt. Ratum eſt, & chartis inſertum legentibus liquidò pateſcit, quòd Gerardus Aquitanicus Cluniacenſe Cœnobium in alodio ſuo conſtruxit, & illud, Romã pergens, Romano Pontifici deuotiſſimè commiſit; nec id fruſtrà fieri voluit; nam ipſe tunc duodecim aureos Papæ obtulit, & exinde totidem ſingulis annis dari decreuit. Præfata ergò Eccleſia nulli Principum, ſeù Præſulum, vſq; nunc niſi Papæ, ſubiacuit &c. Conuentus Monachorum ſecundùm Regulam Sancti Patris Benedicti Abbatem elegit, electum Papæ cùm literis atteſtantibus dirigit: quem ipſe, ſecundùm Eccleſiaſticum morem conſecrat, ac benedicit. Igitur, cum Cluniacen. Abbatia ſoli Papæ ſubijciatur, Romana auctoritas Cluniacenſium priuilegia corroborat, & in virtute Dei omnibus Eccleſiæ filijs imperat, ne quis eos temerè priſtina libertate priuet; nec poſſeſſionibus olim habitis ſpoliet, nec inſolitis exactionibus prægrauet.

Synodus autem, de qua ſupradictus Auctor loquitur fuit Remenſe Concilium ſub Calixto II. anno 1119. quo tempore annotato elicitur, antiquiſsimam etiam eſſe huius Monaſterij exemptionem.

2 Exemptio verò pro toto Ordine Cluniacen. facta fuit à Clem. IV. anno 1265. die 2. Nouembris Pontificatus ſui anno I. vt habetur in eiuſdem Pontificis Bulla apud *Renat. Coppin. Monaſt. lib. 1. tit. 2. num. 29.* cuius priuilegij verba ad rem noſtram ſunt.

Dilectis filijs Abbati, & Conuentui Cluniacenſi.

Veſtra ſanè petitio nobis exhibita continebat, quòd cùm Monaſterium veſtrum, quod eiuſdem Sedis ſpecialiter iuris exiſtit, à primo ſuæ fundationis exordio vſq; ad moderna tempora multis Romanorum Pontif. priuilegijs, & indulgentijs ſit munitum, & donatum libertatibus ab eiſdem; nonnulli Archiepiſcopi, & Officiales eorum, alijq; Eccleſiarum Prælati non attendentes, quòd nobis principaliter iniuriari probantur, qui priuilegia Sedis Apoſtolicæ impugnant, contra eadem priuilegia, & indulgentias ad Synodos, & Conuentus Forenſes vos illi compellunt, ad domos veſtras cauſa ordines celebrandi, cauſas tractandi, & Miſſas celebrandi interdum accedunt, ab Abbate, vel Priore Monaſterij nullatenus inuitati; à Fratribus etiam Cluniacenſis Ordinis obedientiam, & reuerentiam extorquere, ac in ipſos vbilibet commorantes iuriſdictionem exercere, interdicti ſententias proferre, in Prioratibus, & cellis eiuſdem Ordinis Abbates ordinare, infrà Parochias locorum eidem Monaſterio Cluniacenſi ſubditorum, abſque Cluniacenſis Abbatis aſſenſu, Eccleſias, & Capellas conſtituere, Cœmiteria benedicere, de veſtris Monachis, & Monaſterijs iudicare, ad iudicia ſua eos inuitos pertrahere, ac pro controuerſijs veſtris in Parochianos, homines, & ſeruientes veſtros animaduertere præſumentes &c. Cùm autem ſit à prædicta Sede ſtatutum, vt omnes Eccleſiæ, Capellæ, & Cœmiteria veſtra libera, & immunia ab omni exactione conſiſtant, & Fratres cellarum, ſeu locorum veſtrorum vbilibet poſitorum pro interdicto, aut excommunicatione quibuslibet ſuſpenſionem diuinorum officiorum minimè patiantur, & tam Monachi prædictorum locorum, quàm eorum famuli, & qui ſe Monaſticæ profeſsioni deuouerunt, diuina ſeruitutis officia celebrent, & debita peragant ſepultura; ijdem Prælati vos vti libere ſtatutis huiuſmodi non permittunt, nec Diœceſani Epiſcopi, aut officiales eorum præſentatos ſibi à vobis ad Parochiales Eccleſias, quos habetis Sacerdotes admittunt, nec celebrare vobis eſt ex Apoſtolicæ Sedis benignitate conceſſum, ſi dicti Epiſcopi præſentatos eoſdem malitioſè non duxerint admittendos. Præterea cùm ex indulgentia Sedis eiuſdem Eccleſiarum veſtrarum decimas, quæ à laicis detinantur, ſi ſecundùm Deum ab eorum poteſtate ſubtrahere veſtræ Religionis reuerentia poterit, ad veſtram, & pauperum gubernationem vobis, & Ordini veſtro liceat retinere, ac laicos, vel clericos ſeculares per loca veſtra ad conuerſionem, ſiue ad ſepulturam ſuſcipere, niſi pro certis criminibus fuerint excommunicati, ijdem ſuper his vobis temerè ſe opponunt, alium, quàm Cluniacenſem Ordinem in Parochijs ad ius veſtrum ſpectantibus de nouo creare nihilominus præſumentes: licèt ab eadem Sede id fieri cuilibet inhibitum ſit expreſsè. Ad hæc, cùm vos, & Fratres veſtri vbilibet commorantes conueniri, vel vltra duas dietas à Monaſterijs veſtris ad iudicium pertrahi, ſeù ad cuiuslibet prouiſionem compelli per literas Apoſtolicas non poſſitis, nec alicui liceat auctoritate ipſarum in Fratres ipſos iuriſdictionem aliquam exercere; niſi eædem literæ plenam de Ordine veſtro, & indulgentia vobis ſuper ijs ab eadem Sede conceſſa fecerint mentionem, ipſi Prælati, & alij à Sede Apoſtolica delegati indulgentiam huiuſmodi voluntate propria non ſeruantes, ſuper his vos ſæpiùs aggrauant. Audiuimus præterea, quòd aliqui Prælati Eccleſiarum, & officiales eorum, licèt in vos, & alios Cluniacenſis Ordinis Monachos, vel Conuerſos vbilibet commorantes, pro eo quòd de iſtis Apoſt. Sedis priuilegijs communiti, eis non liceat excommunicationis, aut interdicti

dicti ſententiā promulgare in molentes in molendinis, & coquentes in ſurnis, in contrahentes vobiſcum, & ſeruientes, & familias veſtras, in locantes eis operas ſuas, in illos etiam, qui Miſſas, & horas veſtras audiunt, decimas, reditus, & oblationes, & alia vobis debita reddunt, ſeù aliàs vobis communicant, proferunt ſententias &c. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, vt tantis veſtris grauaminibus prouidere miſericorditer curaremus &c.

3 Caſinenſis Congregatio, etsi multa eius Monaſteria à primæua eorumdem fundatione exempta habeat: tamen plenariè totam Congregationem exemit Eugenius IV. qui eamdem quàmplurimis alijs Priuilegijs auxit, & decorauit, vt patet ex eius Bulla incip *Regularem vitam*, ſub Dat. Bononiæ 1436 pridie Kalen Iulij Pontif ſui anno ſexto, & eſt nona in ordine in *Bullar. nouo Laert Cherubin. tom.* 1. cuius verba ad rem noſtram ſunt.

Cumq; aliàs per eaſdē noſtras literas Congregationē præfatā ab omni iuriſdictione Ordinariorum, & a charitatiuis ſubſidijs, ac omnibus oneribus eximentes ſub noſtra, & Beati Petri protectione ſuſcepimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro ſufficienter expraeſſo, in dubiū poſtea verſum eſt (prout nobis relatum extitit) an antiquos cenſus, ratione viſitationis, aut ſubiectionis huiuſmodi Ordinarijs, Vniuerſitati, Collegijs, ſiuè Capitulis hactenus debitos, Monaſteria dicta Congregationis de cętero ſoluere teneantur. Nos volentes ſuper hoc de opportuno remedio prouidere declaramus, & nihilominus de nouo ſtatuimus, quòd d. Congregationis Monaſteria, ſiuè loca à die exemptionis huiuſmodi ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubiectionis, quocunq; iure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuſcunque Ordinarijs, Capitulis, Collegijs, Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut alijs quibuſcunque perſonis de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ omninò liberamus, & penitùs abſoluimus. Non obſtantibus præſcriptionibus; conſtitutionibus, conſuetudinibus, ſtatutis, decretis, & priuilegijs Apoſtolicis quibuscunque in contrarium facientibus, de quibus ſpecialis, & expreſſa, ac de Verbo ad Verbum eſſet mentio facienda.

4 Canonicorum Regularium Lateranenſium exeptio cùm in multis Monaſterijs, & etiam in toto illo Ordine antiquiſsima ſit, non ità facilè illius initium oſtendi poterit; nam in 1. 2, & 3. Bulla *Paſchalis II.* dicto Ordini conceſsis, relatiſq; in principio *libri Priuileg. Canonic. Regular. Lateran.* ab Ordinariorum iuriſdictione exemptus præſupponitur, multiſque priuilegijs à Benedicto XII. ab Eugenio IV. & Sixto IV. & alijs Summis Pontificibus decoratur.

5 Congregatio Camaldulenſis quamdam exemptionem Leonis Decimi adinuenio in *tom.* 1. *Bull. Laert. Cherub. Conſtit.* 2. *dicti Leonis* ſub datum Romæ apud S. Petrum anno 1513. quarto Nonas Iulij, Pontif. ſui Anno I. cuius verba ad rem noſtram ſpectantia ſunt hæc.

Et vt dictae de nouo erecta Congregationis Monachi, diuinis beneplacitis quietiùs, & liberiùs inſiſtant: eoſdem dicti Ordinis Generalem, ac de nouo erectam Congregationem, & illius Abbates, & Viſitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conuerſos, Commiſſos, Nouitios, perſonas, & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & ſeruitores eorum, nunc, & pro tempore exiſtentes, ac ipſius de nouo erecta Congregationis, Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterùm eidem de nouo erectæ Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, ſeù ſubijci, vel alias quomodolibet aggregari contigent, omniaq; & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium, & futurorum Eccleſias, Capellas, etiamſi ipſis cura immineat animarum, Oratoria, manualia, membra, Caſtra, hortalitia, aedificia, villas, Grangias, vineas, oliueta, hortos, ſyluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, iura, iuriſdictiones, prędia, poſſeſsiones, & bona quaecunque, quae in pręſenti ſunt, & in futurum erunt dictae de nouo erectae Congregationis, & quae omnia ſingula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hìc habere volumus pro ſufficienter expreſsis, à quorumcunque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictae Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanae Eccleſiae, nec non Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, quauis auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ità quòd in dictam de nouo erectam Congregationem, vel eius ſingulares perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiuſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum, cum eiſdem Monachis conuerſentur, ſeù ab ipſis recipiant abſolutionis, et Eucharistiae Sacramentum. Necnon in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes ratione delicti, exceſsus, ſeù contractus, aut rei de qua agitur, vbicunq; ineatur contractus, committatur delictum, aut reus ipſe conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententia, niſi de ſpeciali Sedis prędictę commiſsione, quomodolibet directè, vel indirectè, proferre, ſeù promulgare non poſsint, prorsùs eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum vnius vnciae auri, per eandem de nouo erectam Congregationem, in feſto Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum annis ſingulis, Camerae Apoſtolicae perſoluendum, in ſignum perceptę perpetuæ libertatis, & exemptionis aſſignamus. Quod ſi Legati, Subdelegati, Ordinarij, ſeu aliae perſonae praedicta, contrà exemptionem, & liberationem noſtras huiuſmodi, quidquam attentare quoquomodo praeſumpſerint, ac requiſiti, vigore præſentium per ipſius de nouo erectae Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à die requiſitionis huiuſmodi, non deſtiterint, excommunicationis ſententiae ipſo facto nouerint ſe ſubiectos. Et nihilominus quod aliter factum fuerit, eo ipſo ſit irritum, & inane, nulliuſque roboris, vel momenti.

6 Noſtra Vallumbroſana Congregatio, licèt à Paſchali II. & alijs Summis Pontificibus ſub D. Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectione recepta ſit; omnimodam tamen, & plenariam omnium

ſuo-

ſuorum Monaſteriorum, ac locorum, & perſonarum exemptionem ab Ordinariorum, & aliorum imperio obtinuit ab Innocentio IV. per priuilegium tenoris ſequentis videlicet.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Abbati Monaſterij Vallis Vmbroſæ, eiuſq; fratribus, tàm præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſsis in perpetuum.

RElígioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne fortè temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat; eapropter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium Vallumbroſanum, quod pro B. Mariæ Virginis reuerentia Deo dicatum eſt, in quo diuino eſtis obſequio mancipati, ad exemplar fel. rec. Paſchalis, Adriani, Alexandri, Lucij, Vrbani, Cæleſtini, Innocentij, Honorij, & Gregorij prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, tutelam, & protectionem Apoſtolicæ Sedis ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eodem loco inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona idem Monaſterium, omniſque Vallumbroſana Congregatio iuſtè, ac canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cùm omnibus pertinentijs ſuis, Eccleſijs, & alijs, quæ ad idem Monaſterium pertinere noſcuntur. In Diœceſ. Feſulan. Cultus Boni, Montis Scalaris, Taleaſunis, Paſſiniani, & de Caprilia Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate, & Diœceſ. Florentina S. Trinitatis, S. Pancratij, S. Saluij, S. Bartholomæi de Ripolis, S. Petri de Muſceto, S. Pauli de Razolo, & de Riuo Cæſaris Monaſteria cum omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate, & Diœceſ. Piſtorien. de Furculis, de Ruociano, de Griniano, de Vaiano, de Ponte Thaonis, & de Monte Plano Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœceſ. Lucana de Fiedo, & de Capiano Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate Piſaurum Monaſterium S. Pauli cum omnibus pertinentijs ſuis. In Diœceſ. Vulterrana de Conco, & de Screna Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate, & Diœceſ. Senen. S. Michaelis, S. Iacobi, S. Trinitatis, S. Andreæ, & de Alfiano Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœceſ. Aretina, Monaſterium S. Fidelis de Strumis. In Diœceſ. Cluſina S. Trinitatis, & de Monte Piſis Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœceſ. Soanen. Monaſterium de Caluello. In Ciuitate Tudertina, Monaſterium S. Fortunati cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Vrbe Roma Monaſterium S. Praxedis cum omnibus pertinentijs ſuis. In Diœceſ. Spoletana Monaſterium Eremitæ. In Diœceſ. Bononienſi S. Ceciliae de Monte Armato, & de Opleta Monaſteria. In Diœceſ. Imolen. Monaſterium de Trecentis. In Diœceſ. Fauentina S. Reparatae, & de Criſpino Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate, & Diœceſ. Foroliuien. S. Mercurialis, S. Mariae de Flumara Monaſteria. In Diœceſ. Parmen. Monaſterium de Cauanna. In Ciuitate Placentina, Monaſterium S. Benedicti. In Ciuitate Terdonen. Monaſterium S. Pauli. In Diœc. Iannen. Monaſterium S. Bartholomæi de Foſſato. In Diœceſ. Saonen. Monaſterium S. Iacobi de Latranario. In Diœceſ. Aſten. Monaſterio S. Iacobi. In Diœceſ. Vercellen. Monaſterium de Muleggio. In Diœceſ. Nouarien. Monaſterium S. Bartholomæi. In Diœceſ. Pergamen. Monaſterium de Aſtino. In Diœceſ. Veronen. Monaſterium S. Trinitatis. In Diœceſ. Cremonen. Monaſterium S. Sigiſmundi cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœceſ. Papien. S. Sepulcri de Herba Armata, de Monte Oliueti, & Hiericho Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœceſ. Taurinen. de Stura, de Ponte Sturæ, de Targenaria, & de Polexien. Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœc. Mediolanen. de Graſſuſolio, S. Carpoſari de Ripa Aduæ, & de Canobio Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœceſ. Brixien. S. Geruaſij, & de Liganna Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœceſ. Turitan. de Plaiano, de Salnenero, et de Tamis Monaſteria, cùm omnibus pertinentijs eorundem. De Dona, de Serena, et de Ardinga Monaſteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. S. Iacobi de Caſtello, de Oſellis, de Petreolo, S. Apollinaris de Fauentia, & S. Lazari Priorat. cum omnibus pertinentijs eorundem, S. Mariæ de Turliono, S. Iuliani, S. Martiani de Figino, & de Gallo Eccleſias cum omnibus pertinentijs earundem. De Munzon de Pontigio, de Fauentia, de Rutio, de Florentia, de Corino, de Pinti, de Murian, de Cumbiate, de Vigeſimo, & S. Fidei Mediolan. Hoſpitalia cùm omnibus pertinentijs eorundem. De Magnale, de Riſtoncbio Caſtra cū omnibus pertinentijs eorundem, cùm terris, pratis, vineis, nemoribus, vſuagijs, & paſcuis in boſco, & plano, in aquis, & molendinis, in vijs, & ſemitis, & omnibus alijs libertatibus, & immunitatibus ſuis. Sanè laborum veſtrorum de poſſeſſionibus habitis antè Concilium Generale, ac etiam nonalium, quæ proprijs manibus, aut ſumptibus colitis, de quibus noualibus aliquis hactenus non percepit, ſiue de hortis, virgultis, & piſcationibus veſtris, ſeu de veſtrorum animalium nutrimentis nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel laicos liberos, & abſolutos, & à ſeculo fugientes ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, vt nulli Fratrum veſtrorum, poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit, ſine Abbatis ſui licentia, niſi arctioris Religionis obtentu, de eodem loco diſcedere: diſcedentem verò, abſque communium literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis

ianuis

iannis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce diuina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis interdicto. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeù Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promouendi, à quocunque malueritis, ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam, atq; communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſinè prauitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, vt infrà fines Parochiæ veſtræ nullus, ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, ſeù Oratorium de nouo conſtruere audeat, ſaluis priuilegijs Pontificum Romanorum. Ad hæc nouas, & indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, Archidiaconis, ſeù Decanis, alijsque omnibus Eccleſiaſticis, aut ſecularibus perſonis à vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoq; vobis liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti, ſint, aut etiam publici vſurarij, nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas præterea, & poſſeſſiones ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent, reuocandi, libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Sanè cùm terminus Paſtori veſtro diuina diſpoſitione contigerit, qui eius loco ſubſtituendus fuerit, quia vobis, & alijs omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris præſunt Monaſterijs, conſenſu, & iudicio eligatur. Quòd ſi fortè ex ipſis Abbatibus aliquis, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium tranſeat, & eius mox iudicio, ſicut in diebus venerãdæ memoriæ Beati Ioannis primi Abbatis veſtri factum conſtat, cætera Ordinis veſtri Monaſteria diſponantur. Statuentes, vt Monaſterium, quod in Valle Vmbroſa ſitum eſt, caput prædictorum Monaſteriorum omnium habeatur. Et quoniam Apoſtolica Sedes nulli debet delinquendi præparare materiam, vel fauorem; adjicientes ſtatuimus, vt Abbates, ſiuè Fratres veſtræ Congregationis, qui occaſione protectionis Sedis Apoſtolicę minùs Regulariter, quàm Ordo Monaſticus, vel conſuetudo Vallumbroſanę Congregationis exigat, viuere cœperint. Vallumbroſanus Abbas canonicè illos corrigendi liberam habeat facultatem, & vt nullis Fratribus eiuſdem Congregationis liceat conſtituere ſibi Abbatem, ſinè conſenſu eius, ſicut à tempore Beati Ioannis prædicti noſcitur obſeruatum. Nulli quoque liceat, aliquod veſtræ Religionis Monaſterium à loci ſui ſtabilitate euellere, ac mouere, ſinè Abbatis, & Congregationis communi conſenſu. Sancimus inſuper, vt nulli Epiſcoporum fas ſit, in vos excommunicationis, vel interdicti ſententiam promulgare, vt qui in ſpeciales eſtis filios Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius iudicium temerè ſubeatis. Paci quoque, & tranquillitati veſtrę paternè in poſterum prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt infrà clauſuras locorum, ſeù Grangiarum veſtrarum nullus rapinam, ſeù furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeù violentiam audeat exercere. Præterea omnes libertates, & immunitates à fel. rec. Victore, Gregorio VII. Vrbano II. Innocentio II. & Eugenio, ac dictis Paſchale, Alexandro, Lucio, Vrbano, Cæleſtino, Innocentio, Honorio, & Gregorio Romanis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris vobis conceſſas, & vſq; ad hęc tempora pacificè obſeruatas: necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Ad indicium autem huius perceptae à Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos duodecim ſagi cilicini brachia Lateranen. palatio perſoluetis. Decernimus ergò, vt nulli omninò hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ei poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeù quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, ac ſubſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura; ſalua Sedis Apoſtolicae auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisue perſona, hanc noſtrae Conſtitutionis paginam ſciens contrà eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertiòue commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honorisq; ſui careat dignitate, reamq; ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, et à Sacratiſsimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenùs, & hi fructum bonae actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem praemia aeternae pacis inueniant. Amen.

Ego Innocentius Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ranaldus Oſtien. & Velletren. Epiſcopus.
Ego Iacobus Portuen. S. Ruphinæ Epiſcopus.
Ego Stephanus S. Mariæ in Tranſtiberim tit. Calixti Presb. Card.
Ego Fr Ioan. tit. S. Laurẽtij in Lucina Presb. Card.
Ego Riccardus S. Angeli Diaconus Card.
Ego Octauianus S. Mariæ in Vialata Diac. Card.
Ego Petrus S. Georgij ad velum aureum Diac. Car.
Ego Ioannes S. Nicolai in Carcerę Tallianen. Diac. Card.
Ego V. tit. S. Euſtachij Diac. Card.
Ego Octobonus S. Adriani Diac. Card.

Dat. Aſsiſij per manum Ioannis de Camezan. Auditoris contradictarum S. R. E. Vicecancellarij Viceſgerentis 12. Kal. Iuly, Indictione vndecima, Incarnationis Dominicę anno M. CC. LIII. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. Anno X.

Habetur originaliter in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

7 Ciſtercieñ Ordo ab omni Diœceſanorum imperio, & iuriſdictione ſolutus fuit ab Alexandro III. Summo Pontifice idib. Nouembris anno 1161. Pontificatus ſui III; ut patet ex euis priuilegio. quod refert Renat. Choppin. de Sacra politia Forenſi lib. 2. tit 3. num. 5. in hæc verba,

Dilectis filijs Abbati Ciſtercij, eiuſdem Conuentibus vniuerſis Ciſtercienſis Ordinis &c.

EX parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, quod non nulli Eccleſiarum Prælati veſtris libertati-

bus

bus inuidentes , cum eis non liceat ex Apoſtolicæ Sedis indulto in nos &c. communicationis, vel interdicti ſententias promulgare, in tenentes,ſeù firmarios ad annuum reditũ terrarũ ueſtrarũ exſtraneos, & eas proprio nomine excolentes , vel aliàs vobis communicantes , ſententias proferunt memoratas. Nos verò ſupplicationibus veſtris inclinati , nè quis Prælatorum huiuſmodi ſentetias infraudem priuilegiorum Apoſtolicæ Sedis de cætero promulgare præſumant , auctoritate præſentium decernimus , eas non tenere . Inſuper vobis , & Ordini ueſtro concedimus, quòd firmarij, tenentes, ſeù ſeruientes veſtri , in terris veſtris ſituati , à iuriſdictione cuiuscunque Iudicis Ordinarij Eccleſiaſtici ſint quieti : & liceat vobis de cætero in Capitulo veſtro de adulterijs , & alijs fornicationibus coram vobis , ſeù alijs commiſſarijs veſtris, & eos corrigere , ac etiam Diuina audire in Capellis veſtris , & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere : ac eiſdem firmarijs , tenentibus , ſeù ſeruientibus in Capellis veſtris Sacramenta miniſtrare , tàm intrà , quàm extrà Monaſteriorum veſtrorum ſituationem &c. Sanè ſi quis Archiepiſcopus, Epiſcopus, Archidiaconus , Decanus , aut aliquis eorumdem Officiariorum propter hoc in vos,vel in Monaſteria,Eccleſias , ſeù Capellas veſtras tenentes , firmarios , aut ſeruientes veſtros in terris veſtris ſituatos , vel Sacerdotes veſtros nomine veſtro in Eccleſijs veſtris , ſeù Capellis miniſtrantes , aut Eccleſiarum miniſtros aliquos , aliquam ſententiam protulerit , illam omninò non valere cenſemus &c. Idibus Nouemb. Pont. anno III.

8 Ordo Cæleſtinorum ab omni Epiſcoporum iuriſdictione exemptionem , & immunitatem obtinuit à Cæleſtino V. eius inſtitutore anno Domini 1294. Kal. Octobris , cuius priuilegium habetur in *Bullar. nouo Laertij Cherub. Bulla vnica eiuſdem Pontif* & refertur à *Renato Choppin. Monaſtic. lib. 2. tit 1. num* 13. cuius verba ſunt hæc.

CAELESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Honufrio Patri, & Prioribus, & Prælatis Monaſteriorum, Prioratuum , Eccleſiarum , membrorum , & colonum , d. Monaſterio S. Spiritus ſubiectorum,eorumq; Conuentibus,Collegijs, & Fratribus Ordinis S. Benedicti &c.

STatuta, & ordinamenta,in eodem Ordine pro ſalute veſtra facta,auctoritate Apoſtolica confirmamus,ac eumdem Ordinem, Monaſterium S Spiritus de Sulmona , & alia Monaſteria , Eccleſias , Prioratus, membra, & alia loca d. Monaſterio S. Spiritus ſubiecta,vbicumq; conſiſtentia,eidem Ordini incorporata, vel incorporãda,eorũq; perſonas ab omni iuriſdictione, poteſtate , & dominio Archiepiſcoporum , Epiſcoporum , & Abbatum omnium , in quorum Ciuitatibus , ac Prouincijs illa conſiſtant , eximimus , & liberamus &c. ſanè de fructibus terrarum veſtrarum , ac etiam noualia , quæ proprijs manibus , & ſumptibus colitis , vel per homines veſtros , aut aliàs excoli facietis in proprijs prædijs , aut alienis , ſiuè de hortis , piſcationibus veſtris , vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigat. De decimis namq; quæ pro ſubſidio Dominorum temporalium , de mandato Sedis Apoſtolicæ ab Eccleſiaſticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur , circà vos , & veſtra Monaſteria , & loca ſic volumus obſeruari : quod vobis pro ſingulis veſtris Monaſterijs , cum Grangijs , & pertinentijs eorumdem pro decimis prædictis ſingulos florenos auri plenè ſoluentibus , ad ſolutionẽ maiorem pro dd. decimis faciendam decernimus , vos non teneri. Liceat quoq; vobis Clericos ſeculares , vel Religioſos cuiuſuis Religionis exiſtant, vel laicos quoſcumque ad Ordinem veſtrum in locis veſtris recipere , ac retinere : non obſtantibus quibuscumque priuilegijs Apoſtolicis ſuper hoc cuicumque Ordini , vel Religioni conceſsis : Probibemus inſuper , vt nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro , vel alijs locis veſtris profeſsionem , fas ſit , ſinè Abbatis ſui licentia Ordinem veſtrum relinquere , & ad aliud Religionis alterius , vel ad alium Ordinem ſe transferre. Diſcedentem verò alter nullus , cuiuſcumque Religionis , vel ſtatus exiſtat , audeat retinere &c. illud quoque diſtrictiùs inhibentes , nè tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis tuis terras ſuas dare , vendere , aut alienare abſque conſenſu totius Capituli Generalis, aut maioris , vel ſanioris partis ipſius , & in caſibus à iure permiſsis , modo quolibet præſumatis &c. Cæterum , nè Monachus , vel Conuerſus in Monaſterijs , & locis veſtris profeſsus abſque licentia proprij Abbatis , vel maioris partis Conuentus , pro aliquo fideiubeat , vel ab aliquo pecuniam mutuam recipiat , quoquo modo , diſtrictiùs inhibemus &c. Etiam, ne aliquis Epiſcopus, vel alia perſona ſpiritualem , vel aliam iuriſdictionem habens , vos ad Synodos , & Conuentus Forenſes,nec ad conuocationes ſuas accedere , vel cùm eis intrà , vel extrà Ciuitates , vel Terras , proceſsionaliter exire , aut ſuis Conſtitutionibus ſubiucere,ſeù Capitula, ſcrutinia, inquiſitiones in locis veſtris, vel aliqui de vobis &c. facere &c. vos compellat &c.

9 Ordinem Sylueſtrinorum ab Epiſcoporum iuriſdictione immunem , & exemptum præſupponit Innocentius IV. qui Eremum S. Bendeicti de Monte Fano eius Ordinis Caput ſub D. Petri , & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipiens 5. Kal. Iulij anni 1247. Pontificatus eius V. ait *in Bulla, quæ eſt quinta inter eiuſdem Conſtitutiones in Bullar. noui tom. 1. §. 15. Præterea omnes libertates , & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Rom. Pont. Eremo veſtro conceſſas , necnon libertates , & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs fidelibus rationabiliter, vobis indultas, auctoritate Apoſtolica confirmamus , & præſentis ſcripti priuilegio communimus.*

10 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti omnimodam , & plenariam exemptionem à Diœceſanorum iuriſdictione habuit à Iulio II. anno Domini 1507. Pont. eius IV. vt patet ex eius *Bulla edita apud S. Petrum pridie Nonas Iunis eiuſdem anni,* quæ eſt 12. *in Ordine inter Bullas d. Pontificis in Bullar. nouo Laert. Cherub* cuius verba , ad propoſitum conducentia , ſunt hæc.

IVlius Epiſcopus &c. *Etſi ad vniuerſos Regulares &c. Et vt d. Congregationis Monachi diuinis beneplacitis, quietiùs, & liberiùs inſiſtant , eamdem Congregationem , & illius Generalem Abbatem , ac Viſitatores , Nouitios , & Capellanos , etiam habentes*

curam

curam Animarum; necnon perſonas familiares, & ſeruitores ipſorum, nunc, & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Congregationis, Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam, quæ in poſterum eidem Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, ſeù ſubijci, vel alias quomodolibet aggregari contigerit; omniaque, & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium, & futurorum, Eccleſias, Capellas, etiam ſi in ipſis cura animarum immineat, oratoria, manualia, membra, Caſtra, fortalicia, ædificia, villas, Grangias, vineas, olineta, & hortos, ſiluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcunque, quæ in præſentia ſunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia ſingula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & à quorumcunq; Legatorum etiam de Latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, & Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Eccleſiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcumque Iudicum, Ordinariorum quauis auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione; itàquod in dictam Congregationem, vel eius ſingulares perſonas, ſeù benefactores, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut qui ſubditi eorum cùm eiſdem Monachis conuerſentur, ſeù ab ipſis recipiant abſolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum, necnon in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeù contractus, aut rei, de qua agitur vbicunq; ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, ſeù promulgare non poſſint, prorsùs eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quomodolibet in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac Nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum vnius vnciæ auri per eamdem Congregationem in feſto Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, annis ſingulis Cameræ Apoſtolicæ perſoluendum in ſignum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis, aſſignamus. Quòd ſi Legati, Subdelegati, aut Ordinarij, ſeù aliæ perſonæ prædictæ contrà exemptionem, & libertatem noſtram huiuſmodi quidquam attentare, quoquomodo præſumpſerint, ac requiſiti vigore præſentium per ipſius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à die requiſitionis huiuſmodi, non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ, ipſo facto, nouerint ſe ſubiectos. Et nihilominus, quod aliter actum fuerit, eo ipſo ſit irritum, & inane, nulliusq; roboris, vel momenti.

11 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Virginis etiam ab Ordinariorum juriſdictione exemptus eſt; cius principale Monaſterium, quod eſt totius Congregationis caput, ſub D. Petri, ac Sedis Apoſtolicæ protectione receptum fuit à Cæleſtino III. anno Domini 1197. Pontificatus eius VII. die 4. Nouembris.

Poſtmodùm Sixtus V. ſoluit eamdem Congregationem à iuriſdictione Sacroſancti Hoſpitalis B. Mariæ Virginis Annunciatæ Neapolitanæ, cui antea à Leo X. eam vniuerat, & incorporauerat: ſtatuens, quòd pro tempore exiſtens Sacriſta dicti Hoſpitalis, eiuſdem Congregationis Monachorum Superintendens, ac Ordinarius Iudex eſſe deberet. Ità habetur ex *Conſtit.* 85. eiuſd. Pontif. *in Bull. nouo Laert. Cherub. tom.* 2. quæ incipit, *Dudum fel. rec. &c.* edita die 27. Augusti anno Domini 1588. Pontificatus eius IV.

12 Præmoſtratenſes ab Epiſcoporum jurisdictione exempti fuerunt ab Alexandro V. anno Domini 1409. die 31. Iulij Pontificatus ſui anno I. cuius verba ad rem facientia ſunt, videlicet.

Patres Abbates, Præpoſitos, Priores, Decanos, Canonicos, Conuerſos, Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, & perſonas Præmoſtratenſis Ordinis, cùm omnibus membris, Curtibus, Grangijs, domibus, bonis mobilibus, & immobilibus, & alijs rebus, quas poſſident, & in futurum poterunt legitimè adipiſci: necnon Eccleſias, & alia loca ab eiſdem Monaſterijs dependentia, ab omni ſuperioritate, dominio, iuriſdictione, necnon viſitatione quorumcunque Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Iudicum Ordinariorum, & Officialium Eccleſiaſticorum, plenariè eximimus, & totaliter liberamus, illaq; ad ius, & proprietatem B. Petri Apoſtoli, & Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum ſpeciali protectione ſuſcipientes, ea omnia decernimus prædictæ Sedi ſoli, & immediatè ſubiacere; ità refert *Renat. Chopp. de ſacr. polit. lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 7.

13 Carthuſienſium Ordo plenariam exemptionem, & immunitatem ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione obtinuit à Bonifacio IX. anno Domini 1391. die 17. Martij Pontific. ſui anno II. vt patet ex eius *Bulla, quæ eſt tertia in ordine Bullar. nou. tom.* 1. cuius verba, ad propoſitũ facientia, ſunt hæc.

BOnifacius Epiſcopus &c. Dilectis filijs Priori, Generali, & vniuerſis Fratribus Ordinis Carthuſien. &c. *Sanè petitio pro parte veſtra Nobis nuper exhibita continebat, quòd licèt prædictus Ordo veſter, cũ omnibus Monaſterijs, Prioratibus, domibus, & locis eiuſdem, atq; perſonis degentibus in eiſdem, ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore, à iuriſdictione quorumlibet Ordinariorum Iudicum, exemptus, & ſoli Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectus. Tamen nõnulli locorum Ordinarij cupientes veſtra, & dicti Ordinis priuilegia, & libertates infringere, & aliàs diuerſis ex cauſis vos inquietare, & multipliciter moleſtare, & perſonas eiuſdem Ordinis ad forum ſuum trahere, & aliàs vexare præſumunt; propter quæ nonnũquam vos à contẽplatione, & quiete veſtra contrà Religionis veſtræ ſtatum retrahi, & ſecularibus negotijs implicare oportet. Quarè pro parte veſtra Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ad euitandum cuiuslibet moleſtiæ, & inquietationis materiam, & grauamina, quæ contrà huiuſmodi exemptionis libertatem poſſent vobis inferre, & vt tollatur quælibet contrà vos occaſio malignandi, vos, & eundem veſtrum Ordinem, cùm omnibus Monaſterijs, Prioratibus, domibus; ac locis eiuſdem, pro incremento veſtri ſtatus, & pro pace, & tranquillitate perſonarum degentium in eiſdem, de nouo plenariè eximere, de ſpeciali gratia dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vos, & prædictum Ordinem veſtrum cùm omnibus,*

bus, & ſingulis Monaſterijs, Prioratibus; domibus, & locis eiuſdem, quæ nunc habetis, & in poſterum vos habere contigerit, & cùm perſonis degentibus in eiſdem pręſentibus, & futuris ab omni Ordinaria iuriſdictione, dominio, viſitatione, ac poteſtate qualibet omnium, & ſingulorum Patriarcharum Archiepiſcoporum, & aliorum quorumlibet Iudicum Ordinariorum, & de ſpeciali dono gratiæ, de nouo prorsùs eximimus, & totaliter liberamus, illaq; in ius, & proprietatem B. Petri, ac Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum, & Noſtra ſpeciali, & immediata protectione, praeſentium tenore, ſuſcipimus. Decernentes Ordinem, Monaſteria, Prioratus, domos, ac loca, & perſonas huiuſmodi, ſoli, & immediatè Sedi praedictae fore ſubiecta: & quòd locorum Ordinarij, ſeù Diœceſani, vel alia quæuis perſona, in vos, ſeù Monaſteria, Prioratus, domos, aut loca, vel perſonas praefata, vtpotè prorsùs exempta, non poſsint auctoritate Ordinaria excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias promulgare, vel aliàs etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agetur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipſa conſiſtat, iuriſdictionem aliquam exercere.

14 Ordo Diui Baſilij iam penè collapſus à Gregorio XIII. inſtauratus, atque ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione exemptus fuit, anno 1579. Kal. Nouemb Pontificatus ſui anno VIII. vt patet ex eius Bulla incipien. *Benedictus Dominus*, quæ eſt 58. *in* Ordine *in Bullar. nou. collect. Bullar. Roderic. Conſt.* 12. *d. Gregorij* edita pro reformatione, & bono regimine ipſius Ordinis, cuius verba ad exemptionem pertinentia ſunt. *Eamdemq; Congregationem Sancti Baſilij, illiuſque Conuentus, Monachos, & perſonas quaecunque ab omni Ordinariorum locorum, ac etiam, qui Monaſteria dicti Ordinis, etiam Archimandritatus appellata, in commendam, vel aliàs quomodolibet obtinuerint, eumdemque Ordinem Sancti Baſilij expreſsè profeſsi non fuerunt, iuriſdictione, auctoritate, et poteſtate, penitùs eximimus, & liberamus, ac ſub Noſtra et Beati Petri protectione immediatè ſuſcipimus. Ità tamen, vt omnes ſub dicta exemptione comprehenſi, Abbatis Generalis, Viſitatorum, Abbatum, Priorum, et aliorum Officialium, tàm in dicto Generali Capitulo, quàm extra illud, canonicè electorum, et aliorum, qui pro tempore eligentur iuriſdictioni; viſitationi, morumque correctioni, iuxtà eamdem Regulam Sancti Baſilij, ac eius Ordidinis inſtituta, omninò, prout eorum incumbit muneri, ſint ſubiecti.*

15 Fratres Sancti Spiritus de Vrbe à ſuperioritate, & iuriſdictione omnium Prælatorum, & aliorum, præterquam Magiſtri Generalis exẽpti fuerunt à Sixto IV. anno 1483. vt habetur in *Conſtitution.* 22. *eiuſdem Pontif. tom.* 1. *Bullar. Laert. Cherubin.* cuius verba ſunt hæc. *Praetereà, vt Praeceptores, et Fratres praedicti quietiùs, et liberiùs ſua vota Altiſsimo exſoluere, ac Praeceptorias Eccleſiae, Hoſpitalia, et alia loca eorum à dicto Hoſpitali de Vrbe, vt ſuprà, dependentia, meliùs, et ſalubriter gubernari poſsint, quò Sedis eiuſdem fuerint preſidio communita: Hoſpitale praedictum, illuſq; modernum, et pro tempore exiſtentem Praeceptorem, ac Conuentum, & Fratres, & perſonas, ac familiares omnes, eorumque quoslibet, & alias Praeceptorias, membra, Hoſpitalia, & loca ab ipſo Hoſpitali veſtro dependentia, illorumq; ſimiliter Praeceptores, Fratres, Conuentum, & perſonas: necnon Caſtra, Terras, & Oppida, illorumque vaſſallos, & ſubditos, bonaq; omnia, & ſingula, mobilia, & immobilia, quę ad praeſens poſsident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipiſci, ſub B. Petri, & dictæ Sedis, ac Noſtra protectione, motu, auctoritate, & ſcientia pręd ictis, ſuſcipimus, ac ab omni iuriſdictione, ſuperioritate, viſitatione, correctione, dominio, & poteſtate Ordinariorum, & eorum Vicariorum, & Officialium quorumcunqae, etiam quoad curam animarum ipſis, & Eccleſijs eis ſubiectis imminentem, perpetuò, penitùs, & omninò eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsùs exemptos, & liberos, exempta, & libera fore, ac Nobis, & dictæ Sedi dumtaxat immediatè, quoad omnia ſubiacere (eorumdem Praeceptoris, Conuentus, & Hoſpitalis S. Spiritus de Vrbe, iuriſdictione, ſuperioritate, poteſtate, & pręeminentia ſemper ſaluis) decernimus, & declaramus. Itaquòd Ordinarij, Vicarij, & Officiales praedicti, etiam ratione dicti contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunq; committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, in eos, vel in ea, tanquam prorsùs exemptos, et exempta, iuriſdictionem, dominium, & poteſtatem, aut ſuperioritatem, quomodolibet exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aliaſuè ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare, neq; ipſi Praeceptores, Fratres, & perſonæ coram illis, aut dictæ Sedis Delegatis, vel Subdelegatis, pro tempore directis, de praeſentibus literis ſpecialis, & expreſſa mentio fiat, ad iudicium euocari, aut quouis modo directè, vel indirectè inquietari, vel moleſtari poſsint, nec debeant quoquomodo. Decernentes omnes, & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos, & quas contra exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, decretum, & declarationem huiuſmodi forſan haberi, vel promulgari, necnon quidquid ſecùs ſuper ijs à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari, irrita, & inania, nulliuſq; roboris, vel momenti.*

16 Ordo S. Antonij Viennenſis exemptus eſt per multa priuilegia Summorum Pontificum, præſertim Vrbani Quarti, Gregorij Decimi, Benedicti Vndecimi, Nicolai Quarti, Martini Quinti, Caliſti Tertij, Pij Secundi, Sixti Quarti, Alexandri Sexti, & aliorum; poſtremùm verò, cùm hæc omnia priuilegia, immunitates, & exemptiones confirmatæ eſſent à Clemente Septimo *Conſtit.* 2. eiuſdem Pontificis apud *Laertium Cherub. tom.* 1. *Bull. nou.* per eamdem Bullam exemptus eſt, vt videre eſt per totam, & præcipuè in §. 16. 17. 18. 19. & *ſequent.*

17 Fratres Prædicatores à multis Summis Pontificibus exemptos fuiſſe, teſtantur eorum priuilegia, vt habetur in *Compendio Indultorum* eiuſdem Religionis, & præcipuè à Gregorio Vndecimo, per *Conſtitutionem* eius ſeptimam, relatam in *tomo* 1. *Laertij cit. in* §. 27. 28. 29. & 30. ſed præcipuè §. 31. cuius verba ſunt hæc: *Caterum, cùm fel. record. Innocentius Papa Quartus predeceſſor noſter, olim duxerit ſtatuendum, vt exempti, quantacunque gaudeant libertate, nihilominùs tamen ratione delicti, ſeù contractus.*

bus, aut rei, de qua contrà ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinarijs conueniri, & illi quo ad hoc, ſuam in illis iuriſdictionem, prout ius exigit, exercere. A Martino Quinto pariter exempti ſunt, vt habetur apud *Roder. quæſt. Regul. tom. 2. q. 62. art. 3.* ſub his verbis: *Veſtigijs nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum inhærentes, Ordinem ipſum, ac Magiſtrum Generalem, & Priores, & Patres prædictos, necnon & quaſcunque Sorores, ac domos, Monaſteria, & Hoſpitalia quæcunque ſub cura, & regimine Fratrum Prædicatorum fuerint, & eorum Rectores, & Gubernatores, cùm omnibus ſuis iuribus, & pertinentijs, quæ in præſentiarum obtinent, & in futurum (dante Domino) iuſtis modis poterunt adipiſci, ab omni iuriſdictione, dominio, & ſubiectione, & poteſtate quorumlibet Ordinariorum, & Prælatorum, ac Perſonatuum Eccleſiaſticarum, necnon à ſolutione cuiuſcunque collectæ, pedagij, aut cuiuſcunque alterius generalis exactionis de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & de certa ſcientia prorsùs eximimus, & totaliter liberamus illam in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, & ſub eorum ſpeciali, & immediata protectione ſuſcipimus. Decernentes, Ordinem, Magiſtrum, Priores, Fratres, & Sorores, qui nunc ſunt, & erunt pro tempore domus, Monaſteria, loca, & Hoſpitalia ſupradicta, eorumque Rectores, & Gubernatores, cùm omnibus iuribus, & pertinentijs huiuſmodi ſolùm immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiacere. Itàquòd Ordinarij, & Prælati huiuſmodi, ſiuè quæuis alia perſona generaliter, vel ſpecialiter, aut communiter, vel diuiſim, non poſſiat quauis auctoritate excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias promulgare, aut aliàs etiam ratione delicti, ſeù contractus, vel rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat poteſtatem, ſeù iuriſdictionem aliquam quomodolibet exercere.*

17 Fratres Minores à pluribus Summis Pontificibus exempti ſuerunt, & præcipuè à Clemente IV. vt teſtatur *Roder. quæſt. Regul. tom. 2. q. 62. art. 3.* cuius priuilegij verba, ad rem noſtram ſunt hæc: *Quòd nullus Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nullusque alius Prælatus Eccleſiaſticus valeat compellere Fratres Minores ad portandum, ſeù deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum ſententias contrà Principes ſeculares, communicantes, populos, ſeù alios quoſcũque benefactores eorumdem Fratrum. Ac etiam, quòd nullus Delegatus, vel Ordinarius Iudex poſſit eoſdem Fratres compellere ad faciendum citationes, vel commiſſiones recipiendas, ſiuè vt ſint in aliquibus caſibus aſſeſſores, ſiuè ad lites, & controuerſias contingentes in cauſis, quæ coram ipſis tractantur, ſinè Sedis Apoſtolicæ ſpeciali mandato, vel licentia expreſſam faciente de huiuſmodi indultu mentionem. Nec quiſquam eorum teneatur parere, vel intendere ſuper his monitionibus, ſeù mandatis, aut iuſſionibus eorumdem, aut facere, aut implere, quod in hac parte duxerit iniungendum.*

18 Ordo Eremitarum Sancti Auguſtini exemptus fuit ab Ordinariorum Iuriſdictione per Alexandrum Quartum anno 1255. vt habetur in Bullario eiuſdem Ordinis nouiter impreſſo *Conſt.* 3. eiuſdẽ Pontificis, §. 7. ſub his verbis:

Inſuper auctoritate Apoſtolica inhibemus, nè vllus Epiſcopus, vel qualibet alia perſona ad Synodos, vel Conuentus foreaſes, vel iudicio ſeculari de propria ſubſtantia, vel de poſſeſſionibus veſtris ſubiacere compellat: nec ad Domos veſtras cauſa Ordines celebrandi, cauſas tractandi, vel aliquos Conuentus publicos conuocandi, venire præſumat: nec regularem Prioris veſtri electionem impediat, aut de inſtituendo, vel remouendo eo, qui pro tempore fuerit, contrà ſtatuta Ordinis veſtri ſe aliquatenùs intromittat. Illud adijcientes, vt ſcilicet Priores ipſi Epiſcopo, ſaluo Ordine ſuo profiteri debeant, & contra ſtatuta Ordinis ſui nullam profeſſionem facere compellantur.

Pro conſecrationibus verò Altarium, vel Eccleſiarum, ſiuè pro Oleo ſancto, vel qualibet alio Sacramento, nullus à vobis ſub obtentu conſuetudinis, vel alio modo quidquam audeat extorquere: ſed hæc omnia gratis vobis Epiſcopi Diœceſani impendant. Alioquin liceat vobis quoſcunque malueritis Catholicos adire Antiſtites, gratiam, & Communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, qui noſtra freti auctoritate, vobis, quod poſtulatur, impendant. Quòd ſi ſedes Diœceſanorum Epiſcoporum fortè vacauerint; interim omnia Eccleſiaſtica Sacramenta à vicinis Epiſcopis accipere liberè, & abſque contradictione poſſitis: ſic tamen vt ex hoc impoſterum proprijs Epiſcopis nullum præiudicium generetur. Quia verò interdum propriorum Epiſcoporum copiam non habetis, ſi quos Epiſcopos Romanæ Sedis, vt diximus, gratiam, & communionem habentes, & de quibus plenam notitiam habeatis, per vos tranſire contigerit, ab eis benedictiones vaſorum, & veſtium, & conſecrationes Altarium, auctoritate Apoſtolicæ Sedis recipere valeatis.

Poſſet hic tota Conſtitutio huiuſmodi deſcribi, quia plena eſt exemptionibus ab omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Archidiaconis, Decanis, alijſque Eccleſiaſticis, & ſecularibus perſonis, ſed quia typis demandata eſt, poterit videri in ſupracitato Bullario in principio.

19 Fratres Carmelitani à multis Summis Pontificibus ſuerunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempti, vt apparet in Bulla præcipuè Sixti Quarti, ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kalendis Aprilis, Pontificatus ſui anno ſexto. In qua Bulla multi Summi Pontifices anteceſſores eiuſdem Sixti Quarti enumerantur, qui prædictum Ordinem varijs gratijs, priuilegijs, & indulgentijs, immunitatibus, & exemptionibus decorarunt, vt eorumdem Summorum Pontificum conſtitutiones in Libro Bullarum huius Ordinis contentæ teſtantur.

Carmelitanos verò Diſcalceatos ab Ordinariorum iuriſdictione exemptos fuiſſe probat Bulla Clementis Octaui, ſub datum Romæ apud Sanctum Marcum anno 1603. die vigeſima Auguſti, Pontificatus ſui anno duodecimo, quæ extat in 2. *tomo Bullar. Roder. conſtit. 22. Clement. VIII.* in qua omnia priuilegia Ordini ſuperiori conceſſa communicantur, & vnum eſſe ex quatuor Ordinibus Mendicantium declaratur, vt patet in his verbis: *Quò circa motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtra, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Ordinem, & Congregationem dilectorum filiorum Reformatorũ*

Diſcalceatorum Ordinis Beatiſſimæ Virginis de Monte Carmelo, vnum eſſe ex quatuor Ordinibus Mendicantibus, Ordinem ſcilices Carmelitarum, cuius Religioſi ſtrictiùs regulam à bon. mem. Alberto Patriarcha Hierolymitano habitantibus in Monte Carmelo traditam, & à fel. record. Innocentio Quarto prædeceſſore noſtro confirmatam profitentur; & obſeruant: Ipſiſque omnia ad prædictum Ordinem, tàm de iure, quam ex priuilegijs attinentia, tanquàm propria competere, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus, cui declarationi noſtræ, ſi quis contradicere præſumpſerit, illum anathematis vinculo innodamus.

20 Fratres Cruciferi approbati, & ſub Sedis Apoſtolicæ protectione fuerunt recepti ab Vrbano III. vt conſtat ex eius *Conſtitutione* 1. *apud Laertium Cherubinum Bullar. tom.* 1. huius Conſtitutionis tenor eſt: *Cùm Anteceſſor tuus fili Prior à Prædeceſſore noſtro fel. mem. Alexandro Papa, lapidem primarium ad Eccleſiam conſtruendam acceperit, in territorio Bononienſi, vbi domus veſtra nunc conſtructa dignoſcitur. Nos veſtris poſtulationibus iuſtis inducti, eamdem Eccleſiam, in qua diuino eſtis, & pauperum obſequio mancipati, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, eadem Eccleſia veſtra cùm Hoſpitali in præſentiarum, iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeù alijs iuſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis.*

21 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ Virginis ab Ordinariorum iuriſdictione exemptus fuit ab Vrbano Sexto, vt elicitur ex eius *Conſtitutione ſecunda, Bullario loc. cit.* his verbis. *Volentes igitur præmiſſorum intuitu, Vos, ac loca veſtra præſentia, & futura prærogatiua ſpecialis fauoris, & gratiæ inſignire, ac ſingulari priuilegio decorare. Veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vos, veſtraſque perſonas, ac omnia loca veſtra, tàm præſentia, quam futura omni iuriſdictione poteſtate, dominio, viſitatione, charitatiui ſubſidij, ſubuentionum, & exactionum quorumlibet præſtatione, necnon à Synodalis, & alterius cuiuſuis Congregationis euocatione omnium, & ſingulorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & quorumlibet aliorum Iudicum Ordinariorum, de ſpeciali dono gratiæ, plenariè eximimus, & totaliter liberamus, vosque, ac perſonas, & loca ipſa in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, & ſub eorum, & noſtra protectione ſpeciali, & immediatè ſuſcipientes decernimus, vos, ac perſonas, & loca prædicta ſoli, & immediate Sedi prædictæ ſubiacere: volentes, quòd locorum Diœceſani, vel alia quæuis perſona, veſtras, vel loca prædicta, vtpotè prorsùs exempta, & dictæ Sedi immediatè ſubiecta, non poſſint auctoritate Ordinaria excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut alias ſententias ſpecialiter, vel generaliter promulgare, vel aliàs ratione cuiuslibet delicti, ſeù contractus, aut rei, de qua ageretur vbicumq; cõmittatur delictũ, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, poteſtatẽ, dominium, vel iuriſdictionem aliquã quomodolibet exercere.*

22 Ordo Minimorum receptus eſt ſub protectione Sedis Apoſtolicæ à Sixto Quarto, vt habetur ex *Conſtit.* 5. *eiuſdem Pontificis, tomo* 1. *Bullar.* §. 10. & 11. per hæc verba: *Huiuſmodique Oratorium, ſiuè Eccleſiam Sancti Franciſci de Paula, ac alia quæcunque loca, Oratoria, & Eccleſias per vos in poſterum acquirenda, & acceptanda cùm omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, Eremiſque, & perſonis, ac rebus omnibus, & ſingulis ad vos, veſtraque loca quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, perſoniſque huiuſmodi inibi pro tempore degentibus, ac ab omni iuriſdictione, ſubiectione, ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuaque Eccleſiæ Coſentiæ, cæterarumque perſonarum ex certa ſua ſcientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit. Ac ſub protectione, ſubmiſſione, iuriſdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ prædictæ totaliter, & ſpecialiter, ſingulariter, & expreſsè remiſit, & relaxauit, prout in literis dicti Archiepiſcopi plenius continetur.*

23 Clerici Theatini ſimiliter recepti fuerunt ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, & à iuriſdictione Ordinariorum exempti à Clemente Septimo, ex eodem *Bullar. citat. Conſt.* 98. *dicti Pont.* huius Cõſtitutionis verba ad propoſitam materiam ſpectãtia, ſunt hęc: *Nos, qui fidelium omnium, & præſertim ſub paupertate, obedientia, & caſtitate Altiſſimo famulantium votis, quantum cùm Deo poſſumus libenter annuimus. Veſtrum Inſtitutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati præmiſſa omnia, ac alia & quæcunque per nos vobis hactenus conceſſa innouamus, veſtriſque pijs votis, & deſiderijs, quæ circa infraſcripta omnia, & ſingula habere nobis exponi feciſtis, & ſub Noſtra, & huius Sanctæ Sedis Apoſtolicæ ſpeciali protectione, & humili ſubiectione, & ab omni alio Superiore, penitùs liberi, & exempti, ſolo Romano Pontifici canonicè intranti, & Superiori veſtro canonicè electo pro tempore exiſtentibus, ſubditi degere debeatis.*

24 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recepti fuere à Paulo Tertio, vt conſtat ex *Bulla quinta* eiuſdem Pontificis eodem *tom.* 1. *Bullar. cit.* per hæc verba: *Nec ſub ſolito, & communi habitu Clericali, ſubque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viuentes in locis Religioſis, aut ſecularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipſa fuerint, conceſſum fuerit, ſeù expedire videbitur, ſub Noſtra, & huius Sanctæ Sedis Apoſtolicæ immediata ſubiectione, & ſpeciali protectione ad quinquennium dumtaxat in vnum habitare.*

25 Societas Ieſu recepta eſt ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, ſimulque exempta, ac multis priuilegijs munita à Paulo Tertio, anno 1549. ex *Roder. loc. cit.* per hæc verba: *In quo etiam refertur eos, qui in Societatem admiſſi biennio probationis peracto, tria vota ſubſtantialia, tametſi ſimplicia, emiſerint, aut in futurum emittent, à quorumuis Ordinariorum, & Delegatorum, ſeù aliorum Iudicum iuriſdictione omninò exemptos eſſe,* & apud *Laert. Cherub. in tom.* 5. *Bullarij noui, in Bull* eiuſdem Pontificis, 48. ſub datum Romæ, apud Sanctum Marcum, eodem anno, die

18. Octo-

18. Octobr. Pontif. ſui anno 15. eiuſdem Societatis amplior legitur exemptio ab Ordinariorum poteſtate in his, quæ ſequuntur verbis: *Ipſamque Societatem, & vniuerſos illius Socios, & perſonas, illorumque bona quæcunque ab omni ſuperioritate, iuriſdictione, correctione quorumcunque Ordinariorum eximimus, & liberamus, ac ſub noſtra, & præfatæ Sedis protectione ſuſcipimus.* Hæc. *ibid. in §. 13.*

26 Clericos Regulares de Sõmaſcha exemit Sixtus Quintus in *Bulla quarta* eiuſdem Pontificis, quæ habetur in *Bullar. citato tomo 2.* per hæc verba. *Nec non, quòd omnes, & ſinguli ipſius Congregationis Presbyteri Regulares, à ſuis Superioribus ad id ſpecialiter approbati, eorumque licentia, vel conſenſu deſuper requiſito, & obtento, poſſent in Eccleſijs proprijs ipſius Congregationis, vel in alijs quibuſcunque de licentia illorum Superiorum, Miſſas celebrare, confeſſiones quorumcunque Chriſtifidelium, etiam alienæ Parochiæ ſubditorum, audire, & Sanctum Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare quibuſcunque feſtiuis, ac non feſtiuis, ac Dominicis diebus, & omnibus temporibus, Paſchatis dumtaxat exceptis, neque ſub prætextu antiquæ conſuetudinis, & ex eo, quod Eccleſiæ, in quibus Sacramenta huiuſmodi miniſtrarẽt, & munera prædicta obirent, aut alio modo ijs deſeruirent, ſubditæ eſſent alteri Eccleſiæ, tanquàm Matrici, aut Cathedrali, ſeù titulari, vel aliàs, idcircò in aliquibus ſolemnitatibus, aut temporibus iuxtà priſcum morem Clericorum deſeruientium in talibus Eccleſijs ſubditis, ipſi Presbyteri, & Clerici Regulares dictæ Congregationis maioribus huiuſmodi Eccleſijs, vel locorum Ordinarijs, & Epiſcopali, & Archiepiſcopali, aut maiori dignitate fungentibus, etiam S. R. E. Cardinalibus, quocunque priuilegio, & facultate ſuffulti: aſſiſtere, ſeù inſeruire, ſiue illum ſeruitium perſonale præſtare, aut aliquo modo miniſtrare, neque ad funera defunctorum, niſi eorum, quos in Eccleſijs ipſius Congregationis ſepellire contigerit, etiam vocati, accedere tenerentur, neque ad id cogi, aut compelli vlla modo poſſent, de eadem auctoritate conceſſit, & indulſit.*

27 Clerici Regulares Miniſtrantes Infirmis eximũtur, & multis priuilegijs decorantur à Gregorio Decimoquarto, vt habetur *tom. 2. Bullar. cit. conſtit. 17.* dicti Pontificis per hæc verba: *Nec non Præfecto Generali, & alijs Superioribus, nec non de eorũ etiam facultate, vniuerſis Fratribus, & Socijs Congregationis Miniſtrantium Infirmis huiuſmodi, in Presbyteratus Ordine conſtitutis, vt in locis, vbi degunt, & & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis Miſſas, & alia Diuina Officia celebrare, ac Eccleſiaſtica Sacramenta recipere liberè, & licitè poſſint, & valeant reſpectiuè etiam concedimus, & indulgemus. Ipſamque Congregationem Miniſtrantium Infirmis, & vniuerſos illius Socios, & perſonas ſingulas, ac eorum bona, & res quaſcunque ab omni ſuperioritate, iuriſdictione, correctione, & viſitatione quorumcunque locorum Ordinariorum, & Epiſcoporum, ſalua tamen decretorum dicti Concilij diſpoſitione, eximimus, & penitùs liberamus.*

28 Religio Deuoti Patris Ioannis Dei motu proprio Pauli Quinti fel. record. exempta fuit anno 1619. die 16. Martij, Pontif. ſui anno 14. vt apparet in Bulla, quæ incipit *Romanus Pontifex*, quam hic apponendam duxi, quia in *Bullario nouo Laertij Cherub.* haud reperitur.

PAVLVS PAPA QVINTVS

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex ex ſupremo diſpoſitionis arbitrio ad hoc potiſſimùm ſolicitudinis ſuæ neruos intendit, vt Religionum omnium, præſertim ad curam infirmorum, & miſerabilium perſonarum inſtitutarum, indemnitati conſulat: exemptioneſque, & alias gratias illis intuitu charitatis, & laborum per Sedem Apoſtolicam conceſſas à noxijs, & obſtaculis quibuslibet præſeruet, aliaſque officij ſui partes ſolerter impendat, ſtatuat, & declaret, prout rerum, temporum, & perſonarum qualitates debitè penſatis, conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Dudũ ſiquidem cùm Congregatio Ioannis Dei ſub Regula Sancti Auguſtini in Republica Chriſtiana introducta, & ſubinde Apoſtolica auctoritate recepta, atque admiſſa fuiſſet, & gratia cooperante diuina, per varias Mundi partes multiplicatis illius Fratribus mirabiliter propagaretur, & quamplurima Hoſpitalia, tàm in Italia, quàm in Hyſpanijs, alijſque partibus ex congeſtis Chriſtifidelium eleemoſynis, conſtruerentur, in eiſque innumerabiles Chriſti pauperes, vtriuſque ſexus, videlicet ſenes, mente captos, membrorum, & virium impotentia, atque debilitate laborantes, aliaſque miſerabiles perſonas pro eorum morbis, & infirmitatibus, etiam incurabilibus, ſubleuandis, refouendis, & ſanandis continuò reciperet, diuerſi Romani Pontifices prædeceſſores noſtri præfatæ Congregationi nonnulla priuilegia, gratias, & indulta benignè conceſſerunt. Volentes tamen quòd Hoſpitalia, & alia loca, ac Fratres in eis pro tempore degentes ſub obedientia Ordinariorum locorum, in quibus Hoſpitalia, & loca huiuſmodi conſiſterent, perpetuò ſubeſſent, & ſubiacerent, & cùm plerique Fratrum dictæ Congregationis tria vota ſubſtantialia, & quartum de iuuando Infirmos emitterent Generalem tamen, ac Conſtitutiones, aut certum viuendi modum non haberent, fel. record. Sixtus Papa Quintus, etiam Prædeceſſor noſter omnia Hoſpitalia Ioannis Dei nuncupata, tàm in Italia, quàm in cæteris quibuſuis Prouincijs, etiam tranſalpinis exiſtentia inuicem vniuit, & ex eis vnam Congregationem Confratrum Ioannis Dei nuncupan. erexit, Prouinciaſque diſtinxit. Subinde piæ mem. Clemens Papa Octauus, etiam prædeceſſor noſter, inter alia perpetuò ſtatuit, & ordinauit, quòd de cætero Fratres d. Cõgregationis vnum dumtaxat inſeruien. prædictis Hoſpitalibus ſub obedientia Ordinarij, votum emitterent. Poſtremò, Nos ad ſummi Apoſtolatus apicem, diuina fauente clementia, aſſumpti, etiam ſtatuimus, & ordinauimus, quòd ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus in Hoſpitalibus, & locis Regnorum Hyſpaniarum, quæ proprium Confratrem Maiorem eorum regimini, & adminiſtrationi, ſub iuriſdictione tamen, & viſitatione Ordinarij loci Præfectum habere conſueuerant, Fratres eiuſdem Congregationis, anno eorum probationis elapſo, aut aliàs iuxtà Sacrorum Canonum, & decretorum Concilij Tridentini præſcriptum, tria vota antedicta, videlicet Obedientiæ, Caſtitatis, & Paupertatis, & inſuper, Quartum Votum ſeruiendi

Infirmis in ſuorum Superiorum manibus, ſolemniter omninò emittere tenerentur, & ſubinde eos, qui ſic profeſſi forent propriè Religioſos, ac proprios, & veros Regulares eſſe, & fore, ac pro talibus ab vniuerſis Chriſtifidelibus habendos, & recipiendos, ac Congregationem huiuſmodi veram, ac propriam ſub Regula Sancti Auguſtini Religionẽ, & inter reliquas Eccleſiæ Catholicæ Religiones eſſe connumeran. Præterea eiſdem Hoſpitalibus dictorum Regnorum, vt deinceps in eorum ſingulis duo Fratres manere, & ali poſſent, qui confeſſiones tàm Infirmorum, quàm aliorum Confratrum, & Miniſtrorum eiuſdem Congregationis audire, & iniuncta pœnitentibus pœnitentia ſalutari, eos à peccatis ſuis abſoluere, illiſque Sanctiſſimum Eucharistiæ, & Extremæ vnctionis Sacramenta miniſtrare liberè, & licitè valerent conceſſimus, & indulſimus, ac omnia Hoſpitalia, & loca dictorum Regnorum, illorumque perſonas, & ſuperiores etiam quòd perſonæ Religioſæ eſſent, ac etiam dictum Confratrem maiorem, & quemcunque alium pro tempore exiſtentem iuriſdictioni, ſuperioritati, & correctioni Ordinariorum locorum perpetuò ſubeſſe, dictoſque Ordinarios in loca, & perſonas huiuſmodi, quoad cauſas ciuiles, & criminales, ac mixtas, & tàm in viſitatione, quàm extrà, plenam facultatem, & auctoritatem perpetuis futuris temporibus habere, ac rationem omnium, & ſingulorum bonorum, proprietatum, & rerum, tàm mobilium, quam immobilium, decimas, primitias, nouelia, & alia opera quomodolibet nuncupata, ſolita, & conſueta quibuſcunque locorum Ordinarijs, Monaſterijs, Domibus, Capitulis, Hoſpitalibus, Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, alijſque perſonis, & locis, quibus ea colligen. ius competit ſoluere teneri, & ad id per opportuna iuris remedia, (niſi priuilegio, vel legitima præſcriptione eatenùs obſeruata munirentur) cogi, & compelli, nec deinceps contrà iuriſdictionem, & ſuperioritatem Ordinariorum, vel ſolutionem decimarum, primitiarum, nounalium, & aliorum onerum præmiſſorum vllo vnquam tempore, quãtũuis lõgiſſimo præſcribere, aut præſcripſiſſe dici, vel cenſeri; quinimmo ſi quando in Hoſpitalibus, & locis ſupradictis hoſpitalitas deficeret eoſdem Ordinarios, illa, eorumque bona per Fratres huiuſmodi, aut alias perſonas etiam ſæculares adminiſtrare, ità quòd Hoſpitalia, & loca præfata, eorumque bona, nullatenùs vnquàm dictæ Congregationi incorporarentur, committere, & mandare poſſe, ac etiam debere voluimus, & decreuimus. Volentes etiam, quòd dùm dictorum Hoſpitalium adminiſtratio ad Fratres dictæ Congregationis pertineret, & ſingulis annis ſuæ adminiſtrationis rationem Ordinario ad præſcriptum Concil. Trident. reddere tenerentur. Poſtremò pariter ſtatuimus, & ordinamus, vt quotquot in poſterum dictam Congregationem Italiæ nuncupatam ingredi vellent, anno probationis expleto, ac aliàs iuxtà Sacrorum Canonum, & decretorum Concilij Trident. præſcriptum, tria vota ſubſtantialia huiuſmodi, ac prætereà quartum de inuandis Infirmis in ſuorum Superiorum manibus ſolemniter emittere, vel à Congregatione præfata eijci deberent; eos verò ſic profeſſos proprios, & veros Regulares eſſe, ipſamque Congregationem, ac eius tàm in Italia, quàm ſub iuriſdictione Fratris Maioris eiuſdem Congregationis in Germania, Gallia, & Polonia erecta, & de cætero erigen. Hoſpitalia, quæ ſub eadem Congregatione Italiæ comprehenduntur iuriſdictione Ordinariorum, ſalua tamen eiuſdem Congregationis apud Nos, et præfatam Sedem, Protectoris iuxta illius facultates, ac Fratris Maioris, pro tempore exiſtentium, auctoritate, & iuriſdictione perpetuò ſubeſſe debere, ac aliàs, prout in diuerſis, tàm noſtris, quam ſupradictorum prædeceſſorum noſtrorum deſuper confectis litteris, pleniùs continetur. Cùm autem, ſicut accepimus, nonnulli locorum Ordinarij, in quibus dicti Fratres reperiuntur, prætextu obedientiæ, cui ijdem Fratres, ac Hoſpitalia, tàm Italiæ, quàm Hyſpaniæ Prouinciarum huiuſmodi, vt præfertur, ſubiecta exiſtunt, latè nimis ſe extendentes, nedùm circà regimen, & gubernium Hoſpitalium ipſis Fratribus commiſſorum, ac Sacramentorum Eccleſiaſticorum in eis adminiſtrationem, atque in eiſdem Hoſpitalibus receptorum, & expoſitorum rationis redditionem, ſeù receptionem; verùm etiàm priuatam dictorum Fratrum correctionem, & diſciplinam Regularem, omnemque in eos iuriſdictionem exercere conſueuerint, Superioreſque dictæ Congregationis, ac Presbyteros, ſeù Capellanos, qui dictis Hoſpitalibus in diuinis inſeruiant eligere, ac Medicos, Chirurgos, & alios Miniſtros, ac officiales gubernio, & regimini ipſorum Hoſpitalium neceſſarios deputare, nouitioſque recipere, ac generaliter omnia, & ſingula, quæ ad Regularem diſciplinam, ac correctionem dictorum Fratrum ſpectãt, quæque iuxtà Regularia inſtituta dictæ Congregationis à præfata Sede approbata per Superiores eiuſdem Congregationis peragi debent facere, & exequi intendant, ipſorumque Fratrum quietem circa præmiſſa diuerſimodè perturbent, ob idque Superiorum dictæ Congregationis auctoritas, ac illius Regularis inſtituti obſeruantia euaneſcat, dictaque Hoſpitalia, ac Fratres in illis degentes in ſpiritualibus, & temporalibus non leuia ſuſtineant incommoda, ob idque operepretium ſit, vt tot, tantiſque incommodis aliquo opportuno, & ſalubri remedio prouideatur.

NOS igitur cupientes, vt omnis difficultatis, & ambiguitatis materia, quae deſuper oriri poſſet, prorſùs tollatur, ac Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt ad effectũ præſentium, dumtaxat conſeq. harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, necnon ſingularum litterarum Apoſtolicarum, tam à præfatis, quàm quibuſuis alijs Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, & Nobis ad fauorem eiuſdem Cõgregationis emanatarum, necnon quorumcunque priuilegiorum, & indultorum illi per Sedem praedictam quomodolibet conceſſorum veriores, & totos tenores, ac dat. praeſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes. Motuproprio, non ad ipſius Congregationis, vel eius Superiorum, aut alicuius alterius pro eis Nobis deſuper oblatæ petitionis inſtantiam; ſed ex mera deliberatione, ac ſcientia noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; ex voto tamen Congregationis Sanctae Romanae Eccleſiae Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & Regularium Præpoſitorum, quibus negotium huiuſmodi maturè diſcutiendum, & referendum commiſimus Congregationem Ioannis Dei, huiuſmodi,

ac om-

ac omnes, & ſingulas ipſius Congregationis domos Superiores etiam Maiorem, ac Fratres, & perſonas, ac miniſtrantes, tàm in Italia, quàm Hyſpanijs, alijſque Mundi partibus conſiſtentia, & tàm hactenus fundata, quàm de cætero fundan. in his dumtaxat, quæ Regularia inſtituta iuxtà Conſtitutiones d. Congregationis Ioannis Dei à Sede Apoſtolica approbatas, & confirmatas concernunt à Superioritate, viſitatione, correctione, ac etiam obedientia Ordinariorum locorum, itàut Religioſi Congregationis Ioannis Dei huiuſmodi Regularibus inſtitutis ſuis ſe conformare debeant, ſaluis in reliquis, tàm Satr. Canonum, & Conc. Trid. decretis, quàm noſtris, aliorumq; Roman. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum litteris in fauorem Ordinariorum emanatis, quibus nullatenùs derogare, quinimmo eas in ſuo robore, & firmitate permanere intendimus penitùs & omninò Apoſtolica auctoritate tenore præſentium, perpetuò eximimus, abſoluimus, & liberamus, ac eos in præmiſſis dumtaxat ab omnimoda Ordinariorum locorum iuriſdictione perpetuò exemptos fore, & eſſe declaramus, ipſiſque Ordinarijs, & eorum cuilibet, etiam ſi Cardinalatus honore præfulgeant, nè deinceps in his, quæ obſeruantiam, diſciplinam, & inſtituta Regularia Congregationis Ioannis Dei huiuſmodi, vt præfertur, concernunt, præterquàm in caſibus ſacris Canonibus, & Cooc. Trid. & Litteris Apoſtolicis præfatis quomodolibet contentis, ſe immiſcere, aut intromittere valeant, ſeù præſumant, diſtrictè præcipimus, & inhibemus. Decernentes præſentes litteras etiam ex eo, quòd Ordinarij locorum, ſeù quicunque alij quauis auctoritate, dignitate, officio, ac etiam Cardinalatus honore fungentes, ac in præmiſſis quomodolibet intereſſe habentes, ſeù habere prætendentes, ad hoc vocati, & cauſæ, propter quas præmiſſa emanarũt, quomodolibet examinatæ, iuſtificatæ, vel approbatæ non fuerint, nec præmiſſis conſenſerint, validas, & efficaces fore, ſicq; & non aliter cenſeri; & ità per quoſcunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabili Fratri noſtro Epiſcopo Oſtienſ. & dilectis filijs noſtro & Sedis Apoſtolicæ Nuncio in partibus Hyſpaniarum commoran. ac Curiæ cauſarum Cam. Apoſtol. generali Auditori, Motu pari per præſentes cõmittimus, & mãdamus quatenùs ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeù alios præſentes noſtras litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi quando opus fuerit, ac quoties pro parte Maioris, & Superiorum, ac Fratrum Congregationis Ioannis Dei huiuſmodi, ſeù alicuius eorum fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficaces defenſionis præſidio aſſiſten. faciant auctoritate noſtra Litteras præfatas, & in eis cõtra quaecunque huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari, ac Fratres Congregationis Ioannis Dei huiuſmodi illis pacificè frui, & gaudere non permittentes, eos deſuper per Ordinarios locorum, ſeù quoſuis alios contra praeſentium ten. quomodolibet moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per Cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas etiam pecuniarias, aliaq; iuris, & facti remedia auctoritate noſtra praedicta appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, auxiliumq; brachij ſecularis ad hoc, ſi opus fuerit inuocan. Non obſtan. praemiſſis, ac ſingulis Litteris praefatis, necnon fel. record. Bonifacij Papae Octaui praedeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodò non vltrà tres dietas aliquis auctoritate praeſentiũ ad Iudicium trahatur, alijſque Cõſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationis Ioannis Dei, & Ordinis S. Auguſtini huiuſmodi iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & Litteris Apoſtolicis dictae Congregationis Ioannis Dei, illiuſque ſuperioribus, & perſonis, ac quibuſuis alijs ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cùm quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & alijs decretis etiam motu ſimili, ac aliàs quomodolibet conceſſis, conſumatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores praeſentibus pro plenè, & ſufficienter, ac de verbo, ad verbum, nihil penitùs omiſſo expreſſis, & inſertis habentes, illis, aliàs, in ſuo robore permanſuris, hac vice, dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi dictis Ordinarijs, vel quibuſuis alijs communiter, aut diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per Litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi, mentionem. Caeterũ quia difficile foret praeſẽtes Litteras ad ſingula quaeque loca, in quibus opus fuerit deferri. Volumus, ac etiam praefata Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd earumdem praeſentium, tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonae in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutae munitis, eadem prorsùs fides in Iudicio, & extrà adhibeatur, quae ipſis praeſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitae, vel oſtenſae. Dat. Romae, apud Sanctam Mariam Maiorem ſub annulo Piſcatoris, die 16. Martij, 1619. Pontificatus noſtri Anno decimoquarto.

S. Card. S. Suſannae.

29 Congregatio Clericorum Regularium Pauperũ Matris Dei Scholarum Piarum, exempta fuit à Gregorio XV. fel. rec. anno 1622. die 15. Octobr. Pontif. ſui Anno 2. vt teſtatur eius *Conſtitutio* 4. *in libello Priuileg.* eiuſdem Congregationis; in illa enim Conſtitutione conceduntur omnes exemptiones Ordinum Mendicantium.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD vberes fructus, quos dilecti filij Miniſter Generalis, & Clerici Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum in Militanti Eccleſia, cuius regimini, diuina diſponente clementia, praeſidemus, in dies afferunt, mentis noſtrae aciem conuertentes, ac vberiores ex ipſa Congregatione fructus in dies prouenturos eſſe ſperantes, ad ea meritò libenter intendimus, per quae Congregatio ipſa felicioribus in dies proficiat incrementis.

Vt igitur Miniſter, & Clerici prædicti eò feruentiùs in ſuo laudabili inſtituto perſeuerent, quò maioribus ſe viderint fauoribus, & gratijs munitos prouidere volẽtes, ac ſingulares Miniſtri, & Clericorũ prædictorum perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq; Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, ſupplicationibus eorum nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis, inclinati, Congregationi prædictæ, illiusque Miniſtro, & Clericis, alijſque perſonis, vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, libertatibus, facultatibus, exemptionibus, alijsque gratijs, & indultis, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus Ordinibus Mendicantium, illorumque Superioribus, profeſſoribus, necnon Eccleſijs, Monaſterijs, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, ac etiam Nos quomodolibet conceſſis, & quibus ipſi, necnon Eccleſiæ, Monaſteria, & Regularia loca huiuſmodi de iure, vſu, conſuetudine, priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica in genere, vel in ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim, ſeù aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, aut ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, nec ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis repugnent, pari modo non ſolùm ad eorum inſtar, ſed pariformiter, & æquè principaliter, perinde ac ſi illis nominatim, & in ſpecie conceſſa fuiſſent, vti, frui, & gaudere libere, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò concedimus, & indulgemus; dictaque priuilegia, immunitates, libertates, facultates, exemptiones, gratias, & indulta eis communicamus, illaque ad eos extendimus.

Decernentes præſentes literas, validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac Præpoſito, & Clericis prædictis in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari.

Sicque per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter, contingerit attentari.

Non obſtan. noſtra de gratijs ad inſtar non conceden. ac quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quatenùs opus ſit ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum ten. præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub Annulo Piſcatoris, die decimaquinta Octobris, M. DC. XXII. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

S. Card. S. Suſannæ.

His exemptionibus poſitis, aduertendum eſt primò; hic non eſſe omnium Ordinum exemptiones appoſitas, neque tempus, quo fuerunt à iuriſdictione Ordinariorum exempti; quia vel prædictæ exemptiones ad manus meas nondum venerunt, vel propriæ, & explicitæ nnn habentur; ſed tantùm per communicationem; ideò Ordines illi, tàm Mendicantium quorumdam, quàm non Mendicantium, quorum exemptiones hic omittũtur, videantur infra in *Diſput. de Communicatione Priuilegiorum*, vbi ſaltem implicita, nimirum per communicationem eorũ exemptio demõſtrabitur.

Secundò, aduertendum eſt, multos alios eſſe Abbates, & Prælatos inferiores ſeculares exemptos, vt ſunt Præpoſitus Pratenſis, Præpoſitus Collegiatæ Sancti Michaelis in foro Lucenſi in Aetruria; Abbas ſecularis Guaſtallæ in Diœceſi Cremẽſi; Præpoſitus Ateſſæ in Prouincia Theatina; Archipresbyter Altamuræ, & Præpoſitus Sancti Sabini in Apulia; Abbas Sancti Ioannis de Lucolo in Ciuitate, & Diœceſi Aquilana, & in eadem Diœceſi, Abbas Sancti Spiritus de Octe, hodie Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Cardinalis Barberinus, qui ſicut, & Abbas Farfenſis, habet etiam in Ciuitate, & Diœceſi prædictis multas Eccleſias, in quibus exercet iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem priuatiuè, quoad Epiſcopum, & in eadem Diœceſi reperitur etiam Abbas Bominaci; multi alij ferè innumerabiles, (vt ità dicam,) inueniũtur ſimiles Prælati inferiores exempti in noſtra Italia, in Germania, in Gallia, Hyſpania, Anglia, & vbique Orbis Chriſtiani. Sed quoniam tempus exẽptionis eorumdem Prælatorum mihi incognitum eſt, ideò de illorum particularibus exemptionibus non egi.

QVÆSITVM V.

Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinatiorum iuriſdictione.

SVMMARIVM.

1 *Exemptionis priuilegio ſe gaudere aſſerenti, probandi onus incumbit.*

2 *Scriptura neceſſaria eſt ad exemptionem probandam.*

3 *Forma probandi exemptiones traditur.*

4 *Exemptio ab Ordinarijs, an probetur, ſi in priuilegio dicatur, quid eſſe iuris Diui Petri, & num. 5. 6. & ſequentibus.*

7 *Cenſus ſolutio, quæ fit Eccleſiæ Romanæ, an arguat exemptionem.*

8 *Probatio concludere debet per neceſſe, non per poteſt eſſe.*

9 *Singula, quæ non proſunt, multa collecta iuuant.*

11 *Exemptio probatur, ſi in Priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij poteſtate.*

12 *Exemptio ab Ordinarijs conceſſa cenſetur, ſi in priuilegio dicatur, Eccleſiam, ſeù Monaſteriũ eſſe liberã, ſeù quòd potiatur libertate Eccleſiæ Romanæ.*

13 *Receptio*

13 *Receptio in ſpeciales Romanae Eccleſiae ſubiectos exemptionem operatur.*
14 *Receptio in protectione an operetur exemptionem, & num. ſeqq.*
15 *Protegere idem eſt, ac defendere.*
16 *Imperator Eccleſiæ Romanæ protector dicitur.*
17 *Imperator Eccleſiæ Romanæ inferior eſt.*
19 *Verba priuilegij*, tali Monaſterio, vel Eccleſiæ, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid moleſtiæ inferatis, *quid operentur*.

QVoniam, vt prædiximus, Ordinarij iuriſdictio ex iuris præſumptione per totam Diœceſim extenditur: hinc fit vt aſſerenti ſe exem-
1 ptionis priuilegio gaudere, incumbat onus talem exemptionem probandi, *gloſ. in cap. de Xenodochijs, verb. in quorum*, & ibi *Ancharan. num. 1. poſt med. de relig. domib. Abb. in cap. 1. nu. 13. ff. de offic. Ordin. & cap. porrò num. 1. de priuileg. Philip. Franc.* per illum *tex. in cap. cùm perſonæ num. 3.* & ibi *Gemin. num. 2. in fin. de priuileg. in 6. Caputaquen. deciſ. 328. nu. 2. par. 1. Rot. deciſ. 529. nu 4. par. 4. diuerſ.*
2 Ad eius autem probationem ſcriptura neceſſaria eſt, itaut probatio exemptionum pendeat ex priuilegiorum inſpectione, iuxtà quorum tenorem ſemper eſt iudicandum, *cap porrò, & cap. recepimus de priuileg cap. accepimus de fide inſtrument.*
3 Forma probandi exemptiones præſcripta eſt à Bonifacio VIII. Pont. Max. his verbis. *Nos volentes, ſuper hoc de ſalubri remedio prouidere, ſtatuimus, vt hi, qui ſe aſſerunt per priuilegia, ſeù indulta Apoſtolicæ Sedis exemptos, a locorum Ordinarijs requiſiti huiuſmodi priuilegia, vel indulgentias, quibus ſe dicunt fore munitos, ipſis Ordinarijs in loco congruo, & ſecuro, aut aliquibus prudentibus viris, omni ſuſpicione carentibus, ad hoc per dictos Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem, pro facti qualitate, ipſorum Ordinariorum, vel Delegatorum ſuorum arbitrio moderandum, iuſto impedimento ceſſante, oſtendere, ac ad legendum integraliter exhibere: necnon de articulis, de quibus controuerſia fuerit, tranſcriptum tradere teneantur*; vt habetur in *d. cap. cùm perſonæ de priuileg. in 6.*

Modi autem verborum, quibus probari poteſt, exemptionem fuiſſe conceſſam, quamuis non ſint in iure determinati, tamen extant aliqui, qui ſunt in eodem iure communi magis in vſu.
4 Primus eſt, ſi dicatur in priuilegijs, quid eſſe iuris D. Petri, ſiuè ad ius, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ, vel ad Romanam Eccleſiam ſpecialiter, & immediatè, vel etiam ſimpliciter ſpectare, *Panormit. in cap. recepimus nu. 2.* vbi etiam *Socein. num. 7. & 32. de priuileg. Eraſm. à Cokier. de iuriſd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 9. nu. 1. verſ. in primis, Maſcard. de probat. concl. 713.*

Verùm in contrarium eſt *tex. in d. cap. recepimus, de priuileg.* dum probat, ex eo, quòd aliqui ſpecialiter iuris B. Petri exiſtant, non probari exemptionem ab Ordinariorum poteſtate, niſi concurrat ſolutio cenſus in ſignum ſubiectionis facta, vt *ibi* notat contrà alios *Dec. num. 11.* Notandum ergò cùm peritiſſimo Domino meo Domino *Auguſtino Barboſa*, qui rem iſtam cæteris latiùs, & doctiùs pertractauit in ſuo eruditiſsimo opere nouiter impreſſo Lugduni *de offic. & poteſt. Epiſc. allegat. 123. à num. 15. vſq; ad 20.* excluſiuè, quatuor caſus principales in hoc propoſito conſiderari poſſe.
5 Primus eſt, quando priuilegium, ſententia, aut ſcriptura non fiunt principaliter ſuper exemptione, ſeù libertate, ſed incidenter propter aliud; tunc ſi enuncient, aliquod Monaſterium, ſeù Eccleſiam, vel perſonam eſſe iuris D. Petri, vel ad Eccleſiam Romanam pertinere, vtique huiuſmodi enunciatiuæ exemptionẽ non probant, vt decidit *tex. in cap. ſi Papa de priuileg. in 6.* & conſtat ex generalibus principijs, quòd verba narratiua, quæ non proferuntur principaliter propter ſe, plenam probationem non efficiunt, *l. ex hac*, vbi id notant omnes, *ff. de donat. l. ex his verbis, C. de teſtament. milit.* cùm ſimilibus, de quibus *Maſcard. de probat. concluſ. 622. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 133. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 12. Rota deciſ. 176. num. 4. part. 1. Recent.* & in enunciatiua Summi Pontificis probat generaliter *clem. 1. de probat.*
6 Secundus caſus proponitur *in d. cap. ſi Papa, verſ. ſi autem*: nempè quando dicta verba, quòd Eccleſia, vel Monaſterium, aut perſona ſit iuris B. Petri, ſiuè ad Eccleſiam Romanam pertineat, vel ſimilia enunciantur à Summo Pontifice exemptionis priuilegium concedente, aut à Iudice ſuper exemptione ſententiam proferente. Ratio d. textus eſt, quia de natura priuilegij eſt, vt eius verba aliquid operentur; at prædicta verba in priuilegio apposita nihil operarentur, & ſinè effectu remanerent, ſi per ea non cenſeretur conceſſa exemptio ab Ordinariorum imperio, & quòd ſoli Papæ D. Petri ſucceſſori ſubijciantur; nam Regulariter omnes Mundi Eccleſiæ ad B. Petri ius pertinere, & Romanæ Eccleſiæ ſubiectæ eſſe noſcuntur, *can. cuncta per Mundum, 9. q. 3.*
7 Tertius eſt caſus *d. cap. recipimus, de priuilegijs.* Quandò, ſcilicet, præter verba priuilegij enunciantia, Eccleſiam, vel Monaſterium ad ius B. Petri ſpectare, concurrit etiam ſolutio cenſus: ex quibus ſimul iunctis ſatis concludi videtur exemptio ſpecialis ab Ordinariorum ditione, & ſubiectio immediata Romanæ Eccleſiæ, præſertim ex ſolutione cenſus, à qua non leue exemptionis deſumitur argumentum, *cap. quantò*, ibi, *cùm nihil teneatis ab eis, quod &c. de cenſib.* Verùm non ſemper ex ſolutione cenſus colligitur omnimoda exẽptio, vt probat *tex. d. cap. recepimus*, ibi, *non omnes cenſuales ab Epiſcoporum ſubiectione habentur immunes*, vbi poſt *Panormit.* notauit *Soccin. nu. 3. & Dec. nu. 2. cùm ſeqq.* confirmatur ratione, quia nomen cenſus æquiuocum eſt, varias habens ſignificationes; & ideò ex eius ſolutione non probatur neceſſariò ſpecialis ſubiectio Sedis Apoſtolicæ, & exemptio ab Ordinariorum poteſtate; ex vulgata
8 regula, probationem concludere debere per neceſſe, non per poteſt eſſe, vt per *Maſcard. de probat. concluſ. 671. nu. 11.* Hoc tamen non procedit, alijs coniecturis, & adminiculis cùm cenſus ſolutione ad probandum exemptionem concurrentibus,

tibus, ex vulgata regula, quæ non proſunt ſingu-
la, ſimul vnita iuuant, cap. cauſam, de probat. gloſſ.
in l. 2. verb. legitimis, ff. de excuſat. tutor. latè Gabr.
commun. concluſ. lib. 2. de probat. concluſ. Initio, Rot.
deciſ. 650. num. 7. part. 1. Recentior. Nec obſtat,
quòd in d. cap. recepimus, cùm ſolutione cenſus
concurrebat receptio ſub protectione Papæ, vel
etiam narratio, quòd de iure B. Petri exiſtebat, &
tamen hæc tria ſimul iuncta non ſufficere ad pro-
bandam exemptionem, decidit ibi Pontifex, & no-
tant poſt Panormit. ibi num. 1. Soccin. nu. 8. & 43.
& Dec. in princip. Quia reſpondetur, Regulam
9 illam, quæ non proſunt ſingula, multa collecta in-
uant, procedere, quando ſingula genere ſuo per-
fecta ſunt: non ità ſi vitioſa ſint, & genere ſuo im-
perfecta, ex Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt.
39. num. 6. & latè adductis per Gabr. d. concluſ. 1.
num. 33. cùm ſeqq. Sed ex dictis, cenſus ſolutio,
& narratiua, eſſe iuris B. Petri, ſicut etiam rece-
ptio ſub protectione, vt dicemus, leue faciunt
adminiculum, debilemq; tradunt coniecturam
plenariæ immunitatis; ergò neq; ſimul vnita ha-
bebunt vim illam concludendi. Atque ſic docet
D. Barboſ. d. alleg. 123. num. 23. & ſeq. ex his colli-
gi poterit, quandò ſolutio cenſus Apoſtolicæ Se-
di probet, ſoluentem immediatè illi ſubiectum
eſſe, ac ab Ordinariorum imperio ſolutum eſſe.

10 Quartus caſus eſt, quando licèt verba priuile-
gij, vel ſententiæ non principaliter ad exemptio-
nem concedendam, ſed propter aliud prolata
ſint; tamen Princeps, aut Iudex principaliter in
illis ſuam intentionem fundat; ad hoc autem, vt
ex huiuſmodi enunciatiua exemptio plenè probe-
tur, tria copulatiuè requiruntur. Primum, quòd
à Summo Pontifice, vel alio Principe Superiorem
non recognoſcente, proferantur. Secundum, quòd
ſint de facto proprio. Tertium, quòd ſuper illis
gratia, vel intentio Principis principaliter funde-
tur; vt ex verbis tex. clem. 1. de probat. deducunt
Gabr. comm. concl. tit. de probat. concl. 2. Flamin.
Pàriſ. de reſignat. benefic. lib. 8. q. 11. Maſcard. de
probat. concluſ. 1233. & ex his Card. Tuſch. tom. 6.
concluſ. 62. et ſeq. ex quibus concludendum eſt,
quòd ſi Princeps per verba narratiua, in quibus
principaliter ſuam fundat intentionem, aſſerat,
Monaſterium, vel Eccleſiam eſſe iuris B. Petri,
plena exemptionis probatio, & immediata Sedi
Apoſtolicæ ſubiectio indè reſultet: non ſic autem
cùm eadem narratiua fieret in ſententia Iudicis in-
ferioris.

11 Secundus modus eſt; ſi in priuilegio Sum. Pont.
eximat ab Ordinarij poteſtate c. ſi Papa de priuil.
lib. 6. inſuper ſi Pontifex eximat cùm plena liber-
tate, Innocent. in cap. veniens de verb. ſignific. nu. 7.
Bellenc. de charitat. ſubſid. q. 32. num. 8. Eraſm. à
Cokier. loco cit. verſ. deinde, Barboſ. d. allegat. 123.
num. 11. Si etiam appoſitum ſit in conceſsione.
Nec audeat Epiſcopus ibi Cathedram ſuam col-
locare, vel quamlibet poteſtatem exercere, aut
ordinationem aliquam, quamuis leniſsimam,
facere cap. luminoſo 18. q. 2. Bellenc. d. q. 32. nu. 3.
Barboſ. loc. cit. num. 12.

12 Tertius modus eſt; ſi dicatur, locum, ſiuè Ec-
cleſiam eſſe liberam: ſeù quòd potiatur libertate
Eccleſiæ Romanæ: aut quòd eius ſpeciali prærо-
gatiua gaudeat, per tex. in cap. cùm olim 2. de pri-
uileg. d. cap. ſi Papa. §. & eſt idem, Cokier. loco cit.
ver. ſi dixerit, Barboſ. num. 13.

13 Quartus modus; ſi Pontifex priuilegio in ſpe-
ciales Eccleſiæ Romanæ ſubiectos recipiat, d. cap.
ſi Papa §. ſimiliter, gloſ. in cap. ne aliqui in verb. à
quocumque de priuileg. in 6. Abb. in cap. recepimus
de priuileg. Eraſm. a Cokier. vbi proximè, verſ. ſi
recipiat, Barboſ. loco etiam cit. num. 20. ſecùs, ſi
Papa recipiat aliquos in filios, vt expreſsè pro-
bat idem cap. ſi Papa §. noſcit filios, vbi gloſ. &
Doct. latè D. Barboſ. d. num. 20.

14 Quintus eſt; ſi in priuilegio diceretur, recipi-
mus in protectionem, quia ſicut ex tacita ſubmiſsio-
ne protectioni Papæ, ſiuè Apoſtolicæ Sedi quis
eximitur à iuriſdictione, ac poteſtate Ordinarij:
vt videmus in eo, qui appellat ad Papam, vel Se-
dem Apoſtolicam, & appellatione interpoſita, li-
gantur manus omnium inferiorum, cap. ſollicitu-
dinem, cap. dilecti, & cap. ad audientiam de appellat.
ità expreſſa receptio in protectionem, non ſolùm
idem, immo plus operari debebit, quàm tacita,
l. vlt. C. de donat. l. à Titio ff. de furt. Ità Mandoſ.
de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis verſ.
& de clauſula priuilegij, Roderic. quaſt. regular. tom.
2. q. 63. art. 3. in fin.

15 Contrarium tamen probat tex. in cap. ex parte,
& cap. recepimus, de priuileg. vbi Cardinal. in princ.
Soccin. à num. 7. Dec. à nu. 13. Maſcard. de probat.
concluſ. 713. num. 2. Cokier. d. p. 1. q. 9. num. 3. Gaill.
latè lib. 2. obſeruat. 54. à princip. vbi num. 4. teſta-
tur eſſe communem omnium ſcribentium ſenten-
tiam. Ratio eſt, quia protegere idem eſt ac de-
fendere, vt notat gloſſ. in l. deſertorem §. vlt. ff. de
re militar. & ideò non importat ſuperioritatem,
immo verificatur in inferiori, ſicut etiam defen-
ſio: vt patet in militibus, qui pro ſalute, & defen-
ſione Regis ad eius cuſtodiam aſſiſtunt, vt per
gloſſ. in rub. C. de domeſtic. & poteſt. lib. 12. vbi
in l. 1. benè explicat Cuiacius, protectores dici
eos, qui armatam militiam ſubeuntes, non ſolùm
defendendi corporis ſui, verùm etiam protegendi
lateris Principis curam habent. Ità etiam Impe-
16 rator dicitur Eccleſiæ Romanæ protector in clem.
1. de iureiurand. & tamen non ideò Superior eſt Pa-
pæ, aut ipſius Romanæ Eccleſiæ, cap. ſolitæ de
17 maiorit. & obed. Immo inferiorem ſe profitetur in
can. Valentinianus 63. diſt. ibi, cui, & nos, qui
gubernamus Imperium, ſyncerè noſtra capita ſub-
mittimus. Sic etiam Ciuitates ſub Imperij pro-
tectione poſitas non ſubiectas eſſe, ſed confedera-
tas cenſeri, ex Bart. in l. 1. C. de excuſat. mun. lib.
10. notat Dec. in d. cap. recepimus, num. 17. & 18.
Gaill. de obſeruat. 54. num. 1.

18 Nec obſtat, quòd quando pendente aliqua cau-
ſa in Iudicio, quis propter grauamen ſibi illatum,
vel comminatum, ſubmittens ſe protectioni Sedis
Apoſtolicæ, eximitur à poteſtate, & iuriſdictione
Iudicis Ordinarij: quia reſpondetur, talem ſubie-
ctionem habere effectum appellationis, & conſe-
quenter ſuſpendendi iuriſdictionem Iudicis infe-
rioris,

rioris, à qua ſic tacitè appellatur, iux. generalem regulam *tex. in cap. ſi à Iudice, de appellat. in 6.* & ideò exemptio tunc non prouenit ex eo, quòd ille ſe Apoſtolicæ Sedis protectioni ſubmiſerit, ſed ex virtute tacitæ appellationis, quæ illis verbis includitur, vt explicat *Præpoſit. in d. cap. ad audientiam, num. 3. cùm ſeqq. de appellat. Marant. de Ord. Iudic. p. 6. cap. de appellat. num.* 133. & in ſimili de arreptione itineris ad Papam ex cauſa grauaminis probat *tex. in cap. meminimus, & in cap. dilecti, de appellat. cap. cùm olim in fine, de dolo, & contumac.* Atque ità eleganter poſt *Maſcard. CoKier. Gall.* & alios ſupra adductos, docet *D. Auguſt. Barboſ. cit. allegat.* 123. *num.* 26. 27. *et* 28.

19 Notandum tamen, quòd quando dicitur, *Tali Monaſterio, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid moleſtiæ inferatis*; intelligitur tale Monaſterium à lege Diœceſana tantùm immune, & liberum, *cap. quàm ſit 18. q. 2. Innocent. Panormit. et Doct. in cap. 1. de ſtat. Monach.* ſi autem dicatur; *Gaudeat plena libertate*, cenſetur exemptum tàm à lege Diœceſana, quàm à lege iuriſdictionis *Philip. Franc. cap. 1. §. illam num. 3. de verb. ſignif.*

QVÆSITVM VI.

Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum moleſtijs iura ſua tueri poſsint.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt per declinatoriam fori ab Ordinariorum moleſtijs iura ſua tueri.*

2 *Cùm de priuilegiorum Regularium validitate agitur, ad Summum Pontificem recurrendum eſt.*

3 *Nemo poteſt eſſe Iudex in cauſa propria.*

DVpliciter poteſt Abbas exemptus ab Ordina-
1 rijs ſe tueri. Primò per declaratoriam fori præſentando in iudicio exemptionis priuilegium; Abbates enim, & exempti omnes ab Epiſcopo citati, ſi ad probandam ſuam exemptionem priuilegium tantùm allegant, tenentur, illud in loco congruo, & ſecuro ipſis Ordinarijs, vel aliquibus Iuriſprudentibus, omni ſuſpicione carentibus, ad id per eoſdem Ordinariòs deputatis, infrà terminum competetnem pro facti qualitate, arbitrio ipſorum Ordinariorum, vel ſuorum Delegatorum moderandum, iuſto impedimento ceſſante, oſtendere, & ad legendum integrum exhibere, ac tranſumptum articulorum, ſuper quibus erit controuerſia, tradere, *cap. cùm perſonæ de priuileg. in 6.* vbi notant *gloſſ. et Doct.* quòd concedi debeat, vt totum priuilegium inſpiciatur, ità ut plenariè legi poſsit; copia verò eſt tradenda de ijs tantùm articulis, de quibus eſt controuerſia. Idem notant *Felin. in cap. 1. num. 29. de probat.* Ratio eſt, quia ex tranſcriptione totius priuilegij poſſent lites, & nouæ differentiæ excogitari: hoc autem non ità facilè continget ex copia articuli controuerſi tantùm, vt ait *ead. gloſſ. in verb. integraliter*, & ibi *Anchar. et alij*. Si verò ad probandam huiuſmodi libertatem, Canonicam tantùm præſcriptionem allegauerint, tenentur de ea eiſdem Ordinarijs, vel ab eis Delegatis fidē facere. Si vtrò qui ſe tueri velint: ſi priuilegium exhibitum non ſufficit, ad huiuſmodi exemptionem plenè probandam, tenētur quadraginta annorum præſcriptionem probare, & ea pendente, licèt Ordinariorum intentio de iure communi contrà eos fundetur, tamen in libertatis, vel exemptionis poſſeſsione, de qua fidem coram eiſdem Ordinarijs fecerint, turbari nequeunt. Nam Pendente lite ſuper validitate priuilegij, ſeù an fuerit priuilegium conceſſum, vel non, priuari quis non debet vſu poſſeſsionis, vel quaſi, etiam ſi illa poſseſsio ſit contrà ius, *d. cap. cùm perſonæ §. quòd ſi tales de priuileg. in 6. Panormitan. in cap. 1. num. 4. vt lite pend. nihil innou.* Si verò non exhibent priuilegium, quod ſaltem cauſas præſcriptionis tradat: licebit Dioeceſanis Epiſcopis, in eoſdem liberè iuriſdictione ſua vti; donec de Canonica præſcriptione plenam fidem faciant, ità habetur ex *tex. in d. c. cùm perſonæ*.

Secundo modo poſsunt ſe tueri Abbates, vt ſi, exhibito priuilegio, Ordinarij de eius validitate, vel inualiditate agunt, & illo reiecto, ſententiam contrà eos ferant, ea ſententia nullius eſt momenti; nam cùm de validitate priuilegiorum Regula-
2 rium dubitatur, ad Summum Pontificem recurrendum eſt, qui ſibi eorum interpretationem reſeruauit, vt habet Collector priuilegiorum Societatis Ieſu, *in compend. priuilegi. §. 1. & 4.* inquiens. *Priuilegiorum Societatis per Paulum III. vſq. ad 15. Kal. Nouembris anno Domini* 1549. *conceſſorum interpretationem reſeruauit Sedi Apoſtolicæ, quia inhibitum eſt omnibus Prælatis, ne præſumant interpretari priuilegia Regularibus conceſſa, ſiuè clara ſint, quæ interpretatione non indigent, ſiuè dubia contineant, prout conceſsit Clemens IV. Prædicatoribus, ac Minoribus, vt patet ex libro priuilegiorum Sancti Auguſtini.* Inſuper idem Collector refert conceſſum, quod quoties ſuper intelligentia priuilegiorum dictæ Societatis aliqua difficultas oriretur, per Iuriſperitos, & alios Iudices ad fauorem ipſius Societatis interptætatio fiat; vt etiam conceſsit Alexander VI. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ de Padua, ſub Dat. Romæ Kalen. Aprilis 1501. Pontificatus ſui anno VIII. quod extenſum fuit ad noſtram Congregationem à Iulio II. anno 1507. Pontificatus ſui anno IV. de quibus ſuprà in *diſputatione de priuileg.* Quòd autem in dubio interpretatio priuilegiorum Regularium nō ſpectet ad Prælatos ſeculares, præter priuilegia, tenent etiam Doctores; quamuis etenim regulariter ad Iudicem pertineat inſpicere, ac decernere, an ad ipſum iuris dictio competat *l. 2. ff ſi quis in iuſ. voc. non ierit*, & ibi *Doct. Abb. Felin.* & alij Canoniſtæ in *cap. ſuper literis de reſcrip.* in materia tamen exemptionum Ordinarius de ſua iuriſdictione cognoſcere non valet, vt expreſsè tenent idem *Abbas Felin. et cæteri Doctores in d. cap. ſuper literis*, idem tenuit, *Innocent. in cap. venerabili, et ibi Panormit. num. 3. et 4. de cenſib.* Item in *cap. ex parte de verbor. ſignification.* Ratio horum potiſsima videtur; quia Epiſcopus cognoſcens vtrùm priuilegium ſit vali-

validum, necne, vel quidquam tale, cauſam principalem
3 attingens, eſſet Iudex in propria cauſa, quod non licet per *tex. in l. qui iuriſdictio ff. de iuriſd. omn. Iudic. et C. ne quis in ſua cauſa, & in rubro, & nigro, Innocent. in d. cap. ex parte num. 3. per tot. de verb. ſignificat.* Alia ratio videtur, quia ad ſolum Pontificem ſpectat, eximere, ergò ad ipſum pertinebit, de ſuo exemptionis priuilegio iudicare, *cap. cùm veniſſent*, vbi *gloſs. in verb. iudicari de iudic. cap. 1. de leg. Conrad. Gaill. lib. 1. obſer. 1. num. 7. Armill. verb. interpretatio num 4.* Et quamuis, in *d. cap. cùm perſonae*, dicatur, quòd exempti de ſuo exemptionis priuilegio requiſiti, debent illud Ordinarijs oſtendere; ergò Ordinarij in cauſa propria poſſunt cognoſcere. Reſp. tamen, quòd allegantes exemptionis priuilegium, debent illud Epiſcopis oſtendere, non vt illi de eo iudicent, ſed vt ſe informent, vt docet *Panor. in d. cap. venerabili num. 3. in fine, ex Innocent. ibidem.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm per priuilegia exemptionum, Abbbtes, & cæteri Regulares in omnibus ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti ſint.

SVMMARIVM.

1 *Lex Diœceſana quęnam ſit.*
2 *Lex iuriſdictionis, quænam ſit.*
3 *Abbates, & Religioſi de iure communi à Lege Epiſcopali Diœceſana, non autem à Lege iuriſdictionis exempti ſunt, per priuilegia verò ab vtroque.*
4 *Religioſi, licèt exempti, Epiſcopo tamen quoad ſacrarum librorum editionem ſubijciuntur.*
5 *Religioſos ſuæ Diœceſis compellere poteſt Epiſcopus, vt lectionem Sacrę Scripturæ in ſuis Monaſterijs habeant, ſi commodè fieri poterit.*
6 *Regulares ſubſunt Epiſcopis quoad prędicationis munus, & quoad Parochos, vt populo ſibi commiſſo praedicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus: & quid, ſi Eccleſiae eſſent nullius Diœceſis.*
7 *Regulares extrà Monaſterium degentes, ſi delinquant, à loci Ordinario puniuntur.*
8 *Regulares extrà Monaſterium degentes, in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum ab Ordinarijs, tanquàm Sedis Apoſtolicę delegatis, ad ſoluendum debitum cogi, & compelli poſſunt; non autem in alijs, num. 10.*
9 *Regulares quandò hic dicantur extrà Monaſterium degere.*
11 *Regulares intrà Monaſterium degentes, ſi extrà clauſtra ità notoriè deliquerint, vt populo ſcandalo ſint, an, & quàdo ab Epiſcopo puniri poſſint.*
12 *Perſonae miſerabiles quaenam intelligantur.*
13 *Pauli V. Conſtitutio ſuper cap. 14. ſeſſ. 7. Conc. Trident. de reformat. refertur.*
14 *Regulares quoad Ordines Epiſcopis ſubijciuntur.*
15 *Pœnitentiae Sacramentum exercere non poſſunt Regulares, niſi praeuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.*
16 *Aedificare Monaſterium, ſiuè Eccleſiam, vel aliam Orationis Domum nemo poteſt, niſi ab Ordinario ei licentia impertiatur.*
17 *Ordinarij quam poteſtatem habeant quoad Clauſuram Sanctimonialium exemptarum.*
18 *Regulares ſubijciuntur Epiſcopis in feſtis colendis. Intellige, vt ibidem.*
19 *Regulares tenentur publicare interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in eorum Eccleſijs, ſi Epiſcopus praecipiat, eaſq; ſeruare.*
20 *Exempti, tam Regulares, quam ſeculares, ad publicas proceſſiones accedere tenentur; & lites, quae inter perſonas Eccleſiaſticas in proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopo componi debent.*
21 *Nouitij omnes ſubiacent Ordinarijs locorum quoad renunciationes faciendas.*
22 *Regulares de profeſſionis nullitate dicere volentes, eorum rationes coram ſuo Superiore, ac Ordinario proponere debent.*
23 *Ordinarij cogunt Regulares teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam.*
24 *Regulares nequeunt, ſinè Epiſcopi licentia, eleemoſynas petere.*
25 *Regulares omnes in cauſis hæreſis Epiſcopo ſubſunt, vel Inquiſitoribus, non autem proprijs Abbatibus, & Praelatis.*
26 *Regulares coram Epiſcopis reconueniri poſſunt, quoties coram eiſdem alios conueniunt.*
27 *Exempti non cenſentur immunes à decimarum ſolutione.*
28 *Campanę à Religioſis in Sabato ſancto in eorum Eccleſijs pulſari nequeunt, antequàm pulſentur in Cathedrali, ſeù Matrici Eccleſia, ſub pœna ducatorum centum.*
29 *Epiſcopi poſſunt etiam per cenſuras cogere Praelatos Regulares, ad reſtituendum Nouitijs egredi volentibus bona, quae tempore ingreſſus attulerunt.*
30 *Religioſi de manibus laicorum Eccleſias, ſinè Epiſcopi conſenſu, recipere nequeunt. Intellige, vt ibi.*
31 *Epiſcopi, & haereticae prauitatis Inquiſitores poſſunt ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis eorum actibus aſſere, quòd Beatiſſima Virgo cùm originali peccato concepta fuerit.*
32 *Epiſcopi, & Inquiſitores inquirere, & procedere poſſunt contrà quoſcunque, etiam exemptos, ſollicitantes in confeſſionibus.*
33 *Epiſcopi poſſunt punire Regulares Mendicantes, qui cùm tantùm vnica campana debeant eſſe contenti, plures tamen retinent.*
34 *Religioſi Epiſcopalia ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo, eorumque Eccleſias, in quibus ea exercentur, interdictas eſſe, poteſt Epiſcopus declarare.*
35 *Regulares ſinè Ordinarij licentia non poſſunt publicare Indulgentias, etiam quas à Summo Pontifice receperunt.*
36 *Archiepiſcopi, & Epiſcopi poſſunt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes benedictiones, & diuina Officia celebrare.*
37 *Exempti ſubduntur Epiſcopis in cauſis matrimonialibus, niſi habeant iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos, vel conſuetudinem immemorabilem.*
38 *Exempti ſubduntur Epiſcopo in hoc, vt per eum poſſint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando eſſent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine.*

39 *Regulares facientes proceſsiones extrà clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum, (niſi conſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri poſſunt ab Epiſcopo.*

40 *Religioſus exemptus ſi extrà Monaſterium ſinè habitu incedat, poteſt ab Ordinario puniri, ſecùs verò ſi intrà.*

41 *Ordinarius poteſt exemptos capere ſi fugæ periculum adſit, eoſque ad forum competentem mittere; ſed limita, vt ibi.*

42 *Exempti in omnibus illis ſubijciuntur Epiſcopis, quæ ad Ordinem Epiſcopalem pertinent.*

43 *Exemptus ex iuſtitiæ defectu, niſi poſſit ad Papam, vel Superiorem ſuum habere recurſum, poteſt ad Epiſcopum loci recurrere.*

44 *Epiſcopus omnimodam habet iuriſdictionem, in Monachos Eccleſiæ Cathedralis, ijs rebus exceptis, quæ Regularia inſtituta concernunt.*

45 *Exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione, an ab Epiſcopali quoque reuerentia, ſint exempti.*

46 *Epiſcopus habet iuriſdictionem in Regulares, qui animarum curam perſonarum ſecularium exercent, eique quoad Sacramentorum adminiſtrationem ſubijciuntur.*

47 *Epiſcopus viſitare debet abſque grauamine Parochias, Monaſterijs annexas.*

48 *Regulares, delinquentes circà animarum perſonarum ſecularium Curam, puniri debent ab Epiſcopo per Prælatos ſuos Regulares.*

49 *Epiſcopi non poſſunt viſitare perſonas ſeculares exercentes curam animarum in Monaſterijs, in quibus reſidentiam habent Generales Ordinum.*

50 *Epiſcopi non poſſunt Eccleſias ipſas Monaſteriorum exemptorum, nec ipſa Monaſteria viſitare,*

51 *Bulla Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, circà animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, Sancti monialium Monaſteria, & prædicationem Verbi Dei.*

52 *Declarationes Sacræ Cōgregationis Illuſtriſs. Cardd. Conc Trid. interpretũ ſuper Conſtitutione prædicta.*

53 *Exempti omnes ſubduntur Ordinarijs, & Inquiſitoribus quoad expoſitionẽ Reliquiarum, & Imaginum.*

54 *An ſint alij caſus, in quibus Exempti ſubdantur Ordinariorum iuriſdictioni.*

SVpponendum eſt, duplicem eſſe legem Epiſcopalem, nempè Dioeceſanam, & iuriſdictionis
cap. dilectus de offic. iud. Ordin. & ibi *gloſ.* Lex Dioe-
1 ceſana ea eſt, per quam Epiſcopus Synodum cogit, ad exequias ſoluendas, & honorandas Clericos conuocat, ex ijs, quæ pro funere offeruntur, quartam exigit, & pariter eamdem quartam ex omnibus Parochialibus decimis recipit, Charitatiuum ſubſidium, & Cathedranticum exigere poteſt, item onus imponit, Prælatos, & alios
2 primarios viros hoſpitio ſuſcipiendi. Lex deindè iuriſdictionis eſt, per quam ipſemet Epiſcopus curam animarum committit, delicta punit, Eccleſias moderatur, & conſecrat, Altaria quoque, & alia vaſa, veſtes, & Virgines conſecrat, & Chriſma conficit, cæteraque ad Sacramenta ſpectantia præſtat: & alia, quæ numerantur in *cap. conquerente §. præcedenti, de offic. Ordin.* vſque ad *verb.* *Synodum*. His ſic poſitis, ad ſolutionem quæſiti dico, quòd vel loquimur de iure communi, vel de
3 iure priuilegiorum. Si loquamur de iure communi Abbates, & cæteri Regulares ſunt exempti à lege Dioeceſana, *cap. 1. 10 q. 1. & cap. inter cætera, 10. q. 3. & cap. quàm ſit 12. q. 2. & cap. placuit 17. q. 1.* Non autem à lege iuriſdictionis, vt *gloſ. Abb. Felin. Zabar.* & alij, in *d. cap. dilectus de offic. Ordinar.* idem *Abb in cap. 1. de ſtat. Monach. & Bertachin, tract. de Epiſcop. lib. 4. par. 2. q. 35. nu. 8. Eraſm. CoKier. de iuriſdict. Ordinar. in exempt. par. 1. q. 16. nu. 1. Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 32 q. 2.* Si verò erit ſermo de iure priuilegiorum, ſecùs erit dicendum; per ſpeciales enim Summorum Pontificum conceſsiones, Regulares ab vtraque lege immunes exiſtunt; in aliquibus autem caſibus ſubduntur etiam Epiſcopis, partim de iure communi, partim, ex *Concil. Tridentin.*
4 Primò, Religioſi licèt exempti ſint, Epiſcopis tamen ſubſunt quoad editionem librorum Sacrorum, ex *Concil. Trident. ſeſſ. 4. in decreto de vſu, & editione ſacrorum librorum*, vbi ſic habetur. *Non liceat Fratribus imprimere, ſeù imprimi facere libros de rebus ſacris, ſinè approbatione Ordinarij, & licentia ſuorum Superiorum.* Hoc decretum *Sacri Conc. Trid.* rurſus in indice librorum prohibitorum, & *in Regulis ſuperinde ſtatutis in rubrica de impreſsione librorum §. 2.* ità exprimitur, *Regulares præter Epiſcopi, & Inquiſitoris licentiam meminerint, teneri ſe Sacri Concilij Tridentini decreto operis in lucem edendi facultatem à Prælato, cui ſubiacent, obtinere.*
5 Secundò, quòd Lectionem Sacræ Scripturæ habendam in Monaſterijs Monachorum, & aliorum Regularium Conuentibus, *ſeſſ. 5. cap. 1.* per hæc verba. *In Monaſterijs quoquè Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam Lectio Sacræ Scripturæ habeatur, qua in re, ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorum in hoc, vt Sedis Apoſtolicæ Delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant: in Conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus ſtudia commodè vigere poſſunt Sacræ Scripturæ Lectio ſimiliter habeatur, quæ Lectio à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus aſsignetur dignioribus Magiſtris.* Prædicti Magiſtri, qui à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus aſsignati non ſunt, de vita, moribus, & ſcientia examinandi ab Epiſcopo loci, vt cauetur *eod. loc. Conc.* per illa verba: *Statuit eadem Sancta Synodus neminem ad huiuſmodi Lectionis officium, tàm publicè, quàm priuatim admittendum eſse, qui priùs ab Epiſcopo loci de vita, moribus, & ſcientia examinatus, & approbatus non fuerit, quod tamen, de Lectoribus in Clauſtris Monachorum, non intelligatur;* de hac re alibi.
6 Tertiò, quoad prædicationem Verbi Dei, & quoad Plebanos, & Parochos, vel alios curam animarum habentes, vt per ſe, vel per alios plebes ſibi commiſſas paſcant ſalutaribus verbis diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus; & ſi ipſæ Eccleſiæ eſſent nullius Dioeceſis Archiepiſcopi id præſtare debent, vt delegati, *Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 2.* in hanc ſententiam. *Archipresbyteri, Plebani, & quicunque Parochiales, vel aliàs curam animarum habentes, Eccleſias quocunque modo obtinent,*

nenti, per ſe, vel alios idoneos, ſi legitimè impediti fuerint, diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus plebes ſibi commiſſas pro ſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis, docendo ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem: annunciandoq; eis cùm breuitate, & facilitate ſermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas ſectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cæleſtem gloriam conſequi valeant. Id verò ſi quis eorum præſtare negligat, etiamſi ab Epiſcopi iuriſdictione quauis ratione exemptum ſe eſſe prætenderet, etiamſi Eccleſiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui Monaſterio etiam extrà Diœceſim exiſtenti, forſan annexæ, vel vnitæ, modò re ipſa in Diœceſi ſint, prouida Paſtoralis Epiſcoporum ſollicitudo non deſit, nè illud impleatur: paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Epiſcopo moniti, trium menſium ſpatio muneri ſuo defuerint, per cenſuras Eccleſiaſticas, ſeu alias ad ipſius Epiſcopi arbitrium cogantur, itàut etiam, ſi ei ſic expedire viſum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præſtet, honeſta aliqua merces perſoluatur, donec principalis ipſe reſipiſcens officium ſuum impleat.

Si quæ verò Parochiales Eccleſiæ reperiantur ſubiectæ Monaſterijs in nulla Diœceſi exiſtentibus, ſi Abbates, & Regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum Prouincijs Diœceſes ipſæ ſitæ ſunt, tanquàm, quoad hoc, Sedis Apoſtolicæ delegatis compellantur. Neq; huius decreti executionem, conſuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, ſiuè recurſus impedire valeat, quouſq; deſuper à competenti Iudice, qui ſummariè, & ſola facti veritate inſpecta procedat, cognitum, & deciſum fuerit. Regulares verò cuiuſcunque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & probati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſijs ſuorum Ordinum, prædicare non poſsint: cùm qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Eccleſijs verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum Superiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſiuè qua in ipſis Eccleſijs non ſuorum Ordinum nullo modo prædicare poſsint: ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant.

Si verò (quod abſit) Prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiam ſi in Monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat; quòd ſi hæreſes prædicauerit, contrà eum ſecundùm iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedat; etiam ſi Prædicator ipſe generali, vel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet. Quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tanquàm Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat. Curent autem Epiſcopi, nè quis Prædicator, vel ex falſis informationibus, vel aliàs calumnioſè vexetur, iuſtamue de eis conquerendi occaſionem habeat. De qua re fusè in diſputatione de munere prædicationis; videri poteſt circa hanc materiam. *Seſſ.* 24. *cap.* 4. *de reformat.* Conc. *Carth.* 4. *cap.* 20. *Maguntin. can.* 25. *Rhemen. c.* 4. & 15. *diſt.* 88. *c. Epiſcopus nullam, Conc. Trid. ſeſſ.* 24. *cap.* 4. *de reformat. Concil. Later. ſub Innocentio III. c.* 10. *c. inter cætera de off. Ord.* & habetur etiam *in c. exijt. de verb. ſignif.*

7 Quartò, Regularis extrà Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu tutus non eſt, quominùs, ſi delictum commiſerit, à loci Ordinario, tanquam à Sede Apoſtolica delegato ſecundùm Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi poſsit, iuxtà *Concil. Trid. ſeſſ.* 6. *c.* 3. *de reformat.*, cuius verba talia ſunt. *Eccleſiarum Prælati ad corrigendum Prælatorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo ſecularis Clericus, cuiuſuis perſonalis, vel Regularis, extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu, tutus cenſeatur, quominùs, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquàm ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, ſecundùm Canonicas ſanctiones viſitari puniri, & corrigi valeat*; quòd etiam complectitur Milites S. Ioannis Hieroſolymitani. *Nauarr. conſ.* 21. *de Regular. in antiq.* & 12. *in nou. Sayr. in florib. deciſ.* 26. *eod. tit. de Regul. Campanil. in diuerſor. iur. Canonici rub.* 12. *cap.* 13. *num.* 22. *Azor. moral. inſtit. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 4. *q.* 3. neq; prædicto tex. Concilij obſtat *Conſtit. Sixti V.* incipiens, *Cùm primùm*, 12. in ordine, quæ aliquibus inibi nominatis Cardinalibus committit cauſas Religioſorum degentium extrà Clauſtra: tùm quia delegatio illa fuit temporalis; tùm etiam quia loquitur de Religioſis vagantibus tantùm: Concilium verò de ijs præſertim, qui licitè inibi commorantur: vel Conſtitutio loquitur de delicto commiſſo egrediendo, & conſequenter de Apoſtaſia, Concilium verò de delictis poſt egreſſum. Immo. & illos complectitur, qui in aliqua habitarent domo ad erectionem Monaſterij deſtinata, ſi Superiore careat, *Rota deciſ.* 223. *num.* 5.

Quibus poſitis ſciendum eſt, præterea extare *Conſtitutionem S. D. N. Clementis VIII. ſuper executione Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 14. contrà Regulares non ſubditos Epiſcopo, intrà Clauſtra degentes, & extrà ea ità notoriè delinquentes, vt populo ſcandalo ſint, ac contrà eorum Superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum Ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris ſequentis.

Suſcepti muneris ratio poſtulat, Vt ea, quæ in Sac. Trident. Concil. prouidè conſtituta ſunt, ab ijs, ad quos ſpectat, inuiolatè obſeruari curemus. Maturo ſanè conſilio ipſius Concilij decreto prouiſum eſt, vt quicunque Regularis non ſubditus Epiſcopo, intrà clauſtra degens, extrà ea ità notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, à ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur, & Superior de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minùs, ipſe à ſuo item Superiore officio priuetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſsit. Verùm, quia experientia compertum eſt, interdum in huiuſmodi decreti executione nimis remiſſe procedi; cùm enim Epiſcopus inſtat, aliquem Regularem, eò quo, ſupradictum eſt, modo, delinquentem, à ſuo Superiore puniri, ſæpe fit vt Superior Regularem delinquentem, ad alia ſuorum Ordinum loca, extrà Epiſcopi Diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiam ipſe aliquando ad

alias

alias Prouincias ſe conſerat, nec vlteriùs ſuper delinquētis exceſſibus inquirat, & de eius punitione Epiſcopū certiorē reddat. Vnde nec Regularis delinquens, tunc ab Epiſcopo puniri poteſt; cùm extrà ipſius Diœceſim exiſtens, nec Superior, qui delinquētem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine, præfati decreti executioni, quantùm cū Domino poſſumus, fauore, & præmiſſis malis (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardin. prædicti Concilij Interpretum ſententia: Motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtris, ac de Apoſt. poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione omnibus, & ſingulis cuiuſcunque Ordinis, & Inſtituti Regularium, etiam Mendicantiū Superioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignatione noſtra, ac priuationis dignitatum, & officiorū per eos obtentorum, eo ipſo incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus: vt iuxtà prædictū decretum, quilibet ipſorum Regularem non ſubditū Epiſcopo intrà clauſtra degentē, & extrà ea ita notoriè delinquentē, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante intra tēpus ab Epiſc. præfigendū, ſeuerè puniat, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, & alias decretū ipſū in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterum ſi Superior in Regularē delinquentem nō animaduerterit, quinimmo ſi illum impunitū ad alia ſuorū Ordinum loca, extrà Epiſc. Diœceſim, vt præfertur, trāſmiſerit, volumus, & ſimili motu, atq; auctoritate decernimus, vt Superior inſtante Epiſc. intra terminum, ab Epiſc. præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorū obtētorum, necnon, & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterū obtinenda, ac vlteriùs priuationis actiuæ, et paſſiuæ vocis, ad quas à nemine, præterquàm à Nobis, et à Rom. Pont. pro tempore exiſtente, reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum Regularē delinquētem à loco, ad quē tranſmiſſus fuit reuocare, & in quo deliquit, cōſtituere, ſeù ſiſtere teneatur. Quòd ſi hoc etiam facere prætermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt Ordinarius loci, ad quē Regularis delinquens tranſmiſſus fuerit ſupèr præmiſſis ab ipſo Ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt præfertur, tanquàm Sedis Apoſtol. delegatus prædictū Concilij decretū omninò exequi, et in Regularē delinquentem ſeuerè animaduertere poſſit, & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunq; Iudices, & Cōmiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiā eiuſdē Rom. Eccl. Cardinales, & cauſarum Pal. Apoſt. Auditores, ſublata eis, et eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere Irritū quoq; & inane, quidquid ſecùs ſuper his à quoquā, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari Non obſtantibus, &c.

8 Quintò. Etiàm in Ciuilibus cauſis mercedū, & miſerabiliū perſonarū, Clerici ſeculares, vel Regulares extrà Monaſterium degentes, etiàm ſi certum Iudicem à Sede Apoſt. nominatum habeant in partibus. In alijs verò, ſi ipſum Iudicē non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tanquàm in hoc ab ipſa Sede Apoſt. delegatis conueniri, ac ad ſoluendū debitū cogi, & compelli poſſint priuilegijs, & exēptionibus quibuſcūq; non obſtantibus, quæ quidē apertè oſtendit, & decreuit *Conc. Trid. Seß. 7. c. 14. de refor.* cuius talia ſunt verba præciſa. *In exēptorum cauſis Conſtitutio Innocentij Quarti, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdun. editam, ſeruetur, quam eadem Sacroſ. Synodus innouandam cenſuit, & innouat. Addendo inſuper, quòd in Ciuilibus cauſis, mercedum, & miſerabilium perſonarum; Clerici ſeculares, aut Regulares extrà Monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiàmſi certum Iudicem à Sede Apoſt. deputatum in partibus habeant: In alijs verò, ſi ipſum Iudicem non habuerint, coràm locorum Ordinarijs, tanquàm in hoc ab ipſa Sede delegatis conueniri, & iure medio ad ſoluendum debitum cogi, & cōpelli poſſint priuilegijs, exemptionibus, Conſeruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduerſùs præmiſſa nequaquàm valituris.* Ad maiorem intelligentiam huius decreti Cōciliaris, & alterius num. antecedenti relati. Notandum eſt, primò, quòd *in cap. volentes, de priuil. in 6.* hic innouato, datur facultas Ordinarijs locorū, vt poſſint contrà exēptos procedere ratione delicti, vel contractus extrà loca exempta factorum, vel rei ſitæ extrà illam.

Secundò notandū, quòd Regulares degētes extrà clauſtra poſſunt cōueniri coram Ordinariis, in duobus caſibus; nimirùm in ciuilibus cauſis mer-
9 cedū, & miſerabilium perſonarū. Intelliguntur autem Regulares extrà Monaſteriū degere, dùm non viuunt ſub Superiore conuentualiter; & qui habēt domicilium extrà Monaſterium ſpeciali licentia, vel priuilegio; ſi tamen maneant de Superiorū licentia ſub Regulari obſeruantia, in aliquo mēbro, vel Grāgia ſui Monaſterii pro Religionis ſeruitio, vel inſeruiant alicui beneficio, aut adiiciantur alicui Monaſterio Monialiū, non comprehenduntur ſub hoc decreto; quia non degunt extrà illū ex ſpeciali licētia, ſeù priuilegio, ſed ex inſtituto; & ideò ſi delinquant, non ab Ordinario, ſed à ſuo Superiore puniri debent ſecundùm iuſtam formā *Concilij Seſſ. 25. de Regul. cap. 14.* ità *Roder. quaſt. Reg. tom. 2. q. 2. ar. 7. Auguſt. Barb. de offic. & pot. Epiſc. alleg.* 105. *nu.* 17. iuxtà Lugdun. impreſſ. *Paul. de Peirin. tom. 1. priuileg. Ordinis Minimorum, in annotat. ad Conſtit. ſecundam Sixti Quarti, num.* 29.

10 Tertiò. Notandum eſt, Regulares intrà clauſtra degētes per hoc decretum in nullo caſu coram locorum Ordinarijs conueniri poſſe, *Nauar. cōment. 2. de Regular nu. 63. Roder. d. art. 8. Lauren. de Peirin. loco cit. nu* 30. nec obſtat *d. cap. Volentes*; nam ei derogatum eſt per priuilegia Regulariū, ſiuè tacitè, vt per conceſſiones, quòd non poſſint coràm alio, quàm coràm eorum Superiore Regulari cōueniri: ſiuè expreſsè, vt per priuilegiū eiuſdem Innoc. IV. cōceſſum Ciſtercienſibus, *ſub datum Lugduni* 4. *Non. Maij, Pontif ſui anno* 8. confirmatum, ac de verbo ad verbum denuò conceſſum à Pio II. *ſub dat. Mantuæ, anno* 1459. *7. Kal. Aug.* per quod prædictus Sūmus Pont. Innoc. IV. conceſsit præfato Ord. Ciſtercien. vt eius priuilegijs, libertatibus, & immunitatibus nullū in poſterum præiudiciū generetur ex Conſtit. ab ipſo edita, quòd exempti quantacunque gaudeant libertate; nihilominùs tamē ratione delicti, ſeù contractus, aut rei, de qua contrà ipſos agitur, ritè poſſint coram Ordinarijs locorū cōueniri; & illi quoad ſuam in ipſos iuriſdictionē,

prout ius exigit exercere. Vtrumq; priuilegiũ refert *Roder. in noua Collect. Bullar. Apoſt. pro Regular. Bulla 27. & ſeq. Innoc. IV.* Et licèt Conc. Tridét. illud innouauerit; non tamen tolluntur à Concilio priuilegia, contrà *dictum caput cōceſſa*, niſi in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarũ: & hoc quoad Regulares extrà clauſtra degẽtes: atque ità declarauit Sac. Congreg. *die 19. Iulij 1573.* in hęc verba. *Dubitatum fuit, an Regulares poſſint ciuiliter corã Epiſcopo à creditoribus ſuis conueniri. Et fuit reſponſum, quòd poſſint conueniri, ſi non ſint ſub Regulari obſeruantia, at ſi ſint ſub Regulari obſeruãtia non poſſunt cõueniri corã Epiſcopo, quia habent propriũ Superiorem, & nihil habent cùm ijs cõmune Epiſcopi propter exẽptionem;* Refert *Laurent. de Peirin. loco cit. n. 30.*

11 Quartò. Notandũ, quòd ſi Regularis intrà Moſterij clauſtra degens, extrà ea, ità notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante intrà tempus ab eodem præfigendum, à ſuo Superiore, ſeuerè puniendus eſt, qui de punitione eumdem Epiſc. certiorẽ reddere debet, aliàs à ſuo Superiore officio priuabitur; & delinquens ab Epiſc. puniri poterit; vt habetur in *Conc. Trid d. ſeſſ 25. de Regul. c. 14.* Videantur ſuper hac materia *Nauar. comment. 2. de Regul. nu. 63. Roder. quæſt. Regul. to. 2. q. 2. art. 6. et q 63. art. 4. Aug. Barboſa in Collect ad cap. vlt. nu. 8. de ſtat. Monach.* & latè *d. alleg. 105. num 19. & ſeq. ſecũdùm Lugd. impreſ.* ſed de hac re *ſuperiùs n. 7.*

12 Quintò. Notandũ miſerabiles perſonas, de quibus in præd. Conc. decreto, intelligi primò Viduas, Pauperes, Orfanos, niſi diuites ſint; itẽ Senes decrepitos, diuturno morbo fatigatos, & omnes, quibus natura mouemur ad miſerãdũ propter fortunæ iniurjã, etiam ſi diuites ſint. Dicitur etiã perſona miſerabilis puella nobilis, quæ iuueni ſibi nobilitate pari nubere non põt. Dicuntur etiã perſonæ miſerabiles peregrini, publicè pœnitentes, infantes expoſiti, cæci, & mutilati mẽbris, atq; leproſi, ac debilitati, in carcere cõiecti, Cruce ſignati, atq; qui recenter ad Chriſtianã fidẽ conuerſi ſunt; ità *Maſcar. de probat. concl. 1065. Roder. quæſt. Regul. tom. 1. q. 65. art. 3.* Verùm in hoc caſu nulla perſona, videtur dici poſſe miſerabilis, ſi ſit diues; omnes tamẽ ſuprà numeratæ tales cẽſendæ ſunt, ſi diuitijs nõ affluãt: vti probat *Laur. de Peirin. loco citato, num. 31.*

13 Sextò. Notandũ, quòd ſuper *d. cap. Conc Trid* emanauit Conſtit. Pauli V. ad inſtan. Procuratoris generalis Ord. Carmel. tenoris ſeq. *Religionum, &c. Cùm itàq; nomine dilecti filij Baſilij Anguſſolæ Procuratoris Gener. Ord. Fratrum Carmel. in Congreg. Venerabiliũ Fratrum Noſtrorum S. R. E. Card. Trid. Conc. interpretum expoſitũ fuerit, in Hiſpaniarum Regnis, quoſdã Ordinarios locorum contendere, Religioſos intrà clauſtra degentes, corã ipſis Ordinarijs cõueniri debere in cauſis ciuilib.* cap. volentes, de priu. in 6 *cõprehenſis, propter illius innouationẽ a Conc. Trid. factã,* Seſſ. 7. c. 14. *quo præf. Religioſos, eorũ priuilegijs abrogatis, defendunt cõprehendi. Præterea eoſdẽ locorum Ordinarios pariter cõtendere, eoſdem Religioſos intrà clauſtra degentes in prima inſtantia corã ipſis cõueniri debere, ex decreto eiuſdẽ* Cõcil. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. de refor. *cùmq; ab eodẽ Baſilio Procur. Gen. in eadem Congreg. ſupplicatũ fuerit, vt ſuper vtramq; rẽ reſponſa darent: ab eadẽ verò Cõgreg. fuerit reſponſũ, neq; Conſtitutione in generali Conc Lugdun. quę incipit. Volẽtes, neq; decreto* Cõc Trid. ſeſſ. 14. c. 7. *comprehendi Regulares; ideòq; eos iuxtà eorũ priuilegia, corã ſuis Superioribus, vel Conſeruatoribus eſſe cõueniendos; necnõ decretum eiuſdẽ* Conc. c. 20. ſeſſ. 24. *ad Regulares non pertinere, nec eorũ conſeruatorias imminuere, nec quoad primam illarum inſtantiã aliquid noui inducere. Ipſeq; Baſilius Procur. Gen. Nobis humiliter ſupplicari fecerit, vt pro ſui Ordinis quiete ſupradictas declarationes ab eiſdẽ locorũ Ordinarijs ſeruari debere Apoſt. auctor. præcipere dignaremur. Nos illius huiuſmodi ſupplicationib. inclinati, omnibus, & ſingulis locorũ Ordinarijs, in virtute ſanctæ obed. diſtrictè præcipiendo mãdamus, nè Fratres et Religioſos d. Ordin. Carmel. contrà diſpoſitionẽ declarationũ prædictarũ, perturbare, vel inquietare quoquo modo audeãt, vel præſumãt. Irritũ nihilominùs, et inane decernẽtes, quidquid ſecùs ſuper his a quoquã, quauis auctoritate ſcienter, vel ignorãter contigerit attentari. Datũ Romæ, apud S. Marcũ, ſub Annulo Piſcatoris. die 24. Auguſti, 607. Pontif. Noſtri anno 4.*

14 Debet vnuſquiſque Regularis; vel alter exẽptus ordines ſuſcipere à proprio Epiſ. de qua re in *Diſp. de Sacram Ord.* latè tractabimus: nunc verba Conc. prout ad rẽ præſentẽ faciũt, recenſentur (relicta in ſuo robore, auctorit. Abbatũ conferendi Ordines Min.) *Vnuſquiſq; à proprio Epiſ. ordinetur. Quòd ſiquis ab alio promoueri petat, nullatenùs id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel priuilegij, prætextu, etiã ſtatutis tẽporibus permittatur, niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio cõmẽdẽtur. Si ſecùs fiat, ordinãs à collatione ordinũ per annũ, et ordinatus à ſuſceptorum ordinum executione, quandiù proprio Ordinario videbitur expedire, ſit ſuſpenſus.*

15 Septimò. Regulares pœnitentiæ Sacramen. exercere nõ poſſunt, niſi ab Epiſc. præuio examine, idonei iudicati fuerint per approbationẽ; prout expreſsè dictat *Conc. Trid. ſeſſ 23. c. 15 de refor.* ſub his verbis. *Quãuis Presbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatẽ accipiant; decreuit tamẽ S. Synodus, nullũ etiã Regularem, poſſe confeſſionẽ ſecularium etiã Sacerdotũ, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficiũ, aut ab Epiſcopis per examẽ, ſi illis videbitur neceſſariũ, aut aliàs idoneus iudicetur; et approbationẽ, quæ gratis detur, obtineat: priuilegijs, & conſuetudine quacunq; etiã immemorabili, nõ obſtãtib.* De hac materia fusè in *Diſp. de Sacramento Pœnit.*

16 Octauò. Priuilegijs, & exceptionib. non obſtantib. nulli licet Monaſteriũ, ſiuè Eccleſiã, vel Orationis Domũ ædificare, antequã ab Ordinario ſuo licentiã obtineat; ità ſancitũ fuit in *Cõc. Agaten. can. 27. relatũ in cap. de Monach 18. q. 2. & Conc. Calcedon. act. 15. can. 4. regiſtratũ in cap. verò, 16. q. 1.* quibus accedit *Conc. Trid. ſeſſ 25. c. 3. de Regul.* ſub his verbis. *Nec de cætero ſimilia loca erigãtur ſinè Epiſcopi, in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtenta.*

17 Nonò Epiſcopi, ſeu alij Superiores ordinarij in Monaſterijs ipſis Epiſc. ſubiectis, ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſt. auctoritate, clauſurã Sãctimonialiũ (vbi fuerit violata) magna cùm diligẽtia reſtitui, & vbi inuiolata eſt cõſeruari, maximo ſtudio curare debent; *Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de Regul.* cuius verba hæc ſunt. *Bonifacij VIII. Conſtit. quæ incipit, Periculoſo, re-*

ſo, renouans Sancta Synodus, Vniuerſis Epiſcopis, ſub obteſtatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, vt in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis, ordinaria, in alijs verò, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per Cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita compeſcentes, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Quòd auxilium, vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur Sancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus Magiſtratibus ſecularibus iniungit, de qua re vide *Campanil. in diuerſ. Iur. can. Rub 12. cap. 13. pluribus in locis, et Quaranta, verbo Monaſteria Monialiũ per totũ.*

18 Decimò. Regulares omnes etiã exẽpti ſubiacent Epiſcopis in colendis feſtis; nàm dies feſti, quos in Diœceſi ſua obſeruandos eſſe Epiſcopus mandauerit, ab illis ſeruari debere decreuit, *Concil. Trid. Seſſ. 25. cap. 12. de Regul.* ſub his verbis. *Dies etiàm feſti, quos in Diœceſi ſua ſeruandos idẽ Epiſcopus præcipit ab exemptis omnibus, etiàm Regularibus ſeruetur.* Quod Concilij Decretũ Sacra Congregatio declarãs, ſtatuit intelligendũ eſſe tantùm, quoad lectiones, & conciones, quas idem Regulares ad populũ habuerint, in hæc verba. *Congregatio Cõcilij cenſuit, Decretum, cap. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ 25. de Regul. ità eſſe intelligendum, vt Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneant, quoad Miſſas celebrandas, & cætera diuina Officia, tam publice, quàm priuatim ab ipſis Regularib in eorum Eccleſijs perſoluenda; nec circà hæc ab ipſis quoquo modo, quidquam in contrariũ eiſdem Regularibus præcipi poſſe; quòd ſi de facto præceperint, Regulares neutiquàm ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verùm quoad conciones, & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euãgelijs, & Epiſtolis, quibus Clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.* Habetur apud *D. Barboſ. de offic. & pot. Epiſc. alleg. 105. nu. 34.* iuxtà impreſſ. Lugdun.

19 Vndecimò Regulares ſubſunt Epiſcopo; nã interdicta, & cẽſuras ab ipſo promulgatas, ipſi Regulares in eorũ Eccleſijs publicare, ſi Epiſcopus præcipiat, & ſeruare tenẽtur; ſic ſtatuit *d. Cõc. Trid. Seſſ. 25. cap. 12. de Regular.* ſub illis verbis. *Cẽſuræ, & interdicta, nedùm à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiã ab Ordinarijs promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſijs publicentur, atque ſeruentur.* De qua materia alibi.

20 Duodecimò. Exẽpti omnes, tàm Clerici Regul. quàm ſeculares, quicũq; etiã Monachi ad proceſſiones publicas accedere, cogi poſſunt à locorum Ordinarijs; exceptis tamen illis, qui tantùm in ſtrictiori clauſura perpetuò vitam traducunt. Itẽ differentiæ, & lites, quæ ratione præcedentiæ inter Eccleſiaſticas perſonas, in ijſdẽ proceſſionibus oriũtur, ab Epiſcopis breui manu, omni appellatione remota componuntur, iuxtà *Conc. Trid. Seſſ 25. cap. 13. de Regular.* in hæc verba. *Controuerſias omnes de præcedentia, quæ perſæpè maximo cùm ſcandalo oriuntur, cuius Eccleſiaſticas perſonas, tàm ſeculares, quàm Regulares, cùm in proceſſionibus publicis, tùm in ijs, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus, Epiſcopus amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcunque componat. Exempti autèm omnes, tàm Clerici ſeculares, quàm Regulares quicunque, etiàm Monachi ad publicas proceſſiones vocati, accedere compelluntur: ijs tantùm exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt.* De qua re inferiùs ſuo loco latè agendũ erit.

21 Decimotertiò. Nouitij omnes ſubiacẽt Epiſcopo, quoad renũciationes faciẽdas. Nulla etenim renũciatio, aut obligatio anteà facta, etiã iureiurando ad cuiuſcũq; fauorẽ, etiã piæ cauſæ valida eſt: niſi, obtẽta Epiſcopi licentia, ſiuè eius Vicarij, fiat intrà duos mẽſes proximos antè profeſſionem, ac nõ aliàs intelligatur effectum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione; ſic enim diſponit *Conc. Trid. Seſſ. 25. cap. 16. de Regul. Nulla quoq; renunciatio, aut obligatio anteà facta, etiàm cùm iuramento, vel in fauorẽ cuiuſcunque cauſæ piæ, valeat, niſi cùm licentia Epiſcopi, ſiuè eius Vicarij, fiat intrà duos menſes proximos antè profeſſionem; ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione; alitèr verò facta, etiamſi cùm huius fauoris expreſſa renunciatione, etiàm iurata, ſit irrita, & nullius effectus.* De renunciatione huiuſmodi completus habebitur ſermo alibi.

22 Decimoquartò Quicũq; Regularis prætẽdẽs per vim, & metũ ingreſſum eſſe Religionẽ, aut etiã dicens antè ætatem debitã profeſſionẽ emiſiſſe, aut quid ſimile, volenſq; habitum dimittere quacũq; ex cauſa, aut cùm habitu diſcedere ſinè licẽtia Superiorum, non erit audiẽdus, niſi intrà annos quinque tantùm à die profeſſionis, & tùnc nõ aliàs, niſi rationes ſuas, quas prætẽderit, propoſuerit coram ſuo Superiore, & Ordinario, vt per *Conc. Trid. Seſſ. 25. cap. 16 de Regul.* cuius tenor talis eſt. *Quicũque Regularis prætendat, ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe Religionem, antè ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile: velitque habitum dimittere quacũque de cauſa, aut etiàm cùm habitu diſcedere ſinè licentia Superiorũ, non audiatur, niſi intrà quinquennium tãtùm à die profeſſionis, & tùnc non alitèr, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, et Ordinario: quòd ſi anteà habitum ſpontè dimiſerit, nullatenùs ad allegan. quamcunq; cauſam admittatur; ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tanquàm apoſtata puniatur; interim verò nullo priuilegio ſuæ Religionis iuuetur.* At de hac re alibi.

23 Decimoquintò. Religioſi oẽs, etiã exẽpti vltimarũ voluntatũ, executores cõſtituti nõ poſſunt relictũ ſibi munus aſſumere, niſi Superioris licẽtia impetrata, per *text. in c. Religioſus, de teſtam. in 6.* Suſcepti autèm muneris prędicti rationem reddere cogi Poſſunt à locorum Ordinarijs, à quibus debita eis pęna venit imponenda, ſi in munere ipſo deliquiſſe cõprehẽſi fuerint, *Clem. vni. de teſt.* De hac re alibi.

24 Decimoſextò. Regulares volentes quæritare per Ciuitatẽ, nequeunt ſinè Epiſc. licẽtia eleemoſynas petere, prout ità ſtatuit *Conc. Trid. Seſſ. 21. c. 9 de reſor.* cuius verba talia ſunt. *Cũ multa à diuerſis anteà Cõcilijs, tàm Lateranẽſi, ac Lugdun. quàm Viennẽſi, aduersùs prauos eleemoſynarum Quæſtorum abuſus remedia tunc adhibita, poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiùſque eorum malitia, ità quotidie magno Fidelium omnium ſcandalo, & quęrela excre-*

ſteſe deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla ſpei ampliùs relicta videatur; ſtatuit, vt poſthac in quibuſcunque Chriſtianę Religionis locis, eorum nomen, atque vſus penitùs aboleatur; nec ad officium huiuſmodi exercendum, vllatenùs admittatur: non obſtantibus priuilegijs, Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Pijs locis, & quibuſuis cuiuſcunque gradus, ſtatus, & dignitatis perſonis; conceſſis, aut conſuetudinibus, etiàm immemorabilibus.

25 Decimoſeptimò. Regulares etiã omnes exempti in cauſis hęreſis Epiſcopo ſubsũt *cap. ad abolendã. §. fin. de haret. et cap. vt officij, §. deniq; de haret. in 6.* qui *tex.* cùm loquatur de Inquiſitorib. abſq; dubio cõprehendit Epiſcopos; ipſi enim dicuntur Ordinarij Inquiſitores, vt inquiunt *Roderic. quaſt. regul. tom. 1. q. 20 art. 10. Pegna in director. Inquiſit. par. 3. q. 28. comment. 78. verſ. iuſtiſſimè verò, & alij apud Barboſ. d. alleg. 105. num. 56.* Non enim ſubſunt in prædictis cauſis ſuis Abbatib. & Prælatis, ſed Inquiſitorib. Ità decreuit Paulus V. cuius Conſtit. eiſdem Abbatibus ſcitu neceſſaria, hic apponitur.

PAVLVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei, ad futuram
rei memoriam.

Romanus Pontifex ea interdùm, quæ à Prædeceſſoribus ſuis, temporum, & rerum qualitate, id tunc expoſcente, prouidè pro hęreſum extirpatione ſancita ſunt, nouis emergentibus rationibus, reuocat, & immutat; aliaque deſuper diſponit, & ordinat, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire.

Dudùm ſiquidem fel. rec. Pius Papa IV. Prædeceſſor noſter, ſua perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit, ordinauit, & declarauit, quòd ex tùnc deinceps in omnibus Chriſtiani Orbis partibus Inquiſitores hæreticæ prauitatis, tàm generales, quàm in quibuſuis Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, Terris, & locis pro tempore deputati particulares, contrà omnes quorumcunque Ordinum, etiàm exemptorum, etiàm Mendicantium, profeſſores, & Religioſos, ac etiàm alios quoſcunque, quouis modo priuilegiatos, & exemptos, de hæreſis crimine quomodolibet ſuſpectos, aut culpabiles, dummodò ab eorumdem profeſſorum, & Religioſorum Superioribus, vel Prælatis in cauſis huiuſmodi præuenti non fuiſſent, iuxtà facultates officij Inquiſitionis ipſius prauitatis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos ſecundùm Canonicas ſanctiones caſtigare, atque punire poſſent, & valerent, ac aliàs, prout in litteris ipſius Pij Prædeceſſoris latiùs continetur.

Cùm autem rerum vſu compertum ſit, occaſione præuentionis huiuſmodi, nonnulla interdùm impedimenta orta eſſe, quominùs cauſae huiuſmodi ea, qua decet, diligentia cognoſcantur. Nos de conſilio venerab. Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, contra haereticam prauitatem generalium Inquiſitorum, illa de medio tollere volentes. Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac matura deliberatione, hac noſtra etiàm perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quaecũq; priuilegia, indulta, facultates, & cõceſſiones Generalibus, Superioribus, & Praelatis quorumcunque Ordinũ, ſiuè Mendicantium, ſiuè Clericorum Regularium, cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti, etiam in dicta Conſtitutione non expreſſorum, & quantumuis exemptorum, & quocunque nomine nuncupentur, per dictum Pium, ac quoſcũque Romanos Pontifices prędeceſſores noſtros, & Sedem Apoſtolicam conceſſa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam longiſſimo tempore obſeruata, cauſas ad dictum officium quouis modo ſpectantes cognoſcendi, & terminandi, ſeù in illis quoquo modo ſe intromittẽdi, quorum omnium, & ſingulorum tenores, etiamſi de illis ſpecialis, & expreſſa mentio habenda eſſet, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium perpetuò caſſamus, reuocamus, & abolemus, ipſiſque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, vt de cætero quouis quæſito colore, vel prętextu pręuentionis, vel conſuetudinis, ac præſcriptionis immemorabilis, ſeù cognoſcendi, an delationes huiuſmodi calumnioſæ ſint, necnè, in eiuſdẽ cauſis tã motis, quàm mouẽdis quoquo modo ſe intromittere, ſeù immiſcere, denunciationes recipere, teſtes examinare, proceſſus cõficere, cauſas ipſas cognoſcere, definire, vel terminare minimè audeãt, ſeù prę ſumant, ſimili auctoritate diſtrictiùs inhibemus.

Volentes, & expreſsè mandantes, vt ipſi Religioſi poſſint, & debeant omnes etiam Ordinum huiuſmodi profeſſores, de hæreſi ſuſpectos, Inquiſitoribus, vel Ordinarijs locorum vicinioribus liberè denũciare, abſque eo quòd Superiores prædicti perſonas denunciandas, & cauſas perquirere, vel quoquo modo id impedire, vel retardare audeant, ſeù præſumant.

Inſuper omnes, & quaſcunque cauſas ad dictum officium quomodolibet ſpectantes, & pertinentes, coràm Generalibus, Superioribus, & Prælatis huiuſmodi, in quibuſcunque locis exiſtentibus, ac contrà quoſcunque Religioſos, vt præfertur, exemptos, motas, & pendentes, ad nos harum ſerie auocamus, eaſque omnes in ſtatu, & terminis, in quibus de præſenti reperiuntur, ipſius prauitatis Inquiſitoribus, vel Ordinarijs locorum vicinioribus terminandas committimus.

Prætereà ipſis Generalibus, Superioribus, & Prælatis pari auctoritate præcipimus, atque mandamus, vt omnes proceſſus, & acta cauſarum huiuſmodi Inquiſitoribus, vel Ordinarijs prędictis reſpectiuè remittant, & conſignent; necnon Profeſſores, Fratres, Religioſos ſupradictos, quos hæreſis labe infectos, vel ſuſpectos etiam in viſitatione eſſe nouerint, abſque alia conſultatione cum proprijs Superioribus facienda, eiſdem Inquiſitoribus, vel Ordinarijs locorum vicinioribus reſpectiuè denuncient.

Quòd ſi Generales, alijque prędicti, praeſentibus litteris non paruerint, eos omnes priuationis, quarumcunque dignitatum, ſeù Prelaturarum, vel officiorum ſuorum Ordinum, ac vocis actiua, & paſſiua, perpetuaque inhabilitatis ad eaſdem, necnon contrà fautores haereticorum, & impedientes officij ſtatutas, & inflictas pœnas, aliaſque Cenſuras Eccleſiaſticas, etiàm excommunicationis maioris latæ ſententię, à qua non niſi à nobis, vel à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquàm in mortis articulo, abſolutionis beneficium valeant obtinere, eo ipſo incurriſſe.

Necnon præſentes literas, licèt Generales, Superiores, & Prælati praedicti, aut quicunque alij, quauis auctoritate, dignitate, vel officio, ſeù honore fulgentes, in praemiſſis quomodolibet intereſſe habentes, vel habere praetendentes ad hoc vocati non fuerint, ſemper, & per-

& perpetuò validas, & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari; Sicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritũ quoque, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Non obſtantibus praedicta, ac quibuſuis alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinum, & Inſtitutorum quorumcunque iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus; priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Maremagnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatis, eiſdem Ordinibus, eorumque Generalibus, Superioribus, & Praelatis, ac perſonis etiam per quoſcũque Romanos Põtifices praedeceſſores noſtros, ac Sedem praedictam, & per Nos quouis modo conceſſis, confirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus, ac alijs omnibus, quae praeſentibus quomodolibet obſtare poſſent, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quaeuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, eorum tenores pro plenè, & ſufficienter praeſentibus expreſſis, & totaliter inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permãſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, caeteriſque contrarijs quibuſcunque.

Vt autem praeſentes literae ad omnium notitiam deducantur, neue aliquis ignorantiam earum praetendere, aut contrà eas ſe excuſare valeat, illas in valuis S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum Baſilicarum de Vrbe, necnon Cancellariae Apoſtolicae, ac acie Campi Florae de more affigi, & publicari, earumque exempla inibi affixa dimitti, ac poſt publicationem huiuſmodi, omnes, & ſingulos, quos concernunt, & cõcernent in futurum, perindè arctent, & afficiant; ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatae fuiſſent.

Quòdque earum tranſumptis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Praelati, ſeù perſonae in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutę munitis, eamdem prorsùs fidem in Iudicio, & extrà vbique gentium, & locorum adhiberi volumus, & mandamus, quae eiſdem originalibus literis adhiberetur, ſi eſſent exhibitae, vel oſtenſae. Et nihilominùs vt ad maiorem notitiam ſingulorum, & quorumcunque Religioſorũ praedictorum praeſentes deueniant, etiam volumus, & in virtute ſanctae obedientiae praecipimus, & mandamus Generalibus, Superioribus, & Praelatis praedictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, ſeù Congregationibus prouincialibus, vel generalibus cuiuſcunque Prouinciae, tàm in Italia, quàm extrà, praeſentes noſtras literas legi, & publicari faciant, & procurent. Nulli ergo, &c. Datum Romae, apud Sanctum Marcum, anno Incarn. Dom. 1606. Kalen. Sept. Pontific. noſtri, anno ſecundo. Habetur in *Bullar. Fratrum Minimorum, tomo 2. Conſtitut. 9.* eiuſdem Pontificis, *in Bullario verò nouo, Laertius Cherubini, tomo tertio, pagina 210. eſt Conſtit. 26.* necnon nouiſsimè etiam acceſſit Conſtitutio edita per eumdem Pontificem *Conſt. 97.* ſed de hac re alibi.

26 Decimooctauò. Regulares oẽs corã Epiſcopis reconueniri poſſunt quoties illi, aut ipſorũ Monaſteria corã illis conueniunt alios; nã ſi perſona Eccleſiaſtica prorsùs exempta à foro laicali, ſæculares conueniat coram illo; poteſt, ex communi ſententia, coram eodem reconueniri. *Abbas in cap. nimis praua, num. 4. de exceſſ. Prælat. Felin. Anton. de Butr. & cæteri Doctores in cap. at ſi Clerici, & cap. ſignificauerunt, de Iudic. & Bald. in l. 2. §. ſed ſi agant de Iudic. Speculat. in tit. de reconuent. §. nunc dicemus, Verſ. ſed pone Clericus, & Deciſ. Neapol. 173.*

27 Decimononò. Quicunque fuerit exẽptione munitus, nõ ex eo cenſetur exemptus à decimis, tàm de terris, & poſſeſſionibus antiquitùs acquiſitis, quàm poſtmodùm acquirendis; ità nãque probat, *text. in cap. ſtatutum, §. cęterum, de decimis, in 6.* Sed de hac re inferiùs.

28 Vigeſimò. Religioſi, in Sabbato maioris hebdomadæ campanas in ipſorum Eccleſijs pulſare non poſſunt, antequàm pulſentur in Cathedrali, ſeù Matrici Eccleſia, quòd ſi contrarium facere præſumpſerint, in pœnam ducatorum centum incurrere decreuit Concil. Lateranenſe ſub Leone Decimo, & *Conſtit.* quæ incipit, *Sacro approbante Concilio, §. & vt debitus.*

29 Vigeſimoprimò. Nouitijs profeſſionem emittere nolentibus, ſed à Religione egredi volentibus, reſtituenda ſunt omnia bona, quæ tempore ingreſſus in Monaſterium attulerũt, nec quid minimum retinere valent Regulares Prælati; ad quod rectè exequendũ poterunt Epiſcopi, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, eoſdem Regulares Prælatos cõpellere, vt habetur, *in Conc. Trident. Seſſ. 25. de Regular. cap. 19.*

30 Vigeſimoſecundò. Religioſi de manibus laicorũ Eccleſias, ſinè Epiſcopi cõſenſu, recipere nequeũt, *can. decimas. 16. q. 7. c. quòd autem, in fine, c. illud, verſ. tùm quia, cap. nullus de iurepatron. cap. cùm & plantare, in princ. verſ. Eccleſias, de priuileg.* quòd eſt intelligendum de donatione Eccleſiæ, quam Laicus detinet, non autem de donatione iuriſpatronatus, facta loco Religioſo, quia in hac Epiſcopi aſſenſum non requiri, diximus ſuprà *Diſp. 9. Quæſ. 2. nu. 1.* videantur *Lambertin. de iurepatron. p. 2. lib. 1. q. 1. ar. 9. & 10. & D. Auguſt. Barboſa de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg. 105. num. 49. iuxtà impreſſion. Lugdunenſ.*

31 Vigeſimotertiò. Epiſcopi locorũ Ordinarij, & hæreticæ prauitatis Inquiſitores, vbiq; locorũ deputati procedere poſsũt, & ſeuerè animaduertere in Regulares audẽtes in publicis cõcionibus, lectionibus, cõcluſionibus, & alijs quibuſcunq; actib. publicis aſſerere, quòd Beatiſſima Virgo cùm originali peccato concepta fuerit, vt cenſuit Sacra Cõgregatio Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico, coràm ſan. mem. Paulo Quinto, Feria quinta, 31. Auguſti 1617. relata per *Hieronymum Campanil. in diuerſ. Iuris Canonici, rubr. 12. cap. 13. num. 140.* Deindè ſuper eadem materia, emanauit alia Deciſio in Congregatione eiuſdem Sanctæ Inquiſitionis, ha-

bita coram fel. record. Gregorio Decimoquinto, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis DD. Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem, Inquiſitoribus generalibus, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis, *die* 24. *Maij*, 1622. cuius tenorem hic referre libuit.

Sanctiſſimus Dominus Noſter, auditis votis Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD. Cardinaliū, contrà hereticam prauitatem generalium Inquiſitorū decretum, aliàs editam à felic. record. Paulo Quinto eius Prædeceſſore; hoc ſuo preſenti decreto ex eiſdem cauſis euitandi ſcandala, diſſentiones, atque diſcordias in Populo Chriſtiano, quæ pari ratione oriri poſſunt, & vt accepit in aliquibus Regionibus iam ortæ ſunt ex ſermonibus priuatis, occaſione aſſertionis affirmatiuæ, extendit, & ampliauit etiàm ad priuata colloquia, & ſcripta; mandans, & præcipiens omnibus, & ſingulis ſupradictis, nè de cętero, donec articulus huiuſmodi à Sede Apoſtolica diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in ſermonibus, & ſcriptis priuatis audeant aſſerere, quòd eadem Beatiſſima Virgo fuerit concepta cùm peccato originali, nec de hac opinione affirmatiuè aliquo modo agere, ſeù conſtare; exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apoſtolica fuerit ſuper hoc ſpecialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas ſua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsùs præiudicium inferre, eam relinquens in eiſdem ſtatu, & terminis, in quibus reperitur, præterquàm quoad in ſupradicto fel. record. Pauli Quinti, & hoc ſuo decreto diſpoſita. Eadem Sanctitas Sua voluit, & expreſsè mandauit, vt in reliquis omnibus, vt huiuſmodi decretis non aduerſantur Conſtit. Sixti I V. Alexandri V I. & Pij V. & Pauli V. eius Prædeceſſorum ſuper Conceptione Beatiſſimę Virginis, firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè obſeruentur, perindè, ac ſi huiuſmodi decretum non emanaſſet. Et inſuper eadem Sanctitas Sua cùm Sancta Romana Eccleſia de Beatiſſima Virginis Conceptione Feſtum ſolemniter, & Officium celebret, omnibus, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, tàm ſecularibus, quàm cuiuſcumque Ordinis, & Inſtituti Regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacroſancto Miſſę Sacrificio, ac Diuino Officio celebrandis, tàm publicè, quàm priuatim, non alia, quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autèm Sanctitas Sua voluit, & declarauit, ſubiacere debere, & ſubiecit cenſuris, & pœnis contentis in ſupradictis Conſtitutionibus, ac præfato decreto ſuorum Prædeceſſorum, ipſo facto incurrendis. Et ità decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obſeruari; non obſtantibus in hac parte Conſtitutionibus ſupraſcriptis, decreto præfato Pauli Quinti, conſuetudinibus etiàm immemorabilibus, nec non omnibus, & ſingulis, quæ Prædeceſſores prædicti voluerunt non obſtare, ac alijs quibuſcunque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro obſeruatione, & executione præſentis decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contrà huiuſmodi tranſgreſſores etiàm Regulares, cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti, etiàm quomodolibet exemptos, & alias quaſcunque Eccleſiaſticas, & ſeculares perſonas cuiuſcunque ſtatus, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Eccleſiaſtica, quàm ſecularis, Epiſcopi, & Prælati, Superiores, aliique Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbiquè locorum deputati Inquiſitores procedant, & in eos ſeuerè animaduertant; tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contrà eoſdem tranſgreſſores procedendi, ac pœnis coercendi, & puniendi. Voluit demùm, nè præmiſſorū ignorantia à quoquam prætendi poſſit, quòd præſens decretū, ſeù illius exempla ad Valuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ affixa omnes ità arctent, & afficiant, perinde, ac ſi vnicuiq; perſonaliter intimata fuiſſent, quodq; praeſentium tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonae in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutae munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, quae praeſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitae, vel oſtenſae. Andreas de Pettinis Sanctae Romanae, & vniuerſal. Inquiſit. Not. Refert etiam poſt primam impreſſionem *Iulius Lauor. de Iubileo, & Indulgentijs parte ſecunda, capite vigeſimoprimo, numero centeſimo vigeſimo nono. D. Auguſt. Barboſ. d. alleg.* 105. *num.* 59.

32 Vigeſimoquartò. Omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarij omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuerſi Orbis Chriſtiani, in ſuis quiſque Diœceſibus, & territorijs etiam priuatiuè quoad omnes alios, perpetuò Iudices Delegati, inquirere, & procedere poſſunt contrà quoſcunque, etiam quomodolibet exemptos, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectos quorumcunque Ordinum Inſtitutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuſcunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti exiſtant, qui perſonas, quæcunque illæ ſint, ad inhoneſta, ſiuè inter ſe, ſiuè cùm alijs quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confeſſionis, ſiuè antè, vel poſt immediatè, ſeù occaſione, vel prætextu confeſſionis huiuſmodi, etiam ipſa confeſſione non ſecuta, ſiuè extrà occaſionem confeſſionis in confeſſionario, aut in loco quocunque, vbi Confeſſiones Sacramentales audiantur, ſeù ad confeſſionem audiendam electo, ſimulantes ibidem confeſſiones audire, ſollicitare, vel prouocare tentauerint. Qui quidem hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarij contrà quos in aliquo ex huiuſmodi nefarijs exceſſibus culpabiles repererint, pro criminum qualitate, & circumſtantijs ſuſpenſionem ab executione Ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & paſſiuæ, & ſi Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam perpetuos, abſque vlla ſpe gratiæ aliaſque poenas decernant: eos quoque ſi pro delicti grauitate grauiores poenas meruerint, debita præcedente degradatione Curiæ ſeculari puniendos tradant. Vt ſtatuit Gregorius *X* V. in ſuo Motuproprio contrà ſollicitantes mulieres in confeſſione, edito die 30. Auguſti 1622. incipit. *Vniuerſi*, quod integrum hic apponitur.

GRE-

GREGORIVS PAPA XV.
Ad perpetuam rei memoriam.

VNiverſi Dominici gregis curam, quamquàm immeriti, cęleſti diſpenſatione gerentes, ſeduló inuigilare tenemur, vt ab omnibus prauis contagijs conſeruetur immunis, multoq; maiori ſtudio prouidere, vt omnis peſtis ab ijs auertatur, quibus alios ſanandi officium eſt commiſſum, nè, quod Euangelica ſcripta nos admonent, ſale infatuato, non ſit in quo ſaliatur, & ad nihilum proſit vltra, niſi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

Quoniam autem à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris quibuſdam in locis prouiſum fuit, vt impium, ac nefandum ſcelus, quod non ſolùm inter Chriſti fideles non eſſe, ſed nec etiam nominari debet, procul ab ijs arceatur, videlicet, vt aliquis Sacerdos ad Sacras audiendas Confeſſiones deputatus, ſacroſancto Pœnitentiæ Sacramento, ſollicitando pœnitentes ad turpia, abutatur, ac pro medicina venenum, pro pane aſpidem porrigat, & ex cæleſti medico infernalis veneficus, ex patre ſpirituali proditor execrabilis animarum reddatur: idcircò nos ea, quæ his perniciosiſsimis diaboli inſidijs arcendis certis locis ſalubriter conſtituta ſunt, vt nullibi deſiderentur, quantùm ex alto conceditur, prouidendum duximus.

Aliàs ſiquidem à fel. rec. Pio Papa IV. prædeceſſore noſtro emanarunt literę tenoris ſubſequentis, videlicet, Pius Papa IV. venerab. fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi in Regnis Hiſpaniarum hæreticæ prauitatis Inquiſitori generali. Cùm, ſicut nuper non ſinè animi noſtri moleſtia accepimus, diuerſi Sacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atq; etiam in eorum Ciuitatibus, & Diœceſibus curam animarum habentes, ſiuè eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confeſſionibus pœnitentium deputati, in tantum proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu audiendi confeſſiones abutantur, nec illi, & qui id inſtituit Domino, Deo, Saluatori noſtro IESV CHRISTO iniuriam facere vereantur, mulieres videlicèt pœnitentes ad actus inhoneſtos, dùm earum audiunt confeſſiones, alliciendo, & prouocando, ſeù allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis, grauiori peccatorum mole eas onerando, & in manibus diaboli tradendo, in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum.

Nos in animum inducere nequeuntes, quòd qui de Fide Catholica rectè ſentiunt, Sacramentis in Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atq; doctrina plurimùm in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs per te, vel per alium, ſeù alios à te deputandum, ſeù deputandos, contrà omnes, & ſingulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum, & Diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos, tàm ſeculares, quàm quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorum Ordinum Regulares, cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tàm ſuper præmiſſis, quàm ſuper Fide Catholica, & quid de ea ſentiant, diligenter inquiras, & iuxtà facultatum tibi contrà hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos à Sede Apoſtolica conceſſarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxtà exceſſuum ſuorum qualitates, prout iuris fuerit, punias, eos etiam, ſi, & prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione, ſecularis Iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiarum, & Monaſteriorum, necnon Ordinum quorumlibet, quorum ipſi Sacerdotes fuerint, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cùm quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet conceſſis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus omnibus, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuſcunq; Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcat. die 16. Aprilis, 1561. Pontif. noſtri anno 2.

Igitur, vt literæ prædictæ perpetuis futuris temporibus, & vbiq; locorum inuiolabiliter obſeruentur, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, ac de conſilio venerab. Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, contrà hęreticam prauitatem generalium Inquiſitorum, præinſertas literas huiuſmodi, ac omnia, & ſingula in eis contenta Apoſtolica auctoritate, tenore pręſentium approbamus, & confirmamus, illiſq; omnibus, & ſingulis inuiolabilis Apoſtolicae firmitatis robur adijcimus, illaſq; non ſolum in prędictis Regnis Hiſpaniarum, ſed in quibuſuis Chriſtiani Orbis partibus, firmiter, & inuiolabiliter obſeruari præcipimus, & mandamus.

Ac praeterea, ne in futurum de pœna his delinquentibus imponenda, & de modo contrà eoſdem procedendi ab aliquo dubitari poſsit, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes, & ſinguli Sacerdotes, tàm ſeculares, quam quorumuis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apoſtolicae immediatè ſubiectorum Ordinum, Inſtitutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuſcumque dignitatis, & prę-eminentiae, aut quouis priuilegio muniti exiſtant, qui perſonas, quaecunque illae ſint, ad inhoneſta, ſiuè inter ſe, ſiuè cùm alijs quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confeſſionis, ſiuè ante, vel poſt immediatè, ſeù occaſione, vel praetextu confeſſionis huiuſmodi, etiam ipſa confeſſione non ſecuta, ſiuè extrà occaſionem confeſſionis, in confeſſionario, aut in loco quocunq; vbi Confeſſiones Sacramentales audiantur, ſeù ad confeſſionem audiendam electa, ſimulantes ibidem confeſſiones audire, ſollicitare, vel prouocare tentauerint, aut cùm eis illicitos, & inhoneſtos ſermones, ſiuè tractatus habuerint, in officio S. Inquiſitionis ſeueriſsimè, vt infra, puniantur.

Et prætereà omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarios omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuerſi Orbis Chriſtiani in ſuis quemq; Diœceſibus, & territorijs per has noſtras literas, etiam priuatiuè quò ad omnes alios, ſpecialiter, ac perpetuò Iudices delegamus, vt ſuper his contrà prædictos ſimul, vel ſeparatim

ratim in omnibus, prout in cauſis fidei, iuxtà ſacrorum Canonum formam, necnon officij Inquiſitionis huiuſmodi conſtitutiones, priuilegia, conſuetudines, & decreta diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo ex huiuſmodi nefarijs exceſſibus culpabiles repererint, in eos pro criminum qualitate, & circumſtantijs, ſuſpendentes ab executione ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunq; ac perpetua inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiua, & paſſiua, ſi Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam in perpetuum, abſque vlla ſpe gratia, aliaſque pœnas decernant, eos quoque, ſi pro delicti enormitate grauiores pœnas meruerint, debita pracedente degradatione, Curia ſeculari puniendos tradant.

Dantes etiam facultatem venerab. fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus generalibus Inquiſitoribus, ne delictum tàm enorme, & Eccleſię Dei tàm perniicioſum remaneat ob probationum defectum impunitum, cùm difficilis ſit probationis, teſtibus etiam ſingularibus concurrentibus, praſumptionibus, indicijs, & alijs adminiculis, delictum probatum eſſe arbitrio ſuo iudicandi, & Curia ſeculari, vt præfertur, reum tradendum eſſe pronunciandi.

Non obſtantibus omnibus, qua dictus pradeceſſor in ſuis literis pradictis voluit non obſtere, caeteriſque contrarijs quibuſcunque.

Mandantes omnibus confeſſarijs, vt ſuos pœnitentes, quos nouerint fuiſſe ab alijs, vt ſupra, ſollicitatos, moueant de obligatione denunciandi ſollicitantes, ſeù, vt præfertur, tractantes, Inquiſitoribus, ſeù locorum Ordinarijs pradictis; quòd ſi hoc officium prætermiſerint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum confeſſarios ſollicitantes, ſeù tractantes, vt ſupra, ijdem locorum Ordinarij, & Inquiſitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

Volumus autem, vt præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſona in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extrà vbique habeatur, quę praeſentibus haberetur, ſi forent exhibitae, vel oſtenſae; quodque eaedem praeſentes literae, ſeù illarum exempla ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranen. &c. Dat. Romę apud S. Mariam Maiorem ſub annulo Piſs. die 30. Auguſti 1622. Pont. ſui anno 2. habetur in *Bullar. Fratr. Minim. Lauren. de Peir. tom. 2. Conſt. 3. einſdem Pontif.*

33 Vigeſimoquintò. Epiſcopus punire poteſt Regulares Mendicantes, qui cùm vnica tantùm campana contenti eſſe debeant, plures retinent, *extrauag. vlt. incip. quia cunctos, de offic. cuſtod.* qui tex indiſtinctè loquitur de omnibus Mendicantibus, nec aliquem excipit, & ratio eſt, quia campana pulſatur propter audientes, & ſic læduntur perſonæ non exemptæ, & committitur delictum extrà locum exemptum; ſicut proijciens lapidem ex loco exempto, & percutiens in loco non exempto puniri poteſt à loci Ordinario propter delictũ commiſſum extrà locum exemptum, *adnot. in reg. in obſcuris de reg. iur. in 6.* ſicut mandans delictum committi in vno loco, delicto ibi ſecuto poteſt mandans ibi puniri, quia videtur, ibi delictum conſumaſſe, *vt in clem. paſtoralis, de re iud. & no-*

tat Barthol. in l. ſi vt proponitur ff. de fideiuſſor. Panormit. in cap. patentibus, num. 5. de priuileg.

34 Vigeſimoſextò. Religioſi Epiſcopalia iura ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo, qui etiam Eccleſias, in quibus ea exercuerint, interdictas declarat, *cap. ſùm & plantare §. de confratribus, verſ. quod autem, de priuileg. vbi gloſſ. verb. priuilegiorum, Cokier. loco cit. num. 100. D. Barboſ. n. 63.* quod intelligendum eſt de ijs Religioſis, quibus Epiſcopalia iura priuilegio, aut præſcriptione non competunt.

35 Vigeſimoſeptimò. Regulares ſinè Ordinarij licentia publicantes indulgentias, quas à Summo Pontifice impetrarunt, ſubſunt Epiſcopali iuriſdictioni, *D. Barboſ. loco cit. num 69.*

36 Vigeſimoctauò. Archiepiſcopi, & Epiſcopi poſſunt in locis exemptis ſuæ Dioeceſis facere ſolemnes benedictiones, & diuina officia celebrare, *Franc. in cap. Abbates nu. 1. verſ. in gloſ. de priuil. in 6. Clem. Archiepiſcopo de priuil. Franc. Bauin. in tract. de viſit. q. 1. 2. p num. 9. Cokier. d. q. 45. num. 34. & 35.* de qua re latè *ſuo loco.*

37 Vigeſimononò. Epiſcopis ſubduntur exempti in cauſis matrimonialibus, *Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 20. §. ad hęc,* niſi habeant iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos, vel immemorabilem pro ſe conſuetudinem, vt cenſuit Sacra Congregatio, *teſte Flam d. nu. 6. verſ. duodecimo.*

38 Item Epiſcopo ſubduntur exempti adhoc, vt per eum poſsint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando eſſent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine. *Ioannes Andr. & Dominic. in cap. 1. de priuil. lib. 9. Gambara de officio Legati in Regulares, & exemptos.*

39 Trigeſimò. Regulares, qui extrà clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum faciunt proceſſiones (niſi conſuetudine, aut priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri poſſunt, & impediri ab Ordinario; & ratio eſt, quia non habent territorium, & id ità practicari vidiſſe teſtatur *Zerol. in praxi Epiſcopali par. 1. verbo, proceſsiones verſ. ad quartum, quem refert Cened. dict. quæſt. 26. num. 18.*

40 Trigeſimoprimò. Religioſus Monaſterij exempti ſi extrà Monaſterium ſinè habitu incedat, poteſt ab Ordinario puniri, ſecùs verò ſi intrà Monaſterium, *Franc. in cap. 1. nu. 5. de priuileg. in 6. Fuſcus de viſit. lib. 2. cap. 16. num. 2. Cokier. de iuriſd. Ordin. in exemp. par. 2. quaeſt. 49, num. 33. Dominus Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 105. num. 61. Lugdunen. impreſs.*

41 Trigeſimmoſecundò. Si fugæ periculum adſit poteſt Ordinarius exemptos capere, & captos ad forum competentem mittere, *Cardin. in clem. 1. q. 3. de offic. Ordin. Felin. in cap. final. num. 7. de foro compet. Roderic. qq. reg. tom. 2. q. 63. art. 3. Henriq. in Summa lib. 7. cap. 25. §. 7. in lit. Q. Fuſc. de viſit. lib. 2. cap. 8. num. 20. Cened. prac. & can. quaeſt. lib. 1. q. 26. num. 31. & p. 4. q. 52. à princ.* vbi ait ſi commodè, & citrà periculum haberi, aut expectari poſsit auctoritas Iudicis exemptorum illorum, Ordinarius propter capturam iniuriam faceret Iudici exemptorum, & exemptis captis, *per l. generali, ibi, ſi Praeſidis copia deſit. C. de De-*

de Decurionibus lib. 10. non enim valet Ordinarius loci, tali ſemoto periculo, exemptos capere, & captos carceribus mancipere, *clem.* 1. §. *nonnulli de exceſsibus Prælat. & Roderic. loc. cit.* etiam in illis caſibus, in quibus tenentur exempti obedire Epiſcopis ſi non pereant: ex *Natt. conſ.* 257. *num.* 7. vbi ſubdit in tali caſu debere Epiſcopum querelam ad Papam deferre, & contrà eoſdem impetraſe delegatum, *Camill. ad Bellug. rubr.* 11. §. *videndum lit. F.*

42 Trigeſimotertiò. Exempti in omnibus illis ſubijciuntur Epiſcopo, quæ ad Ordinem Epiſcopalem pertinent; exempli gratia; in conſecratione Eccleſiarum, petitione Chriſmatis, & ſimilium, *cap. Veniens, vbi Abb. notab.* 2. *de præſcript. gloſſ. in cap. Abbatibus* 17. *q.* 2. *Barboſ. ead. alleg.* 105. *nu.* 65.

43. Trigeſimoquartò. Ex iuſtitiæ defectu in exemptis, poteſt adiri Epiſcopum loci, vt ſuppleat, niſi facilè poſsit ad Summum Pontificem haberi recurſus, ſeù ad Superiores illorum exemptorum, ità *Aufrer. in Repetit. Clem.* 1. *q.* 10. *num.* 3. *verſ. vnde in principali de offic. Ordin. Cokier. loc. cit. nu.* 34. *D. Auguſt. Barboſ. loc. cit. num.* 67.

44 Trigeſimoquintò. Epiſcopus habet omnimodam iuriſdictionem in Monachos Eccleſiæ Cathedralis: iis rebus exceptis, quæ Regularia inſtituta reſpiciant, *cap.* 1. *ne Sede vacante gloſſ. fin. in cap. nullus de elect. in* 6. & ibi *Anchar. num.* 3. *Ioan. Andr.* 3. *Gemin. num.* 8. *Fran. num.* 3. & *Rot. apud Farinac. p.* 1. *deciſ.* 69. *num.* 2.

45 Trigeſimoſextò. Etiam circa reuerentiam erga Epiſcopum; in qua re difficultas eſt, an exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione, ab eorum quoq; reuerentia per exemptionem ſoluantur. In qua re breuiter dicendū eſt, quòd ſi exemptio obtenta eſt à Sede Apoſtolica, & eſt plena, exempti, Epiſcopo ad ius reuerentiale, non tenebuntur: vt tradunt *Felin. in cap. cùm inter num.* 3. & *num.* 4. *circa med. de re iud. & in cap. conquerente in princ. vbi alios allegat, de offic. Ordin. Bellenc. de charitat. ſubſid. q.* 28. *Puteus deciſ.* 115. *lib.* 3. *Quintilian. Mandoſ. in tract. de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis, verſ. an autem exemptio, Roder. quaſt. reg. tom.* 2. *q.* 63. *art.* 9. *Eraſm. Cokier. d. tract. p.* 4. *q.* 34. *Boer. deciſ.* 133. *num.* 8. *Fuſc. de viſit. lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 22. *D. Barboſ. alleg.* 105. *num.* 75.

46 Trigeſimoſeptimò. Epiſcopus habet iuriſdictionem in Regulares, qui animarum curam perſonarum ſecularium exercent, & in iis quæ ad dictam curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi loci, ſubijciuntur. Qui Regulares animarum perſonarum ſecularium curam exercentes, etiam ſi ſint ad nutum amouibiles per ſuos Abbates, & Prælatos: tamen per eoſdem ad eam curam deputari non poſſunt, niſi accedente Epiſcopi conſenſu, & præuio examine, ex præcepto *Concil. Trid. ſeſs.* 25. *de Regul. cap.* 11. exceptis locis, in quibus Abbates Generales, & Capita Ordinum ſedem ordinariam principalem habeant, & Monaſterio Cluniacenſi, & alijs Monaſterijs, ſeù Domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent, ſaluo tamen Epiſcoporum iure, quæ omnia ſub his verbis *Conc. Trid. loc. citato*, cōtinentur.

In Monaſterijs, ſeù domibus virorum, ſeù mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium præter eas, quae ſcilicet de illorum Monaſteriorum, ſeù locorum familia perſonæ, tàm Regulares, quàm ſeculares huiuſmodi curam exercentes ſubſint immediatè in ijs quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi ſunt ſita. Nec ibi aliqui etiam ad nutum amouibiles deputentur, niſi de eiuſdem conſenſu, ac præuio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto Monaſterio Cluniacenſium, cùm ſuis limitibus, & exceptis etiam ijs Monaſterijs, ſeù locis, in quibus Abbates, Generales, aut capita ordinum ſedem ordinariam principalem habent, atq; alij Monaſterijs, ſeù domibus in quibus Abbates, aut alijs Regularium Superiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel perſonas iuriſdictionem exercent.

47 Hic tamen primò aduertendum eſt. Epiſcopum Parochiam, Abbatiæ, ſiuè Monaſterio annexam viſitantem, debere eam abſq; grauamine, & Monaſterij impenſis viſitare, iuxtà *Leonis X. Conſtit.* 26. §. 3. *vt benè notat Henriq. lib.* 7. *de Indulgen. cap.* 25. *num.* 11.

48 Secundò. Notandum eſt, Regulares curam animarum ſecularium exercentes, ſi delinquentes reperiantur, non eſſe ab Epiſcopo puniendos, ſed ab Epiſcopo ſuis Superioribus Regularibus tradendos ex *Conſtit. eiuſdem Leonis X. loc. cit* & facit *cap. fin. de ſtat. Monachor.* §. 1. quod docet *Abb. in cap. cùm contingat de foro compet. nu.* 22. *Henriq. loc. cit.* vbi alios Doctores cumulat, affirmans præterea id fuiſſe declaratum à Sacra Congregatione Illuſtriſs. Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum.

49 Tertiò. Notandum eſt, non poſſe Epiſcopum viſitare perſonas ſeculares exercentes curam animarum, in prædictis Monaſterijs, in quibus reſidet Generalis alicuius Ordinis, vt declarauit Sacra Congregatio teſ. *Zerola* 2. *par. Prax. verb. viſitatio q.* 13. per hæc verba. *In Monaſterio in quo Generalis alicuius Religionis Regularium ſedem ordinariam principalem habeat, licèt perſonæ ſeculares ſint, in eodem Monaſterio curam animarum exercentes, quantùm ad ipſam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem ſpectat, nulli viſitationi Epiſcopi Ordinarij Diœceſis, in quo ipſum Monaſterium ſitum eſt, ſubiecta ſint.* Sed de hac re redibit ſermo in Bulla Greg. XV. paulò inferiùs cùm ſuis declarationibus Sacræ Congregationis, apponenda.

50 Quartò. Notandum eſt, Epiſcopos non poſſe Eccleſias ipſas Monaſteriorum exemptorum, nec Monaſteria eadem viſitare, nec Tabernaculum, nec Pixidem, & alia huiuſmodi illorum Monaſteriorum, vt declarauit Sacra Congregatio Illuſtriſsimorum Cardinalium, ex *Quaranta in Sum. Bullar. verbo priuilegia Regularium pag. mihi* 514. &

Roderic.

Roderic. in ſuo Bullar. in clem. 8. in princ. ſub his verbis. *Congregatio Concilij cenſuit Epiſcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiuſuis decreti eiuſdem Concilij, nullam habere facultatem quouis tempore in Monaſterijs, Domibus, & Eccleſijs Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſecularium, viſitando Sacriſtias, Paramenta, Vaſa ſacra, Altaria, & cætera huiuſmodi: aut etiam Tabernaculum, ſeù Piſsidem, in qua Sanctiſsimam Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur.*

Hinc eſt, quòd cùm Archiepiſcopus Genuenſis prætenderet poſſe Tabernaculum, in quo idem Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur ratione acquiſitæ poſſeſsionis viſitare, quia eius anteceſſor aliquas Regularium exemptorum Eccleſias viſitauerat, *Sacra Congregatio Conc. Trident.* ad quam tale negocium deductum fuerat reſpondit. *Cùm actum fuerit in Sacra Congregatione Cardin. Concil. Tridentini Interpretum, an liceat Amplitudini tuæ pergere in quaſi poſſeſsione Eccleſias Regularium viſitandi. Illuſtriſsimi Patres perſpectis ſcripturis huc ab Amplitudine tua non ità pridem delatis, cenſuerunt debere eam abſtinere ab huiuſmodi Monaſteriorum viſitatione, atq; Eccleſiarum Regularium exemptorum, quibus cura animarum ſecularium non imminet. Itemque Monialium iiſdem Regularibus ſubiectarum in his, quæ ad ipſarum clauſuram non pertinent. Reliquum eſt, vt Amplitudo tua Sacræ Congregationis reſponſo promptè, quod ſuis literis pollicetur, adhæreat, & diù valebit in Domino, quem illi propitium ex animo cupimus: Romæ die 26. Ianuarij 1619. Cardinalis Lancellottus.* Habetur apud *Lauren de Piermis in tom. 1. priuileg. Minim. in annot. ad Conſtitution. 2. Sixti IV. §. 10. num. 18.*

Quoniam verò ex ſupradictis caſibus, aliqui à Gregorio XV. quoad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, Sanctimonialium Monaſteria, & Prædicationem Verbi Dei pertacti ſunt in eiuſdẽ Cõſtitutione de exemptorum priuilegijs; ideò prædicta Conſtitutio hic cùm declarationibus *Sacræ Congreg. Illuſtriſs. Cardin. Conc. Tridentini Interpretum*, (cùm Summa animaduerſione digna ſit) verbatim deſcribitur.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam
rei memoriam.

51 *INſcrutabili Dei prouidentia Vniuerſalis Eccleſiæ regimini, meritis licet imparibus, præſidentes, paſtoralis noſtræ ſolicitudinis partes eſſe dignoſcimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm ſacerdotibus ſanctè adminiſtrentur Eccleſiaſtica Sacramenta; atq; vt Virginum Deo ſacrarum Monaſteria diligentiſsimè cuſtodiantur; & viri aſſumantur idonei ad prædicationis officium ſalubritèr exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum eſt, nullum Presbyterum, etiàm Regularem, poſſe Confeſsiones ſecularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: nec non vt in Monaſterijs, ſeù domibus virorum, ſeù mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeù locorum familia perſonæ, tàm Regulares, quàm ſeculares eiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi ſunt ſita. Itemq; vt Epiſcopi vniuerſi ſub obteſtatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis Ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt conſeruari, maximè procurent; inobedientes, atq; contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſq; pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcentes. Atq; vt Regulares in Eccleſijs ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur: in Eccleſijs verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint, ſinè Epiſcopi licentia: contradicente autem Epiſcopo, nulli, etiam in ſuorum Ordinum Eccleſijs, prædicare præſumant. Verùm quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare, vt decretis eiuſmodi aliquid adiungatur: matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, vt deinceps tàm Regulares, quàm ſeculares quomodolibet exempti, ſiuè animarum curam perſonarum ſecularium Monaſterijs, ſeù domibus Regularibus, aut quibuſuis alijs Eccleſijs, vel beneficijs, ſiuè Regularibus, ſiuè ſecularibus incumbentem exerceant; ſiuè alias Eccleſiaſtica Sacramenta, aut vnum ex illis miniſtrent præuia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſiuè quoquo modo in dicta cura exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicuius ex illis adminiſtratione de facto abſque vlla auctoritate ſe ingerant: in his, quæ eiuſmodi curam, ſeù adminiſtrationem concernunt, omnimodæ iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquàm Sedis Apoſtolicæ delegato, plenè in omnibus ſubijciantur. Ad hæc tàm Regulares, quàm ſeculares huiuſmodi nullis priuilegijs, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominùs, ſi deliquerint circa perſonas intrà ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium, etiàm Regularibus ſubiectarum, ab Epiſcopo loci, ſimiliter tanquàm ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quotiès, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confeſſores verò ſiuè Regulares, ſiuè ſeculares, quomodocunque exempti, tam Ordinarij, quàm extraordinarij ad Confeſsiones Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum, audiendas nullatenùs deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratìs concedatur, obtineant. Sed & Adminiſtrantes bona ad eiuſmodi Monaſteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam Regularibus ſubiectarum, pertinentia, ſiuè Regulares extiterint, ſiuè ſeculares, quomodolibet exempti, Epiſcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, red-*

dere teneantur, ad idque iuris remedijs cogi, & compelli queant. Liceatq; Epiſcopo, ex rationabili cauſa, Superiores Regulares admonere, vt eiuſmodi Confeſſores, atque Adminiſtratores amoneant; ijſq; Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores admonendi quoties, & quandò opus eſſe iudicauerit. Ac ſimiliter poſsit Epiſcopus, vna cum Superioribus Regularibus, quorumcunque Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Praefectarum, vel Praepoſitarum eorumdem Monaſteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac praeſidere; abſque vlla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa. Ac demum habeat Epiſcopus, tanquàm dictae Sedis delegatus, auctoritatem coercendi, ac puniendi quoſcunque exemptos tàm ſeculares, quàm Regulares, qui in alienis Eccleſijs, aut quae ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia, & in Eccleſijs ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, praedicàre praeſumpſerint. Itàut Epiſcopi in ſuprascriptis caſibus, & in praenominatas perſonas, in praemiſsis omnibus, & ſingulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quandò opus fuèrit, etiàm extrà viſitationem, per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſq; pœnas, vti eiuſdem Sedis delegati, procedere, omnemq; iuriſdictionem exercere liberè, & licite valeant. Decernentes ſic per quoſcunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis, aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis in fauorem quorumcunque perſonarum, atq; Ordinum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiuſuis alterius inſtituti, etiàm neceſſariò, & in indiuiduò exprimendi, Monaſteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Eccleſiarum, & aliorum quorumcunque tàm ſecularium quàm Regularium locorum, necnon illorum, etiàm iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, vel Conſuetudinibus, etiàm immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & priuilegijs, etiam in corpore iuris clauſis, aut ex cauſa, & titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſsis, etiàm Mari Magno, ſeù Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conſeruatorum deputationibus, eorumque, atque alijs inhibitionibus, quibus Epiſcopi deferre minimè teneantur; & quibuſuis alijs, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cùm quibuſuis, etiàm derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiàm Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiàm per viam communicationis, ſeù extenſionis conceſsis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiàm ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus, & formis ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet; tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſsis habentes, quibus quoad ea, quæ eiſdem præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter, & expreſſè derogamus; cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Cæterùm quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, vt eæ tamen omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valuas Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eiſq; detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earumdem præſentium literarum tranſumptis, etiàm impreſsis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & Sigillo Prælati, ſeù Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in Iudicio, & extrà illud, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quę ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitae, vel oſtenſae. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autèm hoc attentare praeſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae M D C X X I I. Nonis Februarij, Pontificatus noſtri Anno Secundo.

V. Dat. S. de Vrſinis.

Regiſtrata in Secretaria Breuium.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti M D C X X I I I. indictione ſexta, die verò octaua Menſis Februarij; Pontificatus autem Sanctiſsimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri D. Gregorij Diuina prouidentia Papæ X V. anno ſecunda, retroſcripta literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatę fuerunt ad Valuas Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranen. Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariae Apoſtolicae, & in Acie Campi Florae, dimiſsis ibidem earumdem literarum originalibus appenſis per aliquod temporis ſpatium, & exindè remotis, deindè dimiſsis earumdem literarum copijs affixis, vt moris eſt, per nos Coſmum Modium, & Alexandrum de Rocchis Sanctiſsimi Domini Noſtri Papae Curſores.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

DECLARATIONES ALIQVOT
Sacræ Congregationis Concilij, ſuper d. Conſtitutione Gregorij X V.

Poſita Conſtitutione fel. rec. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, &c.

Dubitatur.

I. AN liceat Epiſcopis viſitare Altaria Regularium Eccleſiarum, quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, aut loca, vbi in iiſdem Eccleſijs aſſeruatur Sanctiſsimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confeſsiones perſonarum ſecularium?

I I. An Epiſcopi poſſint Regularibus præſcribe-

re,

re, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſsiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia reſtringere, ac moderari in Sacramentis adminiſtrandis?

III. An facultas Epiſcopis per Conſtitutionem attributa in exemptos tàm ſeculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius Diœceſis?

IV. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.

V. An per eamdem Conſtitutionem in illis verbis, poſsit Epiſcopus vnà cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; ius Abbatiſſas confirmandi Attributum cenſeatur?

VI. An Confeſſores Monialium ante editam Conſtitutionem deputati, debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari?

VII An Superiores Regulares ſimiliter ante ipſius Conſtitutionis publicationem electi, ſeù deputati, alia indigeant Epiſcopi approbatione pro Confeſsionibus ſanctimonialium ſibi ſubiectarum audiendis?

VIII. An Confeſsiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, ſeù deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ, necne?

IX. An Regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad Confeſsiones perſonarum ſecularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas Confeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum.

X. An Regularis ad audiendas Confeſſiones Monialium vnius Monaſterij ab Epiſcopo approbatus, Confeſsiones Monialium alterius Monaſterij audire poſsit?

XI. An Confeſſores Regulares extraordinarij ſemel ab Epiſcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confeſsiones pro vna vice infra annum ad præſcriptum Sacri Concilij Tridentini, poſſint, virtute dictæ approbationis, pluriès tanquàm Cōfeſſores extraordinarij earumdem Confeſsiones audire abſq; noua Epiſcopi licentia?

XII. Cùm in eadem Conſtitutione ſtatutum ſit, vt liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa Superiores Regulares admonere, vt amoueant Confeſſores Monialium, atque Adminiſtratores bonorum ad earumdem Monialium Monaſteria pertinentium, iiſq. Superioribus id facere detractantibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores amouendi quoties, & quando opus eſſe iudicauerit: An eiuſmodi cauſam Epiſcopus Superioribus Regularibus ſignificare teneatur?

XIII. An eadem Conſtitutio qua parte ſupponit Epiſcopi iuriſdictioni Regulares delinquentes circà perſonas degentes intrà ſepta Monaſteriorum Monialium, aut circà clauſuram, vel bonorum adminiſtrationem eorumdem Monaſteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò ſolùm in notorijs, & cùm ſcandalo populi?

SACRA CONGREGATIO CARDINALIVM Concilij Tridentini Interpretum cenſuit, Conſtitutionem ſan. mem. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, nequaquam ſubijcere Regulares exemptos; quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, Epiſcoporum iuriſdictioni in his, quæ Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, niſi in Sacramentis perſonis ſecularibus adminiſtrandis iidem Regulares delinquant: ac propterea,

AD primum dubium reſpondit. Epiſcopis non licere in vim eiuſdem Conſtitutionis viſitare Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſecularium, nec loca, vbi in iiſdem Eccleſijs aſſeruatur Sanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi Confeſsiones perſonarum ſecularium audiuntur.

Ad II. Hac in parte Conſtitutionem nihil noui iuris induxiſſe, nec vllam nouam authoritatem Epiſcopis in Regulares attribuiſſe: Ideoq; in vim ipſius Conſtitutionis non poſſe Epiſcopos Regularibus praeſcribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſsiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere, aut moderari. Quòd ſi aliunde Epiſcopis huiuſmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadem Conſtitutione ſublatam.

Ad III. Cenſuit eiuſmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis in perſonas nullius Diœceſis.

Ad IV. Non competere.

Ad V. Ius confirmandi Abbatiſsas minimè fuiſſe Epiſcopis per Conſtitutionem attributum.

Ad VI. Confeſſores quidem extraordinarios Monialium nullatenùs, poſſe poſt Conſtitutionem illarum Confeſsiones audire, niſi priùs ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confeſſores ante Conſtitutionis publicationem deputatos poſſe, durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in Confeſsionibus Sanctimonialium audiendis abſquè alio examine, & approbatione Epiſcopi. Quòd ſi contingat, vt illorum facultas à Sede Apoſtolica vltrà triennium prorogetur, tunc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari.

Ad VII. Superiores Regulares electos, ſeù deputatos ante ipſius Conſtitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi Confeſsiones Monialium ſibi ſubiectarum, poſſe, durante eorum officio, pergere ſine alia Epiſcopi approbatione in Confeſſionibus audiendis illarum tantùm, quæ ſponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui poſt Conſtitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officijs, ſeù dignitatibus, expleto iam tempore à Conſtitutionibus cuiuſque Ordinis, vel aliàs legitimè praefinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquàm poſſe Sanctimonialium Confeſsiones audire, niſi priùs à Diœceſano Epiſcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Ad VIII. Confeſsiones huiuſmodi nullas, atque irritas eſſe.

Ad IX. Regulares generaliter ab Epiſcopo approbatos ad Confeſsiones perſonarum ſecularium audiendas, nequaquàm cenſeri approbatos ad audiendas Confeſſio-

feſſiones Monialium ſibi ſubiectarum; ſed egere, quoad hoc, ſpeciali Epiſcopi approbatione.

Ad X. Regularem ad audiendas Confeſsiones Monialium vnius Monaſterij ab Epiſcopo approbatum, minimè poſſe audire Confeſsiones Monialium; alterius Monaſterij.

Ad XI Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium Confeſsiones pro vna vice audiendas, haùd poſſe pluriè: in vim approbationis eiuſmodi illarum Confeſsiones audire: ſed ab Epiſcopo totiès eſſe approbandos, quotiès caſus deputationis contigerit.

Ad XII. Non teneri eiuſmodi cauſam ſignificare Superioribus Regularibus; ſed hoc relinqui arbitrio & prudentiae Epiſcoporum, quorum conſcientiam Sacra Congregatio ſeriò onerauit, nè facultate, ſibi hac in parte attributa, quoquo modo abutantur, eius rei in diſtricto Dei iudicio rationem reddituri.

Ad XIII. Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notorijs tantùm, & cùm populi ſcandalo.

Quæ Sacræ Congregationis reſponſa ad ſe relata fel. record. Gregorius XV. & Sanctiſs. D. N. VRBANVS VIII. in omnibus aporobarunt.

A. Card. Caetanus.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

Poſt prædictas declarationes Sacr. Congregat. Illuſtriſs. Cardd. Concil. Trid. Interpret. aliæ duæ declarationes emanarunt: prima anno 162[illegible]. altera verò anno 1626. in hac forma, quæ ſequitur.

Poſita Conſtitutione fel. rec. Gregor. XV. de exempt. Priuileg.

XIV. Dubitatum fuit, an Regularis abſq; legitima licentia accedens ad Monaſterium Monialium Regularibus ſubditarum, ibiq; in loco colloquijs deſtinato cùm Moniali colloquens, à Diœceſano Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato coerceri, & puniri poſſit.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretum cenſuit, poſſe. Quam Congregationis ſententiam S. D. N. Vrbanus VIII. ad ſe relatam approbauit.

Coſmus Card. de Torres.

Locus ✝ Sigilli.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

XV. An liceat Epiſcopo in vim Conſtitutionis ſan. mem. Gregorij XV. de exemptorum Priuilegijs, punire Regulares, qui ad Abbatiſſæ electionē procedunt ante tempus ipſi Epiſcopo ſignificatū, aut die electionis eidē nullatenùs prænunciata.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum reſpondit, Regulares ex eadem Conſtitutione ità demum teneri Epiſcopo ſignificare diem electionis Abbatiſſæ, eumque vſque ad præfinitum tempus expectare: ſi anteà ipſe expreſsè declarauerit, ſe vti velle facultate ſibi hac in parte attributa, Abbatiſſarumq; electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere. Poſt eam verò declarationem, licere Epiſcopo animaduertere in Regulares, qui ante tempus ſignificatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatiſſæ electionem procedere.

Coſmus Card. de Torres.

Locus ✝ Sigilli.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

53 Quam autem poteſtatem habent Ordinarij erga exemptos, quoad corpora, imagines, libros, tabellas, &c. quæ locis publicis, ſeù priuatis apponuntur, vide per extenſum in Conſt. ſequenti.

Feria quinta die 2. Octobris, 1625 In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis, coram Sanctiſſimo Domino Noſtro D. Vrbano, Diuina prouidentia Papa Octauo; ac Illuſtriſsimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem Inquiſitoribus generalibus, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

Cum Sanctiſsimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter D. Vrbanus, Diuina prouidentia Papa Octauus, die xiij. Martij, 1625. Decretum ediderit infraſcripti tenoris, videlicet.

Sanctiſſimus Dominus Noſter ſollicitè animaduertens abuſus, qui irrepſerunt, & quotidie irrepere non ceſſant in colendis quibuſdam cùm ſanctitatis, & martyrij fama, vel opinione defunctis, qui, & ſi neque Canonizationis, neque Beatificationis honore inſigniti ſint ab Apoſtolica Sede; eorum tamen Imagines in Oratorijs, atq; Eccleſijs, alijſque locis publicis, ac etiam priuatis, cùm laureolis, aut radijs, ſeù ſplendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliaque beneficia à DEO per eorum interceſſiones accepta, in libris rerum ab ipſis geſtarum enarrantur, & ad illorum ſepulchra, Tabellæ, Imagines, & res aliæ ad beneficia accepta teſtificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Volenſque proindè huiuſmodi abuſibus pro debito officij paſtoralis occurrere, re etiā cùm Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus, contrà hæreticam prauitatem in vniuerſa Republica Chriſtiana Generalibus Inquiſitoribus, communicata, & maturè conſiderata, ac diſcuſſa, declarauit, ſtatuit, & decreuit: nè quorumuis hominum, cùm ſanctitatis, ſeù martyrij fama (quantumcunque illa ſit) defunctorum Imagines, aliaque prædicta, & quodcunque aliud venerationem, & cultum præſeferens, & indicans, in Oratorijs, aut locis publicis, ſeù priuatis, vel Eccleſiis, tàm ſecularibus, quàm Regularibus cuiuſcunque Religionis, Ordinis, Inſtituti, Congregationis aut Societatis apponantur, antequàm ab Apoſtolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, & (ſi quæ appoſitæ ſunt) amoueantur, prout eas ſtatim amoueri mandauit.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros, eorumdem hominum, qui ſanctitatis, ſiuè martyrij fama, vel opinione (vt præfertur) celebres è vita migrauerint, geſta, miracula, vel reuelationes, ſeù quæcunque beneficia, tamquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſiuè recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in ijs recognoſcendis, Theologos, alioſque pios, ac doctos viros, in conſilium adhibeat: & nè deindè fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tàm graui committatur, negotium inſtructum ad Sedem Apoſtolicam tranſmittat,

tat, eiuſque reſponſum expectet. Reuelationes, verò, & miracula, aliaque beneficia ſupradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & geſta continentibus, hactenùs ſinè recognitione, atque approbatione huiuſmodi impreſſa ſunt, nullo modo approbata cenſeri vult, mandatque Sua Sanctitas.

Ad horum hominum ſepulchra vetuit, etiam, ac inhibuit; Tabellas, atque Imagines ex cera, aut argento, ſeù ex alia quacunque materia, tàm pictas, quàm ſectas, atque exculptas, appendi, ſeù affigi, & lampades, ſiuè alia quæcunque lumina accendi ſinè recognitione ab Ordinario omninò, prout ſupra, facienda, Sedique Apoſtolicæ referenda, ac probanda.

Declarans, quòd per ſupraſcripta præiudicare in aliquo non vult, neque intendit ijs, qui aut per communem Eccleſiæ conſenſum, vel immemorabilem temporis curſum, aut per Patrum, Virorūque Sanctorum ſcripta, vel longiſſimi temporis ſcientia, ac tolerantia Sedis Apoſtolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Vt autem præmiſſa diligentiùs obſeruentur Vniuerſis, & ſingulis, tàm Ordinarijs, quàm hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus districtè præcipit, vt in ſua quiſque Diœceſi, vel Prouincia ſedulò peruigilet, nè ſinè approbationibus prædictis, Imagines cùm memoratis ſignis exponantur, aut miracola, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliàuè contrà ſuperiùs diſpoſita, fiant; tranſgreſſores verò, ſi regulares fuerint, priuationis ſuorum officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon & ſuſpenſionis à diuinis; ſi verò Clerici ſeculares, priuationis pariter ſuorum officiorum, ſuſpenſionis à diuinis, & ab adminiſtratione Sacramentorum, executioneque ſuorum Ordinum reſpectiuè, aliiſque, arbitrio prædictorum Ordinariorum, ſeù Inquiſitorum, pro modo culpæ, infligendis pœnis plectendo. Qui autem libros impreſſerint, aut Imagines pinxerint, ſculpſerint, ſeù quoquo modo affixerint, vel formauerint, cæterique Artifices circà præmiſſa qualitercūque delinquentes, prædicta omnia amittant, & inſuper pecuniariis, aliiſque etiam corporalibus pœnis, iuxtà criminis grauitatem eorumdem Ordinariorùm, ſeù Inquiſitorum arbitrio afficiantur. Contrariis quibuſcunque non obſtantibus.

Et nè præmiſſorum ignorantia poſſit ab aliquò prætendi, voluit, vt decretum huiuſmodi, ſeù illius exemplum ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum, omnes proindè arctet, atque afficiat, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatum fuiſſet, quòdque præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ municis, eadem prorsùs fides habeatur, quæ præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Poſtmodùm verò idem Sanctiſſimus Dominus Noſter, à quibuſdam reuocari in dubium accepit, an Tabellas, & Imagines, quas in poſterùm offerri contigerit, recipere, & anteà oblatas conſeruare liceret, Sanctitas Sua, quæ tantummodò voluit, occurrendo abuſibus, qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum ſanctimoniam diuina Clementia placuerit admirandis operibus illuſtrare; re priùs cùm Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus contrà hæreticam prauitatem Generalibus Inquiſitoribus communicata, præſenti Decreto declarauit Quòd ſicut nunquàm prohibuit, nec ſuæ intentionis fuit prohibere oblationem, receptionemque Tabellarum, & Imaginum huiuſmodi, ità, vt nulli deinceps hæſitationi locus relinquatur, ſtatuit in præſentiarum, & decernit, vt quoties ad aliquam Eccleſiã, aut Oratorium, locumuè alium publicum ſecularem, ſeù Regularem Tabellas, & Imagines, aliudué ſimile quiſpiam detulerit, ac interceſſione hominum inter Sanctos, vel Beatos non aſcriptorum, quamuis cùm martyrij, vel ſanctitatis fama demortuorum, optata, ſe impetraniſſe, dixerit, liceat Eccleſiaſticis perſonis, Eccleſiarum, locorumuè prædictorum curæ Præpoſitis, Tabellas, & Imagines, ſiuè pictas, ſiue ex quauis materia fictas, atque alia quæcunque collatæ gratiæ fidem facientia, ſimul cùm deferentis, aliorumque, qui conſcij fuerint atteſtationibus recipere, atque approbantibus Ordinarijs, ad quos referre ſtatim omnia teneatur in ſecreto aliquo, ſeorsùm ab Eccleſia, loco cuſtodire, ibidemque iam amota collocare, & aſſeruare, vt ſi quãdo Dominus talium Virorum merita Beatificationis, ſeù Canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiuſmodi ſanctitatis qualeſcunque probationes Apoſtolicæ Sedis iudicio tunc examinandæ, cõtrarijs quibuſcunque non obſtantibus.

Io. Antonius Thomaſius S. Rom. & Vniuerſ. Inquiſitionis Not.

Anno Milleſimo ſexcenteſimo vigeſimoquinto, Indictione octaua, Pontificatus Sanctiſſimi Domini Noſtri Vrbani, Diuina prouidentia Papæ Octaui, die verò 30. menſis Octobris, ſupradictæ Litteræ, ſiuè Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Principis Apoſtolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Prælibati Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſorem.

54 His præcipuis annotatis caſibus, in quibus Epiſcopi habent iuriſdictionem in exemptos; alij ſeſe offerunt, hic breuiter explicandi.

Primò. Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Epiſcopo poſſunt conueniri. *Abb. cap. ex ore, num. 1. verſ. 2. not. de priuileg. Henric. Botterus tract. de Synod. Epiſc. par. 1. num 9. 62. & ſeq. & part. 2. nu. 4 Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 2 de reform. Franc. cap. vt Apoſtolicæ de priuileg. in 6.* Ratio eſt, quia licèt probetur exemptio capitis, non ideò ſequitur, quòd probata ſit exemptio membrorum. *Innocent. dicto cap ex ore arg. l. liberorum, ff. de adopt. gloſſ. cap rogamus 24 quæſt. 1. Brixienſ. in repert. verb. exemptio, verſ. an exempto Monaſterio, Innocent. cap quod ſuper de maior. & obed.* Sed de hac materia latè alibi.

II. Ordinarius poteſt declarare exemptum incurriſſe excommunicationem; idque vt ſui ſubditi illum euitent: *Franc. cap. Epiſcoporum, num 3 de priuileg. in 6. cap. tuarum, de priuileg.* quæ tamen

decla-

declaratio exemptis præiudicare non poteſt, ſed tantùm ſubditis, quibus Ordinarius prohibere poteſt conuerſationem cùm exemptis excommunicatis. *Nauar. conſil. 2. num. 2. de ſentent. excommunicat.* idque procedit, ſi priùs fuerint excommunicati per proprium ſuum Iudicem, ſecundùm Nauarrum *dicto conſil. 2. & in Manuali capit. 27.* & non aliter. *Lancellottus de attentatis part. 2. cap. 4. limit. 21. num. 7. fol. 160.* & ità etiam elegantiſſimè concludit *Boetius Eponis in cap. vltim. num. 4.*

III. Ordinarius punit exemptos, ſuis priuilegijs abutentes, *Zabarell. clem. abuſionibus, num. 1. & vlt. de pœniten.* & latè *in clement. vnica, num. 16. fol. 30. de offic. Ordinarij*

IV. Ordinarius poteſt ſe intromiſcere, nè excommunicati, vel vſurarij ſepeliantur in loco etiã exempto; dummodò tamen iſte locus ſit in Diœceſi. *Abb. cap. in ſacris, num. 7. de ſepult.* Immò præcipere, vt ſepulti humo eximantur, *Cap. ad hæc de priuileg.* & contrauenientes punire, latè *Franc. cap. Epiſcoporum, num. 3. eodem in 6. clement. 1. & 2. de ſepul. Fel. cap. vlt. n. 7. in fin. de ſepult.* rem hanc vide pleniùs apud *Abbatem diſtinct. dict. cap. ſacris, num. 7.*

V. Epiſcopus poteſt dotare Eccleſiã in ſua Diœceſi, quamuis exemptam, *Abbas cap. Apoſtolicæ, num. 3. 7. 8. de donat.*

VI. Epiſcopus poteſt ſubditis ſuis iniungere, nè cõmunicent, aut accedant ad exemptos excõmunicationis vinculo nodatos, aut delinquentes, *arg. cap. de terris, de decimis, cap. poſt miſerabilem de vſuris;* debent tamen exempti priùs declarari excommunicati per Iudicem ſuum competentem, quemadmodum ex doctrina Nauarri ſuprà retulimus, *eodem nu. 19. Aufrer. in repet. clemen. 1. q. 10. num. 3. in fine de offic. ordin.* Maximè verò ſi delictũ ſit notorium, vel excommunicatio patens, *Laput cap. Epiſcoporum, de priuileg. in 6. Gulielm. in clem. 2. de pœniten. Ioannes Anania, cap. 1. de priuileg. in 6. Aufrer. d. q. 10. verſ. & licet.*

VII. Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, ſeù officiorum, *l. vnica, vbi expreſsè Caſtrenſis, C. in quibus cauſis milit. fori præſcript. Auth. vt Iudices, ſinè quoquo ſuffragio, §. volumus, in fine, l. 2. C. familiares Papæ,* & quoſuis exẽptos ratione beneficiorũ poſſe conueniri corã Ordinario. *Abb. cap. dilecti filij, num. 9. verſ. & nota, de foro compet.* quod tamen non procedit, ſi poſſeſſio beneficij nondùm plenè eſſet acquiſita, ſecundùm *Calderinum conſil. 13. & 14. de foro compet.*

VIII. Si exẽptus contrahat in ſtudijs, ſeù vniuerſitate, poterit ratione huiuſmodi contractus conueniri corãm Iudice ſtudioſorum, *Caſtrenſ. dicta l. vnica, num. 1. Cokier. de iuriſd. Ordinar. in exempt. par. 2. q. 45. num. 66.*

IX. Exempti ſubiiciuntur Epiſcopo ratione membrorum, ſiuè Capellarum non exemptarum, *Abb. cap. ex ore, num. 1. & 4. de priuileg. vbi Innocent. Ferrar. in forma opponendi contrà inſtrumenta, in gloß. verbo alijs rationibus; num. 4.* Licèt enim probetur exemptio capitis; non ideò cenſetur probata exemptio membrorum, *arg. l. liberorum, ff. de adopt.* quia exempta Eccleſia, non cenſentur exemptæ Capellæ Eccleſiæ ſubiectæ accedentes, vel connexæ, *Gloſſ. cap. rogamus, 24. quæſt. 1. gloſſ. cap. cùm & plantare, & text. cap. cùm Capella, de priuileg. Brixienſ. in repertor. verb. an exempto Monaſterio,* ex quo Eccleſia principalis eximi poteſt retenta in poteſtate Capella, & è contrà, *dicta l. liberorum Brixien. in repert. verb. exemptio, col. 6.* ideòque debent exempti conueniri ratione membrorum coram Epiſcopo; non verò ſi conuenirentur nomine Monaſterii, vel rei exemptæ. *Vbald. de Canonica portione, cap. 4. quæſt. 8. & 9. num. 1.*

X. Exempti ſubduntur, vt præſentati admitti non poſſint, niſi præuio examine, *Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 13.*

XI. Exempti ſubiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concurſum, *Conc. Trident. ſeß. 24. cap. 18. de reformat.* quæ materia in *Diſput. de Benefic. infrà.*

XII. Monaſteria etiam commendata, Prioratus, & Præpoſituræ, in quibus non viget Regularis obſeruantia, viſitari poſſunt in annos ſingulos, *Concil. Trident. ſeß. 21. cap. 8.* propter negligentiam Superiorum illius Regulæ, ſubiiciũtur poſt monitionem, *d. cap. 8. ſeſſ. 21.*

XIII. Ordinarius coercet exemptos exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis, *gloſ. 2. in clement. prima, de vita, & boneſtate Cleric. vbi Cardin. in quaſt. 2.*

XIV. Epiſcopus cognoſcit contrà exemptos in omnibus criminibus actualem, ſeù ſolemnem degradationem requirentibus, *Ioan. de Lignano in cap. nè in agro, de ſtatu Monach. Abb. in cap. cùm contingat, col. 6. circà med. de foro compet.* vt ſunt inter cæteros falſarii litterarum Papæ, *capit. ad falſariorum, de crimine falſi; & ibi latè Innoc. Oſt. & Abb.* Epiſcopi enim eſt degradare, non alterius inferioris, *cap. degradatio, de pœnis, in ſexto, vbi Doctores.*

XV. Epiſcopus animaduertit in exemptos, qui beneficia ad ſuam collationem ſpectantia grauant præſtationibus, ſeù penſionibus illicitis, *text. in clement. vnica, §. eadem quoque de ſuppl. negligen. Prælat. Innoc. & Oſtienſ. in cap. in Lateranenſi, de præbend. cap. paſtoralis, de priuileg.*

XVI. Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario pro ſalario cauſæ agitatæ coram ipſo, propter continentiam, & cauſæ connexionem, ratione vnius; Gaillus tenuit ſalaria Aduocatorum, & Procuratorum in Camera peti poſſe, prout ipſe *Gaill. lib. 1. obſeru. 1. num. 37.* & ità nouiſſimè diffiniuit *Concill. Trid. ſeß. 7. cap. 1. de reformat. & ſeſſ. 14. cap. 5. de reformat.*

XVII. Epiſcopus poteſt examinare Capellanos exemptos, Canonicos, & habentes dignitatem, volentes exercere curam, eiſdemque inhibere, nè curam exerceant, aut Sacramenta adminiſtrent abſque ſua approbatione, *Sacra Congreg. quam refert Nauar. conſil. 8. in fin. de priuil.*

XVIII. Epiſcopus certis in caſibus habens iuriſdictionem in loca exempta, poteſt ijs in locis officialem deputare, iuriſdictionemque exercere, *Rota nouiſſ. deciſ. 145. num. 1. & 2. part. 2. alleg.*

Ioan. Monach. cap. cùm Epiſcopus, num. 3. verſ. ſed pone, de offit. ordin. in 6.

XIX. Ordinarius habet auctoritatem in Populum Eccleſiæ exemptæ, quamuis enim Eccleſia exempta ſit; tamen Populus, niſi ſit exemptus, ſubditur Epiſcopali iuriſdictioni, *cap. per exemptionem de priuileg. in 6.*

In his omnibus caſibus, Epiſcopis, aut exemptis nullum præiudicium inferre ſuppono; maximè cùm breuiter pertractentur; ea etenim, quæ ſparſim in ſacris Canonibus, & apud Doctores, circà præſentem materiam adinueni, hìc in vnum collegi; plerique etenim ex prædictis caſibus limitatione, declaratione, & exceptione indigent, vt ſuo loco, Deo dante, latè oſtendam.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm exemptio Abbatum, & aliorum Prælatorum, illis ſuffragetur, non probata quaſi poſſeſsione eiuſdem exemptionis ab Ordinariorum poteſtate.

SVMMARIVM.

1 *Rota Romana omnibus Doctoribus præfertur, & communem, immo magis communem opinionem facit.*

2 *Ordinarius cùm habeat de iure communi fundatam intentionem exercendi iuriſdictionem in omnibus locis ſuæ Diœceſis, debet manuteneri in quaſi poſſeſſione illius iuriſdictionis.*

3 *Priuilegium exemptionis à iuriſdictione Ordinarij nõ ſuffragatur, niſi probetur quaſi poſſeſſio illius exemptionis.*

4 Cap. cùm perſonæ, de priuil. in 6. *emanauit ad fauorem iuriſdictionis Ordinariæ.*

5 *Ordinarius eo ipſo, quòd exercet iuriſdictionem in vna ſua Diœceſis parte, conſtitui videtur in quaſi poſſeſſione dictam iuriſdictionem exercendi, etiam quoad alias partes.*

6 *Exemptionem per quaſi poſſeſſionem non dicitur habere ſubditus ex eo ſolo, quòd non appareat in illum Superiorem exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quod venerit caſus exercendi.*

7 *Argumentum à contrario ſenſu non valet ad inducendam iuris correctionem.*

8 *Exemptus, ſi alleget priuilegium, & poſſeſſionem exemptionis, erit manutenendus contrà Ordinarium, ſola iuris diſpoſitione nitentem.*

PRopoſiti Quæſiti reſolutio habetur in duabus deciſionibus Sacræ Rotæ Romanæ, cuius au-
1 ctoritati in primis adhærendum eſt, quia cæteris omnibus Doctoribus præfertur, ex *Sarnen. in proœm. ad Regul. Cancell. quæſt. 2. verſ. quartò, & Surd. conſil. 403. num. 83.* tùm quia ipſa ſola communem, immo magis communem opinionem facit, *Ceuall. Commun. Opin. cont. commun. in præfatione, num. 26. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 104. num. 36. Viuius deciſ. 401. num. 53.* Vnde cùm in terminis Quæſitum hoc in *vna Sipuntina Iuriſdictionis, 24. May, 1613. coram Damaſceno,* quæ eſt *deciſ. 491. part. 1. Recent.* & in *vna Reatina iuriſdictionis de Atiſſa, 17. Decembris, 1612. coram Reuerendiſſimo P. D. Coccino Decano,* ventilatum fuerit, ſecundùm eiuſdem Rotæ reſolutionem procedendum eſt, eaſque quoad illa, quæ rem noſtram concernunt, hìc verbatim ſunt apponenda. Primæ igitur deciſionis verba ſunt.

2 *Pro Informante fuit reſolutum: nempè Domino Archiepiſcopo eſſe dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem; etenim cùm loca, de quibus agitur, ſint intrà Diœceſim, quòd probatur ex eo, quòd Dominus Abbas allegat exemptionem, quæ in neceſſarium antecedens præſupponit exiſtentiam in Diœceſi Rota in cauſa Volaterranen. iuriſdictionis, 14. Ianuary, 1581. coram Brano, relata inter diuerſ. impreſ. deciſ. 207. par. 2.* & latiùs *in Conſtan. iuriſdictionis, 18. Maij, 1611. coram Reuerendiſ. D. Attrebat.* & etiam deponunt teſtes, quorum Summarium fuit datum. Videtur, quòd Dominus Archiepiſcopus habeat de Iure communi fundatam intentionem, *cap. omnes Baſilicæ, 16. quæſt. 7. cap. conquerente, de offic. Ordin. cap. cùm Epiſcopus, eodem titul. in 6. Verall. deciſ. 306. part. 1. & 203. part. 2.*

Ob quam iuris aſſiſtentiã debet manuteneri, *cap. cùm perſonæ, §. finali. cùm ibi notat. de priuileg. in 6. Verall. dicta deciſ. 306. par. 1. Rota in cauſa Salamantina iuriſdictionis, 18. Aprilis, 1581. coram Cantuccio relata inter diuerſ. impreſſ. deciſ. 145. num. 6. part. 2. in Veronen. iuriſdictionis, 15. Maij, 1608. coram D. Attrebaten* & alibi ſæpè.

Et præfata eò magis procedunt, quia de exercitio iuriſdictionis deponunt prædicti teſtes, *Rota in dicta Calaguritana iuriſdictionis, 5. Maij, 1608. coram Reuerendiſſimo Atrebaten. & in Foroliuien. ſeù Bertinorien. Diœceſis, 3. Aprilis, 1609. coram eodem,* etiam ſi non deponant de omnibus actibus iuriſdictionalibus, quia ſufficit cauſa vniuerſalis, quæ magis attenditur, quàm actus, vt fuit reſolutum in cauſa *Aſſiſien. Canonicatus, 14. Iunij, 1600. coràm me,* & in terminis iuriſdictionis, *Innocent. in cap. dilectus, num. 3. de Capell. Monach.* & alij infrà allegandi. Et ſuper aliquibus capitibus iuriſdictionis in territorio, de quo agitur, dantur etiam decreta Sacræ Congregationis, ſuper Concilio, ad fauorem D. Archiepiſcopi.

Non obſtat prætenſum priuilegium exemptionis conceſſum, de anno 1211. ab Archiepiſcopo Sipuntino; nam omiſſo quantum hoc priuilegium valeat in præiudicium ſucceſſorum, de quo in *Veronen. exemptionis, 27. Maij, 1594. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio.*

3 Reſpondetur, quòd ad euitandam manutentionem Ordinarij, non ſufficit exhibitio priuilegij; niſi vlteriùs adſit quaſi poſſeſſio exemptionis, vt habetur in *cap. cùm perſonæ, de priuileg. lib. 6.* ibi, quia de priuilegio faciunt fidem in libertatis, vel exemptionis poſſeſſione, non violenta, non clandeſtina, nec conceſſa precario, de qua ſi fidem eorã eiſdem fecerint, non turbentur. Si enim Papa mandat eos non turbari in poſſeſſione, per neceſſarium antecedens præſupponit, quòd poſſideant; quia priuatio præſupponit habitum, iuxtà *not. in l. decem, ff. de verb. oblig.*

Et

4 Et iſte intellectus ſuadetur ex eo, quia *dict. cap. cùm perſonæ*, emanauit ad fauorem iuriſdictionis Ordinariæ, vt patet in principio, ibi: *Ordinariorum correctiones, & ordinationes ſubterfugientes, ac eorum forum, ſiue iudicium declinantes. Nos volentes ſuper hoc de ſalubri remedio prouidere, ſtatuimus, vt hi, qui ſe aſſerunt per priuilegia, ſeu indulgentias Apoſtolicæ Sedis exemptos à locorum Ordinarijs, &c.* ex qua narratiua procemij, colligatur cauſa finalis, *l. fin. ff. de hæred. inſtitut. Oldrad. conſil.* 103. *num.* 2 *Roman. conſil.* 38. *num.* 1. *Alexan. conſil.* 160. *num.* 20. *lib.* 6. Si igitur allegantes priuilegium exemptionis per ſolam exhibitionem priuilegij, antequàm de illius iuribus cognoſcatur, liberarentur ab exercitio iuriſdictionis Epiſcopi, diſpoſitio text. emanaſſet ad illorum fauorem, ſiquidem per regulas iuris ſola exhibitio priuilegij non tolleret exercitium Ordinarij.

5 Nam eo ipſo, quòd Ordinarius exercet iuriſdictionem in vna parte ſuæ Diœceſis, videtur conſtitui in quaſi poſſeſſione exercendi quoad omnes, in quibus alter non habet particularem quaſi poſſeſſionem. *Abbas conſil.* 71. *col. fin. verſ. tertiò ad idē, ibi, nec alius erat in poſſeſſione, lib.* 2. *Felin. in cap. auditis, num.* 59 *in* 3. *declar. de præſcript. Rebuff. in tract. de decimis, quæſt.* 9. *num.* 9. *Menoch. remed.* 3. *retin. num.* 135. *Cephal. conſil.* 369. *num.* 15. *cùm pluribus ſeqq. Rota in cauſa Orioleu. decimarum*, 19. *Iunij* 1591. *coram Gypſio*, *& in Valentina decimarum*, 27. *Octobr.* 1598. *coram bon. mem. Seraph* & in terminis iuriſdictionis tradit *Innocent. in cap. dilectus, num* 3. *verſ. poſſeſſorium ex eo, Oſt. num.* 1. *verſ. ex prædictis etiam, Ioan. Andr. num.* 8. *Butr. nu.* 15. *Boich. num.* 11. *de Capellis Monach. Verall. deciſ.* 306. *par.* 1.

5 Et proindè per iſtam exhibitionem priuilegij, quæ cernit petitorium, remaneret Epiſcopus priuatus ſuæ quaſi poſſeſſione, contrà notata per *Abb. in cap.* 1. *num.* 4. *Butr. num.* 2. *vt lite pendente*, *Lancellot. de attentat. par.* 2. *cap.* 17. *num.* 161. *& ſequēt.* & in ſpecie, quòd ſola exhibitio priuilegij exemptionis non impediat manutentionem, fuit deciſum in cauſa *Carthaginen. decimarum*, 27. *Iunij* 1590. *coram Gypſio*.

6 Nec poteſt ſubditus dici conſtitutus in quaſi poſſeſſione exemptionis ex eo ſolùm, quòd non appareat Superiorem in illum exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi, & volens exercere, fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato, vt per *Innoc. Oſt. Ioan. Andr. Butr. Boich. & Verall. locis ſupra alleg.*

7 Et licèt *Gloſſ. in dicta cap. cùm perſonæ, verbo turbentur*, innuat, quòd ſola exhibitio priuilegij ſufficiat, per *§. ſequen. infra eodem*; attamen loquitur contrà regulas iuris, vt patet ex prædictis, & ducit argumentum ſuum à contrario ſenſu, vt aduertunt *Lapus, Anchar. & alij infrà allegandi*: quòd argumentum nō valet ad inducendam correctionem iuris, vt latè per *Euerard.* in loco à contrario ſenſu, *num.* 8. Prout induceretur in propoſito caſu, & iſte eſt communis intellectus illius *cap. cùm perſonæ*, vt per *Lap. ibi num.* 4. *verſ. & hoc videtur, Anch. num.* 6. *verſ. hoc tamen. Gemin. in §. ſi verò, verſic. & hoc videtur Franc ibidem numero tertio, verſic. & hoc procedit*, dùm dicunt exhibentem priuilegium, ità demùm euitare manutentionem Epiſcopi, ſi ipſe eſt in quaſi poſſeſſione exemptionis, Hæc Rota.

8 Quapropter ſi exemptus alleget poſſeſſionem, & priuilegium; ſinè dubio ipſe erit manutenendus, contrà Ordinarium nitentem ſola iuris communis diſpoſitione, vt cenſuit eadem Rota, *in vna Theatina iuriſdictionis de Atiſſa*, 17. *Decembr.* 1612. *coram Reuerendiſſ. P. D. Coccino Decano*, in qua deciſione decernitur Præpoſito Atiſſæ, qui habet ſuā Eccleſiam ſitam intrà limites Diœceſis Theatinæ, dandum eſſe mandatum de manutenendo, quoad cognitionē cauſarum matrimonialium, ciuilium, & criminalium, cōtrà Reuerendiſſ. Archiepiſcopum Theatinum, vt infrà.

Licèt locus Atiſſæ ſit intrà limites Diœceſis Theatinæ, iuxtà reſolutiones in hac cauſa factas; & propterea Reuerendiſſimus Archiepiſcopus habeat intentionem fundatam de iure, vt in *cap. omnes baſilicæ* 16. *quæſt.* 7. *Roman. conſil.* 180. *num.* 4. *verſ. habet enim Epiſcopus*, *Feder. de Sen. conſil.* 145. *num.* 6. *ante finem*, *verſ. vnde ſi aliquis etiam ad effectum manutentionis, vt in cap. cùm perſonæ, de priuil. in* 6. & tantò magis in cauſis criminalibus, & matrimonialibus vigore *Concilij Trident. ſeſſ.* 24. *cap.* 2. *§. ad hæc, de reformat.* ex cuius ſententia Sacra Congregatio cenſuit, quòd etiam, quòd inferior alleget immemorabilem, nihilominùs Ordinarius debeat manuteneri, donec de ea per tres ſententias cognoſcatur.

Tamen Rota in caſu, de quo agitur, cenſuit Præpoſito Atiſſano dandum eſſe mandatum de manutenendo, quoad cognitionem cauſarum ciuilium, matrimonialium, & criminalium. Quia nedùm conſtat de poſſeſſione prædicti Præpoſiti; verùm etiam docet de priuilegio ſibi conceſſo, vſque de anno 1118. à tunc exiſtente Epiſcopo, & Capitulo Theatino ſubſcripto ab ipſomet Epiſcopo; quòd priuilegium cùm fuerit datum ante Paulinā, de cōſenſu Capituli, abſque dubio ſuffragatur, *cap.* 2. *& cap. cùm nos, & cap. tua de his, quæ fiunt à Prel. cap. paſtoralis, in fine de donat. Federic. de Sen. conſil.* 111. *num.* 3. *in fine, verſic. nam cùm in tali exemptione*; & fuit dictum in alia *Theatina iuriſdictionis* 26. *Martij præteriti, coram R. P. D. meo Caualerio.* Vltrà quòd ex obſeruantia ſubſecuta; nempè ex ſolutione Bizantij, de quo in dicto priuilegio; & ex cognitione cauſarum, quatenùs beneplacitum Apoſtolicū eſſet neceſſarium, eſſet præſumendum, *Gonzal. ſuper regul.* 8. *gloſſ.* 12. *num.* 76.

Vnde ſequitur, quòd cùm Reuerendiſſimus Archiepiſcopus nitatur ſola diſpoſitione iuris communis; Præpoſitus autem alleget poſſeſſionem, & priuilegium; proculdubio Præpoſitus ſit manutenendus, & habetur in *dicto cap. cùm perſonæ*, vbi *Ancharan. in c. notabil. Gemin. in §. fin. circa finem*, & ibi etiam *Franc. num.* 2. *&* 3. & dixit *Rota in Salamantina Iuriſdictionis*, 17. *Decembris* 1582. *coram rec. mem. Card. Seraphino*, & in alia *Aquilana Iuriſdictionis* 30. *Martij* 1607. *coram R. P. D. meo Pāphilio.*

Neque obſtant viſitationes datę pro parte R. D.

Archiepiſcopi, quia nulla viſitatio datur ante
Concilium Tridēt. illæ autē, quæ dantur, ſunt poſt
Concilium Tridentinum. Vndè cùm non conſtet
illas fuiſſe factas iure ordinario, vel vigore Con-
cilij, iſta probatio, tanquàm dubia non releuat
Reuerendiſſimum Dominū Archiepiſcopum, *cap.
in præſentia de probation.* & in puncto fuit reſolutū
in dicta cauſa *Aquilana*, in qua dicitur, quòd cùm
non doceretur de viſitationibus antè Concilium,
veriſimile erat, quòd fuiſſent factæ vigore Conci-
lij allegando in *argumentum text. in l. quadam mu-
lier, ff. de rei vendic. & in l. 2. ff. de acquir. poſſeſſ.*

Non obſtat diſpoſitio Concilij Tridentini, & de-
claratio Illuſtriſſimorum Interpretum: quia licèt
verum ſit, quòd dùm cognoſcitur ſuper immemo-
rabili per tres conformes, Ordinarius debeat ma-
nuteneri. Tamen quidquid ſit, an Concilium pro-
cedat in Decanis, & alijs dignitatibus in eadem
Eccleſia tantùm, vel etiam in inferioribus alijs Ec-
cleſijs, in quibus non habere locum diſpoſitionem
Concilij, cenſuit *Rota in cauſa Salamantina iuriſdi-
ctionis, prima Iulij, 1605. coram Aldobrandino*, & in
alia *Burgen. iuriſdictionis, 16. Decembris, 1594. co-
ram Orano*; quia poſtmodùm non fuit facta huiuſ-
modi diſtinctio coram me, in cauſa *Baren. iuriſ-
dictionis*, & in alia *Theatina iuriſdictionis, coram R.
P. D. meo Caualerio*; Deciſiones Concilii videntur
indiſtinctè loqui; & propterea quidquit ſit de hac
reſponſione, firmiter fuit dictum, quòd declaratio-
nes Concilij loquuntur, quandò agitur ſuper im-
memorabili tantùm; hic autem docetur de priui-
legio, & de antiquiſſima poſſeſſione. Vndè niſi aliud
cenſuerit Sacra Congregatio, placuit Dominis di-
ſpoſitionem Sacri Concilij eſſe intelligēdam, quo-
ad manutentionem dandam inferiori, qui docet de
priuilegio, & poſſeſſione ſecundùm terminos *cap.
cùm perſona, de priuil. in 6.* & ità concluſum, &c.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm per priuilegium exemptionis Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, dicantur habere Territorium, & eſſe nullius Diœceſis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, & nullius Diœceſis habent territo-
rium ſeparatū, & propriam Diœceſim per ſe, & n. 4.
& in tota deciſione, nu. 5. quæ ad præſens quæſitum
intelligendum plurimum conducit.*

2 *Abbates in alterius Diœceſi exiſtentes, non habent ter-
ritorium ſeparatum.*

3 *Loca exempta conſtituunt territorium per ſe, ſed decla-
ra, vt ibi.*

ABbates ab Ordinariorum iuriſdictione immu
nes, ſiuè Seculares, ſiuè Regulares, alij dicū-
1 tur nullius Diœceſi, alij verò ſunt in Diœceſi alte-
rius. Abbates nullius Diœceſis habent territorium
ſeparatum, & propriam Diœceſim per ſe, cuius
reſpectu ipſi quoque Diœceſani appellantur, *Card.
in Clementina prima, §. volumus, quæſtione 4. num.
2. vbi Imol. num. 38. & Panormit. num. 15. de for.
compet. Sanch. de matrim. lib. 3. diſput. 29. num. 16.
verſ. ad primam confirmationē, & lib. 8. diſp. 2. nu. 12.*

2 Abbates autem, qui in alterius Diœceſi conſi-
ſtunt, territorium ſeparatum non habent; ſed ſunt
in alterius Diœceſi, vt conſtat ex *cap. 2. de conſtit.
in 6. & cap. cùm Epiſcopus, de offic. ordin. eodem lib.
& ibi Franc. in 2. not. & Gemin. num. 3. Put. deciſ.
83. lib. 3. Rota deciſ. 324. num. 3. par. 1. Recēn. & de-
ciſ. 346. nu. 8. coram Illuſtriſſimo D. Coccino.* Proba-
tur: quia ſi loca non eſſent in Diœceſi, exemptio-
nis priuilegium neceſſarium non foret; huiuſmodi
autem priuilegium à ſubiectione tantùm, non au-
tem à ſituatione, & denominatione liberat, *Gonzal.
ſuper regul. 8. Cancellar. gloſſ. 43. num. 187. & ſe-
quentibus.* Et licet Doctores, quos cumulat *Ro-
3 landus conſilio 13. numero 44. & ſequentibus, libro
3.* aſſeruerint loca exempta conſtituere territo-
rium per ſe; tamen illud impropriè intelligendum
eſt, & quoad certos effectus, & per modum æqui-
parationis; ità *Felinus in cap. graue, numero ſe-
cundo, in fine, de offic. ordinar. Gonzal. vbi proxi-
mè, num. 191.*

4 Quibus poſitis, & ſic conſideratis pro maiori
intelligentia; notandum eſt: poſſe aliquandò con-
tingere, vt aliquis Abbas, vel Prælatus inferior,
tàm Regularis, quàm Secularis nullius Diœceſis
habeat ſuam Abbatiam cùm territorio diſtincto,
ratione cuius dicatur Diœceſanus, vt diximus: &
poſſe ſimul cōtingere, vt habeat aliquas Eccleſias,
& beneficia dependentia à ſua Abbatia in ventre
Diœceſis, vel in corpore Ciuitatis alicuius Epi-
ſcopi, quemadmodum Abbatia Caſinenſis, cui ad
præſens præeſt Reuerendiſſ. D. meus Simplicius
Caſſarellus vir æterna laude dignus; habet enim
plures Eccleſias, & beneficia, & Monaſteria in alijs
Diœceſibus; ſicut etiam Abbatia Farfenſis Ordi-
nis S. Benedicti, quæ in pluribus Ciuitatibus, &
Epiſcopatibus quāplures retinet Eccleſias, & Mo-
naſteria tàm virorum, quàm mulierum: quæ Eccle-
ſiæ, & Monaſteria, vt præfertur, exiſtentia in alie-
nis Diœceſibus, & territorijs, ſunt quidem exem-
pta ab Ordinariorum illorum iuriſdictione, & ple-
no iure ſubiacent Abbatijs prædictis; non tamen
ſunt dicenda nullius, ſed ſemper exprimenda ſunt
cùm cōnotatione illius Diœceſis, & Territorij, vbi
exiſtunt, maximè in impetrationibus, licèt non ſit
Diœceſis illius, ità *Felin. in d. cap. graue, de offic. or-
din. nu. 1. Anton. de Roſell. in tract. de Indulg. nu. 314.
Ioan. Capus tract. de fructib. lib. vlt. cap. 3. n. 14. Abb.
cap. pro illorum, de præbend. nu. 6.* quos citat, & ſequi-
tur Cokier. *tract. de iuriſdict. Ordinar. in exempt. par.
1. quæſtione 5. num. 23.* vbi ponit prædictam diffe-
rentiam, hiſce fermè verbis, ſummoperè conſide-
randis. *Siquidem differentia ſtatuitur inter has enun-
ciationes, de beneficijs in tua Diœceſi, & de tua Diœ-
ceſi: Vt in priori comprehendantur exempta, in po-
ſteriori neutiquàm; quippè quòd beneficia exempta ſint
quidem in Diœceſi, ſed non de Diœceſi Epiſcopi, Lapus
Clement. 2. de priuilegijs. Abbas dicto capite graue,
numero primo, cùm addit. de offic. Ordinar. Ro-
ſell. dicto loco, numero 315. Petrus Brixienſ. in re-
pert. verb. exemptio, verſiculo an per mandatum,
&c.* Hæc ille.

Sequitur prædictum Cokier. in hac materia, *D.
Auguſt. Barboſ. in ſuis Collectan. tom. 1. in dicto cap.*

graue

graue cit. num. 3. pluribus cumulatis iuribus, & Doctoribus: & faciunt mirabiliter ad rem hanc plurimæ deciſiones ſacræ Rotæ Romanæ, & inter alias *Marſicen. iuriſdictionis Lunę 29. Nouemb.* 1621. *coram R. P. D. Buratto, & alia Conſtantien. iuriſdictionis Mercurij 18. Maij 1611. coram R. P. D. Attrabatrn.* quæ cùm ſit pleniſsima, & aptiſſima ad dirimendas omnes lites, & controuerſias ortas, & oriendas, inter Epiſcopos, & Abbates cæteroſq; Prælatos inferiores non immeritò tranſcribitur, & ſequitur.

5 Poſt deciſionem in hac cauſa factam 16. Nouembris anno 1607. de concedendo mandato de manutenendo Abbati S. Gailli in exercenda iuriſdictione ſpirituali in Eccleſijs Parochialibus, & locis articulatis dominio illius ſubiectis, cauſa iterum, atq; iterum propoſita fuit ſuper ijſdem. Verùm quia medio tempore pro vtraq; parte literę Compulſoriales, & remiſſoriæ expeditæ, & ad Vrbem remiſſæ, multæq; nouæ probationes factæ fuerunt; Domini animaduertentes reſolutionem pendere à negotio principali, ordinarunt cauſam reſtringi. Cumq; primo loco diſputandum occurreret, an Eccleſiæ Parochiales, de quibus agitur, eſſent in Diœceſi Conſtantienſi: informantes pro Abbate contenti fuerunt illud præſupponere, & cùm tali præſuppoſito, ſinè veri præiudicio, diſputare, an Abbas habeat territorium ſeparatum: quo diſcuſſo, dictum fuit hoc non probari. Eo enim ipſo, quòd huiuſmodi Eccleſiæ, & loca ſunt in Dioeceſi, non poſſunt conſtituere territorium ſeparatum: hoc enim idem foret, ac ſi eſſent extrà Dioceſim, quæ ſibi inuicem repugnant, & implicant contradictionem, ſimulque ſtare non poſſunt. Ideòq; vbi Abbates, vel alij inferiores Prælati habent territorium ſeparatum, illud dicitur eſſe nullius Dioeceſi; itàut nec in Dioeceſi, nec de Dioeceſi alterius conferri poſsit, ſed eſt propria Dioeceſis, & per ſe, reſpectu cuius ipſi quoq; Dioeceſani vocantur, *gloſ. in clem.* 1. *§. volumus, in verbo Diœceſanis, & ibi Cardin. in 4. quæſt. num.* 2. *Vitall. num.* 4 *Imol. num.* 38. *Abbas numero* 15. *de foro compet.* ac de talibus dici poteſt, quòd habent territorium, ſiuè forum, *l. pupillus, §. territorium de verb. ſignif.*

Huiuſmodi verò territorium ſolus Papa concedere poteſt ex priuilegio ſpeciali, ad quem ſolum ſpectat, vt partem ſeparet à Dioeceſi, *Oſtien. in cap. cùm contingat, num.* 1. *de foro competen. & ibi Butr. num.* 11. *verſ. de conſuetudine autem, Panor. num.* 18. *Bellem. num.* 15. *verſ. tamen certum eſt, & fuit dictum in Calaguritana iuriſdictionis* 16. *Iunij* 1606. *coram me.*

Talia autem viſa fuerunt priuilegia, quibus Abbas S. Gailli fulcitur. Illa enim continent exemptionem, quæ non facit, vt loca exempta ſint extrà Dioeceſim; licèt enim non ſint de Dioeceſi, tamen ſunt in Dioeceſi, *cap. cùm Epiſcopus,* & ibi, *Franc. in 2. notab. & Gemin. num.* 3. *de offic. Ordin. in 6. c.* 2. *& ibi Gemin. num.* 17. *verſic. fundamentum, & Franc. in §. ſtatuto, num.* 10. *& ſeqq. de conſtit. eod. lib. gloß. in clem. frequens, in verb. primi anni,* & ibi, *Vitall. num.* 127. *de exceſſ. Prælat. idem in clem.* 2. *num.* 42. *& ſeq. de priuil. Abb. in cap. Apoſtolica num.* 3. *de donationibus, Ancharanus in cap. poſtulaſti, num.* 45. *de foro compet. & in d. cap.* 2. *num.* 10. *de conſtit. in* 6. *Felin. in c. graue num.* 2. *de offic. Iud. Ordin. Federic. de Senis conſ.* 2. *num.* 4. *verſ. quòd autem, & num.* 7. *Vbald. de Canonica Epiſcop. & Paroch. cap.* 4. *quæſt.* 6. *num.* 11. *fuit dictum in Volaterranen. Iuriſdictionis* 14. *Ianuarij* 1581. *coram bon. mem. Brauo, quæ eſt diuerſ.* 207. *par.* 2. *& in dicta Calaguritana iuriſdictionis* 16. *Ianuarij* 1604. *coram R. P. D. meo Decano, &* 16. *Iunij* 1606. *coram me.* Idque ratione comprobatur; quià ſi loca non eſſent in Dioeceſi, fruſtrà impetraretur priuilegium exemptionis; tale autem priuilegium ſolùm eximit à ſubiectione, non autem à ſituatione, & denominatione. *Vitall. d. clem.* 2. *num.* 44. *de priuil. & Franc. d. c.* 2. *§. ſtatuto ver. ſed aduerte, de conſtit. in* 6.

Et generaliter omnia, quæ per priuilegia exemptionis Epiſcopo expreſsè non adimuntur, illi cenſentur reſeruata, & remanent ſub eius iuriſdictione, *Anchar. d. c. poſtulaſti num.* 45. *ante medium verſ. quo probo de for. compet. & d. cap.* 2, *num.* 10. *verſ. quandò Prælatus, de conſtit. in* 6.

Prætereà priuilegia eximentia Monaſteria, & eorum membra, non eximunt loca, & caſtra, ſiuè populum. Ideoque non concludunt territorium ſeparatum, ſed exempti dicuntur habere tantùm iuriſdictionem in perſonis, non in locis, *cap. per exemptionem, vbi Gemin. num.* 5. *Franc. num.* 3. *verſ. quintò nota, & Anchar. num.* 3. *verſ. quartò nota, de priuil in* 6. *Guliel. de Monte Lauduno, in clem. paſtoralis num.* 24. *lib.* 1. *fuit dictum in Aretina, ſeù Montis Politiana iuriſuiſitandi 9 Mai* 1586. *coram bo. mem Rubeo, & in Tiraſonen. iuriſdictionis de Tudela* 5. *Iunij* 1593. *coram Illuſtriſſimo Card. Millino.*

Et quamuis Doctores nonnunquam dicant, quòd locus exemptus conſtituat territorium per ſe, quos cumulat *Roland. conſ.* 33. *num.* 44. *& ſeqq. par.* 3. illi loquuntur impropriè, vel intelligendi ſunt, quoad certos effectus, & per modum æquiparationis. *Felin. in d. cap. graue num* 2. *in fine fuit dictum in d. Volaterranen. iuriſdictionis num.* 4. *& in Salamatin. Iuriſdictionis* 14. *Decembris* 1579. *coram bo. me. Card. Seraphino, & in d. Calaguritana.*

Ex quibus ſequitur dicta priuilegia, nec eſſe talia, quæ ſaltem cauſam præbeant præſcribendi: licèt enim ſufficiat titulus putatiuus, & inualidus; tamen intelligitur, quando eſt iuſto errore cauſatus, vt per *Caputaq. deciſ.* 361. *num.* 4. *lib.* 2. *fuit dictum in Toletana Decimarum* 22. *Maij* 1592. *coram Illuſtriſ. Card. Arigonio.* Qui iuſtus error non cadit in iſtis priuilegijs, cùm non ſolùm ſint reſtricta ad exemptionem, verùm etiam clara, dùm enunciant Monaſterium S. Gailli, oppido de S. Gallo S. Benedicti Conſtantien. Dioeceſis, Prouinciæ Maguntinæ; & in contextu Epiſcopum Conſtantien nominant Ordinarium, itàut ex lectione ipſorum priuilegiorum reſultet mala fides quoad iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem excluſo Ordinario, *Gemin. conſ.* 96. *num.* 4. *verſ. ſed quoties legunt.*

Non obſtat, quòd priuilegia eximunt membra,

tàm

tàm ſecularia, quàm ſpiritualia, quæ Abbates pro tempore poſsidebant,& in poſterùm poterant adipiſci. Nam Ecrleſiæ, de quibus agitur, non poſſunt dici membra Monaſterij, niſi illi fuerint vnitæ, cùm pars conſiderari non poſsit, niſi reſpectu totius; vt notat. *in clem. 1. de exceſs. prælat. & in clem. 1. vbi Imol. num. 29. de reſcript. Corn. conſ. 262. num. 3. lib. 3. & in terminis fuit dictum in Eugubina S. Petri de Vignato 14. Martij, & 21. Maij 1591. coram bon mem. Bubalo, & in Alexandrina S. Stephani 20. Iuny 1597. coram bon. mem. Litta.*

Nec facit quòd Abbas in iſtis locis obtinet dominium, & iuriſdictionem temporalem, quia illa nihil habent commune cùm territorio, & iuriſdictione ſperituali, *cap. 1. de Relig. domib. gloſſ. in cap. 1. in verſ. diuiſis 10. diſt gloſſ. in clem. nè Romani §. ſanè, in verbo, Diæceſim, de elect. Oſtien. in cap. ſuper eo num. 3. de Paroch. & in cap. quoniam num. 2. & ibi Butr. in fin. de iurepatron. Fel. in cap. cùm cauſam num. 12. verſ. ſecundò ſcias de probat. Guliel. de Monte Lauduno in d. clem. paſtoralis num. 21. de re iudic. & fuit dictum in Burgen. iuriſdictionis S. Ioannis 4. Decembris 1595. coram bon. mem. Orano; & in dicta Calaguritana coram me.*

Neque vero Abbati ſuffragari poteſt conſuetudo, ſiuè præſcriptio: quidqnid enim aliàs dictum ſit, cum ageretur ſolùm ad effectum manutentionis, & negaretur territorium Abbatis eſſe intrà fines Dioeceſis Conſtantieñ. At nunc quando quidem non agitur de manutentione, vel de exercitio iuriſdictionis, ſed de territorio in genere, & attento, quòd ponitur territorium Abbatis eſſe intrà fines, nulla conſuetudo, vel præſcriptio operari poteſt, vt in eadem Ciuitate ſint duo capita; hoc enim eſſet monſtrum, vt notat *Oſtien. in d. cap. cùm contingat num. 1. de foro compet. & in cap. quanto num. 13. & cap. quoniam num. 2. de offic. Ordinarij*, vbi tradit, quòd cùm Epiſcopatus ſit vnum corpus, cuius caput eſt Epiſcopus, ſi ponantur ibi duo Epiſcopi, fiet vnum corpus duo capita habens; quod eſt monſtruoſum, ſiuè prodigioſum, quod natura abhorret,& ius reſpuit. Et quòd hoc non ſit poſſibile, vt Abbates, vel Prælati inferiores præſcribant territorium, vt ſeparatum ab Epiſcopo; ità vt quaſi caput faciant in eadem Dioeceſi, poſt *Oſtien. docet Butr. in d. cap. quoniam contingat n. 11. verſ. de conſuetudine, & ibi poſt vtrumq; Abb. num. 18. & 19. & Bellam. num. 15. verſ. ego autem relinquens, & num. 16. verſ. nec valet ratio.* Eſſet enim conſuetudo, ſiuè præſcriptio irrationabilis, & circà ea, quæ de ſui natura præſcribi non poſſunt, in quibus præſcriptio etiam immemorabilis locum non habet.. *Gabriel. de præſcriptionibus concluſ. 1. num. 8. & num. 36.*

Ner obſtat, qnòd omnia iura Epiſcopalia ad vtramq; legem, ſiuè iuriſdictionalem, ſiuè Dioeceſanam pertinentia ſunt per inferiores Epiſcopis præſcriptibilia; ità quod Epiſcopus non poſsit ibi conſtituere officialẽ, & ſic poſsũt præſcribi etiam cùm territorio. *Rot. deciſ. 2. de præſcrip. in nou.* quã allegat *Abb. in d. c. cũ contingat n. 11. de for. comp. fuit dictũ in Volaterr. ſeù nullius iuriſdictionis 13. Aprilis 1584. coram bo. me. Orano*, quia hoc intelligendum eſt, vt ſe explicat *Abbas vbi ſupra num. 18. & ſeq.* necnon *alij prægitati*, ſi volunt quærere qnaſi ſub Epiſcopo; ſi verò præſcripſerint territorium ſeparatum, non amplius dicendi ſunt eſſe in Dioeceſi.

Accedit, quòd teſtes Abbatis deponentes de eo, quod eſt iuris, abſque eo, qnòd reddunt ſufficientem cauſam ſcientiæ, non probant; & immemorabilis excluditur per actus contrarios, de quibus in facto, *c. illud, & ibi gloß in verbo, inconcuſſæ, & verbo, interruptio, cap. auditis, & ibi Innocent. ſub num. 5. de præſcript. Bart. in l. naturaliter, ſub num. 27. ff. de vſucap. Balb. de præſcript. 3. parte 6. par. priur. q. 4. num. 40. verſ. idem dicit Bartol. Put. deciſ. 436. lib. 2. & fuit reſolutum in Aquitanen. beneficij 29. Aprilis 1602. coram R. P. D. meo Ludouiſio, & in d. Burgen. S. Ioannis coram bonæ memoriæ Orano*: Ner non per teſtes examinatos pro parte Epiſcopi, quorum depoſitiones habent pro ſe exiſtentiam iuris, & reddunt cauſam ſcientiæ, & numerant multos actus ſingulares. Hactenus Rota.

Conferuntur ad prædicta, quæ notauit *D. Ioannes Carolus Pica in ſuis additionibus propediem imprimendis prędictis Collectan. D. Auguſt. Barboſ. in addit. d. cap. graue nu. 3.* vbi rationabiliter excandeſcit contra quemdam ſciuolum, qui fuit auctor multarum litium propter falſas enuntiationes in impetrationibus beneficiorum Ciuitatis, & Dioeceſis Aquilanæ, aſſerendo illa eſſe nullius, cùm ſint, Ciuitatis, & prædictæ Dioeceſis iuxtà ea, quæ ſuperiùs notauimus.

QVÆSITVM X.

Pendente lite ſuper exemptione inter Abbatem, & Epiſcopum, ad quem pertineat iuriſdictio.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Regulariter cognoſcit, an ſibi iuriſdictio competat.*
2 *Ordinarius nequit in materia exemptionum de ſua iuriſdictione cognoſcere.*
3 *Pontificis eſt de exemptione cognoſcere.*
4 *Iuriſdictio erga alios, lite pendente inter Epiſcopum, & Abbatem ſuper exemptione, ſpectat ad eum, qui tempore motæ litis in poſseſsione illam exercendi reperiebatur.*
5 *Poſseſsio anteceſſorum, ad effectum manutentionis, iuuat ſucceſſorem.*

PAucis hanc queſtionem reſoluam, adiecta vnica diſtinctione: nam aut inter ipſum Abbatem, ſiuè Prælatum inferiorem, & Epiſcopum agitur de iuriſdictione erga alios exercenda, aut Epiſcopus prætendit erga ipſummet Abbatem iuriſdictionem habere. In hoc vltimo caſu licèt Regu-
1 lariter ad Iudicem ſpectet cognoſcere, & determinare, vtrùm ſibi iuriſdictio competat, *l. 2. vbi Doct. ff. ſi quis in ius vocat. non ierit l. in præſcriptione C. ſi contrà ius; Panormit. Feliu. & alij in cap. ſuper*
2 *literis de reſcript.* tamen in hac materia exemptionum Ordinarius nequit de ſua iuriſdictione cognoſcere. Quia quandò agitur non ſolùm de nudo

exerci-

exercitio iuriſdictionis, ſed etiam de proprietate
ſubiectionis, non licet Iudici cognoſcere, vt do-
cent *Panormit. in cap. ad audientiam*, & ibi etiam
gloſ. de appellat. Felin. in cap. ſuper literis num. 24.
de reſcript. Tùm quia per exemptionem agitur de
totali fundamento iuriſdictionis, & proprietate
illius, idque cùm honore, & commodo Ordina-
rij, quo caſu Ordinario cognoſcere non licet, an
ſibi iuriſdictio competat, ex *Felin. d. cap. ſuper li-*
teris, num. 23. verſ. fallit tertiò; Confirmatur ar-
gumento à ſimili; nam quandò excipitur, quòd
locus non eſt de iuriſdictione citantis, eo caſu
Iudex, cuius in ea re vertitur vtilitas, cognoſcere
non poteſt, *Felin. d. cap. ſuper literis, num. 27. vbi*
etiam Butr. validum eſt autem in iure argumen-
tum de locis ad perſonas. Atque quòd oppoſita
exemptione, Ordinario integrum non ſit cogno-
ſcere, an ſibi iuriſdictio competat, docent *Felin.*
d. cap. ſuper literis, num. 10. verſ. quartus caſus, &
num. 24. verſ. fallit quartò, de reſcript. vbi etiam,
Panorm. & alij Innocent. in cap venerabili, vbi etiam
Panormit. num. 3. & 4. de cenſib. idem Panormit.
Franc. & alij in cap. ad audientiam de appellat. An-
gel. in d. l. 2. num. 1. & 2. ff. ſi quis in ius vocat. &c.
Eraſm. à CoKier. de iuriſd. Ordin. in exempt. par 2.
q. 12. per tot. licèt contrarium ſentire videatur,
Gloſſ. in cap. cùm perſonę verb. Ordinarijs, de priuileg.
in 6 per illum *tex.* in hoc igitur caſu recurrendum
erit ad vtriuſq; Superiorem, nempè ad Summum
3 Pontificem: nam cùm eius ſolius ſit plenè exime-
re, eius etiam erit de ſuo exemptionis priuilegio
iudicare, & determinare, *tex. in cap cùm veniſſent,*
vbi *gloſſ. in verb. iudicari, & Doct. de iudic.*
4 Si verò agatur de exercenda iuriſdictione in
alios; nempè cui competat huiuſmodi exercitium,
tunc iuriſdictio ſpectabit ad eum, qui tempore
motæ litis in poſſeſsione illam exercendi reperie-
batur; in ea enim manutenendus eſt iuxtà *text. in*
§. retinendæ, Inſtit. de interdict. Rota deciſ. 238. &
deciſ. 263. & 591. num. 1. & deciſ. 501. num. 2.
5 *part. 2. recent.* & ad hunc effectum ſucceſſor iuua-
tur etiam poſſeſsione anteceſſoris, *Rota deciſ. 1. de*
reſtitut. ſpoliat. in nou. Guidop. deciſ. 629. eadem
Rot. d. deciſ. 501. num. 2. p. 2. recent. vbi alia deci-
ſio citatur.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis remaneat exempta.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium conceſſum ratione profeſsionis, vel offi-*
cij durat, quatenùs durat profeſsio, vel officium,
num. 11.
2 *Ceſſante cauſa priuilegij, eius effectus ceſſare debet.*
3 *Priuilegium mutatur, mutatione perſonæ: declara,*
vt num. 12.
4 *Eccleſia Regularis ad ſecularem ſtatum redacta, nòn*
amittit exemptiones, & priuilegia, quæ anteà
obtinebat, niſi expreſsè ſint ſublata.
5 *Cauſæ duæ vbi concurrunt, vna tantùm ceſſante, non*
ceſſat diſpoſitio.
6 *Cauſa vtilitatis potentior, & principalior præſu-*
mitur.
7 *Cauſa vtilitatis præſumitur finalis, quia futura reſpi-*
cit, & quia magis vniuerſalis, & perpetua.
8 *Cauſa permanente permanet effectus.*
9 *Subrogatus in locum alterius, in eius quoq; iura, &*
priuilegia ſubrogatus eſſe cenſetur.
10. *Subrogatio facta à lege ſemper intelligitur facta cùm*
priuilegijs, ſecùs ſi ſit facta ab homine.
13 *Formam reductionis Eccleſię Regularis in ſecularem,*
vide remiſsiuè.

1 VIdetur dicendum, quòd ſic. Quia priuile-
gium conceſſum ratione profeſsionis, vel
officij durat, quatenùs durat officium, vel pro-
feſsio, *l. maximarum*, vbi id notat *Bart. C. de excu-*
ſat. muner. lib. 10. l. ſub prætextu, C. de ſacroſanct.
Eccleſ. l. ſemper, & ibi etiam *Barthol. ff. de iur. im-*
munit. notatur in *l. ſcriniarios C. de teſtament. milit.*
& per *Felin. in cap. clerici col. 2. de iudic. Bald. in l.*
inſtar, col. 2. C. de iure fiſci lib. 10. At priuilegium
exemptionis Regularibus conceſſum videtur ra-
tione profeſsionis; nempè ex eo, quòd Regulares
ſunt. Ergò, ceſſante Regularitate, expirat priui-
2 legium exemptionis, eius intuitu conceſſum, per
tex. in cap. Abbate de verbor. ſignif. & in cap. ex
parte, & in cap. licet de decim. & in can. ità nos §. 1.
25. q. 2.
3 Secundò. Quia mutatione perſonæ mutatur pri-
uilegium, *l. Paulus reſpondit*, vbi *Bart. & alij ff de*
acquir. hæredit. ad idem *tex. in l. cùm patronus ff de*
legat. 2. quem ad hoc ponderauit *Marian. Soccin.*
conſ. 153. nu. 18. Iaſ. in auth. quas actiones nu. 41.
C. de Sacroſanct. Eccleſ. Surd. conſ. 127. nu. 67. lib. 1.
& alij; ergò priuilegium conceſſum Regularibus
debet ceſſare, facta translatione Regularitatis,
in ſecularitatem.
4 His tamen non obſtantibus, contrarium dicen-
dum eſt: nempè, quòd Abbatia, ſiuè Eccleſia
Regularis ad ſecularem ſtatum redacta non amit-
tit exemptiones, & priuilegia ſibi anteà conceſſa
niſi expreſsè ſint ſublata. Primò, quia vbi duæ
5 cauſæ concurrunt, vna tantùm ceſſante, non ceſſat
diſpoſitio, *l. ſi ventri, l. in bonis*, vbi *Bart. ff. de*
priuileg. creditor. & §. affinitatis, Inſtit. de nupt.
Sed Summus Pontifex non videtur ad huiuſmodi
exēptiones cōcedendas impulſus ea tantùm cauſa,
quòd perſonæ erant Regulares, ſed etiam propter
Eccleſiæ, & Religionis vtilitatem, ac fauorem,
6 quæ cauſa vtilitatis Eccleſiæ potentior, & prin-
cipalis fuiſſe præſumitur, ſecundùm *Calderin.*
7 *conſ. 8. ſub rub. de priuileg.* & præſumitur finalis,
quia futura reſpicit, *ad l. 1. §. ſexum ff. de poſtb.* &
quia magis vniuerſalis, & perpetua, quàm ratio
Religionis, ſeù Regularitatis, vt notatur per *Bald.*
in l. generaliter, col. 2. C. de Epiſc. & cleric. Ideò
licèt priùs in Eccleſia fuerint Regulares; quia Ec-
cleſiæ vtilitas permanet in ſecularibus, permane-
bit, & priuilegium, *l. liberorum, §. notantur, ff. de*
his, qui not. in fam. cap. requiſiſti, de teſtament.
cap. dilecti, de for. compet. Quòd autem vtilitas
Eccleſiæ maneat, & perſeueret in Eccleſia Regu-
lari ſecularizata, patet quia huiuſmodi mutatio,
ſiuè

ſiuè Regularis ſtatus in ſecularem translatio Apoſtolica auctoritate fieri debet, quod eſt certum; nunquam autem Summus Pontifex ad id inclinaret, ſi ex translatione huiuſmodi potiùs detrimentum, quàm vtilitas Eccleſiæ ſequeretur.

Secundò, licèt exemptio ab initio conceſſa foret Monachis, ſeù alijs Religioſis; tamen quandò Canonici ſeculares ſubrogantur in locum Re-
9 gularium, in eorum quoque iura, & priuilegia ſubrogati eſſe cenſentur; facit *tex. in clem. 1. de ſupplen. neglig. Prælat.* vbi Epiſcopus ſubrogatus in locum Canonicorum ad eligendum Abbatem, intelligitur ſubrogatus eodem modo, & forma, quibus Monachi eligere debebant; & hoc probat *Felin. poſt. Calderin in cap. cùm accesſiſſent, col. 6. de conſtit* vbi plura ad hoc adducit; facit generalis regula de ſubrogatis, quæ eſt, vt ſapiant naturam, & ſortiantur iura, & priuilegia eorum, in quorum locum ſubrogantur, *l. ſi eum, §. qui iniuriarum ff. ſi quis cation. cap. Eccleſia, vt lite pend.*

10 Item quia ſubrogatio facta à lege ſemper intelligitur facta cùm priuilegijs. Licèt non facta autem ab homine; niſi agatur de fauore, & vtilitate Eccleſiæ, *iux. doctrinam Henrich. Boich. in d. cap. Eccleſia, vt litè pend. Barthol. Soccin. conſ. 93. nu. 3. circà fin. & num. 4. lib. 3.* Sed hic ſubrogatio fit à lege, quia fit à Summo Pontifice, qui eſt lex animata, & viua in terris, *§ fin. Authent. de conſult. collat. 5. l. 1. §. cùm Vrbem, ff. de offic. præf. Vrb.* notatur in *l. & quia ff. de iuriſd. omn. Iudic.*

Confirmatur per ea, quæ docent *Ioan. Andr. & alij in cap 1. §. ad hæc de Religioſ. domibus in 6.* vbi dicunt, quòd is, qui donauit Religioſis certa prædia ſub conditione, quòd redirent ad eum ſi contingeret ipſos Religioſos mutare habitum, vel à loco recedere, non habet ius repetendi donationem, ſi mutatus fuit habitus de licentia Papæ; quia habitus mutatus de licentia Papæ, cenſetur ſubrogatus loco alterius.

11 Non obſtat, quòd ceſſante profeſſione debet ceſſare priuilegium; quia hoc procederet, ſi priuilegium conceſſum fuiſſe ratione ſolius profeſſionis: quo caſu non negatur mutatione ſtatus amitti priuilegium, ſed cōceſſio exemptionis facta eſt, attenta ratione vtilitatis Eccleſiarum, & Religionum earumq; fauore, vt ſuprà diximus, faciunt quæ notantur in *l. 1. C de collec. de immunitat lib. 11.* vbi ſi priuilegium concedatur non ſolùm reſpectu priuilegiatorum profitentium aliquam artem, ſed etiam fauore Vniuerſitatis, vel Collegij, permanet priuilegium, etiam quòd priuilegiati deſinant exercere artem illam.

12 Nec item obſtat, quòd mutatione perſonæ extinguatur priuilegium; quia id verum eſt, quandò ſola perſona fuit immediata cauſa priuilegij, ſecundùm *Dinum. in regul. Priuileg. de Regul. iuris in 6. per tex. in l. non ſolùm ff. de in integrum reſtit.* ſed perſonæ Regularium non fuerunt immediata cauſa exemptionis concedendi, ſed fauor Religionis, & Eccleſiarum, necnon earum vtilitas, vt diximus, ergò &c. atq; quòd Eccleſia, Regularis per mutationem ſtatus non amittat priuilegia, & immunitates, ac libertates ſibi conceſſas; niſi expreſsè ſint ſublata, & niſi concernant ipſum ſtatum, vtputa Ordinem Regularem, docent, *Innoc. in cap. dilectus col. 3. ſub num 4. verbo, Monialium, & ibi Ioann. Andr. col. 4. in princ. eod. verb. Monialium, Panormit. num. 9. & alij de Capell. Monachorum*, idem *Innoc. in d. cap. Abbate in fine*, & ibi *Butr. num. 22. & Panormit. num. 16. de verborum ſignificat. Rebuf. conſ 105. & in Concordatis rubr. de Regia ad Prælat nomin. faciend. §. vlt. verbo, conceſſa. Geminian. conſ. 125. num. 12. Oldrad. conſ. 267. num. 2.* latiſſimè *Ripa reſpon. 3. ad cap. 2. de reſcrip. à num. 12. in fin Philipp Prob in addit. ad Ioan. Monac. in cap. cùm de beneficio, à num. 42. vſq; in finem de præbend. in 6 Rota in vna Tarragonen. Sacriſtia 29. Martij 1601. coram Iuſto circa finem, relata per Garciam de benef. part. 7. cap. 15. num. 8. eadem Rota in Aquilana Iuriſdictionis 30. Martij 1607. coram Pamphilio nu. 3. relata per Marcheſan. de commiſsionibus parte primà fol. 980. eadem Rota in Cæſaraguſtan. præeminentiarum 3. Martij 1609. coram Coccino.*

13 Forma reductionis Regularitatis in ſecularitatem traditur à *Philippo Probo loc. cit. num. vlt.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Prælati exempti poſsint exemptioni renunciare.

SVMMARIVM

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Quilibet poteſt fauori ſuo renunciare.*
3 *Abbates, & Prælati exempti nequeunt exemptioni renunciare.*
4 *Reſponſio ad argumentum.*

1 VIdetur dicendum, quòd ſic; Quia exemptio eſt libertas, qua exemptus eripitur, vel liberatur ab Ordinariorum iuriſdictione, *can. nulla, innct. gloſ. 93. diſt. gloſ. in cap. olim il 1. in verb. Diœceſani*, & ibi, *Panormit. & alij, de priuileg.* ergò eſt fauor, & priuilegium: at quilibet poteſt
2 fauori ſuo renunciare, *l. ſi quis in conſcribendo, C. de Epiſc. & cler. cap ad Apoſtolicam, de Regular.* Ergò &c.

3 Contrarium tamen dicendum eſt; quòd Abbates, & Prælati ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione exempti, & Sedi Apoſtolicæ ſubiecti nequeant exemptionis priuilegio renunciare; quia Summus Pontifex aliquos à Prælatorum ſibi inferiorum iuriſdictione ſoluendo, ac ſibi ſubijciendo, conſtituit ſe immediatum eorum Superiorem, Iudicemque Ordinarium, quaſi eſſet Epiſcopus Diœceſanus; ideò nequeunt exēpti, abſq; Papæ licētia, huiuſmodi priuilegio renunciare; ſicut clericus, abſq; Diœceſani licentia, nequit ſe alieno Epiſcopo ſubijcere, & eius iuriſdictionem prorogare, per tex. *in cap. ſignificaſti, de for. compet.* quia conſequenter id noceret iuriſdictioni, & fauori proprij Epiſcopi. Vnde cùm ſupra dictum ſit, exemptiones etiam Apoſtolicæ Sedis fauore concedi; non eſt, cur exemptus in præiudicium Summi Pontificis, cuius intereſt, huic priuilegio renun-

ciare

ciare poſsit: atque hoc expreſsè probatur in *cap. cùm tempore, de arbitr.* vbi *§. fin.* Summus Pontifex approbat quoddam compromiſſum inter Eccleſiā exemptam cùm quodam Epiſcopo, & excipit, quæ contra libertatem illius Eccleſiæ exemptæ in eo compromiſſo continentur, hanc reddens rationem, *Cùm etſi ſpontè volueris, de iure tamen nequiueris, ſinè licentia Romani Pontificis renunciare priuilegijs, vel indulgentijs libertatis, quę Monaſterium illud iudicant, ad ius, & proprietatem Romanæ Eccleſia pertinere*: idem probatur, ex *cap. 2. ad fin. de in integr. reſtitut* ibi, *non tàm ius ſuum, quàm noſtrum, & cap. cùm olim il 2. de priuileg.* ibi, *Ius noſtrum, & Eccleſia Romana tueb itur.* Atque itá tenent *gloſſ. finalis in Clement. penult. de ſentent. excommunic. Anton. de Butr. in cap. ſignificaſti, num. 12.* & ibi etiam *Panormit. num. 10. & 11. & Marian. Soccin. num. 42. de for. compet.* idem *Panormit. in dicto cap. cùm tempore, num. 2. & 7. de arbitr. Felin. in cap. cùm acceſſiſſent in princip. de conſtitut. Ioan. Andr. in reg. ſciente, de regul. iur. in Mercurial. Iaſon in dicta l. ſi quis in conſcribendo, Mandoſ. de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis, verſic. exemptus à iuriſdictione, Cardin. Tuſc. verb. renunciare, concluſ. 171. num. 9. Cokier. de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 3. quęſt. vltim. Roderic. quęſt regul. tomo ſecundo, quæſtione 63. artic. 10. Sanch in de. 1'og. lib. 4. cap. 39 num. 29.* & alijs ſequentibus, *Galerat. de renunciat. tomo 2. cent. 2. renunciat. 140 num. 18. Auguſt. Barboſ. in addit. ad collect. ad dictum cap. cùm tempore*, latè *Rota in Vlixbonen Monaſterij, 19. Nouembr. 1625. coram Illuſtriſſimo Domino Coccino Decano*, vbi contrarijs reſpondet, ſubditque non eſſe veram ſententiam, *gloſſ. verbo, libertatis, in dicto cap. cùm tempore*, aſſerentis priuilegio exemptionis renunciari poſſe in præiudicium exempti, non veró eximentis, quia non poteſt conſiderari aliquis effectus, quantùm ad exemptum; nàm ius libertatis eſt itá coniunctum inter exemptum, & ſuperiorem, vt commodè ſeparatio fieri non poſſit, prout obſeruat *Abbas in dicto cap. cùm tempore, num 7.* quam deciſionem ad hanc materiam probandam valdè neceſſariam hic recenſere viſum fuit.

Ad argumentum reſpondemus, quòd licèt generaliter dicatur, quem poſſe licitè iuri, & fauori ſuo renūciare; tamē in priuilegio exemptionis tangitur, nedùm fauor exempti, ſed etiam ipſius Superioris, ideſt Pontificis, qui eum exemit, & eximendo ab alijs, illum immediatè ſuæ iuriſdictioni ſubiecit; vnde ſua intereſt, hanc immediatam ſubiectionem non amittere.

Poſt commiſſionem mihi directam, alia pars præſentauit commiſſionem R. P. D. meo Buratto in forma, & præuenit in citando valdè ſolers, vt cauſa per ipſum cognoſceretur, ſed certè decipiebatur, quia in Rota attenditur præſentatio commiſſionis, itá nempè vſque ab anno 1475 mandauit Vicecancell. vt habetur *in deciſ. de conſt. Mantiq.* & paſſim ſeruetur, *vt in deciſ. 6. de reſcript. pariter Mantiq.* quod etiam diſponit Conſtitut. Innocent. de qua *Caſſad. deciſ. 5. de reſcript. Veſt. in prax. lib. 3. cap. 11. num. 1. Mandoſ. in commiſſ. 10. audiat, qui præuenit, ver. 3. pro intellectu, Pret deciſ. 470. lib. 2. Thom. de Tun. deciſ. 57. A. A. in tit. de reſcr. §. 16.* Sed ad tollen omnes difficultates cùm R. P. D. meus Burattus valetudine præpeditus, non eſſet, tàm citò venturus ad Rotam; pars altera recurſum habuit ad S. D. N. qui per memoriale mihi reſcripſit, vt procederem in cauſa ſeruatis ſeruandis, hoc eſt, parte legitimè citata: quæ cùm niſi moras quæreret, & citaſſet etiam ad dicendum contrà articulos, coram eodem Domino meo infirmo, & poſtmodùm acceſſerit ad me, vt tanquàm Decanus ob malam habitudinem Domini mei articulos admitterem, id facere recuſaui, cùm cauſa eſſet mea, ideòque appellationi interpoſitæ refutatorios dedi, cùm ex iſta ſerie facti cognouerim, partem nihil aliud quærere, præter fugam. Quapropter elapſo die citationis ad informandum, propoſui dubium, An eſſet recedendum à Deciſione R. P. D. mei Remboldi? ſub die 6. Iunij huius anni. Quod dubium pendet ex duobus. Primò ſcilicet, vt videatur, an Commiſſarius Generalis potuerit dimittere has Moniales? Secundò, An dictæ Moniales potuerint ſe ſubijcere obedientiæ Ordinarii.

Ad primam partem fuit dictum, quòd quidquid ſit de Iuriſdictione Commiſſarii Generalis, etiam quòd in Religione ipſe haberet ampliſſimam facultatem, nihilominùs nec ipſe, immo neque ipſemet Generalis, ac tota Religio has Moniales poterat dimittere; cùm agatur de Monialibus S. Claręe, quæ ſunt exemptæ à Iuriſdictione Ordinariorum, & Sānctæ Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectæ, vt patet ex Bulla Eugenii IV. ſub datum Florentiæ, anno 1439. Id. Aug. anno Pont. 9. quæ eſt apud Rodriq. 29. & fuerunt poſitæ ſub gubernio, & obedientia Generalis, & Prouincialium Minorum, ſublatis Protectoribus, quorum auctoritate regebantur, vt in Conſtitutione eiuſdem Eugenii, ſub datum Bononiæ, anno 1427. 8. Id. Decembris, anno 7. apud eumdem Rodriq. Conſtitut. 27. quæ licèt anterior, non tamen ſuit per ſequentem reuocata, cùm in poſteriori expreſsè dicatur, quòd Summus Pontifex non intendit per illam præiudicare gubernio, quòd Generales Miniſtri, aliique Officiales dictarum Monialium habent. Quarè cùm Summus Pontifex has Moniales ſubiecerit curæ Regularium, & poſtmodùm à Iuriſdictione Ordinariorum exemerit, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecerit: non potuit Commiſſarius eas dimittere ſinè licentia Pontificis, cuius auctoritas immenſa eſt, *Cap. ad honorem, de auth. & vt Bald. Gemin. conſil. 14. in princip. num. 2. Rom. conſil. 369. col. 2. in principio*; & in ſpecie ſubiectio Religioſorum ergà ſuos Prælatos à Summo Pontifice dependet, ſinè cuius miniſterio, & intentione Prælati Regulares nullam haberent Iuriſdictionem, *Mediu. de Indulg. cap. 24. Sot. de Iuſtitia, & Iur. lib. 10. quæſt. 1. art. 4. & lib. 8. quæſt. 3. art. 1. Victor. in relect. de poteſtate Eccleſ. quaeſt. 2. num. 28. Alphonſ. de Caſtr. lib. 2. de iuſt. hæret. punit. cap. 24. & contrà hæreſes, in verbo Epiſcopus.* Ipſe nimirùm Summus Pontifex eſt Summus Prælatus cuiuſcunque Religionis, vt benè aduertit *Suar. de Relig. tom. 4. lib. 3. cap. 14. num. 1. & lib. 6. cap. 4. num. 21. antè finem.* Quapropter cùm Papa gubernium dictarum Fratribus demandaſſet

daſſet

daſſet, & illas ab Ordinariorum iuriſdictione exemerit, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſuppoſuerit, cuius nomine Fratres gubernant, non potuerunt illas, inconſulta Sede Apoſtolica, dimittere, *Ang. conſ. 367. num. 7.* Vbi, quòd Adminiſtratores Apoſtolici non poſſunt præiudicare Summo Pontifici, nec poterant dimittendo dictas Moniales ponere eos in Cœlum, & Summi Pontificis coarctare poteſtatem; cùm ipſi ſint ſubditi, quibus imminet neceſſitas ſola parendi, vt pulchrè dicit *Bald. conſilio 131. ante med. verſ. nec poſſunt, lib. 4.*

Non aduerſatur, quòd Commiſſarius potuerit renunciare huic priuilegio, vt quiſque poteſt iuri ſuo renuntiare ad *l. ſi quis in conſcribendo, C. de pact.* quia motiuum poſſet conſiderari, ſi priuilegium ſimpliciter fuiſſet conceſſum fauore Fratrum; ſed cùm Pōtifex ſub protectione Sedis Apoſtolicæ eas receperit, & ea occaſione gubernium confirmauerit; hoc fuit actum non ſolùm fauore Fratrum, ſed ipſius etiam Sedis, cuius intereſt multos habere immediatè ſubiectos. *Clem. Paſtoralis, de re iudic. Rebuff. conſil. 142.* Ideò non potuerunt dicto priuilegio renunciare, *Felin. in cap. tùm acceſſiſſent, numero 19. de Conſtit.* & ibi *Dec. col. penult. Verſic. 2. prædicta concluſio, & num. 18. col. vlt. concluſ. 6.* & generaliter de renunciatione, *Gallerat. tom. 1. lib. 3. cap. 1. num. 4. Verſ. & ideò, & num. 63. ex l. non videtur, ff. de reg. iur. & l. ſi quæramus, ff. de teſtam. Bald. tit. qualiter de feud. alien. poſſ. § porrò, num. 1. Caſt. in l. penult. col. fin. & ibi Iaſon numero 14. C. de pact.*

Non obſtat Conſtitutio Bonifacij Octaui, apud Rodriq. IV. quàm etiam refert *tom. 1. qq. regul. quæſt. 17. art. 8.* quia etſi Bonifacius concedat facultatem Miniſtris per ſe, vel per alios viſitandi, corrigendi, & reformandi, tàm in capite, quàm in membris, ea, quæ correctionis, & reformationis indigent; nihilominùs iſta facultas procedit, quoad viſitationem, & correctionem morum; non autem quoad mutationem ſtatus, renunciando gubernio, vt benè ad propoſitum, *Bart. in l. edicta, nu. 8. C. de eden.* vbi, quòd nec mutatio actionis, nec ſubſtantia facti eſt mutabilis in libello; ſed ſolùm augmentum, vel diminutio condemnationis, firma remanente actione, & ſubſtantia; namque facultas intelligitur conceſſa ſecundùm leges, non autem ſecundùm voluntatem Superiorum, *Decius conſil. 146. num. 9.* & in terminis clauſulæ facultatis addendi, vel minuendi fuit dictum coram me, in *Cauſa Montiſregalis iuriſdictionis, 4. May, & 15. Nouembris, 1604.*

Non obſtat, quòd Monachus incorrigibilis poteſt eijci à Monaſterio, *Nauar. conſil. 80. num. 1. de regul. & in tract. de regul. comment. 2. num. 36. Verſic. pro parte, verbo, negante,* quod motiuum fuit deductum in alia poſitione, cui Domini nihil reſponderunt, quia non meretur allegari; ſed quoniam hodiè vociferabatur hoc tollere omnem difficultatem; ideò fuit reſponſum hìc non applicare materiam eiectionis. Primò, quia agitur de Monialibus; licèt enim Monachus incorrigibilis poſſit eijci à Monaſterio, & habitu priuari; ad hunc tamen effectum requiritur vltrà incorrigibilitatem, quòd defectus non ſolùm innoteſcant Fratribus, ſed etiam ſecularibus, & quòd ex ijs alij de facili poſſint corrumpi, vt eſt originale dictum *S. Bonauenturæ, quæſt. 14. ſuper Regul. Sancti Franciſci,* quòd certè non militat in Monialibus, quæ propter incorrigibilitatem non ſunt eijciendæ ſimpliciter à Monaſterio; ſed niſi ibi puniantur, poſſunt ad aliud transferri, vt eſt Conſtitutio Vrbani Quarti, quæ loquitur in puncto de Monialibus Sanctæ Claræ, quam refert *Rodriq. qq. reg. tom. 1. quæſt. 49. art. 1. poſt princip. & Mirand. de Monialibus, quæſt. 3. art. 2.* quæ Conſtitutio in hac parte, neque per Conſtitutionem Pij V. neque per Concilium Tridentinum, licèt ſtrictiora ſint, cenſetur reuocata, vt per *Rodriq. ibidem art. 5. verſic. 2.* non refertur, & *Miranda loco citato, verſic. quartus caſus.* Secundò fuit dictum, hìc non applicari, quia agitur de toto Conuentu eijciendo, & iure non reperitur cautum; neque aliquis eſt, qui dicat, integrum Conuentum poſſe eiici: ſed quando Monaſterium delinquit in caſu, quo Monachus particularis eijceretur, Monaſterio prouidetur per mutationem Superiorum. *Cap. quoniam, de ſimon.* ibi, quòd ſi fortè propter nimiam multitudinem, alibi nequiuerint commodè collocari, nè damnabiliter in ſeculo euagentur, recipiantur in eiſdem Monaſterijs, mutatis prioribus locis, & inferioribus aſſignatis.

Quantùm attinet ad ſecundum caput, An Moniales potuerint ſe ſubmittere obedientiæ Ordinarij? negatiuè fuit reſolutum; quia exemptus ſinè licentia Summi Pontificis, non poteſt renunciare exemptioni, vt eſt *text. rotundus, in cap. cùm tempore, 5. de arbitr. Vbi Abbas num. 2. Verſic. & per iſtū text. gloſſ. fin. in Clementina penult. de ſent. excommunic. quam Abb. ibidem, & in dicto cap. cùm tempore,* dicit ſingularem, ratio eſt, quia intereſt Romani Pontificis, qui eſt Superior ſubditos ſuos, ab alio non iudicari. *Idem Abb. in cap. 1. num 19. de re iud & in cap. ſi de terra, num. 5. de priuileg. & in cap. ſignificaſti 17. num 8. in fin. & num. ſequen. de for. compet. Ioan. Andr. in cap. ſcienti 27. in fine, Verſic. ſi verò reperitur, & ibi Franch. num. 4. de regul. iur. in 6. Felin. in cap. cùm olim, num. 3. de præſcript. Armill. in Summ. in verbo, exemptionum, nu. 8. Gaill. obſeruat. 40. num. 2. lib. 1. Galerat. de renunc. tom. 2. centur. 2 renunciat. 140. num. 18. Eraſmus à Cokier. de iuriſdict. ordin. in exempt. lib. 2. quæſt. 7. & lib. 3. cap. 34. per tot. & per dictum text. in cap. cùm tempore,* & per alias rationes in terminis exemptionis regularium, eſt *Conſ. Caſtr. 432. incip. Videtur dicendum, num. 3. libro 1. vbi in verſ. quòd autem,* ponderat, quòd per priuilegium exemptionis effecti ſint immediatè ſubiecti D. Papæ, & Eccleſiæ Romanæ, quamobrèm ſinè illius licentia in aliū conſentire non poſſunt; hoc nempè tenderet in derogationem iuriſdictionis Pontificiæ. Conſiderat vlteriùs, quòd priuilegium videtur fuiſſe conceſſum in odium Ordinariorum, qui dictis Religioſis erant nimis infeſti, eoſque nimiùm grauabant: & concludit, quòd ideò non poſſunt ſe ſubijcere iuriſdictioni Ordinariorum, & quamuis in caſu Caſt. legeretur in priuilegio, quòd ipſi Ordinarij erant

nimis

nimis infeſti; hæc tamen eſt vna ex rationibus, ex quibus Papa cenſetur concedere priuilegium exēptionis, vt dicit *Bald. de priuileg. in tract. exempt. c. 1. num. 4. Rebuff. conſil. 142. col. 2. in princ. Eraſm. à Cokier de iuriſd. Ordin. in exempt. lib. 1. cap. 1. num. 17. & lib. 2. q. 7. num. 3. in fin. & lib. 3. q. 34.* & in terminis Regularium, *Rom conſil. 369. num. 18.* quem vltrà *Caſtr. loco citato, num. 5. ſequitur Felin. cap. cùm olim, num 3. de præſcript.*

Non obſtat, quòd priuilegio poſſit renunciari in præiudicium exempti, ſecùs verò eximentis, *gloſſ. finali in d. cap. cùm tempore, de arbitr.* quia vt dicit *Abb. ibidē n. 7.* nō poteſt cōſiderari aliqnis effectus quantùm ad exemptum; nam ius libertatis eſt ità coniunctum inter exemptum, & Superiorem, vt commodè ſeparatio fieri non poſſit, neque eſt verum, quod ait *Alberic. in l. ſi quis in conſcribendo, 19. num 6. C de Epiſcop. & Cleric.* quòd, ſcilicet, poſſit renunciari priuilegio ſpecialis exemptionis, quandò motu proprio non fuit conceſſum; quia *Silu. in ſumm. in verb. exemptio, § decimo, dicit,* contrarium eſſe veriùs, euidentiſſima ratione ſcilicet, quia exemptio fit gratia exemptoris, quòd dictum ſequitur *Armil. in eodem verbo, numero 8. Rebuff. dicto conſil. 142. col. 2. verſic. exempta, CoKier. loco prædicto, num. 17. lib. 1* Et licèt in alijs non-Eccleſiaſticis poſſit dari iuriſdictio in præiudicium eorum, qui ſe ſubmittunt, non tamen in præiudicium Superiorum, *Archid. in cap. Conqueſtus, ſub num. 4. quæſt. 3. Baldus in l. ſi quis ex conſenſu, num 8. C. de Epiſc aud. Aſſlict. de prohib. feud alien. per Feder. §. prætereà inter duos, numero 23. cum alleg. per Surd. conſilio 47. numero 25. libro 1.* Nihilominus, vt aduertit *Abbas in dicto cap cum tempore, in fin.* hoc indiſtinctè non procedit in Eccleſia ſeq. remittit, *ad not. per Innocent. in cap. accidentibus, de priuileg & per ſcriptum in cap. veniens, de præſcription. vbi num. 21 dicit, quòd Prælatus poteſt conditionem Eccleſiæ facere meliorem, non autem deteriorem, vt in capit. Fraternitatem de donat.* & ſubdit poſt *Innocen.* quòd per vnum, vel plures actus non cenſetur renunciatum fauori Eccleſiæ, cùm etiam expreſsè non poſſit renunciari; & rurſus addit, quod ſi omnes vellent facere contrà priuilegium, vnus ſolus poſſet contradicere, prout euenit in caſu iſto, vbi magna pars Monialium, licèt non maior, contradixit, *Suarez de legib. lib. 8. cap. 33. numero 2.* Et quamuis idem *Abbas, numero 22.* dicat prædicta non procedere, quandò per renunciationem reuertitur ad ius commune. Hoc tamen dictum, quatenùs verum, in hac facti ſpecie non officit, propter præiudicium Sedis Apoſtolicæ, cuius intereſt habere exemptos, vt ſuprà dictum eſt, & benè *Gaill. obſeru. 40. numero 2. libro 1.* quapropter meritò Ordinarius noluit ſimpliciter recipere dictas Moniales, ſed reſeruato beneplacito.

Et ità per Dominos, cauſa per binas vices maturè diſcuſſa, fuit vnanimiter concluſum, præpenſis etiam omnibus in alia poſitione allegatis, & his, quæ vlteriùs obijci poſſent, cùm cauſa egeat celeri expeditione, ob magna ſcandala, quæ in ijs partibus, hac de cauſa, quotidie naſcuntur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta, à ſua iuriſdictione eximere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter Epiſcopus poteſt Eccleſias ſuæ Diœceſis, à ſua poteſtate eximere.*
2 *Aliquae exemptiones ab Epiſcopis Regularibus conceſſae.*
3 *Non tamen poteſt ab omnibus iuribus, quæ in ijs poſſidet, libertatem concedere.*
4 *A quibus non poſſit Epiſcopus Eccleſias ſibi ſubiectas eximere.*
5 *Epiſcopus eximere poteſt in totum initio fundationis Eccleſiæ.*
Item patiendo iura ſua praeſcribi.
Item per modum Vicariae perpetuae.
Item non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contrà ſe lata.
6 *Epiſcopus, & alius Praelatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem ſemel conceſſam ampliùs reuocare.*

1 Regulariter Epiſcopus poteſt Eccleſias intrà eius Diœceſim ſitas à ſua poteſtate eximere, vt probat *Gloſſ. 25. quaeſt. 2 in Summa, verſic. item Epiſcopus, & alij Doctores* inferiùs citandi communiter; & leguntur aliquæ huiuſmodi exemptiones Regularium Monaſterijs conceſſæ ab Epiſcopis: vt
2 fuit exēptio conceſſa Cœnobio D. Vincentij Lutetiæ, à B. Germano Pariſiorū Epiſcopo, cuius priuilegium refertur in *Quaeſito quarto huius Diſputat.* huic ſimile priuilegiū cōceſſum fuiſſe ab Archiepiſcopo Cōſentino propter exemptionem Fratrū Minimorum de Paula, à ſua iuriſdictione legitur, in 1. *tomo priuil. eiuſdem Ordin. à Laur. Peirin. declarat.* in principio; cuius priuilegij, tenor eſt.

PIRRHVS, MISERATIONE DIVINA Archiepiſcopus Conſentinus.

Dilecto Nobis in Chriſto Filio F. Franciſco de Paula, Eremitæ noſtræ Conſentinæ Diœceſis, tuæque Congregationis Fratribus Eremitis præſentibus, & futuris, ac vniuerſis, & ſingulis, ſalutem in Domino ſempiternam.

Decet nos ex officio, quo Archiepiſcopali Eccleſiæ Cōſentinæ præſidemus vigilanti cura, ſingularique ſollicitudine circà ea, quæ in laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, cui ſoli cura eſt de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum ſanctę Fidei Catholicæ, noſtræque Chriſtianę Religionis, ac plurimorum animarum ſalutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, inſudare; ac quantùm cum Deo poſſumus, ea, quæ iuſta, rationabilia, ſalutifera, & à iure diuino, ac Sanctorum Patrum inſtitutionibus, penitùs, & omninò non diſcrepantia gratiosè concedere, & ijs fauorabiliter annuere.

Dudùm ſiquidem ad tuæ ſupplicationis inſtantiam ſuper finibus, & poſſe dictę Terrę Paulæ, quoddam Oratorium, ſeù Eccleſiam ſub vocabulo Sancti Franciſci, per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire, & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere, ac orare poſſes.

Tu, qui dictum Oratorium, ſeù Eccleſiam tum ſingulari diligentia, vnà cùm quodam paruo dormitorio, fabricaſti, ac fabricari feciſti, ac in dies fabricas, & amplias, vitam auſteram, Eremiticam per viginti annos, vel circà, & ſanctè, & iuſtè, & religioſe vixiſti, ac de bono in melius perſeueraſti, prout ducis, viuis, & perſeueras de præſenti; ibidemque Deus ſolita clementia, diuerſa, & crebra miracula per te operatus eſt, & operatur in dies, propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multiſque ſub habitu Eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuò præſtare famulatum. Vt tu, ipſique quietiùs, ſanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo feruentiùs famulari valeatis, tu, & Frater Balthaſar Sacerdos, cæterique Clerici, vel Laici, ſub habitu Eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humiliter ſupplicaſtis, vt dictum Oratorium, ſeù Eccleſiam Sancti Franciſci de Paula, ab omni iuriſdictione, & ſuperioritate Matris Eccleſiæ terræ Paulæ, & ab omni alia iuriſdictione, & ſuperioritate, etiam noſtra eximere, & liberare, & ſub protectione Sedis Apoſtolicæ totaliter relaxare, dictumque Oratorium, ſeu Eccleſiam, vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, tibi, tuæque Congregationis Eremitis Fratribus, præſentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque (prout ipſi ſupplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiuſmodi Fratribus Eremitis poteſtatem, baliam, auctoritatem, te Fratrem Franciſcum, & alios quoſcunque in eorum Superiores, & Officiales canonicè eligendi dare, & concedere, tibique, & alijs per vos eligendis, omnem iuriſdictionem, & poteſtatem in ſpiritualibus, & temporalibus, indè, & ſuper omnibus locis, perſonis, & rebus huiuſmodi; cum poteſtate Miſſas, & alia diuina officia celebrandi, Confeſſiones audiendi, Euchariſtiæ, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi, & recipiendi; malefactores, rebelles, & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & abſoluendi; & pro huiuſmodi vitæ obſeruantia ſtatuta, & ordinationes iuri diuino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus conſona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac aliàs opportunè in omnibus concedere, dare, & prouidere dignaremur.

Nos verò, qui ex vera ſcientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoſcimus, operaque tua, & nobis manifeſta ſunt, & te Religioſum, & ſanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore, & eſſe demonſtrant; conſiderantes, quòd bona opera pia, charitatiua, ac Deo grata, & multis ſalutifera, inibi, & vbique per te, tuamque Congregationem feruentiùs, & quietiùs, & deuotiùs operari poterunt, ſi priuilegijs muniuimus, ac fauoribus, & gratijs proſequamini opportunis; veſtris iuſtis, & ſanctis deſiderijs, & ſupplicationibus annuentes, & inclinati; huiuſmodi Oratorium, ſiuè Eccleſiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis tibi, tuæque Congregationi in perpetuum damus, tradimus, aſſignamus, cedimus, & conferimus, ac tenore præſentium prouidemus de eodem.

Teque in Superiorem huiuſmodi tuæ Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, ſeù quouis alio nomine nuncupandum damus, & deputamus, cui præſis, ac vita, & exemplis proſis: tuiſque monitis, mandatis, & præceptis ſalubriùs omnes huiuſmodi Congregationis perſonæ obedire, & parere debeant, ipſiſque tuis Eremitis Fratribus, te in ſuum Superiorem, & Priorem, ac vna tecum alios quoſcunque Superiores, & Officiales canonicè eligendi poteſtatem, & auctoritatem.

Nec non Statuta, & Ordinationes pro huiuſmodi vitæ obſeruantia, à iure tamen diuino, & Sanctorum Patrum Inſtitutionibus non deuiantia, faciendi.

Tibique, & huiuſmodi Officialibus, & Superioribus ſic eligendis omnimodam iuriſdictionem ordinariam in ſpiritualibus, & temporalibus Congregationis huiuſmodi perſonarum, etiam ſi Sacerdotali, ſeù quauis alia præfulgeant dignitate, & locorum, iuriſdictionum, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem, quomodolibet ſpectantium.

Cum poteſtate quoſcunque rebelles, & inobedientes, omnium huiuſmodi Congregationis perſonarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuſcunque generis maleficia, & crimina (prout iuris fuerit) puniendi, huiuſmodi delinquentes incarcerandi, condemnandi, diſciplinandi, liberandi, abſoluendi, cæteraque faciendi, quæ in præmiſſis, & circà præmiſſa vobis videbuntur fore neceſſaria, & opportuna, & quæ noſmet facere poſſemus.

Sacerdotibus verò huiuſmodi Congregationis, ſeù ſecularibus, vel Regularibus per vos eligendis, vt Miſſas etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honeſto cum altari portatili celebrandi, Euchariſtia, & alia quæcunque Sacramenta Eccleſiaſtica liberè, & licitè tibi, huiuſmodique tuæ Congregationis perſonis, quotiès deuotio ingruerit, & neceſſitas poſtulauerit, abſque quacunque Superioris licentia miniſtrare, ad quæ ſuſcipienda, extrà loca huiuſmodi compelli non poſſitis.

Confeſſiones audire, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacunque irregularitate, nobis tàm à iure, quàm à nobis reſeruatis, & permiſſis, totiès, quotiès abſoluendi, & diſpenſandi, votaque quæcunque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam ſalutarem iniungendi.

Loca, Oratoria quæcunque, & Eccleſias licitè accipiendi, & retinendi.

Quaſcunque etiam perſonas Eccleſiaſticas, & Seculares ad vos venientes, & vobiſcum moram trahere, & habitum, quem geritis, profiteri, & recipere volentes, acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promiſſionem obſeruantiæ caſtitatis, paupertatis, & obedientiae, veſtraque huiuſmodi ſtatuta, & ordinationes facere poſſint, & valeant, ac poſſitis, & valeatis, poteſtatem, baliam, & auctoritatem tenore praeſentium damus, concedimus, & indulgemus; ac vobiſcum ſuper his opportunè diſpenſamus.

Omnibuſque priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus Fratres Sancti Frranciſci, caeterique Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti auctoritate noſtra in Ciuitate, & Diœceſi Coſentinenſi poſſitis, & valeatis.

Huiuſmodi Oratorium, ſiuè Eccleſiam, ac alia quæcunque loca, Oratoria, & Eccleſias, per vos in poſterum acquirenda, cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, Eremitiſque, & perſonis, rebuſque omnibus ad vos, veſtraque loca quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, perſoniſque huiuſmodi inibi degentibus ab

omni

omni iuriſdictione, & ſuperioritate Matrum Eccleſiarum, ac noſtra, noſtræque Conſentinæ Eccleſiæ, cæterarumque perſonarum (ſalua tamen ſemper quarta omnium legatorum, quam omninò Nobis, & Succeſſoribus noſtris, prout iuris eſt, ſoluere teneamini,) ex certa noſtra ſcientia, motu proprio, & de plenitudine noſtræ Dignitatis, quantùm cum Deo poſſumus, in perpetuum eximimus, & totaliter liberamus, ac ſub protectione, ſubmiſſione, iuriſdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ totaliter, ſpecialiter, & ſingulariter, & expreſsè remittimus, & relaxamus, præſentibus, perpetuis, futuriſque temporibus valituris.

In quorum omnium, & ſingulorum roboris firmitatem, & teſtimonium præmiſſorum per manus Philippi Figadij de Buxem Cãcellarij noſtri præſentes fieri fecimus, noſtrique maioris ſigilli appenſione munitas, & noſtræ propriæ manus ſubſcriptione roboratas.

Datum in noſtro Archiepiſcopali Caſtro S. Lucidi, Anno 1471. die vltimo Nouembris, quartæ Indictionis, ſub Pontificatu Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri D. Pauli Papæ Secundi, Anno ſeptimo. Amen.

3 Verùm Epiſcopus non poteſt in totum Eccleſiam ſibi ſubiectam à ſua poteſtate eximere; poteſt enim concedere immunitatem, & libertatem ab omnibus iuribus, quæ ipſe in ea Eccleſia poſſidet; iis tamen exceptis, quæ à ſe alienare, ſeu abdicare nequit; vt *cap. paſtoralis, de donation.* Ità *Gloſſ in cap. 1. in principio, de priuilegijs, in ſexto*, & ibi *Philipp. Franc. ſub numero 4. Verſiculo in Gloſſa 2. Gloſſ. in Can. viſis, 16. quaeſtione 2. Federicus de Senis conſilia 147. & 248. Calderinus conſil. 12. verſiculo tamen per hanc vnionem, in titulo de rebus Eccleſ. non alienandis, Panormitanus in cap. cùm olim numero 4. de priuilegijs, & in cap. conſtitutus, numero 10. de Relig. domibus, & in cap. cùm inter, numero 11.* vbi etiam *Felinus numero tertio, & quarto, de ſenten. & re iudic.* idem *Panormitanus in cap. cùm venerabilis, per totum, de cenſibus, Decius conſil. 152. incip. In cauſa, numero 1. Mandoſ. in tractatu de ſignat. grat. Verbo, exemptiones ab Epiſcopis, verſiculo Epiſcopus non poteſt, Eraſmus Cokier. de iuriſdictione Ordinar. in exempt. parte prima, quaeſtione tertia, numero tertio.*

4 Nam licèt Epiſcopus quantùcunque generaliter Eccleſiam à ſua iuriſdictione eximat, nihilominùs ſemper remanent octo, à quibus eam ſoluere non poteſt. Primum, eſt correctio. *Can. Viſis 16. quaeſtione 2.* Secundum, viſitatio. Tertium, procuratio ratione viſitationis, *dicto cap. cùm venerabilis*, & ibi *Panormitanus num. 3.* Quartum, eſt cathedraticum, *cap. paſtoralis*, & ibi *Gloſſ. de donat.* alia *Gloſſ. in Can. quicunque, 16. quaeſtione 7.* & ità communiter teneri, ait *Panormitanus loco citato.* Quintum eſt, Ius reuerentiale, quòd ſibi ab inferioribus Eccleſiis debetur, *Felinus, & Panormitanus locis citatis, Puteus deciſ. 115. lib. 3. Cokier. d. quaeſt. 3. num. 4. verſic. quinto ſimiliter.* Sextum eſt, charitatiuum ſubſidium, *cap. cùm Apoſtolus de cenſibus.* Septimum, eſt inſtitutio auctorizabilis, quoad curam populi, *arg. cap. cùm ſatis, de offic. Archidiac. & cap. 1. de Capell. Monach. in 6.* Octauum, ea, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis; non enim poteſt Epiſcopus eximere ſubditum, vt non teneatur recipere ab eo, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis: ità *Ioannes Andreas, & Panormitanus dicto cap. cùm venerabilis, Cokier. loco cit.*

5 Limitantur prædicta. Primò, vt Epiſcopus poſſit Eccleſiam initio fundationis eximere; quia tunc nondùm Epiſcopatui ius ſuperioritatis quæſitum eſt, *Antonius de Butrio, & Imola, cap. cùm inter, de conſuetud. Felinus dicto cap. cùm inter, numero 4. de re iudic.* & alii apud *Cokier. dicta quaeſt. 3. numero 5.*

Secundò. Vt poſſit eximere ſaltèm patiendo, iura Epiſcopalia ab inferiori contrà ipſum præſcribi, *Cokier. loco citato, num. 7.*

Tertiò. Vt poſſit omnia ſua iura inferiori, Prælato per modum Vicariæ perpetuæ concedere; exceptis tamen cathedratico, reuerentia, & charitatiuo ſubſidio: nam in aliis quinque ex cauſa, & de conſenſu Capituli poteſt conſtituere aliquem Vicarium ſuum perpetuum nomine dignitatis ſuæ, vt illa tanquàm Epiſcopi Vicarius exerceat. Vt ait *Panormitan. vbi proximè, num. 5.* ſubdens, quòd per hoc prædicta iura non erant omninò ab Epiſcopo abdicata; quia ſaltèm illo negligente, poterit Epiſcopus ea exercere.

Quartò. Si ſententia fuit lata contrà Epiſcopum ſuper plena inferioris exemptione, & ipſe ab ea non appellauerit, vt *cap. cùm inter*, & ibi *Felinus, & Panormitanus, de re iudic.* idem *Panormitanus, dicto cap. cùm venerabilis, numero 4. verſiculo ſecundus, Cokier. dicta quaeſt. 3. num. 6.* apud quem eadem *quaeſt. à numero 10.* vide, an poſſit etiam Archiepiſcopus eximere.

6 Et eſt notandum, quòd Epiſcopus non poteſt exemptiones ab ipſo ſemel conceſſas in caſibus, in quibus eximere poteſtatem habet, ampliùs reuocare, ſi res integra eſſe deſiit, & exemptio plenè ſuum ſortita eſt effectum; quia ſolus Princeps de plenitudine poteſtatis priuilegia à ſe conceſſa reuocare poteſt. Atque ità docent *Franc. in cap. decet, numero 4. verſic. quid autem ſit, de regul. iur. in 6. Panormitanus in cap. at Clerici, 4. de adulter. col. 4. de Iudic. Felinus in cap. nouit, numero vndecimo, eodem titulo, & alij apud Barboſ. de officio, & poteſtat. Epiſc. parte 3. alleg. 89 ad finem.*

QVAESITVM XIV.

Vtrùm Epiſcopus in Monaſterijs, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali ſedere poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus regulariter poteſt, in quouis loco ſuae Diœceſis pro tribunali ſedere, ibique iura reddere; non tamen in locis exemptis, num. 2.*

3. *Locus exemptus, & locus extrà Diœceſim iudicantur à pari.*

1 Licèt regulariter Ordinario, in tota ſua Diœceſi Eccleſiaſticam iuriſdictionem, tàm volun-

tariam, quàm contentioſam exercere competat, *cap. cùm Epiſcopus, de offic. Ordinar. in 6. Couarr. in cap. alma mater, part. 1. §. 12. num. 3. Rodericus quæſt. regul. tomo 2. quæſt. 63. art. 1.* Itàvt in quouis loco ſuæ Diœceſis valeat pro Tribunali ſedere, ibique iura reddere; *dicto cap. cùm Epiſcopus, Bellenc. in tract. de charitat. ſubſid. quæſt 32. num. 3. Bertach. tract. de Epiſcop. libro 4. parte 5. num. 70.*
2 *& 71. & alij.* Limitatur tamen in loco exempto, vbi id ſibi minimè licet, per *textum in dicto cap. cùm Epiſcopus, gloſſa in Clementina quamuis, verb. aut eo, de foro competen. Sebaſtianus Vant. tit. de nullit. art. ex defect iuriſdict. Ordinar. numero 108. Nauarr. conſilio 3. in Antiq. aliàs 4. in nouis, titul de offic. Ordinar. Gonzal. ad regulam 8. Cancell gloſs. 43. numero 180. Campanil. in diuerſis Iur. Canon. rubr. 11. cap. 23. numero 151. verſic. limitatur.* Ratio eſt: nam Iudex nequit, extrà ſuam Diœceſim, vbi tamquàm priuatus haberetur, Tribunal erigere, *cap. notandum 2. quæſt. 3. cap. Epiſcopum 9. quæſtione 3. Vant. dicto numero 108.* Sed locus exemptus, & locus extrà Diœceſim iudicantur à pari, *Doctor. in cap. 1. vbi Ancharanus, numero 10. Geminianus numero 17. & Franch. in §. ſtatuto, numero 10. de Conſtitut cum alijs per Roland. conſilio 33. numero 23. vſque ad finem, & ſequentibus, libro tertio, Henriq. in Summ. libro ſeptimo, cap. 15. §. 4. vbi gloſſ. littera F. Gonzalez dicta gloſs. 43. numero 182. Eraſm. Cokier. de iuriſdict. Ordin. in exempt. parte 2. quæſtione 1. Barboſ. de officio, & poteſtate Epiſcop. parte 3. alleg 80. numero 9. Rota deciſione 207. numero tertio, ad finem, & ſequent. parte 2. Diuerſ. & in Cōſtantien. iuriſdictionis, 10, Maij, 1611. coram Ortēbergo;* ergò nec etiam poterit, in locis exemptis Tribunal, *vt ſuprà,* ad iura reddenda erigere. *Quarant. in Summario Bullar. verb. priuilegia Regulariū, & Barboſ. d. alleg. 80. num. 17.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta, Pontificalia exercere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalia exercere non poteſt Epiſcopus in Eccleſijs Abbatialibus exemptis, abſque Abbatum licentia.*

2 *Pontificalibus inſignijs vti poſſunt Epiſcopi in Eccleſijs, ac locis exemptis auctoritate propria, abſque tamen exercitio, Populo benedicere, ac diuina officia in Pontificalibus exercere.*

3 *Decretis Concilij Generalis non cenſetur derogatum per clauſulam generalem.*

4 *Proceſſiones ſolemnes, & generales ordinare nequeunt Epiſcopi in Eccleſijs exemptis, neque praedicare inuitis earum Praelatis.*

5 *Baldachinum erigere poſſunt Epiſcopi in Eccleſijs Abbatialibus, & locis exemptis ſuarum Diœceſum, Pontificalia exercentes.*

1 AD propoſitum quæſitum, Reſpondeo, dicendo primò, quòd Epiſcopi nullo modo in Eccleſiis Abbatialibus ſuarum Diœceſum, quæ exemptæ ſint, Pontificalia exercere poſſunt; niſi habita priùs Abbatum licentia. Ratio eſt, quia Epiſcopi extrà ſuam Diœceſim, abſq; Epiſcopi Diœceſani licentia, Pontificalia exercere non poſſunt: aliàs ab eorum exercitio ſuſpenderentur ex diſpoſitione *Concilij Tridentini ſeſſione 6. de reformat. cap. vltim. & ſeſſione 14. de reformat. cap. 2.* at locus exemptus, & locus extrà Diœceſim iudicantur à pari, vt dictum eſt in *antecedenti quaeſito numero 3.* Ergò Epiſcopi non poterunt, in Eccleſiis Abbatialibus exemptis, abſque Prælatorum earum licentia, Pontificalia exercere, *Abbas cap. ſignificaſti, de foro competen. text. in can. luminoſo, 18. q. 2. notant Doctores in cap. 1. de verborum ſignificatione, libro 6. Innocent. in cap ex ore, de priuileg. notat latè Rolandus à Valle, conſilio 32. à numero 23. cum ſequentibus; libro 3.*

2 Dico ſecundò. Poſſunt Epiſcopi, in Eccleſiis Abbatialibus, ac alijs locis exemptis, vti Pontificalibus inſignijs, abſque tamen aliquo exercitio;
3 per diſpoſitionem *clement. Archiepiſcopo de priuileg.* Cuius diſpoſitioni, cùm ſit Concilij generalis Viennen. non cenſetur derogatum per clauſulam generalem; niſi expreſſa mentio fiat Concilij generalis, dicendo: *Non obſtante quauis Conſtitutione, ſeù lege in Concilio generali edita,* per *text. in cap. ex parte, & cap. vlt. de Capell. Monach. Archidiac. in cap. 1. de Conſtit. in 6. Felin. in cap. nonnulli, col. 4. ſub numero ſecundo, de reſcript. Couarruuias in Epitom. parte 2. cap. 8. §. 9. numero 6. Molin. de iuſt. tract. 2. diſputatione 173. verſic. occaſione legitimationis, Henriq. in Summ. libro ſeptimo, cap. 26. numero tertio, & alij apud Sanch de matrimon. libro tertio, diſputatione 16. numero 7. & libro octauo, diſput. 35. numero 17.*

Poterunt ergò Epiſcopi in huiuſmodi Eccleſijs, & locis, abſque Abbatum, & aliorum Prælatorum licentia, Pōtificalibus inſigniis, & ornamentis modo prædicto vti. Nec obſtat Concilium Tridentinum locis citatis, quia loquitur de vſu Pontificalium, cùm aliquo exercitio, vt colligitur expreſsè ex *Nauar. conſilio 69. de ſenten. excommunicat. in antiquis, & conſilio 12. de Cleric. excommunic Miniſtr in nouis;* vbi aſſerit quemdam Epiſcopum, qui in aliena Diœceſi Pontificialibus Inſignibus vſus fuit, incurriſſe pœnam ſuſpenſionis, in prædictis decretis Concilij Tridentini comminatam; non ob ſolum mitræ, & Pontificalium vſum, ſed quoniàm Calicem etiam conſecrauit, & corporalia benedixit, abſque Diœceſani licentia. Ità etiam *Quaranta in Summa Bullar. verb. Archiepiſcopi, auctoritas, auctoritate 32. verſiculo praeterea;* poſſuntque in eiſdem locis exemptis benedicere populo, & diuina officia celebrare in Pontificalibus, ſicut poterant antè Concilium, *Franc. Cap. Abbates numero primo, de priuilegijs, in ſexto, Angelus verbo Archiepiſcopus, numero tertio, Sylu. eodem verbo, numero ſexto, Eraſm. Cokier. de iuriſdictione Ordinar. in exempt. parte prima, quaeſtione 45. verſiculo vigeſimoquinto, & 26. numero trigeſimoquarto, & verſiculo 62. numero 69. Barboſ. dict. alleg. 8. numero 15.*

Nequeunt

Nequeunt tamen Epiſcopi in Eccleſijs Regularium, vel aliorum exemptorum proceſſionem ſolemnem, & generalem ordinare; quia hoc eſt potiùs actus iuriſdictionis, quàm honoris. *Vitalin. ſuper d. Clem. Aarchiepiſcopo, num. 55.*

Item, neque integrum eſt ipſis Epiſcopis in eiſdem Eccleſijs, exemptis prædicare, per ea, quæ docet *Cardin. in eadem Clem. §. ſi tamen, nu. 2. & 3.*

Nàm exemptis, & priuilegiatis non præiudicatur in ſuo priuilegio, niſi quatenùs exprimitur; & priuilegiatus in aliquo, non poteſt ad aliud ſuũ priuilegium extendere. Si tamen concedatur, quòd concionari poſſint Epiſcopi; non tamen extenderetur priuilegium, vt poſſint indulgentias concedere, *Cardin. loc. cit. num. 4.* refert, & ſequitur *Laurentius de Peirin. in annot. ad 26. Conſtitut. Leonis Decimi, pro ſuo Ordine Minim. num. 47. tom. 1.*

5 Poteſt autem Epiſcopus in Eccleſiis Abbatialibus, vel alijs locis exemptis, ſuæ Diœceſis Pontificalia exercens, baldachinum erigere; ità *Riccius in Prax. reſolut. 313. num. 1. Grattan. diſcept. forenſ. tomo 3. cap. 467. Campan. in diuerſ. Iur. Can. rubr. 9. cap. 5. num. 3.* Et decreuit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, vt refert *Quaranta in Summa Bullarij, verb. Priuilegia Regularium, pagina mihi 408. & Barboſ. dict. alleg. 80. num. 17.* cuius declarationis verba ſunt hæc. *Decet Epiſcopos pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunque ſuarum Diœceſum loco, quotiès eos, ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eam, quam par eſt reuerentiam, & bono, ac decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos Regulares, vano quorumdam immunitatum, & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum Eccleſijs in Pontificalibus intereſſentibus, non modò renuiſſe in eis ſupra locum Epiſcopalis ſolij, baldachinum erigere; verùm id etiam iuſſu ipſorummet Epiſcoporum curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe; atque ideò Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, facto verbo cum Sanctiſſimo Domino noſtro Clemente Papa Octauo, ac de Sanctitatis ſuæ ſpeciali, & expreſſo mandato, hoc præſenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cætero, Epiſcopi, vbi tàm ex conſuetudine, & priuilegio, quàm ex Sacrorũ Canonum conſtitutionibus, & Pontif. Roman. præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cùm mitra, vel etiam ſola cappa induti, in quibuſuis Regularium tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſinenſium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis Militiæ, Societatis, aut Congregationis Eccleſijs intereſſe poſſunt; ipſi Regulares quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad ſolium Epiſcopi conſtituendum opportuno, & congruo baldacchinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus; liceat eiſdẽ Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorumdem Regularium, aut alia quantumuis exempta Eccleſia ſuprà Epiſcopale ſolium, ſeù Pontificale faldiſtorium, erigi facere, atque ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodùm in proprijs, & Cathedralibus eorum Eccleſijs ſtare, & ſedere ſolent; eo tamen dumtaxat tempore, quo Pontificalẽ eiuſmodi functionem exercebunt, vel dùm actus ipſe, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur. Siqui verò Regularium huic declarationi, ſtatuto, decreto, & mandato, inobedientes, & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem Epiſcopis ad id per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, huius decreti virtute cogi, & compelli poſſe, alijſque pœnis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, arbitrio Summi Romani Pontificis ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionũ, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine cenſeantur, ſtatutis, & priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis; & cum quibuslibet etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmiſſorum, hactenùs quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & ſingulis etiam ſi talia eſſent; quæ ſub generali expreſſione, & derogatione non venirent, ſed illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores præſentibus, pro expreſſis, & ad verbum inſertis, habens Sanctitas ſua, hac vice dumtaxàt ſpecialiter, & expreſſè derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque, Romæ die 10. Iunij, 1603.*

Alex. Card. Flor. Epiſc. Præneſt.

Hier. Agucchius Secret.

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm de legatis factis Monaſterijs, & Eccleſijs exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati, canonicam portionem Epiſcopo ſoluere:

SVMMARIVM.

1 *Canonica portio quid ſit.*

2 *Canonica portio, de quibus bonis debeatur? Nomine Epiſcopi, an hic intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores.*

3 *Oſtienſis ſententia aſſerentis, loca etiam exempta ad canonicam portionem Epiſcopis ſoluendam, teneri refertur.*

4 *Canonicam portionem Epiſcopis ſoluere non tenentur Monaſteria, & loca exempta.*

5 *Canonicam portionem Epiſcopis tenentur ſoluere Monaſteria, & loca exempta de relictis Capellis non exẽptis, ſibi ſubiectis.*

1 PRo huius quæſiti intelligentia ſupponendum eſt, canonicam portionem eſſe certam bonorum partem, de legatis factis piis locis Epiſcopo debitam, ratione oneris, quod in adminiſtratione ſui Epiſcopatus ſuſtinet, quæ introducta eſt ad inſtar legitimæ patri, aut patrono debitæ in bonis filii, vel liberti; ad cuius ſimilitudinem viſum fuit, Epiſcopo, qui Pater, & ſpiritualis Patronus, eſt ius ad certam ſuorum portionem competere. Dicitur

autem portio hæc canonica, eò quòd eſt à Sacris Canonibus approbata, & debita iure decretorum canonicorum, *can. de his 10. quæſtione 1. can. de. terminus, & can. conſtitutum, 16. quæſtione 1. clement. dudùm, de ſepultur. Oſtienſ. in Summ. titul. de ſepultur. numero 11. Syluestr. verb. canonica portio, numero 1. Roderic. quæſt. Regular. tom. 1. quæſtione 39. artic. 1. Manuale Prælatorum, tomo 2. quæſt. 48. artic. 1. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. parte 3. alleg. 86. num. 1.*

2 Debetur Epiſcopo hæc canonica portio de legatis relictis Eccleſijs, & aliis piis locis, *cap. conquerente de offic. Ordin. vbi gloſſ. verb. mortuariorum, cap. requiſiſti, & cap. vlt. de teſtament. cap. de quarta, de præſcript.* Nomine autem Epiſcopi intelligendi etiam ſunt Abbates, Præpoſiti, & ſimiles Prælati inferiores omnes, habentes eam Eccleſiam ſibi ſubiectam, ac in ea Epiſcopalem iuriſdictionem: Canonica enim portio eſt de lege iuriſdictionis; *Innocentius in cap. 1. de ſtatu Monachorum, Petr. de Vbald. de canonica Epiſc. cap. 1. num. 4. & cap. 4. quæſt. 5. Lapus eodem tractatu de canonica portione, quæſt. 4. num. 5.* Sed cùm Abbates, & Prælati prædicti habeant etiam in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis, eamdem Epiſcopalem iuriſdictionem, habere etiam debent omnia illi annexa, & connexa. Ità *Barboſ. loco citato, num. 9. Cokier. de iuriſdiction. Ordinar. in exempt. part. 4. quæſt. 6. numero 2.* Differt canonica portio à quarta funerali, de qua in *ſequenti Quæſito*, vt latè per *Capyc. deciſ. 23. per tot.*

3 His ità præmiſſis, ad Quæſiti ſolutionem deueniendo. In hàc re duæ ſunt opiniones. Prima eſt, *Oſtienſis loco citato, num. 12. §. & à quibus petatur,* aſſerentis; canonicam portionem peti poſſe ab omnibus intrà propriam Diœceſim conſtitutis, ſiuè ſint Capellæ Monachorum, vel aliorum Religioſorum, vel Monaſteria, aut alia pia loca, non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, exemptionibus, vel alijs; niſi in ipſis expreſsè immunitas ab huius quartæ ſolutione conceſſa ſit. Ratio eius eſt; quia portio canonica debetur de oblatione fidelium, qui exempti non ſunt; licèt locus, cui bona legantur, exemptus ſit. Et ideò in his mortuarijs non inſpicitur locus, cui relinquitur, vtrùm ſit ſubiectus, necnè; ſed fidelis, à quo relinquitur, & relictum.

4 Altera opinio, quæ eſt communior, & verior, negat Monaſteria, & Eccleſias, ac loca exempta canonicam portionem Epiſcopo ſoluere debere. Quia hæc canonica portio debetur Epiſcopo propter communionem, quæ eſt inter ipſum, & Eccleſiam ſibi ſubiectam, *cap requiſiſti verſ. ſerùs de teſt.* Sed communio ceſſat inter Epiſcopum, & Eccleſiam, ſeù locum exemptum. Vel poteſt deberi ratione oneris, quod ſubſtinet Epiſcopus in celebrando ſolemniter, Ordines conferendo, prædicando, ac alia omnia ferendo, quæ tàm ad forum contentioſum, quàm pœnitentiale ſpectant. Vel poteſt deberi in recognitionem ſuperioritatis; hæ autem omnes rationes ceſſant in exemptis; quia Epiſcopus non celebrat in locis exemptis, non ordinat exemptos, non prædicat, aut cathedram collocat in loco exempto, nec ea, quæ ad contentioſum, vel pœnitentiale forum ſpectant, exercet, *can. luminoſo 18. q. 2. cap. nullus, & cap. cùm Epiſcopus de offic. Ordin. in 6.* Prætereà cùm perſonæ, ac loca exempta immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubijciantur, nihil Epiſcopis in ſignum ſuperioritatis ſoluere debent: quia Summus Pontifex per priuilegium exemptionis aduocat ad ſe omne ius Epiſcopale, itàut ipſe omnium exemptorum Diœceſanus ſit *cap. auctoritate, de priuileg. in 6.* facit *clem. dudum §. verùm de ſepult.* quæ loquens de Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, qui ſunt exempti, excludit omnes Prælatos à petitione cuiuſcunque portionis, niſi ſolùm reſpectu quartæ, quæ debetur Eccleſiæ Parochiali, quæ an debeatur à Religioſis exemptis, dicemus infrà. Atque hanc ſententiam contrà *Oſtien.* tuentur *Innocent. in cap. officij de teſtament.* & ibi, *Panormit. num. 6.* qui eam dicit communiorem, & veriorem, *Ioann. Andr. in cap. certificari de ſepultur. Petr. de Vbald. d. cap. 4. q. 6. Lap. eod. tract. §. quia de num. 10. Federic. de Senis in conſ. 96.* Idem *Panormit. in conſ. 37. num. 1. verſ. ſed certè par. 1. Felin. in cap. quarta in princ. verſ. & venementi de præſcript. Bald. in l. ſi quis ad declinandam col. 6. verſ. iuxtà hoc C. de Epiſc. & cleric. Angel. in ſum. verb. canonica nu. 7. Syluestr. eod. verb. q. 3. num. 4. Azor. Inſtit. moral. p. 2. lib. 9. cap. 12. q. 5. Manual. Prælat. d. q. 48. art. 2. Eraſm. Cokier. d. q. 6. num. 4. Barboſ. d. alleg. 86. num. 10. 11. 12. & 13. Franc. Leo. in Theſ. for. Eccleſ. par. 12. cap. 14. num. 30.*

5 Verùm enimuerò ſi Monaſteriũ, vel Eccleſia exẽpta habet Capellas, vel Populum non exemptũ, tenetur Epiſcopo ad eam portionem ſoluendam de legatis relictis Capellis non exemptis, per *text. in cap. ex ore, de priuileg. Innocent. & Ioann. Andr. in cap. in noſtro, de ſepultur. Lap. d. tract. de canonica Epiſc. §. quia num. 6. verſ. ſecundò quæritur, Vbald. eod. tract. d. cap. 4. q. 5. & latè q. 8. q. 10. & 11. Cokier. d. q. num. 5. Barboſ. d. alleg. 86. num. 14.*

Si Monaſterium ab Epiſcopi iuriſdictione exemptum, Parochos non exemptos haberet; & aliquis de Parochia legauerit Monaſterio exempto; huiuſmodi legati, Epiſcopus ſuam quartam habebit, vt tenet *Petrus Vbaldus par. 2. cap. 4. quæſt. 10.* quem ſequitur *Iulius Lauorius inferius citandus.*

Si verò Summus Pontifex vniret Eccleſiam curatam Monaſterio exempto cum populo, de tali legato facto ab aliquo de tali Parochia, non debetur, ex *eodem Iulio Lauorio.*

6 His poſitis notandum eſt cum eodem *Iulio Lauorio variar. elucubrat. tit. 2. cap. 17. num. 73.* canonicam Epiſcopalem poſſe præſcribi in totum, quod probat per *cap. de quarta, de præſcript.* etiam Epiſcopus contrà Epiſcopum, & Eccleſia inferior, *cap. cùm ex officij, de præſcript.* & hæres contra Epiſcopum; & ſi allegatur titulus, ſufficit ſpatium 40. annorum, *cap. de quarta:* ſi non probatur titulus, requiritur tempus, cuius non extet memoria in contrarium, *c. 1. de præſcript lib. 6.* Titulus autem iuſtus dans cauſam præſcriptionis, eſt quandò conceſſio canonicæ portionis ſit ab Epiſcopo ſolo ſinè Capitulo. Impeditur tamen præſcriptio

Sede

ſede vacante, tempore ſchiſmatis, quandò Epiſcopus eſt excommunicatus, quandò caret titulo; quando eſt in mala fide, quando ignorat de legato non ex eius negligentia, *Petr. Vbald. par. 1. cap. 2. num. 25.* quem refert, & ſequitur idem *Lauortus loco cit.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur, quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere.

S V M M A R I V M.

1 *Quarta funeralis de quibus debeatur, & à quibus, & num. 4. & 5.*

2 *Quarta funeralis venit appellatione quartæ Parochialis.*

3 *Funeralium appellatione, quoad quartam, veniunt ceræ, & cætera, quæ occaſione funeris fiunt.*

6 *Monaſteria, vel loca Regularium non tenentur ad quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluendam ex ſpecialibus priuilegijs, quæ referuntur.*

7 *Deciſio Rotæ ad fauorem Regularium in hac materia facta refertur.*

8 *Concilij Tridentini decretum circa quartam funeralium.*

1 QVarta Parochialis debetur Eccleſiæ Parochiali ex his bonis, quæ Parochiani legant, ſiuè relinquunt, vel offerunt ratione funeris, cùm quis alicubi extrà Parochiam ſepulturam eligit. Et hæc eſt varia, nam alibi eſt dimidia, alibi tertia, alibi quarta pars, iuxtà varias Eccleſiarum, vel populorum conſuetudines *cap. certificari de ſepultur.* debetur autem ab Eccleſijs, vbi aliquis ſepelitur, vel ad quas tranſit ſe conuertendo, ſeù alio modo; etiamſi tales Eccleſiæ ab Epiſcoporum iuriſdictione exemptæ eſſent, *clem. dudum de ſepultur. Innocent. in cap. relatum, & in cap. in noſtra extr. eodem tit. Syluest. verb. canonica portio*
2 *num. 7. q. 9.* Et hæc quarta funeralis venit appellatione quartæ Parochialis, vt in *cap. 1. & cap. relatum de ſepultur. & in cap. 2. eod tit. in 6. & dicta clem. dudum, § verum & vtrobiq; Doct. de ſepultur.*

Itemq; de iure communi etiam Abbates, & Prælati Regulares ab Epiſcoporum iuriſdictione immunes funeralem quartam Parochis, vel etiam Epiſcopis, vbi ità conſueuit, ſoluere tenentur, *d. clem. dudum §. verùm de ſepultur.* & appellatione
3 funeralium, quoad quartam, veniunt ceræ, & omnia alia, quæ occaſione funeris fiunt, vt per *gloſ. in d. clem. dudum, verb. funeralibus, vbi de candelis*, quæ dantur ad manus, *Imol. num. 80. & Vitalin. num. 29.*

4 Non debetur autem quarta funeralis de relictis pro ædificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum piorum, iuxtà *tex. in cap. vlt. de teſtament. & in cap. ex parte, ibi, vel ad fabricam, de verbor. ſignificat. Roman. conſ. 233. incip. præmiſſa quæſtio, in princ. Panorm. conſ. 37. lib. 1. Capyc. deciſ. 23. num. 4. Seraphin. deciſ. 726. num. 3.* Quòd ſi Eccleſia, vel Monaſterium de præſenti reparatione non indigeret, diſtinguendum eſt: quòd vel relinquitur legatum ſtatim ſoluendum, vel in ſingulos annos pro reſtauratione Eccleſiæ, vel Monaſterij, quæ reparatione non indigeant; & eo caſu debetur quarta: aut legatum fit pro reſtauratione, & reparatione Eccleſiæ, quotiès indigebit; & hoc caſu non debetur quarta. Ità *Seraphin. loc. cit.*

5 Prætereà non debetur quarta hæc funeralis ex relictis pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu luminariorum, ornamentorum, & aliorum, quæ ad cultum diuinum pertinent, *d. cap. vlt. de teſtament.* quod procedit, quandò vſus eſt determinatus; ſecùs ſi vſus ſit indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino; tunc enim debetur quarta *cap. ex parte il 3. de verb. ſignif. cap. requiſiuiſti de teſtament. Seraphin. d. deciſ. 726. num. 4.*

6 Religiones omnes ferè hodie, partim per priuilegia ipſis directè conceſſa, partim per communicationem ſpecialiter ab huius quartæ funeralis ſolutione, exemptæ ſunt; vt Congregatio Caſineñ, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua habet priuilegium Engani IV. ſub *Dat. Bononiæ anno Domini 1436. quinto Nonas Iulij Pontificatus ſui anno 6.* per quod conceſſit, vt eius Congregationis Monaſteria non teneãtur ſoluere aliquam canonicam portionem, aut decimas Parochis, aut Epiſcopis, vel alijs ſibi quomodolibet debitis, etiam de relictis, aut donatis, vel legatis, tàm inter viuos, quàm in vltimis voluntatibus. Eius priuilegij verba ſunt hæc: *Nos volentes prædicta Congregationis Monachos, qui à pluribus citrà temporibus in obſeruantia Regulari, & vita ſanctimonia varijs multiplicarunt, prout in dies multiplicantur virtutum meritis, & vt Altiſsimo poſsint commodiùs, & quietiùs deſeruire, ac reparationi Monaſteriorum eorum, quæ maxima indigent, vacare, amplioribus fauoribus proſequi. Motu proprio non ad ipſorum, aut alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate omnibus, & ſingulis dictæ Congregationis Monaſterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis, vt ad dandum, ſeù ad ſoluendum aliquam canonicam portionem, ſiue decimas, aut aliud quodcunque, quòd loco earum ſolui conſueuiſſet Parochis, Epiſcopis, Archiepiſcopis, Capitulis, Collegijs, Vniuerſitatibus, Communitatibus, Fabricis, & alijs quibuſcunque cauſa hactenùs debita, ſeù quæ deberi prætendantur, quomodolibet in futurum etiam ab eiſdem derelictis legatis, & donatis, tàm in vltimis voluntatibus, quàm inter viuos, ſeù quacunque occaſione conceſſis, præteritis, & in poſterum concedendis, minimè teneantur. Quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac præfatis noſtris literis, quibus quatenùs huic noſtro Indulto obuiant, volumus derogare, & alijs conſuetudinibus, ſtatutis, præſcriptionibus, & priuilegijs ſub quacunque forma, aut quibuſcunque clauſulis editis, non obſtantibus: etiamſi de illis, eorumque totiès tenoribus præſentibus expreſſa, & ſpecialis, ac indiuidua foret habenda mentio; auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex certa ſcientia de ſpecialis dono gratiæ indulgemus. Decernentes ex nunc omnes, & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſq; quaſcunque ſententias, quas* con-

contrà perſonas dicta Congregationis, ſiuè Monaſteria & loca, & alias in praiudicium conceſsionis huiuſmodi promulgari nullas, necnon irritum, & inane quidquid aliud in contrarium à quocunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenùs, vel in poſterium contigerit attentari. Nulli ergò omninò &c. Hoc priuilegium noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ communicatur per memorabilem Bullam Iulij II. quæ in fine operis apponitur. Simile priuilegium ab eodem Pontifice Monachis Cæleſtinis fuiſſe elargitum, teſtatur *Roderic. in noua collect. Bullar. pro Regul. Bulla 18. eiuſdem Pont. ſub Datum Florentia, anno Incarnationis Domini 1404. quinto Kalendas Nouembris, Pontificatus ſui anno 4.* Verba eiuſdem Bullæ pro materia propoſita ſunt. *Concedimus quoque Vobis, Vt de his, qua in ornamentis, Vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſiuè alijs ad perpetuum cultum diuinum, ſeù pro pitantijs, aut ad ſuſtentationem veſtram; Vel indumentis, & calceamentis veſtris, nec non pro annuis cenſibus redimẽdis aliquorum ſolutione aliqua Monaſteria, Prioratus, aliaquè loca veſtri Ordinis obligata forſitan viderentur; aut de his, qua pro domibus, pradijs, hortis, alijsq; locis emendis vobis legantur. De oblationibus quoquè, & obuentionibus, etiam quas occaſione funerum, & alijs, qua iure inſtitutionis, ſeù ſucceſsionis, aut legati, vel relicti, aut fideicommiſsi ad Vos, & Eccleſias, & loca veſtra pietatis intuitu, deuenire contigerit, nulli teneamini iuſtitiam, ſeù portionem canonicam exhibere, & ad hoc Vos decernimus aliquatenùs non teneri.*

Multa alia huius tenoris priuilegia Monachalibus Congregationibus à Sede Apoſtolica conceſſa, videri poſſunt in *ſupracitata Collect. Bullar. Roderic. & in proprijs libris priuilegiorum, vniuſcuiuſque Congregationis*, quæ breuitatis cauſa, hic omittuntur.

Extant præterea huius propoſitæ materiæ priuilegia Mendicantium, quorum aliqua hic referuntur propter Prælatos, alioſq; exemptos, cum Mendicantibus in priuilegijs communicentes. Inter alia huiuſmodi exemptionis priuilegia habetur Bulla Innocentij IV, quæ incipit. *Pacem veſtram, Dat. Peruſy, 16. Kalen. Iuny Pontificatus ſui anno* 10. in qua legitur, quòd conceſsit Fratribus Minoribus, vt de ijs, quæ in ornamentis, aut pro eis, vel pro fabricis, ſeù luminaribus, vel anniuerſarijs, ſeptimo, vigeſimo, & trigeſimo, alijſque ad perpetuum diuinum cultum teſtamentis eiſdem legantur, nullam canonicam portionem ſoluere teneantur; dummodò in fraudem Epiſcoporum, & Presbyterorum, Parochialium non fiat. Elicitur hæc conceſsio ex *monumen. Ordin.* & refertur in *Compendio, verb. canonica portio* §. 1.

Item in 2. §. *ibid.* legitur Alexandrum IV. conceſsiſſe idipſum, quod præfatus Innocentius IV. conceſſerat; addendo inſuper, quòd nec etiam de pitantijs, ad ſuſtentationem Fratrum, aut de indumentis eiſdem legatis, teneantur dare aliquam portionem; & decreuit irritas eſſe, & inanes quaſcunque cenſuras contrà Fratres, ſeù contrà benefactores huiuſmodi, vel hæredes, aut executores illorum promulgatas: quæ conceſsio Alexandri IV. reperitur in quadam ſua Bulla, quæ incipit. *Pium eſt, & conſonum æquitati. Data Anagniæ 13. Kalendis Februarij, Pontif. ſui anno 5.* & refertur *Monum. Ord.* vt habetur ex *Mirand. in Manual. Pralat. Regular. t. 2. quaeſt. 48. art. 6. concluſ. 1.*

Similiter Clemens IV. in quadam ſua Bulla, quæ incipit. *Virtute conſpicuos*, quæ habetur in *Monum. Ord. & in Compendio, verb. canonica portio* §. 3, conceſsit omnia, eiſdem Fratribus, quæ ſupradicti duo Pontifices anteceſſores ſui conceſſerant, addendo inſuper aliqua alia in *Mari magno* ſub verbis. *Concedimus vobis, vt de ijs, qua in ornamentis, aut libris, fabrica, luminatibus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, aut alijs ad perpetuum diuinum cultum, ſeù pro pitantijs, aut Victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliqua domus veſtri Ordinis obligata noſcuntur: & de domibus, pradijs, hortis, alijsq; locis vobis ſecundùm inſtituta veſtri Ordinis opportunis: aut de ijs, qua pro huiuſmodi domibus, pradijs, locis, & hortis emendis vobis legantur (dummodò pramiſſa, non conuertantur in vſus alios, ſed illos dumtaxàt, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac conceſsione, vel indulgentia continentur) nulli canonicam portionem aliquam, teneamini exhibere: & ne qui à vobis, vel vltimarum executoribus voluntatum, ſeù decedentium haredibus, de pramiſsis aliquid exigere, vel extorquere praſumant diſtrictiùs inhibemus.*

Et Bonifacius VIII. in quadam ſua Bulla decretali, quę incipit. *Super Cathedram*, quę habetur inter communes ſub *titulo de ſepulturis* §. *verùm*, & refertur in *clem. dudum eod tit.* circà præfatam canonicam portionem, edidit ſequentem Conſtitutionem. *Verùm ne Parochiales Eccleſia, & ipſarum Curati, ſiuè Rectores, qui miniſtrare habent Eccleſiaſtica Sacramenta, quibus noſcitur, de iure competere, pradicare, ſeù proponere Verbum Dei, & confeſsiones audire fidelium, debitis, & neceſſarys beneficys defraudentur, cùm operarys, mercedis exhibitio debeatur: auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, & ordinamus, vt Pradicatorum, & Minorum Ordinum Fratres, de obuentionibus omnibus tàm funeralibus, quàm quibuſcunque, & quomodocunque relictis, diſtinctè, vel indiſtinctè, ad quoſcunque certos, vel determinatos Vſus, de quibus etiam quarta, ſiuè canonica portio dari, ſiuè exigi non conſueuit, vel non debet de iure, necnon de datis, vel qualitercunque donatis, in morte, ſeù mortis articulo, in infirmitate, donantis, Vel dantis, de qua deceſſerit, quomodocunque directè, vel indirectè Fratribus ipſis, Vel alijs pro eiſdem, quartam partem, quam, auctoritate Apoſtolica taxamus, & etiam limitamus, Parochialibus Sacerdotibus, & Eccleſiarum Rectoribus, ſeù Curatis largiri integrè teneantur, facturi, & curaturi, quòd nec alij, neque alijs à quibus quarta huiuſmodi minimè deberetur, ad ipſorum Fratrum vtilitatem, vel commodum huiuſmodi fiant relicta, aut in eos taliter data, vel donata procedant, ſeù quod in morte, vel ab infirmis huiuſmodi dandum, vel donandum Fratribus ipſis exiſteret, in eorumdem dantium, vel donantium fraritate ſibi dari, vel donari procurent, in quibus per ipſos vitandis*

eorum

eorum intendimus conſcientias onerare, vt ſi, quod abſit, per Fratres ipſos, dolo, vel fraude quidquam in hac parte agi fortaſſe contigerit, præter id, quod eos propterçà dictis Sacerdotibus, Rectoribus, & Curatis 7 *teneri volumus, etiam diſtricta ratio in extremi Iudicij examine requiratur ab eis. Vltrà portionem autem huiuſmodi, nihil valeant Parochiales Rectores, Curati, & Prælati, exigere, ſupradicti; nec illis dicti Fratres ampliùs impendere ſint aſtricti, nec ad id à quoquam poſsint aliqualiter coerceri.* Et quamuis appareat, quòd ipſe Bonifacius poſt conceſsionem portionis canonicæ emanatam ad fauorem Ordinis Mendicantium reuocauerit omnia priuilegia, gratias, & indulgentias &c. prout in d. Bulla, ipſa tamen Bonifacij Conſtitutio fuit reuocata per Benedictum X I. in alia ſua Extrauaganti, quæ incipit, *Inter cunctas*, & habetur etiam inter communes, ſub *tit. de priuileg.* in qua concedit Fratribus Minoribus, atq; Prædicatoribus, multa priuilegia circà prædicationes, confeſsionum auditiones, & ſepulturas, prouentusque ex eiſdem obuenientes. Clemens etiam V. approbando prædictam Benedicti X I. Conſtitutionem reuocatoriam, caſſauit, & annullauit priorem editam à Bonifacio VIII. in Concilio Viennen. & illam obſeruari præcepit, ipſamq; de verbo ad verbum inſeruit in ſua Clementina, quæ incipit, *Dudum de ſepult.* cuius verba ſunt. *Dudum à Bonifacio Papa VIII. Prædeceſſore noſtro, infraſcripta edita decretali, Benedict. Papa XI. Prædeceſſor noſter, aliam illam reuocatoriam promulgauit, quæ quia, vt probauit effectus, nedum pacis ab auctore ipſius ſperatæ, fructum non attulit, quinimò diſcordiæ, pro qua ſedanda proceſſerat, fomentum non modicum, miniſtrauit. Nos, eam omninò caſſantes, aliam à præfato Bonifacio editam, ſacro inſtante, & approbante Concilio, innouamus, ſubijcientes tenorem illius, qui dignoſcitur eſſe talis. Bonifacius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Super Cathedram &c.*

Nicolaus V. in quadam ſua Bulla directa Fratribus Carmelitanis, quæ incipit. *Inter cætera noſtræ ſollicitudinis ſtudia*, & habetur in *Monument. Ordin.* & refertur in *compendio verbo, vbi ſupra* §. 5. conceſsit prædictis Fratribus Carmelitanis, vt de illis, quæ eis pro fabrica Eccleſiarum, & Conuentuum ſuorum, Eccleſiaſticis ornamentis, luminaribus, anniuerſarijs, ſeptimo, vigeſimo, & trigeſimo, & alijs diuinis cultibus, pictantijs, indumentis, calceamentis, emendis celebrandis, & habendis in eiſdem, necnon annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem, aliquæ domus, prædiaque cum hortis, & alijs locis Ordinis eiuſdem obligatæ noſcuntur, per Chriſtifideles eleemoſyna pietatis intuitu, ſiuè in funeralibus, oblationibus, ſepulturis, vltimis voluntatibus, legatis, aut aliàs quoquo modo etiam abſolutè largiātur, nulli canonicam portionem aliquam teneantur exhibere, aut ad id valeant coarctari.

Hæc omnia priuilegia communicantur cæteris Religionibus habentibus indultum communicationis. Communicatio autem priuilegiorum ſuper caſu, de quo agimus canonizata fuit à *Rota in vna Licien. quarta funeralium* 15. *Ianuarij* 1618. *coram Illuſtriſsimo Dom. Coccino Decano*, quam refert *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 86. *à num.* 17. cuius tenor ad propoſitum noſtrum conducens eſt qui ſequitur. Domini cenſuerunt Monaſterium Clericorum Regularium, non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium Reuerendiſsimo Epiſcopo. Nam, etſi de iure communi iſta quarta ſpectet ad Epiſcopum, vel Parochum *clem. dudum de ſepult. cap.* 1. & 4. *cum alijs eodem tit. cap. cùm quis pariter. eod. tit. in* 6. attamen ſecùs eſt, quandò Monaſterium eximitur à dicta ſolutione, *ad tex. in cap. priuilegia diſt.* 3. *cap. in noſtra de ſepult.* In caſu autem de quo agitur nedùm prædictum Monaſterium, ſed etiam tota Religio eſt exempta à dicta ſolutione quartæ funeralium; cùm Paulus I V. & Gregorius X I V. dictis Clericis Regularibus communicauerit omnia priuilegia alijs Regularibus conceſſa: quare cenſentur etiam communicata priuilegia eximentia à dicta ſolutione quartæ, inter quæ adeſt priuilegium Iulij II. conceſſum Minimis de anno 1506. & aliud eiuſdem Pont. conceſſum Minoribus de obſeruantia anno 1511. ſui Pontificatus 8. & aliud Pauli III. conceſſum Minoribus ann. 1544. & poſtremò aliud Pauli I V. conceſſum Ordini Prædicatorum anno 1556. quæ per extenſum refert *Arcangelus Caraccia de quarta funeralium cap.* 1.

N. que obſtat *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *de reformat.* quia cùm iſtud Monaſterium ſit fundatum poſt publicationem Concilij, & quatenùs eſſet fundatum antè, cùm non eſſet ſolitū ſoluere dictam quartā, Cōcilium ei non obſtat, vt declarauit Sanctiſsīmus Pontifex Piùs V. in ſua Conſtitutione de anno 1567. quam refert *Arcangelus Caraccia loc. cit. Gutirez de iuramento confirmatio* 2. *par. c.* 4. *num.* 3. *Emanuel. Roderiq in quæſt Regular. tom.* 1. *q.* 41. *art.* 2. & ità etiam reſoluit Congregatio Illuſtriſsimorum Interpretum, vt refert *Roder. loco prædicto*.

Quòd autem hoc Monaſterium fuerit fundatum poſt confirmationem Concilij; ex eo probatur; quia Concilium fuit confirmatum die 27. Ianuarij 1564. Religio autem Clericorum Regularium fuit confirmata à Clemente V II. 14. Iunij 1524. Vnde per neceſſe inferendum eſt, quòd hoc Monaſterium ſit fundatum intrà quatraginta annos, de quibus loquitur Concilium, & quatenùs eſſet fundatum extrà dictos quatraginta annos non probatur, quòd eſſet ſolitum ſoluere quartam funeralium.

Neque eſt verum, quòd prædicta Conſtitutio Pij V. fuerit reuocata per Gregorium X I I I. vt in eius Bulla, quam refert *Nauar. in manual. cap.* 27. *in fine*; quia cùm dicta Bulla Pij plura contineret; per Gregorium redacta fuit ad terminos Concilij, vt cenſuit Congregatio Illuſtriſsimorum Interpretum, vt refert *Caraccia loco cit.* qui etiam in fine tractatus refert ipſam declarationem, & benè aduertit *Gutirez loco citato*.

Et ità fuit reſolutum vna parte tantùm informante.

8 Sed quia *Concilium Trid. ſeſſ.* 25. *de refor c.* 13. ſtatuit, quòd in locis, in quibus antè annos quadraginta

draginta ſolita erat perſolui quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, & Parochiali Eccleſiæ, ac poſteà fuerit, ex quocunq; priuilegio Monaſterijs conceſſa, oriebantur in dies multæ controuerſiæ inter Regulares, & Epiſcopos, vel Curatos; recurrendum fuit ad Sacram Congregationem Concilij, quæ inſtante Religione Fratrum Minimorum declarauit, vt infrà.

Illuſtriſsimi, & Reuerendiſsimi Domini. Fratrū Minimorum S. Frãciſci de Paula Sacra Religio, à ſuis primordijs gaudet quodam Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulium II. Pont. Max. Anno Domini 1506. ſui verò Pontificatus 3. Beato Franciſco de Paula Patri, & Fundatori prædicti Ordinis, tunc in humanis agenti, & ſuæ Religioni benignè conceſſo; in quo indultum extitit, Monaſteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis, tàm conſtructa olim, quàm in futurum conſtruenda, nedùm decimas ex noualibus, prædijs, hortis, verùmetiam nullam Parochis Eccleſiarum quartam funeralium teneri debere perſoluere, vt in dicto priuilegio latiùs eſt videre, ad huius effectum, huic Sacræ Congregationi præſentatum. Et quià licèt hoc non obſtante, aliquibus in locis prædicti Eccleſiarum Parochi, & Rectores perperàm forsàn intelligentes *Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 13.* ſenſum, ſeù illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionem, ſeù quartam extorquere, quotiès cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum Monaſteria ſepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus moleſtias inferentes aſsiduè. Idcò F. Petrus à Menna Prouincialis Miniſter dictæ Religionis Minimorum S. Franciſci de Paula in Caſtellæ Prouincia, Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationibus veſtris humiliter ſupplicat, vt ad ſedanda ſcandala, & euitandas lites, dignentur declarare; an per dictum *Sacr. Conc. Trid* huiuſmodi priuilegio derogatum veniat quòad ſolutionem prædictam, vel decreto ipſius Concilij non obſtante, debeat obſeruari, & Fratres dicti Ordinis ab ea ſolutione immunes, & liberos cenſeri, quas Deus Opt. Max. &c.

Congregatio Concilij cenſuit, huiuſmodi priuilegio antè quadraginta annos antè Concilium, vt proponitur, conceſſo minimè derogatum eſſe eiuſdem Concilij decretis; refert Quaranta verbo priuilegia Regularium, pag. mihi 516. *Et licèt dicta declaratio ſolùm loquatur de quarta Parochiali, intelligitur, tamèn etiam de quarta Epiſcopali; quià priuilegium Iulij II. Fratribus Minimis elargitum concedit, quòd nulli quartam ſoluere teneantur. Vt docet* Moliſeſ *p. 2.* ſum. tract. 13. cap. 9. num. 51. Rodriq. tom. 2. quæſt. Regul. q. 39. art. 2. qui refert aliam declarationem dictæ Congregationis in forma authentica tenoris ſequentis, *Congreg. Conc. cenſuit Monaſteria ædificata quadraginta annis citrà, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præſuppoſito, quod huiuſmodi Monaſteria ſint eius Religionis, cui à Sede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo.* Quam declarationem refert etiàm Miranda tom. 2. Manuali q. 8. art. 7. & eam canonizauit Paulus V. in ſua Conſtit. quę incipit, Decet Romanum Pontificem, apud Rodriq. in Pauli V. Conſtit. eius 4. pag. 179. his verbis. *Accepimus, quòd Ordini B. & Glorioſæ, ſemperq; Virg. Mariæ de Monte Carmelo diuerſi Romani Pontifices conceſſerunt, illius Domos, ſeù Monaſteria antè annos quadraginta ædificata non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium, idquè etiam à Concilio Trid. de prędicto, & alijs ſacris Ordinibus decretum fuit. Cùm autem quęreretur, an eadem poſteà à quadraginta annis ędificata deberent dictam quartam ſoluere, Venerabiles Fratres Noſtri S. R. E. Cardinales, decretorum dicti Concilij interpretes, cenſuerunt, Monaſteria ædificata à quadraginta annis citrà non teneri ad ſolutionem quartę funeralium huiuſmodi, ſi modò ſint eius Religionis, cui à dicta Sede antè quadraginta annos indultum ſit, vt eamdem quartam non teneantur ſoluere Epiſcopo. Quarè ne dicti Ordinis Carmelitani Monaſteria, ſeù Domus in diuerſis Mundi partibus à quadraginta annis ædificata indebitè cogantur ſoluere dictam quartam funeralium, eorumq; indemnitati proſpicere cupientes, ac tenores literarum conceſsionum huiuſmodi forſan confectarum præſentibus pro expreſsis habentes, dilecti filij Procuratoris Generalis dicti Ordinis Carmelitarum illius nomine Nobis porrectis ſupplicationibus adducti, Volumus, mandamus, decernimus, & declaramus, omnia, & ſingula huius Ordinis B. M. de Monte Carmelo Monaſteria, ſeù Domos in quibuſcunque Mundi partibus à quadraginta annis ędificata, illorumq; Conuentus, & Fratres nullo modo, nullaue ratione teneri ad ſolutionem dictae quartae funeralium, & ob non ſolutionem huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrere poſſe. Inhibentes in virtute ſanctae obedientiæ omnibus, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, ac alijs, quos id concernit, ne ab ipſis Fratribus Monaſteriorum, ſeù Domorum à quadraginta annis ædificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiuſmodi quoquo modo exigere, aut eos deſuper moleſtare audeant, ſeù praeſumant. Quòd ſi quis contradicere praeſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius nouerit ſe incurſurum.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi à decimarum ſolutione ſint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Decima quid ſit, & quomodò diſtinguatur à primitijs, & oblationibus.*

2 *Religioſi omnes de iure communi exempti ſunt à ſolutione decimarum de noualibus ſuis, ac de hortis, & animalibus, quae nutriunt.*

3 *Religioſi decimas ſoluunt de animalibus, quae alijs nutrienda tradunt.*

4 *Nouale, quod ſemel fuit, quoad decimarũ ſolutionem, ſemper remanet nouale. Limita vt ibi.*

5 *Decimas vt de noualibus Religioſi ſoluere non teneantur, quid requiratur.*

6 *Nouale quid ſit.*

7 *No-*

7 *Nouale in dubio non praeſumitur.*
8 *Canonici Regulares Lateranenſes decimas etiam Papales ſoluere non teneantur ex priuilegio.*
9 *Caſinenſis Congregatio à decimarum ſolutione exempta eſt.*
10 *Camaldulenſes à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
11 *Vallumbroſani decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt.*
12 *Ciſtercien. priuilegium immunitatis à decimarum ſolutione refertur.*
13 *Caeleſtinorum priuilegium ſuper eadem materia refertur.*
14 *Cluniacenſes decimas ſoluere non tenentur.*
15 *Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimis exempti ſunt.*
16 *Praemonſtratenſes à decimis exempti ſunt.*
17 *Monachi Beatae Mariae Montis Virginis à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
18 *Sylueſtrini decimas ſoluere non tenentur.*
19 *Canonici Regulares Sancti Saluatoris à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
20 *Monachi Sancti Baſilij decimas ſoluere non tenentur.*
21 *Ordo S. Antonij Viennen. decimas ſoluere non tenetur.*
22 *Ordo S. Mariae à Mercede Redemptionis Captiuorum decimas ſoluere non tenetur.*
23 *Ordo Minimorum decimas ſoluere non tenetur.*
24 *Cruciferi à decimis exempti ſunt.*
25 *Carthuſienſes decimas ſoluere non tenentur.*
26 *Praedicatores decimas ſoluere non tenentur.*
27 *Minores à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
28 *Societas Ieſu exempta eſt à ſolutione decimarum.*
29 *Moniales Sanctae Clarae de poſſeſſionibus, quas per ſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli faciunt, decimas ſoluere non tenentur.*
30 *Summus Pontifex à decimarum ſolutione eximere poteſt.*
31 *Coloni Religioſorum an pro eorum portione colonica decimas ſoluere teneantur, & num. 32.*
32 *Priuilegium conceſſum Eccleſiae, Ciuitati, & alijs perſonis, quae nunquam moriuntur, cenſetur reale.*
33 *Exemptio à ſolutione decimarum concedi non ſolet, niſi magna cùm difficultate, & cauſae cognitione.*
34 *Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de eis mentio fiat, etiamſi inter priuilegia communicata adſunt priuilegia, quae aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis num 36.*
35 *Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perindè, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent.*
36 *Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quę vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij praeiudicio.*
37 *Priuilegium exemptionis à decimarum ſolutione conceſſum alicui Ordini per non vſum vnius Monaſterij non cenſetur ſublatum, etiam reſpectu illius Monaſterij, in quo priuilegium non fuit in vſu.*
38 *Deciſio Sacra Rota in Valentina decimarum 28. Nouembris 1603. coram Lancellotto refertur.*
39 *Pralati debent admonere ſubditos ſuos Confeſſarios, & Concionatores, vt fideles adhortentur ad ſolutionem decimarum.*

1 Ne æquiuocè in re tàm graui laboremus, hæc notanda ſunt cum *Miranda 2. tom. man. Pral. quaſt. 49. art. 2. 3. & 4.*

Primò, quòd in Eccleſia Dei vltrà preceptum ſolutionis decimarum, adſunt etiam oblatio, & primitiæ; de quibus omnibus ſigillatim videndum erit primò de vniuſcuiuſque earum natura, vt deinde obligationem ſoluendi decimas, facillimè pertractemus: quo poſito.

Notandum eſt ſecundò, decimam, ſecundùm *Oſtien. in ſum. tit. de decimis §. 1.* eſſe omnium bonorum mobilium, licitè quæſitorum decimam partem, Deo datam, ſiuè ipſius Miniſtris, ex diuina conſtitutione debitam, vt colligitur, *ex c. 1. de decimis, & ex c. Parochianos, c. non eſt, c. tua nobis, & c. cùm non ſit in homine eod. tit.*

Tres autem inueniuntur decimarum ſpecies, prædiales, perſonales, & mixtæ: prædiales ſunt illæ quæ proueniunt ex prædijs, vt exempli gratia ſunt vinum, oleum, plantæ, fructus arborum, aliaq; huiuſmodi; perſonales verò quæ proueniunt ex induſtria perſonæ, vt ex mercatione arte, ſcientia, militia, venatione, & huiuſmodi; miſtæ dicuntur, quæ partim ex prædijs, partim ex induſtria perſonali proueniunt, vt ſunt animalia, quæ paſcuntur ex prædijs, & induſtria hominum nutriuntur, & ex fructibus eorum ſoluitur decima de quibus per *Sylu. Verb. decima, nom. 1.*

Notandum quoque tertiò, primitiam eſſe, primam partem frugum, ſiuè fructuum Domino offerendam, vt placet *Syluestr. loco ſupra citato*, qui dicit talem diffinitionem eſſe Raymundi, nec non aliorum. Dicitur primitia, ideſt præcipua dignitas fruguum, ſiuè fructuum, Domino offerenda, ideſt diuino cultui, quia vt placet *S. Thomæ 2. 2. q. 86. art. 4*, primitiæ olim offerebantur per modum oblationis, nunc autem mos eſt, vt primitiæ pluraliter dicantur propter fructuum varietatem.

Notandum quartò, oblationem denique ſecundum *S. Thomam 2. 2. q. 86. art. 1. in corpore*, eſſe quoddam commune, & generale nomen, quod in diuinum cultum exhibetur, & in *eod. loc.* dicit hoc intereſſe inter oblationem, & decimam, quia oblatio offertur Deo immediatè, & dicitur ſacrificium, ſi de tali oblatione fiat aliquod ſacrum; decima verò non offertur Deo immediatè, ſed Miniſtris eius, & præſtatur pro ipſis alendis. Cùm autem oblatio tripliciter ſumatur, ſcilicet donatio inter viuos, Deo, vel Eccleſiæ facta, & donatio cauſa mortis pro anima, quæ olim dicebatur mortuarium, & oblatio quotidiana, & vſualis, quam Chriſtifideles in dies in ſacrificio Miſſæ, & huiuſmodi præſtant &c. & ſi prædictis modis, vel quomodocunque dicatur; oblatio eſt omne, quod offertur Deo immediatè, licèt ſecundariò cedat in Miniſtrorum vſum, & vtilitatem; vt candelæ, panes oblati Altari, pecunia, ornamenta, & alia

huiſ-

huiuſmodi, vt dicit *D. Thom. vbi ſupra*.

De ratione autem oblationis adhoc vt conſiſtere poſsit, & vera dicatur oblatio, hæc requiruntur, ſecundùm *Panorm. in cap. fin. de verb. ſignificatione* Primò vt ille qui offert ſit Chriſtianus, quia ſi ab infidelibus oblationes fierent ab Eccleſia non reciperentur, licèt ipſa Eccleſia recipiat æſtimationem oblationis pro intereſſe, iuxtà id quod notatur in *cap quanto de vſuris*. Secundò, vt is, cui offertur ſit Eccleſia; quia, quod fit priuatæ perſonæ, non dicitur oblatio, ſed donatio; etiam ſi perſona ſit Eccleſiaſtica, vt patet ex prædicta diffinitione oblationis. Tertiò, requiritur, vt res, quæ offertur, licitè ſit acquiſita; nam quæ illicitè acquiruntur pro oblatione non accipiuntur, iuxtà ea quæ notantur *in cap. quę in omnibus de decimis*.

Quibus ſic prælibatis, cùm, tàm primitiæ, quàm oblationes ſub nomine decimarum hic compræhendantur, vt priuilegia infrà ponenda demonſtrant, de decimis erit præſens dubitatio.

2 Religioſi antiquitùs in primitiua Eccleſia, quandò, vt plurimum erant laici, vt patet ex *cap. alia cauſa* 16. *q.* 1. decimas ſoluebant, vt laici, quia paſcebantur cibo ſpirituali à clericis, & Sacerdotibus, & ideo illis decimas ſoluebant, vt ait *Oſtien. in cap. dudum de decim.*

Deindè, vt ait. *Rebuſſ. in tract. nominationum q.* 14. Gregorius Papa ſtatuit, vt Monaſteria, & Religioſi nullo modo ex ſuis prædijs decimas ſoluere tenerentur. Sed quia id Parochialibus Eccleſijs magnum detrimentum afferebat; nam omnes Monaſterijs paſsim bona ſua donabant: ideo Concilium Moguntinum, cui præfuit Paſchalis Papa II. ſtatuit, vt Religioſi communiter viuentes decimas de ſuis laboribus, ſeù nutrimentis tantùm non ſoluerent, vt patet ex *cap. conqueſti*, & *cap. ſeq.* 16. *q.* 1. Verùm quia poſteà Monaſteria, ac Religioſi in magnum numerum creſcere cœperunt, & ideò Eccleſias Parochiales grauare ſolebant. Adrianus Papa Ciſtercienſibus Hoſpitalarijs, & Templarijs tantùm, tanquàm ad Dei ſeruitium, & deuotionem feruentioribus, conceſsit hoc priuilegium, vt de laboribus, & prædijs ſuis, quos proprijs manibus excolunt, decimas ſoluere non tenerentur.

Alijs verò Monachis conceſſit Decimas tantùm de noualibus, quæ colunt ſuis manibus, & de hortis, & nutrimentis animalium ſuorum, vt dicitur in *cap. ex parte tua, il primo, de decimis*, & ibi *gloſſ. magna*.

Demùm Innocentius Tertius in Concilio generali videns, quòd Ciſtercienſes Hoſpitalarij, & Templarij multa prædia acquirebant; vnde enorme damnum Eccleſijs Parochialibus prouenire poterat, ſtatuit, vt prædicti ſolùm eſſent exempti à ſolutione decimarum de prædijs, & poſſeſſionibus, quas tempore dicti Concilij Generalis poſſidebant; de fructibus autem poſſeſſionum, quas poſt ipſum Concilium Generale acquiſiuiſſent, decimas ſoluere tenerentur, ſi de illis poſſeſſionibus priùs decimæ ſoluebantur, *cap. nuper, de decimis*.

3 Itaque de iure communi Religioſi omnes exempti ſunt à ſolutione decimarum de noualibus ſuis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt, *dicto cap. ex parte tua, il primo*, & ibi *Gloſſ. in verbo laborum ſuorum, verſic. alijs verò Monachis, Oſtien. ſub num.* 1. *circà med. Ioannes Andreas numero etiam primo, circà initium, verſi. alij verò Religioſi, & numero* 9. *Ancharanus in princip. & nu.* 2. *& in* 4 *notab. Henric. Boich. num.* 2. *Verſic. & tunc aut quaeris, Cardin. in princ. verſic. alij, Gloſſ. in cap. commiſſum, verbo, Monacho* & ibi etiam *Oſtien. num.* 4. *Butrius numero etiam* 4. *verſiculo vel dic, ſecundùm gloſſ. vltim. & Anchatan. num.* 3. *ex eodem titulo, Rebuſſus ff. de decim. quaeſt.* 14. *num* 43. *&* 45. *Monet. eodem tract. cap.* 4. *num.* 56. *& ſeq.* Et quod de nutrimentis animalium dicitur, intelligendum eſt, ſi ea nutriant ipſimet Religioſi; ſecus enim eſſet, ſi alijs nutrienda darent, vt notat *Ancharan. dicto cap. ex parte, col.* 1. *& Rebuſſ. in tractatu de decim. quaeſt.* 14. *num.* 57. dicuntur autem ipſi ea nutrire, ſi alijs cuſtodienda traderent, qui veſperè ad Monaſterium reducant, vt notauit *Rebuſſ. loco cit.*

4 Et quod ſemel fuit nouale, ſemper remanet nouale, quoad decimarum ſolutionem, *cap. vlt.* & ibi *omnes, de priuileg.* ſi tamen tractu temporis, ex eo Eccleſia Parrochialis inciperet grauiter lædi, deſineret eſſe nouale, & Religioſi tenerentur de illo decimas ſoluere, *dicto cap. quid per nouale, & ibi gloſſa final. Moneta dicto tractatu, cap.* 4. *numero* 61. *&* 62.

5 Duo tamen requirũtur, vt aliquod dicatur nouale, adeò quòd de eo Religioſi decimas ſoluere non teneantur: primum, quòd nouale ſit propriũ ſecundum, quòd proprijs manibus, vel ſumptibus excolant, vel reduxerint ad culturam, vt colligitur ex *text. in dicto cap. ex parte*, ibi, *Noualibus ſuis, quę proprijs manibus, vel ſumptibus excolunt*, & ſentit *Gloſſ. & Henr. Boich. locis citatis, Rebuſſ. alijs adductis d. tract. d. quaeſt.* 14. *num.* 43. *&* 45.

Ideòque ſi alij extirpauerunt, & noualia deindè ad eos peruenerunt, ceſſat priuilegium, *Oſtien. d. cap. ex parte, num.* 2. *verbo, proprijs manibus, Ancharan. numero* 4. *Butr. num.* 6. *in fin. Rebuſſ. loco citato, numero* 46. *verſic. vnde ſi quis*.

Idem dicendum eſt, ſi ſint aliena, & ab ipſis Religioſis conducta, *Oſtien. loco citato, num.* 1. *poſt medium, verbo, de noualibus, Rebuſſus dicta quaeſt.* 14. *numero* 52. *Moneta dicto cap.* 4. *num.* 63.

Idem dicimus, ſi alijs excolenda tradant, *cap. licèt*, & ibi *gloſſ. & Doctores omnes de decim. Rebuſſ. vbi proximè, num.* 47. *& ſequent. Monet. numer.* 58. vel per colonos ad culturam reduxerint, *dicto cap. licet*, & ibi *omnes, Ruin. conſil.* 163. *num.* 15. *in fine, libro* 5.

6 Nouale autem dicitur, locus nouiter ad culturam redactus, de quo non extat memoria, quòd aliquandò cultus fuerit; & de quo antè culturam nihil, aut modicum quid decimarum percipiebatur, *Cap. quid per nouale, & ibi gloſſ. & Doct. omnes de verb. ſignific. Oſtien. d. cap. ex parte, num.* 1. *ad fin. verſ. ſed nec intelligitur, Rebuſſ. d. q.* 14. *num.* 45. *Riminal. Sen. conſil.* 530. *num.* 4. *lib.* 3. *Rota in Conchen. decimarum,* 25. *May,* 1601. *coram Ortemberго, Monet. d. cap.* 4. *num.* 50.

Vndè

Vnde ſi anteà Eccleſia ſolebat percipere decimas, vtputa de paſcuis, tunc non dicitur nouale; & ideò de eo decima ſoluenda eſt, *d. cap. quid per nouale, in fin. & ibi not. d. cap. cõmiſſum, & ibi Butr. num. 4. Anan. num. 2. Monet. d. cap. 4. num. 61.*

Idem dico, ſi paſcua reducantur ad culturam, *Rota in Concben. decimarum, coram Ortembergo.*

Idem, ſi anteà colligebatur fœnum, ſi redigatur ad culturam, non dicitur ampliùs nouale, ſed de eo ſolui debet decima; licèt anteà de fœno non ſoluebatur. *Cardin. in d Clem. 1. num. 9. Imol. ſub num. 5. de decim. Riminald. Sen. & Rota locis proximè citatis.*

7 Nouale in dubio non præſumitur; ideò alleganti incumbit onus probandi, *Panormit. d. cap. quid per nouale, ad fin. Riminald. dict. conſil. 530. num. 2.* quomodò probetur, tradunt Doct. *in d. cap. quid per nouale, Carol. Ruin. d. conſil. 163. num. 16. & 27. lib. 5.* & notandum, quòd ſi pars altera prædij fuit culta, illa trahit partem incultam, quæ ſi redigeretur ad culturam, non exindè diceretur noualis; & ideò de illa etiam decima ſoluenda foret. *Ruin. d. conſ. 163. num. 14. in fin. quòd num. 25. Verſ. octauò non obſtat,* limitat, quandò maior pars ad culturam redacta fuit.

Ciſtercienſes, & Hieroſolymitani, (quia Templarij iamdiù eſt, quòd extincti fuerunt) non tenentur ſoluere decimas de prædijs antè dictum Concilium Generale poſſeſſis, in quibus ſcilicet proprijs manibus laborant, vel quæ ſuis ſumptibus colere faciunt, vt ait *Gloß. in Clem. 1. verb. excolendos de decim.* nec pariter de noualibus, ſicut cæteri Religioſi. Hæc de iure communi.

De iure autem particulari, nempè ex priuilegiis, nonnullæ Religiones à decimarum ſolutione exemptæ fuerunt, vt patet ea legendo, quorum aliqua hic apponere viſum fuit.

8 Canonici Regulares Lateranen. à decimarum, & omnium præſtationum ſolutione exempti fuerunt à Sixto Quarto, *anno Domini* 1476. *decimo Kalendas Septembris, Pontificatus eius anno ſexto, per Bullam incip.* Dùm ad vniuerſos, *relatam tom. 1. Bullarij nuper editi Bulla* 10. *d. Pontificis,* §. 18. in his verbis: *Caeterùm, vt Congregatio ipſa, & illius Canonici maioris immunitatis gratia fruantur, motu, ſcilicet, & tenore ſimilibus, volumus, atque decernimus, vt ad praeſtationem, procurationum Legatorum dictae Sedis, & Nunciorum ipſius, ſeù Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel ſubſidiorum, vel prouiſionum, aut onerum quorumcunque, nec etiam ad ſolutionem decimarum, quas Papales appellāt, & quas Sedes Apoſtolica pro Chriſtianae Fidei defenſione, aut alijs imminentibus perſaepè neceſſitatibus imponit, minimè teneantur, neque obligati ſint: Etiam ſi per quoſcunque exemptos perſolui mandarentur, cùm quibuſuis derogatorijs, & fortioribus clauſulis. Nec eos ab eadem ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi praeſentibus de verbo ad Verbum, & earum toto tenore inſerto, & non per generales clauſulas, ſpecialiter, & expreſſè derogetur, & de ipſis omnimoda, & indiuidua mentio fiat.*

9 Congregatio Caſinen. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, à decimarum ſolutione exempta fuit ab Eugenio Quarto, qui *anno Domini* 1434. *ſeptimo Kalendas Martij, Pontificatus ſui anno tertio,* indulſit, *vt de quibuſcunque poſſeſſionibus Vbilibet conſtitutis, quę in pręſenti ſunt, & in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum praedictorum, quæ praedicti Prælati, Monachi, vel perſonæ colunt, ſeù coli faciunt, aut in futurum colent, ſeù coli facient, ſiuè de hortis, virgultis, piſcationibus eorumdem, Vel de nutrimentis animalium ipſorum, nullus ab ipſis, Vel alijs pro eis primitatis decimas, quartas, aut alio quocunque nomine cenſeantur, exigere, Vel extorquere præſumat; nec illa aliquibus ſoluere teneantur, ſiuè ad id, à quoquàm directè, vel indirectè compelli poſſint inuiti, Generalis Concilij, & quibuſcunque alijs Apoſtolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Conſtitutionibus nequaquam obſtantibus. Decernentes ex nunc irritos, & inanes quoſcunque proceſſus, & ſententias, etiam interdicti, quos, Vel quas contrà inhibitiones noſtras huiuſmodi per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.* Quod priuilegium habetur in *noua collectione Bullar. Apoſtol. pro Regular. Roder. Bulla 7. Eugenij Quarti.*

10 Monachi Congregationis Eremi Camaldulēſis, & Congregationis Sancti Michaelis de Murano, à decimarum ſolutione exempti fuerunt à Leone X. qui has Congregationes in vnam redegit, eique nonnullas immunitates, & priuilegia cōceſſit, *anno* 1513. *quarto nonas Iulij, Pontificatus ſui anno primo,* vbi §. 29. ſic habetur. *Nec aliquod ex dictæ de nouo erectę Congregationis Monaſterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandam, ſeù ſoluēdam aliquam canonicam portionem, ſiuè decimam, aut quid aliud, quòd eorum loco ſolui conſueuerit Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegijs, Vniuerſitatibus, Communitatibus, Fabricis, & alijs quibuſcunque perſonis, de iure, Vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegijs quibuſcunque, aut ex quacunque cauſa, hactenùs ab eis forſan debita, ſeù quæ deberi prætendentur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tàm in Vltimis voluntatibus, quàm etiam inter Viuos, ſeù alia quacunque occaſione conceſſis, & concedendis, quomodolibet teneantur.* Refertur *in Bullario nouo, tomo 1. Bulla 2. Leonis Decimi*; cuius priuilegij vigore, *Iacobus Menoch. conſil. 276. lib. 3.* conſuluit, non ſolùm Monachos ipſos prædictæ Congregationis Sancti Michaelis de Murano; verùm etiam ipſorum Colonos pro eorū colonica portione decimas ſoluere adſtrictos non eſſe; de qua re inferiùs hoc eodem *Quæſito,* aliqua dicentur, *num. 39. & ſeq.*

11 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ, etſi omnium Monaſteriorum ſuorum ſpeciales exemptiones à decimarum ſolutione, habeat, vt apparet *in libro Authentico priuilegiorum eiuſdem,* qui aſſeruatur in Archiuio Vallis Vmbroſæ; tamen per Bullam Innocentij Secundi, tota Religio, cum omnibus Monaſterijs ab earumdem decimarum obligatione liberata eſt, *Anno* 1130. *ſub Datum Piſis, per manum Almerici Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalis Cancellarij, anno primo Pontificatus eiuſdem Innocentij,* in his verbis, materiam decimarum concernentibus. *Porrò fructuum veſtrorum decimas, quos vbilibet proprijs ſumptibus, laboribuſque colitis, abſque*

Epiſcoporum contradictione, vel Epiſcopalium miniſtrorum, vel Plebanoram Xenodochio veſtro reddendas, poſſidendaſque ſaacimus.

Simile Priuilegium ab eodem Pontifice, intuitu Sãcti Atthonis Abbatis Generalis Vallis Vmbroſæ, & poſteà Piſtorien. Epiſcopi, eidem Congregationi conceſſum fuit, *eodem anno Dominica Incarnationis* 1130. *Pontificatus verò primo, ſab Datum Piſis*, quod aſſeruatur pariter in eodem Archiuio; Priuilegij autem tenor eſt, *Porrò fructuum veſtrorum decimae, quas vbilibet proprijs ſamptibus, laborib*uſque *colligitis, abſque Epiſcoporam contradictione, vel Epiſcopaliani miniſtrorum, seù etiam Plebanorum Xenodochio veſtro reddendas, poſſidendaſque ſancimas.*

A Cęleſtino Secundo ſimiliter à decimarum ſolutione noſtra Religio exempta eſt, vt eiuſdem Pontif *Bulla, in libro Authentico noſtroram priuilegiorum deſcripta, ſab Datum Romę in Lateranenſi Palatio, anno* 1143. *xv. Kalendas May, Pontificatus ſui primo.*

Ab Eugenio Tertio, eodem priuilegio, *in ſupracitato libro contento*, ſimiliter eximitur noſtra Cõgregatio ab obligatione ſoluendi decimas, vt in *Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datam, apud Marturam Kalendas February, anno* 1446. *Pontificatus verò ſecundo*, oſtenditur.

Alia priuilegia totam noſtram Congregationẽ à prædictis decimis vniuerſaliter, & multa alia ſpeciales Abbatias, & Monaſteria, & alia membra eiuſdem Congregationis eximentia, breuitatis cauſa omittuntur; videantur in *ſupradicto libro, & Archiuio Vallis Vmbroſæ.*

12 Idem priuilegium conceſſum fuit Ciſtercienſibus à Martino Quinto, in hæc verba. *Martinus Epiſcopus, &c. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filys Abbatibus, Prioribus, Decanis, &c. mandamus quatenùs Abbatem Ciſtercienſem, & omnes Abbates, Priores, Abbatiſſas, ac omnia, & ſingula Monaſteria, & ſingalares perſonas dicti Ordinis praſentia, & fatura, vbicunque pro tempore conſiſteatia, à praſtatione decimaram, tam de poſſeſſionibas habitis antè, & poſt Concilium Lateranenſe, quàm de cętero, etiam de noualibus, ſiuè poſt Concilium huiuſmodi acquiſitis, & acquirendis, quæ proprij. ſumptibus excolunt, ſeù excoleat; quam aliàs quomodocunque, vel qualitercunque excolentur; & etiam de illis poſſeſſionibus, de quibus aliquis hactenùs percepit, necnon de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, & de ſuorum animalium nutrimentis, ſinguli veſtrum omninò ſeruetis immunes, &c. 9. kalen. Octobr. Pontif. anno ſeptimo:* hoc priuilegium refertur *à Roderic. loco citato, Bulla quinta, dicti Pontificis, & à Renat. Choppin. de ſacra Politia, libro* 3. *titulo* 2. *num.* 8.

13 Simile priuilegium conceſſum eſt Congregationi Cœleſtinorum à Gregorio Decimo, *anno* 1242. *vndecimo kalendas April. apud Lugdunum*; ac paulò poſt à Cœleſtino Quinto, eius Ordinis inſtitutore, *quinto kalendas Octobris, anno* 1294. vt refert *Renatus Choppinus Monaſt. libro ſecundo, titulo primo, numero quinto*; aſſerens canonizatam fuiſſe *Areſt. Cur. Pariſien. die vigeſimanona February*, 1600. Denique aliud huiuſmodi priuilegium illis conceſſum fuit ab Eugenio Quarto, in hæc verba. *Eugenius Epiſcopus, &c. Sanè de fructibus terrarum, & poſſeſſionum veſtrarum, ac etiam noualium, quæ proprys manibus, & ſumptibus colitis, vel per homines veſtros, aut alios excoli facietis in proprijs prædys, ſeù etiam alienis, ſiuè de hortis, piſcationibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere praeſumat; à quarum praſtatione, vos totaliter liberamus, ſub Datum Florentiæ, anno* 1415. *quinto Kalendas Nouembris, Pontificatus ſui anno quarto.* Ità refertur *à Roderico, vbi proximè Bulla decimaoctaua Eugeny Quarti.*

14 Cluniacenſes itidem à lege ſoluendi decimas de prædijs, quæ ſuis manibus, aut ſumptibus excolunt, exempti fuerunt ab Innocentio Secundo, qui conceſſit, *Vt Fratres Cluniacenſes, non ſolùm omnium Parochiarum ſuarum decimas ſuſciperent; ſed etiam quas proprijs excolebant ſumptibus, retinerent*, vt refert *Renatus Choppinus*, vbi proximè.

15 Monachi Congregationis Sancti Benedicti Vallis Oleti, exempti ſunt à diſtributionibus, & partitionibus ſubſidiorum, & decimarum, & aliorum onerum, Apoſtolica auctoritate impoſitorum, vt *in Bulla Clementis Septimi, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno* 1530. *die* 8. *Decembris*, continetur; quæ Bulla extat *in noua collectione Bullar. tomo* 2. *Bulla* 7. *eiuſdem* Pontificis, ſub his præciſis verbis. *Cùm itaque ſicut Nobis exponi feciſtis, licèt vos ratione veſtrorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum Regularium, decimas, ſubſidia, & alia onera, in partibus illis Apoſtolica auctoritate, & pro tempore impoſitas hactenùs libenter perſolueritis, & in futurum perſoluere, prout vos tangit, intendatis: nihilominùs diuiſiones, ſeù diſtributiones, calculi repartitiones nũcupatas, decimarum, ſubſidiorum, & onerum huiuſmodi, per locorum Ordinarios, & ſeù Capitula Cathedralium Eccleſiarum, in quorum Ciuitatibus, & Diœceſibus, Monaſteria, Prioratus, & loca Regularia veſtra conſiſtunt, quandoque non vocatis, quorum intereſt fiant repartitionem ipſam diſtributores, & partitores non habita notitia, ſeù vera informatione fructuum, & onerum Ordinariorum Monaſteriorum, Prioratuum, & Regularium locorum huiuſmodi, quæ parte non audita, debite haberi non poteſt, Monaſteria, Prioratus, & loca eadem, plerumque adeò grauent; vt Abbates, ſeù Priores, aut Abbatiſſæ, ſeù Prioriſſae, ac Conuentus nonnullorum ex Monaſterijs, Prioratibus, & locis ipſis, onera ſibi impartita vix ſupportare poſſunt, & ſi quid in diſtributione, & repartitione decimarum, ſubſidiorum, & onerum eorumdem pro tempore facienda, vos per locorum Ordinarios, & Capitula huiuſmodi, ſeù diſtributores, & partitores, per eos, vel per alios deputatos pro tempore vocari debueritis, & audiri decernetur; profectò ex hoc erroribus partitionum, & grauaminibus huiuſmodi opportunè obuiaretur: voſquè compartita vobis onera, libentiùs perſolueretis, ac debito iuſtitiæ, quae in omni actu eos, quorum intereſt, vocari exigit, legitimè ſatisfieret; Nobis humiliter ſupplicari feciſtis, vt vobis in praemiſſis, ex iuſtitia debito prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui*

Reli-

Religioni debitos, aut à grauaminibus, & diſpendijs releuentur, noſtri miniſterij partes libenter impartimur, huiuſmodi ſudplicationibus inclinati, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, in diſtributionibus, & partitionibus decimarum, ſubſidiorum, & aliorum onerum dicta auctoritate pro tempore impoſitorum, & imponendorum, ſeù illorum taxa facienda; vos, prout ſingulos veſtrum tangit, & concernit in futurum per Ordinarios, & Capitula, ſiuè diſtributores, & partitores, aut taxatores huiuſmodi, ac alios, ad quos ſpectat, ſeù ſpectabit pro tempore vocari, & audiri, ac taxationibus, partitionibus, & diſtributionibus intereſſe debeatis; & taxationes; ac diſtributiones ipſae, aliter, pro tempore factae, in his, quæ ad eos, qui vocati, & auditi non fuerint, ſpectant, nullius ſint roboris, vel momenti; ac non vocati, ad illorum ſolutionem non teneantur, nec ad id à quoquam compelli poſſint. Sicque per quoſcunque Iudices, tàm Ordinarios, quàm Delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanae Eccleſiae Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, declarandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, declarari, & diffiniri debere: ac quidquid ſecùs ſuper ijs, à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

16 Abbates, & Monachi Praemonſtratenſes ſunt exempti à ſolutione decimarum ſuorum noualium, vt apparet *ex Bulla Vrbani Tertij, ſub Datum Verona, quarto Idus Iunij, 1587. Pontificatus eius anno ſecundo*; & reperitur in libro, qui inſcribitur *Pontificum diplomata, præfati Ordinis, ſub numero vigeſimo*, cuius formalia verba ſunt. *Sanè propoſitum eſt coram Nobis, per Venerabilem Fratrem noſtrum Concordium Euaſtunnum Epiſcopum, quòd quidam ex Clero, vel ex ordine Monachorum, eo vos intuitu, ſuper noualibus decimarum exactione fatigant, quòd hominibus illis, à quibus extirpanda nemora, vel alia loca inculta recipitis excolenda, cenſum, ſeù partem aliquam frugum, pro rei proprietate confertis, & ex eo libertatem ab Eccleſia Romana vobis indultam, quæ vos à decimis noualium praeſtandis abſoluit, infringere moliuntur. Quia igitur talis eorum inſtantia ratione non nititur, auctoritate Apoſtolica interdicimus, nè quiſquam vos ex huiuſmodi cauſa ſuper decimis veſtrorum noualium, & quę proprijs manibus, aut ſumptibus colitis, audeat infeſtare.*

17 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis, à decimarum ſolutione, ſoluta fuit à Cæleſtino Tertio, *Anno* 1097. vt apparet *in Bulla eiuſdem Pontificis, quae eſt tertia in ordine, in Tomo primo Bullarij noui Laertij Cherubini, ſub Datum Laterani, eodem anno, quarto Nouembris, Pontificatus ſui ſeptimo*, cuius verba exemptionem decimarum indicantia ſunt. *Sanè noualium veſtrorum, quæ proprijs manibus, aut ſumptibus colitis, ſiuè de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere praeſumat.*

Abbates, & Monachi Montis Olìueti, à Pio Secundo ſoluti fuerunt à ſolutione, & præſtatione quarumcunque decimarum, de fructibus terrarum, & poſſeſſionum eorumdem, vt habetur *ex Bulla eiuſdem Pontificis, quae eſt nona, in ordine apud Laertium Cherubinum, tomo primo*, quæ Bulla ædita fuit ab eodem Pontifice, *Petreoli Senenſis, Anno 1462. tertio Nonas Octobris, Pontificatus ſui quinto*, cuius verba, rem præſentem indicantia ſunt. *Et inſuper Abbatem, Priores, Conuentus, Monaſteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis huiuſmodi à quarumcunque praedialium, & aliarum decimarum, necnon ſubſidiorum, prout hactenùs conſuetum eſt, ac etiam canonicae portionis, ſeù quartae locorum Ordinarijs faciendae dumtaxat, ſolutione, & contributione abſoluimus, & penitùs liberamus.*

Ità etiam, quòd ipſi Abbates, Priores, Conuentus, & Monachi dicti Ordinis, à ſolutione, ſeù praeſtatione quarumcunque decimarum, de fructibus terrarum, hortorum praedictorum, ſiuè poſſeſſionum ſuarum, quas poſſident, & in futurum (praeſtante Domino) poterunt adipiſci, quas, ſeù quos proprijs manibus, & ſumptibus colunt; vel per boues ſuos, aut alios, & ſumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de noualibus, ſeù nutrimento Animalium ſuorum, ſint prorſùs exempti.

18 Congregatio Syllueſtrinorum per Innocentium Quartum liberantur à ſolutione Decimarum, eorumdem Noualium, quæ propriis manibus, & ſumptibus coluntur, vt fatetur eiuſdem Pontificis *Conſtitutio, quinta in ordine, apud Laertium Cherubinum, tomo primo Bullarij noui*, quæ Conſtitutio ædita fuit Lugduni, *Anno* 1247. *quinto kalendas Iulij*, Pontificatus *ſui Anno quinto*, cuius verba ad rem noſtram ſunt. *Sanè noualium veſtrorum, quae proprijs manibus, aut ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenùs non percepit, ſiuè de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere pręſumat.*

19 Canonici Regulares Sancti Saluatoris, à decimarum ſolutione, & ab aliis oneribus exempti ſunt à Iulio Secundo, *Anno Domini* 1512. *quarto Nonas Aprilis, Pontificatus ſui nono*, ſicut eiuſdem Pontificis Conſtitutio, *ſub Datum Romae, apud Sanctum Petrum*, quæ eſt *trigeſima apud Laertium Cherubinum, tomo primo Bullarij noui*, oſtendit his verbis. *Nec aliquid ex dictae Congregationis, & earum Monialium, ſiuè Sororum, & Monaſterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, ſeù ſoluendum aliquam canonicam portionem, ſiuè decimas, aut quidquam aliud, quod eorum loco ſolui conſueuerit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegijs, Vniuerſitatibus, Communitatibus, & Fabricis, & alijs quibuſcunque perſonis, de iure, vel de conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegijs quibuſcunque, ex quacunque cauſa hactenùs ab eis forſan debita, ſeù quę deberi praetenderetur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donationibus, & legatis, tàm in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, ſeù aliàs quacunque occaſione conceſſis, & concedendis, etiam ſi fortè per Nos, vel per Sedem praedictam de legatis, piè diſpoſitis, & relictis in genere, vel in ſpecie decima, vel alia portio, ſeù quota alteri piae, vel non*

piae rei, ex quauis cauſa hactenùs, & praeſertim Eccleſiae Sancti Petronij Ciuitatis noſtrae Bononienſis conceſſa fuiſſent, aut in futurum concedi, ſeu ſolui, aut dari, mandari contigerit, quomodolibet teneantur: decernentes Congregationem, & Canonicos huiuſmodi, ac Moniales, ſiuè ſorores, & prædictas perſonas oblatas vtriuſque ſexus, & illorum Eccleſias, Monaſteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut aliàs in eorum fauorem diſpoſita, in conceſſionibus, & mandatis huiuſmodi includi, ſeu comprehendi non debere.

30. Monaci Sancti Baſilii eximuntur à decimarum ſolutione poſtremò à Gregorio Decimotertio; dico poſtremò, quia exemptiones, immunitates, & priuilegia antiquorum Monachorum Sancti Baſilij, qui iam floruerunt in Aſia, Palæſtina, Thracia, omnibuſque partibus Orientalibus, mihi incognita ſunt; ideò exemptionem eiſdem Monachis à Gregorio ſupradicto conceſſam, *Anno 1567. octauo kalendas Iulij, Pontificatus ſui ſexto*, hic recenſebo, quoad illa verba, quæ decimarum exemptionem reſpiciunt. *Poſtremò animaduertentes, eoſdem de Cardon, & Gualleguillos, poſt prætenſam professionem in dicti Matthæi manibus, ſicut præfertur, omiſſam, pro verè profeſſis habitos fuiſſe decernimus, illos iuxtà exemptiones, ac priuilegia Ordinis Sancti Baſilij, vel alias conceſſa ad ſolutionem decimarum, frugum, & animalium, ac aliarum rerum, quæ ex ſuarum manuum labore, à die profeſſionis prætenſa huiuſmodi, vſque ad hæc tempora collegerunt, ac in poſterùm vſque ad noua profeſſionis tempora colligent, vel adminiſtrabunt, minimè teneri, nec obligatos fuiſſe, aut eſſe, nec ad id per locorum Ordinarios, aut alios quoſcunque, ad quos decimarum earumdem collectio ſpectat, cogi, ſiue compelli poſſe. Irritumque, & inane, quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quin etiam eos vniuerſos, & ſingulos à ſolutione prædicta abſoluimus, & liberamus.*

31 Abbas Sancti Antonii Viennenſis, eiuſque Ordo, exemptionem decimarum, à Clemente Septimo obtinuit, vt habetur ex *Bulla eiuſdem Pontificis ſecunda in tomo primo Bullarij noui, Laertij Cherubini, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno 1523. ſexto kalendas Decembris, Pontificatus ſui anno primo*, per hæc verba: *Eumque à quibuſuis impoſitionibus, Apoſtolica, vel Ordinaria, aut alia auctoritate, quacunque ratione impoſitis, necnon decimis, oneribus, & alijs grauaminibus, & ſolutionibus exemiſſent.*

32 Prælati, & Fratres Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, Ordinis Sancti Auguſtini, obtinuerunt exemptionem à decimarum ſolutione à Gregorio Vndecimo, anno 1373. vt manifeſtè colligitur in *Bulla, quæ eſt tertia eiuſdem Pontificis, in tomo primo, Bullarij noui Laertij Cherubini, ſub Datum apud Pontem Sorgiæ, Auinionenſis Diœceſis, decimoſexto Kalendas Iulij, eodem anno, Pontificatus verò tertio*, in his verbis. *Exhibita ſiquidem Nobis pro parte veſtra petitio continebat, quòd licèt omnes fructus, redditus, & prouentus beneficiorum, domorum, & aliorum locorum veſtrorum, vnà cum eleemoſynis, quæ nobis à Chriſtifidelibus largiuntur (victu, & veſtitu veſtris dumtaxàt deductis) in redemptionem Fidelium Chriſtianorum, qui per inimicos eiuſdem Fidei, captiui detinentur, conuerti debeant, & etiam conuertantur; tamen decimas, redditruum, & prouentuum Eccleſiaſticorum, Regibus, & alijs Principibus conceſſas, leuari, ſeu exigi contingit, Collectores decimarum huiuſmodi, vos ad ſolutionem, ſeu præſtationem decimarum ipſarum compellunt: quarè pro parte veſtra Nobis extitit humiliter ſupplicatum, vt cùm Hoſpitalis Sancti Ioannis, Hieroſolymitani, de Calatraua, & de Monaſteria domorum Magiſtri, & Fratres à ſolutione, ſeu præſtatione decimarum exempti ſint, penitùs, & immunes, Vos, vt circà redemptionem Captiuorum ipſorum, meliùs, & liberiùs inſiſtere valeatis, à præſtatione, ſeù ſolutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur volentes vobis ſuper hoc paterna ſollicitudine prouidere, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, quod vos de veſtris introitibus, ac Beneficiorum, Domorum, & aliorum locorum ipſorum fructibus, redditibus, ſeù prouentibus prædictis, decimam huiuſmodi, cùm ipſam quibuſcunque Regibus, ſeù Principibus, aut alijs quibuſcunque per Sedem Apoſtolicam concedi contigerit in futurum, ſoluere, ſeù præſtare, aut in ea cum alijs perſonis Eccleſiaſticis contribuere minimè teneamini, neque ad id, à quoquo compelli poſſitis, per litteras Apoſtolicas, ſub quacunque forma, vel expreſſione verborum concedendas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus veſtris huiuſmodi mentionem, deuotioni veſtrae, auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus: decernentes ſuſpenſionis, interdicti, ſi quas contrà vos, vel aliquem veſtrum, aut Domus, ſeù alia loca veſtra prædicta, per quoſcunque occaſione præmiſſa ferri contigerit, ſeù etiam promulgari irritas, & inanes.*

23 Ordo Minimorum Sancti Franciſci de Paula exemptus eſt à decimis, & oblationibus à Iulio Secundo, vt *eiuſdem Pontificis Bulla teſtatur, ſub Datum Romae, apud Sanctum Petrum, anno 1506. quinto kalendas Auguſti, Pontificatus ſui anno tertio.* Iſte enim Summus Pontifex exemit prædictum Ordinem, non ſolùm quoad Eccleſias, & Oratoria, & alia loca iam recepta, ſed etiã recipienda, ſub his verbis. *Necnon Ordinis Minimorũ huiuſmodi Eccleſiae, & Oratoria, & loca tàm recepta, quàm recipienda, tanquàm Sedis, & Eccleſiæ Romanæ huiuſmodi ſpecialia Oratoria Eccleſiæ, domus, & loca, cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, prorsùs ab omni decimarum, & oblationum perſolutione, ſeù iuriſdictione perpetuò libera ſint, & eſſe cenſeantur; ac ſub Beati Petri, & dictæ Sedis, & noſtra protectione immediatè ſubiaceant. Ipſiuſque Ordinis Minimorum Fratres, pro tempore exiſtentes, de hortis, ac virgultis, & alijs quibuſcunque bonis Ordinis Minimorum Domibus, & illarum Eccleſijs huiuſmodi pro tempore relictis, & legatis; ac ſuper luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus ſoluere minimè*

nimè

nimè teneantur, nec ad id à quoquam cuiuſcunque nobilitatis, aut dignitatis exiſtat, valeant quomodolibet coarctari. Refertur à *Lauren. de Peirin. tom. 1. priuilegiorum dicti Ordinis Bulla ſecunda eiuſdem Pontificis*, §. 19.

34 Fratres Cruciferi ſunt exempti à ſolutione decimarum, per Bullam Vrbani Tertij, *ſub Datum Veronæ, 7. kalendas Aprilis, Anno Domini 1187. Pontificatus verò eius ſecundo*, cuius formalia verba ad rem noſtram ſunt. *Sanè noualium veſtrorum, quæ proprijs manibus, vel ſumptibus colitis, ſiuè de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat*; habetur apud *Laertium Cherubinum, tom. 1. Bullar. nou. Conſtit. 1. eiuſdem Pontif.*

35 Fratres Carthuſiani ſunt exempti à ſolutione primitiarum, & decimarum, per Conſtitutionem Martini Quinti, *ſub Datum Romæ, apud Sanctos Apoſtolos, 8 Kalendas Octobr. 1422. Pontificatus eius anno tertio*: cuius formalia verba ſunt hæc. *His itàq; conſiderationibus inducti, Religionis eiuſdem perſeuerantiam, ac perſonarum, ſub illius habitu diuina vacantium ſeruitutis vtilitates, & commoda ſinceris affectibus procurantes; maioris, & aliarum quarumcunque domorum prædicti Ordinis, vbilibet conſiſtentium Priores, & Fratres, præſentes, & poſteros, à præſtatione, & ſolutione primitiarum, & decimarum ex fructibus, prouenientibus, ex eorum pratis, paſcuis, terris, vineis, hortis, agris, ſyluis, nemoribus, montibus, alijſque prædijs, & poſſeſſionibus, in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, tàm antè, quàm etiam poſt Generale Concilium habitis, vel acquiſitis, illis videlicet, quæ de præſenti, manibus proprijs, aut eorum laboribus, vel expenſis excolunt, vel excoli faciunt in futurum; necnon à fœtibus animalium eorumdem debitarum, auctoritate Apoſtolica perpetuò immunes reddimus, & conſtituimus, & liberamus; ac etiam immunes, & liberos eſſe volumus, ac decernimus, & cenſemus: eiſque nihilominùs, ne primitias huiuſmodi cuiquam ſoluere, vel præſtare teneantur, nec ad id à quoquam inuiti valeant compelli, tenore præſentium indulgemus. In Bullar. nouo Laer. Cherub. tom. 2. Conſtitut. 1. eiuſdem Pontif.*

36 Fratres Prædicatores à ſolutione decimarum eximuntur per Conſtitutionem Gregorij Vndecimi, ſub *Datum Auinioni, 2. Nonas Martij, Pontificatus eius anno quarto*; cuius formalia verba ad rem noſtram ſunt. *Cæterùm, cùm humilitas veſtra ſibi de latitudine Orbis terræ, nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cæleſtium, duxerit ſeruandum: Nos piè volentes, quòd illorum fructus veſtræ paupertatis vſibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis veſtris, nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus; diſtrictiùs inhibendo, nè quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumat*; habetur *in Bullario nouo Laert. Cherub. tom. 1. Conſtitut. 7. eiuſdem Pontif.*

37 Fratres Minores Conuentuales Ordinis Sancti Franciſci, exempti ſunt à ſolutione decimarum, à Sixto Quarto, vt teſtatur eiuſdem *Conſtitut. 5. in ordine Bullar. noui Laert. Cherub. tom. 1.* quæ Conſtitio eſt ſub *Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Domini milleſimo, quadringenteſimo ſeptuageſimo quarto, pridie kalendas Septembris, Pontificatus ſui anno quarto*; cuius formalia verba ad rem ſunt. *Et ſi fortè contingat, per Nos, vel Sedem Apoſtolicam, de piè legatis, diſpoſitis, & relictis in genere, vel in ſpecie, decima, vel alia portio, ſeù quota alteri pia, vel non pia cauſa, ex quauis cauſa hactenùs conceſſa foret, aut in poſterum concedi, & ſolui, aut dari mandari contingeret, Fratres prædictos, & illorum domos, ac eis legata, & relicta, aut aliàs in eorum fauorem diſpoſita, in conceſſione, & mãdatis huiuſmodi decernimus; & volumus non includi, niſi de ipſis Fratribus, & præſenti decreto, ac voluntate noſtra, non per generales clauſulas, quę etiam ſpecialem mentionem importare viderentur, ſed vera, & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.*

Indultum verò eiuſdem Clementis Prædeceſſoris, de decimis non ſoluendis, ad quæcunque bona dictorũ Fratrum, & quaſcunque decimas, etiam quas vulgus Papales appellant, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ Fidei defenſione, aut alijs imminentibus perſæpè neceſſitatibus indicit, & quæcunque alia onera motu, & ſcientia prædictis extendimus; decernentes ipſos Fratres Minores, etiam ſi per quoſcunque exemptos, & Mendicantes ſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatorijs, & fortioribus clauſulis, ad illarum ſolutionem non teneri, & in illorum ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus, non per generales, aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, ſed aliàs ſit derogatum, ſpecificè earum de verbo ad verbum, inſerto tenore.

38 Societas Ieſu, per memorabilem Bullam Gregorij Decimitertij, eximuntur à ſolutione decimarum; & per eamdem Bullam expreſsè derogatur *cap. nuper de decimis*; licèt enim à fel. record. Pauli Tertij Societas prædicta à ſolutione decimarum, & aliorum onerum, liberata fuerit; nihilominùs Conſtitutionem hanc ſupradicti Gregorij, hîc tãtùm innuere libuit, quæ breuitatis cauſa omittitur, maximè cùm impreſſa extet apud *Roderic. in Collect. Priuileg. Regular. Bulla* 21. eiuſdem Gregor. ſub *Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris, die prima Ianuarij, 1578. Pontificatus ſui anno ſexto.*

39 Moniales Sanctæ Claræ, per priuilegia Sixti IV. Leonis Decimi, Clementis Septimi, & Pauli Tertij, confirmata à Gregorio XIII. de quibuſcunque terris, & poſſeſſionibus ſuis, quas per ſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli, & cultiuari faciunt, aut in poſterùm fecerint, nullas decimas, & primitias Parochialibus Eccleſijs, & alijs perſoluere tenentur; nec ipſæ, aut poſſeſſionum earumdem coloni ad earum ſolutionẽ à quocunque cogi poſſunt: refertur à *Roderico quæſt. Regular. tomo 2. q. 44. art. 5. & tom. 3. quæſt. 34. art. 16.* & à *Rota in vna Conchen. exemptionis decimarum, 30. Ianuarij, 1589. coram Orano*, quæ eſt *deciſio 240. part. 4. Diuerſ.* & canonizatur ab eadem *Rota in eadem cauſa 12. May, 1623. coram bon. mem. Buratto.*

30. Circà quæ priuilegia, noto primò; quòd per ea Summus Pontifex ritè potuit Religioſos præfatos

à decimarum ſolutione eximere; nam licèt decimæ dicantur eſſe de iure diuino, *cap. tua, de decim.* cum ſimil. inde fit, vt ius decimarum in totum per Summum Pontificem tolli nequeat; quibuſdam tamen perſonis remitti poteſt, *Gloſſa in cap. à nobis, in verb. exemptus*, quam ſequuntur ibi, *Oſtien. Ioan. Andr. & Panormitanus, extrà de decimis*, latè *Dec. conſil.* 113. *num.* 3. *Rebuff. tract. de decim. quæſt.* 13. *num.* 103. *Ferrett. conſil.* 123. *num.* 5. *Soccin. Sen. conſil.* 297. *num.* 5. *lib.* 2. *Menoch. in ſuprà citato conſil.* 176. *num.* 1. *lib.* 3.

31 Secundò noto, quòd per ea non ſolùm Religioſi, verùm etiam ipſorum coloni, pro eorum portione colonica, decimas ſoluere non tenentur; nã (iuxtà diſtinctionem, *Gloſ. in clement.* 1. *verb. excolendas, in fin. de decim.*) quandò priuilegium immunitatis, à decimarum ſolutione eſt reale, comprehendit etiam colonos partiarios; ſecùs, ſi ſit perſonale: quam diſtinctionem approbarunt ibi, *Cardinal. quæſt.* 22. *Imol. & Vitalin. num.* 31. *Rota deciſ.* 4. *tit. de priuileg. in antiq. Panormit. conſil.* 9. *in ſecundo dubio, lib.* 1. *& in cap. ex parte, il primo, num.* 4. *de decim. Soccin. Sen. dicto conſil.* 297. *num.* 5. *lib.* 2. *Ruin. conſil.* 157. *num.* 9. *lib.* 3. *Ferrettus dicto conſil.* 123. *num.* 6. & alii.

Sed prædicta priuilegia cenſentur realia, non 32 autem perſonalia; quia priuilegium conceſſum Eccleſiæ, Ciuitati, & aliis perſonis, quæ nunquàm moriuntur, cenſetur reale, *Gloſ. in l. forma, §. quamquàm, ff. de cenſibus, Imola in l. quia tale, ff. ſolut. matrimon. Antharan. conſil.* 327. *col* 2. *Decius conſil.* 262. *col.* 2. *verſic.* 2. *Videtur, Natta conſil.* 163. *num.* 16. *& alij relati à Menoch. dicto conſilio* 276. *num.* 8. vbi conſuluit ad fauorem colonorum, vigore ſuprà adducti priuilegii, Monachis Sancti Michaelis de Murano, à Leone Decimo conceſſi.

Contrarium tamen, quòd ſcilicet priuilegia exemptionis à ſolutione decimarum ſint perſonalia, non autem realia, & ideò non tranſire ad colonos, vel arrendatarios, ſeù emptores prædiorum, ſeù fructuum, deciſum eſt à *Rota in vna Placentina decimarum*, 17. *Decembris*, 1584. *coram Blanchetto*, quam deciſionem refert, & approbat *Seraphin. deciſ.* 827. *num.* 2. *Ptolom. deciſ.* 94. *eadem Rota in Pampilonen. decimarum*, 15. *Decembris*, 1615. *coram Reuerendiſſ. P. D. Coccino, & deciſ.* 23. *par.* 2. *diuerſ.*

33 Tertiò noto, quòd exemptio à ſolutione decimarum concedi non ſolet, niſi magna cum difficultate, & cauſæ cognitione. *Ioan. Andr. In cap. dudum, num.* 5. *verſic. ratio diuerſitatis, de priuileg. Rota in vna Valentina decimarum*, 28. *Nouembris*, 1603. *coram Lancillotto, relata per Marcheſan. tom.* 1. *fol.* 639. quam mihi in calce huius Quæſiti referre viſum fuit.

Ideò priuilegia eximentia à ſolutione decimarũ non ſunt amplianda, ſed ſtrictè interpretanda, vt minùs lædant, quàm fieri poterit, *Seraphin. deciſ.* 827. *num.* 1.

34 Vnde priuilegia eximentia à ſolutione decimarum non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de hac re mentio fiat. Quia licèt huiuſmodi com- 35 municatio illi, ad cuius fauorem emanauit, regulariter tribuat omnia priuilegia, quæ communicantur, perinde, ac ſi ſpecificè, conceſſa fuiſſent, 36 *Oldrad. conſil.* 10. *& alij*; nihilominùs non extenditur ad ea, quæ vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de præiudicio tertii, iuxtà notata per *Doctores in l.* 1. *ff. de legat.* 1. & ibi *Iaſ. num.* 2. *&* 21. & alios adductos *per Rot. in dicta Valentina decimarum, num.* 2. vbi *num.* 6. *verſic. non obſtat*, firmatur id procedere, etiam ſi inter priuilegia communicata adſint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à ſolutione decimarum.

37 Quartò noto, quòd priuilegium exemptionis à ſolutione decimarum conceſſum alicui Ordini, per non vſum vnius Monaſterii non cenſetur ſublatum, etiam reſpectu illius Monaſterii, in quo priuilegium non fuit in vſu; nam per vſum aliorum Monaſteriorum ius illius Monaſterii præſeruatum cenſetur, non ſecùs ac ius patronatus, quòd per exercitium vnius ex compatronis aliis præſeruatur, *Panormitanus conſil.* 54. *lib.* 1. *Rueb. de Curt. de iurepatronat. in verb. competens, num.* 42. Atque ità in terminis firmauit, *Rota coram Seraphino, deciſ.* 951. *num.* 2. *& dicta deciſ.* 240. *lib.* 4. *Diuerſ. num* 6. *& in d. Conchen. decimarum*, 12. *Maij*, 1625. *coram bon. mem. Buratto.*

38 Deciſio Sacræ Rotæ Romanæ, *in vna Valentina decimarum Veneris* 28. *Nouembris* 1603. *coram Cardinali Lancellotto iuniore.*

Communicatio priuilegiorum per S.D.N. conceſſa Ordini S. Hieronymi, quamuis ſit cum ampliſsimis verbis concepta; & licèt virtus ſimilis communicationis ea ſit, vt illi, ad fauorem cuius emanauit, tribuat omnia priuilegia perindè, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent, vt per *Oldrad. conſ.* 200. *cum alijs allegatis*, & de ſimili priuilegio exemptionis, tradit *Pariſ. conſ.* 22. *num.* 1. *lib.* 4. tamen in caſu, de quo agitur, Domini cenſuerunt communicationem prædictam non comprehendere exemptionem à ſolutione decimarum, de qua nulla fuit in ea facta mẽtio. Fundamentum reſolutionis fuit; quia huiuſmodi communicationes, ſiuè adæquationes, non extenduntur ad ea, quæ non ſolent concedi, vel ſaltèm cum magna difficultate conceduntur; etiam in quibus agitur de præiudicio tertij, iuxtà notata per *Doctores in l.* 1. *ff. de legat* 1. vbi *Iaſ. num.* 21. *&* 22. *Socc. Iun. num.* 45. *Ant. de Butr. conſ.* 19. *num.* 9. *Natt. conſ.* 4. *num.* 6. & ſenſit *Rota in cauſa Caurien. ſeu nullius iuriſdictionis* 22. *Ianuarij* 1577. *coram bon. mem. Cantuccio*; huiuſmodi autem eſt exemptio à ſolutione decimarum; tùm quia læditur ius tertij, cùm præiudicetur illis, qui habent intentionem fundatam de iure communi, vel aliàs; & in Hiſpania ferè omnium Eccleſiarum fructus conſiſtãt in decimis debitis, vigore antiquarum donationum, de quibus ſæpè dictum fuit in Rota: ſed etiam quia talis exemptio, non ſolet, niſi cum magna difficultate, & cauſæ cognitione concedi *Io. Andr. in cap. dudum num.* 5. *verſ. ratio diuerſitatis, de priuilegijs.*

Neque

Neque veriſimile eſt, Papam ſub inuolucro verborum voluiſſe ità enormiter Eccleſias lædere, prout iam conſideratum fuit *in allegata cauſa Caſinen.* id quod eò magis dicendum eſt: tùm quia in hac materia exemptionis, in qua cùm tractetur de ſubſtractione iuris alterius, priuilegia non ſunt amplificanda, ſed ſtrictè interpretanda, *Oldrad. conſ. 286. Roman. conſ. 180. in fine, Abbas in cap. licèt num. 2. de decimis*, & fuit dictum in cauſa *Carthaginen. decimarum 10. Iunij 1588. coram Reuerendiſs. Alexandrino*; tùm quia priuilegia loquuntur, tàm de bonis emptis, quàm de emendis, contrà *cap. nuper de decimis*, quod cùm contineat diſpoſitionem Conciliarem, non tollitur, niſi fuerit ei ſpecificè derogatum, *cap. ex parte, de Capell. Monach. Oldrad. conſ. 326. Caputaquenſ. deciſ. 176. & 268. par. 1.* vt fuit dictum *in cauſa Vliſbonen. decimarum 5. Nouembris 1574. coram Orano, & in cauſa Orielen. decimarum 21. Maij. 1576. coram bon. mem. Orano*, & alias ſæpè; tùm etiam, quia Papa non habuit notitiam in ſpecie, quòd priuilegia communicata continerent exemptionem à decimis, cùm gratia fuerit conceſſa ſinè cauſę cognitione, ſicut colligitur ex quo communicantur priuilegia, in quibus fuerint communicata, etiam alia priuilegia concedenda, reſpectu quorum non potuit adhiberi cauſæ cognitio; cùm de eis Papa notitiam habere non potuerit. Item ex clauſula illa, quatenùs *Decretis Sacri Concilij Tridentini*, & Regularibus inſtitutis ipſius Ordinis contraria non exiſtant, quæ non apponitur in gratijs, quæ ex certa ſcientia conceduntur: quia quando Papa habet certam ſcientiam, & adhibet cauſæ cognitionem, ſcit per eam cognoſcere an priuilegia ſint contrà Decreta Concilij, & Regularia inſtituta; vt fuit conſideratum in cauſa *Burgen. iuriſdictionis 5. Ianuarij 1589. coram bon. mem. Bubalo*, & de ſimili clauſula, quatenùs licita, & honeſta, quòd apponatur confirmationi in forma communi, non autém illi, quæ appellatur ex certa ſcientia, fuit dictum *in cauſa Conchen. iuriſdictionis 2. Aprilis 1595. coram Illuſtriſſimo Mantica.*

Non obſtat, quòd fuerint communicata priuilegia Gregor. XI. & Sixti Quinti quæ nihil aliud continent, quàm exemptionem à decimis; quia mentio iſtorum priuilegiorum non fuit facta ſpecialiter, & ſigillatim, ſed in genere, vnà cum alijs priuilegijs conceſſis ab alijs Summis Pontificibus; & ideò Pontifex potuit credere, quòd aliud continerent, quàm exemptionem à decimis; nam in Papa præſumitur ignorantia priuilegiorum, iuxtà notata communiter per *Doct. in cap. 2. de conſtitut.*

Neque obſtat clauſula (quorum tenores) quæ ſolet operari perindè, ac ſi totus tenor priuilegiorum fuiſſet de verbo ad verbum inſertus, *ex conſ. Ant. de Butr. 2.* quia fuit reſponſum pluribus modis; & primò, quià operatur, vt cenſeatur inſertus tenor priuilegiorum, quæ communicantur; eorum tamen, ad quæ ſe extendit communicatio, non autem eorum, quæ in communicatione abſq; ſpeciali expreſſione comprehendi non ſolent; cùm hæc clauſula non alteret diſpoſitionē, ſed verè operetur ad excludendum ſubreptionem, vt fuit reſolutum *in cauſa Abulen. iuriſdictionis 22. Ianuarij 1588. coram Orano.*

Secundò, iſta clauſula non operatur quotieſcunque ſi concedens notitiam habuiſſet veriſimiliter non conceſſiſſet, vt fuit reſolutum *in cauſa Romana ſecretariatus 10. Aprilis 1592. coram Reuerendiſſimo Alexandrino*; prout nequè ſupplet defectum intentionis, *Pariſ. conſ. 74. num. 55. lib. 4. & conſ. 1. num. 96. lib. 1.* & fuit dictum *in cauſa Cauen. penſionis 19. Ianuarij 1561. coram bon. mem. Illuſtriſſimo Lancellotto.*

Tertiò, talis clauſula de ſui natura non operatur circà non expreſſa, *Dec. conſ. 142. nu. 7. verſ. non obſtat*, & dicitur *in dicta cauſa Cauen.* nequè in his, de quibus non eſt facta aliqua mentio, itàut de eis ſaltèm in genere Papa cogitare potuerit, *Caputaquen. deciſ. 121. par. 1.* & licèt in communicatione adſint verba exemptionis, immunitatis &c. tamen non debet intelligi de exemptionibus à ſolutione decimarum, ſed de alijs, quæ ſolent de facili concedi, vt ſupra dictum eſt.

Denique clauſula iſta, non inducit certam ſcientiam concedentis, nec facit quòd cenſeatur adhibita cauſę cognitio, *Ferret. conſ. 38. num. 20.* & fuit dictum *in allegata cauſa Conchen. iuriſdictionis 2. Aprilis 1593. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Mantica*: cùm enim non fuerit inſertus tenor priuilegiorum, neq; effectualiter narratum; gratia non dicitur ex certa ſcientia, nec conceſſa cum cauſæ cognitione; niſi conſtet Papam vidiſſe priuilegia, vel per ſuos officiales fuiſſe diſcuſſa, vt fuit dictum *in cauſa Caluaten. iuriſdictionis 26. Ianuarij 1587. coram D. de Rubeis, & in ſupradicta Romana ſecretariatus coram Reuereedisſimo D. Alexandrino*: ſed hic certa ſcientia, & cauſæ cognitio, quoad exemptionem à decimis, omninò excluditur, ex atteſtatione duorum Illuſtriſſimorum Cardinalium, ad quorum relationem fuit hæc communicatio per S. D. N. expedita, aſſerentium non fuiſſe de ipſorum intentione, quòd communicaretur exceptio à decimis; immo ab eis fuiſſe deletam clauſulam (& reſpectu decimarum) quæ fuerat in minuta ſupplicationis appoſita; & ſic ſublata ſunt omnia in contrarium adducta.

39 Quibus omnibus, ſic adnotatis, remanet dicendum, quòd Prælati admoneant ſubditos ſuos Prædicatores, & Confeſſarios, (& maximè Prælati Fratrum Prædicatorum, & Minorum,) vt hortentur fideles ad ſolutionem decimarum in concionibus, & confesſionibus, & ſimiliter admoneant ſupradictos Confeſſarios, & Prædicatores, ſi aliquid in confeſſionibus, & concionibus dicant, quòd eoſdem fideles à ſolutione decimarum retrahat, eoſdem Prædicatores, & Confeſſarios in excommunicationem incidere.

Oſtenditur prima pars huius propoſitionis, *ex cap. diſcretioni veſtræ, de decimis lib. 6.* ibi enim Gregorius IX. mandauit diſtrictè Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ne talia, quę audientes, à decimarum, ſeù aliarum rerum Eccleſiis debitarum ſolutione retrahant, vel aliàs animas corrumpant audientium in ſermonibus ſuis, vel alibi proponere præſumant; immo verbo, & opere informent

ment eoſdem; vt ad ſolutionem prædictorum prompta voluntatis animo ſint intenti. Et præterea Leo V. in Concilio Lateranen. ſtatuit, quòd Fratres Confeſſores teneantur hortari, & monere, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum, illos, quorum confeſsiones pro tempore audierint, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis fuerint, ad ſoluendum decimas, ſiuè aliam bonorum ſuorum, ſeu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt; ipſisq; illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare; & quòd ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur; habetur *in ſupplemento fol. 26. conceſ 82. & in Compen. priuileg. verb. decimæ §. 14.* Circà quod eſt aduertendum, quòd, ad tollendum ſcrupulum, Eugen. IV. conceſsit, quòd Fratres Minores non teneantur facere conſcientiam de decimis in confeſsionibus, niſi quando fuerint requiſiti ab Ordinarijs, & quòd tunc ſufficiat dicere, facio tibi conſcientiam, & inducere peccatorem quantum potuerint, ad ſoluendum, non tamen propter hoc teneantur retinere abſolutionem; habetur in *Monument. Ord.* & refertur in *Compend. verb abſolutio quoad ſeculares* ℈. §. 2. ſuper quod videantur quæ dicit ibi priuilegiorum Collector. Quo verò ad ſecundam partem, quòd in excommunicationem incidant Religioſi, qui concionantur, vel aliàs dicunt aliquid ad auertendos audientes à ſolutione decimarum, quæ debentur Eccleſijs, habetur expreſsè in *clem. cupientes de pæn.*

His omnibus explicatis, ſupereſt difficultas; Verùm ex bonis ſub aliena Parochia ſituatis, & alicui Abbatiæ, ſeù loco exemplo relictis decima ſolui debeatur, quibus, & quando; vide optimam Sacræ Rotæ deciſionem, quæ (eò quòd nouiſſima extat, & in re practicabili loquatur, ac ſæpè in Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm ſecularium Monaſterijs, & Eccleſijs, exemptis illius caſus eueniat) ideò illam hoc in loco ad maiorem ſtudentium commoditatem inſerere, operæpretium duxi in hunc, qui ſequitur, modum.

R. P. D.

COCCINO S. ROTAE DECANO

Abuleñ Decimarum.

Veneris 17. Decembris 1627.

Didacus de Villalba, & Anna del'Anguila Coniuges Incolæ Ciuitatis Abuleñ aſsignarunt pro dote Capellæ maioris Monaſterij S. Mariæ de Monte Carmelo eiuſdem Ciuitatis Abuleñ quædam prædia ſita in locis de Villamaior, & Parral. Caſtelblanco Sigheres, & Herices vnà cum Molendino exiſtenti in loco nuncupato la Ribera de Adaxa: Capitulum verò Abuleñ, & Parochi Eccleſiæ S. Thomæ eiuſdem Ciuitatis introduxerunt iudicium aduersùs Conuentus, & Fratres eiuſdem Monaſterij ſuper ſolutione decimarum, quas prætendebãt ex redditibus dictorum prædiorum tanquàm Decimatorijs eiuſdem Eccleſiæ Parochialis S. Thomæ ſibi deberi: vnde cùm ad fauorem vtriuſque partis plures ſententię in partibus emanaſſent; tandem cauſa ad Rotam deuoluta bo. me. Reuerendiſs. Dominus Patriarcha Hieroſolymitanus, præuia deciſione, vnica tantùm parte informante, facta ſub die 16. Anni præteriti, ſententias de partibus ad fauorem Capituli, & Eccleſiæ S. Thomæ latas confirmauit, & cùm poſteà coram me res iudicata, & illius executio iuxtà formam reſcripti Signaturæ hinc indè prætenderetur, dubitaui an conſtaret de re iudicata hine indè, quæ eſſet exequenda; & Domini mandarunt, vt ſtrictè videretur, an eſſet recedendum à dicta deciſione facta coram bo. me. Reuerendiſs. D. Hieroſolymitano, ſuper quo dubio, pluriès propoſito, & non reſoluto, tandem hodiè Domini cenſuerunt, recedendum eſſe à reſolutis.

Conſiderabant enim, quòd aut Eccleſia S. Tome prætendit huiuſmodi decimas tanquàm prædiales, hoc eſt ratione ſituationis dictorum prædiorum intrà limites propriæ Parochiæ, aut tanquàm Sacramentales, hoc eſt ratione adminiſtrationis Sacramentorum, & ex vtroque capite nullum ius habet.

Nam, quoad primum, cùm huiuſmodi decimæ debeantur Eccleſijs, intrà quarum limites prædia exiſtunt, *cap. cùm ſint homines, cap. cùm in tua, cap. cùm contingat, vbi gloſ. in verb. de iure com. cap. commiſſum, cap. quoniam. gloſ. in cap. ad Apoſtolicæ, in verb. conſuetudo, in fin. de decimis, cap. vlt. & ibi gloſ. in verb. prædiorum de Parochis*, vnà cum concordantibus latè deductis per *Rotam deciſ. 321. num. 4. par. 1. recent. Rebuff. q. 6. de decimis, Henricus Boich. in cap. peruenit num. 2. eod. tit.* Et fuit deciſum in cauſa *Bracaren. decimarum 20. Maij 1591. & 3. Iuny 1594. coram bo. me. Card. Pamphilio, & coram me in cauſa Sabinen. decimarum 26. Martij 1609.* Eccleſia S. Thomæ debet in hoc plenè intentionem ſuam fundare probando, quòd dicta prædia, de quorum redditibus decimas prætendit, ſita ſint intrà fines ſuæ Parochiæ, vt eſt *tex. ad literam in cap. ad decimas. de reſtitutione ſpol. in 6. Archid. in cap. quod Priori 13. quæſt. 1. Oſtien. in ſum. tit. de Paroch. num. 1. Rom. conſ. 356. num. 4. & 2. Rebuff. ſuper conc. ord. tit. de collat. §. ſtatuimus lib. 2. in verſ. Parochialis Hered. de incompatib. benefic. par. 1. cap. 13. num. 2.* Et fuit dictum in cauſa *Pacen. decimarum del'Hebreras Lunæ 29. Ianuarij 1601. coram me*, vbi aliæ allegantur. Quod non ſolum non probat, ideòque intentionem ſuam legitimè non fundat, immo ex geminatis confeſsionibus iudicialiter emanatis pro parte dictæ Eccleſiæ contrarium conſtat; quòd ſcilicet dicta prædia ſunt intrà limites alienæ Parochiæ; vnde non ſolùm non habet pro ſe iuris aſsiſtentiam, ſed immo reſiſtentiam in exactione huiuſmodi decimarum, tanquàm extrà proprios, & intrà alienos limites Parochiæ.

Quo verò ad ſecundum: minùs poteſt huiuſmodi decimas tanquam Sacramentales prætendere, cùm patribus Carmelitis poſſeſſoribus huiuſmodi prædiorum non adminiſtret Sacramenta, quæ tamen adminiſtratio neceſſariò requiritur, vt quoad illas dicatur

dicatur habere intentionem fundatam ad *tex. in cap. final. de Parochis*, ibi, nec ab eis temporalia exigant, quibus Sacramenta nó adminiſtrant, *Abb. in cap. ad Apoſtolicæ num. 4. de decimis*, vbi quòd Prælatus, ſeù Rector Sacramenta non adminiſtrãs, non poteſt decimas exigere, *Oſtien. in ſumma tit. de Paroch. nu. 1. Rom. conſ. 356. num. 1. Hoied. de incompatib. benef. par. 1. cap. 13. num. 2. Rot. deciſ. 572. num. 1. par. 1. in recent.*

Nec illas poteſt prætendere ex eo, quòd Didacus, & Anna illas ſibi ſoluerent ratione Sacramentorum, quæ ipſis viuentibus adminiſtrauit: quia cùm per eorum mortem huiuſmodi Sacramentorum adminiſtratio ceſſauerit, vtique, & decimarum ſolutio, quæ illorum ratione debebatur, vnà cum perſonarum interitu omninò fuit extincta, *cap. cùm in cunctis 16. q. 1. cap. fin. de Paroch. vbi Abbas nu. 2. & 3. in d. cap. ad Apoſtolicę num. 3. & de decimis Innoc. in c. omnis num. 6. de pænit. Rebuff. de decimis q. 6. num 24.* vbi, ſi quis mutauerit domicilium, decimæ non debentur Priori Curato, ſed ſecundo *Azor. inſtit moral. lib. 1. cap. 35. q. 14. Monet. de decimis q. 2. cap. 7. num. 24.*

Nec dicatur, quòd Capitulum habeat intentionem fundatam ſuper omnibus decimis Diœceſis Abuleñ, in quibus prætendit participationem, & ſic non releuare, quòd huiuſmodi decimæ non debeãtur generaliter alicui Eccleſiæ; quia quidquid ſit de hoc, ex quò Capitulum de iure non fundat intentionem ſuam ſuper decimis, vt fuit dictum in cauſa *Pacen. decimarum 21. Iunij 1604. coram me.* Et 12. *Decembris 1608. coram bo. me. Card. Sacrato.* Ius Capituli hodie deducitur, prout ſemper deductum fuit, reſtrictum ad ius Eccleſiæ S. Thomæ ratione præſtimonij, quod habet in ea.

Non obſtat igitur, quòd huiuſmodi prædia in dotem Capellæ per prædictos Coniuges aſſignata tranſiuerint cum onere ſuo in Monaſterium, & Fratres Carmelitas, vt dicitur in dicta deciſione coram bo. me. Reuerendiſs. D Hiroſolymitano; quia prædicta procederent, ſi per præfatos Coniuges decimæ fuiſſent ſolutæ ratione ſituationis prędiorum intrà limites Parochiæ S. Thomæ, & ſic tãquàm prædiales; ſed cùm ſoluerentur ratione Sacramentorum, quæ dictis Coniugibus miniſtrabantur, & hæc adminiſtratio hodiè ceſſauit; vtiq; nullum poteſt conſiderari onus, quod tranſiuerit vnà cum dictis prædijs.

Nec viſum fuit conſtare de tali conſuetudine, quę ſuffragetur eidem Eccleſię ad effectum, vt huiuſmodi decimas poſſit exigere.

Nam, quoad prętenſam conſuetudinem Ciuitatis Abuleñ ſuper exactione decimarum in concurſu inter Eccleſiam prędialem, & Eccleſiam Sacramentalem, *iuxt. tex. in d. cap ad Apoſtolica de decimis*, illa non eſt ſufficienter probata. Primò, quia teſtes deponunt ſolùm de Eccleſia S. Thomę, non autem generaliter de omnibus Eccleſijs; & ſic non reſultat concludens probatio conſuetudinis ad notata in *cap. fin. vbi Abb. num. 20. Card. num. 16. Butr. num. 39. de conſuetudine.*

Secundò, quia non deponunt de decennio præciſè, prout ad probandum conſuetudinem requiritur, ſecundùm *Abb. in cap. cùm ſint homines num. 6. de decimis, quem refert Achill. deciſ. 3. num. 5. eod. tit. Put. deciſ. 155. aliàs 154. num. 7. lib. 1. & deciſ. 163. par. 2. diuerſ.* ſed ſolummodò de ſolutione facta tempore vitę defuncti, quæ poteſt verificari etiam in minori ſpatio decem annorum, & ideò non releuat *Bart. in l. non ſolùm §. ſed nec probari ff. de nou. oper. nunciat. Dec. in cap. in præſentia nu. 52. de prob. Aym. conſ. 54. num. 11. plenè Surd. deciſ. 75. num. 10.*

Tertiò tollitur omnis difficultas, quia obiectum forſan poſſet procedere, ſi hodiè ageretur inter Eccleſiam prædialem, & ſacramentalem; quia tunc, vt videretur, cui decimæ deberentur, ſtaretur conſuetudini: & in his terminis loquuntur iura in contrarium deducta, nempè *tex. in d. cap. ad Apoſtolicæ de decimis Achill. d. deciſ. 3. num. 7. & 8. de decimis, & Rot. deciſ. 279. num. 1. & 289. num. 1. in recent.* ſed, vt ſuprà probatum fuit, Eccleſia S. Thomæ non eſt prædialis, nec minùs Sacramentalis, nec agitur inter ipſas Eccleſias, ſed contrà poſſeſſores prædiorum.

Minùs igitur viſa eſt poſſe allegari altera prætenſa conſuetudo; quòd ſcilicet facta translatione bonorum in aliquod Monaſterium pro dote Capellaniarum, nihilominùs ſit ſoluenda decima Eccleſiæ Sacramentali, quæ illi ſoluebatur ab eo, qui bona tranſtulit, licèt obierit; & ſic ceſſauerit ratio adminiſtrationis Sacramentorum: quia vltrà exceptiones, quæ contrà perſonas, & dicta teſtium fuerunt latiùs ponderatæ per informantes; aduertendum eſt, primò, quòd licèt dicti teſtes deponant in genere, etiam de Monaſterijs, non tamen deponunt in ſpecie; quòd aliqua Monaſteria, ad quæ huiuſmodi prædia tranſiuerint, ſoluant dictas decimas: & quamuis aliqui ex ipſis deponant, quòd Moniales Carmelitanæ diſcalceatæ ſoluerunt decimas prædiorum per Franciſcum de Salzedo aſſignatorum in dotem Capellaniæ, quam in earum Eccleſia fundauit: nihilominùs cùm ſuper dicta ſolutione fuerit lis introducta; tanquàm actus controuerſus non poteſt haberi in conſideratione ad effectum paobandæ conſuetudinis, *Rotę apud ſanct. mem. Gregorium XV. deciſ. 4. num. 2.* & ibi addentes. Secundò non deponunt in ſpecie, quòd decimæ, quas ratione adminiſtrationis Sacramentorum ſoluebant domini ex prædijs ſitis in aliena Parochia, ſoluantur etiam ab Eccleſijs, & Monaſterijs, ad quas dicta prædia tranſeunt; ſed ſe reſtringunt, vel ad decimas, quæ fuerunt ſolutæ à dominis quandiù vixerũt, vel ad decimas debitas, tanquàm prędiales, de quibus hic non agitur; & ideò nihil releuant, cùm deponant extrà caſum prætenſæ conſuetudinis, *Bart. in l. 1. §. ſi quis hoc interdicto nu. 1. ff. de itin. actuq. priu. Aym. conſ. 30. num. 5. & conſ. 96. num. 4. Curt. Iun. conſ. 26. num. 10 Oldrad. conſ. 237. Natt. conſ. 575. num. 15. Cęſar. de Graſſ. deciſ. 6. nu. 4. & 5. de probat. Rot. deciſ. 422. nu. 13. par. 1. in recent.* quæ conſuetudo de iure non extenditur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, vt in terminis fuit reſolutum coram me *in d. Pacen. decimarum del'Hebrero 21. Iunij 1604.*

Nec dicatur, quòd huiuſmodi teſtes ſatis ſpe-

ciſi-

cificant virtualiter caſum, in quo prædia ſunt extrà Parochiam ſita, & decimæ tanquàm Sacramentales ſoluuntur; dùm dicunt, quòd decimæ de bonis, quæ transferuntur in Monaſterium, ſoluuntur vigore conſuetudinis illi Eccleſiæ, vbi anteà dominus prædiorum erat Parochianus, quòd neceſſariò ſupponit, prædia eſſe in aliena Parochia; exquò ſi illa fuiſſent intrà Parochiam; non exigerentur ratione Parochialitatis, ſeù adminiſtrationis Sacramentorum, ſed ratione ſituatuationis dictorum prædiorum; & ſic non ex conſuetudine, ſed de iure. Quia aduertendum eſt, non eſſe verum, quòd ex dictis teſtium ſequatur neceſſariò huiuſmodi ſuppoſitum, nempè prædia eſſe in aliena Parochia; cùm etiam eadem verba benè adaptentur ad caſum, in quo prædia ſita ſunt intrà limites Parochiæ; quod patet primò; quia licèt teſtes deponant, quòd decimæ ſoluuntur Eccleſiæ, vbi priùs domini prædiorum erant Parochiani; id tamen non excludit, quin etiam idem dominus potuerit habere prædia intrà limites eiuſdem Eccleſiæ, cuius erat Parochianus; & ſic, quòd decimæ deberentur etiam ratione Parochialitatis, hoc eſt, ratione adminiilrationis Sacramentorum, & ratione ſituationis prædiorum. Secundò, quamuis deſtes dicant, quòd decimæ ſoluuntur de conſuetudine, non ſunt tamen adeò ſtrictè intelligendi, vt voluerint inferre, quòd decimæ ſoluuntur ſolùm de conſuetudine, non autem de iure; ſed potiùs credendum eſt, ità eos dixiſſe, vt indicarent, ità de facto obſeruari, & eſſe in vſu; qui vſus, & obſeruantia benè concurrit cum iure; immo conſuetudo ipſa quandoque venit coadiuuanda iuris diſpoſitione: quo caſu dici non poteſt ſuperflua ad notata in *cap. 1. Vbi gloſ. Io. Andr. Gemin.* & alij *de conſtit. in 6. Alex. conſ. 33. num. 4. & 5. lib. 1. Natt. conſ. 189. num. 8. latè Surd. conſ. 325. nu. 14. lib. 3.* Vltrà quod dicta conſuetudo, licèt concurreret in huc caſu cum diſpoſitione iuris communis, non ideò tamen eſt ſuperflua, cùm operetur reſpectu exemptionis, quam poſſent huiuſmodi Monaſteria prætendere à diſpoſitione iuris communis, vt fuit dictum in *Carthaginen. decimarum 10. decembris 1600. coram bo. me Penia.*

Et quòd dicta harum Teſtium ſint intelligenda de decimis prædialibus, ſatis videtur poſſe colligi ex diſpoſitione quarti teſtis, ibi, *& quòd ſi talia bona erant ſolita ſoluere decimas*, quæ verba denotant onus ſoluendi decimas, fuiſſe reale, & annexum ipſis prædijs, vt patet; & ſic ab hoc teſte, alij teſtes dubij ſatis declarantur, *Fulgoſ. conſ. 161. nu 3. Verſ. Vltrà ergò plenam.*

Sed ceſſat omnis difficultas, cùm quadraginta, & amplius teſtes examinati pro Conuentu ſatis probent contrariam conſuetudinem, dùm ſuper quartò deponunt, quòd Monaſteria Fratrum, & Monialium ſunt à quadraginta, & ampliùs annis in quieta, & pacifica poſſeſſione, vſu, & conſuetudine recipiendi, & recuperandi pro ſe omnes redditus ſuorum prædiorum, & terrenorum, abſq; aliqua ſolutione decimarum alicui Eccleſiæ, tàm ex hæreditatibus, ſeù prædijs, quæ d. Conuentus habent in hæreditatem, vt Capellanijs antiquis, & modernis; quàm alio quocunque modo; nec vnquàm ſoluerunt decimam aliquam; quia decimam, quæ ſoluitur ex talibus prædijs, ſeù terrenis, ſoluunt perſonæ, quæ illa habent in affictu ex fructibus ipſis remanentibus, detracto redditu, quem ſoluunt dictis Monaſterijs; & hanc Eccleſijs ſoluunt, in quarum territorio ſunt dicta prædia, ſeù terrena, vbi colligunt; qui teſtes non ſolùm deponunt de ſpatio 30. & 40. annorum, ſed inſuper dicunt, à ſenioribus iam defunctis audiuiſſe, ità etiam fuiſſe in vſu antiquioribus; & deponunt de publica voce, & fama, & coarctant negatiuam.

Quibus teſtibus viſum fuit Dominis fidem eſſe adhibendam in concurſu; non ſolùm quia ſunt numero plures, & quoad Eccleſiam S. Thomæ habent pro ſe aſsiſtentiam iuris; ſed etiam quia ſunt conformes diſpoſitioni *Conſtitutionum Synodalium anni 1557. in cap. 1. & 2.* in quibus diſponitur, quòd omnes clerici ſoluant decimas, saluò ex prædijs, & poſſeſſionibus, quæ colent, aut mandabunt coli ſuorum beneficiorum, & Capellaniarum; nec ex redditibus, quos ex illis receperint, ſeù exigent, ſi alijs affictabunt; actamen dictas decimas affictuarij colentes dicta prædia, ſeù terrena ſoluant &c. & domini priùs detrahant redditus ad ipſos ſpectantes, & illis detractis, ſoluatur decima de reliquis fructibus remanentibus. Vnde tantò magis videntur ſuffragari huiuſmodi Conſtitutiones, cùm illarum obſeruantia controuerti non poſſit, tàm ex illarum confirmatione, ſubſecuta de anno 1617. in qua dicitur, *Volumus illas obſeruari, ſicut vſque adhuc obſeruatæ ſunt, & poſitę in vſu*: quæ verba ſtant cauſatiuè, & ideò benè probant obſeruantiam, vt eſt *tex. notab. in cap. Abbate verſ. ſi verò verbum determinet de verb. ſignif.* & fuit dictum coram me in *Cęſaraugustana pręheminentiarum 29. Nouembris præteriti*; quàm etiam ex conformi depoſitione dictorum teſtium.

Nec officit, quòd dictæ conſtitutiones, tanquàm contrà ius, non ſubſtinentur; quia quidquid ſi concederent totalem decimarum remiſſionem, ſiuè exemptionem, vt fuit dictum coram me in *Mediolanen. decimarum 10. Aprilis 1606.* certum eſt, quòd cùm ſolùm determinent modum, & rationem decimandi, non poſſunt dici contrà ius, quod non improbat huiuſmodi compoſitiones ſuper decimis, *cap. nuper, cap. ex multiplici, de decimis, cap. 2. Vbi Innoc. de tranſact. Rebuff. de decimis q. 13. num. 20. & ſeqq. Monet. eod. tit. cap. 5. num. 119. & ſeqq. Rota decis. 585. num. 3. par. 1. & decis. 279. ad fin. par. 2. recent.*

Præter quàm quòd ex curſu tanti temporis, & diuturna obſeruantia, omnia pro validitate præſumuntur interueniſſe, *Rota decis. 694. nu. 5. par. 1. & 506. num. 2. & 4. par. 2. recent.* quæ obſeruantia ad hunc effectum ſuffragaretur, etiam ſi eſſemus in totali remiſſione, ſeù exemptione, vt in *d. Mediolanen. decimarum coram me.*

Sicuti nec obſtat, quòd in primo capite Conſtitutionis Synodalis fuerit præſeruata contraria conſuetudo; quia vltrà quàmquòd de dicta conſuetudine non conſtat; aduertendum eſt, quòd antè dictam Conſtitutionem (vt in ea dicitur) Monaſteria

ſteria

ſteria non ſolùm liberè exigebant redditus ſibi debitos ex ſuis prædijs; ſed etiam exigebant decimas ſoluendas ex fructibus, qui arcendatarijs remanebant. Vnde conſtitutio mandat, vt dictæ decimæ, detracto prius reddito debito Monaſterijs, ſoluantur per arcendatarios, ſalua tamen contraria conſuetudine, quæ, cùm, vt patet, eſſet ad fauorem Monaſteriorum; illius præſeruatiua non debet retorqueri in odium, *cap. quod ex gratia, de reg. iur. in 6. l. quod fauore, C. de legib.*

Vnde ex his Domini cenſuerunt, Eccleſiæ S. Thomæ, vel nullum ius competere, vel ſaltèm illius probationes adeò reddi turbidas, vt ſufficienter non concludant, quòd Patribus Carmelitis ſufficit pro victoria, *cap. in præſentia de probat. cap. illud, vbi Abb. num. 3. de præſumpt. Rota deciſ. 294. par. 2. diuerſ.* & fuit in his terminis dictum coram me in *dicta Pacen. decimarum del'Hebrero 9. Iunij 1603.*

QVAESITVM XIX.

An Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exempti, & quo iure.

SVMMARIVM.

1 *Omnes Eccleſiaſticæ perſonæ à laicorum poteſtate ſunt exemptæ.*

2 *Religioſus ſtatus eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus.*

3 *Caluini error in hac re confutatur.*

4 *Alterius hæretici error ſimiliter confutatur.*

5 *Clericorum, & Eccleſiaſticarum perſonarum appellatione qui veniant.*

6 *Sententia affirmans clericos exemptos iure diuino à laica poteſtate, refertur.*

7 *Sacerdotes, Chriſti, (hoc eſt) vncti, & conſecrati dicuntur.*

8 *Secunda ſententia affirmans clericos exemptos eſſe iure diuino à laica poteſtate, refertur.*

9 *Tertia ſententia affirmans clericos in cauſis ſpiritualibus iure diuino exemptos eſſe à iuriſdictione ſeculari.*

10 *Clerici in cauſis Eccleſiaſticis liberi ſunt de iure diuino à ſecularium Principum poteſtate.*

11 *Clerici ideò iure diuino dici poſſunt exempti, quia rebus diuinis ſunt mancipati, & quia patres ſunt ſecularium, & quia maiora beneficii rependunt.*

12 *Cauſæ Eccleſiaſticæ ſunt illæ, quarum cognitio, pendet ab Euangelio, & Sacris Canonibus.*

13 *Clerici non ſunt exempti obligatione ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, & clericali officio non repugnant.*

14 *Clerici, leges ciuiles non obſeruantes, non poſſunt puniri à Iudice ſeculari.*

15 *Exemptio clericorum in rebus publicis introducta eſt iure humano, pariter, & diuino.*

16 *Clericus, etiam ſi grauia delicta committat, fruitur tamen priuilegio fori, ità vt interrogari, examinari, iudicari, & puniri nequeat.*

17 *Proceſſus, ſententia, & alia facta à laica poteſtate contrà clericum inualida ſunt.*

18 *Clericus gaudet immunitate, à laica poteſtate, etiamſi nullus pro illo allegauerit priuilegium huiuſmodi exemptionis coram laica poteſtate.*

19 *Clericus à laico Iudice abſolui non poteſt.*

20 *Qui ad laicos Iudices confugiunt, prætextu iniuſtæ vexationis, faciunt contrà Libertatem Eccleſiaſticam.*

21 *Principes ex indultu Summi Pontificis poſſunt legem cauere, ne beneficia Eccleſiaſtica conferantur externis.*

22 *Si Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & eorum cauſis cognoſcendis, non deuoluitur iuriſdictio ad ſeculares.*

23 *Clericus falſum deponens coram Iudice laico, non poteſt ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali.*

24 *Clericus à laica poteſtate capi non poteſt, quotiès puniri non poteſt, exceptis nonnullis caſibus.*

25 *Clericus ſi conueniatur pro euictione, conueniendus eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, ſecùs ſi ipſe aſſiſtat emptori contrà tertium.*

26 *Clericus, qui in exercitio officij ſecularis deliquit, coram laico conueniri non poteſt.*

27 *Clericus ſuccedens in bonis laici, non poteſt propter illa bona vocari in iudicium coram laico.*

28 *Clericus, qui coram Iudice laico recepit depoſitum, non poteſt à laico Iudice ad illud reddendum cogi.*

29 *Clericus citatus coram laico, ſi putans ſua intereſſe compareat, non tenetur ſtare ſententiæ à Iudice laico latæ.*

30 *Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire Clericos pœnis à lege ciuili ſtatutis.*

31 *Clericus, qui cum laico, vel pluribus laicis commiſit delictum, iudicandus eſt à Iudice Eccleſiaſtico.*

1 CErtum eſt, cunctas Eccleſiaſticas perſonas à Principum ſecularium poteſtate, immunes exemptasq; eſſe, & quoad proprias ipſorum perſonas, & quoad bona ab iiſdem poſſeſſa, vt in ſequenti Quæſito dicetur. Nec vllo modo ſecularibus Iudicibus licère, de ipſorum perſonis, vel rebus iudicare; hoc enim ex multis Conciliorum, & Pontificum Conſtitutionibus expreſsè ſtatutum eſt, vt habetur, *cap. diligenti, de foro compet. cap. at ſi clerici, de iudic. & cap. non minùs, de immunit. Eccleſ. & cap. quamquàm de cenſib. lib. 6. & ex tot. 11. quæſt. 1.*

Immo etiam in iure ciuili hoc decernitur; vt in *Auth. ſtatuimus, de Epiſc. & cleric.* & alijs quamplurimis locis, quòd clarum eſt, nec de eo dubitatur.

2 Et quia Religioſus ſtatus eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus, & eius perſonæ ſunt ſub ſpeciali dominio Dei; idcirco eo ipſo ſunt perſonæ ſacræ, & Eccleſiaſticæ: quia, & diuinis obſequijs ſpecialiter deputatæ ſunt, & ad ipſum ſpecialiter ſpectant: hinc eſt, quòd Religioſi ex vi ſui ſtatus, ſicut reliquæ Eccleſiaſticæ perſonæ à ciuili, & laica poteſtate exemptæ ſint, vt pluribus probat *Suar. de cenſur. diſput. 22. ſect. 1 nu. 19. & ſeqq. & in defenſione fidei lib. 4. cap. 10. in fin. & cap. 11. & 12. per tot.*

3 Veritatem hanc, Sole clariorem negauit, *Ioan-*

Calui-

Caluinus lib. 4. Inſt. sap. 11. §. 15. dicens, clericos omnes debere eſſe ſubiectos legibus ſeculariũ Magiſtratuum, præterquàm in cauſis merè Eccleſiaſticis; & hoc probat per epiſtolam Conſtantini Imperatoris ad Nicomedienſes, relatam à *Theodoreto lib. 1. hiſt. cap. 20.* vbi Imperatòr Coſtantinus dicit ſe eieciſſe in exilium Euſebium Epiſcopum Nicomedienſem, & ſubiungit hæc verba præciſa. *Si quis Epiſcoporum inconſultè tumultuatus ſit, Miniſtri Dei (hoc eſt) mea executione illius audacia coercebitur.*

Reſpondeo, quòd Coſtantinus Imperator in ea epiſtola, ait, ſe eieciſſe Euſebium Epiſcopum in exilium; ſed addit, priùs Euſebium fuiſſe à Nicæno Concilio propter hæreſim ab Epiſcopatu ſuo depoſitum: & hoc non eſt contrà id, quod inferiùs docebimus; quià non negamus, quin Magiſtratus ſecularis debeat clericos punire, quandò ab Eccleſia Dei damnantur, degradantur, & ſeculari Iudici traduntur.

Ad verba autem præciſa Coſtantini à Caluino producta. Reſpondeo, quòd eadem verba à Caluino deprauata ſunt, quia Coſtantinus eo loco non minatur pœnam Epiſcopis, ſed laicis; cum dicat ſe animaduerſurum grauiter in plebem Nicomedienſem, ſi velit iterum ad Epiſcopos hæreticos à Concilio Generali damnatos, redire. Hęc ſunt verba Conſtantini, *ſin autem quiſquam* (non dicit Epiſcoporum, vt Caluinus addit) *temeritate, & audacia aſcenſus, eas Eccleſiæ peſtes, ideſt Epiſcopos Arianos, vel memoria, vel laudibus celebrare aggrediatur, confeſtìm opera, ac diligentia Miniſtri Dei, (hoc eſt) mea, pœnas ſua inſcientia dabit.*

4 Doctrinam Caluini ſecutus eſt, *quidam Petrus Martyr in cap. 17. ad Rom.* vbi ait, non potuiſſe Principes ſeculares clericis priuilegium concedere, vt publicis Magiſtratibus non ſubijciantur; quia (dicit ille) eſt contrà ius diuinum; & ideò, tot tantiſque conceſſionibus Principum, & exemptionibus erga clericos factis, non obſtantibus, eoſdem clericos, Magiſtratibus ſecularibus debere eſſe ſubiectos; & hoc probat, per illud, quòd habetur *in Epiſt. ad Rom. cap. 13. Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita eſt.* Reſpondeo, quamuis omnis anima iure diuino ſit ſubiecta poteſtatibus ſuperioribus, ac per conſequens Regibus, (dùm poteſtates ſublimiores ſunt) tamen fieri poteſt, vt qui nunc eſt poteſtas ſublimior, paulò poſt non ſit: vt ſi ipſe ſubijciat alteri partem ſui Regni, vel iure belli, aut alio iuſto titulo Regnum, vel partem Regni amittat. Cùm ergò ipſi Principes, partim ſubijcerent in omnibus cauſis, etiam temporalibus, & ciuilibus, clericos ſuis Epiſcopis, & poſtmodum Papa omnes clericos à ſubiectione Principum ſecularium exemerit, ſequitur, vt Reges reſpectu clericorum, non ſint Principes ſuperiores poteſtate, & per conſequens clerici non teneantur Principibus ſecularibus obedire, neque iure humano, neque diuino, niſi ad quaſdam leges directiuas, vt dicemus infrà. Ità reſpondit *Illuſtriſsimus Cardinalis Bellarminus, diſput. de exempt. cleric. in calce ſecundi tomi ſui operis, verſ. reſpondeo nihil ea ratiocinatione.*

5 Antequàm Catholicorum ſententias proferamus, & concluſiones huius dubitationis ſubijciamus, ſciendum eſt, nomine clericorum gaudentium libertate Eccleſiaſtica, venire non ſolùm Cardinales, Epiſcopos, & alios ſimiles Prælatos, verùm etiam omnes Sacerdotes, aliaſq; Sacris Ordinibus initiatos, & in minoribus conſtitutos; dummodò iſti obſeruent ea, quæ docet *Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 6.* ſimiliter omnes habitum, & tonſuram deferentes, & alicui Eccleſiæ, vel Epiſcopi miniſterio deputatos, & Religioſos omnes cuiuſcunque Ordinis, & ſexus, & etiam nouitios, & conuerſos, qui licèt clerici non ſint, huiuſmodi tamen fori priuilegio capaces exiſtunt, quia Eccleſiaſticae perſonae ſunt, vt dixit *D. Auguſtin. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 12. num. 37. & ſeq.* Ideò quandò in præſenti diſputatione ſolummodò clericos, & Eccleſiaſticas perſonas nominamus prædictos omnes venire intelligimus, ità elegantiſsimè oſtendit *Reuerendiſs. D. meus Bonaccina tract. de legib. diſput.* 10. q. 2. §. 2. propoſitione vnica, multis in hac re cumulatis iuribus, & rationibus.

6 At magna difficultas eſt quo iure, diuino ſcilicèt, an humano hanc exemptionem ſint adepti: & pro vtraque parte variæ extant Doctorum ſententiæ, quarum tres tantùm in medium (breuitati ſtudens) adducam. Et primò, quòd Eccleſiaſtici omnes à ſecularium Iudicum iuriſdictione ſint de iure diuino exempti, tenuit *gloſſ. in c. ſi Imperator, verb. diſcuti 99. diſt.* dicens, quòd antè omnem humanam conſtitutionem clerici, & Eccleſiaſtici ab omni iuriſdictione ſeculari fuerunt exempti; & quòd omnes conſtitutiones, quæ deinceps ſuper hac re emanarunt, decernentes, vt clerici non iudicentur, niſi ab Epiſcopis, fuerunt tantummodò diuini iuris declarationes; eam *gloſſ.* ſecuuti ſunt plures, quos refert, & ſequitur *Menchac. de ſuc. creat. §. 22. num.* 58. qui teſtatur, hanc eſſe communem opinionem: idem aſſerunt, *Alphonſ. Azcued. lib. 1. noua compil. tit. 3. lib. 6. Reginal. de vtil. Eccleſ. lib. 1. poſt princ. Perez. lib. 3. or. tit. 1. lib. 2. verſ. quæro*, affirmantes, hanc eſſe communem, & magis receptam ſententiam horum fundamenta ſunt auctoritas *Pſalm.* 104. *Nolite tangere Chriſtos meos &c.* quo loco Deus exemiſſe videtur à Principibus ſecularibus Chriſtos eius,
7 ideſt, Sacerdotes, qui Chriſti, hoc eſt, vncti, & conſecrati dicuntur.

Secundò probatur auctoritate Sacrorum Canonum, nempè *cap. Imperatores* 11. *q.* 3. *& cap. continua, & cap. Sacerdotibus* 11. *q.* 1. vbi teſtimonio Conſtantini Imperatoris habetur, quòd cùm ad illum libelli accuſationem contrà clericos continentes, ei delati eſſent. *Vos enim à nemine iudicari poteſtis, ſed ad ſolius Dei iudicium reſeruamini.*

8 Quòd autem clerici, Eccleſiaſtici, & conſequenter Monachi, & Regulares omnes iure humano, non autem diuino à ſeculari poteſtate, & iuriſdictione ſint exempti, tenuerunt nonnulli Auctores non minoris auctoritatis quos refert, & ſequitur *Couar. practicar. quæſt. cap.* 31. *num.* 2. *verſ. contraria opinio, & Diu. Thom. ſuper Epiſt. Paul. ad Rom.*

Rom. cap. 13. *Medin. de reſtit. q.* 15. *in princ. Victor de releċt.* 1. *de poteſt. Pap. cap. Vlt. num.* 3. Quarum præcipuum fundamentum eſt, quia huiuſmodi exemptio Eccleſiaſticorum in nulla lege diuina, quæ obligari poſsit, reperitur; Non in lege ſcripta veteris teſtamenti, quæ continet præcepta iudicialia, & cæremonialia; ea enim per paſſionem Chriſti Domini extincta eſt, vt ait *D. Paul. ad Hebr.* 7. *& c.* translato *de conſtit. & cap. Vnic. de purif* explicant *D. Thom.* 2. *q.* 104 *art.* 3. *&* 2. 2. *q.* 83. *art.* 1. *Sot. de iuſt. lib.* 2. *q.* 5. *art.* 4. *Couar. vari reſol. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 2. nec à lege naturali talis exemptio, ſeù libertas manaſſe videri poteſt; quia non eſt de illis primis principijs, quę *D. Thom.* 12. *q.* 44. *art.* 3. 4. *&* 5. communes conceptiones per ſe notas appellat; Nec eſt concluſio ab ipſis primis principijs immediatè collecta; quia niſi id in lege humana definitum fuiſſet, colligeretur in lege naturæ, Eccleſiaſticos à ſeculari iuriſdictione exemptos, & immunes fore, nec prætereà dici poteſt, quòd huiuſmodi exemptio ſit de lege ſupernaturali Euangelica.

Nam ea, (vt ait *D. Thom.* 1. 2. *q.* 108. *art.* 2.) non continet, niſi præcepta naturalia, ſeù moralia, quæ ad articulos Fidei, & ad Sacramenta ſpectant; in quibus nec huiuſmodi exemptio reperitur, nec locus aliquis à quo ea colligi poſſit.

Confirmatur, quia ſi ex lege diuina Eccleſiaſtici, & Religioſi à ſecularium iuriſdictione fuiſſent immunes, Catholici Imperatores poſt tot annos de illis nequaquam iudicium protuliſſent, vt patet *ex toto titulo de Sacroſ. Eccleſ. & ex tit. de Epiſ. & cler. & de Epiſcopali audient. in Codice,* & præcipuè *in nouella Conſtit.* 83. *Vt clerici apud propr. Epiſc. & c.* vbi Iuſtinianus ad ſupplicationem Epiſcopi Conſtantinopolitani dedit clericis priuilegium fori in ciuilibus tantùm, & Epiſcopo non impedito: alias, & omninò in criminalibus eos reliquit ſub Iudicè ſeculari. Prætereà, nec Summi Ppotifices ad probandam huiuſmodi exemptionem priuilegia Imperatorum adducerent, prout offert *D. Gregor. in cap. de perſona* 11. *q.* 1.

9 Alij verò Doctores medium tenuere; ac proptereà dicunt, clericos, Eccleſiaſticos, & Religioſos omnes, quantùm attinet ad cauſas verè ſpirituales, ſeù ad res ſpirituales ordinatas, ac eiſdem annexas iure diuino à poteſtate, & iuriſdictione ſeculari exemptos eſſe. Circà eorum autem perſonas, & bona temporalia, ſecluſa alia exemptione, ità eſſent ſecularibus Principibus ſubditi, vt Principes non peccarent, ſaltem contrà iuſtitiam, de cauſis eorum temporalibus cognoſcendo, delicta eorum puniendo, atq; tributa ab iſlis exigendo, ſed Summis Pontificibus ſic diſponentibus à laica poteſtate fuerunt ſubtracti, cùm Monachi, ſicut, & clerici in ſortem Domini ſint vocati, *cap. duo ſunt.* 12. *q.* 1. *Chriſoſt. in Paul. ad Rom.* 3. *deciſ. Pedemont.* 30. *num.* 1. atque ità tenent *Victor. Sot. Molin. Couar. locis citatis, Leſſ. de iuſt. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. *Banneſ.* 2. 2. *q.* 67. *art.* 1. *Bellarmin. tom.* 1. *de cleric. cap.* 28. *Caiet. in ſumm. excommunicatio cap.* 31. *&* 37. *Nauar. cap.* 27. *num.* 219. *& plures alij apud Salas de legib. diſp.* 14. *ſect.* 11. *num.* 118.

Quibus præmiſsis vt in re tàm graui, diſtinctè loquamur, ſequentes concluſiones hic apponendæ ſunt, ſimulq; probandę.

10 Prima concluſio. Clerici in Eccleſiaſticis cauſis ſunt liberi à ſecularium Principum poteſtate de iure diuino. Probatur, tota auctoritas regendi Eccleſiam Dei Apoſtolis commiſſa eſt à Chriſto Domino, ergò in rebus Eccleſiaſticis, laici ſunt oues, & ſubditi, non Iudices, & Paſtores, ergò de iure diuino clerici ſunt liberi in cauſis Eccleſiaſticis à poteſtate Regum, & Principum ſecularium; argumentum hoc deſumitur *ex Illuſtriſs. Bellarmin. lib.* 1. *de Summo Pontifi. e cap.* 7.

11 Probatur ſecundò *à Leonardo Leſsio de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. vbi ait, quòd rectè ratione quadam dici poſſunt clerici iure diuino exempti, quadam iure canonico, & ciuili: & probat priorem partem, ſcilicèt, *de iure diuino*, ſic, quia ius diuinum naturale, etſi non efficiat illam exemptionem (non enim Deus immediatè hanc exemptionem concedit) tamen dictat eam à Principibus eſsè concedendam, & à Pontificce fieri poſſe; idque ob tres cauſas.

Prima, ob dignitatem ſtatus, per quam Eccleſiaſtici peculiari modo ſunt diuinis rebus mancipati, & conſecrati: atque contrà reuerentiam Deo debitam eſt, ſi id, quòd ſemel Deo conſecratum eſt, tractetur tanquàm prophanum. Hinc Dauid ne defenſionis quidem cauſa vnquàm fuit auſus lędere Saulem, quia vnctus erat Domini; quę tamen vnctio ſolùm erat vmbra vnctionis, & ſanctificationis Eccleſiaſticorum.

Secunda, Eccleſiaſtici ſunt Paſtores, & Patres ſecularium, & Iudices eorundem loco Dei in cauſis ſummis, quæ ſalutem æternam contingunt, conſtituti: atqui contrà decorem, & reuerentiam debitam eſt, vt ouis iudicet ſuum Paſtorem, & filius patrem; qui antè fuit reus, ſuum Iudicem qui illum auctoritate diuina iudicauit, & abſoluit; maximè ſi alia commoda ratio iniri poteſt.

Tertiò, & ſi Principes clericos ab iniuria defendant, & curent, vt tranquillitate temporali fruantur, tamen clerici viciſſim Principibus longè maius, & diuiniùs beneficium conferunt; ipſorum enim miniſterio fiunt Chriſtiani, accipiunt doctrinam ſalutis, remiſsionem peccatorum, animæ ſanitatem, panem cæleſtem, & vitam æternam &c. ſed de hac re iterum redibit ſermo, in tertia concluſione inferiùs ponenda, ibique Sacræ ſcripturæ, & Conciliorum auctoritate hæc eadem veritas confirmabitur.

12 Interim aduertendum eſt, quòd cauſæ Eccleſiaſticæ, ratione quarum, clerici Iure Diuino ſunt exempti, vocantur illæ, quarum cognitio non à legibus ciuilibus pendet, ſed ab Euangelio, & à Summorum Pontificum Canonibus, & à Sacris Concilijs; huiuſmodi cauſæ ſunt, verbi gratia, Controuerſiæ de Fide, de Sacramentis, & ſimiles.

13 Secunda Concluſio. Clerici non ſunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnãt; loquor in præſenti, præcipuè de politicis legibus, quæ humanas actiones dirigunt ad commercia tẽ-

poralia, ità *Bellarm. diſput. de exempt. cleric. cap. 1. cit. verſ. ſecunda propoſitio*, vbi explicando hanc cõcluſionem, dicit: clericos non teneri his legibus obligatione coactiua, ſed directiua; niſi illæ leges ab Eccleſia approbatæ fuerint; quod probat ex teſtimonio Summorum Pontificum, & Imperatorum; nimirùm ex *Epiſtola Nicolai Primi ad Michaelem directa, propè finem; & ex Epiſtola Valentiniani, ad Epiſcopos Aſiæ, & ex Sancto Ioanne Chryſoſtomo, in cap. 13. ad Romanos.*

14 Non tamen ex his inferendum eſt, clericos leges ciuiles non obſeruantes, poſſe à Iudice ſeculari iudicari, vt multis rationibus probabitur in illationibus infrà ponendis.

15 Tertia Concluſio. Clericorum exemptio in rebus publicis, non ſolùm quoad perſonas, verùm etiam quoad facultates, & bona, introducta eſt iure humano pariter, & diuino. In præſenti probabimus eorũdem exemptionem clericorum, quoad eorum perſonas, in ſequenti verò Quæſito, quoad facultates, & bona. Hæc concluſio licèt maneat ex antecedentibus probata, tamen adhuc probatur.

Et primò, teſtimonio Sacræ Scripturæ; nam *Geneſis* 47. exemplo Ioſephi Patriarchæ, qui Sacerdotes Aegyptiorum exemit; *Et* 1. *Eſdræ* 7. exemplo Artaxerſis Perſarum Regis, qui Sacerdotes Iſraeliticos, pariter exemit; *& lib. Numer. cap.* 3. Deus ſæpiùs repetit, Leuitas proprios ſuos eſſe; atque eos ſibi ex omni populo elegit, & ſoli Pontifici locum Dei in terra repræſentanti, illos ſubiecit.

Secundò: Probatur ex teſtimonio Sacrorum Conciliorum; nam Lateranenſe Concilium, ſub Innocentio Tertio, *cap.* 43. hæc habet. *Nimis, inquit, de iure diuino, quidam Laici vſurpare conantur, cùm viros Eccleſiaſticos nihil temporale obtinentes ab eis ad præſtanda ſibi fidelitatis iuramenta compellunt.*

Item Concilium Lateranenſe ſub Leone Decimo celebratum, *Seſſ.* 9. *cùm à iure (inquit) tam diuino, quàm humano, laicis poteſtas nulla in Eccleſiaſticas perſonas attributa ſit, innouamus omnes, & ſingulas Conſtitutiones*; & Concilium Colonienſe *parte* 9. *cap.* 40. *Immunitas (inquit) Eccleſiaſtica vetuſtiſſima res eſt, iure pariter diuino, & humano introducta, quæ in duobus potiſſimùm ſita eſt: primùm, vt clerici, eorumque poſſeſſiones à vectigalibus, & tributis, aliſque muneribus laicis liberi ſint: deindè nè rei criminis ad Eccleſiam confugientes, indè extrahantur.*

Nouiſſimè Concilium Tridentinum *Seſſ.* 25. *cap.* 20. *de reformat.* ſic loquitur. *Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitates, Dei ordinatione, & canonicis ſanctionibus inſtituta eſt.*

16 Ex his primò elicitur, clericum non poſſe per laicam poteſtatem, nempè per Prætorem, Principem, & Regem, vel Magiſtratum iudicialiter interrogari, & auctoritatiuè examinari, iudicari, vel puniri; etiam ſi grauiſſima perpetrauerit delicta, vt patriæ proditionem, crimen falſæ monetæ, hæreſim, blaſphæmiam, & alia delicta, etiam enormia; nam talis actio, nempè, vt quis ſe ſubijciat examini, iudicio, & animaduerſioni, præſupponit poteſtatem in illum, qui eſt examinandus, iudicandus, & pro qualitate delicti, pœna mulctandus: at laicus non habet talem poteſtatem, & iuriſdictionem in clericum; ergò, &c. vt benè per *Suarez de cenſuris, diſput.* 22. *num.* 11.

17 Secundò elicitur, quòd proceſſus compilatus, vel ſententia lata, & alia acta facta per laicam poteſtatem contrà clericum gaudentẽ priuilegio fori, & exemptionis, redduntur ipſo iure inualida, vtpotè facta à non habente iuriſdictionem, & poteſtatem ſuprà clericum, *Farinac. de inquiſit. q.* 8. *num.* 15. *Soccia. Felin. Lopez, & alij apud Farinacium loco cit.*

18 Quod amplia, vt dicta per nos, etiam procedant, vt clericus gaudeat tali priuilegio exemptionis, etiam ſi nullus pro clerico allegauerit priuilegium clericale, & Iudicis incompetentiam; quia nihilominùs militat ius exemptionis; immo talis exceptio fori declinatoria, & Iudicis incompetentia, non ſolùm per ipſum clericum opponi poteſt, verùm etiam per Iudicem Eccleſiaſticum, talis rei Iudicem competentem, vt eſt *text. in cap. ſi iudex, de ſententia excommun. lib.* 6. Immo obligatio incumbit Iudici Eccleſiaſtico, tàm ad excipiendum, quàm ad repetendum clericum, nè libertatis Eccleſiaſticæ iura lædantur, vt per *Iulium Clarum, libro* 5. *quæſt.* 36. *num.* 3. *& ſequentibus, per Molinam tractatu* 3. *diſputat.* 49. *num.* 4. & alij communiter.

19 Tertiò elicitur, non poſſe à Iudice laico pronunciari ſententiam abſolutoriã in clericum; nam talis ſententia abſolutoria, ſupponit iuriſdictionem in clerico, qui abſoluitur; clericus autem exemptus eſt à iuriſdictione laicali, ergò, &c.

Sed opponitur ex *text. in l. quod fauore, C. de legibus*, in quo text. habetur, illud, quòd fauore alicuius introductum eſt, nõ debere in ipſius damnum retorqueri; ſed exemptio eſt introducta fauore clericorum; ergò exemptio non debet in ipſorum damnum retorqueri; ac proindè clerici, ſi delictum commiſerint, poſſunt abſolui à Iudice laico, quando ad laicam poteſtatem pertinet, alioquin exemptio vergeret in odium ipſorum.

Reſpondetur, negando vltimam conſequentiã; nam fauorabiliùs eſſe dignoſcitur, ſtatum clericalem exemptum eſſe à laicorum iuriſdictione, quàm illis aliqua ratione ſubiectum eſſe; ſed abſolutio ſupponit ſubiectionem; ergò fauorabiliùs eſt, ſi non abſoluantur. Vel meliùs reſponderi poteſt ea ratione, clericos priuilegio fori renunciare non poſſe, iuxtà *text. in cap. diligenti, de foro cõpet.* quia priuilegium huiuſmodi eſt introductum, non in priuatum fauorem perſonæ, ſed in publicum totius ordinis clericalis, vt ſcribunt *Carol. de Graſſis, de effectibus clerical. effectu* 1. *num.* 43. *Bellet. diſquiſit. cleric. part.* 1. *tit. de fauore clericorum perſonali, §.* 2. *num.* 21. & alij citati *à D. Barboſa in collect. ad d. cap. ſi diligenti, num.* 4.

20 Quartò elicitur, quòd illi, qui cenſuris Eccleſiaſticis innodantur, & implorant auxilium à Iudice laico, vt impediant, nè vis à Iudice Eccleſiaſtico per cenſuras inferatur, faciunt contrà libertatem Eccleſiaſticam, ità *Azor.* 1. *part. lib.* 5. *cap.* 12. Ra-

14. Ratio eſt, quia laici non habent poteſtatem in Clericos.

Hinc infertur, quòd leges datæ à Principibus, per quas decernitur, vt oppreſſi à Iudicibus Eccleſiaſticis per vim, aut per cenſuras, adeant Iudices laicos ad implorandum eorum auxilium, vt vim, & iniuriam propulſent, ſunt contrà libertatem Eccleſiaſticam, ità *Azor. loc. cit. cap. 14. Quæſito 6.* Ratio eſt, quia vnuſquiſque coram Superiore ſuo conueniri debet; & ſic clericus coram Epiſcopo, & Epiſcopus coram Romano Pontifice; quarè ſi Prælati delinquant, vel opprimant; oppreſſi debent rem ad Summum Pontificem deferre; non verò adire laicale Tribunal: tùm quia Sacri Canones prohibent à Iudicibus Eccleſiaſticis haberi recurſum ad laicos, *cap. clericum 11. q. 1. cap. qualiter, & quandò, de iudicijs*, cum alijs plenè citatis, à *D. Barboſ. in collect. cap. ad Eccleſia S. Mariæ, num. 7. cum ſeqq. de conſtitut.*

21 Quintò elicitur, ex Summi Pontificis indultu, & conceſſione tantùm, & non aliàs, poſſe Principes legem condere, qua caueatur, nè beneficia Eccleſiaſtica exteris conferantur: prout in Regno Caſtellæ extat, *l. 18. cum ſeqq. tit. 3. lib. 1. ordin.* vbi latè *Perez, & l. 14. tit. 3. lib. 1. nouæ recop.* vbi *Azeuedo*; & referunt *Couarr. pract. cap. 35. num. 1. Cenal. commun. con. commun. tom. 4. quæſt. 897. num. 347.* Quod quidem etiam in Regno Nauarræ Summorum Pontificum priuilegijs, & Regijs diplomatibus obtentum fuiſſe, probat *Pragmat. 2. & 3. lib. 1. ord. illius Regni.* Et idipſum in Regno Aragoniæ perpetuo foro ſtabilitum eſſe colligitur ex *lib. 1. fori Aragon. tit. de Prælatur. & alijs benefic. non poſſiden.* vt referunt *Anton. Oliban. ad Vſaticũ, alium namque de iure fiſc. cap. 13. num. 53. cum ſeqq. Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſ. 2. num. 62.* Ac etiam quoad Regnum Luſitaniæ idipſum conceſſum reperiri teſtatur, *Cabed. de patronat. Reg. Coronæ, cap. 29.* quem refert *D. Barboſ in collect. ad cap. bonæ memoriæ 4. num. 8. de poſtulat. Prælat.* Et demùm quoad Regnum Franciæ admittunt, *Rebuffus de pacific. poſſeſſ. num. 216. & in prax. tit. de reſcrip. mix. num. 7. Nicol. Gar. de benefic. parte 7. cap. 9. num. 2. & alij cit. per D. Barboſ. vbi ſuprà, num. 12.*

22 Sextò elicitur, etiam ſi Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & cauſis huiuſmodi cognoſcendis, eorum negligentia non obſtante, non permittitur Iudicibus laicis, de cauſis ad Eccleſiam pertinentibus, poſſe iudicare. E contrà verò data negligentia Iudicis ſecularis, poterit Eccleſiaſticus illum cenſuris compellere, vt ſuo munere fungatur, vt reſoluit *Suar. de cenſur. diſput. 20. ſect. 1. num. 14.* quem refert *Bellett. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. de fauore cleric. real. §. 5. num. 38.* ac perindè poterit ipſe Eccleſiaſticus Iudex progredere contrà laicos, in caſibus, in quibus aliàs non poſſet: Eccleſia enim quoslibet laicos in quolibet exceſſu notorio iudicare poteſt, quandò Iudex ſecularis eſt negligens; puta, ſi requiſitus non exhibet iuſtitiam, *cap. licet 10. de for. comp.* vbi *D. Barboſ. in collectan. num. 2.* plures ad hoc refert Doct. *Couarr. practic. cap. 6. num. 1. ad finem. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. §. 2. proœmiali, num. 25. Carol. de Graſſ. de effect. cleric. effect. 1. num. 390.*

23 Octauò elicitur, clericum falſa deponentem coram Iudice laico, non poſſe ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali, nec ex officio, neque ad inſtantiam partis: non ſic eſt, ſi laicus falſum deponeret coram Iudice Eccleſiaſtico; nam tunc poteſt puniri ab Eccleſiaſtico, & etiam à Iudice ſeculari, & hoc nè detur locus præuentioni, vt poſt *Bartol.* & alios quamplures docet *Iulius Clarus lib. 5. quæſt. 38. num. 15.* Iudex verò laicus, ideò non poteſt punire clericum, coram ſe, falſum deponentem; quia laicus non habet iuriſdictionem in clericum. Ità *Farinacius loco cit. quæſt. 8. num. 26. Iul. Clar. quæſt. 38. num. 14.* qui aſſerit hanc eſſe Canoniſtarum ſententiam, contrà Bald. Cynum, & nonnullos alios, *apud Farinac. num. 26. verſ. amplia duodecimò.*

Neque obſtat ſi opponatur *text. in l. lex nullum, C. de teſtibus*, per quam decernitur, teſtem offendentem aures Iudicis, poſſe ab ipſo Iudice puniri, nullo ſibi ſuffragante priuilegio fori. Quia reſpondetur, quòd clerici non poſſunt arctari ea lege, cùm poteſtati laicæ non ſubijciantur, nec legibus ciuilibus coarctentur.

24 Nonò elicitur, quòd poteſtas laica non poteſt capere clericum; ſi dicta laica poteſtas clericum ipſum punire non poteſt; laicus enim, (vt ſæpè dictum eſt) non habet poteſtatem in clericum, & ſicut requiritur poteſtas ad puniendum, ità etiam ad capiendum; quæ illatio limitatur primò; niſi clericus capiatur in fragranti crimine graui, & timeatur de fuga, *cap. vt famæ, de ſenten. excommun.* ſecundùm Doctores, quos plena manu refert *Emman. Barboſ. D. Auguſtini Barboſ. genitor, in Comment. ad Ordinat. Regn. Luſitan. lib. 2. tit. 1. §. 29.* Secundò limitatur, ſi clericus viſus ſit illicitè incedere ad patrandum delictum; tunc enim licitè poteſt capi, & detineri, vt delictum per clericum perpatrandum impediatur, modò quamcitiùs, ac commodè Iudici Eccleſiaſtico tradatur, & conſignetur. Rationem reddit Clarus. Tùm quia publicè intereſt, nè delictum maneat impunitum, & delinquentes non impunè abeant.

Tùm quia nihil fieri videtur contrà rationabilem Eccleſiæ voluntatem, vt per *Menoch. de arbitrarijs, caſu 180. num. 22. & ſeqq. & per Iulium Clarum lib. 5. quæſt. 28. num. 6. verſic. ſi verò*, vbi teſtatur de communi, vt per *Farinac. loco ſuprà citato, num. 117. 120. & 122. Reginald. libro 9. num. 70. D. Auguſt. Barboſ in collect. ad d. cap. vt famæ, & Emman. Barboſ. d. §. 29.*

Placet etiam *Farinacio ibidem num. 119.* vt hoc idem procedere poſſit in clerico debitore, de fuga ſuſpecto, quia (vt ipſi Farinacio placet) clericus ex cauſa ciuili, & de fuga ſuſpectus, capi poteſt, dummodò quamprimùm conſignetur Superiori Eccleſiaſtico, quod an verum ſit, Iure definitum non reperitur.

25 Decimò elicitur. Si clericus, qui vendidit agrũ conueniatur pro euictione, debet conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico; ſi verò lis mota fuerit contrà laicum, qui rem à clerico emit, & clericus reſiſtat defenſioni emptoris; tunc non poteſt per cle-

ricum cauſa trahi ad Tribunal Eccleſiaſticum; quia, agitur contrà laicum, non contrà clericum, qui Iudicio ſuo nomine non aſſiſtit, ſed nomine, & pro defenſione emptoris, vt per *Couarr. pract. quæſtionum, cap.* 8. *Capicium deciſ.* 197. & quamplures alios, quos copioſè refert *Emman. Barboſ. in comment. ad Ordin. Reg. Luſitan. lib.* 2. *tit.* 1. §. 13.

36 Vndecimò elicitur, non poſſe clericum trahi ad Tribunal laicum, ad reddendam rationem, ex eo, quòd ſe ingerendo ad exercitium officiorum ſecularium, & in eo deliquerit; puta in officio tutoris, vel curatoris, vel bonorum adminiſtratoris; quia, quamuis delinquat aſſumendo huiuſmodi officium; non tamen amittit fori priuilegium, ità *Ambroſinus cap.* 20. *num.* 54. & alij contrà nonnullos Doctores.

37 Duodecimò elicitur, clericum hæredem inſtitutum à defuncto laico in bonis, non poſſe ratione hæreditatis ſibi, relictæ trahi ad forum laicale; quamuis enim laicus, in cuius hæreditate clericus ſucceſſit, à laica poteſtate iudicari potuiſſet; non ideò ſequitur, quòd etiam clericus à laica poteſtate iudicari poſſet; quòd dictum procedit etiam, ſi lis inchoata fuiſſet coram Iudice laico, & lite pendente, mortuus ſit laicus: ratio eſt, tùm quia militat ſemper ratio exemptionis; tùm quia inanis, & inutilis videtur ſententia prolata à Iudice, quæ executioni demandari non poteſt; ſed ſententia lata, à Iudice laico contrà clericum, nullo modo poteſt demandari executioni per ipſum Iudicem laicum; ergò inutilis eſt talis ſententia, nec Eccleſiaſticus Iudex cogi poteſt, vt per ipſum executioni demandetur; cùm Eccleſiaſticus Iudex poteſtati laicæ minimè ſubijciatur.

Tùm quia Clericus non poſſet coram laico conueniri, ſi lis nondùm inchoata fuiſſet; ergò neque conueniri poterit lite iam inchoata, cùm Iudicis laici præuentio poteſtati Eccleſiaſticæ minimè derogare poſſit. Ità *Felinus, Abbas, & Imola*, & alij, quos citat, & ſequitur *Ambroſinus de immunitate, cap.* 20. *num.* 45. & *Rota Romana deciſ.* 552. contrà *Couarr. pract. quæſt. cap.* 8. *Farinac. de Inquiſit. q.* 8. *num.* 46. *Reginal. lib.* 9. *cap.* 13. *num.* 352. *verſic. monendum*, & alios afferentes, clericum hæredem debere ſequi forum laicum, quoad lites inchoatas, contrà teſtatorem, cui clericus ſuccedit.

38 Decimotertiò elicitur, quòd ſi clericus receperit depoſitum in Iudicio ſeculari, non poteſt ampliùs moleſtari, nec conueniri coram Iudice laico, pro reſtitutione depoſiti; quia exemptus eſt à laica poteſtate, ità *Surd. lib.* 3. *conſil.* 396. *numero* 33. *Ambroſinus loco cit. num.* 53. & alij contrà *Baldum in l. acceptum, num.* 4. *C. de vſuris, Farinac. num.* 123. & alios.

Idem aſſerendum eſt de clerico fideiubente pro laico, vel etiam pro clerico corā Iudice laico: ratio eſt in promptu; tùm quia redditur inualidus actus iudiciarius factus coram Iudice non ſuo; tùm quia vt (ſæpè diximus) clericus exemptus eſt à laica poteſtate; ità *Abbas. Marſil.* & alij apud *Ambroſinum cap.* 20. *nu.* 50. contrà *Bartolum, Salicetum*, & alios apud citatos Doctores.

39 Decimoquartò elicitur, quòd ſi clericus citatus à Iudice laico comparuerit, non tenetur, nec illius ſententiæ, nec Iudicio ſtare, etiam ſi putauerit ſua intereſſe, etiam ſi fori declinatoriam, & Iudicis incompetentiam non oppoſuerit. Ratio eſt: quia clericus non poteſt tanquàm reus à laico citari, nec ſi clericus fuerit citatus, poterit priuilegio fori cedere. Ità *Felin. num.* 21. *Dec. in cap. cùm inter, de except.*

30 Decimoquintò elicitur, quòd Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire clericos, pœnis ſtatutis à lege ciuili; ratio eſt, quia Eccleſia non ità duriùs agit cum clericis; tùm quia Eccleſiaſtici non tenentur ſequi leges ciuiles; etiam ſi Iure canonico non reperiatur præſcripta aliqua pœna pro tali delicto; ità *Salas de legibus, diſput.* 14. *ſect.* 10. *Vaſquez* 1. 2. *diſputat.* 167. *cap.* 4. *num.* 40. *Couar. in quæſt. practic. quæſt.* 33.

31 Decimoſextò colligitur, quòd ſi clericus cum laico, vel cum pluribus laicis criminis ſocius inuentus fuerit, à Iudice Eccleſiaſtico eſt puniendus, quia exemptus eſt à laica poteſtate; immo, ſicut plurimi teſtantur Doctores etiam laici ſocij criminis ſunt remittendi ad Iudicem Eccleſiaſticum; & reddunt rationem, ne ſcilicèt continentia cauſæ diuidatur, & de eadem re diuerſæ, & contrariæ proferantur ſententiæ; tùm quia magis dignū, trahit ad ſe minùs dignū, *cap quanto de Iudicijs*; ità *Farinac. de Inquiſit. quæſtione* 8. *num.* 151. & communiter Doct. ex *Gomez. in cap.* 1. *de reſcript. num.* 74.

QVÆSITVM XX.

Vtrùm Abbatum, aliorumque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica poteſtate ſint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Bona clericorum, tàm ſecularium, quàm Regularium exempta ſunt à laica poteſtate, & à tributis à Principibus ſecularibus impoſitis.*

2 *Tributum ſoluit Chriſtus Dominus, quia voluit, non quia debuit.*

3 *Bona clericorum non ſolùm patrimonialia, ſed etiam donata, empta, & quocunque canonico titulo ad Eccleſiam, Eccleſiaſticaſuè perſonas translata, à laicorum tributis, & impoſitionibus immunia ſunt.*

4 *Coloni Epiſcopi, durante colonìa, non ſolùm reali, verùm etiam perſonali exemptione, à laica poteſtate gaudent.*

5 *Priuilegia quædam ſecularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laica poteſtate eximentia recenſentur.*

6 *Priuilegia Principum ſecularium, eximentia clericos à poteſtate laicali reuocari non poſſunt.*

1 BOna clericorum, tàm Regularium, quàm Secularium exempta eſſe à laica poteſtate, & à tributis Principum ſecularium oſtendunt Summorum Pontificum, & Conciliorum Sanctiones, vt manifeſtiſſimè videri poteſt in *Lateranenſi Concilio ſub Alexandro Tertio par.* 1. *cap.* 19. & alio *Lateranenſi ſub Innocentio Tertio, cap.* 46. & in *Concilio Vien.*

Viennenſi, ſub Clemente Quinto, relato *in clemẽt. præſenti, de cenſibus, & in cap. quamquam, de cenſ. in 6. & Extrauag. quòd olim, de immunit. Eccleſ. & cap. quia nonnulli, & cap. clericis, de immunit. Eccl. in 6.* quòd etiam demonſtratur in *anteced. Quæſit* & fuſiùs in *ſequenti*. Hæc enim tria Quæſita poterant ſub vnico tantùm explicari; ſed pro maiori diſtinctione, ſub tribus Quæſitis ſeorſim ſumptis factũ eſt, vt materia tanti momenti diſſeratur.

Immo idipſum oſtenditur in legibus ciuilibus, quæ ſunt in *Codice Theodoſiano, lib. 16.* & in *Codice Iuſtiniano, l. ſancimus, de Sacroſanctis Eccleſijs*, & in *Nouell. Friderici Imperatoris*, quæ incipit, Item nulla, *de Epiſcopis, & clericis*, vbi habentur hæc verba: *Item nulla Communitas, vel perſona publica, vel priuata collectas, vel exactiones, angarias, vel parangarias Eccleſijs, vel alijs pijs locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponere præſumet.*

2 Nec obſtat, quòd Chriſtus Dominus tributum ſoluit, *Matth. 17.* ergò exemplo Chriſti, debeant etiam omnes Eccleſiaſtici tributum ſoluere; & ſic eorum facultates, & bona non ſint libera à poteſtate laica; reſpondetur enim Chriſtum Dominum ſoluiſſe tributum, quia voluit, non quia debuit; & colligitur *ex eod. loc. Matth. cit.* cùm enim dictũ eſſet Petro ab exigentibus tributũ, *Magiſter veſter non ſoluit didragma?* tunc Chriſtus dixit Petro, *Quid tibi videtur Simon; Reges terræ à quibus accipiunt tributum, vel cenſum? à filijs ſuis, an ab alienis?* Simon reſpondit, *ab alienis*, tunc ait Dominus, *ergò liberi ſunt filij: ſed vt non ſcandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum, & eum piſcem, qui primus aſcenderit, tolle, & aperto ore eius, inuenies ſtaterem, & illum ſumens, da illis pro me, & pro te.*

Quæ Scriptura exponitur à Sancto Hilario, vt hoc loco ſit ſermo de tributis, quæ impoſuerat Deus filijs Iſrael, *Exod. 20.* propter vſum Templi, ſecundùm quam interpretationem, quæ veriſſima eſt, dicitur, quòd Reges terræ non exigunt tributũ à ſuis filijs, ſed ab alienis; & ſic neque Rex Cæli tributum exiget à me, qui ſum eius proprius, & naturalis filius.

Et tantùm abeſt, quòd ſupradictus text. *Matth. 17.* conuincat ad tributa laicalia teneri Eccleſias, vt induci rectè poſſit ad probandum oppoſitum. Ibi enim exquirit Dominus à Diſcipulis, à quibus Reges exigant tributa, à ſuis, vel alienis; reſpondentibus autem Diſcipulis, ab alienis, Dominus pronunciauit; ergò liberi ſunt filij Regis, & vt cõmentatur *S. Hieron. ibi, in gloſſ.* ergò liberi ſunt filij Regis, ſub quo ſunt omnia Regna.

Ex quo colligitur manifeſtè ad dicta tributa Sacerdotes non teneri: & ex effectu, argui nequit intentio Saluatoris, quia (vt communiter interpretatur) ad euitandum ſcandalum, tributum dari iuſſit, *cap. iam nunc, vbi Archidiaconus 28. q. 1.* atque ità intelligitur, *textus Ambroſij in cap. ſi tributum, 11. quæſt. 1.* nam in *ſeq. cap* quod eſt eiuſdem, dicit ipſe *Ambroſ.* exemplo Chriſti id fieri debere, qui tributum non negauit, & licèt ſoluerit non tenebatur; immo priùs quàm ſolui mandauerit, declarauerit ſe non teneri, eamdemque tetigit interpretationem, *text. in cap. tributum 13. quæſt 8.* vt ibi tributum à clericis ſoluatur de facto ad ſcandali vitationem; quamquàm nullũ habeant ius obligationis, propter quòd teneantur ſoluere; & comprobatur ex verbis text. vbi allato exemplo Pharaonis, traditum eſt, (Domino ità iubente) Sacerdotes in omni genere, liberos eſſe oportere; quarè nullo ſubiectionis iure ſunt cogendi; nec dictorum textuum interpretatio, aliquo modo venit infringenda, cùm eamdem interpretationem, ex determinatione Eccleſiæ, in *d. cap. 1. de immunitate Eccleſiarum, in 6. in dicto cap. quamquàm, eodem titulo, & in dicta clemen. de cenſibus*; recipiant. Eccleſiæ enim, & perſonæ Eccleſiaſticæ ſunt immunes ab oneribus realibus, perſonalibus, & mixtis, & extraordinarijs, etiam pro eorum bonis, *authentica Item nulla Communitas, C. de Sacroſanctis Eccleſijs*, & concludit *Bart. in conſil. 180. Si aliqua poſſeſſio æſtimata, poſt princip. part. 1. Bald. in conſil. 246. Antiqua quæſtio, in princ. volum. 3. Burſat. in conſil. 42. num. 3.* vbi reſtatur de ſententia *Alban. in conſilio 68. in ſeptimo fundamento:* qui omnes plurimos allegant, & latiùs *Remigius de Genis, in Tractatu de Charitatiuo ſubſidio, quæſtione 61. & 62.*

3 Ideò non ſolùm priuilegium exemptionis clericorum Secularium, & Regularium eſt reale, reſpectu bonorũ patrimonialium, vt vltrà DD. ſuprà cit. firmat *Imol. in cap. conſtitutus, num. 6. de in integr. reſtitut. Riminald. Iunior in conſilio 449. num. 35. volum. 4. Ripa in reſp. 4. in titul. de iuregent. vel ſimili, numero 7.* quidquid in oppoſitum dicat *Bellug. in Spec. princip. rubr. 14. verſ. nunc videndum, numero 29. verſic. ſed dic contrà*. Sed etiam priuilegium prædictum comprehendit bona donata, empta, & quocunque canonico tit. tranſlata ad Eccleſiam, ſiuè ad Eccleſiaſticas perſonas: vt bona prædicta, quæ priùs collectabantur à Principibus laicis, delata ad Eccleſiam, Eccleſiaſticaſque perſonas euadant exempta, & immunia, mutando naturam; quia mutata perſona, mutatur conditio rei, *Bart. in dicto conſilio 180. Baldus in l. placet, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in conſilio 280. præmiſſo volum. 2. Ruinus in conſilio 117. per totum, volum. 4. Felinus in cap. Eccleſia Sancta Maria, num. 26. de Conſtitutionibus, Syluan. in conſ. 32. num. 1. Maſcardus. conſ. 40. num. 5. & ſequen. Bellon. in cõſilio 40.* & alij, quos citat, & ſequitur *Modern. de iuriſdictione, parte 4. Centuria prima, caſu 11.* reijciendo contrariam opinionem, & multa non minùs quàm curioſa, vt ilia in materia colligendo.

4 Atque adeò ſunt bona clericorum immunia, & exempta, vt eorum coloni, durante colonia habeant pro prædictis bonis exemptionem, nedùm realem, ſed illam ſortiantur etiam perſonalem, vt pluriès decidit Sacra Immunit. Congregatio, & nouiſſimè declarauit pro Epiſcopo Ciuitatis Plebis, *die ſexto Decembris præteriti*, 1627. ſub tali tenore.

Sacra Congregatio Cardinalium Controuerſijs iuriſdictionalibus præpoſitorum inhærendo declarationibus aliàs factis, cenſuit colonos partiarios Epiſcoporum, durante colonia, gaudere debere priuilegio fori, &c. Octauius Cardin. Bandinus.

ticos tollendos, Noſtris, nec futuris temporibus ingredi, nec auferre præſumat aliquis. Et ſic ea teneant Monachi, ſicut Anteceſſores mei Reges Burgundiorum, tenuerant ſecurè, & quietè. Ità tradit *Renatus Choppinus in Monaſticon, libro* 1. *tit.* 3. *numero* 20.

Item, Valeſius Francorum Rex exemit, & à pedagijs, & omni iure Regio, liberauit Abbatiam Beatæ Mariæ Regalis, Ordinis Ciſtercienſ. propè Mediolanum, Anno Domini 1348. Kalendis Ianuarij, in hæc verba. *Volumus, & praecipimus, quòd dilectae noſtrae Sorores praedictae Abbatiae, & omnes res, & ſeruientes ipſarum, ſint quieti ab omni exactione, & conſuetudine ſeculari, & liberum tranſitum per terram, & aquam habeant in omni loco poteſtatis noſtrae: Ità, vt de rebus proprijs ipſarum, quas emerint, vel vendiderint, aut deportari fecerint ad vſus proprios, vel ad vſus ædificiorum ſuorum pontagium, pedagium, thelonium, paſſagium, roagium, & modiationem vini, vel aliquas alias conſuetudines, aut ſeculares exactiones, nulli omninò reddere teneantur.* Refert idem *Renatus Choppinus in Monaſticon libro* 2. *titulo* 2. *numero* 3.

Item, Vuilelmus Rex Angliæ, & Dux Normanniæ, exemit ab onere pedagiorum, & exactionum laicarum, Abbatiam Sanctæ Mariæ Montis Burgi, cuius priuilegij verba inter cætera ſunt. *Sint liberi, & quieti pradicti Abbas, & Monachi Montis Burgi per omnem terram meam à thelonio, & paſſaglo, & pontagio, & omni conſuetudine, vbicunque fuerint in terra, & in mari, & in portubus ementes, & vendentes, vel locantes.* Ex *Claudio Roberto in Gallia Chriſtiana Nomencla. Abbatiarum Gall. littera M.*

Item, Ina Rex Anglorum, libertatis priuilegio muniuit Eccleſias, ſub Aldhelmo Præſule, conſtitutas, in hæc verba.

Hanc libertatem Eccleſijs impendo, & hanc priuilegij dignitatem Monaſterijs confero: vt ſinè impedimento ſecularium rerum, & abſque tributo fiſcalium negotiorum liberis mentibus Deo ſeruiant, & Monaſticam Cœnobij diſciplinam, Chriſto ſuffragium largiente, regulariter exerceant, &c. Ex *Clemente Rainerio, de Antiquitate Benedictin. Tractatu primo,* §. 6.

Monaſterium Fontis-Ebrardi, ab Henrico Secundo Britannorum Rege, exemptum fuit ab omnibus grauaminibus; vt teſtatur eiuſdem Regis diploma, apud *Renatum Choppinum, in Monaſticon, libro ſecundo, titulo ſecundo, numero vndecimo,* ſub his verbis. *Eiuſdemque Religionis Gardiatores, concedimus vniuerſos, erudientes noſtros, quibus, & eorum cuilibet committimus; quatenùs Religioſas, familiares, ſingulareſque perſonas dictae Eccleſiae, & membrorum eiuſdem, ac homines de corpore defendant ab omnibus iniurijs, violentijs, grauaminibus, &c.*

Item, Othon Imperator Primus, exemptionis priuilegium conceſſit Ioanni Abbati Monaſterii Sancti Petri in Cœlo Aureo, Anno 962. cuius inter cætera exemptionis verba ſunt. *Statuimus quoque, vt nullus Reipublicae Miniſter, neque aliquis ex iudiciaria poteſtate, tùm in ſupradicta Curte Alpe plana, quàm, & in alijs Curtibus, vel vicis eiuſdem Monaſterij liberos, aut ſeruos deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipſius Curtis, aut Cœnobij placitum tenere, aut aliquem pignorare, aut detrahere præſumat; aut ſeruos ſuper aliquam terram ipſius Monaſterij commanentes diſtringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas occaſiones requirendas ingredi audeat; & quidquid exindè Fiſcus noſter, vel pars publica ſperare potuit, eidem ſancto Monaſterio, ſecundùm conceſſionem, & confirmationem Luitprandi Regis, noſtrorumque Regum, vel Imperatorum ſolemni, & perpetua ſtabilitate firmamus, &c.* Vt per *Gabrielem Pennottum, in Hiſtoria Tripartita, libro primo, cap.* 60. *numero tertio.*

Ina Rex Angliæ, ſupracitatus, exemit pariter ab omnibus exactionibus Regijs, Monaſterium Beatæ Mariæ Glaſtexiæ, vt habetur in *Libro manuſcripto*, in Bibliotheca Comitis Arundeliæ, in his verbis. *Conſentientibus omnibus Britanniae Regibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, atque Abbatibus, ſtatuo Ego, & confirmo; quatenùs omnes terrae, & loca, & poſſeſſiones Beatae Mariae Glaſtexiae ſint quieta ab omnibus Regijs exactionibus, & operibus, quae indici ſolent, videlicet expeditione, & Pontis, Arciſque conſtructione, & ab omnium Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum promulgationibus, & perturbationibus, ſicut in antiquis eiuſdem Eccleſiae chartis ratum eſſe inuenitur, & à Praedeceſſoribus meis Kenevalchio Kentvino, Cedualla, Baldredo confirmatum eſſe dignoſcitur, inconcuſſa, & illibata permaneant, & quaecunque emiſerint cauſas in homicidijs, ſacrilegijs, veneficijs, furtis, rapinis, in diſpoſitione Eccleſiarum, & deſcriptione in ordinatione clericorum, in conuenticulis Synodalibus, & in omnibus iudiciarijs examinationibus, abſque illius hominis praeiudicio, Abbatis, & Conuentus diſpoſitione diffiniantur.* Vide apud *Clementem Rainerium, de antiquit. Benedictin. tractatu* 1. §. 12.

Ethelbertus Rex Anglorum, exemit Monaſterium Sanctorum Petri, & Pauli ab omni poteſtate; vt in charta eiuſdem Regis, apud *Clementem Rainerium, loco citato,* §. *decimoquinto,* apparet per hæc verba.

Monaſterium in honorem Principis Apoſtolorum Petri, & Pauli condidi, & cum ipſa terra, & cum omnibus, quae ad ipſum Monaſterium pertinent, perpetua libertate donaui: adeò, vt nec mihi, nec alicui Succeſſorum meorum Regum, nec vlli vnquàm poteſtati, ſiuè Eccleſiaſtica, ſiuè ſeculari quidquam, indè liceat vſurpare, ſed in ipſius Abbatis ſint omnia libera donatione, ex eodem *Clemente Rainerio, loco citato.*

Chilpericus Rex Francorum, ædificauit Monaſterium Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli in Vrbe Senonenſi, Anno 580. & illud à poteſtate ſeculari exemit, quam exemptionem poſteà confirmauit Philippus Tertius, Anno 1283. vt refert *Renatus Choppinus in Monaſtic. libro ſecundo,*

titulo

titulo ſecundo, numero vigeſimo, vbi alia Monaſteria, & ædes ſaceas exemptas eſſe à laica poteſtate oſtendit.

Eduardus Rex Angliæ, Dominus Hiberniæ, & Dux Aquitaniæ, Abbatiam in Suburbio Bonuerniæ ædificatam in honorem Sancti Auguſtini, exemit ab omni fiſcali tributo, & ſeruitio ſeculari, & ab omni expeditione, & pontium, ſiuè Arcium extructione, Anno 844. teſte *Clemente Rainerio, de Antiquitate Benedictinorum, §. decimoquarto*.

Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ, multis Imperatorum, & aliorum Potentatuum priuilegijs decorata eſt; vt eius Monaſteria, tàm in particulari, quàm in vniuerſali ſint libera à laica poteſtate, & omnibus exactionibus, contributionibus, collectis, datijs, gabellis, & alijs oneribus.

Henricus enim Quartus Imperator, ſub Datum Boccenegæ, nonas Auguſti, Anno 1514. vleeà quòd in priuilegio, in præfato die conceſſo, ſub Imperiali protectione recepit omnia Monaſteria Vallis Vmbroſæ Congregationis; exemit etiam illa ab omni inquietatione, & pertuebatione laicali, necnon ab omnibus exactionibus; violatoreſque huiuſmodi peiuilegij pœnæ reos in ipſo appoſitæ, conſtituit.

Item, Henricus Imperator Tertius, Anno 1055. Aliud ſimile priuilegium conceſſit, Abbatiæ Sancti Saluij; illamque in ſuam defenſionem recepit; & bona omnia eiuſdem Monaſterij, ſub tutela Imperiali eſſe voluit, mandando ſub pœnis quibuſdam omnibus, etiam ſi fuerit Dux, Marchio, vel quæuis peeſona, nè Monaſteeium prædictum, tàm in bonis, quàm in peeſonis moleſtari poſſit.

Item, Fridericus Primus Imperator, Anno 1158. Monaſteria omnia noſtræ Congregationis Vallis Vmbeoſæ, vbilibet poſita, ſub Imperiali tuitione ſuſcepit, ac Impeeiali priuilegio muniuit; mandando omnibus perſonis, etiam ſi fuerit Dux, Marchio, Comes, vel Vicecomes. Item, quòd nulla Ciuitas, nullaque perſona parua, vel magna, Monaſteria prædicta inquietare audeat, vel eorum poſſeſſiones, ac eeliqua bona minuere præſumat; mandatque inſupee, nè aliquā exactionem à eusticis, vel conuerſis prædictorum Monaſterioeum exigi poſſit.

Ipſius Friderici Imperatoris, & eius filij, alia nonnulla priuilegia fermè eiuſdem tenoeis particularibus noſtræ Congeegationis Monaſterijs conceſſa fuiſſe teſtantur eorum diplomata, exiſtentia cum nonnullis alijs Henrici Sexti, & Honorij Sexti, & Othonis Quarti, & Friderici Secundi, & aliorum Imperatorum, in Archiuio Vallis Vmbeoſæ.

Quibus omnibus geatijs, & priuilegijs breuitatis cauſa, omiſſis, vnum ex diplomatibus ſupradicti Feiderici Primi, *Monaſteria* noſtræ Congeegationis, ab omnibus oneribus eximens, hic verbatim apponere libuit.

IN NOMINE SANCTAE, ET INDIVIDVAE TRINITATIS.

Fridericus, diuina fauente clementia, Romanoeum Imperator Auguſtus.

CVm omnium fidelium petitionibus, & neceſſitatibus ſubuenire debeas Imperialis Maieſtas, multò magis bis eſt impertienda eius beneficij clementia, quos Religionis præcipuè exuberare facit gratia. Quapropter, notū eſſe volumus omnibus Imperij noſtri fidelibus, quòd diuinæ mercedis intuitu, & fideliū noſtrorū interuentu, Ioannis, ſcilicet Strumenſis Abbatis, & Andreæ Placentini, Marino Vall'Vmbroſanæ Eccleſiæ Præſidente, cuncta Monaſteria Vall'Vmbroſanæ Congregationis, vbilibet poſita, ſub noſtra Imperiali tuitione ſuſcepimus. Statuimus itàque, vt nullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Dux, Marchio, Comes, Viſecomes, nulla Ciuitas, nulla Perſona parua, vel magna, Eccleſiaſtica, vel Secularis, prædicta Monaſteria inquietare audeat, vel eorum Poſſeſſiones, ſeù reliqua bona auferre, minuere, vel quoquò modo vexare præſumat; ſed ſuncta, quæ eiſdem Monaſterijs oblata ſunt, vel offerri contigerit, vel alijs quibuſcunque modis, iuſtè acquiſita ſunt, vel in futuro acquiſierint, libera, & quieta Seruorum Dei ſeruitijs, & vtilitatibus ſubiaceant. Præterea noſtra Imperiali auctoritate concedimus, & ſalua in omnibus Imperiali Iuſtitia, confirmamus, vt quæcunque in præſenti iuſtè poſſident, vel in futuro poſſeſſuri ſunt, eiſdem Monaſterijs rata, & illibata permaneant; vt nulla poteſtas, nulla perſona, nulla Ciuitas, nec Florentia, nec alia, fodrum aliquod, vel diſtrictum, vel aliquam exactionem à ruſticis, vel conuerſis præfatorum Monaſteriorum exigere, vel accipere præſumat. Siquis autem huius noſtri præcepti violator extiterit, ſciat ſe compoſiturum auri puriſſimi libras centum; medietatem Cameræ noſtræ, & medietatem prædictis Monaſterijs. Quæ vt meliùs obſeruentur, præſentem paginam ſigilli noſtri impreſſione munitam, roborauimus...... Signum Domini Frederici Romanorum Imperatoris inuictiſſimi. Ego Reinaldus Cancellarius Frederici Colonien. Archiepiſc. & Archiſancellarius recognoui. Anno Dominicæ Incarnationis 1158. Indictione ſeptima, Regnante Domino Frederico Romanorum Imperatore Glorioſiſſimo. Anno Regni eius ſeptimo, Imperij verò quarto. Data in Prato Grainyano, pridie Kalendas Decembris.

Priuilegijs noſtris ſupracitatis ſimilia habent aliæ Religiones, & præcipuè Religio Ciſtercien. vt libee Priuilegiorum eiuſdem Religionis, authenticam fidem facit; *in calce enim ipſius libri*, extat intee alia diplomata, illud Philippi Regis Feancoeum, ſub Datum Pariſijs, Anno Domini 1034. in quo Ciſtercienſes Coabbates, & Monachos ſui Regni præcipit libeeos, & immunes eſſe in omnibus, quæ in ſequētibus verbis eiuſdem priuilegij (pro ut ad rem noſtram faciunt) continetur. *Item, quòd bona eorum mobilia non capientur, vel iuſtitiabuntur in aliquo caſu per iuſtitiam ſecularem. Item, quòd in caſu, vbi licitè bona ipſorum immobilia capi contigeret, ea conſumi, vel deſtrui non liceat, aut expendi; quòd ſi fiat, id antè omnia faciemus emendari, & eos indem-*

indemnes ſeruari. Et quòd ſi ad ipſorum bonorum Saiſinam, vel cuſtodiam ſeruientes deputari oporteat, vnus tantummodò ſeruiens in quolibet Monaſterio, & in qualibet domo ipſorum deputetur, qui de ſtipendijs ſuis viuere teneatur, prout in noſtris continetur ſtatutis. Item, quòd recognitiones, & aduocationes nouæ, quæ ab Eccleſiarum ipſarum ſubditis Nobis ſiunt, nullatenùs admittentur, & factas de nouo, faciemus penitùs reuocari. Item, quòd baillini, & alij offiſiarij noſtri teneantur iurare, quòd mandata ſibi facta, & fienda per litteras noſtras, pro Eccleſijs, & perſonis dicti Ordinis abſque difficultate fideliter exequentur. Item, quòd non impedientur, aut inquietabuntur ſuper poſſeſſionibus, ſiuè redditibus emptis per ipſos in feudis, retrofeudis, aut cenſiuis ſuis, in quibus omnimodam, altam, & baſſam habent iuſtitiam; quoniam poſſeſſiones, & redditus, taliter acquiſitos perpetuò tenere valeant abſque coactione vendendi, vel extrà manum ſuam ponendi, aut præſtandi Nobis financiam pro eiſdem. Item, quòd tollantur grauamina eis per gentes noſtras illata, ac noſtra iam conceſſa ſtatuta ſeruentur, & ea baillini noſtri iurare teneantur ſe firmiter ſeruaturos. Item, quòd ad opus garniſionum noſtrarum, bona eorum, vel ſubditorum ſuorum, eis inuitis, nullatenùs capientur. Item, quòd pro grauaminibus ſibi illatis corrigendis, de quibus liquebit, auditores non ſuſpectos, eiſdem cùm requiſiti fuerimus, concedemus, qui vice noſtra celeris complementum iuſtitiæ ſuper hac fideliter exhibebunt.

Priuilegia eiuſdem tenoris ferè infinita (vt ità dicam) hic recenſeri poſſent, quæ breuitatis cauſa relinquuntur; maximè cùm illorum multa à curioſo lectore, intueri queant apud *Renatum Choppin. in Monaſt. & de Sacra Polit per tot & Clement. tem Ramer. de antiquit. Benedictin. in Ang per tot. Gabrielem Pennot. in ſua Hiſt. Trip. & in Chronic. Caſinen. in lib. Priuileg. Ciſtercien. in Concil. General.* nouiter *Colon. impreſſ. paſſim ſimiliter in Gallia Chriſtiana, in Hiſtoria Anglicana, & apud Illuſtriſſ. Card. Baroniũ, & Bellarm.* ſæpè videatur, inſuper *Miræus de Originibus Benedictin. Ciſtercien. & Præmonſtraten.*

His omnibus additur memorabile diploma Caroli Quarti, quòd ad intelligentiam exemptionis clericorum, & Eccleſiaſticorum à poteſtate laica multùm conducit, ipſiuſque optimi Imperatoris Religionem, & piam mentem, oſtendit, quòd hic tranſcribere mihi viſum eſt, ſuis præciſis verbis.

CAROLVS QVARTVS, DIVINA FAVENTE Clementia, Romanus Imperator, ſemper Auguſtus, & Bohæmiæ Rex. Ad perpetuam rei memoriam.

ETſi Imperialis benignitatis clementia, quorumlibet deuotorum Fidelium, quos Sacrum Romanum ambit Imperium, ex officij debito teneatur neceſſitatibus, & iniuſtis oppreſſionibus conſulere, & de opportunis remedijs prouidere; ad illos tamen maximè dirigitur noſtræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoſcimus, quorumque oppreſſionibus, ſtatus Eccleſiaſticæ libertatis, quam ſemper noſtris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & nimis indebitè prægrauatur. Sanè ad Imperialis Maieſtatis audientiam ex parte honorabilium Præpoſiti Decani, & aliorũ Prælatorum, & Capituli Mægdeburgen. Eccleſiæ, deuotorum noſtrorum dilectorũ inſinuatione, quæ querulosè, & ſuppliciter eſt deducta, peruenit. Quòd Seculares quidam in poteſtatibus, & officijs conſtituti, videlicet Duces, Comites, Barones, & alij Domini temporales, necnon, & Cõſules Ciuitatum, Villarum, Oppidorum, & locorũ Rectores dictæ Maydeburgen. Maguntinen. Colonien. Prouinciarũ, Dei timore poſtpoſito, ſtatuta ſingularia, & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto, contrà perſonas Eccleſiaſticas, & Eccleſiarum libertates, & legitimas, ciuiles, & canonicas ſanctiones: puta, quòd nulla bona tẽporalia in Eccleſiaſticam libertatẽ transferantur, necnè clerici in ſacris conſtituti, ad agendũ, & teſtificandum in quibuslibet, & maximè in pijs cauſis, aliquatenùs admittantur; quodque excommunicati laici, & publicè denunciati in foro ciuili minimè repellantur. Item prædicti Domini temporales, Conſules, & Rectores per ſecularem poteſtatem res, & bona clericorum occupant, & arreſtant: oblationes Fidelium diminuunt, & reſtringunt exactiones, & tallias indebitè de bonis Eccleſiæ, & redditibus exigunt, & extorquent; poſſeſſiones Eccleſiarũ, & perſonarum earum deuaſtant incendijs, & rapinis. Contractus inter clericos, & laicos factos, legitimos ad libros Ciuitatũ, Oppidorum, Villarum, & locorum recuſant inſcribere, & ſigillare: donata, & legata ad Fabricas, & Eccleſiarum ſtructuras, contra Prælatorum voluntatem, & aliorum, quorũ intereſt, præſumunt vſurpare contrà iuſtitiam in fraudem, & odium clericorum. Et de bonis, & rebus etiam clericorum, quas non cauſa negotiationis, ſed pro vſibus proprijs per terram ducunt, ſeù duci faciunt, teloneũ exigunt, & recipere non verentur, & confugientes ad Eccleſias, & Cœmeteria indè extrahere, contrà Imperiales ſanctiones, præſumunt. Quæ omnia, & ſingula, ac indè ſecuta, cùm per ſacras, & ciuiles, & canonicas ſanctiones expreſsè reprobata ſint, & in fraudem Eccleſiaſticæ libertatis, de facto præſumpta, de Principum, Comitum, Baronum, Fideliumq; noſtrorum conſilio, ex certa ſcientia, Imperiali auctoritate caſſamus, irritamus, & annullamus, caſſaq; irrita, & nullius eſſe momenti penitùs deducimus, & expreſsè pronunciamus. Præcipiẽtes ſub indignatione Imperialis banni, vniuerſis, & ſingulis Maydeburgen. Colonien. & locorum vicinorum Principibus, & temporalibus Conſulibus, Poteſtatibus, ipſorum ſtatuta, & ordinationes, ſicut in præiudicium Eccleſiaſticæ libertatis edicta ſunt, omninò reuocent, et de luce tollant, & ſecundùm ea non iudicent ampliùs, nec ſententias dictent: aut eiſdem iudicium, quomodolibet, & contrà Eccleſiaſticam libertatem patiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicunq; laicus, cuiuſcunque ſtatus, vel conditionis exiſtat: auſu ſacrilego, & propriæ temeritatis audacia, Sacerdotẽ, vel Clericũ ſecularem, vel Religioſum diffidauerit, vel captiuauerit, proſcripſerit, ſpoliauerit, occiderit, vulnerauerit, & mutilauerit, aut in carcerem detinuerit: aut huiuſmodi maleficia perpetrãtes, ſcienter receptauerit, vel fauorem in eis præſtiterit, præter pœnas à ſacris Imperialibus, & canonicis ſanctionibus eis inflictas, ſint ipſo facto infames, ac omni honore priuati. Nec ad placita, vel conſilia nobilium admittantur quouis modo. Volumus etiam, hortamur, et requirimus ipſos Prælatos Eccleſiaſt. vt hanc noſtrã legẽ, & ſanctionẽ in Synodis, & Eccleſijs publicari procurẽt: et requiſiti executionẽ pœnarũ, et ſententiarũ denunciẽt; nè

in præ-

in præmiſſis excedentes per ſimulatam ignorantiã ſuas malitias valeant excuſare. Nulli ergò hominum liceat hanc noſtræ caſſationis, & remutationis, ſeù pronunciationis, aut denunciationis paginam auſu temerario infringere, aut quomodolibet contraire, ſub pœna mille marcharum auri: quas ab eis, à quibus contrà factum fuerit, irremiſſibiliter exigi volumus: & eorum medietatem noſtri Imperialis, reſiduam verò partem iniuriam paſſorum vſibus decernimus applicacari. Datum Tangerundiç Anno Domini 1378. Indictione 5. 3. Kalend. Iulij Regnorum noſtrorum anno 30. Imperij verò 23.

Refertur priuilegium iſtud in *calce actorum Concilij Conſtantienſis*, & ab eodem *Concilio* in 19. *ſeſſ.* approbatur, & confirmatur.

6 Denique Catholicorum ferè omnium Regum, & Principum priuilegijs multis ſeculis vſque ad præſens potiuntur cõſenſu totius Orbis clerici, & Eccleſiaſtici; vt non ſolùm eorum perſonæ, ſicuti in antecedenti quæſito probatum eſt, verùm etiam facultates, & bona libera ſint ab eorumdem Regum, & Principum poteſtate.

Immo talis exemptio à prædictis Imperatoribus, Regibus, & Principibus ſuper huiuſmodi clericis, & Eccleſiaſticis, eorumq; bonis, reuocari non poteſt; probatur multis rationibus à *Leonardo Leſſio loc. cit. num.* 35. adductis.

Primò, quia fuit abſoluta, & perpetua ex mente concedentium; omnis autem donatio, vel exemptio facta Communitati in perpetuum, eſt irreuocabilis.

Secundò, fuit facta ad remuneranda beneficia ſpiritualia, quæ Regna percipiunt ab Eccleſia.

Tertiò, quia principaliter ad Dei honorem facta fuit: ſicut donatio agrorum, aut villarum, quæ offeruntur Eccleſiæ, eiuſque miniſtris. Vnde ſicut ſacrilegium eſſet, repetere agros Eccleſiæ donatos; ità ſacrilegium erit infringere clericorum immunitatem.

Quartò, Orbis Chriſtianus, à quo Principes habent auctoritatem, conſenſit in hanc exemptionem; vnde non eſt in Principis poteſtate eam renocare. ſicut quod ſemel conſenſu Regni eſt alienatum, non poteſt repeti.

Quintò, quia Concilia, & Pontifices, qui ſunt ſuprà ipſos Principes, eam confirmarunt. Et prædicta inſuper corroborantur; quia etiam Principibus renuentibus in dictã exemptionem conſentire, Summi Pontifices habebant facultatem illam faciendi, vt docent *Doctores*, & probat *Couarr. in pract. c.* 31. *num.* 3. & 4. ex eo, quia poteſtatem habent à Chriſto Domino ſtatuendi id, quód ad bonum, & vtilitatem ſpiritualem Eccleſiæ, atq; Dei laudem, & honorem neceſſarium videtur, & opportunum: expedit namq; ſupradicta confirmari, tùm quià Status Eccleſiaſticus, & res diuinæ, quas perſonæ Eccleſiaſticæ tractant, perturbarentur, ac vileſcerent, ſi inſtar laicorum ad Iudices ſeculares traherentur: tùm quia non tantùm à diuinis officijs diſtraherentur, verùm etiam daretur occaſio, vt facili negotio à laicis vexari poſſint, multò magis, quia laici ſunt admodum infeſti clericis, *cap. laici* 2. *q.* 7.

Suadet pariter, quòd ſicut Papa exemptos facere potuerit clericos à poteſtate, & iuriſdictione Principum ſecularium, ità etiam illos eximere potuerit à tributis, & alijs oneribus, vt in ſequenti Quæſito latiùs oſtenditur.

QVAESITVM XXI.

Verùm Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tàm realibus, quàm perſonalibus exempti ſint.

SVMMARIVM.

1 *Tributum, vectigal, gabella, telonium, & alia huius generis ſignificant exactionem debitam Principibus, ſiuè Communitatibus.*

2 *Tributum, vectigal & c. in ſpecie quid ſignificent, & quam differentiam habeant inter ſe.*

3 *Eccleſiaſtici omnes à tributis, vectigalibus, gabellis, telonijs, ac alijs oneribus, tàm realibus, quàm perſonalibus ſunt exempti; limita tamen, vt nu. 7.*

4 *Exemptio clericorum, & Eccleſiaſticorum à vectigalibus, gabellis, & alijs oneribus probatur ex iure ciuili, & etiam ex conſuetudine, vt num. 5.*

6 *Exemptio à prædictis oneribus oſtenditur per ſpeciales Summorum Pontificum Conſtitutiones.*

7 *Regulares, & alij Eccleſiaſtici, in aliquibus caſibus non ſunt exempti ab oneribus, & tributis;*

8 *Regulares etſi nequeant inuiti compelli ad iurandum, poſſunt tamen ab ijſdem emptores gabellarum exigere iuſiurandum pro rebus ipſorum, quæ tranſeunt per duanam.*

9 *Priuilegia exemptionis à datijs, gabellis, & alijs oneribus, an tranſeant ad colonos.*

10 *Excommunicantur in Bulla Cœnæ qui clericis, & Eccleſiaſticis onera imponunt.*

11 *Excommunicatio prædicta Bullæ Cœnæ priùs lata fuit à Bonifacio VIII.*

12 *Conc. Trid. quid decreuerit circà immunitatem Eccleſiaſticam.*

13 *Imponentes vectigalia, & alia onera Eccleſiaſticis perſonis ſinè licentia Papæ, etiam ſi nulla exactio ſubſequatur, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

14 *Imponentes onera Eccleſiaſticis perſonis, eaq; exigentes pro bonis largitis eiſdem Eccleſiaſticis, ſiuè emptis, incidunt in eamdem excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

15 *Imponentes onera clericis negotiatoribus, an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

16 *Clericus non dicitur negotiator, ſi proprios agros per famulos ſuos colat, & fructus deinde vendat.*

17 *Clericus, ſiuè alter Eccleſiaſticus non poteſt tenere tabernam, & vinum, quòd ex poſſeſſione ſua colligit perſonaliter vendere; limita tamen, vt eodem numero.*

18 *Negotiatio in quibus caſibus clericis permittatur.*

19 *Imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis pro conſtructione viarum, fontium, murorum, & pro cuſtodia Ciuitatis, an incidant in excommunicationem ſupradictam Bullæ Cœnæ.*

20 *An exigentes collectas, & gabellas ab Eccleſiaſticis per-*

perſonis ſpontè dantibus incidant in eamdem excommnnicatiuuem Bullæ Cœnæ.

21 *Prælati Eccleſiaſtici imponentes onera prædicta Eccleſiaſticis perſouis incidunt in excommnnicationem Bullę Cœnæ.*

22 *An imponentes, & exigentes onera à clericis, qui cauſa fraudaudi collectas, clericalem habitum ſuſceperunt, incidant in excommunicationem Bullæ Cœnę.*

23 *An Domini imponentes, & exigentes collectar ab Eccleſiaſticis eorum feudatarijs, incidant in eamdem excommnnicationem Bullæ Cœnæ.*

24 *An imponentes, & exigentes collectas, & alia onera ab Eccleſiaſticis pro bonis in communi, & indiuiſè poſſeſsis cum eorum patre, & fratribus, incidant in excommnnicationem ſupradictam.*

1 PRo intelligentia terminorum qui in præſenti Quæſito ſæpè enunciantur: Notandum eſt, quòd huiuſmodi termini, nempè *tributum*, *Vectigal*, *gabella*, *telonium*, *& alia huius generis*, importanc publicam exactionem debitam Principibus, ſiuè Communitatibus; in ſpecie autem vnum quodq; habet ſuam particularem differentiam.

2 Vectigal enim dicitur, quod pro rebus vectis præſtatur, & idem ſignificat id, quòd datur pro ducatu per terram alicuius, vt ſecuriùs vadant. Et hoc etiam dicitur telonium, quòd à græco nomine ductum idem eſt, quod vectigal, ſeù gabella, vel duana. Itaq; vectigal, guidagium, ſeù gabella, vel duana, ſunt idem. Penſio eſt pretium vſus rei locabilis, quæ ſi ſoluatur priuatæ perſonæ, dicitur priuata; ſi Principi, vel Communitati, dicitur publica. Cenſus eſt quædam penſio, quæ de prouentibus ſoluitur. Tributum eſt cenſus, qui datur de proprio ſolo Principi, vel Communitati. Itaq; penſio, cenſus, tributum, quando ſunt publica, idem ſunt. Tallia verò, præſtatio, impoſitio, collecta idem etiam ſunt, & quodlibet eorum eſt ſumma, quam Princeps, vel Communitas, exigit proportionaliter ad totam ſubſtantiam cuiuſcunque. Angaria autem, & perangaria eſt iniuſta compulſio, ſiuè coactio ad aliquid ſoluendum, vel faciendum: ſeù angaria eſt obſequium perſonale, & reale, proprijs ſcilicet ſumptibus præſtitum. Munus aliquandò ſumitur pro dono, aliquandò pro officio, vel honore, aliquandò verò ſumitur pro eo, quòd neceſſariò ſubimus lege, vel imperio. Ità *Sylneſt. verb. gabella* 1. *per totam*, *Roderiq. tom.* 2. *regul. q* 65. *art.* 1. & communiter *Summiſtæ, verb. Vectigal.*

3 Eccleſiaſticos omnes, atque ità Religioſos, qui verè Eccleſiaſtici ſunt, & ſeruitio Dei mancipati, vt ſuperiori quæſito dictum eſt, à datijs, gabellis, vectigalibus, & alijs tributis, & oneribus tàm realibus, quàm perſonalibus, tàm impoſitis, quàm imponendis immunes, & exemptos eſſe probatur expreſsè in *cap. fin. de Vit. & honeſt. cleric.* vbi apertè probatur, clericos, & Eccleſiaſticas perſonas non ſubijci in bonis proprijs, ſtatutis, & conſuetudinibus Patriæ circà ſolutionem gabellarum, ſeù collectarum editis.

Probatur etiam in *cap. non minùs*, & in *cap. aduersùs, de immunit. Ecceleſ.* vbi dicitur, quòd ab omnibus oneribus Vrbium, & Caſtrororum clerici ſunt exempti; facit *cap. quamquàm de cenſib. in* 6. & *clem. præſenti eod tit. cap. aduersùs*, & *cap. non minùs, de immnuit. Eccleſ.*

4 De iure etiam ciuili manifeſtè probatur ex iure nouiſsimo Authenticorum, *auth. item nulla Communitas C. de Epiſc. & cleric.* & in *corpore*, vnde ſumitur d. lex nempè, *Auth. collat.* 10. *§. item nulla tit. de ſtat. & conſuet. contrà lib. Eccleſ.* vbi generaliter diſponitur, quòd nulla Communitas, vel perſona publica, vel priuata collectas, vel exactiones angarias, vel perangarias Eccleſijs, vel alijs pijs locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponant, aut inuadere bona Eccleſiaſtica præſumant, idem probatur in *l. ſancimus la* 2. *C. de Sacroſ. Eccleſ.*

5 Talis exemptio à vectigalibus, & alijs oneribus clericis, & Eccleſiaſticis perſonis donata, probatur inſuper (antèquàm ad ſpeciales Summorum Pontificum Conſtitutiones deueniamus) ex conſuetudine omnium gentium; quòd enim vbique fit, procul dubio naturam vniuerſalis conſuetudinis induit; & quòd vbique hoc, quòd præmiſimus factum ſit, vel ſaltèm multis, & præcipuis locis, nec non apud multas nationes, ſic oſtenditur; nam Hebræi Leuitas ſuos exemptos habebant ab omnibus tributis, vectigalibus, & oneribus, ità habetur in *cap:* 30. *Exod.* Aegyptij ſub Rege Pharaone Sacerdotes ſuos ſimiliter exemptos à prædictis oneribus habuerunt, vt elicitur ex *cap.* 47. *Geneſ.* Idem conſtat de Sacerdotibus Hebræorum ſub Attaxerſe Rege, ex *lib.* 1. *Eſdræ cap.* 7. & de Sacerdotibus Gentilium habetur apud *Ariſtotelem in lib.* 2. *Oeconom.* & ex *Cæſare lib. de Bello Gallico*, & ex *Plutarcho in Camil.* & ex alijs.

Apud verò Chriſtianos, Conſtantinus Imperator Eccleſiaſticos immunes ab omnibus Reipublicæ oneribus declarauit, vt patet ex Epiſtola illius ad Auillinum apud *Euſebium lib.* 10. *Hiſtor. Eccleſiaſt. cap.* 7.

Idipſum fecerunt multi alij Imperatores, Reges, & alij Potentatus, vt fatentur *Illuſtriſs. Card. Bellarm. diſput. de exempt. cleric. cap.* 2. *verſ. hanc igitur ſententiam, in fine* 2. *tom. controuerſ.* & *Ioan. Baptiſta Scortia in expoſitione. Bullæ Cœn. can.* 18. *verſ. eaſdem immunitates.*

6 Prætereà ex abundanti probatur ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegijs Regularibus conceſſis. Nam Eugenius IV. *Anno Domini* 1434. 7. *Kal. Martij, ſub Datum Florentiæ Pontificatus ſui an.* 4. conceſſit Monachis Caſineñ, aliàs Congregationis S. Iuſtiſtę de Padua priuilegium, per quòd Epiſcopis, & alijs poteſtatibus ſecularibus, & Regibus prohibet, ne Monaſterijs dictæ Congregationis aliquas exactiones, aut onera realia, ſeù perſonalia, etiam ad refectionem pontium, à perſonis dictorum Monaſteriorum exigere audeant, vel imponere ſub pœna excommunicationis à notitia huius indulti incurrenda.

Inſuper exemit dictam Congregationem à quacumque decima, collecta, & ſubſidio per Sedem Apoſtolicam impoſita, vel imponenda, niſi de hoc indulto de verbo ad verbum faciat mentionem.

nem; liberauit etiam dictam Congregationem à quacumque penſione, cenſu, tributu, quo tenebatur alicui Eccleſiæ Ordinarijs, & alijs quibuſcunque perſonis de bonis ſuis, & redditibus, & domibus, non obſtante quocunque in contrarium etiam à Sede Apoſtolica indulto, & à ſolutione decimarum, primitiarum, & quarteſiæ de omnibus bonis, quę ipſi colunt, vt habetur in *lib. priuil. prædictæ Congregationis conceſſ. 7. 8. & 9.*

Congregatio noſtra Vallis Vmbroſæ inter alia priuilegia, quibus ab Apoſtolica Sede decorata, & munita eſt, plurimas habet exemptiones ab omni ſeculari poteſtate, contributione, tallijs, & alijs oneribus, quarum exemptionum (relictis omnibus aliorum Monaſteriorum d. Congregationis particularium, quò ad hanc rem priuilegiis) tantùm illam Innocentij IV. eximentem omnes Monachos eiuſdem Congregationi ab exactionibus, contributionibus, & tallijs, alijsq; oneribus verbatim referam.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs Abbati, & Conuentui Monaſterij Vallis Vmbroſæ, ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Monaſteriorum, & locorum Ordinis Vallis Vmbroſæ, quieti paterna ſolicitudine prouidere volentes, vt per communia Ciuitatum, in quarum diſtrictu Monaſteria, & loca pia conſiſtunt, ad ſoluendas eis exactiones, ſeù tallias per ea impoſitas, ſiuè ad exercitum faciendum, compelli nequaquam poſſitis, auctoritate vobis, præſentium indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Peruſij 5. Kal. Martij. Pontificatus noſtri anno 10.

Hoc priuilegium, ſicut & multa alia, ab exactionibus, contributionibus, aliiſq; oneribus, necnon à ſecularium Principum, & qualibet laica poteſtate eximentia confirmauit Vrbanus V. in illa *Conſtitutione*, ſub datum Auinioni 4. Kal. Martii anno 1363. Pontificatus verò 1. Quod priuilegium cum antecedenti legitur in libro Authentico priuilegiorum noſtræ Congregationis. Tenor autem huius Confirmationis eſt. *Cùm à vobis petitur, quòd iuſtum eſt, & honeſtum, tàm vigor equitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per ſolicitudinem officij Noſtri, ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus, grato concurrentes aſſenſu, omnes libertates, & immunitates à Prædeceſſoribus noſtri Romanis Pontificibus, ſiuè Priuilegia, ſeù alias indulgentias, vobis, & Monaſterio veſtro conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, et Principibus, ac alijs Chriſtifidelibus, rationabiliter vobis, & eidem Monaſterio veſtro indultas, ſic eas iuſtè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monaſterio, auctoritate, confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.*

Quibus priuilegiis gaudent omnes Religiones communicationem priuilegiorum dictarum Congregationum habentes, præter conceſsiones ſpeciales ſingulis ordinibus impartitas.

Prætereà id ſpecialiter cenſuit *Rota Romana in vna Bononien. exemptionis die 25. Maij 1618. coram Illuſtriſs Card. Veroſpio*, pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Lateranenſis, vbi habetur, idem fuiſſe dictum in *Coregien. gabellæ coram Iuſto 27. Nouembris 1602.* & in *Brunduſina gabellæ 13. Februarij 1604. coram Penia.*

7 In aliquibus tamen caſibus Religioſi, ſicut, & cæteri Eccleſiaſtici non ſunt exempti: ſi enim antequàm bona aliqua ad eos venirent, onus aliquod certum, & inuariabile annexum habebant, v. g. aliquem cenſum, vel ſeruitutem debitam, vel onus reparandæ viæ publicæ adiacentis, deniq; poſtquàm ad Eccleſiaſticorum manus peruenient, tenebuntur etiam ipſi ad ea onera præſtanda; quia vnaquæque res cum ſuo onere tranſit, *cap. conſtat, cap. cùm non ſit, & cap. paſtoralis, de decimis, Syluest. verb. immunitas, 1. num. 19. Leſſ. d. dub. 3. num. 19. & 13. Salas d. num. 114 verſ. de quo latè.*

Item ſi perſonæ Eccleſiaſticæ negotiationem exerceant licitè ex iis, quæ vendunt, emunt, aut deferunt negotiationis cauſa, vectigalia exigi poſſunt, *d. cap. quamquàm de cenſib. lib. 6. notant Leſſ. d. num 23 & Salas num. 115.*

Tertiò, quandò contributio æque principaliter in Eccleſiaſticorum, & laicorum commodum, & vtilitatem facienda eſt; v. g. pro reparatione aggerum, ne flumen vicinos Eccleſiaſticorum, & laicorum agros inundet, vel pro reficienda via penitùs deſtructa, per quam eſſet iter etiam ad domos, & prædia eorumdem Eccleſiaſticorum, vnde eis ad ſuas poſſeſsiones difficilis pręberetur acceſſus, *Syluest. verb. immunitas, 1. ſub num. 19. verſ. ſunt tamen aliqua, Nauar. in Man. cap. 27. nu. 115. verſ. tertia quod, Leſſ. & Salas loc cit Lauren. de Peirin. in expoſit. ad Conſtit. 2. Iul. II. pro ſuo Ord. Minim. num 141. tom. 1.* Item tenentur contribuere ad expenſas, quæ fiunt pro communi damno, ſeù periculo vitando, *Panormit. in cap. non minùs, nu. 20. de immunit. Eccleſ. Roderic. in ſum. part. 2. cap. 73. concluſ. 13. Laurent. de Peirin. loc. cit.* Verùm ſi Eccleſiaſtici contributionem ſoluere recuſarent non per Iudicem laicum, ſed per legitimum eorum Superiorem Eccleſiaſticum ad id compellendi eſſent; quòd ſi id commodè fieri non poſſit, quidam, quos tacito nomine refert *Leſſ. loc. cit.* cenſent, poſſe laicas poteſtates realem executionem facere; quia in eo caſu dici poteſt, preſumptam Papæ licentiam interuenire, & idem *Leſſ.* putat tutiùs fore, ſi huiuſmodi licentia expreſsè ad tales caſus per Principes petatur; mihi autem cum *Salas*, vbi proximè videtur dicendum eſſe omninò neceſſarium, vt prædicta licentia expreſsè petatur, *Guttier. lib. 1. practic. quæſt. q. 4. num. 6.* ait in hoc caſu Sedem Apoſtolicam eſſe conſulendam. At vbi tanta neceſsitas immineret, quòd non poſſet de facili

ſinè

ſinè aliorum ſcandalo, & periculo haberi priùs recurſus ad Papam, ait, ſufficere tunc deliberationem Epiſcopi, & clericorum, & Superiorum Regularium, quilibet pro parte ſua; Quòd ſi Epiſcopus, & Clerus, vel Regulares in prædictis caſibus pro rata contributiones ſoluere recuſarent; poſſe populum ad eorum Superiores recurſum habere, qui eos ad ſoluendum compellant. Non tenentur autem Religioſi, atq; Eccleſiaſtici ad refectionem, ſeù reparationem pontium, viarum publicarum, mœnium Vrbis, & aliorum huiuſmodi, quæ primò, & principaliter ad Communitatem ſpectant, vt tenere communiter Canoniſtas docent *Leſſ. d. dub. 3. num. 25. Salas d. num. 115. verſ. ad reparationem autem*, nam aliàs nimis anguſtum, & ferè nullum eſſet in publicis oneribus clericorum priuilegium.

Præterà, quandò laicorum facultates non ſufficiunt ad publicis neceſſitatibus ſuccurrendum, poteſt etiam Eccleſiaſticis, eorumq; bonis aliqua penſio perſoluenda imponi; ad quòd tamen hodie Summi Pontificis aſſenſus interuenire debet, *cap. aduersùs, de immunit. Eccleſ.* & patet expreſsè ex *Bulla Cœnæ Domini*, quòd limitatur, niſi periculum eſſet in mora; quo caſu Epiſcopi, & Cleri conſenſus ſatis eſſet, vt notat *Syl. verb. immunitas 1. num. 20.* Epiſcopi autem, & Cleri ſibi ſubiecti conſenſus nequit exemptos obligare; ideò etiam illorum conſenſus accedat, neceſsè eſt: poſito autem conſenſu Prælatorum, ad quos ſpectat conſentire, contributio non exigetur auctoritate laica, ſed Eccleſiaſtica, & ità omnes illorum inferiores tenentur; ità *Leſſ. num. 26. & 27. Salas loco cit.*

8 Notandum autem, quòd licèt Regulares nequeant inuiti compelli iurare, per conceſsionem Eugenij IV. Caſineñ factam, incip. *Etſi ex debito*, quæ eſt 7. *in Bullar. Roderic. pag. 84.* & per aliam conceſsionem incip. *Regularem vitam*, quæ eſt 9. *ibid. pag. 88.* tamen emptores gabellarum poſſunt ab iiſdem Regularibus fiſcali modo exigere iuſiurandum, quòd res, quæ per duanam tranſeunt nomine eorumdem Regularium, ſint ipſorum, & ad ipſorum vſus deputata, non autem aliorum; Quia id non eſt, ſimpliciter Regulares ad iurandum compellere, ſed ex ſuppoſitione, ſi velint ſibi res illas, quæ ad proprium vſum eſſe dicunt, abſq; gabellæ ſolutione relaxari. Et Regulares ipſi tenentur iuramentum ad mentem illud exigentium in manibus Prælati præſtare, nec poſſunt æquiuocare. Ità *Syluest. verb. iuramentum, 3. q. 2. in fine*, & *verb. mendacium, q. 6. in fin. Sanch. in Decalog. lib. 3. cap. 6. num. 35. Laurent. de Peirin. loc. cit. num. 150.* & illorum iuramento ſtandum eſt, niſi per partem aduerſam contrarium probaretur, vel militaret aliqua præſumptio in contrarium; videatur *Maſcard. de probation. concluſ. 953. num. 11. Seraphin. de priuileg iuram. priuileg. 14. Farinac. in prax. criminal. q. 172. num. 30. Maria de iuriſ. par. 4. caſ. 83. num. 7. D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 13. in. fin. 2. edit.* Quod ſi falſum iurauerint, non poſſunt de eo quærelari, *Valaſc. conſ. 131. num. 11. D. Auguſt. Barboſ. loc. cit.*

9 Inſuper notandum, quòd priuilegia hæc exemptionis à gabellis, datijs &c. cùm ſint realia, tranſeunt ad colonos eorumdem Regularium; quia eorum bona, et prædia priuilegiata ſunt, & exempta ab onere ſoluendi gabellas, & ſimilia: vt docet *Panormit. lib. 1. conſ. 9. ſub num. 2. verſ. ad ſecundùm, & in cap. ex parte, il 1. num. 4. & 5. de decimis*, & alij relati à *Menoch. lib. 2. de arbitrar. caſ. 562. num. 46.* Præterea adeſt Bulla Pij V. de exemptione Generali Regularium, incip. *Dùm vberes*, quæ refertur in *Bullar. nono tom. 2. Conſt. 11. eiuſdem Pij V. In qua Summus Pontifex eximit Fratres, Monachos, Moniales, ac alias Regulares perſonas, eorumque Monaſteria, Cœnobia, Conuentus, Eccleſias, Capellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, poſſeſsiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac geſtores ſuorum negotiorum, ab omnibus exactionibus, tàm vrbanis, quàm ruſticis, necnon datijs, gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impoſitionibus, oneribus, ordinarijs, & extraordinarijs, ac tàm realibus, quàm perſonalibus, meris, & mixtis etiam ſubſidio triennali, & augmento, ac focularibus, equorum taxis, militumq; hoſpitijs &c. tàm impoſitis, quàm imponendis.*

10 Probatur tandem ex verbis *Bullæ Cœnæ Domini §. 18. Quiue collectas, decimas, talleas, præſtantias, & alia onera clericis, Prælatis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum, Eccleſiaſticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiuſmodi, abſq; Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia, imponunt, & diuerſis, etiam exquiſitis modis exigunt; aut ſic impoſita, etiam à ſponte dantibus, & concedentibus, recipiunt. Nec non, qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcunq; ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, etiamſi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, ſeù Principes, Duces, Comites, Barones, & alij Potentatus quicunque etiam Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, & Terris quoquo modo Præſidentes, Conſiliarij, & Senatores, aut quauis, etiam Pontificali dignitate inſigniti. Innouantes decreta ſuper his per Sacros Canones, tàm in Lateranenſi nouiſsimè celebrato, quàm Concilijs generalibus edita, etiam cum cenſuris, & pœnis in eis contentis.*

11 Hinc aduertendum eſt cùm *Io. Bapt. Scortia in expoſit. huius Bullæ eod. can. 18.* quòd habetur ferè ſimilis excommunicatio Bonifacij VIII. contrà exigentes à clericis, alijsq; Eccleſiaſticis perſonis huiuſmodi vectigalia, tributa, & onera, quæ excommunicatio refertur in *cap. quamquàm, de cenſib. lib. 6.* vbi habetur, vt ille, qui eam excommunicationem incurrit, non abſoluatur, & quòd Vniuerſitas ſimiliter non liberetur ab Eccleſiaſtico interdicto, donec integrè ſatisfaciat. Idem Bonifacius tolerat excommunicationem contrà imponentes, & exigentes tallias ab Eccleſiaſticis perſonis, quam extenderat ad accipientes, etiam à ſpontè dantibus; necnon ad ipſos Eccleſiaſticos, & clericos, ſi abſq; Summi Pontificis licentia ſpeciali,

ciali, ſpontè darent, quam excommunicationem ſibi reſeruauit, ſupponendo pariter Vniuerſitates interdicto, ſi talia committerent, *cap. clericis de immunit. lib. 6.*

Sed Benedictus XI. in *extrauag. quod olim de immunit.* reuocauit ſupradictum decretum Bonifacij VIII. in hoc, nempè, vt excommunicatio, & interdictum, non haberent locum in illis, qui accipiunt à clericis, & Eccleſiaſticis perſonis ſpontè dantibus, neque in ipſis clericis, & Eccleſiaſticis, liberè, & voluntariè ſoluentibus. At Clemens V. vtrumq; decretum Bonifacij, & Benedicti reuocauit, vt habetur in *Clem. quoniam, de immunit. Eccleſ.* præcipiendo, vt ſolummodò ſoluetur, *cap. non minùs, & cap. aduerſùs, de immunit. Eccleſ.*

In Concilio verò Lateranenſi ſub Leone X. ſeſſ. 9. innouatę ſunt omnes cenſurę excommunicationis, interdicti, & depoſitionis latæ contrà imponentes Eccleſiaſticis talia onera, & exigentes etiam à ſpontè dantibus, & conſentientibus; & præter prædictas pœnas, quas voluit contrauenientes eo ipſo incurrere, addit etiam inhabilitatem ad omnes actus legitimos, & reddit illos inteſtabiles.

Demum acceſsit ſupradicta in *can.* 18 *Bull. Cæn.* in qua innouantur à Summo Pontifice decreta ſuper his, per Sacros Canones, tàm in Lateranenſi nouiſsimè ſub Leone X. celebrato, quàm in alijs Concilijs Generalibus editis, nempe in *cap. non minùs, & cap. aduerſùs de immun. Eccleſ.* cum cenſuris, & pœnis in eis contentis, de quibus etiam meminit, *Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 20. de refor.*
12 cuius verba, cùm ad præſentem materiam Eccleſiaſticæ libertatis non ſolùm huius Quæſiti, ſed etiam duorum antecedentium, plurimum faciant, hic recenſentur.

Cupiens Sancta Synodus Eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo non ſolum reſtitui, ſed etiam perpetuò ſartam tectam à quibuſcunque impedimentis conſeruari, pręter ea, quæ de Eccleſiaſticis perſonis conſtituit, ſeculares quoq; Principes officij ſui admonendos eſſe cenſuit, confidens, eos, vt catholicos, quos Deus ſanctæ Fidei, Eccleſieq; protectores eſſe voluit, ius ſuum Eccleſiæ reſtitui non tantùm eſſe conceßuros; ſed etiam ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerum Parochos, & Superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permiſſuros, vt officiales, aut inferiores Magiſtratus, Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitatem, Dei, ordinatione, & Canonicis ſanctionibus conſtitutam, aliquo cupiditatis ſtudio, ſeù inconſideratione aliqua violent: ſed vnà cum ipſis Principibus debitam ſacris Summorum Pontificum, & Conciliorum Conſtitutionibus obſeruantiam præſtent. Decernit itaque, & præcipit Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, libertatis Eccleſiaſticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præſenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obſeruari debere: propterea q; admonet Imperatorem, Reges, Reſpublicas, Principes, & omnes, & ſingulos, cuiuſcunque ſtatus, & dignitatis extiterint, vt quo largiùs bonis temporalibus, atque in alios poteſtate ſunt ornati, eò ſanctiùs, quæ Eccleſiaſtici iuris ſunt, tanquàm Dei præcipua, eiuſque patrocinio tecta, venerentur: nec ab illis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijſue Dominis temporalibus, ſeù Magiſtratibus, maximèq; miniſtris ipſorum Principum, lædi patiantur; ſed ſeuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iuriſdictionem impediunt animaduertant: quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem, religionem, Eccleſiarumq; protectionem exiſtant; imitantes anteriores optimos, religioſiſſimoſq; Principes, qui res Eccleſiæ ſua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, ne dum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoq; ea in re quiſque officium ſuum ſedulò præſtet; quò cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæteriq; clerici in reſidentijs, & officijs ſuis quieti, & ſinè impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi permanere valeant.

Ex quibus verbis præſentis canoins oriũtur dubitationes infraſcriptæ.

13 Prima, an ad incurrendam excommunicationem huius canonis ſufficiat ſupradicta onera Eccleſiaſticis perſonis imponere ſinè licentia Papæ, etiam ſi nũlla exactio ſubſequatur. In qua dubitatione *Frãc. Car. Tol. in expoſit. huius Bul. n. 6. et* 8. videtur tenere, quod ſic, vt ſcilicet ad hoc, vt quis incurrat in ſupradicti canonis excommunicationem, ſufficiat, quòd imponat ſupradicta onera Eccleſiaſticis perſonis, etiam ſi nulla ſubſequatur exactio, quam ſententia videtur ſequi *Sayr. in explicat. eiuſdem canonis. in princ. lib. 3. Theſ. tom 1. c. 12.* vbi aſſerit, quòd vi prædicti canonis, excommunicantur primò imponentes decimas &c. ſecundò exigentes, tertiò recipientes.

Hoc idem tenet *Suar. ibidem diſput. 21. de cenſur. ſect. 2. num. 99.* in quo loco fatetur, huiuſmodi cenſuram ferri ad defenſionem Eccleſiaſticæ libertatis contrà eos, qui collectas &c. Eccleſiaſticis perſonis abſque Romani Pontificis licentia imponunt, aut ſic impoſitas, etiam à ſpontè dantibus, & concedentibus, recipiunt; vnde cùm alternatiuè loquantur, per dictionem, illam, *aut*, videntur proculdubio docere; quòd ad contrahendam hanc excommunicationem ſufficiat, dicta onera Eccleſiaſticis perſonis imponere, etiamſi nulla ſubſequatur exactio: & ſtatim atque Conſules, ſeù Rectores Ciuitatum &c. collectas, & tallias &c. imponunt clericis, incidant in prædictam excommunicationem; ratio eſt, quia in alternatiuis ſatis eſt alterum adimpleri, *cap. in alternatiuis de reg. iuris in 6.*

Videtur tamen contrariam ſententiam (ſi verba *huius can.* 18. perpendantur) eſſe veriorem, atq; ideò vt quis incurrat hanc excommunicationem, non ſolùm requiritur, quòd imponat ſupradicta onera perſonis Eccleſiaſticis, ſed etiam quòd deueniat ad realem exactionem.

Probatur ex contextu verborum *can* 18. *Abſque Romani Pontificis ſpeciali, & expreßa licentia imponunt: & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt,* in quibus Romanus Pontifex copulatiuè loquitur: vt patet ex illa copula, *&*, quæ mediat inter ly, *imponunt*; & inter ly, *diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt*; ergò vt quis incurrat in prædictam cenſuram, non tantùm requiritur, quòd ſimilia onera imponat, ſed etiam quòd deueniat ad realem eorum exactionem; ratio eſt, quia copula, *&*, naturali-

ter

ter exigit omnia coniuncta ſimul eſſe, vt in *l. ſi quis ità ff. de verb. oblig.* & eò magis oſtenditur eſſe verùm; quoniam ſumus in pœnalibus, in qnibus ſtrictè fit intrerpretatio; tùm quia non eſt recedendum à proprietate verborum, vt omnia iura clamant.

Atiamen licèt hoc videatur eſſe verum ſecnndùm diſpoſitionem *pręſentis can.* 18. nihilominùs, imponentes, vt ſuprà, huiuſmodi onera Eccleſiaſticis perſonis; quamuis deindè nõ deueniant ad realem exactionem; incidunt tameu in excommunicationem, quæ continetur in *can.* 15. vbi excommunicantur, qui ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, ſcù quæ vis alia decreta quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint contrà libertatem Eccleſiaſticam; ſed qui imponit onera prædictis Eccleſiaſticis, adminùs dicitur facere ordinationem contrà immuuitatem Eccleſiæ, ergò contrahit excommunicationem *dicti can.* 15.

Vnde benè dixit, *Suar. hoc eodem loco in princip.* quòd hęc prohibitio virtualiter continetur in pręcedentibus: nàm ſiuè hæc impoſitio, & exactio fiat per modum ſtatuti, ſiuè per modum præcepti, aut quacunque alia ratione, incurritur tamen dicta cenſura. Idem affirmat *Ioan. Bapt. Scorcia in Select. Sum. Pontif. Conſtit. Epit.* 166. *Theor.* 427.

Secundò dubitari poteſt, an imponentes prædicta onera, & exigentes ab Eccleſiaſticis pro bonis, eiſdem largitis, aut emptis, incidant in eamdem
14 excommunicationem? Reſpõdeò affirmatiuè quia vt patet ex verbis *eiuſdem can.* 18. nimirum, *ac eorum, & Eccleſiarum &c.* virtute quorum, Eccleſiaſticorum bona ſimpliciter efficiuntur immunia ab huiuſmodi onerum impoſitione, & dùm textus ipſe generaliter loquitur de Eccleſiaſticorum bonis, generaliter eſt intelligendus de quibuſcunq; bonis, ſiuè patrimonialibus, ſiuè donatis, emptis, aut quouis alio titulo quæſitis: ratio eſt, quoniam lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, & quandò diſponit, nec diſtinguit, ſimpliciter quoque intelligenda eſt, nec nos diſtinguere debemus, *arg. tex. in l. de pretio, ff. de public. in rem act. & l. 1. §. generaliter, ff. de legat præſt.*

Ratio verò, qua clerici ſunt immunes ab huiuſmodi oneribus, eſt, quia collectæ principaliter imponuntur perſonis ſubditis, & ſecundariò earum rebus, vt *in l. reſcripto, & l fin. ff. de muner & honorib.* clerici autem laicis non ſubduntur, vt ſuperioribus Quæſitis ſatis oſtenſum eſt, ergò &c.

Idem dicendum eſt, & à fortiori de bonis Eccleſiaſticis donatis pro titulo ſacrorum Ordinum loco beneficij, iuxtà decretum *Conc. Trid. ſeſſ.* 21 *de reform. c.* 2. quia tunc bona illa gaudent omnibus Eccleſiæ priuilegijs: vt per *gloſſ. in cap. ſi Epiſcopus, & Dec. ibid. num.* 20. *de praben. Felin. in cap. Eccleſia S. Mariæ, num.* 10. *de conſtit.*

15 Tertiò oritur dubium, an imponentes, & exigentes collectas, ſeù gabellas à clericis negotiatoribus, incidant in excommunicationes *eiuſdem can.* 18.

Vnde relictis argumentis, quæ in contrarium ſolent adduci, negatiuè reſpondeo, quoniam clerici negotia exercentes pro rebus ſuę negotiationis non fruuntur priuilegio Eccleſiaſtico, & conſequenter non ſunt immunes à gabellis, & oneribus laicorum; & ſic laici exigentes tales collectas à clericis negotiatoribus non ligantur, præſentis canonis cenſura: ità affirmant *Dec. in cap. Eccleſia S. Mariæ nu.* 272. *de conſt.* & *Felin. ibidem nu.* 109. & alij, quos citat, & ſequitur *Leonard. Duard. in Com. Bullæ Cœnæ lib.* 2. *in d. can.* 18. *q.* 8. *num.* 3. Affirmans hoc intelligendum eſſe de negotiatione illicita, quæ iuri naturali, ſeù diuino contraria eſt. Secùs autem ſi eſſet licita ſecundùm ſe, & illicita ſecundùm circumſtantiam perſonæ.

16 Cauendum tamen eſt, quòd clericus, ſiuè alter Eccleſiaſticus non dicitur negotiator, ſi proprios agros per operarios, vel famulos ſuos coleret, & deindè venderet fructus, illosq; diſtribueret; vel ſi ſal ex ſalinis proprijs per eoſdem operarios, & famulos conficiendum curaret, & diſtraheret, non ſolum in magno pondere, ſed etiam, vt (vulgari vtar vocabulo) ad minutum; & quod dico de ſale, intelligo etiam de vino, oleo, vua, & ſimilibus: quià cùm hæc clericus, ſiuè alter Eccleſiaſticus ex rebus ſuis colligat, deindè vendat, non dicitur propriè negotiari: ità *Panor. conſ.* 6. *parte* 1. *Cran. conſ.* 163. *Bertachin. in tractatu, de gabellis part.* 7. *col.* 4. *Campan. in repet. extrau. Clementis VII. contrà clericos non incedentes in habitu, & tonſ. num.* 128. *Rolandus à Valle in conſ.* 71. *lib.* 4 *num.* 5. *Tolet. in ſum lib.* 1. *cap.* 38. *verſ. vndecimò habetur, Aufrer. tract. de poteſtat. ſecular. in Eccleſiaſt. regula* 2. *fallent.* 32.

17 Ex his tamen non licèt inferre, poſſe clericum, ſiuè Eccleſiaſticum tenere tabernam; & vinum, quod ex poſſeſſione ſua, vel Eccleſiæ colligit perſonaliter, & per ſe ipſum vendere, licèt poſſit illam etiam in domibus Eccleſiæ tenere, & vinum per alium vendere, *Gem. & Fran. in c. vnic. de vita, & honeſt. cler in* 6. & alij quos congerit *Lambert. de iurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *q.* 6. *art.* 26. *num.* 4. Idem dicendum erit, ſi Monaſterium in ſuis poſſeſſionibus venam ferri, aut alterius metalli habeat, & ex ea ferrum, aut metallum opera miniſtrorum conductorum conficiendum curet, illudque vendat: aut ſi eamdem venam emat, & ex ea per ſuos Monachos metallum efficiat, & vendat; quoniam hoc modo non dicitur negotiari, ſed emere materiam, quam Eccleſiaſticorum miniſterio in metallum tranſmutatam diſtrahit, vt per *Leonard. Duar. in Comment. Bullæ Cœnæ lib.* 2. *can.* 18. *q.* 8. *nu.* 16. §. *non tamen licitum, in fine.*

18 Sciendum tamen eſt, quòd nonnulli extant caſus in quibus negotiatio clericis permittitur, etiam earum rerum, quæ emptæ, immutatæ cariùs venduntur.

Et primus caſus eſt, vbi clerici adeò paupertate laborarent, vt ſe, ſuamq; familiam aliter, quàm per negotiationem prædictam ſuſtentare non poſſet: quoniam eo caſu licitè poſſent negotiari, non tantùm per alios, ſed etiam per ſe ipſos, vt per *Imol. in cap. final. ſub num* 13. *de vit. & honeſt. cler. & Nauar. in Man. c.* 25. *ſub num.* 110.

Secundus caſus eſt, ſi clericus emeret res aliquas

quas ad propriam,& familiæ ſubſtentationem pro victu totius anni, & præter ipſius intentionem, ex eis aliquid ſuperſit; nam eo caſu, illud, quod ſupereſt, poteſt reuendere, abſque illicitæ negotiationis notam; quia illa venditio eſt per accidens, de qua nulla ratio habenda erit.

Tertius caſus eſt, quandò clericus emit ad proprium, ac ſuorum vſum neceſſaria abſque reuendendi animo,& deindè illorum pretium accreſcat, ex cuius exceſſu clericus ipſe alliciatur ad eadem diſtrahendum; intendens deindè viliùs emere poſſe res ſimiles; poteſt illa reuendere cariùs, quàm emerat, illudque lucrum conſequi abſque vlla tributi ſolutione, ità *Molin.* qui teſtatur de communi *diſput.* 342. *à num.* 8. *in fin.*

Et aſsignatur ratio; nàm negotiatio non ſolùm eſt indecens perſonis Eccleſiaſticis, ſed etiàm de iure eſt interdicta 88. *diſt. per totam*.

19 Quartò, oritur difficultas, an imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis pro conſtructione viarum, pontium, murorum Ciuitatis, pro arcendis prædonibus, pro cuſtodia Vrbis, ratione belli, peſtis, & pro quacunque damno vitando, incidant in dictam excommunicationem: ſed fuit reſoluta per ea, quæ ſuperiùs diximus in hoc Quæſito *nu.*7. *Verſ. item ſi perſona*.

20 Quintò dubitari poteſt, cùm in canone dicatur, *etiam à ſpontè dantibus*, an exigentes collectas ab Eccleſiaſticis perſonis ſpontè dantibus, excuſentur ab hac excommunicatione.

Pro dubij reſolutione dico cùm *Duar. loc. cit. q.* 16. *n.* 1. quòd ſpontè aliquid dari dupliciter contingit: primò quandò ex abſoluta, & omnimoda, ac omni libera donandi voluntate aliquid tribuitur: ſecundò, quandò ſinè aliqua ſpeciali violentia, aut compulſu propter exactionem aliquid datur. Cùm igitur per Conſtitutionem præſentis canonis prohibeatur exactio onerum prædictorum ab Eccleſiaſticis perſonis, etiam à ſpontè dantibus, non eſt intelligendum primò modò de ſpontè dantibus ex abſoluta ſcilicèt, & libera voluntate donatoris; cùm quilibet rei ſuæ ſit moderator, & arbiter, vt *in l. re mandata*, *C. mandati*, ſed intelligitur de ſpontè dantibus ſecundò modo; ideſt, etiam, ſi nulla interueniat vis, aut coactio propter impoſitionem, & exactionem detur aliquid intuitu gabellæ impoſitæ; vt quia clericus rogatus ab exactoribus, dictas collectas, tamquàm debitas ſolueret; nam huiuſmodi ſolutio eſt ſufficens ad incurrendã excõmunicationem in d. canone contentam, vt per *Suar. loc. cit. ſec.* 2. *num.* 99. *propè finem*, cum alijs, quos allegat *Proſper de Auguſt. in addit. ad Stephan. Quarant. in Sum. Bullar. in verb. vectigalis lim. Vlt.* idem affirmat *Laurent. de Peirin. in lib. de Priuil. Fratr. Minim. in declarat. Conſtit.* 2. *Iulij Secundi* §. 33. *num.* 140.

21 Septimò, dubitatur, per illa verba canonis, *aut quauis etiam Pontificali*. An Prælati Eccleſiaſtici imponentes prædicta onera Eccleſiaſticis abſq; Summi Pontificis licentia, incidant in excommunicationem præſentis canonis, etiam ſi faciant poteſtate Eccleſiaſtica.

Pro reſolutione præſentis dubij, reſpondeo, quòd ad incurrendam excommunicationem huius canonis ſufficit, quòd talia onera imponantur clericis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis ſinè licentia Romani Pontificis, quacunque poteſtate, ſiuè Eccleſiaſtica, ſiuè laica, id contingat; ſiuè Prælati Eccleſiaſtici, ſiuè Domini temporales ſint; quoniam canon generaliter loquitur, nec diſtinguit, ergò generaliter, & abſque alia diſtinctione debet intelligi; & eò fortiùs, quia militat eadem ratio in vtroque caſu; & vbi militat eadem ratio, ibi debet eſſe eadem iuris diſpoſitio, *argum. tex. in l. illud, ff. ad l. Aquil.*

22 Octauo dubitatur, an imponentes, & exigentes dictas collectas à clericis, qui cauſa fraudandi collectas clericale habitum aſſumpſerunt, & ſinè vlla intentione clericandi, incurrat in excommunicationem præſentis canonis, *Proſper. de Auguſt. in addit. ad Quarant. in Summ. Bullar. verb. vectigal, limit.* 1. conſtanter affirmat, quòd clerici aſſumentes habitum ſinè vlla intentione clericandi, nõ gaudent immunitate huius canonis,& hoc probat, ex *tex. in l. qui ſub prætextu C. de ſacroſanct. Eccleſ.* vbi gloſſa caſum figurat de laico, qui ſe fecit eligi in Canonicum Sancti Petri, vt euitaret munera laicorum.

Probatur etiam, & corroboratur ſententia eiuſdem *Proſp. Auguſt. ex tex. in c. commiſſa*, §. *cæterum. de elect. in* 6. in quo loco percipitur, quòd clericus beneficium Parochiale obtinens ſinè animo percipiendi Sacerdotium infrà annum, debet reſtituere fructus; ratio eſt, quia, fraudulenter eos recepit, *c. licèt de elect. in* 6.

Contrarium tamen affirmare debemus; quia cùm clericus aſſumit habitum, verè, & propriè characterem ſuſcipit; ſi ergò clericus eſt (quod de ſe clarum eſt) gaudet immunitatem clericorum: ac per conſequens, imponentes, & exigentes gabellas, & alia onera ab eo, in excommunicationem huius canonis incidẽt abſq; vlla dubitatione.

Corroboratur hæc ratio; quià recipiens beneficium ſimplex, cui eſt annexus ſacer ordo, animo retinendi illud ad tempus, & fructibus eiuſdem fruendi, & illo tandem renunciato, ad vitam coniugalem tranſeundi; ſi illud eo animo accipiat, vt velit ei inſeruire ſufficienter, donec illud (mutato ſtatu) relinquat, non ſolùm non peccat mortaliter, immo nec etiam tenetur ad reſtitutionem fructuum, vt tenet *Sanch. lib.* 7. *de matrim. diſput.* 47. *in fine*, & *Duard. hic q.* 7. *num.* 3. vbi affirmat, hanc eſſe ſententiam magis probabilem; ergò (eadem militante ratione) idem fatendum eſt, vt ſcilicet fiat immunis, & exemptus à vectigalibus, & oneribus prædictis.

Ad ſententiam Proſperi Auguſtini, & ad eius rationes reſpondeo, quòd ſi illi, de quibus ipſe Proſper Auguſt. loquitur ſinè vlla intentione clericandi, habitum aſſumpſerint, concedimus illos non gaudere immunitate prædicti canonis; quia iſti clerici ſunt nomine, non re, & ità loquitur *text. in dicta l. qui ſub prætextu*, *C. de ſacroſanct. Eccleſ.* ait enim *Bart. in d. l.* quòd ſi officium diuinum exercet ſolo nomine, priuilegio clericorum non gaudent; ſecùs dicendum eſt ſi clerici habi-

habitum deferentes ſeruiant in diuinis: quia etſi intentionem non habeant maiores ordines ſuſcipiendi, nec manendi in habitu clericali in perpetuum, ſed tantùm, vt gaudeant prædicta immunitate; nihilominùs dicuntur exempti à ſupradictis oneribus; quia ſunt clerici verè, & realiter, & non tantùm nomine; itá affirmat *Durandus loco citato, num. 5.* & ſic reconciliatur prima ſententia cum noſtra.

23 Nonò dubitatur, an Domini imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis eorum feudatarijs, incurrant excommunicationem præſentis Canonis. Reſpondetur negatiuè; quoniàm Eccleſiaſtici, tenentes feuda à Principibus ſecularibus, tenentur ad onera feudorum: & Eccleſia ipſa, quandò feudum conſequitur, tenetur ad illa onera, ad quæ alii feudatarij præſtare tenentur, & ratione feudi tenetur recognoſcere Dominum directum, vt docet *Oſtienſ. in Sum. de immunit. Eccleſ. & §. à quibus, & Bald. in l. fin. in fine, C. ſinè cenſ.*

24 Decimò dubitatur, an imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis pro bonis in communi, & in diuiſo poſſeſſis cum eorum Patre, & Fratribus, incidant in excommunicationem huius Canonis.

Reſpondetur affirmatiuè: nam ſi pater, & fratres clericorum teneantur pro rata eorum ad ſoluendas collectas; clerici tamen pro eorum parte à collectis huiuſmodi præſtandis, immunes ſunt. Itá *Durandus loco citato.*

QVÆSITVM XXII.

An Monáſterium hæres inſtitutus à laico, qui corám Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coràm Iudice laico, ſuper eadem cauſá reſponderi, vel coram ſuo Iudice Eccleſiáſtico remitti, & conueniri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium, vel perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laici ſucceſſit, ligatur inſtantia iàm coram Iudice laico ſuſcepta, ſed contrarium verius, vt à num. 11.*
2 *Inſtantia iam cum defuncto inchoata tranſit in hæredem.*
3 *Indiſtinctè ſancitum, indiſtinctè intelligi debet.*
4 *Iudicium, vbi cœptum eſt, ibi terminari debet.*
5 *Hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto.*
6 *Fictio in ſuo caſu idem operatur, quod veritas.*
7 *Obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris: & ius alicuius, mutatione deteriùs fieri non debet.*
8 *Reus, ſi cœpto iudicio clericus efficiatur, corám eodem Iudice laico comparere debet.*
9 *Hæres conuenitur ex contractu defuncti.*
10 *In iudicijs quaſi contrahitur.*
11 *Clericus hæres laici conueniri debet coram Eccleſiaſtico, non ſolùm in caſu, in quo teſtator conuentus non fuerat, ſed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium, vt num. 12.*
13. *An Monaſterium poſſit inſtitui hæres.*

1 Videtur dicendum, quòd Monaſterium, ſiuè alia perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laici ſucceſſerit, ligetur inſtantia iam coram Iudice laico inchoata, ex infraſcriptis.

2 Primò, quia inſtantia iam cum defuncto inchoata tranſit in hæredem, *l. ſi conſtante, §. finali, ff. ſolut. matrimon. l. Lucius, §. rogatus,* vbi *Bartol. ff. ad Trebellianum, & in l. ſi is, qui Romæ, ff. eodem tit. de iudic.* vbi ſic dicitur. *Si is, qui Romæ iudicium acceperat, deceſſit, hæres eius, quamuis domicilium trans mare habeat, Romæ tamen defendi debet, quia ſuccedit in locum eius, à quo hæres relictus eſt. Baldus in l. ſi intrà, ff. de in integr. reſtitut. minor. Bartolus in l. ſi eum hominem, ff de fideiuſſ. Soccin. conſilio 31. num. 8. volum. 1. Franc. Marc. deciſ. 321. num. 4.*
3 quod indiſtinctè ſancitum, & firmatum reperitur, nulla facta exceptione hæredis clerici, vel laici: ergò indiſtinctè intelligi debet, cuiuſcunque conditionis hæres ſit, *l. pretio, ff. de public.*

4 Secundò, quia vbi cœptum eſt iudicium, ibi terminari debet, *l. vbi, ff. de iudic.*

5 Tertiò, quia hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto, *§. 1. Auth. de iureiuran. à morien. praeſt. l. hæredem, ff. de regul. iur. Ancharanus conſilio 244. Rota coram fel. record. Gregorij Decimiquinti deciſ. 515. numero 5.* ergò ſicut defunctus non poſſet iudicium inchoatum deſerere, itá neque hæres, licèt clericus.

Non obſtat, ſi dicatur, quòd hæres fictè, non
6 verè cenſeatur eadem perſona cum defuncto; quia fictio in ſuo caſu idem operatur, quòd veritas, vt in puncto aduertit *Ioannes Baptiſta Aſin. in ſua praxi iudic. §. ſecundo, cap. duodecimo, numero 54.* licèt ipſe contrarium ibi pro hac quæſtione, ſentiat.

7 Quartò, quia obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris, nec ius alicuius, mutatione perſonæ deteriùs fieri debet, *l. 2. §. ex his, ff de verb. obligat. cum concordant. allegat. per gloſſ ibi, in verb. immutatur.*

8 Quintò, quia ſi inchoato iudicio, reus efficiatur clericus, cogitur coram eodem Iudice laico comparere, ſecundùm *Bald. in l. ſi quis poſteaquàm, ff. de indic.*

9 Sextò, quia hæres conuenitur ex contractu defuncti, & debet illud ſeruare, *l. cùm à matre, C. de rei vendicat. Bartol. in l. de eo, ff. de iudic.* & obligationis qualitas mutari non debet ex perſona hæredis, *dicta l. 2. §. ex his, ff. de verborum obligatione.*

At Clericus ligatur contractu auctoris, ergò &
10 quaſi contractu; nam in Iudicio quaſi contrahitur, *l. 3. §. idem ſcribit, ff. de pecul.*

Atque ideò hanc ſententiam tuentur *Bartol. in dicta l. hæres abſens, ff. de iudic.* & ibi *Caſtrenſ. numero tertio, & quarto, Angel. numero 3. qui teſtatur de communi, Curt. Iun. num. 10. Alexand. in §. fin. ydem Caſtrenſ. & Angel. in l. 3. C. de hæredit. act. Imola in l. ſi eum hominem, ff. de fideiuſſorib.*

Roman. d. l. ſi conſtante §. fin. num. 14. *ff. ſolut. matrimon. Barbat. conſil.* 1. *vol.* 3. *& in d. cap. quia V. num.* 45. *Anfrer. in Clement.* 1. de offic. Ordin. *regul.* 2. *fallen.* 6. *Firmian. in ſuo repertor. ver. clericus conuentus, verſ.* 16. *in fine, Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius, verſ. Vxorem nomine Adlaſiam, num.* 124. *de teſtament. Boer. decif.* 69. *nu.* 32. *Marant. de ordin. Iudic. par.* 4. *diſt.* 11. *num.* 79. *Vaſquez, de ſucceſſ. creat. lib.* 3. §. 22. *limit.* 17. *num.* 72. *Iaſ. in auth. quas actiones, num.* 39. *C. de ſacroſanct. Eccleſ. Viu. commun. opin. lib.* 1. *opin.* 108. qui hànc opinionem dicit communem, ac veram, tenendamque in iudicando, & conſulendo, *Cenall. opin. commun. contrà commun. quaſt.* 36. *num.* 13. latiſsimè *Surd. conſ.* 222. *per tot. & decif.* 110. vbi, quòd hæc ſententia ſit magis vera, & communis, ratione, & auctoritate, & numero Doctorum, & poſt eum *Andr. Gayll. practicar. obſeruat. lib.* 1. *obſeruat.* 37. *num.* 8. *& ſeq. Sigiſmund. Stace. de indic. cauſ. crimin. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 23. *Proſper. Farinac. de inquiſition. quaſt.* 8 *num.* 46. *ampliat.* 17. *Galleſ. ad ſecundam particul. obligat. Cameral. quaſt.* 2. *num.* 3. *vbi Zacb. num.* 2. *Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 16. *nu.* 31. & plures, quos plena manu refert *Emanuel Barboſ. D. Auguſtini genitor in Luſitania Regius Aduocatur in comment. ad Ordinat. Regiam Luſitan. lib.* 2. *tit.* 1. §. 8.

11 Verùm, licèt hæc ſententia communis ſit, & pluribus nitatur fundamentis; contraria tamen tenenda eſt; quia clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ nequeunt coram Iudice laico conueniri, *authent. ſtatuimus, C. de Epiſcop. & cleric. cap. ſi diligenti, de foro compet. gloſ. fin. in cap. ſignificaſti*, & ibi, *Panormit. eodem tit.* quod quidem procedere videtur etiam quandò clericus, vel perſona Eccleſiaſtica laico ſuccedit; quia nihilominùs coram ſuo Iudice conueniri debet, ſecundùm *Bart. in l. heres abſens num.* 1. *ff. de Iudic.* & in *authent. qua in prouincia num. etiam.* 1. *C. vbi de crim agi oport.* & ideò procedit, nedùm quando iudicium inchoandum eſt, vt pro indubitato reſoluunt *Parlad. lib.* 2. *rerum quotidian. part.* 2. §. 1. *num.* 8. *Spin. in ſpecul. teſtament. gloſs.* 33. *principali num.* 72. *&* 76. *& Stephan. Gratian diſcept. foren. cap.* 16. *num.* 1. *&* 32. *Melch. Phoeb. Luſitan. decif.* 70. *num.* 14. *tom.* 1. *Petrus Barboſ. in dicta l. heres abſens num.* 129. *Emanuel. Barboſ. dicto* §. 8. *num.* 2. verùm

12 etiam quandò iam cum defuncto ceptum erat iudicium; vt tenent *Bald. in cap. in praſentia num.* 9. *de probat. Anton. Imol. Abb. & Felin. colum. penult. in cap. quia V, de indic. Rot. decif.* 552. *alids decif.* 1. *de foro competen.* & alij plures, quos refert, licèt non ſequatur *Couar. pract. quaſt.* 8. *num.* 3. *verſ. verùm contraria opinio*

13 His explicatis dubitari poteſt circà illud, quod in principio Quæſiti præſupponitur tamquàm certum: an ſcilicet Monaſterium poſſit hæres inſtitui. Ad quod reſpondetur, quòd ſicut in hoc dubio variæ ſunt diſtinctiones, ità variæ ſunt Doctorum opiniones; nàm ſi loquamur de Monaſterio, ſiuè de Eccleſiá Fratrum Minorum, *Bartol. tractat. minoricarum lib.* 1. *diſtinctio.* 4. *cap.* 1. *num.* 20. *Abb. conſ.* 63. *num.* 4. *lib.* 2. *Sorb. in compendio priuilegiorum Mendicantium, verbo, hæreditas, in ſuis annotationibus, verſ. ſed cùm Fratres*, affirmatiuè concludunt, & ea ratione dicunt, quòd Eccleſia verè huius inſtitutionis capax eſt; ſed Eccleſia Fratrum Minorum eſt de iure, & proprietate Eccleſiæ Romanæ, vt habetur in *clementin. exiui de verb. ſignification.* ergò hæreditas illi relicta, valet, tamq; relicta capaci.

Sed *Bald. in Rub. C. de ſacroſanct. Eccleſ.* contrariam ſententiam, tenet, quam nonnullis rationibus confirmat: nàm, (vt ipſe dicit,) aut ſumitur Eccleſia materialiter pro ædificio, & in iſto caſu non eſt ſufficiens medium ad acquirendum Eccleſiæ Romanæ ciuili acquiſitione; quia eſt medium inanimatum; quòd quidem nec velle, neque capere poteſt; aut ſumitur Eccleſia perſonaliter, & ſignificatiuè, & tunc ſignificat quid abſtractum genere ab ipſa ſpecie, ideſt Collegium Fratrum Minorum, (quia Eccleſia, & Collegium idem ſunt,) & ideo tenet idem *Bald. in dicta rub. C. de ſacroſanct. Eccleſ.* quòd non poteſt acquirere Eccleſiæ Romanæ; quia cùm debeat acquirere immediato organo, & organum ſit inhabile, impeditur acquiſitio, *vt eſt text. in l.* 1. §. *caterum ff. de acquir. poſſeſſ. l. quandoque gerimus, de acq. rer. dom.* & in hac ſententia fuerunt *Ancharan. in dicta Clement. exiui, num.* 6. *&* 7. *de Verb. ſignificat.* & idem *Bartolus* ſe expreſsè retractans in *l. unica in fine C. de conductoribus lib.* 11. *Corduba in Reg. Diui Franciſci cap.* 6. *quaſt.* 11. *punct.* 1. *Azor. tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 23. *quaſt.* 15. Et hoc confirmatur auctoritate *Concil. Tridentin. ſeſſ* 25. *cap.* 3. *de Regularibus*, vbi conceditur omnibus Mendicantibus poſſe immobilia poſſidere, præterquàm Minoribus de Obſeruantia, & Capucinis Diui Franciſci; ex quo clarè colligitur, quòd ſi cæteri Mendicantes, (exceptis, his duobus tantùm) poſſunt immobilia poſsidere, ergò poſſunt eorum Monaſteria ſinè dubio hæredes inſtitui.

Adeſt etiam pleniſſima exemptio ab omnibus, quibuſcumque decimis vniuerſalibus, & particularibus hactenùs impoſitis, & poſt hac forſan imponendis conceſſa duodecim Congregationibus, videlicet Lateranenſi Canonicorum Regularium ſub Regula S. Auguſtini, Caſinenſi, & Montis Oliueti Ordinis S. Bendicti, Cartuſianorum, Camaldulenſi, Cæleſtinorum, Sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbroſæ, Cruciferorum, S. Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Ciſtercienſiumque Lombardiæ, ac Sancti Hieronymi, de & occaſione ſubſidij ſexaginta millia ſcutorum auri in auro, ſuper eorum bonis imponen. vt in Bulla S. D. Clementis VIII. incipien. *Cùm ſuperiore*, quæ cùm non ità facilè inueniatur, nec in Bullario nouo inſerta reperiatur; ideò illam in præſentiarum tranſcribere, ad ſtudentium commoditatem, operæpretium duxi, in hunc qui ſequitur modum.

CLEMENS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

CVM Superiore anno, vt charisſimo in Chriſto Filio noſtro Rodulpho Romanorum Regi Illuſtri, in Imperatorem electo, aduerſus Turcas in ipſius Ditiones erumpentes, opem aliquam ferremus, nonnullas decimas ſuper beneficiorum Eccleſiaſticorum fructibus in vniuerſa Italia imponere coacti fuerimus; & vlteriùs ſubſidium ſexaginta millium ſcutorum monetæ à duodecim Regularibus Congregationibus, quas exemptione à prædictis decimis alias illis à fel. rec. Pio Papa V. prædeceſſore Noſtro conceſſa gaudere volumus, receperimus. Nunc verò ijſdem, & forſan grauioribus, quàm tunc, circumuenti neceſſitatibus, licèt eaſdem Congregationes ob oneribus, quibus premuntur, potiùs ſubleuare cuperemus, aliud tamen ab ipſiſmet Congregationibus ſubſidium ſexaginta millium ſcutorum auri in auro ad rationem duodecim iuliorum pro quolibet ſcuto, iterum exigere, & recipere compellimur. Cumq; Congregationes ipſæ ſubſidium huiuſmodi ſexaginta millium aureorum nobis præſtare promptè conſenſerint, Nos illud quanto cùm minori fieri poterit eorum incommodo, & damno ab illis recipiendum duximus. Idcirco, cùm à Miniſtris Noſtris Cameralibus, qui negotium hoc cum earundem Congregationum Procuratoribus diligenter diſcuſſerunt, nobis relatum ſit non poſſe ſummam prædictam ſexaginta millium aureorum expeditiori ratione congeri, quàm ſi, vti factum eſt, in ſubſidio anno ſuperiori recepto, vt præmiſſum eſt, Mons Nouennalis ad eam ſummam augeatur. Motuproprio, & ex certa ſcientia, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Congregationibus prædictis Lateranenſi Canonicorum Regularium ſub Regula Sancti Auguſtini, Caſſinenſi nimirùm, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Cartuſianorum, Camaldulenſi, Cæleſtinorum, Sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbroſæ, Cruciferorum, Sancti Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Ciſtercienſiumq; Lombardiæ, ac Sancti Hieronymi, eorumue Generalibus Procuratoribus, quamuis ad hoc ſpeciale mandatum non habeant, vt dilecti filij Don Celſus de Rauenna Canonicus Regularis dictæ Congregationis Lateranen. & Don Marcus Antonius Rozzus, Monacus Congregationis Montis Oliueti, nomine omnium Procuratorum Generalium prædictorum, cum interuentu dilecti filij noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Generalis Theſaurarij, Taxam aliquam inter ſe, pro cuiuſque ipſarum facultate, redditaum annuorum conſtituere, aut aliàs ratam partem redditiuum, prout cuilibet, ex Congregationibus prædictis, minùs incommodum, & damnoſum eſſe, ac magis expedire indicauerint, aſſignare; illamque ſummam de nouo dicto Monti applicare, quæ ſufficiens ſit pro ſumma ſexaginta millium ſcutorum aureorum huiuſmodi, quam ab eis hoc modo recipi volumus, congreganda, factaque Taxa huiuſmodi, eamdem Monti prædicto Nouennali, vltrà alias Taxas, ſeù ratam redituum dicti Montis, quas ſingulæ dictarum Congregationum ſoluere, vſque in hunc diem obligatæ exiſtunt; aſſignare, applicare, & incorporare, ac ſuper Taxa, ſeù rata ſic facienda, aſſignanda, & incorporanda, poſtquàm, vt præfertur, aſſignata, & incorporata fuerit, totidem loca, quorum fructus ſoluantur, perſoluantur, prædicto Monti addere quot pro ſumma prædicta ſexaginta millium ſcutorum aureorum congerenda neceſſaria erunt. Necnon eiſdem omnibus Procuratoribus Generalibus, poſtquàm per dictos duos Taxa, & aſſignatio prædictae factae fuerint, eam ſuper taxa inter ipſas Congregationes, pro rata quamlibet ſuarum Congregationum reſpectiuè tangente, nominatim dictas Congregationes vnuſquiſque Procurator Generalis, videlicet ſuam, etiam ſi ab ea ſpeciale mandatum in Capitulo Generali, vt aliàs iuxtà Conſtitutiones ipſarum Congregationum, factum non habeant, ſuaque bona, ac redditus, & prouentus vniuerſa, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicae obligare, & hypothecare nominatim poſſint, debeant, & teneantur, quam ſuper aſſignatione, & incorporatione illius dicto Monti facienda, ipſiuſque Montis augmento; necnon ſuper ſumma praedicta ſexaginta millium ſcutorum indè redigenda nobis in ſubuentionem prædictam tradentem, & aſſignantem vnum, vel plura Inſtrumenta: cum conditionibus, renunciationibus, commiſſionibus, obligationibus, etiam in dicta ampliori forma Camerae Apoſtolicae, pactis, decretis, cautelis, & clauſulis quomodolibet neceſſarijs, & opportunis, celebrare, ac alia quaecunque ſuper his, etiam pro maiori Montis praedicti, illiuſque Collegij Montiſtarum, ac aliorum, qui pecunias ſuas in eodem Monte collocauerint, ſecuritate neceſſaria, & opportuna, facere, & exequi, ac vberiùs ipſis modernis, & futuris pro tempore Congregationum praedictarum Procuratoribus Generalibus, vt in earum quiſque Congregationibus Taxam, vt præfertur, ſtatuentem pro rata eas reſpectiuè tangentem inter Monaſteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depoſitario dicti Montis, quem ipſas Congregationes, tam pro praeſenti additione, quàm prima dicti Montis erectione, & illius additione anno ſuperiori facta, etiam Modernum Depoſitarium, niſi depoſitariam ipſam titulo, forſan oneroſo obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare poſſe concedimus quotannis, prout de antiquis Taxis, ſeù ratis fieri conſueuerit, conſignare; cum facultatibus, & auctoritatibus ſolitis liberè, & licitè poſſint, & valeant, auctoritate Apoſtolica, tenore praeſentium, plenam, amplam, liberam, & vniuerſam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur: Et nihilominus omnia, & ſingula praemiſſa, ac alia earum vigore, per dictas Congregationes, ſeù earum Procuratores praedictos, cùm interuentu dicti Theſaurarij Generalis, facienda, & inſtrumenta deſuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, ex nunc, prout ex tunc, poſtquàm facta, & celebrata fuerint, auctoritate, & tenore, praemiſſis confirmamus, & approbamus, ac praeſentium noſtrarum literarum munimine roboramus; omneſque, & ſingulos, tàm iuris, quàm facti, & etiam ſolemnitatum forſan ſubſtantialium quomodolibet omiſſarum, ſi qui interuenerint, in eiſdem, praecipuè verò defectus Mandatorum ſpecialium ad praemiſſa facienda requiſitorum motu, & ſcientia ſimilibus pari auctoritate, & tenore ſupplemus, eaque omnia, & ſingula valida, firma, & efficacia fore, ſuoſque ple-

plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere; ac per omnes, & ſingulas Congregationes praedictas perindè, ac ſi ipſi Procuratores illa, cum ſpeciali earum Mandato, obligaſſent, ac alios, ad quos ſpectabit, firmiter obſeruanda eſſe; ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac ipſius Camerae Apoſtolicae Praeſidentes, Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Theſaurariumq; praedictum, & alios ipſius Camerae Miniſtros, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritumq; & inane quidquid ſecùs, ſuper his, à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Decernimus, et declaramus praeterea pro maiori Montis praedicti, illiuſq; Collegij Montiſtarum, necnon eorum, qui pecunias ſuas in dicto Monte collocabunt, cautela, & ſecuritate, ex nunc pariter, prout ex tunc, poſtquàm dictus Mons vigore praſentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tàm antiqua, quam noua loca augenda huiuſmodi, vnum, idemque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montiſtis vnum, idemq; Collegium, abſque aliqua prorsùs ratione prioritatis, ſeù poſterioritatis differentia, conſtituatur; ac poſteriora loca, illorumque emptores omnibus, & ſingulis gratijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, priuilegijs, quibus antiquiora loca, illorumq; poſſeſſores, iuxtà dicti Montis erectionis formam, vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum pariformiter, & aeque principaliter vti, potiri, & gaudere poſſint, valeant, & debeant, in omnibus, & per omnia, abſque aliqua ſimiliter differentia, ſtatuimus, & ordinamus. Volumuſq; etiam eiſdem Procuratoribus Generalibus, ſeù duo ab ipſis Procuratoribus deputatis dictarum Congregationum concedimus, vt loca praedicta Montis, vigore praeſentium, augendi, eum interuentu dicti Theſaurarij Generalis, cuicunq; mercatori, ſeù alijs perſonis meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo, vendere, & alienare, pretiumq; indè redigendum penès dilectum filium Ioſephum Iuſtinianum Depoſitarium Noſtrum generalem, ſeorſum ab alijs Noſtris pecunijs, deponere, itàut inde, niſi pro praſtanda dicto Rodulpho Imperatori Electo, deſtinata ope, vel caſu, quo bellum antequàm dicta pecunia in vſum pradictum conuertantur, ceſſaret, ad effectum reſtituendi ipſis Congregationibus, pro redemptione dicti Montis percipi minimè valeant, nec in alios quoſcunq; quàm in pradictos vſus conuerti, nullatenùs poſſint liberè ſimiliter, ac licitè, etiam opportunam ad hoc quoque illis facultatem impartimur. Vt autem pradicta Congregationes tali onere ſubiecta, aliqua in parte, alijs, ſiquæ imponentur impoſterum, alleuientur, motu, & ſcientia ſimilibus confirmantes, & auctoritate Apoſtolica approbantes in primis facultates, & exemptiones eiſdem Congregationibus cõceſſas, per fel. rec. Pium V. pradeceſſorem Noſtrum, ſub Dat. Roma, Anno 1570. 14. Kal. Aprilis, Pont. ſui Anno 6. earum ſingulas, & ipſarum Superiores, Abbates, Priores, Prępoſitos, Patres, Monaſteria, Capitula, Conuentus, Prioratus, membra, Grangias, & bonę omnia, & ſingula, tàm praſentia, quàm futura, cuiuſcunq; qualitatis, quantitatis, valoris, & natura, & vbicunque exiſtentia, & conſiſtentia, quocunq; nomine nuncupentur, ab omnibus, & quibuſcunque decimis vniuerſalibus, & particularibus, à Nobis, ſeu Succeſſoribus noſtris, quoquomodo, etiam, ad eiuſdem, vel alterius Imperatoris, Regum, Ducum, etiam Sabaudiæ Principum, ſeù aliorum quorumcunque inſtantiam, praterquàm Dominii Venetorum, & ex quibuſcunque cauſis, etiam pradicta longè maioribus, vrgentiſſimis, & neceſſarijs, etiam hic non expreſſis, & de neceſſitate exprimen. hactenùs impoſitis, & poſthac forſan imponendis. Es propterea ab omni contributione, collatione, Taxa, tàm Ordinaria, quam Apoſtolica auctoritate, in quocunque loco Nobis, & Sedi Apoſtolica mediatè, vel immediatè ſubiecto, ad inſtantiam Communitatum, Caſtrorum, & Oppidorum, pro extinctione, & liberatione debitorum, per eaſdem Communitates, & Vniuerſitates, hactenùs contractorum, ſeù contrahendorum in futurum imponenda, & liberamus; ſaluis tamen omnibus exemptionibus ab alijs Summis Pontificibus pradeceſſoribus Noſtris, dictis duodecim Congregationibus conceſſis, itàvt illa, prout ſunt, confirmata cenſeantur; necnon ſaluis cum exemptionibus, quæ de iure dictis duodecim Congregationibus competunt, eaſdem quoque, & earum ſingulas ſimiliter eximimus, & liberamus à quocunque ſupplemento integræ quartæ partis fructuum, ſecundùm verum valorem, per dictas Congregationes, ex pradictarum Conſtitutionibus perſoluen. Siquidem tamen vltrà ſummam, quam hactenùs ſoluerunt, & in futurum ſoluent, pratendi à Nobis, & Succeſſoribus Noſtris, & Camera Apoſtolica poteſt, quod totum illis benigniter condonamus, & tàm quoad praterita, quàm in futurum gratiosè in Domino elargimur. Necnon ſimili modo eaſdem eximimus, & liberamus ab omni obligatione extinguen. ſeù redimendi infrà certum tempus nondùm elapſum, ratam portionem ſibi tangentem dicti Montis Nouennalis, ſi qua forſan, ex ipſis tali obligatione obſtrictæ teneatur, ex quauis conuentione cum Camera Noſtra Apoſtolica, ſiuè eius Miniſtris quibuſuis, quacunque ex cauſa hic non expreſſa, & forſitan de neceſſitate exprimenda, reponentes eas in priſtina ſua libertate, & facultate dictum Montem Nouennalem extinguendo quandò, & quotieſcunque ſibi magis commodum fuerit, & libuerit. Et nihilominùs earum Abbates, Priores, & alios Miniſtros, & Officiales in Domino enixè rogamus, & hortamur, vt liberationi dictarum ſuarum Congregationum quantocitius ſtudeant, & inuigilent. Decernentes pradictas literas vllo vnquàm tempore, etiam ex eo, quòd pradicta Congregationes pramiſſis expreſſè, & nominatim non conſenſerint, aut alias quomodolibet de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtra, vel alio quocunque defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, retractari, in ius, vel controuerſiam reuocari, aut ſub illis reuocationibus, ſuſpenſionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi, niſi de earumdem praſentium toto tenore ſpecialis, & ad verbum expreſſa mentio facta fuerit, ſicq; per quoſcunque pariter ſupradictos, aut alios Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, ſublata ijs ſimiliter, & cuilibet eorum, quauis alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudi-

iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Camerario, & Theſaurario prædictis, & Cauſarum Curiæ Cam. Apoſt. Generali Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alios vbi, quandò, & quoties opus fuerit, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque ſolemniter publicantes, & in præmiſſis omnibus, & ſingulis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate noſtra, omnia, & ſingula in præſentibus expreſſa, ac illarum vigore facienda, quæcunque ab omnibus, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectare poterit, inuiolabiliter obſeruari. Contradictores quoslibet, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantib. Regula noſtra de iure quæſito non tollendo, ac alijs quibuſuis Apoſtolicis Conſtitutionibus, præſertim fel. record. Simmachi, Pauli Secundi, Pauli Quarti, & Pij Quinti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis, ac Gregorij Decimitertij, ſuper reductione dicti Montis Nouennalis, ac quibuslibet obligationibus, de redimendo infrà certum tempus Montem prædictum ab ipſis Congregationibus, aut quacunque ipſarum, factis, earumdem quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monaſteriorumque ſingularium Statutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis, ipſis Congregationibus, & Monaſterijs in contrarium præmiſſorum quomodolibet, ac ſub quibuſuis verborum formis, etiam derogatoriarum, derogatorijs, alijs inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & alijs Decretis conceſſis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis; etiamſi pro ſufficienti earum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil prorsùs omiſſo, & forma in illis tradita, obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, ad effectum præmiſſorum, ſpecialiter, expreſsè, ac latiſſimè derogamus, ac derogatum eſſe volumus, ac omnibus illis, quę in erectione dicti Montis Nouennalis conceſſum eſt non obſtare, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romae, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 5. Maij, 1595. Pontificatus Noſtri, Anno quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

DISPVTATIO XVI.

De priuilegijs Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſit. 1. Quis poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere,

Quæſit. 2. Vtrùm ſcriptura, ſeù bullatio ſit de eſſentia priuilegij Abbatibus, ſiuè alijs quibuſcunque conceſsi.

Quæſit. 3. Vtrùm priuilegia conceſſa Religioſis, ſiuè Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat.

Quæſit. 4. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari conceſſa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur.

Quæſit. 5. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodò ſint explicanda, quandò continent verba obſcura.

Quæſit. 6. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuarum Eccleſiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari.

Quæſit. 7. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum abſque clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque*.

Quæſit. 8. Quomodò intelligenda ſit illa clauſula, in priuilegijs apponi ſolita, qua dicitur, *Vt non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat*.

Quæſit. 9. Vtrùm Religioſi vti poſſint priuilegijs, à Sede Apoſtolica eis conceſsis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeù potiùs ipſis renuentibus.

Quæſit. 10. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia, quomodò reddantur inualida.

Quæſit. 11. Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſucceſſores trahantur.

Quæſit.

Quæſit. 12. An, & quandò Princeps poſsit priuilegium à ſe conceſſum reuocare, limitare, ſeù reſtringere.
Quæſit. 13. Vtrùm priuilegia conceſſa Abbatijs, & Abbatibus, ac alijs Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut alijs Principibus ſecularibus poſsint ab illis reuocari.
Quæſit. 14. Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & ceſſent per non vſum, vel contrarium vſum, ſiuè abuſum.
Quæſit. 15. Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religioſi poſsint renunciare priuilegijs ſui Ordinis, ſeù Religioni conceſsis.
Quæſit. 16. Vtrùm per ſuſpenſiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas, quotidie fiunt, ſuſpenſa cenſeantur Abbatum, aliorumue Regularium priuilegia.
Quæſit. 17. Vtrùm Abbas teneatur priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſum oſtendere, an verò illi alleganti credatur.
Quæſit. 18. An priuilegium conceſſum Eccleſiæ Abbatiali, vel Monaſterio amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia, vel Monaſterium iterùm ædificetur.

QVÆSITVM I.

Qui poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus Priuilegia concedere.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium regulariter ab eo concedi poteſt, qui leges condendæ poteſtatem habet.*
2 *Priuilegium, dicitur priuata lex.*
3 *Priuilegium eſt ius ſingulare, contrà ius commune indultum.*
4 *Condere qui poteſt, poteſt & ſoluere.*
5 *Papa poteſt in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè.*
6 *Princeps ſecularis ſicut in ſpiritualibus legem condere non poteſt, ità nec priuilegium.*
7 *Lex extrà conſulentes territorium, non obligat.*
8 *Priuilegium extrà Epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extrà ſuam Prouinciam, prodeſſe non poteſt.*

1 Priuilegium ab eo regulariter concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem habet, vt tradunt *gloſſ. ſingularis in Summ. 25. quæſt. 2. Sylueſtr. verb. priuilegium, quæſt. 2. Azor. inſtitut. moral. par. 1. lib. 5. cap. 22. quæſt. 3. Suarez de legib. lib. 8. cap. 9. & 10. Salas eodem tractatu, diſput. 17. ſect. 3. num. 27.*

2 Ratio eſt, quia priuilegium, dicitur priuata lex, ſic dictum, quòd in priuato feratur, *Iſidorus lib. 5. etymolog. cap. 18. relatus in cap. priuilegia, 3. diſt.* & ex *S. Gregor. & Hieron.* refert *Gratian. in cap. vlt. verſ. neque, 25. quæſt. 1.* Ergò ab eo con-
3 cedi debet, qui poteſt legem ferre; tùm quia priuilegium dicitur ius ſingulare contrà ius commune indultum, vt ſcribunt *Petrus Gregor. de iur. arte, cap. 7. num. 14. Reuard. tomo 1. ad leges 12. tabularum, cap. 2. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 35. num. 5.* & ità priuilegiò eximitur quis à legis obligatione; eximere autem ab obligatione legis, & iura ſoluere, aut relaxare non poteſt, niſi, qui ea ſanciuit, vel eius ſuperior, aut etiam inferior,
4 ſi à ſuperiore ei poteſtas tribuatur: is enim, qui condere poteſt, poteſt & ſoluere, *l. 3. ff. de re iud. l. vlt. C. de leg. cap. verbum, de pœnit. diſt. 1. cum ſimilibus*, de quibus *Garzia Falcon reg. 110. D. Barboſ. de offi. io Epiſc. par. 3. alleg. 52. num. 1.*

5 Ex quibus infertur, Summum Pontificem poſſe in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique, vt docent *gloſſ. & Sylueſt. citatis locis*. In temporalibus verò poteſt, ſolummodò quoad terras tẽporali Eccleſiæ dominio ſubiectas, vt notatur in *cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit.* Indirectè tamen, in ordine ſcilicèt ad finem ſupernaturam aſſequendum, poteſt omnibus, & vbique in temporalibus, & in ſpiritualibus priuilegia concedere, vt reſoluit *Bonac. de legib. diſput. 1. quæſt. 3. punct. 2. num. 3. & Azor. citat. loc.* ad quorum dicta comprobanda faciunt plura, quæ in hac materia congeſſit. *D. Barboſ. de offic. & poteſtat. Epiſcopi, parte prima, tit. 3. cap. 2. numer. 24. cum ſequentibus.*

6 Secundò infertur, quòd ſicut Princeps ſecularis de ſpiritualibus legem condere non poteſt, ità nec priuilegium, vt in materia decimarum decidit *text. in cap. tua, 25. in princ. de decim. cap. cùm*
7 *& plantare 3. de priuileg.* Hinc etiam quemadmodùm lex extrà territorium conſtituentis non ob-
8 bligat, *cap. 2. de conſtit. lib 6.* ità nec priuilegium extrà Epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extrà ſua Prouinciam prodeſſe poteſt, vt ait *Suar. de legib. lib. 8. cap. 26.* Vbi eleganti diſtinctione vniuerſam reſoluit materiam; vel enim Epiſcopus, aut alius Superior in ſuo territorio priuilegium concedit, ad faciendum actum ſpeciali ſtatuto prohibitum ſolùm in ſua Diœceſi; & certum eſt prodeſſe priuilegium extrà eã, quia prohibitio ad illud territorium non extenditur; aut priuilegium conceditur ad faciendum actum ſpeciali ſtatuto prohibitum, etiam in alijs Diœceſibus, & ad eas non proderit priuilegium.

QVAE-

QVÆSITVM II.

Vtrùm ſcriptura, ſeù bullatio ſit de eſſentia priuilegij Abbatibus, ſiuè alijs quibuſcunque conceſsi.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura non eſt de eſſentia priuilegij, licèt ſit neceſſaria ad gratiam probandam.*

2 *Priuilegium conceſſum ſinè ſcriptura, nõ expirat morte concedentis, etiam literis nondùm expeditis.* 2

1 AD eſſentiam, ſeù ſubſtantiam priuilegij non pertinet, nec eſt neceſſarium, vt ſit ſcriptũ, ſeù per Bullam, aut per Breue conceſſum; ſed ſufficiunt verba, vt probat *text. in Clemen. dudum, verſ. nos etenim, de ſepult. gloſ.* 1. *per text. ibi, institutiones*, 25. *q.* 2. quam poſt *Archid.* communiter receptam teſtatur *Nau. conſ.* 1. *num.* 1. *de priuileg. Fr. Emman. quæſt. Regul. tomo* 1. *quæſt.* 7. *art.* 5. *Bald. in l. humanum, C. de legibus in l. falſus, C. de furt. in l. idem Vlpianus, ff. de excuſat. tutorum, Imol. in Clem. dudùm, §. nos enim, in verb. aut ſcripto, de ſepultur.* idem *Bald. in cap.* 1. *in fin. princ. per quos fr. inuent.* latè *Felin. in rub. de conſtit. Innocen. in cap. conſtitutus, de reſcript. Archid. Ioan. Andr. in proœm.* 6. *Panormitan. in cap in noſtra, num.* 11. *de reſcript.* dicens, quòd etſi ſcriptura ſit neceſſaria ad gratiam probandam; non tamen eſt de eſſentia ipſius gratiæ. Vnde poſt obitum Romani Pontificis, qui priuilegium conceſſerat, literis tamen nondùm ſcriptis, gratia conceſſa non extinguitur; ſed ſucceſſor literas concedit, faciendo mentionem de prædeceſſore; idem dicit *Bonac. de legibus, diſput.* 1. *quæſt.* 1. *punct.* 4. *num.* 51. & idem *Panorm. in cap. nolis, num* 4. *& cap. qualiter, num.* 1. *de elect.* ait, quòd ſi Papa ſolo verbo aliquem pronunciaret Epiſcopum, ſeù Abbatem; illicò eſſet Epiſcopus, vel Abbas; quamuis in ſoro exteriori Epiſcopus, aut Abbas, ſiuè Regularis, ſiuè Secularis huiuſmodi electus, & promotus non ſit recipiendus, vt talis, niſi litteris impetratis, expeditis, & receptis; aliàs enim tàm recipientes, quàm ſe ingerentes graues pœnas incurrerent, vt patet per *extrauag. Bonifacij Octaui*, quæ incip. *iniunctæ, de elect.* Et proptereà, etſi, abſolutè loquendo, ſcriptura, ſeu Bulla, aut Breue non ſit de eſſentia priuilegiorum; tamen quia nonnulla inconuenientia, & abſurda conſequi poſſent, ſi illa non eſſent in ſcriptis redacta: ad ipſorum comprobationem, ſcriptura eſt neceſſaria; qua non obſtante, gratiarum probatio eſſet facienda per teſtes, quos ferè impoſſibile foret, totum priuilegij tenorem, & continentiam, omnemque eius formalitatem ſcire; hoc autem non dico, eſſe omninò impoſſibile: permittitur enim, probare tenorem priuilegii per teſtes, vt conſtat ex *cap. olim, il primo, de priuil.* vbi habetur, contenta in inſtrumento amiſſo, poſſe per teſtes, qui illud perlegerint, probari, ſi deponant de tenore, & quòd erat ſinè vitio: nec oportet; aliquid de veritate inſtrumenti probare, ità *Syluest. verb. priuilegium, quæſt.* 14. & alii ſuperiùs citati communiter.

Notandum, quòd viuæ vocis oracula eamdem, quàm aliæ Pontificiæ Conſtitutiones vim obtinẽt, vt clarè colligitur ex *can. inſtitutionis*, 25. *quæſt.* 2. ibi; *ſiuè quæ ſcripto decreuimus, quæ in noſtra præſentia videntur eſſe diſpoſita, Innocen. in cap. conſtitutus, num.* 2. *de reſcript.* Et licèt Gregorius XV. per *ſuam Conſtitutionem, incip. Romanus Pontifex*, editam ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 2. Iulij, 1622. Pontificatus ſui anno ſecundo. Omnia, & ſingula viuæ vocis oracula ſuorum anteceſſorum, tùm ad interius, tùm ad exterius forum ſpectantia reuocauerit: voluit tamen, vt firma, atque in ſuo robore permanerent omnia indulta, & conceſſiones huiuſmodi viuæ vocis oraculo factæ S. R. E. Cardinalibus, ad ipſorum, vel aliorum quorumcunque fauorem, propria eorumdem Cardinalium manu ſubſcriptæ, & de quibus ijdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales inſcriptis teſtimonium præbuerunt. Prætereà notandum, quòd ſublatis, ſeù reuocatis aliis priuilegijs, non cenſentur ſublata, ſeù reuocata viuæ vocis oracula, niſi id expreſsè ſignificetur; vt eſt communis *Canoniſtarum* opinio; & *Romanæ Curiæ praxis*, vt teſtantur *Enriq. lib.* 7. *de Indulgent. cap.* 24. *num.* 8. *Eman. Sà, Ver. gratia, num.* 13. *Llamas* 1. *par. method. cap.* 7. *§.* 6. *Felician. lib. de cenſibus, tit. de priuileg. cap.* 15. *Lauren. de Peirin. tomo* 1. *priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad §. conſtit.* 17. *Iulij Secundi, num.* 4.

Nec contrà principalem reſolutionem, in principio huius *Quæſiti* traditam, obſtat doctrina *gloſ. verb. in ſcriptis, in cap.* 1. *de cenſib. lib.* 6. dùm habet, quòd in priuilegijs neceſſaria eſt Scriptura, *arg. text. in cap. contrà morem* 100. *diſt.* ibi, *ſcriptis priuilegijs*, & in *cap. porrò, de priuileg.* quia intelligitur, quoad probationem, vt cum communi reſoluunt, *Molin. de primogenit. lib.* 2. *cap.* 8. *à num.* 8. *Auendan. l.* 31. *Tauri gloſ.* 2. *à num.* 14.

QVÆSITVM III.

Vtrùm priuilegia conceſſa Religioſis, ſiuè Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur etiam ad ipſorum Abbates: licèt de iſtis nulla mentio in priuilegijs fiat.*

2 *Priuilegium nonſolùm cenſetur conceſſum perſonis in priuilegio expreſſis, ſed etiam ijs, quæ propter vocis ſignificationem, in eo comprehenduntur.*

3 *Abbas per promotionem ad Abbatiam, non deſinit eſſe Monachus.*

4 *Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioni, eius Abbatibus etiam conceſſa cenſentur.*

1 DIco primò, quòd priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur ad eorum Abbates

bates, etiamſi Summus Pontifex, vel alius, qui priuilegium conceſſit, nullam de ipſis Abbatibus in eo mentionem habuiſſet: Tùm quia Principis beneficium latè explicandum eſt, *cap. cùm olim, de verb. ſignificat. & l. beneficium, ff. de conſtit. Princ.* Priuilegium autem fauorabile eſt verè, & propriè beneficium; ergò latè explicandum; Tùm etiam
2 quia priuilegium, nonſolùm cenſetur conceſſum perſonis, quæ ſunt in illo expreſſæ, ſed etiam ijs, quæ propter vocis ſignificationem in eo comprehenduntur, *Bonac. de legib. diſput. 1. quaeſt. 3. pun. 1. §. 2. num. 1.* At in fauorabilibus, & materia proportionabili, Abbas comprehenditur appellatione Monachorum, niſi aliud ex loquentis mente coniiciatur, *cap. final. de ſimon.* & ibi *gloß. & Panormit. num. 2. Bartol. in l. 4. ff. de ſtipulat. ſeruor.* cum alijs citatis in hoc *primo libro, Diſput 1. Quaeſ. 7.* quibus addo *Sanch. in praecept. Decalogi, tom. 2. lib. 6. cap. 8. num 84. Valenzuola conſil 74. nu. 79.* & alios, quos nouiſſimè refert *D. Auguſtin. Barboſ. in tract. de appellatiua Verborum vtriuſque Iuris ſignificat. ap-*
3 *pell. 153. num. 1.* Nam Abbas per promotionem ad Abbatiam, non deſinit eſſe Monachus; ſicut Rector per Rectoratum, non deſinit eſſe Scholaris *Ioan. Andr. in proœm. Decretal in princip. Felin. in eodem proœm. col. 4. Verſ. caeterùm in propoſito.* Nec Abbates per dignitatis aſſecutione debent eſſe peioris conditionis, quàm ſint cæteri Monachi; cùm dignitatis proprium ſit, augere: non autem priorem ſtatum ab eo, cui dignitas collata eſt, in ipſius præiudicium auferre, iuxtà tradita ab *Horatio Mandoſ. de priuileg. ad inſtar gloſſ. 6. numero 29.* atque ità *Rodericus quaeſt. Regul. tomo 3. quaeſt 51. artic. 11.*

4 Dico ſecundò. Priuilegia conceſſa Religioni, cenſentur etiam eius Abbatibus conceſſa; licèt de ijs mentio facta nō eſſet: quia in fauorabilibus appellatione Collegij, aut Capituli, venit etiam eius Caput, ſiuè Prælatus, *Andr. Barbat. in tractatu de praeſtantia Cardin. lib. 1. queſt. 7. col. 34. Felin. in proœm. Decretal. Verb. Gregorius, col. 4. ſub num. 13. Roderic. dicta quaeſt. 51. art. 8.* & his citatis *D. Auguſtin. Barboſa in ſuo nouiſſimo tractatu, de appellatiua Verborum vtriuſque iuris ſignificat. appellat. 55. num. 2.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari, conceſſa ad Abbatem Commendatarium extendantur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios.*
2 *Priuilegium non debet etiam propter ſimilitudinem rationis, de vna ad aliam perſonam extendi.*
3 *Abbas commendatarius non gaudet de priuilegijs Religionis, cuius Abbatia ſibi commendata eſt.*

1 RESpondeo, quòd nullo modo priuilegia conceſſa Abbatibus Regularibus extenduntur ad Commendatarios. Priuilegium enim non debet,
2 etiam propter ſimilitudinem rationis, de vna ad aliam perſonam extendi, *cap. ſanè de priuileg. cap. Vlt. de praebend. Clem. 1. de cenſib. cap. priuilegium, de regul. iur. in 6. vbi gloß. & Doctores communiter Card. Clem. 1. de teſtam. quaeſt. 6. Bart. in l. 1. C de conſtit. Princip. Azor. inſtitut. Moral. par. 1 lib. 5. cap. 23. quaeſt. 2. Salas de legibus diſput. 17. ſect. 8. num. 48.* latè *Petr. Barboſ. in l. quia tale, ff. ſoluto matrimon. Cardin. Tuſc. tom. 6. lit. P. concluſ. 746.* Nam etſi Commendatarius perpetuus quodammodò verus Prælatus dici poſſit; tamen in aliquibus à vero Prælato differt; vt ait *Gomeſ. ſuper regul. Cancell. in reg. de triennali, quaeſt. 5. art. 1. num. 22. Verſic. ex quibus facilè.* Præterea in Commendatarijs, non eſt eadem ratio, quoad priuilegiorum participationem, quæ in Abbate Regulari; quia Commendatarii non profitentur Ordinem, ſiuè Regulam Monachorum Abbatiæ illis commendatæ: quorum nempè Ordinis, & Regulæ gratia, priuilegia ipſis Abbatibus Regularibus, certum eſt, fuiſſe impartita. Vnde ceſſante in ipſis Commendatariis cauſa finali priuilegiorum, ceſſabunt etiã ipſa priuilegia, *arg. text. in l. Titia, §. Vſuras, ff.*
3 *de legibus.* Ideò dicendum eſt, Abbatem commendatarium, nonſolùm non gaudere priuilegiis Abbati Regulari conceſſis; ſed nec etiam iis, quæ Religioni conceſſa ſunt; cùm ipſe appellatione Religioſorum non venit; iuxtà doctrinam *Bartol.* quem refert *Rodericus quaeſt. Regul. tomo 3. quaeſtione 51. articulo nono.*

QVÆSITVM V.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, quomodò ſint explicanda, quandò continent verba obſcura.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia tunc ſunt interpretanda, quandò continent verba obſcura, & ambigua.*
2 *Priuilegium aliud fauorabile, aliud odioſum.*
3 *In explicandis priuilegijs ſeruanda eſt verborum proprietas.*
4 *Priuilegium fauorabile latè eſt explicandum, quantùm verborum proprietas patietur.*
5 *Priuilegium odioſum ſtrictè ex explicandum.*
6 *In priuilegio ſemper ſubintelligitur clauſula,* Salua iuſtitia, &c.
7 *Priuilegium conforme iuri communi, licèt ſit contrà ſtatutum, vel conſuetudinem, eſt pleniſſimè interpretandum.*
8 *Verba priuilegij Pontificis, ſecundùm Canones, non ſecundùm leges ciuiles interpretanda ſunt.*
9 *Priuilegia Religioſorum gratia conceſſa, ſunt pleniſſimè interpretanda.*

1 PRo intelligentia huius Quæſiti, notandum eſt primò. Priuilegia tunc eſſe interpretanda, quandò continent verba obſcura, incerta, dubia, & ambigua. Quandò autem in eorum verbis nulla eſt ambiguitas interpretatio non habet locum, *l. ille, aut ille, ff. de legat. 3.* Vnde magna eſt differentia inter priuilegii interpretationem, atque illius extenſionem; priuilegii enim interpretatio

tunc

tunc fit, cùm verba in eo poſita obſcura, vel ambigua declarantur: extenſio autem cùm ad aliud quidpiam ſimile protrahuntur: itá *Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 5. cap. 23.*

2 Notandum eſt ſecundò, priuilegium aliud eſſe fauorabile, aliud odioſum. Fauorabile eſt illud, quòd communi legi non aduerſatur, nec vlli præiudicium infert. Odioſum; quòd licèt fauorem priuilegiario præbeat, eſt nihilominùs contrá ius commune, vel in tertii præiudicium.

Quæ quidem priuilegii differentia, licèt ab aliquibus recipiatur; otioſam tamen eam iudico, iuxtá ea, quæ tradunt *Surd. conſil. 140. num. 73. & conſil. 497. num. 4. Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 5. cap. 23. quæſt. 2. Suar. de legib. lib. 8. cap. 27.* Nam cùm omne priuilegium ſtrictè ſumptum ſit, contrá ius commune; hoc ſufficit, vt odioſum cenſeatur, & reſtringendum, vt de diſpenſatione agens, ex hoc ſolo capite probat *text. in cap. 1. de filijs Presbyt. lib. 6.* Quarè diſtinctio illa minimè eſt neceſſaria, ſi de priuilegiis ſtrictè ſumptis loquamur, quamuis in ſanum ſenſum defendi poſſet, intelligendo de priuilegiis latè ſumptis: itá vt prior pars diſtinctionis, quæ agit de priuilegiis fauorabilibus, beneficia reſpiciat; poſterior, quæ de odioſis tractat, intelligatur de priuilegiis ſtrictè ſumptis, quæ ſunt contrá ius, vel in tertii præiudicium.

3 Tertiò notandum eſt, in explicandis priuilegiis ſeruandam eſſe verborum proprietatem iuxtá conſuetam ſignificationem verborum, & vſum communem, ſeruari ſolitum in foro illius, à quo fuerunt conceſſa. Nam aliàs aliquid certum determinari non poſſet, ſi verba priuilegii ad libitum explicarentur: dummodò aliquid abſurdi ex verbis prædicto modo acceptis, non ſequatur, itá *Syluest. verbo, priuilegium, quæſt. 3. Azor. par. 1. lib 5. cap. 23. q. 2.*

4 Quibus præmiſſis dicendum eſt, priuilegium fauorabile latè eſſe explicandum, & pleniſſimè interpretandum, quantum rationabiliter iudicatum fuerit, ſeruata verborum proprietate, vt habetur expreſſe in *l. beneficium, ff. de conſtit Princip. & cap. quia circa de priuileg. & cap. dilecti, de donation. cap. olim, de verborum ſignific. Ariſtot. lib. 2. Polit. cap.*

5 *5. & 6.* Si verò priuilegium eſt odioſum, ſtrictè explicandum eſt, ſeruata verborum proprietate; Princeps etenim in odioſis cenſetur, ſolùm derogare voluiſſe, quatenùs per verba expreſsè declarauit; *l. quod cujus, ff. de emancip liber.* Vnde ſi priuilegium eſt contrá ius commune, ſtrictè interpretandum eſt, vt quàm minimum iuri communi deroget, vt colligitur ex *l. quoties, C. de prec. Imperat. offerend. l. ſi quandò, C. de inoffic. teſtam cap. 1. & 2. de fil presbyt. cap. quod dilectio, de conſanguin. & affinit.* quia priuilegium, quod eſt contrá ius commune, continet diſpenſationem iuris communis; ſed diſpenſatio eſt odioſa, & ſtrictè explicanda; ergò priuilegium, quod eſt contrá ius commune, ſtrictè eſt explicandum; quatenùs ſcilicet opus eſt, vt non extendatur, & amplietur derogatio iuris communis, vltrá proprietatem verborum in priuilegio oppoſitorum, & mentem concedentis; atque itá docent *gloſſ. & alij communiter in dicto cap. olim, de verborum ſignific. Syluest. verb. priuilegium, quæſt. 3. Nauar. in Sum. cap. 12. num. 9. Azor. dict. quæſt. 2. Suar. de legib. lib. 8. cap. 27. num. 5.* & alii. Similiter, ſi priuilegium in alterius præiudicium cedat, ſtrictè etiam eſt interpretandum, vt colligitur *ex l. 2. §. meritò, ff. ne quid in loc. publ.* Quia Princeps non cenſetur, velle alterum priuare iure ſuo, aut alteri damnum inferre; niſi quatenùs verbis expreſſit. Tùm quia in priuilegio ſemper ſub-

6 intelligitur clauſula, *Salua Iuſtitia*, vt docet *Ioan. Andr.* quem citat *Panormitan. in cap. certificari, nu. 9. de ſepultur. Salas, de legib. diſput. 17. ſect. 8. num. 47.* & alii proximè citati.

Non ſunt tamen itá ſtrictè interpretanda priuilegia, vt nihil operentur, vt proſint; ſed debent intelligi, vt aliquid conducant, & vt potiùs valeant; quàm pereant. Nam iuſta Principis voluntas nũquàm fruſtrari, aut inefficax reddi debet, *cap. in his, de priuileg.* & ibi *Panormitan. in cap. Abbate, num. 6. de verborum ſignific. Nauar. Syluest. Suar. Azor. locis citatis, Salas d. ſect. 8. num. 46. & 52.*

7 Item, priuilegiũ contrá ſtatutum, vel conſuetudinem, conforme tamen iuri communi eſt pleniſſimè interpretandum, *Ioan. Andr. in cap. cùm tibi, nu. 2. de Verborum ſignific. Panormitan. ibidem in fine, num. 3. & in cap. olim, num. 5. eodem tit. Azor. dict. quæſt. 20.* & alii apud *Bonac. de legibus, diſput. 1. quæſt. 1. part. 7. §. 1. num. 5. Verſic. dixi regulariter, in fine.*

8 Aduertendum tamen eſt ab illis, qui interpretandi priuilegia facultatem habent, verba priuilegii Pontificii interpretanda eſſe ſecundùm Canones, non leges, teſte *Bald. in l. ſi quandò, la 1. C. de bon. vacantib. lib. 10.*

Notandum eſt etiam, quòd (vt ait *Bartol. in l. ex militari, ff. de milit.*) priuilegia interpretanda ſunt

9 iuxtá conditionem, & ſtatum perſonæ, cui conceduntur. Vnde priuilegia Religioſorum gratia conceſſa, ſunt pleniſſimè interpretanda. Nam ſumma ratio eſt, quæ pro Religione facit, *l. ſunt perſonae, ff. de relig. & ſumpt. funer.* itá *Azor.*

Idem dicendum eſt de priuilegiis, quæ toti Religioni, vel Communitati in perpetuum conceduntur; ea enim cùm ſint Conſtitutiones perpetuæ, quæ non conceduntur vni, aut alteri perſonæ, ſed Religioni, quæ perpetua eſt, & nunquàm moritur, habent vim legis, ac ſi eſſent in iure expreſſa. Itá *Henriq. in Sum. lib. 7. cap. 22. num. 3. & cap. 24. num. 4. Salas, diſput. 20. ſect. 10. num. 15. Sanch. de matrimon. lib. 8. diſput. 1. num. 16.* citans alios, & *Bonac. dicto §. 1. num. 5. Verſ. ſi regulariter, Azor. d. cap. 23. quæſt. 3.*

QVAESITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati poſſint ſuarum Abbatiarum, & Eccleſiarum, ac proprijs Ordinis priuilegia interpretari.

SVMMARIVM.

1 *Eius eſt interpretari actiũ, cuius eſt concedere. & n. 2.*

2 *Quandò dubium eſt de intentione Principis priuilegium concedentis, vel de ipſius poteſtate, ſolus cõ-*

cedens, poteſt illud interpretari.

3 *Si dubium eſt, an priuilegium ſit ſubreptitium, poteſt inferior Iudex illud interpretari.*

4 *In dubio, an iuriſdictio contrà Regulares pertineat ad Epiſcopum, vel ad eorum Prælatos, Epiſcopus non poteſt eſſe Iudex, & eorum priuilegia interpretari.*

5 *Quandò dubium eſt circà verba priuilegij, ad quem ſpectet illius interpretatio, oſtenditur.*

6 *Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure poſſunt ſua priuilegia magiſtraliter, & doctrinaliter interpretari.*

7 *Ex priuilegio Generales Prælati poſſunt ea etiam iuridicè interpretari.*

8 *Quòd intelligendum eſt, quandò ſunt ambigua, ſecùs autem quandò ſunt clara.*

1 PRo declaratione, & interpretatione priuilegij Sedis Apoſtolicæ, recurrendum eſſe ad Papã, qui illud conceſſit; & pari ratione ad Regem, ſiuè Principem, aliàs concedentem, probat ad hoc expreſſus *text in cap. cùm veniſſent 12. de Iudic.* cuius argumento ità reſoluunt, *Cotta in memor. verb. priuilegium, pag. 709. Surd. conſil. 558. num. 6. Ioan. Garz. de nobilit. gloſ. 1. §. 1. num. 1. vel 2. Guttier. pract. quæſt. 18. num. 2. Gail. lib. 1. obſeru. 1. num. 7.* cum alijs citatis à *D. Barboſ. in collect. ad dictum cap. cùm veniſſent, num. 2.* Ratio eſt, quia eius eſt interpretari actum, cuius eſt condere, ſeu actum facere; vt colligitur ex *l. ſi imperialis maieſtas*, & ex *l. leges ſacratiſſimæ, C. de legibus*, & ex *l. non ambigitur, ff. eodem*, cum alijs multis, quæ congerunt *Merla in empor. iur. part. 1. tit. de legib. num. 20. Surd. deciſ. 2. num. 5. Menoch. conſil. 3. num. 22. & conſil. 684. num. 23. Decian. conſil. 36. num. 8. cum ſeq. volum. 5. Alderan. Maſcard. de gener. ſtatut. interpr. concl. 2. num. 146.*

Hoc non eſt adeò generale, quin aliquas limi-
2 tationes patiatur. Nam aut dubium eſt de intellectu priuilegij, ſeu de intentione Papæ, vel Principis concedentis; & eo caſu non debet adiri inferior, vt illud interpretetur; quia tunc habet locum vulgata regula, eius eſt interpretari, cuius eſt concedere. Ità *gloſ. d. cap. cùm veniſſent, verb. iudicari*; & ibi etiam *Innocen. & Panorm. nu. 3. Oldrad. dicto conſilio 230. Syluest. verb. interpretatio, quæſt. 2.*

Imo ſecundùm *Panormit.* etiam ſi caſus eſſet clarus; quia non ſpectat ad inferiorem talis decla-
3 ratio, vt faciat ius, quoad omnes. Vel eſt dubium de poteſtate ipſius Papæ concedentis; & tunc neq; inferior cognoſcere poteſt, ſed ſolus Papa concedens; *Innoc. in cap. ex parte, il 1. de verb. ſignific. cap. 1. de translat. prælat.* Nam iudicare, ſi Papa potuerit concedere, eſſet iudicare, ſeù diffinire ſuper priuilegijs conceſſis ipſi Sedi Apoſtol. & ſic de facto, & poteſtate Apoſt. quòd non licet, *can. 1. 16. q. 6. can. ſi quis ſuadente, 17. q. 4. can. cuncta per mundum, 9. q. 3.* Vel eſt dubium, ſi priuilegium validum ſit, an ſubreptitium; & tunc poteſt inferior Iudex illud interpretari; ità *Bald. in prælud. feud. nu. 18. Panorm. d. num. 3. Sylu. loc. cit.* qui teſtatur de communi; quia tunc magis tractatur de priuilegiato, quàm de priuilegio. Ità etiam *Eraſm. Cokier. de iuriſd. Ordin. in exempt. par. 2. q. 13. nu. 2. Mirand. in Man. Prel. tom. 2. q. 44. art. 1. concl. 2.*

Sed eſt hic aduertendum, quòd Prælatus inferior, qui eſſet priuilegium interpretaturus, nõ poteſt illud interpretari in cauſa propria; quia hoc eſſet iudicare in cauſa propria, quòd eſt res valde iniqua, *l. vnica, C. nè quis in re ſua ius ſibi dic. can. 1. & 2. 4. quæſt. 4.*

Vnde ad hoc fuerunt nonnulla priuilegia à Sede Apoſtolica in fauorem Regularium conceſſa, quòd
4 in cauſa dubia, an iuriſdictio cõtrà ipſos pertineat ad Epiſcopum, an verò ad proprios Prælatos Regulares, ipſi Epiſcopo non liceat Iudicem agere, & ipſorũ priuilegia interpretari, nè ſit Iudex in cauſa propria; ad quod reducitur ſpeciale indultũ, factũ à Clemente IV Fratribus Minoribus, atq; Prędicatoribus, in quo prohibet ſtrictè omnibus Eccleſiarum Prælatis, nè interpretari audeant priuilegia ipſis Fratrib. Min. & Prædic. cõceſſa, ſiuè ſint clara, quæ interpretatione nõ indigent, ſiuè dubia contineant; volens, quòd interpretatio ſuper huiuſmodi priuilegijs dubijs, & obſcuris Sedi Apoſt. reſeruata ſit; ità refertur in *Comp. priuil. verb. priuilegia Fratrum, §. 5.* & Alexãder VI. *ſub Dat. Romæ anno 1501. kal. April. Pontif. ſui anno 8.* conceſſit Cõgregationi S. Iuſtinæ de Padua, vt quidquid dubij in priuilegijs d. Congregationis, ſeù aliquo eorum pro tempore emerſerit, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in fauorem d. Congregationis, & locorum particularium eius, interpretari debeat; quòd priuilegiũ extenſum fuit ad noſtram Congregationem Vallis Vmbroſæ à Iulio II. in memorabili priuilegio eidem noſtræ Congregationi conceſſo, *Anno Domini 1507. Idibus Iulij, Pontif. ſui anno quarto*, quòd habetur authenticũ in Monaſterio Vallis Vmbroſæ. Simile priuilegium conceſſum eſt Societati Ieſu, vt refert idem *Mirand. loc. cit.* quòd quotieſcumque dubium fuerit ſuper intellectu priuilegiorum Societatis, inter Iuriſperitos, & alios Iudices, in fauorem eiuſdem Societatis fiat interpre-
5 tatio. Si dubium verſatur circà verba priuilegij: tunc, vel ſenſus eſt clarus; & benè poterit inferior cognoſcere, etiam in partium præiudicium; nam inferior interpretatur legem ſcriptam in præiudicium partium, *Innoc. in cap. cùm ſpeciali, de appell. l. vnica, C. de profeſſor. qui in Vrb. Conſtant. lib. 12.* ergò à fortiori poterit interpretari legem nõ ſcriptam, quæ eſt priuilegium. Ità *Panormit. d. num. 3. Cokier. d. quæſt. 13. num. 3. Sylu. loc. cit. Mirand. art. 1. concl. 3.*

Vel ſenſus, ſeù caſus eſt dubitabilis: & eo caſu, ſi de facili Princeps adiri poteſt, ad eum ſpectabit interpretatio, *arg. dicti cap. cùm veniſſent, & d. cap. inter alia, & l. ex facto, in princ. ff. de vulgari, & pupillari ſubſtit.* Sin minùs poterit Iudex Inferior decidere huiuſmodi caſum per rationem aliquam naturalem, & veriſimilem, quæ probari poſſit per expreſſa verba priuilegii, vel per aliud ſimile; huiuſmodi enim interpretatio, quæ fit per ſimilia, etiam Iuriſperitis conceſſa eſt, vt notat *Petrus de Ancharan. in Clementina ſecunda, de Magiſt.*

magiſt. Ità *Innoc. in d. cap. cùm ſpeciali*, *Panormit. d num. 3. Cokier. d.cap.13.nu.3. Sylu.loc.cit.Mirãd. d. art. 1. concluſ. vlt.*

Hic autem notandum eſt, quòd licèt regulariter interpretatio priuilegiorum ſpectet ad Principem concedentem ex ſupradictis; tamen hoc eſt intelligendum de interpretatione, & declaratione iudiciali, quæ de iure ad ſolum Summum Pontificem ſpectat; de qua generali, & iuridica interpretatione iudiciali intelligi debent verba appoſita in Cõſtitutionibus Summorum Pontificum, quandò dicitur, quòd nemini liceat ipſas aliter interpretari; vel quòd ſit ſublata poteſtas, aliter definiendi, interpretandi, & determinandi; non autem de interpretatione, & declaratione doctrinali, & magiſtra-
6 li, quæ benè fieri poteſt ab Abbatibus, & alijs Religionum Prælatis: & interpretationi, ſeù explicationi huiuſmodi factæ ab Abbatibus, ſeù alijs Religionum Prælatis poſſunt eorũ ſubditi tuta cõſcientia ſtare. Ità *Roderic. quæſt. Regul.tom.1. q.11. art.5. Ioan.de la Cruz, de ſtat. Relig.lib.2. dub.2.cõcl. 2. & ſeqq. Mirand. Man. Pral.to.2.q 44.art.2.concl. 2.* qui teſtatur de communi, *D.Barboſ.* in *Collect. ad d. cap. cùm venissent, num.* 4.

Ratio eſt, quia huiuſmodi magiſtralem, & doctrinalem explicationem, ſiuè interpretationem facere poſſunt, etiam quilibet Iuriſperiti, ac Theologi; ergò poterunt etiã Regulares Prælati immo eorũ interpretatio, & declaratio maioris eſt ponderis, ac amplioris facultatis ad Religioſorũ conſcientias aſſecurandas, propter ſpeciales Summorum Pontificum conceſſiones ſuper hoc eis factas, quas referunt *Roderic. Ioan. de la Cruz, & Mirãd. locis citatis*.

7 Verùm ex priuilegio non ſolùm magiſtraliter, & doctrinaliter, verùm etiam iuridicè eorum priuilegia Regularium Prælati Generales interpretari poſſunt: nàm Iulius Secundus per Bullam, quæ incip. *Conſiderantes, quòd multa*, relatam à *Laurent. de Peirin. tom.1. priuileg. ſui Ord. conſtit. 13. d. Pontificis, fol.* 470. conceſſit Generali Ordinis Prædicatorum; quòd ſi in Conſtitutionibus eiuſdem Ordinis, aut circà priuilegia, indulta, gratiaſque, & exemptiones à S.Sed.Apoſt. illi cõceſſa, & cõcedenda cõceſſas, aut cõcedẽdas, &c. aliqua ambiguitas emerſerit, idem Generalis illam (quoad ſerenitatẽ illarum conſcientiarũ, qui ſibi ſubiectæ ſũt dũtaxat) quod priuilegium intelligendum eſt de facultate interpretandi, & declarandi iuridicè; non autem doctrinaliter, & magiſtraliter; quia hæc facultas non erat neceſſaria, cùm id, (vt diximus) cuilibet Doctori integrum ſit; quapropter Religioſi tenentur declarationibus, & interpretationibus factis à Generali, circà Cõſtitutiones, priuilegia, exemptiones, &c. ſtare in his, quæ ad ſuarũ conſcientiarum ſerenitatem ſpectant. Quòd etiam notat *Lauren.de Peirin.in annot.ad prædict. conſt.13. Iuly Secundi, num.* 2.

8 Quòd intelligendum eſt habere locum in ambiguis; nàm ſi res eſſet clara, Prælati interpretatio nõ requireretur; in claris etenim non eſt opus cõiecturis. Ideò ſi priuilegium, vel ſtatutum aliquod clarum ſit, & Generalis contrarium declaret, ſubditus eius declarationi ſtare non tenetur, ſed ſimpliciter priuilegium, aut ſtatutum obſeruare. Prędictum enim priuilegium non eſt in deſtructionẽ, ſed in ædificationem; nec ad relaxandas, & confundendas, ſed pacandas, & ſerenandas ſubditorum conſcientias traditum eſt. Ità *Roderic. quæſt. Regul. tom.1. quæſt. 11. art. 5. verſ. circà ſupradicta, Laurent. de Peirin. loc.* cit.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum abſque clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque*.

SVMMARIVM.

1 *Valet priuilegium exemptionis Abbatibus conceſſum abſque clauſula derogatoria*, Non obſtantibus quibuſcunque, &c.
2 *Priuilegium eſt priuata lex.*
3 *Clauſulę* Ex certa ſcientia, & motuproprio, *æquipollent clauſulę derogatoriæ*, Non obſtantibus.

1 RESpondeo affirmatiuè, nempè quòd valeat priuilegium exemptionis, ſeù contra ius cõmune Abbatibus conceſſum, etiam ſi non adſit clauſula, *Non obſtantibus iuribus in contrarium*. Ità *Oſtien. in Sum. de reſcript. §.quas vires, verſ ſed poteſt diſtingui, Ioan. Andr. & Gemin. in cap. vnico, de exceſſibus Prælat in 6. Nicol. Myliſ. in Repert verb priuilegiũ, verſ. priuilegiũ contrà ius commune, an valeat. Card. in Clem.1. in 3. q. de cenſib.* latè *Felin.in cap. nonnulli, num.11. cum multis ſeqq.de reſcript.* vbi hanc ſententiam multis auctoritatibus, & rationibus confir-
2 mat, & præcipuè quia priuilegium eſt lex priuata: *cap. priuilegium, 3. diſt.*

Et ſic de ſui natura derogat legi, & debet aliquid vltrà ius commune operari, etiã ſi non exprimat. Et hoc indubitatè procedit, quandò ex ipſiuſmet priuilegij tenore clarè elicitur voluntas Pontificis volentis ſtatuere cõtrà ius; ſeù quòd exemptionem concedere voluerit, vt ait *Dec. conſ.* 113. *nu.*4. Idem videtur tenere *Pariſ.conſ.22.nu.8.vol.*4. quia, quandò cõſtat de Principis voluntate, mãdatum eius valet, licèt ſit contrà ius, vt inquit *Salic. in l. fin. in 1. cap. diſtinctionis, C ſi contractus, Carol. Tap.in rub. ff.de conſtit. Princip.cap 4 nu.107. D.Auguſt. Barboſ. in tract. de clauſul. vſufreq. clauſ. 83. num.4. ſecundùm Lugdun. impreſſionem.*

Alia ratio eſt, quia cùm Ordinariorum poteſtas ab auctoritate Summi Pontificis dependeat; *cap. 1. diſt. 22.* Ipſe Summus Pontifex aduersùs eam, ſiuè contrà ius commune, ex certa ſcientia, & motu proprio reſcribendo, cenſetur ei deroga-
3 re voluiſſe; huiuſmodi enim clauſulæ æquipollent clauſulæ derogatoriæ, *Non obſtantibus*; ità *gloſ. in cap.ex parte, 2. de off. deleg. Pariſ d.conſ.22.n.9. et 10. Dec. conſil.198.in fin. conſ.271. num.8. & 9. Nicol. Myliſ. in repert. verb. Scientia certa Principis, verſ. & hoc ſequitur, Franc. Curt. conſil. 21. Monet. de commutat. vlt. volunt.cap.7.nu.101. D.Aug.Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequent. clauſ.59. nu.3. ſecundùm Lugd. impreſſionẽ.* Cõfirmatur auctoritate Bal-

di in l.lapilli, col.3. verſ.ego dico, ff.de reb. dub. vbi dicit, quòd,eo ipſo,quòd Princeps vocat conceſſionem ſuam priuilegium, & bullatur Bulla priuilegiorum, nulla alia clauſula eſt neceſſaria: quia tūc ſatis conſtat, quòd ipſo facto iuri communi derogare voluerit: eo, quia natura priuilegij talis eſt: Itâ etiam *Felin.d.cap.nonnulli, d nu.11. & num.12. verſ. ratio differentię, Philip.Franc.cap.1. nu. 10. per tot. de conſtit. in 6.* Inſuper, & ſi clauſula, *Ex certa ſcientia*, nominatim non exprimitur; tamen ſatis eſt, vt certa ſcientia, ex tenore facti colligatur, vt communiter teneri, dicit *Felin. in cap. cùm inter,de except. & d.cap.nonnulli,nu.12.* quia aſſertio Principis idem operatur, ac ſi eſſet expreſsè appoſita clauſula, *Ex certa ſcientia; l.item Vlpianus, ff. de excuſ tut.* Si autem concederetur priuilegium exemptionis à iure habente clauſulā derogatoriā, opus eſſet derogatione iſtius clauſulæ. *Nauar. ad cap. ſi quandò exceptio. 1. nu. 2. de reſcript.* videatur omninò *Felin. d.cap.nonnulli, d num 11. & plurib. ſeqq.*

QVÆSITVM VIII.

Quomodò intelligenda ſit illa clauſula, in priuilegijs apponi ſolita, qua dicitur, Vt *non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, in quibus eſt clauſula:* Vt non cenſeantur reuocata, niſi de eis expreſſa de verbo ad verbum mentio fiat; *vt reuocata intelligantur, debet in ſecundo priuilegio apponi clauſula*, Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, etiā ſi de verbo ad verbū de illis mētio fieri deberet.

2 *Huiuſmodi priuilegia, an tollantur per clauſulam generalem reuocatoriam.*

1 QVandocunque priuilegia conceſſa ſunt cùm huiuſmodi clauſula,nempè, *Quòd nō cenſeantur reuocata,niſi de eiſdem de verbo ad verbum mentio fiat*, requiritur ad hoc,vt intelligantur reuocata, quòd in ſecundo priuilegio contineatur hæc clauſula, *Nō obſtantibus quibuſcunq; priuilegijs,etiā ſi de verbo ad verbum,de illis mentio expreſſa fieri deberet*, vt notat *Panorm in cap cùm inſtantia. nu. 6. de cenſib Sylu verb priuilegium,q. 10 & verb.exemptio, §.11.Grauet.conſ.136.nu 2 Monet.de cōmut.vlt.volunt.cap 8.nu 539.Ant.Gabr.cōmun.lib.6.tit.de clauſul concl.3.nu.12.Menoch de præſumpt.lib.6.præſūpt. 41. nu. 22.* & alii plures, quos refert *D. Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequen.clauſ.83. nu.7. Collect.priuil. Mendic in Comp. verb. priuilegia Fratrum, §.23.* vbi mouet quæſtionē,quia in nonnullis priuilegijs Regularibus conceſſis adeſt dicta clauſula,*quòd nō intelligantur reuocata, niſi de eis de verbo ad verbum mentio fiat*;vt exēpli gratia, cōceſſum eſt aliquibus Religionibus, vt non teneantur ad procurationem Legatorū, etiā ſi in literis eorumdē dicatur, quòd tàm exempti, quàm non exempti, ad hoc onus teneātur, niſi de huiuſmodi indulto, de verbo ad verbum mentio fiat: demùm Sūmus Pontifex conceſſit Legato,vt poſſit exigere procurationem à quibuſcunque perſonis,etiā exēptis: quāuis talia obtinerent priuilegia, quòd de eis de verbo ad verbū mentio facienda eſſet, quæ voluit in literis Legati haberi pro expreſſis. Vnde mouetur dubiū,vtrùm per literas Legati cenſeatur derogatū illis priuilegijs. Circà quā quæſtionē maior pars Doctorū tenet,quòd per prædictas literas Legati cuicunque priuilegio derogatū ſit; vt probat idē *Collector ex* ſententia *Felin. in cap nōnulli,de reſcrip.* idē cenſuit *Panorm d cap cùm inſtantia* qui eādem quæſtionem fusè tractat, & reſoluit pro parte affirmatiua; idē tenet *Mirād.in Man Prel.to.2.q.45.art.6.cōcl.vnic. Roder quæſt.Regul to.1. q.9.art.6.& to.2. q 77.art.8.* Et ratio eſt, quia Sūmus Pontifex hoc loquēdi modo ſatis indicat, velle priuilegiū reuocare: at priuilegiū vim habet ab ipſius Sūmi Pontificis volū-
2 tate. Secùs autē dicēdum eſt,de reuocatione facta, ſolūmodò per clauſulā generalē reuocatoriam; ea enim non extenditur;quia Papa per clauſulam generalē non ſufficienter indicat, velle huiuſmodi priuilegia reuocare; itâ *Azor.inſt.mor.p.1.lib.5.c.22. q 12.Bonac.de legib diſp.1.q.3.punct 8.§.3.n 21.verſ. addo priuilegium, D Barboſ. d.clauſul.83. nu.7. in fin.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Religioſi vti poſſint priuilegijs, à Sede Apoſtolica eis conceſsis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeù potiùs ipſis renuentibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati nonnulli,Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia, poſſunt ſuis ſubditis auferre,et limitare vſū quorumcunque priuilegiorum.*

2 *Abbates Generales, et Capitula poſſunt etiā alijs Abbatibus, & Prælatis Ordinis auferre, & limitare vſum priuilegiorum.*

3 *Quæ de iure ſtatuta ſunt, habent vim obligandi ad culpam.*

1 REſpondeo,quòd nōnulli Abbates, & præcipuè Generales,& Capitula Generalia, & Prouincialia habent auctoritatē auferēdi, & limitādi ſuis ſubditis vſum quorūcunq; priuilegiorum Vt patet ex nonnullis priuilegijs a 1 hoc à Sede Apoſt. Religionibus conceſſis;nā Clemens IV.cōceſſit Ciſterciensibus.*Vt Indulgentiæ omnes,& literæ per quaſcūque perſonas eiuſdē Ordinis contrà cōmunia ipſius ſtatuta à Sede Apoſt. vel eius Legatis,ſub quacūq; forma, vel expreſſione verborū impetratę,irrita ſint,& inanes*,quod priuilegiū refert *Mirand.in Man.Prælat. to.2. q.43. art.4. concl vnic.* vbi etiā ſubdit,eūdem Clementē IV. conceſſiſſe eidē Ordin. Ciſter. quòd Pater Abbas ſubiectū ſibi Abbatē, poſſit in certis grauibus caſibus deponere,inter quos,hūc tanquā grauiſſimū expreſſit Si contrà cōmunia ipſius Ordinis ſtatuta priuilegia impetrauerit, vel retinuerit,aut vti præſumpſerit impetratis; de qua re nos tractauimus ſuprà in *Diſp.13.Quæſ 2.nu.8.* Et Gregorius XIII. Pōt.Max.anno Dñi 1575. die 3. Maij. *Conceſſit, ac decreuit, ne Perſonæ Societatis Ieſu, abſque expreſſa Superiorum earumdem licentia, vti poſſint facultatibus in Iubileis, aut Bullis Cruciatę, Confeſſionalibus, aut alijs quibuſcūque Apoſtolicis Indultis, quomodocunq; hactenùs conceſſis, & in poſterū concedendis: & declarauit præterea, poſſe Superiorem, dùm*

huiuſ-

*huiuſmodi licentiam concedit, limitare eam ad vſum
vnius, aut alterius facultatis, & probibere vſum reli-
quorum etiam in eadem Bulla, aut indulto contētorum,*
vt habetur in *Comp. eiuſdem Societatis, tit. gratiarũ
vſus*, §. 2. quo priuilegio vti poſſunt omnes Reli-
giones per communicationem.

2 Ex quibus videtur reſoluendum, quòd Abbates,
Generales, & alij Superiores Abbates, & maxi-
mè Capitulum Generale poteſt limitare, reſtringe-
re, nec non etiam auferre Abbatibus, & alijs Regu-
laribus ſibi ſubiectis, quorumuis priuilegiorum,
& gratiarum vſum. Videatur *Mirand. loc. cit. et Ro-
der. quæſt. Reg. tom 1. quæſt 9. art. 2.*

Aduertendum tamen eſt, quòd ſupradicti Gene-
rales, vel Prouinciales Prælati, & Capitula Gene-
ralia, vel Prouincialia nequeunt, virtute prædicta-
rum conceſſionum, tollere aliquid, quòd ſit contrà
3 vſum ſacrorum Canonum; nam quæ de iure ſtatuta
ſunt, habent vim obligandi ad culpam, vel pęnam,
iuxtà ipſius Iuris diſpoſitionem, quæ obligatio in
totum à Prælatis tolli nequit. Quia licèt de iure
inferior diſpenſare poſſit in lege Superioris, iuſta
de cauſa in caſibus particularibus, non tamen tol-
lere poteſt obligationem, inditam à Superiore,
etiam in caſibus particularibus: ſi ab ipſo Supe-
riore ſpecialem ad id facultatem non habeat.

QVÆSITVM X.

Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia quomodò reddantur inualida.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium ſubreptitie impetratum nullum eſt.*
2 *Priuilegiatus faciens cōtrà id, quod in priuilegio conceſſum eſt, amittit priuilegium.*
3 *Priuilegium ceſſit, ceſſante eius cauſa, vel quandò incipit eſſe damnoſum priuilegiato.*
4 *Priuilegium ceſſat per renunciationem, & hoc quomodò ſit intelligendum.*
5 *Priuilegium conceſſum contrà conſtitutionem, aut cōſuetudinem, vel datũ contrà ſententiã, nihil valet.*
6 *Priuilegium amittitur, ſi concedatur ſecundum, in quo expreſſa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel ſucceſſoris reuocationem.*
7 *Priuilegium quandònam expreſſe, & quandònam tacite reuocetur.*
8 *Voluntas non fertur in incognitum.*
9 *Priuilegium in corpore iuris non clauſum, eſt quoddam priuatum ius.*
10 *Priuilegium in corpore iuris contentum, reuocatur per poſterius contrarium priuilegium.*
11 *Princeps non præſumitur velle alteri tollere ius quæſitum abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa.*

PLuribus modis priuilegia nulla, atq; inualida
1 redduntur. Primò, quandò obreptitiè, & ſub-
ſeptitiè quis aliquod priuilegium impetrauit: nē-
pè per ſuggeſtionē alicuius falſæ cauſæ, ob quã, vt
veram ſuppoſitã, tale priuilegium fuit ſibi cōceſsũ,
*can. literis, et can reſcripta, 25. q. 2. cap. ſuper literis, de
reſcript.* vbi dicitur, quòd mendax precator, debet
carere impetratis; in qualibet enim gratia eſt ſub-
intelligenda cōditio, *Si preces veritate nitantur*, etiã
ſi non adſit, vt habetur *cap. 2. de reſcript.*

Secundo modo, priuilegium inualidũ redditur,
2 ſi Abbas, qui illud eſt adeptus, faciat cōtrà id, quod
in priuilegio conceſſum exprimitur, *cap porrò, & c.
recepimus, de priuil.* vbi habetur, quòd priuilegium
ipſo facto ceſſat, ſi priuilegiatus faciat contrà ea,
3 quæ in eodem conceſſa, exprimuntur. Item ceſſan-
te cauſa priuilegij, ceſſat etiam priuilegium; pro-
batur ex *cap. cùm ceſſãte, de appell.* vbi dicitur, quòd
ceſſante cauſa, ceſſat effectus. Item quandò priui-
legium incipit eſſe damnoſum ei, in cuius fauorē
eſt conceſſum, fit nullum; probatur ex *cap. ſugge-
ſtum, de decim. & cap quod per nouale, de verb. ſignif.
& reg. quòd ob gratiam, de reg. iur. in 6.* vbi dicitur,
id, quod ob gratiam alicuius conceditur, non eſſe
in eius diſpendium retorquendum.

4 Tertio modo, amittunt priuilegium Abbates, ſi
expreſsè illi renunciauerint, *cap. nuper de decim. Pa-
norm. in cap. ſi de terra. nu. 5 de priuil. Sylu. verb. pri-
uilegiũ, q. 10. dict. 8.* & hoc eſt intelligendum quoad
ius ſpectans ad ipſum renunciantē tantùm; ſecùs
verò, ſi attingat Papam, ſiuè aliquem tertiũ: vnde
Abbas exemptus exemptionis priuilegio renũcia-
re non poteſt abſq; licentia Summi Pontificis, per
text. in cap. cum tempore, de arbitr. & diximus latè
ſuprà in *Diſp. 16. Quæſit. 9 per tot.* nec etiam poterit
ſui Conuentus priuilegio renunciare, ſinè conſen-
ſu eiuſdē Conuentus, *gloſſ in cap cùm dilectus, verb.
repromiſit*, & ibi *Innoc. Abb. Bald. Butr. nu. 5. & 6. de
relig. domib. Rota deciſ. 12 nu 8 par. 2. Diuerſ.* Quili-
bet enim poteſt priuilegio, & fauori ſuo renuncia-
re: dũmodò ius Superioris, aut tertij, nō tangat. Ità
etiã *Panorm. d. cap. ſi de terra, nu. 5. de priuil.* Vnde ſi
Abbas, vel alius Prælatus Regularis alicui priuile-
gio renunciauerit, nihil nocet; quia priuilegiũ non
illi, ſed Religioni conceſſum eſt; ità *Bald. conſ. 337.
lib. 4. nu. 4. & Roder. quæſt. Regul. tom. 3. q. 31. art. 1.*

5 Quarto modo, inualidum, nullumq; eſt priuile-
gium conceſſum, ſi erit contrà Conſtitutionē ali-
quam, aut conſuetudinem, vel ſententiam, nec de
eis mentionem faciat, vt ait *Sylueſt. loc. cit. dicto 2.*
quod probat ex *cap. cùm nos, de his, quæ fiunt à
Prælatis, & ex cap. 1. de conſtit. in 6.* & ex *cap. in-
ter dilectos, de fid. inſtrum.* quæ iura diſponunt, quòd
priuilegium conceſſum contrà conſtitutionē, aut
contrà conſuetudinem, vel datum contrà ſenten-
tiam, nihil valet, ſi de eis mentionem non faciat;
videatur *gloſſ. in cap priuilegia, 25. quæſt. 2.* vbi de
hac re plura adducuntur.

6 Quintò amittitur, nullumq; & inualidũ reddi-
tur priuilegium, ſi conceditur ſecundum, & in eo
fiat plena, atque expreſſa mentio de primo, non
verò aliter, vt habetur in *cap. veniens de præſcript.*
& ait idem *Sylu. loco cit. 6 dict.*

Amittitur ſextò, priuilegium, & irritatur, atq;
inualidum redditur per concedentis, ſeù illius
ſucceſſoris reuocationem; vt ait *Felin. in cap quæ
in Eccleſiarum, de conſtit.* idem *Sylu. vbi ſuprà in 7.
dicto, arg. l. iudicium, ff de iudic.*

7 Hæc autem reuocatio dupliciter fieri poteſt: vel
expreſsè per verba ſufficienter indicantia reuoca-
tionē priuilegiorũ in ſpecie, ſiuè in genere, vt ſi di-
catur, *Non obſtante tali priuilegio, vel non obſtantibus*

quibuſcunque priuilegijs. Vel tacitè, vt ſi concedens faciat aliquem actum, qui non poſſit ſubſiſtere, abſque derogatione priuilegij; vt ſi Papa iubeat, exigi decimas ab eo, quem exemerat à decimarum ſolutione: quia Pontificis voluntas, non ſolùm verbis, verùm etiam factis manifeſtatur, ità *Felinus, cap. nonnulli de reſcript. Suarez de legibus, libro* 8. *cap.* 38. *num.* 3. *& cap.* 14. *numero* 8. *Salaſ. de leg. diſput.* 17. *ſect.* 14. *num.* 72. *& alij* per eum citati, & *Bonac. de leg. diſput.* 1. *quæſt.* 3. *part.* 8. §. 3 *num.* 14.

Hoc tamen limitandum eſt primò, dummodò Papa ſciat, adeſſe tale priuilegium; quia ad tacitam priuilegij reuocationem requiritur, vt Prin-
8 ceps illud cognoſcat; nam voluntas non fertur in incognitum, *Suarez dicto libro octauo, cap.* 28. *numero* 5. Vnde priuilegium, quod non eſt clauſum in corpore iuris, non reuocatur per poſteriorem contrariam conſtitutionem, vel per alium contrarium priuilegium, niſi in eo fiat expreſſa mentio priuilegiorum, etiam ſi poſterius ſit inſertum in corpore iuris; Princeps enim præſumitur ignorare ius particulare, niſi ipſius faciat mentionem *cap* 1 *de conſtitut. nu.*6.

9 At priuilegiũ in corpore iuris nõ clauſũ eſt quoddam priuatum ius alterius; ergò illud Princeps ignorare præſumitur; ergò non præſumitur, illud reuocare, niſi expreſſam de eo mentionem faciat: facit *text. in cap. veniens de præſcript.* vbi irritum decretum fuit quoddam priuilegium, in quo de primo mentio facta non fuit. Ità *Suarez cap.* 39. *numero* 2. *Salas, & Bonac.* vbi proximè, qui teſtatur de communi, contrà *Panormitan. in cap. ex parte, de Capell. Monach* & alios per eum adductos.

10 At è contrà priuilegium in corpore iuris contentum reuocatur per poſterius contrarium priuilegium, ſiuè hoc ſit clauſum in corpore iuris, ſiuè non; ſiuè ſit ſpeciale, ſiuè generale; quia Princeps ius commune ignorare non præſumitur. Ità *Felinus in dicto cap nonnulli, de reſcript. Suar. dicto cap.* 39. *num.* 3. *Salas, dicta ſect.* 14. *num.* 77. *Bonac. dicto* §. 3. *num.* 17. *verſ. hoc tamen contrà, Panormit dicto cap. ex parte, & alij.*

Secundò limitandum eſt, dummodò prius priuilegium non ſit generale, poſterius verò ſpeciale; ſic enim primum reuocatur per poſterius; etiam ſi in hoc non fiat mentio de primo, *cap. quamuis, & cap dudum,* §. *nos igitur, de præben. in* 6. Ità *Sylu. verb. priuilegium, quæſt.* 10. *Suar. loc. cit. Salas dicta ſect* 14. *num* 74 *&* 79. *Bonac. dicto* §. 3. *num.* 17. *verſ. ſecundò limita*: Si verò vtrumque eſt generale, vel vtrumque eſt ſpeciale, vel primum ſpeciale, ſecundum verò generale; tunc niſi in ſecundo expreſsè derogetur priori, prius remanet in ſuo robore; ità aiunt *Salas, dicto num.* 74. *& Bonac. loco cit.* qui teſtantur de communi. Hæc tamen intelligẽda ſunt, dummodò priuilegiatus per prius priuilegium non acquiſierit rem ſibi conceſſam,
11 ac eam tanquàm propriam poſſederit; quia Princeps non præſumitur, velle alteri tollere ius quæſitum, abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa: vt docent *gloſſ. & Panormitan. in dicto cap. veniens, de reſcript. Suarez dicto cap.* 39. *num* 8. *Salas dicto num.* 74. *in fine, & num.* 79. *& diſput.* 20. *ſect.* 18. *num.* 126. *Bonac. dicto num.* 17. *verſic. ex dictis, ad finem.*

QVÆSITVM XI.

Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſucceſſores trahuntur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud perſonale, aliud reale.*
2 *Priuilegium perſonale ceſſat per mortem illius, cui conceſſum fuerat; reale autem tranſit cùm dignitate, vel officio cui adhæret.*
3 *Priuilegium quandò nam cenſeatur perſonale, & quando reale.*
4 *Quandò quis potitur priuilegio ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, extrà illam dignitatem poſitus, non poteſt ampliùs vti priuilegio.*
5 *In dubio priuilegium cenſetur potiùs perſonale, quàm reale.*

1 PRo huius Quæſiti intelligentia clariori, ſupponendum eſt, priuilegium aliud eſſe perſonale, aliud reale. Priuilegium perſonale eſt illud, quod immediatè conceditur ratione ſui. Priuilegiũ reale eſt, quod conceditur directè alicui rei: vt v. g. loco, dignitati, vel officio.

2 Secundò, ſupponendum eſt, priuilegium perſonale extingui morte illius, cui conceſſum fuerat; quia priuilegium perſonale, cùm ſit conceſſum perſonæ, cenſetur illi inhærere; ergò extincta perſona, extinguitur priuilegium illi conceſſum, iuxtà vulgatam regulam, corruptis nobis, corrumpuntur ea, quæ ſunt in nobis.

Priuilegium autem reale, ideſt dignitati, vel officio conceſſum, nõ extinguitur interitu, vel ceſſatione illius, cui conceſſum fuerat, ſed tranſit ad illos, qui talem dignitatem, vel officium ſucceſſiuè adipiſcuntur; quia dignitas, & officium ſunt perpetua, nec intereunt, & ſucceſſor repræſentat prædeceſſorem, non vt particularem perſonam, ſed vt habentem talem dignitatem, vel officium; ità *gloſſ. in cap. priuilegium, verb. priuilegium perſonale, circà med. de regul. iur. in* 6. *Azor. inſtitut moral. par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 22. *quæſt.* 6. *Suar de legibus, libro* 8. *cap.* 3. *num.* 3. *Salas eodem tractatu, diſput.* 7. *ſect.* 2. *num.* 13. *& ſect.* 17. *num.* 124. *Sanch. de matrim. lib.* 8. *diſput.* 27. *num.* 2. *Bonac. de legib. diſput.* 1. *quæſt.* 3. *punct.* 8. §. 1. *num.* 2.

Ex his patet, quid dicendum ſit pro reſolutione huius Quæſiti; priuilegia enim conceſſa Abbatibus, intuitu perſonæ, non autem dignitatis, vel officij, illorum morte finiuntur, & ceſſant, nec ad eorum ſucceſſores traſmittuntur; at priuilegia eis conceſſa ratione dignitatis, & officij, & quatenùs Prælati ſunt, realia cenſentur, & acquiruntur dignitati, ac officio, nec extinguuntur morte, vel ceſſatione perſonarum, quibus conceſſa ſunt, ſed ad ſucceſſores tranſeunt, vt patet ex dictis.

3 Difficultas autem eſt, quandò nam priuilegium

cenſea-

cenſeatur conceſſum perſonæ, & quandònam dignitati, vel officio, ad quod coniectandum diſtinctione opus eſt. Nam vel priuilegium conceſſum eſt alicui Abbati, expreſſo ſolo nomine perſonæ, cui conceditur, vt ſi v. g. dicatur. Concedimus Horatio. Vel eſt conceſſum, expreſſo ſolo nomine dignitatis, & officij, vt ſi dicatur, Concedimus Abbati Monaſterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbroſæ: vel expreſſo vtroque nomine, perſonæ ſcilicet, & dignitatis, vt ſi dicatur. Concedimus Horatio Abbati Monaſterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbroſæ.

Primo caſu, priuilegium cenſetur perſonale; niſi aliter ex circumſtantijs appareat, & conſequẽter morte perſonæ, cui conceſſum eſt, extinguitur, nec tranſit ad ſucceſſores.

Secundo caſu, cenſetur conceſſum dignitati, & officio, non autèm perſonæ; & per conſequens non extinguitur, nec ceſſat morte, vel ceſſatione eius, qui huiuſmodi priuilegium obtinuit; ſed tranſit ad eius ſucceſſorem in dignitate, & munere Abbatiali; dignitas enim nunquàm extinguitur, ſed ſemper manet. Verùm hoc limitatur; niſi aliundè ex circumſtantijs, aut verbis, vel ex ſubiecta materia colligatur, priuilegium eſſe perſonale, vt exempli gratia: Si Papa in Reſcripto Apoſtolico, ſolùm exprimit nomen dignitatis, concedens priuilegium Abbati Monaſterij Vallis Vmbroſæ, declarans, ſe illud concedere, ob peculiarem ſciẽtiæ, & probitatis notitiam, quam de illo habet; priuilegium cenſebitur perſonale; licèt non ſit expreſſa perſona, ſed tantùm dignitas; nam ex verbis patet, non fuiſſe habitam rationem dignitatis, ſed perſonæ. Sanctitas enim, & doctrina non afficiunt propriè ipſam dignitatem, ſed perſonam, quæ illas ſuis laboribus, atque induſtria comparauit.

Denique tertio caſu, videlicèt, quandò nomen perſonæ, & dignitatis ſimul exprimuntur, priuilegium præſumitur perſonale, atque morte, vel ceſſatione illius, cui fuerat conceſſum, extinguitur, & ceſſat; quia nomen dignitatis eſt generale; at nomen perſonæ eſt ſpeciale, & proprium; ergò illud per hoc ſpeciale limitatur, vt genus per ſpeciem; & alioquin nomen perſonale in priuilegio fruſtrà apponeretur. Ità *Sanch. dicta diſput. 27. numero tertio, & 20. Salas dicta Sect. 17. Bonac. dicto §. 1. num. 3.*

4 Igitur, quandò quis potitur aliquo priuilegio, ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, ſi deindè ad aliam dignitatem promoueatur, vel à prima ceſſet, non poteſt ampliùs vti priuilegio; ità *Azor. dicto cap. 22. q 6. ad fin. Salas d. Sect. 2 num. 13. etiam circà finem.*

5 Inſuper notandum, quòd in dubio priuilegium cenſetur potiùs perſonale; & præſumptio reſpiciens perſonam, præfertur præſumptioni reſpicienti dignitatem; quia præſumptio ſpecialis generalem ceſſare facit, cùm generi per ſpeciem derogetur. Ità *Decius in cap quoniàm. Abbas in noua edit. numero 36. de offic. delegat. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſu 477 nu. 14. & de præſumpt. lib. 1. præſ. 29. nu. 7. Sanch. d. diſp. 27. nu. 4. Bonac d. §. 1. nu. 4.*

QVÆSITVM XII.

An, & quandò Princeps poſsit priuilegium à ſe conceſſum reuocare, limitare, ſeù reſtringere.

SVMMARIVM.

1 Princeps ſuum priuilegium gratioſum, etiam ſinè cauſa reuocare poteſt.

2 Princeps in dubio præſumitur, auctoritate legibus ordinata, vti voluiſſe.

3 Feudi conceſſio gratioſa, de poteſtate abſoluta reuocari poteſt; tamen de poteſtate legibus ordinata, abſque cauſa illud fieri non poteſt.

4 Neceſſitate cogente, licitum eſt Principi, etiam ſinè cauſa, ſuum priuilegium reuocare.

5 Priuilegium, quod tranſiuit in contractum, etiam ſi ſubdito fuerit conceſſum, non poteſt Princeps reuocare.

6 Princeps ex contractu efficaciter obligatur.

7 Princeps in ijs, quæ ſapiunt contractum, vtitur iure priuati.

8 Deus omnium conditor ex promiſſione obligari voluit.

9 Priuilegia, ex cauſa meritorum conceſſa, non poſſunt à Principe reuocari.

10 Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus oneroſi; ac proindè non poſſunt per Principem reuocari.

11 Priuilegij conceſſio facta, pretio mediante, tranſit in contractum, quandò illud æquipollet rei conceſſae.

12 Merita debent æquipollere conceſſioni, ſicut pretium, quod datur pro re conceſſa.

13 Actus iudicatur ſecundùm illud, de quo magis participat.

14 Compoſitiones remanent gratioſæ, ſi illud, quod ſoluitur, non æquiualet ei, quòd conceditur; ità vt illas obtinens non dicatur eas habere, ex cauſa oneroſa.

15 Iuſpatronatus ad hoc, vt ſit èx cauſa oneroſa ſpectari debet, quod expenſum fuerit, an ſcilicèt æquiualeat conceſſioni.

16 Augmentum, quandò non eſt commenſuratiuum ad conceſſionem iuriſpatronatus, non deſiuit eſſe ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit.

17 Princeps ipſe, ſiuè eius ſucceſſor non poteſt priuilegium ex cauſa oneroſa obtentum, vel prædeceſſoris ſui, reuocare.

18 Princeps, data iuſta cauſa, poteſt limitare, reſtringere, & in totum reuocare contractum, à ſe cum ſubdito celebratum; ac proindè priuilegium tranſiens in contractum.

19 Intellige, dummodò cauſa publicam reſpiciat vtilitatem.

20 Princeps ex cauſa publica vtilitatis poteſt alteri in re ſua præiudicare; immo illam auferre, præſtita tamen recompenſatione, vt num. 21. quidquid tenuerint alij, vt num. 22.

1 Communis eſt Doctorum ſententia, poſſe Principem ſuum priuilegium gratioſum, etiam

etiam ſinè cauſa, reuocare; vt tradunt *Bald. in l. qui ſe patris num* 14. *C. vnde liber. Fel. in cap. quae Eccleſiarum num.* 51. *de conſtit. Grammat. deciſ.* 46. *num.* 5. *Capic. deciſ.* 121. *num.* 16. *& deciſ.* 166. *num.* 1. *Roland. conſ.* 66. *num.* 8. *vol.* 2. *& conſ.* 13. *num.* 3. *vol.* 3. *Natt. conſ.* 511. *nu.* 3. *& conſ.* 657. *num.* 5. *vol.* 4. *vbi num.* 6. loquitur de priuilegio ſtudiorum, & exemptionis, *Carol. Tapp. in l. fin. ff. de Conſtit. Princ. par.* 2. *cap.* 9. *num.* 56.

2 Intellige, procedere ſupradicta de poteſtate abſoluta, ſecundùm quam poteſt Princeps pro libito voluntatis priuilegijs gratioſis derogare, ſi expreſsè id exprimat; quia in dubio, auctoritate legibus ordinata vti voluiſſe præſumitur, vt inquiunt *Innocent. in cap. innotuit ſub num* 5. *de elect. Boſſ. in tit. de Principe, num.* 193. *Roland conſ.* 86. *num.* 18 *vol.* 1. *Menoch. de præſumpt. lib.* 2. *præſump.* 12. *num* 1. *Ludouic. Rodulphin. de abſol. Princip. poteſt. cap.* 3 *num.* 1. qua ſtante, non licet principi priuilegium, etiam gratioſè conceſſum, reuocare ſinè cauſa, ſicut tradit *Roland. conſ.* 13. *num.* 53. *vol* 3.

3 Vnde prouenit, quòd licèt conceſsio feudi gratioſa de poteſtate abſoluta reuocari poſsit, *Socc. conſ.* 87. *num* 13. *& num.* 14. *verſ. aliquandò vol.* 13. *Gozad. conſ.* 8. *num.* 38. *&* 45. *Curt Iun. conſ.* 138. *num.* 4. *Petr. de Gregor. de conceſs. feud. par.* 1. *q.* 7. *num.* 1. *&* 2. *Peregr. conſ* 4 *ſub num.* 21. *vol.* 1. *& de iur. fiſc. lib.* 1. *tit.* 3 *ſub num.* 51. Tamen de poteſtate legibus ordinata, abſque cauſa illud fieri non poteſt, *gloſ. in cap.* 1. *in fin. de his, qui feud. dare poſſ. & in cap.* 1. *de feud. ſinè culp. non amitten. Afflict. deciſ.* 282. *num* 7. *Grammat. deciſ.* 65. *nu.* 33. *Boer. deciſ* 225. *Surd deciſ.* 189. *num.* 15. *Menoch. de præſump. lib.* 2. *præſump.* 10 *num.* 50.

4 Verùm id poterit licitum eſſe ſinè cauſa Principi, ſi ſaltèm ità coegerit, & induxerit neceſsitas, ſecundùm *gloſ. in regul decet, de regul. iur. lib.* 6. & quæ communiter reſoluunt Doctores, quos plena manu refert, & ſequitur *Anton. Gabr. comm. opin. lib.* 3. *tit. de iur. quæſit. concl.* 7. & pleniſsimè *Suar. de legib. lib* 8. *cap.* 37. *à principio.*

5 Priuilegium autem, quod tranſiuit in contractum, etiam ſi ſubdito fuerit conceſſum, non poteſt Princeps reuocare, vt reſoluunt *Bald. in d. l. qui ſe patris num.* 14. *Afflict. deciſ.* 128. *num.* 10. *Natt. conſ.* 268. *num.* 5. *vol.* 2. *Crauett. conſ.* 869. *num.* 7. *& conſ.* 963. *num.* 26. *Oſaſc. deciſ.* 139. *num.* 21. *Cephal. conſ.* 559. *num.* 80. *vol.* 4. *Petra, de Poteſt. Princ. fol.* 176. *num.* 84. *Peregr. de iur. fiſc. lib.* 3. *tit.* 3. *nu.* 28. *Sanfelic. Var. reſol. lib.* 1. *quæſt.* 17. *num.* 3. cum alijs citatis per *D. Barboſ. in collect. ad cap.* 1. *num.* 9. *de probat.*

6 Generale enim eſt, Principem ex contractu efficaciter obligari, ad *tex. in l. Cæſar*, ſecundùm communem intellectum, *ff de publican. Doct. in d. c.* 1. vbi *Felin. num.* 1. *& Bero. num.* 2. *Menoch. d. lib.* 2. *præſump.* 10. *num.* 49. *Tapp. in d. l. final. cap.* 9. *nu.* 5. *in* 2. *par Ludouic. Rodulphin. de abſol. Princip. poteſt. cap.* 6. *num.* 171. *cum ſeq.* & alij plures, quos plena manu congeſsit, *D. Barboſ. in collectan. ad d. cap.* 1. *num.* 4.

7 Nam in iis, quę ſapiunt contractum, Princeps vtitur iure priuati, *Roland. à Vall. conſ.* 13. *nu.* 45. *vol.* 3. *Vincent. de Franc. deciſ.* 17. *num.* 6 *Crauett. conſ.* 640. *num.* 9. *Surd. deciſ.* 2. *num.* 21. *cum ſeq.*

8 Et hoc idem de Deo omnium conditore, poſt Magiſtr. ſentent. communiter tradunt Doctores, & ex Iureperitis obſeruat *Bald. in l.* 1. *ff. de pact.* vbi ait, Deum Omnipotentem ex promiſsione obligari, *Curt. Sen. conſ.* 68. *ſub num.* 2. *Crauett. conſ.* 241. *ſub num.* 12. *verſ. immo ſola promiſsio, Ferret. conſ.* 32. *ſub num.* 21. *in fin. vol.* 1. *Peregr. de iur. fiſc. lib.* 6. *tit.* 1. *num.* 9. *Ludouic. Rodulphin. d. tract. cap.* 6. *num.* 180.

9 Amplia primò, vt non ſolùm ſupradicta procedant in priuilegijs à Principe conceſsis, quæ tranſierunt in contractum; ſed etiam in illis, quæ ex cauſa meritorum conceſſa fuerunt; vt tenet *Afflict. deciſ.* 128, *num.* 10. *Tiraquell. in l. ſi vnquam, verb. donatione largitus, num.* 11. *C. de reuocand. donat. Natt. conſ.* 122. *nu.* 24. *Becc. conſ.* 129. *nu.* 48. *vol.* 2. *Surd. conſ.* 419. *num.* 51. quod vendicat ſibi locum, etiam ſi tale priuilegium ſit ſubdito conceſsum, ſecundùm *Natt. conſ.* 268 *num.* 5. *Burſat. conſ.* 16. *num* 44. *& ſeq. vol.* 1. *Bardel. conſ.* 22. *num.* 20. *Tiraquell. in d. l. ſi Vnquam, verb. donatione largitus num.* 11. vbi ex more, multa congerit, quibus probatur, quòd conceſſa, vel data ob remunerationem ſunt irreuocabilia, vti habita titulo oneroſo, *Riminald. Iun. conſ* 289. *num.* 7. *& conſ.* 323. *num.* 5. *vol* 3. vbi atteſtatur, nec ex capite ingratitudinis tale priuilegium, vel aliam ſimilem conceſſionē ex cauſa meritorum, reuocari poſſe, *Surd. conſ.* 540. *num.* 39. *& conſ.* 419. *nu.* 51. vbi loquens de priuilegio immunitatis conceſſo propter merita, dicit illud reuocari non poſſe, multisq; auctoritatibus probat, atteſtantibus conceſſa ex cauſa meritorum eſſe irreuocabilia.

10 Amplia ſecundò, procedere in priuilegijs pecunia obtentis, ſeù oneroſo alio titulo comparatis; illa enim habent vim contractus oneroſi, *Roland. conſ.* 13. *num.* 11. *vol.* 3. *Peregr. de iur. fiſc. lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 38. *Surd. conſ.* 419. *ſub num.* 53. *vol.* 3. ac proindè per Principem reuocari non poſſunt, *Menoch. conſ.* 461. *num.* 12. *Sanch. de matrim. lib.* 8. *diſput.* 33. *num.* 3. *D. Barboſ. in collect. ad d. cap.* 1. *num.* 9. & in *reſponſo* pro priuilegio à S. D N. Vrbano VIII. ſibi conceſſo in *verſ. non obſtat, quòd priuilegium*, quod impreſſum reperitur in principio ſuorum operum, & in *tract. de clauſ. vſufrequen. clauſ.* 83 *num.* 9.

11 Intellige tunc demùm, & non aliter, conceſsionem priuilegij factam pretio mediante, tranſire in contractum, & oneroſum parere titulum, quandò illud æquipollet rei conceſſæ, & ſic habet ſecundùm *Bald. in d. l. qui ſe patris, C. vnd. lib* cum
12 ea perpetuam commenſurationem; nam ſicut merita debent æquipollere conceſsioni, *Natt. conſ.* 188. *nu.* 2. *& conſ.* 511. *nu.* 8. *& conſ.* 600. *nu.* 37. *Rimin. Iun. con.* 289. *num.* 20. *vol.* 3. ſic pariter debet æquipollere pretium, quod datur pro re conceſſa, *Peregrin. d. tract. de iur. fiſc. lib.* 1. *tit.* 3. *nu.* 29. *Roland. conſ.* 13. *nu.* 12. *vol.* 3. *Menoch. conſ.* 981.
13 *num.* 1. *Oſaſc. deciſ.* 189. *num.* 10. ſentientes, quòd quandò conceſsio præponderat, eſt gratia, nec

puri

puri priuilegij nomen amittit; quia actus iudicatur ſecundùm illud, de quo magis participat, *arg. l. quæritur, ff. de ſtat. hom. l. fundi partē ff. de cōtr emp.*

14 Hinc fit, vt in materijs componendis, pro quibus ſoluitur magna compoſitio, ſi illud, quòd ſoluitur, non æquiualet ei, quod conceditur, remanent huiuſmodi compoſitiones gratioſæ, & illas obtinens non dicitur eas habere ex cauſa oneroſa, *Rot. deciſ. 457. num. 17, par. 1. Diuerſ Nicol Gar. de benefic. par. 6. cap. 2. num. 194.* quos refert, & ſequitur *D. Barboſ. in d. reſponſo, verſ. ſic etiam in materijs componendis, & d. clauſ 83. num. 12.*

15 Eodem modo adhoc, vt iuſpatronatus ſit ex cauſa oneroſa, ſpectari debet quod expenſum fuerit, an ſcilicèt æquiualeat conceſsioni; quia vbi non æquiualet, conceſsio ipſa iudicari potiùs debet gratioſa, quàm oneroſa, ſecundùm *Rot. deciſ. 58. num 8. & deciſ. 88. num. 4. par. 1. Recent.* & fuit dictum in *Cæſarauguſtana de Mella 31. Ianuarij 1618. coram Reuerendiſsimo Coccino Decano,* vbi expreſsè habetur, quòd quandò augmentum

16 non eſt commenſuratiuum ad conceſsionem iurispatronatus, non deſinit eſſe ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit, prout refert *D. Barboſ. d. clauſ. 83. num. 13. & 14.*

17 Amplia tertiò, vt non ſolùm princeps, ſed nec etiam eius ſucceſſor, ſiuè per electionem, ſiuè per ſucceſſionem poſſit ſuum contractum, ſeù priuilegium, ex cauſa oneroſa obtentum, vel prædeceſſoris ſui infringere, aut aliter ab eo recedere, vt latè reſoluunt, *Ant. Gom. variar. tom. 2. cap. 1. nu. 1. Burſatt. conſ. 160. ſub nu. 36. vol. 2. Roland conſ. 13. num. 36. vol. 3. Menoch. conſ. 1. num. 228. & conſ. 264. num. 15. & 17. Gam. Luſit. deciſ. 339. num. 5. Suar. de legib. lib. 3 cap. 35. num. 23.* & plures alij, quos refert *D. Barboſ. in collect. ad d cap. 1. num. 7.* vbi in additionibus nouiter impreſsis multò plures citat.

18 Data tamen iuſta cauſa, non ſolùm licere Principi contractum à ſe cum ſubdito celebratum, & per conſequens priuilegium tranſiens in contractum, limitare, eique modum, & conditionem præſcribere, voluerunt *Molin. de primogen. lib. 4. cap. 3. à num. 17. Matien. l. 11 gloſ 8. num. 4. tit. 7. lib. 5. nouæ recupilat. Peregr. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 3. num. 67. Cabed. Luſitan. deciſ. 19. num. 10. & deciſ. 68. par. 3.* ſed etiam in totum reuocare ſecundùm *Roland conſ. 66. num. 24. Pinell in l. 1. C. de bon. mater. par. 3. num. 62. illat. 16. verſ. ego, Alex. conſ. 216. num. 18. Vol. 2. Ant. Gabr. commun. tit. de iur. quæſit. concl. 5. num. 42. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 10. num. 49. Alex. Trentacinq. variar. reſol. lib. 3. tit. de pact. num. 11. Ludouic. Rodulphin. de abſol. Princ. poteſt. cap. 6. num. 199.* & plures citati à *D. Barboſ. in collect. ad d. cap. 1. nu. 11.*

19 Quod quidem intelligendum eſſe exiſtimo dummodò cauſa publicam reſpiciat vtilitatem, ſicuti docent, *Rimin. Iun. conſ. 601. num. 14. Ruin. conſ. 330. num. 4. cum ſeq. Vol. 1. Crauett. conſ. 276. ſub num. 7. Cæſar Barz. deciſ. 118. num. 10. Franc. Becc. conſ. 3. ſub. num. 50. Surd. conſ. 203. num. 26. Menoch. conſ. 350. nu. 21. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. ſub num. 49.*

Ad cuius reſolutionis corroborationem adduci

20 ſolet illa cōcluſio, quòd Princeps pariter ex cauſa publicæ vtilitatis poteſt alteri in re ſua præiudicare, immo illam auferre, iuxtà ea, quæ per *tex. in l. Lucius ff. de euiction. & in l. ſi verberatum §. 1. ff. de rei vend.* reſoluunt *Felin. in cap nouit, ſub num. 8. de indic.* & in *cap. quæ Eccleſiarum num. 53. de conſtit.* vbi *Abb. num. 11. Boſſ in tit. de Princip. ſub num. 187. Afflict deciſ. 361. num. 4 Becc. conſ. 3 num. 51. Vol. 1. Surd. conſ. 203. num. 17. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu 49. Ludouic. Rodulphin. d. cap. 6. nu. 60.*

21 Quo caſu tamen teneretur recompenſare, *l. 1. C. quib. ex cauſ. ſer. pro præm. libert. accip l. ſi quandò C. de oper. libert. Dec. in l. id quod noſtrum num. 3. ff. de reg. iur. & in conſ. 375. in fine, Socc. conſ. 266. num. 35. Vol. 2. Iaſ. conſ. 233. num. 38. vol. 2. Natt. conſ. 554. Roland. conſ. 69. in 1. dub. vol. 2. Crauett. conſ. 95. nu. 7. & conſ. 276. nu. 7. & conſ. 308. num. 8. Menoch. conſ. 721. num. 27. & conſ. 744. num. 10.* latè *Rimin. Iun conſ. 199. num. 169.* cum multis ſequentibus, *Peregr. de fideicom. art. 52. num. 128. Petra de poteſt. Princ. cap. 32. num. 49. Ludouic. Rodulphin. dicto cap. 6. num. 162.*

22 Et quamuis *Surd. conſ. 313. num. 98.* aſſerat, quòd de conſuetudine non tenetur Princeps ad recompenſationem, vbi ius alterius aufert ex cauſa publicæ vtilitatis, fultus auctoritate, *gloſ. in l. ſi locus §. fin.* quam ibidem ſequuntur *Alber. & Paul. de Caſtro ff. quemadm. ſeruit. amitt. & Cæpol. in tract. de ſeruit. vrban. præd. cap. 24. in fin.* Tamen maiori Doctorum calculo gloſ. illa reprehenditur ſecundùm *Andr. Iſern. cap. 1. § poſt natale, in fin.* & ibidem *Afflict. colum. 2. de pace tenen. Roland. conſ. 69. nu. 46. Vol. 2. Natt. conſ. 554. nu. 27. Rimin. Iun. conſ. 199. num. 181.* ſubdens hanc conſuetudinem eſſe irrationabilem, & reprobatam *Afflict deciſ. 321. num. 6. & Alber. in l. venditor §. ſi conſtat ff. commun. prædior.* adiiciens ibidem *num. 185.* quòd dato, quòd gloſ. illa eſſet vera, procedit tamen in caſu ſpeciali illius *tex.* vt ibidē declarat *Florian.* relatus à *Roland. d. conſ. 69. ſub num. 48.* & ideò non eſt illud dictum gloſ. trahendum in conſequentiam ex vulgaribus; & tantò magis in materia conſuetudinis, quæ eſt ſtricti iuris; nec extenditur, vt in eiſdem terminis atteſtatur *Natt. d. conſ. 554.* Hæc in huiuſmodi materia ſufficiant, quæ ſi quis latiùs videre cupiat, conſulat *D. Barboſ. in collect. ad d. cap. 1. de probat.* ſecundùm *nouiſsimam Lugdunen. impreſsionem*, vbi circà hanc materiam multa ſcitu digniſsima de nouo addita reperiuntur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm priuilegia conceſſa Abbatijs, & Abbatibus, ac alijs Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut alijs Principibus ſecularibus poſsint ab illis reuocari.

S V M M A R I V M.

1 *Imperatores, Reges, & alij ſeculares Principes regulariter nequeunt, priuilegia Abbatibus, vel Abbatijs ſemel, conceſſa ampliùs reuocari.*

2 *Pri-*

2 *Priuilegium conceſſum non ſubdito, non poteſt amplius per concedentem reuocari.*
3 *Priuilegium antequàm acceptetur, poteſt à concedente reuocari.*

1 RESpondeo, quòd Imperator, & Reges, & alij Principes ſeculares nequeunt priuilegia Abbatibus, & Abbatijs, vel Religionibus, aut alijs Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis ſemel conceſſa, ab ijſq; acceptata, regulariter loquendo, ampliùs reuocare. Quia Religioſi, & Eccleſiaſticæ perſonæ illis ſubditæ non ſunt, *cap. ſi diligenti, de foro compet. cap. at ſi clerici, de Iudic. cap. 1. & ſeq. 11. q. 1.*
2 Priuilegium autem conceſſum non ſubditis, non poteſt ampliùs per ipſum concedentem reuocari; nam habet ſuam vim, ſtatim atq; ad priuilegiati notitiam peruenerit, vt *c. 1. §. ex parte, de conceſſ. prabend. lib. 6.* vnde non poteſt ampliùs reuocari in præiudicium priuilegiarii, ipſo non conſentiente, cùm ſit ei ius quæſitum, & concedens non ſit eius Superior; atque ità docent *Archidiac. in can. quicunque 6 q. 1. Ioan. Andr. in cap. conſtitutus num. 17. de Relig. domib. Innoc. in cap. nouit ille, de Iudic.* & ibi *Panorm num. 25.* idem *Panorm. in cap. inter alia num. 19. de immunit. Eccleſ. & Cæmeter.* & in *cap. ſuper eo il 2. num. 4. de appellat. & conſ. 41. num. 5. in 1. par. conſil.* Dixi, *ab ijſq; acceptata.*
3 Nam priuilegium alicui conceſſum poteſt à concedente reuocari, antequàm à priuilegiario acceptetur; ſicut enim liberum eſt priuilegiario, non acceptare; ità concedenti, illud reuocare, *Suar de leg. lib. 8. cap. 26. num. 4. Salas, de legibus diſp. 12. ſect. 5. num 38.* & alij apud *Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. puncto 3. num. 12.* Dixi, *regulariter loquendo* 1
Nam ſi tanta rerum mutatio ſuperueniat, vt priuilegium huiuſmodi cenſeatur grauiter pernicioſum Regi, vel Regno, poteſt illud Princeps reuocare; ità *Suar. d. lib. 8. cap. 37. num. 2. Bonac. d. q 3. puncto 8. §. 3. num. 4* Illud demùm pro coronide materiæ aduertendum eſt; quòd priuilegium à pluribus Potificibus, Principibuſue confirmatum, difficiliùs cenſetur tolli, *Dec. conſ. 165. num. 3. D Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequen clauſ 83. num 25.* præſertim cùm accedit fauor piæ cauſæ, vel Religionis iuxtà tradita per eumdem *Dec. d conſ. 165. num. 1. & Alex. conſ. 123. num. 16. lib. 4. Marc. Anton. de Amat. deciſ. 17. num. 6.* geminatio enim, manifeſtè monſtrat Principis voluntatem, *l. baliſta cum ibi notatis, ff. ad Trebell. Pariſ. conſ. 94. nu. 4. vol. 2. Crauett. conſ. 101. num. 42. Menoch. conſ. 10. num. 1. & conſ. 255. num. 41.* & actus geminati cenſentur geſti cum maiori animi deliberatione *cap. & ſi Chriſtus de iureiur. Roland. à Vall. conſ. 61. num. 39. & ſeq. vol. 2. Oſasc. decis, 38. num. 16. D. Barboſ. d. clauſ 83. num. 27.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & ceſſent per non vſum, vel contratium vſum, ſiuè abuſum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud negatiuum, aliud affirmatiuum.*
2 *Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen alijs infertur, non amittitur per non vſum.*
3 *Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quandò non amittatur per non vſum.*
4 *Contrà Eccleſiam Regularem quo ſpatio præſcribatur.*
5 *Quid requiratur ad hoc, vt talis præſcriptio contrà Regulares, vel eorum Eccleſias currat.*
6 *Quid operetur illa clauſula in priuilegiorum confirmatione apponi ſolita,* Quatenùs ſunt in vſu.
7 *Priuilegia, præcipuè negatiua, tolluntur per contrarium vſum.*
8 *Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, præmiſſa proteſtatione, non præiudicandi priuilegio, non amittit priuilegium.*
9 *Vt totum priuilegium amittatur per contrarium vſum, quid requiratur.*
10 *Priuilegium habens tractum ſucceſſiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.*
11 *Religioſi non amittunt ſua priuilegia ſi per vnum, aut plures actus contrà ea, vel ipſorum aliquod ex negligentia, vel ignorantia contrauenerint.*
12 *Quandò dicatur priuilegiarius abuti priuilegio, ità vt illo priuari mereatur.*
13 *Priuilegiarius quolibet modo priuilegio abutatur meretur illo priuari.*

QVo ad primam partem huius quæſiti notan-
1 dum, quòd priuilegium aliud eſt affirmatiuum, in quo conceditur facultas aliquid faciendi: aliud negatiuum, quo traditur poteſtas, aliquid non faciendi; vt eſt priuilegium exemptionis ab aliquo onere. Rurſus priuilegium affirmatiuum aliud eſt, per quod traditur facultas faciendi aliquid vertens in præiudicium, & grauamen aliorum, vt imponere tributum &c. Aliud, quo fieri poteſt aliquid, abſq; aliorum grauamine: vt anticipare tempus in recitatione officij, vel audire diuina in loco interdicto, aut eligere Cõfeſſarium, & alia huiuſmodi, quæ nemini præiudicium inferre videntur. His ſuppoſitis, dico, quòd priui-
2 legium affirmatiuum, per quod nullum grauamen, ſeù præiudicium alijs infertur, regulariter, nec in foro interno, nec externo amittitur per non vſum, etiam ſi longiſsimo tempore priuilegiarij eo non vtantur; dummodò in eo non ſit præfinitum tempus eius durationis; nullo enim iure probatur, huiuſmodi priuilegium per non vſum amitti; & etiam cùm non ſit in aliorum præiudicium, nemo eſt, qui contrà ipſum præſcribat. Priuilegium
3 affirmatiuum vergens in alterius grauamen non amittitur per quemlibet non vſum, niſi contrà ipſum legitimo tempore præſcribatur, vt ait *Suar. de legibus lib. 8. cap. 24. num. 15. Bonac. de legibus*
4 *diſp. 1. q. 3. pun. 8. § 5. nu. 3.* Quo autem ad tempus præſcriptionis, notandum, quòd contra Eccleſiam non præſcribitur minori ſpatio quadraginta annorum, vt habetur *in cap. accedentibus de priuil.* & in *cap. de quarta, de præſcript.* notant *Salas, de legibus diſp. 17. ſect. 13. num. 64. Suar. de leg. lib. 8. cap. 24. nu. 20.* & communiter omnes: immo quædam Religiones potiũtur ſpeciali priuilegio, quòd non poſſit contrà ipſas minori ſpatio ſexaginta annorum præſcribi; vt ſpecialiter conceſsit Eu-

genius

genius IV. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, anno Domini 1437. ſept. Kal. Martij Pontif. ſui anno 4., quod priuilegium extenſum fuit, ac de verbo ad verbum conceſſum noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. ſui anno 4. per quod conceſſit, quòd contrà priuilegia dictæ Congregationis non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum. Immo idem Eugenius IV. ſub Dat. Florentiæ anno Domini 1442. ſept. Kal. Iulij conceſſit Abbati, & Conuentui Monaſterij S. Pauli extrà muros Vrbis, eiuſdem Congregationis S. Iuſtinæ. *vt ſicut contrà Romanam Eccleſiam, non niſi tentenaria curras præſcriptio, ſecundùm Conſtitutiones canonicas, & legitimas ſanctiones: ità quoq; prædicto Monaſterio minoris temporis præſcriptio non obſiſtat*, vt refertur à *Roder. in noua collect. Bullar. Apoſtolicar. pro Regular. Bulla 17. eiuſdem Pontificis*; quod priuilegium iam eſt ad totam Congregationem extenſum, & ſic alijs etiam Ordinibus communicatum, vt ait idem *Roder. quæſt. Reg. tom. 3. q. 35. art. 2.* de qua re nos dicemus infrà, vbi agitur de materia communicationis priuilegiorum. Ex quibus colligitur, quòd Abbates, & Abbatiæ non amittunt priuilegia per non vſum, niſi per ſpatium centum annorum iuxtà dicta priuilegia. Vt autem
5 hæc præſcriptio currat, opus eſt, quòd priuilegiarius habeat notitiam talium priuilegiorum, & voluntatem illis non vtendi *d. cap. ſi de terra, de priuil.* Secundò, quòd oblata ſit occaſio, huiuſmodi priuilegijs vtendi, & priuilegiarij illis non ſint vſi, ſcientes, & potentes vti. Et hic dicitur vſus priuatiuus differens à negatiuo; qui tunc eſt, quandò quia per multos annos priuilegio non eſt vſus, & quia nunquam ſe obtulerit occaſio, eo vtendi; quo caſu non amittitur priuilegium per hunc non vſum negatiuum, qui non repugnat priuilegio, nec indicat tacitam voluntatem illi renunciandi, vt ait idem *Suar. d. cap. 24. num. 4.* citans *Decium*, *Menochium*, & alios, & *Bonac. d. ſ. 5. num 5. D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 26. num. 14.*
6 Hic autem notandum eſt, quòd quandò Summus Pontifex confirmat aliqua priuilegia hoc tenore, videlicet, *quatenùs ſunt in vſu*, ideſt, *quæ adhuc ſunt in vſu*: per hęc verba fit, vt ſi præſcriptum ſit contrà talia priuilegia per non vſum per aliquot annos, non tamen per ſexaginta, vel per centum, vt eſt neceſſarium ad legitimè præſcribendum contrà ea, incipiunt de nouo priuilegia ex inſtanti talis confirmationis, ac ſi tunc de nouo concederentur: & ſic anni tranſacti nihil deſeruient præſcriptioni. Ità *Cordub. in addit. ad Compen. priuil. tit. abſolutio quoad ſeculares 1. verſ. quo ad ſ. 19. Ioann. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib. 2. cap 3. dub. 2. concluſ. vlt.* Quod præcipuè locum habet, ſi confirmatio facta ſit ex certa ſcientia; nàm hæc habet vim reſtituendi priuilegia reuocata, non ſolùm priuata auctoritate, ideſt à ſolo Summo Pontifice, ſed etiam reuocata à iure communi; vt docet *Suar. de legib. lib. 8. cap. 29. num. 4. & 5.* Ius autem commune diuiditur in ius commune ordinarium & in ius Concilij Generalis. Ad innouandum priuilegia iure communi ordinario ſublata, ſatis eſt, ſi confirmatio, & innouatio ſint ex certa ſcientia. Ad innouandum autem, & reſtituendum priuilegium in Concilio Generali reuocatum, neceſſarium eſt inſuper, vt fiat de eo ſpecialis mentio, per clauſulam, *non obſtante reuocatione Concilij Generalis*. vt docet *Suar. d. cap. 19 num. 5. & 6.* & alij apud *Roderic. quæſt. Regul. tom 1. q 8. art. 10.*
7 Quoad ſecundam partem Quæſiti dico, quòd præcipuè priuilegia negatiua, quę conſiſtunt in non faciendo, tolluntur per contrarium vſum, ſcilicet faciendo contrà id, quod in ipſo priuilegio conceditur; & hoc priuilegium de iure communi tollitur per vnicum actum contrauentionis; priuilegiarius enim præſumitur, priuilegio renunciare, *l. inter emptorem, C. de pact. cap. cùm acceſſiſſent, de conſtit. cap. accedentibus, de priuil.*
8 Quod non procedit, ſi priuilegiarius aliquid, quod videtur priuilegio contrarium, faciat, præmiſſa proteſtatione, non præiudicandi priuilegio; talis namque proteſtatio excludit voluntatem renunciandi priuilegio, & oſtendit, talem actum non eſſe formaliter priuilegio contrarium, cum priuilegiarius illum non faciat vti obligatus, ſeù animo ſubeundi obligationem, quę per priuilegium ablata fuerat, vt ait *Bart. in l. 1. C. de his qui ſponte, Abb. in d. cap. acceſſiſſent de conſtit. Suar. lib. 8. cap. 35. num. 3. & 24. Salas diſp. 17. ſect. 13. num. 66. Felin. d. cap. cùm acceſſiſſent. num. 30. D. Barboſa de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 26. num. 14. & 15.* & communiter omnes. Et vt to-
9 tum priuilegium per contrarium vſum amittatur, requiritur, vt actus, qui fit contrà priuilegium, ſit contrarius toti priuilegio; ſi enim tantum parti aduerſetur, videtur derogare ipſi priuilegio quoad illam partem tantùm: & ratio eſt, nam quilibet præſumitur velle ſibi, quam minimum præiudicium inferre. Inſuper quia cum priuilegium amittatur per vſum ipſi contrarium, non debet amitti in totum per contrauentionem ſolummodò partialem. Ità *Suar. d. lib. 8. cap. 35. num. 10. Salas d. num. 66.* Eſt autem aduertendum, quòd prædicta intelligenda ſunt de priuilegio, quod reſpi-
10 cit tempus præſens; priuilegium enim habens actum ſucceſſiuum, & quoad vſum futuri temporis non conſiſtens vnico actu non amittitur; dummodò legitimè non præſcribatur; putà ſi quis habet priuilegium, non ſoluendi collectas, vel decimas, ſiuè datia, aut alias exactiones (quod priuilegium habet tractum ſucceſſiuum) ſi ſemel ſoluat, etiam abſq; proteſtatione, non exindè amittit priuilegium, nec infertur ei præiudicium, *Bart in l. fin. ff. de conſtit. princip. Alex. conſ. 193. vol. 2. Aegid. Boſſ. in pract. crim. tit. de princip. & priuil. eius num. 320.* refert, & ſequitur *Roder. quæſt. regul. tom. 1. q. 9. art. 4. propè fin.* Hoc autem intelligendum eſt de priuilegijs conceſſis priuatæ perſonæ, non autem de priuilegijs conceſſis Communitati, aut Eccleſię; nam ea non amittuntur per vnum, aut plures actus. *Panormit. cap. cùm acceſſiſſent. num. 8. de conſtit.* quod intellige, ſi illi actus fiant à priuatis perſonis, abſque conſenſu, aut auctoritate Communitatis; nam tota Communitas poteſt expreſsè renunciare priuilegio

ſibi

ſibi conceſſo, ità *Bonac. de legibus diſp.* 1. *q.* 3.
11 *punct.* 8. §. 6. *num:* 15. At Religioſi non amittunt priuilegia, ſi per vnum aut plures actus contrà ea, aut ipſorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint; ità enim conceſsit Eugenius IV. Monachis Congregationis Caſineñ, ſub Dat. Bononiæ anno 1437. prid. kal. Iulij Pontif.. ſui ann 6. quod refertur à *Roderic in noua collect: priuil. Bull.* 9. *eiuſdem Pontificis*. Et hæc quoad ſecundam partem Quæſiti.

Quoad tertiam, nempè, vtrùm priuilegia amittantur per abuſum, ſupponendum eſt, pluribus
12 modis poſſe contingere, vt quis dicatur; priuilegio abuti; ità vt vel illud mereatur amittere, vel ſtatim amittat. Primò non vtẽndo priuilegio tali tempore, aut loco, vel in tanta quantitate quãta in priuilegio præſcribitur; hic autem potiùs dici poſſet non vſus, vel contrarius vſus, quàm abuſus propriè dictus. Secundò dicitur quis abuti priuilegio, ſi eo vtitur vltrà limites ipſius, vt ſi quis priuilegio vtatur in loco, aut tempore, ſiuè circà perſonam, vel res, pro quibus priuilegium non eſt conceſſum. Tertiò modo contingit abuſus priuilegij, faciendo aliquid iniquum, occaſione à priuilegio ſumpta. Quartò, quandò fit contrà
13 finem priuilegij. Quouis modo priuilegiatus priuilegio abutatur, meretur ipſo priuari ex *text. in cap. vbi ità diſtin.* 64. vbi dicitur, quod priuilegium amittere meretur, qui conceſſa ſibi abutitur poteſtate, & ex *cap tuarum*, *& ex cap. vt priuilegia, de priuileg. & cap. priuilegium* 11. *q* 3. *Sylu. verb. priuilegium q.* 10. *Pan orm. cap. licet, de Regular. Bernardus Diaz regul* 5912. *Suar. d. lib.* 8. *cap.* 36. *nu* 1. *Salas diſp.* 17. *ſect.* 23 *nu.* 67. *Card. Tuſch. tom.* 6. *lit. P. concl.* 574. Iura autem citata abſolutè loquuntur de abuſu priuilegij; ſed vbi ius non diſtinguit neque nos diſtingere debemus: ergò quocunque modo priuilegiarius priuilegio abutatur, meretur illud amittere: tùm etiam, quia abuſus priuilegij quolibet modo contingat, habet culpam adiunctam; ergò meretur pœnam: igitur priuilegiarius, propter priuilegij abuſum, ipſo priuatur, ità *Bonac. q.* 3. *par.* 8. §. 7. *propoſ.* 2. *nu.* 3. *in fin.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religioſi poſsint renunciare priuilegijs ſui Ordinis, ſeù Religioni conceſsis.

S V M M A R I V M.

1 *Iuri ſuo vnicuique liberum eſt renunciare.*
2 *Iura ad Eccleſiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non poſſunt, niſi interueniente conſenſu Prælati, & Capituli.*
3 *Priuilegium aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum.*
4 *Declaratur tex. in cap. ſi de terra, de priuileg.*
5 *Taciti maior eſt vis, quàm expreſsi; niſi diuerſa ſit ratio.*

1 Certa iuris regula eſt, liberum vnicuique eſſe iuri ſuo renunciare, vt probant, *tex. in cap. ſi Iudex* 42. *ff. de minor. cap. tuis* 39. *verſ. niſi, de teſtib. cap. ad Apoſtolicam, de Regular.* cum alijs multis, quæ in hoc propoſito cumulant *Soc. regul.* 339. *Petrus Barboſ. in l. alia* §. *eleganter nu.* 12. *cum. ſeqq. ff. ſolut. matr. Azor. inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 5. *cap.* 22. *q.* 10. Istè *Suar. de legib. lib.* 8 *cap.* 33. Cùm autem priuilegium in fauorem Religioſorum conceſſum ſit, meritò ab ijſdem, ac proindè ab Abbate eorum capite illi renunciari poſſe, colligi videtur ex *tex.* in hoc caſu aliàs difficili, in *cap. ſi de terra* 6. *de priuil.* vbi probatur euidenter, poſſe Prælatos, & Religioſos renunciare priuilegijs ſui Ordinis, ſeù Religioni conceſsis de decimis non ſoluendis.

2 Sed, his non obſtantibus, contrarium tenendum eſt, immo non licere Abbatibus, & Prælatis Religionum renunciare huiuſmodi priuilegijs, vt pote, quia hæc renunciatio non continet præiudicium ſolius renunciantis, ſed in ſuæ Religionis, & Eccleſiæ præiudicium redundat, tùm ex regula *tex. in cap. nulli, & in cap. ſi quis Presbyterorum, & in cap. cùm ſuper, de reb Eccl. non alien. & in Clem.* 1. *eod. tit.* cũ ſimilibus: quibus iuribus probatur, res, & iura ad Eccleſiam pertinentia, ſiuè ſecularis ſit, ſiuè Regularis, renunciari, aut quolibet alio modo alienari non poſſe; niſi interueniente conſenſu Prælati, & Capituli, & alijs ſeruatis ſolemnitati-
3 bus, quæ ibi exprimuntur. Nam priuilegium aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum: in hoc priuato procedit vulgaris illa regula, de qua in principio huius quæſiti: in illo verò, ſcilicet, publico, contraria regula ſtatuitur in *cap. ſi diligenti, de foro compet. & in l.* 2. §. *ſed quia veremur C. de iureiur. propt. calumn. & in l. ius publicum ff. de pact.*

4 Non obſtat *d. cap. ſi de terra*, ſuprà expenſum; quia ex doctrina *gloſ.* 1. *in cap. placuit il* 2. 16. *q.* 3. & ſecundùm latè tradita per *Dec. num.* 7. *& Abb.* etiam *num.* 7. *in d. cap. ſi de terra*, reſponderi poteſt, quod licèt Abbates, cæterique Prælati expreſsè renunciare non poſsint iuribus, aut priuilegijs Eccleſiæ competentibus, quamuis per renunciationem ad ius commune regregreſsus fiat; poſſunt tamen tacendo, & patiendo, vt contrà Eccleſiam currat præſcriptio, iuxtà regulam *cap. ad aures, & cap. illud de præſcrip.* & quæ notat Gilcben. *de præſcrip. par.* 3. *cap.* 13. *num.* 83.

5 Nec obſtat vulgaris regula, quòd taciti non maior eſt vis, quàm expreſsi, *l. ſi filiusfamilias ff. ſi cert petat.* atqui per non vſum, vel contrarium vſum priuilegia amitti poſſunt, vt latè oſtendemus in fine Quæſiti; qui modus tacitæ renunciationis vim obtinet, ergò à fortiori poterit hoc effici expreſſa renunciatione; quia reſpondetur, regulam illam hoc caſu deficere ex diuerſa ratione, & tacitum in eo plùs operari, quàm expreſſum, vt ſentit *Bart. in l. filiusfam.* §. *diui num.* 22. *in fin. ff. de leg.* 1. quem explicat *Pariſ. in cap. cùm non liceat num.* 23. *de præſcrip.* conſenſus enim ille tacitus ex patientia Abbatis per longiſsimi tempori vſum ſucceſsiuus eſt, & conſequenter potentior, *iuxtà regul.*

regul. l. ſi mulier 22. §. fin autem poſt C. ad Velleian per contrarium verò expreſſus ille conſenſus momentaneus, & ideò minùs operatur ex *Regul. l. ſi vnus, ff. de ſeruit. ruſtic.* iuncta *l. ſed ſi inter, ff. de ſeruit. vrban. præd.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm per ſuſpenſiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, ſuſpenſa cenſeantur Abbatum, aliorumuè Regularium priuilegia.

SVMMARIVM.

1 *Per Bullam Cruciatæ, vel alias huiuſmodi ea Regularium priuilegia tantùm tolluntur, quæ ipſarum effectus impedire, aut retardare poſſent.*
2 *Per Bullam Cruciatæ, non intelliguntur ſuſpenſa facultates, & indulgentiæ Religionum, pro ipſarum Religioſis.*
3 *An per Bullam Cruciatæ ſint ſuſpenſa priuilegia Religioſorum, quibus conceditur, vt poſſint ſeculares à peccatis, & cenſuris abſoluere.*

1 HÆc Quæſtio latè tractatur à *Collectore Priuilegiorum Mendicant. verb. Priuilegia Fratrum, §. 33.* vbi reſoluit, per Bullas Cruciatæ, ſiuè alias huiuſmodi tantùm illa priuilegia ſuſpendi, per quæ ipſarum effectus impediri, aut retardari poſſent: non autem alia priuilegia circà alias materias conceſſa, neque in dictis Cruciatæ Bullis contenta: abſurdum enim eſſet, eas ſuſpendere id, quod præſtare non poſſunt, cùm non habeant: Et hoc, vt ait idem Collector, clarè apparet ex clauſula ſuſpenſionis in prædictis Bullis apponi conſueta, cùm dicitur, *Et nè propter alias indulgentias, in hoc ſancto opere tardiores Chriſtifideles exiſtant, omnes ſimiles, aut diſſimiles indulgentias, & facultates à Nobis, & eadem Sede, vel eius auctoritate quibuſcunque Eccleſijs, Monaſterijs, &c. conceſſimus pro huiuſmodi expeditione, dumtaxat ſuſpendimus, &c.* quæ clauſula apertè innuit, conceſſiones, & gratias expeditioni Bullarum præfatarum, nequaquam aduerſantes, per ipſas non ſuſpendi; ait autem, quòd ſuſpenduntur omnes Indulgentiæ quæſtuariæ, & omnes facultates, contentæ in Bulla Cruciatæ huiuſmodi, quæ anteà per alia priuilegia obtinebant.

2 Nec intelliguntur ſuſpenſæ facultates, & conceſſiones Religionum, pro ipſis Religioſis, vt quòd tali die lucrentur tales Indulgentias: ſed potiùs excipiuntur à generali ſuſpenſione priuilegiorum; quamuis enim in ipſis Bullis ſit ſermo de Monaſterijs, eſt intelligendum de Indulgentijs, quas conſequerentur ſeculares Monaſteria ipſa viſitantes: videatur latiùs idem *Collector loco citato.* Similiter nec ſuſpenduntur priuilegia conceſſa Prælatis, pro ſibi ſubditis, verbi gratia, vt poſſint illos à quibuſcunque cenſuris abſoluere; illa enim ſimiliter in eadem Bulla excipiuntur à generali ſuſpenſione priuilegiorum.

3 Nec pariter ſuſpenduntur in eadem Bulla Cruciatæ, aut ſimilibus, priuilegia conceſſa Religioſis, vt poſſint ſeculares à peccatis, & cenſuris abſoluere, & eorum vota, & iuramenta commutare, ac diſpenſare: id enim præſtare poſſunt, licèt ſeculares abſoluendi, vel diſpenſandi non habeant Bullam Cruciatæ: quia etſi hæc priuilegia concedantur perſonis, non ſunt ipſis conceſſa, quatenùs ſunt perſonæ profeſſores dictorum Ordinum, quibus Summi Pontifices huiuſmodi gratiam impartiri voluerint; vnde potiùs ſunt priuilegia realia, quàm perſonalia; at in dicta Bulla ſuſpenduntur tantùm priuilegia perſonalia, ſingularibus perſonis conceſſa.

Ergò poterunt Confeſſores Regulares, virtute priuilegiorum abſoluere ſeculares à reſeruatis, & eorum vota, ac iuramenta diſpenſare, ac commutare, quamuis careant Bulla Cruciatæ. Ità *Rodericus quæſt. Regul. tomo primo, quæſtione ſexta, articulo 14.* vbi ſe retractat ab oppoſita ſententia, quam tenuerat in *explicatione* eiuſdem *Bullae Cruciatae*, & inquit hanc ſententiam amplecti Viros doctos, & Religioſos; ità etiam *Ioannes de la Cruz, de ſtatu Religioſ. libro ſecundo, cap. tertio, dubio ſeptimo, concluſione tertia, Miranda, in Manual. Praelatorum, tomo primo, quaeſtione 47. articulo 11.*

Hoc autem hodie non habet locum, quia priuilegia Regularium, quibus poterant ſeculares à reſeruatis, & cenſuris abſoluere, eorumque vota commutare, aut diſpenſare, iam fuerunt reuocata à Concilio Tridentino, & ex decreto Congregationis Concilij, iuſſu Clementis Octaui edito, de quo alibi agendo, de hac re latiùs ſermonem habebimus; verùm ſi de nouo huiuſmodi priuilegia à Sede Apoſtolica reualidarentur, poſſent Confeſſarij Regulares non obſtante Bulla Cruciatæ, abſoluere ſeculares à reſeruatis, & cenſuris etiam ſi prædictam Bullam non haberent ex dictis.

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas teneatur priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſum oſtendere: an verò illi alleganti credatur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium oſtendere, & inſpicere oportet, nec alleganti creditur.*
2 *Facta non præſumuntur, ſed ab allegante probari debent.*
3 *Priuilegiatus in ius vocatus, tenetur venire priuilegia ſua allegaturus.*
4 *Priuilegia clauſa in corpore iuris, notoria ſunt, & eorum ſcientia præſumitur.*
5 *Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clauſum.*
6 *Allegatio eorum, quæ notoria ſunt rèquiritur, quamuis probatio neceſſaria non ſit.*
7 *Cum diſtinctione reſoluitur tota materia.*

1 PRiuilegium oſtendi, & inſpici oportere, ac proindè, alleganti non eſſe credendum, probat *text. in cap. porrò, 7. de priuil. vbi Abb. nu. 1.* ait ad hoc quotidie illum allegari ſolitum, & ſequitur ibi *De-*

ibi *Decius* , & reliqui omnes , qui varijs in locis ſcripſerunt, priuilegium non præſumi , ſed ab eo , qui allegat probandum eſſe, vt proſequitur *Fuſcus de viſit. lib. 2. cap. 18. à num. 3. & cap. 20. num 6. Menoch. de praeſumptionib. libro 6. praeſumpt. 14. num. 15. Maſcard. de probationib concluſ. 1200. numero 36. Cardinalis Tuſchus , tomo 6. litera P. concluſ. 762.*

2 Ratio deciſionis eſt , quia priuilegia facti ſunt , nec præſumuntur , ſed ab eo , qui allegat, debent probari, vt vulgò colligitur ex *text. in l. quæcunque, §. 1. ff. de public. in rem act. l. ſi emancipati , C. de collat.* cum alijs citatis ab *Alphan. collect. 719. & Garz. Phalcon. Regul. 384.*

3 Vnde facilis colligi poteſt ratio , ad *text. in l. ſi quis ex aliena , 5. ff. de iudic.* dùm probat priuilegiatum in ius vocatum teneri comparere priuilegia ſua allegaturus; cùm enim priuilegia facti ſint, & Iudex contrà eum iure communi ſuam habeat fundatam intentionem , qui allegat contrarium priuilegium , meritò illud probare debet , & fortiùs allegare , vt notat *gloſſ. vltim in fine , in cap. cùm ordinem , 6. de reſcript.* recepta ex multis , de quibus *Felinus, ibi, à num. 8. Corſet. in ſingul. verb. iuriſdictio.*

4 Limitant tamen Doctores ſupradictam reſolutionem non procedere in priuilegijs , quæ in corpore iuris clauſa ſunt , quia inquiunt eſſe notoria, & eorum ſcientiam præſumi, ſicut ipſarum legum, iuxtà *cap. 1. de conſtit. lib. 6.*

5 Quarè ea allegare priuilegiatos non teneri, ex *Felin.* receptum teſtatur *Maſcard. de probationib. concluſ. 1109. à num. 14.* & in priuilegijs Scholaſticorum , de quibus in *authent. habita , C. ne fil. pro patr.* aduertit *Rebuff. de priuileg. Scholaſt. priuileg. 154. à num 267.*

6 Verùm aduertere oportet , quòd licèt Doctores rectè doceant, huiuſmodi priuilegiorum probationē neceſſariā non eſſe; falsò tamen inſcribunt eorum allegationem non requiri ; nam contrarium euincit receptiſſima doctrina , quòd eorum , quæ notoria ſunt, licèt probatio neceſſaria non ſit, requiritur tamen allegatio; *l. ſi adulterium ; cum inceſtu , §. eidem , ff. ad leg. Iuliam , de adulter. gloſſ. celebris , verb. cauſas , in Clemen. appellanti , de appellat* quam latè explicant *Felin. in dicto cap. cùm ordinem, à numero 11.* & eſt recepta ex multis , de quibus *Marant. de ordin. iudic. parte ſexta , cap. de appellationibus , numero 141. Guttier. de iurament. confirmator. parte prima , cap. 70. numero quarto , cum ſeqq*

7 Eleganter tamen vniuerſam hanc materiam , præhabita diſtinctione , breuiter reſoluendam , duxi , quam ex *Felin. dicto loco , Alex. & alijs ,* tradit *Petrus Barboſ. in l. ſi quis ex aliena , numero 3. cū ſeqq. ff. de iudic.* Vel enim Iudex omninò eſt incōpetens , & improrogabilis; & certum eſt , tunc non oportere priuilegium oſtendere ; immo proceſſum nullum eſſe, & omnia ab eo geſta, licèt pars non cōpareat, nec vllam opponat exceptionem, iuxtà ea, quæ notantur in *cap. ſi diligenti , de foro compet. & in cap. & ſi clerici , in princip. de iudic.*

Vel etiam ſi prorogabilis ſit iuriſdictio ; tamen conſtat Iudici citanti , quòd nullam in citatum habeat iuriſdictionem; & hoc caſu videtur admittenda communis ſententia , quòd proceſſus ab eo geſtus , quamuis non compareat , eſt nullus ipſo iure , iuxtà totum *titul. C. ſi à non competen. Iudic.* Aut denique Iudex mero iure habet iuriſdictionem in citatum ; ſed ope exceptionis illi debilem ratione priuilegij , aut alia ſimili ; & tunc verior eſt ſententia illa , quòd proceſſus valet , licèt priuilegium ſit notorium , vt notat *gloſſ. in verb conſenſus , in l. 2. ff. de iudic.* & proſequitur *D. Barboſ. citato loco.*

QVÆSITVM XVIII.

An priuilegium conceſſum Eccleſiæ Abbatiali , vel Monaſterio amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia , vel Monaſterium iterùm ædificetur.

SVMMARIVM.

1 *Afferuntur aliqua iura, & Doctorum auctoritates pro obiectione huius Quæſiti.*

2 *Affirmatiue concluditur priuilegium reuiuiſci , ſi Eccleſia , aut Monaſterium deſtructum reædificetur.*

3 *Reſpondetur obiectionibus in contrarium factis.*

4 *Declarantur iura in contrarium adducta.*

DE hoc Quæſito , in *Secundo Tomo* iterùm redibit ſermo ; ideò hic , circà illius reſolutionem , paucis me expediam . Videbatur reſpondendum , quòd priuilegium amittatur , ſi Eccle-
1 ſia deſtruatur , nec ampliùs per reædificationem reuiuiſcat , facit ad hoc *cap. & hoc diximus , 16. quæſtione ſeptima ,* vbi *gloſſ. in verb. deſtructa ,* quæ dicit , quòd deſtructa Eccleſia , non remanet locus priuilegiatus , quæ nonnulla iura allegat , ſcilicet *cap. Abbate , in fine , extrà de verborum ſignificat. cap. generaliter , 1. quæſt. 1.* facit ad hoc, *cap. placuit , de conſecrat. diſtinctione prima ,* tenet *Innocent. cap. 2. de noui operis nunciation. Syluestr. verb. priuilegium , quæſtione ſecunda .* Et reddunt rationem ; quia tunc deſtruitur ſubiectum , ad quod comparatur , ſicut priuilegium perſonale ad perſonam .

2 Verùm his rationibus minimè obſtantibus , contrarium eſt reſpondendum , & ſic , quòd priuilegium non extinguatur ; vnde ſi Eccleſia iam deſtructa reædificetur , priuilegium etiam conſurgit , facit ad hoc *cap. paſtoralis , 7. quæſtione prima ,* vbi *gloſſ. in quo text.* probatur, quòd Epiſcopus eiectus ab hoſtibus de Eccleſia ſua , ſi ad aliam tranſierit , ceſſante hoſtilitate , ad ſuam Eccleſiam reuerti cogitur .

Facit etiam ad hoc , *cap. qui ſemel , 19. quæſtione III.* vbi probatur , quòd illa , quæ ſemel ſunt Deo dicata Monaſteria , ſemper Monaſteria perſeuerant , vbi *gloſſa* dicit , quòd licèt Monaſterium deſtruatur , locus tamen remanet ſacer .

3 Ad contraria, *in cap. quòd diximus*, 16. *queſt.* 7. *vna cum gloſſ.* ibi, *verb. deſtructa*; Reſpondemus, quòd prædicta iura loquuntur, quandò locus deſtruitur auctoritate Epiſcopi, vel alterius Supe- 4 rioris, & intelligitur etiam *cap. placuit, ſuprà allegat.* Nos verò loquimur, quandò Eccleſia, vel Monaſterium caſu corruit, in quibus etiam terminis loquuntur Doctores citati.

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

Quæſit. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quænam illæ ſint.

Quæſit. 2. Vtrùm Abbatia, ſiuè Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis Priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiuè loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt.

Quæſit. 3. Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab iiſdem, ſi communicent in priuilegijs, cum alijs Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

Quæſit. 4. Vtrùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini conceſſa, poſſint illis potiri, etiam contrà illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs.

Quæſit. 5. Vtrùm quandò priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi prius illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui cômmunicatur.

Quæſit. 6. Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis.

Quæſit. 7. Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecundæ.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, & Congregationes, & Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quænam illæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſiũ habet communicationem priuilegiorum Caſinenſiũ.*

2 *Congregatio Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bonien. participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarũ, & Canonicorũ Ordin. S. Auguſt. & Congreg. S. Iuſtinæ de Padua, Prędicatorũ, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Mariæ.*

3 *Congregatio Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tàm conceſſa, quàm concedenda.*

4 *Congregatio Caſinenſis habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi conceſſorum in principio eiuſdem, antequàm adderetur denominatio,* Sanctæ Iuſtinæ de Padua.

5 *Congregatio Monachorum S. Benedicti Valliſoleti quam communicationem obtinuerit.*

6 *Congregatio Sancti Benedicti Hiſpaniæ, habet communicationem priuilegiorum Caſinenſium.*

7 *Congregatio Sancti Benedicti, Regnorum Portugalliæ, obtinuit omnia priuilegia Ciſtercienſium, Caſinenſium, Valliſoleti, & Sancti Hieronymi Hiſpaniarum.*

8 *Camaldulenſes Monachi, & Eremitae Sancti Michaelis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tàm directè, quàm per viam communicationis conceſſa.*

9 *Congregatio Vallis Vmbroſae habet communicationem omnium priuilegiorum Caſinenſium, & Mendicantium. Vide memorabilem* Bullam Iulij Secundi, *praedictae communicationis,* in fine huius Primi Tomi.

10 *Monachi Ciſtercienſes, Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quae alijs Congregationibus dicti Ordinis conceſſa ſunt.*

11 *Ciſtercienſes Reformati Congregationis Beatae Mariae Fulienſis, gaudent priuilegijs Ordini Ciſtercienſi non reformato, conceſſis.*

12 *Congregatio Cœleſtinorum, omnium Monachorum priuilegijs potitur.*

13 *Congregatio Syluestrinorum, conſecuta eſt à Sede*

 Apoſto-

Apoſtolica communicationem omnium priuilegiorum Mendicantium.

14 *Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Mõtis Oliueti, obtinuit priuilegia omnia Congregationis Caſinenſis.*

15 *Monachi B. Mariæ Montis Virginis, fruitur priuilegijs Congregationis Camaldulenſis.*

16 *Priuilegia Pij V. Cõgregationibus Monachalibus tõceſſa, ad terminos iuris redacta fuit.*

17 *Communicatio priuilegiorum, quid operetur, & importet.*

18 *Per clauſulas generales in priuilegio communicationis appoſitas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit.*

19 *Monachis Sancti Baſilij quænam priuilegia extenſa ſunt.*

20 *Pramonſtratenſes habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis Sancti Bernardi, Ordinis Ciſtercienſium Regnorum Hiſpaniæ.*

21 *Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegijs Caſinenſium, & etiam aliorum Ordinum.*

22 *Carthuſienſes, quam communicationem priuilegiorum ſortiantur.*

23 *Fratres Sancti Hieronymi in Hiſpania, quam communicationem ſint adepti.*

24 *Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis, communicant in priuilegijs, cum omnibus Ordinibus Mendicantium.*

25 *Ordo Sanctiſsimæ Trinitatis, quam communicationẽ priuilegiorum à Sede Apoſtolica obtinuerit.*

26 *Fratres Cruciferi communicant in priuilegijs, tàm cõceſsis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium.*

27 *Congregatio S. Hieronymi Feſulis, gaudet omnibus priuilegijs Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique exiſtentium.*

28 *Fratres Prædicatores communicant in priuilegijs, cũ alijs Ordinibus Fratrum Mendicantium.*

29 *Fratres Minores Regularis Obſeruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Prædicatorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, aliiſque Ordinibus Mendicantium conceſſorum.*

30 *Fratres Eremitani Sancti Auguſtini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.*

31 *Fratres Eremitani S. Auguſt. Congregationis Lombardiæ, habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extenſa fuerunt eorumdem Fratrum priuilegia.*

32 *Fratres Carmelitani communicant in priuilegijs tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum Sancti Auguſtini.*

33 *Fratres Diſcalceati B. Mariæ de Monte Carmelo, gaudent priuilegijs, & gratijs omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) conceſsis.*

34 *Ordo Sanctae Mariae a Mercede, potitur priuilegijs Mendicantium.*

35 *Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis communicat in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium.*

36 *Congregatio Sancti Hieronymi Ieſuatorum, potitur omnibus gratijs, & priuilegijs Ordinibus Mendicantium, conceſsis.*

37 *Ordo Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula communicationem omnium priuilegiorum, conſecutus eſt.*

38 *Fratres Capuccini gaudent omnibus gratijs Congregationi Camaldulenſi, & Ordini Fratrum Minorum, conceſsis.*

39 *Fratres Tertij Ordinis S. Franciſci, (qui de Pœnitentia nuncupantur) quam communicationem priuilegiorum habeant.*

40 *Patres Societatis Ieſu, potiuntur omnibus priuilegijs Mendicantium, & non Mendicantium.*

41 *Fratres Ioannis Dei potiuntur omnibus priuilegijs, & exemptionibus Archihoſpitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, conceſsis.*

42 *Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorũ Regularium Lateranenſium, & Clericorum de Somaſcha, Societatis Ieſu, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

43 *Clerici Regulares de Somaſcha communicant in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium.*

44 *Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratijs, & priuilegijs Congregationi Theatinorum, conceſsis.*

45 *Clerici Regulares S. Pauli decollati, habent cõmunicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.*

46 *Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis, habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, omnibus Ordinibus conceſſorum.*

47 *Congregatio Canonicorũ Regulariũ Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, gaudet priuilegijs, & gratijs Ordinibus Mendicantium conceſsis.*

48 *Fratres S. Antonij Viennen. quam communicationem priuilegiorum ſint aſſecuti.*

49 *An Moniales habeant aliquam communicationẽ cum Ordinibus, tàm Mendicantiũ, quàm nõ Mendic.*

EX ſufficienti inductione vniuſcuiuſque Ordinis, & Cõgregationis elicitur præſentis Quæſiti ſolutio; ideò omnium Ordinum, & Congregationum communicationes, quas præ manibus habere potuit hìc ſigillatim (abſque vllo præiudicio
3 in enumerandis prædictis cõmunicationibus, præcedentiæ, vel præheminentiæ) apponere cenſui, cũ præciſis verbis priuilegiorum, denotantium eaſdẽ communicationes; vt curioſus Lector perfectè intelligat, an dicti Ordines, & Congregationes gaudeant priuilegijs conceſſis tantùm, vel concedendis directè, vel indirectè, ad inſtar, vel non, & potiantur gratijs ſpiritualibus ſolummodò, vel cũ temporalibus, & mixtis; quæ omnia, quoad communicationes priuilegiorum ſcitu digna ſunt.

1 Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſium ex Gregorij Decimiquinti, (Bulla, de qua in *Quæſ. ſeq.*) & alijs gratijs aſſeruatis in Archiu. S. Mariæ Pacis Romæ, amplioribus potitur cõmunicationis priuilegijs, quàm per cõmunicationem cum Congregatione Caſinenſium, S. Iuſtinæ de Padua, ex indulto Sixti Quarti, ſibi conceſſo, ſub Datum Romæ, 10. kalend. Septembris, anno Domini 1476. Pontificatus ſui ſexto, incip. *Dum ad vni.*

ed vniuerſos, & eſt 10. in ordine *in Bullar. nouo Laertij Cherub. tom. 1.* eius verba ad propoſitum facientia ſunt hæc. *Cumque acceperimus, & reipſa didicerimus Congregationem Sanctae Iuſtinae de Padua Ordinis Sancti Benedicti, à nonnullis Romanis Pontificibus praedeceſſoribus noſtris quampluribus digniſsimis priuilegijs, indultis, & gratijs decoratam fuiſſe, & ſenſeamus Congregationem Lateranenſem, meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, maximè vbi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent; eidem Congregationi Lateranenſi etiam concedimus, vt omnibus priuilegijs, indulgentijs, gratijs, fauoribus, & indultis, tam ſpiritualibus, quam temporalibus à Romanis Pontificibus praedeceſſoribus noſtris, ſeù alias eidem Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſis, ipſa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere poſſit, & valeat, abſque vlla prorsùs differentia, perindè ac ſi eà dicta Congregationi Lateranenſi ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & non ſecùs, ac praeſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, quae ad ipſam Congregationem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus, ac decernimus.*

2 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Saluatoris Bononien. omnia priuilegia, & gratias Ordini Fratrum Eremitarum, & cæteris Canonicis Regularibus conceſſas cõmunicauit Gregorius Duodecimus; ampliorem autem conceſſionem ſuper hac re eidem Congregationi fecit Iulius Secundus, anno Domini 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus ſui anno nono, vt patet eius Bulla, incip. *Inter cæteros*, quæ eſt 30. in ordine, in *Bullario nouo, tomo 1.* vbi §. 6. ſic dicitur. *Adijciens præterea, quòd de cætero non ſolùm prædictis præeminẽtijs, priuilegijs, & gratijs decorentur, quibus gaudent in ſpecie, vel in genere vniuerſi alij Canonici, verùm etiam omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, fauoribus, indultis, & gratijs ſpiritualibus, & temporalibus per Nos, vel per quoſcunque Prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, ſeù Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini, ac Congregationi de Friſionaria, aliàs Lateranenſi, Ordinibuſque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum Beatæ Mariæ, & alijs etiam earumdem Cõgregationum, & Ordinum membris, & illorum perſonis, Monaſterijs, & locis in genere conceſſis, & pro tẽpore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Iuſtinæ, ſeù Sancti Benedicti Caſinen. & eius Monaſterijs, locis, membris, & perſonis, hactenùs conceſſis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eamdem Sedem conceſſum eſt dictæ Congregationis priuilegijs poſſe gaudere in omnibus, & per omnia, abſque vlla prorsùs differentia; perindè ac ſi ea ipſi Congregationi Canonicorum Regularium Sãcti Saluatoris ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis, haberi volumus, & non ſecus, ac ſi præſentibus, de verbo ad verbum inſerta forent, & quæ ad ipſam Congregationem Sancti Saluatoris, & eius Moniales, ſiuè Sorores, ac perſonas oblatas, & commiſſas vtriuſque ſexus, quæ ſub illius cura ſunt, in illis videlicèt, quæ ipſis coaptari poſſunt, extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus. cùm ipſam Congregationem Sancti Saluatoris, cenſeamus, meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, quàm ſuprascriptas Congregationes; & Ordines, quos enim par labor coniungit, paria quoque priuilegia coniungere debent. Cuius etiam Congregationis Sancti Saluatoris Monaſteria omnia, & loca praedicta, & eorum Prælati, atque perſonæ quibuſcunque eis, ac alijs Congregationibus, & Ordinibus, à Sede prædicta, vel aliàs qualitercunque conceſſis, ac de iure, ſeù conſuetudine debitis iuribus, praeminentijs, ac dignitatibus inconcuſsè gaudeant, & vtantur, dummodò illa præmiſſis, ac alijs dictæ Congregationis Sancti Saluatoris inſtitutis, & Conſtitutionibus non obſiſtant.*

3 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Georgij in Alga, omnia priuilegia cæteris Religionibus, & Ordinibus etiã Mendicantibus conceſſa, & in futurum concedenda, communicauit Pius Quintus, anno Domini 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus ſui anno quarto, per eius Bullam incip. *Ex incumbenti Nobis*, quæ eſt 92. in ordine, in *Bullar. nouo, tom. 2.* vbi §. 2. ſic habetur. *Nos Rectoris, & Canonicorum, &c. Ex certa ſcientia, & mera deliberatione noſtris, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, perpetuò omnes, & ſingulas Conſtitutiones, ac ritus, & mores, aliaque Regularia ipſius Congregationis inſtituta, quoad ea, quæ ſacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non ſunt; ità quòd Rector, & Canonici prædicti in proceſſionibus, & actibus publicis præcedant, prout anteà ſoliti erant; necnon conceſſiones, & gratias, priuilegia, & indulta ipſis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis, per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, ſiuè per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet conceſſa confirmamus, ac illa de nouo concedimus. Necnon etiam omnia alia per ipſos praedeceſſores noſtros, ac Nos quibuſuis Ordinibus, & Religionibus etiã Fratrum Mendicantium, hactenùs quomodolibet conceſſa, & quæ de cætero concedentur, eiſdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus, ac confirmata, & conceſſa eſſe volumus.*

4 Monachi Caſinenſes, (aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua) habent communicationem omnium priuilegiorum, & indultorum, conceſſorum prædictæ Congregationi, à principio eiuſdem, antequàm adderetur hæc denominatio, *Sancta Iuſtina de Padua*, vt patet ex Bulla Iulij Secundi, quæ eſt prima Conſtitutio eiuſdem Pontificis, *tom. 1. Bullarij noui, Laertij Cherub.* in his verbis, quæ prædictam communicationem reſpiciunt. *Omnibus tamen, & ſingulis priuilegijs, & immunitatibus, & exemptionibus, conceſſionibus, & indulsis, hactenùs Congregationi Sanctæ Iuſtinæ, huiuſmodi conceſſis, in ſuo robore, & firmitate praeſentibus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi huiuſmodi tituli mutatio, ſeù variatio, facta non eſſet, & huiuſmodi priuilegia à principio Congregationis Caſinenſis, aliàs Sanctae Iuſtinae huiuſmodi ſpecialiter, & expreſsè conceſſa fuiſſent.* Innumera (vt ità dicam) habet hæc Congregatio priuilegia; ideò alias ſpeciales Communicationes (hac ſola contentus) nequaquàm quæſiui.

5 Pro Congregatione Monachorum Sancti Benedicti Vallisoleti, adeſt priuilegium Eugenij Quarti, qui conceſſit. *Quòd omnia, & ſingula indulta, conſeſsiones, exemptiones, Indulgentiae, ad quęcunque alia Monaſteria Sancti Benedicti Vallisoleti, ſiuè illius Monachis, quomodolibet conceſſa ad omnia, & ſingula Monaſteria reformata in Hiſpania, per dictū Monaſterium: ac alia, quae in poſterum reformabuntur, vel ſubijcientur Monaſteria, & eorum membra, illorumque Praelatos, & perſonas, ac viſitantes integrè, & plenariè ſe extendant, ipſaque ſupradicta Monaſteria, Praelati, perſonae, & Viſitantes in omnibus, & ſingulis vti, frui, & gaudere poſsint, & debeant iuxtà omnem eorum formam. Ac conceſsiones, exemptiones, indulta, & indulgentiae ſint, & cenſeantur, & habeantur perindè in omnibus, & per omnia, ac ſi pro ipſis omnibus, & ſingulis, aut quolibet eorum ſpecificè, ſingulariter, & indiuiduè conceſſa fuiſſent, & pro eis, aut pro quolibet ipſorum originaliter emanaſſent. Voluit tamen, quòd in confluentium ad ipſos pro tempore perſonarum confeſsionibus audiendis, & abſolutionibus imponendis, licentia, ſeù conſenſus Ordinariorum locorum interueniat. Quodque praeſentes literas ad illa ex Monaſterijs, Prioratibus, ac locis praefatis ſe extendant, & de illis intelligantur, nec non extendi, & intelligi debeant, in quibus pro tempore fuerit numerus duodecim Monachorum ad minùs, & quãdiù vixerint in obſeruantia regulari.* Itâ habetur in *Comp. priuileg. Mendican. tit. communicatio priuil. §. 34.* vbi affirmat Collector, vidiſſe hoc priuilegium ſub literis authenticis.

6 Præterea Iulius Secundus, *Conceſsit Vniuerſis Abbatibus, Prioribus, Praeſidentibus, & Conuentibus Monachorum, alijſque Religioſarum perſonarum Monaſterijs Congregationis Hiſpaniae, Ordinis Sancti Benedicti, quòd omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, prerogatiuis, gratijs, exemptionibus, libertatibus, & indultis Congregationi Caſinenſi, ſeù Sanctae Iuſtinae, earumque Monaſterijs, Abbatibus, Prioribus, Praeſidentibus, Conuentibus, Monachis, Oblatis, & alijs Religioſis perſonis, per Sedem Apoſtolicam in genere conceſsis; quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum praeſentibus insererentur, & exprimerentur, pro ſufficienter expreſsis, & inſertis habendis, vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſsint, & valeant in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi omnia, & ſingula priuilegia praefata huiuſmodi Congregationi S. Benedicti Hiſpaniae, illiuſque Monaſterijs, Abbatibus, Prioribus, Praeſidentibus, Monachis, & alijs perſonis Religioſis praefatis ſpecialiter, & expreſsè conceſſa fuiſſent;* itâ refertur in *dicto Comp. priuileg. Mendic.* vbi ſuprà, §. 53.

7 Simile, & magis amplum priuilegium Sixtus Quintus, *Conceſsit Congregationi Sancti Benedicti Regnorum Portugalliae, ac omnibus, & ſingulis illius Monaſterijs, Prioribus, & alijs Regularibus locis, tam praeſentibus, quàm futuris, eorumque Generali, & alijs Abbatibus, Deffinitoribus, Viſitatoribus, Superioribus, Monachis, Religioſis, Nouitijs, Conuerſis, & cęteris perſonis, nunc, & pro tempore exiſtentibus; vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, praerogatiuis, antelationibus, fauoribus, preeminentijs, indultis, licentijs, ſtationibus, declarationibus, facultatibus, conceſsionibus, Indulgentijs etiam plenarijs, & peccatorum remiſsionibus, ac relaxationibus, alijſque vniuerſis, & ſingulis gratijs, ſpiritualibus, & temporalibus Sancti Hieronymi, & Sācti Bernardi, & alijs Ciſtercienſis Ordinis, necnon Caſinenſis, & Vallisoleti dicti Ordinis Sancti Benedicti Congregationibus huiuſmodi per vniuerſum Orbem conſtitutis, ac cuilibet einſdem Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliae Monaſterijs, seù illorum Eccleſijs, ſeu Regularibus locis, eorumque Generalibus, ac alijs Abbatibus, Diffinitoribus, Viſitatoribus, Superioribus, Conuentibus, Monachis, Religioſis, Nouitijs, Conuerſis, ac familiaribus perſonis, ac illorum intuitu, & contemplatione per quoſcunque praedeceſſores noſtros, ac etiam Nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem praedictam, atque etiam Imperatores, Reges, & alios Principes, & quoſcunque, ſeù quoſcunque alios ſub quacunque forma, & verborum expreſsione, & quauis, tàm Apoſtolica, quàm Ordinaria, vel alia auctoritate, necnon tàm in genere, quam in ſpecie, & particulariter, quàm per modum communicationis, & extenſionis, & ampliationis, quàm ſimplicis, & indiuiduae, & particularis, & ſpecialis conceſsionis, hactenùs, ac etiam iteratis vicibus confirmatis, & approbatis, ac in poſterum pro tempore concedendis, confirmandis, & approbandis, etiā ſi talia forent, quae ſpecialem eorum requirant mentionem, ac quibus illa, & illa quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſsunt, & potuerunt, &c. Non obſtantibus Conſtitutionibus, ſeù reuocationibus, ac alijs praemiſsis, & noſtra de non concedendis indulgentijs ad inſtar, & alijs Cancellariae Apoſtolicae Regulis, alijſque Apoſtolicis, neque in Vniuerſalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis ſpecialibus, & generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus,* ſub Datum Romæ, anno Domini 1587. ſeptimo kalend. Decembris, Pontificatus ſui anno tertio; quod priuilegium refert *Rodericus quaeſt. Regular. tom. 1. quaeſt. 52. art. 6.* ſe vidiſſe ſub ſigillo authentico, *in libro priuilegiorum dictae Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugaliae.*

8 Monachi Congregationis Eremi Camaldulen. ac Sancti Michaelis de Murano, Ordinis Camaldulen. participant omnia priuilegia, gratias, conceſſiones, & indulgentias, quibuſcunque Regularibus, elargitas, ac in poſterum elargiendas, tàm directè, quàm per viam communicationis, ex indulto Gregorij Decimiquarti, eis impartito, anno Domini 1591. die 24. Septembris, Pontificatus ſui anno primo, vt patet ex eius Conſtitutione, incip *Ex iniuncto nobis*, quæ eſt 18. in ordine, in *Bullario nouo*, vbi poſtquàm omnia indulta, & gratias dictæ Congregationis, & Ordinis plenè confirmauit, §. 11. itâ concludit. *Ac praetereà volentes eoſdem Generalem, Viſitatores, Priores Eremi, necnon Congregationis eiuſdem Eremi, ac Sancti Michaelis de Murano, ac Ordinem praedictum Camaldulenſem amplioribus fauoribus, & gratijs proſequi, eiuſdem Generali, Viſitatoribus, Priori, Monaſterijs, Domibus, & locis Ordinis, & Congregationis praedictae, omnia, & ſingula priuilegia, praerogatiuas, conceſsiones, iuriſdictiones, antelationes, fauores, facultates, declara-*

tiones,

tiones, depoſitiones, immunitates, exemptiones, indulta cuiuſcunque generis exiſtentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, cæteraſq; gratias ſpirituales, & temporales, quibuſuis alijs Regularium Congregationum Ordinibus, eorumq; Monaſterijs, tàm virorum, quàm mulierum, eorumq; Generalibus, Abbatibus, alijsq; Superioribus, & perſonis eorumdem, in quibuſcunque Mundi partibus exiſtentibus aliàs quomodolibet conceſſa, & concedenda, ac quibus de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica, Regia, Imperiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quàm diuiſim, etiam per viam communicationis, & extenſionis aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, & poterunt in futurum, etiam ſi talia ſint, vel fuerint, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeù in præſentibus de verbo ad verbum inſertionem, & ſeù particularem conceſſionem, eiſdem auctoritate, & tenore perpetuò communicamus, extendimus, & concedimus. Ità quòd ijdem Generalis, Viſitatores, Monaſteria, & loca prædicta, vt præfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & perſonæ prędictę ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſsis omnibus, & ſingulis æquè, pariformiter, & abſque alia penitùs differentia, perindè ac ſi illis, & eorum ſingulis perſonaliter, & ſpecialiter, & expreſſe, ac nominatim, necnon ad inſtar conceſſa eſſent, in quantum eidem Congregationi expediat, (dummodò eiuſdẽ Congregationis Regularibus Ordinibus, eiusq; gubernio, priuilegijs, conſtitutionibus, et diffinitionibus nõ aduerſentur) vti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant. Hæc quoad indultum communicationis priuilegiorum Monachis Camalduleñ conceſſum.

9 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ habet memorabile priuilegium Iulij II. in quo omnia indulta Monachis S. Iuſtinæ conceſſa, vel in poſterùm concedenda tàm directè, quàm per viam communicationis extendit ad eamdem noſtram Congregationem; quod priuilegium cùm ſit magni momenti, & de eo pluries in toto hoc opere mentio fiat, in fine operis recenſere mihi viſum fuit; participat etiam omnia indulta, gratias, & conceſſiones Ordinibus Mendicantibus, ac indè omnibus Regularibus vbicunque exiſtentibus factas, & conceſſas, ac in futurum faciendas, & concedendas; ex Bulla Pij V. quæ inferiùs in hac eadem diſputatione refertur.

10 Monachis Ordinis Ciſtercieñ Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Obſeruantiæ communicata fuerunt à Gregorio XIV. omnia, & ſingula priuilegia aliis Congregationibus dicti Ordinis conceſſa, & concedenda; Vt patet ex Bulla d. Pontificis, quæ eſt 16. in ordine in *tom. 2. Bullar. noui*, incip. *Romanus Pontifex.*, edita Romæ apud Sanctum Petrum die 28. Iunij anno Domini 1591. Pontificatus ſui 1, vbi confirmans priuilegia eiuſdem Ordinis §.4. ſic ait. *Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam dictę Congregationis, in eiſdem Monaſterijs inſtitutam, & conſeruatam eoſdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, abſolutiones, relaxationes, diſpenſationes, ſtationes indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, conſeruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præeminentias, & indulta cuiuſcunque generis exiſtentia, cęteraſque gratias ſpirituales, & temporales, tàm eidem Ciſtercienſi, eiuſque Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibusuis illorum Monaſteriorum Abbatibus, etiam quatuor primis de Firmitate, Pontiniaco, Claraualle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti, ac quibusuis alij. ſimilium, vel diſſimilium Ordinibus, & Religionibus ſub quibusuis Regulis, Conſtitutionibus, aut Ordinationibus degentibus, ſeù militantibus, & quibusuis illorum reſpectiuè Congregationibus, & Militijs, eorumque profeſſoribus, atque vtriuſque ſexus eorum Monaſterijs, Domibus, Eccleſijs, necnon Collegijs, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus, Pijs, & Charitatiuis locis, eorumque quibusuis in feſtiuitate, ac alijs diebus Eccleſias viſitantibus, ac earumdem Religionum Generalibus, Præſidentibus, & quibusuis Superioribus Prælatis, ac Capitulis etiam Generalibus, Prouincialibus, ſeù intermedijs, eorumque Diffinitorijs, Abbatibus, Prioribus, Diffinitoribus, Conſiliarijs, & quibusuis, Officialibus, Rectoribus, Miniſtris, Monachis, Nouitijs, Monialibus, Fratribus, Conuerſis, Confratribus, Procuratoribus, Familiaribus, Benefactoribus, ac eorum, & earum vtriuſque ſexus, quibuſuis Regularibus perſonis tàm in Vrbe, quàm in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentia, ſeù conſiſtentibus, etiam illorum intuitu, aut alias quomodolibet conceſſa, quibus de iure, vſu conſuetudine, vel priuilegio, ſeù Conſtitutione Apoſtolica, vel Imperiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali in genere, vel in ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim etiam per ſolam ſignaturam, vel viuæ vocis oraculo, aut per viam communicationis, & extenſionis, aut proprio motu, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, quorum tenores haberi volumus pro expreſſis, acſi de verbo ad verbum hic eſſent inſerta, etiam ſi talia eſſent, vel forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeù particularem inſertionem, ad primòdictam Congregationem Regularis obſeruantiæ S. Bernardi, ac ſingula illius tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria, illorumque quoſcunque Superiores Prælatos, & vtriuſq; ſexus quaſcunque Regulares, & ſingulares perſonas. Ità quod dicta Congregatio S. Bernardi, atq; vtriuſq; ſexus eius Monaſteria, Prioratus, Grangias, Domos, Eccleſias, Collegia, Pia, & charitatiua loca, Sanctorumque feſtiuitates, Conuentus, & Capitula etiam Generalia, particularia, vel intermedia, Generaliſq; Reformator, Diffinitores, Conſiliarij, Viſitatores, Abbates, Abbatiſſæ, Priores, & quicunque alij Superiores, Officiales, & Miniſtri, Monachi, Moniales, Nouitij, Fratres, Procuratores, ac negotiorum geſtores, benefactores, & aliæ ſingulares vtriuſq; ſexus Regulares perſonæ, ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſſis omnibus, & ſingulis æquè pariformiter reſpectiuè, & abſque vlla penitus differentia, ſingula ſingulis concernentia perindè*

2 *Priuilegium conceſſum non ſubdito, non poteſt, am- pliùs per concedentem reuocari.*

3 *Priuilegium antequàm acceptetur, poteſt à concedente reuocari.*

1 RE ſpondeo, quòd Imperator, & Reges, & alij Principes ſeculares nequeunt priuilegia Abbatibus, & Abbatijs, vel Religionibus, aut alijs Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis ſemel conceſſa, ab ijsq; acceptata, regulariter loquendo, ampliùs reuocare. Quia Religioſi, & Eccleſiaſticæ perſonæ illis ſubditæ non ſunt, *cap. ſi diligenti, de foro compet. cap. at ſi clerici, de Iudic. cap. 1. & ſeq. 11. q. 1.*

2 Priuilegium autem conceſſum non ſubditis, non poteſt ampliùs per ipſum concedentem reuocari; nam habet ſuam vim, ſtatim atq; ad priuilegiati notitiam peruenerit, vt *c. 1. §. ex parte, de conceſſ. prabend. lib. 6.* vnde non poteſt ampliùs reuocari in præiudicium priuilegiarii, ipſo non conſentiente, cùm ſit ei ius quæſitum, & concedens non ſit eius Superior; atque ità docent *Archidiac. in can. quicunque 6 q. 1. Ioan. Andr. in cap. conſtitutus num. 17. de Relig. domib. Innoc. in cap. nouit ille, de Iudic.* & ibi *Panorm. num. 25.* idem *Panorm. in cap. inter alia num. 19. de immunit. Eccleſ. & Cæmeter.* & in *cap. ſuper eo il 2. num. 4. de appellat. & conſ. 41. num. 5. in 1. par. conſil.* Dixi, *ab ijsq; acceptata.*

3 Nam priuilegium alicui conceſſum poteſt à concedente reuocari, antequàm à priuilegiario acceptetur; ſicut enim liberum eſt priuilegiario, non acceptare; ità concedenti, illud reuocare, *Suar de leg. lib. 8. cap. 26. num. 4. Salas, de legibus diſp. 12. ſect. 5. num 38.* & alij apud *Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. puncto 3. num. 12.* Dixi, *regulariter loquendo:* Nam ſi tanta rerum mutatio ſuperueniat, vt priuilegium huiuſmodi cenſeatur grauiter perniciosum Regi, vel Regno, poteſt illud Princeps reuocare; ità *Suar. d. lib. 8. cap. 37. num. 2. Bonac. d. q 3. puncto 8. §. 3. num. 4* Illud demùm pro coronide materiæ aduertendum eſt; quòd priuilegium à pluribus Potificibus, Principibusue confirmatum, difficiliùs cenſetur tolli, *Dec. conſ. 165. num. 3. D Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequen clauſ 83. num 25.* præſertim cùm accedit fauor piæ cauſæ, vel Religionis iuxtà tradita per eumdem *Dec. d conſ. 165. num. 1. & Alex. conſ. 123. num. 16. lib. 4. Marc. Anton. de Amat. deciſ. 17. num. 6.* geminatio enim, manifeſtè monſtrat Principis voluntatem, *l. baliſta cum ibi notatis, ff. ad Trebell. Pariſ. conſ. 94. nu. 4. vol. 2. Cranett. conſ. 101. num. 42. Menoch. conſ. 10. num. 1. & conſ. 255. num. 41.* & actus geminati cenſentur geſti cum maiori animi deliberatione *cap. & ſi Chriſtus de iureiur. Roland. à Vall. conſ. 61. num. 39. & ſeq. Vol. 2. Oſasc. decis, 38. num. 16. D. Barboſ. d. claus' 83. num. 27.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & ceſſent per non vſum, vel contrarium vſum, ſiuè abuſum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud negatiuum, aliud affirmatiuum.*

2 *Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen alijs infertur, non amittitur per non vſum.*

3 *Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quandò non amittatur per non vſum.*

4 *Contrà Eccleſiam Regularem quo ſpatio præſcribatur.*

5 *Quid requiratur ad hoc, vt talis præſcriptio contrà Regulares, vel eorum Eccleſias currat.*

6 *Quid operetur illa clauſula in priuilegiorum confirmatione apponi ſolita,* Quatenùs ſunt in vſu.

7 *Priuilegia, præcipuè negatiua, tolluntur per contrarium vſum.*

8 *Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, præmiſſa proteſtatione, non præiudicandi priuilegio, non amittit priuilegium.*

9 *Vt totum priuilegium amittatur per contrarium vſum, quid requiratur.*

10 *Priuilegium habens tractum ſucceſsiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.*

11 *Religioſi non amittunt ſua priuilegia ſi per vnum, aut plures actus contrà ea, vel ipſorum aliquod ex negligentia, vel ignorantia contrauenerint.*

12 *Quandò dicatur priuilegiarius abuti priuilegio, itàut illo priuari mereatur.*

13 *Priuilegiarius quolibet modo priuilegio abutatur meretur illo priuari.*

1 QVo ad primam partem huius quæſiti notandum, quòd priuilegium aliud eſt affirmatiuum, in quo conceditur facultas aliquid faciendi: aliud negatiuum, quo traditur poteſtas, aliquid non faciendi; vt eſt priuilegium exemptionis ab aliquo onere. Rursùs priuilegium affirmatiuum aliud eſt, per quod traditur facultas faciendi aliquid vertens in præiudicium, & grauamen aliorum, vt imponere tributum &c. Aliud, quo fieri poteſt aliquid, abſq; aliorum grauamine: vt anticipare tempus in recitatione officij, vel audire diuina in loco interdicto, aut eligere Cōfeſſarium, & alia huiuſmodi, quæ nemini præiudicium inferre videntur. His ſuppoſitis, dico, quòd priui-
2 legium affirmatiuum, per quod nullum grauamen, ſeù præiudicium alijs infertur, regulariter, nec in foro interno, nec externo amittitur per non vſum, etiam ſi longiſsimo tempore priuilegiarij eo non vtantur; dummodò in eo non ſit præfinitum tempus eius durationis: nullo enim iure probatur, huiuſmodi priuilegium per non vſum amitti; & etiam cùm non ſit in aliorum præiudicium, nemo eſt, qui contrà ipſum præſcribat. Priuilegium
3 affirmatiuum vergens in alterius grauamen non amittitur per quemlibet non vſum, niſi contrà ipſum legitimo tempore præſcribatur, vt ait *Suar. de legibus lib. 8. cap. 24. num. 15. Bonac. de legibus*
4 *diſp. 1. q. 3. pun. 8. § 3. nu. 3.* Quo autem ad tempus præſcriptionis, notandum, quòd contra Eccleſiam non præſcribitur minori ſpatio quadraginta annorum, vt habetur in *cap. accedentibus de priuil.* & in *cap. de quarta, de præſcript.* notant *Salas, de legibus diſp. 17. ſect. 13. num. 64. Suar. de leg. lib. 8. cap. 24. nu. 20.* & communiter omnes: immo quædam Religiones potiūtur ſpeciali priuilegio, quòd non poſſit contrà ipſas minori ſpatio ſexaginta annorum præſcribi; vt ſpecialiter conceſsit Eu-

genius

genius IV. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, anno Domini 1437. ſept. Kal. Martij Pontif. ſui anno 4., quod priuilegium extenſum fuit, ac de verbo ad verbum conceſſum noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. ſui anno 4. per quod conceſſit, quòd contrà priuilegia dictæ Congregationis non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum. Immò idem Eugenius IV. ſub Dat. Florentiæ anno Domini 1442. ſept. Kal. Iulij conceſſit Abbati, & Conuentui Monaſterij S. Pauli extrà muros Vrbis, eiuſdem Congregationis S. Iuſtinæ. *vt ſicut contrà Romanam Eccleſiam, non niſi centenaria currit præſcriptio, ſecundùm Conſtitutiones canonicas, & legitimas ſanctiones: ità quoq; prædicto Monaſterio minoris temporis præſcriptio non obſiſtat*, vt refertur à *Roder. in noua collect. Bullar. Apoſtolicar. pro Regular. Bulla 17. eiuſdem Pontificis*, quod priuilegium iam eſt ad totam Congregationem extenſum, & ſic alijs etiam Ordinibus communicatum, vt ait idem *Roder. quæſt. Reg. tom. 3. q. 35. art. 2.* de qua re nos dicemus infrà, vbi agitur de materia communicationis priuilegiorum. Ex quibus colligitur, quòd Abbates, & Abbatiæ non amittunt priuilegia per non vſum, niſi per ſpatium centum annorum iuxtà dicta priuilegia. Vt autem
5 hæc præſcriptio currat, opus eſt, quòd priuilegiarius habeat notitiam talium priuilegiorum, & voluntatem illis non vtendi *d. cap. ſi de terra, de priuil.* Secundò, quòd oblata ſit occaſio, huiuſmodi priuilegijs vtendi, & priuilegiarij illis non ſint vſi, ſcientes, & potentes vti. Et hic dicitur vſus priuatiuus differens à negatiuo; qui tunc eſt, quandò quia per multos annos priuilegio non eſt vſus, & quia nunquam ſe obtulerit occaſio, eo vtendi; quo caſu non amittitur priuilegium per hunc non vſum negatiuum, qui non repugnat priuilegio, nec indicat tacitam voluntatem illi renunciandi, vt ait idem *Suar. d. cap. 34. num. 4.* citans *Decium*, *Menochium*, & alios, & *Bonac. d. 5. num 5. D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 26. num. 14.*
6 Hic autem notandum eſt, quòd quandò Summus Pontifex confirmat aliqua priuilegia hoc tenore, videlicet, *quatenùs ſunt in vſu*, ideſt, *quæ adhuc ſunt in vſu*: per hæc verba fit, vt ſi præſcriptum ſit cõtrà talia priuilegia per non vſum per aliquot annos, non tamen per ſexaginta, vel per centum, vt eſt neceſſarium ad legitimè præſcribendum contrà ea; incipiunt de nouo priuilegia ex inſtanti talis confirmationis, ac ſi tunc de nouo concederentur: & ſic anni tranſacti nihil deſeruient præſcriptioni. Ità *Cordub. in addit. ad Compen. priuil. tit. abſolutio quoad ſeculares 1. verſ. quo ad 5. 19. Ioann. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib. 2. cap 3. dub. 2. concluſ. vlt.* Quod præcipuè locum habet, ſi confirmatio facta ſit ex certa ſcientia; nam hæc habet vim reſtituendi priuilegia reuocata, non ſolùm priuata auctoritate, ideſt à ſolo Summo Pontifice, ſed etiam reuocata à iure communi; vt docet *Suar. de legib. lib. 8. cap. 29. num. 4. & 5.* Ius autem commune diuiditur in ius commune ordinarium & in ius Concilij Generalis. Ad innouandum priuilegia iure communi ordinario ſublata, ſatis eſt, ſi confirmatio, & innouatio ſint ex certa ſcientia. Ad innouandum autem, & reſtituendum priuilegium in Concilio Generali reuocatum, neceſſarium eſt inſuper, vt fiat de eo ſpecialis mentio, per clauſulam, *non obſtante reuocatione Concilij Generalis*. vt docet *Suar. d. cap. 19 num. 5. & 6.* & alij apud *Roderic. quæſt. Regul. tom 1. q 8. art. 10.*

7. Quoad ſecundam partem Quæſiti dico, quòd præcipuè priuilegia negatiua, quę conſiſtunt in non faciendo, tolluntur per contrarium vſum, ſcilicet faciendo contrà id, quod in ipſo priuilegio conceditur; & hoc priuilegium de Iure communi tollitur per vnicum actum contrauentionis; priuilegiarius enim præſumitur, priuilegio renunciare, *l. inter emptorem, C. de pact. cap. cùm acceſſiſſent, de conſtit. cap. accedentibus, de priuil.*

8 Quod non procedit, ſi priuilegiarius aliquid, quod videtur priuilegio contrarium, faciat, præmiſſa proteſtatione, non præiudicandi priuilegio; talis namque proteſtatio excludit voluntatem renunciandi priuilegio, & oſtendit, talem actum non eſſe formaliter priuilegio contrarium, cum priuilegiarius illum non faciat vti obligatus, ſed animo ſubeundi obligationem, quę per priuilegium ablata fuerat, vt ait *Bart. in l. 1. C. de his qui ſponte, Abb. in d. cap. acceſſiſſent de conſtit. Suar. lib. 8. cap. 35. num. 3. & 24. Salas diſp. 17. ſect. 13. num. 66. Felin. d. cap. cùm acceſſiſſent. num. 30. D. Barboſa de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 26. num. 14. & 15.* & communiter omnes. Et vt to-
9 tum priuilegium per contrarium vſum amittatur, requiritur, vt actus, qui fit contrà priuilegium, ſit contrarius toti priuilegio; ſi enim tantum parti aduerſetur, videtur derogare ipſi priuilegio quoad illam partem tantùm: & ratio eſt, nam quilibet præſumitur velle ſibi, quam minimum præiudicium inferre. Inſuper quia cum priuilegium amittatur per vſum ipſi contrarium, non debet amitti in totum per contrauentionem ſolummodò partialem. Ità *Suar. d. lib. 8. cap. 35. num. 10. Salas d. num. 66.* Eſt autem aduertendum, quòd prædicta intelligenda ſunt de priuilegio, quod reſpi-
10 cit tempus præſens; priuilegium enim habens actum ſucceſsiuum, & quoad vſum futuri temporis non conſiſtens vnico actu non amittitur; dummodò legitimè non præſcribatur; putà ſi quis habet priuilegium, non ſoluendi collectas, vel decimas, ſiuè datia, aut alias exactiones (quod priuilegium habet tractum ſucceſsiuum) ſi ſemel ſoluat, etiam abſq; proteſtatione, non exindè amittit priuilegium, nec infertur ei præiudicium, *Bart in l. fin. ff. de conſtit. princip. Alex. conſ. 193. vol. 2. Aegid. Boſſ. in pract. crim. tit. de princip. & priuil. eius num. 320.* refert, & ſequitur *Roder. quæſt. regul. tom. 1. q. 9. art. 4. propè fin.* Hoc autem intelligendum eſt de priuilegijs conceſsis priuatæ perſonæ, non autem de priuilegijs conceſsis Communitati, aut Eccleſię; nam ea non amittuntur per vnum, aut plures actus. *Panormit. cap. cùm acceſsit ſent. num. 8. de conſtit.* quod intellige, ſi illi actus fiant à priuatis perſonis, abſque conſenſu, aut auctoritate Communitatis; nam tota Communitas poteſt expreſsè renunciare priuilegio

ſibi

ſibi conceſſo, ità *Bonac. de legibus diſp. 1. q. 3.*
11 *punct. 8. §. 6. num. 15.* At Religioſi non amittunt
priuilegia, ſi per vnum aut plures actus contrà ea,
aut ipſorum aliquod negligentia, vel ignorantia
contrauenerint; ità enim concesſit Eugenius IV.
Monachis Congregationis Caſineñ, ſub Dat. Bononiæ
anno 1437. prid. kal. Iulij Pontif. ſui ann 6.
quod refertur à *Roderic in noua collect. priuil. Bull. 9.
eiuſdem Pontificis.* Et hæc quoad ſecundam partem
Quæſiti.

Quoad tertiam, nempè, vtrùm priuilegia amittantur
per abuſum, ſupponendum eſt, pluribus
12 modis poſſe contingere, vt quis dicatur, priuilegio
abuti; ità vt vel illud mereatur amittere, vel
ſtatim amittat. Primò non vtēndo priuilegio tali
tempore, aut loco, vel in tanta quantitate quāta in
priuilegio præſcribitur; hic autem potiùs dici poſſet
non vſus, vel contrarius vſus, quàm abuſus
propriè dictus. Secundò dicitur quis abuti priuilegio,
ſi eo vtitur vltrà limites ipſius, vt ſi quis
priuilegio vtatur in loco, aut tempore, ſiuè circà
perſonam, vel res, pro quibus priuilegium non
eſt conceſſum. Tertiò modo contingit abuſus priuilegij,
faciendo aliquid iniquum, occaſione à
priuilegio ſumpta. Quartò, quandò fit contrà
13 finem priuilegij. Quouis modo priuilegiatus
priuilegio abutatur, meretur ipſo priuari ex
text. in cap. vbi ità diſtin. 64. vbi dicitur, quod priuilegium
amittere meretur, qui conceſſa ſibi abutitur
poteſtate, & ex *cap. tuarum, & ex cap. vt priuilegia,
de priuileg. & cap. priuilegium 11. q. 3. Sylu.
verb. priuilegium q. 10. Pax orm. cap. licet, de Regular.
Bernardus Diaz regul 5912. Suar. d. lib. 8. cap.
36. nu 1. Salas diſp. 17. ſect. 23 nu. 67. Card. Tuſch.
tom. 6. lit. P. concl. 574.* Iura autem citata abſolutè
loquuntur de abuſu priuilegij; ſed vbi ius non
diſtinguit neque nos diſtingere debemus: ergò
quocunque modo priuilegiarius priuilegio abutatur,
meretur illud amittere: tùm etiam, quia
abuſus priuilegij quolibet modo contingat, habet
culpam adiunctam; ergò meretur pœnam: igitur
priuilegiarius, propter priuilegij abuſum, ipſo
priuatur, ità *Bonac. q. 3. par. 8. §. 7. propoſ. 2. nu. 3.
in fin.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religioſi poſsint renunciare priuilegijs ſui Ordinis, ſeù Religioni conceſsis.

SVMMARIVM.

1 *Iuri ſuo vnicuique liberum eſt renunciare.*
2 *Iura ad Eccleſiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non poſſunt, niſi interueniente conſenſu Prælati, & Capituli.*
3 *Priuilegium aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum.*
4 *Declaratur tex. in cap. ſi de terra, de priuileg.*
5 *Taciti maior eſt vis, quàm expreſſi; niſi diuerſa ſit ratio.*

1 CErta iuris regula eſt, liberum vnicuique eſſe
iuri ſuo renunciare, vt probant, *tex. in cap.
ſi Iudex 42. ff. de minor. cap. iuis 39. verſ. niſi,
de teſtib. cap. ad Apoſtolicam, de Regular.* cum
alijs multis, quæ in hoc propoſito cumulant *Soc.
regul. 339. Petrus Barboſ. in l. alia §. eleganter nu.
12. cum. ſeqq. ff. ſolut. matr. Azor. inſtit. moral. p. 1.
lib. 5. cap. 22. q. 10.* latè *Suar. de legib. lib. 8 cap. 33.*
Cùm autem priuilegium in fauorem Religioſorum
conceſſum ſit, meritò ab iiſdem, ac proindè ab
Abbate eorum capite illi renunciari poſſe, colligi
videtur ex tex. in hoc caſu aliàs difficili, in *cap. ſi
de terra 6. de priuil.* vbi probatur euidenter, poſſe
Prælatos, & Religioſos renunciare priuilegijs ſui
Ordinis, ſeù Religioni conceſsis de decimis non
ſoluendis.

2 Sed, his non obſtantibus, contrarium tenendum
eſt, immo non licere Abbatibus, & Prælatis Religionum
renunciare huiuſmodi priuilegijs, vt
pote, quia hæc renunciacio non continet præiudicium
ſolius renunciantis, ſed in ſuæ Religionis,
& Eccleſiæ præiudicium redundat, tùm ex regula
*tex. in cap. nulli, & in cap. ſi quis Presbyterorum, &
in cap. cùm ſuper, de reb Eccl. non alien. & in Clem. 1.
eod. tit.* cū ſimilibus: quibus iuribus probatur, res,
& iura ad Eccleſiam pertinentia, ſiuè ſecularis ſit,
ſiuè Regularis, renunciari, aut quolibet alio modo
alienari non poſſe; niſi interueniente conſenſu
Prælati, & Capituli, & alijs ſeruatis ſolemnitatibus,
3 quæ ibi exprimuntur. Nam priuilegium
aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum:
in hoc priuato procedit vulgaris illa regula, de
qua in principio huius quæſiti: in illo verò, ſcilicet,
publico, contraria regula ſtatuitur in *cap. ſi
diligenti, de foro compet. & in l. 2. §. ſed quia veremur
C. de iureiur. propt. calumn. & in l. ius publicum
ff. de pact.*

4 Non obſtat *d. cap. ſi de terra*, ſuprà expenſum;
quia ex doctrina *gloſ. 1. in cap. placuit il 2. 16. q. 3.*
& ſecundùm latè tradita per *Dec. num. 7. & Abb.*
etiam *num. 7. in d. cap. ſi de terra*, reſponderi
poteſt, quod licèt Abbates, cæterique Prælati
expreſſè renunciare non poſsint iuribus, aut priuilegijs
Eccleſiæ competentibus, quamuis per renunciationem
ad ius commune regregreſsus fiat;
poſſunt tamen tacendo, & patiendo, vt contrà Eccleſiam
currat præſcriptio, iuxtà regulam *cap. ad
aures, & cap. illud de præſcrip.* & quæ notat *Gilcben.
de præſcrip. par. 3. cap. 13. num. 83.*

5 Nec obſtat vulgaris regula, quòd taciti non
maior eſt vis, quàm expreſſi, *l. ſi filiusfamilias ff.
ſi cert petat.* atqui per non vſum, vel contrarium
vſum priuilegia amitti poſſunt, vt latè oſtendemus
in fine Quæſiti; qui modus tacitæ renunciationis
vim obtinet, ergò à fortiori poterit hoc effici
expreſſa renunciatione; quia reſpondetur, regulam
illam hoc caſu deficere ex diuerſa ratione,
& tacitum in eo plùs operari, quàm expreſſum, vt
ſentit *Bart. in l. filiusfam. §. diui num. 22. in fin. ff.
de leg. 1.* quem explicat *Pariſ. in cap. cùm non liceat
num. 23. de præſcrip.* conſenſus enim ille tacitus ex
patientia Abbatis per longiſsimi tempori vſum
ſucceſsiuus eſt, & conſequenter potentior, *iuxtà*

regul.

regul. l. ſi mulier 22. §. ſin autem poſt C. ad Velleian per contrarium verò expreſſus ille conſenſus momentaneus, & ideò minùs operatur ex *Regul. l. ſi Vnus, ff. de ſeruit. ruſtic.* iunctà *l. ſed ſi inter, ff. de ſeruit. vrban. prad.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm per ſuſpenſiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, ſuſpenſa cenſeantur Abbatum, aliorumuè Regularium priuilegia.

SVMMARIVM.

1 *Per Bullam Cruciata, vel alias huiuſmodi ea Regularium priuilegia tantùm tolluntur, quæ ipſarum effectus impedire, aut retardare poſſent.*

2 *Per Bullam Cruciata, non intelliguntur ſuſpenſa facultates, & indulgentiæ Religionum, pro ipſarum Religioſis.*

3 *An per Bullam Cruciatæ ſint ſuſpenſa priuilegia Religioſorum, qubius conceditur, vt poſſint ſeculares a peccatis, & cenſuris abſoluere.*

1 HÆc Quæſtio latè tractatur à *Collectore Priuilegiorum Mendicant. verb. Priuilegia Fratrum, §. 33.* vbi reſoluit, per Bullas Cruciatæ, ſiuè alias huiuſmodi tantùm illa priuilegia ſuſpendi, per quæ ipſarum effectus impediri, aut retardari poſſent: non autem alia priuilegia circà alias materias conceſſa, neque in dictis Cruciatæ Bullis contenta: abſurdum enim eſſet, eas ſuſpendere id, quod præſtare non poſſunt, cùm non habeant: Et hoc, vt ait Idem Collector, clarè apparet ex clauſula ſuſpenſionis in prædictis Bullis apponi conſueta, cùm dicitur, *Et nè propter alias indulgentias, in hoc ſancto opere tardiores Chriſtifideles exiſtant, omnes ſimiles, aut diſſimiles indulgentias, & facultates à Nobis, & eadem Sede, vel eius auctoritate quibuſcunque Eccleſijs, Monaſterijs, &c. conceſſimus pro huiuſmodi expeditione, dumtaxàt ſuſpendimus, &c.* quæ clauſula apertè innuit, conceſſiones, & gratias expeditioni Bullarum præfatarum, nequaquam aduerſantes, per ipſas non ſuſpendi; ait autem, quòd ſuſpenduntur omnes Indulgentiæ quæſtuariæ, & omnes facultates, contentæ in Bulla Cruciatæ huiuſmodi, quæ anteà per alia priuilegia obtinebant.

2 Nec intelliguntur ſuſpenſæ facultates, & conceſſiones Religionum, pro ipſis Religioſis, vt quòd tali die lucrentur tales Indulgentias: ſed potiùs excipiuntur à generali ſuſpenſione priuilegiorum; quamuis enim in ipſis Bullis ſit ſermo de Monaſterijs, eſt intelligendum de Indulgentijs, quas conſequerentur ſeculares Monaſteria ipſa viſitantes: videatur latiùs idem *Collector loco citato.* Similiter nec ſuſpenduntur priuilegia conceſſa Prælatis, pro ſibi ſubditis, verbi gratia, vt poſſint illos à quibuſcunque cenſuris abſoluere; illa enim ſimiliter in eadem Bulla excipiuntur à generali ſuſpenſione priuilegiorum.

3 Nec pariter ſuſpenduntur in eadem Bulla Cruciatæ, aut ſimilibus, priuilegia conceſſa Religioſis, vt poſſint ſeculares à peccatis, & cenſuris abſoluere, & eorum vota, & iuramenta commutare, ac diſpenſare: id enim præſtare poſſunt, licèt ſeculares abſoluendi, vel diſpenſandi non habeant Bullam Cruciatæ: quia etſi hæc priuilegia concedantur perſonis, non ſunt ipſis conceſſa, quatenùs ſunt perſonæ profeſſores dictorum Ordinum, quibus Summi Pontifices huiuſmodi gratiam Impartiti voluerint; vnde potiùs ſunt priuilegia realia, quàm perſonalia; at in dicta Bulla ſuſpenduntur tantùm priuilegia perſonalia, ſingularibus perſonis conceſſa.

Ergò poterunt Confeſſores Regulares, virtute priuilegiorum abſoluere ſeculares à reſeruatis, & eorum vota, ac iuramenta diſpenſare, ac commutare, quamuis careant Bulla Cruciatæ. Ità *Rodericus quæſt. Regul. tomo primo, quæſtione ſexta, articulo 14.* vbi ſe retractat ab oppoſita ſententia, quam tenuerat in *explicatione* eiuſdem *Bullae Cruciatae*, & inquit hanc ſententiam amplecti Viros doctos, & Religioſos; ità etiam *Ioannes de la Cruz, de ſtatu Religioſ. libro ſecundo, cap. tertio, dubio ſeptimo, concluſione tertia, Miranda, in Manual. Praelatorum, tomo primo, quaeſtione 47. articulo 11.*

Hoc autem hodie non habet locum, quia priuilegia Regularium, quibus poterant ſeculares à reſeruatis, & cenſuris abſoluere, eorumque vota commutare, aut diſpenſare, iam fuerunt reuocata à Concilio Tridentino, & ex decreto Congregationis Concilij, iuſſu Clementis Octaui edito, de quo alibi agendo, de hac re latiùs ſermonem habebimus; verùm ſi de nouo huiuſmodi priuilegia à Sede Apoſtolica reualidarentur, poſſent Confeſſarij Regulares non obſtante Bulla Cruciatæ, abſoluere ſeculares à reſeruatis, & cenſuris etiam ſi prædictam Bullam non haberent ex dictis.

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas teneatur priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſum oſtendere: an verò illi alleganti credatur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium oſtendere, & inſpicere oportet, nec alleganti creditur.*

2 *Facta non præſumuntur, ſed ab allegante probari debent.*

3 *Priuilegiatus in ius vocatus, tenetur venire priuilegia ſua allegaturus.*

4 *Priuilegia clauſa in corpore iuris, notoria ſunt, & eorum ſcientia præſumitur.*

5 *Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clauſum.*

6 *Allegatio eorum, quæ notoria ſunt rèquiritur, quamuis probatio neceſſaria non ſit.*

7 *Cum diſtinctione reſoluitur tota materia.*

1 PRiuilegium oſtendi, & inſpici oportere, ac proindè, alleganti non eſſe credendum, probat *text. in cap. porrò, 7. de priuil. vbi Abb. nu. 1.* ait ad hoc quotidie illum allegari ſolitum, & ſequitur ibi *De-*

ibi *Decius* , & reliqui omnes , qui varijs in locis ſcripſerunt, priuilegium non præſumi , ſed ab eo , qui allegat probandum eſſe, vt proſequitur *Fuſcus de viſit. lib. 2. cap 18. à num. 3. & cap. 20. num 6. Menoch. de praeſumptionib. libro 6. praeſumpt. 14. num. 15. Maſcard. de probationib conclus. 1200. numero 36. Cardinalis Tuſchus , tomo 6. littera P. concluſ. 762.*

2 Ratio deciſionis eſt , quia priuilegia facti ſunt , nec præſumuntur , ſed ab eo , qui allegat, debent probari, vt vulgò colligitur ex *text. in l. quæcunque, §. 1. ff de public. in rem act. l. ſi emancipati, C. de collat.* cum alijs citatis ab *Alphan. collect. 719. & Garz. Phalcon. Regul. 384.*

3 Vnde facilis colligi poteſt ratio , ad *text. in l. ſi quis ex aliena , §. ff. de iudic.* dùm probat priuilegiatum in ius vocatum teneri comparere priuilegia ſua allegaturus; cùm enim priuilegia facti ſint, & Iudex contrà eum iure communi ſuam habeat fundatam intentionem , qui allegat contrarium priuilegium , meritò illud probare debet , & fortiùs allegare , vt notat *gloſſ. vltim. in fine , in cap. cùm ordinem , 6. de reſcript.* recepta ex multis , de quibus *Felinus, ibi, à num. 8. Corſet. in ſingul. verb. iuriſdictio.*

4 Limitant tamen Doctores ſupradictam reſolutionem non procedere in priuilegijs , quæ in corpore iuris clauſa ſunt , quia inquiunt eſſe notoria, & eorum ſcientiam præſumi, ſicut ipſarum legum, iuxtà *cap. 1. de conſtit. lib. 6.*

5 Quarè ea allegare priuilegiatos non teneri, ex *Felin.* receptum teſtatur *Maſcard. de probationib. concluſ. 1109. à num. 14.* & in priuilegijs Scholaſticorum , de quibus in *authent. habita , C. ne fil. pro patr.* aduertit *Rebuff. de priuileg. Scholaſt. priuileg. 154. à num 267.*

6 Verùm aduertere oportet , quòd licèt Doctores rectè doceant, huiuſmodi priuilegiorum probationē neceſſariā non eſſe; falsò tamen inſcribunt eorum allegationem non requiri ; nam contrarium euincit receptiſſima doctrina , quòd eorum , quæ notoria ſunt, licèt probatio neceſſaria non ſit, requiritur tamen allegatio ; *l. ſi adulterium ; cum inceſtu , §. eidem , ff. ad leg. Iuliam , de adulter. gloſſ. celebris , verb. cauſas , in Clemen. appellanti , de appellat.* quam latè explicant *Felin. in dicto cap. cùm ordinem, à numero 11.* & eſt recepta ex multis , de quibus *Marant. de ordin. iudic. parte ſexta , cap. de appellationibus , numero 141. Guttier. de iurament. confirmator. parte prima , cap. 70. numero quarto , cum ſeqq.*

7 Eleganter tamen vniuerſam hanc materiam , præhabita diſtinctione , breuiter reſoluendam , duxi , quam ex *Felin. dicto loco , Alex. & alijs ,* tradit *Petrus Barboſ. in l. ſi quis ex aliena , numero 3. cū ſeqq. ff. de iudic.* Vel enim Iudex omninò eſt incōpetens , & improrogabilis; & certum eſt , tunc non oportere priuilegium oſtendere ; immo proceſſum nullum eſſe, & omnia ab eo geſta, licèt pars non cōpareat, nec vllam opponat exceptionem, iuxtà ea, quæ notantur in *cap. ſi diligenti , de foro compet. & in cap. & ſi clerici , in princip. de iudic.*

Vel etiam ſi prorogabilis ſit iuriſdictio ; tamen conſtat Iudici citanti , quòd nullam in citatum habeat iuriſdictionem; & hoc caſu videtur admittenda communis ſententia , quòd proceſſus ab eo geſtus , quamuis non compareat , eſt nullus ipſo iure , iuxtà totum *titul. C. ſi à non competen. Iudic.* Aut denique Iudex mero iure habet iuriſdictionem in citatum ; ſed ope exceptionis illi debilem ratione priuilegij , aut alia ſimili ; & tunc verior eſt ſententia illa , quòd proceſſus valet , licèt priuilegium ſit notorium , vt notat *gloſſ. in verb. conſenſus , in l. 2. ff. de indic.* & proſequitur *D. Barboſ. citato loco .*

QVÆSITVM XVIII.

An priuilegium conceſſum Eccleſiæ Abbatiali, vel Monaſterio amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia , vel Monaſterium itecùm ædificetur.

SVMMARIVM.

1 *Afferuntur aliqua iura, & Doctorum auctoritates pro obiectione huius Quæſiti .*
2 *Affirmatiue concluditur priuilegium reuiuiſci , ſi Eccleſia , aut Monaſterium deſtructum readificetur .*
3 *Reſpondetur obiectionibus in contrarium factis*
4 *Declarantur iura in contrarium adducta .*

DE hoc Quæſito , in *Secundo Tomo* iterùm redibit ſermo ; idcò hic , circà illius reſolutionem, paucis me expediam . Videbatur reſpondendum , quòd priuilegium amittatur , ſi Eccle-
1 ſia deſtruatur , nec ampliùs per reædificationem reuiuiſcat, facit ad hoc *cap. & hoc diximus , 16. quæſtione ſeptima ,* vbi *gloſſ. in verb. deſtructa ,* quæ dicit, quòd deſtructa Eccleſia , non remanet locus priuilegiatus , quæ nonnulla iura allegat , ſcilicet *cap. Abbate , in fine , extrà de verborum ſignificat. cap. generaliter , 1. quæſt. 1.* facit ad hoc , *cap. placuit , de conſecrat. diſtinctione prima ,* tenet *Innocent. cap. 2. de noui operis nunciation. Syluest. verb. priuilegium , quæſtione ſecunda .* Et reddunt rationem ; quia tunc deſtruitur ſubiectum , ad quod comparatur, ſicut priuilegium perſonale ad perſonam .

2 Verùm his rationibus minimè obſtantibus , contrarium eſt reſpondendum , & ſic , quòd priuilegium non extinguatur ; vnde ſi Eccleſia iam deſtructa reædificetur , priuilegium etiam conſurgit, facit ad hoc *cap. paſtoralis , 7. quæſtione prima ,* vbi *gloſſ. in quo text.* probatur, quod Epiſcopus eiectus ab hoſtibus de Eccleſia ſua , ſi ad aliam tranſierit, ceſſante hoſtilitate , ad ſuam Eccleſiam reuerti cogitur .

Facit etiam ad hoc , *cap. qui ſemel , 19. quæſtione iii.* vbi probatur , quòd illa , quæ ſemel ſunt Deo dicata Monaſteria, ſemper Monaſteria perſeuerant , vbi *gloſſa* dicit , quòd licèt Monaſterium deſtruatur, locus tamen remanet ſacer .

3 Ad con-

3 Ad contraria, *in cap. quòd diximus, 16. quæſt. 7. vnà cum gloſſ.* ibi, *verb. deſtructa*; Reſpondemus, quòd prædicta iura loquuntur, quandò locus deſtruitur auctoritate Epiſcopi, vel alterius Supe- 4 rioris, & intelligitur etiam *cap. placuit, ſuprà allegat.* Nos verò loquimur, quandò Eccleſia, vel Monaſterium caſu corruit, in quibus etiam terminis loquuntur Doctores citati.

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

Quæſit. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quæ nàm illæ ſint.

Quæſit. 2. Vtrùm Abbatia, ſiuè Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis Priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiuè loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt,

Quæſit. 3. Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab iiſdem, ſi communicent in priuilegijs, cum alijs Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

Quæſit. 4. Vtrùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini conceſſa, poſſint illis potiri, etiam contrà illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs.

Quæſit. 5. Vtrùm quandò priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi prius illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui cômmunicatur.

Quæſit. 6. Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis.

Quæſit. 7. Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecundæ.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, & Congregationes, & Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quænam illæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſiũ habet communicationem priuilegiorum Caſinenſiũ.*

2 *Congregatio Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bonien. participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarũ, & Canonicorũ Ordin. S. Auguſt. & Congreg. S. Iuſtinæ de Padua, Prędicatorũ, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Mariæ.*

3 *Congregatio Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tam conceſſa, quàm concedenda.*

4 *Congregatio Caſinenſis habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi conceſſorum in principio eiuſdem, antequàm adderetur denominatio,* Sanctæ Iuſtinæ de Padua.

5 *Congregatio Monachorum S. Benedicti Valliſoleti quam communicationem obtinuerit.*

6 *Congregatio Sancti Benedicti Hiſpaniæ, habet communicationem priuilegiorum Caſinenſium.*

7 *Congregatio Sancti Benedicti, Regnorum Portugalliæ, obtinuit omnia priuilegia Ciſtercienſium, Caſinenſium, Valliſoleti, & Sancti Hieronymi Hiſpaniarum.*

8 *Camaldulenſes Monachi, & Eremitae Sancti Michaelis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tàm directè, quàm per viam communicationis conceſſa.*

9 *Congregatio Vallis Vmbroſae habet communicationem omnium priuilegiorum Caſinenſium, & Mendicantium. Vide memorabilem* Bullam Iulij Secundi, *praedictae communicationis*, in fine huius Primi Tomi.

10 *Monachi Ciſtercienſes, Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quae alijs Congregationibus dicti Ordinis conceſſa ſunt.*

11 *Ciſtercienſes Reformati Congregationis Beatae Mariae Fulienſis, gaudent priuilegijs Ordini Ciſtercienſi non reformato, conceſſis.*

12 *Congregatio Cęleſtinorum, omnium Monachorum priuilegijs potitur.*

13 *Congregatio Sylueſtrinorum, conſecuta eſt à Sede Apoſto-*

Apoſtolica communicationem omnium priuilegiorum Mendicantium.

14 *Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Mōtis Oliueti, obtinuit priuilegia omnia Congregationis Caſinenſis.*

15 *Monachi B. Mariæ Montis Virginis, fruitur priuilegijs Congregationis Camaldulenſis.*

16 *Priuilegia Pij V. Cōgregationibus Monachalibus cōceſſa, ad terminos iuris redacta fuit.*

17 *Communicatio priuilegiorum, quid operetur, & importet.*

18 *Per clauſulas generales in priuilegio communicationis appoſitas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit.*

19 *Monachis Sancti Baſilij quænam priuilegia extenſa ſunt.*

20 *Præmonſtratenſes habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationi Sancti Bernardi, Ordinis Ciſtercienſium Regnorum Hiſpaniæ.*

21 *Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegijs Caſinenſium, & etiam aliorum Ordinum.*

22 *Carthuſienſes, quam communicationem priuilegiorum ſortiantur.*

23 *Fratres Sancti Hieronymi in Hiſpania, quam communicationem ſint adepti.*

24 *Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis, communicant in priuilegijs, cum omnibus Ordinibus Mendicantium.*

25 *Ordo Sanctiſsimæ Trinitatis, quam communicationē priuilegiorum à Sede Apoſtolica obtinuerit.*

26 *Fratres Cruciferi communicant in priuilegijs, tàm cōceſsis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium.*

27 *Congregatio S. Hieronymi Feſulis, gaudet omnibus priuilegijs Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique exiſtentium.*

28 *Fratres Prædicatores communicant in priuilegijs, cū alijs Ordinibus Fratrum Mendicantium.*

29 *Fratres Minores Regularis Obſeruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Prædicatorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, alijſque Ordinibus Mendicantium conceſſorum.*

30 *Fratres Eremitani Sancti Auguſtini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.*

31 *Fratres Eremitani S. Auguſt. Congregationis Lumbardiæ, habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extenſa fuerant eorumdem Fratrum priuilegia.*

32 *Fratres Carmelitani communicant in priuilegijs, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum Sancti Auguſtini.*

33 *Fratres Diſcalceati B. Mariæ de Monte Carmelo, gaudent priuilegijs, & gratijs omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) conceſsis.*

34 *Ordo Sanctae Mariae à Mercede, potitur priuilegijs Mendicantium.*

35 *Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis communicat in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium.*

36 *Congregatio Sancti Hieronymi Ieſuatorum, potitur omnibus gratijs, & priuilegijs Ordinibus Mendicantium, conceſsis.*

37 *Ordo Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula communicationem omnium priuilegiorum, conſecutus eſt.*

38 *Fratres Capuccini gaudent omnibus gratijs Congregationi Camaldulenſi, & Ordini Fratrum Minorum, conceſsis.*

39 *Fratres Tertij Ordinis S. Franciſci, (qui de Pœnitentia nuncupantur) quam communicationem priuilegiorum habeant.*

40 *Patres Societatis Ieſu, potiuntur omnibus priuilegijs Mendicantium, & non Mendicantium.*

41 *Fratres Ioannis Dei potiuntur omnibus priuilegijs, & exemptionibus Archihoſpitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, conceſsis.*

42 *Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorū Regularium Lateranenſium, & Clericorum de Somaſcha, Societatis Ieſu, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

43 *Clerici Regulares de Sommaſcha communicant in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium.*

44 *Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratijs, & priuilegijs Congregationi Theatinorum, conceſsis.*

45 *Clerici Regulares S. Pauli decollati, habent cōmunicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.*

46 *Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis, habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, omnibus Ordinibus conceſſorum.*

47 *Congregatio Canonicorū Regulariū Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, gaudet priuilegijs, & gratijs Ordinibus Mendicantium conceſsis.*

48 *Fratres S. Antonij Vienuen. quam communicationem priuilegiorum ſint aſſecuti.*

49 *An Moniales habeant aliquam communicationē cum Ordinibus, tàm Mendicantiū, quàm nō Mendic.*

EX ſufficienti inductione vniuſcuiuſque Ordinis, & Cōgregationis elicitur præſentis Quæſiti ſolutio; ideò omnium Ordinum, & Congregationum communicationes, quas præ manibus habere potuit hic ſigillatim (abſque vllo præiudicio in enumerandis prædictis cōmunicationibus, præcedentiæ, vel præheminentiæ) apponere cenſui, cū præciſis verbis priuilegiorum, denotantium eaſdē communicationes; vt curioſus Lector perfectè intelligat, an dicti Ordines, & Congregationes gaudeant priuilegijs conceſſis tantùm, vel concedendis directè, vel indirectè, ad inſtar, vel non, & potiantur gratijs ſpiritualibus ſolummodò, vel etiā temporalibus, & mixtis; quæ omnia, quoad communicationes priuilegiorum ſcitu digna ſunt.

1 Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſium ex Gregorij Decimiquinti, (Bulla, de qua in *Quæſ. ſeq.*) & alijs gratijs aſſecutis in Archiu. S. Mariæ Pacis Romæ, amplioribus potitur cōmunicationis priuilegijs, quàm per cōmunicationem cum Congregatione Caſinenſium, S. Iuſtinæ de Padua, ex indultu Sixti Quarti, ſibi conceſſo, ſub Datum Romæ, 10. kalend. Septembris, anno Domini 1476. Pontificatus ſui ſexto, incip. *Dum ad vni-*

ad vniuerſos, & eſt 10. in ordine *in Bullar. nouo Laertij Cherub. tom. 1.* eius verba ad propoſitum facientia ſunt hæc. *Cumque acceperimus, & reipſa didicerimus Congregationem Sanctae Iuſtinae de Padua Ordinis Sancti Benedicti, à nonnullis Romanis Pontificibus praedeceſſoribus noſtris quampluribus digniſsimis priuilegijs, indultis, & gratijs decoratam fuiſſe, & cenſeamus Congregationem Lateranenſem, meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, maximè vbi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent; eidem Congregationi Lateranenſi etiam concedimus, vt omnibus priuilegijs, indulgentijs, gratijs, fauoribus, & indultis, tam ſpiritualibus, quam temporalibus à Romanis Pontificibus predeceſſoribus noſtris, ſeù alias eidem Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſsis, ipſa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere poſsit, & valeat, abſque vlla prorsùs differentia, perindè ac ſi ea dictæ Congregationi Lateranenſi ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſsis haberi volumus, & non ſecùs, ac præſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, quae ad ipſam Congregationem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus, ac decernimus.*

2 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Saluatoris Bononien. omnia priuilegia, & gratias Ordini Fratrum Eremitarum, & cæteris Canonicis Regularibus conceſſas cõmunicauit Gregorius Duodecimus; ampliorem autem conceſſionem ſuper hac re eidem Congregationi fecit Iulius Secundus, anno Domini 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus ſui anno nono, vt patet eius Bulla, incip. *Inter cæteros,* quæ eſt 30. in ordine, in *Bullario nouo, tomo 1.* vbi §. 6. ſic dicitur. *Adijcientes præterea, quòd de cætero non ſolùm prædictis præeminentijs, priuilegijs, & gratijs decorentur, quibus gaudent in ſpecie, vel in genere vniuerſi alij Canonici, verùm etiam omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, fauoribus, indultis, & gratijs ſpiritualibus, & temporalibus per Nos, vel per quoſcunque Prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, ſeù Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini, ac Congregationi de Friſionaria, alias Lateranenſi, Ordinibuſque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum Beatæ Mariæ, & alijs etiam earumdem Cõgregationum, & Ordinum membris, & illorum perſonis, Monaſterijs, & locis in genere conceſſis, & pro tẽpore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Iuſtinæ, ſeù Sancti Benedicti Caſinen. & eius Monaſterijs, locis, membris, & perſonis, hactenùs conceſsis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eamdem Sedem conceſſum eſt dictæ Congregationis priuilegijs poſſe gaudere in omnibus, & per omnia, abſque vlla prorsùs differentia; perindè ac ſi ea ipſi Congregationi Canonicorum Regularium Sãcti Saluatoris ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſsis, haberi volumus, & non ſecus, ac ſi præſentibus, de verbo ad verbum inſerta forent, & quæ ad ipſam Congregationem Sancti Saluatoris, & eius Moniales, ſiuè Sorores, ac perſonas oblatas, & commiſſas vtriuſque ſexus, quæ ſub illius cura ſunt, in illis videlicèt, quæ ipſis coaptari poſſunt, extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus. cùm ipſam Congregationem Sancti Saluatoris, cenſeamus, meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, quàm ſuprascriptas Congregationes, & Ordines, quos enim par labor coniungit, paria quoque priuilegia coniungere debent. Cuius etiam Congregationis Sancti Saluatoris Monaſteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque perſonæ quibuſcunque eis, ac alijs Congregationibus, & Ordinibus, à Sede prædicta, vel aliàs qualitercunque conceſsis, ac de iure, ſeù conſuetudine debitis iuribus, præeminentijs, ac dignitatibus inconcuſsè gaudeant, & vtantur, dummodò illa præmiſsis, ac alijs dictæ Congregationis Sancti Saluatoris inſtitutis, & Conſtitutionibus non obſiſtant.*

3 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Georgij in Alga, omnia priuilegia cæteris Religionibus, & Ordinibus etiã Mendicantibus conceſſa, & in futurum concedenda, communicauit Pius Quintus, anno Domini 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus ſui anno quarto, per eius Bullam incip. *Ex incumbenti Nobis,* quæ eſt 92. in ordine, in *Bullar. nouo, tom. 2.* vbi §. 2. ſic habetur. *Nos Rectoris, & Canonicorum, &c. Ex certa ſcientia, & mera deliberatione noſtris, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, perpetuò omnes, & ſingulas Conſtitutiones, ac ritus, & mores, aliaque Regularia ipſius Congregationis inſtituta, quoad ea, quæ ſacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non ſunt; ità quòd Rector, & Canonici prædicti in proceſsionibus, & actibus publicis præcedant, prout anteà ſoliti erant; necnon conceſsiones, & gratias, priuilegia, & indulta ipſis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis, per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, ſiuè per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet conceſſa confirmamus, ac illa de nouo concedimus. Necnon etiam omnia alia per ipſos prædeceſſores noſtros, ac Nos quibuſuis Ordinibus, & Religionibus etiã Fratrum Mendicantium, hactenùs quomodolibet conceſſa, & quæ de cætero concedentur, eiſdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratioſè concedimus, ac confirmata, & conceſſa eſſe volumus.*

4 Monachi Caſinenſes, (aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua) habent communicationem omnium priuilegiorum, & indultorum, conceſſorum prædictæ Congregationi, à principio eiuſdem, antequàm adderetur hæc denominatio, *Sancta Iuſtina de Padua,* vt patet ex Bulla Iulij Secundi, quæ eſt prima Conſtitutio eiuſdem Pontificis, *tom. 1. Bullarij noui, Laertij Cherub.* in his verbis, quæ prædictam communicationem reſpiciunt. *Omnibus tamen, & ſingulis priuilegijs, & immunitatibus, & exemptionibus, conceſsionibus, & indultis, hactenùs Congregationi Sanctæ Iuſtinæ, huiuſmodi conceſsis, in ſuo robore, & firmitate præſentibus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi huiuſmodi tituli mutatio, ſeù variatio, facta non eſſet, & huiuſmodi priuilegia à principio Congregationis Caſinenſis, aliàs Sanctae Iuſtinae huiuſmodi ſpecialiter, & expreſsè conceſſa fuiſſent.* Innumera (vt ità dicam) habet hæc Congregatio priuilegia, ideò alias ſpeciales Communicationes (hac ſola contentus) nequaquàm quæſiui.

5 Pro Congregatione Monachorum Sancti Benedicti Vallisoleti, adeſt priuilegium Eugenij Quarti, qui conceſſit. *Quòd omnia, & ſingula indulta, conceſsiones, exemptiones, Indulgentiae, ad quæcunque alia Monaſteria Sancti Benedicti Valliſoleti, ſiuè illius Monachis, quomodolibet conceſſa ad omnia, & ſingula Monaſteria reformata in Hiſpania, per dictũ Monaſterium; ac alia, quae in poſterum reformabuntur, vel ſubijcientur Monaſteria, & eorum membra, illorumque Praelatos, & perſonas, ac viſitantes integrè, & plenariè ſe extendant, ipſaque ſupradicta Monaſteria, Praelati, perſonae, & Viſitantes in omnibus, & ſingulis vti, frui, & gaudere poſsint, & debeant iuxtà omnem eorum formam. Ac conceſsiones, exemptiones, indulta, & indulgentiae ſint, & cenſeantur, & habeantur perindè in omnibus, & per omnia, ac ſi pro ipſis omnibus, & ſingulis, aut quolibet eorum ſpecificè, ſingulariter, & indiuiduè conceſſa fuiſſent, & pro eis, aut pro quolibet ipſorum originaliter emanaſſent. Voluit tamen, quòd in confluentium ad ipſos pro tempore perſonarum confeſsionibus audiendis, & abſolutionibus imponendis, licentia, ſeù conſenſus Ordinariorum locorum interueniat. Quodque praeſentes literas ad illa ex Monaſterijs, Prioratibus, ac locis praefatis ſe extendant, & de illis intelligantur, nec non extendi, & intelligi debeant, in quibus pro tempore fuerit numerus duodecim Monachorum ad minùs, & quã diù vixerint in obſeruantia regulari.* Itâ habetur in *Comp. priuileg. Mendican. tit. communicatio priuil.* §. 34. vbi affirmat Collector, vidiſſe hoc priuilegium ſub literis authenticis.

6 Præterea Iulius Secundus, *Conceſsit Vniuerſis Abbatibus, Prioribus, Praeſidentibus, & Conuentibus Monachorum, alijſque Religioſarum perſonarum Monaſterijs Congregationis Hiſpaniae, Ordinis Sancti Benedicti, quòd omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, praerogatiuis, gratijs, exemptionibus, libertatibus, & indultis Congregationi Caſinenſi, ſeù Sanctae Iuſtinae, earumque Monaſterijs, Abbatibus, Prioribus, Praeſidentibus, Conuentibus, Monachis, Oblatis, & alijs Religioſis perſonis, per Sedem Apoſtolicam in genere conceſsis; quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum praeſentibus inſererentur, & exprimerentur, pro ſufficienter expreſsis, & inſertis habendo, vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi omnia, & ſingula priuilegia praefatam huiuſmodi Congregationi S. Benedicti Hiſpaniae, illiuſque Monaſterijs, Abbatibus, Prioribus, Praeſidentibus, Monachis, & alijs perſonis Religioſis praefatis ſpecialiter, & expreſsè conceſſa fuiſſent;* itâ refertur in *dicto Comp. priuileg. Mendic.* vbi ſuprà, §. 33.

7 Simile, & magis amplum priuilegium Sixtus Quintus, *Conceſsit Congregationi Sancti Benedicti Regnorum Portugalliae, ac omnibus, & ſingulis illius Monaſterijs, Prioribus, & alijs Regularibus locis, tam praeſentibus, quàm futuris, eorumque Generali, & alijs Abbatibus, Definitoribus, Viſitatoribus, Superioribus, Monachis, Religioſis, Nouitijs, Conuerſis, & cæteris perſonis, nunc, & pro tempore exiſtentibus; vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, praerogatiuis, antelationibus, fauoribus, praeeminentijs, indultis, ſilentijs, ſtationibus, declarationibus, facultatibus, conceſsionibus, Indulgentijs etiam plenarijs, & peccatorum remiſsionibus, ac relaxationibus, alijſque vniuerſis, & ſingulis gratijs, ſpiritualibus, & temporalibus Sancti Hieronymi, & Sãcti Bernardi, & alijs Ciſtercienſis Ordinis, necnon Caſinenſis, & Valliſoleti dicti Ordinis Sancti Benedicti Congregationibus huiuſmodi per Vniuerſum Orbem conſtitutis, ac cuilibet eiuſdem Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliae Monaſterijs, ſeù illorum Eccleſijs, ſeu Regularibus locis, eorumque Generalibus, ac alijs Abbatibus, Diffinitoribus, Viſitatoribus, Superioribus, Conuentibus, Monachis, Religioſis, Nouitijs, Conuerſis, ac familiaribus perſonis, ac illorum intuitu, & contemplatione per quoſcunque praedeceſſores noſtros, ac etiam Nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem praedictam, atque etiam Imperatores, Reges, & alios Principes, & quæcunque, ſeù quoſcunque alios ſub quacunque forma, & Verborum expreſsione, & quauis, tàm Apoſtolica, quàm Ordinaria, vel alia auctoritate, necnon tàm in genere, quam in ſpecie, & particulariter, quàm per modum communicationis, & extenſionis, & ampliationis, quàm ſimplicis, & indiuiduae, & particularis, & ſpecialis conceſsionis, hactenùs, ac etiam iteratis vicibus confirmatis, & approbatis, ac in poſterum pro tempore concedendis, confirmandis, & approbandis, etiã ſi talia forent, quae ſpecialem eorum requirant mentionem, ac quibus illa, & illa quomodolibet Vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſſunt, & potuerunt, &c. Non obſtantibus Conſtitutionibus, ſeù reuocationibus, ac alijs praemiſsis, & noſtra de non concedendis indulgentijs ad inſtar, & alijs Cancellariae Apoſtolicae Regulis, alijſque Apoſtolicis, neque in Vniuerſalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis ſpecialibus, & generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus,* ſub Datum Romæ, anno Domini 1587. ſeptimo kalend. Decembris, Pontificatus ſui anno tertio; quod priuilegium refert *Rodericus quaeſt. Regular. tom. 1. quaeſt. 52. art. 6.* ſe vidiſſe ſub ſigillo authentico, *in libro priuilegiorum dictae Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugaliæ.*

8 Monachi Congregationis Eremi Camaldulen. ac Sancti Michaelis de Murano, Ordinis Camaldulen. participant omnia priuilegia, gratias, conceſſiones, & indulgentias, quibuſcunque Regularibus, elargitas, ac in poſterum elargiendas, tàm directè, quàm per viam communicationis, ex indulto Gregorij Decimiquarti, eis impartito, anno Domini 1591. die 24. Septembris, Pontificatus ſui anno primo, vt patet ex eius Conſtitutione, incip. *Ex iniuncto nobis*, quæ eſt 18. in ordine, in *Bullario nouo*, vbi poſtquàm omnia indulta, & gratias dictæ Congregationis, & Ordinis plenè confirmauit, §. 5. itâ concludit. *Ac praetereà volentes eoſdem Generalem, Viſitatores, Priores Eremi, necnon Congregationis eiuſdem Eremi, ac Sancti Michaelis de Murano, ac Ordinem praedictum Camaldulenſem amplioribus fauoribus, & gratijs proſequi, eiuſdem Generali, Viſitatoribus, Priori, Monaſterijs, Domibus, & locis Ordinis, & Congregationis praedictae, omnia, & ſingula priuilegia, praerogatiuas, conceſsiones, iuriſdictiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes,*

tiones, depoſitiones, immunitates, exemptiones, indulta cuiuſcunque generis exiſtentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, cæteraſq; gratias ſpirituales, & temporales, quibuſuis alÿs Regularium Congregationum Ordinibus, eorumq; Monaſterÿs, tàm virorum, quàm mulierum, eorumq; Generalibus, Abbatibus, alÿsq; Superioribus, & perſonis eorumdem, in quibuſcunque Mundi partibus exiſtentibus aliàs quomodolibet conceſſa, & concedenda, ac quibus de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica, Regia, Imperiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quàm diuiſim, etiam per viam communicationis, & extenſionis aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, & poterunt in futurum, etiam ſi talia ſint, vel fuerint, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeù in præſentibus de verbo ad verbum inſertionem, & ſeù particularem conceſſionem, eiſdem auctoritate, & tenore perpetuò communicamus, extendimus, & concedimus. Ità quòd iÿdem Generalis, Viſitatores, Monaſteria, & loca prædicta, vt præfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & perſonæ prædictæ ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſsis omnibus, & ſingulis æquè, pariformiter, & abſque alia penitùs differentia, perindè ac ſi illis, & eorum ſingulis perſonaliter, & ſpecialiter, & expreſſè, ac nominatim, necnon ad inſtas conceſſa eſſent, in quantum eidem Congregationi expediat, (dummodò eiuſdē Congregationis Regularibus Ordinibus, eiusq; gubernio, priuilegÿs, conſtitutionibus, et diffinitionibus nō aduerſentur) vti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant. Hæc quoad indultum communicationis priuilegiorum Monachis Camalduleñ conceſſum.

9 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ habet memorabile priuilegium Iulij II. in quo omnia indulta Monachis S. Iuſtinæ conceſſa, vel in poſterùm concedenda tàm directè, quàm per viam communicationis extendit ad eamdem noſtram Congregationem; quod priuilegium cùm ſit magni momenti, & de eo pluries in toto hoc opere mentio fiat, in fine operis recenſere mihi viſum fuit; participat etiam omnia indulta, gratias, & conceſſiones Ordinibus Mendicantibus, ac indè omnibus Regularibus vbicunque exiſtentibus factas, & conceſſas, ac in futurum faciendas, & concedendas; ex Bulla Pij V. quæ inferiùs in hac eadem diſputatione refertur.

10 Monachis Ordinis Ciſtercieñ Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Obſeruantiæ communicata fuerunt à Gregorio XIV. omnia, & ſingula priuilegia alijs Congregationibus dicti Ordinis conceſſa, & concedenda; Vt patet ex Bulla d. Pontificis, quæ eſt 16. in ordine in *tom. 2. Bullar. noui*, incip. *Romanus Pontifex.*, edita Romæ apud Sanctum Petrum die 28 Iunij anno Domini 1591. Pontificatus ſui 1. vbi confirmans priuilegia eiuſdem Ordinis §. 4. ſic ait. *Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam dictæ Congregationis, in eiſdem Monaſterÿs inſtitutam, & conſeruatam eoſdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, abſolutiones, relaxationes, diſpenſationes, ſtationes indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, conſeruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præeminentias, & indulta cuiuſcunque generis exiſtentia, cæteraſque gratias ſpirituales, & temporales, tàm eidem Ciſtercienſi, eiuſque Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibusuis illorum Monaſteriorum Abbatibus, etiam quatuor primis de Firmitate, Pontiniaco, Claraualle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti, ac quibusuis alÿs ſimilium, vel diſſimilium Ordinibus, & Religionibus ſub quibusuis Regulis, Conſtitutionibus, aut Ordinationibus degentibus, ſeù militantibus, & quibusuis illorum reſpectiuè Congregationibus, & Militÿs, eorumque profeſſoribus, atque vtriuſque ſexus eorum Monaſterÿs, Domibus, Eccleſÿs, necnon Collegÿs, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus, Pÿs, & Charitatiuis locis, eorumque quibusuis in feſtiuitate, ac alÿs diebus Eccleſias viſitantibus, ac earumdem Religionum Generalibus, Præſidentibus, & quibusuis Superioribus Prælatis, ac Capitulis etiam Generalibus, Prouincialibus, ſeù intermedÿs, eorumque Diffinitorÿs, Abbatibus, Prioribus, Diffinitoribus, Conſiliarÿs, & quibusuis, Officialibus, Rectoribus, Miniſtris, Monachis, Nouitÿs, Monialibus, Fratribus, Conuerſis, Confratribus, Procuratoribus, Familiaribus, Benefactoribus, ac eorum, & earum vtriuſque ſexus, quibuſuis Regularibus perſonis tàm in Vrbe, quàm in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentia, ſeu conſiſtentibus, etiam illorum intuitu, aut alias quomodolibet conceſſa, quibus de iure, vſu conſuetudine, vel priuilegio, ſeù Conſtitutione Apoſtolica, vel Imperiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali in genere, vel in ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim etiam per ſolam ſignaturam, vel viua vocis oraculo, aut per viam communicationis, & extenſionis, aut proprio motu, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, quorum tenores haberi volumus pro expreſſis, acſi de verbo ad verbum hic eſſent inſerta, etiam ſi talia eſſent, vel forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeù particularem inſertionem, ad primòdictam Congregationem Regularis obſeruantiæ S. Bernardi, ac ſingula illius tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria, illorumque quoſcunque Superiores Prælatos; & vtriuſq; ſexus quaſcunque Regulares, & ſingulares perſonas. Ità quod dicta Congregatio S. Bernardi, atq; vtriuſq; ſexus eius Monaſteria, Prioratus, Grangias, Domos, Eccleſias, Collegia, Pia, & charitatiua loca, Sanctorumque feſtiuitates, Conuentus, & Capitula etiam Generalia, particularia, vel intermedia, Generaliſq; Reformator, Diffinitores, Conſiliarÿ, Viſitatores, Abbates, Abbatiſſæ, Priores, & quicunque alÿ Superiores, Officiales, & Miniſtri, Monachi, Moniales, Nouitÿ, Fratres, Procuratores, ac negotiorum geſtores, benefactores, & aliæ ſingulares vtriuſq; ſexus Regulares perſonæ, ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſſis omnibus, & ſingulis æquè pariformiter reſpectiuè, & abſque vlla penitus differentia, ſingula ſingulis concernentia perindè*

indè, ac ſi ea omnia illis, & eorum ſingulis principaliter, & expreßè, & non ad inſtar conceſſa fuißent, ac ſi in eis talis Ordo, & Congregatio S. Bernardi primò dicta, illiusq; Capitula, Monaſteria, Eccleſiæ, dictiq; Superiores Prælati, ac vtriuſque ſexus dictæ perſonæ, res, & bona expreſſa, & prænominata fuiſſent, & eſſent; ac ſi pro, & in fauorem eorumdem a Sede Apoſtolica à principio emanaſſent, & fuißent immediatè conceßa, in quantum dictæ Congregationi expediat, eiuſq; Gubernio, Conſtitutionibus, & Diffinitionibus non aduerſentur vti, frui, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Illaq; omnia, & ſingula eis, & eorum cuilibet, ijſdemq; auctoritate, & tenore, ſimiliter perpetuò extendimus, eiſq; communicamus &c. Non obſtantibus præmiſsis, & de non expediendis literis ſuper indulgentijs ad inſtar, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de vna Concilij Generalis edita de duabus dietis, alijſq; Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis Generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac quorumuis Ordinum Congregationibus, Monaſteriorum, & Regularium locorum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, declarationibus, & inhibitionibus, priuilegijs quoq; & literis Apoſtolicis, etiam à Legatis, Nuncijs, & Ordinarijs, Ordinibus præfatis, eorumq; Superioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, etiam in illorum fundationibus, & erectionibus obtentis &c.

11 Monachis Ciſtercieñ Reformatis Congregationis B. Mariæ Fullienſis, eorumq, Monaſterijs, Domibus, & locis communicata fuerunt à Sixto V. omnia indulta, conceſsiones, & gratias, quibus Ciſtercieñ Ordo non Reformatus potitur, & gaudet, vt patet ex eius Bulla incip. *Super ſpecula*, quæ eſt 70. in ordine in *Bullario nouo* ſub Dat. Idibus Nouembris anno 1587. Potificatus ſui 3. in his verbis ad communicationem ſpectantibus.

Necnon prædicto de Fulliens, & quibuſuis alijs dictæ Congregationis pro tempore erigendis, & ſeu iam erectis Monaſterijs, Prioratibus, Præpoſituris, Decanatibus, & alijs nuncupandis locis tàm virorum, quàm mulierum, illorumq; Superioribus, Abbatibus, & Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Monachis, Monialibus, Nouitijs, & Conuerſis, alijsq; quibuſcunque perſonis vtriuſque ſexus, in eis pro tempore exiſtentibus, vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, conceſſionibus, facultatibus, indultis, indulgentijs, etiam plenarijs, & pro peccatorum remiſsionibus, relaxationibus, cæteriſq; gratijs, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, prædicto Ordini, & Congregationibus ſub illo inſtitutis, eorumque Monaſterijs, & locis pariter vtriuſque ſexus per vniuerſum Mundum conſtitutis, & erectis, ac conſtituendis, & erigendis, in genere, vel in ſpecie, etiam per ſolam ſignaturam, & viuæ vocis oraculo, ac per modum communicationis, & extenſionis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, vel aliàs quomodolibet, tam per Nos, quàm quoſcunque alios Romanos Pontifices, etiam prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, ſub quacunque forma, & expreſſione verborum conceſſis, & concedendis quomodolibet in futurum, etiam ſi talia ſint, & forent, quæ ſpecialem ipſorum requirerent mentionem, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè, tàm coniunctim, quàm diuiſim valeant, non ſolum ad inſtar, ſed æque principaliter, & pariformiter, in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi illis, & eorum cuilibet ab initio ſpecialiter, & expreſsè conceßa extitiſſent, auctoritate, & tenore præmiſſis perpetuò indulgemus, ipſaque priuilegia, indulgentias, & gratias quibuſuis alijs Superioribus, Abbatibus, Prioribus, Monaſterijs, Eccleſijs, & locis pijs, ac celebrandis Capitulis, & feſtiuitatibus einſdem Ordinis, & ſingularum illius Congregationum, ad Monaſterium, & Congregationem de Fulliens huiuſmodi, illorumque Abbates, Priores, Monachos, Abbatiſſas, Moniales, & alios Superiores, & perſonas, necnon Eccleſias, Monaſteria, Capitula celebranda, Sanctorum feſtiuitates, & loca, quæcunque, & qualiacunque, ac ex Superioribus, & perſonis, ad Superiores, & perſonas perpetuò extendimus, illiſq; communicamus, ac de nouo concedimus, & eis deſuper indulgemus.

Iiſdem Monachis communicata fuerunt à Paulo Quinto omnia priuilegia tàm d. Ordini Ciſtercieñ quàm alijs quibuslibet Religionibus Monaſticis, earumque profeſſoribus, ac vtriuſque ſexus eorum Monaſterijs, Eccleſijs, & locis conceſſa, vel in poſterum quomodolibet concedenda: vt conſtat latè per eius Bullam, incip. *Diuina diſponente clementia*, ſub Dat. quinto Idus Iulij anno 1606. Pontificatus eius 2. quæ eſt 23. aliàs 18. in ordine in *Bullar. nouo tom.* 3. & in alia ſequenti, quæ incip. *In ſupereminentis*, edita die 21. Nouembris anno 2607. Pontificatus 3. *Communicauit, & extendit ad eamdem Congregationem Fullien. einſq; Religioſos, Monaſteria, & loca omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſsiones, fauores, facultates, immunitates, exemptiones, libertates, cæteraſq; gratias; præeminentias, & indulta cuiuſuis generis exiſtentia ſpiritualia, & temporalia, qualiacunque illa ſint, quibuſuis Mendicantibus Ordinum, Congregationibus, Domibus, Collegijs, Eccleſijs, ac Regularibus locis, & perſonis in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, etiam illorum intuitu, & per viam communicationis, conceßa, vel concedenda quomodolibet in futurum, quatenùs ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub vllis reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, ac Conſtitutionibus Apoſtolicis non aduerſantur.*

12 Congregatio Cæleſtinorum eorumq; Prælati, & Monachi gaudent per communicationem omnibus priuilegiis, indultis, facultatibus, fauoribus, gratiis, conceſſionibus &c. quibus gaudent Prælati, ac Monachi Caſineñ Congregationis, necnon quarumlibet aliarum Monachalium Congregationum ex priuilegio S. D. N. Vrbani VIII. Pont. Max. in hanc, quæ ſequitur formam.

Omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliaſq; gratias, tàm ſpirituales, quàm temporales cuiuſuis generis, & ſpeciei exiſtentes, tàm Caſinen. Ordini S. Bene-

S. Benedicti, quàm quibusuis alijs Monachorum Congregationibus, earumque Superioribus, Præſidentibus Abbatibus, Monachis, alijsq; Regularibus perſonis, necnon Eccleſijs, Monaſterijs, & locis Regularibus quibuſcunque, tàm ſpecialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viam communicationis, vel extenſionis, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ſeu Nos, & Sedem Apoſtolicam, eorumque, & Noſtros de Latere Legatos, & Nuncios ſufficienti ad id auctoritate ſuffultos conceſſa, & in futurum per ſucceſſores Noſtros, aut alios auctoritatem habentes concedenda, & quibus ipſæ Congregationes earumque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræque perſonæ Regulares de iure, vſu, conſuetudine, priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica in genere, vel in ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim, ſeù aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt, quomodolibet in futurum, dummodò tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, aut ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis non aduerſentur Congregationi Cæleſtinorum prædictæ, illiusque Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & alijs quocunque nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, & perſonis Regularibus quibuſcunque, nec non Monaſterijs, Eccleſijs, Domibus, Conuentibus, & locis Regularibus quibuslibet tenore præſentium perpetuò concedimus, dictaque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, ac gratias ſpirituales, et tẽporales huiuſmodi primòdictæ Congregationi, illiusque Generali, cæteriſque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, perſonis prædictis, necnon eorum Eccleſijs, Monaſterijs, & Regularibus locis communicamus, illaque ad eos, & illa extendimus.

Ità quòd Congregatio Cæleſtinorum prædicta, illiuſque Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, Monachi, & perſonae huiuſmodi, eorumque Monaſteria, Prioratus, Grangiae, Domus, Eccleſiae, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia, necnon res, & bona quaecunque praemiſſis omnibus, & ſingulis non ſolùm ad aliarum Congregationum inſtar, ſed pariformiter, & praeſentialiter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant perindè, ac ſi ea omnia illis, & eorum ſingulis ſpecialiter, & expreſſè, & non ad inſtar, ſed à principio cõceſſa, & in primòdictæ Cõgregationis fauorem à Sede Apoſtolica nominatim emanaſſent &c. ſub Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem die 14. Auguſti 1624. Pontificatus ſui anno 1. Ità habetur in authentico diplomate eiuſdem Pontificis, quod aſſeruatur in venerabili Monaſterio S. Euſebii de Vrbe eiuſdem Congregationis Cæleſtinorum, & originaliter, ac ſub ſigillo authentico mihi exibitum fuit à D. Abbate eiuſdem Monaſterii.

13 Congregationi Monachorum Silueſtrinorum priuilegia omnium Mendicantium communicauit Paulus V. die 23. Nouembris 1606. cum clauſula, Quatenùs ſint in vſu, & Concilij Tridentini Decretis, vel ipſius Congregationis ſtatutis, & ordinationibus non aduerſentur; vt refert Laert. Cherub. tom. 1. Bull. nou. in ſub. Bullæ 18. Pauli III.

14 Congregationi Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti communicata fuerunt à Pio II. omnia priuilegia Congregationi Caſinen̄ à ſe, vel ſuis prædeceſſoribus conceſſa, per Bullam incip. Licèt ex debito, quæ eſt 9. in ordine in Bullar. nouo tom. 1. vbi §. 12. ſic dicitur. Cæterum præfato, & alijs Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Conuentibus, Perſonis, Monaſterijs, Prioratibus, locis, & membris dicti Ordinis, quòd omnibus alijs, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratijs, dilectis filijs Præſidentibus, Monaſterijs, Congregationis S. Iuſtinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti, eorumq; Monaſterijs, Prioratibus, membris, & Perſonis, & bonis, tàm per Nos, quàm per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros ſub quauis forma, & expreſſione verborum tàm in ſpecie, quàm in genere conceſſis, & quibus Præſidens, Abbates, Viſitatores, Priores, Monachi, & Perſonæ, Monaſteria quoq; & Prioratus, membra, loca, & bona eiuſdem Congregationis S. Iuſtinæ vtuntur, & gaudent, ſiuè vti, & gaudere poſſunt, quæ omnia haberi volumus pro expreſſis, & ſpecificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conuentum, Monachos, Perſonas, Monaſteria, Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliueti, cum modificationibus tamen præinſertis, ac etiam infraſcriptis extendimus, & eis de nouo cõcedimus, ac etiã impartimur, ipſi Abbas, & Profeſſores Montis Oliueti, eorumq; Monaſteria, Prioratus, Membra, Perſonæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum inſtar, ſinè tamen Præſidentis, ac Perſonarum dictæ Congregationis, eorumq; Monaſteriorum, & bonorum præiudicio perindè in omnibus, & per omnia vti valeant pariter, & gaudere, ac ſi illa omnia, & ſingula eis pariter à Nobis, & prædeceſſoribus, aut Sede prædictis ſpecialiter, & expreſſè conceſſa, indulta, & attributa fuiſſent auctoritate Apoſtolica, tenore praeſentium, ex certa ſcientia concedimus pariter, & indulgemus.

15. Monachi Congregationis Beatæ Mariæ Montis Virginis obtinuerunt communicationem priuilegiorum Congregationis Camald. à Paulo V. anno Domini 1611. die 19. Maii Pontif. ſui anno 6. vt habetur in Bulla eiuſdem Pontificis in appendice Bull. nou. Laert. Cher. Conſt. 1. cuius verba ad rẽ noſtram ſpectantia ſunt hæc. Omneſq; Abbates ſupradicti gaudeant, & gaudere debeant omnibus priuilegijs, immunitatibus, exẽptionibus, facultatibus praeminentijs, quibus gaudent Abbates Camaldulenſes quocunq; iure.

16 Inſuper omnes tàm Monachorum, quàm Regularium Canonicorum Congregationes participant per viam communicationis omnia priuilegia Religionibus Mendicantibus conceſſa, & in poſterum concedenda: & hoc ex indulto Pij V. qui ſub Dat. Romæ Anno Dominicæ Incarnationis 1567. 17. Kal. Septembris Pontificatus ſui anno 2. conceſſit Congregationibus Canonicorum Lateranenſium, & S. Saluatoris, ac S. Crucis Colimbrienſis, Caſinenſium, Montis Oliueti, Vallis Vmbroſæ, Ciſtercienſium, Carthuſienſium S. Hieronymi Hiſpaniarum, Camaldulenſium, & Fratrum Militiæ IESV Chriſti Regni Portugalliæ, Eremitis S. Hieronymi à Piſis, Congregationi S. Hieronymi Feſulani, Cæleſtinis, Cruciferis, Præmonſtratenſibus, ac alijs Ordinibus, vt participent omnia priui-

priuilegia, gratias, & indulta Ordinibus Mendicantibus conceſſa, etiam per viam communicationis, vel in futurum concedenda, cuius verba hæc ſunt. *Nos igitur, qui omni, qua fieri poteſt, ratione commodiori, perſonarum quarumlibet, præſertim Deo dicatarum, animi quietem ſinceris exoptamus affectibus, ſingulos Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, à quibusuis cenſuris, pœnis Eccleſiaſticis, quapiis occaſione latis, ſi quibus innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, ſi profeſſionem Regularem iuxta eorum ſtatuta, & laudabiles conſuetudines, ac priuilegia, & indulta eis conceſſa emiſerint reſpectiuè, illorumq; Monaſteria, etiam Monialium, necnon domos, & loca alia quæcunque ad ſingulas declarationes, ſtatuta, & immunitates, (conſuetudine, ratione, ſeminariorum, pauperum, clericorum, iuxta ordinationem dicti Concilij Tridentini erigendorum, & inſtituendorum: nec non ſubſidiorum Apoſtolica auctoritate pro tempore impoſitorum, ac quæſticatione eleemoſynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extenſiones, decreta, & alia quæcunque, gratias, facultates, & priuilegia eiſdem Fratribus Mendicantibus, vt præfertur, conceſſa, & facta, ac alia in præinſertis literis contenta, & inde ſecuta quæcunque dicta auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò extendimus, & ampliamus, illoq; declarationibus, ſtatutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extenſionibus, decretis, & alijs gratijs, facultatibus, & priuilegijs huiuſmodi pariformiter, & abſq; vlla penitùs differentia; prout dicti Fratres Mendicantes vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt libere, & licitè vti, potiri, & gaudere poſſe, atque debere, illaque omnia, & ſingula ſibi, eorumque Monaſterijs, domibus, & locis huiuſmodi, eorumque Superioribus, & perſonis quibuſcunque, quas illa concernunt, & pro tempore concernent ſuffragari, necnon modo, & forma, quibus prædictis Fratribus Mendicantibus conceſſa, & facta ſunt, conceſſa, factaque eſſe; necnon ad ſingula Monaſteria, domos, & loca quæcunque dictorum Canonicorum, Monachorum, & Fratrum, necnon Monialium Congregationum, & Ordinum prædictorum in Congregatione viuentium, extenſa, & ampliata cenſeri, ſicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices, & perſonas, & S. R. E. Cardinales, ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere: necnon quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.* Ità refertur in *Bullar. nou. Laert. Cherub. tom. 2. Conſtit. 41. prædicti Sum. Pont.* quæ incip. *Ex ſuperna diſpoſitionis arbitrio.*

Circà quam notandum, quòd in ea Summus Pontifex communicauit, & extendit ad dd. Congregationes omnia priuilegia, gratias, & exemptiones, quas anteà Mendicantibus conceſſerat per Bullam, quæ incip. *Etſi Mendicantium*, editam anno Domini 1567. in qua nonnulla contrà Concilium Tridentinum eis conceſsit, ſed poſteà Gregorius XIII. per dictam ſuam Conſtitutionem, quæ incip. *In tanta*, & eſt 9. in ordine in *Bullar. nouo tom. 2.* omnia prædicta priuilegia ad terminos iuris communis, & Concilii Tridentini reduxit: vnde illa tantùm indulta Mendicantium perſiſtunt, ac prædictis 12. Congregationibus communicantur, quæ antè prædictas Bullas Mendicantes habebant, ac Concilij Tridentini decretis non aduerſantur. At Fratres Ordinis Prædicatorum, qui inter Mendicantes connumerantur, ex conceſsione Leonis X. habent communicationem priuilegiorum non ſolùm Ordinibus Mendicantibus, verùm etiam non Mendicantibus conceſſorum, & in futurum concedendorum, quæ eadem conceſsio facta fuit Fratribus Minoribus à Clemente VII. vt videre eſt apud *Roderic. tom. 1. q. 55. art. 1.* & dicemus in ſequentibus. Igitur prædictæ Congregationes Monachorum, & Canonicorum Regularium participando priuilegia Mendicantium, participant etiam priuilegia non Mendicantium, & omnium Regularium vbicunq; in Mundo exiſtentium, tàm conceſſorum, quàm in poſterùm quomodocunque, & qualitercunque concedendorum, tàm directè, quàm per viam communicationis.

17 Hæc autem communicatio idem operatur, ac ſi eſſent priuilegia illa Congregationibus illis, quibus fit communicatio, in ſpecie conceſſa; ità *Oldrad. conſ. 300. num. 8. Bertrand. conſ. 149. nu. 2. lib. 1. in Antiq. Pariſ. conſ. 22. num. 5. lib. 4. Doctores communiter in l. 1. ff. de leg. 2.* vbi *Ioannes Crot. num. 13. Iacob. de Nig. num. 5. Roman. conſ. 383. num. 1. Natt. conſ. 432. num. 9. lib. 1. Creſcen. deciſ. 9. num. 3. verſic. ſecundò quia, de priuileg. Rota deciſ. 8. num. 5. par. 2. Diuerſ. & in vna Bononien. exemptionis coram Illuſtriſs. Card. Veroſpio 25. Maij 1618.*

18 Notandum hîc, quòd per clauſulas generales à Sede Apoſtolica in priuilegio communicationis appoſitas non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Sum. Pontifice concedente prohibita fuit (vt ſunt quędam priuilegia Societati IESV conceſſa) ſed erit neceſſaria clauſula ſpecialis, vt docet *Suar. de legib. lib. 8. cap. 27. num. 8. Laurent. de Peirin. tom. 1. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad §. 11. Conſtit. Pyrrhi num. 52. in fine* contrà *Roderic. quæſt. Regul. tom. 1. q. 55. art. 17.*

19 Monachi Diui Baſilij hanc habent communicationem: vt patet ex Bulla adhoc eis conceſſa à Gregorio XIII. anno 1579. Kalend. Nouembris Pontificatus ſui anno 8. edita pro reformatione eiuſdem Ordinis. *Vbi conceſſit Monaſterijs, Conuentibus Prioribus, & Monachis prædicti Ordinis, necnon Conuerſis, & Oblatis, alijsq; etiam dictorum Monaſteriorum S. Baſilij Religioſis, & perſonis, vt de cætero omnibus, & quibuſcunque priuilegijs, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentijs, fauoribus, gratijs, & indultis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus Congregationi Caſinenſi, illiuſq; perſonis, & locis per quoſcunque Romanos Pontifices eius prædeceſſores, ac ipſum, & d. Sedem in genere, & in ſpecie conceſſis, confirmatis, & innouatis, ac etiam per viam communicationis ad*

eamdem Congregationem Caſinenſem extenſis, quibus vti vtantur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere poſſint quomodolibet in futurum (Quæ tamen in vſu recepta ſint, & Sacris Canonibus, ac Concilij Tridentini Decretis ipſiusq; Ordinis S. Baſilij inſtitutis non aduerſentur) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant. Hoc priuilegiũ refertur à *Roderico in noua collect. priuileg. Mendic. & non Mendicant. Bulla 12. inter Bullas d. Summi Pontificis*. Ex quo patet, quòd Abbates dicti Ordinis S. Baſilij communicent omnia priuilegia conceſſa, & concedenda, etiam per viam communicationis Congregationi Caſinenſi: & prædicta Congregatio Caſinen. habet indultum communicationis omnium priuilegiorum omnium, & ſingulorum Ordinum, & Congregationum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium per conceſsionem Pij V. quam in ſuperiori Quæſito retulimus; ergò Religioſi prædicti Ordinis S. Baſilij etiam communicant omnia priuilegia, indulta, conceſsiones, indulgentias, & gratias, quibus cæteri Ordines tàm Mendicantes, quàm non Mendicantes potiuntur, vtuntur, & gaudent.

20 Ordo Præmonſtratenſis à Clemente VIII anno 1593. die 20. Septembris Pontificatus ſui 2. accepit communicationem omnium priuilegiorum, tàm ſpiritualium, quàm temporalium, tàm in genere, quàm in ſpecie conceſſorum Congregationi S. Bernardi Ordinis Ciſtercienſ. Regnorum Hiſpaniæ, ità atteſtante *Roderic. 1. tom. quæſt. Reg. quæſt. 55. art. 7.* & in *noua collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. tom. 1. Bull. 20. eiuſdem Clement.* in his verbis. *Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam in dictis Monaſterijs inſtitutam, & conſeruandam, eoſdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & ſingula priuilegia, conceſſiones, & indulta, gratiasq; ſpirituales, & temporales in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quam diuiſim Congregationi Regularis obſeruantiæ S. Bernardi Ordinis Ciſtercienſis Regnorum Hiſpaniæ, ac eorum Monaſterijs, Domibus, Conuentibus, Eccleſijs, Collegijs, & pijs locis conceſſa, communicata, & extenſa, ac quibus vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, quorum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum inſertis; etiam ſi talia ſint, vel forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, & ſeù particularem extenſionem, prædictis Monaſterijs Ordinis Præmonſtratenſis tàm virorum, quàm mulierum, vt eis vti, frui, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant cum omnibus ſuis clauſulis particularibus, & generalibus, & derogatorijs, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus, dummodò non ſint reuocata, & non aduerſentur Decretis Conc. Tridentini, & quatenùs etiam ſint in vſu, illaq; omnia, & ſingula, & eorum cuilibet eiſdem auctoritate, & tenore ſimiliter perpetuò extendimus, & communicamus.*

21 Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Auguſtini cum Monachis Caſinenſibus communicant in priuilegijs, vt teſtatur Bulla Sixti IV. quę eſt 22. Conſtitut. eiuſdem in *tom. 1. Bullar. noui Laert. Cherub.* in illis verbis. *Ac pro maiori Hoſpitalis, & aliorum Præceptoriarum, ac membrorum, & Fratrum, aliarumq; perſonarum, ſubditorum, & vaſallorum prædictorum fauore, & quiete, ex motu, & ſcientia ſimilibus concedentes eiſdem, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus, & ſingulis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conſeruatorijs, priuilegijs, gratijs, & indultis, præfatæ Congregationi S. Iuſtinæ, illorumq; Monaſterijs, locis, membris, & perſonis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet in genere, vel in ſpecie, conceſſis aut in poſterùm concedendis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè, in omnibus, & per omnia poſſint, & debeant, perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, quę ad eos, & ea omninò extendimus, & ampliamus.* Et poſtmodum à Sixto V. maiorem communicationem obtinuerunt, vt in Bulla eiuſdem, quæ cùm inter Conſtitutiones prædicti Pontificis non reperiatur, hic verbatim apponenda eſt.

SIXTVS PAPA QVINTVS.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exigit incumbentis nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium, vt Archihoſpitale Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Auguſtini, tanquàm peculiari curę noſtræ commiſſum ſpecialiori cura amplectamur, ea, quæ illi hactenùs per Sedem Apoſtolicam conceſſa ſunt approbemus. Dudum ſi quidē fe. rec. Innocentius Papa III. qui dictum Archihoſpitale fundauit, & inſtituit, & deindè ſucceſſiuè plerique alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, inter quos ſanctæ mem. Sixtus Papa IV. dictum Archihoſpitale maximè auxit; cupientes illud, ac eius bona, & iura perpetuò conſeruari, defendi, & protegi, ipſum Archihoſpitale, illiuſque Præceptoriam, quæ Conuentualis, ac caput aliarum Præceptoriarum Archihoſpitalis, & Ordinis prædictorum exiſtit & à qua omnes aliæ Præceptoriæ per Fratres eiuſdem Archihoſpitalis teneri ſolitæ dependent, ac perſonas, quæ eius curam gererent, necnon ab eodem Archihoſpitali dependentes Præceptorias, Prioratus, Oratoria, Eccleſias, Capellas, membra, Grangias, ac in eis reſpectiuè inſtitutas, & erectas Confraternitates, illarumque Confratres varijs indulgentijs, etiam plenarijs, ac facultatibus, priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & gratijs, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, etiam per ſolam ſignaturam, & viuæ vocis oraculo in genere, & in ſpecie, tàm per viam communicationis, ſiuè extenſionis priuilegiorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinibus conceſſorum, quàm aliàs diuerſimodè ornarunt, & decorarunt, ac locupletarunt, illaq; antea conceſſa confirmarunt, & approbarunt, ac ad omnia loca prędicta, ab ipſo Archihoſpitali dependentia extenderunt, & ampliarunt, ac aliàs, prout in ſingulis dictorum prædeceſſorum deſuper confectis literis pleniùs continetur. Cum autem ea firmiùs ſubſiſtere, ac maiorem vim, & robur obtinere noſcantur, quæ ſæpius fuerint Apoſtolica auctoritate communita, pro parte dilecti filij Io. Baptiſtæ Ruini moderni Præceptoris dicti Archihoſpitalis nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs in præmiſsis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur grauium onerum, quæ dicto Archihoſpitali incumbunt, dum illius

facul-

facultates, redditusq; omnes in pauperum miſerabiliumque perſonarum ſubuentionem erogantur, rationem habendam eſſe, & propria nedum priuilegia, & facultates, & alia eidem Archihoſpitali, & ab eo dependentibus locis, & perſonis, ac quibuſuis alijs intuitu dicti Archihoſpitalis conceſſa conſeruanda, verumetiam quantum cum Deo licet, augenda fore cenſentes, necnon quarumcunque indulgentiarum, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiuſuis generis gratiarum, quibuſuis clauſulis, & decretis, tàm per dictos, quàm quoſcunque alios Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, quibuſuis præfatis, & alijs forſan rationibus conceſſarum tenores, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in eis contenta, præſentibus pro expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis habentes, ac ipſum Io. Baptiſtam, quinimmo Archihoſpitale præfatum ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, ipſumque Io. Baptiſtam a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum praeſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati omnia, & ſingula priuilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remiſſiones, conceſſiones, & indulta ſupradicta, & alia quecunque, ſiuè dicto Archihoſpitali, ſiuè eius Praeceptori, & ab eodem Archihoſpitali dependentibus, Praeceptorijs, Prioratibus, Eccleſijs, Oratorijs, Capellis, & Capellanis, membris, Grangijs, & locis, necnon illorum reſpectiuè miniſtris, & officialibus, & tàm in dicto Archihoſpitali, quàm alibi inſtitutis, Confraternitatibus, & ipſarum Confratribus, quandocunque, quomodocunque, & qualitercunque conceſſa, indulta, & approbata, quae ſunt in vſu, & ex certa noſtra ſcientia, denuò Apoſtolica auctoritate, & etiam de plenitudine poteſtatis tenore praeſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ac innouamus, illiſque perpetuae, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac praeſentis ſcripti patrocinio communimus, omneſq; & ſingulos, tàm iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint, in eiſdem ſupplemus, illaque omnia, & ſingula dicto Archihoſpitali, aut in eo inſtitutae Confraternitati, aut quibuſuis certis, & deſignatis locis dumtaxat forſan conceſſa vniuerſis, & ſingulis, quae ab eodem Archihoſpitali dependent, Praeceptorijs, Prioratibus, Eccleſijs, Capellis, Capellanis, Hoſpitalibus, Oratorijs, Eremitorijs, Grangijs, membris, & locis, ac Confraternitatibus, illarumq; Confratribus, & quae illis in vim priuilegiorum praedictorum iam vnita fuerunt, & in poſterum vniri contigerit, illorumque miniſtris, ac ſeruientibus, auctoritate, & tenore præmiſſis, communicamus, concedimus, & impartimur, eademque omnia ad illa in perpetuum extendimus, & ampliamus, ac præſentes literas ſub quibuſuis illarum, aut ſimilium, vel diſſimilium gratiarum, indulgentiarum, conceſſionum, & aliorum quorumcunque reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, reſtrictionibus, derogationibus, aut alijs contrarijs diſpoſitionibus, per præfatos, & quoſcunq; alios Rom. Pont. prædeceſſores, & ſucceſſores Noſtros, ac etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam, ac illius Legatos, etiam de latere, aut alias quauis auctoritate, & quomodolibet hactenùs factis, & faciendis, nullatenùs vnquam comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & cenſeri debere, ac de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeù nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari non poſſe, ſed eas validas ſemper, & efficaces exiſtere, ac perpetuò ſuffragari. Sicque etiam, & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices Ordinarios, et delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam Legatos de latere, & dictæ Sedis Nuncios, ac locorum Ordinarios, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, ſententiari, ac diffiniri debere, necnon quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane perpetuò decernimus, & declaramus. Non obſtantibus præmiſſis, ac Noſtra de non tollendo iure quæſito, ſi opus ſit: necnon piæ me. Pij Papæ V. etiam prædeceſſoris Noſtri, ſuper reuocatione prædictarum indulgentiarum conceſſarum, quas nihilominùs indulgentias ſuffragari decernimus, & quibuſuis alijs Apoſtolicis, necnon etiam in vniuerſalibus, prouincialibuſq; & ſynodalibus Concilijs editis, & edendis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac etiam quorumuis aliorum Hoſpitalium, Monaſteriorum, Eccleſiarum, etiam Cathedralium, vel Metropolitan. tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, Confraternitatum, et aliorum piorum locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ſtabilimentis, vſibus, & naturis, ac etiam nouis reformationibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam eiſdem, vel illorum alicui, ac illorum, necnon quibuſuis alijs Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam derogatorijs, ac irritantibus: etiam motuproprio, ac ſimili ſcientia, & de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, & forſan Conſiſtorialiter, ac aliàs quomodolibet in genere, vel in ſpecie, etiam pluries, & iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, & innouatis, ac etiã in poſterùm cõcedẽdis, cõfirmãdis, & innouandis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi de illis ſpecialis mentio habenda foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarij, vel Secretarij dicti Archihoſpitalis ſubſcriptis, & ſigillo eiuſdem Io. Baptiſtæ moderni, & pro tempore exiſtentis dicti Archihoſpitalis Præceptoris munitis, eadem prorsùs fides vbique in Iudicio, & extrà, ac in Romana Curia, & extrà eam adhibeatur, quæ ipſis præſentibus exhibitis, vel oſtenſis vbicunque gentium, & locorum adhiberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, Die 13. Auguſti 1586. Pontif. Noſtri Anno 2.

Tho. Thomaſius Gualterutius.

22 Carthuſienſes obtinuerunt à Gregorio XI communicationem omnium priuilegiorum Domui Charthuſiæ, Gratianopolitanæ, & alijs domibus eiuſdem Ordinis conceſſorum, & concedendorum

rum omnibus domibus canonicè fundandis.

Deindè Pius II. eiſdem conceſſit, vt priuilegia, conceſſiones, indulgentię, libertates, exéptiones, immunitates, gratiæ, & indulta prædicto Ordini, domibus, ac perſonis etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia quouis modo, reſpectu, ſingularitate, ſeù cauſa communiter, vel diuiſim conceſſa, quotquot, & qualia ſint, etiam ſi expreſsione indigerent indiuidua, ſiuè aliàs ſpeciali eorumq; omnium, & ſingulorum tenores, & effectus, ac ſi de verbo ad verbum inſerta forent, & ſpecificè narrata, ad omnes, & ſingulas eiuſdem Ordinis domos, etiam in poſterùm ædificandas, necnon ad ſingulares earumdem domorũ pro tempore perſonas pariformiter extendantur, tàm in iudicio, quàm extrà. Ità *Roder. tom. 1. q. Regul. q.* 8. Oblati huius Ordinis gaudent omnibus priuilegiis, & gratiis, ex ſpeciali Bulla Gregorii IX. ſub Dat. Reatæ tertio Non. Februarii anno 1232. Pont. ſui 5. vt habetur in *tom. 1. Bullar. nou. Laer.* Cher. *Conſt.* 3 *eiuſd* Pont. in his verbis. *Cum igitur, ſicut veſtra petitio Nobis exhibita, continebat ſeptem Oblatos, qui Redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo veſtri Ordinis habeatis ad agriculturam veſtri operis deputatos, & ipſi relicto ſeculo continentię voto adſtricti, promiſſa loci ſtabilitate ſub obedientia ſinè proprio viuere teneantur. Nos veſtris precibus inclinati, eoſdem ſub B. Petri, & Noſtra protectione ſuſcipimus, auctoritate vobis præſentium indulgentes, vt ipſi eiſdem libertatibus, et immunitatibus gaudeant, quibus gaudent Fratres Ordinis antedicti.*

23 Fratres S. Hieronymi in Hiſpania hanc habent cõmunicationem conceſſam eis à Pio IV. Pont. ſui ann. 6. 4. Kal. Aug. ad inſtantiam Inuictiſsimi Regis Philippi Hiſpaniarum II. huius nominis; vt omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordini, & ſingulis, & cuiuis Monaſterio, per quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores, ac per ſe, & Sedem Apoſtolicam, eiuſq; Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie conceſſa, ad omnia, & ſingula Monaſteria Ordinis, tàm virorũ, quàm mulierum, quibus in ſpecie cõceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſsionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, ſuberant, ad id, vt ipſa Monaſteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere poſſent, & deberent, perinde, ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent auctoritate Apoſtolica extendit, & ampliauit, illaq; inter omnia tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria Ordinis omnibus, & ſingulis communicauit, *Roderic. qq. Regul. tom. 1. q. 55. art. 9.*

Inſuper (ſicut teſtatur idem *Roder. loc. cit. ar. 9.*) Sixtus V. anno Dom. 1585. 13. Decemb. Pontif. ſui ann. 1. omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, libertates, prærogatiuas, indulta ſpiritualia, & temporalia, fauores, & gratias etiàm per modum cõmunicationis, & extenſionis eidem Ordini S. Hieronymi, ac ſingulis eius Monaſteriis, domibus, locis, & Congregationibus, illorũq; Conuentibus, Superioribus, Prioribus, Fratribus, Miniſtris, & etiàm vtriuſq; ſexus perſonis, eiuſq; Capitulo per quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores ſuos, & per ſe, & per Sedem Apoſtolicam, eiuſq; Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, vel ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum inſtantiam quomodolibet conceſſa, communicata, extenſa, confirmata, & innouata, ac literas deſuper cõfectas cum omnibus, & ſingulis in eis contentis, clauſulis, & decretis (quatenùs ſint in vſu, & Decretis Conc. Trid. non aduerſentur) Apoſtolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illiſq; perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiecit, ac de vno Monaſterio ad aliud extendit, ac omnes, & ſingulos tàm iuris, quàm facti defectus, ſi qui forſan interuenerint, in eiſdem ſuppleuit, & nihilominùs pro potiori cautela illa omnia eidem Ordini S. Hieronymi, ac ſingulis eius Monaſterijs, domibus, locis, & Congregationibus, ac illorum Superioribus Fratribus, & etiam vtriuſq; ſexus perſonis quibuſcunq; de vno eorum Monaſterio ad aliud extendit.

Et inſuper omnes, & ſingulas gratias ſpirituales, tàm coniunctim, quàm diuisìm, & alias quomodolibet quibusuis aliis Ordinibus Religionibus, Congregationibus, ac tàm virorum, quàm mulierum Monaſteriis, & domibus, cæteriſq; Regularibus, vel piis locis in quibuſcunq; Mundi partibus conſtitutis, illorumq; Capitulis, & etiam vtriuſq; ſexus perſonis quibuſcunq; per quoſcunq; Rom. Pont. etiam prædeceſſores ſuos, & ſe, Sedemq; prædictam quomodolibet conceſſas, (in vſu tamen exiſtentes, ac Decretis Concilii prædicti non contrarias,) quibus Ordines, Congregationes, Monaſteria, domus, cæteraq; Regularia, vel pia loca, illorumq; Superiores, Officiales, Miniſtri, & perſonæ huiuſmodi de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio conceſſione Apoſtolica vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ad d. Ordinem S. Hieronymi, ac ſingula eius tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria, domus, loca, & Congregationes, illorumq; Superiores, Officiales, Miniſtros, ac alias etiam vtriuſque ſexus perſonas, & Capitula nunc, & pro tempore exiſtentia, ità quòd præmiſſis omnibus, & ſingulis æquè, ac pariformiter, & ſinè aliqua differentia, vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè poſſint, perindè, ac ſi illę omnes d. Ordini S. Hieronymi, illiuſq; Monaſteriis, locis, & perſonis prædictis ſpecialitèr, & expreſsè, ac principaliter, non autem ad inſtar, conceſſę fuiſſent, auctoritate, & tenore prædictis extendit, illaſq; omnes, & ſingulas S. Hyeronymi, illiuſq; Monaſteriis locis, & etiam vtriuſq; ſexus perſonis prædictis communicauit.

24 Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis perfruuntur omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium per Bullam Pii V. apud *Laert. Cherub. tom. 2. Bullarij noui*, quæ eſt 125. *Conſtitutio eiuſdem Pontificis in ordine, ſub Datum Romae apud Sanctum Petrum die* 13. *Maij* 1571. *Pontificatus verò ſexto*, per hæc verba, §. 4. ad rem noſtram pertinentia. *Et praetereà vos, & eamdem Congregationem veſtram, illiuſque Fratres, & perſonas, ac Monaſteria, & loca, Bullae confirmationis, nonque concesſionis priuilegiorum, omnium Ordinum Mendicantium per Nos nuper, ſeù dudùm edita, illius etiam tenores, & datam cum*

indè ſecutis præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad inſtar dictorum Ordinum, & æquè principaliter, ex nunc, & perpetuò, auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, cenſeri, & teneri in Iudicio, & extrà Iudicium vbilibet, volumus, declaramus, & mandamus.

25 Ordini Sanctiſsimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum Leo X. & Adrianus V. conceſſerunt, vt omnes Superiores, aliiq; quicũq; in eiuſdem Ordinis Monaſteriis pro tempore degentes Prouinciæ Caſtellæ, Legionis, Granatæ, vt omnibus, & ſingulis Priuilegiis, præeminentiis, conceſſionibus, antelationibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, & indultis, peccatorum remiſsionibus, & indulgentiis, etiam Maremagum nuncupatis, & aliis quibuſcũq; literis Apoſtolicis, & omnibus gratiis, etiam viuæ vocis oraculo quatuor Ordinibus Mẽdicantium, & eorum ſingulis, etiam quoad interdicti relaxationem in eorum feſtiuitatibus, commemorationibus, & ſolemnitatibus celebrationem, & aliàs quouis modo per quoſcunque Romanos Pontifices, ac Sedẽ Apoſtolicã in genere, vel in ſpecie, tunc, & pro tempore conceſsis, & confirmatis, & innouatis, quorum omnium tenores haberi voluerunt dicti Pontifices Leo, & Adrianus pro expreſsis, & quibus, domus, Priores, & Fratres Ordinum Mendicantium huiuſmodi de iure, vel conſuetudine, & iuxtà priuilegia, & indulta prædicta vtuntur, potiuntur, & gaudent ac vti, & potiri, & gaudere poſſent quomodolibet in futurum vti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi ſingula priuilegia huiuſmodi Ordinis Sanctiſsimæ Trinitatis, & Redemptionis Captiuorum, ac illius Monaſteriis, Miniſtris, Superioribus, Fratribus, & perſonis præfatis ſpecialiter conceſſa fuiſſent.

26 Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis cũ Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium tàm in priuilegiis conceſsis, quàm cõcedendis per Bullã Greg. XIV. ſub Dat. Romæ in Monte Quirinali ann. 1591. die 12 Iulii Pont. ſui an. 1. apud *Laer. Cher. to. 2. Bull. nou.* in his verbis. *Et inſuper omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, facultates, et exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæteraſq; gratias, ſpirituales, & tẽporales, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim, & aliàs quomodolibet, quibuſuis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum Congregationibus, ac tàm virorum, quàm mulierum Monaſteriis, domibus, & Regularibus locis in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, illorumq; Superioribus, Fratribus, Monachis, & perſonis per d. Pium V. & alios quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Sedem eamdem, etiam per viam cõmunicationis, vel extenſionis, aut aliàs conceſſa, decretis eiuſd. Concilij minimè contraria, ac quibus ſingulæ Cõgregationes prædictæ, earumq; Monaſteria, domus, & loca, ac Superiores, Fratres, Monachi, & perſonæ huiuſmodi, de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſt. vel alia quacunq; auctoritate, aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, frui, potiri, et gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum ad prædictam Cruciferorum Congreg. ità vt illa eiuſq; tàm virorũ, quàm mulierum Monaſteria, Hoſpitalia, Conuentus, ſeù Regulares domus, illorumq; Priores, Superiores, Officiales, Fratres, Miniſtri, & aliæ perſonæ nunc, et pro tẽpore exiſtentes, præmiſsis omnibus, et ſingulis, æquè, ac pariformiter, & ſinè vlla prorsùs differẽtia vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè poſſint, ac ſi illa d. Cruciferorum Congregationi, illiuſq; Monaſteriis, Hoſpitalibus, Conuentibus, & domibus Regularibus, ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, Miniſtris, & perſonis prædictis quibuſcunq; communicamus.*

27 Congregatio S. Hieronymi, ſub denominatione S. Hieronymi de Feſulis, ab Alex. VI. obtinuit pro Eccleſiis erectis, & impoſterum erigẽdis, & pro omnibus d. Congregationis profeſſoribus participationem, & communicationem, omnium, & ſingulorum priuilegiorum, prærogatiuarum, immunitatum, & gratiarum, quibus Fratres, & Religioſi Cõuentuum quorumcunq; Ordinum Mendicãtium, & & non Mendicantium, vbiq; exiſtẽtium, vtebantur, potiebantur, & gaudebant; ſeù vti, potiri, & gaudere in futurum poſſent, habetur in *lit. Apoſt. dat. Romæ die 30 Apr. 1496.* & in *Comp. priuileg. verb com. priu in annot. Cappu. ver. ex priuil. Congr. S. Hier.*

Aduerte inſuper, quòd Generales huius Religionis poſſunt eligere viros, qui vnà cũ vxoribus ſuis, vti, & gaudere poſſint in quolibet Monaſterio Congreg. omnibus, & ſingulis indulgentiis, & remiſſionibus, etiam plenariis, quibus ipſi Patres fruũtur, & gaudent, ac in poſterùm forſan frui, & gaudere poterunt, ſinè aliqua differentia, ac ſi eiuſdem Congreg. profeſſi eſſent: & altero eorũ defuncto, alium eius loco, vt ſimilibus indulgentiis, & remiſsionibus, & plenariis in futuro tẽpore gaudeant, etiam fruantur eligere poteſt; ità cõceſsit Sixtus IV. an. 1472. die 23. Maii Põt. ſui an. 1. ità refertur in *Cõp. priuil. eiuſd Ord fol. 31.* & in *Compend priuil. Monach. S. Mariæ Fulien tit communicatio gratiarum §. 14.* & in *Compend. priuil. Cleric. Regul. part. 2. tit. communicatio priuilegiorum §. 1.*

28 Fratres Prædicatores cõmunicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrũ Mendicantiũ: videlicet cũ Ordine Eremitarũ S. Auguſtini, cũ Ordine Carmelitarum, cũ Ordine Seruorum B. Mariæ, necnon cũ Fratribus Minoribus per Leonem *X.* apud *Rode. qq. Reg. t. 1. q. 55. ar. 1.* ille enim. Proprio Motu cõmunicauit, & denouo cõceſſit Ordini Prædicatorũ omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorũ remiſſiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exẽptiones, facultates, priuilegia, & indulta tàm ſpiritualia, quàm temporalia, qualiacunq; illa ſint, quæ Minorũ Eremitarũ S. Auguſtini, Carmelitarum, Seruorũ B Mariæ, ac Minorum Fratrũ Ordinibus, & eorum Eccleſiis, & Oratoriis, ac Eccleſias ipſas, & Oratoria viſitantibus cuiuſcunq; ſtatus, aut ſexus exiſtant, ſeù pro eorũ manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præſidentibus non ſolùm Generalibus, ſed etiam Prouincialibus, & Conuentualibus, Fratribusq; & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuerſis, & Oblatis, ac vtriuſq; ſexus perſonis de Pœnitentia, ſeù Tertii habitus nuncupatis, à prædeceſſoribus ipſius Leonis, aut ab ipſo, eiuſque ſucceſſoribus, aut aliis auctoritatem habeu-

habentibus coniunctim, vel diuiſim, in genere, vel in ſpecie conceſſa ſunt, aut in poſterùm concedentur, ac ſi omnia, & ſingula nominatim exprimentur d. Ordinis Prædicatorum, & illius Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias ipſas, & Oratoria viſitantibus, ſeù pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, Magiſtroq; Generali, Prouincialibus, & Conuentualibus Fratribus, & Sororibus, ſiuè Monialibus, Cõuerſis quoq; & oblatis, ac vtriuſq; ſexus perſonis de pœnitentia nominatis, & alijs eiuſdem Ordinis perſonis.

29 Fratres Minores Regularis Obſeruantiæ cõmunicant priuilegia tàm cum Ordine Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S Auguſtini, B. Marię de Monte Carmelo, omnibuſq; alijs Mẽdicantibus per Bullam Alexandri VI. apud *Rodericum citato loco*, vbi habetur, quod conceſſit Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantię, vt omnibus, & ſingulis gratijs, & priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, & indultis ſpiritualibus, & temporalibus, tàm Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. Auguſtini, B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibuſque alijs Mendicantibus per Sedem Apoſtolicam, vel Legatos eiuſdẽ etiam per literas Apoſtolicas Maremagnum nuncupatas, hactenùs conceſſis (quorũ tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, haberi voluit pro ſufficienter expreſſis) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & debeant in omnibus, & per omnia, ac ſi prædictis Fratribus Minoribus ſpecificè conceſſa fuiſſent.

30 Fratres Ordinis S. Auguſtini communicant in priuilegijs non ſolùm cum Ordinibus Mendicantium, ſed etiam non Mendicantium cuiuſcunq; ob- obſeruantiæ, vt per eumdem *Roder. loc. ſup. cit. eod. art.* 1. & hoc per indultum Alex. VI qui motu proprio conceſsit Fratribus Auguſtinienſibus, vt omnium, & ſingularum Religionum cuiuſcunq; obſeruantiæ fuerint, & domorum, locorum, & perſonarum in illis degẽtium, quibus, vt priuilegijs d. Ordinis Auguſtinienſium vti poſſint, per eamdem Sedẽ conceſſum eſt, poſſint, & valeant huiuſmodi Auguſtinienſes ipſorum locorum, domorum, & perſonarum in illis habitantium priuilegijs, indultis, immunitatibus, conceſſionibus, exemptionibus, indulgentijs, & libertatibus eis in genere quacunque Apoſtolica auctoritate conceſsis (quorum tenores haberi voluit pro expreſsis, & ſpecificatis) vti, potiri, & gaudere perpetuis futuris temporibus liberè, & licitè.

31 Fratres Eremitani S. Auguſtini Congreg. Lõbardiæ habent cõmunicationem omnium priuilegiorum eorum Regularium, ad quos fuerunt eorumdẽ Fratrum priuilegia extenſa, vt ſequens Bulla teſtatur, quæ legitur in *Bullario Canonicorum Regularium Lateranen in calce eiuſd. Bullarij*, in his verbis. *Accepimus ſiquidẽ diuerſorum Ordinum Religioſis per Sedem Apoſt. vt priuilegijs vobis, vel Ordini veſtro cõceſſis, frui, & gaudere poſſent, conceſſum fuiſſe. Quarè æquum fore arbitramur, vt pari modo vos eorumdẽ Ordinum, & Religioſorum priuilegijs gaudere poſſitis. Nõs igitur, qui vos degentes in Eccleſia, quæ ſub titulo de Populo glorioſæ Virginis Mariæ, cui deditiſſimi ſumus, & ad quam habemus ſingularem deuotionis affectum, in viſceribus charitatis Noſtræ amamus: Motu proprio, & ex certa Noſtra ſcientia: ac de plenitudine poteſtatis, vobis, veſtræq; Congregationi, vt omnium, & ſingulorum Religioſorum, & cuiuſcunq; obſeruantiæ fuerint, domorum, & locorum, perſonarumq; in illis degentium; quibus, vt priuilegijs veſtri Ordinis vti poſſint, per eãdem Sedem conceſſum eſt, ipſarumq; domorum, locorũ, ac perſonarum in illis habitantium priuilegijs, indultis, immunitatibus, exẽptionibus, conceſsionibus, indulgentijs, & libertatibus, eis in genere quacunq; auctoritate Apoſtolica conceſſis (quorum tenores omnium, & ſingulorum, ac ſi de illis ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio facta fuiſſet, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ſpecificatis, et inſertis) perpetuis futuris temporibus, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, concedimus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi illa omnia, & ſingula cum ſuis clauſulis vobis, veſtræq; Congregationi ſpecialiter conceſſa fuiſſent. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunq; Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 8. Martij 1497. Pontif. Noſtri anno 5.*

32 Fratres Carmelitæ communicant in priuilegijs tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus cum Ordine Fratrum Prædicatorum, Minorum, ac Eremitarum S. Auguſtini per indultum Sixti IV. relati per *Roderic. loco ſupra allegat.* vbi Sixtus IV. conceſſit Fratribus Ordinis Carmelitarum, vt gaudere, & potiri poſſint, & debeant priuilegijs, indulgentijs, gratijs, fauoribus, ac indultis, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, conceſsis Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ac Eremitis S. Auguſtini, veluti ſi prædicto Ordini Carmelitarum nominatim conceſſa fuiſſent, aut cõcederẽtur in futurũ.

33 Fratres Diſcalceati Beatę Mariæ de Monte Carmelo potiuntur omnibus priuilegijs, & gratijs conceſsis Fratribus Carmelitis, qui Mitigati dicuntur, vt habetur ex Bulla Gregorij XIII. ſub Dat. Romę apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die 22. Iunij 1580. Pontif. ſui anno 9. *Laert. Cherub. tom. 2. Bullar. Conſt.* 64. *eiuſdem Pontificis*, in his verbis. *Et inſuper omnibus, & ſingulis dictæ Prouinciæ perſonis vtriuſq; ſexſus, nunc, & pro tempore exiſtentibus, quòd omnibus, & ſingulis priuilegijs, gratijs, & indulgentijs, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus Fratres, ſeù Moniales, vel Sorores d. Ordinis de iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis eiuſdem Concilij, Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac primitiuæ Regulæ, & inſtituto prædictis, & præſentibus literis non contrarijs, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, indulgemus.*

34 Ordo S Mariæ à Mercede, gaudet priuilegijs Mẽdicantiũ per Conſt. Leonis X. ſub Dat. Romæ apud S. Petrum, ann. 1516. 5. Kal. Aug. Pont. ſui 4. in qua Bulla, vt fatetu *Eman. Roder. qq Reg. to* 1. *q* 55 *art.* 12. nõ conceduntur priuilegia, cõcedenda ipſis Ordinibus Mendicantium, ſed tantùm conceſſa: vnde in virtute illius gaudẽt tantùm priuilegijs conceſſis Mendicãtibus ante datã Bullæ, non verò poſt datã. Verũ tamen eſt, quòd, ęidẽ Ordini fuerunt cõceſſa

Z 2 etiam

indè ſecutis præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad inſtar dictorum Ordinum, & æquè principaliter, ex nunc, & perpetuò, auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, cenſeri, & teneri in Iudicio, & extrà Iudicium vbilibet, volumus, declaramus, & mandamus.

25 Ordini Sanctiſsimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum Leo X. & Adrianus V. conceſſerunt, vt omnes Superiores, aliiq; quicũq; in eiuſdem Ordinis Monaſteriis pro tempore degentes Prouinciæ Caſtellæ, Legionis, Granatæ, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, præeminentiis, conceſſionibus, antelationibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, & indultis, peccatorum remiſsionibus, & indulgentiis, etiam Maremagum nuncupatis, & aliis quibuſcũq; literis Apoſtolicis, & omnibus gratiis, etiam viuæ vocis oraculo quatuor Ordinibus Mẽdicantium, & eorum ſingulis, etiam quoad interdicti relaxationem in eorum feſtiuitatibus, commemorationibus, & ſolemnitatibus celebrationem, & aliàs quouis modo per quoſcunque Romanos Pontifices, ac Sedẽ Apoſtolicã in genere, vel in ſpecie, tunc, & pro tempore conceſsis, & confirmatis, & innouatis, quorum omnium tenores haberi voluerunt dicti Pontifices Leo, & Adrianus pro expreſsis, & quibus, domus, Priores, & Fratres Ordinum Mendicantium huiuſmodi de iure, vel conſuetudine, & iuxtà priuilegia, & indulta prædicta vtuntur, potiuntur, & gaudent ac vti, & potiri, & gaudere poſſent quomodolibet in futurum vti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi ſingula priuilegia huiuſmodi Ordinis Sanctiſsimæ Trinitatis, & Redemptionis Captiuorum, ac illius Monaſteriis, Miniſtris, Superioribus, Fratribus, & perſonis præfatis ſpecialiter conceſſa fuiſſent.

26 Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis cũ Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium tàm in priuilegiis conceſsis, quàm cõcedendis per Bullã Greg. XIV. ſub Dat. Romæ in Monte Quirinali ann. 1591. die 12 Iulii Pont. ſui an. 1. apud *Laer. Cher. to. 2. Bull. nou.* in his verbis. *Et inſuper omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, facultates, et exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæteraſq; gratias, ſpirituales, & tẽporales, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim, & aliàs quomodolibet, quibuſuis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum Congregationibus, ac tàm virorum, quàm mulierum Monaſterijs, domibus, & Regularibus locis in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, illorumq; Superioribus, Fratribus, Monachis, & perſonis per d. Pium V. & alios quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Sedem eamdem, etiam per viam cõmunicationis, vel extenſionis, aut aliàs conceſſa, decretis eiuſd. Concilij minimè contraria, ac quibus ſingulæ Cõgregationes prædictæ, earumq; Monaſteria, domus, & loca, ac Superiores, Fratres, Monachi, & perſonæ huiuſmodi, de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſt. vel alia quacunq; auctoritate, aut aliàs quomodolibet vtũtur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, frui, potiri, et gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum ad prædictam Cruciferorum Congreg. ità vt illa eiuſq; tàm virorũ, quàm mulierum Monaſteria, Hoſpitalia, Conuentus, ſeù Regulares domus, illorumq; Priores, Superiores, Officiales, Fratres, Miniſtri, & aliæ perſonæ nunc, et pro tẽpore exiſtentes, præmiſsis omnibus, et ſingulis, æquè, ac pariformiter, & ſinè vlla prorsùs differẽtia vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè poſſint, ac ſi illa d. Cruciferorum Congregationi, illiuſq; Monaſterijs, Hoſpitalibus, Conuentibus, & domibus Regularibus, ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, Miniſtris, & perſonis prædictis quibuſcunq; communicamus.*

27 Congregatio S. Hieronymi, ſub denominatione S. Hieronymi de Feſulis, ab Alex. VI. obtinuit pro Eccleſiis erectis, & impoſterum erigẽdis, & pro omnibus d. Congregationis profeſſoribus participationem, & communicationem omnium, & ſingulorum priuilegiorum, prærogatiuarum, immunitatum, & gratiarum, quibus Fratres, & Religioſi Cõuentuum quorumcunq; Ordinum Mendicãtium, & & non Mendicantium, vbiq; exiſtẽtium, vtebantur, potiebantur, & gaudebant; ſeù vti, potiri, & gaudere in futurum poſſent, habetur in *lit. Apoſt. dat. Romæ die 30 Apr.* 1496. & in *Comp. priuileg. verb com. priu. in annot. Cappu. ver. ex priuil. Congr. S. Hier.*

Aduerte inſuper, quòd Generales huius Religionis poſſunt eligere viros, qui vnà cũ vxoribus ſuis, vti, & gaudere poſſint in quolibet Monaſterio Congreg. omnibus, & ſingulis indulgentiis, & remiſſionibus, etiam plenariis, quibus ipſi Patres fruũtur, & gaudent, ac in poſterùm forſan frui, & gaudere poterunt, ſinè aliqua differentia, ac ſi eiuſdem Congreg. profeſſi eſſent: & altero eorũ defuncto, alium eius loco, vt ſimilibus indulgentiis, & remiſsionibus, & plenariis in futuro tẽpore gaudeant, etiam fruantur eligere poteſt; ità cõceſsit Sixtus IV. an. 1472. die 23. Maii Põt. ſui an. 1. ità refertur in *Cõp. priuil. eiuſd Ord fol.* 31. & in *Compend priuil. Monach. S. Mariæ Fulien. tit. communicatio gratiarum* §. 14. & in *Compend. priuil. Cleric. Regul. part.* 2. *tit. communicatio priuilegiorum* §. 1.

28 Fratres Prædicatores cõmunicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrũ Mendicantiũ: videlicet cũ Ordine Eremitarũ S. Auguſtini, cũ Ordine Carmelitarum, cũ Ordine Seruorum B. Mariæ, necnon cũ Fratribus Minoribus per *Leonem X.* apud *Rod. qq. Reg. t.* 1. *q.* 55. *ar.* 1. ille enim. Proprio Motu cõmunicauit, & denouo cõceſſit Ordini Prædicatorũ omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorũ remiſſiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exẽptiones, facultates, priuilegia, & indulta tàm ſpiritualia, quàm temporalia, qualiacunq; illa ſint, quæ Minorũ Eremitarũ S. Auguſtini, Carmelitarum, Seruorũ B. Mariæ, ac Minorum Fratrũ Ordinibus, & eorum Eccleſiis, & Oratoriis, ac Eccleſias ipſas, & Oratoria viſitantibus cuiuſcunq; ſtatus, aut ſexus exiſtant, ſeù pro eorũ manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præſidentibus non ſolùm Generalibus, ſed etiam Prouincialibus, & Conuentualibus, Fratribusq; & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuerſis, & Oblatis, ac vtriuſq; ſexus perſonis de Pœnitentia, ſeù Tertii habitus nuncupatis, à prædeceſſoribus ipſius Leonis, aut ab ipſo, eiuſque ſucceſſoribus, aut aliis auctoritatem

haben-

habentibus coniunctim, vel diuiſim, in genere, vel in ſpecie conceſſa ſunt, aut in poſterum concedentur, ac ſi omnia, & ſingula nominatim exprimentur d. Ordinis Prædicatorum, & illius Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias ipſas, & Oratoria viſitantibus, ſeù pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, Magiſtroq; Generali, Prouincialibus, & Conuentualibus Fratribus, & Sororibus, ſiuè Monialibus, Cõuerſis quoq; & oblatis, ac vtriuſq; ſexus perſonis de pœnitentia nominatis, & alijs eiuſdem Ordinis perſonis.

29. Fratres Minores Regularis Obſeruantiæ cõmunicant priuilegia tàm cum Ordine Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S Auguſtini, B. Mariç de Monte Carmelo, omnibuſq; alijs Mẽdicantibus per Bullam Alexandri VI. apud *Rodericum citato loco*, vbi habetur, quod conçeſſit Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantię, vt omnibus, & ſingulis gratijs, & priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, & indultis ſpiritualibus, & temporalibus, tàm Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. Auguſtini, B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibuſque alijs Mendicantibus per Sedem Apoſtolicam, vel Legatos eiuſdẽ etiam per literas Apoſtolicas Maremagnum nuncupatas, hactenùs conceſſis (quorũ tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro ſufficienter expreſſis) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & debeant in omnibus, & per omnia, ac ſi prædictis Fratribus Minoribus ſpecificè conceſſa fuiſſent.

30 Fratres Ordinis S. Auguſtini communicant in priuilegijs non ſolùm cum Ordinibus Mendicantium, ſed etiam non Mendicantium cuiuſcunq; obobſeruantiæ, vt per eumdem *Roder. loc. ſup. cit. eod. art.* 1. & hoc per indultum Alex. VI qui motu proprio conceſsit Fratribus Auguſtinienſibus, vt omnium, & ſingularum Religionum cuiuſcunq; obſeruantiæ fuerint, & domorum, locorum, & perſonarum in illis degẽtium, quibus, vt priuilegiis d. Ordinis Auguſtinientium vti poſſint, per eamdem Sedẽ conceſſum eſt, poſſint, & valeant huiuſmodi Auguſtinienſes ipſorum locorum, domorum, & perſonarum in illis habitantium priuilegijs, indultis, immunitatibus, conceſſionibus, exemptionibus, indulgentijs, & libertatibus eis in genere quaecunque Apoſtolica auctoritate conceſsis (quorum tenores haberi voluit pro expreſsis, & ſpecificatis) vti, potiri, & gaudere perpetuis futuris temporibus liberè, & licitè.

31 Fratres Eremitani S. Auguſtini Congreg. Lõbardiæ habent cõmunicationem omnium priuilegiorum eorum Regularium, ad quos fuerunt eorumdẽ Fratrum priuilegia extenſa, vt ſequens Bulla teſtatur, quæ legitur in *Bullario Canonicorum Regularium Lateranen. in calce eiuſd. Bullarij*, in his verbis. *Accepimus ſiquidẽ diuerſorum Ordinum Religioſis per Sedem Apoſt. vt priuilegijs vobis, vel Ordini veſtro cõceſſis, frui, & gaudere poſſent, conceſſum fuiſſe. Quarè æquum fore arbitramur, vt pari modo vos eorumdẽ Ordinum, & Religioſorum priuilegijs gaudere poſſitis. Nos igitur, qui vos degentes in Eccleſia, quæ ſub titulo de Populo glorioſæ Virginis Mariæ, cui deditiſſimi ſumus, & ad quam habemus ſingularem deuotionis affectum, in viſceribus charitatis Noſtræ amamus: Motu proprio, & ex certa Noſtra ſcientia: ac de plenitudine poteſtatis, vobis, veſtræq; Congregationi, vt omnium, & ſingulorum Religioſorum, & cuiuſcunq; obſeruantiæ fuerint, domorum, & locorum, perſonarumq; in illis degentium, quibus, vt priuilegijs veſtri Ordinis vti poſſint, per eãdem Sedem conceſſum eſt, ipſarumq; domorum, locorũ, ac perſonarum in illis habitantium priuilegijs, indultis, immunitatibus, exẽptionibus, conceſsionibus, indulgentijs, & libertatibus, eis in genere quæcunq; auctoritate Apoſtolica conceſſis (quorum tenores omnium, & ſingulorum, ac ſi de illis ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio facta fuiſſet, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ſpecificatis, et inſertis) perpetuis futuris temporibus, uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, concedimus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi illa omnia, & ſingula cum ſuis clauſulis vobis, veſtræq; Congregationi ſpecialiter conceſſa fuiſſent. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunq; Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 8. Martij 1497. Pontiſ. Noſtri anno 5.*

32 Fratres Carmelitæ communicant in priuilegijs tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus cum Ordine Fratrum Prædicatorum, Minorum, ac Eremitarum S. Auguſtini per indultum Sixti IV. relati per *Roderic. loco ſupra allegat.* vbi Sixtus IV. conceſſit Fratribus Ordinis Carmelitarum, vt gaudere, & potiri poſſint, & debeant priuilegijs, indulgentijs, gratijs, fauoribus, ac indultis, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, conceſsis Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ac Eremitis S. Auguſtini, veluti ſi prædicto Ordini Carmelitarum nominatim conceſſa fuiſſent, aut cõcederẽtur in futurũ.

33 Fratres Diſcalceati Beatę Mariæ de Monte Carmelo potiuntur omnibus priuilegijs, & gratijs conceſsis Fratribus Carmelitis, qui Mitigati dicuntur, vt habetur ex Bulla Gregorij XIII. ſub Dat. Romę apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die 22. Iunij 1580. Pontif. ſui anno 9. *Laert. Cherub. tom. 2. Bullar. Conſt. 64. eiuſdem Pontificis*, in his verbis. *Et inſuper omnibus, & ſingulis dictæ Prouinciæ perſonis vtriuſq; ſexus, nunc, & pro tempore exiſtentibus, quòd omnibus, & ſingulis priuilegijs, gratijs, & indulgentijs, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus Fratres, ſeu Moniales, vel Sorores d. Ordinis de iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis eiuſdem Concilij, Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac primitiuæ Regulæ, & inſtituto prædictis, & præſentibus literis non contrarijs, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, indulgemus.*

34 Ordo S Mariæ à Mercede, gaudet priuilegijs Mẽdicantiũ per Conſt. Leonis X. ſub Dat. Romæ apud S. Petrum, ann. 1516. 5. Kal. Aug. Pont. ſui 4. in qua Bulla, vt fatetu *Eman. Roder. qq Reg. to. 1. q 55 art. 12.* nõ conceduntur priuilegia, cõcedenda ipſis Ordinibus Mendicantium, ſed tantùm conceſſa: vnde in virtute illius gaudẽt tantùm priuilegijs conceſsis Mendicãtibus ante datã Bullæ, non verò poſt datã. Verũ tamen eſt, quòd, eidẽ Ordini fuerunt cõceſſa

etiam priuilegia concedenda Ordinibus Mendicātium, non in virtute prædictæ Conſtit. Leonis X. ſed alterius, nimirum Sixti V. qui eidem Ordini Sanctę Mariæ de Mercede, Ann 1589 die 26. Aprilis Pont. ſui 4. conceſſit, vt prædictus Ordo gauderet omnibus priuilegijs concedendis Ordinibus Mendicantibus, vt in verbis Bullæ à *Roderic. loco cit.* adductis, videri poteſt.

35 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ communicat in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium, ex *Roderic. q. Regul. to. 1. q. 55. art. 3.* vbi ait quòd *Pius V. in Conſt. art.* 2. per ipſum allegata, dicit ſe inter Ordines Mendicantium, Ordinem Seruorum B. Mariæ Conſtituiſſe; & ſimiliter ſicut Ordinem Minorum ex Conſtitutione declarauit eſſe Mendicantem, & omnia Mendicantibus conceſſa priuilegia, & indulta ipſimet Religioni communicauit; ſic credendum eſt, idipſum Ordini Seruorum B. Mariæ conceſsiſſe, cùm eum inter Mendicantes connumerauerit.

36 Cōgregatio S. Hieronymi Ieſuatorum cōmunicat in priuilegijs cū Ordinibus Mendicantium, vt teſtatur ſup. allegatus *Roderic. ead. q. art. 4.* dicens quòd Pius V. anno Domini 1567. die 19. Nouembris Pont. ſui anno 2. inter Ordines Mendicantium hanc Religionem connumerare voluit. Vnde motu proprio, non ad ipſius Congregationis, vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de ſua mera liberalitate, ac ex certa ſcientia, & de eiuſdem Sedis poteſtatis plenitudine, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tàm per eorum, quàm per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores ſuos, & Sedem eandem quomodolibet Mendicantium Ordinibus conceſſa, eorum omniū, ac deſuper, & tàm ſub plūbo, quàm ſub forma breuis confectarum literarum tenore, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pręſentibus pro expreſſis, & inſertis habens ad ipſam Congregationē Ieſuatorum, illius Fratrēs, domos Eccleſias, & loca quæcunq; de nouo, quoad ea, quæ eorū Regulæ, & modo viuendi non repugnant tantū, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentiū extēdit. Et ampliùs ipſos verè Mendicātes, & ſub Mendicantium Ordinibus eſſe, & cōprehendi debere. Necnon omnia & ſingula Cōc. Trid. Decreta pro Mendicātibus huiuſmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregationis huiuſmodi eiuſque Fratribus declarauit, & modificauit.

37 Ordo Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula communicationem priuilegiorum Ordinū Mendicantium conſecuti ſunt per plurimos Sum. Pontif. vt teſtatur *Lau. de Peir.* in *Bullar.* eiuſdem Religionis, vbi huiuſmodi cōmunicationis priuilegia deſcribit; præcipuè autem Pontifices eidem Ordini cōmunicationem prædictorum priuilegiorum cōcedentes, ſunt *Sixtus IV. in Conſt. eiuſd. Bull. Minim.* quæ etiam habetur in *1. to. Bull. noui Laer. Cher. Cōſt. 5. eiuſd.* & Pius V. apud eūdem *Laer. to. 2. Conſt. 49. eiuſd.* & *Iulius II. eod. tom. 1. Conſt.* 10. verba autem Bullæ Sixti IV. Conſtitutionem eamdem denotantia ſunt. *Nec non vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, cęteriq; Mendicantes fruūtur, & vtuntur, frui, & vti poſſetis, & valeretis, ac poſſent & valerent, induſit, ac vobiſcum ſuper his opportunè diſpenſauit.* Verba verò priuilegij communicationis à Pio V. eiſdem conceſsi, ſunt. *Exponi ſanè nobis nuper fecerunt dilecti filij Fratres Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula iam dudùm Apoſtolica auctoritate approbati, quòd licèt inter alia eis conceſſa priuilegia, & indulta, omnia, & ſingula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordinem Minimorum huiuſmodi, ac illius profeſſores, & domos, eorumq; Eccleſias per Sedem Apoſtolicam extenſa, & ampliata fuerint, & propterea Fratres Ordinum huiuſmodi etiam ſub Mēdicantium nomine comprehendi debeant, nec ſuper præmiſſis à quoquā moleſtari poſsint. Cum tamē (ſicut eadem expoſitio ſubiungebat) ex eo, quòd Nos nuper in quadam declaratione per Nos ſub Mendicantium Fratrum Ordinibus, certis tunc expreſsis de cauſis facta, præter S. Dominici, & S. Frāciſci, ac Eremitarū S. Auguſtini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ Seruorum inſeri voluerimus; ac proptereà facilè à quibuſdam dubitari meritò poſſet, quòd ſi Ordinis Minimorum Fratres huiuſmodi ſub illis comprehēdi voluiſſemus, Nos ſpecialem etiam de illis mentionem omninò feciſſemus. Quarè nè ſuper præmiſſis vnquàm dubitari contingat, ijdem Fratres Nobis humiliter ſupplicare fecerunt, vt ſibi in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.* Præter ſupradictas communicationes adeſt recens communicatio, quam à S. D. N. Vrbano VIII. ipſi Fratres obtinuerunt, quæ cùm in Bullario nondum habeatur, hic verbatim apponitur.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

INiuncti Nobis Apoſtolici muneris ratio poſtulat, vt ſacrarum Religionum in militanti Eccleſia ſuaues in Domino fructus aſsiduè præſtantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, & Apoſtolica Sede conceſſa, quò validiùs perpetuò ſubſiſtant, Apoſtolicę confirmationis robore libenter communicemus. Volentes igitur vniuerſum Ordinem Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula, ex quo vberrimi in eadem Dei Eccleſia fructus, ad ipſius Omnipotentis Dei laudem, & Chriſtianæ Reipublicæ ſpirituale commodum, & vtilitatem ab ipſius Ordinis initio ſemper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipſius Ordinis Correctorem Generalem, & Fratres vniuerſos ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi, ac eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes ſupplicationibus eorum nomine per dilectum filium Deodatum Lomellinum Fratrem, & Procuratorem Generalem eiuſdem Ordinis, Nobis ſuper hoc humiliter porrectis, inclinati, omnia, ac ſingula

pri-

priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conſeruationes, declarationes, facultates, diſpoſitiones, gratias, conceſſiones, indulgentias, & indulta ſpiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extenſionis inter ſe, & cum alijs Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiuſque Correctori Generali, ac Fratribus, & Sororibus, alijſque Religioſis vtriuſque ſexus, eorumque Domibus, Monaſterijs, Eccleſijs, & locis Regularibus quibuſcunque per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Apoſtolicam Sedem, ſub quibuſcunque verborum formis, & expreſſionibus in genere, vel in ſpecie, aut aliàs quomodolibet conceſſa, ac pluries confirmata cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, decretis, & declarationibus, ac ſingulas literas, tàm ſub plumbo, quàm in forma Breuis, aut alias deſuper confectas, quarum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus; quatenùs tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, ſeù ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canon. & Concilij Tridentini decretis non aduerſentur, ex certa Noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & ſingulos tàm iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint, in eiſdē ſupplemus. Quocircà venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, alijſque locorum Ordinarijs quibuſcunque, necnon dilecto filio Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocunque fuerint requiſiti, per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quandò opus fuerit, & quotiès, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eaſdem plenum effectum eorum ſortiri, illiſque omnes, quos concernunt, pacificè frui, & gaudere; Non permittentes quempiam deſuper contra præſentium tenorem ſub quouis prætextu, & cauſa, etiam defectu intentionis noſtræ per quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari; quinimmo quidquid in contrarium attentari, vel fieri contiget, omninò ſemper in priſtinum reponi; contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quaſcunque, de quibus eis videbitur, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis,

Non obſt. præmiſſ. ac piæ me Bonif. Papæ VIII. etiam prædeceſſ. Noſtri de vna, & in Conc. Generali edita de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis authoritate præſentium ad iudicium non trahatur: alijſq; Apoſt. Conſtitutionibus, & ordinationibus, & Ordinum prædictorum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis; Priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibe, etiam pluriès conceſſis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expreſſè, quòd illis nullatenùs, aut non niſi ſub certis modo, & forma derogari poſſit, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus derogamus, contrarijs quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præſentes literas vbicunque opus eſſet, deferri, volumus, & pariter auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd illarum tranſumptis manu alicuius ex Secretarijs cuiuſuis prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ Curiæ Commiſſarij, & ſucceſſorum, aut Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo officij alterius eorumdem, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeù Curiæ Eccleſiaſticæ munitis eadem prorsùs fides in Iudicio, & extrà illud adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibita, vel oſtenſa. Dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 28. Iunij 1624. Pont Noſtri anno 1.

38 Fratres Capuccini gaudent omnibus priuilegijs Monachorum Camaldulenſium, & Fratrum Minorum ex ſpeciali conceſſione Clementis Septimi in Bulla, quæ incipit. Religionis zelus, edita anno Domini 1529. quinto nonas Iulij, ſub Dat. Viterbij, vt videre eſt apud Laert. Cherub. Bullar. nou. Conſtit. 2. d. Clementis §. 9. ſub his verbis. Nec non omnibus, & ſingulis priuilegijs, indultis, & gratijs Ordinis Fratrum Minorum huiuſmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi, illiuſque Eremitis, in genere, vel in ſpecie hactenùs conceſſis, & in poſterùm concedendis, & quibus ipſi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, & potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

39 Fratribus Tertij Ord. S. Franciſci, qui de Pœnitentia nuncupantur, Paulus II. priuilegia conceſſa ab Eugenio IV. & Nicolao V. eiſdem Fratribus Ordinis Regnorũ Caſtellæ, Legionis, & Diœceſis Leodien. necnon omnia alia priuilegia d. Ordini quomodolibet cõceſſa extendit ad Fratres eiuſd. Ord. in Lõbardia cõmorãtes, ac ad alios Fratres Cong. Lõbardiæ ingredientes, cuius indulti verba ad rem ſunt. Excitat arcanum Noſtræ mentis ſingularis affectio, qua Religioſas perſonas Ordinis cuiuſcunq; deuotũ, & ſedulum Altiſſimo famulatũ exhibentes amplectimur: Vt gratias, priuilegia, & indulta aliquibus perſonis alicuius Ord. conceſſa, ad alias quoq; eiuſd. Ord perſonas extendamus. Dudũ ſiquidem fel. rec. Eugenius IV. & Nicolaus V. Summ. Pontific. prædeceſſores Noſtri volentes, quòd Tertius Ordo Sancti Franciſci de Pœnitentia nuncupatus, in Regnis Caſtellæ, & Legionis ac Diœ-

ac Diœceſi Leodienſis felicioribus augeretur auſpicijs, & Fratres ipſius Ordinis tantò ſalubriùs poſſent reddere vota ſua, quantò potioribus eſſent gratijs, & indulgentijs à Sede Apoſtolica communiti, per ſuas literas nonnulla priuilegia, facultates, indulta, & gratias eiſdem Fratribus conceſſerunt: prout in eiſdem literis pleniùs continetur. Nuper verò pro parte dilectorum filiorum Viſitatoris, & Miniſtri principalis Fratrum dicti Ordinis, in diuerſis locis Lombardia, maximè in Sancta Maria de Pichitono, & de Vairano, ac de Piazano, nec non Sancti Saluatoris de Caſalbutano Laudenſis, & Cremonenſis Diœceſis, & Sancti Donati extrà muros Comanos commorantium, ac ſub obſeruantia, & in communi viuentium, ac Fratrum eorumdem, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum Caſtellæ, & Legionis, & Leodienſis Diœceſis præfatis ſic conceſſa ad ipſos Fratres, in dictis locis Lombardia, ad præſens commorantes, & quos inibi in futurum commorari contigerit; necnon ad alios Fratres aliorum locorum dicti Ordinis, qui de nouo Congregationem ipſorum Fratrum praedictorum ingreſsi fuerint, extendere, & etiam eis concedere; ac aliàs ſuper his opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos igitur priuilegiorum, facultatum, indultorum, & gratiarum huiuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati omnia, & ſingula priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum, & Diœceſis huiuſmodi cõceſſa, prædicta ad eoſdem Fratres in dictis locis Lombardia commorantes, præſentes, & futuros, ac alios Fratres eiuſdem Ordinis, in Congregationem ipſorum Fratrum Lombardiae in poſterùm ingredientes auctoritate Apoſtolica extendimus, & etiam concedimus per praeſenses, ſinè tamen praeiudicio Fratrum Regnorum, & Diœceſis praedictorum. Et inſuper, quòd dicti Fratres dictae Congregationis omnibus gratijs, indulgentijs, libertatibus, exemptionibus, & priuilegijs Fratribus dicti Ordinis, quomodocunque conceſsis in omnibus, & per omnia vti, & gaudere poſsint, ac gaudeant, & vtantur, tenore praeſentium etiam indulgemus. Non obſtantibus felicis recordationis Ioannis Vigeſimiſecundi, & dicti Nicolai Quinti Summorum Pontificum, etiam prædeceſſorum noſtrorum, illis præſertim, quibus cauetur expreſſè, nè Fratres, vel Sorores dicti Ordinis Congregationem faciant; & alijs Cõſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam noſtræ extenſionis, conceſſionis, & indulti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romae, apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae, milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo Kalendas Iunij, Pontificatus Noſtri, anno quarto; refertur per *Antonium de Sill. in Complement. Tertij Ordin. Sancti Franciſci de Pœnitentia, Congreg. Lombard. priuil.* 45.

40 Patres Societatis Ieſu gaudent communicatione priuilegiorum Mendicantium per ſpeciale priuilegium ipſis conceſſum à Pio Quinto, vt refert *Roder. quæſt. Regular. tomo* 2. *quæſt.* 52. *art.* 5. cuius priuilegij verba ab ipſo relata ſunt. *Omnia priuilegia, etiam ſpeciali nota digna, immunitates, exemptiones, facultates, conceſsiones, indulta, indulgentiae, peccatorum remiſsiones, gratiæ tàm ſpirituales, quàm temporales, literaeque Apoſtolicae etiam inſtitutam, ſiuè mixtim concernentia, etiam per modum extenſionis, aut communicationis, aut aliàs conceſſa, ſeù concedenda à quibuſuis Ordinibus Fratrum, & Sororum Mendicantium, illorumque Congregationibus, Conuentibus, & Capitulis, ac vtriuſque ſexus perſonis, ac illorum Monaſterijs, Domibus, Eccleſijs, & Hoſpitalibus, & alijs pijs locis conceduntur Præpoſito, atque omnibus Societatis perſonis, Domibus, ac Collegijs, non ſolùm ad illorum inſtar, ſed pariformiter, & æquè principaliter.*

Aduertendum tamen eſt, cum *Collectore eiuſdem Societatis, in Compend. priuileg. illius, fol.* 209. *par.* 2. *& ſequent.* quod & refert idem *Rodericus* proximè citato loco, ad hoc, vt prædicta Societas Ieſu; poſſit vti gratijs ſupradictis, & priuilegijs, opus eſt, nè inſtituto Societatis, & voluntati, ac beneplacito Præpoſiti Generalis, ſeù deputatarum perſonarum, refragentur.

Aduertit inſuper idem Collector, quòd omnia aliorum priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, conceſsiones, indulta, indulgentiæ, remiſſiones, gratiæ, & literæ Societati conceſſæ, de quibus in præcedentibus fit mentio; necnòn, & quæ ipſi Societati nominatim, vel eius Præpoſito, aut perſonis, ſeù locis hactenùs conceſſa ſunt, ſeù in poſterùm conceduntur, Præpoſito Generali conceſſa intelliguntur, qui illa per ſe ipſum, vel alium, ſeù alios ab eo, vel eius commiſsione electos, ſeù eligendos quibuſcunque perſonis de Societate, ſub eiuſdem obedientia degentibus, & qui in ea tria vota cõſueta, etiam ſimplicia emiſerint, communicare liberè poterit.

Nec aliter exteræ perſonæ Societatis, prædictis priuilegijs, facultatibus, & alijs præmiſſis vti, aut gaudere poſſunt; illorumque vſus, iuxtà Societatis inſtitutum, Conſtitutiones, & morem, eſſe debet; prout conceſſit Gregorius Decimustertius. Qui poſteà viuæ vocis oraculo conceſſit, vt prædicta communicatio Nouitijs etiam fieri poſſit.

Præter hanc communicationem, aliam vniuerſaliorem adinueni pro dicta Societate Ieſu, in *lib. priuileg. eiuſdem Societatis Romae impreſſo in Collegio Romano, pagi* 137. in his verbis ad præſentem materiam ſpectantibus. *Sanè dilectus Filius Euerardus Mercurianus Præpoſitus Generalis Societatis Ieſu, tàm ſuo, quàm dilectorum filiorum Societatis huiuſmodi nominibus, Nobis nuper expoſuit: Quòd licet gratia, immunitates, indulgentiae, & priuilegia aliorum Ordinum Mendicantium, cæterarumque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices, & praeſertim fel. record. Pium Quintum prædeceſſores Noſtros dictæ Societati fuerint communicata, & conceſſa; nihilominùs aliquandò circà illorum praxim, & vſum, ſeù modum, & formam eiſdem vtendi, propter inſtituti ipſius Societatis ab alijs praedictis Religionibus diuerſitatem, dubitari contingit. Nos igitur dubietatem huiuſmodi omninò ſubmouere volentes, Præpoſitum prædictum, ac omnes alias, & ſingulas*

perſonas Societatis huiuſmodi, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dũtaxàt conſequendũ harũ ſerie abſoluentes, et abſolutos fore cenſentes; necnõ immunitatũ, indulgẽtiarũ, gratiarũ, et priuilegiorũ huiuſmodi, ac literarũ dd. prędeceſſorũ deſuper confectarũ tenores pro expreſſis habẽtes, ſupplicationibus prędicti Euerardi Præpoſiti, eiſdem nominibus, Nobis in hac parte porrectis, inclinati. Quòd præfatus pro tempore exiſtens Præpoſitus, & Societas huiuſmodi omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, conceſſionibus, indultis, indulgentijs, remiſſionibus, gratijs, & literis Fratrum, & Sororum Mendicantium, aliarumque Religionum Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Monaſterijs, Domibus, Eccleſijs, Confraternitatibus, Hoſpitalibus, & alijs pijs locis, ac perſonis, tàm Secularibus, quam Regularibus hactenùs conceſſis, & in futurum concedendis, ac Præpoſito, Societatique prędictis, necnon eius Domibus, Collegijs, locis, & perſonis, vbique terrarum conſtitutis, communiter, vel diuiſim, Apoſtolica, ſeù delegata auctoritate, vel vigore quarumcunque facultatum, etiam ad inſtar, aut æquè principaliter, etiam per communicationem, ſeù aliàs quomodolibet conceſſis, iuxtà Societatis huiuſmodi inſtituti rationem, Conſtitutiones, ritus, mores, vſus, conſuetudines, normas, obſeruationes, & procedendi modum, in prædictis Societatis Domibus, Collegijs, Congregationibus, Concionibus, Lectionibus, Diſputationibus, Cęremonijs, & alijs cuiuſuis generis actibus publicis, & priuatis: ac deniquè vbique locorum vti, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere poſſint. Quòdque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, conceſſiones, indulta, indulgentiæ, remiſſiones, gratiæ, & literæ huiuſmodi; necnon, & ipſi Societati nominatim, vel eius Præpoſito, aut perſonis, ſeù locis hactenùs conceſſa, ſeù in poſterùm cõcedenda prædicto, & pro tempore exiſtenti Præpoſito Generali Societatis huiuſmodi conceſſa eſſe intelligantur. Qui illa per ſe ipſum, vel alium, ſeù alios ab eo, vel de eius commiſſione electos, ſeù eligendos quibuſcunque locis, & perſonis dictæ Societatis, ſub eiuſdem Societatis obedientia, emiſſis tribus votibus, etiam ſimplicibus, degentibus prout magis expediens fuerit, communicare liberè, & licitè valeat: Nec aliter cæteræ perſonæ dictæ Societatis, prædictis priuilegijs, facultatibus, & alijs præmiſſis, aut aliquo eorum, niſi per Generalem Præpoſitum, & de eius beneplacito, aut per alium, ſeù alios de eius commiſſione electos, vt præmiſſum eſt, vti, aut gaudere poſſint. Et inſuper, quòd omnia priuilegia, aliaque præmiſſa aliarum Religionum Capitulis, ſiuè Conuentibus, aut Congregationibus, tàm in celebrandis, quibuſuis contractibus, quàm in quibuſcunque alijs actibus, tàm publicis, quàm priuatis, per eiuſmodi Capitula, ſiuè Conuentus exerceri ſolitis, hactenùs conceſſa, & in poſterum concedenda, Congregationibus Societatis prædictæ, eiuſque Domorum, Collegiorum, & locorum congregatis, & interuenientibus illis dumtaxàt, qui more Societatis prædictæ; & ſecundùm eius conſtitutiones, & ſtatuta, regimen, & adminiſtrationem Domorum, & Collegiorum iuuare, & promouere ſolent; cuiuſmodi ſunt in generalibus Congregationibus, qui ex diuerſis Prouincijs conueniunt; in vniuerſali autem totius Societatis adminiſtratione Generalis Præpoſitus, cum ſuis Aſſiſtentibus; in rebus verò, & negotijs Domorum, & Collegiorum tractandis, Præpoſiti, aut Rectores, vel Vicepræpoſiti, aut Vicerectores, Miniſtri, Conſultores, & Procuratores, ſeruato in eiuſmodi Congregationibus peculiari, ac proprio dictæ Societatis procedendi modo, conceſſa eſſe, intelligantur, ac eo modo per Præpoſitum, & Societatem huiuſmodi, in quibuſcunque Domibus, Collegijs, & locis, vbique terrarum obſeruari, & ad praxim, ad vſum plenè, & perfectè, ac validè deduci, vel referri valeant. Nè quis autem Apoſtolicorum indultorum, prætextu Regularem, ac exemplarem inſtituti prædictæ Societatis diſciplinam, quam modis omnibus retineri, & conſeruari volumus, diſſoluere, aut relaxare præſumat: non eſſe, nec fore mentis noſtræ, aut Sedis Apoſtolicæ, vt perſonæ Societatis, abſque expreſſa Superiorum eiuſdem Societatis licentia, vtantur facultatibus, quæ in Iubileis, Bullis Cruciatæ, Confeſſionalibus, aut alijs quibuſcunque Apoſtolicis indultis, ſiuè communitatibus, ſiuè priuatis perſonis, ſiuè pijs locis, aut quomodocunque aliter hactenùs conceſſæ ſunt, aut in poſterùm concedentur, etiam ſi in illis expreſsè indulgeatur, vt omnes Regulares, etiam Mendicantes, huiuſmodi facultatibus, vti poſſint. Si quandò autem vſus aliquarum ex præfatis facultatibus, perſonis de dicta Societate, ab eiſdem Societatis Superioribus concedetur, vt nulli earum liceat, niſi intrà numerum eorum, qui ad confeſſiones perſonarum eiuſdem Domus, aut Collegij audiendas deputati ſunt, Confeſſarium eligere, niſi ratione itineris, aut alia de cauſa ab eiſdem Superioribus alijs Confeſſarijs, intrà, aut extrà Societatem confitendi facultas, ad id ſpecialiter detur, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium perpetuò declaramus, ſtatuimus, & ordinamus, ſecuſque facta, irrita, & inania fore decernimus.

Inſuper Præpoſiti inferiores poſſunt de licentia Præpoſiti Generalis, communicare quibuſuis de Societate gratias ſibi communicatas per Præpoſitum Generalem, & Prouincialem; vt habetur in *Compendio priuilegiorum dictæ Societatis Ieſu, verbo, communicatio, §. 1.*

Præterea, communicatio priuilegiorum, quam Societas Ieſu habet cum alijs Mendicantibus, ad ea etiam extenditur, quæ viuæ vocis oraculo ab eis impetrata, aut eis in genere donata ſunt, & quidquid alicui eorum hoc modo, aut quouis alio hactenùs conceſſum eſt, aut in poſterùm concedetur, id omne motuproprio, & ex certa ſcientia ipſis Patribus conceſſum etiam cenſendum eſt, vt habetur in *Compend. priuil. dictæ Societatis Ieſu, verbo communicatio, §. 6.*

Poſtremò, omnium ieiuniorum, & aliorum quorumcunque ſpiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbique in toto Orbe pro tempore fiunt, participes ſunt perſonæ Societatis Ieſu, vt refertur in eodem *Compendio, eodem verbo, communicatio, §. 7.*

41 Fratres Ioannis Dei, habent communicationem omnium exemptionum, priuilegiorum concefforũ Archi-

Archihoſpitali Sancti Spiritus in Saxia, à Gregorio Decimoquarto., cuius diploma modò impreſſum, & auctoritate S.D.N. Vrbani Octaui confirmatum,& roboratum hic apponitur,maximè cùm inter Conſtitutiones eiuſdem Gregorij nondùm impreſſum habeatur.

GREGORIVS XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

*CVm Romanum decent Pontificem, vt ad charitatis, & alia pietatis opera, quæ in Hoſpitalibus, præſertim in hac Alma Vrbe erectis, & inſtitutis, ex pijs Chriſtifidelium eleemoſynis quotidie fiunt, ac etiam maiora de cætero, ſi fieri poterit, exercendum ipſi Chriſtifideles, necnon Superiores, & alij Miniſtri, & Officiales Hoſpitalis nouiter in ipſa Vrbe erecti, & inſtituti, in eo degentes, & infirmis in eorum infirmitatibus ſeruientes, ac charitatis, & pietatis opera huiuſmodi inibi etiam exercentes incitentur, non ſolùm hucuſque per Romanos Pontifices ipſi nouiter erecto Hoſpitali, & ab eo etiam extrà Vrbem alijs Hoſpitalibus inſtitutis conceſſa confirmare, ſed etiam maiora, quæ adhùc non eis, ſed alijs Hoſpitalibus ipſius Vrbis antea inſtitutis, & eorum Superioribus, & Miniſtris, ac alijs Officialibus, & ſeruitoribus, per ipſos Pontifices conceſſa ſunt, eidem ſic inſtituto, & ab eo dependentibus Hoſpitalibus communicare, & concedere, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Cùm autem in Eccleſia Sancti Ioannis Colauiti in Inſula de Vrbe, vnum Hoſpitale Ioannis Dei nuncupatum, auctoritate Apoſtolica nouiter erectum, & inſtitutum ſit, quod, vt accepimus, per dilectos filios, Maiorem nuncupatum, & alios Confratres, qui certum eis ab hac Sancta Sede deſignatum habitum deferunt, & ſub habitu profeſſionem emittunt Regularem, ac ſub Regula Sancti Auguſtini Altiſſimo famulando inibi degunt, regitur, & gubernatur, & in quo infirmi ad illud recurrentes recipiuntur, eiſque in eorum infirmitatibus per ipſos Maiorem, & alios Confratres prædictos, neceſſaria cum omni, qua ipſi poſſunt, charitate, & pietate eleemoſynas quotidie à Chriſtifidelibus pro ipſis infirmis petendo, & eas pro eis conuertendo miniſtrantur: Idcircò Nos ipſum Hoſpitale, ac alia ab eo dependentia Hoſpitalia, & eorum Superiores, & alios Miniſtros, ac Officiales, vt huiuſmodi charitatis, & piæ operibus exercendis, non ſolùm ipſi contineant, ſed maiora, ſi fieri poterunt, exercere ſtudeant, ſpecialibus fauoribus, & gratijs decorare, & proſequi volentes, ac eos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxàt conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, Motuproprio, non ad ipſius Maioris, & aliorum Confratrum præfatorum, Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, ac ex certa ſcientia Noſtra, ſcientia, omnia, & ſingula priuilegia, gratias, & indulta à fel. record. Pio Quinto, & Gregorio Decimotertio, à Sixto Quinto, Romanis Pontificibus, dicto in dicta Vrbe inſtituto Hoſpitali, ac Maiori, & alijs Confratribus præfatis, alijs Hoſpitalibus, & Miniſtris, ac Officialibus, & infirmis, ac alijs perſonis dictorum Hoſpitalium, & cuiuslibet eorum, per eorum tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis expeditas literas, conceſſa, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adijcimus. Et inſuper omnia, & ſingula tam ſpiritualia, quàm temporalia priuilegia, exemptiones, immunitates, libertateſque, & indulgentias, etiam plenarias, aliaque indulta à ſupradictis, & alijs quibuſuis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, per eorum tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis literas, aut eorum ſolam ſignaturam Sancti Spiritus, & alijs Hoſpitalibus dictæ Vrbis, & eorum Superioribus, Rectoribus, Adminiſtratoribus, & Miniſtris, ac Officialibus, & perſonis quomodolibet conceſſa, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo, ad verbum inſererentur præſentibus pro expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, ipſi Hoſpitali Ioannis Dei, ac alijs Hoſpitalibus ab eo dependen. & per totam Italiam, ac etiam vbilibet inſtitutis, & eorum Maiori præfato, vel Superiori, ac alijs Confratribus, & Miniſtris, ac Officialibus, & infirmis, alijſque ipſorum Hoſpitalium perſonis, ſpecialiter, & expreſſè, ac ſi ea omnia alijs Hoſpitalibus, & alijs præfatis conceſſa per ipſos Romanos Pontifices, ipſi Hoſpitali Ioannis Dei, & ab eo dependen. & alijs huiuſmodi conceſſa eiſdem auctoritate, & tenore communicamus, ac perpetuò concedimus, itaut ipſa Ioannis Dei, & alia Hoſpitalia præfata, ac eorum Superior, & alij prædicti illis omnibus pariformiter, & æque principaliter vbilibet vti, frui, & gaudere liberè valeant. Et inſuper eidem Maiori Confratri dicti Hoſpitalis Ioannis Dei in Vrbe inſtituti, nunc & pro tempore exiſtenti, vt quæcunque alia Hoſpitalia in tota Italia, ac aliàs vbilibet nunc, & pro tempore inſtituta, & inſtituenda, eorumque Rectores, & Gubernatores, ac Miniſtros, & Officiales dicto Hoſpitali Ioannis Dei in Vrbe inſtituto aggregare, ac omnia, & ſingula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertateſque, & indulgentias, aliaque indulta ei, & dicto Hoſpitali Ioannis Dei, ac alijs ab eo dependentibus Hoſpitalibus, & perſonis per Nos communicata, & conceſſa, communicare, ac concedere, liberè, & licitè valeat, concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem impartimur, & ſic per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere: irritum quoque, & inane quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Venerabilibus Fratribus Patriarchæ Alexandrino, & Epiſcopo Amerin. ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, per præſentes Motu ſimili committimus, & mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeù alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, dùm, & quandò, ac quoties opus fuerit, & pro parte dicti Maioris, & Confratrum, ac aliorum ſupradictorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra eos, & eorum quemlibet dictis priuilegijs, exemptionibus, facultatibus, gratijs, & indultis, ac præſentibus literis,

literis, & in eis contentis pacificè frui, & gaudere, eaque omnia firmiter obſeruari, non permittentes eos deſuper per quoſcunque quomodolibet moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, illas etiam iteratis vicibus aggrauando, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, & fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris Noſtri de Vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad Iudicium non trahatur, ac quibuſuis alijs Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibuſque, & alijs decretis, ac clauſulis, etiam motuproprio conceſſis, confirmatis, & etiam innouatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quauis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi, ac de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxàt, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, ſeù copijs etiam impreſſis, & manu alicuius Notarij publici, & alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides in Iudicio, & extrà, ac vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibita, vel oſtenſa. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die decimanona Aprilis, 1591. Pontificatus Noſtri anno primo.

M. Veſtrius Barbianus.

42 Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & Clericorum de Sommaſcha, & Societatis Ieſu, per ſpecialem Bullam, & priuilegium Clemẽtis Septimi, quod incipit. *Dudùm pro parte veſtra*, ſub Datum Bononiæ, die ſeptima Martij, 1533. ità habetur in *Conſtitut.* 38. dicti Clementis Septimi, §. 12. *Bullarij nou. Laertij Cherub: tomo* 1. in his verbis. *Ac inſuper vobis, quòd omnibus, & ſingulis priuilegijs, indulgentijs, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, quorumuis, etiam Ciſtercienſium, & Cluniacenſium Monachis, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apoſtolicam hactenùs quomodolibet conceſſis, & in poſterùm concedendis, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, vti, potiri, & gaudere poſſunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, & in genere, etiam communicatiuè conceſſa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum ſortiri debere decernimus, & declaramus.*

Habet inſuper hæc Congregatio communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum, viuę vocis oraculo eiſdem Ordinibus conceſſorum, vt affirmat *Alexander Peregrinus, prima parte Compendij priuileg. eiuſdem, tit. communicatio,* §. 1.

Prætereà Præpoſiti Inferiores prædictæ Congregationis, vt teſtatur *Peregrinus eodem loco,* §. 3. de licentia Patris Generalis, poſſunt communicare quibuſuis Profeſſis illius Congregationis gratias ſibi communicatas à Generalibus.

Inſuper Sacerdoti Nouitio, non minùs quàm Profeſſo, ex eodem *Peregr. loco citato,* §. 4. communicari poteſt facultas abſoluendi externos; & hoc probat auctoritate *Henriquez, libro 7. cap. 22. num. 7.* qui allegat *Claud. verb. communio,* §. 5. *& Bernar. verb. gratia,* §. 3. *Felician. in tract. de cenſur. tit. de priuileg. cap. 15. Horat. Mandoſ. de priuil. ad inſtar, gloſſ. 2. ſin fin. & gloſſ. 7. num. 36.*

Prætereà, Patres huius Congregationis, teſte eodem *Peregr. loco citato,* §. 5. Participes ſunt omnium ieiuniorum, ac aliorum quorumcunque ſpiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbicunque in toto Orbe pro tempore fiunt, per communicationes cum alijs Religionibus, & Ordinibus.

43 Clerici Regulares de Sommaſcha retinẽt communicationem priuilegiorum Mendicantium, ex *Bulla* Pauli Quinti, quæ incipit. *Ex quo Diuina Maieſtas, tomo 3. Bullarij noui Laertij Cherub. conſtit.* 37. §. 1. ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die nona Nouembris, 1607. anno tertio ſui Pontificatus, in his verbis. *Cùm itaque ſicut accepimus dilectorum Filiorum Congregationis, & Clericorum Regularium Sommaſchæ, aliàs Sancti Maioli nuncupatorum, fortiores, quotidie vires (adiuuante Domino) in militantis Eccleſiæ Caſtris appareant, vt Clerici Congregationis huiuſmodi, eò feruentiùs adhuc pugnare ſtudeant, quò maioribus ſe viderint ſpiritualibus gratijs fore munitos, ipſos, & eorum quemlibet, à quibuſuis excommunicationis, &c. cenſentes per alia quæcunque priuilegia, & gratias ijſdem Congregationi, & Clericis hactenùs quomodolibet conceſſa, omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, fauores, facultates, declarationes, immunitates, exemptiones, libertates, cæteraſque gratias, præeminentias, & indulta cuiuſuis generis exiſtentia ſpiritualia, & temporalia, qualiacunque illa ſint (excepta tamen exemptione*

à iuriſ-

à iuriſdictione Ordinariorum) quibus Mendicantium Ordinum Congregationibus, eorumque poſſeſſoribus, ac eorum Monaſterijs, Eccleſijs, Domibus, & Regularibus locis: necnon dilectis Filijs earumdem Religionũ, & Congregationum Generalibus, Prepoſitis, Superioribus, Praelatis, & Capitulis; tàm Generalibus, quàm Prouincialibus, Fratribus, Nouitijs, Conuerſis, Donatis, ac quibuſuis earum, & earum perſonis, in quibuſcunque Mundi partibus exiſtentibus, & illorum intuitu, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices Praedeceſſores Noſtros, ſeù per Nos, & Succeſſores Noſtros, aut alios auctoritatem habentes, conceſſa ſunt, & conceduntur, ac quibus ſinguls Congregationes praedictae, eorumque Monaſteria, Eccleſia, Domus, & loca, ac Superiores, Fratres, & perſonae huiuſmodi, de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica, vel alia quauis auctoritate in genere, vel ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim; aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſent, vel poterunt quomodolibet in futurum, quarum conceſſionum tenores praeſentibus pro expreſſis habentes, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, etiam ſi talia ſint, & forent, quae ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeù particularem inſertionem (quatenus ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub vllis reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduerſentur) ad eamdem Congregationem Sommaſcham, ſeù Sancti Maioli, ac ſingulos illius Conuentus, illorumque Superiores, Praepoſitos, Praelatos, & quaſcunque perſonas, auctoritate, & tenore praedictis, perpetuò extendimus, illaque eis communisamus, & denouo concedimus, & ſuffragari volumus, & declaramus.

44 Clerici Regulaces Minores, & eorum Prælati potiuntur omnibus priuilegijs Theatinorum, ex diplomate Gregorij Decimiquarti, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die decimaoctaua Februarij, 1591. Pontificatus ſui anno primo, in hoc tenore. *Romanus Pontifex, perſonarum Eccleſiaſticarum quarumlibet, praeſertim Regularium vota, Religionis propagationem, & augmentum reſpicientium, ad exauditiones gratiam libenter admittis, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum, & Clericorũ Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm ipſi cupiant pro illorum Cõgregationis augmento, vt ipſi in via Domini, ſub ſuaui Religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere poſsint, omnia priuilegia, gratias, facultates, tàm ſpirituales, quàm temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, conceſſa, eorum Congregationi huiuſmodi concedi; Nobis humiliter ſupplicari fecerunt; quatenùs eorum deſiderio huiuſmodi annuere, aliàſque in praemiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.*

45 Clerici Regulaces Sancti Pauli Decollati, habẽt communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, vt habetur in *Conſtitutione quinta* Pauli Tertij, quæ incipit. *Dudùm felicis recordationis*, edita anno 1535. octauo kalendas Auguſti, Pontificatus ſui, anno primo, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Marcum; ità habetur in *Bullario Laertij Cherub. tomo* 1. §. 12. ſub his verbis. *Necnon, vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, conceſſionibus, & gratijs ſpiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac perſonae, & loca eorum, quorum tenores, praeſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad ad verbum inſertis haberi volumus; itàut literae Apoſtolicae ſuper eiſdem priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & gratijs eiſdem conceſſis, vel pro tempore conſedendis (mutatis dumtàxàt nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus) ad libitum veſtium expediri poſſint, perindè, ac ſi omnia illa, & ſingula, non ſolùm per clauſulas generales, ſed per eorum tenorem, de verbo ad verbum, expreſſionem, & inſertionem, fuiſſent; Vos, perſonae, & loca veſtra, vti, potiri, & gaudere poſſitis. Vobis per has noſtras literas, tenore praeſentium, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.*

46 Clerici Regulares Miniſtrantes Infirmis, omnium priuilegiorum, facultatum, libertatum, indultorum, fauorum, tàm Mendicantibus, quàm non Mendicantibus conceſſorum, communicationem habent, vt colligitur per memorabilem *Bullã* Gregorij Decimiquarti, ſub Datum Romę, apud Sanctum Marcum, anno Domini 1591. vndecimo Kalendas Octobris, Pontificatus ſui primo, vt ex verbis, §. 28. manifeſtè colligitur, & ſunt, quæ ſequuntur. *Necnon etiam, eidem Camillo, & ſocijs, ac pro tempore exiſtentibus Praefectis Generalibus, alijſque omnibus, & ſingulis perſonis dictae Congregationis, vt omnibus, & ſingulis quibuſcunque, etiã ſpeciali nota dignis priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, praerogatiuis, conceſſionibus, & gratijs quorumuis, etiam Ciſtersien. Cluniacen. & Sancti Benedicti Monachis, Clericis Regularibus, ac Presbyteris Collegialibus Societatis Ieſu. & Canonicis Congregationis Lateranenſis, ac quibuſcunque alijs Clericis Regularibus, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, & Congregationum Fratribus, & perſonis; tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoſcunque Romanos Pontifices Praedeceſſores Noſtros, ac Sedem praefatam quomodolibet conceſſis; quae tamen ſunt in vſu, nec ſub vllis reuocationibus comprehenſa, neque Decretis dicti Concilij, nec ipſius Congregationis Regularibus inſtitutis contraria, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet vti, potiri, frui, & gaudere poſſunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes eſſe poſſint, & debeant pariformiter, & equè principaliter, abſque vlla prorsùs differentia; perindè ac ſi Congregationi, Praefectis, Socijs, ac perſonis, & eorum Domibus, & Eccleſijs, vel Oratorijs*

rijs

ris huiuſmodi nominatim, & ſpecialiter, ac generaliter conceſſa fuiſſent. Idem habetur apud *Hieronymũ à Sorbo, in Additionibus ad Compendium Mendicantiũ, tit. communicatio priuileg.* & apud *Eman. Roderic. tom. 1. quæſt. Reg. quæſt. 55. art. 11.*

47 Congregatio Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum Piarum, habet communicationem omnium gratiarum, immunitatũ, libertatum, facultatum, & indultorum, tàm ſpiritualium, quàm temporalium, Ordinibus Mendicantium, illorumque Superioribus, Profeſſoribus, Eccleſijs, Monaſterijs, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, per quoſcunque Romanos Pontifices in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quàm diuiſim conceſſorum; dummodò ſint in vſu, & non ſint reuocata, & Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis non repugnent, non ſolùm ad eorum inſtar, ſed æquè, & pariformiter; perindè ac ſi prædictæ Congregationi nominatim, & in ſpecie conceſſa fuiſſent; ità habetur in *Bulla* Gregorij Decimiquinti, ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno 1622. die decimaquinta Octobris, Pontificatus ſui 2. quæ eſt *quinta Conſtitutio eiuſdem, in libello priuileg. eius Congreg.*

48 Fratres Sancti Antonij Vienuen. Ordinis Sancti Auguſtini, multis potiuntur priuilegijs, & gratijs, præcipuè omnibus indultis, & immunitatibus aliis Ordinibus conceſſis per ſpeciales Bullas Vrbani Quarti, Gregorii Decimi, Benedicti XI. Nicolai Quarti, Martini V. Calixti Tertii, Pii Secundi, Sixti IV. Alexandri VI. Iulii Secundi, & aliorum Summorum Pontificum, vt in *Authentico Libro priuilegiorum eiuſdem Ordinis*, videri poteſt, & quòd ſupradicti Pontifices, huic Ordini multas contulerint gratias teſtatur *Bulla ſecunda in Ordine*. Clementis Septimi *tomo primo, Bullarij noui Laertij Cherubini*, quæ incipit. *Rationi congruit*, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Dominicæ Incarnationis 1523. ſexto Kalendas Decembris, Pontificatus ſui, anno primo.

49 His poſitis dubitari poteſt, vtrùm Moniales, etiam gaudeant priuilegiis Religionis, quam profitentur; cui dubitationi reſpondeo, quòd Sixtus Quartus, (vt colligitur ex *Libro Monum. Ordin. impreſſ. 1. fol. 66. & in 2. fol. 148. conc. 362.*) ſtatuit, quòd Monaſteria, & loca Monialium Sanctæ Claræ, & Sancti Dominici, eorumque Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriuſque ſexus Tertii Ordinis, de Pœnitentia nuncupatæ perſonæ prædictæ, eiſdem priuilegiis, & immunitatibus, indultis ſpiritualibus, & temporalibus Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum Profeſſoribus, domibus, & locis, ad Procuratoribus, & Syndicis, & Oblatis, & Conuerſis, ſeù aliis quomodolibet per Prædeceſſores ſuos, aut per ipſummet Sixtum hactenùs conceſſis, & in poſterùm concedendis, quauis auctoritate (quatenùs earum ſexui, & ſtatui non contradicant) liberè, & licitè vti poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia prorsùs, & ſinè vlla differentia, ac ſi eiſdem Monaſteriis, locis, & perſonis prædictis, nominatim conceſſa forent, & concederentur expreſsè. Idem affirmat *Miranda to. 2. Manual. Prælat. quæſt. 46. art. 2.* circà quam communicationem notandum eſt cum *Roderic. quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 55. art. 13.* quòd in ea ſolùm indulgentur priuilegia concedenda Minoribus, & Prædicatoribus, ipſis Monialibus, per Sixtum Quartum; non autem concedenda per Succeſſores Sixti Quarti. Ideò ad ampliorem communicationem recurrendum eſt.

Nam Bonifacius Octauus, (prout habetur in *Compend. priuileg. Mendicant. in Verb. Moniales, §. 4*) Statuit quòd ſi quæcũque Moniales commiſſæ fuerint gubernationi Fratrum Minorum, virtute alicuius Indulti Apoſtolici, Moniales ſic commiſſæ gaudeant priuilegiis conceſſis, & concedendis prædictis Fratribus; & certum eſt Moniales Sanctæ Claræ virtute Indulti Apoſtolici commiſſas fuiſſe gubernationi Fratrum Minorum.

Item Clemens Septimus, ſub Annulo Piſcatoris, die trigeſima Maii, anno Domini milleſimo, quingenteſimo vigeſimo, Pontificatus ſui anno ſecundo, prout refert *Chriſtophorus à capite Fontium, apud Rodericum quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 55. artic. 1. & art. 13.* omnia priuilegia conceſſa, & cõcedenda, quibuſcunq; Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, ſicut indulſit Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ, ità etiam indulſiſſe Sororibus Sanctæ Claræ.

Quo verò ad Moniales Prædicatorum, Leo Decimus eis conceſſit omnia priuilegia cõceſſa, & cõcedenda Ordini Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, vt per *Eman. Roder. quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 55. artic. 1. & artic. 13.*

Moniales etiam noſtri Ordinis Vallis Vmbroſæ, gaudent omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi noſtræ conceſſis, vt manifeſtè conſtat ex memorabili priuilegio Iulii Secundi, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iuli, Pontificatus ſui anno quarto, cuius tenor videatur in fine huius *Primi Tomi*; idipſum habetur in *Bulla* Eugenii Quarti, eidem memorabili priuilegio Iulii Secundi inſerta.

Similiter Moniales Sanctæ, & immaculatæ Cõceptionis priuilegiis communicationis Fratrum Mendicantium, per indultum Leonis X. qui Motu proprio, & ex certa ſciẽtia cõceſſit Monialibus Sãctæ, & immaculatæ Conceptionis Glorioſæ Virginis Mariæ, ſub obedientia Fratrum Minorum degentibus, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, conceſſionibus, prærogatiuis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, & indultis ſpiritualibus, & temporalibus per ipſum Leonem, & Sedem Apoſtolicam Fratribus dicti Ordinis, & Monialibus Sanctæ Claræ, & Sororibus Tertii Ordinis Sancti Franciſci quomodolibet conceſſis, & concedendis, & quibus Fratres, & Moniales, & Sorores huiuſmodi de iure, vel priuilegio, aut conſuetudine patriæ vtuntur, potiuntur, & gaudent, ſeù vel, potiri, & gaudere quomo-

dolibet

dolibet poterunt in futurum (quæ omnia pro expreſſis, & indiuiduè enarratis haberi voluit) prædictæ Moniales in ſupradicta obedientia permanentes vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere poſſint in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ipſis cõceſſa fuiſſent: ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, ſeù delegatos in foro contentioſo, ac per quoſcunque Confeſſores ſuos in foro conſcientiæ, dùm, & quoties opus fuerit interpretari, iudicari, & definiri debere, ex *Eman. Roderic. quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 55. art. 15. & Mirand. Manual. Prælatorum tomo ſecundo, quæſt. 46. art. 2.*

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegijs Ordinis Minorum, per indultum Leonis X. qui conceſſit prædictis Sororibus Tertij Ordinis, quòd poſſint gaudere, & potiri omnibus, & ſingulis priuilegijs, gratijs, prærogatiuis, exemptionibus, & indultis, ſub quibuſcunque verborum formis, conceſſis, & concedendis Monialibus Sanctæ Claræ, ſuper quo dat Conſeruatores, vt per *Mirand. loco citato.*

Et Innocentius Octauus extendit, ſeù communicauit gratias, & indulta conceſſa Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis in communi viuentibus, etiam in illis, qui viuunt in particulari, vt in *libro Monument. Ordinum, 1. impreſſ. fol. 44. & in 2. fol. 69. conc. 146. & in ſuppl. fol. 100. conc. 375.* Quæ conceſſio, etſi vnum præſupponat, aliud tamen determinat; præſupponit namque, quòd multa concedantur Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis, prout videre eſt in Bulla Sixti Quarti, in qua vtriuſque ſexus Tertij Ordinis perſonis concedit Summus Pontifex, quidquid conceſſum eſt Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini, necnon Ordini Carmelitarum, & Ordini Seruorum Beatæ Mariæ ab Apoſtolica Sede, vt habetur in *dicto libro Monument. Ordinum, in 1. impreſſ. fol. 105. & in ſuppl. fol. 118. conc. 483.*

Illud verò, quod decernit, & ſtatuit, eſt, quòd huiuſmodi gratiæ, & facultates, intelliguntur cõceſſæ, etiam illis, qui viuunt in particulari. Et Collector priuilegiorum Mendicantium probat ex litera Bullæ aureæ Sixti Quarti, quòd priuilegia, quæ inueniuntur conceſſa Tertiarijs Sororibus, ibi, *Ad Tertiarias viuentes in particulari* extendantur, ſicut extenduntur poſteà per Innocentium Octauum.

Sed addit, dicens. Quoad Tertiarios vtriuſque ſexus (quidquid ſit de temporibus retroactis) in præſenti ſunt in triplici differentia, prout Leo Decimus in Concilio Lateranenſi diſtinxit, & habetur in *Supplemento Ordinis, fol. 26. conc. 86. & 87.*

Primi ſunt viuentes collegialiter, & iſti gaudẽt priuilegijs, ſicut Fratres Mendicantes, abſque alia differentia, in quantum eorum capacitas permittit.

In ſecundo gradu ſunt Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & habitum Tertiariorum geſtantes: & hæ pariformiter gaudent, vt primi, niſi in his, quibus expreſſè diceret Papa, quòd ſolùm concedit pro viuentibus in Congregatione; ſaltèm poſt Innocentium Octauum. Nam de conceſſis vſque ad ſua tempora cum tali expreſſione, vel reſtrictione ipſe Innocentius omnes parificauit.

Vltimi ſunt Coniugati, aut qualitercunque à præfatis duabus ſpeciebus diſtincti. Et iſti de omnibus indulgentijs Mendicantium habent illa, quæ per Concilium Lateranenſe, non fuerunt ſibi ſublata; ex quo habent omnia ſpiritualia, ſcilicet indulgentias. Concilium Lateranenſe, (prout refertur in *Supplemento, fol. 26. conc. 86.*) Statuit, quòd Fratres, & Sorores Tertii Ordinis in proprijs domibus habitantes, valeant ſepulturam eligere, vbi voluerint, & quòd die Paſchatis tantùm Euchariſtiam, necnon extremam vnctionem, cæteraque Eccleſiaſtica Sacramenta (pœnitentiæ Sacramento dumtaxàt excepto) à proprio Sacerdote parochiali recipere debeant, & voluit, quòd ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda, teneantur, ac quòd in foro ſeculari coram Iudicibus ſecularibus conueniri poſſint: & inſuper decreuit, quòd prædicti Tertiarij in proprijs domibus habitantes, nullatenùs admittantur tempore interdicti, ad audienda Diuina in Eccleſijs Ordinum, quorum ſunt Tertiarii; ſi cauſam dederint Interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeù foueant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem, quomodolibet præſtiterint.

Quibus ex mente Collectoris, poteſt addi alia differentia, illarum Tertiariarum, ſcilicet, quæ cum Clauſtralibus habitant. Ipſæ enim ſecundùm determinationem Leonis X. de qua in *Supplemento, fol. 26. conc. 87.* gaudent priuilegijs, quibus gaudent Fratres Ordinis Tertij. Ex quibus ipſe Collector infert, quòd etiam Tertiarij coniugati in particulari viuentes, gaudent priuilegio Canonis, *Si quis ſuadente*, quia habent modum viuendi approbatum à Sede Apoſtolica. Et ait hanc eſſe Doctorum ſententiam, & eſſe notandum, quia multoties non aduertitur circà tale priuilegium.

Aduertendum tamen eſt, quòd multa inueniuntur conceſſa Tertiariis ſub obedientia Fratrum Minorum viuentibus, prout videre eſt ex literis Apoſtolicis, ſuper hoc emanatis, de quibus non eſt ambigendum, quòd gaudeant etiam poſtquàm ab obedientia obſeruantiæ ſunt ſeparati: vt ſunt Moniales Tertii Ordinis, quæ poſt Pium V. ſe Ordinariis ſubdiderunt, & ab obedientia Prælatorum Ordinis Minorum ſe abſtraxérunt, quæ non obſtante receſſu à tali obedientia gaudent dictis priuilegiis; cùm nulla ſit differentia inter obedientiam Prælatorum Minorum, & obedientiam Ordinariorum; de ſimilibus enim, ſiuè connexis idem eſt iudicium, *cap. inter cæteras, de reſcript. cap. tranſlato, de conſtit. cap. in cauſa, de re iudic.* & vbicunque eſt eadem ratio, ibi debet eſſe eadem iuris diſpoſitio, *l. illud, ff. ad l. Aquiliam, l. à Titio, ff. de verborum oblig.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, ſiuè Congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiuè loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis; participat etiam priuilegia, alicui ſpeciali illius Religionis loco, vel Conuentui conceſſa. Sed limita, vt num. 4. 5. 6.*

2 *Priuilegia cõceſſa Religioſis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religioſos eiuſdem, vel alterius Ordinis.*

3 *Sedes Apoſtolica ex iuſtiſſimis cauſis, ſæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obſeruantijs eximit, & cum eis diſpenſat.*

4 *Altaria priuilegiata vni Eccleſiæ conceſſa non cõmunicantur cæteris Eccleſijs, tàm eiuſdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter conceſſum.*

5 *In generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non eſſet.*

6 *Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur, & num. 7.*

7 *An priuilegium conceſſum vni Prouinciæ alicuius Religionis extendatur ad aliam eiuſdem Religionis.*

8 *Priuilegia tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monaſterijs, locis, & perſonis Ordinis.*

ANtequàm ad materiam deueniamus duximus aduertendum, Bullã pro Canon. Regul. Lateran. quam præced. *Quæſ. nu.* 1. inſerendã promiſimus, opportuniorem exiſtimaſſe pro materia *Quæſ.* 3. *nu.* 1. *Diſp. ſeq.* 18 & ibi videatur.

1 Abbatia, vel Congregatio Monachorum, habens indultum communicationis priuilegiorum alterius Religionis, intelligitur etiam cõmunicare conceſſiones, & priuilegia alicui ſpeciali loco, aut Conuentui eiuſdem Religionis conceſſa.

Hæc aſſertio probatur ex priuilegio conceſſo ab Alexandro Sexto, Congregationi Sanctæ Iuſtinæ, anno Domini 1501. Kalend. Aprilis, Pontificatus ſui anno nono, & ad noſtram Congregationem Vallis Vmbroſæ extenſo, ac de verbo ad verbum conceſſo à Iulio Secundo, anno Domini 1507. Idibus Iulii, Pontificatus ſui anno quarto, vbi voluit vt cuiuſuis particularis Monaſterii communia ſint, & ad illa extendantur, prout ipſe Summus Pontifex per eamdem Conſtitutionem extendit, quandò ipſa priuilegia aliis Monaſteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire poſſunt.

Idem habetur ex priuilegio cõceſſo à Pio Quarto, Ordini Diui Hieronymi in Hiſpania, quarto kalendas Auguſti, Pontificatus ſui anno ſexto, vbi dicitur, quòd ad inſtantiam Inuictiſſimi Regis Philippi Hiſpaniarum II. huius nominis, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordinis, ſingulis, & cuiuis Monaſterio per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores, ac per ſe, & Sedem Apoſtolicam, eiuſque Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie conceſſa ad omnia, & ſingula Monaſteria Ordinis, tàm virorum, quàm mulierum, quibus in ſpecie conceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, ſuberant, ad id, vt ipſa Monaſteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere poſſint, & deberent, perinde, ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica extendit, & ampliauit, illaque inter omnia, tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria Ordinis, in omnibus, & ſingulis communicauit, habetur in *Compendio priuilegiorum dicti Ordinis, titul. extenſio priuilegiorum*.

Ex quo Indulto conſtat, in prædicto Ordine Diui Hieronymi fieri communicationem priuilegiorum, non tantùm generaliter Congregationibus, & perſonis, & locis Congregationum; verùm etiam particularibus Monaſterijs eiuſdem Ordinis conceſſorum: etiam ijs Monaſterijs, quibus in ſpecie priuilegia ipſa conceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionum, & indultorum prædictorum aliàs ſuberant; adeò quòd omnia, & ſingula Monaſteria gaudent priuilegijs, & gratijs cuilibet Monaſterio in particulari impartitis.

Quæ conceſſio extenditur ad omnes, & ſingulas Monachorum Congregationes, cæteroſque Ordines communicantes priuilegia dicti Ordinis Sancti Hieronymi: ac cùm per priuilegiorum communicationem, omnia priuilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui ſimile obtinent priuilegium, non ſolùm conceſſa, ſed etiam in poſterum concedenda; clarè conſtat, quòd omnes Monachorum Congregationes, ac quæcunque Religiones habentes indultum communicandi priuilegia alterius Congregationis, vel Ordinis, vti, & gaudere poſſunt in omnibus ſuis domibus, ac Conuentibus particularibus conceſſionibus, ac gratijs alicui ipſius Congregationis, vel Ordinis, Abbatiæ, Conuentui, ſiuè loco ſpeciali indultis.

2 Eſt autem hic aduertendum, quòd cùm prædictum indultum Pii Quarti, ſolùm concedat, vt priuilegia tradita particularibus Monaſteriis, omnibus, & ſingulis eiuſdem Ordinis Monaſteriis conceſſa cenſeantur, non eſt intelligendum, niſi in caſu, in quo ibi eſt ſermo; cùm maximè iuris terminos excedat; & propterea cùm nec in eo dicatur, vt priuilegia conceſſa Fratribus particularibus dicti Ordinis, extendantur ad alios ipſiuſmet Ordinis Religioſos; non erit cenſendum gratias, & priuilegia particularibus Monachis, vel Regularibus indulta, omnibus alijs Religioſis communicari.

Tùm quia Leo Decimus declarauit conceſſionem

nem Iulij Secundi. Fratribus Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini factam, debere intelligi, quòd gaudeant prædicti Fratres priuilegijs generaliter conceſſis Congregationibus, & perſonis, & locis Congregationum, vel Ordinis conceſſis, vt habetur in *Supplemento, folio quinquageſimonono, conceſſ.* 157. quæ declaratio, quantùm ad hoc viget.

Tum etiam quia contrarium affirmando nonnulla abſurda, atque inconuenientia ſequerentur, at omnis Religionum obſeruantia funditus euerteretur.

3 Sæpè enim Sedes Apoſtolica ex iuſtiſſimis cauſis aliquos Patres à nonnullis Regulæ obſeruantijs eximit, & cùm eis diſpenſat; ſi autem prædictum priuilegium dicto Ordini Diui Hieronymi conceſſum, de indultis particularibus Religioſis, intelligendum eſſet, cæteri Regulares, etiam in quibus eædem rationes, & cauſæ non habent locum, allegarent pro ſeipſis diſpenſationem, ac exemptionem cum particularibus Religioſis factã æquè, ac ſi Sedes Apoſtolica ipſis ſpecialiter indulſiſſet: quod eſſet maximè inconueniens, nec vllo modo admittendum, ex *Roder. quæſt. Reg. tom. 1. q. 55. art. 18. verſ. aduertendum tamen, Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. q. 46. art. 1. Ioan. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 4. dub. vnic. concl. 3. illat. 1.*

4 Ex quibus elici poteſt, quòd per priuilegium communicationis generaliter conceſſum, Altaria priuilegiata vni Eccleſiæ Regularium conceſſa nõ communicantur cęteris Eccleſijs, tàm cæterorum, quàm eiuſdem Ordinis; licèt per priuilegia ſuperiùs adducta, conceſſa vni domui cenſeantur con-
5 ceſſa omnibus; Tùm quia in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non eſſet, *reg. in generali.* 81. *de regul.*
6 *iur. in 6.* Tum etiã quia per priuilegium cõicationis generaliter cõceſſum, non cõicantur priuilegia exorbitantia, & quæ raró conceduntur, vt dixit *Rota deciſ.* 214. *par. 2. Recent. & deciſ.* 55. *nu. 14. & 15. par. 1. Diuerſ.* & in vna *Valentina Decimarũ,* 28. *Nouembris* 1603. *coram Card. Lancellotto,* & in *Toletana* 16. *Nouembr.* 1605. *coram Iuſto.* & in *vna Mediolanen.* 10. *April.* 1606. *corã Illuſtriſſ. D. Coccino Decano.*

At Altaria priuilegiata raró cõceduntur à Sede Apoſtol. ergò, &c. Quod etiam patet ex cõmuni vſu, & ſtylo Curiæ, de quo teſtatur *Laur. de Peirin. in declarat. priuil. 8. à Paulo III. ſuo Ordin. Minim. conceſſ. nu. 2. tom. 2.* Ex quibus reſoluitur dubitatio, quæ frequenter contingere ſolet: nimirùm, an priuilegium conceſſum vni Prouinciæ alicuius Religionis, extendatur etiam ad alias Prouincias eiuſdem Religionis.

Nam ſi priuilegium conceditur determinato loco, vtpotè, pro tali Prouincia, tunc priuilegium valet pro illa ſola, & non pro alijs, vt tradunt omnes *Iuriſtæ,* quos refert *Suar. de legib. lib. 8. cap. 26.* dicens ſeruandum eſſe tenorem priuilegij; pręſertim ſi priuilegium, ex parte materiæ, & obiecti ſtatuat determinatũ locum. *Iaſon in l. beneficium, nu. 18. & 24. ff de conſtit. Princip. Surd. deciſ. 274. ad fin. c. 1. & 2. de priuil. in 6. Rot. deciſ. 663. num. 2. par. 1. Recẽt.*

Et facit ad hoc, quòd priuilegium ſpecialiter quibuſdam conceſſum, vt diximus, generaliter obſeruari non debet, *l. 3. in fin. C. de legib. l. ius ſingulare. ff. eod. Rota in Hiſpalen. decimarum,* 26. *Iunij,* 1594. *Mantic. impreſſ. apud eundem, deciſ.* 284 *nu.* 5. & ſic in terminis noſtræ dubitationis facit *tex.* valde notabilis, *in cap. cùm capella de priuil.* per quem *text,* diſponitur, quòd priuilegium conceſſum vni Eccleſiæ, vel Prouinciæ, ſeù loco, nequit trahi ad aliam Eccleſiam, ſiuè Prouinciam, vel locum.

Non obſtat ſi obijciatur, quòd in eadem Religione, licèt alterius Prouinciæ datur communicatio priuilegiorum, & quod vni Prouinciæ, conceditur, extenditur ad alias per communicationem: reſpondetur enim talem communicationem, non habere locũ in exorbitantibus, vt diximus, & quæ raró conceduntur, vt eſt *Rota deciſ.* 214. *par. 2. Recentior. & deciſ.* 55. *num. 14. & 15. par. 1. Diuerſ.* & in *Valentina* 28. *Nouembr.* 1603. *coram Illuſtriſſ. Cardinali Lancellotto.* & in *Toletana* 26. *Nouembr.* 1605. *coram Iuſto ſupracitato, num 6.*

Vnde (ſicut diximus) ſi priuilegium loquatur in caſu materiæ determinatæ, tunc ad illum caſum ſolum, & non ad alium extendi poteſt; exempli gratia: ſi Papa concederet veſci lacticinijs, & ouis diebus prohibitis, in Hiſpania, non extenderetur tale priuilegium ad Italiam, & Galliam. Hanc ſententiam tradunt communiter *Doctores per text. ex l. hoc modo, ff. de condit. & demonſtr. Henriquez, lib. 7. de indulgent. cap. 14. & Azor. part. 1, inſtit. moral. lib. 5. cap. 22.*

8 Ex his etiam reſolutum reſtat, priuilegia, quæ communicantur alicui Ordini, cõmunicari etiam omnibus Monaſterijs, locis, & perſonis illius Ordinis; nam pro Ordinibus omnium Mendicantium, illorumque Eccleſijs, Monaſteriis, domibus, & locis, ſinguliſque perſonis adeſt priuilegiorum vniuerſalis communicatio, tàm conceſſorum, quàm concedendorum per ſpeciales literas Sixti IV. Innocentij VIII. Alexandri VI. Iulii II. Clementis VII. ita affirmat *Ioannes Baptiſta Confect. in Summar. priuil. cap. 5.* ſpecialior autem eorumdem Mendicantium omnium, tàm conceſſorum, quàm concędendorum communicatio, ędita fuit à Leone X. per ſub Datum Romæ, apud S. Petrum, die 10. Decembris 1519. Pontificatus ſui anno 7. quæ habetur apud *Ioan. Bapt. Confect. in Collect. lit. Apoſt. Bulla* 18. *eiuſd. Leonis,* per hæc, quæ ad rẽ ſequûtur verba. *Dudùm per Nos accepto, quòd Romani Pontifices Praedeceſſores Noſtri aliqui ad Minorum, alij verò ad Eremitarum Sancti Auguſtini; alij ad Beatae Mariae de Monte Carmelo; reliqui ad Praedicatorum Ordinum Fratres, & domos, iuxtà ipſorum vota, deuotionis affectum gerentes, illorum ſingulis, nonnullas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tàm ſpiritualia, quàm temporalia, per diuerſas ipſorum literas, reſpectiuè conceſſerunt. Nos ad ſingulos Ordines praedictos, ſingulaſque ipſorum Ordinum domos, vbi religioſè viuitur indifferenter abſque acceptione perſonarum, deuotionis affectum, æqua lance gerentes, omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones,*

ſiones, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tàm ſpiritualia, quàm temporalia, qualiacunque illa eſſent, quae Praedicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum Beatae Mariae, ac Minimorum Fratrum, in domibus, & illorum Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias ipſas, & Oratoria, pro tempore viſitantibus, cuiuſcunque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeù pro eorum manutentione, & ornatus contribuentibus, necnon Domibus, & Praeſidentibus, non ſolùm Generalibus, & Prouincialibus, Fratribuſque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuerſis, Oblatis, & vtriuſque ſexus perſonis de Pœnitentia, ſeù Tertij habitus nuncupatis à dictis Praedeceſſoribus, aut à Nobis, ipſiſque Succeſſoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus, coniunctim, vel diuiſim, in genere, vel in ſpecie conceſſa fuerunt, pro ſufficienter expreſsis tunc habentes, ſingulis Ordinibus praedictis, illorumque ſingulis Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias, ac Oratoria viſitantibus, cuiuſcunque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeù pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Conuentualibus Fratribus, etiam & Sororibus, vel Monialibus, Conuerſis quoque, & Oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis, de Pœnitentia nuncupatis, & alijs ſingulorum Ordinum praedictorum, Motuproprio, & ex mera noſtra ſcientia. & liberalitate, de Apoſtolicae auctoritatis plenitudine communicamus.

Illaque omnia, ſingulis pradictorum Ordinum perſonis, pariformiter communia fuiſſe, & eſſe volumus, prout in ſingulis literis praedictis plenius continetur.

De communicatione verò non Mendicantium, (& præſertim duodecim Congregationum) vniuerſaliter quoad Eccleſias, Monaſteria, loca, & perſonas idem dicendum eſt, quòd de Mendicantibus hactenùs hic reſolutum fuit eſt, cùm ipſi non Mendicantes, & præſertim Duodecim Congregationes communicent in omnibus, & ſingulis, tàm conceſsis, quàm concedendis, priuilegijs, gratijs, & immunitatibus, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, per ſpeciales Summorum Pontificum conceſſiones, & etiam vniuerſales Bullas iam indicatas, & per Bullam Pij Quinti, de qua latiùs in *antecedenti Quæſito, num.* 16.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab ijſdem, ſi communicent in priuilegijs cum alijs Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus, habentibus.

SVMMARIVM.

1 *Regulares omnes, tàm ex iuris communis diſpoſitione, quàm vigore priuilegiorum ſunt exempti à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tàm realibus, quàm perſonalibus.*

2 *Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in ſpecie conceſſum.*

3 *Communicatio priuilegiorum pluriès fuit in Sacra Rota Romana, canonizata.*

4 *Exemptio generalis ab oneribus, in materia fauorabili conceſſa, comprehendit etiam onera realia.*

5 *Clauſula* (in omnibus, & per omnia) *comprehendit quæcunque.*

6 *Exemptio à ſolutione decimarum, cùm ſit exorbitans à iure communi; ſub generalitate verborum non comprehenditur; niſi expreſsè dicatur.*

HAnc Quæſtionem eleganter diſputatam, & omnibus numeris abſolutam habemus in vna *Bononien. exemptionis, vigeſimaquinta Maij,* 1618. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Veroſpio*, in qua cùm hæc materia benè diſcutiatur; ideò illam in præſentiarum tranſcribendam eſſe, operepretium duxi.

CORAM ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISS. Domino Cardinali Veroſpio.

BONONIENSIS EXEMPTIONIS, Veneris 25. Maij, 1618.

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononienſ. ſuper exemptionibus introducta, ad inſtantiam Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Sancti Saluatoris; Dubitaui, circumſcriptis pro nunc eorum laboratoribus, colonis, & emptoribus, necnon ſubſidio triennali.

1 An ipſi ſint ab alijs datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus tàm realibus, quàm perſonalibus exempti; Et Rotæ viſum fuit affirmatiuè reſpondendum, cùm iſtis Regularibus, tàm ex iuris communis diſpoſitione competat hæc exemptio. *Cap. quamquàm de cenſibus, in ſexto, cap. primo, de immunitate Eccleſ. in ſexto. Clem. praeſenti. eodem titulo, cap. primo, de decimis, cap. non minus; & cap. aduerſus de immunitate Eccleſ. Cardin. in dicto cap. non minùs, eodem titulo. Abbas in cap. Innocamus, de cenſibus, numero quarto, & conſilio decimotertio, parte ſecunda. Baldus in l. 1. numero nono, C. de contrab. empt. Bertazz. de gabellis, ſeù vectigal. §. ſeptimo, princip. numero decimo,* & fuit dictum in *Coregien. gabellæ, coram Iuſto, vigeſimaſeptima Nouembris*, 1602. & in *Valentina gabella, quarta Decembri*, 1595. *coram Cardinali Pamphilio,* & in *Brũduſina gabella, decimatertia Februarij,* 1604. *coram Penia.*

Quàm vigore Priuilegij ab Eugenio Quarto, ſub Datum Florentiæ, vij. Kalendas Martij 1434. Motuproprio conceſſi Monachis Caſinenſibus, & per Sixtum Quartum Congregationi Lateranenſi, necnon per Iulium Secundum Congregationi San-

2 cti Saluatoris communicati, quæ communicatio idem operatur, ac ſi dictis Congregationibus fuiſſet in ſpecie talis exemptio conceſſa. *Oldrad. conſ.* 300. *numero octauo, & verſiculo præſertim in facto, Bertrand. conſilio* 149. *Illud eſt generale, nu-*

etiam priuilegia concedenda Ordinibus Mendicantium, non in virtute prædictæ Conſtit. Leonis X. ſed alterius, nimirum Sixti V. qui eidem Ordini Sanctę Mariæ de Mercede. Ann 1589 die 26. Aprilis Pont. ſui 4. conceſſit, vt prædictus Ordo gauderet omnibus priuilegijs concedendis Ordinibus Mendicantibus, vt in verbis Bullæ à *Roderic. loco cit.* adductis, videri poteſt.

35 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ communicat in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium, ex *Roderic. q. Regul. to. 1. q. 55. art. 3.* vbi ait quòd *Pius V. in Conſt. art.* 2. per ipſum allegata, dicit ſe inter Ordines Mendicantium, Ordinem Seruorum B. Mariæ Conſtituiſſe; & ſimiliter ſicut Ordinem Minorum ex Conſtitutione declarauit eſſe Mendicantem, & omnia Mendicantibus conceſſa priuilegia, & indulta ipſimet Religioni communicauit; ſic credendum eſt, idipſum Ordini Seruorum B Mariæ conceſſiſſe, cùm eum inter Mendicantes connumerauerit.

36 Cõgregatio S. Hieronymi Ieſuatorum cõmunicat in priuilegijs cũ Ordinibus Mendicantium, vt teſtatur ſup. allegatus *Roderic. eod. q art. 4.* dicens quòd Pius V. anno Domini 1567. die 19. Nouembris Pont. ſui anno 2. inter Ordines Mendicantium hanc Religionem connumerare voluit. Vnde motu proprio, non ad ipſius Congregationis, vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de ſua mera liberalitate, ac ex certa ſcientia, & de eiuſdem Sedis poteſtatis plenitudine, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tàm per eorum, quàm per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores ſuos, & Sedem eandem quomodolibet Mendicantium Ordinibus conceſſa, eorum omniũ, ac deſuper, & tàm ſub plũbo, quàm ſub forma breuis confectarum literarum tenore, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pręſentibus pro expreſſis, & inſertis habens ad ipſam Congregationẽ Ieſuatorum, illius Fratrès, domos Eccleſias, & loca quæcunq; de nouo, quoad ea, quæ eorũ Regulæ, & modo viuendi non repugnant tantũ, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentiũ extẽdit. Et ampliùs ipſos verè Mendicãtes, & ſub Mendicantium Ordinibus eſſe, & cõprehendi debere. Necnon omnia & ſingula Cõc. Trid. Decreta pro Mendicãtibus huiuſmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregationis huiuſmodi eiuſque Fratribus declarauit, & modificauit.

37 Ordo Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula communicationem priuilegiorum Ordinũ Mendicantium conſecuti ſunt per plurimos Sum. Pontif. vt teſtatur *Lau. de Peir. in Bullar.* eiuſdem Religionis, vbi huiuſmodi cõmunicationis priuilegia deſcribit; præcipuè autem Pontifices eidem Ordini cõmunicationem prædictorum priuilegiorum cõcedentes, ſunt *Sixtus IV. in Conſt. eiuſd Bull. Minim.* quæ etiam habetur in 1. *to. Bull. nou. Laer. Cher. Cõſt.* 5. *eiuſd.* & Pius V. apud eũdem *Laer. to. 2. Conſt.* 49. *eiuſd.* & *Iulius II. eod. tom.* 1. *Conſt.* 10. verba autem Bullæ *Sixti* IV. Conſtitutionem eamdem denotantia ſunt. *Nec non vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, cęteriq; Mendicantes fruũtur, & vtuntur, frui, & vti poſſetis, & valeretis, ac poſſent & valerent, indulſit, ac vobiſcum ſuper his opportunè diſpenſauit.* Verba verò priuilegij communicationis à Pio V. eiſdem conceſſi, ſunt. *Exponi ſanè nobis nuper fecerunt dilecti filij Fratres Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula iam dudùm Apoſtolica auctoritate approbati, quòd licèt inter alia eis conceſſa priuilegia, & indulta, omnia, & ſingula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordinem Minimorum huiuſmodi, ac illius profeſſores, & domos; eorumq; Eccleſias per Sedem Apoſtolicam extenſa, & ampliata fuerint, & propterea Fratres Ordinum huiuſmodi etiam ſub Mẽdicantium nomine comprehendi debeant, nec ſuper præmiſſis quoquã moleſtari poſſint. Cum tamẽ (ſicut eadem expoſitio ſubiungebat) ex eo, quòd Nos nuper in quadam declaratione per Nos ſub Mendicantium Fratrum Ordinibus, certis tunc expreſſis de cauſis facta, præter S. Dominici, & S. Frãciſci, ac Eremitarũ S. Auguſtini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ Seruorum inſeri voluerimus; ac propterea facilè à quibuſdam dubitari meritò poſſet, quòd ſi Ordinis Minimorum Fratres huiuſmodi ſub illis comprẽdi voluiſſemus, Nos ſpecialem etiam de illis mentionem omninò feciſſemus. Quarè nè ſuper præmiſſis vnquàm dubitari contingat, ijdem Fratres Nobis humiliter ſupplicare fecerunt, vt ſibi in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.* Præter ſupradictas communicationes adeſt recens communicatio, quam à S. D. N. Vrbano VIII. ipſi Fratres obtinuerunt, quæ cùm in Bullario nondum habeatur, hic verbatim apponitur.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

INiuncti Nobis Apoſtolici muneris ratio poſtulat, vt ſacrarum Religionum in militanti Eccleſia ſuaues in Domino fructus aſſiduè præſtantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, & Apoſtolica Sede conceſſa, quò validiùs perpetuò ſubſiſtant, Apoſtolicę confirmationis robore libenter communicemus. Volentes igitur vniuerſum Ordinem Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula, ex quo vberrimi in eadem Dei Eccleſia fructus, ad ipſius Omnipotentis Dei laudem, & Chriſtianæ Reipublicæ ſpirituale commodum, & vtilitatem ab ipſius Ordinis initio ſemper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipſius Ordinis Correctorem Generalem, & Fratres vniuerſos ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi, ac eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes ſupplicationibus eorum nomine per dilectum filium Deodatum Lomellinum Fratrem, & Procuratorem Generalem eiuſdem Ordinis, Nobis ſuper hoc humiliter porrectis, inclinati, omnia, ac ſingula

pri-

priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conſeruationes, declarationes, facultates, diſpoſitiones, gratias, conceſſiones, indulgentias, & indulta Spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extenſionis inter ſe, & cum alijs Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiusque Correctori Generali, ac Fratribus, & Sororibus, alijſque Religioſis vtriuſque ſexus, eorumque Domibus, Monaſterijs, Eccleſijs, & locis Regularibus quibuſcunque per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Apoſtolicam Sedem, ſub quibuſcunque verborum formis, & expreſſionibus in genere, vel in ſpecie, aut aliàs quomodolibet conceſſa, ac pluries confirmata cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, decretis, & declarationibus, ac ſingulas literas, tàm ſub plumbo, quàm in forma Breuis, aut alias deſuper confectas, quarum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus; quatenùs tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, ſeù ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canon. & Concilij Tridentini decretis non aduerſentur, ex certa Noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & ſingulos tàm iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint, in eiſdem ſupplemus. Quocircà venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, alijſque locorum Ordinarijs quibuſcunque, necnon dilecto filio Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocunque fuerint requiſiti, per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quandò opus fuerit & quotiès, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eaſdem plenum effectum eorum ſortiri, illiſque omnes, quos concernunt, pacificè frui, & gaudere; Non permittentes quempiam deſuper contrà præſentium tenorem ſub quouis prætextu, & cauſa, etiam defectu intentionis noſtræ per quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari; quinimmo quidquid in contrarium attentari, vel fieri contingeret, omninò ſemper in priſtinum reponi; contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quaſcunque, de quibus eis videbitur, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis,

Non obſt. præmiſſ. ac piæ me Bonif. Papæ VIII. etiam prædeceſſ. Noſtri de vna, & in Conc. Generali edita de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad iudicium non trahatur: alijſq; Apoſt. Conſtitutionibus, & ordinationibus, & Ordinum prædictorum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis; Priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibe, etiam pluriès conceſſis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expreſſè, quòd illis nullatenùs, aut non niſi ſub certis modo, & forma derogari poſsit, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus derogamus, contrarijs quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præſentes literas vbicunque opus eſſet, deferri, volumus, & pariter auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd illarum tranſumptis manu alicuius ex Secretarijs cuiusuis prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ Curiæ Commiſſarij, & ſucceſſorum, aut Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo officij alterius eorumdem, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeù Curiæ Eccleſiaſticæ munitis eadem prorsùs fides in Iudicio, & extrà illud adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibita, vel oſtenſa. Dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 28. Iunij 1624. Pont. Noſtri anno 1.

38 Fratres Capuccini gaudent omnibus priuilegijs Monachorum Camaldulenſium, & Fratrum Minorum ex ſpeciali conceſsione Clementis Septimi in Bulla, quæ incipit. *Religionis zelus*, edita anno Domini 1529. quinto nonas Iulij, ſub Dat. Viterbij, vt videre eſt apud *Laert. Cherub. Bullar. nou. Conſtit. 2. d. Clementis* §. 9. ſub his verbis. *Nec non omnibus, & ſingulis priuilegijs, indultis, & gratijs Ordinis Fratrum Minorum huiuſmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi, illiusque Eremitis, in genere, vel in ſpecie hactenùs conceſſis, & in poſterùm concedendis, & quibus ipſi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, & potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.*

39 Fratribus Tertij Ord. S. Franciſci, qui de Pœnitentia nuncupantur, Paulus II. priuilegia conceſſa ab Eugenio IV. & Nicolao V. eiſdem Fratribus Ordinis Regnorũ Caſtellæ, Legionis, & Diœceſis Leodien. necnon omnia alia priuilegia d. Ordini quomodolibet cõceſſa extendit ad Fratres eiuſd. Ord. in Lõbardia cõmorãtes, ac ad alios Fratres Cong. Lõbardiæ ingredientes, cuius indulti verba ad rem ſunt. *Excitat arcanum Noſtræ mentis ſingulari affectio, qua Religioſas perſonas Ordinis cuiuſcunq; deuotũ, & ſedulum Altiſſimo famulatũ exhibentes amplectimur, Vt gratias, priuilegia, & indulta aliquibus perſonis alicuius Ord. conceſſa, ad alias quoq; eiuſd. Ord. perſonas extendamus. Dudũ ſiquidem fel. rec. Eugenius IV. & Nicolaus V. Summ. Pontific. prædeceſſores Noſtri volentes, quòd Tertius Ordo Sancti Franciſci de Pœnitentia nuncupatus, in Regnis Caſtellæ, & Legionis*

ac Diœceſi Leodienſis felicioribus augeretur auſpicijs, & Fratres ipſius Ordinis tanto ſalubriùs poſſent reddere votis ſuis, quantò potioribus eſſent gratijs, & indulgentijs à Sede Apoſtolica communiti, per ſuas literas nonnulla priuilegia, facultates, indulta, & gratias eiſdem Fratribus conceſſerunt: prout in eiſdem literis pleniùs continetur. Nuper verò pro parte dilectorum filiorum Viſitatoris, & Miniſtri principalis Fratrum dicti Ordinis, in diuerſis locis Lombardiæ, maximè in Sancta Mariæ de Pichitono, & de Vairuno, ac de Piazano, nec non Sancti Saluatoris de Caſalbutano Laudenſis, & Cremonenſis Diœceſis, & Sancti Donati extrà muros Comanos commorantium, ac ſub obſeruantia, & in communi viuentium, ac Fratrum eorumdem, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum Caſtellæ, & Legionis, & Leodienſis Diœceſis præfatis ſic conceſſa ad ipſos Fratres, in dictis locis Lombardiæ, ad præſens commorantes, & quos inibi in futurum commorari contigerit; necnon ad alios Fratres aliorum locorum dicti Ordinis, qui de nouo Congregationem ipſorum Fratrum praedictorum ingreſſi fuerint, extendere, & etiam eis concedere; ac aliàs ſuper his opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos igitur priuilegiorum, facultatum, indultorum, & gratiarum huiuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati omnia, & ſingula priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum, & Diœceſis huiuſmodi cōceſſa, prædicta ad eoſdem Fratres in dictis locis Lombardiæ commorantes, præſentes, & futuros, ac aliòs Fratres eiuſdem Ordinis, in Congregationem ipſorum Fratrum Lombardiae in poſterùm ingredientes auctoritate Apoſtolica extendimus, & etiam concedimus per praeſentes, ſinè tamen praeiudicio Fratrum Regnorum, & Diœceſis praedictorum. Et inſuper, quòd dicti Fratres dictae Congregationis omnibus gratijs, indulgentijs, libertatibus, exemptionibus, & priuilegijs Fratribus dicti Ordinis, quomodocunque conceſſis in omnibus, & per omnia vti, & gaudere poſſint, ac gaudeant, & vtantur, tenore praeſentium etiam indulgemus. Non obſtantibus felicis recordationis Ioannis Vigeſimiſecundi, & dicti Nicolai Quinti Summorum Pontificum, etiam prædeceſſorum noſtrorum, illis præſertim, quibus cauetur expreſſè, nè Fratres, vel Sorores dicti Ordinis Congregationem faciant; & alijs Cōſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, caeteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam noſtrae extenſionis, conceſſionis, & indulti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romae, apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae, milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo Kalendas Iunij, Pontificatus Noſtri, anno quarto; refertur per *Antonium de Sill. in Complement. Tertij Ordin. Sancti Franciſci de Pœnitentia, Congreg. Lombard. priuil. 45.*

40 Patres Societatis Ieſu gaudent communicatione priuilegiorum Mendicantium per ſpeciale priuilegium ipſis conceſſum à Pio Quinto, vt refert *Roder. quaſt. Regular. tomo 2. quaſt. 52. art. 5.* cuius priuilegij verba ab ipſo relata ſunt. *Omnia priuilegia, etiam ſpeciali nota digna, immunitates, exemptiones, facultates, conceſſiones, indulta, indulgentiae, peccatorum remiſſiones, gratiæ tàm ſpirituales, quam temporales, literaeque Apoſtolicae etiam iuſtitiam, ſinè mixtim concernentia, etiam per modum extenſionis, aut communicationis, aut aliàs conceſſa, ſeù concedenda à quibuſuis Ordinibus Fratrum, & Sororum Mendicantium, illorumque Congregationibus, Conuentibus, & Capitulis, ac vtriuſque ſexus perſonis, ac illorum Monaſterijs, Domibus, Eccleſijs, & Hoſpitalibus, & alijs pijs locis conceduntur Præpoſito, atque omnibus Societatis perſonis, Domibus, ac Collegijs, non ſolùm ad illorum inſtar, ſed pariformiter, & æquè principaliter.*

Aduertendum tamen eſt, cum *Collectore eiuſdem Societatis, in Compend. priuileg. illius, fol. 209. par. 2. & ſequent.* quod & refert idem *Rodericus* proximè citato loco, ad hoc, vt prædicta Societas Ieſu; poſſit vti gratijs ſupradictis, & priuilegijs, opus eſt, nè inſtituto Societatis, & voluntati, ac beneplacito Præpoſiti Generalis, ſeù deputatarum perſonarum, refragentur.

Aduertit inſuper idem Collector, quòd omnia aliorum priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, conceſſiones, indulta, indulgentiæ, remiſſiones, gratiæ, & literæ Societati conceſſæ, de quibus in præcedentibus fit mentio; necnòn, & quæ ipſi Societati nominatim, vel eius Præpoſito, aut perſonis, ſeù locis hactenùs conceſſa ſunt, ſeù in poſterùm conceduntur, Præpoſito Generali conceſſa intelliguntur, qui illa per ſe ipſum, vel alium, ſeù alios ab eo, vel eius commiſsione electos, ſeù eligendos quibuſcunque perſonis de Societate, ſub eiuſdem obedientia degentibus, & qui in ea tria vota cōſueta, etiam ſimplicia emiſerint, communicare liberè poterit.

Nec aliter cæteræ perſonæ Societatis, prædictis priuilegijs, facultatibus, & alijs præmiſſis vti, aut gaudere poſſunt; illorumque vſus, iuxtà Societatis inſtitutum, Conſtitutiones, & morem, eſſe debet; prout conceſſit Gregorius Decimustertius. Qui poſteà viuæ vocis oraculo conceſſit, vt prædicta communicatio Nouitijs etiam fieri poſſit.

Præter hanc communicationem, aliam vniuerſaliorem adinueni pro dicta Societate Ieſu, in *lib. priuileg. eiuſdem Societatis Romae impreſſo in Collegio Romano, pag. 137.* in his verbis ad præſentem materiam ſpectantibus. *Sanè dilectus Filius Eueraràus Mercurianus Præpoſitus Generalis Societatis Ieſu, tàm ſuo, quàm dilectorum filiorum Societatis huiuſmodi nominibus, Nobis nuper expoſuit: Quòd licet gratiæ, immunitates, indulgentiae, & priuilegia aliorum Ordinum Mendicantium, cæterarumque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices, & praeſertim fel. record. Pium Quintum prædeceſſores Noſtros dictæ Societati fuerint communicata, & conceſſa; nihilominùs aliquandò circà illorum praxim, & vſum, ſeù modum, & formam eiſdem vtendi, propter inſtituti ipſius Societatis ab alijs praedictis Religionibus diuerſitatem, dubitari contingit. Nos igitur dubietatem huiuſmodi omninò ſubmouere volentes, Praepoſitum praedictum, ac omnes alias, & ſingulas*

perſonas

perſonas Societatis huiuſmodi, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dūtaxāt conſequendū harū ſerie abſoluentes, et abſolutos fore cenſentes; necnō immunitatū, indulgētiarū, gratiarū, et priuilegiorū huiuſmodi, ac literarū dd. prędeceſſorū deſuper confectarū tenores pro expreſſis habētes, ſupplicationibus prędicti Euerardi Præpoſiti, eiſdem nominibus, Nobis in hac parte porrectis, inclinati. Quòd præfatus pro tempore exiſtens Præpoſitus, & Societas huiuſmodi omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, conceſſionibus, indultis, indulgentijs, remiſſionibus, gratijs, & literis Fratrum, & Sororum Mendicantium, aliarumque Religionum Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Monaſterijs, Domibus, Eccleſijs, Confraternitatibus, Hoſpitalibus, & alijs pijs locis, ac perſonis, tam Secularibus, quàm Regularibus hactenùs conceſſis, & in futurum concedendis, ac Præpoſito, Societatique prędictis, necnon eius Domibus, Collegijs, locis, & perſonis, vbique terrarum conſtitutis, communiter, vel diuiſim, Apoſtolica, ſeù delegata auctoritate, vel vigore quarumcunque facultatum, etiam ad inſtar, aut æquè principaliter, etiam per communicationem, ſeù aliàs quomodolibet conceſſis, iuxtà Societatis huiuſmodi inſtituti rationem, Conſtitutiones, ritus, mores, vſus, conſuetudines, normas, obſeruationes, & procedendi modum, in prędictis Societatis Domibus, Collegijs, Congregationibus, Concionibus, Lectionibus, Diſputationibus, Cęremonijs, & alijs cuiuſuis generis actibus publicis, & priuatis: ac denique vbique locorum vti, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere poſſint. Quòdque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, conceſſiones, indulta, indulgentiæ, remiſſiones, gratiæ, & literæ huiuſmodi; necnon, & ipſi Societati nominatim, vel eius Præpoſito, aut perſonis, ſeù locis hactenùs conceſſa, ſeù in poſterùm cōcedenda prædicto, & pro tempore exiſtenti Præpoſito Generali Societatis huiuſmodi conceſſa eſſe intelligantur. Qui illa per ſe ipſum, vel alium, ſeù alios ab eo, vel de eius commiſſione electos, ſeù eligendos quibuſcunque locis, & perſonis dictæ Societatis, ſub eiuſdem Societatis obedientia, emiſſis tribus votibus, etiam ſimplicibus, degentibus prout magis expediens fuerit, communicare liberè, & licitè valeat: Nec aliter cætera perſonae dictae Societatis, praedictis priuilegijs, facultatibus, & alijs praemiſſis, aut aliquo eorum, niſi par Generalem Praepoſitum, & de eius beneplacito, aut per alium, ſeù alios de eius commiſſione electos, vt pręmiſſum eſt, vti, aut gaudere poſſint. Et inſuper, quòd omnia priuilegia, aliaque præmiſſa aliarum Religionum Capitulis, ſiuè Conuentibus, aut Congregationibus, tàm in celebrandis, quibuſuis contractibus, quàm in quibuſcunque alijs actibus, tàm publicis, quàm priuatis, per eiuſmodi Capitula, ſiuè Conuentus exerceri ſolitis, hactenùs conceſſa, & in poſterum concedenda, Congregationibus Societatis praedictae, eiuſque Domorum, Collegiorum, & locorum congregatis, & interuenientibus illis dumtaxat, qui more Societatis praedictae, & ſecundùm eius conſtitutiones, & ſtatuta, regimen, & adminiſtrationem Domorum, & Collegiorum iuuare, & promouere ſolent; cuiuſmodi ſunt in generalibus Congregationibus, qui ex diuerſis Prouincijs conueniunt; in vniuerſali autem totius Societatis adminiſtratione Generalis Praepoſitus, cum ſuis Aſſiſtentibus; in rebus verò, & negotijs Domorum, & Collegiorum tractandis, Praepoſiti, aut Rectores, vel Vicepræpoſiti, aut Vicerectores, Miniſtri, Conſultores, & Procuratores, ſeruato in eiuſmodi Congregationibus peculiari, ac proprio dictæ Societatis procedendi modo, conceſſa eſſe, intelligantur, ac eo modo per Praepoſitum, & Societatem huiuſmodi, in quibuſcunque Domibus, Collegijs, & locis, vbique terrarum obſeruari, & ad praxim, ad vſum plenè, & perfectè, ac validè deduci, vel referri valeant. Nè quis autem Apoſtolicorum indultorum, praetextu Regularem, ac exemplarem inſtituti praedictae Societatis diſciplinam, quam modis omnibus retineri, & conſeruari volumus, diſſoluere, aut relaxare præſumat: non eſſe, nec fore mentis noſtræ, aut Sedis Apoſtolicæ, vt perſonae Societatis, abſque expreſſa Superiorum eiuſdem Societatis licentia, vtantur facultatibus, quæ in Iubileis, Bullis Cruciatae, Confeſſionalibus, aut alijs quibuſcunque Apoſtolicis indultis, ſiuè communitatibus, ſiuè priuatis perſonis, ſiuè pijs locis, aut quomodocunque aliter hactenùs conceſſae ſunt, aut in poſterùm concedentur, etiam ſi in illis expreſsè indulgeatur, vt omnes Regulares, etiam Mendicantes, huiuſmodi facultatibus, vti poſſint. Si quandò autem vſus aliquarum ex praefatis facultatibus, perſonis de dicta Societate, ab eidem Societatis Superioribus concedetur, vt nulli earum liceat, niſi intrà numerum eorum, qui ad confeſſiones perſonarum eiuſdem Domus, aut Collegij audiendas deputati ſunt, Confeſſarium aligere, niſi ratione itineris, aut alia de cauſa ab eiſdem Superioribus alijs Confeſſarijs, intrà, aut extrà Societatem confitendi facultas, ad id ſpecialiter daretur, Apoſtolica auctoritate, tenore praeſentium perpetuò declaramus, ſtatuimus, & ordinamus, ſecuſque facta, irrita, & inania fore decernimus.

Inſuper Præpoſiti inferiores poſſunt de licentia Præpoſiti Generalis, communicare quibuſuis de Societate gratias ſibi communicatas per Præpoſitum Generalem, & Prouincialem; vt habetur in *Compendio priuilegiorum dictæ Societatis Ieſu, verbo, communicatio, §. 1.*

Prætereà, communicatio priuilegiorum, quam Societas Ieſu habet cum alijs Mendicantibus, ad ea etiam extenditur, quæ viuæ vocis oraculo ab eis impetrata, aut eis in genere donata ſunt, & quidquid alicui eorum hoc modo, aut quouis alio hactenùs conceſſum eſt, aut in poſterùm concedetur, id omne motuproprio, & ex certa ſcientia ipſis Patribus conceſſum etiam cenſendum eſt, vt habetur in *Compend. priuil. dictae Societatis Ieſu, verbo communicatio, §. 6.*

Poſtremò, omnium ieiuniorum, & aliorum quorumcunque ſpiritualium bonorum; & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbique in toto Orbe pro tempore fiunt, participes ſunt perſonæ Societatis Ieſu, vt refertur in eodem *Compendio, eodem verbo, communicatio, §. 7.*

41 Fratres Ioannis Dei, habent communicationem omnium exemptionum, priuilegiorum conceſſorũ

Archi-

Archihoſpitali Sancti Spiritus in Saxia, à Gregorio Decimoquarto., cuius diploma modò impreſſum, & auctoritate S.D.N. Vrbani Octaui confirmatum, & roboratum hic apponitur, maximè cùm inter Conſtitutiones eiuſdem Gregorij nondùm impreſſum habeatur.

GREGORIVS XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

*CVm Romanum deceat Pontificem, vt ad charitatis, & alia pietatis opera, quæ in Hoſpitalibus, præſertim in hac Alma Vrbe erectis, & inſtitutis, ex pijs Chriſtifidelium eleemoſynis quotidie fiunt, ac etiam maiora de cætero, ſi fieri poterit, exercendum ipſi Chriſtifideles, necnon Superiores, & alij Miniſtri, & Officiales Hoſpitalis nouiter in ipſa Vrbe erecti, & inſtituti, in eo degentes, & infirmis in eorum infirmitatibus ſeruientes, ut charitatis, & pietatis opera huiuſmodi inibi etiam exercentes incitentur, non ſolùm hucuſque per Romanos Pontifices ipſi nouiter erecto Hoſpitali, & ab eo etiam extrà Vrbem alijs Hoſpitalibus inſtitutis conceſſa confirmare, ſed etiam maiora, quæ adhùc non eis, ſed alijs Hoſpitalibus ipſius Vrbis antea inſtitutis, & eorum Superioribus, & Miniſtris, ac alijs Officialibus, & ſeruitoribus, per ipſos Pontifices conceſſa ſunt, eidem ſic inſtituto, & ab eo dependentibus Hoſpitalibus communicare, & concedere, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Cùm autem in Eccleſia Sancti Ioannis Cælimontii in Inſula de Vrbe, vnum Hoſpitale Ioannis Dei nuncupatum, auctoritate Apoſtolica nouiter erectum, & inſtitutum ſit, quod, vt accepimus, per dilectos filios, Maiorem nuncupatum, & alios Confratres, qui certum eis ab hac Sancta Sede deſignatum habitum deferunt, & ſub habitu profeſſionem emittunt Regularem, ac ſub Regula Sancti Auguſtini Altiſſimo famulando inibi degunt, regitur, & gubernatur, & in quo infirmi ad illud recurrentes recipiuntur, eiſque in eorum infirmitatibus per ipſos Maiorem, & alios Confratres prædictos, neceſſaria cùm omni, qua ipſi poſſunt, charitate, & pietate eleemoſynas quotidie à Chriſtifidelibus pro ipſis infirmis petendo, & eas pro eis conuertendo miniſtrantur: Ideòque Nos ipſum Hoſpitale, ac alia ab eo dependentia Hoſpitalia, & eorum Superiores, & alios Miniſtros, ac Officiales, vt huiuſmodi charitatis, & pijs operibus exercendis, non ſolùm ipſi continuent, ſed maiora, ſi fieri poterunt, exercere ſtudeant, ſpecialibus fauoribus, & gratijs decorare, & proſequi volentes, ac eos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxàt conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, Motuproprio, non ad ipſius Maioris, & aliorum Confratrum prædictorum Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, ac ex certa etiam Noſtra ſcientia, omnia, & ſingula priuilegia, gratias, & indulta à fel. record. Pio Quinto, & Gregorio Decimotertio, à Sixto Quinto, Romanis Pontificibus, dicto in dicta Vrbe inſtituto Hoſpitali, ac Maiori, & alijs Confratribus præfatis, alijs Hoſpitalibus, & Miniſtris, ac Officialibus, & infirmis, ac alijs perſonis dictorum Hoſpitalium, & cuiuslibet eorum, per eorum tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis expeditas literas, conceſſa, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adijcimus. Et inſuper omnia, & ſingula tam ſpiritualia, quàm temporalia priuilegia, exemptiones, immunitates, libertateſque, & indulgentias, etiam plenarias, aliaque indulta à ſupradictis, & alijs quibuſuis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, per eorum tàm ſub plumbo, quàm in forma Breuis literas, aut eorum ſolam ſignaturam Sancti Spiritus, & alijs Hoſpitalibus dictæ Vrbis, & eorum Superioribus, Rectoribus, Adminiſtratoribus, & Miniſtris, ac Officialibus, & perſonis quomodolibet conceſſa, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo, ad verbum inſererentur præſentibus pro expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, ipſi Hoſpitali Ioannis Dei, ac alijs Hoſpitalibus ab eo dependen. & per totam Italiam, ac etiam vbilibet inſtitutis, & eorum Maiori præfato, vel Superiori, ac alijs Confratribus, & Miniſtris, ac Officialibus, & infirmis, alijſque ipſorum Hoſpitalium perſonis, ſpecialiter, & expreſſè, ac ſi eis omnia alijs Hoſpitalibus, & alijs præfatis conceſſa per ipſos Romanos Pontifices, ipſi Hoſpitali Ioannis Dei, & ab eo dependen. & alijs huiuſmodi conceſſa eiſdem auctoritate, & tenore communicamus, ac perpetuò concedimus, itaut ipſa Ioannis Dei, & alia Hoſpitalia præfata, ac eorum Superior, & alij prædicti illis omnibus pariformiter, & æque principaliter vbilibet vti, frui, & gaudere liberè valeant. Et inſuper eidem Maiori Confratri dicti Hoſpitalis Ioannis Dei in Vrbe inſtituti, nunc & pro tempore exiſtenti, vt quæcunque alia Hoſpitalia in tota Italia, ac alias vbilibet nunc, & pro tempore inſtituta, & inſtituenda, eorumque Rectores, & Gubernatores, ac Miniſtros, & Officiales dicto Hoſpitali Ioannis Dei in Vrbe inſtituto aggregare, ac omnia, & ſingula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertateſque, & indulgentias, aliaque indulta ei, & dicto Hoſpitali Ioannis Dei, ac alijs ab eo dependentibus Hoſpitalibus, & perſonis per Nos communicata, & conceſſa, communicare, ac concedere, liberè, & licitè valeat, concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem impartimur, & ſic per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere: irritum quoque, & inane quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quouis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Venerabilibus Fratribus Patriarchæ Alexandrino, & Epiſcopo Amerin. ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, per præſentes Motu ſimili committimus, & mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeù alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, dùm, & quandò, ac quoties opus fuerit, & pro parte dicti Maioris, & Confratrum, ac aliorum ſupradictorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra eos, & eorum quemlibet dictis priuilegijs, exemptionibus, facultatibus, gratijs, & indultis, ac præſentibus literis,

Lit.

literis, & in eis contentis pacificè frui, & gaudere, eaque omnia firmiter obſeruari, non permittentes eos deſuper per quoſcunque quomodolibet moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, illas etiam iteratis vicibus aggrauando, aliaque oportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, & fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris Noſtri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad Iudicium non trahatur, ac quibuſuis alijs Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatariarum derogatorijs, irritantibuſque, & alijs decretis, ac clauſulis, etiam motuproprio conceſſis, confirmatis, & etiam innouatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi, ac de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxàt, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, ſeù copijs etiam impreſſis, & manu alicuius Notarij publici, & alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides in Iudicio, & extrà, ac vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die decimanona Aprilis, 1591, Pontificatus Noſtri anno primo.

M. Veſtrius Barbianus.

42 Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & Clericorum de Sommaſcha, & Societatis Ieſu, per ſpecialem Bullam, & priuilegium Clemẽtis Septimi, quod incipit. *Dudùm pro parte veſtra*, ſub Datum Bononiæ, die ſeptima Martij, 1533. itá habetur in *Conſtitut.* 38. dicti Clementis Septimi, §. 12. *Bullarij nou. Laertij Cherub:* tomo 1. in his verbis. *Ac inſuper vobis, quòd omnibus, & ſingulis priuilegijs, indulgentijs, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, quorumuis, etiam Ciſtercienſium, & Cluniacenſium Monachis, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apoſtolicam hactenùs quomodolibet conceſſis, & in poſterùm concedendis, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorum remiſſiones, & iniunctarum pænitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, vti, potiri, & gaudere poſſunt, aut poterant quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, & in genere, etiam communicatiuè conceſſa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum ſortiri debere decernimus, & declaramus.*

Habet inſuper hæc Congregatio communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum, viuæ vocis oraculo eiſdem Ordinibus conceſſorum, vt affirmat *Alexander Peregrinus, prima parte Compendij priuileg. eiuſdem, tit. communicatio*, §. 1.

Prætereà Præpoſiti Inferiores prædictæ Congregationis, vt teſtatur *Peregrinus eodem loco*, §. 3. de licentia Patris Generalis, poſſunt communicare quibuſuis Profeſſis illius Congregationis gratias ſibi communicatas à Generalibus.

Inſuper Sacerdoti Nouitio, non minùs quàm Profeſſo, ex eodem *Peregr. loco citato*, §. 4. communicari poteſt facultas abſoluendi externos; & hoc probat auctoritate *Henriquez, libro 7. cap. 22. num. 7.* qui allegat *Claud. verb. communio*, §. 5. & *Bernar. verb. gratia*, §. 3. *Felician. in tract. de cenſur. tit. de priuileg. cap. 15. Horat. Mandoſ. de priuil. ad inſtar, gloſſ. 2. ſin fin. & gloſſ. 7. num. 36.*

Prætereà, Patres huius Congregationis, teſte eodem *Peregr. loco citato*, §. 5. Participes ſunt omnium ieiuniorum, ac aliorum quorumcunque ſpiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbicunque in toto Orbe pro tempore fiunt, per communicationes cum alijs Religionibus, & Ordinibus.

43 Clerici Regulares de Sommaſcha retinẽt communicationem priuilegiorum Mendicantium, ex *Bulla* Pauli Quinti, quæ incipit. *Ex quo Diuina Maieſtas, tomo 3. Bullarij noui Laertij Cherub. conſtit.* 37. §. 1. ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die nona Nouembris, 1607. anno tertio ſui Pontificatus, in his verbis. *Cùm itaque ſicut accepimus dilectorum Filiorum Congregationis, & Clericorum Regularium Sommaſchæ, alias Sancti Maioli nuncupatorum, fortiores, quotidie vires (adiuuante Domino) in militantis Eccleſiæ Caſtris appareant, vt Clerici Cõgregationis huiuſmodi, eò ferventiùs adhuc pugnare ſtudeant, quò maioribus ſe viderint ſpiritualibus gratijs fore munitos, ipſos, & eorum quemlibet, à quibuſuis excommunicationis, &c. cenſentes per alia quæcunque priuilegia, & gratias ijſdem Congregationi, & Clericis hactenùs quomodolibet conceſſa, omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, fauores, facultates, declarationes, immunitates, exemptiones, libertates, cæteraſque gratias, præeminentias, & indulta cuiuſuis generis exiſtentia ſpiritualia, & temporalia, qualiacunque illa ſint (excepta tamen exemptione*

à iuriſ-

à iuriſdictione Ordinariorum) quibus Mendicantium Ordinum Congregationibus, eorumque poſſeſſoribus, ac eorum Monaſterijs, Eccleſijs, Domibus, & Regularibus locis: necnon dilectis Filijs earumdem Religionũ, & Congregationum Generalibus, Præpoſitis, Superioribus, Prælatis, & Capitulis; tàm Generalibus, quàm Prouincialibus, Fratribus, Nouitijs, Conuerſis, Donatis, ac quibuſuis eorum, & earum perſonis, in quibuſcunque Mundi partibus exiſtentibus, & illorum cuilibet, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, ſeù per Nos, & Succeſſores Noſtros, aut alios auctoritatem habentes, conceſſa ſunt, & conceduntur, ac quibus ſingulæ Congregationes prædictæ, eorumque Monaſteria, Eccleſia, Domus, & loca, ac Superiores, Fratres, & perſonæ huiuſmodi, de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica, vel alia quauis auctoritate in genere, vel ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim; aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſent, vel poterunt quomodolibet in futurum, quarum conceſſionum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, etiam ſi talia ſint, & forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeù particularem inſertionem (quatenus ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub vllis reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduerſentur) ad eamdem Congregationem Sommaſchum, ſeù Sancti Maioli, ac ſingulos illius Conuentus, illorumque Superiores, Præpoſitos, Prælatos, & quaſcunque perſonas, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuò extendimus, illaque eis communicamus, & denouo concedimus, & ſuffragari volumus, & declaramus.

44 Clerici Regulares Minores, & eorum Prælati potiuntur omnibus priuilegijs Theatinorum, ex diplomate Gregorij Decimiquarti, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die decimaoctaua Februarij, 1591. Pontificatus ſui anno primo, in hoc tenore. *Romanus Pontifex, perſonarum Eccleſiaſticarum quarumlibet, præſertim Regularium vota, Religionis propagationem, & augmentum reſpicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum, & Clericorũ Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm ipſi cupiant pro illorum Cõgregationis augmento, vt ipſi in via Domini, ſub ſuaui Religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere poſsint, omnia priuilegia, gratias, facultates, cùm ſpirituales, quàm temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, conceſſa, eorum Congregationi huiuſmodi concedi, Nobis humiliter ſupplicari fecerunt; quatenùs eorum deſiderio huiuſmodi annuere, aliàſque in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.*

45 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, habẽt communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, vt habetur in *Conſtitutione quinta* Pauli Tertij, quæ incipit. *Dudùm felicis recordationis*, edita anno 1535. octauo kalendas Auguſti, Pontificatus ſui, anno primo, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Marcum; ità habetur in *Bullario Laertij Cherub. tomo 1. §. 12.* ſub his verbis. *Necnon, vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, conceſſionibus, & gratijs ſpiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac perſonæ, & loca eorum, quorum tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus; ìtunt literæ Apoſtolicæ ſuper eiſdem priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & gratijs eiſdem conceſſis, vel pro tempore concedendis (mutatis dumtàxat nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus) ad libitum veſtrum expediri poſſint, perindè, ac ſi omnia illa, & ſingula, non ſolùm per clauſulas generales, ſed per eorum tenorem, de verbo ad verbum, expreſſionem, & inſertionem, fuiſſent, Vos, perſonæ, & loca veſtra, vti, potiri, & gaudere poſſitis. Vobis per has noſtras literas, tenore præſentium, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.*

46 Clerici Regulares Miniſtrantes Infirmis, omnium priuilegiorum, facultatum, libertatum, indultorum, fauorum, tàm Mendicantibus, quàm non Mendicantibus conceſſorum, communicationem habent, vt colligitur per memorabilem *Bullã* Gregorij Decimiquarti, ſub Datum Romę, apud Sanctum Marcum, anno Domini 1591. vndecimo Kalendas Octobris, Pontificatus ſui primo, vt ex verbis, §. 28. manifeſtè colligitur, & ſunt, quæ ſequuntur. *Nec non etiam, eidem Camillo, & ſocijs, ac pro tempore exiſtentibus Præfectis Generalibus, alijſque omnibus, & ſingulis perſonis dictæ Congregationis, vt omnibus, & ſingulis quibuſcunque, etiã ſpeciali nota dignis priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, prærogatiuis, conceſſionibus, & gratijs quorumuis, etiam Ciſtercien. Cluniacen. & Sancti Benedicti Monachis, Clericis Regularibus, ac Presbyteris Collegialibus Societatis Ieſu. & Canonicis Congregationis Lateranenſis, ac quibuſcunque alijs Clericis Regularibus, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, & Congregationum Fratribus, & perſonis, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, ac Sedem præfatam quomodolibet conceſſis; quæ tamen ſunt in vſu, nec ſub vllis reuocationibus comprehenſa, neque Decretis dicti Concilij, nec ipſius Congregationis Regularibus inſtitutis contraria, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet vti, potiri, frui, & gaudere poſſunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes eſſe poſſint, & debeant pariformiter, & equè principaliter, abſque vlla prorsùs differentia; perindè ac ſi Congregationi, Præfectis, Socijs, ac perſonis, & eorum Domibus, & Eccleſijs, vel Orato-*

rije

rijs huiuſmodi nominatim, & ſpecialiter, ac generaliter conceſſa fuiſſent. Idem habetur apud *Hieronymũ à Sorbo, in Additionibus ad Compendium Mendicantiũ, tit. communicatio priuileg.* & apud *Eman. Roderic. tom. 1. quæſt Reg. quæſt. 55. art. 11.*

47 Congregatio Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum Piarum, habet communicationem omnium gratiarum, immunitatũ, libertatum, facultarum, & indultorum, tàm ſpiritualium, quàm temporalium, Ordinibus Mendicantium, illorumque Superioribus, Profeſſoribus, Eccleſijs, Monaſterijs, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, per quoſcunque Romanos Pontifices in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quàm diuiſim conceſſorum; dummodò ſint in vſu, & non ſint reuocata, & Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis non repugnent, non ſolùm ad eorum inſtar, ſed æquè, & pariformiter; perindè ac ſi prædictæ Congregationi nominatim, & in ſpecie conceſſa fuiſſent; ità habetur in *Bulla* Gregorij Decimiquinti, ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno 1622. die decimaquinta Octobris, Pontificatus ſui 2. quæ eſt *quinta Conſtitutio eiuſdem, in libello priuileg. eius Congreg.*

48 Fratres Sancti Antonij Viennen. Ordinis Sancti Auguſtini, multis potiuntur priuilegijs, & gratijs, præcipuè omnibus indultis, & immunitatibus aliis Ordinibus conceſſis per ſpeciales Bullas Vrbani Quarti, Gregorii Decimi, Benedicti XI. Nicolai Quarti, Martini V. Calixti Tertii, Pii Secundi, Sixti IV. Alexandri VI. Iulii Secundi, & aliorum Summorum Pontificum, vt in *Authentico Libro priuilegiorum eiuſdem Ordinis*, videri poteſt, & quòd ſupradicti Pontifices, huic Ordini multas contulerint gratias teſtatur *Bulla ſecunda in Ordine*, Clementis Septimi *tomo primo, Bullary noui Laertij Cherubini*, quæ incipit. *Rationi congruit*, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Dominicæ Incarnationis 1523. ſexto Kalendas Decembris, Pontificatus ſui, anno primo.

49 His poſitis dubitari poteſt, vtrùm Moniales, etiam gaudeant priuilegiis Religionis, quam profitentur; cui dubitationi reſpondeo, quòd Sixtus Quartus, (vt colligitur ex *Libro Monum. Ordin. impreſ. 1. fol. 66. & in 2. fol. 148. conc. 362.*) ſtatuit, quòd Monaſteria, & loca Monialium Sanctæ Claræ, & Sancti Dominici, eorumque Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriuſque ſexus Tertii Ordinis, de Pœnitentia nuncupatæ perſonæ prædictæ, eiſdem priuilegiis, & immunitatibus, indultis ſpiritualibus, & temporalibus Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum Profeſſoribus, domibus, & locis, ac Procuratoribus, & Syndicis, & Oblatis, & Conuerſis, ſeù aliis quomodolibet per Prædeceſſores ſuos, aut per ipſummet Sixtum hactenùs conceſſis, & in poſterùm concedendis, quauis auctoritate (quatenùs earum ſexui, & ſtatui non contradicant) liberè, & licitè vti poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia prorsùs, & ſiuè vlla differentia, ac ſi eiſdem Monaſteriis, locis, & perſonis prædictis, nominatim conceſſa forent, & concederentur expreſsè. Idem affirmat *Miranda to. 2. Manual. Prælat. quæſt. 46. art. 2.* circà quam communicationem notandum eſt eum *Roderic. quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 55. art. 13.* quòd in ea ſolùm indulgentur priuilegia concedenda Minoribus, & Prædicatoribus, ipſis Monialibus, per Sixtum Quartum; non autem concedenda per Succeſſores Sixti Quarti. Ideò ad ampliorem communicationem recurrendum eſt.

Nam Bonifacius Octauus, (*prout habetur in Compend. priuileg. Mendicant. in Verb. Moniales, §. 4*) Statuit quòd ſi quæcũque Moniales commiſſæ fuerint gubernationi Fratrum Minorum, virtute alicuius Indulti Apoſtolici, Moniales ſic commiſſæ gaudeant priuilegiis conceſſis, & concedendis prædictis Fratribus; & certum eſt Moniales Sanctæ Claræ virtute Indulti Apoſtolici commiſſas fuiſſe gubernationi Fratrum Minorum.

Item Clemens Septimus, ſub Annulo Piſcatoris, die trigeſima Maii, anno Domini milleſimo, quingenteſimo vigeſimo, Pontificatus ſui anno ſecundo, prout refert *Chriſtophorus à capite Fontium, apud Rodericum quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 55. artic. 1. & art. 13.* omnia priuilegia conceſſa, & cõcedenda, quibuſcunq; Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, ſicut indulſit Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ, ità etiam indulſiſſe Sororibus Sanctæ Claræ.

Quo verò ad Moniales Prædicatorum, Leo Decimus eis conceſſit omnia priuilegia cõceſſa, & cõcedenda Ordini Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, vt per *Eman. Roder. quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 55. artic. 1. & artic. 13.*

Moniales etiam noſtri Ordinis Vallis Vmbroſæ, gaudent omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi noſtræ conceſſis, vt manifeſtè conſtat ex memorabili priuilegio Iulii Secundi, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iuli, Pontificatus ſui anno quarto, cuius tenor videatur in fine huius *Primi Tomi*; idipſum habetur in *Bulla* Eugenii Quarti, eidem memorabili priuilegio Iulii Secundi inſerta.

Similiter Moniales Sanctæ, & immaculatæ Cõceptionis priuilegiis communicationis Fratrum Mendicantium, per indultum Leonis X. qui Motu proprio, & ex certa ſciẽtia cõceſſit Monialibus Sãctæ, & immaculatæ ConceptionisGlorioſæ Virginis Mariæ, ſub obedientia Fratrum Minorum degentibus, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, conceſſionibus, prærogatiuis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, & indultis ſpiritualibus, & temporalibus per ipſum Leonem, & Sedem Apoſtolicam Fratribus dicti Ordinis, & Monialibus Sanctæ Claræ, & Sororibus Tertii Ordinis Sancti Franciſci quomodolibet conceſſis, & concedendis, & quibus Fratres, & Moniales, & Sorores huiuſmodi de iure, vel priuilegio, aut conſuetudine patriæ vtuntur, potiuntur, & gaudent, ſeù vti, potiri, & gaudere quomo-

dolibet

dolibet poterunt in futurum (quæ omnia pro expreſſis, & indiuiduè enarratis haberi voluit) prædictæ Moniales in ſupradicta obedientia permanentes vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere poſſint in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ipſis cõceſſa fuiſſent: ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, ſeù delegatos in foro contentioſo, ac per quoſcunque Confeſſores ſuos in foro conſcientiæ, dùm, & quoties opus fuerit interpretari, iudicari, & definiri debere, ex *Eman. Roderic. quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 55. art. 15. & Mirand. Manual. Prælatorum tomo ſecundo, quæſt. 46. art. 2.*

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegijs Ordinis Minorum, per indultum Leonis X. qui conceſſit prædictis Sororibus Tertij Ordinis, quòd poſſint gaudere, & potiri omnibus, & ſingulis priuilegijs, gratijs, prærogatiuis, exemptionibus, & indultis, ſub quibuſcunque verborum formis, conceſſis, & concedendis Monialibus Sanctæ Claræ, ſuper quo dat Conſeruatores, vt per *Mirand. loco citato.*

Et Innocentius Octauus extendit, ſeù communicauit gratias, & indulta conceſſa Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis in communi viuentibus, etiam in illis, qui viuunt in particulari, vt in *libro Monument. Ordinum, 1. impreſ. fol. 44. & in 2. fol. 69. conc. 146. & in ſuppl. fol. 100. conc. 375.* Quæ conceſſio, etſi vnum præſupponat, aliud tamen determinat; præſupponit namque, quòd multa concedantur Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis, prout videre eſt in Bulla Sixti Quarti, in qua vtriuſque ſexus Tertij Ordinis perſonis concedit Summus Pontifex, quidquid conceſſum eſt Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini, necnon Ordini Carmelitarum, & Ordini Seruorum Beatæ Mariæ ab Apoſtolica Sede, vt habetur in *dicto libro Monument. Ordinum, in 1. impreſſ. fol. 105. & in ſuppl. fol. 118. conc. 483.*

Illud verò, quod decernit, & ſtatuit, eſt, quòd huiuſmodi gratiæ, & facultates, intelliguntur cõceſſæ, etiam illis, qui viuunt in particulari. Et Collector priuilegiorum Mendicantium probat ex litera Bullæ aureæ Sixti Quarti, quòd priuilegia, quæ conueniuntur conceſſa Tertiarijs Sororibus, ibi, *Ad Tertiarias viuentes in particulari* extendantur, ſicut extenduntur poſteà per Innocentium Octauum.

Sed addit, dicens. Quoad Tertiarios vtriuſque ſexus (quidquid ſit de temporibus retroactis) in præſenti ſunt in triplici differentia, prout Leo Decimus in Concilio Lateranenſi diſtinxit, & habetur in *Supplemento Ordinis, fol. 26. conc. 86. & 87.*

Primi ſunt viuentes collegialiter, & iſti gaudẽt priuilegiis, ſicut Fratres Mendicantes, abſque alia differentia, in quantum eorum capacitas permittit.

In ſecundo gradu ſunt Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & habitum Tertiariorum geſtantes: & hæ pariformiter gaudent, vt primi, niſi in his, quibus expreſsè diceret Papa, quòd ſolùm concedit pro viuentibus in Congregatione; ſaltèm poſt Innocentium Octauum. Nam de conceſſis vſque ad ſua tempora cum tali expreſſione, vel reſtrictione ipſe Innocentius omnes parificauit.

Vltimi ſunt Coniugati, aut qualitercunque à præfatis duabus ſpeciebus diſtincti. Et illi de omnibus indulgentijs Mendicantium habent illa, quæ per Concilium Lateranenſe, non fuerunt ſibi ſublata; ex quo habent omnia ſpiritualia, ſcilicet indulgentias. Concilium Lateranenſe, (prout refertur in *Supplemento, fol. 26. conc. 86.*) Statuit, quòd Fratres, & Sorores Tertii Ordinis in proprijs domibus habitantes, valeant ſepulturam eligere, vbi voluerint, & quòd die Paſchatis tantùm Euchariſtiam, necnon extremam vnctionem, cæteraque Eccleſiaſtica Sacramenta (pœnitentiæ Sacramento dumtaxàt excepto) à proprio Sacerdote parochiali recipere debeant, & voluit, quòd ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda, teneantur, ac quòd in foro ſeculari coram Iudicibus ſecularibus conueniri poſſint: & inſuper decreuit, quòd prædicti Tertiarij in proprijs domibus habitantes, nullatenùs admittantur tempore interdicti, ad audienda Diuina in Eccleſijs Ordinum, quorum ſunt Tertiarii; ſi cauſam dederint Interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeù foueant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem, quomodolibet præſtiterint.

Quibus ex mente Collectoris, poteſt addi alia differentia, illarum Tertiariarum, ſcilicet, quæ cum Clauſtralibus habitant. Ipſæ enim ſecundùm determinationem Leonis X. de qua in *Supplemento, fol. 26. conc. 87.* gaudent priuilegijs, quibus gaudent Fratres Ordinis Tertij. Ex quibus ipſe Collector infert, quòd etiam Tertiarij coniugati in particulari viuentes, gaudent priuilegio Canonis, *Si quis ſuadente*, quia habent modum viuendi approbatum à Sede Apoſtolica. Et ait hanc eſſe Doctorum ſententiam, & eſſe notandum, quia multoties non aduertitur circà tale priuilegium.

Aduertendum tamen eſt, quòd multa inueniuntur conceſſa Tertiariis ſub obedientia Fratrum Minorum viuentibus, prout videre eſt ex literis Apoſtolicis, ſuper hoc emanatis, de quibus non eſt ambigendum, quòd gaudeant etiam poſtquàm ab obedientia obſeruantiæ ſunt ſeparati: vt ſunt Moniales Tertii Ordinis, quæ poſt Pium V. ſe Ordinariis ſubdiderunt, & ab obedientia Prælatorum Ordinis Minorum ſe abſtraxérunt, quæ non obſtante receſſu à tali obedientia gaudent dictis priuilegiis; cùm nulla ſit differentia inter obedientiam Prælatorum Minorum, & obedientiam Ordinariorum; de ſimilibus enim, ſiuè connexis idem eſt iudicium, *cap. inter cæteras, de reſcript. cap. tranſlato, de conſtit. cap. in cauſa, de re iudic.* & vbicunque eſt eadem ratio, ibi debet eſſe eadem iuris diſpoſitio, *l. illud, ff. ad l. Aquiliam, l. à Titio, ff. de verborum oblig.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, ſiuè Congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiuè loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis; participat etiam priuilegia, alicui ſpeciali illius Religionis loco, vel Conuentui conceſſa. Sed limita, vt num. 4. 5. 6.*

2 *Priuilegia cõceſſa Religioſis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religioſos eiuſdem, vel alterius Ordinis.*

3 *Sedes Apoſtolica ex iuſtiſſimis cauſis, ſæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obſeruantijs eximit, & cum eis diſpenſat.*

4 *Altaria priuilegiata vni Eccleſiæ conceſſa non cõmunicantur cæteris Eccleſijs, tàm eiuſdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter conceſſum.*

5 *In generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non eſſet.*

6 *Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur, & num. 7.*

7 *An priuilegium conceſſum vni Prouinciæ alicuius Religionis extendatur ad aliam eiuſdem Religionis.*

8 *Priuilegia tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monaſterijs, locis, & perſonis Ordinis.*

ANtequàm ad materiam deueniamus duximus aduertendum, Bullã pro Canon. Regul. Lateran. quam præced. *Quæſ. nu.* 1. inſerendã promiſimus, opportuniorem exiſtimaſſe pro materia *Quæſ.* 3. *nu.* 1. *Diſp. ſeq.* 18 & ibi videatur.

1 Abbatia, vel Congregatio Monachorum, habens indultum communicationis priuilegiorum alterius Religionis, intelligitur etiam cõmunicare conceſſiones, & priuilegia alicui ſpeciali loco, aut Conuentui eiuſdem Religionis conceſſa.

Hæc aſſertio probatur ex priuilegio conceſſo ab Alexandro Sexto, Congregationi Sanctæ Iuſtinæ, anno Domini 1501. Kalend. Aprilis, Pontificatus ſui anno nono, & ad noſtram Congregationem Vallis Vmbroſæ extenſo, ac de verbo ad verbum conceſſo à Iulio Secundo, anno Domini 1507. Idibus Iulii, Pontificatus ſui anno quarto, vbi voluit vt cuiuſuis particularis Monaſterii communia ſint, & ad illa extendantur, prout ipſe Summus Pontifex per eamdem Conſtitutionem extendit, quandò ipſa priuilegia aliis Monaſteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire poſſunt.

Idem habetur ex priuilegio cõceſſo à Pio Quarto, Ordini Diui Hieronymi in Hiſpania, quarto kalendas Auguſti, Pontificatus ſui anno ſexto, vbi dicitur, quòd ad inſtantiam Inuictiſſimi Regis Philippi Hiſpaniarum II. huius nominis, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordinis, ſingulis, & cuiuis Monaſterio per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores, ac per ſe, & Sedem Apoſtolicam, eiuſque Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie conceſſa ad omnia, & ſingula Monaſteria Ordinis, tàm virorum, quàm mulierum, quibus in ſpecie conceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, ſuberant, ad id, vt ipſa Monaſteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere poſſint, & deberent, perinde, ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica extendit, & ampliauit; illaque inter omnia, tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria Ordinis, in omnibus, & ſingulis communicauit, habetur in *Compendio priuilegiorum dicti Ordinis, titul. extenſio priuilegiorum.*

Ex quo Indulto conſtat, in prædicto Ordine Diui Hieronymi fieri communicationem priuilegiorum, non tantùm generaliter Congregationibus, & perſonis, & locis Congregationum; verùm etiam particularibus Monaſterijs eiuſdem Ordinis conceſſorum: etiam ijs Monaſterijs, quibus in ſpecie priuilegia ipſa conceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionum, & indultorum prædictorum aliàs ſuberant; adeò quòd omnia, & ſingula Monaſteria gaudent priuilegijs, & gratijs cuilibet Monaſterio in particulari impartitis.

Quæ conceſſio extenditur ad omnes, & ſingulas Monachorum Congregationes, cæteroſque Ordines communicantes priuilegia dicti Ordinis Sancti Hieronymi: ac cùm per priuilegiorum communicationem, omnia priuilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui ſimile obtinent priuilegium, non ſolùm conceſſa, ſed etiam in poſterum concedenda; clarè conſtat, quòd omnes Monachorum Congregetiones, ac quæcunque Religiones habentes indultum communicandi priuilegia alterius Congregationis, vel Ordinis, vti, & gaudere poſſunt in omnibus ſuis domibus, ac Conuentibus particularibus conceſſionibus, ac gratijs alicui ipſius Congregationis, vel Ordinis, Abbatiæ, Conuentui, ſiuè loco ſpeciali indultis.

2 Eſt autem hic aduertendum, quòd cùm prædictum indultum Pii Quarti, ſolùm concedat, vt priuilegia tradita particularibus Monaſteriis, omnibus, & ſingulis eiuſdem Ordinis Monaſteriis conceſſa cenſeantur, non eſt intelligendum, niſi in caſu, in quo ibi eſt ſermo; cùm maximè iuris terminos excedat; & propterea cùm nec in eo dicatur, vt priuilegia conceſſa Fratribus particularibus dicti Ordinis, extendantur ad alios ipſiuſmet Ordinis Religioſos; non erit cenſendum gratias, & priuilegia particularibus Monachis, vel Regularibus indulta, omnibus alijs Religioſis communicari.

Tùm quia Leo Decimus declarauit conceſſio-

 nem

ſiones, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tàm ſpiritualia, quàm temporalia, qualiacunque illa eſſent, quae Praedicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum Beatae Mariae, ac Minimorum Fratrum, in domibus, & illorum Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias ipſas, & Oratoria, pro tempore viſitantibus, cuiuſcunque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeù pro eorum manutentione, & ornatus contribuentibus, necnon Domibus, & Praeſidentibus, non ſolùm Generalibus, & Prouincialibus, Fratribuſque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuerſis, Oblatis, & vtriuſque ſexus perſonis de Poenitentia, ſeù Tertij habitus nuncupatis à dictis Praedeceſſoribus, aut à Nobis, ipſiſque Succeſſoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus, coniunctim, vel diuiſim, in genere, vel in ſpecie concesſa fuerunt; pro ſufficienter expreſsis tunc habentes, ſingulis Ordinibus praedictis, illorumque ſingulis Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias, ac Oratoria viſitantibus, cuiuſcunque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeù pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Conuentualibus Fratribus, etiam & Sororibus, vel Monialibus, Conuerſis quoque, & Oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis, de Poenitentia nuncupatis, & alijs ſingulorum Ordinum praedictorum, Motuproprio, & ex mera noſtra ſcientia, & liberalitate, de Apoſtolicae auctoritatis plenitudine communicamus.

Illaque omnia, ſingulis pradictorum Ordinum perſonis, pariformiter communia fuiſſe, & eſſe volumus, prout in ſingulis literis praedictis plenius continetur.

De communicatione verò non Mendicantium, (& præſertim duodecim Congregationum) vni- 1
uerſaliter quoad Eccleſias, Monaſteria, loca, & perſonas idem dicendum eſt, quòd de Mendicantibus hactenùs hic reſolutum fuit eſt, cùm ipſi non Mendicantes, & præſertim Duodecim Congregationes communicent in omnibus, & ſingulis, tàm conceſsis, quàm concedendis, priuilegijs, gratijs, & immunitatibus, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, per ſpeciales Summorum Pontificum conceſſiones, & etiam vniuerſales Bullas iam indicatas, & per Bullam Pij Quinti, de qua latiùs in *antecedenti Quæſito, num.* 16.

QVÆSITVM III.

Verùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab ijſdem, ſi communicent in priuilegijs cum alijs Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus, habentibus.

SVMMARIVM.

1 *Regulares omnes, tàm ex iuris communis diſpoſitione, quàm vigore priuilegiorum ſunt exempti à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tàm realibus, quàm perſonalibus.*

2 *Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in ſpecie conceſſum.*

3 *Communicatio priuilegiorum pluriès fuit in Sacræ Rota Romana, canonizata.*

4 *Exemptio generalis ab oneribus, in materia fauorabili conceſſa, comprehendit etiam onera realia.*

5 *Clauſula* (in omnibus, & per omnia) *comprehendit quæcunque.*

6 *Exemptio à ſolutione decimarum, cùm ſit exorbitans à iure communi, ſub generalitate verborum non comprehenditur; niſi expreſſè dicatur.*

HAnc Quæſtionem eleganter diſputatam, & omnibus numeris abſolutam habemus in vna *Bononien. exemptionis, vigeſimaquinta Maij,* 1618. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Veroſpio*, in qua cùm hæc materia benè diſcutiatur; ideò illam in præſentiarum tranſcribendam eſſe, operepretium duxi.

CORAM ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISS. Domino Cardinali Veroſpio.

BONONIENSIS EXEMPTIONIS, Veneris 25. Maij, 1618.

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononienſ. ſuper exemptionibus introducta, ad inſtantiam Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Sancti Saluatoris; Dubitaui, circumſcriptis pro nunc eorum laboratoribus, colonis, & emptoribus, necnon ſubſidio triennali.

1 An ipſi ſint ab alijs datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus tàm realibus, quàm perſonalibus exempti; Et Rotæ viſum fuit affirmatiuè reſpondendum, cùm iſtis Regularibus, tàm ex iuris communis diſpoſitione competat hæc exemptio. *Cap. quamquàm de cenſibus, in ſexto, cap. primo, de immunitate Eccleſ. in ſexto. Clem. praeſenti. eodem titulo, cap. primo, de decimis, cap. non minus, & cap. aduerſus de immunitate Eccleſ. Cardin. in dicto cap. non minùs, eodem titulo. Abbas in cap. Innocamus, de cenſibus, numero quarto, & conſilio decimotertio, parte ſecunda. Baldus in l. 1. numero nono, C. de contrab. empt. Bertazz. de gabellis, ſeù vectigal. §. ſeptimo, princip. numero decimo*, & fuit dictum in *Coregien. gabellæ, coram Iuſto, vigeſimaſeptima Nouembris*, 1602. & in *Valentina gabella, quarta Decembri*, 1595. *coram Cardinali Pamphilio*, & in *Brũduſina gabella, decimatertia Februarij*, 1604. *coram Penia*.

Quàm vigore Priuilegij ab Eugenio Quarto, ſub Datum Florentiæ, vij. Kalendas Martij 1434. Motuproprio conceſſi Monachis Caſinenſibus, & per Sixtum Quartum Congregationi Lateranenſi, necnon per Iulium Secundum Congregationi San-
2 cti Saluatoris communicati, quæ communicatio idem operatur, ac ſi dictis Congregationibus fuiſſet in ſpecie talis exemptio conceſſa. *Oldrad. conſ.* 300. *numero octauo, & verſiculo præſertim in facto, Bertrand. conſilia* 149. *Illud eſt generale, nu-*

mero ſecundo, libro primo, in antiqu. Pariſ. conſilio vigeſimoſecundo, numero quinto, libro quarto. Doctores communiter in l. 1. ff. de leg. 1. vbi *Ioannes Crott. numero decimotertio, verſic. vltima concluſio, Iacobus de Nigr. numero quinto, & ſexto, in fine. Roman. conſilio 383. poſt numerum ſecundum. Natt. conſilio 432. numero nono, & decimoquinto, libro 1. Creſcent. deciſione nona, numero quinto, verſiculo ſecundo, quia de priuileg. Rota deciſione 8. numero 5. parte 2. Diuerſ.*

Stantibus præſertim clauſulis ampliſſimis, in eadem communicatione appoſitis. *Aym. conſilio 294. numero primo. Roland. conſilio ſexageſimo, numero ſecundo, & ſequent. Ioannes Crot. vbi ſuprà, numero decimotertio, Iacobus de Nigr. ibidem, numero decimoquinto.*

3 Vnde pluriès dicta Communicatio fuit in Rota canonizata, videlicet in *Burgen. iuriſdictionis Sancti Ioannis 20. Decembris 1596. coram Dranp.* & in *Burgen. Procurationum, nona Martij 1598. coram eodem.*

Nec poteſt controuerti priuilegium huiuſmodi eſſe ampliſſimum, vti conceptum per verba ampliatiua, & generaliſſima, nimirùm ab omnibus gabellis, talijs, & datijs, collectis, impoſitionibus, & oneribus, etiam ad Pontium refectionem, & viarum reparationem, aut ab alio quocunque grauamine, quouis nomine cenſeatur: quæ verba ſunt apta pleniſſimam exemptionem, quoad onerum collectarum, & impoſitionum ſpecies importare, *Ioannes Andreas in cap. Epiſcoporum, ſub numero ſeptimo, vbi Gemin. & Archid. de priuileg. in ſexto.*

4 Nec valet dicere communicationem ſuffragari non poſſe, tanquàm expreſsè non facta mentione de exemptionibus ab oneribus realibus. Nam ſatis fuit generalis mentio, cùm ſimus in materia fauorabili. *Pariſ. conſilio vigeſimoſecundo, numero quinto, & ſequent. libro quarto, Decius conſilio 113. numero quarto, & quinto, cum alijs ſuprà allegat.*

5 Tantò magis, quia fuerunt appoſitæ clauſulæ. *In omnibus, & per omnia, &c. & abſque vlla prorſus differentia,* &c. *Ripa in l. prima, numero primo, de leg. 1.* & ibi *Scrib. Rota deciſione octaua, numero quinto, parte ſecunda Diuerſ. Creſc. deciſ. 9. num. 5. de priuileg.*

6 Non obſtat deciſio allegata in *Valentina Decimarum, 28. Nouembris 1603. coram Illuſtriſſ. Lancellot.* Ibi enim de exemptione tractabatur à ſolutione decimarum, quæ tanquàm exorbitans à iure communi, ſub generalitate verborum comprehendi non valebat; quod ſecùs accidit in caſu noſtro, ex alleg.

Verùm quia non obſtantibus dictis exemptionibus pro parte Ciuitatis, & Regiminis Bononienſis prætendebatur, iſtos Regulares in aliquibus caſibus debere contribuere: Domini voluerũt hoc particulari dubio eſſe diſcutiendum.

QVÆSITVM IV.

Verùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini conceſſa, poſſint illis potiri, etiam contrà illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia participantes per communicationem, poſſunt eis vti, etiam contrà illos, quibus principaliter conceſſa fuerunt.*

2 *Priuilegiatus contrà pariter priuilegiatum, quomodò vtatur priuilegio, oſtenditur.*

3 *Familiares, & Donati Fratres, ac alij huiuſmodi, quamuis communicent in priuilegijs, non tamen poſſunt eis vti contrà Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem.*

4 *Participantes priuilegiorum communicationem, poſſunt vti illis etiam tempore Interdicti poſiti à principalibus, à quibus habent communicationem.*

1 NVlli dubium eſſe poteſt, participantes priuilegia per communicationem, poſſe eis vti, etiam contrà illos, quibus principaliter conceſſa fuerunt, per quorum communicationem ipſi gaudent prædictis priuilegijs. Ratio eſt, quia per talem communicationem facta ſunt ſibi propria, ac ſi ipſis principaliter conceſſa fuiſſent; nec poteſt dici, quòd ea habent dependenter ab alijs, & quomodocunque ſe gerant circà talia priuilegia, ſiuè eis vtantur, ſiuè non, non obſtante vulgata Regu-

2 la, quòd priuilegiatus, non poteſt vti ſuo priuilegio, contrà pariter priuilegiatum, vt *§. ſed hac præſenti Auth. de Sanctis Epiſcopis, l. verum, §. vltimo, cum l. ſequenti, ff. de minor.* tunc habet locum talis regula, quandò, verbi gratia, Canones conceſſerunt Eccleſijs, aut Monaſterijs priuilegium; nam eo caſu videtur, quòd obijci non poſsit aduersùs aliam Eccleſiam, aut Monaſterium habens ſimile priuilegium, vt per *Roderic. quæſt. Regul. tomo 1. quæſt. 55. artic. 21.* non ſic in caſu noſtro.

3 Secùs autem de illis, qui non ſic ſpecialiter, & independẽter communicant in talibus priuilegijs, vt ſunt familiares, & donati Fratres, & alij huiuſmodi. Hi enim, quamuis communicent in priuilegijs, non poſſunt tamen vti illis contrà Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem. Quia quòd in fauorem ipſorum Fratrum principaliter conceſſum eſt, non debet in ipſorum odium retorqueri, iuxtà *text. in cap. quid per nouale, iuncta gloſſ. de verborum ſignificatione.*

Ratio eſt, quia non ex æquo ipſi gaudent talibus priuilegijs, vt ipſi Fratres; vnde ſicut diuerſa eſt ratio, alia debet eſſe iuris diſpoſitio. *arg. text. l. illud. ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verborum obligat.*

Vnde ſi Fratres perdiderint aliquod priuilegium, aut non vtantur, amittunt etiam ipſum familiares, & Donati prædicti, quia tales dependenter habent cõmunicationem priuilegiorum à Fratribus,

ac pro-

ac propterea principale ceſſante; nimirùm fauore Fratrum, quorum intuitu tale priuilegium principaliter valebat; ceſſat & minùs principale, & acceſſorium, ex *Bartol. l. 1. de legat. 1. per omnia exequata*, & *l. amiciſſimus, §. Lucius, Panormit. in cap. ex parte, de for. compet. ad finem*, & *Bald. in l. omnia, C. de Epiſcop. & cler.* ità notat *Cordub. in annot. priuileg. verb. communicatio priuileg. Verſ. tandem*; vbi aduertit, quòd hæc notatio valet ad multa, & ad hoc, quòd ſecundùm priuilegia ſui Ordinis, ac ſuis Fratribus communicata ab alijs Religioſis, quòd v. g. poſſint non ſeruare Interdictum, in feſtiuitatibus ſuæ Religionis; etiam ſi ſit Interdictū poſitum ab illis alijs Religioſis; licèt talis non obſeruatio Interdicti ſit in eorum præiudicium, quia ex æquo, ac ſi illis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, communicata ſunt, & facta ſua independenter talia priuilegia; de qua re, videatur idem *Cordub. loco citato, verb. abſolutio quoad ſeculares, §. 19.* Vnde ſequitur id, quod ait *Corduba loco citato*, reſpectiuè ad ſuam Religionem, illud etiam eſſe dicendum de alijs Religionibus, quoad prædictorum priuilegiorum communicationem.

QVÆSITVM V.

Vtrùm quandò priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi prius illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

SVMMARIVM.

1 *Doctores referuntur de hac quæſtione agentes.*

2 *Priuilegium quandò non per ſe, & principaliter communicatur alicui Religioni, non poteſt illa eo vti, niſi ſecundùm modum, iuxtà quem eo vtitur principalis.*

3 *Priuilegium quandò communicatur directè, per ſe, & æqualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato principali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in perſona eorum, quibus communicatur.*

4 *Forma communicationis priuilegiorum, eſt attendenda.*

1 Hanc quæſtionem prolixè diſputant *Mandoſ. in tractatu de priuileg. ad inſtar, quæſt. 6. Roderic. quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 55. art. 19.* latè *Azeued conſ 36 per tot. Suar. de leg. lib. 8. cap. 15. num. 5. cum ſeqq. & cap. 16. à num. 11. D. Barboſ. de clauſul. vſufrequen. clauſ. 5. num 8. cum ſeqq. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

Ex quibus breuiter ſic diſtinguendum eſſe puto.

2 Vel enim communicatio fit non per ſe, & principaliter, in quo caſu planum eſt, quòd non poteſt ille, cui communicatur priuilegium eo vti, niſi ſecundùm modum, iuxtà quem illo vtitur ipſe principalis, ex generali regula, *cap. translato, de conſt. & cap. acceſſorium, de regul. iur. cum ſimilibus*; & ideò aucto, diminuto, vel reuocato priuilegio principali, ſequitur neceſſariò augeri, diminui, & reuocari priuilegium in perſona eorum, quibus eō-municatum eſt, vt benè tradit *D. Barboſ. dicta clauſul. 5. num. 8.*

3 Aut verò priuilegium communicatur nō ſic dependenter, ſed directè per ſe, & æqualiter; itaut perſona, cui communicatur, eo vti poſſit eodem modo, quo prior poterat, vel ipſe poſſet, ſi primò, & per ſe ei fuiſſet conceſſum; quæ forma frequentiſſima eſt cōmunicationi priuilegiorū inter Religiones, vnius ſcilicet ad alteram, vt latè proſequitur *Roderic. dict quæſt. 55. à princ.* & in ijs terminis, regula eſt conſtituenda negatiua, quòd ſcilicet, aucto, vel diminuto, aut reuocato priuilegio principali non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in perſona eorum, quibus communicatur; ſicuti docet *D. Barboſ. dicta clauſula quinta, numero 9.*

Ratio eſt, quia vtrumque priuilegium, vt ſupponimus, ſtat per ſe, vt reipſa diſtinctum, ſolùmque apponitur particula, vel relatio ad aliud, ad terminandam ſignificationem verborum: cognita autem hac ſignificatione, & modo, & qualitate priuilegij ſic conceſſi, nulla manet dependentia vnius ab altero: & conſequenter ceſſat diſtinctio, dicto *cap. acceſſorium*, & locum habet Regula, *l. Papinianus exuli, ff. de minor.* ac procedit dictum *Roderic. dicto art. 19.* quòd in communicatione priuilegiorum, non communicatur non vſus; quia licèt Religio, cui primò conceſſa ſunt, illis non vtatur: & propter non vſum, ea amittat: adhuc tamen alia Religio vtitur, cui independenter communicata ſunt.

4 Declaranda tamen eſt proxima hæc reſolutio, vt procedat, niſi contrarium ex forma cōmunicationis colligatur; quia ſcilicet facta eſt per modum cauſæ fiendæ, id eſt, in futurum, prout loquitur *Azeued. dicto conſil. 36. num. 4.* quem refert *D. Barboſ. dicta clauſ. 5. num. 10.* quia ſcilicet, verba referuntur ad modum, ſecundùm quem prima Religio in futurum vtetur priuilegio; veluti, quia conceditur ſub illa forma (Concedo Societati Ieſu priuilegia, quibus, ſeu prout Mendicantes vtētur) conceſſio enim, ſeu gratia huiuſmodi dependet ab vſu Mendicantium, iuxtà *reg. text. in l. in delictis, §. ſi extraneus, ff. de noxalib. action.* quàm ad hoc induxit *D. Barboſ. cit. loc.*

QVAESITVM VI.

Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſiones, in quibus pœna ſunt conſtituta, dici debent potiùs ſtatuta, quàm priuilegia.*

2 *Statuta non communicantur.*
3 *Odia reſtringi fauores conuenit ampliari.*
4 *Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, ſed tantùm gratias.*

1 RESpondeo negatiuè. Nàm vltrà quòd huiuſ-
modi conceſſiones, in quibus pœnæ ſunt cō-
ſtitutæ, dici debent potiùs ſtatuta, quàm priuile-
2 gia: ſtatuta autem non communicantur.
Prætereà non eſt præſumendum, Summos Pon-
tifices, concedendo priuilegiorum communica-
tionem, voluiſſe alijs Religionibus, ipſis inuitis,
concedere id, quod eiſdem onus potiùs, quàm
3 fauorem allaturum eſſet; tùm quia odia reſtringi
fauores conuenit ampliari *regul. Odia, de regul. iur. in 6. & in cap. ſanè, de priuileg.* dicitur, priuilegia
eſſe reſtringenda; quòd intelligitur maximè de pri-
uilegijs odioſis. Neque poſſent Abbates, vt huiuſ-
modi priuilegia pœnalia, & odioſa, in quibus pœ-
næ ſtatutæ ſunt, in ſuis Conuentibus, vel Congre-
gationibus obſeruentur, efficere per ſolam priui-
legiorum communicationem, abſque ſpeciali Se-
dis Apoſtolicę conceſſione.
4 Quandò etenim Summi Pontifices alicui Con-
gregationi, ſiuè Ordini aliarum Religionum pri-
uilegia communicant, non intendunt communi-
care pœnas, ſed tantùm gratias, ac ea, quæ ſunt
ipſi Congregationi, ſiuè Ordini fauorabilia, eiuſ-
demque ſtatui, communique viuendi modo non
aduerſantur, vt ſunt nonnulla priuilegia alicui la-
xiori Religioni conceſſa, quæ ſtrictioris Regulari
obſeruantiæ maximè contrariantur.

Quapropter, etſi in indultu communicationis talis limitatio non apponatur; tamen ſemper erit intelligenda; nè quod in fauorem, ſeù commodum Congregationis alicuius eſt conceſſum, contrà ipſam, ſeù in ipſius incōmodum, & odium retorqueatur, contrà Regulam iuris, *in cap. quid nonaliꝰ, iunct. gloſſ. de verb. ſignific. & cap. quod ob gratiam de Regul. iur. in 6.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicetur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecundæ.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegij communicatio, vbi ſit per verba generalia, nō exprimendo illud, quod relatum continebat, tunc referens nihil omninò valet.*
2 *Referens eſt in ipſo relato.*
3 *Diſpoſitio referens reſtringitur, & limitatur ſecundùm priuilegia antiqua, ad quæ ſit relatio.*
4 *Referens non probat, niſi conſtet de relato.*
5 *Priuilegij in communicatione, ſi exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licèt priuilegium non appareat; eo tamen gaudet ſecundum, cui communicatum eſt.*
6 *Intellige vbi fieret ſpecifica, & certa mentio ab habente poteſtatem de nouo concedendi.*

1 QVandò priuilegij communicatio fit per verba
generalia non exprimendo illud, quod pri-
mum priuilegium, ad quod refertur, continebat;
tunc referens, tanquàm incertum, nihil omninò va-
let, iuxtà regulam *text. in authent. ſi quis in ali-
quo, C. de eden.* & quæ reſoluunt, aliàs ſic intelli-
gendi, *Azeued. conſilio 16. num. 2. Cabed. Luſitan.
deciſ. 95. numero nono, parte 2. Eraſmus à CoKier.
de iuriſd. Ordin. in exempt. par. 4. quæſt. 70. num. 6.*
prout illos ſic declarandos eſſe cenſet *D. Barboſ.
de clauſ. Vſufrequen. clauſul. 5. num. 7. ſecundùm
Lugdunen. impreſſ.*
2 Ratio eſt, quia cùm referens ſit in ipſo relato, *l.
aſſe toto, ff. de hered. inſtit.* cum ſimilibus, de qui-
bus *Peregrinus de fideicommiſſ. art. 16. num. 2. cum
ſeqq. Marſil. conſ. 247. numer. 3. Octau. Glorit. re-
ſpon. 1. par. 3. num. 137.* & diſpoſitio referens re-
3 ſtringatur, & limitetur ſecundùm priuilegia anti-
qua, ad quæ fit relatio, *Rota deciſ. 401. num. 6. par.
5. Diuerſ.*
4 Ideò nil mirùm, ſi referens non probat, niſi cō-
ſtet de relato, vt concludit *Surd. conſil. 5. num. 57.*
quem refert *D. Barboſ. in reſponſo pro priuilegio à
S. D. N. Vrbano VIII. ſibi conceſſo, in verſ. ſed cùm
diſpoſitio.*
5 Si verò in communicatione priuilegij exprima-
tur illud, quod primum continebat; tunc licèt
priuilegium non appareat; eo tamen gaudet ſe-
cundum, cui communicatum eſt, ex *Felin. & Man-
doſ. in tractatu de priuileg. ad inſtar, quæſt. 5.* obſer-
uat benè explicans *Suar. de leg. libro octauo, cap. 15.
numero ſexto, & 7.* aduertens ex *Bald.* hoc caſu
magis abſolutum eſſe priuilegium, & pinguiùs
prouidere communicationem, quàm ſi priuile-
gium appareret; quia ſecundùm illud debet com-
municatio reſtringi, ex *Rota ſupra alleg.* & ità in ter-
minis concludit *D. Barboſ. dicta clauſula quinta,
numero 7.*
6 Intellige, vt procedat hæc reſolutio, vbi fie-
ret ſpecifica, & certa mentio eius, ad quod fit
relatio, ab habente poteſtatem denouo concedendi, ſicuti ex *Abbate, in cap. examinata, de confirmat. vtil. & Felinus in cap. ex parte, numero decimoquarto, verſic. ſecùs ſi ſit, de reſcript.* docet *Eraſm. à Cokier. dicta quæſtione 70. num. 6.* quem refert *D. Barboſ. dicta clauſula 5. numero 7. in fine.*

*

DISPVTA-

DISPVTATIO XVIII.

De Cofirmatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

Quæſit. 1. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon Regularium, an & quandò cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur.

Quæſit. 2. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.

Quæſit. 3. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquandò, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata.

Quæſit. 4. Vtrùm confirmaris, vel ſublatis priuilegijs vnius Abbatiæ, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa.

Quæſit. 5. Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant.

Quæſit. 6. Clauſulæ in priuilegijs, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat

QVÆSITVM PRIMVM.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum necnon Regularium, an, & quandò cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio eſt iuris quæſiti corroboratio.*

2 *Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa ſcientia.*

3 *Confirmatio in forma communi, eſt quandò Pontifex de negotio non plenè inſtructus confirmat priuilegium in eo ſtatu, & prout anteà erat.*

4 *Confirmatio ex certa ſcientia eſt, quandò tenor priuilegij inſeritur in ipſa confirmatione, vel quandò conſtat, quòd Pontifex ſciens priuilegia illa, prudens, & volens confirmauit.*

5 *Confirmatio nunquàm præſumitur facta ex certa ſcientia.*

6 *Confirmatio, vtrùm dicenda ſit in forma communi, vel ex certa ſcientia, quandò clauſula* (Ex certa ſcientia) *adijcitur, & tamen tenor priuilegij, inſertus non eſt, differitur.*

7 *Confirmatio ex certa ſcientia confirmat actum nullũ, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

8 *Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, ſed illum confirmat, prout anteà erat.*

1 Confirmatio communiter diffiniri ſolet, quòd ſit iuris quæſiti corroboratio, vt colligitur, ex *Dec. in rubr. de confirmat. vtil. à num. 6.* & ibi *Bero. à num. 3. Cardin. Tuſch. tom. 2. ſlit. C. concluſ. 705. Cabed. Luſitan. deciſ. 1. num. 4. par. 2. Suar. de leg. lib. 8. cap. 18. nu. 2. D. Barboſ. in Collect. ad cap. cùm dilecta 4. num. 8. de confirmat. vtil.*

2 Fieri autẽ dicitur confirmatio, vel in forma cõi, 3 vel ex certa ſcientia. In forma communi eſt, quãdò Pontifex de negotio non plenè inſtructus, confirmat contractum, vel priuilegium in eo ſtatu, & prout anteà erat, vel collationem beneficij, prout anteà iuſtè, & pacificè poſsidebatur, vt explicat Pontifex in *cap. quia diuerſitatem, verſic. non obſtante, de conceſsion. preben.* ibi, *ſub forma communi, quae confirmat beneficium, & præbendas ſicut iuſtè, & pacificè poſsidentur*, & in *cap. examinata de confirmat. vtil.* ibi, *confirmaueras illud ſicut prouidè latum*, &c.

4 Dicitur autem fieri ex certa ſcientia, quandò fit cum perfecta notitia totius negotij, & omnium eius circumſtantiarum, veluti quandò tenor totius priuilegij, aut inſtrumenti inſeritur in ipſa confirmatione iuxtà, *text. in cap. penult. de confirm. vtil.* vt reſoluunt *Octau. Glorit. reſpon. 1. par. 1. num. 23. Cardin. Tuſch. lit. C. concl. 341. num. 7.* & plures citati à *D. Barboſ. in tract. de clauſul. vſufrequen. clauſul. 59. numero 61.* & cenſuit *Rot. deciſ. 340. part. 4. Diuerſ. & deciſ. 339. n. 2. par. 2. Recent.* Vel ſi aliàs cõſtat, quòd Pontifex ſciens priuilegia, aut cõtractus effectus, ſeù nullitates illa prudens, & volens confirmauit, & ità cùm cauſæ cognitione, vt poſt multos obſeruat *D Barboſ. d. clau. 59. n. 59. & 63.* in 5 dubio enim nũquàm præſumitur confirmationem factam fuiſſe ex certa ſcientia, vt multis citatis probat idem *D. Barboſ. in collectan. ad cap. cùm dilecta, num. 13. de confirm. vtil.*

6 Inter

6 Inter Doctores non leuiter controuerſum eſt, vtrùm confirmatio dicenda ſit in forma communi, vel ex certa ſcientia, quandò clauſula, *Ex certa ſcientia*, adiicitur, & tamen tenor priuilegii, vel contractus, aut rei confirmatæ inſertus non eſt?

In qua quæſtione communis tenet ſententia, ex certa ſcientia factam iudicari propter illam clauſulam, vt ex *Abb. Dec.* & pluribus aliis teſtatur *Garſ. de beneſic. par. 3. cap. 2. num. 230. Suar. dicto cap. 18. num. 6.*

Contrarium verò affirmant alii, & in ſecra Rota reſolutum fuiſſe conſtat ex deciſionibus relatis ab eodem *Garſ. cit. loc. num. 231.* cum quo reſolue ex ibi dictis per eum *num. 236.* quem refert, & ſequitur *D. Barboſ. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 17.* quòd vel agimus de huiuſmodi confirmatione ad effectum cõfirmandi actum nullum, & rectè procedit communis, quòd per hanc clauſulam, *Ex certa ſcientia*, actus nullus validus redditur, ſi Princeps de nullitate veriſimiliter habebat notitiam.

Vel agimus de ea clauſula ad effectum tollendi defectum intentionis, & ſurreptionis, & procedunt contrariæ Rotæ deciſiones, & eſt recepta doctrina in hunc ſenſum ex *Gabriel. commun. tit. de clauſul. concluſ. 1. num. 61. cum ſeqq. Guttier. conſ. 11 num. 13.*

7 Inter vtramque confirmationem receptiſſima eſt, & notiſsima differentia; nam illa ex certa ſcientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxtà *tex. in cap. 1. de tranſact.* & quæ notat *D. Barboſ. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta num. 18.*

8 Quæ autem fit in forma communi non reddit actum validum, ſed illum confirmat prout anteà erat, & in eodem robore, & ſtatu illum relinquit, iuxtà *d. cap. quia diuerſitatem, & d. cap. examinata*, cum ſimilibus, quæ adduxit *Suar d. cap 18 num. 8. Rot. deciſ. 192. num. 2. par. 1. Recent. & deciſ. 405. num. 1. par. 2. Recent.* neq; extendit confirmatum, ex eadem *Rot deciſ. 111. num. 2. d. par. 2. Recent.*

Quos autem effectus operetur hæc confirmatio in forma communi, tradit *D. Barboſ. in collect. ad d. cap. cùm dilecta num. 22. & 23.* & quos ſimiliter operaretur illa, ex certa ſcientia, latè oſtendit, idem *D. Barboſ. in tract de clauſ. vſufrequen. clauſ. 59. per totam, ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

QVÆSITVM II.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, Regularium qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.

SVMMARIVM.

1 *Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, ſed ſolùm antiquum conſeruat.*

2 *Innouatio dicitur noua conceſſio, quae actus extincti redintegrationem importat.*

3 *Priuilegium aliquandò accipitur pro charta, ſeù inſtrumento, in quo gratia, aut conceſſio Principis continetur, aliquandò verò pro conceſſione ipſa in charta contenta.*

4 *Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione ſolius chartae deperditae, vel nimia vetuſtate conſumptae.*

5 *Innouatio gratiae in forma communi fit de actu prout eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo anteà erat.*

6 *Nouum ius tribuitur, & denouo priuilegium reintegratur, quandò conſtiterit Principem voluiſſe ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeù conceſſionem in charta contentam innouare.*

1 QVemadmodum *præcedenti Quæſito num. 3.* diximus, confirmationem priuilegij in forma communi nullum ius tribuere, ſed quod anteà erat, conſeruare, *cap. praeceptis*, ibi, *non nouum aliquid, &c. diſt. cap. inter dilectos, verſ. caeterum, de fide inſtrumentorum*; ſic eodem modo innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, ſed ſolùm antiquum conſeruat, iuxtà *tex. in d. cap. cùm dilecta, verſ. nolentes*, & in *cap. ex parte 13.* & in *cap. quia intentionis 19 de priuileg.* & quæ latè docent, *Eman Roder qq. Reg. tom. 1. q. 8. art. 2. Suar. de legib lib 8. cap 20. per totum.*

2 Verùm contrà hanc reſolutionem obſtat maximè argumentum deſumptum ex proprietate ipſius nominis, *Innouatio*, quæ nouam conceſsionem, & actus extincti redintegrationem importat, vt per *tex. in l. dies 4. in principio, ff. de damno infecto*, ibi, *renouare, vel protelare*; vbi notant ſcribentes communiter referentes renouationem ad id, quod iam finitum eſt, ſecundùm *Tiraquel. de retract. conuentionali §. 1. Gloſ. 7. à num. 24. Gutier. de iuramento confirmatorio, par. 1. cap. 49.*

3 Pro reſolutione igitur aduertere oportet, priuilegium aliquandò accipi pro charta, ſeù inſtrumento, in quo gratia, aut conceſsio Principis continetur; aliquandò verò pro conceſſione ipſa, ſeù gratia, & pro eo, quod in charta, ſeù inſtrumento continetur; differunt enim ſicut continens, & contentum, vt ex *tex. in l. non figura, ff. de actionib.* colligit, & benè explicat *Surd. conſ. 144. num. 13.*

4 Iuxtà quam duplicem acceptionem poteſt intelligi quæſtio de innouatione priuilegij; nàm ſi agatur de innouatione ſolius chartæ, ſeù inſtrumenti, quia vel nimia vetuſtate conſumpta eſt, iuxtà *tex. in d. cap. cùm dilecta*: vel quia eſt deperdita, iuxtà *tex in cap. cùm olim 12. de priuileg.* certum eſt, quòd talis innouatio nihil iuris de nouo tribuit, & procedunt *text in d. cap. cùm dilecta*, & in *d. cap. ex parte*, & in *d. cap. quia intentionis*, cum ſimilibus.

Ratio facilis eſt, quia huiuſmodi innouatio ſolùm fit ad faciliorem probationem eius, quod in priuilegio continebatur, & iuxtà eius tenorem eſt facienda: nihil omninò addito, vel etiam detracto; ac ſubindè intentio Principis hanc innouationem fieri concedentis, non eſt quidquam de nouo tribuere, vel conceſſionem extendere, aut nouum robur adijcere; ſed ſolùm tenorem eius, quod anteà erat conceſſum in ſcripturam redigere ad faciliorem probationem, iuxtà *l. contrahitur, ff. de pignor.* & ità explicant *Suar. d. cap. 20. num. 3. & D. Aug. Barboſ. in collect. in d. cap. cùm dilecta n. 11.*

5 Quan-

5 Quando verò agitur de innouatione ipſius gratiæ, ſeù priuilegii, quatenùs importat formalem ipſam conceſsionem, videtur applicanda diſtinctio, quam circa confirmationem præcedenti Quęſito tradidimus, & ad inſtar illius eſt regulanda, vt tradit *D. Aug. Barboſ. d. loc. num.* 12. & ità ſi innouet in forma communi, dicitur innouare actum prout eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo antea erat, vt aduertit *Suar. d. cap.* 20. *nu.* 5. Obſeruans hanc priuilegij innouationem factã infrà communi etiam ſi gratiam, & conceſsionem ipſam reſpiciat, nouum ius non tribuere, ſubditq; hunc modum innouandi priuilegia, in vſu non eſſe.

6 Quandò verò conſtiterit non ſolùm charta innouari, ſed voluiſſe Principem ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeù conceſsionem in charta contentam, innouare; non poteſt dubitari nouum ius tribui, & priuilegium etiam tempore, & alia cauſa amiſſum, reſtitui, & denuo reintegrari; ſic probatur in primis ex recepta doctrina de proprietate innouationis, de qua ſuprà; & vlteriùs confirmatur ex dictis in Quæſito præcedenti circà confirmationem ex certa ſcientia, qua maiori cùm ratione in innouatione procedunt, ac proindè, ſi confirmatio ex certa ſcientia nouum ius tribuit, vt ibi diximus, à fortiori, & innouatio ex certa ſcientia, vt poſt Abbatem, & Felinum comprobat *Eman. Roder. d. q.* 8. *num.* 2. atteſtatus, ſic tenere famoſos Doctores Salamanticæ, & poſt eum *Suar. d. cap.* 20. *à num.* 8.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquandò, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata.

SVMMARIVM.

1 *Canonici Regulares Lateranenſes ſuorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus, & poſtremò à Paulo V. & Gregorio XV. obtinuerunt.*

2 *Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent ſua priuilegia confirmata à Sede Apoſtolica, & præſertim à Iulio II.*

3 *Canonicorum ſecularium S. Georgij in Alga, priuilegia confirmata fuere à Pio V.*

4 *Congregatio Caſinen. etſi per multos Summos Pontifices ſua retineat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis eſt Bulla confirmationis Eugenij IV.*

5 *Monachi S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum, confirmationem ſuorum priuilegiorum per Clem. VIII. aſsecuti ſunt.*

6 *Monachi Vallisoleti à Clem. VIII. ſua priuilegia confirmari, & roborari obtinuerunt.*

7 *Ordo Camaldulen. & Congregatio S. Michaelis de Murano eiuſdem Ordinis confirmationem ſuorum priuilegiorum à Gregorio XIV. ſortiuntur.*

8 *Congregatio noſtra Vallis Vmbroſa per multos Summos Pontifices ſua priuilegia confirmata, & roborata retinet, præcipuè per Innocentium II. Caleſtinum II. Eugenium III. Anaſtaſium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos.*

9 *Monachorum Ciſtercienſium Congregationis S. Bernardi in Italia priuilegia confirmata ſunt à Gregorio XIV.*

10 *Monachi Ciſtercien. Reformati Congregationis Beatę Mariæ Fullien. habent ſua priuilegia confirmata per Sixtum V.*

11 *Congregationis Cęleſtinorum priuilegia à Sede Apoſtolica antiquitùs confirmata ſunt, & nouiſsimè à Paulo V. & S. D. N. Vrbano VIII.*

12 *Congregatio Montis Oliueti licèt ab alijs Summis Pontificibus ſuorum priuilegiorum confirmationem adepta ſit, tamen ſpecialiſſimam eorumdem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. conſecuta eſt.*

13 *Congregatio Monachorum B. Marię Montis Virginis ab Vrbano IV. obtinuit ſua priuilegia confirmari.*

14 *Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV. confirmata, & reualidata fuerunt.*

15 *Carthuſianorum priuilegia ſæpè à Sede Apoſtolica, & pręcipuè à Sixto V. confirmata fuere.*

16 *Congregatio S. Hieronymi de Feſulis per Gregorium XIII. habet ſua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata.*

17 *Monachorum S. Baſilij exemptiones, & gratiæ, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmantur.*

18 *Præmonſtraten. Prouincia Regnorum Hiſpaniarum à Clemente VIII. ſua priuilegia confirmari impetrant.*

19 *Ordo S. Hieronymi Regnorum Hiſpaniarum, à pluribus Summis Pontificibus ſua priuilegia confirmari, & roborari meruit.*

20 *Fratrum S. Antonij Viennen. priuilegia à Clemente VIII. confirmantur.*

21 *Fratres Eremitę Congregationis B. Petri de Piſis à Pio V. priuilegiorum ſuorum confirmationem acceperunt.*

22 *Ordo Sanctiſsimae Trinitatis Redemptionis Captiuorum aſſecutus eſt ſuorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII.*

23 *Religionum Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum plurimae priuilegiorum ſuorum confirmationes permixtim recenſentur.*

24 *Ordo B. Mariae de Monte Carmelo habet ſua priuilegia confirmata à Pio V.*

25 *Ordo Seruorum B. Mariae per Bullam Pij V. ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit.*

26 *Ordo Eremitarum S. Auguſtini ſua priuilegia aliàs à Sede Apoſtolica confirmata, obtinuit iterum reconfirmari à Iulio II.*

27 *Ordo Minorum Conuentualium à Paulo III. ſua priuilegia confirmata tenet.*

28 *Congregationis Ieſuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij XIII. priuilegia confirmata, & reualidata extant.*

29 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula priuilegia confirmata ſaepe fuerunt à Summis Pontificibus, & ſpecialiter à Iulio III.*

30 *Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci priuilegia à Sixto IV. & à Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere.*

31 *Fratres deuoti Ioannis Dei confirmationem priuilegiorum ſui Ordinis à Paulo V. obtinuerunt.*

32 *Societas Ieſu à pluribus Summis Pontificibus, &*

præ-

præſertim à Gregorio XIII. ſuorum priuilegiorum confirmationem eſt adepta.

33 *Clericorum Regularium de Sommaſcha, priuilegia confirmata fuerunt a Clemente VIII.*

34 *Clerici Regulares Theatini à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. ſuorum priuilegiorum confirmationem impetrarunt.*

35 *Duodecim Religiones, & Congregationes non Mendicantes ſuorum priuilegiorum ſaepe confirmationem obtinuerunt, praecipuè à Clemente VIII. & Paulo V.*

36 *Mendic. & nõ Mendic. priuil. omnia confirmata ſunt.*

37 *Priuilegia ab vno Summo Pontifice conceſſa, poſſunt à ſucceſſoribus ad eorum libitum reuocari.*

38 *Priuilegia Regularium immutabilia non ſunt, niſi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur.*

39 *Priuilegia Regularium aa aliquandò reuocata fuerint, et praecipuè, in Lateran. Concilio ſub Leone X.*

40 *Statuta Concilij Lateranenſis ſub Leone X. contrà priuilegia Regularium recenſentur.*

41 *Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. ſublata, quomodò, & à quibus reualidata fuerint.*

His circà priuilegiorum confirmationem, & innouationem præmiſsis, ad ſingulas Ordinum, & Congregationum confirmationes deſcendamus: & confirmationes illæ particularium Ordinum, quæ hic non habentur, videantur in antecedenti Diſputatione de communicatione priuilegiorum, vbi ferè ſemper cum ipſa communicatione coniungitur, & confirmatio.

1 Canonici Regulares Lateraneſes, qui varijs Sedis Apoſtolicæ gratijs, & priuilegijs, & exemptionibus præditi ſunt, particularium ſuorum Monaſteriorum confirmationẽ ſuorum priuilegiorum, obtinuerunt, precipuè pro Baſilica S. Io. Lateraneñ, & pro Canonica S. Frigdiani Lucenſis, & pro Canonica S. Mariæ de Rheno, & alijs quàm plurimis Eccleſijs, & Abbatijs, omnimodam totius Congregationis confirmationem priuilegiorum obtinuerunt à Paulo III., vt apparet in Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum die 16. Auguſti 1539. Pontificatus ſui 5. & in alia Bulla, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 23. Aprilis 1541. Pontif. ſui 7. quæ Conſtitutiones, & diplomata, tàm pro particularibus Monaſterijs, quàm pro tota Congregatione, extant in libro priuilegiorum eiuſdem Ordinis, in quo multæ aliæ confirmationes priuilegiorum, pro eadem Religione, paſsim inſpiciuntur.

Præter confirmationes ſupradictas extat nouiſſima confirmatio eorumdem priuilegiorum à Paulo V. edita, vt in Bulla eiuſdem authentica habetur quam vidi apud *Reuerendiſsimum D. Andream Foſſam Genuenſem* Sanctæ Mariæ Pacis Romæ Abbatem meritiſſimum, virum erudiriſſimum, & Verbi Dei Prædicatorem vndiq; celebrem, quæ Bulla incipit. *Paterna Noſtra*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum die 8. Nouembris anno 1605. Pontificatus autẽ 1. Poſtremò verò à Gregorio XV. omnia priuilegia eiuſdem Congregationis, confirmata, & Apoſtolica auctoritate roborata ſunt, vt per Bullam ſubſequentem.

GREGORIVS PAPA XV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Iniuncti Nobis Apoſtolici muneris ratio poſtulat, vt Sacrarum Religionum gratos Domino fructus aſſiduè praeſtantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus praedeceſſoribus Noſtris conceſſa, quò validiùs perpetuò ſubſiſtant, Apoſtolicae confirmationis robur libenter communicamus. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Iacobus à Bononia Procurator Generalis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranea. Ordini S. Auguſtini, quòd nonnulla Monachorum Congregationis Caſinenſis, Ordinis S. Benedicti., & alia diuerſa priuilegia, gratiae, & indulta, à diuerſis Romanis Pontificibus praedeceſſoribus Noſtris, eidem Congregationi Lateranenſi, tam per viam communicationis, & extenſionis, quàm aliàs conceſſa fuerunt. Cùm autem, ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, Iacobus praedictus plurimum cupiat priuilegia, gratias, & indulta huiuſmodi pro eorum maiori validitate, & ſubſiſtentia, Apoſtolicae noſtrae confirmationis robore communiri, & alia priuilegia eidem Congregationi Caſinenſi hucuſque conceſſa, dicta Congregationi Lateranenſi concedi: Nobis propterea humiliter ſupplicari fecit, vt ſuper praemiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur Iacobum praedictum ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, ipſumq; ac ſingulares dictae Congregationis perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq; Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodata exiſtunt, ad effectum praſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes: huiuſmodi ſupplicationibus inclinati; Omnia, & ſingula priuilegia, gratias, & indulta pradicta per quoſcunque Romano Pontifices prædeceſſores Noſtros eidem Congregationi Lateranenſi, tàm per viam communicationis, & extenſionis, quàm aliàs, vt praefertur, conceſſa, dummodò tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, Sacriſq; Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, & Romanorum Pontificum pradeceſſorum Noſtrorum, ac Noſtris Conſtitutionibus non aduerſentur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſq; inuiolabilis Apoſtolica firmitatis robur adijcimus, ac, quatenùs opus ſit, dicta Congregationi Lateranenſi de nouo concedimus. Praetereà eidem Congregationi Lateranenſi, illiuſq; Abbatibus, Superioribus, Canonicis, alijſq; perſonis, quòd omnibus, & ſingulis alijs priuilegijs, gratijs, & indultis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, tam eidem Congregationi Caſinenſi in huncuſque diem, quàm Congregationi Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononienſis, illarumq; Abbatibus, Superioribus, & perſonis quibuſcunque etiam, vt praefertur, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices praedeceſſores Noſtros, ac etiam Nos conceſsis, ac quibus vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò ſimiliter ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub aliquibus reuo-

renocationibus comprehenſa, nec Sacris Canonibus, & Concily prædicti Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis repugnent, pari modo vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant auctoritate, & tenore præſentis etiam concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ac primòdicta Congregationi, alysq; prædictis in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari; Sicq; per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigeris attentari. Non obſtante Noſtra de gratiys ad inſtar non concedendis, alyisq; Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quatenùs opus ſit Ordinis, & Congregationis huiuſmodi, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegys quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum omnium tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæterisq; contrarys quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 23. Auguſti 1622. Pontificatus Noſtri Anno 2.

S. Card. S. Suſannæ.

2 Congregationis Canonicorum S. Saluatoris Bononieñ priuilegia confirmata ſunt ſæpè à Sede Apoſtolica, & præcipuè à Iulio II. per Bullam, (quam ipſi priuilegium magnum vocant) ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus ſui 9. habetur hoc memorabile priuilegium in *libro priuilegiorum Cleric. Canonic. Lateranen. Mediol. impreſſ. pag. 395.* in his verbis, rem præſentem concernentibus. *Sanè ſicut accepimus alias plura, immunitates, & diuerſa priuilegia, gratia, fauores, & indulta ſpiritualia, & temporalia per diuerſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, præfatæ Congregationi, illiusq; Monaſterys, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa fuerint, Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, & pro tempore exiſtens Prior Generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum curæ commiſſi eò potiùs poſſint Domino in eius beneplacitis famulari, quò cognouerit huiuſmodi priuilegia, & immunitates pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam Noſtræ approbationis robore communiri, ac etiam Prioris Generalis, & Canonicorum, ac Congregationis huiuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuiq; proſpero, & felici, quantum cùm Deo poſſumus adiuuante, ſalubriter conſulere, ipſosq; Generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alysq; Eccleſiaſticis ſententys, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes; Ac omnia, & ſingula Monaſteria dictæ Congregationi, quàm beneficia Monaſterys dictæ Congregationis vnita, annexa, incorporata, & poſſeſſa, ac quæcunque alia, & ſingula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & inaulta, tam ſpiritualia, quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monaſterys, locis, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & per quoſcunque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoſcunque alios Chriſtifideles conceſſa, illorumq; omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad Prioris Generalis, & Canonicorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, & deliberatione, certaq; ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, Conſtitutiones, & conſuetudines, quibus ipſa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & ſingula alia priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiuſmodi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, atque omnia, & ſingula inuiolabiliter obſeruare decernimus.*

3 Canonici Seculares Sancti Georgij in Alga, ſuorum priuilegiorum quorumcunque confirmationem ſortiti ſunt per Bullam Pij V. ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus ſui 4. quæ eſt nonageſima ſecunda in ordine inter Conſtitut. eiuſdem, *tom. 2. Bullar. nou. Laert. Cherub.* in verbis ad rem noſtram ſpectantibus, ſcilicet. *Sed ex certa ſcientia, & mera deliberatione Noſtris, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò omnes, & ſingulas Conſtitutiones, ac ritus, & mores, aliaq; Regularia ipſius Congregationis inſtituta quoad ea, quæ Sacris Canonibus, & Decretis Concily Tridentini contraria non ſunt, ita quòd Rector, & Canonici prædicti in proceſſionibus, & actibus publicis præcedant, prout anteà ſoliti erant, necnon conceſſiones gratias, priuilegia, & indulta ipſis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, ſiue per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet conceſſa, confirmamus, ac illa de nouo, necnon etiam omnia alia per ipſos Prædeceſſores, ac Nos quibuſuis Ordinibus, & Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenùs quomodolibet conceſſa, & de cætero concedentur, eiſdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus, ac confirmata, & conceſſa, eſſe volumus.*

4 Congregatio Caſineñ aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, quamuis per multos Pontifices, ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuerit; tamen, memorabilis eſt confirmatio priuilegiorum eiuſdem Congregationis ab Eugenio IV. obtenta, vt apparet in Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datum Florentiæ, Anno 1431. Pontificatus ſui [illegible] ità elicitur ex *Compen. priuil. eiuſdem Congreg. conceſ.* 11. & *conceſ.* 27. ſicut etiam memorabilis dici poteſt eorumdem priuilegiorum confirmatio, ab Innocentio VIII. facta, Anno Domini 1485. Pontificatus ſui 2. ex eodem *Compend. priuil. Caſinen. conceſ.* 45.

ceſ. 45. & conceſ. 48. fuerunt etiam confirmata ſupradicta priuilegia ab Alexandro VI. Anno Domini 1501. 17. Kal. Aprilis Pontificatus ſui 8. ex eodem *Compend. priuil. conceſ. 49.*

5 Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum à diuerſis Summis Pontificibus habet priuilegia conceſſa, & confirmata, & nuper per Clementem VIII. innouata; & confirmata Anno Domini 1593. Pontificatus ſui anno 3. Datis Romæ apud Sanctum Marcum ſub Anulo Piſcatoris, ex *Roderic. in collect. Bullar. tom. 2. eiuſd. Clem. Bull. 23.*

6 Congregatio Monachorum Valliſoleti à pluribus Summis Pontificibus confirmata habet ſua priuilegia, & poſtremò à Clemente VIII. confirmata, & roborata fuerunt Anno 1582. Pontificatus ſui anno 1. vt per *Eman. Roderic. in collect. Bullar. tom. 2. Bull. 21. Clem. VIII.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, ſub Datum Tuſculi ſub Anulo Piſcatoris die trigeſimo Septembris.

7 Ordo Camalduleñ, & Congregatio Eremitarum S. Michaelis de Murano retinet ſua priuilegia confirmata à Gregorio XIV. vt apparet ex Bulla dicti Pontificis, quæ incipit. *Ex iniuncto Nobis deſuper*. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Anulo Piſcatoris die 24. Septembris 1591. Pontificatus ſui anno 1. vt per *Laer. Cherub. Bullar. nou. tom. 2. Bulla eiuſd. Pont. 18. § 9.* cuius formalia verba ſunt, *Quare pro parte Generalis, & Viſitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis eiuſdem Eremi, ac S. Michaelis de Murano huiuſmodi, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſingulis praedictis, caeteriſque in eiſdem literis contentis robur Noſtrae approbationis adÿcere, & aliàs in praemiſsis opportunè prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur eoſdem Generales, & Viſitatores, ac Priorem Eremi, necnon Congregationem eiuſdem Eremi, & Sancti Michaelis de Murano, ac ſingulares perſonas Monaſteriorum, & locorum eorumdem, ſpecialibus fauoribus, & gratÿs proſequi volentes, precibus etiam Venerabilis Fratris Noſtri Ptolomei Epiſcopi Tuſculanen. S. R. E. Cardinalis Comenſis nuncupati, eiuſdem Ordinis Camaldulenſis Protectoris, inclinati, eoſdemque Generalem, Viſitatores praedictos à quibuſuis*
* *excommunicationis, & cenſuris, ac ſingularum literarum praedictarum veriores tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, inſererentur, praeſentibus pro expreſſis habentes, ceſſiones, vniones, aggregationes, & incorporationes ſingulorum Monaſteriorum, Eccleſiarum, Hoſpitalium, beneficiorum, & locorum quorumcunque, in eiſdem praedeceſſorum literis, & praeſertim Leonis X expreſſorum, eidem Veſtrae Congregationi vigore eorumdem indultorum Apoſtolicorum, & facultatum huiuſmodi hucuſque factas, & quae effectum ſortitae ſunt, ratas, & validas, ac efficaces exiſtere, decernimus, & declaramus. Necnon vniones, & aggregationes huiuſmodi, ac omnia, & ſingula priuilegia, facultates, indulta praemiſſa, prout expreſſa ſunt, necnon omnia, & quaecunque alia priuilegia, indulta, conceſſiones, exemptiones, immunitates, facultates, & gratias, tàm ſpirituales, quàm temporales, Generali, Viſitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini praedicto, necnon Monaſterÿs, Eccleſÿs, domibus, & locis, illorumque ſingularibus perſonis, tàm per dictos praedeceſſores, quàm aliàs quomodolibet dicta auctoritate Apoſtolicà conceſſa; necnon ſingulas dictorum praedeceſſorum literas, ac omnia, & ſingula in illis contenta, & inde ſecuta quaecunque, quatenùs ſunt in vſu, & prout hactenùs obſeruata fuerunt, Apoſtolica auctoritate praedicta, ex certa Noſtra ſcientia tenore praeſentium approbamus, confirmamus, & innouamus, illiſque perpetuae, ac inuiolabilis firmitatis robur adÿcimus, ac omnes, & ſingulos tàm iuris, quàm facti, ac ſolemnitatum quarumcunque quomodolibet omiſſarum, alioſq; defectus, (ſi qui forſan interuenerint) in eiſdem ſupplemus; vnioneſq; & aggregationes, ac omnia alia, & ſingula praemiſſa, & in eiſdem literis contenta, & comprehenſa, ac ſuperiùs expreſſa, eiſdem Generali, Viſitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini praedictis, eorumque perſonis, & Miniſtris, & cuilibet eorum, auctoritate, & tenore, praedictis, etiam de nouo, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtra, ac de Apoſtolicae poteſtatis plenitudine perpetuò concedimus, & indulgemus.*

8 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſae à primordio ſuæ fundationis multa priuilegia obtinuit à Sede Apoſtolica, quæ ab Innocentio II. aucta, & confirmata fuerunt Anno Dominicæ Incarnationis 1130. Indictione octaua, Pontificatus ſui anno 1. vt videre eſt in eius Bulla, quæ incipit. *Adhoc Vniuerſalis Eccleſiae*, ſub Datum Piſis eodem anno ſupra dicto; in hac enim Bulla, ad inſtantiam B. Atthonis, tunc noſtræ Religionis Abbatis Generalis, deindè Epiſcopi Piſtorieñ, edita, prædictus Innocentius omnia priuilegia conceſſa à Victore III. Gregorio VII. Vrbano II. & Paſcale II. Romanis Pontificibus prefatæ noſtræ Congregationi, confirmat.

Idem Innocentius II. in alia Bulla, quæ incipit. *Regulariter ſubſtituendis*. ſub Datum Piſis eodem anno ad inſtantiam pariter B. Atthonis, eorumdem Pontificum priuilegia Congregationi Vallis Vmbroſae conceſſa, confirmat.

Cæleſtinus II. ſimiliter confirmauit priuilegia noſtræ Congregationis, à prædictis Summis Pontificibus conceſſa, ſicut teſtatur eius Bulla, quæ incipit. *Apoſtolici moderaminis*, ſub Datum Romæ apud S. Ioannem Lateraneñ 15. Kal. Martÿ anno 1143. Pontificatus ſui 1.

Eadem noſtra priuilegia poſtmodùm confirmata fuere ab Eugenio III. ad inſtantiam Domini Gualdonis, tunc Vallis Vmbroſæ Abbatis Generalis, per Bullam, quæ incipit. *Adhoc nobis*, ſub Datum apud Murturam 10. Kal. Februarÿ anno 1146. Pontificatus ſui 2.

Deindè, omnia prædicta priuilegia, mirum in modum aucta, & ampliata à Sede Apoſtolica, confirmauit Anaſtaſius IV. ad petitionem Domini Ambroſij Abbatis Generalis Vallis Vmbroſæ; per illud Diploma, quod incipit. *Iuſtis Religioſorum deſiderÿs*, ſub Datum Romæ apud S. Ioannem in Laterano 20. Kal. Decembris anno 1153. Pontificatus verò 1.

Poſteà verò præfata priuilegia à tot Summis Pontificibus confirmata, & roborata ab Alex. III.

confie-

confirmantur per Bullam, quæ incipit. *Religioſam vitam*, ſub Datum Turone, Nonis Iunij Anno 1163. Pont. ſui 4. quę omnes Conſtitutiones, & Bullæ cum multis alijs tàm anteceſſorum, quàm ſucceſſorum Pontificum prædicti Alexandri, habentur in *lib. authen. manuſcript. priuileg. noſtræ Congregationis, & in Archiuio Vallis Vmbroſæ*, de quibus ſingulis atteſtatur *D. Eudoſias Lancellottus in lib. 2. de vit. Sanct. & Beat. & Genelar Vall. pluribus locis*.

Poſtremò noſtræ Religionis priuilegia, fuerunt confirmata à Iulio II per eius Bullam, quæ incipit. *Militantis Eccleſiæ regimini diſponente Domino*, Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pont. ſui 4. apud *Laert. Cherub. Bullar nou. tom. 1. Conſtit. eiuſdem Iulij II. 13. §. 3.* cuius formalia verba ad rem ſunt. *Nos igitur, qui Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, propter vberes fructus, quos in militanti Eccleſia in diuinis contemplandis, & aſſiduis orationibus, ac precibus ad Deum, producere noſcuntur, inuiſceribus charitatis, & dilectionis Noſtræ complectimur, Baſilium Abbatem, & Diffinitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, ac eiuſdem Ordinis, ſeù Congregationis ſingulares perſonas, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsq; Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure, vel homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum dumtaxat præſentium conſequendum, harum ſerie, abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes; necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tàm per dictos prædeceſſores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes ſeculares, ac Prælatos quoſcunque eiſdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monaſterijs, locis, bonis, & perſonis conceſſorum tenores, qui præſentibus non ſunt inſerti, ac ſi de verbo ad verbum insererentur eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, ſeù Congregationis Vallis Vmbroſæ per prædeceſſores, ac quatenùs ſint licita, & honeſta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos conceſſa, ac prout concernunt omnia, & ſingula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum ſecularium, & Prælatorum prædictorum deſuper confectis contenta, innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Supplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan in priuilegijs per Imperatores, Reges, & Principes ſeculares & Prælatos prædictos conceſſis interuenerint, illaq; omnia eiſdem modo, & forma, quibus conceſſa ſunt, de nouo concedimus &c.*

9 Monachi Ciſtercien. Cõgregationis S. Bernardi in Italia habẽt confirmationem ſuorum priuilegiorũ à Greg. XIV. in vigore Conſt. eiuſd. Pont. quæ eſt 16. in ordine in *Bull nou. Laer Cher.* ſub Datum Romæ apud S. Petrum die 28. Iunij anno 1591. Pontif. ſui anno 1. de qua in *antecedenti Diſput. 17. Quæſit. 1. num. 10.*

10 Monachis verò Ciſtercien. Reformatis Congregationis B. Mariæ Fulien. fuerunt priuilegia Ordinis Ciſtercien. non Reformati communicata, vt diximus in *Diſp. anteced. 17. Quæſ. 1. num. 11.* ſimulq; cõfirmata à Sixto V. vt patet ex Bulla eiuſdem, ſub Datum Romæ Idib. Nouemb. anno 1587. Pontif. ſui 3. quæ incipit. *Super ſpecula*, eſt 70. in ordine Conſtitutio eiuſdem Sixti V. apud *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 2.*

11 Cæleſtina Congregatio præter antiquos Summorum Pontificum cõfirmationes priuilegiorum, gratiarum, & immunitatum, quas à Sede Apoſtolica ſortita eſt, habet prætereà eorumdem priuilegiorum confirmationem à Paulo V. obtentam anno 1605 die 29. Aprilis cum clauſula quatenùs Concilij Tridentini Decretis, necnon Regularibus dictæ Cõgregationis inſtitutis à Sede Apoſtolica approbatis non aduerſentur, & reuocata non ſint, nec ſub aliquibus reuocationibus compræhenſa, ità affirmant *Steph Quar. in Sum. Bullar. verb. priuilegia Regularium, verſ. per S D. N. D. Paulum V.*

Nouiſſimè verò eiuſdem Congregationis Monachorum Cæleſtinorũ intelliguntur priuilegia confirmata per ſubſequentem Bullam extenſionis omnium priuilegiorum, in qua, etſi Summus Pontifex S D. N. Vrbanus VIII. eidem Congregationi omnium Religioſorum priuilegia communicet; omnia tamen priuilegia, gratias, & immunitates, quas habebat priùs, confirmare, & conſeruare, ac roborare videtur, vt eamdem Bullam legenti, & attentè conſideranti patebit; Huius autem tenor, prætatæ Congregationi, alijsque cum ea communicantibus, & participantibus ſcitu dignus hic verbatim deſcribitur in hunc, qui ſequitur modum.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

SAcroſancti Apoſtolatus miniſterium, quod ineffabilis diuitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei altitudo humilitati Noſtræ, nullis licet ſuffragantibus meritis per abundantiam cæleſtis miſericordię, credidit, iugiter Nos admonet, vt inter multiplices, grauiſſimaſq; Apoſtolicae ſeruitutis curas, eam peculiari ſollicitudine amplectamur, qua priuilegia pijs Chriſtifidelium Congregationibus in militanti Eccleſia, ad diuini Nominis laudem, & gloriam, ſanctæq; fidei catholicæ exaltationem ſalubriter inſtitutis à Sede Apoſtolica conceſſa, non ſolùm conſeruantur, verum etiam Congregationes ipſæ nouis ab eadem Sede gratijs, atq; indultis decorentur, prout rerum, & temporum qualitatibus debitè penſatis, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt quòd nos ad vberes fructus, quos dilecti filij Monachi Cõgregationis Caeleſtinorum Ordinis S. Benedicti, vel ab ipſius Congregationis primordio in eadem Eccleſia magno cum Reipublicae Chriſtianae ſpirituali commodo, attulerunt, & in dies afferant, paternae dirigentes conſiderationis intuitum, & attentè proſpicientes, quòd Congregatio praedicta vna ex duodecim exiſtit, quae cum Camera Apoſtolica tempore fel. rec. Pij Papae V. praedeceſſoris Noſtri de ſubſidio ordinario concordarunt, necnon Monachos praedictos ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsq; Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quouis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet in-

nodata exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, Motu proprio, non ad Abbatis, ſeu Procuratoris Generalium, aut aliorum quorumcunq; Superiorum, vel Monachorum eiuſdē Congregationis, aut alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiā, ſed ex certa ſciētia, & matura deliberatione Noſtri, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia & ſingula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliaq; gratias, tam ſpirituales, quam tēporales cuiuſuis generis, et ſpeciei exiſtentes, tam Caſinen. Ordinis S. Benedicti, quam quibuſuis alijs Monachorum Congregationibus, earumque Superioribus, Præſidentibus, Abbatibus, Monachis, alijſq; Regularibus perſonis; necnon Eccleſijs, Monaſterijs, & locis Regularibus quibuscunq; tam ſpecialiter, & nominatim, quam in genere, et per viam communicationis, vel extenſionis, aut alias quomodolibet per quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores Noſtros, ſeu Nos, & Sedē Apoſt. eorumq; & Noſtros de Latere Legatos, et Nuncios, ſufficienti ad id auctoritate ſuffultos, conceſſa, & in futurū per ſucceſſores Noſtros, aut alios auctoritatem habentes, concedenda, & quibus ipſa Congreg. earūq; Abbates, & alij quocunq; nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræq; perſonæ Regulares de iure, vſu, cōſuetudine, priuilegio, aut conceſs. Apoſt. in genere, vel in ſpecie, ac tam coniunctim, quam diuiſim, ſeu aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiūtur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterūt quomodolibet in futurum, dūmodo tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, aut ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canon. & Conc. Trid. Decretis non aduerſentur Congreg. Cæleſtinorum prædictæ illiuſq; Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & alijs quocunq; nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, et perſonis Regularibus quibuſcunq; necnon Monaſterijs, Eccleſijs, Domibus, Conuentibus, & locis Regularibus quibuslibet, tenore præſentium perpetuò concedimus, dictaq; priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias ſpirituales, & tēporales, huiuſmodi primo d. Congreg. illiuſq; Generali, cæteriſq; Abbatibus, Prioribus, Monachis, & perſonis prædictis, necnon Eccleſijs, Monaſterijs, & Regularibus locis communicamus, illaq; ad eos, & ad illa extendimus. Ità quod Congregatio Cæleſtinorum prædicta, illiuſq; Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, & Monachi, & perſonæ huiuſmodi, eorūq; Monaſteria, Prioratus, Grāgiæ, Domus, Eccleſiæ, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia; necnon res, & bona quæcunq; præmiſſis omnibus, & ſingulis, non ſolum ad aliarū Congregationū inſtar, ſed pariformiter, & æque principaliter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, perindè ac ſi omnia illis, & eorum ſingulis ſpecialiter, & expreſsè, & non ad inſtar, ſed à principio cōceſſa, & in primo d. Congreg. fauorē à Sede Apoſt. nominatim emanaſſent. Decernentes præſentes literas nullo vnquā tēpore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeù intentionis Noſtræ, aut alio quopiā defectu notari, impugnari, redargui, ſeù infringi, aut in ius, vel controuerſiam reuocari poſſe, ſed eas ſemper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſq; plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac Congr. Cæleſtinorum huiuſmodi, illiuſq; perſonis, & locis Regularibus ſupra expreſſis in omnibus, & per omnia, pleniſſimè ſuffragari. Sicq; per quoſcunq; Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Apoſt. Auditores, vbiq; iudicari, & diffiniri debere; ac irritum & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circà Ven. Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, alijſq; locorum Ordinarijs quibuſcunq; necnon Dilecto filio Cauſarum Curiæ Cam. Apoſt. Auditori per præſentes cōmittimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocūq; per ſe, vel alium, ſeù alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunq; vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatis Generalis, & Monachorū Congreg. Cæleſtinorum Ord. S. Benedicti prædictorū, fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſq; in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra eaſdem plenū eorum ſortiri effectum, illiſq; omnes, quos concernunt pacificè frui, & gaudere nō permittentes, quamquam deſuper contra præſentium tenorem ſub quouis prætextu, & cauſa, etiam defectu intentionis Noſtræ quoſcunq; quomodolibet indebitè moleſtari: quinimmo quicquid in contrarium attentari, vel fieri contiget, omnino ſemper in priſtinum reponi. Contradictores quoslibet, & rebelles etiā per quaſcunq; de quibus eis videbitur cēſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, legitimiſq; ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiā adhoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Non obſt. præmiſſis, ac piæ mem. Bonifacij PP. VIII. etiam prædeceſſ. Noſtri de vna, & in Concilio edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad iudicium non trahatur, alijſq; Apoſt. Conſt. & Ordin. ac Ordinum, & Congregationū huiuſmodi ſtatutis, ac conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſt. vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſt. ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet, etiā pluries conceſſis, confirmatis, ac innouatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorū ſufficiēti derogatione de illis, eorūq; totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbū, non autem per clauſulas generales idē importātes, mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma adhoc ſeruāda foret, et ita quod in eis caueatur expreſsè, quòd illis nullatenùs, aut non niſi ſub certis modo, & forma derogari poſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſq; contrarijs quibuſcūque, aut ſi aliquibus cōmuniter, aut diuiſim ab Apoſt. ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excōmunicari non poſſint per literas Apoſt. non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbū de indulto huiuſmodi mentionem. Verùm quia difficilè foret principales literas vbicunq; opus eſſet deferri; Volumus, & pariter auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd illarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, et ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſ. cōſtitutæ, munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum

Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 14. Auguſti 1624. Pontificatus noſtri anno 2.

12 Monachorum Montis Olineti priuilegia, immunitates, & indulta confirmata fuerunt à pluribus Summ. Pontificib. vt iam vidi in libro Priuileg. eiuſdem Congregationis, ſed ſpecialiter confirmata, & Motu proprio auctoritate Apoſtolica roborata fuere à Iulio II per Bullam eiuſdem, quæ incipit. *Etſi ad vniuerſos*, quæ eſt 12. illius Conſtit. in *tom. 1. Bullar. nou. Laert. Cherub.* edita Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Pridie Nonas Iunij, Pontificatus ſui 4. uerba ad rem noſtram ſunt. *Sanè cùm ſicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, ac diuerſa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta ſpiritualia, ac temporalia per diuerſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros præfatæ Congregationis, illiuſque Monaſterijs, locis perſonis, bonis, & rebus, conceſſa fuerint; Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, ac pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis, ac Monachi præfati eò quietius poſſint Domino in eius beneplacitis famulari, eò quo cognouerint huiuſmodi priuilegia, & immunitates pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam Noſtræ approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis huiuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuique proſpero, & felici, quantum cum Deo poſſumus, ſalubriter conſulere, ac ipſosque Generalem Abbatem, & Monachos, & Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolutos fore cenſentes, ac omnia, & ſingula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, indultaque, quæcunque, tàm ſpiritualia, quam temporalia eidem Congregationi, ac illius Monaſterijs, locis, perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus conceſſa, illorumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiuſmodi auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eaque omnia, & ſingula, inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.*

13 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit ab Vrbano IV. 5. Idus Ianuarij anno 1263. Pontificatus verò 2. vt legitur in *tom. 1. Bullar. nou. Laert. Cherub. Conſt. 5. eiuſd. Pont.* quæ Conſtitut. incipit. *Cùm à Nobis petitur*, edita apud Vrbem Veterem eodem die, & anno ſupradicto; verba ad confirmationem pertinentia ſunt. *Et omnes immunitates, & libertates à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, vobis, vel Monaſterio veſtro conceſſas, necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs Chriſtifidelibus, rationabiliter vobis, aut Monaſterio veſtro indultas, ſicut ea iuſtè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monaſterio auctoritate Apoſtolica concedimus, & confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.*

14 Cruciferi ſuorum priuilegiorum, exemptionum, indultorum, & omnium gratiarum, tàm ſpiritualium, quàm temporalium confirmationem per Greg. XIV. aſſecuti ſunt, vt patet in eius Bulla 13. in ordine apud *Laer. Cherub. tom. 1. Bullar. nou.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, ſub Datum Romæ in Monte Quirinali die 12. Iulij anno 1591. Pontific. ſui 1. verba confirmationis ſunt. *Nos igitur Congregationem Cruciferorum prædictam, eiuſque Patres, & perſonas quaſcunque ob eorum Regularem diſciplinam ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, ac ſingulorum priuilegiorum, & gratiarum, ac literarum deſuper confectarum huiuſmodi tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes: huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulta, indulgentias, cæteraſque gratias ſpirituales dictæ Congregationi Cruciferorum, omnibuſque, & ſingulis tam virorum, quàm mulierum Monaſterijs, Hoſpitalibus, Domibus, & Conuentibus, necnon illorum Prioribus, Superioribus, Officialibus, & perſonis, tàm in genere, quàm in ſpecie, ac aliàs quomodolibet, & quandocunque tàm per prædictos, quàm alios quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, quomodolibet conceſſa, necnon deſuper confectas literas, & ſcripturas quæcunque & in vſu ſint, & Decretis Concilij Tridentini non aduerſentur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus.*

15 Ordo Carthuſianorum acquiſiuit à Sixto V. confirmationem, indulgentiarum, exemptionum, & priuilegiorum per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Pro Noſtra propenſa charitate*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die tertia Nouembris 1578. Pontificatus ſui anno 4. quæ priuilegia fuerant anteà eidem Ordini per diuerſos Summos Pontifices conceſſa, & confirmata, vt per *Emanuel Roderic. in nou. collection. Bullar. tom. 2. Bulla vigeſima eiuſdem Sixti.*

Inſuper obtinuit hìc Ordo, vt à Sede Apoſtolica multotiès ſua priuilegia confirmarentur, tàm ab Anteceſſoribus ſupradicti Sixti V. quàm à Succeſſoribus, vt in *lib. priuilegiorum eiuſdem Ordinis pluribus in locis videri poteſt.*

16 Congregatio Sancti Hieronymi de Feſulis, communicationem, quam acceperat ab Alexandro VI. & omnia eius priuilegia confirmata, & approbata habuit à Gregorio XIII. die 8. Septembris anno 1573. elicitur ex *Compendio priuilegiorum, verbo. communicatio priuilegij, in annot. Cappuc. verſ. & Gregorius XIII.*

17 Idem Gregorius XIII. in Bulla, quæ incipit. *Benedictus Dominus Deus Noſter*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 1.

 Februa-

Februarij 1578. Pontificatus ſui anno 6. confirmauit omnia priuilegia Ordinis Sancti Baſilii per alios Summos Pontifices conceſſa, vt per *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar tom. 2. Bull.* 12. *eiuſd. Pont.*

18 Ordo Præmonſtratenſis Prouinciæ Regnorum Hiſpaniarum habet ſua priuilegia, & indulta per diuerſos Summos Pontifices confirmata; nuper verò fuerunt de nouo confirmata, & approbata per Bullam Clementis VIII. quæ incipit. *Romanus Pontifex*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſub Anulo Piſcatoris die 20. Septembris 1593. Pontificatus ſui anno 2. vt per *Eman. Roder. in collect. Bullar. tom. 2. Bulla* 20 *eiuſdem Clem.*

19 Ordo Sancti Hieronymi ſub Regula Sancti Auguſtini Regnorum Hiſpaniarum, confirmata habet pleraque priuilegia à diuerſis Romanis Pontificibus, & pręcipuè à Gregorio XI. Benedicto XIII. Eugenio IV. Martino V. Sixto IV. Pio II. Paulo III. Pio IV. Sixto V. Gregorio XIV. & Innocentio IX. & nouiter à Clemente VIII. per Bullam, quæ incipit. *In ſupremo militantis Eccleſiae ſolio*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum die 25. Septembris 1601. Pontificatus ſui anno 10. *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar pro Regul. tom. 2. Bulla* 19. *eiuſdem Clement.*

20. Fratres Sancti Antonii Vienneñ Ordinis Sancti Auguſtini obtinuerunt confirmationem priuilegiorum à Clemente VII. ab aliis Summis Pontificibus prædicto Ordini conceſſorum, prout conſtat. ex Bulla eiuſdem Clementi VII. quæ incipit. *Rationi congruit*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1523. 6. kal. Decembris, Pontificatus ſui anno primo, *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom.* 1. §. 9.

21 Fratres Eremitæ Congregationis Beati Petri de Piſis Ordinis Sancti Hieronymi confirmationem priuilegiorum ſuorum adepti ſunt à Pio V. per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Religionis zelus*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 30. Martij 1571. Pontificatus ſui anno ſexto, ex *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom.* 2. §. 1.

22 Gregorius XIII. confirmauit priuilegia Ordinis Sanctiſsimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum: ità teſtatur Bulla eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Regimini militantis Eccleſiae*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 18. Nouembris 1575 Pontificatus ſui anno 4. quæ priuilegia fuerant eidem Religioni conceſſa, & aliàs confirmata per diuerſos Summos Pontifices, *Eman. Roderic. in nou. collect. Bull. pro Regul. tom. 2. Bulla* 29. *eiuſdem Pontificis*.

23 Religiones Ordinis Prędicatorum Sancti Dominici, & Ordinis Minorum S. Franciſci obtinuerunt varias priuilegiorum cõfirmationes, à diuerſis Romanis Pontificibus, quas confirmationes hic permixtim, & breuiter propter eaſdem Religiones, & propter multos aliorum Religioſorum Ordines, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium cum prædictis communicantes, indicabimus.

Primò fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum ſimul ab Alexandro IV. anno Domini 1254. Pontificatus ſui 1. vt apparet in quãdam eius Bulla, quæ incipit. *Patris Aeterni benignitas*, ſub Datũ Neapoli, quinto Idus Aprilis, eodem anno ſupradicto; habetur hæc confirmatio in *Monum Ord prima impr. fol.* 22. & 2. *fol.* 24. *conceſ.* 11. & in *Compendio priuil. verb. priuilegia Fratrum* §. 3.

Deindè fuerunt confirmata ſupradicta priuilegia à Clemente IV. anno 1265. Non. Iulii Pontificatus ſui 4 per quamdam Bullam ſub Datum Viterbii eodem die, & anno, ex eodem *Monum. Ord.* 1. *impreſſ. fol.* 30. *& in* 2. *fol.* 31. *conceſ.* 31. & eodem *Compen. priuil. loc. cit.* §. 20.

Deindè fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum ab Eugenio IV. anno Domini 1431. Idus Aprilis, Pontif. ſui 9. per Bullam, quæ incipit. *Sacrae Religionis ſinceritas*, ſub Datum Florentiæ eodem anno, & die, ex *Suppl. fol.* 75. *con.* 239. & *eod. Compend. priuil. loc. cit.* §. 6.

Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum anno Dom. 1471. Pont. ſui 1. per Bullam, quæ vocatur, *Maremagnum*, & incipit. *Regimini vniuerſalis Eccleſiae*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum, pridie Kal. Septembris, ex eodem *Mon. Ord.* 1. *imp. fol.* 59. & 2. *fol.* 142. *conc.* 343. & refertur in *Comp. verbo, priuilegium* §. 10.

Idem Sixtus IV. in eodem *Maremagno*, diſtrictè inhibuit Prælatis ſub interdicto ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ac Rectoribus Eccleſiarum, & aliis quibuſcunq; ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & priuationis earumdem Parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum Eccleſiaſticorum Beneficiorum, quæ obtinuerint, necnon inhabilitatis ad illa, & alia in poſterũ obtinẽda, pœnis, eo ipſo per eos, qui contrafecerint, incurrendis, nè Ord. Fratrum Prædicatorũ, & Minorũ, & illorum Domos, & Profeſſores, pręter, aut contrà priuilegia, & indulta Rom. Pont. quorũcunq. prædeceſſorum eiuſd. Sixti, vel contra ſuarum literarum tenorem, inquietare, ſeù moleſtare pręſumant, ex eod. *Mon. Ord.* & refertur in eod. *Comp. verb. priuilegium* §. 11.

Item Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorũ, & Minorum ſimul per quamdã aliam Bullam (quam cõmuniter auream vocant) editam Romæ apud S. Petrum 7. Kal. Auguſti, Pont. ſui anno 8. quæ incip. *Sacri Prędicatorum, & Minorum Fratrum Ordines*, ex eodem *Mon. Ord.* 2. *impreſſ fol.* 148. & in *Suppl. fol.* 150. *conc.* 280 & refertur in *Compend. priuil. verb. priuilegium* §. 2.

Iulius II. confirmauit priuilegia Fratrum Minorũ, per Bullam, Datã Romæ apud S. Petrum 15. Kal. Iunii, Pont. ſui anno 1. quæ incipit. *In militanti Eccleſiae Agro*, habetur originaliter in Salmaticenſi D. Franciſci Conuentu, & refertur in *Bullario magno*, nunc denuo Salmaticæ impreſſo anno 1605.

Item Leo X. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum per quoddam viuæ vocis oraculũ, vt cõſtat ex *Supp. fol.* 58. *cõc.* 161. & refertur in *Cõp. priu.* §. 23.

Clemens VII. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, prout patet ex ſua Bulla, quæ refertur in *Compend. verb. priuilegia Fratrum* §. 32. & *verbo, communicatio priuilegij*, §. 29. quæ incipit. *Dum fructus vberes*, ſub Datum anno Domini 1525.

Iulius

Iulius III. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per eius Bullam, quæ incipit. *Dum Regularis vitæ ſtudium*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris, Pontificatus ſui anno 1. & refertur in *Bullario magno citato*.

Idem Iulius in quadam alia ſua Bulla, quæ incipit. *In ſacra B. Petri Sede*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 10. Iulij anno Dom. 1551. Pontific. ſui anno 2. confirmauit priuilegia Fratrũ Prædicatorum, ex *ſuprad. Bull. magno*.

Paulus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, necnon, & Fratrum, de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ex Clementi Sedis Apoſtolicae prouiſione*, habetur in *Bullario magno ſupradicto*.

Pius IV. confirmauit omnia ſupradicta priuilegia, per ſuam Bullam, quæ etiam incipit. *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ prouiſione*, ſub datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 27. Aprilis anno Dom. 1561. Pontificatus verò 2. & habetur in *Bullario ſupradicto*; ſed poſteà in alia Bulla, quæ incipit. *In Principis Apoſtolorum*, poſita in confirmatione Concilii Tridentini, reuocauit omnia priuilegia, quæ contrariantur dicto Concilio Tridentino.

Pius V. confirmauit omnia priuilegia Mendicantium, per Bullam, quæ incipit. *Et ſi Mendicantium*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1577. kal. Iulij, Pontificatus ſui 2. extat in *ſupradicto Bullario magno*.

Gregorius XIII. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S Claræ, ac Tertiariorum per Bullam, quæ incipit *Ex benigna Sedis Apoſtolicæ prouiſione*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1575. die 21. Menſis Martij, Pontificatus ſui 3. habetur in *ſupradicto Bullario magno*.

Idem Pontifex anteà per aliam ſuam Bullam, quæ incipit. *In tanta rerum, & negotiorum mole*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1573. kal. Martij, Pontificatus ſui 1. omnia prius per Pium V. conceſſa Fratribus Mendicantibus reuocauerat, & ad terminos iuris communis, & ad Decreta Concilij prædicti reduxerat.

Sixtus V. confirmauit omnia priuilegia prædicta Fratrum Minorum de Obſeruantia, & Monialium S. Claræ, necnon Fratrum de Pœnitentia, per Bullã, quæ incipit. *Mendicantium Ordines*, ſub Datum Romæ apud S. Marcum ſub Anulo Piſcatoris die 3. Octobris, anno 1587. Pontificatus ſui 3. vide in *Bullario ſupradicto*.

Clemens VIII. confirmauit omnia priuilegia prædictorum Fratrum Minorum de Obſeruantia, Monialium S. Claræ, necnon Fratrum Tertiariorum, aliàs Fratrum de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ratio paſtoralis officij*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 20. Decembris, anno Domini 1597. Pontificatus ſui 6. ex *ſupradicto Bullario magno*.

Paulus V. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum per quamdam ſuam Bullam, quæ incipit. *Iniuncti Nobis Paſtoralis*, Pontificatus ſui anno 5. ex eodem *Bullario magno*.

24 Ordo B. Mariæ de Monte Carmelo, cùm alijs Ordinibus Mendicantium, ſicut habet communicationem priuilegiorum, vt *Diſput. anteced. Quæſ. 1.* dictum eſt, ità etiam habet cõfirmationem eorumdem priuilegiorum in vigore Bullæ Pii V. editæ anno 1557. ſub Datum Romæ apud S. Petrum die prima Octobris, Pontificatus ſui 2. quæ incipit. *Romanus Pontifex, tàm Vniuerſalis*, extat apud *Laert. Cherub. tom. 2. Bullar. noui Conſtit. 44. eiuſd. Pontif.*

25 Ordo Seruorum B. Mariæ per eamdem Bullam Pii V. ſuorum priuilegiorum, gratiarum, & indultorum confirmationem, aliaſq; prærogatiuas obtinet, necnon per alios Summos Pontifices, vt in *lib. ſuorum priuil. apparet*.

26 Ordo Eremitarum S. Auguſtini obtinuit confirmationem priuilegiorum, aliàs ſibi à diuerſis Sũmis Pontificibus cõceſſorum, à Iulio II. per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Dum fructus vberes*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. die 7. Iulij, Pontificatus ſui 4. refertur ab *Eman. Roder. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 9. eiuſdem Pontificis*.

27 Ordo Minorum Conuentualium S. Franciſci accepit à Paulo III. confirmationem priuilegiorum, quæ dicto Ordini anteà per diuerſos Summos Pontifices fuerant conceſſa: vide Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Exhibita nobis*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 27. Octobris 1540. Pontificatus ſui anno 6. *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 5. Eiuſdem Pontificis*.

28 Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Romanus Pontifex*, ſub Datum Romæ apud S Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 19. Nouembris 1567. Pontificatus ſui 2. declarauit Congregationem S. Hieronymi Ieſuatorum inter Ordines Mendicantium comprehendi, & illorum priuilegijs gaudere, necnon Mendicantium priuilegiorum confirmationem, virtute eiuſdem Bullæ, obtinere, *Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 23. eiuſdem Pont.*

Poſteà Gregorius etiam XIII. confirmauit ſupradicta priuilegia, anno Domini 1578. Pontificatus ſui 6. die 1. Februarij, ex eod. *Eman. Roderic. tom. 1. qq. Regul. quæſt. 8. art. 2.* ipſe enim Gregorius, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiusuis ſint generis indulgentiarum, per quoſcunque Romanos Pontifices eius prædeceſſores, quibusuis etiam ſpecialibus rationibus conceſſorum tenores pro expreſſis habens, omnia, & ſingula priuilegia, facultates, & gratias, exemptiones, & immunitates, libertates, indulgentias, atque peccatorum remiſſiones, circà tamen clauſulam porrigendi manus adiutrices, & conceſſiones, etiam per ipſam Congregationem ſufficiente ad id facultate ſuffultam ad dictæ Congregationis aggregatos, infraternatos nuncupatos, extenſa, atque indulta prædicta quomodocunque, & qualitercunque conceſſa, & approbata, quatenùs ſunt in vſu, & Sacris Canonibus Concilii Tridentini non ſunt contraria, ex certa ſcientia,

denouo in perpetuum, Apoſtolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur addidit.

29 Ordo Minimorum S. Francisci de Paula ſortitus eſt à Iulio Tertio confirmationem immunitatum, gratiarum, & priuilegiorum, per alios prædeceſſores Summos Pontifices eidem Ordini conceſſorum, per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit; *Dilectis filijs*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anuo Incarnationis Dominicæ 1553. 15. kalendas Maij, Pontificatus ſui quarto, *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 6. eiuſdem Pontif.*

Aliæ multæ confirmationes priuilegiorum huius Ordinis videri poſſunt apud *Laurentium de Peirinis, in ſuo opere nuper edito*, vbi de illnſtratione, & declaratione priuilegiorum prædicti Ordinis, doctiſſimè ſcribit. Videatur præcipuè in *tomo* 1. §. 4. *fol* 73. & §. 6. *fol.* 77. & *fol.* 173. & *fol.* 189. & 525. & *tom.* 2. eiuſdem opetis, *fol.* 4. & *fol.* 71. & 74 224. 265. 267. & 301. & 397. & 476.

30 Sixtus Quartus, oninia priuilegia Fratribus Tertij Ordinis Sancti Franciſci, qui de Pœnitentia nuncupantur, confirmauit, anno Incarnationis 1471. tertio Kalendas Decembris, Pontificatus ſui primo, ex *libro priuilegiorum Tertij Ordinis S. Franciſci*, in his præciſis verbis. *Nos igitur ad commoda, profectum, & ſalutem Fratrum dicti Ordinis operoſa meditatione intendentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, priuilegia, facultates, indulta, & gratias, Fratribus antedictis (vt præmittitur) conceſſa, ac omnes, & ſingulas locorum receptiones per eos factas, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus.* Et Iulius Secundus, anno Incarnationis Dominicæ 1508. ſexto Idus Ianuarij, Pontificatus ſui ſexto, confirmauit omnia priuilegia, quæ ſupradictus Sixtus Quartus, & Eugenius Quartus, & Nicolaus Quintus, & Paulus Secundus, eidem Ordini contulerat, ex *eodem libro priuilegiorũ, pagina* 56.

31 Fratres deuoti Ioannis Dei, confirmationem ſuorum priuilegiorum, immunitatum, & exemptionum, conſecuti ſunt per memorabilem Bullam Pauli Quinti, quæ incipit, *Romanus Pontifex, &c.* editam à Paulo Quinto, felic. recordat. decimaſexta Martij, anno 1619. Pontificatus verò decimoquarto, ſub Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem; quæ tota per extenſum, propter alias rationes, poſita eſt *Diſput.* 15. *huius primi tomi, Quæſit.* 4.

32 Societas Ieſu, etſi per multos Summos Pontifices magna ſua priuilegia confirmata retineat, præ cæteris tamen, confirmata, roborata, & approbata fuerunt ſimul cum omnibus facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, motuproprio, certaque ſcientia, ac de plenitudine Apoſtolicæ poteſtatis, à Gregorio Decimotertio, vt eius literæ in *libro literarum Apoſtolicarum eiuſdẽ Societatis, pag.* 217. & 232. & in *Comp. eiuſdẽ Societatis, verb. priuilegium*, §. 11. & *verb. cõmunicatio gratiarum, & verb. Generalis, §. octauò teſtantur.*

33 Clericorum Regularium de Sommaſcha, priuilegia confirmata ſunt à Clemente Octauo, per Bullam, quæ incipit. *Decet ex benignitate Sedis*, anno 1593. ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſexto Kalendas Maij, Pontificatus ſui ſecundo, & eſt 22. *Conſtit. eiuſdem Clementis Octaui, in tertio tomo Bullarij noui Laertij Cherub.* §. 2. in his verbis. *Omnia, & ſingula præfata, & quæcunque alia priuilegia, exemptiones, immunitates, conceſſiones, facultates, prærogatiuas, fauores, & gratias, præfatæ Congregationi, ſingulíſque illius domibus, Conuentibus, Collegijs, Eccleſijs, Capellis, Oratorijs, Hoſpitalibus, necnon Præpoſito Generali, alijſque Superioribus, & perſonis, tam profeſſis, quàm non profeſsis, ac familiaribus domeſticis, eiſque aliàs quomodolibet inſeruientibus, tàm per ſupradictos, quàm alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem Apoſtolicam, eiuſque auctoritate quomodolibet conceſſa, ac deſuper confectas literas, omniaque in eis contenta, necnon etiam omnia, & ſingula ſtatuta, ordinationes, regulas, & conſtitutiones in vniuerſa Congregatione præfata, hucuſque editas, licitas tamen, & honeſtas, ſacriſque Canonibus, & Concilio Tridentino minimè contrarias, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſque omnibus, & ſingulis Apoſtolicę firmitatis robur adijcimus, ſupplentes omnes, & ſingulos, ac quoſcunque, & quaſcunque iuris, & facti, ac etiam ſolemnitatum, & aliàs quantumuis ſubſtantiales etiam de neceſſitate exprimendos defectus, ſi qui in eis, aut eorum aliquo, quomodolibet interuenerint.*

34 Clerici Regulares Theatini, confirmationem ſuorum priuilegiorum à Clemente Septimo conceſſorum, obtinuerunt à Paulo Tertio, die decimaſexta Nouembris 1536. Pontificatus ſui anno tertio; & à Iulio Tertio, die decima Iunij 1551. Pontificatus ſui anno ſecundo; & à Paulo Quarto, die ſeptima Octobris, Pontificatus ſui anno primo: Statuit enim iſte Summus Pontifex, vt omnia priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, prærogatiuæ, indulta, & exemptiones, tàm per ipſum conceſſa prædictæ Congregationi, quàm per alios, & tunc in poſterùm concedenda, totiès integrata, confirmata, & innouata, ac in priſtinum ſtatum reſtituta eſſe cenſerentur, quotiès per eumdem Paulum Quartum, & Sedem prædictam, alia quæcunque priuilegia, alijs Congregationibus, & quorumuis Ordinum Religioſis, & Monachis: conceſſa, & cõcedenda, reintegrari, confirmari, vel innouari, & in priſtinum ſtatum reſtitui contingeret; etiam noſtræ Congregationi conceſſit, & indulſit, cum Decreto, & clauſulis, modo, & forma tunc expreſſis. Non obſtante *Bulla in die Cœna Domini* legi conſueta.

Et confirmata fuerunt eadem priuilegia, abſque vlla limitatione à Pio Quinto, anno 1567. Idibus Februarij; à Gregorio verò Decimoquarto, anno 1591. die quinta Aprilis, fuerunt confirmata cum hac clauſula, *dummodò ſub aliquibus reuocationibus non comprehendantur*: & prætereà iiſdem conceſſit priuilegium communicationis omnium priuilegiorum abſque vlla limitatione.

Poſtremò à Paulo Quinto, die quarta Aprilis 1612. Pontificatus ſui anno ſeptimo, fuerunt confirmata eadem priuilegia (his verbis.

Omnia,

omnia, & ſingula priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta principaliter, vel per communicationem, aliàs quomodolibet Congregationi, & Clericis praedictis per quoſcunque Romanos Pontifices, etiam prædeceſſores Noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, conceſſa, quorum tenores præſentibus pro expreſsis haberi volumus, Apoſtolica auctoritate tenore praeſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adijcimus, eaque omnia, & ſingula innouamus, & de nouo concedimus; ac omnes, & ſingulos tàm iuris, quàm facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet interuenerint, ſupplemus, &c.

Non obſtantibus fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate praeſentium, ad Iudicium non trahatur, alijſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Decretis per quoſcunque Romanos Pōtifices, ſimiliter prædeceſſores Noſtros, etiam viuæ vocis oraculo, aut aliàs quomodolibet æditis, necnon aliorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate, aliàs roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſcunque perſonis, ſub quibuſuis verborum formis, & tenoribus, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarū, derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & alijs Decretis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſsis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus; & ſingulis, etiam ſi dè illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium, & ſingulorum tenorem præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſsis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxāt, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Datum Romæ, &c. refertur in Compen *priuil. Congr. Cleric. Regul. tit. confir. priuil. §. 3.*

35 Congregationes, & Religiones non Mendicantes, ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuerunt, & præcipuè à Clemente Octauo, vt patet in eius *Bulla*, quæ incipit. *Cùm ſuperiore anno*, quam retulimus per extenſum, propter rationabiles cauſas, *Diſput. 16. huius primi tomi, in fine Quæſiti 22.* hic verò Bulla Pauli Quinti prædictorum Duodecim Congregationum non Mendicantium priuilegia confirmans per extenſum, (quia alibi non habetur) inſeritur.

PAVLVS PAPA QVINTVS.
Ad futuram rei memoriam.

NVper, vt cariſsimo in Chriſto filio noſtro Ferdinando Romanorum Regi, in Imperatorem electo, ac dilectis filijs Catholicis Germaniæ, & vicinarum Prouinciarum, aduersùs ſeditiones, rebelliones, & Hæreticorum motus, opem ferremus, quòd ſanè aliter facere non poteramus; ſex decimas à perſonis Eccleſiaſticis beneficia Eccleſiaſtica, aut ſuper eorum reddititibus penſiones annuas obtinentibus, & percipientibus intrà triennium perſoluendas, ac aliàs ſub certis modo, & forma tunc expreſsis, impoſuimus. Ab eiſdē verò decimis perſoluendis, infraſcriptas duodecim Regulares Congregationes, exemptione, & libertate, aliàs à fel. record. Pio Papa Quinto praedeceſſore Noſtro, dùm ſùm Camera Apoſtolica de ſubſidio ordinario concordarunt, conceſſa, frui, & gaudere debere voluimus, & declarauimus, eaſque ab ipſarum decimarum ſolutione nominatim eximimus, & liberauimus, prout in Noſtris ſub plumbo deſuper expeditis literis, quarum tenores præſentibus, pro expreſsis haberi volumus, pleniùs continetur. Subindè verò, vt eidem Ferdinando Regi, in Imperatorem electo, & Catholicis praedictis pleniùs opem ferre valeremus, eaſdem Congregationes requiſiuimus, vt ſummam 100. mill. ſcut. monetæ Romanæ, Nobis ad effectum prædictum perſoluerent. Vnde & ipſæ Congregationes ſummam huiuſmodi, quantò minori incommodo fieri poteſt, ac citiùs ſoluere, vt res poſtulat, valeant, quantùm cum Domino poſſumus, prouidendum cenſuimus. Cùm verò à Miniſtris Noſtris Cameralibus, qui negotium cum earumdem Congregationum Procuratoribus conſultarunt, relatum Nobis fuerit, Congregationes ipſas, quae ſummam praedictam in promptu habent, nulla alia minùs damnoſa, & diſpēdioſa ratione eamdem ſummam congerere poſſe, quā ſi Nos eiſdem Procuratoribus ſummam 100. mill. ſcutorum huiuſmodi ad cenſum perpetuū redimibilem, vel infraſcripto, ſeù quouis alio licito contractu, vt infrà accipiendi licentiam, & facultatem tribueremus. Idcircò motuproprio, & ex certa ſcientia Noſtra Congregationibus praeditis, Caſinenſium nimirùm, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Lateranenſium Canonicorum Regularium, ſub Regula Sancti Auguſtini, Carthuſianorum, Camaldulenſium, Cæleſtinorum, Sancti Saluatoris Bononienſium, etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbroſæ, Cruciferorum, & S. Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Ciſtercienſiumque Lombardiæ, & Sancti Hieronymi, earumque Procuratoribus Generalibus, quamuis ad hoc ſpeciale mandatum non habeant, vel eorum ſubſtitutis, vt eum interuentu dilecti filij noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Theſaurarij Generalis, etiam abſque ſcientia, participatione, mandato ſpeciali, vel generali, aut conſenſu Abbatum, & Priorum Generalium, ſeù aliorum quorumcunque Superiorum, & Officialium quocunque nomine nuncupatorum, earumdem Congregationum, immo ipſis inuitis, & reclamantibus ſummam 100. mill. ſcutorum, huiuſmodi pro rata ſingulas Congregationes tangentē à quibuſcunque perſonis, ſeù mercatoribus, eorum fidem ſequi volentibus, & meliorem conditionem offerentibus ad cenſum perpetuum redimibilem; ſeruata tamen forma Conſtitutionis dicti Pij Quinti praedeceſſoris, ſuper creandis cenſibus edita, ſeù alio quouis licito, & Sacris Canonibus non improbato cōtractu accipere, illamque penès Depoſitarium Noſtrum Generalem, ſeorsùm ab alijs noſtris pecunijs deponere; ita ut indè amoueri, nec in alios, quàm ſupradictos vſus, conuerti valeant, ac taxam aliquam inter ſe, pro cuiuſque ipſorum facultate reddituum annuorum pro ſoluenda 100. mill ſcut. huiuſmodi, ſummam conſtituere, aut aliàs ratam partem reddituum, prout cuilibet ex Congregationibus prædictis minùs incommodum, & damnoſum eſſe, ac magis expedire iudicauerint, aſsignare, dictamque ratam Monti nouennali, aut Religionum applicare, quæ ſufficiat pro dicta ſumma

100. mill.

100. mill. ſcutorum congregandam, factaque taxa huiuſmodi, eamdem Monti nouennali, aut Religionum prædicto, vltrà alias taxas, quæ ſingulæ Congregationes hactenùs ſoluerunt, & ſoluere obligatæ ſunt aſſignare, & incorporare; ac ſuper taxa, ſeù rata ſic facienda, aſſignanda, & incorporanda totidem loca prædicto Monti cedere, quot pro ſumma praedicta 100. mill. ſcutorum congerenda, neceſſaria erunt. Necnon eiſdem omnibus Procuratoribus Generalibus, ſeù eorum Subſtitutis, poſtquàm taxa huiuſmodi facta fuerit, tàm pro emptoris, ſeù emptorum cenſuum prædictorum, ſeù eorum, qui pro congerenda ſumma 100. mill. ſcutorum, huiuſmodi aliquam pecuniarum ſummam eiſdem Procuratoribus, aut eorum ſubſtitutis in quibuſcunque cedulis bancharys, cambys, obligationibus, contractibus, & quibuſuis pecuniarum huiuſmodi receptionibus fideiuſſerint, & interuenerint, ſecuritate, releuatione, & indemnitate, quam ſuper taxa inter ipſas Congregationes pro rata quamlibet ſuarum Congregationum reſpectiuè tangente; nominatim dictas Congregationes vnuſquiſque Procurator Generalis, ſeù eius Subſtitutus, videlicet ſuam, etiamſi ab ea ſpecialem, aut generale mandatum in Capitulo generali, aut aliàs iuxtà Conſtitutiones ipſarum Congregationum factam non habeat; omniaque, & ſingula earumdem Congregationum bona mobilia, & immobilia; vbilibet exiſtentia, praeſentia, & futura principaliter, & inſolidum ipſarum Congregationum nominibus, omni meliori modo, ac in ampliori forma Cameræ Apoſtolicae obligare, & ſpecialiter hypothecare. Necnon ſuper præmiſſis, & illorum quodlibet, & eorumdem præmiſſorum, & cuiuslibet ipſorum occaſione, quæcunque Inſtrumenta cum quibuſuis ſubmiſſionibus, renunciationibus, fideiuſſionibus, promiſſionibus, iuramentis, cautionibus, conditionibus, cautelis, decretis, & clauſulis ſolitis, & conſuetis, ac aliàs neceſſarys, & opportunis dicto Theſaurario, ac partibus ipſis benè viſis celebrare, aliaque pro perſonarum, & mercatorum, ac etiam pro maiori Montis prædicti, illiuſque Collegy, & omnium, qui ſuas pecunias in eodem Monte collocauerint, ſecuritate, ac aliàs ſuper his neceſſaria, & quomodolibet opportuna, etiamſi talia forent, quæ ſpecificam, indiuiduam, & expreſſam requirerent mentionem, facere, & exequi, ac vlterius ipſis modernis, & pro tempore exiſtentibus praedictarum Congregationū Procuratoribus Generalibus, ſeù eorum ſubſtitutis, vt in earum quiſque Congregationibus, taxam, vt præfertur, faciendam pro rata eas reſpectiuè tangente, inter Monaſteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depoſitario dicti Montis, quem ipſas Congregationes, tam pro præſenti additione, quàm pro prima dicti Montis erectione, & illius additione, aliàs facta, etiam modernum Depoſitarium, niſi Depoſitariam ipſam, titulo forſan onéroſo, obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare poſſe concedimus quotannis, prout de antiquis taxis, ſeù ratis fieri conſueuit, conſignare cùm facultatibus, & auctoritatibus ſolitis liberè, & licitè posſint, & valeant, ac omninò reſpectiuè teneantur, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium plenam, liberam, & amplam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Præterea pro maiori Montis prædicti, illiuſq; Collegy Montiſtarum, necnon eorum, qui pecunias ſuas in dicto Monte collocabunt, cautela, & ſecuritate, ex nunc pariter, prout ex tunc, poſtquàm dictus Mons vigore praeſentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quod tàm antiqua, quàm noua loca augenda huiuſmodi, vnum, idemque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montiſtis vnum, idēque Collegium, abſque aliqua prorsùs ratione prioritatis, ſeù poſteritatis differentia conſtituant. Ac poſteriora loca, illorumque emptores, omnibus, & ſingulis gratys, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, & priuilegÿs, quibus antiquiora loca, illorumque poſſeſsiones, iuxta dicti Montis erectionis formam vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere posſint, valeant, & debeant in omnibus, & per omnia, abſque aliqua ſimiliter differentia, ſtatuimus, & ordinamus, volumuſque etiam, ac eiſdem Procuratoribus generalibus, ſeù eorum Subſtitutis concedimus, vt loca praedicta Montis, vigore præſentium augendi, cum interuentu dicti Theſaurary Generalis cuicunque mercatori, ſeù alÿs perſonis, meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo vendere, & alienare, pretiumque indè redigendum, vt praefertur, & non aliàs deponere liberè ſimiliter, & licitè posſint, ac etiam omninò teneantur, facultatem ſimiliter impartimur. Et nihilominùs omnia, & ſingula præmiſſa, ac alia eorum vigore per dictas Congregationes, ſeù earum Procuratores Generales, aut illorum Subſtitutos, cum interuentu dicti Theſaurary Generalis, & inſtrumenta deſuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, licitis tamen, & honeſtis, ac Sacris Canonibus non improbatis, ex nunc, prout ex tunc, poſtquam facta, & celebrata fuerint auctoritate, & tenore praedictis approbamus, & confirmamus, illiſque inuiolabilis Apoſtolicae firmitatis robur adÿcimus. Ac omnes, & ſingulos, tàm iuris, quàm facti, ac etiam ſubſtantialium forſan ſolemnitatum, quomodolibet omiſſarum defectus, ſi qui in eiſdem interuenerint, præcipuè verò defectus mandatorū ſpecialium, ac generalium ad præmiſſa facienda, requiſitorum motu, & ſcientia ſimilibus, pari auctoritate, & tenore ſupplemus; declarantesque per huiuſmodi ſubuentionem, Nobis, vt praeſertur, faciendam, priuilegys, immunitatibus, exemptionibus, & gratÿs, tam per praedictum Pium prædeceſſorem, per eius literas, ſub Datum, anno 1570. 14. Kalendas Aprilis, Pontificatus ſui anno ſexto; quàm per piæ memoriae Clementis Papæ Octaui, ſimiliter prędeceſſoris Noſtri literas, ſub annulo Piſcatoris, die quinta Maÿ 1595. ac etiam per alias eiuſdem Clementis prędeceſſoris literas in forma motu propry, de anno 1597. ſeù aliàs eiſdem Congregationibus conceſſis; nullatenùs præiudicatum ſit, aut eſſe cenſeatur, immo priuilegia, immunitates, exemptiones, & gratias praedictas, at etiam omnes, & quaſcunque alias gratias, immunitates, & priuilegia per quoſcunque praedeceſſores Noſtros, quomodolibet conceſſa; quatenùs tamen ſint in vſu, & decretis Sacri Concilÿ Tridentini non aduerſentur, harum ſerie, quatenùs opus ſit, de nouo confirmamus, approbamus, & innouamus, illaque eiſdem Congregationibus inuiolabiliter obſeruari mandamus, etiamſi tàm literæ prædicta Pÿ Quinti, quàm Clementis praedeceſſorum huiuſmodi, & alia quæcunque ſuper præmiſſis in Ca-

mera

mera Apoſtolica regiſtratae non eſſent. Non obſtante Conſtitutione ſimilis memoriæ Pij IV. pariter praedeceſſoris Noſtri, de quibuſcunque literis, & gratijs intereſſe Cameræ concernentibus, regiſtrandis. Volentes etiam, quòd præſentes Noſtras in eadem Camera regiſtrare, ſeu regiſtrari facere, minimè teneantur. Decernentes inſuper, ea omnia, & ſingula valida, firma, & efficacia eſſe, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, ac per omnes, & ſingulas Congregationes praedictas perindè, ac ſi Procuratores, ſeu eorum ſubſtituti prædicti, illas cum ſpeciali earum mandato obligaſſent, ac alios omnes, ad quos ſpectabit obſeruanda eſſe; praeſenteſque literas, nullo vnquàm tempore etiam ex eo, quòd prædictæ Congregationes, & quicunque alij, ad quos ſpectat praemiſſis expreſsè, & nominatim non conſenſerint, aut alias quomodolibet de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel alio defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, in ius, vel controuerſiam reuocari, aut ſub vllis reuocationibus, ſuſpenſionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi minimè poſſe; niſi de earumdem præſentium toto tenore ſpecialis, & ad verbum expreſſa mentio facta fuerit. Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac ipſius Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, & Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Theſaurariumque prædictum, & alios dictæ Cameræ Miniſtros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs Noſtro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, & Theſaurario Generali, prædictis, ac Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, per praeſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeù alios eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcunque ſolemniter publicantes, ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis efficacis defenſionis praeſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra præmiſſa omnia, & ſingula in præſentibus expreſſa, & illarum vigore facienda quæcunque ab omnibus, ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari. Contradictores quoslibet, & Rebelles, in præmiſſis, & non parentes, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia omni, & quacunque appellatione, reclamatione, & recurſu poſtpoſitis, compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio Brachij ſecularis, non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, præſertim felic. record. Symachi, Pauli Secundi, Pauli Quarti, Pij Quinti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum praedeceſſorum Noſtrorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis, earumque quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monaſteriorumque ſingularium ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in vim contractus, aut motuproprio, vel conſiſtorialiter eiſdem Congregationibus, illarumque Superioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, ac alijs decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, approbatis, confirmatis, & innouatis: quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti eorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi praeſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub Anulo Piſcatoris, die 1. Maij, 1620. Pontificatus Noſtri anno 15.

36 Ex his ſatis conſtat, priuilegia, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, confirmata eſſe. De priuilegijs non Mendicantium (& præſertim Duodecim Congregationum) non ſolùm probatur per particulares Summorum Pontificum Conſtitutiones, eadem priuilegia confirmantes; ſed etiã per ſpeciales Bullas Clementis Octaui, & Pauli Quinti, pro Duodecim Congregationibus confectas, ſuperiùs relatas.

De priuilegijs verò Mendicantium, dicendum eſt cum *Ioan Bapt. Confect. in Summar. priuil. Ordin. Mendic. cap.4.* illa iam eſſe firma, & illęſa, nõ ſolùm ex Decreto Concilij Tridentini, ſed etiam per alios Summos Pontifices, *quatenùs tamen Sacris Canonibus Concilij Tridentini non ſint contraria,* quæ quidem Clauſula eſt intelligenda, non de Canonibus in corpore iuris; nempè in Decretis, & Decretalibus clauſis, ſed de Sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini, dumtaxàt; nec obſtat prædictis priuilegijs Cõſtitutio illa Gregorij XIII. qua priuilegia, omnibus Regularibus cõceſſa, reuocantur, quia per aliam ſuam poſteriorem Bullam confirmauit priuilegia, præſertim Ordinis Sancti Franciſci, vt fatetur ipſemet *Confect. loco citato*, ac etiam confirmauit multa alia priuilegia aliorum Ordinum, vt per ipſius Conſtitutiones apud *Laert. Cherub. tom. 2. Bullarij noui,* poſitas, legentibus patet.

Vnde concludit prædictus Auctor, quòd Regulares, omnibus, & ſingulis priuilegijs, tàm per breue, quàm viuæ vocis oraculo, necnon per ſupplicationem cum clauſula, quòd ſola ſignatura ſufficiat in iudicio, & extrà, etiam in foro conſcientiæ, veluti confirmatis, & innouatis, frui, & vti liberè, & licitè poſſunt. Sed de hac re inferiùs, dùm de reuocatione prædictorum priuilegiorum in Concilio Lateranenſi facta, & per alios Pontifices, & poſtremò in Concilio Tridentino renouata, ſimulque de eorumdem priuilegiorum reualidatione, & confirmatione ſermonem habebimus.

37 Cùm enim priuilegia Regularibus, & aliis exẽptis à Papa cõceſſa, poſſint ab eius Succeſſoribus ad eorum libitum in totum, vel in partem, reuocari, penitùs tolli, vel moderari, ſeù limitari, eò quòd Summorum Pontificum manus à prædeceſ-
38 ſore ligari nequaquàm poſſunt; ideò Regularium, & aliorum exemptorum priuilegia immutabilia

non

non ſunt, niſi inquantùm à Succeſſoribus Summis Pontificibus minimè reuocantur; etiam ſi de talibus priuilegijs ſit manifeſta clauſula, *quòd intelligantur reuocata per quamcunque poſteriorem Conſtitutionem, niſi de eis ſpecialis mentio fiat*.

Nam ſi, verbi gratia, Summus Pontifex, poſtquàm ex ſpeciali gratia, aliquibus Regularibus conceſſerit, quòd nulli decimas ſoluere teneantur, mittat Legatum ſuum à Latere, cum facultate imponendi decimas, etiam priuilegiatis, non obſtantibus priuilegijs quibuſcunque in contrarium facientibus, etiam ſi de illis ſpecialis mentio fieri deberet; certum eſt, quòd per clauſulas has generales derogatorias priuilegiorum, tenerentur ipſimet priuilegiati decimas ſoluere: ratio eſt, quia cùm priuilegia diuerſis locis, & perſonis à Sede Apoſtolica exhibita, ſint ferè innumerabilia, & de ſingulis Summus Pontifex memoriam habere minimè poſſit; ſatis eſt, quòd primis priuilegiis conſtet ipſum Summum Pontificẽ voluiſſe derogare.

39 Hinc eſt, quòd Summi Pontifices aliquandò priuilegia Regularibus conceſſa (prout illis meliùs viſum eſt expedire) reuocauerint, vel in partem, vel in totum abſtulerint, vt fecit Leo Decimus in Concilio Lateranenſi, anno 1516. die decimanona Decembr. teſte *Eman. Roder. in ſuis collect. Bullar. Bulla* 45. eiuſdem Leonis, reuocauit enim iſte Summus Pontifex aliqua priuilegia Regularibus conceſſa, quæ vt intelligamus, an poſteà reualidata ſiue, hic breuiter recenſenda duxi.

40 Primò Statuit, vt pacta, & conuentiones facta inter Curias, & Prælatos Regulares, valeant, niſi per ſequens Capitulum Generale, & Prouinciale refutentur, & talis refutatio ſit debito tempore intimata.

Secundò Statuit, Presbyteros ſeculares poſſe in Eccleſijs Regularium deuotionis cauſa celebrare, & quòd Regulares libenter eos recipiant.

Tertiò, quòd Religioſi non intrent proceſſionaliter cùm Cruce in alienas Parochias, ad leuãda corpora defunctorum in ſuis domibus ſepelienda: niſi vbi de hoc ſit conſuetudo, vel niſi Clerici requiſiti ad ferendum corpus, id facere recuſent; vt etiam conceſſerat Sixtus Quartus, inter viuæ vocis oracula.

Quartò, quòd non poſſint Religioſi abſoluere Laicos, & Clericos à ſententijs ab homine latis.

Quintò, quòd Religioſi ordinandi poſſint per Ordinarios examinari, & per eoſdem, ſi competenter reſpondeant, liberè admitti, ac in eorum domibus ab alio, quàm à Diœceſano Epiſcopo (niſi ipſo, aut eius Vicario, ſuper hoc, cum debita inſtantia requiſito, & ſinè cauſa rationabili contradicente, vel eo à Diœceſi abſente) ad dictos Ordines promoueantur.

Sextò, quòd Eccleſiæ, aut Altaria Religioſorum conſecrentur, & benedicantur ab Epiſcopo Diœceſano; niſi bis, vel ter requiſitus cùm debita reuerentia, & inſtantia, venire recuſet.

Septimò, quòd non poſſint Religioſi, ſinè conſenſu Curatorum, ſponſos benedicere.

Octauò, quòd Religioſi, ſub pœna centum ducatorum, non pulſent Campanas in Sabbato Sancto, antequàm Campana Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſetur; & nomine Matricis Eccleſiæ, intelligitur Eccleſia Cathedralis, vt habetur in *cap. venerabili, de verborum ſignific*.

Nonò, quòd Religioſi moneant ſeculares, vt ſoluant decimas.

Decimò, quòd Conſeruatores Religioſorum ſint in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, nec vllum reum trahant vltrà duas dietas, à loco ſuæ ſolitæ habitationis.

Vndecimò, quòd excommunicati ob aliquod intereſſe, Ordinem Mendicantium intrare volentes, non poſſint abſolui; niſi præuia ſatisfactione; & procuratores, etiam operarij, & famuli Religioſorum ſubſint ſententijs excommunicationis Epiſcoporum.

Duodecimò, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis, Mantellati, Corregiati, Pinzocheræ, Cordellati, & alij quouis nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, non gaudeant priuilegijs collegialiter viuentium, & caſtitatem vouentium.

Et poſt hæc idem Leo Decimus, *Bull.* 44. *apud Eman. Roder.* quæ eſt poſterior, *dict. Bull.* 45. declarat, quòd dicti Fratres, & Sorores, licèt poſſint eligere ſepulturam vbi velint, tenentur tamen Euchariſtiam in Paſchate, extremam vnctionem, ac alia Sacramenta, præter pœnitentiam à proprio Sacerdote recipere; & tenentur ad alia onera Laicorum, nec ſunt admittendi ad diuina, quãdò interdicto, vel dantibus cauſam dederunt auxilium, conſilium, aut fauorem: & collegialiter viuentes, ac mulieres virginalem, ſeù cœlibẽ, aut caſtam vidualem expreſſo voto etiam ſimplici, vt ibi declaratur, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus Fratres Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum geſtant, gaudere debent. Prout in Concilio Lateranenſi continetur, etiam ſi habitent in proprijs, vel conſanguineorum domibus.

In eadem Bulla Leonis Decimi multa alia præcipiuntur, quæ cùm poſteà à Concilio Tridentino renouata ſint pluribus in locis, (de quibus ſuprà in *Diſputat.* 15. *Quæſit.* 4. ſatis actum eſt) ideò hic omittuntur cùm loco citato; omnia prædicta ſigillatim pertacta ſint, & ſufficienter examinata.

41 Aduertendum tamen eſt, multa ex illis, quæ paulò ſuperiùs retulimus in Concilio Lateranenſi geſtis, fuiſſe poſtmodùm reuocata à ſucceſſoribus Pontificibus, vt ſuis in locis, tàm primi, quàm ſecundi Tomi dicemus; ac per conſequens Regulariũ priuilegia per eoſdem ſucceſſores Pontifices fuerunt reualidata, & ad hoc dicendum moueor; non ſolùm propter rationes, quas adducit *Eman. Roder. quæſt. Regul. tom.* 1. *quæſt.* 8. *per totam*, ſed etiam ex eo, quòd multi Pontifices poſt Leonem diuerſorum Ordinum priuilegia confirmarunt: excipiendo tantùm, quæ per non vſum ſunt reuocata, & quæ ſunt contraria Decretis Cõcil. Trident. ac Sacris Canonibus eiuſdem ſcilicet Concil. Trident. cùm in illo Decreta, & Canones contineantur: ſic confirmat Gregorius XIII. *Bull.* 1.

priui-

priuilegia Minorum. Eodem etiam tenore confirmat idem Gregorius Bulla 20. priuilegia Ciſterc ienſium; & Bulla 13. priuilegia Sancti Hieronymi Ieſuatorum; & Bulla 14. priuilegia Militiæ Sancti Ioannis; & Bulla 15. priuilegia Præmonſtratenſium, & ſic de alijs, & excipiendo tantùm quæ non ſunt in vſu, & quæ ſunt tantùm contrà Concilium Tridentinum, firmat magis noſtram concluſionem: nec valet dicere, quòd dicta priuilegia erant reuocata, ſaltèm per non vſum; quia ad iſtam reuocationem per non vſum eſt neceſſarius non vſus centum annorum, quos manifeſtum eſt non tranſiſſe à prędicta reuocatione Leonis Decimi, vſque ad primam confirmationem: immo nec ſexaginta.

Item per hoc, quòd Concil. Trident. reuocat aliqua ex priuilegijs reuocatis in dicta Bulla, Leo Decimus virtualiter inſinuat, & vult alia non eſſe reuocata, ſed in ſuo robore permanere: ſicut ex eo, quòd apponendo Pius Quintus in ſuo proprio motu, de cenſibus, aliquas conditiones, ex appoſitis à Martino Quinto, & Caliſto Tertio in ſuis decretis, de cenſibus, omittendo alias, colligunt Theologi, iſtas conditiones omiſſas à Pio Quinto, non eſſe iam neceſſarias pro cenſibus.

Probatur inſuper, & à fortiori, quòd prædicta priuilegia reualidata ſint; nam *Caſarub. in Comp. priuileg. verb. Concilium, num. 7.* ait, quòd poſteà Leo Decimus reualidauit omnia prædicta priuilegia Regularium; & in priſtinum ſtatum ea reſtituit viuæ vocis oraculo; ſed in foro conſcientiæ ſolummodò, & eodem *num. 7. cit. verſ.* notandum eſt etiam, ait idem Auctor, quod etiam idem Leo reualidauit, & in priſtinum ſtatum reſtituit omnia Mendicantium priuilegia, pro foro etiam exteriori; & hoc per quamdam Conſtitutionem conceſſam Prædicatoribus, poſt præfatum Concilium, quam refert *Caſarub. verſ. communicatio priuilegiorum, num. 20.* cum derogatione omnium contrariorum, videlicet: *Non obſtantibus quibuſcunque Apoſtolicis ſuſpenſionibus, reuocationibus, & reſtrictionibus, ſiuè Conſtitutionibus, Ordinationibus, necnon Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, ſpecialibus, vel generalibus.* Vnde cùm iſta Bulla fuerit facta poſt dictam modificationem priuilegiorum Mendicantium, in Concilio Lateranenſi, & per illam derogetur etiam Conſtitutionibus editis in Concilijs generalibus, non eſt dubium, quin deroget dictæ modificationi. Et ait idem *Caſarub. loco citato*, quòd conſulti ſuper hoc viri docti, ità reſponderunt. Eadem inſinuat *Caſarub. verſ. priuilegia Fratrum, num. 28. & 29.* & expreſsè id probat multis adductis, *Roder. quaſt. Regul. quæſtione 8. artic. 10.*

Non ſolùm priuilegia non Mendicantium fuerunt confirmata (vt præmiſſum eſt) à Leone Decimo; ſed etiam non Mendicantium, vt ſpeciales nõ Mendicantium Conſtitutiones eiuſdem Leonis teſtantur; & præcipuè quædam Conſtitutio eiuſdem, pro confirmatione priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, in qua eximit hanc Congregationem à reuocationibus priuilegiorum factis in Concilio Lateran. per hæc præciſa verba.

Dilectis Filijs Rectori Vniuerſali, ac Viſitatoribus, cæteriſq; Canonicis Regularibus Sancti Auguſtini Congregationis Lateranen. ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

DEcet Romanum Pontificem geſta per eum, ſuper quibus dubia oriuntur, ſua declarationis arbitrio ità plana reddere, vt nullum valeat exindè dubitationis inuolucrum exoriri. Cùm itaque ſicut Nobis nuper exponi feciſtis, inter alia priuilegia immunitatis, exemptionis, conceſſionis, & gratiarum, indulta Congregationi veſtræ, ac illius locis, & perſonis pro tempore exiſtentibus, ab Apoſtolica Sede conceſſa, & confirmata, fel. record. Sixtus Papa Quartus Motu proprio Congregationem ipſam Canonicorum Regularium Lateranenſium Ordinis Sancti Auguſtini, illiuſque Monaſteria, Membra, Eccleſias, loca, perſonas, & eorum Capellanos, qui pro tempore forent in Eccleſijs, & Parochijs, eiuſdem Congregationis, curam animarũ habentes, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum, Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, & extraordinariorum, aliarumque quarumcunque perſonarum, quantacunque ampla præfulgeant dignitate, ſeù præeminentia, iuriſdictione, auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, iure Cathedratici, & charitatiui ſubſidij, ſubuentione, & exactione quarumcunque, præſtatione, necnon Synodalibus, & alterius cuiuſcunque Congregationis, ſeù proceſſionum euòcatione. Ità quòd in Congregatione Canonicorum, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, membra, & loca præfata, vtpotè prorsùs exempta, nullamque excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententiam, ſeù alias cenſuras, ſeù pœnas ſpecialiter, & generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec vllam aliam in Monaſteria, Eccleſias, perſonas, & loca huiuſmodi præeminentiam, & iuriſdictionem quomodolibet exercere poſſent, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeù rei, de qua ageretur vbicunque iniretur contractus, committeretur delictũ, & res ipſa conſiſteret, etiam cum decreto irritante, per quaſdam literas prorsùs exemerit, & totaliter liberauerit, Congregationemque, & omnia præfata, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum ſpeciali protectione, atque ſua receperit. Ac per eaſdem ſuas literas motu ſimili ſtatuerit, & ordinauerit, quòd quacunque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu confecta, aut in futurum conficienda; etiam ſi in eiſdem clauſula, priuilegijs, & indultis dictæ Cõgregationi conceſſis, non obſtantibus, & de quibus expreſsè mentio fieri deberet, expreſsè non teneretur, quæ obuiaret, & contraueniret huiuſmodi priuilegio, aut quibuslibet eius particulis, vt ſuprà, niſi euidentiſſimè, & apertiſſimè appareret, quòd Summus Pontifex, qui prò tempore eſſet, huiuſmodi indulto, vel alicui eius parti, vellet per Apoſtolicas literas derogare, faciendo ſpecialem de verbo ad verbum, ex certa ſcientia, de huiuſmodi priuilegio, & ipſa Congregatione diuerſis nominibus eam nominando, per hæc præciſa vocabula, Congregationem, vnitatem de Obſeruantia, aliàs de Friſoneria, nunc Lateranen. appellatam, *cauſaſque legitimas allegaret, quæ his obuiare intenderet, decretum nullius eſſet roboris, & momenti,*

aliaque

aliaque quamplura conceſſerit, decreuerit, ſtatuerit, atque mandauerit, prout in prædicti Sixti indultis, priuilegijs, ac literis latiùs dicitur contineri.

Quia verò ipſo Nos Sacro approbante Concilio, conceſſiones Fratribus Mendicantibus per Romanos Pontifices praedeceſſores Noſtros, & Sedem praefatam factas, ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, per certas Noſtras literas moderauimus, ac huiuſmodi moderationem ad Religioſos Ordinum quorumcunque extendi, & per eos, etiam ſeruari debere volumus, & decernimus (vt per illas aſſeritur) priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, conceſſionibus, gratijs, & indultis huiuſmodi, dictæ Congregationi conceſſis præiudicatum fuiſſe, & Congregationem, & alias perſonas huiuſmodi, iuxtà moderationem huiuſmodi, dumtaxat vti, & gaudere debere. Quamobrem Nos, ad quos ex commiſſi Nobis officij debito pertinet, omnem ex Apoſtolicis Conſtitutionibus dubietatis ſcrupulum amouere, nè propter veritatis ſuppreſſionem quis iure ſuo fruſtretur, volentes ſuper hoc dictæ Congregationis ſtatui, & indemnitati prouidere.

Motuproprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus, per moderationem, & literas Noſtras praedictas, nullum priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, conceſſionibus, gratijs, & indultis Congregationi præfatæ, & in illius fauorem, vt præfertur, per tot Romanos Pontifices conceſſis, & iteratis vicibus confirmatis, præiudicium inferri, quemadmodùm neque ea ſub huiuſmodi moderatione comprehenſa fuiſſe, vel eſſe, aut contineri, & potuiſſe comprehendi, vel poſſe; ſed quoad huiuſmodi moderationem illos permanſiſſe, & permanere; Congregationemque, & illius pro tempore exiſtentem Rectorem Generalem, Viſitatores, Abbates, Præpoſitos, Priores, Canonicos, perſonas, Capellanos, & omnes Praefatos illis, abſque huiuſmodi moderatione, liberè iuxta eorum tenorem, vti poſſe, & debere in omnibus, & per omnia; periudè ac ſi à moderatione huiuſmodi, & deſuper confectis literis, vos expreſſè excepti fuiſſetis: Sicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios etiam Cauſarum Sacri Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi facultate, iudicari, & ſententiari debere. Irritum quoque, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus praemiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis Noſtris literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, quòd tranſumptis praeſentium, manu Notarij publici confectis, & alicuius Praelati ſigillo munitis, eadem fides adhibeatur in Iudicio, & extrà, quæ præſentibus adhiberetur, ſi illæ eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die .... Septembris, 1519. Pontificatus Noſtri anno ſeptimo; habetur in *libro priuileg. Ordin. Canonicorum Regularium Lateran. Mediolan. impreſſ. pag.* 478. & originaliter extat hoc diploma in Eccleſia prædictorum Canon. Regular. Alexandriæ Inſubrum.

Circa hanc Conſtitutionem ſupradicti Leonis, animaduertit *Collector priuileg. prædictorum Canonicorum, loco cit.* quòd in Concilio Lateranenſi, ſedente ipſo Leone, ad fauorem Epiſcoporum, & Rectorum Eccleſiarum Parochialium, nonnulla Mēdicantium priuilegia limitata, & moderata fuerunt, vtpotè circa Parochiales eorum Eccleſias, proceſſionum aduocationes, confeſſiones ſecularium, Sacratiſſimæ Euchariſtiæ, ac Extremæ Vnctionis adminiſtrationem, Ordinum ſuſceptionē, & id genus plurima, prout in Bulla eiuſdem Leonis, edita annò 1516. decimoquarto Kalendas Ianuarij, Pontificatus anno quarto, quæ incip. *Dùm intrà mentis arcana*, & eſt 27. in ordine.

Tùm verò ipſa moderatio extenſa fuit eademmet Conſtitutione ad alios Ordines; ſed per ſupradictum priuilegium exempta fuit Congregatio ſupradictorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, ac per conſequens omnes Ordines, & Congregationes, quæ communicant cùm illis.

Fuerunt etiam confirmata ſupradicta priuilegia, ac cùm fortiſſimis circumſtantijs roborata à Sixto Quinto, anno 1587. die tertia Octobris, Pontificatus ſui tertio, vt elicitur ex Bulla eiuſdē Pontificis, quæ incipit. *Etſi Mendicantium*, quæ extat apud *Eman. Roderic. in noua collect. Bullar. pro Regular. Bulla* 14. eiuſdem Sixti V. ex quo ſequitur, præfata priuilegia eſſe reualidata: quia cōfirmatio priuilegiorum facta ex certa ſcientia, habet vim reſtituendi priuilegia reuocata; non ſolùm auctoritate priuata, ſed etiam à iure communi, ex *Suar. libro 8. de leg. cap. 19. num.* 4. Ac ſupradicta priuilegia ex certa ſcientia confirmata ſunt, vt conſtat ex dictis; ergò iam erunt reualidata.

Si dicas, ad reſtituenda priuilegia iam reuocata in Conc. Gener. quòd requiritur, vt fiat de Concilio ſpecialis mentio, per clauſulam, *Non obſtante reuocatione talis Concilij*, vel ſaltem, *Generalis Concilij*, in communi; ex *Suarez loco citato, numero quinto, & Eman. Roderic. tomo 1. quæſt. Regular. quæſt. 8. art. 10.* vbi multos *Doctores* cumulat: ſed in clauſulis Bullæ Sixti V. confirmatiuæ priuilegium Ordinis Minorum, non eſt talis clauſula; ergò per illam Bullam non erunt reualidata priuilegia, per Concilium Lateranenſe, ſub Leone Decimo, reuocata.

Reſpondet argumento, *Laurent. de Peirin. Con. 1. declarat. priuil. Ordin. Minim. Conſtitut. 4. Iulij Secundi, §. 3. numer.* 11. quòd iſta clauſula, *non obſtantibus Conſtitutionibus Concilij Generalis*, licèt explicitè non ſit appoſita, eſt tamen implicitè, quatenùs ſcilicet, confirmat dicta priuilegia, dūmodò decretis Sacri Concilij Tridentini non ſint contraria; quæ exceptio, vt iura clamant, firmat regulam in contrarium, quaſi velit Sixtus Quintus per hæc verba: *Dummodò Decretis Sacri Concil. &c.* cōfirmare, & innouare omnia Regularium priuilegia, quæ contrà Decreta Concilij Tridēt. non ſunt, etiam ſi derogent Conſtitutionibus aliorum Conciliorum: alioquin illa clauſula, *Dummodò Decretis Sacri Concilij, &c.* eſſet ſuperflua.

Corroboratur id, quod dictum eſt, nam expreſſiùs, & clarius prædicto Concilio Latteranenſi per Gregorium Decimumtertium derogatum eſt, qui teſte eodem *Laurent. de Peirin. loco citato, num.* 13.

in eius

in eius conſtitutione confirmatiua priuilegiorum, hæc adhibet verba. *Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam Generalis Concilij Lateranenſis, vltimò celebrati*. Ex quibus manifeſtè remanet deciſum, ſupradicta priuilegia remanere in ſuo robore, neque obſtare Concilium Lateranenſe prædictum, neque quoad forum internum, vel externum; ità *Paſſarellus in not. priuil. not. 12.* & *Ioannes de la Cruz, libro 2. de ſtatu Relig. cap. 3. dub. 5. concluſ. 3.* quos citat, & ſequitur idem *Laur. de Peirin. loco citato.*

Poſtremò probatur ex eodem *Ioanne de la Cruz loco cit. verſic. tandem iſta*, vbi per Bullam Pauli V. quæ incipit. *Ad perpetuam rei memoriam*, edita prima die Decembris, anno 1609. probat priuilegia præfata non eſſe reuocata: quia Paulus Quintus, in dicta Bulla innouat, & confirmat illa priuilegia tàm pro foro interno, quàm externo; & addit, quòd etiam à Clemente Octauo, ex certa ſciẽtia, fuerunt huiuſmodi priuilegia confirmata, non excipiendo priuilegia, quæ non ſunt in vſu; ſed illa tantùm, quæ Decretis Concilij Tridentini non aduerſantur.

Inſuper idem *Ioannes de la Cruz*, idipſum confirmat ex literis quibuſdam monitorialibus Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, ad fauorem, & pro manutentione priuilegiorum Ordinis Prædicatorum, datis Romæ die 11. Octobris, 1612. vbi Illuſtriſs. Card. Ioannes Dominicus Spinula fidem facit, Sãctiſſim. Pontificem Paulum V. ad inſtantiam Procuratoris Generalis Fratrum Prædicatorum, manutenere, & velle in ſuo robore manere omnia priuilegia, quomodolibet à prædeceſſoribus dicti Sũmi Pontificis, etiam per viam communicationis, dicto Ordini Prædicatorum conceſſa.

Præcipitur pariter in eiſdem literis, omnibus Ordinarijs, & alijs Superioribus, ſub grauiſſimis cenſuris, nè eos impediant, quominùs eiſdem priuilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, & alijs indultis vti valeant.

QVÆSITVM IV.

Verùm confirmatis, vel ſublatis priuilegijs vnius Abbatiæ, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia vnius Religionis, ſi confirmata fuerint in forma communi, non propterea cenſentur confirmata priuilegia alteri Religioni adinſtar illorum conceſſa.*

2 *Limita, ſi confirmatio eſſet, ex certa ſcientia; vel eſſet clauſula in priuilegio adinſtar, quòd reſpiciat praeterita, praeſentia, & futura priuilegia alterius Religionis.*

3 *Priuilegijs vnius Religionis confirmatis, teaſentur etiam confirmata priuilegia conceſſa adinſtar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum conceſſorum, & concedendorum.*

4 *Priuilegijs ſublatis alicuius Religionis, quandò ſentiantur ſublata, ſeù reuocata priuilegia adinſtar illorum alijs Ordinibus, ſeù Congregationibus conceſſa, oſtenditur.*

1 QVoad primi Quæſiti partem, nimirùm quoad confirmationem, reſpondeo, quòd ſi priuilegia vnius Abbatiæ, vel Congregationis Monachorum, ſeù alterius Religionis, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, fuerint confirmata in forma communi; non propterea cenſentur confirmata priuilegia alteri Religioni adinſtar illorum conceſſa.

2 Secùs erit dicendũ, ſi confirmatio ex certa ſcientia facta ſit, & in priuilegio ad inſtar alteri Religioni cõceſſo extet clauſula, quòd reſpiciat priuilegia alterius Congregationis, non ſolùm præterita, & præſentia, verùm etiam futura. Ratio eſt, quia concedens priuilegium adinſtar alterius, ſolùm dirigit mentem ſuam ad id, quod iam eſt alteri cõceſſum, non autem ad concedendum; niſi in eo exprimatur, *Bald. in l. omnia C. de Epiſc. & cler. Suar. de legib. lib 8 cap. 15. nu. 2.* quandò verò non modò præterita, atque præſentia, verùm etiam futura conceſſa fuerint; tunc per confirmationem priorum priuilegiorum, confirmata etiam cenſentur adinſtar eorumdem alijs conceſſa: talis enim confirmatio eſt veluti noua quædam eorum conceſſio, vt tenet *Bart. in l. more maiorum, ff. de iuriſd. omn. iud.* quem refert *Roderic. tom. 1. quæſt. 8. art. 2.* & *Miranda in Man. Prælat. tom. 2. quæſt. 42. artic. 5. concluſ. 2.*

3 Vnde confirmatis priuilegijs vnius Religionis, cenſentur etiam confirmata priuilegia conceſſa adinſtar illorum alteri Religioni, quæ habet cõmunicationem priuilegiorum conceſſorum, & cõcedendorum illi Religioni, cuius priuilegia confirmata fuerunt; ità *Roder. & Mirand. loco citato*, & *Suar. dicto lib. 8. de legib. cap. 19. num. 10.* vbi etiam cenſet, id valere, etſi confirmatio ſit in forma cõmuni; quia etiam confirmatio in forma communi gratia, & priuilegium eſt: Ità etiam *Lauren de Peirin. in declarat. conſtit. 4. Iulij Secundi, pro ſuo Ord. Minim. num. 12. tomo 1.* & hæc quoad confirmationem.

4 Quò verò ad reuocationem eſt dicendum, quòd ſublatis priuilegijs alicuius Ordinis, ſiuè Congregationis non cenſentur ſublata, ſeù reuocata priuilegia adinſtar illorum alijs Ordinibus, ſeù Congregationibus conceſſa. Nam priuilegia conceſſa ſtudio Bononienſi adinſtar priuilegiorum ſtudij Senenſis non cenſerentur ſublata, & reuocata, ſi reuocarentur, aùt perderentur priuilegia dicti ſtudij Senenſis.

Ratio eſt; quia priuilegia alicui Congregationi, ſeù Ordini adinſtar alterius conceſſa, non dependent ab alijs, quoad eorum conſeruationem: ſed quoad productionem tantùm; & ſtatim, vt conceduntur, fiunt propria illius Ordinis, cui adinſtar conceſſa ſunt. Ex his infertur, quòd ſi aliquæ Religiones obtinerent aliqua priuilegia adinſtar Ordinis Humiliatorum, qui fuit extinctus à Pio Quinto Pontifice Maximo; huiuſmodi priuilegia

aliis Religionibus per viam communicationis cõceſſa, quantùm ad ea non cenſentur ſublata, aut reuocata, licèt ſint extincta quantùm ad dictum Ordinem Humiliatorum. Ratio eſt, quia ſtatim ac alteri Ordini, ſeu Congregationi conceduntur, ſeù communicantur, eiuſdem propria, ac ab aliis independentia efficiuntur, ità *Guliel. & Bald. in l. priuilegia, C. de ſacroſanct. Eccl.* quos refert, & ſequitur *Panorm. in cap. ſuper ſpecula, num. 6. Roder. tomo 1. quæſt. Regular. quæſt 9. artic. 9. Mirand. loco cit. artic. 5. concluſ. 1.* de quo latiùs agendum erit hac *Diſput. Quæſit. 5.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant.

SVMMARIVM.

1 *Refertur Iulij Secundi reſponſum, ad propoſitum Quæſitum.*

2 *Quod interpretantur Collector priuileg. Mendicant. & alij, qui eum ſequuntur, ſed malè, vt numero ſexto.*

3 *Confirmatio ex certa ſcientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

4 *Confirmatio ex certa ſcientia, habet vim nouæ conceſſionis, quandò confirmat id, quod inualidum eſt.*

5 *Confirmatio ex certa ſcientia, non dicitur ſimplex confirmatio, ſeù innouatio, ſed ampliatio, vel noua conceſſio.*

6 *Confirmatio ſimplex priuilegiorum ex certa ſcientia, cùm poſſit referri ad priuilegia valida, & inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vſu ſunt.*

7 *Clauſula*, Ex certa ſcientia, *non tollit effectum intentionis.*

1 HAec quæſtio ſolet ſæpèſæpiùs in materia practicabili inter Doctores diſputari; qui in ea decidenda in varias diuiſi ſunt ſententias. Cuius tamen reſolutio abſque dubio pendet ex reſponſo Iulii Secundi, incip. *In militantis Eccleſiæ agro*, quod refert *Roderic. tomo 1. Bull. pag. 570.*

Confirmauerat enim Sũmus Pontifex Sixtus IV. ex certa ſcientia, per illa verba, *Et de nouo concedimus*, priuilegia Minoribus Fratribus conceſſa. Quæſitum deindè fuit à Iulio Secundo, vtrùm huiuſmodi confirmatio comprehendat ea priuilegia, quæ iam in vſu non erant? Reſpondet Iulius prædictus negatiuè; quòd ſcilicet priuilegia, quæ in vſu non ſunt, minimè confirmantur.

2 Sed contrà inſurgit *Collector priuileg. Mendicant.* prout eum refert *Roderic. quæſt. Regular. tomo primo, quæſt. 8. artic. 2. ad finem*, aſſerens hoc Iulii Secundi reſponſum datum fuiſſe abſolutè, & generaliter propter defectum relationis; hoc eſt, Iulius Secundus ità reſpondit; quia plenè non fuit informatus de forma confirmationis; ac proindè, quòd in ea reperiebantur clauſulæ, *Ex certa ſcientia, Mera voluntate, Motu proprio, & Pro potiori cautela*, & quòd ſi de his clauſulis plenè informatus fuiſſet, contrarium reſponderet; & hoc ipſum poſt *Cordub.* repetit *Suar. de legibus, lib. 8. cap. 20. numero 9.* aſſerens non videre, quid aliud poſſit reſponderi.

3 Pro illis poterunt aliqua afferri, quæ ſuam videntur aſtruere opinionem; & in primis, quòd cõfirmatio illa ex certa ſcientia, actum nullum confirmat, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxtà *text. in cap. 1. de tranſact. in fin.* quòd in hac confirmatione procedere notauit *Gloſſ. in cap. quia intentionis 29. de priuileg.* & ſequuntur ibi omnes, & præcipuè ex aliis, *Suarez, dicto libro 8 cap. 18. à num. 12.* & nonnulli citati à *Barboſ. in collect. ad cap. cùm dilecta, 4. numero decimo octauo, de confirmat. vtili.*

4 Tùm quia eadem confirmatio habet vim nouæ conceſſionis, quandò confirmat id, quod inualidũ eſt, vt cenſuit *Rota, in Iacen. Vicaria, vigeſimaſeptima Ianuary, 1614. coram bon. memor. Buratto, impreſſ. per Farinac. deciſione 513. numero ſexto, parte ſecunda, Recent.*

5 Tùm quia non dicitur ſimplex confirmatio, ſeù innouatio, ſed ampliatio, & noua conceſſio, *cap. ſi Apoſtolicæ, & ibi Gloſſ. in verb. confirmamus, de præbend. libro 6. Gozadin. conſilio 62. numero 15. Barboſ. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, numero 20.*

6 Ego tamen, his minimè refragantibus, aduertendum duxi, cùm *Barboſ. in collect. ad dictum capitum dilecta, num. 39.* confirmationem illam Sixti Quarti fuiſſe generalem priuilegiorum Fratribus Minoribus conceſſorum; nec de ſingulis, etiam de ipſorum iuſtitia, ac validitate, cauſæ cognitionem præceſſiſſe; vndè cùm poſſit referri ad priuilegia valida, quæ in vſu ſunt, & ad inualida, vel quæ aliàs non ſunt in vſu, ad ea tantùm debet referri, quæ valida, & in vſu ſunt, iuxtà celebrem doctrinam *Antonij de Butr. per text. ibi, in cap. dudum, numero 15. de decim.* multùm commendans, quòd benè notetur, cùm alibi non reperiatur; ſequuntur *Alexand. conſilio 39. numero 10. volum. 4. Cabed. Luſitan. deciſione 3. numero 5. parte 2. Rota deciſ. 11. numero 3. parte 2. Recent.* & confirmari poteſt ex *text.* & quæ ibi notant *Abb.* & alii communiter, *in cap. primo, verſic. nec conſtitutione, de iis, quæ fiunt à maiori parte Capituli, & in cap. primo, de iure iuran. libro ſexto.*

7 Non obſtat, quòd Pontifex ex certa ſcientia ſe confirmare adiecit; non enim ideò ſequitur, ex certa ſcientia feciſſe; & plenè de ſingulis informatum fuiſſe; immo defectus intentionis poteſt præſumi reſpectu eorum, quæ vel iniuſta ſunt, vel per non vſum ſublata; quem defectum intentionis clauſula illa, *Ex certa ſcientia*, non tollit, iuxtà ea, quæ ad hoc propoſitum tradunt, *Menoch. conſilio primo, numero 432. Sanchez, de matrimon. libro octauo, diſputatione quarta, numero ſexto, Rodolphin. de ſuprema, ſeù abſoluta Princip. poteſtate, capit. ſexto, numero 5. Alared. pro omnimod. Regul. exempt. par 2. cap. 1. num 11.* & ità reſpectu eorum, de qui-

de quibus Pontifex non habuit notitiam magis reducitur ad cõfirmationem in forma communi, quæ nõ reddit actum de inualido validum, ſed illud cõfirmat, prout anteà erat, & in eodem robore, & ſtatu eum relinquit, iuxtà *text. in cap. quia diuerſitatem, de conceſſ. praben. & in cap. examinata, de confeſſ. Vtil.* eum ſimilibus, de quibus *Rota deciſ. 192. num. 3. par. 1. Recent. & deciſ. 229. num. 11. & deciſ. 405. num. 1. par. 2. Recent.*

Quapropter faciliùs, & præſtabiliùs eſt aſſerere iuxtà ſupradicta reſpondiſſe Iulium Secundum, quàm ab illius Pontificis interpretatione temerè recedere cum Collectore priuilegiorum, & alijs, qui eum ſequuntur.

QVAESITVM VI.

Clauſulæ in priuilegijs, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Quatenùs ſint in vſu, *in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ ſunt in obſeruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam cauſam, ſi adſit clauſula*, Ex certa ſcientia.

2 *Canones Sacri hic intelliguntur, qui ſunt inſerti in Concil. Trident.*

3 *Verba*, Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſentur, *reuocant ſolùm priuilegia, quae à prædicto Concilio Trident. reuocata ſunt per clauſulam*, Non obſtantibus, &c.

4 *Defectus omnes iuris poſitiui ſupplet clauſula*, Supplentes, &c.

5 *Iuris naturalis defectus non ſupplet clauſula*, Supplẽtes, &c. *prout nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis.*

6 *Clauſula*, Prorsùs eximimus, &c. *vis, & effectus oſtenditur.*

7 *Dictio*, Prorsùs, *excludit omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt.*

8 *Clauſulæ*, Nobis, & ſucceſſoribus Noſtris, canonicè intrantibus, *vis, & effectus oſtenditur.*

9 *Contrauenientes clauſulæ*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c *peccant mortaliter.*

10 *Clauſula*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *importat comminationem priuationis beneficiorum.*

11 *Priuilegij Pontificij infractores, in quo adeſt clauſula*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *ſubijciuntur pœnæ arbitrariæ.*

12 *Clauſula*, Sublata, &c *claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi.*

13 *Priuilegium munitum clauſula* Sublata, &c: *vbi nõ intrat tunc hæc clauſula, nihil operatur.*

14 *Maiora expreſſis non comprehendit clauſula*, Sublata, &c. *nec ſe extendit vltrà limites principalis diſpoſitionis.*

15 *Clauſula*, Sublata, &c. *non obſtat dicenti gratiam non comprehendere caſum, de quo agitur.*

16 *Priuilegium, ſeù facultas facta pro foro conſcientiæ, in exteriori ſuos operatur effectus ſecundùm aliquos, cuius contrarium veriùs eſt, vt numero decimoſeptimo.*

18 *Clauſula*, Sinè Parochiæ præiudicio, *vis, & effectus oſtenditur.*

19 *Specificationis ſpecialis vim habet clauſula*, In omnibus, & per omnia, *in priuilegijs inſerta.*

20 *Expreſſionis ſpecialis habet vim clauſula*, Motu proprio.

21 *Vitium ſubreptionis tollit clauſula*, Motu proprio, *niſi procedat ſubreptio ex re ipſa, vel contingat in falſa cauſa expreſſione.*

22 *Iuri tertij, non ſolùm in re, ſed etiam ad rem, non præiudicat clauſula*, Motu proprio.

23 *Præiudicium tertij non infert clauſula*, Motu proprio, *maximè quandò non præceſſit cauſae cognitio.*

24 *Priuilegium contrà ius alterius obtentum, non firmat clauſula*, Motu proprio.

25 *Contraria omnia cenſentur ſublata, abſque alia derogatione, ſtante clauſula*, Ex certa ſcientia.

26 *Tertij in graue præiudicium nihil operatur clauſula*, Ex certa ſcientia.

27 *Subreptionis præiudicium, non tollit clauſula*, Ex certa ſcientia, *niſi quandò Princeps informatus proceſſerit.*

28 *Clauſula*, Ex certa ſcientia, *non operatur in ijs, quæ in facto conſiſtunt, & de quibus Princeps nõ præſumitur habuiſſe notitiam.*

29 *Princeps vbi ſcribit*, De plenitudine poteſtatis, *nihil opponi poteſt contrà priuilegium, vel quòd gratiam annullet.*

30 *Solemnitatis defectus omnes non peruenientes à natura, tollit clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

31 *Tertij in præiudicium nihil operatur clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

32 *Regulae de iure quæſito non tollendo, non derogat clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

33 *Clauſula*, De plenitudine poteſtatis, *nihil operatur, quandò ea vtens, de negotio informatus non eſt.*

34 *Clauſula*, De plenitudine poteſtatis, *ſi apponatur ſuper illicito, intelligitur de poteſtate bona, & laudabili.*

35 *Facta*, De plenitudine poteſtatis *ſinè cauſa, dicuntur per alluſionem, fieri de plenitudine tempeſtatis.*

36 *Clauſula*, Non obſtantibus, &c. *tollit omnia, quae diſpoſitioni, in qua eſt appoſita, obſtare poſſunt.*

37 *Clauſula*, Non obſtantibus, &c. *non auget pluſquàm gratia conferat.*

38 *Diſpoſitio, ſuper qua eſt appoſita clauſula*, Non obſtantibus, &c. *ſi nulla exiſteret, illa clauſula nihil operaretur.*

39 *Derogatorijs derogatoriarum, quandò deroget clauſula*, Non obſtantibus, &c. *oſtenditur.*

40 *Priuilegium ad pias cauſas, vel commiſerationis cauſa, ſeù publicae vtilitatis gratia conceſſum, non derogat clauſula*, Non obſtantibus, &c.

41 *Expreſſionis indiuiduae vim habet clauſula*, Pro expreſſis, &c. *cum omnibus ſuis qualitatibus.*

42 *Derogationis ſpecialis vim habet clauſula*, Pro expreſſis, &c.

43 *Derogatorias derogatoriarum tollit clauſula*, Pro expreſſis, &c.

44 *Tertij in praeiudicium non operatur clauſula*, Pro expreſſis, &c.

45 *Intentionis defectum non tollit clauſula*, Pro expreſſis, &c.

46 *Clauſula*, Quorum tenores, &c. *vis, & effectus remiſſiuè.*

47 *Clauſula*, Decernens irritum, &c. *irritat omnia, quae in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipſo iure.*

48 *Titulum, & poſſeſſionem inficit decretum irritans, quandò intrat conſtitutio, cui adhaeret.*

49 *Formam inducit clauſula*, Decernens irritum, &c.

50 *Clauſula*, Decernens irritum, &c. *etiam ſi non extendatur, ſuos operatur effectus.*

51 *Tempus vnum, quòd videatur alteri ineſſe, operatur clauſula*, Ex tunc prout ex nunc.

52 *Clauſula*, Ex tunc, prout ex nunc, *operatur, vt actus poſteà factus, cenſetur iam à principio factus.*

53 *Clauſula*, Ex tunc, prout ex nunc, *non eſt retrotractiua ad diem datae in praeiudicium iuris alteri medio tempore quaeſiti.*

54 *Clauſula*, Pro maiori cautela de nouo concedimus, *nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio.*

55 *Clauſula*, Sicut accepimus, *poſita in gratia motus proprij, non eget iuſtificatione; ſecùs in gratia ad partis inſtantiam.*

56 *Clauſula*, Contradictores, &c. *intelligitur de eo, qui de facto, & iniuſtè contradixit.*

57 *Clauſula*, Appellatione remota, *non ſolùm friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes.*

58 *Clauſula*, Appellatione remota, *non impedit, quin poſſit Iudex ex legitima cauſa, recuſari.*

59 *Tertij reſpectu comparentis pro ſuo intereſſe, nihil operatur clauſula*, Appellatione remota.

60 *Appellationem ab interlocutoria, non tollit clauſula*, Appellatione remota.

61 *Legibus, quae in communi conueniunt, priuilegijs etiam conuenire, & cum ſua proportione, applicari poſſunt.*

62 *Lex interpretari debet, nè inutilis reddatur.*

63 *Verba debent aliquid operari.*

64 *Priuilegium dici non poteſt illud, quod nihil ſpecialiter concedit.*

65 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*

66 *Lex vna indiſtinctè loquens, per aliam diſtinguitur, & limitatur.*

67 *Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non ſe extendit.*

68 *Verba ſunt intelligenda, non ſecundùm quod ſonant, ſed ſecundùm mentem, & intentionem proferentis.*

69 *Priuilegiorum verba ſunt interpretanda ſecundùm propriam ſignificationem, & communem vſum loquendi.*

70 *Verba debent interpretari naturaliter, & propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè.*

71 *Priuilegia recipiunt interpretationem à ſupplicatis.*

72 *Priuilegium quandò latè, quandò verò ſtrictè ſit interpretandum, oſtenditur; & numero ſeptuageſimoquarto, & ſeptuageſimoquinto.*

73 *Priuilegium enormiter laedens Eccleſiam, aut alios, non valet; niſi fiat mentio de iſta enormi laeſione.*

76 *Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuriſtarum interpretatione, in fauorem Regularium ſunt interpretanda.*

77 *Statuta Regularium non ità rigoroſè interpretari debet, vt apices iuris ſeruentur, ſed amplianda ſunt ex bono, & aequo.*

HVcuſque latè egimus de priuilegijs, priuilegiorumque communicatione, confirmatione, & innouatione; quia verò in eis reperiuntur quamplures clauſulae apponi ſolitae, ex quibus genuina pendet eorum interpretatio; ideo me gratum facturum eſſe cenſui Abbatibus, & alijs quibuſcunque huiuſmodi Priuilegijs quomodolibet fungentibus, ſi de principalium clauſularum vi, & effectibus aliqua in praeſenti breuiter dixerim in hunc, qui ſequitur modum.

CLAVSVLA PRIMA.

Quatenùs ſint in vſu, & Sacris Canonibus, ac Decretis Concilij Tridentini non aduerſentur.

1 HAec clauſula, quae in confirmationibus priuilegiorum frequens eſt, confirmat tantùm in prima eius parte priuilegia illa, quae ſunt in obſeruantia, ſuumque valorem retinent; non autem ea, quae inualida, & amiſſa ſunt per non vſum, vel per contrarium vſum: ſecùs autem ſi ſunt in vſu, quamuis inualida per quamcunque aliam cauſam; quia tunc, & eo caſu per confirmationem ex certa ſcientia reualidantur, & innouantur; ità docent *Rodericus quaeſt. Regular. tomo primo, quaeſtione octaua, articulo tertio, Suarez, de leg libro octauo, cap. decimo octauo, numero decimoſexto, Ioannes de la Cruz, de ſtat. Relig. libro ſecundo. cap. tertio, dubio ſecundo, concluſione ſexta, Laurent. de Peirin. in declarat. priuileg. ſuo Ordini Minimorum conceſſorum, tomo ſecundo, ſuper Conſtitutione prima Gregorij Decimitertij, numero primo, Dominus Auguſtinus Barboſa, de clauſul. vſufrequen. clauſula 124. numero primo, ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

2 Circà alia huiuſmodi clauſulae verba, *Et Sacris Canonibus*, obſeruandum eſt, quòd Sacri Canones, de quibus in praeſenti, intelliguntur illi, qui in corpore iuris communis inſerti ſunt, atque illud conſtituunt; quia cùm omnia ferè priuilegia ſint contrà ius commune, huiuſmodi confirmationes parum, aut nihil operarentur; ſed ſunt Canones inſerti in Concilio Tridentino; quod oſtendit dictio illa, *Et*, quae eſt coniunctiua, & coniungit Canones Concilij, cum ipſius Decretis; ità *Hieronym. à Sorbo in annot. ad*

Compend. priuileg. verb. priuilegia Fratrum, *verſic. eſt etiam aduertendum*, *Roderic. dicta quæſt. 8. artic. 8. Laurent. de Peirin. loco citato, num* 2. *D. Auguſtin. Barboſ. de clauſul. vſufrequen. clauſula* 52. *numero quarto*, *& clauſula* 124. *numer.* 2. *ſecundùm Lugdun. impreſſ.*

3 Circà alia verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſantur*, notandum, quòd per illam reuocantur ſolùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio reuocata ſunt per clauſulam, *Non obſtantibus*, *&c.* quæ clauſula in eiuſdem Concilij decretis, aliquandò apponitur, aliquandò verò non, vt patet obſeruantibus: aliud eſt enim, quòd priuilegia ſint Tridentinæ Synodi contraria, aliud, quòd ſint ab eo reuocata; ea enim ſunt ſimpliciter Concilio contraria, quæ ab illo reuocantur; at quæ non reuocantur tacitè admittuntur.

Nec obſtat, quòd ipſum Concilium *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 22. omnia, & ſingula in ſuperioribus decretis contenta obſeruari præcipiat, *Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs*, *&c.* nam intendit ea tantùm reuocare, quæ aduerſantur decretis eiuſdem *Seſſ.* 25. *de Regular.* non autem illa, quæ ſunt contrà decreta aliarum ſeſſionum.

Nec item obſtat, quòd Pius Quartus, per Bullam, incip. *In Principis Apoſtolorum Sede*, reuocauerit omnia priuilegia, & indulta, quæ Tridentinæ Synodi decretis contrariantur; quia cùm ea Conſtitutio edita ſit ad maiorem obſeruationem, & robur Decretorum Concilij, intelligenda, & explicanda eſt, prout idem Concilium intelligitur, & explicatur ſecundùm doctrinam *Suar. de leg. lib.* 8. *cap.* 18. *num.* 18. *Nauar. in Manual. cap.* 27. *num.* 190. *Roderic. dicta quæſt.* 8. *art.* 6. *Lauren. de Peirin. loco citato, num.* 3. Qui in fine addit, ſenſum communem iſtius clauſulæ, modò obtinere in praxi, vt per eam cenſeantur derogata priuilegia, non ſolùm quæ à Concilio per clauſulam, *Non obſtantibus*, derogantur, ſed etiam ea, quæ ſunt eidem Concilio ſimpliciter contraria.

CLAVSVLA SECVNDA.

Supplentes omnes, & ſingulos defectus, &c.

4 HAec clauſula, quamuis ſuppleat omnes defectus iuris poſitiui, ſecundùm *Monet. de commut. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 158. *Vivian. in prax. iuriſpatron. libro* 13. *cap.* 8. *numer.* 158. *in nouiſſ. impreſſ. D. Auguſt. Barboſ. de clauſul. vſufrequen. clauſ.* 177. *num.* 2.

5 Non ſupplet tamen defectus iuris naturalis, *Clement.* 1. *§. cæterum*, *de re indic. Mart. de clauſul.* 1. *clauſ.* 171. *nu.* 7. *Card. Tuſch. tom.* 1. *lit. C. conc.* 343. *num.* 15. *Monet. dicto cap.* 7. *num.* 558. vbi ampliat procedere, licèt adſit ſimul clauſula, *Ex plenitudine poteſtatis*, & *Ex certa ſcientia. Vivian. dicto cap. octauo, numero* 168. *D. Auguſtin. Barboſ. dicta clauſul.* 177. *numero octauo.*

Nec etiam tollit defectus ſubſtantiales, *Mart. dicta clauſula* 181. *numero nono*, *Roderic. quæſt. Regular. tomo primo, quæſtione octaua, artic.* 15. *Vivian. dicto cap. octauo, numero* 165. *D. Auguſtin. Barboſ. dicta clauſula* 177. *numero* 11. Nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis, vel contrahentis, *Stephan. Gratian. diſceptat. forenſium cap.* 549. *numero nono*, *Monet. dicto cap. ſeptimo, numero* 159 *Mart. dicta clauſula* 181. *numero primo*, *Menoch. conſilio primo, numero* 412 *Vivian. dicto cap. octauo, numero* 169. Prout nec ſupplet defectum cauſæ, *Magon Luen. deciſione duodecima, numero* 21. *D. Auguſtin. Barboſ. dicta clauſula* 177. *numero decimonono*, vbi aliqua de hac clauſula proſequitur.

CLAVSVLA TERTIA.

Prorſùs eximimus, ac totaliter liberamus.

6 HAec clauſula propter ſuam generalitatem, nõ ſolùm derogat priuilegijs priuatæ perſonæ conceſſis, ſed etiam Vniuerſitati in genere, vel in ſpecie, ſub cuiuſcunque tenoribus, etiam motuproprio, & ex certa ſcientia, vel de plenitudine poteſtatis, aut per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui; ità *Enriquez in Summ. lib.* 7. *de indulg. cap.* 27. *numero* 4. aſſerens *in commento lit. F*, huiuſmodi clauſulam ſic geminatam excludere omnem interpretationem in contrarium: eſt enim de
7 natura illius dictionis, *prorſùs*, excludere omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt, *cap. ſtatutum*, *§. prouiſuros*, *de reſcript. libro ſexto*, quod ad id citat *D. Auguſtin. Barboſ. de dictionib. vſufrequen. dict.* 294 *numero primo*, *ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

CLAVSVLA QVARTA.

Nobis, & Succeſſoribus Noſtris canonicè intrantibus.

8 TEndit autem hæc clauſula ad hoc, quòd licèt omnis, qui erit verus ſucceſſor talis Pontificis canonicè in Pontificatum introire dicatur; additur tamen illa particula, *canonicè intrantibus*, ad innuendum, nos non debere obedire, nec ſubijci illi, qui non per oſtium, ſed aliundè introducetur in ouile Domini; ità *Laurent. de Peirin. in declarat. priuileg. Ordin. Minimorum*, *Conſtitut.* 2. *Sixti IV. §.* 9. *numero* 11.

CLAVSVLA QVINTA.

Indignationem Omnipotentis Dei, &c.

9 HAec clauſula, quæ teſte *Lauden. in tract. de priuileg. quæſtione decimaoctaua*, conſueuit apponi in priuilegijs Apoſtolicis, facit vt illi contrauenientes mortaliter tantùm peccent; quia hoc eſt virtualiter obedientiæ præceptum in virtute Spiritus Sancti, ſecundùm *Laurent. de Peirin. in declar. priuileg. Ordin. Minim. tomo* 1. *Conſtitut.* 3. *Sixti IV. §.* 4. *num.* 7.

10 Verùm *Bald. in cap.* 1. *§. porrò*, *nu.* 6. quæ ſit prima cauſa feudi amittendi, putauit importare quoque comminationem priuationis beneficiorum, prout illum referunt *Cardin. Tuſch. verb. indignationis pœna*, *concluſione* 91. *Marchesan. de commiſſ. parte prima, pagina* 422. *numero* 104, *in vltima impreſſ.*

11 Ego verò probabiliùs exiſtimo in fractores Pōtificij priuilegij, in quo adeſt huiuſmodi clauſula, ſubijci pœnę arbitrariæ, ſicuti docent *Martin. Lauden. dicta quæſt.* 18. *Belench. de charit. ſubſid. quæſt.* 44. *Eraſm. à Cokier. de iuriſdict. Ordin. in exempt. parte* 4. *quæſt* 62. *num.* 1. *Ioannes à CoKier. eius frater, in Eſchol. ad præſes primar. Imperat. in fine*; refert, & ſequitur *D. Auguſt. Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequent. clauſ.* 91.

CLAVSVLA SEXTA.

Sublata, &c.

12 PRoprius effectus huius clauſulæ eſt, claudere os Iudici, & illi tollere facultatem aliter iudicandi; itaut pars, quæ venit contrà literalem priuilegij intellectum, audiri non valeat, niſi obtenta ab ipſomet Summo Pontifice, in Signatura Gratiæ, oris apertione; ſicuti benè tradunt *Marcheſan. de commiſſ. par.* 2. *pag.* 441. *num.* 3. *& pag.* 547. *numer.* 2. *in vlt. impreſſ. Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 66. *num.* 3. *cum ſeqq. Nicol. Garz. de benefic. par.* 6. *cap.* 3. *num.* 98. *Monet. de commutat. vltim volunt. cap.* 7. *num.* 213. *Cardin. Tuſch. tomo* 1. *lit.* C. *concl* 344. *num.* 7. & plures alii citati à *D. Barboſ. de clauſ. vſufrequen. clauſ.* 175. *num.* 3. *ſecundùm Lugdunen impreſſ.* quibus addo *Viuian. in prax. iuriſpatron. lib.* 11. *cap.* 8. *num.* 246. *in vltima impreſſ.* intantùm, vt ſi Iudex contrarium faciat, vlteriùs procedendo, proceſſus exindè factus eſt ipſo iure nullus, *Cardinalis Tuſchus dicta lit.* C. *concl.* 345. *Viuian. dicto cap.* 8. *num.* 247. *D. Auguſt. Barboſ. d. clauſ.* 175. *num.* 5.

13 Intellige, hanc clauſulam prædictum effectum ſuum operari, poſtquàm fuerit cognitum intrare depoſitionem, *Rota deciſ.* 421. *num.* 5. *par.* 2. *Recent.* quia aliàs nihil operatur, quandò & in caſibus, in quibus priuilegium, ea munitum, non intrat, ſecundùm *Anton. Gabriel. comm. lib.* 6. *tit. de clauſul. concl.* 3. *nu.* 8. & alios, quos refert *D. Auguſtinus Barboſ. d. clauſ.* 175. *num.* 39.

14 Eſt enim hæc clauſula tantæ efficaciæ, tàmque parti præiudicialis, vt non ſe extendat vltrà limites principalis diſpoſitionis, nec comprehendat maiora expreſſis, ex *Gonzal. dicta gloſſ.* 66. *num.* 31. *Nicol. Garz. dicto cap.* 3. *num.* 84 *cum ſeqq.* Et
15 ideò non obſtat dicenti, gratiam nō cōprehendere caſum, de quo agitur, vt per *Put. deciſ.* 48. *nu.* 6. *lib.* 1. *in correct. Monet. dicto cap.* 7. *num.* 229. nam per huiuſmodi clauſulam minimè impediri poterit, quominùs Iudex poſſit videre de comprehenſione, *Rota deciſ.* 569. *in fine, part.* 2. *Recent. D. Auguſt. Barboſ. de clauſ.* 175. *num.* 33.

CLAVSVLA SEPTIMA.

In foro conſcientiæ.

16 NOn defuerunt Doctores grauiſſimi, qui conſtanter tenent priuilegium, ſeù facultatem factam pro foro conſcientiæ, in exteriori ſuos operari effectus, vt in caſu freqnentiſſimo exemplum ponentes de abſolutione cenſurarùm, vel diſpenſationibus irregularitatum, factis virtute priuilegiorum Mendicātibus, cōpetentium, & alijs Religionibus, de quibus *Roder quæſt. Regul. to.* 1. *q.* 61. *art.* 2. *cū ſeqq.* aut quæ fiunt ab Epiſcopo, auctoritate *Conc. Trident. Seſſ.* 24. *de reformat. cap.* 6. vel per *Bullas Cruciata* aut ſimiles, quæ facultatem faciunt limitatam ad forū conſcientiæ, vt notat *Enriquez in Summ. lib.* 7. *cap.* 13. §. 2. *lit. V. & lib.* 14. *cap.* 20. §. 1. contendens ſic abſolutos à benigno Iudice admittendos eſſe, vt benignè abſolutos, etiam pro foro exteriori.

17 Verùm contrà eos, verior extat aliorum ſententia, meritò exiſtimantium, abſolutum quoad forum conſcientiæ, licèt de abſolutione conſtet, indigere alia abſolutione pro exteriori, vt ſcilicet ab alijs pro abſoluto, ſeù diſpenſato habeatur: ac proindè priuilegium, ſeù conceſſionem pro foro conſcientiæ, minimè prodeſſe in foro exteriori, vt benè reſoluunt *Sayr. de cenſ. lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 31. *Couar. in cap. alma mater, part.* 1. §. 11. *num.* 16. *& lib.* 2. *variar. cap.* 10. *num.* 3. *Nauar. in Manual. cap.* 27. *num.* 278. *ad fin. Sanchez, de matrimon. lib.* 3. *diſput.* 15. *num.* 17. *verſic. ad quartum*, quos refert, & ſequitur *D. Auguſt. Barboſ. in ſuo nouiſſimo tractatu, de locis commun. argum. iur. vſufrequen. loco* 50. *num.* 3. *cum ſeqq.* vbi *à num.* 6. diſputat quid dicēdum, quandò expreſsè facultas conceſſa in priuilegio limitatur ad forum conſcientiæ.

CLAVSVLA OCTAVA.

Sinè Parochiæ præiudicio.

18 VBi Pontifex in priuilegijs dicit, vitandum eſſe præiudicium ab exemptis, & priuilegiatis; intelligit tantùm circà decimas, & primitias clericis, à laicis exhiberi ſolitis; vt declarauit Sixtus Quartus, referente *Ioanne à Cruce, de Stat. Relig. lib.* 2. *cap.* 5. *dub.* 7. *concl.* 2.

Plura circà clauſulam, *Sinè præiudicio, &c.* ſi ſcire cupias, conſule *D. Auguſt. Barboſ. in tractatu de clauſul. vſufrequent. clauſul.* 157. *ſecundùm Lugdun. impreſſ.*

CLAVSVLA NONA.

In omnibus, & per omnia.

19 HAbet hæc clauſula in priuilegijs, & alibi inſerta, vim ſpecialis ſpecificationis, vt tenēt *Mart. de clauſul. par.* 1. *clauſ.* 62. *num.* 4. *Cardinalis Tuſchus lit.* C. *concluſ.* 354. *num.* 1. *D. Auguſtinus Barboſ. de clauſul. vſufrequen. clauſ.* 67. *num.* 7. *ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* & ideò ob hanc magnā efficaciam operatur, vt exæquata vnam, & eamdem naturam habeant, & nulla ſit penitùs differentia, §. 1. *verſic. per omnia ferè Inſtitut. de donation. Bertazol. de clauſ. inſtrum. clauſ.* 21. *num.* 1. vbi ſubdit importare perfectionem, & integritatem diſpoſitionis, *Card. Tuſch. d. concl.* 354. *num.* 6.

CLAVSVLA DECIMA.

Motu proprio.

20 HAec clauſula, quia habet vim ſpecialis expreſſionis; vt tradunt *Anton. Gabr. commun. lib.*

lib. 6. tit. de clauſul. concluſ. 2. num. 93. Monet. de
commutat. vltim. volunt. cap. 7. num. 93. Ideò tol-
lit vitium ſubreptionis, cap. ſi motu proprio, de præ-
bend. lib.6. Clement. ſi Romanus, eodem tit. cum alys
cit à Suar. de legib. lib 8.cap.12.num. 11.Sanchez,de
matrim.lib.8.diſput.21.num.47.cum ſeqq. & à D.Au-
guſt. Barboſ. de clauſ. vſu frequen. clauſ.79.num. 16.
ſecundùm Lugdun. impreſſ. niſi ſubreptio huiuſmodi
procedat ex re ipſa, ſecundùm Seraph. deciſ. 398.
num.5. Rot. deciſ. 656. num.4. in princ.part.1.Recent.
vel contingat in falſæ cauſæ expreſſione, ex Suar.
dicto cap. 12.num. 11. cum ſeqq. & Sanchez, dicta
diſput. 21. num. 52. & D. Auguſt. Barboſ. dicta clau-
ſul. 79. num 23. vel ſit in tacenda inhabilitate per-
ſonæ, Gabriel, dicta concl.2.num. 44. cum ſeqq. San-
chez, dicta diſput.21. num. 49. D. Auguſt. Barboſ.
22 dicta clauſ. 79. num.18. vel præiudicet iuri tertij,
non ſolùm in re, ſed etiam ad rem, Sanch. dicta di-
ſput.21. num.50. Monet. de commut.vlt. volunt.cap.
6. num.160. D.Auguſt. Barboſ. dict. clauſ. 79. num.
19. In ſupradictis enim caſibus, clauſula hæc mo-
tus proprij, non tollit vitium ſubreptionis, vt præ-
citati Doctores reſoluunt.

23 Quòd autem in præiudicium tertij non opere-
tur hæc clauſula, maximè quandò non præceſſit
cauſæ cognitio, fuit dictum in Rot. impreſſa per Cæ-
cium, poſt ſuum tractatum, de cenſib deciſ.72. nu 5. &
24 ideò minimè firmat priuilegium contrà ius alte-
rius obtentum, ex Seraphin. deciſ. 398. num. 6. nec
operatur, vt priuilegium lite pendente, habitum
cum hac clauſula, nulla de lite pendente in eo fa-
cta mentione, validum ſit; ſicuti docent Gabr. di-
cta concl. 2. num. 3. & plures citati à Cened. ad De-
cretal. collect. 53. num.2.

CLAVSVLA VNDECIMA.
Ex certa ſcientia.

25 DE hac clauſula aliqua diximus ſuprà hac Di-
ſput. Quæſit. 1. & ibi dictis addendum duxi,
quòd ſtante hac clauſula, contraria omnia cenſeā-
tur ſublata, abſque alia derogatione, vel clauſu-
la Non obſtante, vt concludunt Cardin Tuſcb. lit. C.
concluſ.140. num.1. & plures citati à D.Barboſ. de
clauſul. vſuſ eqnen. clauſul 59. num.12. vbi num.13.
ſubdit, quòd pariter operatur, vt id, quod confir-
matur, ſi non eſt ſolemne, reddatur ſolemne, itàut
det robur, quoad ſolemnitatem, ſicut quoad vali-
ditatem, & num. 17. ſubijcit, quòd tollit omnem
iuris obſtaculum, & num. 25. quòd tollit omnem
erroris præſumptionem.

26 In tertij graue præiudicium nihil operatur, li-
cèt in modico aliter ſe res habeat, vt in ſpecie
tenet Cardin. Tuſch. dicta concluſ. 340. num.7. aſſe-
rens, hanc clauſulam in priuilegio, iuncta dero-
gatione generali, operari præiudicium tertio, quā-
dò non eſt magnum, Menoch. conſil. 36. num. 59.
D. Auguſt. Barboſ. dicta clauſula 59. num. 29. cum
ſequentibus.

27 Subreptionis etiam præiudicium non tollit hæc
clauſula, niſi quandò Princeps informatus proceſ-
ſerit, ſecundùm Rodolphin de ſuprem. & abſol. Prin
cip poteſt.cap.5.nu.13. Gloris. reſpon.1. par.1. nu.30.
& plures citati à D. Auguſtino Barboſa, dicta clauſ.
59. num. 50.

28 Nec etiam operatur in ijs, quæ in facto conſi-
ſtunt, & de quibus Princeps non præſumitur ha-
buiſſe notitiam, Rodolphin dicto tract. cap. 6. nu. 5.
Cardin. Tuſch. dicta concl. 140. nu. 44. Sanchez, de
matrimon. lib.8. diſput.4. num 6. D. Auguſt. Barboſ.
dicta clauſ. 59. num. 34. & ideò nihil pariter opera-
tur, quandò apponitur ſuper negotio, de quo Prin-
ceps non habet notitiam, Cardinal. Tuſch. dicta
concluſ. 340. num. 41. Gloris. reſponſ. 1. parte pri-
ma, numero 3.

CLAVSVLA DVODECIMA.
De plenitudine poteſtatis.

29 MVltos, & ſingulares effectus operatur hæc
clauſula; nam vbi Princeps ſcribit de ple-
nitudine poteſtatis, nihil opponi poteſt cōtrà pri-
uilegium, vt ex Ang. conſilio 368. num 2. verſ.quar-
tò, tradit Card. Tuſch. tomo 1. lit.C. concl 341 num.
2. & his citatis, D. Auguſt. Barboſ. de clauſul. vſu-
frequen. clauſ 41.num.21. ſecundùm Lugdun impreſſ.
vel quòd gratiam annullet, ſecundùm Monet. de
commut. vlt volunt. cap.7. num. 124.

30 Tollit igitur hæc clauſula omnes defectus ſo-
lemnitatis non prouenientes à natura; vt poſt Alex.
conſil. 195. num.3. lib.2. reſoluit Cardin. Tuſch. dict.
lit. C. concl. 342. num. 4. ac etiam obreptionem
& ſubreptionem iuxtà ea, quæ tradit Rodolphin. de
abſol. Princ. poteſt. cap 5. num.15.

31 In tertij verò præiudicium nihil operatur; ſicuti
docent Marcheſan. de commiſſ. par. 2. §.2. cap vnic.
num. 100. pag. 421. Seraph. deciſ. 1082. num. 8. Ro-
dolphin. dicto cap. 6. num. 11. nec derogat regulæ
32 de iure quæſito nō tollendo, vt per Rot. apud Mar-
cheſan. d. par.2. pag.125. num.7. quem refert Dom.
Auguſt. Barboſ. dicta clauſul 41. num 42. vbi à num.
24. diſputat, an, & quandò Princeps poſſit de ple-
nitudine poteſtatis, quemquam dominio rei ſuæ
priuare.

33 Nec etiam operatur, quandò ea vtens de nego-
tio, ob quod illa vtitur, informatus non eſt, Me-
noch. conſil. 1. num. 426. & conſil.103. num 78. Ro-
dolphin. dicto cap. 6. num. 2. vbi num. 3. ſubdit, in
dubio, vbi Princeps aliquid facit, aut concedit de
plenitudine poteſtatis, præſumi actum feciſſe cùm
34 cauſæ cognitione; & ideò, ſi apponatur ſuper illi-
cito, intelligitur de poteſtate bona, & laudabili,
ſecundùm Bald. conſil. 345. in princ. lib. 1. Cardin.
Tuſch. dicta lit. C. concluſ. 242. num. 9. ſicut etiam
intelligitur appoſita ex iuſta cauſa; quia quæ ſinè
35 cauſa fiunt de plenitudine poteſtatis, dicūtur per
alluſionem fieri de plenitudine tempeſtatis; vt tra-
dunt Enriquez, in Summ. libro decimoquarto, cap de-
cimoſeptimo, numero quinto in comment. littera Z. Pe-
regrinus, de iur. fiſc. libro primo, titulo tertio, numero
65. Dominus Auguſtinus Barboſa, dicta clauſul. 41.
numero 25.

CLAVSVLA DECIMATERTIA.

Non obſtantibus, &c.

36 PRæcipuus huius clauſulæ effectus eſt tollere
omnia, quæ diſpoſitioni, in qua eſt appoſita,
obſtate poſſunt; vt tradunt *Mar Ant. variar. reſol.
lib. 1. reſol. 46. num. 7. & 11. Cenc. de cenſib. part. 3.
cap. 1. quæſt. 3. art. 8. num. 14. D. Aug. Barboſ. de clauſ.
vſufrequen. clauſ. 82. num. 4. ſecundùm Lugdunen.
impreſſ. Rot. deciſ. 506. num. 5. par. 1. Recent.*
37 Non auget tamen, nec ampliat pluſquàm gra-
tia conferat; *Calderin. conſ. 116. in fin verſ. prædi-
ctis non obſtantibus, aliàs conſ. 1. de priuileg.* quia ad
limites illius appoſita cenſetur; per ea quæ tra-
dit *D Aug Barboſ. d. tract. clauſ. 43. num. 4. & 11.*
vnde prouenit, illam nihil operari, ſi diſpoſitio,
38 ſuper qua eſt appoſita, nulla exiſteret; ſecundùm
*Mart. de clauſ. par. 1. clauſ. 79. num. 26. Card. Tuſc. lit.
C. concluſ. 349. nu. 9. D. Aug. Barboſ. d. clauſ. 82. nu. 10.*
ſubreptionis vitiùm non tollit, *Mart. d. clauſ. 79.
num. 10. Card. Tuſch. d. concluſ 349. num. 18. Gon-
zal. ad Regul. 8. Cancell gloſ. 15. num. 32 D. Aug.
Barboſ. d. clauſ. 82. num. 8.*
39 Non ſufficit clauſula generalis, *Non obſtantibus,
&c.* ad derogandum clauſulis derogatorijs dero-
gatoriarum, niſi adhærentur ſequentia verba,
*Etiamſi de illis illorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpe-
cifica, expreſſa, & indiuidua mentio, ac de verbo ad
verbum, facta fuiſſet, Rot. deciſ. 87. num. 4. par. 2.
Recent.* vbi poſt *Ant de Butr. conſ. 2. & Mohedan.
deciſ. 1. de reſcript.* hoc intelligit verum, præſer-
tim accedente clauſula, *Pro expreſsis, &c.* refert
D. Aug. Barboſ. d. clauſ. 43. num. 17. Similiter quo-
tieſcunque ſecundùm priuilegium habet clauſu-
lam derogatoriam, cum illis verbis, *Etiamſi talia
forent, de quibus mentio fieri oporteret de verbo ad ver-
bum*, cenſetetur per illud, primum reuocatum,
habens clauſulam derogatoriam derogatoriarum;
ſicuti docent *Menoch. de præſump. lib. 6. præſ. 41.
num 22. Gonzal. ad regul 8 Cancell. gloſ. 26. nu. 23.
Eraſm. à Cokier de iuriſdict. Ordin. in exempt. par. 3.
quæſt. 9. num. 6. Monet. de commut. vltimar. vo-
lunt. cap. 8. num 539.* & plures, quos refert, & ſe-
quitur *D. Auguſt. Barboſ. d. clauſ. 43. num. 18.* &
diximus ſupra *Diſp. 16. Quæſ. 8.*
40 Circà verò clauſulam, *Non obſtantibus priuile-
gijs. &c.* illud aduertere oportet, quòd non dero-
gat priuilegium ad pias cauſas, nec illa, quæ com-
miſerationis cauſa, vel publicæ vtilitatis gratia
conceſſa ſunt; vt docet *D. Aug. Barboſ. d. tract. clauſ.
183. num. 18. cum ſeqq* ſicut nec cenſentur per illam
ſublata, ſeù reuocata, viuæ vocis oracula; niſi id
expreſsè ſpecificetur, vt atteſtatur à *D. Auguſt.
Barboſ. clauſ. 83. num. 23.*

CLAVSVLA DECIMAQVARTA.

Pro expreſsis, &c.

41 HAbet hæc clauſula vim ſpecialis, & indiuiduæ
expreſſionis cum omnibus ſuis qualitati-
bus; ſicuti docent *Menoch. conſ. 1003. num. 47. &
48. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. C. concl. 339. num. 6.
Monet. de commut. vltim. volunt cap. 7. num. 201.
paulò poſt. princ.* vbi *num ſeq.* ſubdit, hanc clau-
ſulam, & illam, *Quorum tenores &c.* eamdem vim
habere; refert *D. Aug Barboſ. in tract. de clauſ.
vſufrequent. clauſ. 102. num. 2.* & continet inſertio-
nem tenoris, *Mart. de clauſ. par. 1. clauſ. 101. nu. 6.
Gabr. commun. lib. 6. tit. de clauſ. concl. 5. num. 11*
42 ac proindè habet vim ſpecialis derogationis, *Me-
noch. conſ. 190. num 24. & de præſump. lib. 6. præ-*
43 *ſump. 39. num. 6.* tollitque derogatorias derogato-
riarum, *Gregor. deciſ. 109. num. 11.*
44 Non operatur tamen in præiudicium tertij, de
quo Princeps non intellexit; *Gabr. d. concl. 5. num.
19. Monet. d. cap. 7. num. 210. D. Aug. Barboſ. d.
clauſ. 102. num. 13.* vbi *num 14.* ſimiliter dicit,
45 non tollere defectum intentionis, nec operare in
ijs, quæ conſiſtunt in facto ignorato; & *num 16.*
ſubijcit, non tollere defectus, per quos gratia eſt
ſubreptitia, maximè quandò appoſita eſt limitatè.
46 Plura de clauſula, *Quorum tenores, &c.* quæ, vt
ſupra dicebamus, huic, de qua nunc agimus, ſi-
milis eſt, & eamdem vim habet: ſi plura ſcire cu-
pias, conſule *D. Aug. Barboſ. d. tract. de clauſ. vſu-
frequent. clauſ. 117. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

CLAVSVLA DECIMAQVINTA.

Decernens irritum, &c.

47 IRritat hæc clauſula in priuilegijs, ſeù alibi ap-
poſita, omnia, quæ in contrarium fiant, *cap. ſi
eo tempore, de elect. lib. 6. cap. 1. verſ. adijciebatur,
de conceſſ præbend. eod. lib. Gonzal. ad regul. 8. Can-
cell. gloſ. 67. à num. 12. Nicol. Garz. de benefic par.
5. cap. 1. à num. 27. Monet. de commut. vltim. vo-
lunt. cap. 7. num. 230. D. Aug. Barboſ. in tract. de
clauſ. vſufrequent. clauſ. 40. num. 2.* vbi, *num. 3.*
ampliat, vt actus contrà decretum irritans fa-
ctus, ſit nullus ipſo iure, etiam parte non oppo-
nente; niſi actus ante illius decreti interpoſitio-
nem, plenè perfectus ſit; & *num. 7.* ſubdit, ligare
etiam ignorantes, non ſolùm ſi adſint ea verba,
Vel ignoranter contigerit attentari; verùm etiam ſi
non adſint; & *num. 13.* hoc intelligit reſpectu nul-
litatis, non verò aliarum pœnarum.
48 Operatur etiam effectum inficiandi titulum, &
poſſeſsionem, quandò intrat conſtitutio, cui ad-
hæret tanquàm acceſſorium; *Rot. deciſ. 652. nu. 3.
par. 1. Recent. & deciſ. 341. num. 3. ead. par. 1. Re-
cent.* vbi fuit dictum, hanc clauſulam in priuile-
gijs, tanquàm acceſſorium, non operari effectum,
niſi, poſtquàm cognitum fuerit, priuilegia intrare;
prout refert *D. Auguſt. Barboſ. d. clauſ 40. nu. 20.*
49 Formam inducit hæc clauſula, adeò, vt illa non
ſeruata, actus ipſo iure corruat; *Rot. deciſ. 225.
num. 5. par. 2. Recent. D. Aug. Barboſ. d. clauſ. 40.
nu. 32.* vbi *nu. 34.* ſubdit, tollere præſcriptionem;
& *n. 35.* reſoluit, tollere etiam conſuetudinem, ne-
dum in præteritum, ſed etiam in futurum.
50 Quos quidem effectus, & alios quamplures, ſi
qui ſint, operatur hæc clauſula, non modò ſi eſt
integra, & extenſa, nimirum, *Decernentes irritum,
& inanem, ſi ſecùs à quoquam quauis auctoritate, ſcien-
ter, vel ignoranter contigerit attentari*; ſed etiam ſi
dicatur, *Irritum, & inane, &c.* vt obſeruant *Gonzal.
d gloſ.*

d. gloſ. 67. à num. 2. Monet. d. cap. 7. num. 252. D. Aug. Barboſ. d. clauſ. 40. num. 39.

CLAVSVLA DECIMASEXTA.
Ex tunc, prout ex nunc.

51 Operatur hæc clauſula in priuilegijs, & reſcriptis Apoſtolicis, quòd vnum tempus videatur alteri ineſſe; ſicuti docent *Surd. deciſ. 113. num. 10. & Stephan. Grat. diſcept. foren. cap. 239. num. 18. Marcheſan. de commiſſ. par. 3. pag. 352. num. 89. in vlt. impreſſ.* & plures alij, quos refert, & ſequitur, *D. Aug. Barboſ. de clauſ. vſufrequent. clauſ. 61. num. 6.*

52 Habet enim hunc effectum, vt actus poſteà factus cenſeatur iam à principio factus; *gloſ. verb. ex nunc, in Clem. volentes, de hæret. Cened. ſingul. 14. num. 1. D. Auguſt. Barboſ. d. clauſ. 61. num. 2.*

53 Non eſt tamen retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri quæſiti medio tempore; *Put. deciſ. 186. lib. 2. in Correct. Mart. de clauſ par. 1. clauſ. 54. num. 3. Camill. Borrell. in Summ. deciſ. tit. 20. num. 363. D. Aug. Barboſ. vbi ſup. num. 8.*

CLAVSVLA DECIMASEPTIMA.
Pro maiori cautela.

54 AD maiorem confirmationis priuilegiorum validitatem, aliquandò apponi ſolet hæc clauſula, *Et pro maiori cautela de nouo concedimus*, quæ nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio; vt fuit dictum in *Toletan. admiſſionis 17. Iunij 1609. coram R. P. D. Pamphilio, impreſſa per Farinac. deciſ. 192. num. 2. par. 1. Recent.* prout refert *D. Aug. Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequent. clauſ. 102. nu. 3. ſecundùm Lugdun. impreſſ.*

CLAVSVLA DECIMAOCTAVA.
Sicut accepimus.

55 HEc clauſula poſita in gratia motus proprii, non eget iuſtificatione; ſecùs verò in gratia ad partis inſtantiam; ſicuti docent *Put. deciſ. 100. lib. 3. in correct. Seraph. deciſ. 1371. num. 4. Rot. deciſion. 447. num. 1. & 2. par. 1. Diuerſ. & deciſion. 656. num. 3. par. 2. Recent.*

CLAVSVLA DECIMANONA.
Contradictores, &c.

56 HAec clauſula intelligenda eſt de contradictore, qui de facto ſolùm, atque iniuſtè côtradicit; ſecùs autem ſi contradicat de iure, *iuxt. gloſſ. in cap. pro illorum, verb. contradictores, de præbend. & in l. ſi ſeruum §. hæc verba, verb abſtinet, ff. de acquirend. hæredit. Archid. in §. quid ergò, 17. q. 4. Panormit. d. cap. pro illorum nu. 9. Roman. conſ. 482.* quem allegat additio ad eumdem *Panormit. loc. cit. lit. E.* plures refert *D. Aug. Barboſ. in tractat. de clauſ. vſufrequen. clauſ. 33. num. 2. Felin. in cap. cauſam, quæ, col. 15. ſub num. 9. de reſcript. & in cap ſuper eo, col. vlt. in princ. nu. vlt. de offic. deleg.* & alij, quos refert, & ſequitur *Nauarr. in cap. cum contingat num. 3. de reſcript. Roderic. quæſt. Regul. tom. 1. q. 8. art. 12.* Circà eamdem clauſulam notandum eſt, quòd per eam datur iuriſdictio compeſcendi, non ſolùm partes moleſtantes, verùm, & extraneos contradicentes de facto; nam dicta clauſula etiam extraneos comprehendit, vt notant *gloſſ. & Panormit. d. cap. pro illorum.*

CLAVSVLA VIGESIMA.
Appellatione remota.

57 PLures effectus operatur hęc clauſula, quos receſet *Panormit. in cap. vt debitis, à num. 14. de appllat.* & plenè *D. Aug. Barboſ. d. tract. de clauſ. vſufreq. clauſ. 3. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* apud eum videri poterunt: dubium autem eſt, an de legitima, an verò de friuola appellatione intelligenda ſit? ad quod reſpondetur per eam non ſolùm friuolas, verùm etiam legitimas appellationes tolli; quia iura ità friuolas appellationes odio habent, quòd temerè, & calumnioſè appellantes puniant, vt *l. à Proconſulibus C. de appellat. & in l. ab executore C. quo. appellat. non recip. gloſſ in can. ad Romanum, 2. q. 6. Panormit. in cap. 2. in princ. de appellat.* immo ità appellans offendit Iudicem, à quo appellat, ac ei iniuriam facit, *gloſſ. 2. in can. ſi quis præpoſtera 3e diſt & gloſſ fin. in l. fin. C. quandò prouoc. non eſt neceſſ.* ait, Iudicem actione iniuriarum agere poſſe, quandò appellatio ab eo facta eſt ſuperuacua, & calumnioſa, quam *gloſſ.* approbat, & à nemine impugnari, ait *Felin. in d. cap. 2. in princ. de appellat.* Cum igitur ex iuris diſpoſitione friuola appellatio remoueatur, non eſt cenſendum, Summos Pontifices, volentes Religionibus aliquod priuilegium concedere, nempè quod ad ſuorum indultorum, & exemptionum executionem, appellatione remota, procedatur, friuolam, ac temerariam, ſeù calumnioſam tantùm appellationem iuribus nimis exoſam repellere voluerint, cum priuilegium ſemper aliquod operari debeat. Ità *Panormit. in cap. ſuper eò il 2. num. 9. de appell. Roderic. d. quæſt. 8. art. 13. Laurent. de Peirin. in expoſit. 7. Conſtit. Iulij I I. pro ſuo Ordin. Minimor. num. 3. tit. 1.*

58 Circa eamdem clauſulam aduertendum, ſecundò, quòd per eam non impeditur, quin poſſit Iudex ex legitima cauſa recuſari. Nam non eſt præſumendum, Principem voluiſſe, vt quis litiget coram Iudice ſuſpecto, *arg. in cap. cùm inter, de except.* Immo dubium eſt, an Princeps huiuſmodi exceptionem recuſationis tollere poſſit; quia recuſatio eſt de iure naturali, vt probatur in *can. quod ſuſpecti, 3. q. 5. & in cap. ſecùdò requiris, de appell.* ſed ea, quæ ſunt de iure naturali, per Principem ſinè cauſa tolli non poſſunt, *Clem. paſtoralis, de ſent. & re iud. Inſtit. de iure nat. gent. & ciuil. §. ſed naturalia.* Ità *Panormit. in d. cap. cùm inter., num. 9. & in cap. cùm ad hęc, de reſcr.* Et quòd per remotionem appellationis, ſiuè de iure, ſiuè per reſcriptum, non cenſeatur remota recuſatio, docet *gloſſ. in cap. ſi autem, §. ſi quis in quacunque, 2. q. 6.* quam probat *Panormit. in cap. nouit ille, num. 3. in fine, de appellat.* idem *Panormit. in cap. poſtremò num. 1. & in cap.*

in cap. ſuper eò, il x. num. 10. eod. tit. vbi dicit, hoc
eſſe norandum, & menti commendandum.

59 Notaudum tertiò, quòd hæc clauſula operatur
vires ſuas reſpectu partium, non autem reſpectu
tertij comparentis pro ſuo intereſſe, *Panormit. in
cap. ſuper eo, de offic. deleg. Bald. in addit. ad Spec.
tit. de appellat. verb. clauſula appellatione remota.*

60 Quartò notandum, quòd licèt tollat appellatio-
nem à diffinitiua; non tamen tollit ab interlocuto-
ria, vt *not. Additio ad Panormit. ad d. cap. ſuper eo,
lit. B.* addens, quòd dicta clauſula non prohibet,
quin pars poſſit appellare, ſed facit, quòd Iudex
nequeat talem appellationem admittere.

61. Nunc verò aliquæ obſeruãdæ ſunt Regulæ prin-
cipaliores, quibus priuilegia interpretari, & in eis
inſertæ clauſulæ intelligi debent; in quibus exten-
dendis paululum immorabor, nè extrà materiam
vagari videar. Illudque vnicum aduertendum du-
xi, quòd licèt de lege aliquandò incidat ſermo, &
de ea regulæ infra exſtendendæ expreſsè loquatur,
ad priuilegia quoq; trahenda ſunt; quia omnia, quæ
legibus in communi conueniunt, & ad earum per-
fectam rationem requiruntur, omneſq; effectus, qui
illis tribuuntur, & cum quibus intelliguntur, pri-
uilegiis etiam conuenire, & cum ſua proportione
applicari poſſunt; nam priuilegium lex eſt, vt ſu-
pra diximus *Diſp. 16. Quæſ. 7. num 2.*

62 Prima igitur regula eſt. Sicut lex taliter inter-
pretatur, quòd inutilis non reddatur, vt in *l non
dubium, C. de legib.* & eius verba aliquid debent
operari, nè reddatur ſuperflua, *l. 3. in princ. ff.
de iureiur. c. ſi Papa, in fin. de priuil. lib. 6.* cum alijs
citatis à *Gonzal. ad regul. 8 Cancell §. 7. procœ-
miali num. 127.* & à *Cardin. Tuſcb. tom. 8. lit. V.
concl. 85.* ità ſimiliter priuilegium dici non poteſt
64 illud, quod nihil ſpecialiter concedit, ſed illud
tantùm, quod iure communi conceſſum eſt, vt
colligitur ex *tex. in cap. Abbate 25. de verb. ſignif.
cap. vlt. 25. quæſt. 1.* ibi, *Nec priuilegia concederen-
tur, niſi, &c. gloſ. in rubr. de reſcript. lib. 6.*

65 Secunda regula. Lex vbi non diſtinguit, nec nos
diſtinguere debemus, *l de pretio ff. de public. in rem
act. l. non diſtinguemus ff. de recept. arbitr. cap. quia
circà 22. de priuileg. Clement. vlt. de reſcript. Surd.
conſ. 52. num. 7. & conſ. 182. num. 15. & conſ. 301.
num. 50. & conſ. 308. num. 3. Cardin. Tuſch. tom. 2.
lit. D. concl. 508. Monet. de diſtribut. quotid. par. 2.
quæſt. 2. num. 36.* niſi auctoritate alterius legis,
Bart. in l. vnica C. quorum legat. quia lex vna iudi-
66 ſtinctè loquens per aliam diſtinguitur, & limita-
tur, *l. ſciendum ff. qui ſatiſd. cogant. l. iuriſgen. §. ſi
paciſcar ff. de pact. Bart. in l. quæſitum §. fur num. 12.
ff. de fide inſtrum. Bellett. diſquiſit. clerical par. 1. tit.
de bonis cleric. §. 1. num. 20.*

67 Tertia regula. Lex non includit id, ad quod mens,
& ratio auctoris non ſe extendit, *l. cum Prætor §.
dolo, ff. de legat. 2. Panorm. in cap. ſuggeſtum, &
in cap. meminimus, de appellat.* & ideò verba priui-
68 legiorum ſunt intelligenda, non ſecundùm quod
ſonant, ſed ſecundum mentem, & intentionem
proferentis, *l. non omnis, in princ. ff. ſi cert. petat.
cap. intelligentia, cap. propterea, de verb. ſign. Surd. conſ.
431. nu. 35. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 48. nu. 55.*

69 Quarta regula. Priuilegiorum verba ſunt inter-
pretanda ſecundùm propriam ſignificationem, &
quatenùs eorum propria ſignificatio patitur, *l. cùm
lege, ff. de teſtam. Cardin. Tuſcb. tom. 8. lit. V. con-
cluſ. 91. Rot. deciſ. 352. num. 1. par. 1. Recent.* Et
debent intelligi ſecundùm communem vſum lo-
quendi, *l. liberorum §. quod tam, ff de legat. 3. Surd.
conſ. 313. num. 87. & conſ. 454. num. 18.* Et debent
70 interpretari naturaliter, propriè, & verè; non au-
tem accidentaliter, ciuiliter, & fictè, *l. fin. C. de
bis, qui ven. ætat. impet. Menoch. conſ. 97. nu. 86. Car-
din. Tuſcb. tom. 8. lit. V. concl. 102.* itàut verbis
ſubtiliter non ſit dialecticandum; ex *Mantic. de
coniect. vlt. volunt. lib. 1. tit. 1. num 4.* Et ſecun-
dùm ſubiectam materiam, *l. cùm pater § donatum,
ff. de legat 2. l. ſi vno, &* ibi, *Bart ff. locat. Cardin.
Tuſcb. d. lit V. concl. 95. Gonzal. ad regul. 8. Can-
cell. gloſ. 48. num. 53. 54. & 58.*

71 Quinta regula. Priuilegia recipiunt interpreta-
tionem à ſupplicatis, cùm mente enim ſupplican-
tis præſumitur ſe conformare concedens; ità in
*cap. inter dilectos, §. caterum, de fid. inſtrument. cum
gloſ. ibi.*

72 Sexta regula. Quandò priuilegium eſt obſcu-
rum, & contrarium debet ſtrictè interpretari, vt
minùs, quàm poſſit, deroget iuri communi: ità in
cap. cùm dilectus, de conſuet. vt ſi cum illegitimo
diſpenſetur ad ordines, intelligitur de Ordinibus
Minoribus tantùm, ſecundùm *Panormit. in cap. ſi
quiſquam, de cohabitat. cleric. & mulier. Sylu. & Ar-
mil. verb. priuilegium*: immo ſi non exprimitur cau-
ſa conceſsionis, vel non ſit ex certa ſcientia, vel
Motu proprio, non præſumitur de voluntate Prin-
cipis, *l. 1. C. de pet. bon.* immo per importunita-
tem obtentum, per *l. 1. C. de fund. lim* & vult *Bald.
& alij in cap. licèt cauſam, de probat.* quòd ponatur
ſimul ex certa ſcientia, & Motu proprio: & idem
eſt de reſcripto tollente ius tertij; vt de priuile-
gio ad beneficia; vt habetur in *cap. quamuis de
praben. in 6.* & hoc caſu, niſi conſuetudo aliter in-
terpretetur: vt notatur in *cap. quod dilectis, de con-
ſanguin. & affinit.* vel niſi verba aliud exprimant;
quia ab illorum propria ſignificatione non debe-
mus recedere, niſi de mente aliter conſtet, vt in
cap. olim., & cap. his, de verb. ſignific.

73 Septima regula. Priuilegium enormiter lædens
Eccleſiam, aut alios, non valet, niſi fiat mentio,
de iſta enormi læſione: quia in dubio non præſu-
mitur Principem concedere aliquid cum alterius
graui diſpendio, *l. quotiès, C. de precibus Imper.
offe. & Panor. in cap. cùm ad hæc, de cler. non reſid.*
vnde priuilegium immunitatis ab oneribus, ali-
cui conceſſum, non liberat eum ab oneribus, quæ
poteſt leuiter, & breuiter expedire, vt eſt caſus
in *l. decurio, C. de decurion.*

74 Octaua regula. Priuilegium largè ſumptum,
pro omni conceſſo præter ius, largiſsimè interpre-
tatur, in præiudicium concedentis: ſtrictè tamen
ſi eſt in aliorum præiudicium: ità in *cap. quia cir-
ca, de priuil. in gloſ. vlt. & Innoc. in cap. olim, de
verb. ſignif.* ſed non interpretatur ità ſtrictè, quòd
nihil operetur; ſemper enim priuilegium debet
aliquid operari: ità in *cap. ſi Papa, de priuil. in 6.*

& ſer-

& ſeruetur proprietas verborum; quia quandò in priuilegio ſunt verba lata, vniuerſalia, & præciſa, eſt latè interpretandum, ſecundùm *Ant. de Butr. in cap. olim, de verbor. ſignification.* & licèt materia ſit odioſa, non excluditur lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum naſcitur, vt inſinuat *Panormitan. in d. cap. olim*, vbi ait, quòd priuilegium latè eſt interpretandum, vbi verba hoc patiuntur; & quandò priuilegium conceſsum perſonæ loquitur ſimpliciter, intelligitur ſecundùm conditionem perſonæ: ità *cap. ſi placuit, & cap. ſi vina, 16. quæſt. 1.* & quandò conſtat de mente legis, vel priuilegij, debet ſeruari ſecundùm *Panormitan. in cap. quanto, in gloſ. fin.* in dubio recurrendum eſt ad verba, *reg. ſi de reg. iur. in 6.*

75 Nona regula. Priuilegium latiſsimè interpretatur, quantùm fieri poſsit, *de donat. cap. cùm dilectus, & l. beneficia, ff de conſtit. Prin.* Niſi præiudicet iuri alieno; quia tunc reducitur ad ius commune, ità in *cap. dilectus de conſ. §. penult. & fin.* dumtamen aliquid operetur, ità *Innocent. Bernard. Goffr.* relati à *Syluestro verb. priuilegium.*

76 Decima regula eſt. Priuilegia dubia regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuriſtarum interpretatione, in fauorem Regularium ſunt intelligenda, ità conceſsit Camaldulenſibus Leo X. & Iulius I. Congregationi Montis Oliueti, vt habetur in *Compendio ſocietatis, verb. priuilegia §. 4.* & hæc rugula notetur à Regularibus pro deciſione multorum dubiorum.

77 Vndecima regula. Statuta Regularium non ità rigoroſè interpretari debent, vt apices iuris ſeruentur, ſed amplianda ſunt ex bono, & æquo; hoc eſt ſecundùm naturalem æquitatem, non ad libitum, ſed ſecundùm terminos iuris, vt ait *Bald. in Rub. C. de conſt. pecun.* quòd humanæ æquitates in ſe vim ſtatuti minimè habent, niſi aliquo ſtatuto, & conſuetudine legitimè præſcripta, ſint munitæ; & ſic (ait) debent interpretari, quæ ad Regulares pertinent, non ſecundùm apices iuris, ſed ex bono, & æquo, ſecundùm terminos iuris naturalis, & gentium, & non ad libitum cuiuſcunque.

DISPVTATIO XIX.

De iure præſcribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, Epiſcopalia iura præſcribere poſsint.

Quæſ. 2. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia Inſignia præſcribere poſsit.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior poſsit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contrà ipſum eadem præſcribi valeat.

Quæſ. 4. Per quantum temporis ſpatium contrà Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, præſcribatur.

Quæſ. 5. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cũ cõſenſu Capituli, incipiat contrà Eccleſiam currere præſcriptio tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.

Quæſ. 6. Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contrà illam.

Quæſ. 7. Vtrùm præſcriptio currat contrà tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.

Quæſ. 8. Vtrùm Abbas, ſi poſtquam aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit, ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere.

QVÆSITVM PRIMVM

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia iura præſcribere poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Iura Epiſcopalia Abbates, & Prælati inferiores præſcribere poſſunt.*

2 *Ordinis Epiſcopalis, ea, quæ ſunt, per inferiorem illum non habentem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt.*

3 *Declaratur tex. in cap. peruenit 91. diſt.*

4 *Prælato inferiori poſſunt competere præſcriptione, vel conſuetudine, illa, quæ ſunt iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis.*

5 *Iuriſdictio, in iuribus Epiſcopalibus præſcribendis, cẽſetur acquiſita inferiori priuatiuè reſpectu Epiſc.*

6 *Contrarium tenent alij.*

7 *Sub diſtinctione reſoluitur.*

1 QVòd Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia iura preſcribere poſsint, expreſsè probatur in *cap. audistis, in cap. de quarta, & in cap. cũ olim 18. verſ quia, de præſcript.* firmat *gloſſ in d. cap audistis, verb ius Epiſcopale, Io. Andr. in cap. cùm Epiſcopus, de offic. Ord. lib. 5. Panor. in cap. cùm non liceat nu. vlt. & d. cap. audistis nu. 4. 5. & 6. cap. cùm olim nu. 4. & 5. de præſcript. Philipp. Franc. in cap. cùm perſonę §. ſi autem n. 1. Bald. conſ. 93. dub. 5. Balb. tract. de præſcript. 1. par. princ. cap. 8. q. 12. per tot. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 3 alleg. 127. à princip. ſecundùm Lugdunen. impreſs.* Et fuit ſæpè dictum in *Rota*, vt colligitur ex *deciſ. 324. num. 12 par. 1. Recent. & deciſ. 243. num. 9. par. 2. etiam Recent.*

2 Verùm ea, quæ ſunt Epiſcopalis ordinis per inferiorem non habentem illum ordinem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt, vt probare videtur *tex.* ſic intelligendus, in *cap. quanto, de*

con-

conſuet. & in *cap. 1. cum ſeqq. de conſecr. diſt. 1.* quippe qui non poſſunt habere poſſeſſionem legitimam, ſinè qua non præſcribitur, iuxtà regulam, ſinè poſſeſſione, de *reg. iur. lib 6.* itâ ſentiunt *Abb. num. 6. & Pariſ. n. 4. in d. cap. auditis, Couar. lib. 1. var. c. 10. n. 14.*

3 Nec aliud probat *tex. in cap. peruenit, 95. diſt.* vbi ex priuilegio, & cõmiſsione Sedis Apoſtolicæ poſſunt non Epiſcopi Sacramentum Confirmationis conferre; ac ſubindè idipſum acquirere præſcriptione immemoriali, argumento, *cap. ſuper quibuſdam verſ. præterea de verb. ſignif.* quia reſponderi poteſt, ſecundùm *Couar. d. cap. 10. nu. 14.* ad Epiſcopale munus aliquot pertinere, quæ nec ex Papæ diſpenſatione non Epiſcopis poſſunt delegari; & hæc nulli dubium eſſe poteſt, nec vllo temporis iure acquiri non Epiſcopis poſſe.

Alia verò, quæ licèt Epiſcopalem ordinem requirant, delegatione tamen, & priuilegio Papæ poſſunt non Epiſcopis competere; tùnc adhuc temporis titulo minimè valent alicui conuenire; ſiquidem in his priuilegium Principis, & immemorialis præſcriptio paria non ſunt; ex eo, quòd non Epiſcopi (ſecluſo Romani Pontificis priuilegio) incapaces ſint horum munerum; & ideò non habet immemorialis præſcriptio parem vim cum priuilegio.

4 Illa verò quæ non ſunt Ordinis, ſed iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis, poſſunt ex conſuetudine, ſeù præſcriptione inferiori Prælato competere; vt probatur in *d. cap. auditis*, vbi Epiſcopus Vigorien obtinuit in cognitione cauſarum matrimonialium cõtrà Abbatem de Hereſcam pręſcribentem, quia probauit interruptionem; igitur prædictus Abbas præſcripſiſſet, niſi interrupta fuiſſet præſcripto; at cognitio cauſarum matrimonialium, ſicut, & publicæ pœnitentiæ impoſitio, ac indulgentiarum conceſsio, ſunt dignitatis Epiſcopalis, vt probatur in *cap. accedentibus, de exceſſ. Pręlat.* & itâ *contrà Oſtien. in cap. literas, de reſtitut. ſpoliat.* probat *Panor. ibi num. 8.* vbi etiam *gloſſ. Innoc. Io. And. Ant. de Butrio*, & communiter ſcribentes, idem *Panor. in d. cap. accedentibus nu. 2. & 3. de exceſſ. Prael.* & in *d. cap. auditis num. 6.* vbi etiam *Felin. nu. 1. Roman. conſ. 299.* & communiter Doctores.

5 Vtrùm autem in his iuribus Epiſcopalibus præſcribendis iuriſdictio cenſeatur acquiſita inferiori accumulatiuè cum Epiſcopo, aut potiùs priuatiuè; itàut ſolus Abbas præſcribens vtatur; Epiſcopus verò priuetur, & excludatur, nè amplius vti valeat; quæſtio eſt ad præſentem materiam, non contemnenda; in qua vna ſententia tenet, iura hæc ſic præſcripta competere inferiori præſcribenti priuatiuè reſpectu Epiſcopi, ſicuti per *tex. in d. cap. auditis in fine* ibi, *ſilentium imponentes*, reſoluunt ibi, *Abb. num. 7. Felin num 9. & Pariſ. num. 7. Marian. num. 8. in cap. cùm contingat, de foro compet. Balb. de præſcrip. par. 1. quintę nu. 88. & par. 2. num. 22.* & ſaltem, ſtante præſcriptione longiſsimi temporis, agnouit *Rot. coram Mantic. deciſ. 296. num 1.*

6 Altera verò ſententia tenet, iuriſdictionem, & Epiſcopalia iura, non priuatiuè, ſed accumulatiuè ad Epiſcopum præſcribi, quam probarunt, *Ioan. Andr. Oſtien. Butr. Imol. & alij, in cap. paſtoralis de offic. Ordinar. Roland. conſ. 80 num. 22. cum ſeqq. lib. 2.* illamq; in praxi ſeruandam, & communem (antiquorum fortaſſe) teſtatur *Couarr. in cap. alma mater par 1. §. 12. num. 3.*

Iuuat pro hac parte, quòd iuriſdictio, & poteſtas ſpecialis alicui communicata, intelligitur accumulatiuè, non verò priuatiuè reſpectu illius, qui Ordinariam de iure habet; itàut locus ſit præuentioni; ſicuti docent *Bart. per text.* ibi, *in l. 2. ff. de offic. præfect. Vrb. Barbat. conſ. 59. col. 3. vol. 3. Pariſ. conſ. 9. num. 11. vol. 4. Gramm. deciſ. 30. nu. 2. & conſ. 6. in fin. in crimin. Octau. Glorit. reſponſ. 6. num. 6.* & ſæpè ſæpius cenſuit *Rot.* vt in *deciſ. 122. num. 4. par. 1. Recent. & deciſ. 30. nu. 3. & deciſ. 33. nu 1. par. 2. etiam Recent.* vbi fuit dictum, quòd viſitandi ius alicui conceſſum, non cenſetur conceſſum priuatiuè quoad Epiſcopum, niſi expreſſè dictum ſit, quòd Epiſcopus non poſſit viſitare.

Tùm etiam, quia ſi iuriſdictio, & iura Epiſcopalia in propoſito præſcriberentur priuatiuè, vtiq; Epiſcopus priuabitur iure obedientię, & procurationis debitæ, contrà *cap. cùm non liceat, & cap. cùm ex officij, de præſcript.*

7 Inter has contrarias opiniones diſtinctione opus eſt; vt ſcilicèt prima ſententia procedat, quandò per integrum præſcriptionis tempus præſcribens ſolus vſus eſt iuriſdictione, & iuribus præſcriptis; Epiſcopus verò, vel alius, contrà quem præſcriptio proceſsit intra illud tempus vſus non fuit; tunc enim ex quò ſolus ille, vel quaſi poſſedit ſolus, acquiſiuit, & itâ priuatiuè, argumento *tex. in l. ſi quiſquam, ff. de diuer. & tempor. præſcript.* Poſterior verò procedit, vbi etiam is, contrà quem præſcriptio completur, intrà tempus illius exercuit iuriſdictionem, vel iura alia, quæ ſimiliter alius præſcribens quaſi poſſidens exercuit; & itâ has contrarias componunt opiniones *Abb. in d. cap. auditis num. 14. & in d. cap. paſtoralis num. 7. Roland conſ. 439. num. 11. verſ. 3. lib. 3.* quos refert, & ſequitur *D. Auguſt. Barboſ. d. par. 3. alleg. 127. num. 18. ſecundùm Lugdunen. impreſsionem.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas, vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia Inſignia præſcribere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Agitur pro parte negatiua.*
2 *Abbas poteſt Inſignia Epiſcopalia præſcribere, & num. 3.*
3 *Quæ conceduntur priuilegio poſſunt præſcriptione acquiri.*
4 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 Videtur primò, quod Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia Inſigia præſcribere ne-
2 queant, per *tex. in cap. peruenit il 2. diſt. 93.* vbi Summus Pontifex ſcribens Ioanni Epiſcopo Syracuſano, dicit. *Peruenit ad nos, quòd Diaconus Eccleſiæ Catanen. calciatus compagis procedere præſum-*

ſumpſiſſet; quòd quia hactenùs nulli per totam Siciliam licuit, niſi tantùmmodò Diaconibus Meſſanenſis Eccleſiæ, quibus olim à praedeceſſoribus Noſtris non dubitatur eſſe conceſſum, benè recolitis. Quia ergò tantae temeritatis auſus leuiter non eſt attendendus, cum omni hoc Fraternitas veſtra ſubtilitate perquiras, vt, an per ſe, vel alicuius hoc auctoritate praeſumpſerit, Nobis ſubtiliter innoteſcat. Nam ſi diligenter ea, quae malè vſurpātur omittimus, ex reſſus viā alijs aperimus.

Ex quibus verbis clarè percipitur, quòd Abbas, & alij Epiſcopo inferiores Inſignia Epiſcopalia præſcribere non poſſunt; eſſet enim ea malè vſurpare, ſimiliter id etiam habetur in *cap. illud eadem diſtinctione.*

Prætereà, nullus debet præſumere; quæ ſibi non videntur conceſſa. Et ea quæ ſunt per Apoſtolos, & per eorum ſucceſſores inſtituta, non ſunt turbanda, vel violanda, vt diſponitur in *cap. amputato, 25. quaeſt. 2.* ergò videtur, quòd Abbas non poteſt præſcribere Inſignia Epiſcopalia.

2 Contrarium tamen dicendum eſt, videlicet, poſſe Abbates, & Prælatos inferiores Inſignia Epiſcopalia præſcribere, probatur, per ea, quæ dicta ſunt in *antec. Quæſ.* & etiam probari poteſt his rationibus.

Nam ſi poſſunt præſcribere ea, quæ ſunt iuriſdictionis, eò fortiùs poterunt præſcribere hæc Inſignia, quæ non ſunt Ordinis Epiſcopalis, ſed ſunt quædam ornamenta quæ ſolent inferioribus concedi ad honorem ſuarum Eccleſiarum, vt tradit *Panor. in cap 1. in fine, Vt lite pendente nihil innou.*

Prætereà probatur; nam quæ conceduntur priuilegio, præſcribi poſſunt, *c. duo ſimul, de offi. Ord. c. cùm contingat, de for. comp. Card poſt Lapum in Clem. 2. col. penul. de Relig. dom. Oldrad cōſ. 122. Panor. in c. accedente n. 3.* & ibi *Fel n. 6. de præſcrip.* Sed Inſignia Epiſcopalia priuilegio inferioribus conceduntur, *cap. Abbates, & c. Vt Apoſt de priuil in 6.* ergò præſcribi poſſunt; itá tenēt *Panor. in c. 1. n. 10. vt lit pend.* & in *c. auditis,* vbi etiā *Felin. 2. de præſcript. Calder. conſ. 2. de præſcript. Panrirol. in theſaur. var. lect. c. 25. in prin.*
3 dicētes, prædicta iura non ſolū cumulatiuè, ſed etiā priuatiuè ad Epiſc. ab Abbatibus præſcribi poſſe.

Ad hanc autem præſcriptionem faciēdam requiritur tempus cuius initii memoria non extat, id eſt centennij, *cap. 1. de præſcrip. in 6. Rom ſing. 289 incip. numquid vſus Inſigniū;* quod eſt intelligendum ſinè titulo; nam habenti titulum ſufficit ſpatiū 40. ann. ad præſcribendū talia Inſignia, colligitur ex *Panor. d. cap. 1. in fin. Taurirol. loc. cit. verſ videndum eſt.*

4 Ad argumenta contraria reſpondemus quod prædicta iura loquuntur de eo, qui non legitimè præſcripſit, vt dicit ipſe *Pancirol. vbi ſupra.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior poſsit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contrà ipſum eadem præſcribi valeat.

SVMMARIVM.

1 Præſcriptio contrà viſitationem iure communi, vel ſpeciali competentem, quibus modis contingere poſſit oſtenditur.
2 Præſcriptio tollens omninò viſitationem iure communi iniunctam, non valet.
3 Præſcriptio impediens morum correptionem. & Eccleſiarum reformationem, meritò prohibetur.
4 Præſcriptio admittitur, quæ viſitationem transfert, vel alijs accumulat.
5 Declaratur tex. in cap. cùm ex officij, de præſcript.
6 Præſcriptio omnis extinguens omninò, & in totum obedientiam Praelatis à ſubdito iure communi debitam, indiſtinctè prohibetur.
7. Praelatus inferior poteſt praeſcriptione acquirere, vt in ſua Parochia praecedat Epiſcopum.
8 Exemptio non poteſt extinctiuè præſcribi, ſed trāslatiuè.
9. Populus non exemptus Abbatiae exemptae praeſcribere poteſt contrà Epiſcopum exemptionem, vt ſubſit Abbatiae exemptae.

1 PRæſcriptio cōtrà viſitationem iuri communi, vel ſpeciali competentem, multis modis contingere poteſt: aliquandò abſolutè extinguendo, & tollendo omninò viſitationem ipſam; itàut ſubditi jam ampliùs à nemine viſitētur: aliquandò verò nō tollendo, nec extinguendo, ſed trasferēdo viſitationē, vel ius viſitandi ad alium; itàut maneat quidē viſitatio, ſed tamen non is, ad quem pertinebat, ſed alius viſitet: aliquandò deniq; nō tollendo, nec trāſferendo, ſed accumulādo; ità quòd maneat viſitatio penès illum, ad quem ſpectabat; ſed tamen non ſit penès illum ſolum; quia per præſcriptionem alius eidem in viſitatione accumulatur, vt colligitur, ex *cap. cùm ex officij, de praeſcript.*

2 Priori caſu nulli dubium eſſe poteſt, præſcriptionem tollentē omninò viſitationem, iure cōmuni iniūctam, nō valere, vt probat *tex. in d. c. cùm ex officij,* & ſentiunt *gloſ. 2. in c. irrefragabili, de offic, Ord. Mar. de viſit. à n. 19.* & alij quos refert *D. Barb. de offic. & pot. Epiſ p. 3. alleg 129. n. 1. & 10. ſecund. Lugdun impreſſ.*
3 Ratio eſt, quia præſcriptio impediens morum correptionem, & Eccleſiarum reformationē, meritò prohibetur, *arg. tex. in c. cùm inter,* & in *c. ex parte, de conſuet.* ex eo, quòd cedit in damnū publicum; ac exindè proueniunt multò maiora mala in Rep. quàm ſit bonum vitandi lites, & certitudinem dominiorū, pro quibus bono publico introducta fuit præſcriptio, *l. 1 ff. de vſucap* ſed præſcriptio omninò tollens viſitationē iniunctā iure cōmuni, impedit morū correptionem, & reformationem Eccleſiarum; & ità obuiat bono publico, quod per viſitationē prætenditur, igitur & certà *D. Barboſ. dicto num. 10.*

4 Poſterioribus verò caſibus pro certo apud Doctores conſtituitur, præſcriptionē admitti, quæ viſitationem transfert, vel alijs accumulat; vt ſatis ſuadetur ex eo, quia præſcriptio illa admittenda eſt, quæ nullo iure prohibetur, nec impedit morū, aut Eccleſiarum reformationem; nec aliàs obuiat bono publico, vt probat *d. d. 1.* ſed præſcriptio, quæ trāſfert viſitationem, vel alii accumulat, nullo iure prohibetur, quia morū, & Eccleſiarum reformationem nō impedit, nec bonū publicū offendit, cùm adhuc maneat viſitatio facienda ab eo, in quem transfertur, vel accumulatur; igitur & c. quæ quidem reſolutio ſatis euidētur colligitur ex *d. c. cùm ex officij,* dùm ibi ageret Pontifex de viſitatione iure cōmuni

competēti, qualis eſt illa, quā Archiepiſc. exercet in Prouincia, & dixit cōtrà huiuſmodi viſitationē præſcribi nō poſſe, quæ verba intelliguntur de præſcriptione, quæ ex diametro opponitur, & omninò tollit viſitationē. Cum verò idem Pontifex ſubiungit, *Quāuis alius cōtrà ea præſcribere poſsis*, ſatis apertè ſignificat admitti præſcriptionē, per quā transfertur, ſeù accumulatur viſitatio, quia talis præſcriptio, abſolutè loquendo, non eſt contrà viſitationem, quam non tollit, ſed contrà Prælatum, cui præiudicat: quare ità meritò reſoluit *D. Barboſ. d. alleg. 129. nu. 11. cum ſeq.* & cenſuit *Rot. deciſ. 394. nu. 2. par. 1. Recent.* vbi etiam fuit dictum, quòd conſuetudo viſitandi in præiudicium Epiſcopi, debet eſſe præſcripta, ſaltèm ex ſpatio quadraginta annorum; & ità concludo poſſe Abbates, & alios Prælatos inferiores viſitationem iure communi Epiſcopis debitam, ſibi trāsferendo, vel accumulando: illis verò ſemel acquiſitam non poſſe à ſubditis in totum, & omninò præſcribi, ex his, quæ ſuprà latè deduximus.

6 Ex quibus iam infertur, omnem præſcriptionem extinguentem omninò, & in totum obedientiam Prælatis à ſubditis iure communi debitam, indiſtinctè prohiberi, vt probat *tex. in cap. cùm non liceat, de præſcript.* cùm alijs latè adductis per *D. Barboſ. d. par. 3. alleg. 128. num. 1. ſecundùm Lugdunen.*

7 *impreſſ.* Vnde colligitur illam in parte præſcribi poſſe, v. g. quòd Prælatus inferior in ſua Parochia præcedat Epiſcopum, ex *Felin. in d. cap. cùm non liceat col. 1. Balb. de præſcript. 1. par. princ. quæſt. 12. num. 6 in fin.* quos refert *Eraſm. à Cokier. de iuriſd. Ordin. in exemp. par. 1. quæſt. 6. nu. 16.* & ità exem-

8 ptio extinctiuè non præſcribi, ſed translatiuè, *Mil. in reper. verb. præſcribi non poteſt exemptio, Rom. conſ. 239. Balb. d. quæſt. 12. num. 1. prope fin.*

9 Ex quò euenit, vt populus non exemptus Abbatiæ exemptæ, præſcribere poſsit contrà Epiſcopum exemptionem, vt ſubſit Abbatiæ exemptæ, ſicuti docent *Abb. in d. cap. cùm non liceat num. 17. Caccialup. in tract. de vnionib. art. 3. num. 20. cum ſeqq. Eraſm. à Cokier. d. quæſt. 6. num. 10.* quos refert, & ſequitur *D. Auguſt. Barboſ. d. par. 3. alleg. 129. num. 9.*

QVÆSITVM IV.

Per quantum temporis ſpatium contrà Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, præſcribatur.

SVMMARIVM.

1 *De iure communi regulariter omnes Eccleſiæ, citrà Romanam, gaudent quadragenaria, non autem centenaria præſcriptione.*

2 *Eccleſiae Abbatiales Regulares exemptae, ex priuilegio gaudent ſexagenaria, vel centenaria praeſcriptione.*

1 Videtur, quòd Eccleſia Abbatialis exempta gaudet tantùm quadragenaria præſcriptione; & hoc probatur primò per *cap. poſſeſsiones, 16. quæſt. 3.* vbi ſic diſponitur. *Poſſeſsiones Eccleſiarum, & Epiſcoporum triennales Abbates, vel Monachos habere, omnibus modis prohibemus; ſed ſi tollitur eis triennalis poſseſsio à Beato Gregorio conceditur eis quadragenalis praeſcriptio.*

Probatur ſecundò; nàm Religioſis domibus conceditur præſcriptio quadraginta annorum, *cap. volumus eadem ſup. cit. quæſt. 3.*

Præterea quarta decimarum, & funeralium, præſcribitur contrà Epiſcopum ſpatio quadraginta annorum, ſi non ſoluantur, vt habetur in *cap. de quarta extrà, de praeſcript.*

Nec valet, quòd dicit *Archid. in cap. volumus, 16. quæſt. 4. in cap. 2. de praeſcript in 6.* qui cenſet Eccleſias exemptas immediatè Sanctæ Sedi ſubiectas, gaudere priuilegio præſcriptionis centum annorum ad inſtar Eccleſiæ Romanæ. Quia id eſt intelligendum in iuribus, & bonis, quæ immediatè ad ipſius Apoſtolicæ Sedis diſpoſitionem, pertinet; vt videtur voluiſſe *Ioann. Andr. in cap. cùm nobis, de praeſcript.* & expreſsè dictum *Archid.* ità declarat *Panormitan. in cap. ad audientiam, num. 13. eodem tit.* Vndè illud dictum *Archidiac.* procedere poteſt, vt non præſcribatur contrà Eccleſiam exemptam, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiectam, niſi ſpatio centum annorum, & in materia libertatis, ſeù exemptionis; quia aliàs præſcriberetur contrà ius immediatè Summo Pontifici competens. Vnde exemptus, etiam ſi velit, non poteſt expreſsè priuilegio exemptionis renunciare, vel in inferiorem Iudicem conſentire, *cap. cùm tempore, de arbitr.* notat *Ioann. Andr. in regula, ſcienti, de iur. in mercurial. Panor. d. num. 13.*

2 His tamen non obſtantibus, quæ regulariter de iure ità ſe habent, dicendum eſt, contrà Abbatiales Eccleſias Regulares exemptas non currere præſcriptionem quadraginta annorum, ſed ad minùs ſexaginta; vt conceſsit Eugenius IV. Congregationi Caſinenſi, & patet ex eius Bulla data Florentiæ anno Domini 1434. ſeptimo Kalend. Martij, Pontificatus ſui anno 4. quæ refertur à *Roderic. in noua collect. Bullar. Apoſtolic. pro Regular. Bulla 7. d. Pontificis*; eandem conceſsionem de verbo ad verbum ad noſtram Vallumbroſanam Congregationem extendit Iulius II. vt patet ex eius Bulla alibi adducta. Simile priuilegium conceſſum eſt à Iulio II. Congregationi Montis Olíueti, vt patet ex eius Bulla quæ eſt 12. in ordine in *tom. 1. Bullar. nou.* Eodem indulto ſexagenariæ præſcriptionis gaudent Canonicorum Regularium Lateranen. Monaſteria, & Eccleſiæ ac loca; ità eis conceſsit Sixtus IV. anno Domini 1477. & habetur in *lib. priuileg. d. Congreg. pag. 354.* Immo non ſolùm ſexagenaria præſcriptio contrà prædicta Monaſteria exempta, ac loca, perſonas, & bona Regularium, neceſſaria eſt: verum etiam centenaria, quæ requiritur contrà Eccleſiam Romanam, ex conceſsione Eugenij IV. facta Monaſterio D. Pauli de Vrbe Congregationis Caſineñ. ſub Datum Florentiæ anno Domini 1442. 7. Kal. Iulij, Pontificatus ſui anno 12. per quam conceſsit, *vt ſicut contrà Rom. Eccleſ. non niſi centenaria currit præſcriptio, ſecundùm Cōſtitutiones Canonicas, & legitimas ſanctiones; ità quoq; praedicto Monaſterio minoris temporis præſcriptio non obſtat*; quod priuilegiū habetur

in *lib.*

in *lib. priuileg. Ordinis*, & refertur à *Roderic. in noua collect. Bulla 17. Eugenij IV.* eſtq; in lapide marmoreo inciſum in eadem Eccleſia D. Pauli de Vrbe, quòd priuilegium confirmauit, ac in particulari iterum eidem Congregationi conceſsit Paulus III. de eo expreſſam mentionem habens in alia ſua conceſsione, eidem Congregationi facta, anno Domini 1537. Nonis Nouembris, Pontificatus ſui anno 4. quæ eſt 15. in ordine *in Bullar. nou. Laert. Cherub. tom. 1.* Et cùm (vt in *Diſputatione de communicatione priuilegiorum*, latiùs diximus) priuilegia conceſſa vni Monaſterio, cenſeantur conceſſa toti Congregationi: illud priuilegium Monaſterio D. Pauli de Vrbe conceſſum, iam communicatum eſt toti Congregationi Caſinen. præſertim ex alio priuilegio eidem conceſſo ab Alexandro V I. vbi voluit cuiuſuis particularis Monaſterij ipſius Congregationis priuilegia toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monaſteriis communia eſſe, & ad illa extendi, ac extenſa eſſe decreuit. Vndè per cōſequens dictū priuilegiū etiam participatur ab omnibus cæteris Congregationibus illius priuilegia communicantibus. Quarè dicendum eſt, per huiuſmodi priuilegium aduerſùs Abbatiales Eccleſias, Conuentus, ac ipſorum bona, & iura, niſi centum annorum ſpatio, præſcribi non poſſe, ità ſentit *Ioann. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 3. dub. 2. concl. 2. Roder. quæſt. Reg. tom. 15. q. 36.* Vndè patet reſponſio ad argumenta in contrarium adducta, quamuis enim procedant de iure communi; tamen in fauorem Monaſteriorum, ac bonorum Regularium placuit Summo Pontifici illud tempus dilatare.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, incipiat contrà Eccleſiam currere præſcriptio tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur, quòd ſtatim incipiat currere præſcriptio.*
2 *Præſcriptio contrà Eccleſiam, vel Monaſterium pro rebus malè alienantis non incipit currere ante mortem, vel ceſſationem Abbatis, vel Prælati, qui malè alienauit, & niſi adſit ſcientia, & patientia cuiuslibet ſucceſſoris num. 3.*
4 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 Videtur primò, quòd Abbate malè alienante rem Eccleſiæ, ſtatim incipiat currere præſcriptio contrà Eccleſiam, cuius ſunt res alienatæ, vt probatur in *cap. continebatur extr. de his, quæ ſunt à Prælat. ſinè conſenſu Cap.* vbi habetur, quòd conceſsio decimæ ab Abbatiſſa facta priùs, ſi conuentu ſciente, & non contradicente facta eſt, robur firmum debet habere.

Secundò prætereà, in venditione rerum Eccleſiaſticarum taciturnitas pro conſenſu habetur, vt dicit *Gloſ. in ſupra alleg. cap.* ergò ſi, Abbate male alienante, Capitulum tacet, videtur quòd currat præſcriptio.

2 Sed contrà eſt, quod diſponitur in *cap. ſi Sacerdotes, 16. q. 3.* vbi *gloſſ.* ponit caſum, quòd quidem Prælati iniuſtè alienauerunt poſſeſsiones Eccleſiarum, & receptores retinuerunt poſſeſsiones illas per ſpatium 30. annorum, & cùm quæſitum fuiſſet in Concilio Toletano, vtrùm detemptores tuti ſint præſcriptione illa; fuit reſponſum, quòd non; quia præſcriptio non currit in vita Prælati malè alienantis; ſed incipit currere poſt eius mortem. Et licèt Paulus IV. ſtatuerit, contrà bona Eccleſiaſtica malè alienata nunquam præſcribi poſſe; tamen Pius I V. eius ſucceſſor eam Bullam reuocauit, & ad terminos iuris communis reduxit, vt eſt videre in ſua Bulla incip. *Prouida, fol. 681. in Bullar.* & ideò bona Abbatiarum, vel aliarum Eccleſiarum malè alienata præſcribi poſſunt ſpatio 40. annorum de iure communi, per *tex. in authen. quas ſanctiones, C. de Sacroſanct. Eccleſ. & cap. ad audientiam, & cap. cùm nobis, & cap. illud & cap. quarta, de præſcript.* vel ex priuilegio, de quo infra mentionem faciemus, ſpatio 60. annorum; vel etiam centum, ex aliquo priuilegio directè, aut per communicationem, de quo etiam infra: cum limitatione tamen, vt diximus, quòd præſcriptio currere incipiat poſt mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui malè alienauit. Et huius ratio eſt; quia contractus non ſumpſit vigorem à principio, & ideò ſubducitur tempus, quò Prælatus malè alienans vixit, vel in Prælatura durauit, per *tex. in d. can. ſi Sacerdotes,* ità *Ioann. Andr. in cap. 1. num. 1. de reb. Eccleſ. non alien. in 6.* & ibi *Anton. de Butr. num. 7. Rebuff. in Comp. alienat. rerum Eccleſ. num. 38. Redoan. eod. tract. q. 79. cap. 3. Molin. de iuſt. diſp. 7.* & alii apud *Aloyſ. Ricc. in prax. fori Eccleſ. deciſ. 32. num. 2. & 3.* quibus addo *Quaranta in Summ. Bullar. verb. alienatio rerum Eccleſiæ num. 46. verſ. hinc non immeritò, D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 95. num. 72. & alleg. 132. num. 6. ſecundùm Lugdunen. impreſsion.*

3 Et hoc eſt intelligendum, vt neq; poſt mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui malè bona ſuæ Abbatiæ alienauit, præſcriptio in fauorem poſsidentis currere intelligatur; niſi adſit ſcientia, & patientia cuiuslibet ſucceſſoris Abbatis: eò maximè, vbi plures intrà dictū tempus ſucceſsiſſēt, quam ſcientiam, & patientiam probandi, onus incumbit fundanti ſe in d. præſcriptione *Caualc. deciſ. 46. nu. 29. p. 1. Ricc. d. deciſ. 32. nu. 6. Quarant. & Barboſ. loc. cit.*

4 Ad contraria reſp. & primò ad *tex. in c. continebatur*, ſicut reſpondet *Gloſſ.* quòd ideò valet talis alienatio, quia fuit facta ad tempus alicui clerico pro beneficio; nos verò loquimur de alienatione in perpetuum. Vel etiam poſſumus reſpondere vna cū *gloſ. in c. ſinè exceptione 12. q. 2. in verb. hoc ſcias,* quæ dicit, quòd licet omnes clerici conſentiat; ſi tamen non obſeruatur forma alienationis, alienatio nulla eſt, & habetur in *l. iubemus C. de Sacroſan. Eccleſ.* & plura alibi.

QVAESITVM VI.

Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contrà illam.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio nuſquam currit Prælato, ſed ipſo*

iure dormit contrà Eccleſiam quocunque modo vacantem.

2 *Eccleſia, quoad propoſitum, vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Pręlato.*

3 *Hoſtilitatis tempore dormit contrà Eccleſiam ipſo iure pręſcriptio.*

4 *Schiſmatis, & peſtis tempore ceſſat contrà Eccleſiam præſcriptio.*

5 *Peſtis dicitur bellum inter Deum, & homines.*

1 INdubitata eſt iuris concluſio, quæ dictat contrà Eccleſiam quocunque modo vacantem Pręlato nuſquam currere, ſed ipſo iure dormire præſcriptionem, vt probat *tex. in cap. de quarta, verſ. niſi*, & in *cap. auditis, de præſcrip. cum alijs cit. per Crauett. de antiq. temp. par. 4. cap. materia num. 48. Balb. de pręſcrip. 2. par. 6. princ. à num. 7. D. Aug. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 132. num. 1. cum ſeqq.*

2 Dicitur autem Eccleſia, quoad propoſitum, vacare, vbi careat proprio, & immediato Prælato, qui pro rebus Eccleſiæ iure agere debuit; qualis eſt Abbas reſpectu Abbatialis Eccleſiæ, quantumcunque non deſint alij Prælati Superiores, & mediati; ſicuti docent *Innoc. in cap. olim, il 1. de reſtit ſpol. Abb. num. 2. Felin. num. 5. in d. cap. 1. de præſcript. D. Aug Barboſ. d. alleg. 132. num. 7.*

3 Amplia, vt etiam hoſtilitatis tempore dormiat contrà Eccleſiam ipſo iure præſcriptio, vt probat *tex. in cap. prima actione, 16. q 3.* & in *cap. ex tranſmiſſa*, ibi, *præſcriptione hoſtilitatis tempore non currente, de præſcrip.* & idipſum de tempore ſchiſma-

4 tis, tradit *tex. in cap. cùm vobis 14. eodem tit de præſcript.* & reſoluunt *Balb de præſcrip. 2. par. ſextſ. à num. 3. Pariſ. conſ. 104 num. 174. cum ſeqq lib. 1. Rip. de peſte par. 2. princ. à num. 121. D. Aug. Barboſ d. alleg 132. num. 21.* idem reſoluentes de

5 tempere peſtis; quaſi tunc ſit bellum inter Deum, & homines, ſecundùm *D. Aug. Barboſ.* & ab eo citatos *in tract. de loc. commun. argument. iur. loc. 13. num. 1.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm præſcriptio currat contrà tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Contrà cenſum debitum ratione ſubiectionis non præſcribitur.*

3 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 ET primo videtur, quòd præſcriptio currat contrà tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. Nam triennalis præſcriptio, petitori ſilentium imponit, vt habetur in *cap. poſt quingentos §. item, 16. q. 3.* vbi habetur, quòd lex 30. annorum non poteſt abrumpi. Vnde ex auctoritate huius tex. videtur, quòd contrà tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali currat præſcriptio, ſi Eccleſiæ non fuerit ſolutum, ſaltem per ſpatium tanti temporis.

Secundò, præterea etiam ſi aliquis mala fide rem alienam poſſidere cœpit, poſt triginta annos aduerſus omnem petentem, exceptione tutus erit; vt eſt *tex.* ad literam in *cap. placuit, §. quòd ſi mala fide, 16 q 2.* ergò contrà tributum Eccleſiæ Abbatiali debitum currit præſcriptio, ſi ceſſetur à ſolutione per longi temporis ſpatium.

2 Sed contrà eſt, quod dicit *Panormitan. in cap. ſignificauit, de cenſ. num. 6.* quòd contrà cenſum debitum ratione ſubiectionis non præſcribitur, per *tex. in l. competit, C. de præſcript. 30. vel 40. annorum*; & ratio, quarè cenſus non pręſcribitur, eſt, quia ſicut ſubiectio ſimpliciter non praeſcribitur *cap cùm non liceat, de præſcript.* ità neq; præſcribitur cenſus illam repræſentans ſubrogatiuè, ità *Bel. in cap. ad audientiam nu. 2. de præſcript.* & ibi etiam *Panormitan. num. 18.* dantes in hoc regulam, quòd cenſus, & ſubiectio pariformiter regulantur, adeò, vt vbi ſubiectio præſcribi poteſt, ibi etiam cenſus præſcribi poterit, eſtò quòd præſtaretur in ſignum ſubiectionis: & è contrà, vbi ſubiectio non præſcribitur, ibi neque cenſus ob eam debbitus. Quibus rationibus ſic ſtantibus ad argumenta reſpondeo.

3 Ad primum. Non obſtat *text. in cap. poſt quingentos, §. item, 16. q. 3.* nam tex. ille loquitur de eo, qui auctoritate Prætoris poſsidet, vt dicit gloſs. ibibem: Nam ſi ſuper rebus Eccleſiæ mota fuerit controuerſia, & iuſta ſit definitio ſubſecuta, ille qui cœpit poſsidere auctoritate Iudicis, poterit præſcribere; nam iuſtè poſsidet, qui auctore Prætore poſsidet, *cap. dixit, 14 q. 5. & cap. cùm inter, extrà, qui filij ſint legitimi, & l. iuſtè, ff. de acq. poſſ.* vel §. ille poteſt intelligi, quòd fuit ſecuta concordia inter partes, vt dicit ibi *gloſſ. in verbo, ſed non loquitur*; quæ concordia vocatur difinitio.

Ad ſecundùm argumentum in *cap. placuit §. ſi mala*, reſpondemus, quòd ideò lex permittit, vt quis mala fide rem alienā pręſcribat, quia odit, & punit negligentes, & deſides circà bona ſua, vt dicit *tex. in d. c. placuit*, & ſi aliquo caſu iſte malæ fidei poſſeſſor cæciderit à poſſeſsione ſua, actionem non habet. Non ſic eſt in ſolutione cenſus debiti Eccleſiæ; nam ſi ſteterit per mille annos Eccleſia ipſa ad petendum cenſum, non per hoc debet puniri, vt negligens; nec contrà eam currit præſcriptio, rationibus ſupra allatis; poteſt eſſe, & alia ratio; nàm ſi non poteſt præſcribi cenſus, quod datur Principi in ſignum ſubiectionis, vt vult *tex. in l. competit, C. de præſcript. 30. vel 40. annorum*, ergò & à fortiori, nec poteſt præſcribi huiuſmodi cenſus debitus Eccleſiæ, ſed res Eccleſiæ dicuntur publicæ ſicut res fiſci, vt in *cap. quid ergò, 23. q. 4.* iuncta *gloſſ.* ſed argumentum à fiſco ad Eccleſiam nondum eſt probabile, ſed fortè quia æquiparantur à iure *l. fin. C. de Sacroſanct. Eccleſ. & §. ſancimus* iuncta *gloſſ. in Auth. de non alien. vel permut. reb. Eccleſ. coll. 11. & cap. auditis*, & ibi, *Panormitan. de in integr. reſtitut.* ergò nec poteſt præſcribi cenſus, qui debetur Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.

QVAE-

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas, ſi poſtquàm aliquid bona fide & iuſto titulo præſcripſerit, ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua,*
2 *Præſcribens aliquid bona fide, & iuſto titulo, ſi poſt completam præſcriptionem mala fides ſuperuenerit, eſt tutus etiam in conſcientia.*
3 *Iura faciunt hoc meum, illud tuum.*
4 *Lex humana iniquum non continens, an ſit ſeruanda.*

1 VIdetur primò, quòd ſi Abbas, finita præſcriptione, nouerit, rem fuiſſe alienam, teneatur in foro conſcientiæ illam reſtituere; Nam ſi res aliena, propter quam peccatum eſt, reddi poſſit, & non reddatur, dicit tex. *in cap. ſi res,* 14. *q.* 6. quod pœnitentia, non agitur, ſed ſimulatur; ſi autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatum.

Secundò in præſcriptione requiritur bona fides à principio, in medio, & in fine, & ex omni tempore præſcriptionis, vt eſt tex *in cap quoniam omne, de præſcrip.* ergò ſi, finita præſcriptione, Abbas cognouerit, rem eſſe alienam, tenetur in foro conſcientiæ illam reſtituere.

2 Sed contrarium firmat *gloſ. in cap. vigilanti extr. de præſcrip. in verbo, ſed contra videtur,* vbi dicit, quòd completa præſcriptione iam tutus eſt, ſecundùm vtrumque ius, & allegat *cap. de quarta, & cap. quoniam omne, eodem tit. de præſcription.* & in pluribus alijs locis, ergò iure poſſidet, ſi iure, ergò iuſtè, & benè, vt in *cap. quid dicam,* 14. *q.* 4. nec iam dicitur aliena.

3 Præterea iura faciun hoc meum, illud tuum, vt in *cap. quo iure* 8. *diſt.* Item Conditor Canonis, vel legis poteſt mihi dare rem alienam, & tutus ero, vt *l. Lucius ff. de euict. & l. benè à Zenone, C. de quadrienn. præſcriptione;* & ſic multò fortiùs potuit inducere hanc præſcriptionem, in odium negligentium, Sed vltrà ſententiam *gloſ.* adſunt circa hoc aliæ ſententiæ ſcribentium, relatorum per *Panormitan. in dicto cap. vigilanti, de præſcr. ſub num.* 6. & inter alios fuit opinio *Alani* diſtinguentis; an res fuiſſet præſcripta ex cauſa lucratiua, aut ex cauſa non lucratiua; vt primo caſu teneatur reſtituere, ſecundo non, arg *cap. quod habetur,* 13. *q.* 1. qui quidem Canon parum facit; ſed hæc diſtinctio reprobatur ſecundùm *Oſtien. per l. penult. C. de praeſcript. long. temp. & cap. Apoſtolica, de donat.* quæ iura benè faciunt in hac materia; & licèt D Anton. tenuerit, quòd ſit peccatum; tamen contrarium dicendum eſt, cùm *Panormit. loc. cit.* qui indiſtinctè tenet opinionem gloſsæ ſentientis, non eſſe peccatum; quæ communiter à Canoniſtis approbatur. Cuius motiui ratio eſt; quia ius Canonicum, etiam quatenùs diſponit in foro contentioſo, pro fine habet ſalutem animæ, vt in *cap. cùm contingat, de iure iur.* & quod ibi not. Nam finis iuris Canonici eſt, dirigere hominem ad bonum commune, ſecundùm quod congruit humanæ ſocietati, non ſolùm ciuiliter, ſed ſecundùm fidem in Deum tenendo, & vitam æternam expectando, vt in *§. Rex pacificus in proœm. Decretal. & in cap. prodeſt,* 23. *q.* 5. *not. in regula, peccatum, &*
4 *regula poſſeſſor, de reg. iur. lib.* 6. Item lex humana iniquitatē non continens, ſeruāda eſt, etiam in foro conſcientiæ, vt notat *Ioann. Calderinus in proœm. decretal. & Ioann. Andr. poſt Beatum Thom. in c.* 3. *de vſur. lib.* 6. cum ergò lex humana, & Canonica iuſta de cauſa, tollant actionem & conferant dominium præſcribendi; non apparet ratio ſufficiens, quare teneatur reſtituere in forò animæ, facit *cap.* 1. *de præſcript eod. tit* vbi inducitur præſcriptio ex cauſa, & cum notitia rei alienæ; ipſa enim lex iuſta de cauſa poteſt priuare aliquem re ſua, & alteri tradere, vel ex cauſa perpatrati delicti, vel ex cauſa boni publici, vt *tex. in l item ſi verberatum, ff. de re iud. & cap. pro humani, de homicid. lib.* 6. Item ius Canonicum nunquam ſcienter inijcit laqueum, nec ſcienter defendit aliquem in peccato, vt *cap. literas, de reſtit ſpoliat. & cap. conſanguinei, de re iud. & cap. fin.* Si enim præſcriptio bonæ fidei eſſet inductiua peccati, poſt notitiam habitam, completa præſcriptione, ius Canonicum profectò non diceret, quem poſſe præſcriptione ſe tueri, *cap. facit, eodem tit cap. de quarta, & cap. ad aures, eodem tit. de præſcription.* Nec Papa mandat præſcriptionem reſcindi, immo expreſsè eam approbat, ad idem facit, *cap. auditis, eodem tit. de præſcrip* vbi licèt poſtmodùm conſtiterit, illi Abbati viro Religioſo nullum ius competere, tamen ait Papa, illum debere defendi ex iuribus præſcriptionis. Et hanc opinionem tenet *Innoc. in cap. cura, in fine, de iure patron.* vbi aſſerit, quòd licèt poſt completam præſcriptionem appareat de illegitimo titulo; nihilominùs tamen ſalua conſcientia poſſunt hi, qui præſcribunt bona præſcripta retinere; quia tuti ſunt auctoritate illius, qui poteſtatem, concedendi ius ſuper talibus, habet, & qui hanc pœnam amiſsionis iurium ſuorum induxit in odium negligentium, & fauorem ſollicitorum, ità etiam *Bald in cap. ſi quis per* 30. *col.* 3. *ſi de feud. fuerit. controu.* idem *Bald. Card. & Imol in d. cap. vigilanti,* vbi etiam *Felin. col.* 6. *nu.* 11. Viſis igitur iuribus, auctoritatibus, & rationibus, ambiguitatem propoſiti quæſiti, explanantibus, ad argumenta in contrarium adducta deueniendo.

Ad primum argumentum in *cap. ſi res,* 14. *q.* 6. reſpondemus. Quòd tex. ille loquitur de furibus, qui dum poſſunt non reſtituunt, nos verò loquimur de Abbate, qui poſt completam præſcriptionem bona fide, & iuſto titulo non tenetur reſtituere, ſi deindè ſuperueniat mala fides, rationibus ſupra allegatis.

Ad ſecundùm argumentum reſpondemus, vnà cum *gloſ. in d. c. ſi res, in verbo, tu dicas,* quòd ſi poſſeſſor ex omni tēpore præſcriptionis habuit bonam fidem, tunc res illa facta eſt ſua de beneficio iuris; vnde tunc non eſt dicendum, quòd habet conſcientiam rei alienæ, licèt poſt tempus præſcriptionis incipiat ſcire rem alienam fuiſſe.

DISPVTATIO XX.

De Pontificalibus Inſignijs, & ornamentis Prælatitijs, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

Quæſit. 1. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores, tàm Regulares, quàm Seculares vtantur Inſignijs Pontificalibus.

Quæſit. 2. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares vtantur ornamenris, & veſtibus Prælatitijs.

Quæſit. 3. Vtrùm Abbates, alijque Regulares ad Epiſcoparum, aliaſue dignitates extrà eorum Ordines aſſumpti, eaſdem veſtes Ordinum ſuorum, & habitum retinere debeant.

Quæſit. 4. Quibus Inſignijs, ornamenris, & veſtibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares Epiſcopis inferiores, vtantur Inſignijs Pontificalibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſignia Pontificalia conceſſa ſunt Abbatibus propter decorem Eccleſiarum ſuarum.*

2 *Pontificalia Inſignia, quæ ſint.*

3 *Mitra quibus nominibus vocetur, & quid ſignificet.*

4 *Baculus paſtoralis, quibus nominibus vocetur, quid ſignificet, & quarè Summus Pōtifex illo nō vtatur.*

5 *Anulus quid ſignificet.*

6 *Anulus quarè in quarto digito ponatur.*

7 *An Abbates non habentes ſpeciale priuilegium, Anulo vti valeant.*

8 *Sandalia, ſiuè Compagi quid ſint.*

9 *Tunica, & Dalmatica quid denotent.*

10 *Chirotecæ quid ſignificent.*

11 *Cruce pectorali quarè ornetur Abbas, & num 24.*

12 *Abbates, Mitra, Baculo paſtorali, Anulo, Sandalijs, & alijs Epiſcopalibus Inſignijs, & ornamentis vti poſſe, probatur per nonnulla priuilegia, quæ adducuntur.*

13 *Abbates Canonicorum Regularium, à multis Summis Pontificibus vſum Mitræ, Baculi paſtoralis, & aliorum Inſignium ſunt aſsecuti.*

14 *Abbates Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. per ſpecialem Bullam extenſionis, habent vſum Pontificalium.*

15 *Abbates Caſinenſes, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, Inſignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegijs, vſum ſunt aſsecuti.*

16 *Abbates Congregationis Camaldulen. Pontificalibus Inſignijs, per Bullam Leonis Decimi, inſigniti ſunt.*

17 *Abbates noſtrae Congregationis Vallis Vmbroſæ, tàm ſpecialiter, quàm vniuerſaliter gaudent priuilegijs vtendi Inſignijs Pontificalibus.*

18 *Abbates Ciſtercienſes per varia Summorum Pontificum priuilegia, Inſignijs Pontificalibus vtuntur.*

19 *Abbates Cæleſtinorum habent vſum Pontificalium vigore Conſtitutionum Cæleſtini Quinti, Eugenij Quarti, & Pauli Quinti.*

20 *Abbates Montis Oliueti Inſignijs Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & ſpecialiter Iulij Secundi.*

21 *Abbates Montis Virginis praedictis Pontificalibus Inſignijs vtuntur vigore Bullæ Vrbani Quinti.*

22 *Abbates Praemonſtratenſes habent vſum Pontificalium virtute Bullae Gregorij Noni.*

23 *Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ ſolus in ſua Religione, habet vſum Pontificalium Inſignium per Bullam Pauli Quinti.*

24 *Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Miſſarum.*

25 *Abbates ſeculares, an Inſignijs Pontificalibus potiantur.*

26 *Abbates commendatarij, an iiſdem Inſignijs decorentur.*

27 *An aliqui Priores vtantur Pontificalibus.*

1 CVm Inſignia, & ornamenta Pontificalia, ſeù Epiſcopalia data ſint Abbatibus ad decorē Eccleſiarum ſuarum, ſecundùm *Ioannem Andream in cap. vt Apoſtolica, de priuileg. in 6. & Franciſc. Marc. in deciſion. 1076. num. 2.* non verò ad pompam propriæ perſonæ, & animi fauſtum, neque ad ſimplicitatem Monaſticam diſſipandam; ideò mirum non eſt, quòd Pontificalia hæc Inſignia in Abbate minimè probauerit *D. Bernardus epiſt. 42. ad Henricum Senonen. Archiepiſcopum*, in hæc verba. *Multo labore, ac pretio quidam horum, Apoſtolicis adeptis priuilegijs, per ipſa ſibi vendicant Inſignia Pontificalia, vtentes, & ipſi more Pontificum, Mitra, Anulo, atque Sandalijs; ſanè ſi attenditur rerum dignitas hanc Monachi abhorret profeſſio: ſi miniſterium ſolis liquet congruere Pontificibus. Profectò eſſe deſiderant, quòd videri geſtiunt; meritòque non queunt eſſe ſubiecti, quibus iam ipſo ſe comparant deſiderio. Quòd ſi, & nomen eis conferre priuilegiorum poſſet auctoritas, quantò putas auro redimerent, vt appellarentur Pontifices:* hæc Bernardus.

Et *Petrus Bleſenſis, Archidiaconus Bathonien. epiſt. 90.*

epiſt. 90. ſcribens Vilhelmo Bleſenſi Abbati Machinen. eius fratri, qui ab Apoſtolica Sede horum Inſignium vſum obtinuerat, illum monet, vt vel iſta Inſignia, & ornamenta reddat, aut Abbatiam relinquat, ſubdens. *Inſignia Epiſcopalis eminentię in Abbate, nec approbo, nec accepto; Mitra enim, Anulus, & Sandalia in alio, quàm in Epiſcopo quędam ſuperba elatio eſt, aut pręſumptuoſa oſtentatio libertatis, &c.* refert *Renat. Choppin. Monaſt. lib.* 1. *tit.* 2. *num* 18. Hac fortaſſis de cauſa, iam Cõgregatio Burſfeldẽſis *in cap.* 18. *Conſtit.* infraſcriptam ædidit legem pro ſuis Abbatibus, vt teſtatur *Renat. Choppin. locu citato*, ſub his verbis. *Nemo ex Abbatibus noſtris, etiam Apoſtolico ſuffultus priuilegio, Mitra, & cæteris huiuſmodi Inſignijs, & apparatibus Pontificalibus vti præſumat: Hęc enim licèt interdùm ſimplici animo rationabiliter ferri poſſint, tamen à lippientibus, & ad indicandum pronis, curioſæ vanitati magis, quàm Religioſae ſimplicitati deputari ſolent.* Quæ poſteà Conſtitutio abolita eſt: cùm Abbates Burſfeldenſes hodie Inſignijs Pontificalibus omnes vtantur, vt mihi Romæ retulit D. Fridericus Monachus eiuſdem Congregationis.

2 Vt ergò quod probandum eſt facillimè perſcrutemur, prius videndum eſt, quænam ſint huiuſmodi Inſignia Pontificalia, deindè illorum vniuſcuiuſque ſignificatum. Inſignia ergò Pontificalia, ſeù Epiſcopalia, quibus (ſeclusis priuilegijs) de iure communi Epiſcopi, alijque Prælati ſuperiores vti poſſunt, ſunt, Mitra, Baculus paſtoralis, Anulus, Sandalia, Tunicella, Dalmatica, Chirotecæ, & Crux pectoralis, vt teſtatur *Iſidor. Moſcon. in tract. de magnitud. militant. Eccleſ. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *verſic. ornamenta*. Horum ſingulorum ſignificationes apponit *Gulielm. Durand. in Rationali diuinorum offic. lib.* 3. *à cap.* 13. & alij citandi, ex quibus aliqua hic breuiter inſinuanda duximus.

3 Et primò, quoad Mitram, dico, quòd multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Mitra, ſeù Apex ex *Sancto Auguſtino* 2. *Ciuit.* 15. ſeù Sertum cum Gemmis, ex *Ennodio*, *de Mitra Sancti Ambroſij*; ſeù Corona Sacerdotalis, ex *Ammiano Marcellino*, *lib.* 29. ſeù Corona gloriæ, ex *Euſeb. Cæſarien. lib.* 10. *Hiſtor. cap.* 4. ſeù Pileum generis neutrius, vel Galea, vel Tiara, ex *Iſidor. lib* 19. *Orig. cap.* 21. ſeù Infula, *ex Hugon. Victor. lib.* 1. *de Sacrament. cap.* 55. ſeù Cidaris, ex *Aluino, cap. de ſingul. veſtibus*, ſeù Phrygium ex *Nicephor. lib.* 14. *cap.* 34. quòd impoſuit capiti Sancti Syluestri Conſtantinus, ſeù Lorum ex *Balſamone* apud *Buleng. de Veſt. Pontif. lib.* 1. *cap* 6. ſeù Auriphrygium circulare, ab *Innoc. III. in ſermone de Sancto Syluestro*; ab Apoſtolis ortum habuit, ex *Baronio Ann.* 32. *numero* 298.

Mitra vox Latina eſt, Græca, & Syriaca, vel Hebræa, ex *Varron. libro* 1. *de ling. Lat.* & hoc modo interpretatur à Ioſepho Scaligero; nempè Mitra Syriacum, Diadema Græcum, Vitta Latinum.

Mitræ magnitudo non eſt hic deſcribenda; ſed ſolummodò eius forma aliquo modo inſinuanda viſum eſt, his exemplis; nam Mitra Sancti Syluestri, aſſeruatur Romæ in Eccleſia Sancti Martini de Montibus, quæ acutam formam habet, non altiorem palmo, ſerico & auro contexta, eſt coloris cærulei, cùm imagine Beatæ Mariæ Virginis, & paruuli Ieſu inter duos Angelos ſtantes, Diaconali veſte indutos; fertur etiam, quòd Valentiæ viſitur Mitra Sãcti Auguſtini Epiſcopi Eccleſiæ eximij Doctoris, altioris palmo, formæ ſimiliter acutæ, quam ipſe Apicem appellauit, ſerica eſt, & alba, quam cingit, & diuidit à cuſpide linea cærulea, ſerico, & auro texta.

Geſtatur verò ad maiorem Prælati ornatum, ad hoc, vt Prælatus magis honoretur; nam ignorantes putant, quòd ille, qui habet maiores ornatus, ſit maioris auctoritatis, iuxtà illud.

Hunc decorant homines, quem veſtimenta decorant. Gloſſ. in cap. Vt Apoſtolicæ, de priuileg. lib. 6.

Quo autem ad eius ſignificationem, dicunt aliqui, quòd ſignificat ſpineam coronam; & ideò Diaconus Pontifici Miſſam celebranti, Mitram imponit; quia Pontifex in tali officio Miſſæ, Chriſtum in paſſione figurat, & quòd duo cornua Mitræ, ſint duo charitatis præcepta.

Alij dicunt, quòd Mitra, ſcientiam vtriuſque Teſtamenti deſignat: & quòd duo eius cornua ſunt duo Teſtamenta, anterius Nouum, poſterius Vetus: Abbas ergò Mitram accipiens, & cùm ea caput tegens, intelligat, quòd quinque ſenſus à Mũdi illecebris cuſtodire debet, vt duorum Teſtamentorum præcepta ſeruet, & duo charitatis præcepta impleat, ad hoc, vt mereatur accipere coronam, quam ſibi Dominus præparauit in æternum, vt *Durand. dicto cap.* 13. & *D. Geneſius Minuccius Monachus Vallis Vmbroſæ, in ſuo Speculo Eccleſiaſtico, libro* 1. *cap.* 4. optimè notant.

4 Baculus Paſtoralis, ſimiliter multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Baculus, Virga paſtoralis, Pedũ, Ferula, & Capuita, quæ ſunt ſynonima, ex *Iuone Canot. epiſt.* 8. *de Hom. in Gem. lib.* 1. *cap.* 217. Cambucam vocant aliqui apud *Petrum Comeſtorem, in Hiſtor. Exod. cap.* 52. Camburtam vocat *Ordo Romanus, in Dedicat. Eccleſ.* Capuita autẽ, & Camburta, ſunt voces corruptæ à Cambara, voce Barbara, quæ Baculum retortum denotat; Regula certa eſt, vt Baculus, & Mitra, in Prælato, correlatiua ſint, vt habetur ex *Cęremon. Epiſc. lib.* 1. *cap.* 17. Hinc notandum eſt, differre Baculum Epiſcopi, à Baculo Abbatis; nam Baculus Epiſcopi non ornatur ſudario, ſicut Baculus Abbatis, *Act. Mediolanen. Eccleſ. in Inſtruct. Fabr. Eccleſ.*

Baculus Paſtoralis correctionem Paſtoralem ſignificat, eſtq; auctoritatis, & diſciplinæ ſignum, ac imbecillitatis humanæ ſubſtentaculum; vnde in cæremonia conſecrationis Epiſcopi, conſecrans, tradendo Baculum conſecrando, ait, *Accipe Baculum paſtoralis officij, vt ſis in corrigendis vitijs piè ſæuiens, iudicium ſinè ira tenens in fauendis virtutibus, auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſeueritatis cenſuram non deſerens.*

Per Baculũ ergò Paſtoralẽ, poteſtas intelligitur Sacerdotalis, quæ à Chriſto Domino Apoſtolis collata fuit, quandò eos ad prædicandum miſit, eis præcipiendo, vt baculos tollerent. Et Moyſes etiã à Deo cum virga miſſus fuit in Aegyptum, virtute cuius tot mirabilia operatus eſt in Terra, & in

Mari,

Mari, & ad eius contactum petræ in deſerto aquas dederunt, & populum ad terram fluentem lac, & mel, recto duxit itinere.

Additur etiam, Baculum doctrinæ ſignificare auctoritatem; hac enim debiles, & infirmi ſuſtentantur, inquieti corripiuntur, & à via veritatis aberrantes ad pœnitentiam reuocantur. Deſignātur autem per Baculum, ea, quæ his verſibus comprehenduntur.

In baculi forma Præſul datur hæc ſibi forma.
Attrahe per primum, medio rege, punge per imum,
Attrahe peccantes, rege iuſtos, punge vagantes.
Attrahe, ſubſtenta, ſtimula, vaga, morbida, lenta.

Gloſſ. in cap. Vnico, §. fin. verb. propter hiſtoriam, de ſacra Vnct. & optimè *Iſidor. Moſcon. dicto cap. 8. Verſ item Baculus, pag. 233.*

Quòd autem Baculus ſit acutus in fine, rectus in medio, & retortus in ſummo, denotat, quòd Pontifex debet pungere pigros, regere debiles ſui rectitudine, & colligere vagos. Porrò Summus Pontifex Baculo paſtorali nón vtitur, tùm propter hiſtoriam, tùm propter myſticam rationem, vt dicitur *cap. vnic. §. Vlt. de ſacra vnct.* Hiſtoriam refert ibi *gloſſ. verb. propter hiſtoriam*, dicens, quòd Martialis, vnus de diſcipulis Petri, quem poſuit Dominus inter diſcipulos, cùm dixit: *Niſi efficiamini ſicut paruulus iſte, non intrabitis in regnum Cœlorū, &c.* Miſſus fuit à Beato Petro ad prædicandum in Germaniam; qui cùm iret, mortuus eſt, & redijt Collega ad Petrum, & Petrus ait: *Accipe Baculum, & tangens eum, dic, vt In nomine Domini ſurgat, & prædicet, & iuit, & 40. die à tempore mortis tetigit eum, & reſurrexit, & prædicauit; & ità Petrus remouit à ſe Baculum, & dedit ſubditis*; ità *gloſſ. loco citato, cum alijs citatis à D Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 1. tit. 1. cap. 3. num. 15. & in collect. ad cap. vnic. num. 14. de ſacra Vnct.*

Myſtica ratio eſt; quia Baculus habet in ſummitate recuruationem, quaſi ad trahendum, vt diximus, quòd non eſt neceſſarium in Summo Pontifice; quia nullus ab illo diuertere poteſt finaliter; Eccleſia enim non poteſt eſſe nulla, *can. pudenda, in fin. 24 quæſt. 1.* vel quia per Baculum, deſignatur coertio, ſiuè caſtigatio. Ideò alij Pontifices recipiunt à ſuis Superioribus Baculos, quia ab homine poteſtatem recipiunt, Romanus Pontifex nō vtitur Baculo, quia poteſtatem à ſolo Deo recipit; ità *gloſſ. prædicta, Verb. myſticam rationem*; hæc de Baculo paſtorali. De eodem, vide in *Queſ ſeq. n. 13.*

5 De Anuli ſignificatione tractat *Panormitan. in cap. clerici, il 2. de vita, & honeſtate clericorum, nu. 6. circà med.* dicens, quòd quemadmodum Anulus datur ſponſæ in ſignum matrimonij, vt in *cap. fęminæ, 30 quæſt. 5.* ità etiam Prælatis Eccleſiaſticis in ſignum matrimonij ſpiritualis. Tractat etiā de ea *Durand. dict. lib. 3. cap. 14.* dicens, quòd Anulus eſt fidei Sacramentum, quo Chriſtus ſponſam ſuam Sanctam Eccleſiam ſubarrauit, vt ipſa de ſe dicere valeat: *Anulo ſuo ſubarrauit me Dominus meus Chriſtus, &c.* & *Iſidor. Moſcon dict. cap. 8. verſ. item Anulus, pag. 233.* ait, quòd datur Anulus ad honorem Pontificiæ dignitatis, vt ſignaculum ſecretorum, & vt ſponſo fideli animarum Dei; ſubdens, quòd quandò datur, talia ſolent proferri verba. *Accipe Anulum diſcretionis, & honoris, fidei ſignum, vt quæ ſignanda ſunt ſignes, & quæ aperienda ſunt prodas, quæ liganda ſunt, liges, & quæ ſoluenda ſunt, ſoluas.*

Anulus ergò Abbatis ſignificat integritatem fidei, vt videlicet Eccleſiam ſibi traditam, diligat, & cuſtodiat; nam ipſi Abbates dicuntur contrahere matrimonium cum Eccleſijs eorum, quemadmodùm contrahitur inter Epiſcopum, & Eccleſiam ſuam; & dicuntur ſponſi ſuarum Eccleſiarum; itàut ipſorum morte Eccleſiæ viduatæ dicantur, vt per *Innoc. in cap. quia propter, in princ. verſ. viduatis, de elect.* & per *Bart. in l. ſi ità quis, §. is, cui, nu. 3. verſ. quartò inter Monaſterium, ff. de legat. 2.* & latè probauimus *in tract de elect.*

6 Ponitur autem Anulus in quarto digito, vt ſciat Abbas, ſe Eccleſiæ corde, & animo ſeruire: fertur enim, in eo digito venam eſſe, quæ à corde procedit, *dict. can. fęminæ, 30. quæſt. 5. Ioan Andr. in dicto cap. clerici, il 2. num. 9.*

Quòd autem Abbates Anulo vti poſſint, patet, tùm ex priuilegijs à Sede Apoſtolica illis conceſſis, quæ infrà adducemus: tùm etiam ex conſuetudine, quæ ſaltem dat interpretationem conceſſæ poteſtatis.

7 Vtrùm autem ceſſante priuilegio, poſſint Abbates Anulos deferre, *Ioannes Andr. in dicto cap. clerici, il 2. num. 9.* per illum *text* ait, quòd ceſſante priuilegio ſoli Epiſcopi, & Superiores deferri poſſint: & ducitur ex eo, quia ſolus Epiſcopus contrahit matrimonium ſpirituale cum ſua Eccleſia, & per eius mortem, Eccleſia dicitur viduata. Sed hæc ratio non obſtat, quin etiam Abbates abſque priuilegio, tanquàm Eccleſiæ Prælati, Annulo vti poſſint, immo ex ea id confirmatur. Nam etiam inter Abbates, & eorum Eccleſias contrahitur matrimonium ſpirituale, & Eccleſiæ eorum morte viduatæ dicuntur, per *text. in cap. nè pro defectu, de elect.* vbi *Doctores* communiter dicunt quòd Eccleſia remanet viduata, nedùm per mortem Epiſcopi, verùm etiam per mortem cuiuſcunque Prælati Regularis, & quiſque illorum dicitur, Paſtor Eccleſiæ, vt patet expreſsè in *dicto text.* Præterea *in dict. cap clerici*, non dicitur, quòd illi tantùm poſſint vti Anulo, qui matrimonium ſpirituale contraxerunt; ſed ſolùm dicit, quòd clerici nō debent Anulos deferre, niſi eis ex officio dignitatis competat. Abbates autem dicuntur habere dignitatem, *cap. indemnitatibus, de elect. in 6. & cap. Vt Apoſtolicae, de priuileg. eodem lib.* & alibi latiùs probauimus: hanc ſententiam videtur amplecti *Panor. in d. cap. clerici, num. 5. & 6.* vbi allegat rationes pro, & contrà. De eodem Anulo in *Quaſ. ſeq nu 13.*

8 Inter alia ornamenta Pontificalia, quibus vti poteſt Abbas, ſunt Sādalia, ſiuè Compagi, de quibus fit mentio in *can. nonnulli; §. Compagis, & can. ſeq. 93. diſt.* vbi probatur, Sandalia eſſe propria Epiſcoporum ornamenta.

Sandalia, & Caligæ idem ſunt apud *Sanctum Hieronymum in Iſaiam, lib. 5. cap. 20.* quæ ab *Alcuino, cap. quid ſign. Veſtim.* Soleæ dicuntur, diſtinguūtur tamen, quia Caligæ primùm induuntur vſque

ad ge-

ad genua; Sandalia verò pedes tantùm contegunt, ex *Innoc. III. lib. 1. cap. 48.* vel dicuntur Caligæ, quia ligantur, ex *Iſidor. lib. 19. Orig. cap 34.* vel dicuntur Cambagi, & Pedules, & Compobi à *Sancto Gregorio, libro 7. epiſt. 28.* & ab *Amalat. lib. 2. cap. 18.* horum enim vſus ab *Apoſtolis* introductus eſt, *teſte Rabano, lib. 1. inſtitut. cler cap. 22.* ſcdut nemo inferior, abſque Summi Pontificis auctoritate, illa geſtare poſſit, vt notat *Archid. & Franch. in cap. Vt Apoſtolicæ, nu. 1. verſ. item vti Compagus, de priuil. in 6.* de iiſdẽ Sandalibus in *Quæſ. ſeq n. 13.*

At Abbates illis vti poſſunt ex ſpecialibus conceſſionibus, & priuilegijs Sedis Apoſtolicæ, de quibus infrà. Illorum ſignificationẽ reperies apud *Durand. in Rationali, cap. 8. num. 1. & ſeq.*

9 Tunica, quam Abbas ſolemniter celebraturus induitur, perſeuerantiam denotat; nam cùm omnes virentes in ſtadio currant, perſeuerantia tantùm accipit brauium; qui enim vſque in finem perſeuerauerit, hic ſaluus erit, *text. in cap. Apoſtolus, & cap. multi, de pœnit. diſt. 2.*

Induitur autem Tunicam poſt Albam; quia ſicut per Albam corporis caſtigatio; ità per Tunicam virtutes animæ intelliguntur, quibus Abbas, & alius Prælatus, qui eas induitur, ſemper ornatus eſſe debet. Tunica verò ideò non vngitur, quia ſicut per eam iter non impeditur, ità pariter virtutes per illam deſignatæ, liberum iter ad contemplandum Deum præbent; videatur latè *Gulielmus Durandus in Rationali ſæpiùs cit. lib. 3. cap. 10. num. 1. & ſeq.*

Sequitur videre de Dalmatica, quam immediatè Abbas ſuper Tunicam veſtit, ex inſtitutione Syluestri Papæ, *can. Diaconi, 93. diſt. Alcuin. de diuin. offic. cap. quid ſignificent veſtimenta, Amalar. Fortun. lib. 2. de Eccleſ. offic. cap. 21.*

Dalmatica autem ex eo appellata fuit, quia in Dalmatia, & poſt alia indumenta Sacerdotalia inuenta ſit; Eius forma elargitatem denotat, cùm largas, & extenſas manicas habeat; Vnde ſecundùm Apoſtolum, oportet Epiſcopum non turpis lucri cupidum, ſed hoſpitalem eſſe, *88. diſt. c.* Conſequẽs, quæ etiam Abbati adaptari debent; Nõ ergò manum habeat ad dandum collectam, & ad recipiendum porrectam; ſed illud efficere debet, quòd per Prophetam ſuadetur, *Frange eſurienti panem tuum, & egenos, vagoſque induc in domum tuam*; videatur eius forma in *Quæſ. ſeq. nu. 13.*

Præſefert autem Crucis formam, ad ſignificandum, vt Mundo ſit crucifixus, qui ea ornari deſiderat, iuxtà Apoſtoli ſententiam, *Mihi Mundus crucifixus eſt, & ego Mundo*; refert *Iſidor. Moſcon. dict. cap 8. verſ. Item Anulus, pag. 234.*

10 Poſtquàm Abbas Dalmaticam eſt indutus, manus cooperit Chirotecis. Chirotecæ enim ex *Ordine Romano*, dicuntur Manicæ, qui manuum ornamenta ſunt; conuenit enim, vt Epiſcopi, & Abbatis, ſiuè alterius Prælati Pontificalibus vtentis, quælibet pars ornatior appareat, & talis ritus deductus eſt ab Apoſtolis, *Gemma, lib. 1. de antiq. rit. 215.* Per Chirotecas enim, quibus manus veſtiuntur, exempla Sanctorum, quæ in operibus demonſtrantur, intelligenda ſunt, quæ opera ab omni inquinamento mundata eſſe debent; denotatur etiam per ipſas Chirothecas albas, Caſtitas, & munditia, vt manus, ideſt operationes ſint mundę, & ab omni ſorde immunes. Chirotecis etiam manus operit, vt neſciat ſiniſtra, quid faciat ipſius dextera, iuxtà illud Dominicum Elogium, *Matth. 6.* videatur latè *Durand. in pluries cit. Ration. diuin. offic. lib. 3. cap. 12.* vide in *ſeq Quæſit. nu. 13.*

11 Supereſt denique, vt de Cruce pectorali aliqua poſtremò dicamus; nam indutus Abbas omnibus ornamentis, aſſumit etiam Crucem, quæ à collo ſuſpenſa, antè pectus pendet; & hoc ad ſignificandum, quod ait Apoſtolus: *Glorificate, & portate Deum in corpore veſtro.* Imponendo autem ſibi, & deponendo Crucem, illam oſculatur, ad denotandum, quòd Chriſti paſſionem, quæ per illam ſignificatur, credit, & confitetur, ad quam repræſentandam in officio Miſſæ ſe parat, vt per *Durand. d. lib. 3. cap. 9.*

12 Quòd Abbates Regulares habeant vſum Mitrę, Baculi, Anuli, & cæterorum Pontificalium Inſignium, de quibus ſuprà: certum eſt, tàm ex priuilegijs directè, & ſpecialiter, ſiuè indirectè, & per communicationem eis cõceſſis: quàm ex conſuetudine, vt ſupponitur ex *text. in d. cap. Vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* vbi Summus Pontifex Abbatibus, non tantùm Mitræ, ſed aliorum Pontificalium vſum concedit, cuius *cap.* verba ſunt hæc. *Vt Apoſtolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, alijſque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, conceſſit in Eccleſiarum ſuarum gloriã, & honorem, quòd Mitra, & alijs Pontificalibus vti poſſint, &c.* idem ait *Panorm. in cap. clerici, il 2. num. 6. de vita, & honeſt. clericorum.*

Aliqua autem ſingularum Congregationum, & quorumdam locorum priuilegia hic recenſere nobis viſum eſt, ad huius rei veritatem confirmandã.

13 Et primò, pro Abbatibus Canonicorum Regularium priuilegia conceſſa ſunt, vt videri poteſt in *Bullis* Gregorii Noni, anno 1238 & Vrbani Sexti, anno 1386. & Bonifacij Noni, anno 1400. & Sixti Quarti, anno 1485. & Innocentij Octaui, anno 1489. & Alexandri Sexti, anno 1493. & Iulij Tertij, anno 1551. quæ *Bullæ* habentur in *lib. priuileg. dict. Ordin. Mediolani impreſſo, anno 1606.*

14 Extenſa ſunt priuilegia prædicta Canonicorum Regularium Lateranenſium, ad omnes Prælatos, Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. per Innocentium Octauum, vt patet in hac Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus ſui ſexto, cuius tenor eſt.

Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tam vos, quos ſpeciali dilectione proſequimur, quam Monaſteria veſtra dignis honoribus attollamus. Cùm itaque ſicut exhibita Nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, Prioribus dictorum Monaſteriorum pro tempore exiſtentibus, vt quoties ipſos in Monaſteriorum prædictorum, & alijs Eccleſijs tunc in Diœceſi Caſtellana, quae nunc Diœceſis Venetiarum exiſtit conſiſtentibus, Miſſam, & alia Officia Diuina celebrare contingeret, Mitra, Baculo, & alijs Pontificalibus Inſignijs vti, ac benedi-

ctionem

ctionem ſolemnem, poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia (dummodò in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicæ Legatus præſens non foret) elargiri poſſent Apoſtolica fuit auctoritate conceſſum. Nos volentes vos, qui (vt aſſeritis) dicto indulto hactenus vſi fuiſtis, & in dies vtimini: ac Monaſteria prædicta fauore proſequi gratiæ amplioris, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vobis, & Prioribus dictorum Monaſteriorum pro tempore, vt exiſtentibus in quibuſcunque Eccleſijs Monaſteriorum, Priorataum, ac locorum veſtri Ordinis, Congregationis, tùm in Ciuitate, & prædicta Diœceſi Venetiarum, quàm alijs vbilibet conſiſtentibus, Mitra, Anulo, & alijs Pontificalibus Inſignijs huiuſmodi vti, Benedictionemque ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia, diuinis intereſſentibus officijs (dùm tamen aliquis Antiſtes, vel Sedis prædictæ Legatus præſens non fuerit) elargiri, ac omnes Nouitios Ordinem veſtrum expreſſè profeſſos, ad primam clericalem Tonſuram, & minores ordines promouere, Campanas quoque, & paramenta, & quæcunque veſtes, & diuino cultui deputata, vel deputanda, in quibuſuis Monaſterijs, Prioratibus, & alijs dictæ Congregationis locis, benedicere, liberè, & licitè poſſitis. fel. record. Alexandri Papæ Quarti prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit, Abbates; & alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis non obſtantibus, auctoritate præfata, tenore præſentium, de ſpeciali dono gratiæ, indulgemus. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus Noſtri, anno ſexto; habetur *in lib. priuileg. Canonic. Regul. Mediolan. impreſſ. pag. 378.*

15 Pro Abbatibus Caſinenſibus, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, dicendum eſt, quòd Vrbanus Secundus conceſsit Abbati Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinen. a: eius ſucceſſoribus, vt poſſint omnia Pontificalia exercere, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus exercere poſſunt (exceptis dumtaxàt Sacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione) de quo priuilegio aliàs pluriès mentionem habebimus. Sed Pontifex, concedendo, vt poſſit prædictus Abbas Pontificalia exercere, videtur etiam conceſſiſſe, vt Pontificalibus Inſignijs vti valeat; nam qui aliquid concedit, videtur conceſſiſſe omne id, ſinè quo res conceſſa exerceri nō poteſt. Prætereà, Eugenius Quartus, anno Domini 1442. ſeptimo kalendas Iunij, ſub Datum Florentiæ, conceſſit Abbati Sancti Pauli de Vrbe, facultatem celebrandi cùm Mitra, Anulo, Sandalijs, Tunica, & Dalmatica. Similia priuilegia conceſſerunt multi Pontifices eidem Religioni.

16 Abbatibus Congregationis Camaldulen. Pontificalium vſum conceſſit Leo Decimus, vt habetur in *Compendio Rotæ, tit. Abbas,* § 4.

Abbates noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, ſingillatim multi, & vniuerſaliter omnes, habent vſum Pontificalium.

17 Primus enim inter Abbates noſtræ Congregationis, qui vſum Pontificalium obtinuerunt, fuit D. Nicolaus Abbas Sancti Michaelis de Paſſiniano, hic ab Vrbano Quinto vſum Mitræ, Anuli, Sandalium, & cætera adeptus eſt, vt apparet in eius diplomate, ſub Datum, apud Villam Nouam Auinionen. Diœceſ. 18. Kalend. Octobris, anno 1363. Pontificatus ſui primo, in his verbis. *Sinceræ deuotionis affectus, quem ad Nos, & Romanam geris Eccleſiam, promeretur, vt votis tuis, in ijs præſertim, per quæ Monaſterio tuo, honori neceſſe ſit, fauorabiliter annuamus. Olim ſiquidem felicis recordationis Clemens Papa VI prædeceſſor Noſter, ſibi, & ſucceſſoribus tuis Abbatibus Monaſterij Sancti Michaelis de Paſsiniano, Ordinis Vallis Vmbroſæ Feſulanæ Diœceſis, qui eſſent pro tempore, per ſuas certi tenoris literas, auctoritate Apoſtolica indulſit, vt tu, & illi Mitra, & Anulo, Sandalijs, & alijs Inſignijs Pontificalibus vti, ac in Miſſa, & Menſa ſolemnem benedictionem facere, locis tamen, & horis, ac temporibus congruis, liberè valeatis, dummodò in benedictione ipſa aliquis Antiſtes, vel Legatus Sedis Apoſtolicæ præſens non eſſet: prout in eiſdem literis pleniùs continetur. Cùm autem ſicut exhibita Nobis pro parte tua petitio continebat, Epiſcopi locorum partium diuerſarum, te huiuſmodi gratia in locis exemptis, & non exemptis, vti non permittant, niſi priùs licentiam ab eis obtineas per publicum inſtrumentum: pro parte tua Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt prouidere tibi ſuper hoc de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur volentes te præmiſſorum intuitu fauore proſequi gratiæ amplioris, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tibi vt quamdiù vitam duxeris in humanis, & eidem Monaſterio præfueris, Mitra, & Anulo, Sandalijs, & alijs Inſignijs ſupradictis, iuxta conceſſionem ſupradictam, abſque dictorum Epiſcoporum licentia, vti poſsis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotētis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.*

Secundus verò fuit D. Marcus Abbas Monaſterij Sancti Saluij, extrà, & propè muros Florentiæ, qui à Bonifacio Nono, Mitræ, Anuli, Baculi, & aliorum Pontificalium vſum conſecutus eſt per Bullam eiuſdem Pontificis, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Maij, Pontificatus ſui anno nono; de qua alibi.

Ab eodem Bonifacio Nono, Dominus Ioannes Abbas prædictorum Pontificalium exercitium obtinuit; vt conſtat ex Bulla eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis,* ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Kalend. Septembr. Pontificatus ſui anno 12.

Deindè Dominus Ricciardus Abbas Sancti Pācratij Florentiæ, à Martino Quinto iiſdem Pontificalibus decoratus eſt, in vigore eiuſdem Pontificis Bullæ, quæ ſimiliter incipit; *Expoſcit veſtræ deuotionis,* ſub Datum Florentiæ, anno 1420. Pontificatus ſui anno 3.

Ab eodem Martino Quinto Dominus Gaſpar Monaſterij Sanctæ Trinitatis Florentiæ Abbas,

Pontifi-

Pontificalia acquiſiuit, anno 1420 ſub Datum Florentiæ, vndecimo Kalendas Iunij, Pontificatus ſui tertio, virtute diplomatis eiuſdem Martini Quinti, quod ſimiliter incipit. *Veſtræ deuotionis ſinceritas.* Quæ omnia priuilegia, cum multis alijs, eiuſdem tenoris noſtræ Congregationis particularibus Abbatibus conceſſa, extant in *libro authentico manuſcripto in Archiuio Vallis Vmbroſæ*.

Circà quæ priuilegia præfatum vſum Pontificalium noſtræ Congregationis Abbatibus concedentia, notandum eſt, quòd non ſolùm illis, de quibus in prædictis diplomatibus facta eſt mentio, conceſſa ſunt; ſed etiam ſucceſſoribus eorumdem Abbatum, vt conſtat per illa verba in eiſdem priuilegiis appoſita. *Vt tu fili Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo paſtorali, ac alijs Pontificalibus Inſignijs, liberè poſſitis vti, &c.*

Non ſolùm prædictis Abbatibus, verùm etiam quampluribus aliis noſtræ Congregationis conceſſa fuiſſe priuilegia, vt diximus, probat memorabilis Bulla Gregorii Vndecimi, Domino Simoni Abbati Vallis Vmbroſæ directa, in qua ornamenta Pontificalia eidem Abbati, & ſucceſſoribus ſuis concedit, atque iiſdem Pontificalibus quamplures Abbates dictæ noſtræ Congregationis decoratos, eſſe affirmat, vt in ſequenti Bulla eiuſdem Gregorii Noni, quiſque intueri poteſt. *Expoſcit noſtra deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tam Vos, quos ſpeciali dilectione proſequimur, quàm Monaſterium veſtrum dignis honoribus attollamus. Hinc eſt, quòd Nos, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati; vt cùm tu fili Abbas, vt aſſeritur, tui Ordinis Caput exiſtas, & quamplura Monaſteria dicti Ordinis, quorum Abbates Inſignijs Pontificalibus ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, vti poſſunt, tibi ſubiecta fore noſcuntur, tu, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint in Miſſarum ſolemnijs, & alijs Diuinis officijs, Mitra, Anulo, & alijs Pontificalibus Inſignijs, liberè vti poſſitis, fel. record. Alexandri Papæ Quarti praedeceſſoris Noſtri, quae incipit. Abbates, & alijs quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis, in contrarium editis, nequaquàm obſtantibus, vobis eiſdemq; ſucceſſoribus auctoritate Apoſtolica, de ſpeciali gratia, tenore praeſentium indulgemus. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam Noſtrae conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Auenion. 12. Kalend. Iulij. Pontif. Noſtri anno 2.*

18 Abbates Ciſtercienſes eamdem facultatem vtendi Pontificalibus habent, per varia priuilegia Summorum Pontificum; & præſertim per Conſtitutionem Innocentij Octaui, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die nona Aprilis, Pontificatus ſui quarto; quæ Conſtitutio extat apud *Rodericum, in noua collect. Bullar. tom. 1. Bulla 5. eiuſdem Innocentij*.

19 Abbates Cæleſtinorum habent vſum Pontificalium, per memorabile priuilegium Cœleſtini V. eorum Inſtitutoris, & etiam per Bullam Eugenii Quarti, quæ refertur ab *Emanuele Roder. in collect. priuilegiorum, pro Regular. Bulla 18. eiuſdem Eugenij Quarti*.

Quæ priuilegia, etſi Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, totius Ordinis Cæleſtinorum Generali, conceſſa ſint, tamen à Paulo Quinto, per Conſtitutionem, quæ incipit. *Ad Sacram Beati Petri Sedem*, ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 29 Ianuarii, Pontificatus ſui vndecimo, extenduntur ad omnes alios Abbates, qui in eadem Congregatione, poſteà creati ſunt in virtute, ſupradicti priuilegii Pauli Quinti, quod habetur in *Appendice Bullari noui Laertij Cherubini, Conſtitutione ſexta, alias 94. Pauli V.*

20 Abbates Montis Oliueti habent vſum Pontificalium vigore multarum Bullarum Summorum Pontificum, & præcipuè Iulii Secundi, quæ in libro priuilegiorum dictæ Congregationis videri poſſunt.

21 Abbates Montis Virginis iiſdem Pontificalibus inſigniti ſunt per ſpeciale priuilegium Vrbani IV. ſub Datum apud Vrbem Veterem, ſecundo Idus Septembris, Pontificatus ſui anno tertio. *Laert. Cherub. tomo 1. Bullarij nou. Conſtitution. 6. eiuſdem Pontificis.*

22 Præmonſtratenſes Abbates habent vſum Pontificalium, vt in ſequentis Bullæ verbis manifeſtè oſtenditur.

Vt pulchra, & decora filia Hyeruſalem Fidelibus, & Infidelibus terribilis, appareat, vt Caſtrorum acies ordinata Eccleſia militans, varijs inſignitur titulis dignitatum, per quos tanquàm ornata Monilibus, & circundata varietate, venuſtate praeferat virtutum Eccleſiae triumphantis. Quarè Sedes Apoſtolica Mater Eccleſiarum omnium, & Magiſtra, alias Eccleſias tamquã adoleſcentulas honorum inſignijs libenter adornat pro meritis ſingularum ſperantes, & immaculatas in ornatu, tantò ſe diligentiùs ſtudeant conſeruare, quantò propenſiùs tenentur diligere decus proprium, & decorem. Conſiderantes itaque deuotionis, & fidei puritatem, cùm ad Nos, & Romanam Eccleſiam Monaſterium tuum, & degentes in eo habuiſſe, ac habere noſcuntur: & volentes ex hoc Monaſterium ipſum ſpiritualibus decorare Inſignijs, ac praeuenire honoribus, ac fauoribus gratioſis, tibi, & ſucceſſoribus tuis in perpetuum vtendi Anulo continuè, & vbique in diuinis officijs, & competentibus locis, Mitra, Sandalijs, alijſque Pontificalibus Inſignijs; necnon benedictionem populo in eodem Monaſterio, & Eccleſijs Ordini ſuo pleno iure ſubiectis, iure Pontificum largiendi; dummodò Legatus dictae Sedis, Archiepiſcopus, vel Epiſcopus præſens in benedictione huiuſmodi non exiſtat, plenam, & liberam Motu proprio non ad tuam vel alterius ſuper hoc oblàtae petitionis inſtantiam; ſed ex Noſtra mera libertate concedimus auctoritate praeſentium facultatem. Datum in Prioratu de Graſſello, propè Mulauſam Naſionen. Diœceſ. 4. Kal. Iun. Pontific. Noſtri anno 8. ità habetur in *lib. priuil. tom. 2, Præmonſtraten. Bull. 107.*

23 Prior Generalis Monachorum S. Hieron. Congregationis Lombardiæ, Pontificalibus Inſigniis ornatus eſt, vt in ſequenti priuilegio Pauli V. oſtenditur.

PAVLVS

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

PRaeclara virtutum merita, per quae Congregatio Sancti Hieronymi de Obſeruantia, Italicae Regionis nuncupata, Ordinis eiuſdem Sancti Hieronymi, canonicè inſtituta in agro Dominico Altiſſimo famulari, & in dies perficere comprobatur, Nos inducunt, vt ea libenter concedamus, quae illius decori ad diuini cultus augmentũ fore conſpicimus opportuna. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filij Balthaſar Sudatus Generalis, ac Monachi, & Religioſi dictae Congregationis. Quòd cùm ipſa Congregatio, & aliae conſimiles Congregationes diuerſarum Prouinciarum, Varijs priuilegijs, & facultatibus ornatae fuerint; ipſe verò Balthaſar Generalis, & Monachi primòdicta Congregationis, diuini cultus augmentum, in ſua Prouincia adaugere deſiderantes, plurimum cupiant, ſibi vt infrà, per Nos, & Sedem Apoſtolicam benignè indulgeri. Nos igitur eoſdem exponentes, ſpecialis gratiae fauore proſequi volentes, nec non eos, & eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti; alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, & cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum praeſentium, dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes. Supplicationibus pro eorum parte Nobis humiliter porrectis, inclinati, eidem Balthaſari, ac futuris ſucceſſoribus ſuis primodictae Congregationis Generalibus, quandocunque exiſtentibus, vt in Monaſterio Hoſpitaletto nuncupato, Lauden. Ciuitatis, vel Diœceſ. Mitra, & Baculo, ac Anulo paſtoralibus, & etiam Cruce, ac Sandalijs, & alijs ornamentis, quibus Pontificali dignitate praediti vtuntur, ac cum quibus Sacra facien. incedant adinſtar, ſeù eodem prorsùs modo aliarum Congregationum, & praeſertim Generalis Sylueſtrinorum, ac multorum Priorum Triennalium Canonicorum Regularium, ac Propoſiti Eccleſiae Sanctae Mariae de Scala Mediolanen. Vti, ac etiam poſt nocturnas, ſeù matutinas horas, necnon Miſſam decantatam, ac Veſperas, in abſentia tamen Epiſcopi Lauden. & dummodò nullus ibi praeſens exiſtat Sanctae Romanae Eccleſiae Cardinalis, aut alias Antiſtes, ſolemniter benedicere, ac ſolemnem benedictionem poſt earumdem horarum Miſſae, & Veſperarum celebrationem, & alia diuinorum ſolemnia impartiri, & ſingulis Chriſtifidelibus huiuſmodi benedictioni intereſſentibus, & decem dierum indulgentias, & peccatorum remiſſiones concedere, & elargiri; & ſeù decem dies de iniunctis eis, aut aliàs quomodolibet debitis pœnitentijs relaxare, & publicare in forma Eccleſiae conſueta, liberè, & licitè poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate, tenore praeſentium concedimus, & indulgemus. Decernentes Balthaſarem, & pro tempore exiſtentes primodictae Cõgregationis Generales praedictos deſuper à quoquam etiam loci Ordinario, ſeù alio quocunque, quauis auctoritate, & facultate fungenti, deſuper moleſtari, perturbari, ac inquietari, nullatenùs vnquàm poſſe, ac irritum, ac inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingerit attẽtari. Non obſtantibus Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus, ac vniuerſalibus alijs Concilijs editis, & edendis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac primodictae Congregationis iuramento, confirmatione Apoſtolica, & quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, primodictae Congregationi, alijſque Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis in contrarium forſan, quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus; etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpeciali, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio in praeſentibus facienda fores, illis, aliàs in ſuo robore permanſuris, ac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus. Caeteriſque contrarijs quibuſcunque, &c. Datum Romae, apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 18. Martij, 1613. Pontificatus Noſtri anno 9.

Subſcripta O. Raggius, à tergo N. Raineriùs.

Quod priuilegium nõ extenditur ad totam prædictam Congregationem, neque ad omnes alias Religiones communicantes priuilegia ipſius Cõgregationis, vt ex *Diſputatione de Communicatione priuilegiorum*, elicitur.

Non ſolùm ex vi priuilegiorum Sedis Apoſtolicæ, poſſunt Abbates ſeculares vti, & decorari Inſignijs Pontificalibus; verùm etiam ex antiqua cõſuetudine, iam ab ipſis fundata in *cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Vnde talis conſuetudo poſteà ſortita eſt, munus præſcriptionis.

24 Satis conſtat ex priuilegiis adductis, quod etiã Abbates vti poſſint Cruce pectorali, quia omnium Pontificalium Inſignium, & ornamentorum vſus in illis tribuitur; habetur in *Rubr. Miſſal. Monaſt.*

Confirmatur ex Pontificali Romano, *par. 1. rub. de Benedictione Abbatis*; vbi Abbas electus, qui benedicendus eſt, poſt Tractum, ſeù Sequentia, procedens ad Capellam, pro eo paratam, depoſito Pluuiali, accipit Sandalia, & Crucem pectoralem, ſi anteà, & in principio non acceperat; & deindè aptata ſibi Stola, recipit Tunicellam, Dalmaticã, Planetam, & Manipulum.

25 Quoad Abbates ſeculares, nihil certi hic ſtatuere poſſumus, ex ipſis enim aliqui Mitrati ſunt; alii verò non, neque habent communicationem priuilegiorum, aliis Abbatibus Regularibus, vel ſecularibus conceſſorum, quòd ſciatur: recurrendum erit igitur ad ſpecialia priuilegia; quia (vt ſuprà diximus) hæc facultas non competit eis intuitu officii, vel dignitatis; ſed ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ.

26 An verò Commendatarii, Mitra, Anulo, Baculo paſtorali, cæteriſque Inſigniis Pontificalibus, vti poſſint, dicendum eſt, cum *Michaela Leon. Eſtenſi, in Speculo Sacrorum Rituum, Verb. Abbas Commendatarius, verſic. an Commendatarius Mitram, &c.*

Quod cũ huiuſmodi paſtoralia Inſignia, de iure, Abbatibus non competant; ſed tantùm ex priuilegio; ideò niſi ſpeciali priuilegio ſint ſuffulti; non poterunt ſupradictis Inſigniis decorari.

Si dicas, quòd Commendatarij habent priuilegia conceſſa Abbatibus illius Abbatiæ, quam habent

habent in commendam, ergò poterunt, quemadmodum, & ipſi Abbates vtebantur Pontificalibus, & ipſi quoque vti.

Reſpõdetur, Abbatẽ Commendatariũ non gaudere priuilegijs illius Religionis, & illorum Abbatum Regularium; quia appellatione Religioſorum non venit, iuxtà doctrinam Bartoli, quam refert, & ſequitur *Roder. quæſt. Regul. tom. 3. q. 51. art. 9.*

Vnde ſi Commendatarius haberet aliqua priuilegia, temporalem ſtatum Abbatiæ commendatæ concernentia, tamen non debet in hoc deſumi ratio ſimilitudinis veri Abbatis, & Commendatarij; quia priuilegium, (vt habetur, in *cap. ſanè de priuileg. in 6.*) non debet propter huiuſmodi ſimilitudinem de vna ad aliam perſonam extendi, *Bart. in l. 1. C. de conſtit. Princ. & Salas de legib. diſput. 17. ſect. 8. num. 48.*

Neque ſufficit dicere, quòd Cõmendatarius perpetuus verus Prælatus ſit, quia in aliquibus à vero Prælato differt, & diſtat; ità *Gomeſ. ſuper Regul. Cancell. in Reg. de triennal. q. 5. art. 1. num. 22.*

Ex quibus ſatis conſtat Commendatarium, niſi ſpeciali priuilegio, vel ſaltem immemorabili conſuetudine, & præſcriptione ſuffultum, non poſſe vti Inſignijs Pontificalibus.

Oſtenditur clariùs, quòd Commendatarij non vtantur Inſignijs Pontificalibus, per quamdam Conſtitutionem Pauli Tertij, quæ incipit, *Debita conſideratione*, ſub Datum Romæ, apud S. Marcum die 30. Iulij, 1540. Pontificatus ſui anno 6. quæ eſt 23. eiuſdem Pontificis, *tom. 1. Bullar. nou. Laertij Cherub.* §. 6. cuius verba ad noſtram confirmationẽ, & clariorem demonſtrationem firmandam, ſunt: *Praetereà eiſdem Referendarijs, & alijs infraſcriptis, ac eorum ſingulis, Monaſteria, quorum Abbates pro tẽpore exiſtentes, Mitra, & alijs Pontificalibus Inſignijs, ex priuilegio Apoſtolico, vel aliàs vti conſueuerunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipſis Monaſterijs, perindè ac ſi illis, vt Abbates praeeſſent, Mitra, Anulo, & Baculo paſtorali, ac alijs Pontificalibus Inſignijs huiuſmodi vti; necnon ſolemnem benedictionẽ poſt Miſſarum, Veſperarum, Matutinorum, & aliorum Diuinorum Officiorum ſolemnia ſuper populum tũc intereſſentem (dummodò inibi aliquis Antiſtes, ſeù dictae Sedis Legatus praeſens non ſit, vel ſi praeſens fuerit, ad id eius accedat aſſenſus) elargiri liberè, et licitè valeãt.*

Ex quibus verbis manifeſtè oſtenditur Cõmendatarium abſq; ſpeciali priuilegio Sedis Apoſt. nõ poſſe Inſigniis huiuſmodi vti, & gaudere: & prædictum priuilegiũ potiùs referri ad Referendarium his Pontificalibus decorandum, quàm ad Commendatarium.

27 De Prioribus autem, ſiuè Præpoſitis, tàm Regularibus, quàm ſecularibus ſimiliter dicendum eſt eos non decorari Epiſcopalibus Inſigniis, & ornamentis propter rationes ſuperiùs dictas, dummodò virtute priuilegiorum (quẽadmodum multi Priores, & Præpoſiti Canonicorum Regularium Lateranenſiũ, & Canonicorum Regularium Sãcti Saluatoris Bononien. & alii ſeculares) his Inſigniis non vtantur.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares, vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitijs.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Pralati, tàm Regulares, quàm ſeculares, quibus veſtibus, & ornamentis ex ſtylo Curia Romana vti valeant.*

2 *Abbates Generales quorumdam Ordinum, ex priuilegio poſſunt deferre Prælatorum Regularium habitum, & ornamenta; & num. 11.*

3 *Abbates Generales Caeleſtinorum, & Montis Virginis habent priuilegium geſtandi habitum Praelatorum Regularium, & Mozzettam, & numero 9.*

4 *Abbas debet incedere in Eccleſia cum habitu decenti, & non camerali.*

5 *Veſtes debent eſſe coloris Religionis profeſſae, niſi ex priuilegio Sedis Apoſtolicae ſuper hoc diſpenſetur.*

6 *Abbates non poſſunt vti Rocheto.*

7 *Abbates extrà Italiam, quo habitu vtantur, & praeſertim, qui ex Clericis ſecularibus Monaſterijs praeficiantur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, oſtenditur.*

8 *Abbates, qui ex caetu Monachorum aſſumuntur; quem habitum induant.*

9 *Bulla Pauli Quinti, concedens habitum, & ornamenta Praelatorum Abbatibus, recenſetur.*

10 *Abbatum veſtimenta non poſſunt ità de facili demonſtrari; ideò conſuetudines, & priuilegia Abbatum inſpicienda ſunt.*

11 *Abbates, & Pralati inferiores multi, geſtant Mozzettam, & habitum Pralatorum Regularium.*

12 *Abbates, & alij Praelati inferiores an vtantur proprio Sigillo, & Inſignijs ſui Monaſterij, vel Familiæ propriæ.*

13 *De forma, & figura Inſignium Pontificalium, & indumentorum ſacrorum Abbatum, & Praelatorum inferiorum.*

IN præſenti non agimus de ſimplici habitu Clericorum, vel Monachorum, ſed de veſtibus Prælatitiis, & ornamentis, quibus Abbates, & Prælati tàm Regulares, quàm ſeculares ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, vel ex conſuetudine vtuntur. De habitu enim ſimplici, & ordinario Monachorum, necnon Abbatum, inferiùs erit ſermo.

Dicendum eſt ergò, Abbates, & alios Prælatos inferiores ex ſtylo Romanæ Curiæ vti poſſe pallio, quod Mantellettum communiter vocant, & in actibus publicis in Eccleſia præſtitis ſub pallio, & Mantelletto prædicto deferre poſſe habitum lineum, quem Rochettum appellant, ſed non omnes, vt in ſequenti *Quaeſito* latiùs oſtendemus, & hoc elicitur ex *cap. Clerici, de vita, & honeſtate Clericorum, Laelius Zeccb. de Republ. Eccleſ. cap. 1. de Praelat. in genere.*

Circà præſentem materiam propter diuerſas cõ-

ſuetudines, valde ambiguam, nequaquàm loquar
ex propria ſententia; ſed tantùm referam ea, quæ
docet *Michael Leon. Eſtenſis* vir eruditus, & in Sa-
cris Cæremonijs, præcipuè Curiæ Romanæ, ſum-
moperè verſatus, in ſuo *Speculo Sacrorum Rituum*,
verbo, *Abbatis Veſtes*, *&* *Inſignia*, vbi ait, quòd
2 Abbates Generales quorumdam Ordinum Mona-
chorum, ex priuilegio Summorum Pontificum
habent facultatem deferendi Prælatorum Regula-
rium habitum, hoc eſt, Caputium, ſiuè Mozzettã,
Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum mo-
re Prælatorum. Hoc noſtro ſeculo, Abbas Cæleſti-
3 norum Generalis in ſua antiqua poſſeſſione con-
firmatus, ac ſtabilitus eſt, deferendi habitum Præ-
latorum Regularium, hoc eſt, Caputium, ſiuè Moz-
tam, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum
more Prælatorum, quæ prædeceſſoribus ſuis à Sede
Apoſtolica, iam olim conceſſa fuerant; ità reſpon-
dente Sacra Rituum Congregatione die 17. Iunij,
anno 1606. vt clariùs in *Bulla Pauli Quinti, inf. nu.*
9. ponenda, oſtenditur; & poſt triẽnium Abbati Ge-
nerali Montis Virginis vſus Caputij, ſiuè Mozzet-
tæ conceſſus fuit, eadem ſuadente Sacra Congre-
gatione, die 9. Maij, anni eiuſdem, quo die etiam
4 reſpondiſſe meminimus, Abbatẽ debere incedere
in Eccleſia cum habitu decenti, & non cum habitu
camerali.

5 Debent autẽ Veſtes iſtæ omninò eſſe coloris ha-
bitus Religionis profeſſæ; niſi aliter ſuperindè ab
Apoſtolica Sede ſit indultũ; ſolet enim ipſa interdũ
ex aliqua iuſta cauſa, vt color Religionis profeſſæ
mutari poſſit, benignè concedere; ità factum fuit
anno Chriſti 1607. cũ Abbate, & Monachis S. Pe-
tri de Monte, Meten Diœc. Sacra enim Rituũ Con-
gregatione ſuadente, die 17. Martij, conceſſum eſt
eis, vt relicto colore albo, vti poſſent veſtibus ni-
gris, quia ex huiuſmodi mutatione nullum præiu-
dicium generabatur Ordini Præmõſtratenſi, quem
illi expreſsè profeſſi fuerant.

6 Rochetum autem, deferre Abbates Regulares
nullatenùs poſſunt, niſi ſint de tali Ordine, qui ex
priuilegio, vel ex conſuetudine, Rochetum defe-
rat; vt exempli gratia, ex Ordine Canonicorum
Regularium, qui Rochetum regulariter deferunt,
vel ex conſuetudine immemorabili, vel ex Sedis
Apoſtolicæ priuilegio, & ait prædictus *Leon. loc. ci.*
Graſſum affirmare *in diarijs ad annum* 1516. Quòd
quidam, qui ſe inſcribebat Abbatem (cuius nomẽ
iuſta de cauſa ſilentio prætereo) cùm veniſſet ad
Vrbem, Rocheto, & Capello nigro vtebatur, ſicut
Abbas; licèt reuera Abbas non eſſet, & ſæpè moni-
tus, vt Rochetum non portaret, ille temerè, & ſu-
perbè reſpondens, ſe poſſe illo vti, quia erat de nu-
mero Canonicorum Regularium Lateranen. man-
dauit Graſſus eidem, de ordine Papæ, & totius fe-
rè Sacri Collegij, vt Rochetum deponeret, aliò-
quin Vrbis Barricello iuberet, vt illum per viam
incedendo, publicè, & cum ignominia Rocheto
eum ſpoliaret; vnde conquæſtus de hac re apud Pa-
pam, prætenſus Abbas obtinuit, vt negotij huius
diſcuſſio committeretur Bernardino Guterij alte-
ro Cæremoniarum Magiſtro; is primum eumdem
prætenſum Abbatem acriter reprehendit; deindè
verò viſis quibuſdam eiuſdẽ ſcripturis, in quibus
oſtendebat ſe eſſe de Ordine Canonicorum Regu-
larium Lateranen. diſcordiæ finis impoſitus eſt.

Narrat inſuper idem *Graſſus in diarijs ſuis ad*
annũ 1521. de quodã Abbate Generali Ordinis Sã-
cti Antonii Viennen. qui cùm ad Vrbem veniſſet
cum Cardinale Ioanne à Lotharingia, ambulabat
per Vrbem, indutus habitu illo, quo Rotæ Audi-
tores regulariter indui ſolent, & in eodemmet ha-
bitu Capellæ Pontificiæ intereſſe volebat; ſed à
Graſſo redargutus, abſtinuit: præſcripſit autem
eidem Abbati Graſſus prædictus, vt per Vrbem in-
cedendo, eſſet cum Manto amplo nigro, & Capuc-
cino, ſiuè Papafico nigro, & manicis veſtis latis,
ac Capello nigro, ſicut Prothonotarii iiſdem
temporibus vtebantur.

In Capella autem eſſet cum Cappa longa, cau-
data, & capucciata de Saia nigra, non autem de
Camelotto, & à Rocheto omninò abſtineret; quæ
omnia ille poſtmodùm exactiſſimè obſeruauit.

7 Cæterum (vt refert idem *Leon. loc. cit.*) hoc ha-
bitu Prælatorum Regularium vtuntur etiam extrà
Italiam Abbates omnes, qui ex Clero ſeculari, ad
Monaſteriorum Regimen aſſumuntur. Qui quidem
omnes cùm Pontificiæ Capellæ intereſſe volunt,
Mantello, & Capuccio depoſito, Cappã amplam
aſſumunt laneam, coloris habitus Religionis pro-
feſſæ, pellibuſque griſeis, vel albis ſuffultam, iux-
tà colorem habitus ſupradicti.

8 Si verò loquamur de Abbatibus, qui in Congre-
gationibus Monachorum ſolẽt ad gubernationem
Monaſteriorum communiter eligi, ipſi per Abba-
tialis tituli adeptionem, ſuæ Religionis habitum
non dimittunt; ſed eodemmet habitu induuntur,
quo cæteri eiuſdem Monaſterij Monachi ſolent
indui; dummodò tamen melior ſit, ac decentior,
& non excedat modeſtiam Regularem, & obſeruã-
tiam Monaſticam; ità docet *Abbas*, *in Clemen. ne*
in agro, *num.* 8. *in fin. de ſtatu Monach.* vbi de ha-
bitu, quotidiano, & domeſtico Abbatis ſcribens,
ait, quòd in Monaſterio, in quo fuerit Congrega-
tio duodecim Monachorum, aut ſuprà, Abbas,
Prior, vel alius Præſidens intrà ſepta Monaſterii,
portare debet Florum; in alijs autem Monaſteriis
vbi non eſt tanta Congregatio, Cucullam.

Cùm verò Abbates, Priores, vel alios Præſiden-
tes, & Monachos extrà Monaſteria proficiſci con-
tigerit, Florum, Cucullam, aut Cappam clauſam
habeant, & ſubtus Cappam, ſi eam portauerint,
Cucullam deferant; aut ſi maluerint, ſcapulare;
licèt enim ſub Cappa ſit portandum ſaltem ſcapu-
lare, aut ſub Floro, vel ſub Cuculla; adſunt etiam
pro eodem veſtitu Abbatis Veſtes, quæ Rotun-
dellæ dicuntur, quæ nunc ſunt in vſu, & non ſunt
propriæ, de quibus apud eumdem *Abbatem*, *loco*
citato, *numero nono*, *&* *decimo*, vbi ad maiorem
intelligentiam ſupradictarum rerum, ait, quòd
nomine Cucullæ venit habitus longus, & amplus,
manichas non habens: & nomine Flori, habitus
habens longas, & largas manichas: & nomine
Rotundellarum, Mantellus longus, apertus ta-
men antè: & nomine Cappæ Mantellus rotundus,
non apertus, totum hominem cooperiens.

Fateor

Fatcor circà huiuſmodi Ornamenta Prælatitia non poſſe aliquid certi ſtatui; multi enim Abbates ex priuilegio, vel antiqua conſuetudine vtuntur prædictis ornamentis, alii verò non; Alii vtuntur Mozzetta, & Cappa, & Mantelletto, ſed non Rocheto; Alii Cappa ampla tantùm; quibuſdam in locis, & præcipuè in Gallia, Germania ferè omnes Abbates geſtant Mozzettam, & Mantellettũ, cum Pileo Prælatitio, & etiam multi in Italia, inter quos extat Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui non ſolùm Mozzettam, & Cappam, verùm etiam alia ornamenta, quæ Prælatis inferioribus concedi ſunt ſolita, vigore huius priuilegii, magna animiaduerſione digni, cuius tenorẽ hic mihi apponere viſum eſt.

PAVLVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

Ex iniuncto Nobis Apoſtolici muneris debito Ius ſuum vnicuique conſeruare tenemur. Proindè, cum ſicut pro parte dilecti filij Celſi Romani Abbatis Generalis Congregationis Caleſtinorum Ordinis Sancti Benedicti, Nobis inſuper expoſitum fuit, ex antiquo priuilegio Apoſtolico à fel. record. Caeleſtino Papa Quinto, nimirùm conceſſo, & ab Eugenio Quarto, & alijs Romanis Pontificibus praedeceſſoribus Noſtris confirmato pro tempore exiſtens Abbas Generalis dicta Congregationis Caleſtinorum, functiones omnes, quas caeteri omnes Abbates exempti faciunt, & exercent, facere, & exercere; necnon ſemper tàm in Vrbe, quàm in omnibus alijs Ciuitatibus, & vbique locorum, habitum Praelatorum Regularium, Caputium ſcilicet, ſiuè Mozzettam ſuper Mantelletto, & Biretum quadratum, more Clericorum Secularium, ac Pileum, more Praelatorum; ac in Eccleſijs, & Monaſterijs ſuo Ordini ſubiectis, Cappa, Baculo, Mitra. & caeteris Pontificalibus indumentis, vti, & in eiſdem Eccleſijs Miſſas, ſolemniter more aliorum Abbatum benedictorum, celebrare, ac Monachis ſui Ordinis, & alijs Chriſtifidelibus quibuſcunque ad dicti Abbatis Miſſas audiendas conuenientibus, & intereſſentibus, quãdocunque Epiſcopi, & alij Superiores Praelati, & Sancta Romana Eccleſiae Cardinales ibi praeſentes non ſint, ſolemnem benedictionem impertiri poſſint, & conſueuerint: cumque in Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum Sancta Romana Eccleſiae Cardinalium ſuper ſacris ritibus, & caeremonijs deputatorum examinatis priuilegijs ſupradictis, decretum ſemel, atque iterum fuerit, praedictum Abbatem Generalem Congregationis Caleſtinorum pro tempore exiſtentem in pacifica poſſeſſione omnium, & ſingulorum praemiſſorum manutenendum eſſe, illumque à quouis Epiſcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicarijs, & alijs quibuſcunque perſonis ſuper praemiſſis moleſtari, perturbari, vel inquietari non poſſe, declaratũ fuerit Et cùm ſicut eadẽ expoſitio ſubiungebat, ipſe Celſus Abbas pro maiori eorumdem decretorũ validitate, cupiat illa confirmationis Apoſtolicae robore communiri. Nos illius honeſtis votis benignè annuentes; ac ipſum Celſum Abbatem ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volẽtes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq; Eccleſiaſticis ſentẽtijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectũ praeſentium, dumtaxàt conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus eius nomine, ſuper hoc Nobis humiliter porrectis, inclinati, decreta einſdem Congregationis, auctoritate Apoſtolica, tenore praeſentium confirmantes, & approbantes iuxtà illorum ſeriem, per eaſdem praeſentes decernimus, & declaramus, praedictum Celſum modernum Abbatem Congregationis Caeleſtinorum, eiuſq; ſucceſſores, ſtante antiqua poſſeſſione dicti Abbatis, & praedeceſſorum, praedicta faciendi & exercendi in pacificâ poſſeſſione omnium, & ſingulorum praemiſſorum manutenendum, ac manutenendos eſſe; nec illos, aut quempiam illorum, à quouis Epiſcopo, vel Ordinario locorũ, aut eorum Vicarijs, & alijs quibuſcunque perſonis deſuper quouis praetextu moleſtari, perturbari, vel inquietari vllatenùs poſſe. Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid ſecùs ſuper his à quoquã, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà dilectis filijs nunc, & pro tempore exiſtentibus einſdem Congregationis apud Nos, & Apoſtolicam Sedẽ Protectori, & Cauſarum Curiae Camerae Apoſtolicae Generali Auditori, per praeſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel alter eorum praeſentes literas, & in eis contenta quaecunque vbi, & quandòopus fuerit, & quotiès pro parte dicti Celſi moderni, aut pro tempore exiſtentis Abbatis Generalis dictae Congregationis, fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac ipſi Abbati in praemiſſis efficacis defenſionis praeſidio aſſiſtentes, faciat auctoritate noſtra illum eorumdem praemiſſorum effectu pacificè frui, & gaudere: non permittentes illum deſuper à quoquã quauis auctoritate quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis: Non obſtan. fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam Praedeceſſoris Noſtri, de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis; dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate praeſentium, ad Iudicium non trahatur, alijſque Apoſtolicis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, Cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romae, apud Sanctum Petrũ, ſub Anulo Piſcatoris, die 9. Decembris, 1606. Pontificatus Noſtri anno ſecundo.

11 Ex quibus licet nobis inferre, multos Abbates, tàm Regulares, quàm ſeculares, vbique Terrarum; & præſertim in Gallia, Hiſpania, Germania; necnon alios nonnullos Priores, & Eccleſiarum quarũdam Præpoſitos, geſtare Habitum Prælatitiũ: Regulares enim retento ſui Ordinis colore, Habitum Prælatorum Regularium deferre, ſuperiùs oſtenſum eſt. In noſtra Italia Abbas Montis Caſini, Abbas Sanctiſs. Trinitatis Cauen. Ordinis Caſinen. aliàs S. Iuſtinæ de Padua; Abbas S. Michaelis de Saluenete Ordinis Vallis Vmbroſæ, & Abbates (vt diximus) S. Spiritus de Sulmona Ordin. Cæleſtinorum, & Montis Virginis, & multi alii, tàm Regulares, quàm ſeculares, & nonnulli Priores, & Præpoſiti habitu Prælatitio, cùm omnibus pertinentiis

ſuis (*ſeruatis de more ſeruandis*) *Vtuntur* An autem poſſint Abbates, & Prælati habẽtes vſum Mozzettæ, extrà ſua Monaſteria, & coram Epiſcopo illam deferre. Reſpondeo affirmatiuè, vt per ſequentes determinationes Sacræ Rituum Congregationis appatet, & maximè, ſi Abbates, & Prælati prædicti ſint in poſſeſſione eadem Mozzetta extrà Monaſteria, & coram Epiſcopo, vtendi.

Die Sabbati 9. Decembris, 1617.

INſtetit Epiſcopus Vercellen. apud Sacram Rituum Congregationem, pro declaratione, An Abbas Canon. Regul. Lateranen. eiuſdem Ciuit. & Præpoſitus eiuſdem Ordin. in loco Biellæ ſuæ Diœceſis, poſſint Epiſcopo ipſo præſente, deferre Mozzettam in proceſſionibus, aliiſq; publicis actibus.

Eadem Sacra Rituum Congregatio, audita relatione Illuſtriß. & Reuerendiſſ. Domini Cardin. Lancellotti, cui hæc cauſa commiſſa fuerat, decreuit poſſe vbique, etiam præſente Epiſcopo, deferre Mozzettam.

A. Maria Catdin. Gallus.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

Vercellen. Die Martis 30. Martii, 1621.

C*Ongregatio Sacrorum Rituum, Illuſtriſſ. D. Card. Creſcentio referente inhærendo Decreto, ſub die 9. Decembris, 1619. emanato, cenſuit Abbatem Sancti Andreæ Congreg. Lateran. Ciuit. Vercellen. poſſe vbique, etiam præſente Epiſcopo, deferre Mozzettam, eidemque pontificaliter celebranti, iuxtà antiquã conſuetudinem, Sede, ſeù Cathedra cum duobus gradibus vti licere.*

Fran. Maria Card. à Monte.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

11 Abbates poſſunt deferre Bireium, vt ſuprà dictũ eſt, etiam ſi vſus Mitræ illis non eſſet conceſſus, vt colligitur ex *Pontificali Rom. par. 1. in tit. de Benedictione Abbatis auctoritate Ordinaria, pag. 116.* vbi dicitur. Si *Abbas non habet Vſum Mitrae, non datur ei Mitra, ſed accipit Biretum.*

Quoad Sigillum dicendum eſt, Abbates, qu ſunt Capita Ordinum, & vocantur Magni Abbates, necnon etiam alij Abbates exempti, vti poſſe Sigillo proprio, quod eſt authenticum, & illi præbetur fides, ſicut Sigillo Epiſcoporum; ità *Speculat. in tit. de probat. Archidiac. in can. curae ſit, num. 2. 11. q. 3. de confirmat. Vtil. Vel inut. Fran. Mar. deciſ. Delphin. q.* 1080. *num. 2. &* 3. Et conſequenter proprijs armis, ſeù inſignijs vti poſſe, affirmandum eſt, quòd colligitur ex *Pontif. Rom. cit. par.* 1. *tit. de Bened. Abbatis*, vbi in *rubr. circà princ.* inter alia pro Abbatis Benedictione præparanda, requiritur, vt præparentur etiam duo Panes Magni, & duo Barilia vini, quæ ornari debent; adeò vt duo videantur argentea, & duo aurea, habentia hinc, & indè Inſignia Pontificis benedicentis, & Monaſterii, ſiuè electi benedicendi, cum Capello, vel Mitra, vel Cruce, pro cuiuſque gradu, & dignitate.

Prætereà nàm in veteribus vſus obtinet, vt Abbates ſui Monaſterii, vel propriæ proſapiæ Inſignia ſimul cùm Mitra, vel Pileo Prælatitio deferant.

13 His Pontificalibus Inſigniis, & Ornamentis Prælatitiis in Abbatibus ſic oſtenſis, hic abs re nõ erit eorumdem Pontificalium Inſignium, & Ornamentorum formam, & figuram oſtendere, eo ordine ſeruato, quo eadem Abbas induit.

Caligæ ergò ità longæ eſſe debent, vt vſque ad genua protenſæ, ligulis in ea parte adſtringantur.

Sandalia, ſeù Calcei, è ſola integra ſubtus conſtent, à parte autem ſuperiori ornata, & ex ſerico panno.

Tunicella, & Dalmatica amplioribus manicis, quàm Diaconalis, & ex eadem materia, qua Caligæ conſtent, longæ, & latæ ſint, vt eſt Dalmatica Diaconalis.

Chirothecæ debent eſſe contextæ, & circulo aureo inſigniter in extrema parte ornatæ.

Subbiretum mitrale formæ rotundæ debet eſſe, & quadratæ.

Mitræ formam ſuperiùs deſcripſimus; ideò hic dicendum eſt, quòd Mitræ triplex eſt ſpecies: vna, quæ pretioſa dicitur; quia gemmis, & lapidibus precioſis, vel laminis aureis, vel argenteis contexta eſſe ſolet: Altera aurifrigiata ſinè Gemmis, & ſinè laminis aureis, vel argenteis, ſed vel aliquibus paruis Margaritis compoſita, vel ex ſerico albo auro intermixto, vel ex tela aurea ſimplici ſinè laminis, & Margaritis, vti ſupra:

Tertia, quæ ſimplex vocatur, ſinè auro ex ſimplici ſerico damaſceno, vel alio, aut etiam linea ex tela alba confecta rubeis laciniis, ſeù franciis, & vittis pendentibus, ex *Caeremon. Epiſcop. libro primo, cap.* 17. vbi tempora deſcribuntur, quibus Mitris prædictis vti debeant Epiſcopi, & conſequenter Abbates; licèt de precioſa reſpectiuè ad Abbatem ſit aliqua difficultas, quæ euacuabitur per ea, quæ inferiùs dicturi ſumus.

Nam eadem Mitra, vel eiuſdem vſus Mitræ, omnibus conceſſus eſt, quia ex maioritate ornatus eiuſdem Mitræ, colligi poteſt maioritas dignitatis, ex *Geminiano, in cap. Vt Apoſtolicae, numero primo, de priuilegijs, in 6.*

Et ideò ille, cui ex priuilegio conceditur vſus Mitræ aurifrigiatæ, & precioſæ, reputatur dignior illo, cui vſus Mitræ ſimplicis conceſſus eſt: quapropter Abbates, & alii Prælati, qui à Sede Apoſtolica obtinent vſum Mitræ, debent diligenter animaduertere, cùm in locis exemptis Mitra vti volunt, vt ea tantùm, & non alterius ſpeciei, ex ſuprà numeratis, vtantur, quæ eis à Sede Apoſtolica eſt conceſſa; ità *Dominus Michael Leon. Eſten. in Specul. Sacr. Caeremon. Verbo, Abbas, §. Abbatis Veſtes, & Inſignia, verſic. Mitras Abbatis.*

Vnc in propriis Eccleſiis maximè (ſi inueterata conſuetudo id permitteret) puto nullam remanere difficultatem, quoad Mitram precioſam, reſpectiuè ad Abbates, maximè cùm, dùm Romæ morarer, non ſemel, & bis, ſed multoties precioſis Mitris Abbates in propriis Eccleſiis vtentes viderim.

14 Anu-

Anulus ſit ex auro puro, ex *Innocentio Tertio, libro primo, cap. 46.* & ſolidè conflatus paſsim (vt dicunt) habeat cum Gemma, in qua nihil ſculpti exiſtat, & debet eſſe benedictus ex *Ordin. Roman.*

Qui Abbates non ſunt, caueant nè vnquam Anulum in Miſſa geſtent, quia tunc prohibitus eſt etiā Prothonotarijs non Participantibus, & quibuſcūque Doctoribus per *Decretum Sacræ Rituum Congregationis, die 11. Februarij, 1623.*

Gremiale, quo vtuntur Prælati, dùm in Pontificalibus celebrant per longitudinem conſtet cubitis circiter duobus, per latitudinem verò tantùm vno; ex vncijs item circiter duodecim, vndique cinctum laciniarum auro, vel argento intextarum ornatu.

Baculus Paſtoralis, quem geſtare debet Abbas manu ſiniſtra, quæ cordis eſſe dicitur, cum parte curua verſus Populum, à parte ima debet eſſe acutus, à media totùs rectus, à ſumma verò retortus, Orario, aut Sudario, (quia Abbatialis eſt) ornetur, & per longitudinem rectam cubitorum trium, & vnciarum duodecim protrahatur. Et pars retorta totidem vncijs, aut paulò altiùs emineat, à ſumma rectitudinis parte ſit craſſitudine orbiculati vnciarum circiter ſeptem, quæ propè ad imam partem deſcendens paulatim diminutam vncijs quinque conſtet, & connectatur cum illa parte recta, aliquo opere cęlati argenti, quod ſex anguli formam exhibeat, quæ Sacris ornetur Imaginibus, ex *D. Bartholomæo Gauanto in Comment. Rubric. Miſſal. & Breuiar. Roman. tom. 1. par. 2. titul. 1. num. 6. & part. 5. tit. 3. 5. 3.*

De menſuris autem aliorum Indumentorum Sacerdotaliū, & ſacræ ſupellectilis, vide cit: *Barthol. Gauant. in Append. ad Rubr. Miſſal. tom. 1. De menſuris proprijs ſupell. ad Miſſam Congruen.* 111. *& de munditia eiuſdem ſupellectilis* 1111. vbi plura Abbatibus, & de quibus nonnulla in *Diſputatione* 22. ſcitu neceſſaria leguntur.

QVÆSITVM III.

An Abbates, alijq; Regulares ad Epiſcopatum, aliaſue dignitates extrà eorum Ordines aſſumpti, eaſdem veſtes Ordinum ſuorum, & habitum retinere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus in Epiſcopum promotus minimè abſoluitur ab illis obſeruantijs ſuæ Religionis, quæ munus Pōtificium non impediunt.*

2 *Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus non amittit habitum Monaſticum.*

3 *Epiſcopi Regulares, retento colore habitus ſuæ Religionis, poſſunt ſe conformare cum Epiſcopis Secularibus in forma, ſeù figura illius.*

4 *Epiſcopus Regularis omittens habitum ſuum, & aſſumens album, & candidam veſtem, quæ ab Epiſcopis exteriùs defertur, non incurrit excommunicationem latam contrà Monachos habitum amittentes.*

5 *Regulares Canonici ad Epiſcopatus aſſumpti, an habitum mutent, oſtenditur.*

6 *Canonici Regulares ad Epiſcopatus aſſumpti, vti poſſunt forma indumentorum, & colore, quo vtuntur clerici ſeculares.*

7 *Perſonatum habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur Cappis violaceis, & rubeis.*

8 *Prior Sancti Spiritus in Saxia vtitur Almutijs de panno, vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum.*

9 *Prælatis ex Canonicis Regularibus aſſumptis non interdicitur color, ac forma alijs clericis ſecularibus non interdictus.*

10 *Rocheto vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

11 *Prælati ex Ordinibus Mendicantium aſſumpti, vtūtur in Capella Apoſtolica habitu Ordinis ſui, ſed ampliori, & pretioſioris lanæ.*

12 *Praelati aſſumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus veſtibus in Capella vtuntur, oſtenditur.*

13 *Monachis, quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus.*

14 *Argumentum à ſimili eſt validum.*

15 *Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, vtuntur Cappa violacea, cum pellibus albis, ſicuti vtuntur Prælati deferentes Rochetum.*

16 *Conceſſo principali, conceditur & acceſſorium.*

17 *Argumentum ab identitate rationis fortiſſimum eſt.*

18 *Lex vbicunque non eſt clara, & non expreſſa, debet ampliari, vel reſtringi ad limites rationis.*

19 *Ratio dat eſſe legi.*

20 *Argumentum ab exemplis nitentibus rationi, validum eſt.*

21 *Officia clericalia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & alijs Religioſis.*

22 *Pileo vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

23 *Rocheto more Romanę Eccleſię, & aliorum Prælatorum, vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

24 *Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti diſtinguuntur à ſecularibus pariter Epiſcopis in Toga linea, quę eſt eorum eſſentialis habitus.*

1 Sanctus Thomas 2. 2. *quaſt.* 186. *art.* 8. dicit Religioſum Epiſcopum factum, minimè abſolui ab illis obſeruantiis ſuæ Religionis, quæ munus Pontificium non impediunt, neque dedecent dignitatem Epiſcopalem, ſed magis iuuant ad perfectam vitam; neque liberatur ab illa obſeruantia, (vt ipſe ait *loc. cit.*) quæ amplectitus cōtinentiam, habitū Religionis, & quæ cùm ſint Religionis inſignia, nunquam poteſt Religioſus ab illis abſolui; ideò *gloſſ. in c. in noua.* 16. *q.* 6. ait, quòd Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus, non amittit habitum Monaſticum; idem habetur in *cap. Monachi,* 16. *quæſt.* 1. *& cap. clerici officia. de vit. & honeſtate clericorum.*

Obligatio autem habitum geſtandi, etiam ſi ſit Religioſus in dignitate Epiſcopali conſtitutus, nō

oritur ex præceptis Regulæ; ſed potiùs ex Iure Canonico,& communi conſuetudine; hanc ſententiam tenent communiter ferè omnes Doctores, ità *Riccard. in 4. diſt.28.art.5. quæſt.1. ad vltimum, Oſtienſ.* in *Summ. tit. de ſtatu Monach. num.5. Henriq. cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach. num.8. Franc. in rubr. de teſtament. in 6. num. 75. Nicol. de Vbald. de ſucceſſ. ab inteſt. par.1. num.4. Imol. Clem. 1. num.21. de ſtatu Monach. Syluestr. verb. Religio, 6. quæſt. 10. Angel. verb. Monachus, num.7. Tabien. verb. Episcopus, quæſt.6. num.7. Nauarr. lib. 3. conſil. editione prima, de Regular. conſ.11. Eman. Sà, verb. Episcopus, num. 11. Henriq. lib. 10. de Sacram. Ord. cap. 32. num. 5. & cap. 33. Leſſius lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 40. dub. 14. num. 113. Sot. libro vltimo, de iuſtitia, quæſt. vlt. art. vltimo*, vbi ait, quòd apud Italos id non ſeruatur, quod falſum eſt, vt experientia rerum magiſtra, fidem facit.

3 Verùm quidem eſt, quòd in Rituali Romano per Clementem Octauum reformato, conceditur Epiſcopis Regularibus, vt retento colore habitus ſuę Religiónis, poſſint ſe conformare cum Epiſcopis ſecularibus in forma, ſeù figura illius, & ità obſeruatur modò vniuerſaliter, ſicut praxis ipſa docet.

4 Et eſt ità neceſſarius regularis habitus Epiſcopis, qui Religionis Vota emiſerunt, vt multi aſſerant, Epiſcopum Regularem omittentem habitum ſuum, & aſſumentem albam, & candidam veſtem, quæ ab Epiſcopis exteriùs defertur, incurrere excommunicationem latam contrà Monachos, habitum omittentes, *cap. 2. nè cleric. vel Monach. in 6.* ità affirmãt multi Doctores, quos refert *Sanch. in Decal. tomo 2 lib. 6. cap.6. num. 23.* quæ quidem opinio cùm valde dubia ſit, immo oppoſita verior, dicendum eſt, quòd ille *text. in dicto. cap. 2. nè clerici, &* loquitur de Religioſo ſub Abbatis obedientia cõſtituto, vt non poſſit propter aſſumptionem alterius habitus vagari; quæ ratio in Epiſcopo Religioſo deficit, vtpotè, qui non eſt ſub Abbatis obedientia conſtitutus, & induens Epiſcopalem habitum minùs erit aptus ad enagandum; hanc ſententiam tenet *Boniſacius in Clemen. 1. 6. rursùs, num.33. & 34. de ſtatu Monach. Conar. Eman. Roder. Azor.* & alii, quos citat, & videtur ſequi *Sãch. loc. citat.*

5 Sed maximum inſurgit dubium, quoad Abbates, alioſque Regulares Canonicos Congregationis Sancti Saluatoris Lateranen. & Sancti Saluatoris Bononien. an ipſi ad Epiſcopatum, aliaſque dignitates extrà Ordines ſuos aſſumpti mutẽt habitum, cui dubio non ſemel, neque bis in Eccleſia Dei ab eorum aduerſariis agitato, non poteſt melius reſpõderi, quàm referẽdo ea, quæ in *libro priuileg. eorumdem Canonicorum Regularium, à pag.436. vſque ad paginam 477. 329.* continentur, & præcipuè (nè prolixior videar) illa, quæ *à pagina 468. vſque ad pagin. 475.* Aliorum etiam Abbatum, & Prælatorum habitum oſtendentia, ſub his verbis ex præciſo tenore leguntur.

De Habitu Prelatorum ex Ordine Canonicorum Regularium aſſumptorum.

6 QVantum verò ad Prælatos Canonicorum Regularium Lateranen. cùm ſuperiùs probatũ fuerit, Canonicos Regulares non Prælatos vti poſſe forma indumentorum, & colore, quo vtuntur Clerici ſeculares, data differentia lineæ Togæ, ſeù Rocheti, quis dubitet, quòd Prælati à fortiori, dato decenti cultu, poterunt vti & forma, & colore, quo alii Prælati.

7 Nam ſi habentes perſonatum, & Doctores ex dicto Ordine, vtuntur Cappis violaceis, ac rubeis, & etiam pellibus albis in caputio, quantò magis vti poterunt eiſdem Cappis alii, qui ſunt Prælati.

8 Vtuntur ergò amplis Almutiis de panno vtrumque humerũ cooperientibus; vti videmus in Priore Sancti Spiritus in Saxia, qui cùm ſit Regularis, & profiteatur Regulam Sancti Auguſtini, & ſit inferior quocunque Abbate, nec ſit Canonicus eſſentialiter (præſupponit tàm in Regulari, quàm in ſeculari clerico, vt ſuprà, probatum eſt) vtitur tamen Almutiis de panno vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum, & colore, & forma habitus adinſtar clericorum ſecularium, data differentia in Cruce, qua diſcernatur ab aliis clericis, quoniam approximant, & ſunt vicini Canonicis Regularibus.

9 Quia tamen non ſunt Canonici, neque eſſentialiter clerici, non poſſunt vti Toga linea, ſiuè Rocheto; Prælatis ergò ex Canonicis Regularibus aſſumptis, non interdicitur forma, & color alijs clericis ſecularibus non interdictis.

Quarè vti poterunt colore violaceo, & cæleſtino, & leonaceo, & nigro, & purpureo ſi ſint Sanctæ Rom. Eccleſiæ Cardin. Et vt Reuerendiſſimus Cardinalis de Anglia præfatus, & Orator, & ſui Prælatij, & alij de Anglia, affirmare poſſunt. Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, vtuntur colore roſaceo, & incedunt more Prælaotrum ſecularium, quòd expreſſius patet per literas Apoſtolicas Innocentij Papæ Quarti, directas Abbati, & Conuentui Sancti Ruffi Ordinis Canonicorum Regularium.

10 Quantùm verò ad Rochetum, non eſt dubium, quòd ſi Canonici Regulares Prælatis inferiores, vtuntur Rocheto, quòd & Prælati ex eis aſſumpti tantò magis vtentur: quoniam ſi id, de quo minùs, videtur ineſſe, & id, de quo magis, vt ſunt iura vulgatiſſima *in cap. ſi laicis 38. diſt. & 3. quęſt. 3. de Indic. & 59. diſtinct. ſi officia, & 34. quęſt. 2. cùm per bellicam, & 11. quæſt.2. non ęſtimamus.*

Conſtat etiam ex *cap. clerici officia, de vita, & honeſtate clericorum*, vbi dicitur, quòd Prælati, dùm procedunt in publicum, debeant vti ſuperIndumẽtis lineis, niſi Monachi fuerint, quos oportet ferre habitum monachalem; ecce quòd Canonici Regulares non exceptuantur, ſed ſolùm Monachi, & à ſimili cæteri Religioſi, qui non cenſentur clerici eſſentiales.

Propterea *Sanctus Thomas* contrà impugnantes Religio-

Religionem, *artic.* 20. dicit, quòd quamquàm Monachis prohibeatur vſus huiuſmodi ſuperindumentorum lineorum, non ſequitur, quòd Canonicis Regularibus prohibeatur, cùm ipſi non ſint Monachi, ſed clerici; & ſic ſecundùm Doctores, præſertim Abbatem Siculum, in odioſis, nuſquàm Canonici Regulares veniunt appellatione Monachorum, ſed benè in fauorabilibus. Liber quoque Cæremoniarum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, hoc expreſsè determinat, in *cap. de habitibus*, *in Capella Apoſtolica*.

11 Dicit enim, quòd Prælati ex Ordinibus Mendicantium aſſumpti, vtuntur in Capella Apoſtolica, habitu Ordinis ſui, ſed ampliori, & pretioſioris lanæ.

12 Aſſumpti autem ex Ordinibus non Mendicantibus, vtuntur Cappa ampla, ſed nigra, cùm pellibus nigris, vel griſeis. Aſſumpti autem ex Canonicis Regularibus, qui in ſuo Ordine vtuntur Rocheto, vtuntur etiam in Capella Romana. Ità ait dictus Benedictus Papa, vbi ſuprà libro Cæremoniarum S. R. E. & ſi quis vellet interpretari aliter, quàm eſt conſuetudo Romanæ Curiæ, errat; quia, qui ordinauit librũ præfatum, ſciuiſſet & hoc interpretari, ſicut & alia interpretatur; nec velint gloſare textum perperam, quòd ſcilicet Rocheti debent eſſe breuiores, & ampliores; quia liber hoc non dicit; & ſi hoc voluiſſet, ſciuiſſet aliter declarare, ſicut declarat de amplitudine, & pretioſitate in Ordinibus Mendicantibus, & de pellibus nigris, & griſeis in Monachis. Et Benedictus Papa intendit de Rocheto Romano, & non aliter, vbi ſuprà.

Denominabitur enim particulariter Canonicorum Regularium, in dicto libro, Rochetus, & dicitur, quòd Prælati Canonici Regulares vtuntur Rocheto, ſcilicet more Romanæ Curiæ, vnde hoc nomen accepit; quia vnicus eſt Rochetus, & vna forma eius, non plures; nomina enim debent eſſe conuenientia rei; & denominatio rei facit optimũ argumentum, vt in *cap. oratorium*, & in *cap. de oratorio*, 42. *diſt.*

De Cappa autem Canonicorum Regularium in Capella, nõ loquitur expreſsè pro Canonicis dictus liber; quia dùm tantummodò de Monachis dicit, quòd vtantur Cappa nigra, & pellibus nigris, vel griſeis, ex eo, quòd ſtatus eorum, eſt ſtatus pœnitentiæ, vt ſuprà dictum eſt, non intendit hoc ordinare de Canonicis Regularibus, quorum ſtatus eſt eſſentialiter Clericalis, & adminiſtrationis Sacramentorum, & Doctrinæ. Nam, & ſi

13 quidquam prohibeatur Monachis, non ſequitur propter hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, ſicut dicit notabilis *cap quod Dei timorem, de ſtatu Monach. & Beatus Thomas* in ſimili, in *lib. contrà impugnantes Religionem*, dicit expreſsè, quòd licèt prohibeatur Monachis docere; non tamen ſequitur ex hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, ad quos tanquàm ad eſſentiales clericos pertinet docere 19. *quæſtione prima*, *cap. ſi clericatus*; & idem, vt ſuprà, ſi Monachis prohibeatur vti ſuperindumentis lineis; non tamen cenſetur prohibitum Canonicis Regularibus; & iſtud opuſculum Sancti Thomæ fuit approbatum per Clementem Papam Quartum; vnde à ſimili, quamquàm prohibeatur Prælatis Monachis vti Cappa violacea cum pellibus albis in Capella; non tamen propter hoc prohibetur Canonicis Regularibus.

14 Argumentum enim à ſimili eſt validum, vt *Doctores in cap. ius naturale*, 1. *diſt.* Et illa, quæ in iure ponuntur gratia exempli, non reſtringunt regulam iuris ad expreſſa tantùm, ſed etiam ad alia ſimilia, vt *Clem.* 1. *nè Clerici*, *vel Monac. §. hactenùs, de gradibus*.

De Libro Cæremoniarum.

15 NAm cùm liber Cæremoniarum præfatus, dicat, quòd Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, vtantur Rocheto in Capella: acceſſoriè, & conſequenter oſtendit, quòd debeant quoque vti Cappa congruenti, ſcilicet violacea cum pellibus albis, ſicut vtuntur Prælati deferentes Rochetum; aliàs enim eſſet indecorum, & nouum, ſiuè ridiculum, & maximæ admirationis in Capella, ſi Prælatus vteretur Rocheto, & Cappa nigra, cum pellibus nigris.

Cùm ergò Cappa violacea cum pellibus albis, ſit quid acceſſorium ad Rochetum, tanquàm ad principale, conſequens eſt, vt qui vtitur Rocheto, vtatur & Cappa violacea ſibi conuenienti: acceſſorium enim ſequitur naturam principalis, *cap. ſi laicus*, 31. *diſt. cap. qui ſacrum*, 50. *diſt.*

16 Nam ſi aliqua ſibi cohærent, vel aliquid ſequatur ex alio; conceſſo primo, conceditur & aliud ſequens, vel dependens, aut acceſſorium, *cap. ſi quis viduam*, *cap. deindè*, 26. *diſt. cap. hoc quippè*, 2. *quæſt.* 6. & præſertim cùm nunquàm reperiatur aliquod in contrarium, nulla expreſſa prohibitio, nullus vſus, ſiuè conſuetudo, ſiuè etiam ratio contraria, ſiuè ſaltem exemplum contrarium.

Immo ratio fauet Canonicis Regularibus, per ea, quæ ſuperiùs dicta ſunt, de ſtatu eſſentialiter clericali, ad differentiam aliorum Religioſorum, ſeù Regularium, & de Rocheto, iuxtà dictum librum cæremoniarum S. R. E.

17 Et Benedictus Papa præfatus In ſuis Conſtitutionibus, & antè eum Innocentius Quartus, Abbati, & Canonicis Lateranen. ſcribens, & ante eum Alexander Tertius, quem idem Innocentius adducit; eſt enim fortiſſimum argumentum ab identitate rationis, vt in *cap. ſi Romanorum*, 19. *diſtinct. cap. conſuetudo*, 2. *diſtinct. cap. ſi laicis*, 31. *diſtinct. cap. de hymnis, de conſ. diſt.* 1. *l. illud, ff. ad* l. *Aquiliam*.

18 Vbicunque enim lex non eſt clara, & expreſſa, debet vel ampliari, vel reſtringi ad limites rationis regulariter; vt in *l. ſcire oportet, §. illud, ff. de excuſat. tut.*

19 Ratio quippè dat eſſe legi, & eſt eius principale, & præcipuum fundamentum, *cap. erit autem lex* 4. *diſt. & l.* 2. *ff. de legib.*

20 Item exempla generalia fauent Canonicis præ-

fatis

tatis in dicta forma habitus, in Rocheto, & Cappa violacea, & albis pellibus; vt ſuprà declaratum eſt. Et argumentum ab exemplis innitentibus rationi, vt hic in caſu noſtro, eſt optimum argumentum, vt in *cap. ſana*, 9. *diſt. cap. turbat*, 87. *diſt.* & ſecundùm eadem exempla iudicandum eſt, *cap. in cauſis, de ſent. & re iudic.* Et ſi dicatur, quòd iſta ſunt exempla aliarum Prouinciarum, & non Romanæ Curiæ. Reſpondetur, quòd in Romana Curia quantùm ad Canonicos Regulares non apparent, neque deduci poſſunt exempla contraria; immo practicatum eſt in Romana Curia iuxtà rationes, & leges, & exempla adducta in varijs Prælatis, & Officialibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, etiam diebus noſtris, qui erant Canonici Regulares, & vtebantur Rocheto, & Cappa congruenti, vt ſupra, & Pileo viridi inferiùs, ſicut facilè probari poteſt per eos, qui nouerunt, & viderunt, & probabitur, ſi opus fuerit.

21 Immo ad inſinuandum quanta differentia ſit à ſtatu Canonicorum Regularium, vt ſunt eſſentialiter Clerici, à ſtatu Monachorum, & aliorum Religioſorum; patet etiam maximè in hoc, quòd Sedes Apoſtolica concedit Canonicis Regularibus, officia clericalia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ quæ nõ concedit Monachis, & alijs Religioſis, ſicut Prothonotariatum, & Subdiaconatum Sanctæ Sedis Apoſtolicæ; fiunt enim quotidie Prothonotarij Canonici Regulares, & de hoc patet per Conſtitutiones præfati Benedicti Papæ in *cap. de mutuis*, & in *cap. de Canonicis venatoribus*, vbi facit mentionem de Prothonotarijs Canonicis Regularibus, & fuerunt aliqui Subdiaconi Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, vt facillimum, & impromptu eſt probare, quòd non fit de Monachis, & alijs Religioſis. Et ratio eſt, quoniam dicti Canonici, vt eſſentialiter clerici, non prohibentur ab officijs clericalibus, propter quæ præcipuè non mutant habitum, ſcilicet togam lineam, vel Rochetum, vt in præallegatis officijs patet.

Et ſi dicatur, quòd raró apparent Prælati ex Canonicis in Curia Romana, & quòd ideò non perpendatur de huiuſmodi exemplis in Curia; reſpondetur, quòd multi apparent, ex hac ipſa Congregatione iam aſſumpti, necnon & aliqui exiſtunt; ſed quia non differunt in habitu, & cultu ab alijs Prælatis ſecularibus, ideò non cognoſcuntur, aut decernuntur ab alijs.

22 De Pileo autem non eſt dubium, cùm expreſsè de illo mentionem faciat *Liber Cæremoniarum Sãctæ Romanæ Eccleſiæ in ſupradicto capitulo, de habitibus in Capella Apoſtolica.*

Et quamquàm in dicto libro dicatur, quòd Canonici Regulares Epiſcopi vtũtur Pileo nigro, &c. conſuetudo tamen eſt in contrarium, & quidem præſcripta tempore, de quo non extat memoria, & conſuetudo rationabilis, quæ quidem tollit legem contrariam, poſito, & non conceſſo, quòd dictus liber habeat vim legis, *Gloſ. & Doctores in cap. 1. de tregua, & pace.* Eſt arbitrandum dictum librum, in illo, aſſu, eſſe mendoſum in Scriptura; quia vbi dicit; *Sed vtuntur*, debebat dicere, *Nec vtuntur*; ea ratione potiſſimum, quòd conſuetudo antiqua in contrarium, interpretatur legem, & ſtatuta, vt in *l. ſi de interpretatione, ff. de leg.* & in *cap. dilectus, de conſuetud.* & per ea, quæ notat *Ioannes in cap. dilecto, de conſangu. & affin.* & præcipuè cùm videretur monſtrum in natura, videre Epiſcopum vtentem Rocheto, & Pileo nigro, quia à Prothonotarijs Apoſtolicis non poſſent diſcerni; quòd omninò eſt contrà omnem æquitatis rationem. Et poſito, quòd ex eo, quòd de Cappa nihil in dicto libro determinetur, in dubio quis etiam id velit accipere, & adductis rationibus nõ acquieſcere; facilè ſaltem conuincetur, ex ea regula iuris, quòd odioſa reſtringuntur, ſauorabilia ampliantur, *reg. odia, de reg. iur. in 6.* vbi nihil in contrarium expreſsè apparet determinatũ. Odioſum enim eſt, quòd prohibetur Prælatis Monachis, & Mendicantibus, vt non vtantur Rocheto, & Cappa violacea, & pellibus albis, in dicto libro: ideò non eſt hoc extendendum, aut ampliandum ad Canonicos Regulares, quibus non prohibetur; ſed reſtringendum eſt ad Monachos, & Mendicantes tantùm, de quibus in ipſa prohibitione fit ſolummodò mentio: & tãtò magis, quòd expreſsè ratio potiſſima clericalis ſtatus eſſentialiter in Canonicis præfatis, eos diſtinguens ab ipſis Monachis, & alijs Religioſis, clariſſimè militat, & contrarium perſuadet, iuncta exemplis aliis, pluribuſque rationibus, & legibus ſuprà adductis.

23 Hoc verò, quòd in dicto libro caueatur expreſsè, quòd dicti Canonici Prælati vtuntur Rocheto eſt fauorabile, ideò ampliandum ad omnia, præſertim conſequentia; ſcilicet, quòd vtantur Rocheto more Romanæ Curiæ, & aliorum Prælatorum, & Cappa violacea, & pellibus albis, & Pileo viridi conſuetis deferri ab his, qui Rocheto in dicta Capella vtuntur, & purpureis, ſi ſint S.R.E. Cardinales; cùm præcipuè, quidquam expreſsè in contrarium non caueatur, & nulli præiudicium generetur. Et clarum eſt, quòd Rochetus plus eſt, quàm Cappa; quia etiam inferiores Prælati vtuntur Cappa violacea, & pellibus albis, vt Doctores ſeculares, & tamen non poſſunt vti Rocheto, & multi vtuntur Pileo, ſicut & pelle. Si ergò Rochetus eſt quid maius, conceſſo maiori, conceditur, & quod minus eſt; forma ſcilicet Rocheti iuxtà morem Curiæ, Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileus viridis Epiſcopalis: argumentum optimum, in *cap. n. 19. quæſt.... cap. præcipimus*, 21. *quæſt.* 1. & in *cap. ex parte, de decim.* Pellis autem alba.

22 Stat ergò concluſio omnes ſeptem ſuprapoſitas concluſiones connectens, quòd ſcilicet Canonici Regulares noſtri, de quibus agitur, tãquàm eſſentiales Clerici diſtincti à Monachis, & alijs Regularibus, vti poſſunt Almutiis, pellibus, Cappis, habitu, forma, & colore clericis ſecularibus non prohibitis; data tamen differentia ſigni in toga linea, quæ eſt eorum eſſentialis habitus, qua ab ſecularibus clericis diſtinguantur: & quòd Prælati ex Canonicis Regularibus, vti poſſunt Rocheto, more Romanæ Curiæ, Almutiis de panno ſuper

vtrum-

vtrumque humerum, & Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileo viridi, ſi ſunt Epiſcopi, vel rubeo, ſi Cardinales, more aliorum Prælatorum ſecularium. Quæ tamen omnia Pater Beatiſſime, tuæ maximæ ſapientiæ, & auctoritati, Sanctæque Romanæ Eccleſiæ, ac cuiuslibet Sapientis iudicio ſubmitto, ad laudem Dei Omnipotentis, & immaculatæ Dei Genitricis Mariæ, Beatorumque Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac totius triumphantis, & militantis Eccleſiæ Dei.

Determinatio per Sanctiſſimum Patrem, facta in cauſa Habitus Prælatorum, ex Congregatione Sanctiſſ. Saluatoris Lateranen. Electorum.
Venerabili Fratri Zaccharia Epiſcopo Sebaſtienſi, Prælato Noſtro domeſtico.

LEO PAPA DECIMVS.

25 *Venerabilis Frater. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dudum cùm ad Eccleſiam Sebaſten. à Nobis, de Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio promotus eſſes in Paſtorem, dubitatũ fuit à nonnullis, an tu, qui Ordinem Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini expreſsè profeſſus eras, in habitu, & coloribus Prælatis ſecularibus de iure, vel conſuetudine permiſſis incedere poſſes, prout incedebas: & cùm quæſtio huiuſmodi ad Nos perlata fuiſſet. Nos cauſam ipſam maturè determinare deſiderantes, Venerabili Fratri noſtro Nicolao Epiſcopo Albanen. tunc titulo Sanctæ Priſcæ Presbytero Cardinali de Fliſco nuncupato, viuæ vocis oraculo commiſimus, vt ſuper his ſe diligenter informaret, & demùm Nobis referret. Cùm autem præfatus Nicolaus Epiſcopus Nobis retulerit, de antiqua conſuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia, vbi Pontifex reſidet, receptum fuiſſe, vt Canonici Regulares huiuſmodi in Epiſcopos promoti, tàm in Capella Noſtra, quàm extrà, vtantur habitibus, & coloribus, quibus vtuntur alij clerici ſeculares in Epiſcopos promoti. Nos præterea iuxtà relationem Nobis factam, vt præfertur, fraternitati tuæ viuæ vocis oraculo conceſſimus, vt habitus, & colores, quos dicti Clerici ſeculares in Epiſcopos promoti, tàm in Capella Noſtra, quam extrà geſtant, geſtare poſſes; & ità etiam tenore præſentium auctoritate Apoſtolica de nouo concedimus In contrarium non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die prima Septembris, 1519. Pontificatus Noſtri anno ſeptimo.*

QVÆSITVM IV.

Quibus Inſignijs, ornamentis, & veſtibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur.

SVMMARIVM.

1 *Habitus, & Inſignia, quibus ornatur corpus, ſeù cadauer Abbatis defuncti.*

2 *Corpus Abbatis debet à dignioribus Monaſterij deferri, & officium ab Abbate aliquo, vel digniori de Collegio debet celebrari.*

3 *Exequiæ pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus ſint celebrandæ.*

4 *Abbas defunctus, ſi eſt Generalis alicuius Ordinis, debent eius exequiae ab vno Abbate, cum quatuor aſſiſtentibus Abbatibus cum Mitra, & Pluuiali celebrari.*

1 Abbatum cadauera induuntur ijſdem veſtibus, & Inſigniis Pontificalibus, quibus Abbas viuens induebatur, dùm ſolemniter celebraturus erat, nempè Caligis, Sandalijs, Amictu, Alba, Cingulo, Stola, Manipulo, Cruce pectorali, Tunicella, Dalmatica, Chirotecis, Planeta coloris violacei, Anulo, & Mitra ſimplici, & ponatur ſuper pectus defuncti Abbatis Crux aliqua, quam manibus teneat, hoc elicitur ex *Praxi Cæremon. Andreae Piſcat. libro primo, ſect. 9. cap. 9.* vbi ait, quòd Abbas defunctus induitur Pontificalibus, eodem modo, quo Epiſcopus; at Epiſcopus ſupradictis Inſignijs Pontificalibus, & ornamentis induitur, poſtquàm defunctus eſt, ex *Caeremon. Epiſcop. lib. 2. cap.* 38. ergò & Abbas, ex quo loco à ſimili de Epiſcopo totus deſumatur modus, vel ſaltem proportionaliter, quoad ea, quæ forſitan hic deſiderantur; ſeruato tamen (ſi Abbas Regularis ſit) propriæ Religionis vſu.

2 Defuncti Abbatis cadauer debet à dignioribus Monaſterij, ſeù Collegij deferri, & officium ab aliquo Abbate ex vicinioribus (ſi haberi poterit) celebrabitur; ſin minùs à digniori illius Collegij, ex *eodem Piſc. loco citato*.

3 Exequiæ pro defuncto Abbate, ſolemniter debent ab alio Abbate celebrari; cum Oratione funebri, ab aliquo Theologo, ſiuè Oratore ad hoc vocato, in fine Miſſæ, antè abſolutionem faciendam, ex eodem *Andr. Piſcat. loco citato.* Abſolutio autem in fine, debet fieri ab Abbate celebrante, & quatuor ex dignioribus illius Monaſterii, ſeù Collegii. 4 Si Abbas defunctus, eſſet Generalis alicuius Congregationisnis, præter Abbatem celebrantem, quatuor etiam Abbates cum Mitra, & Pluuiali adeſſe poterunt.

✽

DISPVTATIO

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vſum.

Quæſ. 1. Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores, Pontificalia exerceant.

Quæſ. 2. An Abbas præter quàm in propria Eccleſia Abbatiali, poſſit etiam in alijs Eccleſijs, & beneficijs ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, & in Eccleſijs communibus, Pontificalia exercere.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbas poſſit exercere Pōtificalia extrà Eccleſias ſibi ſubiectas, & corā Epiſc.

Quæſ. 4. Vtrùm Abbates ab alijs Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſijs Pontificalia exercere.

Quæſ. 5. Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis Pontificalia exercere.

Quæſ. 6. Vtrùm Abbates tempore Capituli tàm Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant.

Quæſ. 7. Vtrùm Abbates poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, poſſint in Pontificalibus benedictionem Populo elargiri.

Quæſ. 8. Quibus in locis poſſit Abbas ſolemniter Populo benedicere.

Quæſ. 9. Vtrùm Abbates præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato poſſint in ſuis Eccleſijs ſolemniter Populum benedicere.

Quæſ. 10. De præparatione Abbatis ſolemniter celebraturi, & de ordine in tali ſolemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldacchino, & quibus Miniſtris vti debeat.

Quæſ. 11. An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.

QVÆSITVM PRIMVM

Quo iure Abbates; & alij Prælati inferiores Pontificalia exerceant.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium Inſignium vſus Abbatibus, non ratione dignitatis, ſed ex priuilegio, & conſuetudine, aut præſcriptione competit.*

2 *Abbates non omnes habent eadem Inſignia, ſed alij plura, alij pauciora.*

3 *Quo temporis ſpatio vſus Pontificalium Abbatibus competere poſſit.*

4 *Inſignia Pontificalia non ſunt Ordinis Epiſcopalis.*

1 PОntificalium Inſignium exercitium, & vſum Abbatibus ex iure priuilegiario competere; non autem ratione dignitatis, euidenti concluditur ratione, quia Prælatos Epiſcopis inferiores, regulariter loquendo, his Pontificalibus Inſignijs vti nō poſſunt, niſi ſpeciali Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti ſint, aut ex conſuetudine, vel præſcriptione longi temporis, cuius non ſit memoria in contrarium, illa acquiſiuerint; aliàs nulla daretur differentia inter ipſos, & Epiſcopos.

Nec vllibi in iure hoc eis conceſſum reperitur, immo in *cap. vt Apoſtolicae, de priuileg. in 6.* habetur expreſsè id, quod noſtræ intentionis eſt probare: nēpè, quòd Abbates, non rōne dignitatis, ſed ex Romanorum Pontificum indultu Pontificalibus Inſignijs vti poſſint; ibi enim ſic legitur: *Vt Apoſtolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, alijſque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, conceſſit in Eccleſiarum ſuarum gloriam, & honorem, quòd Mitra, & alijs Pontificalibus vti poſſint, prouideat, ne inde, &c.* Ex quibus planè expreſsè probatur, Pontificalium Inſignium vſum, & exercitium, Abbatibus non ratione dignitatis, ſed iure priuilegiario competere. Ità per illum *text. Franch. ibi num. 1. & Panormitan. in cap. clerici, il 2. num. 6. de Vita, & honeſtate clericorum, Andr Barbat. in cap. volentes, col. 8. de offic. legat.* & communiter Doctores; circà quod non eſt ſatis immorandum.

2 Vnde prouenit, vt non omnes Abbates eadem habeant Inſignia: ſed alij plura, alij verò pauciora, iuxtà tenorem priuilegiorum, & prout à Sede Apoſtolica eis indultum fuerit: ideò ſi vnūquodq; priuilegium percurramus, quo Pontificalia hæc Monachorum Religionibus conceſſa ſunt inueniemus aliquibus ſolius Baculi vſum; alijs verò maiora conceſſa fuiſſe, quæ omnia ex priuilegiis, in *Diſputat. anteceden. Quaeſit.* 1. adductis, colligi poſſunt.

3 Poteſt etiam competere ex conſuetudine; vel præſcriptione quadraginta annorum, cum titulo: vel ſi non habent titulum, per ſpatium tanti temporis, de cuius initio non ſit memoria hominum in contrarium; cùm enim hæc inſignia non ſint Ordinis Epiſcopalis, ſed tantùm quædām Inſignia

4

Inſe-

inferioribus ad honorem ſuarum Eccleſiarum concedi ſolita, vt *cap. Abbates, & d. cap. Vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* nihil obſtat, quominus Abbates nomine ſuarum Eccleſiarum præſcriptione acquiri poſsint. Itá poſt *Innoc. Panorm. in cap.* 1. *num.* 9. *& ſeq. Vt lite pend. nihil in nou.* & diximus latiùs alibi.

QVÆSITVM II.

An Abbas, præterquàm in propria Eccleſia Abbatiali, poſſit etiam in alijs Eccleſijs, & beneficijs ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, vel Eccleſijs communibus, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium vſus denotat iuriſdictionem in eo loco, in quo illis quiſpiam vtitur.*

2 *Archiepiſcopus in ſua Prouincia tantùm habet vſum Pallij, & aliorum Pontificalium.*

3 *Abbas circà vſum Pontificalium procedit à pari cum Epiſcopo, & cum alijs vſum Pontificalium habensibus.*

4 *Abbati in Eccleſijs, & beneficijs ſuæ Abbatiæ vnitis, permittitur vſus Pontificalium.*

5 *Abbas poteſt exercere Pontificalia etiam in Eccleſijs, non ſibi pleno iure ſubiectis.*

6 *Præpoſiti Canonicorum Regularium Lateranen. ſunt in dignitate conſtituti, & poſſunt omnia, quæ poſſunt Abbates illius Religionis.*

7 *Electus legitimè ad aliquam Eccleſiaſticam dignitatem, habet legitimum titulum Eccleſiæ, cui præficitur.*

8 *Abbates, & Priores Congregationis Canonicorum Lateranen. poſſunt benedicere quæcunque ornamenta, & vaſa; & in ſolemnibus Feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrare.*

9 *Priuilegia Caſinen. & Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononienſis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen.*

10 *Communitas Eccleſiæ non facit, quin Prælatus (ſi aliunde habet poteſtatem exercendi Pontificalia) in eadem Eccleſia illa exercere poſsit.*

11 *Cap. Abbates de priuileg. in 6. non obſtat Abbatibus, & Prælatis, præcipuè Congregationis Lateranen. quin Pontificalia exercere poſsint in Eccleſijs, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis.*

1 CErtum eſt de iure communi, quòd vſus Pontificalium denotat exercitium iuriſdictionis in eo loco, in quo quis eis vtitur, vt in *cap. cùm ſis, de auct. & vſu pall. vbi gloſſ. & in cap.* 1. *eod. tit.*
2 vbi probatur, quòd Archiepiſcopus in ſua Prouincia tantùm habet vſum Pallij, & Inſignium Pontificalium, qui extrà illam ei denegatur, vt in *cap.*
3 *ex tuarum eod. tit.* Sed cùm Abbas circà vſum Pontificalium procedat à pari cum Epiſcopis, & cum omnibus, quibus talis vſus permiſsus eſt, vt in *cap. Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* & ſicut Epiſcopis & Archiepiſcopis de iure conceditur talis vſus, non ſolùm in Eccleſia Metropolitana, & Cathedrali, ſed etiam in qualibet Eccleſia ſuæ Prouinciæ, vt
4 in *d. cap. cùm ſis*; itá, & Abbati etiam in aliis Eccleſijs, & beneficijs vnitis eſt permiſſus talis vſus, cum etiam in ipſis locis habeat iuriſdictionem.

Vnde cum militet eadem ratio in Abbate, quæ militat in Epiſcopo, idem ius in eo militare debet, iuxtà *tex. in l. illud, ff. ad l. Aquiliam, & l à Titio, ff. de verb. oblig.* de qua re dubium non eſt; quia poteſtas exercendi Pontificalia non ſolùm in Eccleſia propria, ſed etiam in alijs ſibi pleno iure ſubiectis, competere noſcitur Abbatibus, per *tex, in d. cap. vt Apoſtolicae, & per cap. Abbates eod. tit. & lib.* ac per ſpecialia priuilegia ſuper hoc eis conceſſa à Sede Apoſtolica, de quibus in *anteced. Diſp. Quæſ.* 1. & in *præſent. Diſp. Quæſ.* 7. Difficul-
5 tas autem eſt, vtrùm poſſint etiam hoc facere in alijs Eccleſijs, quę illis pleno iure non ſubſint: & credo affirmatiuè reſpondendum, ſi id ex priuilegio illis competat; vt conſtat ex quodam priuilegio Martini V. ſub Datum Florentiæ anno 1420. Pontificatus ſui anno 3. conceſſum Abbati S. Pancratij de Florentia noſtræ Congregationis Vallumbroſanæ, & ſucceſſoribus, in quo non ſolùm concedit vſum Mitræ, Anuli, Baculi Paſtorilis, & aliorum Pontificalium; ſed etiam facultatem elargiendi populo benedictionem ſolemnem in Eccleſijs omnibus, quomodolibet ſibi ſubiectis; etiam ſi pleno iure ad ipſum non ſpectet: cuius priuilegij tenor eſt. *Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempòre fuerint, Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & alijs Pontificalibus Inſignijs liberè poſsitis vti; necnon, quòd in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, & Parochialibus, & alijs Eccleſijs ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure nō ſubſint, benedictionem ſolemnem, poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia (dummodò in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicæ Legatus præſens non fuerit) elargiri poſsitis, fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit.* Abbates, *& alijs quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis, nequaquàm obſtantibus. vobis, & eiſdem ſucceſſoribus, auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus.* Simile priuilegium conceſsit Paulus III: Abbati Vallis Scholarium, vt habetur apud *Renatum Choppinum in Monaſt. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 18. hoc etiam ſimiliter habetur in priuilegio conceſſo Abbati S. Mercurialis Forolinij eiuſdem Noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſę per Bonifacium IX. ſub Datum Romæ anno eius 12. apud S. Petrum Kal. Septembris.

Quo verò ad exercenda Pontificalia in Eccleſijs communibus, controuerſia ad præſens Romæ agitatur, & pro parte fauorabili Abbatum, & Prælatorum vſum Pontificalium exercentium, infraſcripta conſulta quorumdam peritiſſimorum Iuriſperitorum hic tranſcribere mihi viſum eſt; maximè cum idem priuilegium vtendi Pontificalibus in Eccleſijs communibus, etiam noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ, conceſſum ſit per Martinum V. vt paulò ſuperiùs diximus.

Papieñ

Papieñ S. Petri in Cælo Aureo.

6 ILluſtriſsime Domine. Quòd Præpoſitus Canonicorum Regularium Lateraneñ S. Petri in Cælo aureo Papiæ ſit in dignitate conſtitutus, & poſſit omnia, quæ poſſunt Abbates eiuſdem Religionis in alijs Monaſteriis, probatur eo ipſo, quòd eſt loco Abbatis, & nullum habet Superiorem in dicto Monaſterio, *Abb. in cap. cùm illorum num.* 13. *poſt gloſ. ibidem ver. Abbatem, de ſent. excom. & Caſſan. Catal. glor. mund. par.* 4. *conſid.* 33. vbi ait, quòd idem iudicatur de Præpoſito, quòd de Abbate circà præheminentias, quandò eſt loco Abbatis.

Non enim vis conſiſtit in nomine, ſiuè in Superioritate, itàut ſiuè Abbas, ſiuè Prior, ſiuè Præpoſitus nuncupatur, ſemper dicitur in dignitate, quandò eſt loco Abbatis, ex eo, quòd Monaſterium non habet Abbatem, vt per *Abb. vbi ſup ex c. fin. de cor. ſtat Regul.* ibi *eorum Prælatos*, vbi hac ratione vtitur verbo generali, & *Butr. d. c. cum illorum nu.* 35. loquens de iſtis Canonicis Regularibus non habentes Abbates, ſed Priores.

Quia ſatis eſt, quòd proponatur ad curam ſuper alios gerendam, vt per *Gemin. conſ.* 132. *num.* 1. *verſ. nam licet, ex text. in cap. quamuis de verborum ſignificat.*

Idq; maximè ſtante Bulla Alexandri VI. expedita per Iulium II. vbi Præpoſitus alijs Canonicis, & Conuentui præficitur *Aret. conſ.* 23. *num.* 7. *Rot. deciſ.* 9. *de præben. in Non.*

7 Et hac ratione etiam dicitur habere legitimum titulum Eccleſiæ, quia eo ipſo, quòd eſt legitimè electus per ſuos Superiores, & iuxtà Conſtitutiones ſuæ Congregationis intitulatus in hac Eccleſia, & Monaſterio, ex quo non datur Monaſterium ſinè Eccleſia, vt in *Ianuen. Parochialis* 23. *Martij* 1626. & 19. *Aprilis* 1627. *coram D. Durano*, dicitur verus Præpoſitus, & in neceſſariam conſequentiam trahit ſecum titulum verum, & dignitatem, ex eo orientem in ipſa etiam Eccleſia Monaſterio annexa, *Oldrad. conſ.* 146. *num.* 4. *Rot. coram Gregor: XV. deciſ.* 240. *num.* 27. & in *Cremonen Canonicatus* 26. *Aprilis* 1624. *coram D. Decano*.

Itàut poſsit ius, & iuriſdictionem ex priuilegijs Apoſtolicis competen. Abbatibus, & Superioribus dict. Congregationis exercere, etiam in hac Eccleſia ſolemniter celebran. Pontificalibus Inſignijs vtendo cum Anulo, Mitria, & Baculo argenteo, *cap. Abbates de priuil. in* 6. *Specul. de priuil. num.* 6. *Lap. alleg.* 19.

Siquidem Vrbanus III. concesſerat Præpoſito S. Agathæ Cremoneñ indultum deferendi Baculum Paſtoralem in Proceſsionibus, & Gregorius IX. concesſerat Præpoſito S. Crucis Mortariæ facultatem deferendi Anulum, & Baculum Paſtoralem, & conferendi ſuis Fratribus Minores Ordines; & Vrbanus VI. etiam indulſerat Priori S. Fridiani Lucæ, quòd poſſet vti Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & alijs Inſignijs Pontificalibus, ac in dicto Monaſterio, & alijs ſubiectis Eccleſijs benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinorum ſolemnia populis in eiſdem Eccleſijs conuenientibus ad Diuina, elargiri, non obſtante Conſtitutione Alexandri Sexti, incipien. *Abbates, & alij &c.* & ſimiliter alij plures Pontifices alia priuilegia concesſerunt alijs Abbatibus, & Præpoſitis dictæ Congregationis, vt in facto.

8 Quæ omnia fuerunt, & ſunt communicata omnibus alijs Monaſterijs per Martinum V. & ſanct. mem. Pium V. qui etiam ſpecialiter quibuſuis Monaſterijs d. Congregationis conceſsit, vt poſſent Abbates, Priores &c benedicere quæcunque ornamenta, & vaſa &c. ac in ſolemnibus anni Feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrare, ac ſolemnem benedictionem impendere.

9 Ac etiam Gregorius XV. omnia priuilegia Congregationis Caſineñ, & Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononieñ eidem Congregationi Lateraneñ communicauit: itàut non poſsit in dubium reuocari, quin iſte Præpoſitus poſſit in hac etiam Eccleſia prædicta exercere ex dictis indultis Apoſtolicis, *Anchar. d. cap. Abbates num.* 2. *not.* 5. *& Gemin. num.* 1. *&* 2.

Nec in contrarium faciunt literæ Ioannis XXII. quia (vt in facto ponderatur) potiùs coadiuuant intentionem Præpoſiti, dum non ſolùm præſeruant priuilegia, & iura omnia ſed per eas Abbas vocatur antiquior in loco, & dignitate maior, & conceditur facultas celebrandi Miſſam ſolemnem.

Minùs etiam facit exaduerſo allegata Bulla Bonifacij, quia de ea non docetur.

10 Sicuti nec valet dicere hanc Eccleſiam eſſe communem cum Eremitanis aduerſarijs ex dicta Bulla Ioannis XXII. cùm in ea concedatur illis ſimplex facultas celebrandi vna cùm Canonicis, & Altaria quædam aſsignantur pro Miſsis celebrandis: nec de proprietate verborũ, cum re vera ſit Canonicorum, dum eorum Præpoſitus vnà cum ipſis Canonicis percipit in Feſto Sancti Petri intra Miſſarum ſolemnia ipſis Eremitanis præſentibus in Choro, Eccleſiæ Canones debitos à Vaſallis, Feudatarijs, Cenſuarijs, & Liuellarijs dicti Monaſterij in ſignum directi dominij dicti Præpoſiti, & Canonicorum in vim literarum Alexandri VI. & Leonis X. ad tradita per *Maſcard. concluſ.* 947. *de probat.* ex quibus etiam colligitur, Eccleſiam ad Præpoſitum, & Canonicos, etiam pleno iure ſpectare, *gloſſ. d. cap. Abbates ver. pleno iure, in addit.* & ibi *Archid. ver. pleno iure, & Anchar. nu.* 2. *not.* 3. *Franc. num.* 1. *in gloſſ.* 2.

Quamuis vbi ſolùm eſſet communis, adhuc Præpoſitus præmiſſa poſset ibi exercere, cùm quia Eccleſia dicitur ad hoc deſtinata, *Iaſ. conſ.* 98. *n.* 1. *lib.* 1. *Bero. conſ.* 132. *num.* 8. *lib.* 3. *Corn conſ.* 222. *num.* 4. *lib.* 2. *Caſtren. conſ.* 395. *lib.* 2. *in princip. verſ. illud etiam.*

Tum etiam, quia priuilegia loquuntur de Eccleſijs ſuis, & quod commune eſt, meum eſt etiam, vt in terminis Statuti, *Caſtr. conſ.* 321. *lib.* 1. *verſ. item quia etiam, & conſ.* 395. *in princ. verſ. nam & quod lib.* 2. *Surd. deciſ.* 265. *num.* 7.

Quare &c.

Papien. S. Petri in Cœlo Aureo.

1 ILluſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. Vltrà iam deducta ſupplicamus aduerti, quòd licèt, *cap. Abbates de priuileg. in 6.* reſtringat, & limitet Abbatibus, Apoſtolica auctoritate priuilegiatis, facultatem elargiendi benedictionem ſolemnem ſuper Populum in Eccleſijs, quæ ad eos pertineant pleno iure, & ibi *gloß. in verb. pleno iure*, ex perſona ſcilicet in ſpiritualibus, & temporalibus, & ibidem *additio per Archid. Alan. & Ioan. Andr.* ſcriptam eſſe dicatur, quòd tunc Eccleſiæ pleno iure pertineant ad Monaſteria, quandò in eis Sacerdotes inſtituunt, & omnes obuentiones percipiunt, præter ſtipendia Miniſtrorum.

Attamen quocunque modo ex prædictis, veniant verba illa, *pleno iure*, ſecundùm eiuſdē *cap. Abbates*, explicanda, dicimus dictũ Capitulũ, illiuſq; diſpoſitionem, nullatenùs obſtare Abbatibus, & Prælatis Congreg. Canonicorum Regularium Lateran. cùm in Apoſtolicis priuilegijs eis conceſſis vtendi Pontificalibus, & benedictionem elargiendi ſuper populum, in Monaſterijs, & eorumdē Monaſteriorum Eccleſiis, ſpecificè, & expreſsè derogatum legatur dictæ Cōſtitutioni Alexandri IV. in *d. cap. Abbates*; prout claris verbis legitur in literis Apoſtolicis priuilegij Vrbani VI. Priori S. Fridiani cōceſſi, in *libro priuilegiorum, fol.* 260.

Item in priuilegio Apoſtolico Sixti Papæ Quarti, Præpoſito S. Mariæ Pacis de Vrbe cōceſſo in eodem *libro fol.* 369.

Item ex priuilegio Apoſt. Innocentij VIII. ſingulis Prælatis Congreg. Canonicorum S. Saluatoris, in eodem *libro, fol.* 377. Itaut cùm ex indultis Apoſtolicis priuilegia vni Monaſterio conceſſa, ad alia extendantur; & ex literis Apoſtolicis Gregor. XV. priuilegia Canonicorum S. Saluatoris ſint communicata ſingulis Prælatis Congreg. Lateranen. conſequens eſt, *d. cap. Abbates*, non obſtare Præpoſito Monaſterii S Petri d. Congreg. Lateranen. quin in eiuſdem Monaſterij Eccleſia Pontificalibus vti, & benedictionem elargiri in populum poſſit, ex iam deductis. Quarè, &c.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas poſſit exercere Pontificalia extrà Eccleſias ſibi ſubiectas, & coram Epiſcopo.

SVMMARIVM.

1 *Abbati non licet Mitram, & alia Pontificalia deferre, niſi in locis ſuæ iuriſdictionis.*

2 *Rex non patitur, vt Diadema Regium in ſuo Regno ab alio deferatur.*

3 *Ioan. Andr. ſententia, quoad exercitium Pontificalium, quomodò ſit intelligenda.*

4 *Pontificalium vſus, ſi ſimpliciter concedatur Abbatibus, an illis vbique vti poſsint.*

5 *Abbas habens vſum Pontificalium, inuitatus ad aliud Monaſterium, poteſt illis vti.*

6 *Pontificalium vſus, an extrà Monaſterium Abbatibus competat, & num. 7. 8. 9. & 10.*

1 ABbati non licèt Mitram, & cætera Pontificalia Inſignia deferre, præterquàm in locis ſuæ iuriſdictionis, & dignitatis. Quia Archiepiſcopo prohibetur, vt faciat Crucem in aliena Prouincia antè ſe deferre, *cap. 1. vt lit. pend. cap. antiqua, de priuileg. Clem. Archiepiſcopo, de priuileg.*

Item non licèt Archiepiſcopo in aliena Prouincia Pallium geſtare, *cap. ad honorem, cap. ex tuarum de auctorit. & vſu Pall.*

2 Neque etiam Rex pateretur, Diadema Regium ab alio in ſuo Regno deferri. Deniquè conſuetudine Eccleſiæ receptum eſt, vt inferior, accedente Superiore, Inſignia ſua deponere debeat, *can. denique 21. diſt. cap. volentes, de offic. legat. d. cap. antiqua, de priuil. l. fin. de offic. proconſul.*

Ità pariter dùm adeſt Epiſcopus, Abbas tāquàm eius inferior, Mitrā, aliaque Inſignia, ſibi ex priuilegio competentia, demittere debet. *Ioan. Andr. in*
3 *cap cùm contingat, de ætat. & qualit. in cap. Abbates de priuileg.* ait, inſpiciendum eſſe teñorem priuilegiorum: ideò puto intelligēdum eſſe in loco, vbi nec ex priuilegio, nec ex alia ratione poteſt illa deferre, vt alibi oſtenſum eſt, & oſtendemus infrà; præcipuè cùm de Concilijs Generalibus, & Synodis ſermo erit.

Vnde ſi Abbatibus conceſſum eſt, Pontificalium Inſignium vſus in ſuis Eccleſiis, tunc non poterunt eis vti in alienis Epiſcopo ſubiectis: quia tenor priuilegij vltrà extendi non debet. Si verò vſus Pontificalium in priuilegio ſimpliciter, abſque loci determinatione, conceditur, ait, poſſe Abbates illa geſtare, etiam extrà proprias Eccleſias, & in locis non exemptis; nec integrum eſſe Epiſcopo, id eis prohibere; ex quo tenor priuilegij, vel ius non reſtringit eos ad certum locum: cuius generis priuilegia numquàm vidi. Diſtinctionem hanc probant
5 *Lapus de Caſtelliono, alleg. 19. incip. an Abbas*; ſubdens, quòd ſi Abbas habet ius vtendi Pontificalibus in ſuo Monaſterio, inuitatus ad alium Monaſterium, poterit in Pontificalibus celebrare, ſi Monaſteriũ, ad quod inuitatur, eſt exemptum; ità etiā *Philipp. Franc. in cap. vt Apoſtolica, num. 5. & 6. de priuileg. in 6.*

6 Abbatibus vſus Pontificalium intrà eorum Monaſteria conceſſus eſt, non autem extrà, niſi ex priuilegio Sedis Apoſt. aliter diſpoſitum fuerit, vt optimè reſoluit *Gemin. in cap. vt Apoſtolica, num. 8. de priuileg. in 6.* vbi aduertit formam priuilegiorum Sedis Apoſt. circà vſum Pontificalium, attendendā eſſe: itaut ſi Abbati conceſſus ſit vſus Pontificaliũ ſimpliciter in ſuo Monaſterio, illis vllo modo vti poterit extrà ſuum Monaſterium; eo quòd tale Pontificaliũ exercitium ad proprias Eccleſias reſtrictum ſit in fauorem Epiſcoporum, quippè, quorum reſpectu communi iure actus Pōtificales proprij eſſe debent: ac proindè eorum iuri inferiores præiudicare non poſſunt.

7 Ex quibus infertur primò, minimè licere Abbatibus, & alijs Prælatis Epiſcopo inferioribus, Mitræ vſum exercere extrà ſuas Eccleſias; cùm enim appellatione Pontificalium Mitra contineatur, vt

dictum eſt: & ſuprà hoc Quæſito firmatum habeamus, Pontificalia extrà ſuas Eccleſias exercere non poſſe Abbates; igitur nec vſum Mitræ; quam illationem probat expreſsè *textus in cap. vt Apoſtolicae, de priuileg. lib. 6. in fin.* quatenùs expreſsè cõcedit Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, ſi ſunt exempti, in Prouincialibus, & Epiſcopalibus Concilijs vti poſſe Mitris aurifrigiatis, non habentibus laminas, aut gemmas; in aliis verò locis exẽptis, & non exemptis Mitris vti licere illis, provt conceſſa eis à Sede Apoſtolica indulta permittunt; ergò ſi talia indulta id non permitterent, minimè liceret eis Mitris vti extrà ſuas Eccleſias, præter quàm in Conciliis Prouincialibus, & Epiſcopalibus, quæ exceptio in aliis firmat regulam in contrarium, vt omnia iura clamant.

8 Secundò, ex dictis infertur, minimè licere Abbatibus, quibus ſimpliciter intrà ſuas Eccleſias Pontificalia Inſignia conceſſa ſunt, Baculum paſtoralem geſtare, ex eo, quia huiuſmodi Baculus, nèdùm ſignum honoris eſt, ſed dignitatis, & poteſtatis paſtoralis; nam in traditione eiuſdem Baculi, à conſecratore dicitur. *Accipe Baculum paſtoralis officij, vt ſis in corrigendis vitijs piè ſeuiens*; vel in libello, qui *Ordo Romanus* inſcribitur. *Accipe Baculum paſtoralis officij poteſtatem ligandi, atque ſoluendi, vt ſis in corrigendis vitijs perſeuerans, &c.* Ecce quomodò Baculus non ornamenti, ſed poteſtatis, & regiminis paſtoralis ſignum eſt; ergò nequeũt Abbates vigore priuilegiorum, quibus ſimpliciter Pontificalium vſus illis conceditur, Baculum extrà proprias Eccleſias, & loca, deferre, vt benè notat *Duran. de ritibus Eccleſ. libro 2. cap. 9. num. 38.*

9 Limita tamen, vbi aliter à Sede Apoſtolica indultum fuerit, & ex ſpeciali priuilegio conceſſum; ſicuti videmus indultum Abbatibus Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & eorum priuilegia communicantibus, qui in proceſſionibus ſuarum Eccleſiarum, diebus ſolemnibus, Baculum paſtoralẽ extrà eaſdem Eccleſias, deferre poſſunt, ex ſpeciali gratia Vrbani III. Præpoſito Sanctæ Agathæ Cræmonæ directo, quod habetur *in libro priuilegiorum dictae Congregationis, fol. 214.* cuius priuilegij tenor hic inſeritur.

VRBANVS EPISCOPVS.
Seruus Seruorum Dei.

Dilecto Filio Lanfranco Prępoſito S. Agatæ Cremonę Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CVm fel. mem. Alexander, & Lucius praedeceſſores Noſtri, ſicut ex eorum literis manifeſtè Nobis innotuit, praedeceſſori tuo, quam tibi de benignitate Apoſtolicæ Sedis indulſimus, vt in proceſſionibus Eccleſiae Veſtrae diebus ſolemnibus deferatis Baculum paſtoralem; Nos eiſdem praedeceſſorum Noſtrorum veſtigijs inhęrentes, eumdem Baculum diebus ipſis in proceſſionibus deferendi, liberam, tibi, tuiſque ſucceſſoribus, concedimus facultatem. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Noſtrae conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentie Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Veronae, quarto Kalendas Iulij.

10 Tertiò, & vltimò infertur, Abbates, & alios Prælatos Epiſcopis inferiores, non ſolùm Mitræ vſum nõ poſſe exercere, & Baculũ paſtoralẽ geſtare; ſed neque etiam quæcunque Pontificalia exercere extrà ſuas Eccleſias. Nomine autem actuum Pontificalium, intelligitur Ordinum Minorum collatio, Eccleſiarum, Altarium, Valorum, & Campanarum conſacratio, aut reconciliatio, populi ſolemnis benedictio, Cæmeterii, & ſecundùm quoſdam, etiam Corporalium, aliorumque Altaris paramentorum benedictio, vt colligitur ex *gloſſ. verb. Pontificalibus in extrauag. ſuſcepti regiminis, de electione, Mar. Alter. de cenſur. tom 2. diſput. 16. de ſuſc. cap. 3. verſ. quęrit aliquis, Paul. Laym. in qq. Canon. de Pręlat. Eccleſ. elect. q. 224. in princ.*

QVAESITVM IV.

Vtrùm Abbates ab alijs Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſijs Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates inuitati à Praelatis exemptis, poſſunt in eorum Eccleſijs Pontificalia exercere.*
2 *Abbates, & alij Pręlati exempti, etiam Ordinarij appellantur.*
3 *Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in ſua Eccleſia Ordines Minores conferat, poteſt illos conferre.*

1 AD propoſitam dubitationem, Reſpondeo, licitè Abbates poſſe in locis ab Ordinariorũ iuriſdictione exemptis, ſi ab eorum Prælatis inuitentur, Pontificalia exercere. Et præter ea, quæ dicta ſunt in antecedentibus Quæſitis, & dicentur in ſequentibus, & in 2. *tom. in Diſput. de Sacram. Ord.* Moueor etiam, quia *Concil. Trid. Seſſ. 6. de reform. cap. vlt.* prohibens Epiſcopis, nè in alterius Diœceſi Pontificalia exerceant, requirit Ordinarii loci licentiam.

At Abbates, & alii Prælati exempti habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſeu Ordinariam, 2 & proindè Ordinarii etiam appellantur, *Nauarr. conſ. 9. tit. de priuileg. Flamin. Pariſ. de reſign. benef. lib. 3. q. 11. Dec. conſ. 121. Panorm. cap. Vt famę, num. 6 de ſent. excom* & alii apud *Eraſm. Cokier. de iuriſd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 1. nu. 9.* & probauimus latè ſuprà *in Diſput. 1. Quęſit. 3.*

3 Inuitati igitur Abbates à Prælatis extraneis exẽptis, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habẽtibus, poterunt in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere, vndè *Graff. p. 2. deciſ. aur. lib. 1. cap. 10. num. 2.* ait, quòd Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in ſua Eccleſia Minores Ordines conferat, poſſit illos conferre, ſicut Epiſcopus ab alio Antiſtite inuitatus, hoc facere poteſt. Sed de hac re, in 2. *tom. in Diſp. de Sacramen. Ordin.* fuſiùs.

QVAE-

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus non poteſt in Eccleſijs ſuorum Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontificalia exercere.*

2 *Abbates Generales poſſunt, in omnibus ſuarum Congregationum Eccleſijs, Pontificalia exercere.*

3 *Abbates Locales Generalibus Ordinũ ſubditi ſunt ſicut Monachi ipſi.*

4 *Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus Localibus, poſſunt in Monaſterijs eorum Pontificalia exercere.*

PRo ratione dubitandi, videtur dicendum, quòd
non; nam Generales ſolent Archiepiſcopis,
ſed Primatibus comparari, vt in ſimili, per *Suar.
de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num.* 11. At
1 Archiepiſcopus, ſeù Primas non poteſt in Eccleſiis
ſuorum Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia,
Pontificalia exercere, per *text. in cap. ſicut vnire,
de exceſſ. Prælat. facit text. in cap. paſtoralis de offic.
Ordin. can. nullus Primas, 9. quæſt.* 2. Ergò pariter
nec Abbates Generales poſſunt in Eccleſijs ſuarum
Congregationum, abſque licentia Abbatum
Localium, Pontificalia exercere.

2 Contrarium tamen, extrà controuerſiam, eſt. Nã
Abbates Generales in omnibus Congregationum
ſuarũ Eccleſijs, & locis, Pontificalia exercere poſ-
ſunt: quippè qui ſunt immediati illorum Superio-
res, ſicuti Abbates Locales; vt patet ex vſu, & in-
3 ſtitutione ſingularum Religionum; Abbates enim
Locales tàm exactè, & perfectè Generalibus, vel
Prouincialibus, aut Nationalibus Prælatis, vbi
extant, & Prouinciales, ſeù Nationales Generali-
bus ſubditi ſunt, ſicut minimi Religioſi ſuo Abba-
ti Locali; perfectè autem eis ſubiecti eſſe non poſ-
ſent, niſi vniuerſalium Prælatorum iuriſdictio ad
omnes, & ſingulos reſpectiuè deſcenderet, & in
omnibus, & ſingulis ſuarum Congregationum Ec-
cleſijs iuriſdictionem exercere poſſent, vt alibi la-
tiùs oſtendimus.

4 His igitur ſic ſtantibus, patet Abbates Generales ad hoc, vt poſſint in omnibus ſuorum Ordinum Eccleſijs, & locis Pontificalia exercere, nulla Localium Abbatum licentia indigere; immo ipſi Generales, ſi velint, poterunt eiſdem inferioribus Abbatibus facultatem Põtificalia exercendi adimere, vel limitare, vt diximus in *tractatu de priuileg.*

Nec obſtat, quòd Abbates Generales comparẽtur Primatibus; quia licèt Eccleſiæ Romanæ exẽplo, ad denotandum Hierarchicum Ordinẽ Prælatorum in Religione diſpoſitum; hæc comparatio aliquo modo videatur locũ habere; non tamen omninò eodẽ modo comparãtur Abbates Regulares, ſicut Epiſcopus ad Archiepiſcopũ, & Archiepiſcopus ad Primatem, ſeù Patriarcham; ſed Prouincialis, ſeù Nationalis Prælatus (nam Prouinciales in Religionibus non Mendicantibus parũ ſunt in vſu) immediatè ſuam iuriſdictionẽ in Eccleſijs ſuę Prouinciæ, vel Regni, aut Nationis, æquè ac proprius Abbas Localis, & Generalis æquè ac Prouincialis, vel Nationalis, ac Localis Abbas, exercere poſſunt, vt diximus.

Si petas, an Generales habeant vſum Pontificaliũ, ex vi ſui Generalatus, vel Abbatiæ. Reſpõdeo, habere vſũ Pontificalium, quatenùs Abbates ſunt: ideò omnes Generales Congregationũ Monachalium ſunt Abbates, & Generalis noſtræ Congreg. Vallis Vmbroſæ, vt Abbas S. Salui; habet prædictum vſum, vt ſequens Bulla Bonif. IX. oſtendit.

Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tàm vos, quos ſpeciali deuotione proſequimur, quàm Monaſterium veſtrum dignis honoribus attollamus. Hinc eſt, quòd Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu fili Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo, ac alijs Pontificalibus Inſignijs, liberè poſſitis vti, necnon in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, ac Parochialibus, & alijs Eccleſijs ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure non ſubſint, Benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinorum ſolemnia, dũmodò in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicę Legatus præſens non fuerit, elargiri poſſitis, felicis recordationis Alexandri Papæ Quarti prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit. Abbates, *& alijs quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium æditis, nequaquàm obſtantibus, vobis, & eiſdẽ ſucceſſoribus. auctoritate Apoſtolica, de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ, 9. kal. Maij, Pontificatus Noſtri anno 9.* Aſſeruatur in libro authentico manuſcripto priuileg. noſtræ Congregat. in Archiuio Vallis Vmbroſæ exiſtenti.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates tempore Capituli tàm Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tempore Capituli ab eorum dignitatibus, & muneribus abſoluuntur.*

2 *Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non poſſunt Pontificalia exercere.*

1 PRo explicatione huius Quæſiti ſciẽdũ eſt, quòd in Religionibus Monachalibus, ac etiã Canonicorũ Regulariũ, ex præſcripto Conſtitutionũ, ſolent Abbates, tempore celebrationis Capituli per Præſidentem eiuſdem Capituli ab eorum munere, ac dignitate abſolui; vt obſeruatur in noſtra Congregatione, in qua ſingulis biennijs Capitulum Generale celebrandum eſt, vt patet in noſtris Cõſtitutionibus, *cap.* 1. Ac in eodẽ Capitulo Præſidẽs Generalis totius Cõgregationis omnes, & ſingulos eius Abbates Viſitatores, Priores, ac alios

Officiales ab eorum officijs, & dignitatibus abſoluit, vt patet in earumdem Conſtitutionum, *cap.* 15.

Idem ſernatur apud Patres Congreg. Caſinen. vt habetur in eius *Conſtitut; par.* 1. *cap.* 10. & in Congreg. Cæleſtinorum, vt in eorum *Conſtit. tract.* 2. *c.* 7. *part.* 2. & in Congreg. Montis Oliueti, *par.* 1. *cap.* 6. *Conſtit.* ac in ſingulis aliis Religionibus, in quibus Abbates ad tempus creantur.

His igitur ſic ſtantibus, dubitatur vtrùm Abbates, eo tempore, quo ab Abbatiis abſoluti remanent, vſquequò denuò ad illas aſſumantur, valeant
2 interim licitè Pontificalia exercere. Et reſpondetur negatiuè; quia per huiuſmodi abſolutionẽ priuantur, & ceſſant à munere, & dignitate Abbatiali. At priuilegia Pontificalium vſum, & exercitium concedentia; ſiuè ea in corpore iuris clauſa ſint, ſiuè non, huiuſmodi exercitium Abbatibus tantùm concedunt; ergò ceſſante dignitate, & officio, ceſſat etiam omnis facultas, quæ eorum intuitu eis competebat; ac ſtatim vt Monachus deſinit eſſe Abbas, amittit vſum priuilegiorum, quæ ſibi tamquàm Abbati competebant: & hoc teſtatur vſus, & conſuetudo ipſarum Religionum.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, poſſint in Pontificalibus benedictionem Populo elargiri.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, quæ populo in Miſſa elargitur; quædam ſimplex, quædam ſolemnis.*

2 *Abbates quo tempore poſſint ſolemnem benedictionem populo elargiri.*

3 *Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus ſolemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia.*

1 PRo huius Quæſiti intelligentia præmitto, duplicem eſſe benedictionem, quæ in Miſſa populo elargitur: quædam enim eſt ſimplex, quæ fieri poteſt à quocunque ſimplici Sacerdote, abſente Epiſcopo, vel cùm præſens eſt, ipſo annuente, *can. ecce* 95. *diſt.*

Quædam eſt ſolemnis, quæ fit cùm illa ſolemnitate, *Adiutorium noſtrum, &c.* & hanc benedictionem ſolemnẽ poſſunt Abbates fidelibus intrà eo-
2 rum Eccleſias exiſtentibus, poſt Miſſarum ſolemnia, Veſpertinas, ac Matutinas horas elargiri, ex Apoſtolicæ Sedis priuilegio, vt patet ex *cap. Abbates, de priuileg. in* 6. vbi habetur, quòd Abbates, quos Apoſtolica Sedes in exhibitione benedictionis ſuper populum, ſpeciali priuilegio inſigniuit, in Eccleſiis, quæ ad eos pertinent pleno iure, quãdò in eis Diuina Officia celebrãt, poſſunt poſt Miſſarum ſolemnia, & Veſpertinas, ac Matutinas laudes benedictionem ſolemnem ſuprà populum elargiri. Eſt etiam communis ſententia omnium Doctorum ibidem ſcribentium.

Idipſum probatur ex quamplurimis priuilegiis à Sede Apoſt. Abbatibus, & aliis Prælatis, quorum aliqua hic inſinuanda ſunt; & primò Abbates, &
3 Prælati Congreg Canonicorum Regelariũ, à multis Summis Pontificibus habent, vt poſt Miſſarum Veſperarum, & Maturinarum ſolẽnia benedictionem ſolemnem populo impertiantur; ità habetur ex Bulla Innoc. VIII. ſub Dat Romæ, apud S. Petrũ, anno 1489. pridie Idus Nouembr. Pontif. ſui anno 6. quæ incipit, *Expoſcit veſtræ deuotionis*, quæ legitur in *libro priuilegiorum dicta Congreg. pag.* 377. & ex Bulla Alexandri VI. ſub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1493. die 8. Maii, Pontif. ſui anno primo, quæ incipit. *Cùm ſicut dilecti fily, in eodem lib. pag.* 382. & ex Bulla Leonis X. ſub Dat. Corneti, anno 1517. tertio Idus Octobr. Pontificatus ſui anno quinto, quæ incipit. *Ex Supernę Maieſtatis prouidentia, in eodem libro priuileg. pag.* 425. & ex Bulla Pii V. ſub Datum Romæ, apud Sanctũ Petrum, anno 1566. ſextodecimo Kalen. Februar. Põtif. ſui anno primo, quæ incipit. *Aequum reputamus, & rationi conſonum, in eodem lib. pag.* 540.

His, & ſimilibus priuilegiis gaudent Abbates Caſinen. per ſpeciales Sedis Apoſtol. conceſſiones, & primò, ex Bulla Vrbani II. ſub Datum Salerni, 18. kalen. Octobr. anno 1092. Pontificat. ſui anno quinto, quæ incipit, *Reuerendiſſimo Patri*, extat in Monaſterio Sanctiſſ. Trinitat. Cauenſ. & ex Bulla Pii IV. ſub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno 1565. die 6 Iulii, quæ incipit. *Sedis Apoſtolica circumſpecta*, habetur *in tom.* 2. *Bullar. Non. Laer. Cherub. Conſtitut* 37. eiuſdem Pontific. & ex Bulla Eugenii IV. ſub Datum Floren. anno Dom. 1442. ſeptimo Kalen Iulii, Pontific. ſui anno 12. quæ incipit. *Sacra Religionis zelus*, apud *Roderic. in noua Collect priuileg. tom.* 2. *Bull.* 16. eiuſdẽ Eugenii V.

Idem etiam conceſſum fuit Abbatibus Congregation. Camaldulen. à Leone X. vt habetur *in Compendio Rot. tit. Abbas*, §. 4.

Et noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ Abbatibus plura Sedis Apoſtolicæ diplomata, eamdẽ benedictionem Pontificalem poſt Maturinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, ab eiſdem Abbatibus populo elargiendi, facultatem concedunt. Ex quibus infraſcripta hic recenſere mihi viſum fuit; primum eſt, Vrbani Quinti, ſub Datum, apud Villam Nonam Auenioni, 18. kalendas Octobris, anno 1373. Pontificatus ſui anno primo, incipit. *Sincera deuotionis affectus*, & habetur cum alijs hic citandis in *Libro authentico priuilegiorum noſtrae Congregationis*, & in *Archiuio Sancti Michaelis de Paſſiniano*, cuius Abbati prædictum priuilegium donatum fuit.

Aliud ſimile diploma Abbati Sancti Saluii propè, & extrà mænia Florentiæ, conceſſit Bonifacius Nonus, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum quinto Kalendas Maii, Pontificatus ſui anno primo, quod incipit. *Expoſcit veſtra deuotionis ſinceritas*.

Extat eiuſdem Pontificis alia Bulla, eiuſdem tenoris, Abbati Sancti Mercurialis de Foroliuio directa, quæ incipit. *Expoſcit veſtra deuotionis ſinceritas*, ſub Datum Romæ, apud *S.* Petrum, *k*alendis Septembr. Pontific. ſui anno 12. Gregorius XI. ſub Datum Auenion. 11. *k*al, Iulij, Pontif. ſui anno 2.

Aliud

Aliud ſimile priuilegium, quod pariter incipit. *Expoſcit veſtrae deuotionis ſinceritas*, conceſſit Abbati Vallis Vmbroſæ, anno 1372. Similiter Martinus Quintus, ſub Datum Florentiæ, quinto Kalen. Maij, Pontificatus ſui anno tertio, Domini verò anno 1420. eiuſdem Benedictionis Pontificalis munus impertiuit Abbati Sancti Pancratij Florentiæ, vt legitur in Bulla propria, quæ etiam incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, ab eodem Martino V. data eſt alia Bulla Abbati Sanctiſsimæ Trinitatis Florentiæ, eiuſdem tenoris, & eodem ferè tempore, dùm Florentiæ moraretur, quæ pariter incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*. Abbatibus Ciſtercien. eamdem ſolemnem benedictionem populo elargiendi, facultas conceſſa fuit ab Innocentio Octauo, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die nona Aprilis, Pontificatus ſui anno quinto, per Bullam incip. *Expoſcit tuæ deuotionis ſinceritas*. Refertur in noua *Collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. Roderic. Bulla* 5. dicti Pontificis.

Pro Congregatione Cæleſtinorum, vltrà priuilegium Cæleſtini Quinti eorum Inſtitutoris, Eugenius Quartus conceſſit Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, eiuſdem Congregationis Generali, vt poſſit ſolemnem benedictionem in Miſſa, ac Veſperis, & Laudibus elargiri, anno Domini 1434. quinto kalen. Nouembris, Pontificatus ſui, anno quarto, quod priuilegium refert *Roderic. loc. cit. Bull.* 18. eiuſdem Pontificis.

Eodem priuilegio inſignitus eſt Abbas Montis Virginis, ex Bulla Vrbani Quarti, ſub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus ſui, anno tertio, quæ incipit. *Eccleſia Romana volut*, & legitur in *tomo* 1. *Bullar. noui, Laert. Cherub. Conſtit* 6. eiuſdem Vrbani IV.

Abbati Valliſcolarium in Gallia priuilegium Populo poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, ſolemniter benedicendi, elargitus eſt Paulus Tertius, die 13. Maij, anno 1539. Ità teſtatur *Renat. Coppin. lib.* 1. *Monaſt. tit.* 2. *num.* 18. Eodem priuilegio potitur Abbas Sancti Germani de Pratis, Lutetiæ Pariſiorum, per Bullam Alexandri III. æditam anno 1167. die 3. Auguſti, ſub Datum, apud Tuſculanum, quæ habetur in Archiuio eiuſdem Abbatiæ Sancti Germani, vt fatetur idem *Renat. Coppin. loco citato*, & in 2. *lib. Eccleſiaſt. Polit. forenſ.*

QVÆSITVM VIII.

Quibus in locis poſſit Abbas ſolemniter Populo benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas habens priuilegium ſimpliciter populum benedicendi, non poteſt extrà Eccleſias ſibi ſubiectas, illo vti.*

2 *Quænam Eccleſiæ dicantur Abbatibus pleno iure ſubiectæ.*

3 *Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Eccleſia, poteſt etiam vti benedictione Pontificali.*

4 *Abbas tranſiens per loca extrà ſuã iuriſdictionem rogatus à deuotis perſonis, poteſt illas abſque ſolemnitate, & abſque animo exercendi iuriſdictionem, licitè benedicere.*

5 *Abbates, accedendo ad Altare ad Pontificalem Miſſam celebrandam; & ab eo recedendo poſt eiuſdem Miſſæ celebrationem, tranſeuntes per Eccleſiam poſſunt populum benedicere.*

1 RESpondeo dicendo, quòd inſpiciendus eſt tenor priuilegij. Nàm ſi Summus Pontifex cõcederet Abbatibus priuilegium ſimpliciter, populo benedictionem ſolemnem elargiendi; huiuſmodi priuilegium non extenderetur extrà Monaſterium, & Eccleſias, ac loca ipſis Abbatibus pleno iure ſubiecta; quia, cùm tale priuilegium tendat ad diminutionem Epiſcopalis auctoritatis, ſtrictè interpretari debet, vt minùs lædat: ex illo generali principio in *Diſputatione de priuilegijs*, poſito: nempè Priuilegia in præiudicium tertii vergentia, eſſe reſtringenda, quantum eorum verba patiuntur, non autem amplianda, *gloſſ. in cap. Abbates, de priuileg. in* 6. Non poterunt igitur Abbates alibi publicè, aut per vias, aut Ciuitates, aut Villas, aut Caſtra, ità ſolemniter populum benedicere; nam aliàs delinquerent; niſi ex ſpeciali priuilegio hanc poteſtatem eſſent conſecuti, *Azor. inſtit. Moral. par.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 7. *D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 27. *in fin. Sylu. in verb. Abbas, quæſt.* 2. & fuit deciſum à *Sacra Rota in vna Salamantina iuriſdict.* 3. *Iulij*, 1580. *coram Seraphino*.

2 Eccleſiæ autem dicuntur Abbatibus pleno iure ſubiectæ, quæ tàm in his, quæ ad ſpiritualium, quàm in his, quæ ad temporalium rerum adminiſtrationem pertinent, ſunt in cura, & poteſtate ipſorum Abbatum, & Monachorum, vt per *gloſſ. in d. cap. Abbates, verb. pleno iure*, & ibi communiter *Doct.*

Notandum eſt autem, quòd ex priuilegio poſſunt Abbates huiuſmodi ſolemnem benedictionẽ populo dare, non ſolùm in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis, verùm etiam in Eccleſiis, quæ ſibi ſubſunt, quamuis non pleno iure, ex indulto Bonifacii Noni, ſub Datum Romæ, Pontif. ſui anno 12. his verbis. *Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Annulo, Baculo, & alijs Pontificalibus Inſignijs vti liberè poſſitis, necnon quòd in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, ac Parochialibus, & alijs Eccleſijs ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus; quamuis vobis pleno iure non ſubſint, &c.* de qua re etiam alibi.

8 Poſſet autem Abbas, in Eccleſia aliena celebrans, vti benedictione Pontificali, cum verbis, *Sit nomen Domini benedictum, &c.* quia illa eſt potiùs Ordinis, quàm iuriſdictionis: nam ſi poteſt in aliena Eccleſia, abſque Ordinarii licentia, celebrare, poterit etiam benedictionem Pontificalem dare, cùm ſit acceſſorium, & conſequens ad illam celebrationem, per *cap. cui licet*, & ibi *gloſſ. de regul. iur. in* 6. Atque ità quoad Epiſcopos reſoluit *Piaſec. in praxi noua Epiſcop. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 3. *verſic. benedicit*, ac fuiſſe concluſum Neapoli, coram aliquibus Prælatis, aſſerit *Ricc. in prax. aur.*

reſolut. 203. *num.* 5. Vnde idem dicendum puto de Abbatibus; non enim eſt aliqua ratio, quæ videatur ſuadere, id in eis eſſe reſtringendum. Et ſicut
4 etiam Epiſcopus, tranſiens per alienam Diœceſim, rogatus à deuotis perſonis, illas abſque ſolemnitate benedicens,& abſque animo iuriſdictionem exercendi, nullam pœnam incurrit; vt poſt *Anchar. & Suar.* cenſent *Marc. Anton. Genuen. in Manual. Paſtor. cap.* 63. *num.* 4. *& D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 27. *nu.* 65. Idem etiam puto dicendum de Abbatibus, cùm eadẽ ratio militet.
5 Dico etiam, quòd ipſimet Abbates, tàm accedendo ad Altare ad Pontificalem Miſſam celebrandam habitu domeſtico, quàm ab eo recedẽdo poſt eiuſdem Miſſæ Pontificalis celebrationem, vel trãſeuntes per Eccleſiam, poſſunt benedictionem populo præſenti elargiri; quia cùm poſſint maius, quòd eſt benedicere populum ſolemniter in Miſſa, poterunt etiam minùs, quòd eſt, tranſeundo per Eccleſiam, tradere huiuſmodi benedictionem: maximè cùm hæc benedictio non ſit ſolemnis, ſicut ea, quæ datur in Miſſa Pontificali. Si dicas, priuilegia hoc eis non concedunt. Reſpondeo, eadem priuilegia concedere eis celebriorem, quæ eſt illa ſolemnis in Miſſa; ergò videntur etiam cõcedere eis minorem; nec inde alicui vllum præiudiciũ infertur.

Prætereà omnia prædicta expreſſiùs probari videntur ex priuilegio Vrbani II. &c. Quod hodie omnibus ferè Abbatibus per communicationem eſt commune, in quo Abbati Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis de Caua conceſſit, vt poſſit omnia in ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos quibuſdam exceptis, in quibus non includitur facultas populum benedicendi; ergò ſicut Epiſcopi poſſunt huiuſmodi benedictionem populo elargiri; ità etiam poterunt Abbates.

QVAESITVM IX.

Vtrùm Abbates præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato, poſſint in ſuis Eccleſijs ſolemniter populum benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi nequeunt, præſentibus Epiſcopis, vel alijs maioribus Prælatis, ſolemniter populo benedicere.*
2 *Minor non debet maiorem benedicere.*
3 *Abbates in ſuis Eccleſijs Miſſam Pontificalem celebrantes, poſſunt ſolemniter populum benedicere.*
4 *Abbates ex ſpeciali priuilegio poſſunt populo benedicere ſolemniter, etiam coram Epiſcopo, & alijs maioribus Prælatis.*

1 DE iure communi Abbates nequeunt, præſentibus Epiſcopis, vel alijs maioribus Eccleſiæ Prælatis, benedictionẽ ſolemnẽ populo elargiri, *can. miniſtrare,* 16. *q.* 6. *can. cùm ad celebrandas, iuncta gloſſ. de conſecr. diſt.* 5. *Io. Andr. in addit ad gloſſ. c. Ab-*
2 *bates, verb. ſolemnitatẽ, de priuil. in* 6. quia minor nõ debet maiorem benedicere, *can. denique* 21. *diſt.* vbi hoc probatur exẽplo Melchiſedech, qui prout legitur in *Epiſt.* S. Pauli *ad Hebr.* 7. benedixit minori, ſcilicet Abrahæ.

Iuri etiam communi conſona ſunt quàmplurima priuilegia, per Sedem Apoſt. Abbatibus conceſſa,
3 vt poſſint ſolẽniter in Eccleſijs ſibi pleno iure ſubiectis populũ benedicere;& in his addita eſt clauſula, *Dũmodò in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtol. Legatus præſens non fuerit.* Ità habetur in priuil. Bonifacij IX. ſub Dat. Romæ, anno eius 12. Abbati S. Mercurialis de Foroliuio, Ordinis Vallis Vmbroſæ, cõceſſo;& in priuil. Martini V. ſub Dat. Floren. anno 3. ſui Pontif. Abbati S. Pancratij eiuſdẽ Ciuit. Ordinis Vallis Vmbroſæ, elargito, & in alio indulto eiuſd. Pontif. ſub Datũ Floren. eodẽ anno 3. ſui Pontif. anno Dom. 1420. Abbati Sanctiſſ. Trinitatis Floren. eiuſdẽ Ordinis Vallis Vmbroſæ, conceſſo, quæ habetur in *lib. priuileg. Congreg. Vallis Vmbroſæ authentico*, de quibus ſupra in *Quæſit.* 7. etiam egimus.
4 Ex ſpeciali tamen priuilegio poſſunt Abbates benedicere ſolemniter populo, etiam præſentibus quibuſcunq; Eccleſiæ Prælatis, vel etiã Sedis Apoſtol. Legatis; ſicut conceſſit Sixtus IV. ſub Datum Romæ apud S. Petrum, anno Dom. 1483. 17. Kal. Octobr. Pontific. ſui anno 13. Præpoſito, ſiuè Abbati S. Mariæ Pacis Romæ Congreg. Canonic. Regular. Lateran. vt in his verbis ad rem noſtrã ſpectantibus legitur. *Ipſeq; Præpoſitus dictæ Præpoſituræ, qui pro tempore fuerit, Mitra, Anulo, Baculo, et alijs Pontificalibus Inſignijs, etiam vti, necnon in dicto Pacis Templo, ac intra ſepta dicti Monaſterij benedictionẽ ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, et Matutinarum ſolẽnia, etiam ſi in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes Cardinalis, vel Sedis Apoſt. Legatus præſens fuerit, elargiri liberè, ac licitè poſſit, & valeat fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris Noſtri, qua incipit,* Abbates, *& alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis, & Congreg. prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtol. vel quacunq; firmitate, alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq; contrarijs nequaquam obſtantibus, motu, ſcientia, & auctoritate prædictis concedimus, pariter & indulgemus.* Ità habetur *in lib. priuil. dictæ Congregationis Canonicorum Regularium, fol.* 369.

Et hoc priuilegium praxi demandatũ fuiſſe coram duodecim Illuſtriſs. Cardin. anno Dom. 1614. die 2. Iulij, in feſto Viſitat. B. Virginis poſt Capellam ſolemniter habitam in Sacello B. Mariæ Pacis Romæ per Reuerendiſſ. Dominum Ioannem Chryſoſtomum Neapolitanum loci Abbatem, poſt Miſſam ſolemniter cùm Inſigniis Pontificalibus decãtatam, iuxtà formam priuilegij ſuprà allati, teſtatur *Gabr. Pennot. in ſua Tripart. Hiſt. lib.* 3. *cap.* 33. *num.* 4.

QVÆSITVM X.

De præparatione Abbatis ſolemniter celebraturi, & de ordine in tali ſolemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Miniſtris vti debeat.

SVMMARIVM.

1 *Locus Abbatis in Eccleſia, & in Proceſſionibus qualis eſſe debeat.*

2 *Sedes*

2 *Sedes Abbatis ſolemniter celebrantis, qualis eſſe debeat.*

3 *De Faldiſtorio in celebratione præparando.*

4 *Credentia quomodo præparanda.*

5 *Paramenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione ſeruientibus.*

6 *Abbas quo ordine ſolemnia celebraturus incedere debeat.*

7 *Abbas quomodò parandus.*

8 *Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur.*

9 *Ordo in Choro, & inter Canonicos, & Monachos obſeruandus.*

10 *Abbates, & alij Prælati inferiores, an Baldachinum erigere poſsint, & quos Miniſtros poſsint aſſumere.*

PRopoſita præparatio ab Abbate facienda, & prædictus Ordo procedendi, deſcribitur ab *Andr. Piſcar. in ſua Prax. Cæremon. lib. 1. ſect. 9. cap. 5. & 6.* vbi hæc infraſcripta notat.

1 Abbati in propria Eccleſia primus locus in ſedendo, necnon & proceſſionaliter incedendo cum ſuis Canonicis, vel Monachis, & in cæteris publicis functionibus, debetur.

2 Abbati ſolemnes Veſperas, Meſſamuè celebraturo ſolium aptabitur rotundum, cum ornamentes coloris tempori, & feſtiuitati conuenientibus, cũ duobus ſcabellis nudis hinc indè pro aſsiſtentibus: ad quod gradibus pãno viridi obductis, patebit aſcenſus: necnon, & pauimentum Presbyterii ſimili panno, vel tapeto cooperiri conuenit: & per circuitum ſcamna ad vſum Canonicorum, qui parari aſſiſtere tenentur, panno etiam viridi valebuntur.

3 Ante gradus Altaris ſolemnibus paramentis ornati, parabitur Faldiſtorium coopertum indumentis coloris aliorum paramentorum, ipſum, & ſoli partem contegentibus, ſuperpoſitis puluinis ſimilis coloris.

Ad aliud Sacellum decenter exornatum Sanctiſſimum Sacramentum reponendum aſportabitur, vbi Faldiſtorium, vt ſupra opertum cum puluinis aptabitur.

4 In cornu Epiſtolæ propè Altare erit menſa cũ duobus candelabris abſq; Cruce, Imagine, vel reliquiis, cãdelis accenſis. In qua menſa reponãtur omnia neceſſaria ad ſolemnis Miſsæ celebrationem; ſimiliter & vaſa pro manuũ ablutione, Mitra ſimplex, & aureis fimbriis ornata, Sandalia, Gremiale, Bugia argentea cum parua candela, & inſtrumentum pro danda pace Nobilibus viris, quæ omnia ordinatè diſpoſita, ſericum linteum, deſuper ſtratum, valebit.

Secùs menſam ad parietem Baculus Paſtoralis reponatur, & loco congruo erunt promptæ prunæ accenſæ cum forcipibus, ad opus Turibuli.

5 Magiſter Cæremoniarum ſupra Altare Abbatis celebrantis paramenta ſtrata diſponet, videlicet, Amictum, Albam, Cingulum, Crucem pectoralem, Stolam, Tunicellam, Dalmaticam, & Caſulam. Manipulum verò cum Miſſale in credentia aſſeruabit, celebranti in introitu Miſſæ cum oſculo, porrigendum, & ſubligandum.

Canonici, vel Monachi, qui parati erunt aſſiſtendi, parent ſe in Sacriſtia, vel alio loco congruo, non autem in Presbyterio. Qui ſi ordine, & dignitate diſcreti extiterint, Dignitates Pluuialia, Presbyteri Caſulas, Diaconi Dalmaticas, & Subdiaconi Tunicellas induant. At ſi Ordine, Dignitateque non diſtinguantur, præparentur ſaltem quatuor, aut ſex Pluuialia, quibus primi Amicto circa collum poſito, & Superpellicio induti exornentur: ſimiliter, & paramenta pro duobus Diaconis aſsiſtentibus, & pro Diacono, & Subdiacono, qui Euangelium, Epiſtolamq; cantabunt; pariter, & Pluuiale pro Presbytero, qui primus dicitur Aſsiſtens, prompta exiſtant neceſſe eſt.

6 Circà ordinem, quo Abbas ſolemnia celebraturus incedere debeat; dico, quòd Magiſter Cæremoniarum omnibus in Eccleſia ritè, vt ſupra, diſpoſitis, & accedente hora celebrandi, Superpellicio Amictus, conuocando Canonicos, ſiuè Monachos, Chorali habitu indutos ſe confert, ad domicilium Abbatis celebraturi, quem ad Eccleſiam pergentem, immediatè ſeniores iunioribus præcedendo, comitantur. Ad valuas Eccleſiæ Magiſter Cæremoniarum aſpergillum de manu Acolythi ſuſcipiendo, tradit digniori, qui Abbati, manu deoſculata, illud porrigit; ipſe vero, ſe, omnibuſq; aſperſis, ad Altare Sanctiſsimi Sacramenti pergit: vbi omnibus circulariter genuflexis, Abbas in medium accedendo, illud genuflexus adorat: indè ſuper puluino in genuflexorio preparato humiliter procumbens, aliquantulum orat: poſteà ſurgens iterum genuflexo, Sanctiſsimo Sacramento reuerentiam facit; ſimiliter, & omnes Canonici, ſiuè Monachi ſurgentes, vſque ad terram Sanctiſsimum Sacramentum venerantur, & ad Altare, vbi celebrandum erit pulſantibus organis accedunt. Hic vndique in girum Canonici, ſeù Monachi propè Presbyterium genuflectunt, Abbas autem in Faldiſtorio ad hoc præparato orat, & poſt paululum ſurgit, & facta Cruci profunda reuerentia, ad ſolium ſe recipit, & inter Aſsiſtentes aſsidet, quouſq; Canonici, ſiuè Monachi ſacris ſe veſtibus induant.

Tunc Canonici, ſeù Monachi ſubitò ad Sacriſtiam, vel alium locum ad id congruũ, ad ſe parandum accedunt, ſupra Rochetum, aut Superpelliceum Amictu circumcinto, ſimiliter, & Miniſtri Altaris, qui omnes vbi ad Abbatem peruenerint, duo qui aſſiſtebant ſe parant.

Inde Canonici, ſiuè Monachi ſacris induti, in girum ante Abbatem ſe diſponunt, ſicuti Canonici Cathedralium Epiſcopo aſſiſtere ſolent: ipſiſq; nudato capite aſſiſtentibus, Abbas iteratis humanitatibus vicibus, ad caput cooperiendum adſtringat, qui mox cum reuerentia obſequentes, caput contegant.

7 Surgens Abbas lauat manus, & ſacris ſe veſtibus induit ſuper Rocheto, ſi eo vti poteſt, at ſi ſit Regularis ſupra Superpelliceum, & Acolythis ſingillatim paramenta portantibus à Miniſtris, & Aſſiſtentibus paratur vti Epiſcopus. Medio tempore, quo

quo induitur, à Choro cantatur Tertia, quibus peractis proceſsionaliter versùs Altare pergitur ad Miſſæ celebrationem, quemadmodum de Epiſcopo dicit eius Cæremoniale: Quapropter conuenieus erit, quòd Abbas ſacra veſtiat in Sacriſtia, vel in aliquo alio Sacello iuxtà Eccleſiæ oſtium; ſimiliter, & omnia in Miſſa celebranda obſeruentur, quæ ab Epiſcopo.

8 Qua propter Orationes dicendæ dum Pontificalibus paramentis induitur ex Miſſali Monaſtico deſumptæ hic ſingulæ recenſentur.

Ad Caligas.

CAlcea Domine pedes meos in præparationem Euangely pacis, & protege me in velamento alarum tuarum.

Cum exuitur Cappa.

Exue me Domine, veterem hominem cum moribus, & actibus ſuis; & indue me nouum hominem, qui ſecundùm Deum creatus eſt in iuſtitia, & ſanctitate veritatis.

Cum lauat manus.

Da, Domine, virtutem manibus meis ad abſtergendam omnem maculam immundam, vt ſinè pollutione mentis, & corporis valeam tibi ſeruire.

Ad Amictum.

Pone, Domine, galeam ſalutis in capite meo, ad expugnandas omnes diabolicas fraudes; inimicorum omnium verſutias ſuperando.

Ad Albam.

Dealba me, Domine, & à delicto meo munda me, vt cum his, qui Stolas ſuas dealbauerunt in ſanguine Agni, gaudijs perfruar ſempiternis.

Ad Cingulum.

Præcinge me, Domine, Cingulo fidei, & virtute caſtitatis lumbos meos, & extingue in eis humorem libidinis, vt iugiter maneat in me vigor totius caſtitatis

Cum accipit Crucem pectoralem.

Munire digneris me, Domine Ieſu Chriſte, ab omnibus inſidijs inimicorum omnium, ſigno ſanctiſsimæ Crucis tuę: ac concedere digneris mihi indigno ſeruo tuo, vt ſicut hanc Crucem Sanctorum tuorum Reliquijs refertam antè pectus meum teneo, ſic ſemper mente retineam, & memoriam paſsionis, & Sanctorum victorias Martyrum.

Ad Stolam.

Redde Mihi, Domine, obſecro, Stolam immortalitatis, quam perdidi in præuaricatione primi parentis, & quamuis indignus accedere præſumo ad tuum ſacrum myſterium cum hoc ornamento, præſta, vt in eodem in perpetuum merear lætari.

Ad Tunicellam.

Tunica iucunditatis, & indumento lætitiæ induat me Dominus.

Ad Dalmaticam.

Indue me, Domine, indumento ſalutis, & veſtimento lętitiæ, & Dalmatica iuſtitiæ circunda me ſemper.

Ad Chirothecas.

Circunda, Domine, manus meas munditia noui hominis, qui de Cęlo deſcendit: vt quemadmodum Iacob dilectus tuus, pellibulis hædorum opertis manibus paternam benedictionem, oblato patri cibo, potuq; gratiſsimo, impetrauit: ſic, & oblata per manus noſtras ſalutari hoſtia, gratia tua benedictionem merear. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui inſimilitudinem carnis peccati pro nobis obtulit ſemetipſum.

Ad Planetam.

Domine, qui dixiſti, Iugum meum ſuaue eſt, & onus meum leue: præſta vt illud portare ſic valeam, quòd poſsim conſequi tuam gratiam.

Ad Mitram.

Mitram, Domine, & ſalutis galeam impone capiti meo; vt contrà antiqui hoſtis, omniumque inimicorum meorum inſidias inoffenſus euadam.

Ad Anulum cordis.

Cordis, & corporis mei, Domine, digitos virtute decora, & ſeptiformis Spiritus ſanctificatione circunda.

Ad Manipulum.

Merear, precor Domine, Manipulum portare mente flebili, vt cum exultatione portionē accipiā cū iuſtis.

9 Quibus ità peractis, quod Chori diſtinguātur oportet vnus enim ordo eſt triū aſsiſtētiū, ſcilicet Presbyteri cū Pluuiale, & duorū Diaconorū paratorū; alius eſt Canonicorū, ſeù Monachorū cū paramentis circumcirca adſtantium: alius Miniſtrorum inferiorum, qui cum ſuperpelliceis, in gradibus Altaris, & Sedis aſsiſtendo, alijs ſtantibus ſtant, ſedentibus, & ipſi conſidunt: alius eſt Canonicorum, ſeù Monachorum cum habitu Chorali, & conſueto in Choro præſentium: alius eſt Magnatum, Magiſtratuum, & Virorum Nobilium: & obſeruandum, quòd quandò aſſurgit vnus, cæteri illius Ordinis eleuantur, at vbi ſurgit Abbas omnes conſurgunt.

Celebrante Abbate à Canonicis, ſeù Monachis inter ſebinis confeſsio fit, & dicitur, *Kirie eleiſon, Gloria, Credo, Sanctus*, & *Agnus Dei*, & à Diacono, & Subdiacono Altari miniſtrantibus idem in proprijs ſcabellis secùs Altare; conficitur.

Turiferarius ad Veſperas, Diaconus verò ad Miſſam duplici ductu immediatè poſt Abbatem (cæteris de Choro etiam dignioribus poſtpoſitis) incenſat Canonicos paratos aſſiſtentes, ſingulis ante, & poſt, reuerentiam faciendo (conuenienter tamen ſemper digniores debent aſsiſtere parati) & ſingillatim omnibus de Choro incenſatis, incenſatur Magiſtratus. Si caſu aderit alius Prælatus, ille immediatè poſt Abb. celebrantē turificari debet.

Presbyter aſſiſtens dabit pacem digniori cuiuſlibet Chori Canonicorum cum paramentis aſſiſtentium; cæteris in Choro non paratis Acolytus; laicis verò inſtrùmento deferendo per clericum.

In fine Veſperarum, vel Miſſæ populo ſolemniter benedicit, & illis, vel illa abſolutis in ſua ſede exuit veſtes, ſimiliter, & Canonici, vel Monachi in proprijs locis: Deindè facta Oratione in Faldiſtorio, Abbas à Canonicis, ſeù Monachis ordinarijs veſtibus indutis, vſq; ad ſuum domicilium aſſociatur, vt ſupra.

10 Si petas an Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, Baldachinum erigere poſſint, & ſecum miniſtros omnes, quos in Pontificali celebratione adhibet Epiſcopus, habere.

Reſpondeo, quòd Sacra Rituum Congregatio Anno 1606. die 28. Ianuarij Archiepiſcopo Firmano in-

no inſtante certas præſcripſit regulas, ſecundùm quas Abbates, Priores, ac Præpoſiti, vſum Pôtificalium habentes, celebrare deberent. In primis voluit, vt quandò ſolemniter celebrant contenti ſint ſua ſede, quæ locata ſit in cornu Euangelij in plano Præsbyterij, cum duobus tantùm gradibus paruis, & ſinè vllo ſuppedaneo ſugeſto lapideo, vel ligneo, ac ſinè Baldachino deſuper, ſed cum Poſtergali tantùm ex aliquo panno, vel ſerico leui ſinè auro, coloris conuenientis ſolemnitati, quæ celebratur. Vt non habeant duos Diaconos aſſiſtentes, quandò celebrant, ſed contenti ſint Diacono, & Subdiacono, qui in Miſſa cantaturi erunt Epiſtolam, & Euangelium, & vno Capellano cum Pluuiali, qui aſſiſtat ad Librum, nec alios Miniſtros habeat, præter prædictos, niſi aliquos clericos, & Miniſtros, cum Cottis, qui ſibi de Mitra, & Baculo, & alijs neceſſarijs miniſtrent, & Altari inſeruiant. In Altari ſex tantum, & non ſeptem candelabra exiſtant cum totidem candelis, & ſua Cruce, neque Abacus alius, præterquàm parua menſa in cornu Epiſtolæ, ſuper qua duo candelabra locari poſſint, Mitra, qua vtuntur, Calix, Miſſale, Turibulum cum Nauicula, & alia neceſſaria pro actu celebrationis; atq; ſub Mitra, Bireto paruo nigro, & non alterius coloris omninò vti debeant. Hæc Sacra Rituum Congregatio.

Licèt verò ordinationes iſtæ in ſpecie factæ fuerint contrà Priorem Monaſterij Sanctæ Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium Lateranen. Firmani, tamen cum annis ſubſequentibus ſuper iiſdemmet negotiis orta eſſet diſcordia inter Neapolitanum Archiepiſcopum, & Abbatem S. Seuerini, eadem Congregatio anno 1617. die 18. Martii decretum ſupradictum factum contrà Priorem Sanctæ Catharinæ Firman. extendit ad omnes Abbates, Priores, ac Præpoſitos Ordinum quorumcunque, habentes vſum Mitræ. Verùm cum Caſinenſes Abbates apud Sacram eamdem Congregationem indoluiſſent, quòd occaſione ſupradicti Decreti læderentur priuilegia Religionis illius, petierunt, vt iura ipſorum iterum meliùs examinarentur; re diligentiùs, & maturiùs diſcuſſa, eademmet Congregatio die 12. Martii anni 1618. reſpondit in hac parte recedendum à ſupradicto Decreto anni 1617. Ac cenſuit, licere eiſdem Abbatibus, quandò ſolemniter in eorum Eccleſiis celebrant, vti Baldachino coloris conuenientis ſolemnitatibus, atq; apparatu, iuxtà eorum antiquiſſimam conſuetudinem: ità tamen, vt modeſtè cum debita conuenientia, ſinè pompa, & auro, & tribus vicibus tantùm in quolibet anno.

Anno verò præterito, quoad rem hanc iterum orta eſt controuerſia inter Archiepiſcopum Florentinum, & quoſdam Abbates vſum Pontificalium habentes, quæ adhuc ſub Iudice decidenda extat, ideò attendatur reſolutio, qua promulgata, Deo dante, circà eamdem rem in fine mei operis Diſputationem ſubiiciam.

QVÆSITVM XI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium debent vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.*

2 *Pontificalia Abbatibus conceſſa ſunt ad decorem Eccleſiarum ſuarum.*

3 *Pontificale Romanum, & Cæremoniale Epiſcoporum reformauit Clemens VIII.*

1 EX his, quæ hactenùs dicta ſunt, & inferiùs dicentur, ſatis reſoluta remanet propoſita dubitatio; ideò dicendum eſt, Abbates, & alios Prælatos inferiores, Pontificalium vſum habentes, debere vti Pôtificali Rom. & Cęremoniali: ità affirmat *Andreas Piſc. in ſua eruditiſsima Praxi Caeremon. lib. 1. ſect. 9. num. 2.* quod etiam elicitur ex *D. Victorino Totiuo Camaldulenſi in ſuo Cæremou. rationali Eccleſiaſtico* ſæpè, & præſertim *lib. 1. cap. 5. 6. 7. & ſeqq.* quibus locis Abbates ad Cæremoniale, & Pontificale ſemper remittit.

Probatur etiam in Miſſali Monaſtico auctoritate Pauli V. recognito, in Rubricis, pluribus in locis; & præſertim in *Rubrica de ingreſſu Sacerdotis ad Altare num. 6.* in illis verbis, *In Miſſa Pontificali omnia ſeruentur, vt in Pontificali, & Caeremoniali Romano ordinatur, cuius Pontificalis Ordinem Epiſcopus, ſiuè Abbas, vt ſupra, nunquam prætermittat.*

2 Confirmatur euidentiſsima ratione, nam ex eo, quòd Summi Pontifices Abbatibus Pontificalia conceſſerunt ad decorem Eccleſiarum ſuarum; *Abbas in cap. inter Monaſterium in fin. de re iud. cap. Vt Apoſtolicę, de priuil. in 6.* debebant etiam modum, & ritum eiſdem Abbatibus, circà huiuſmodi Pontificalia præſcribere, vt de facto conceſſerunt: cum plurima Cæremonialia ante tempora Clementis VIII. circumferrentur, quibus poſteà Cæremonialibus ab eodem Clemente VIII. abolectis, & prohibitis propter rationabiles cauſas, ſicùt habetur in eius Bulla, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 10. Februarij 1596. pontificatus ſui 5. Nouum Pontificale ab eodem reſtitutum eſt, atque editum pro omnibus, & ſingulis, vſum Pontificalium habentibus, & cæremoniis ſacris vtentibus, vt in his præcipuè verbis eiuſdem Bullæ legimus. *Vt autem ipſius operis labor finem eum, ob quem eſt ſuſceptus, fortiatur, vtq; poſthac in omnibus, & ſingulis Eccleſijs vno, eodemq; modo cæremoniæ, & ritus Pontificales obſeruentur: Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia, & ſingula Pontificalia in hunc vſque diè in quibuſcunque terrarum Orbis partibus impreſſa, & approbata, & quibuſuis priuilegys Apoſtolicis munita, & decretis, ac clauſulis roborata, per præſentes ſupprimimus, & abolemus,*

mus, eorumq; vſum in poſterùm vniuerſis Eccleſijs, Monaſterys, Conuentibus, Militijs, Ordinibus, & locis, atque etiam omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & alys Eccleſiarum Prælatis, cæteriſq; omnibus, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & Regularibus vtriuſque ſexus interdicimus, & prohibemus, & hoc Noſtrum Pontificale ſic reſtitutum, & reformatum in omnibus vniuerſi terrarum Orbis Eccleſys, Monaſterys, Ordinibus, & locis, etiam exemptis, ſi quę ſunt, recipi, & obſeruari pręcipimus. Statuentes Pontificale prædictum nullo vnquàm tempore in toto, vel in parte mutandum, vel ei aliquid addendum, aut omninò detrahendum eſſe: ac quoſcunque, qui Pontificalia munera exercere, vel alias, quę in dicto Pontificali continentur facere, aut exequi debent, ad ea peragenda, & præſtanda, ex huius Pontificalis præſcripto, & ratione teneri: neminemque ex ys, quibus ea exercendi, & faciendi munus impoſitum eſt, niſi formulis, quæ hoc ipſo Pontificali continentur, ſeruatis, ſatisfacere poſſe. Omnibus igitur, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & cæteris Eccleſiarum Prælatis, necnon alys quibuſcunque perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & Regularibus vtriuſque ſexus, ad quas id ſpectat, præcipimus, & mandamus, vt omiſsis, quę ſic ſuppreſsimus, & aboleuimus, cæteris omnibus Pontificalibus, hoc noſtrum in ſuis Eccleſyt, Monaſterijs, Conuentibus, Ordinibus, Militijs, Diœceſibus, & locis prædictis recipiant, illoque poſthac perpetuò vtantur cæterum &c.

Confirmatur ex alia Conſtitutione Clementis VIII. poſtmodum edita, quæ incipit. *Cum nouiſsimè*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 14. Iulii, anno 1600. Pontificatus ſui 9. vbi manifeſtè idem Summus Pontifex præcipit cęremonias, & alios ritus Eccleſiaſticos ab eo determinatos, non ſolùm ab Epiſcopis, verùm etiam ab aliis Prælatis inferioribus obſeruari debere.

In qua Bulla aduertendum eſt, nequaquàm prohiberi, & aboleri alia Cęremonialia antiqua, dummodò præfato Cæremoniali Epiſcoporum ſint conformia.

DISPVTATIO XXII.

De vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

Quæſ. 1. An Abbas poſſit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere.
Quæſ. 2. An Abbas poſſit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere.
Quæſ. 3. An Abbas poſſit Corporalia benedicere.
Quæſ. 4. Qualia debeant eſſe ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, ab Abbatibus benedicenda.
Quæſ. 5. An Abbates poſſint benedicere Cruces, & ſacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.
Quæſ. 6. An Abbas poſſit Moniales benedicere.
Quæſ. 7. Vtrùm Abbas poſsit Diaconiſſas ordinare.
Quæſ. 8. An Abbas poſſit Abbatiſsas benedicere.
Quæſ. 9. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Eccleſiæ fundationes ponendum, Pontificali more benedicere poſsint.

QVÆSITVM PRIMVM

An Abbas poſſit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio ſacrarum veſtium, & Eccleſiaſticorum ornamentorum eſt Ordinis, non iuriſdictionis.*
2 *Poteſt à Summo Pontifici hæc benedictio committi ſimplici Sacerdoti.*
3 *Abbates poſſunt ex conſuetudine veſtes ſacras, ac Pallas Altaris benedicere.*
4 *Conſuetudo ius diuinum mutare nequit.*
5 *An benedictio ſacrarum veſtium poſſit ex conſuetudine acquiri à ſimplici Sacerdote.*
6 *Abbates ſeculares, qui Pontificalibus vtuntur, poſſunt benedicere ornamenta Eccleſiarum.*
7 *Poteſtas benedicendi veſtes ſacras, & alia Eccleſiaſtica ornamenta, extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum.*

OMiſsis benedictionibus, quæ etiam ſimplicibus Sacerdotibus de iure communi conceſſæ ſunt, vt aquæ, aut panis, de quibus in Miſſali Romano; cum ſupponamus Abbates eſſe Sacerdotes, ac per conſequens poſſe quidquid licèt ſimplicibus Sacerdotibus; agemus in præſenti Diſputatione de iure ipſorum Abbatum, & Prælatorum quoad alia ſacramentalia, vt ſunt benedictio ſacrarum veſtium, & ſimilium.

Vt autem ordinatè procedamus explicandum proponimus in hoc primo Quęſito, vtrùm ii poſſint Eccleſiaſtica ornamenta ſuarum Abbatiarum benedicere.

1 Hæc autem benedictio iure ordinario Epiſcopis conſecratis tantùm competit, cùm ſit Ordinis, non

autem

autem iuriſdictionis; quia in ea ſeruatur certa forma, & ſolemnitas verborum ad rem aliquam diuino cultui ſacrandam, ab Eccleſia tradita: poteſtas autem exercendi, ea, quæ ſunt Ordinis, conſiſtit in certa forma verborum, per Eccleſiam tradita, *Panorm. in cap. aqua de conſecrat. Eccleſ. Syl-ueſtr. verb. benedictio, num. 3.*

2 Nihilominùs poteſt à Summo Pontifice committi ſimplici presbytero; quia eum ſit immediatè ab Eccleſia inſtituta, per eiuſdem ſupremam poteſtatem eius miniſter deſignari poteſt.

Vndè aiunt communiter Doctores in *cap. Abbates de priuil in 6. & in Clem. attendentes de ſtat. Monach.* magnam in hoc vim habere poſſe conſuetudinem, ad tradendam huiuſmodi poteſtatem; quia hęc poteſtas conferri poteſt per extrinſecum Priuilegium.

3 Propterea aſſerunt communiter, quòd Abbatibus
ex cõſuetudine licet ſacras veſtes, & Pallas Altaris
benedicere, idem *Sylu. d. verb benedictio, nu. 5. Suar.
de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.* quam-
uis enim ea, quæ conueniunt Epiſcopis ratione
ſuæ conſecrationis ex iure diuino, (vt Chriſma
conficere, & ſimilia) non poſſint conſuetudine ac-
quiri, *cap. quanto, de conſuetud.* quia conſuetudo
4 ius diuinum mutare nequit; tamen (vt diximus)
alia, quæ ipſis Epiſcopis competunt, & reſeruan-
tur ex Eccleſiæ inſtitutione (vt benedictio orna-
mentorum Eccleſiaſticorum, de qua agimus) poſ-
5 ſunt per conſuetudinem acquiri à ſimplici Sacer-
dote, vt benè notat, *Suar. d. cap. 30. num. 4.* ſed de
hac re in 2. *Quæſ. huius Diſp.*

Hæc autem conſuetudo potiùs eſt ſignum conceſsionis à Summo Pontifice ſuper hoc eis factæ, quàm, quòd per eam huiuſmodi poteſtas tribuatur, cùm nullum ſit expreſſum ius, in quo dicatur, illam poſſe conſuetudine acquiri.

Vndè potiùs videtur fundari in priuilegiis anteà ipſis Abbatibus conceſsis.

6 Idem videtur dicendum de Abbatibus ſæcularibus, qui Pontificalibus Inſignijs vtuntur; poteſt enim eis etiam ex conſuetudine, vel priuilegio Eccleſiæ, ornamentorum benedictio competere, ſicut de Regularibus iam diximus per multa priuilegia, quæ habentur in *Compendio priuilegiorum, verb. benedictio.*

Vnde, cùm hæc facultas benedicendi ornamenta Eccleſiaſtica, Abbatibus competat non ex iure communi, ſed ex priuilegio: ideò Sacra Rituum Congregatio multis Abbatibus talia priuilegia non habentibus, conceſſit vt poſſint benedicere huiuſmodi ornamenta: anno enim 1610. die 12. Iunij conceſsit Abbati de Murbach Principi Imperij nullius Diœceſis, Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecto prædictam facultatem pro ſua Eccleſia: Dummodò in illis benedictionibus ſacra Vnctio non adhibeatur. Et anno 1606. die 18. Nouembris Abbati S. Petri de Monte, Theoleń Diœceſis, dedit facultatem benedicendi ornamenta Sacerdotalia pro ſeruitio Monaſteriorum ſibi ſubiectorum, cum eadem conditione, vt ſacra Vnctio non interueniat. Et anno 1610. die 9. Octobris conceſſit Abbati Bredleuienſi Polonień Diœceſis facultatem benedicendi paramenta Eccleſiaſtica pro vſu Eccleſiarum Parochialium ſuæ Abbatiæ.

Quo verò ad id, quod dicitur (*dummodò ſacra Vnctio in benedictionibus non interueniat*) redibit ſermo in *Diſputatione ſequenti*, in qua oſtendemus, aliquos Abbates, priuilegijs ſuffultos eſſe, eamdem ſacram vnctionem adhibendi.

7 Notandum quòd hæc poteſtas, non ſolùm Abbatibus conceſſa eſt; verùm etiam extenditur ad Priores, & Vicarios ipſorum Abbatum, per priuilegium conceſſum Congregationi S. Iuſtinæ ab Innocentio VIII. Anno Domini 1487. *Qui conceſsit Prioribus d. Ordinis, & Vicarijs in abſentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuſcunque Monaſterij, poſſe benedicere Corporalia, veſtimenta, cæteraque ornamenta Eccleſiaſtica, ad cultum diuinum pertinentia, tàm ſui Monaſterij, quàm etiam vndecunque ſint*; ità refertur in *lib. priuileg. d. Congregationis fol. 132.*

QVÆSITVM II.

An Abbas poſsit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates benedicere poſſunt ornamenta, tàm ſuarum Eccleſiarum, quàm vndecunque ad ſe venientia.*

2 *Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Eccleſiarum, non ſibi ſubiectarum, recenſetur.*

3 *Sacerdotes ſimplices non poſſunt benedicere proprias veſtes, & ornamenta.*

4 *Epiſcopus an poſsit poteſtatem benedicendi ornamenta Eccleſiaſtica, ſimplici Sacerdoti delegare.*

PRima ſententia eſt *Gemin. in cap. Abbati, de
priuil. in 6.* quem refert *Sylueſtr. verb. benedi-
ctio, num. 5. dicentis,* Abbates ſolummodò ſui Mona-
ſterii paramenta benedicere poſſe. Contrarium
1 tamen eſt verius, & in praxi ità obſeruatur; quia
Abbates de conſuetudine paramenta non tantùm
ſuarum Eccleſiarum, verùm etiam vndecunque ad
ſe venientia, benedicere poſſunt, vt teſtatur *Sylueſt.*
vbi ſupra *num. 3.* & hanc eſſe multorum opinionem
tenent *Mirand. in Man. Prælat. tom. 1. q. 40. art. 3.
& Caſarub. in addit. ad Comp. priuil. Mendic. & Ro-
der. quæſt. Reg. tom. 1. q. 19. art. 2.*

Prætereà id hodiè non eſt in controuerſia ponendum; clarè enim patet ex priuilegiis, Monachalibus Congregationibus elargitis, & præcipuè ex priuilegio Innocentij VIII. Congregationi Caſinenſi, alias S. Iuſtinæ de Padua, conceſſo: vbi dicitur, quòd poſsint Abbates dictæ Congregationis, benedicere Corporalia, veſtimenta, cæteraque ornamenta Eccleſiaſtica, tàm ſui Monaſterij, quàm etiam vndecunque ſint.

Item idem Innocentius VIII. conceſsit aliud priuilegium Ciſterc ienſibus, vt Generalis, & quatuor præcipui Abbates poſsint Pallas Altaris, & omnia ornamenta Eccleſiaſtica benedicere

Ex

Ex quibus infertur, quòd huiuſmodi poteſtas non limitatur ad ornamenta tantùm ſuorum Monaſteriorum, ſed ampliatur ad omnia ornamenta Eccleſiaſtica, vndequaque venientia. Qua quidem circumſcripta conſuetudine credo procedere;
2 Decretum Sacræ Rituum Congregationis die 24. Aug. 1609. quo cauetur, Abbates, & alios Prælatos Regulares non poſſe benedicere paramenta Eccleſiarum, non ſibi ſubiectarum, vt refert *Bartholom. Gauant. in Comment. Rub. Miſſ. & Breu. tom. 1. p. 4. tit. 19. de Rubr. Benedic. num. 22.* Vbi pariter af-
3 firmat ex ſententia *Nauarri conſ. 2. de conſecr. Eccleſ.* Sacerdotes ſimplices non poſſe benedicere proprias veſtes.
4 Si quæras an Epiſcopus poſſit hanc facultatem ſimplici Sacerdoti delegare. Reſpondent *Tabien. verb. Abbas num. 12. & Vgolin. de Epiſcop. cap. 32. num. 5.* negatiuè: immo Sacra Rituum Congregatio, ſæpè requiſita ab Epiſcopis, & à S. R. E. Cardinalibus, ob iuſtas cauſas in Eccleſijs proprijs non reſidentibus, pro facultate delegandi, eam conceſsit, aliquandò limitando perſonas in dignitate conſtitutas 14. Nouembris 1615. aliquandò tempus ad 6. menſes 14. Martij 1616. & ſæpius tandem ſinè limitatione 2. Maij 1619. & deinceps alijs eodem modo: ità refert idem *Bartholom. Gauant. loc. cit. num. 23.*

QVAESITVM III.
An Abbas poſsit Corporalia benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Corporalium benedictio de iure communi ad Epiſcopum ſpectat.*
2 *Abbates poſſunt Corporalia, tàm de ſuo Ordine, quàm ſi aliunde ad eos deferantur, benedicere, & nu. 3.*
4 *Experientia eſt rerum magiſtra.*

1 CORporalium quoque benedictio, iure communi attento, Abbatibus interdicta eſt, per *can. conſulto, de conſecrat. diſt. 1.* vbi ſtatuitur, vt Miſſæ ſacrificium conficiatur in Corporali lineo, ab Epiſcopo conſecrato.

Vnde *Angel. verb. benedictio, num. 2.* ait, ſe dubitare de huiuſmodi benedictione Corporalium, quæ licèt ſit verbalis, Epiſcopis tantùm reſeruata videtur, ex *d. cap. conſultò*, tamen poſſe per conſuetudinem Abbatibus competere, eo quia Epiſcopis, potiùs ratione dignitatis, quàm ordinis, reſeruata eſt. Et *Syln. verb. benedictio num. 5.* ait, Abbates huiuſmodi benedictionem præſcribere poſſe, cum ſinè vnctione fiat.
2 Verùm dicendum eſt, poteſtatem benedicendi Corporalia, abſq; controuerſia, eis competere hodie, non modò ex præſcriptione, ſed etiam ex quamplurimis priuilegijs à Sede Apoſtolica eis partim directè, & ſpecialiter, partim indirectè, & per communicationem conceſsis. Vtrumque habetur ex priuilegio Innocentij VIII. Ioanni Abbati Ciſtercienſi, ac alijs quatuor Coabbatibus conceſſo anno 1489. 5. Idus Aprilis Pontificatus ſui anno 5. Prima pars, quoad conſuetudinem, probatur ex illis verbis. *Licèt Abbates prædeceſſores à tanto tempore citrà, cuius contrarij hominum memoria non extitit, præmiſſa omnia, ſeù maiorem partem facere conſueuerint*, per quæ verba teſtatur Papa, id ex immemoriali conſuetudine anteà dd. Abbates facere potuiſſe.

Secunda pars, ſcilicèt, quòd hoc eis liceat ex priuilegio, patet ex eodem indultu Innocētij VIII. his verbis. *Tibi, & ſucceſſoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monaſteriorum prædictorum nunc, & pro tempore exiſtentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiaſtica (corporalibus*
3 *&c. comprehenſis) in locis, & domibus d. Ordinis benedicere, tàm de ordine, quàm ſi ad vos aliundè nonnunquam deferantur, liberè, ac licitè poſſitis, ac poſſint, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratia indulgemus.*

Quod priuilegium nunc communicatum eſt omnibus Abbatibus, tàm Monachalibus, quàm aliarum Congregationum, & adhuc durat, eſtq; in viridi obſeruantia: nec dici poteſt, quòd non fuerit
4 vſu receptum, cùm contrarium doceat experientia, quæ eſt optima rerum magiſtra.

QVAESITVM IV.
Qualia debeant eſſe ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, quæ ab Abbatibus benedicenda ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Veſtes ſacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ ſunt, quandò ità franguntur, vt ad vſum, ad quem deſtinatæ fuerunt, ampliùs aptæ non ſint.*
2 *Quid ſit faciendum, quandò huiuſmodi veſtes ex vetuſtate eò deductæ ſunt, vt diuinis vſibus ampliùs inſeruire nequeant.*
3 *Veſtium ſacrarum ſignificationes, vidè remiſsiuè.*
4 *Corporale, quid ſit, & ex qua materia confici debeat.*

5 *Amictus*
6 *Alba*
7 *Cingulum*
8 *Stola*
9 *Planeta*
10 *Corporale*
11 *Conopæum*
12 *Mappæ*
13 *Pluuiale*
14 *Superpelliceum*
15 *Dalmatica*
16 *Tunicella.*

} *Quomodo, & qualiter fieri debent oſtenditur.*

1 VEſtes ſacræ bebedictionem amittunt, & iterum benedicendæ ſunt, quandò ità ſcinduntur, aut franguntur, vt ampliùs ad vſum, ad quem deſtinatæ fuerant, aptæ non ſint, aut ampliùs priorem figuram non retineant; aliàs formam benedictionis non amittunt; etiamſi aliqua pars, quæ benedicta non eſt, vna cum filio prophano non benedicto aſſuatur, *Angel. verb. benedictio num. 3.*

Armilla

Armilla verb. benedicere, num. etiam 3. *Azor inſtit. Moral par. 1. lib. 10. cap. 28. quæſt. 9.* Vnde Stola facta de Planeta benedicta, debet iterum benedici; quia eſt mutata forma, quæ dabat eſſe rei; ac datur ad ipſam Stolam particularis benedictio, alia à benedictione, quæ data erat Planetæ; Ità *Vgol. de poteſt. Epiſc. cap. 32. §. 1. num. 6. D. Barboſ. de offic. & poteſtat. Epiſcop. par. 2. alleg. 27. num. 45.* ſubdentes, quòd ſi tales veſtes breuiores fiant, dummodò formam non mutent, noua benedictione non indigent. Si autem ex Stola Manipulus fiat, non erit iterum benedicendus; nam harum veſtium benedictiones non differunt, & longitudo, & breuitas veſtis formam non mutat, ſi veſtis apta ſit ad eos vſus, ad quos benedicta eſt; Ità *Angel. dicto num. 3. Sylu. verb. benedictio queſt 6. Azor. d. queſt. 9. verſ. dubitabis, an Caſula.*

2 Si autem eò ex vetuſtatæ deductæ ſint, vt ampliùs diuinis vſibus inſeruire nequeant, igne erunt comburændæ; quia non licèt, ea, quæ in ſacrario fuerint, maletractari; ſed incendio vniuerſa tradantur; cineres quoque eorum in Baptiſterium inferantur, vbi nullus tranſitum habeat, aut in pariete, aut in foſsis pauimentorum iactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur; ità habetur *can. Altaris, de conſecrat. diſt. 1.*

3 Quid autem ſingulæ hæ veſtes ſignificent, videatur *Graff. par. 1. deciſ. aurear. lib. 2. cap. 41. Suar. tom. 3. in 3. par. diſp. 82. ſect. 2. & 3. Bonacc. de Sacram. diſput. 8. quæſt. vnic. punct. 5. num. 43. cum ſeqq. Azor. d. cap. 38. quæſt. 8. cum ſeqq.*

4 Corporale autem eſt pannum, in quo Sacrum Chriſti Corpus reponitur, dum Miſſæ ſacrum conficitur: & dictum eſt Corporale; quia in eo reponitur, & continetur Corpus Domini: indè enim nomen accepit, quaſi Corporis Chriſti in Altari indumentum; & ideò eſſe debet de ſyndone munda, & de lino puro è terra procreato, atque contexto, non autem ex ſerico, purpura, aut alio panno, vel intincta tela, *can. conſulto omnium, de conſecrat. diſt. 1.* quia refert ſyndonem illam mundam, qua Chriſti Corpus inuolutum, in monumento conditum fuit, *Azor. d. cap. 38. quæſt. 8.* formam autem illius vide *inf. num. 10.*

5 Amictus è tenui tela ſit, longitudine cubitorum circiter duorum, latitudine autem ſeſquicubitali, in duobus eius angulis anterioribus aſſuantur funiculi commodè longi, vt reuocari ante pectus queant, & cum ijs fieri nodus poſsit. In medio Crux acu pingatur, vnciarum duarum, longe ab extremitate digitis duobus, in parte ſuperiori. Extremitates illius, præterquàm ex ea parte, quæ collum ambiunt, aliquo modeſto opere ornari poſſunt.

6 Alba è tela linea ſit, longè producta cubitos quatuor, latè ſexdecim, ac populo ampliùs circumquaque pateat: manicas habeat longitudine ſeſquicubitali, hoc eſt, cubito, cum dimidio, latitudine ab humeris penè cubitali, quæ vſque ad manus ſenſim anguſtiùs ducantur: in ſumma veſte, & in extremis manicis aliquid dumtaxat ſit acu paululum, ac tenuiter elaboratum: nimius enim labor, in his ornandis, vanitatem ſapit, & leuitatem.

7 Cingulum ex candido lino, vel cannabi tenui conficiatur, longitudine cubitorum circiter ſeptem: capita eiuſdem globulis eiuſdem materiæ inſerantur, filamentorum manipulis appenſis, quos floccos dicunt.

Manipulus tres Cruces habere debet, & cordulas ad ligandum ſolidiores.

8 Stola cum Planeta colore, ſimul, & materia congruat, longè cubitis circiter ſex, ità vt producatur infra genua, latè autem vncijs ſex pateat; frangiæ vnciarum trium ſint; & Cruces tres in eadē Stola ponantur, vna nimirum in medio, aliæ verò in partibus extremis; & vnaquæque Crux ſit formæ quadratæ; Stolæ Sacerdotali nihil appendatur; Diaconali autem ab vtraque parte media, duo funiculi cum flocculis laciniatis connectentur.

9 Planeta more Romano (nam Ambroſiano eam deſcribunt Acta Mediolaneñ Eccleſiæ) latè pateat cubitos circiter duos, longè tres: faſcia, quæ vel aſſui ſolet, vel diſtingui in ipſamet Planeta, vt columnæ ſpeciem à tergo, & Crucis ante pectus effingat, lata erit vncijs octo ad minimum. Funiculi addantur, ſeù lineæ ſericæ in ea parte, qua pectus tegitur, ità oblongæ, vt reduci poſſint ante pectus, ad firmandam Planetam, nè defluat à tergo.

10 Corporale è tela linea, & candida ſit, vt dictum eſt ſupra *num.* 4. ac ſimplex item: ab oris autem acus opere ſimplici, punctim ſolùm retortum ſit: longè autem vncias triginta adminùs pateat, latè totidem, ità verò complicatum, vt nulla eius extremitas appareat: Crux acu pingi poteſt anteriori parte.

Purificatorium è tela, neque tenui, neque craſſa nimis, & ſimplici ſit acus opere confectum: latitudine vnciarum circiter octodecim adminimum; longitudine totidem, nec verò minùs, in medio Crux paruula acu pingatur.

11 Conopæum Tabernaculi maioris Sanctiſſimæ Euchariſtiæ, è materia nobiliori, vel alba ſemper, vel iuxtà colorem varium feſtorum à ſumma parte criſpatum, in fimbrijs non anguſtè, ſed longè latiùs reſpondeat, & totum Tabernaculum tegat. In extremis oris habeat de more ornatum laciniarum, decore contexrarum.

12 Mappæ Altaris ſuperiores è lino, ſeù cannabi, ea ſint longitudine, vt ab vtroque Altaris latere profundius tribus digitis, quàm planum Bradellæ, demiſſæ ſint: nullæ ab vlla parte bambacio cærulei, alteriuſue coloris, elaboratæ ſint: latitudine verò totam Altaris menſam contegant. Inferiores Mappæ totam ſaltem menſam cooperiant.

Mappæ prò communione adhibendæ, non ſupra ſcamna, ſeù cancellos (horum enim longitudinem æquabunt) longè pateant cubitos tres, latè circiter duos: capita earum exornari poterunt.

Crux, in Altari collocanda, Imaginem Crucifixi habeat, & prealta emineat candelabris, hinc indè poſitis.

13 Pluuiale ad imos vſque talos protenditur, longitudine cubitorum trium, & vnciarum circiter ſex conſtans, & pro ſemicirculi ratione latè

latè patens : à parte anteriori à ſummo ad extremum, hinc, & indè, auriphrigio decoratur : à poſteriore parte caputium habeat ornatu auriphrigiato, qui anteriori reſpondeat : laciniæ verò, hoc eſt, frangiæ, Romano ritu, latiores eſſe debēt circū caputium, breuiores in oris Pluuialis extremis. Fibula anteriori connecti debet Pluuiale, additis binis, ſeù ternis vncijs, maioribus. Globuli laciniati pendentes à caputio non ſunt ampliùs in vſu Romani Cleri ſecularis.

14 Superpelliceum è tela, potiùs tenui, manicis ità oblongis, vt criſpatæ, vſque ad digitos ſummos pertingant; quæ eſſe poſſunt cubitis circiter duobus, vel circà; latè autem patentibus in orbem circiter cubitis quatuor : in ipſo ore potiùs forma ſit rotunda, quàm quadrata : à pectore nullo modo ſciſſum, aut diſſectum : longè ducatur infrà genua, ferè ad media crura, latè pateat ab extremis oris in ambitum cubitis circiter treldecim, ab humeris circiter octo: à nulla parte neq; nimis affectatū, & artificioſi operis elegantia elaboratū; ab humeris præſertim non ſpecioſo artificij ornatu.

15 Dalmatica non reciſis manicis, ſed ad manum vſque protenſis, iiſdemque latè patentibus conficiatur; longa eſſe poteſt cubitis duobus, & vncijs ſexdecim; lata verò ab humeris cubito vno, & vncijs circiter quatuor; ab extremis oris vndiquè patens cubitis circiter quinque.

16 Tunicella ſubdiaconalis ſimilis ſit Dalmaticæ Diaconali, de qua ſupra, excepto, quòd anguſtiores debet habere manicas.

QVAESITVM V.

An Abbates poſsint benedicere Cruces, & ſacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.

SVMMARIVM.

1 *Abbates poſſunt benedicere Cruces.*

2 *Abbates poßunt benedicere Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.*

1 QVod ſpectat ad Cruces, dicendum eſt, poſſe Abbates ex ſpeciali priuilegio eas benedicere, vt probatur ex quodam priuilegio viuæ vocis oraculo à Iulio Secundo Abbati Sancti Aemiliani dela Cogolla conceſſo, quòd refertur in *noua collect. Bullar. Roderic. Bulla* 25. *d. Pontific.*, vbi inter alia ipſe Summus Pontifex conceſsit prædicto Abbati, vt poſsit Cruces benedicere.

Idem probatur ex alio priuilegio Pauli Tertij, qui Priori Valliſcolarium, in Abbatialem dignitatem euecto, conceſsit amplium priuilegium exercendi Pontificalia, non ſolùm ea, quæ hucuſque in ſuperioribus Quæſitis dicta ſunt; ſed quàmplura alia ſuo loco ponenda: in quo priuilegio particulariter Crucium benedictionem ei concedit; quod habetur apud *Renat.* C*hopp. in Monaſt. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 18.

Ex quo pariter habetur, poſſe prædictum Abbatem, ac alios cum eo communicantes, non ſolùm Cruces, ſed etiam Imagines, & libros benedicere; ibi enim hæc praciſa verba apponuntur, *Necnon Veſtes, indumenta, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines Cruces, &c. benedicere.* Quò verò ad Arma, & Vexilla, & alia ſimilia, ſentiendum eſt à fortiori, poſſe ab Abbate benedici, vt Romæ de anno 1625. dum Pontificiæ militiæ ibi commorarentur, obſeruari vidi, & inter plura Vexilla, & Arma, quæ ab Abbatibus benedicta fuere, Vexillum Excellentiſsimi D. Ferdinandi Vrſini coram ingenti militum, & populi multitudine ſolemniter benedixit in Eccleſia S. Praxedis de Vrbe, Reuerendiſs. P.D. Horatius Morandius eiuſdem Eccleſiæ Abbas digniſſimus, qui micantiſsimo omnium ſcientiarum, & virtutum, ſplendore ſanctiſsimam noſtram Religionem in hac Romana Curia mirificè illuſtrat: nec abs re, ſeù otioſè factum fuiſſe credendum eſt, cùm hoc Abbatibus per viam communicationis licere colligatur ex priuilegio conceſſo Abbati Sanctiſsimæ Trinitatis Cauen, Ordinis Sancti Patris Benedicti ab Vrbano Secundo anno 1092. 18. Kalen. Octobris, vbi conceſsit prædicto Abbati, & ſucceſſoribus canonicè promouendis, quòd omnia Pontificalia exercere valeant, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus facere poſſunt. *Sacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione, dumtaxat exceptis*; & aliàs, vt in dicto priuilegio, quòd refertur à *Roderic. in nou collect. priuileg. Apoſt. pro Regular. Bulla Vnica d. Pontificis.*

QVÆSITVM VI.

An Abbas poſsit Moniales benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Monialium benedictio de iure ſolis Epiſcopis competit.*

2 *Abbates benedicere poßunt Moniales, in quas Ordinariam iuriſdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iuriſdictionis.*

3 *An poſsint hanc benedictionem ſimplici Sacerdoti demandare.*

VIdetur dicendum, quòd non. Nam Monia-
1 lium benedictio de iure ſolis Epiſcopis competere videtur, ex textu in *can. perlectis* 25. *diſtinct.* & *can. quamuis* 68. *diſtinct.* notant *Sbroz. de Vicar. Epiſcop. lib.* 2. *queſt.* 8. *num.* 1. *Azor. Inſtit. Moral. par.* 1. *lib.* 12. *quæſt.* 6. *D. Auguſtin. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 2. *allegat.* 27. *num.* 51. *Vgolin. in ſimili tractat. cap.* 31. §. 1. *num.* 1. qui dicunt, ad Epiſcopum ſpectare, Moniales benedicere, ſeù velare. Quæ ſententia poteſt pluribus rationibus probari.

Primò: nam Reginæ temporales quandò Regi, vel Magno Principi matrimonio copulantur, ſolent ab aliquo Magno Sacerdote præcipua

aliqua

aliqua dignitate, nimirum Cardinalitia, Patriarchali, aut ſaltē Epiſcopali inſignito, benedici; ergò à fortiori Moniales, quæ ſummo Regum Regi Deo deſponſantur. Secundò probatur ex *Concil. Carthaginen.* relato in *can. ſi iubet* 26. *q.* 6. vbi interdicitur ſimplici Presbytero Virginum conſecratio, ſeù benedictio; & hæc poteſtas in ſolo Epiſcopo ibi ſupponitur, & in *can deuotis*, 20 *q.* 1. quod communiter ad hoc allegatur per Doctores, vt patet ex *D.Thom.in* 4.*diſt.* 38.*q* 1. *art.*5. *Palud. ibi q.*5. *art.* 3. *&* *D. Anton.* 3. *par. tit.* 2. *cap.* 2. *Syluest. verbo, conſecratio Virginum q* 2. *num.* 3. & communem omnium ſententiam teſtatur *Suarez de Relig. tom.* 4. *tract.* 9. *lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 12. Rationem aſſignat *D.Thom. loc. cit.* quia hæc conſecratio eſt ſpiritualis quędam deſponſatio cum Chriſto, per quam repræſentatur deſponſatio ipſius Chriſti cum Eccleſia, quoad illius incorruptionem: ideò ſolus Epiſcopus, cui Eccleſię cura committitur, Virgines deſponſat, velando non ſibi, ſed Chriſto, quaſi ſponſi paranimphus.

2 Contrarium pluribus probare nititur *Benedict. Bomact. in ſuo libello de conſecr. Virg. cap.* 4. vbi poſt multas rationes, per quas Epiſcopo benedictionem Monialium competere ex officio aſſerit, docet, non ſolum Abbates, ſed etiam Priores, Archipresbyteros, & Præpoſitos poſſe Moniales, in quas iuriſdictionem Epiſcopalem habent, benedicere: quia hoc munus ad iuriſdictionis, non Ordinis poteſtatem ſpectat; & hoc probat experientia, quæ multis in locis, quaſi ab immemorabili tempore introducta eſt, vt Abbates, Prępoſiti, vel Archipresbyteri Monialibus, in quas poteſtatem iuriſdictionis exercēt, benedictionis munus impēdant. An autem hæc poteſtas eis competat ex priuilegio, ſiuè ex conſuetudine, mihi incertum eſt; tamen cōſuetudo iam à multo tempore introducta, neganda non eſt, quæ ex priuilegio, vel aliundè orta eſſe poteſt; ideo dicendum eſt Abbates habētes iuriſdictionem in Moniales, poſſe illas benedicere, & velare, quod ferè idem eſt, vt idem *Bened. Bomact. loc. cit.* & hoc probat experientia rerum magiſtra: Nam Camalduleñ Abbates Moniales ſibi ſubditas velant, & conſecrant; & huius functionis antiquitùs in tali Religione introductæ, vſq; in hodiernum diem obſeruatæ, teſtis eſt *B. Ambroſius Camaldulenſium Abbas Generalis in quadam ſua Epiſtola manuſcrip.* Idem dicendum eſt de Abbatibus noſtræ Cōgregationis, qui in pacifica poſſeſsione benedicendi Moniales ſibi ſubditas, hactenùs perſtiterunt, & perſiſtunt: quòd autem hæc poteſtas ipſis ex vi iuriſdictionis prouueniat, non ſatis probo; hæc namq; conſecratio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, & non tantùm iuriſdictionis, quia cōſiſtit in quadā forma per Eccleſiam tradita, tum etiam, quia in Pontificali Romano ſemper ſupponitur Epiſcopus tanquā ordinarius huius cōſecrationis miniſter; vndè Abbates, ac cæteri Epiſcopo inferiores Prælati, licèt iuriſdictione Epiſcopali potiantur, huiuſmodi actum exercere nō poſſunt: quòd ſi aliqui Abbates, & Prælati hanc poteſtatem obtineant, ac tales conſecrationes efficiant, ad id eis ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio conceſſum fuiſſe oportet; ſicut nonnullis Abbatibus datum eſſe teſtatur *Suar. d. cap.* 11. *num.* 12. *verſ. fin.* conſuetudo verò non erit cauſa huius poteſtatis, ſed erit ſignum conceſſionis à Summis Pontificibus factæ, circà talem facultatem.

3 Infert ex hoc prædictus Benedictus Bomatthæus, quòd cùm Abbates, & alii Regulares Prælati, & Præpoſiti, Archipresbyteri, & alii exempti, ex vi ſui muneris poſsint benedicere Moniales, in quas Ordinariam iuriſdictionem habent, poterunt conſequenter huiuſmodi benedictionem ſimplicibus Sacerdotibus delegare, videatur, *loco citato cap.* 5. quæ illatio ex ſupradictis nullo modo ſubſiſtit, vt patet.

QVAESITVM VII.
Vtrùm Abbas poſsit Diaconiſſas ordinare.

SVMMARIVM.

1 *Diaconiſsa officium quid ſit, & an hodie ſit in vſu.*

2 *Diaconiſſas an Abbates ordinare poſsint.*

1 OFficium Diaconiſſæ olim adipiſcebatur per ſpecialem benedictionem, ex qua tribuebatur poteſtas incipiendi horas in Choro, ac legendi Homilias, vel Euangelium ad Matutinas, quod aliis non licebat: & hæc Diaconiſſa non poterat antè annos quadraginta ordinari, vt habetur ex *gloſſ. iunct. tex. in c. Diaconiſſam* 27. *quęſt.* 1. hodie verò prædicta ordinatio Diaconiſſarum non eſt ampliùs in vſu, nec expectatur ſupradicta ætas, nec datur eis velum diſtinctum, ſed omnes Virgines eodem die, quo recipiunt conſecrationem, ad officium Diaconiſſatus ordinantur; iuxtà formam in Pontificali Romano præſcriptam; idque conſtat ex vſu, & teſtatur *Benedict. Bomact. de mod. conſecran. Virg. cap.* 3. *num.* 3. *in fin. & cap.* 28. *etiam in fine.*

2 Igitur ſicut Abbates poſſunt Virgines conſecrare, poſſunt etiam eas ad illud officium ordinare; eſt enim eadem cæremonia, & fit eodem actu, quo fit Virginum conſecratio. Obiicies ex *cap.* 1. 15. *q.* 3. vbi habetur, quòd mulieres non ſolùm ad Sacerdotium, ſed nec etiam ad Diaconatum prouehi poſſunt; ergò Moniales non poſſunt Diaconiſſæ ordinari. Reſpondeo in *dicto cap.* 1. loqui de Diaconatu, per quod imprimitur character, & tribuitur facultas legendi Euangelium in Miſſa, & ſalutandi Populum, ſolita ſalutatione, *Dominus vobiſcum.* Diaconatus autem, de quo in præſenti eſt ſermo, non comprehenditur inter ſacros Ordines, nec per eum character imprimitur, nec niſi facultatem, Homilias, & Euangelia ad Matutinas legendi, & horas Canonicas inchoandi, tribuit, vt inquit *gloß. in d. c. Diaconiſſam, & in can. Sanctimoniales* 23. *diſt.*

QVAESITVM. VIII.
An Abbas poſsit Abbatiſſas benedicere.

SVMMARIVM.

1 *An Abbatiſſæ benedici debeant.*
2 *Abbatiſſas ſibi ſubiectas poteſt Abbas benedicere.*
3 *Abbatiſſæ temporales an ſint benedicendæ.*
4 *Electa, & confirmata in Abbatiſſam debet benedici, ſi huiuſmodi benedictionis eo in loco vſus vigeat.*
5 *Abbatiſſæ benedicendæ, vel non benedicendæ ſunt, ex conſuetudine, ſpatio 40. annorum introducta.*
6 *Abbatiſſa, quę conuenit benedici, ſi infra annum à die ſuæ confirmationis, munus benedictionis non ſuſceperit, à ſuo iure cadit.*
7 *Electa, & confirmata in Abbatiſſam, ante benedictionem nuncupatur Abbatiſſa.*
8 *Abbatiſſae benedictio qualibet die fieri poteſt.*
9 *Abbatiſſae benedictio non poteſt iterari.*
10 *Monialis corrupta in Abbatiſſam electa non poteſt benedici.*
11 *Abbatiſſa quomodò benedicenda.*

PRo maiori intelligentia huius quæſiti videndum eſt priùs, an Abbatiſſa egeat benedictione: nam fruſtrà quæreretur, à quo poſsit benedici, niſi cognoſcatur, an egeat benedictione. Ad
1 quam difficultatem reſpondetur, quòd in *Clem. attendentes de ſtat. Monach* habetur, *vt quęnis ad regimen Abbatiarum aſſumptae, in Monaſterijs, in quibus Abbatiſſae ſunt ſolitae benedici, intrà annum, à ſuae confirmationis tempore computandum, munus benedictionis ſuſcipiant, alioquin à iure ſuo, niſi ſubſit cauſa rationabilis, prorſus ſe nouerint cecidiſſe.* Ex quibus infertur, quòd vbi non adeſt conſuetudo, Abbatiſſæ non ſunt benedicendæ; hæc autem conſuetudo, vt aduertit *gloſſ. in d. Clem. §. ſtatuimus, verb. ſolitae*, poterit cognoſci: nam ſi conſtet, quòd per quadraginta annos ſit continuata benedictio, Abbatiſſa eget benedictione. Si autem per ſpatium eiuſdem temporis contrarium patere poterit, non erit benedicenda: ſi autem intrà idem tempus conſtabit aliquas fuiſſe benedictas, aliquas verò non, liberū erit Abbatiſsis benedictionē ſuſcipere, vel non ſuſcipere; Itá *Azor. inſt. mor. par. 1. lib. 13. cap. 10. q. 4.* His igitur præcognitis, ex eadem Clementia quæſiti explicatio elicietur: in ea enim dicitur, benedictionem Abbatiſſæ ſpectare ad eos, quibus de iure communi, vel ſpeciali eorum confirmatio competit. Confirmare autem Abbatiſſas, ſi exemptæ ſint, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectæ, ad Romanum Pontificem, vel ad alium ab eo delegatum, pertinebit: ſi non ſint exemptæ, ſed ſub Epiſcopi iuriſdictione, & poteſtate, ab Epiſcopo erunt confirmandæ; ſi erunt exemptæ, ſed Monachorum Abbati ſubiectæ, ab ipſo Abbate confirmationem accipient. Itá *Azor. loc. cit. quæſt. 3.*

2 Ex his ergò ſequitur, quòd Abbatiſſæ exemptæ, & Abbatibus ſubiectæ, quæ per conſuetudinem ſolitæ ſunt benedictionem accipere, ab eiſdem Abbatibus erunt benedicendæ. Nec obſtat, quòd *D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. alleg. 27. num. 51.* & alij dicant, ad Epiſcopum ſpectare benedictionem Abbatiſsarum; quoniam reſpondetur eſſe intelligendum de Abbatiſsis non exemptis, quæ ſub Epiſcopi poteſtate, & iuriſdictione ſunt poſitæ; non autem de alijs; aliter enim fruſtrà eſſent exemptæ. Inſuper hoc habetur ex priuilegio expreſſo Innocentij VIII. ac etiam ex alio priuilegio Clementis etiam VIII. quæ retulimus in *Diſputatione de Benedictione Abbatis.*

3 Eſt autem aduertendum, quòd Abbatiſſæ temporales, illæ nempè, quæ non niſi ad triennium eliguntur, ex Conſtitutione Gregorii XIII. de anno 1583. Kal. Ianuarii, non ſunt de iure benedicendæ, niſi Apoſtolica Sedes aliud expreſsè decernat, vel ſeruet contrarium *Nauarr. conſ. 4. de Regular. in antiq. & conſ. 2, de ſtat. Monach. in nouis, Stephan Quaranta in Summa Bullar. verb. Abbatiſſa, in fine*, & alij, quos refert, & ſequitur *D. Auguſtin. Barboſ. de offic. & poteſtat. Epiſcop. par. 2. alleg. 27. num. 59.*

4 Electa igitur, & confirmata Abbatiſſa, debet benedici, ſi huiuſmodi benedictionis eo in loco vſus vigeat, quia, vt ait *Vital. ſuper Clem. attendentes, §. ſtatuimus, de ſtat. Monach.* Abbatiſſa non eſt benedicenda, niſi hoc Monaſterij conſuetudo requirat; inſpiciendus ergo erit mos Conuentus, & Monaſterij, & ſi tali more ſeruato per annos quadraginta, pateat, Abbatiſſas fuiſſe ſolitas benedici, vtique benedicenda erit, etiam ſi priùs contrarium ſeruatum fuerit, *gloſ. in dicta Clem. attendentes, de ſtat. Monach. Azor. inſtit. moral. par. 1 lib 13. cap 10 quaeſt. 4. Nauarr conſ. 2. An Abbatiſſa num. 1. de ſtat. Monach.*

5 Ex quo inferas, Abbatiſſas benedicendas, vel non benedicendas eſſe ex conſuetudine, ſpatio quadraginta annorum introducta, *gloſ. & Card. in dicta Clem attendentes.*

6 Quòd ſi Abbatiſſa, quæ ex vi conſuetudinis ſui Monaſterij conſueuit benedici, infra annum à die ſuæ confirmationis, munus benedictionis non ſuſceperit, à ſuo iure prorſùs ſe nouerit cecidiſſe, *Clem. attendentes, §. ſtatuimus, de ſtat. Monach.* excuſatur tamen propter infirmitatem; Si Diœceſanum ſæpius requiſierit; ſi vacat ſedes; ſi poſſeſsionem non habuit; ſi per eam non ſtetit, *gloſ. & Card. in d. Clemen. attendentes, verbo, rationabilis, de ſtat. Monach.*

7 Petes, an electa, & confirmata Abbatiſſa, ante benedictionem poſsit nomine Abbatiſſę nuncupari. Reſpondeo affirmatiuè. *Gemin. in cap. indemnitatibus, §. ſanè num. 4. de elect. Ioann. de Anan. cap. meminimus num. 5. de accuſat.*

8 Si petas iterum, quo die talis benedictio fieri poſsit. Reſpondeo, qualibet die, *gloſ. in d. Clem. attendentes, §. ſtatuimus, verbo benedici, vbi Vital. numero 6. de ſtat. Monach.* affirmat à ſolo presbytero conferri poſſe prædictam benedictionem.

9 Dices, poteſt nè iterari talis benedictio Abbatiſſæ? Reſpondeo cùm *gloſ. & Card. in dicta Clem. attendentes*, nequaquam, quia benedictio

illa

illa eſt quaſi ſacramentum, & ad inſtar benedictio nis nuptiarum, *cap. 1. & 3. de ſecundis nupt.* Et ideò ità reſoluunt *Nauar. d. conſ. 2. de ſtat. Monach. Azor. d. lib. 13. cap. 10. ſub quæſt. 4. Ludou. Mirand. in tract. de Sacr. Monial. quæſt. 7. art. 7. concl. vnic. verſ. ſecundò probatur.*

11 Si ergò contingat Abbatiſſam eſſe benedicendam, aduertendum eſt, duos antiquitus fuiſſe modos, & ritus, eaſdem Abbatiſſas benedicendi; iuxtà duo genera Abbatiſſarum, quòd aliæ ſunt Abbatiſſæ Canonicam vitam profitentes: aliæ verò Monaſtichami iuxtà quæ genera Abbatiſſarum prædicti modi, & ritus benedicendi; vide apud *D. Michaelem Leonicum in ſpeculo ſacrarum Cęremoniarum, verbo Abbatiſſa, §. benedictio Abbatiſſę*, & in *Pontificali Romano*, nouus Rituus per Clem. VIII. inſtitutus, in tali functione, ſi fieri contingat, deſumatur.

QVAESITVM IX.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Eccleſiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere poſsint.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia priuſquàm conſtruatur, fundamenti locus deſignandus eſt, & vbi Altare erigitur, Crux lignea eſt erigenda.*

2 *Lapidem primarium in Eccleſię fundatione ponere, ſpectat ad poteſtatem Ordinis.*

3 *Abbates non poſſunt iure ordinario, ſed. priuilegio, vel conſuetudine talem actum exercere.*

1 Antequam Eccleſia aliqua cõnſtruatur, fundamenti locus, & atrium Prælati iudicio deſignari debet, & pridie lignea Crux in loco, vbi Altare erigendum eſt, figi debet; ſequenti die primarius lapis, cui impræſſa ſit Crux, in fundamento ponendus eſt, *can. nemo Eccleſiam, de conſecrat. diſt. 1.*

2 Hic autem actus abſque dubio eſt poteſtatis Ordinis; quia à nemine, qui ſaltem non ſit Sacerdos, exerceri poteſt; vt patet ex *Pontificali rub. de benedictione, & impoſitione prim. lapid. pro Eccleſ. ædificand.* Tùm quia in eo ſeruatur certa forma, & ſolẽnitas ab Eccleſia tradita, vt cõſtat ex *Pontificali loco cit.* quod eſt ſignum aliquod, ſpectare ad poteſtatem Ordinis, vt ait *Panormit. in cap. aqua, de conſecrat. Eccleſ. vel. Altar.*

3 Non poſſunt Abbates iure ordinario hanc benedictionem præſtare, niſi eis id concedatur ex priuilegio, vel conſuetudine, quæ ſit ſignum conceſſionis à Superiore factæ. Huiuſmodi priuilegium conceſſum fuit Abbati S. Spiritus de Sulmona Generali totius Ordinis Cæleſtinorũ à Cæleſtino V. eius Congregationis inſtitutore, quod refertur in alio priuilegio ab Eugenio IV. eidem Congregationi conceſſo, ſupradictum confirmante, anno Domini 1434. 5. Kalend. Nouembris, Pontificatus ſui anno 4. in hæc verba. *Liceat quoque (Pater Abbas) tibi, tuiſque ſucceſſoribus inter Fratres eiuſdem Ordinis, & alijs ad Miſſas veſtras conuenientibus, benedictionem ſolemnem facere, dummodò &c. ac vaſa, & alia paramenta ad cultum diuinum pertinentia, necnon in ædificandis Capellis, Eccleſijs, aut Hoſpitalibus primum lapidem, & fundamenta Pontificali more benedicere, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium indulgemus*: quam conceſsionem refert *Roderic. in noua collect. Bullar. Apoſtolic. pro Regular. Bulla 18. eiuſd. Pontificis*, & huiuſmodi vſus benedicendi lapides in ædificandis Capellis, Eccleſijs, aut alijs ſacris Domibus, (de quarum ædificatione in 3. Tom.) inter Abbates præcipuè Regulares, maximè viget.

DISPVTATIO XXIII.

De vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad munus conſecrationis præſtandum.

Quæſ. 1. An Abbas poſsit benedicere ea, in quibus interuenit ſacra Vnctio.

Quæſ. 2. An Abbates poſsint conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica.

Quæſ. 3. Qualia eſſe debeant Calix, & Patena, & alia Eccleſiaſtica Vaſa ab Abbate conſecranda, & quandò cenſeantur amittere conſecrationem, ità vt iterum conſecranda ſint.

Quæſ. 4. An Abbas poſsit conſecrare Altaria, & lapides deſeruientes ipſis Altaribus.

Quæſ. 5. Vtrùm Abbas poſsit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere, & conſecrare.

Quæſ. 6. An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circà Altarium conſecrandorum.

Quæſ. 7. An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare.

Quæſ.8. Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſiſias conſecrare.
Quæſ.9. An Abbas poſsit Eccleſias, Coemeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis ſolemniter benedicere.
Quæſ.10. An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare.
Quæſ.11. Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta.
Quæſ.12. An Abbas poſsit Campanas conſecrare.
Quæſ.13. An Abbas poſsit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum.
Quæſ.14. Vtrùm Abbas habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut ampliùs conceſſum fuerit priuilegium v.g. conſecrandi, ſed præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſsit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum.

QVÆSITVM PRIMVM.

An Abbas poſsit benedicere ea, in quibus interuenit ſacra Vnctio.

SVMMARIVM.

1 *Abbates per vias, & Ciuitates, & coram Epiſcopo, non poſſunt populo benedicere.*
2 *Conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis.*
3 *Abbates nonnullas res, in quibus interuenit ſacra Vnctio, benedicere poſſunt.*
4 *Conſecrandi poteſtas Abbatibus competere poteſt, tàm ex priuilegio, quàm ex conſuetudine approbata à Summo Pontifice.*
5 *Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus interuenit ſacra Vnctio.*

CVm ſuperiùs probatum ſit in *Diſp.*21. *Quæſ.*7. & 8. Abbates poſſe ſolemniter populo benedicere, dicendum reſtat (antequàm ad benedictionem, in qua interuenit Vnctio, deueniamus)
1 Abbates non benedicere populo, regulariter loquendo, niſi id eis Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſpecialiter concedatur, *Vital. in Clem. Archiep. n.*8. *de priuil.* & in *cap. Abbates de priuil. in* 6. Benedictio enim ſolemnis ſimplici Sacerdoti non competit, *cap. Eccleſiæ* 95. *diſt.* Exceptis S. R. E. Cardinalibus, qui ex antiquiſſima conſuetudine ſolemniter benedicere poſſunt, & conſequenter dicimus, Quòd Abbates de iure communi nullam habent facultatem benedicendi ſolemniter, niſi id eis ab Apoſtolica Sede concedatur, vel ex longa conſuetudine huiuſmodi benedictionis munus acquiſierint, *Card. in Clem.* 2. §. *ſtatuimus de ſtat. Monach.* licèt *Gemin. d. cap. Abbates*, teneat contrarium; ſed loquitur ibi (vt opinor) de benedictione tantùm, quæ datur publicè per vias; & per Ciuitates, & Caſtra.

Benedictio ergò huiuſmodi per vias, & Ciuitates, & Caſtra, fieri non poteſt ab Abbate; niſi hoc ei expreſſo Sedis Apoſtolicæ priuilegio concedatur, *ex d. cap. Abbates, de priuileg. in* 6. & non poteſt acquiri talis benedictio ex conſuetudine, vt teſtatur *Gemin. in d. cap. Abbates num.* 5. Vnde priuilegium conceſſum ſimpliciter Abbatibus ſolemniter benedicendi, debet reſtringi ad proprias Eccleſias, ſibi ſubiectas *ex cap. de Monachis, de exceſ. Prael. in* 6. & *gloſ. in dicto cap. Abbates*. Præterea Sacra Rituum Congregatio in vna nullius, Prouinciæ Burgeñ, anno 1609. die 24. Auguſti declarauit, quòd licèt Abbas habeat vſum Mitræ, & Baculi, & ſolemniter populo benedicere poſsit; priuatam tamen benedictionem, more Epiſcoporum, per vias minimè dare poſsit.

Abbates coram Epiſcopo nō poſſunt benedictionem ſolemniter elargiri, *cap. cùm miniſter*, 16. *q.*6. *cap. denique* 21. *diſt. gloſ. in d. cap. Abbates*. Ideò Sacra Rituum Congregatio anno 1604. ad inſtantiam Epiſcopi Eugubin. declarauit, poſſe Abbatem Monaſterii S. Petri de Eugubio ſolemniter quidem celebrare, & in Pontificalibus populo benedicere, ſed non in præſentia Epiſcopi.

Eadem facultas benedicendi ſolemniter populo, non ſolet concedi à Sede Apoſtolica, niſi Abbatibus habentibus vſum Mitræ, & aliorum Pontificalium, *Specul. de priuil. verſ. non eſt etiam*, & *verſ. ſequenti*. Ideò Sacra Rituum Congregatio in vna *Conſtantien. anno* 1604. *die* 20. *Martij* Abbati qui vſum Baculi habebat, etiam, Mitræ vſum conceſsit, cùm facultate benedicendi ſolemniter: quaſi non poſſet eidem Abbati facultas ſolemniter benedicendi concedi, niſi priùs Pontificalium vſus concederetur. His additis.

Eſt multorum Doctorum ſententia, non licere Abbatibus conſecrationem vllam efficere, in qua Vnctio Chriſmatis requiritur.

2 Ratio eorum eſt; quia talis conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis. At ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, non poſſunt alijs competere, etiam ex conſuetudine, vel præſcriptione, vt tenent *Gemin. Franch. Anchar.* & *gloſſ. in cap. Abbates, de priuileg. in* 6. Idem etiam videtur prohiberi per Sacram Congregationem Cardinalium, in quodam reſponſo ſuper *Concil. Trident. ſeſſ.*23. *cap.* 10. quæ ſic ait. *Abbas, qui eſt benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apoſtolica habet, vt Pontificalia exercere poſſit; ac ſi eſſet benedictus, poteſt omnia ſacra benedicere, illis exceptis, in quibus Vnctio requiritur*, vt refert *Suar. de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 30. *num.* 2.

3 His tamen non obſtantibus, aſſerendum eſt, Abbates, qui vtuntur Epiſcopalibus Inſignijs, nonnullas conſecrationes (in quibus Vnctionis Chriſma neceſſarium eſt) efficere poſſe; quia hoc illis ex priuilegiis Sedis Apoſtolicæ conceditur,

tur, vt patebit ex conceſſionibus Summorum Pontificum inferiùs citandis.

Nec obſtat, quòd huiuſmodi conſecratio ſit Ordinis Epiſcopalis, & proptereà non poſſit aliis cõpetere, etiam præſcriptione, vel conſuetudine, vt dicunt *Gemin. & alij* ſuprà alleg. quia (vt ipſimet
4 aiunt) poteſt Abbatibus conuenire ex priuilegio Romani Pontificis. Vltrà quòd nonnulli tenent, quòd poſſet etiam eis competere ex conſuetudine; quandò talis conſuetudo, vel eſt iure communi approbata, vel Summi Pontificis tacito conſenſu permiſſa, *Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 8. cap. 7. quaſt. 2.* allegans *Card. in Clem. attendentes, §. ſtatuimus, de ſtat. Monach.*

Eſſet quidem magni momẽti ſupradicta reſponſio Sacræ Congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium, contrà noſtram Concluſionem, niſi eadem Sacra Congregatio poſteà declaraſſet, non impediri eoſdem Abbates, qui ſpecialibus ad id Summorum Pontificum priuilegijs gaudent, vti poſſe, ex Decreto eiuſdem Sacræ Congregationis Illuſtriſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, in fauorem Monachorum Caſinenſium emanato, cuius tenor eſt.

DECRETVM SACRAE CONGREGATIONIS Illuſtriſſimorum, ac RR. DD. S. R. E. Cardinalium, Sacroſancti Tridentini Concilij Interpretum.

Ad fauorem Monachorum Caſinenſium, ſuper Pontificalibus.

5 ILluſtriſſime, & Reuerendiſsime Domine, fel. rec. Vrbanus Papa Secundus, priuilegium conceſſit Abbati Sacri Monaſterij Sãctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, quòd per Terras, & Caſtra ſua Eccleſias cum Cruce ſignare, & omnia alia Pontificalia exercere poſſet, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſ. facere poſſunt (ſacrorum Ordinum collatione, Baſiſicarum, & Altarium conſecratione, ac Criſmatis confectione dumtaxàt exceptis) & aliàs, vt in dicto priuilegio, ſub Datum Salerni, 18. kalen. Octobr. anno 1092.

Eugenius Papa Quartus, eius Motuproprio, ſub datum Florentiæ, anno Incarnationis 1442. 7. kal. Iunij, inter alia, facultatem dedit Abbati Monaſterii Sancti Pauli celebrandi Miſſas cum Mitra, & Annulo, Sandaliis, Tunica, Dalmatica, & conferendi Ordines Minores ſuis Monachis, & benedicendi indumenta, quæ ad vſum Altaris eiuſdem Monaſterii requirerentur.

Alexander VI. eius Motuproprio, ſub Datum Romæ, anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalen. April. confirmat omnia priuilegia dictæ Congregationis, & cuilibet Monaſterio illius, per Summos Pontifices conceſſa, & cuiuslibet particularis Monaſterii priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monaſteriis communia eſſe, & ad illa extendi debere voluit, & extendit.

De anno 1565. die 6. Iun. fel. rec. Pius Papa IV. eidem Cõgregationi, vt ſinguli illius Abbates pro tempore exiſtentes, Baculo paſtorali, & Mitra Põtificali in Eccleſiis Monaſteriorum, (in quibus pro tempore deputabuntur) vti, ac benedictionem Põtificalem, poſt Diuina Officia Chriſtifidelibus inibi exiſtentibus elargiri, quoſcunque lapides marmoreos, & porfiricos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, & aliorum piorum locorum, ſuper quibus ad Altaria intrà clauſtra eorũdem Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeù ſeptas Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi dumtaxàt, Miſſæ celebrari poſſint, conſecrare, & benedicere, Ordinariorum locorum licentia deſuper minimè requiſita, liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem, Apoſtolica auctoritate conceſſit.

Et ſemper Abbates Congregàtionis huiuſmodi, liberè Mitra, & Baculo paſtorali vſi fuerunt, Calices, Altaria in quibus vnctio requiritur, paramenta, Lapides conſecrarunt, & benedixerunt, Minores Ordines ſuis ſubditis contulerunt, & alia Pontificalia exercuerunt, & in tali poſſeſſione ſemper extiterunt, & de præſenti ſunt, vigore ſupradictorum, & aliorum priuilegiorum.

Modò à nonnullis nimis ſcrupuloſis viris dubitari contigit, an Abbates prædicti conſecrationem, & benedictionem ſupradictam facere, & Pontificalia exercere poſſint, ſub prætextu aſſertæ reſolutionis huius Sacræ Congregationis declaran. quòd Abbates benedicti non ſe ingerant in benedictionibus, in quibus vnctio requiritur.

Ad tollen. omnem difficultatem Procurator Generalis dictæ Congregationis humiliter ſupplicat DD. VV. Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis, quatenùs dignentur declarare ipſis Abbatibus, ſtantibus dictis priuilegiis confirmatis, & approbatis, quorum Summarium datur, ac de nouo conceſſis ſucceſſiuis temporibus, etiam à Clemente Octauo fel. rec. facultatem prædictam benedicendi, cõſecrandi, Baculum, & Mitram deferendi, & alia Pontificalia exercen. competiiſſe, & competere, nõ obſtan. ſupradicto decreto, quòd quidem non comprehendit Abbates Caſinen. vt ſuprà priuilegiatos; ſed tantùm Abbates ſeculares benedictos, qui non gaudent iſtis priuilegijs, ſed tantùm habent, quod illis ius commune concedit, &c.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, declarauit deciſionem à ſe aliàs editam, quòd Abbates vtcunque benedicti, benedicere non poſſunt ea, in quibus vnctio requiritur, non obſtare quominùs ijdem munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant, ſi ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegijs, quibus idẽ Concilium nequaquàm derogat, muniti fuerint. Datum die 10. Septemqris, 1614.

P. Cardinalis Arigon.

QVAESITVM

QVÆSITVM II.

An Abbates poſſint conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, quibus conceſſum eſt, vt Abbates poſſint Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica conſecrare, recenſentur.*

2 *Abbates communicantes in priuilegijs conſecrandi Calices, Patenas, & alia Vaſa Eccleſiaſtica poſſunt conſecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vaſa.*

3 *Abbates Regulares non benedicti gaudent iiſdem priuilegijs, quibus fruuntur Abbates benedicti.*

VIſum eſt, non prohiberi Abbates Regulares habentes ius exercendi Pontificalia, & iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeù quaſi, efficere conſecrationem, in qua Sacra Chriſmatis vnctio interuenire debet: ſi id ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegijs obtineant. Nunc videndum eſt, vtrùm huiuſmodi priuilegijs gaudeant; & conſequenter an poſſint conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica, in quorum conſe-
1 cratione requiritur vnctio Chriſmatis. Cui dubitationi ſatisfacimus dicendo, quòd Vrbanus Papa Secundus conceſſit priuilegium Abbati Sacri Monaſterii Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sãcti Benedicti, quòd poſſet per Terras, & Caſtra ſua Eccleſias ædificare, cùm Cruce ſignare, & omnia alia Põtificalia exercere, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus facere poſſunt, Sacrorum Ordinum collatione Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis cõfectione, dumtaxàt exceptis, & aliàs, vt in dicto priuilegio, ſub Datum Salerni 18. Kal. Octobris, anno 1091. quod à *Roderico*, ſed mendoſum, refertur in *noua Collect. Bullar. Apoſtolicarum pro Regularibus. Bulla vnica* dicti Pontificis, & Paulus Tertius Põtifex Maximus, anno Domini 1539. 53. Maii, conceſſit Abbati Vallisſcholarium in Gallia, & eius ſucceſſoribus, vt Mitra, Anulo, Baculo paſtorali, & quibuſuis aliis Pontificalibus Inſigniis vti, necnon veſtes, indumenta, & paramenta Eccleſiaſtica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, Campanas, Calices, Vaſa, & Tabernacula quæcunque prædicti erecti Monaſterii, ac Prioratuum, & Membrorum, & Eccleſiarum illi ſubiectarum, ac Altaria illorum benedicere, liberè, & licitè valeant; vt habetur apud *Renatum Chopp. in Monaſt. lib. 2. tit. 2. num.* 18.

Item Innocentius Octauus priuilegio conceſſo, anno Dominicæ Incarnationis 1489. ad petitionẽ Ioannis Abbatis Ciſtercii conceſſit illi, & quatuor aliis Coabbatibus tunc, & pro tempore exiſtentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, quæcunque veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia, Vaſculaque ad reponendam Sacram Euchariſtiam, in locis, & domibus dicti Ordinis benedicere, & Calices conſecrare, tàm de dicto Ordine, quàm ſi ad eos aliundè nonnunquàm deferantur, valeant, & poſſint; extat in *libro priuileg. dicti Ordinis Ciſterc* quod refertur etiam à *Roder in noua Collect. Bullar Apoſt. pro Regular. Bull. 5.* dicti Pontificis, & à *Ludouico Miranda in Manual. Prælat. tom. 2. quæſt. 40. art. 4.* vbi aduertit, quòd eodem priuilegio non poſſunt frui aliæ Religiones, etiam communicationis priuilegium obtinentes: adducens hanc rationem; quia ipſi Abbates ſunt benedicti, & in ſuis Abbatiis, & Monaſteriis habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, quod (vt ipſe dicit) non procedit de Abbatibus Congregationum Monaſticharum habentibus cõmunicationem priuilegiorum; quod videtur falſum; quia in ipſis militat eadem ratio, vt per ea, quæ in *Diſput.* 17. per totam, maniſeſtiſſimè conſtat; habent enim iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos, licèt non ſint benedicti: quia gaudent eiſdem
3 priuilegiis, ac ſi benedicerentur, vt diximus latè in *Diſputatione, de benedictione Abbatis.*

Prætereà adeſt aliud priuilegium, viuæ vocis oraculo conceſſum à Iulio Secundo Abbati Monaſterii Sãcti Aemiliani dela Cogolla Ordinis Sãcti Benedicti Valliſoleti, per quod conceſſit moderno Abbati dicti Monaſterii, qui triennalis exiſtit, & illi, qui perpetuis futuris temporibus erit, vt Corporalia, Patenas, Calices, Cruces, & alia Eccleſiaſtica ornamenta, iuxtà formam Sãctæ Romanæ Eccleſiæ fieri ſolitam, benedicere liberè, & licitè poſſit, & valeat; vt habetur in *noua Collect. priuileg. Roder. Bulla* 25. dicti Pontificis.

His, & nonnullis aliis priuilegiis gaudent Regulares Abbates, qui tùm directè per ſpeciales Summorum Pontificũ conceſſiones, tùm indirectè per communicationem, prædictum munus cõſecrationis exercere poſſunt.

QVÆSITVM III.

Qualia eſſe debeant Calix, & Patena, & alia Eccleſiaſtica Vaſa ab Abbate conſecranda, & quandò cenſeantur amittere conſecrationem; itàut iterum conſecrari debeant.

SVMMARIVM.

1 *Calix cum Patena, ex qua materia eſſe debeant.*

2 *Calix cum Patena conſecratus eſſe debet, ac Chriſmate perunctus.*

3 *Calix, & Patena quandò cenſeantur conſecrationem amittere, & num. 5. & 6.*

4 *Calix, & Patena conſecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini noſtri.*

7 *Pixis, non eſt neceſſarium, vt ſacra Chriſmatis Vnctione conſecretur; & ex qua materia eſſe debeat.*

AGens de conſecratione Calicis, Patenæ, & aliorum Eccleſiaſticorum Vaſorum ab Abbatibus præſtanda, hic neceſſariò circà eadem Vaſa, multa ab eiſdem Abbatibus notanda ſunt.

1 Primò. Notandum eſt, quòd Calix cùm Patena non debet eſſe de ære, aut auricalco, aut cupro; quia hæc propter æruginem vomitum prouocarent; nec ex

ex ligno propter poros, nè ſanguis ſubintret; nec ex vitro, vel cryſtallo, propter fragilitatem; nec ex lapide, propter ineptitudinem, *can. vaſa, & can. Vt Calix, de conſecrat. diſt.* 1. vbi ſtatuitur. Vt Calix Domini cum Patena, ſi non ex auro omninò, tamen ex argento fiat: ſi autem tàm pauper eſt Sacerdos, ſaltem ſtamneum Calicem habeat. De ære autem, vel auricalco Calix non fiat, nè ob vini virtutem æruginem faciat, pariterque ad vomitum prouocet.

Nullus autem in ligneo, aut vitreo Calice præſumat Miſſam celebrare; videatur etiam ibi *gloſſ.*

2 Debet inſuper Calix cum Patena eſſe conſecratus, ac Chriſmate perunctus, *cap.* 1. *de Sacramen. non iter. Sylu. verb. Miſſa, q.* 2. & alii.

3 Secundò. Notandum, conſecrationem amittere, cùm ità notabiliter franguntur, vt ad vſum præfixum deſeruire nequeant, vt tradit *Vaſq.* 3. *par. diſp.* 233. *cap.* 4 *num.* 4.

Amittunt etiã conſecrationem hæc vaſa, ſi cùm ſunt inaurata, & vſu aurum conteritur; poſteà iterùm deaurantur, quoad illam ſuperficiem, quæ tangit corpus, & ſanguinem Chriſti; quia qui mutat, vel addit materiam, nouum opus videtur facere, *L.* 1. *§. opus nouum, ff. de nou. oper. nunc.* Tùm quia eſt alia ſuperficies, & antiqua eſſe deſiit; & Calicis, ac Patenæ conſecratio in ſuperficie conſiſtit.

4 Tùm etiam, quia Calix, & Patena conſecrantur præcipuè propter Corporis, & Sanguinis Chriſti contactum; cùm autem de nouo auro tegantur, cõtactus non poteſt fieri in parte conſecrata: quia aurum additum non eſt conſecratum. Ità tenent *Sylu. Angel. Armill. Roſell. Tabien in verb. Calix*, quos refert, & ſequitur *Azor Inſtitut moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæſt* 4. *& par.* 2. *lib.* 9. *cap* 7. *q.* 3. *Barthol. ab Angel. dialog.* 5. *de Miſſis*, §. 324. *Roder. in Summ tom* 1. *cap.* 249. *num* 21. *Suar. tomo* 3. *diſput.* 81. *ſect.* 7. *§. alia autem forma, verſ. ſolet verò. Reginald in prax. for pœnit lib.* 29 *num.* 199. *Vgolin de poteſt. Epiſc. cap.* 31 *num.* 3. *verſ.* 2. *D. Barboſ de offic & poteſt Epiſcop par.* 2. *allegat.* 27. *num* 38. Contrà *Emanuelem Sà, in aphoriſm. verb. Calix, Sylu de benef. par.* 1. *quæſt.* 5. *num.* 99. *Aegid. de Coninch de Sacrament. quæſt.* 83. *artic.* 3. *dub.* 3. *num.* 246.

5 Notandum tertiò, quòd ſi Calix argenteus auro tectus paulatim aurum amittit ob quotidianũ vſum, quo ipſum aurum conteritur, conſecratione non priuatur; nam antequàm penitùs aurum decidat, conſecratio reficitur, ſi reſtauratur; pars etenim conſecrata, tanquàm magis digna, trahit ad ſe partem non conſecratam, denuò appoſitam, minùs dignam. Vel aurum totum deperditur; & tunc Calix conſecrationem amittit; nam antequàm pars auri apponeretur, totum aurum euanuit. Ità *Sylu. Angel. Armill. Tabien in verb. Calix*, quos refert, & ſequitur *Azor. d cap.* 28. *q.* 6.

6 Notandum quartò, quòd conſecratio Calicis amittitur per aliquos ictus, qui ſolent ab Aurifice infigi, vt tenent *Armilla, in verb. Calix, num* 4. *Barthol ab Angel dialog.* 5. *de Miſſa*, §. 323. *& Azor. loco proximè cit. quæſt.* 5.

Retinet etiam formam conſecrationis, quotiès ſeparatio fit abſque fractione. Vt quandò Calix ità eſt à principio elaboratus, vt eius cuppa à pede ſeparari, & iterùm coniungi facilè queat. Aliter eſſet dicendum, ſi cuppæ ſeparatio fieret cum fractione; quia in eo caſu, Calix non eſt aptus ad vſum, ad quem fuerat fabricatus: cùm amittat ſuam formam, & figuram. Ità *Henriq. in Summ. lib.* 9. *cap.* 28. *num.* 2. *lit N. Barthol. ab Angel dict. dialog.* 5. *de Miſſis*, §. 326. *Suar. d ſect.* 7. *verſ. rurſus inquiri poteſt, Nugn q.* 83. *art.* 3. *dub.* 4. *Coninch. de Sacram. q.* 83. *art* 3. *lib.* 3. *nu.* 248. *Azor dict. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæſt.* 7. & alii, quos refert, & ſequitur idem *D. Barboſ dict. alleg.* 27. *num.* 40.

7 Pixis, ſeù vas, in quo Chriſti Corpus pro communicaturis conſeruatur, ex congruentia debet eſſe conſecratum; præcipuè ſi poſtulat loci conſuetudo, *Suar. dict. ſect.* 7. §. 3. obiter inquiri poteſt, paulò antè finem, *Reginal. dict. lib.* 29. *num.* 201. *Barboſ. dict. alleg.* 27. *num.* 41.

Non eſt autem neceſſarium, illud Chriſmatis vnctione conſecrari; quia in Pontificali Romano tantùm ponitur ſimplex illius benedictio. Conuenit autem, vt fiat ex eadem materia, ex qua Calicem, & Patenam fieri, ius præcipit; nempè ex auro, vel argento, vel ob paupertatem ex ſtamno; ità *Suar. & Reginal loc. cit.*

Ex quibus probatum, & oſtenſum reſtat, quid de aliis Eccleſiaſticis Vaſibus dici poſſet.

QVÆSITVM IV.

An Abbas poſſit conſecrare Altaria, & lapides deſeruientes ipſis Altaribus.

SVMMARIVM.

1 *Altare aliud fixum, aliud portatile.*
2 *Altarium conſecratio de iure communi ad Epiſcopum ſpectat.*
3 *Abbates ex priuilegio poſſunt Altaria, tàm portatilia, quam fixa conſecrare.*

1 ANteqnàm huius Quæſiti reſolutionem tradamus, operepretium erit videre, quotuplex ſit Altare, quod eſt duplex; aliud ſtabile, ſeù fixum, aliud portatile, quòd in iure *Viaticum* appellatur, *cap. vlt. de priuileg. in* 6. *& cap. concedimus, de conſecrat. diſt.* 1.

Altare ſtabile, ſeù fixum, dicitur tota menſa, in qua integrum ſacrificium fit. Portatile verò, dicitur paruus ille lapis, qui Ara appellatur, & habet foramen cum conſecratione, & ſigno ſuperpoſito, & facilè de loco ad locum moueri poteſt.

2 His ſuppoſitis, eſt ſententia communis Doctorum, ad Epiſcopum ſpectare Altarium conſecrationem: quia de iure communi nullus alius præter Epiſcopum, poteſt hanc conſecrationem efficere; *can. nullus Presbyter*, 2. *& can. concedimus, de conſecratione, diſt.* 1. *notant Azor. Inſtit Moral. tomo* 1. *lib.* 10. *cap.* 27. *quæſt.* 3. *Suar. tom.* 3. *diſput.* 81. *ſect.* 5. §. 3. additur *Reginald. in prax. for. pœnit. lib.* 29. *num.* 190. *D. Barboſ.* 2. *part. de offic. & poteſt.*

poteſt. Epiſc. alleg. 27. num. 23. & communiter Doctores; quæ quidem ſententia veriſſima eſt de iure communi.

Dixi, *de iure communi*, quia ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ poſſunt vtique Abbates Altaria benedicere, & conſecrare, quod eſt extrà controuerſiam, vt habetur in *Rubric. Miſſal. Monaſtic. de præparat. Altar. & ornament.* 20.

3 Ideò iure priuilegiorum poſſunt vtiquè Abbates, priuilegium ad hoc habentes (vt multi de facto habent) Altarium conſecrationem efficere; & non ſolùm Altaria parua portatilia, verùm etiam totum Altare fixum, ſeù menſam benedicere. Quo ad Altare portatile patet ex priuilegio Pij IV. Qui anno 1565. die ſexta Iunij, Pontificatus verò ſexto, conceſſit Congregationi Caſinen. vt ſinguli illius Abbates pro tempore exiſtentes, Pontificalibus non ſolùm vterentur Inſignibus, & ornamentis: verùm etiam, vt quoſcunque lapides marmoreos, porphyricos, aut alios ad vſum Altarium portatilium, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, & aliorum piorum locorũ. conſecrare, & benedicere poſſint; Ordinariorum locorum facultate minimè requiſita. Cuius diplomatis verba ſunt.

Cùm in diuerſis Monaſterijs, necnon locis Regularibus veſtræ Congregationis Caſinen. (alias Sanctæ Iuſtinæ de Padua) diuerſa Altaria Capellę, Capellaniæ, & alia pia loca in dies erigantur, inſtituantur, & ſæpè numero creſcẽnte Presbyterorum Religioſorum eiuſdem Congregationis, Altaria benedicta deficiant. Nos volentes commoditati Religioſorum Congregationis, ac eorum deuotioni in præmiſſis opportunè conſulere, ipſamque Congregationem fauoribus, & gratijs proſequi, eidem Congregationi, vt ſinguli illius Abbates pro tempore exiſtentes, qui (licèt quinquennales ſint) nihilominùs ex priuilegio Apoſtolico eidem Congregationi conceſſo, Baculo paſtorali, ac Mitra Pontificali in Eccleſijs Monaſteriorum, in quibus Abbates pro tempore deputati vti, & benedictionem Pontificalem, poſt Diuina Officia Chriſtifidelibus inibi exiſtentibus, elargiri conſueuerunt, quoſcunque lapides marmoreos, vel porphyreos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Cõgregationis Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeù ſepta Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi dumtaxàt Miſſæ celebrari poſſint conſecrare, & benedicere (Ordinariorum licentia deſuper minimè requiſita) liberè, & licitè valeant, plenam licentiam, & facultatem, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium concedimus, & indulgemus.

Quo priuilegio gaudent multi Abbates, cùm Caſinenſibus in priuilegijs communicãtes, vt ſunt Abbates Canonicorum Regulariũ Lateran. & Abbates Cæleſtin. quorum ſpecialia diplomata communicationis priuilegiorum, ſuprà in *Diſput.* 17, retulimus. Eodem priuilegio, ſicut omnibus, & ſingulis dictæ Congreg. Caſinen. fruitur noſtra Congatio Vallis Vmbroſæ, per Bullam memorabilem Iulii Secundi, de qua in fine huius *primi tom.* Omitto alios Abbates eodem priuilegio gaudentes, vt in ſupradicta *Diſput.* 17. videri poteſt.

Quo verò ad Altare fixum, ſeù totam menſam dico, eodem priuilegio probari poſſe, Abbatibus licitum eſſe, huiuſmodi Altaria conſecrare; quia Procurator Generalis Caſinenſis, in ſuo memoriali Sacræ Congregationi Illuſtriſſimorum Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Concilii Tridentini interpretum, porrecto, poſtquàm explicauit ſupradictum priuilegium, ſicut & multa alia, dicit, quòd ſemper Abbates Congregationis huiuſmodi, liberè Mitra, & Baculo paſtorali vſi fuerũt, Calices, Altaria, in quibus vnctio requiritur, paramenta, & lapides conſecrarunt, & benedixerunt, cui priuilegio ſubſcripſit ipſamet Congregatio, *Non obſtare quominùs ijdem Abbates munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant.*

Probatur inſuper ratione, quia ad Altaris conſecrationem requiritur Vnctio Chriſmatis, & benedictio Sacerdotalis, ex *cap. Altaria,* 2. *de conſecrat. diſt* 1. Sed Abbas vtraque potitur, vt ſuprà dictum eſt; ergò Abbas poterit benedicere Altare tàm portatile, quàm fixum; quia locus citatus loquens de conſecratione Altaris, non diſtinguit Altare portatile à fixo.

Nec obſtat, quòd in priuilegio Vrbani Secundi, Abbati Monaſterii Cauen. Ordinis Sancti Benedicti, conceſſo, inter Pontificalia prædicto Abbati conceſſa, excipiatur Altaris conſecratio; quia ſi in illo priuilegio Salerni dato 18. Kalen. Octobr. anno 1092. fit huiuſmodi exceptio: in priuilegio Pij Quarti, anno 1565. vt ſuprà, facta fuit Altarium conſecrationis conceſſio; non ſolùm Abbati Cauen. alijſquè Caſinen. ſed, vt diximus, etiam omnibus priuilegiorum communicatione, gaudentibus.

Confirmatur, quia anteà Innocen. VIII. in ſæpiùs citato priuilegio Ioanni Abbati Ciſtercij, ac alijs quatuor Coabbatibus, eorumquè ſucceſſoribus in perpetuùm conceſſo, indulſit.

Vt Altaria de nouo conſtructa, ſeù translata, reſtaurata, aut mutata in quibuslibet locis dicti Ordinis, Chriſmate ſacro, priùs ab aliquo Catholico Antiſtite recepto, conſecrare liberè, ac licitè poſſint, & valeant.

Et Paulus Tertius, concedens Abbati Valliſcolarium Altarium conſecrationem, vt diximus ſuprà in *ſecundo Quæſito*, loquitur abſolutè de omnibus Altaribus, & vbi lex non diſtinguit, etiam nos diſtinguere non debemus, *l. non diſtinguemus, ff. de receptis arbitris, & Clement. vltim. de reſcript.* cum alijs citatis à *Cardin. Tuſch. tom. 2. litera D. conſil.* 508.

Et facto confirmari vidi Romæ, cùm enim de anno 1624. Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Viſitatores Sacræ Viſitationis Apoſtolicæ accederent ad hãc noſtram Sanctæ Praxedis Eccleſiam, & viſitantes Altaria fixa, inibi collocata, & de Conſecratore Patres noſtros interrogaſſent, acquieuerunt, quòd per Abbates noſtræ Religionis, pro tempore in prædicto Monaſterio exiſtentes, conſecrata reſpõderimus. Ex quo elici videtur, etiam Altaria fixa ab Abbatibus Sedis Apoſtolicæ priuilegio munitis, conſecrari poſſe; quòd etiam confirmatur ex *Rubricis Miſſalis Monaſtici;* auctoritate Pauli V.

teco-

recogniti, vbi in dicta *Rubric. de Præparat. Altar. & Ornament.* 20. habetur, quòd Altare debet eſſe conſecratum ab Epiſcopo, ſiuè ab Abbate, priuilegium Sedis Apoſtolicæ ad hoc habente, & loquitur ibi *Rubr.* vniuerſaliter de omnibus Altaribus.

QVAESITVM V.

Vtrùm Abbas poſſit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere, & conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates poſſunt conſecrare Altaria portatilia, pro vſu ſuarum Eccleſiarum, & quorumcunque aliorum locorum propriæ Congregationis.*
2 *Abbates aliqui præſcripſerunt ſibi ius Altaria portatilia Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, conſecrandi.*

PAucis præſens Quæſitum explicabitur, reſoluendo.

1 Quoad primam partem, nempè, quòd liceat Abbati, lapides ad vſum Altarium portatilium aptos, non ſolùm pro vſu propriæ Abbatiæ, verùm etiam quorūcunq; Monaſteriorū, Prioratuū, Eccleſiarū, & aliorum piorū locorum propriç Cōgregationis benedicere; probatur ex priuilegio in antecedēti Quæſito adducto, per quod Pius Quartus de anno 1565. die 6. Iunij, conceſſit Congregationi Caſinen. vt ſinguli illius Abbates, pro tempore exiſtentes, quoſcunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, & aliorum piorum locorum, ſuper quibus ad Altaria intrà clauſtra eorumdem Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeu ſeptas Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi dumtaxat, Miſſæ celebrari poſſint, conſecrare, & benedicere (Ordinariorum locorum licentia deſuper minimè requiſita) liberè, & licitè valeant; habetur in *lib. priuileg. dicta Congreg.* Et ſimilis poteſtas Abbatibus competit per aliud priuilegium (vt ſuprà in antecedenti *Quæſito* diximus) Innocentij Papæ Octaui, Ciſtercien. conceſſum.

2 Quo verò ad Altaria portalia aliarum Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, dico, quòd licèt priuilegia prædicta extendantur ſolummodò ad Eccleſias, & loca propriæ Congregationis: tamen, cùm Abbates poſſint iura Epiſcopalia præſcribere, & etiam Pontificalia Inſignia, vt diximus ſuprà in *Diſputatione 19. Quæſit. 2.* ac per conſequens vſum prædictorum Pontificalium, quorum Abbates capaces ſunt, iuxtà ea, quæ in eadem Diſputatione dicta ſunt; ideò dicendum eſt, Abbates multis in locis præſcripſiſſe ius conſecrandi Altaria portatilia.

De hac re iterùm habebitur ſermo in *Quæſit. 13. num. 3. huius Diſput.* vbi oſtendimus etiam ex priuilegio, Abbates huiuſmodi Altaria aliarum Eccleſiarum conſecrare poſſe.

QVÆSITVM VI.

An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circà Altarium conſecrationem.

SVMMARIVM.

1 *Altare conſecratum debet eſſe lapideum, non autem ligneum.*
2 *Altare portatile quantæ longitudinis, ac latitudinis eſſe debeat.*
3 *An ſit de eſſentia conſecrationis Altarium, vt fiat cum appoſitione Reliquiarum.*
4 *Altare quandò deſinat eſſe ſacrum.*
5 *In Eccleſijs conſecratis Abbati ſubiectis, nemo, abſque ipſius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri poteſt.*

CVm de Altarium conſecratione hic ſermo inſtitutus ſit, nonnulla circà prædicta Altaria conſecranda, notatu digna, libuit apponere. Ani-

1 maduertendum eſt itaque, quodcunque Altare conſecratum, lapideum, non autem ligneum eſſe debere, iuxtà *can. Altaria 1. de conſecrat. diſt. 1.* notant *Fuſc. de viſit. lib. 1. cap. 21. num. 9. Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap. 30. num. 1. Suar. tomo 3. diſput. 81. ſect. 5. concluſ. 2. D. Barboſ. de offic. & poteſtat. Epiſc. par. 2. alleg. 27. num. 24. Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 29. num. 188.*

Altare autem non conſecratum, poteſt eſſe ligneum; immo neque refert, ſi tota Maſſa Altaris fixi conſecrati, non ſit lapidea: dummodò ſuperior menſa, quæ ſolùm conſecratur, ſit ex lapide, vt ait *Suar. loco citato.*

2 Altare autem portatile tantæ longitudinis, ac latitudinis eſſe debet, vt capere poſſit pedem Calicis, & Patenam cum Hoſtia conſecrata, vel vt ſuper eo valeat maior eorum pars firmiter, abſque vllo cadendi periculo, collocari. *Sylu. in verb. Altare, num. 1. Azor. inſtitut. moral. par. 1. lib. 10. cap. 27. quæſt. 7. Duran. de ritu Eccleſ. lib. 1. cap. 25. nu. 7. Iacob. Graff. in deciſ. aur. par. 1. lib. 2. cap. 42. nu. 4. Suar. vbi ſuprà,* qui dicit eſſe communem, & alios citat, ità etiam *Henriq. in Summ. lib. 9. cap. 28. Reginald. dicto lib. 29. num. 189. D. Aug. Barboſ. dict. alleg. 27. num. 21.*

3 An autem ad ſubſtantiam conſecrationis Altarium ſpectet, illam fieri cum appoſitione Reliquiarum Sanctorum; duæ ſuper hoc extant opiniones. Prima eſt aſſerentium, eſſe præceptum Eccleſiæ, nè conſecrentur Altaria, abſque Sanctorum Reliquijs: tamen ſi fieret huiuſmodi conſecratio, eſſet valida, quam ſententiam ſequuntur nonnulli, quos citat idem *Azor.* præcipuè *Sot. in 4. diſt. 13. quæſt. 2. artic. 3.* quem ſequitur *Suar. loco citato, §. tertiò additur, circà finem,* qui dicunt, conſuetudine derogatum eſſe *Can. placuit, de conſecrat. diſtinct. 1.* nec eſſe ſeruandum, niſi vbi ſacræ Reliquiæ haberi, poſſunt; quia in tanta Altarium multitudine, non

non poteſt commodè *dicti Canonis* præceptum adimpleri.

Altera opinio affirmat, non ſolùm ab Eccleſia præcipi, nè conſecrationes Altarium fiant ſinè Reliquijs: verùm etiam eſſe de ſubſtantia ipſius conſecrationis; itàut Altare ſinè Reliquijs conſecratum pro Altari prophano non conſecrato, ſit habendum; vt dicitur in *dicto can. placuit, de conſecrat. diſtinct.* 1. & hanç opinionem ſequitur *Azor.* ibidem referens, Idem tenere *Syln.Tabien.* & alios, qui concludunt, non eſſe Altaria conſecranda, abſque Summi Pontificis auctoritate, vbi ſacræ Reliquiæ haberi non poſſunt: eamdem opinionem poſt *Azor.* ſecuti ſunt *Fuſc. de viſit. cap.* 21. *num.* 2. & *D. Barboſ. alleg.* 27. *num.* 26. Nihilominùs prima ſententia verior videtur: & ideò ſequenda; ità enim vſut, & praxis docet; verùm quandò commodè fieri poſſet, obſeruari deberet diſpoſitio *dicti Canon. placuit*, vt ait *Reginal.d.lib.29.num* 190. *verſ. porrò difficultas eſt*.

4 Notandum inſuper, vtrumque Altare amittere conſecrationem, ſeù deſinere eſſe ſacrum; quandò eſt enormiter fractū, quòd tunc contingit, quotiès non remanet alterius integra pars, quæ poſſit commodè pedem Calicis, & Hoſtiam cum Patena, ſinè periculo labendi continere, vt ait *Henriq. in Sum. lib.* 9. *cap.* 28. §. 1. Vel quandò cornua, quæ inunguntur, fuerint fracta; vel quandò ſignum ſepulchri, in quo ſunt conditæ Reliquiæ, frangeretur, remoueretur, vel minueretur, vt ait *Azor. dicto cap.* 27. *quaſt.* 12. *Henriq. in margar. litera L.* & *M.* qui teſtatur de communi, quem refert, & ſequitur *Reginald. dicto lib.* 29, *num.* 292. *D. Barboſ. dicta alleg.* 27. *num.* 25. qui plures cumulat; vel quandò Altaris fixi menſa à ſtipite, vel columnis, quibus innititur, remoueretur, vel ità frangeretur, vt ad vſum, pro quo eſt conſecratum, non ſit ampliùs aptum inſeruire; quod relinquitur Ordinarij iudicio, qui rem oculis inſpectam facilè poteſt diiudicare; vt aiunt idem *Azor.* & *D. Barboſ. locis citatis*.

Execratur etiam omnibus alijs modis Altare fixum, & ſtabile, quibus execratur portatile, vt dicit *Vgolin. de poteſtat. Epiſcop. cap.* 30. *num.* 4. *verſ. execratur*.

Si degradatus, interdictus, aut etiam excommunicatus in Altari celebrauerit, non eſt illud iterùm conſecrandum, per *text. in cap.* 2. in fine, *extra de Sacram. non iterand. Fuſc. dicto cap.* 22. *numero* 5.

Altare etiam cenſetur execratum, Eccleſia execrata, non autem è contra; quia Altare ſe habet, vt acceſſorium reſpectu Eccleſiæ; Eccleſia autem, vt principale, *arg. text. in cap.* 1. *de conſecrat. Eccleſ. Fuſc. dicto cap.* 22. *num.* 7.

Hoc autem eſt intelligendum de Altari portatili, non autem de fixo, quòd execrata Eccleſia, non cenſetur execratum, nec reconciliatione indiget, *Sylu. verb. Altare, quaſt.* 11. *Mirand. tom.* 2. *Man. Prælat. quaſt.* 39. *art.* 7. *concl. vnic. D. Barboſ. dicta alleg.* 27. *num.* 26.

5 Tandèm aduerto, quòd ſicut in Eccleſijs conſecratis, quæ Epiſcopi iuriſdictioni ſubſunt, nemo poteſt, abſque eius licentia, & conſenſu, Altare fixum erigere, per *text. in can. nullus Presbyter, de conſecrat. diſt.* 1. & *can. quamuis diſt.* 68. ac illud demoliri, ad eumdem Epiſcopum ſpectat, *can. placuit, eadem diſt.*

Ità etiam in Eccleſijs Abbati ſubiectis nemo poteſt, abſque eius licentia, Altare fixum erigere, ſiuè erectum demoliri; quia hoc ſpectat ad iuriſdictionem ipſius Abbatis, cui Eccleſia ſubiecta eſt.

QVÆSITVM VII.

An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Solus Epiſcopus de iure, poteſt Eccleſias conſecrare.*
2 *Simplex Sacerdos poteſt, ex delegatione Summi Pontificis, Eccleſias conſecrare.*
3 *Abbatibus non licet Eccleſias conſecrare.*

1 Solus Epiſcopus de iure poteſt Eccleſias conſecrare, vt habetur ex *cap. nemo, de conſecrat. diſt.* 1. Et Epiſcopus debet eſſe proprius, non autem extraneus, niſi de licentia proprij, *cap. tua fraternitas, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* ibi, *In tua Diœceſi*, qui non poteſt Eccleſiæ conſecrationem alijs, quàm Epiſcopis committere, per *cap. aqua, eodem tit.* vbi expreſsè prohibetur, hoc delegari ab Epiſcopo ſimplicibus Sacerdotibus, non obſtante conſuetudine cuiuſdam Prouinciæ, quæ ibi corruptela dicitur; Epiſcopus enim nequit, ſimplici Presbytero mandare ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis propria; & ſi committat, vel mandet, irrita, & nulla cenſebitur conſecratio. Ità *gloſſ.* & *Doctores in dicto cap. aqua, Azor. inſtit moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *quaſt.* 10. *Sylu. verbo, conſecratio,* 2. *num.* 2. *quaſt.* 1. *Mirand. in Manual. Prælat. tom.* 2. *quaſt.* 39. *art.* 1. *concl.* 3. & alij apud *D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 27. *num.* 1.

2 Simplex autem Sacerdos benè poteſt, ex delegatione Sedis Apoſtolicæ, Eccleſias conſecrare, vt aiunt *gloſſ. Innoc.* & *Doct. in dicto cap. aqua, Azor. dicta quaſt.* 10.

3 Quo autem ad Abbates, nihil in iure inuenio, per quod ipſis hæc poteſtas tribuatur, nec vllus Doctorum, quem viderim, de hoc ſermonem habet; immo omnes communiter ad ſolum Epiſcopum ſpectare, concludunt: poſſet vtique eis, ex priuilegio ſpeciali Romanorum Pontificum, talis facultas competere; nec eſſet mirùm aliquos Abbates huiuſmodi priuilegio gaudere, quod me latet, hactenùs alicui conceſſum fuiſſe.

QVÆSITVM VIII.

Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare, ſpectat ad Epiſcopum Diœceſanum.*

2 *Epiſco-*

2 *Epiſcopus Diœceſanus,ſi requiſitus Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare renuerit, quilibet alius Epiſcopus id facere poterit.*

3 *Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Eccleſiæ eorum poſsint à quolibet Epiſcopo conſecrari, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus conſecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino.*

1 EX dictis in ſuperiori Quæſito conſtat, ad Epiſcopum tantùm ſpectare conſecrationem Eccleſiarum, quæ in ſua Diœceſi erectæ ſunt: nec extraneus poterit, abſquè Diœceſani licentia, illas conſecrare, etiam ſi eſſent exemptæ; quia incurreret in pœnam conſtitutam à *Concil. Tridentino ſeſſ. 6. de reformat. cap. vlt.* vbi habetur, quòd *Nulli Epiſcopo liceat, cuiuſuis priuilegij prætextu, Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia &c. & ſi ſecùs factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium ſit ipſo iure ſuſpenſus.* Ex quo loco Sacri Concilii conſtat, non valere ampliùs priuilegia Monachis conceſſa, quibus poterant, abſque Diœceſani licentia, Epiſcopos quoſcunque, ad eorum Eccleſias conſecrandas, vocare.

2 Verùm notandum, quòd ſi Epiſcopus Diœceſanus, ab eiſdem Monachis requiſitus, eorum Eccleſias conſecrare noluerit; quilibet alius Epiſcopus idipſum facere poterit, per ſpeciale priuilegium conceſſum ab Honorio IV. Fratribus Minoribus, quod habetur in *Mon. Ord. 1. impreſſ. fol. 17. & 2. fol. 101. conceſſ. 112.* & refertur in *Comp. verbo, Altaria §. 2.* per quod conceſſit, vt ſi Diœceſani requiſiti à Fratribus Minoribus cum debita humilitate, noluerint in Eccleſiis eorum primarium lapidem ponere, ac Eccleſias, vel Oratoria, & Altaria ſua conſecrare, vel id facere intrà quatuor menſens diſtulerint; poſſint prædicti Fratres, per quoſcunque voluerint Epiſcopos, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, præmiſſa recipere. Idipſum, immo aliquantulum latiùs conceſſit Ioannes XXI. Fratribus Carmelitanis, dicens; *Quòd ſi locorum Ordinarij ab ipſis Fratribus humiliter requiſiti noluerint, ſeù recuſauerint indebite, Cæmeteria eorum benedicere, ſeù etiam conſecrare; poſſint huiuſmodi Cæmeteria per aliquem Antiſtitem, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem, quotiès opus fuerit, facere benedici, ac etiam conſecrari*; quod habetur etiam in *Monum. 1. impreſſ. fol. 89. & 2. fol. 172. concluſ. 402.* & refertur in *Compend. verb. benedicere Eccleſiaſtica §. 3.*

3 Nec vidêtur huiuſmodi priuilegia abrogata per *Concil. Trid. d. cap. vlt. ſeſſ. 6. de reformat.* vbi præcipitur, quòd nullus Epiſcopus in alterius Diœceſi, ſinè ipſius licentia, Pontificalia poſſit exercere, cuiuſuis priuilegii prætextu &c. quia quoad hoc ſupradicta priuilegia non cenſentur eſſe priuilegia, ſed continere ius commune, dummodò ſit petita licentia, iuxtà *cap. 1. de ſuppleud. neglig. Præl. & cap. nihil. eſt §. vltim. de elect.* ità ait *Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. quæſt. 39. artic. 1. concluſ. 3.* quem refert, & ſequitur *D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 27. num. 11.* videatur etiam *Roderic. quæſt. Regul. tom. 1. quæſt 19. art. 4.* Verùm autem Abbates poſſint Eccleſias, & loca propriæ Congregationis benedicere, dicemus in ſequenti.

QVÆSITVM IX.

An Abbas poſsit Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis ſolemniter benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa in loco ſacro celebranda eſt.*

2 *Eccleſia non conſecrata gaudet eiſdem priuilegijs, quibus gaudet Eccleſia conſecrata.*

3 *Abbates poſſunt Eccleſias propriæ Congregationis, ſolemniter benedicere.*

1 COmmunis eſt Doctorum ſententia, Miſſam in loco ſacro celebrandam eſſe, vt teſtatur *Suar. tom. 3. in 3. par. D. Thom. diſput. 81. ſect. 3. in princip.* quod habetur etiam ex *can. ſicut, can. Miſſarum, can. hic ergo, can. nullus Presbyter, & can. clericos, de conſecrat. diſtinct. 1.* & ex *Trident. Synod. ſeſſ. 22. in decreto de obſeruan. & euit. in celebrat. Miſſar.* vbi aduertunt Doctores, nomine loci ſacri, ſecundùm vetera illa iura, Eccleſiam conſecratam ſignificari.

Notandum tamen, ex vſu eo nomine, etiam ſignificari Eccleſiam benedictam: dummodò Sedis Apoſtolicæ, vel Epiſcopi auctoritate ad Sacramenta adminiſtranda fundata ſit: atque reliqua neceſſaria adſuerint, *argum. gloſſ. in cap. fin. verb. non conſecrata, de conſecrat. Eccleſ.* quæ dicit, Eccleſiam non conſecratam perfrui eiſdem

2 priuilegiis, quibus gaudet conſecrata; idem colligi poteſt ex prædicto *Concilio Tridentino loco citato*, vt aduertit *Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 29. num. 175.* quibus ſic poſitis ad ſolutionem quæſitj deueniendo.

3 Dico, licere Abbatibus, & Prælatis Regularibus, Eccleſias proprii Ordinis, ſeù Congregationis ſolemniter benedicere: etſi earum conſecratio illis interdicatur, & hoc per ſpecialia priuilegia Abbatibus conceſſa; & etiam per indultum à Iulio Secundo Ordini Minimorum impartitum; hic enim Pontifex conceſſit prædicto Ordini, quòd Generales, & Viſitatores (quos ipſi appellant Vigiles) ac Prouinciales, & eorum Viceſgerentes, poſsint omnes, & ſingulas eiuſdem Ordinis Eccleſias, Coemeteria, Capitula, & Oratoria ſolemni benedictione benedicere. Ità habetur in *Supplem. fol. 8. conceſſ. 29.* & refertur in *Compend. verb. benedicere Eccleſiaſtica, §. 12.*

Idè priuilegiũ conceſſit Leo X. Fratribus Min.

vt habetur in *eod. ſupplem. fol.* 16. *conceſſ.* 53. & refertur in *comp. vbi ſuprà* §. 14. per quod prædictus Leo X. conceſſit Generalibus, & Prouincialibus, ac Cuſtodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obſeruantiæ, pro eo tempore exiſtentibus, vt omnia, & ſingula eiuſdem Ordinis de Obſeruantia, Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria vbicunq; exiſtentia, tàm recepta, quàm recipienda, ac paramenta, & ornamenta, & alia quæcunque ad diuinum cultum, & vſum Fratrum neceſſaria, in quibus Chriſma non interuenit, pro eorumdem Fratrum vſu tantùm, ſolemni benedictione valeant benedicere; & voluit, quoad hoc idem poſsint alii Fratres eiuſdem Ordinis, qui ad hoc in Capitulis Generalibus fuerint deputati; quorum priuilegiorum vigore poterunt etiam Abbates, & alii Prælati virtute communicationis, ſuas Eccleſias benedicere.

Aliud priuilegium ſuperiùs adductis ſimile, aliaque Pontificalia Inſignia concernens pro Canonicis Regularibus Sancti Saluatoris Bononienſis, hic recenſetur: cùm in Bullariis communibus minimè reperiatur; cuius tenor eſt.

Alexander Epiſcopus Seruus &c. Cùm ſicut dilecti filij nobilis vir Auguſtinus Barbarsco Dux, & Dominium Venet. Nobis nuper fecerunt expont, ipſi qui ad Monaſteria veſtra, quorum, videlicet Monaſterium Sancti Antonij, de eorum iurepatronatus exiſtit, ſingularem gerunt deuotionis affectum, ad illa pro diuinis audiendis officijs nonnunquàm accedant; & pro tempore cupiant dicta Monaſteria per Nos, illorumque pro tempore exiſtentes Priores fauoribus proſequi gratioſis, ipſorum Ducis, ac Dominij, ac veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vobis, & pro tempore exiſtentibus Prioribus, quibus, vt quotiès ipſos in quibuſcunque Eccleſijs veſtris, Miſſam celebrare continget, Mitra, Baculo, & alijs Pontificalibus Inſignijs vti, ac benedictionem ſolemnem elargiri valeatis, Apoſtolica fuit auctoritate conceſſum: Et omnibus vtriuſque ſexus Chriſtifidelibus, Miſſis huiuſmodi intereſſentibus (dummodò aliquis Antiſtes præſens non fuerit) Indulgentias per Epiſcopos, videlicet quadraginta dierum dari conſuetas, quoties Miſſas huiuſmodi contigerit celebrare, concedere: ac Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & alia loca quæcunque dictæ Congregationis, illorumque Cœmeteria pro tempore quomodocunque polluta, reconciliare perpetuò valeatis. Conſtitutionibus, Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs nequaquàm obſtantibus, auctoritate praefata, tenore praeſentium, de ſpecialis dono gratiae, indulgemus. Per hoc autem Conſtitutioni, quæ reconciliationem huiuſmodi per Epiſcopos tantùm fieri præcipit, nullum in poſterùm volumus praeiudicium generari. Datum Romae apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die octaua Maij 1493. Pont. Noſtri anno 1. habetur in *lib. priuileg. Canon. Regul. Mediol. impreſ. pag.* 382.

QVAESITVM X.

An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos ſimplex poteſt Eccleſias tantùm benedictas, ſi polluantur, reconciliare.*

2 *Eccleſiæ ſi ſint conſecratæ, ſpectabit ad Epiſcopum earum reconciliatio.*

3 *Abbates Regulares poſſunt Eccleſias pollutas reconciliare, aqua priùs per Epiſcopum ſacrata; niſi Epiſcopus diſtet vltrà duas dietas: quo caſu etiam ipſi poſſunt aquam benedicere.*

4 *Dieta quot milliaria contineat.*

Eccleſiarum aliæ ſunt conſecratæ, aliæ verò benedictæ, vt ſuprà dictum eſt: has autem pluribus modis pollui, aut violari contingit: vt
1 inferius patebit. Eccleſias benedictas tantum, non autem conſecratas quilibet ſimplex Sacerdos reconciliare poteſt per aſperſionem ſolius aquæ ſacratæ. Ità expreſsè tenet *Sylu. verb. conſecratio*, 2. *q.* 8. *Sot. in* 4. *diſt.* 13. *q.* 2. *art.* 3. *Henriq. de excom. & interd. lib.* 3. *cap.* 51. §. 5. & *lib.* 9 *de Miſſa cap.* 27. §. 6. *Azor. inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *q.* 15. *Nauarr. in Man. cap.* 27. *nu.* 150. qui teſtatur de communi, & *D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 28. *num.* 57. qui plures refert.

2 Eccleſia verò conſecrata reconcilianda eſt per Epiſcopum proprium, vel alienum, cum conſenſu proprii; & per aquam ab Epiſcopo benedictam, vino, & cinere admixtam: & cum verbis, quæ habentur in *Pontificali, vel Manuali Romano*; ità habetur in *cap. propoſuiſti, & in cap. aqua, de conſecr. Eccleſ. vel Altaris*, vt notant *Azor. inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *q.* 15. & *par.* 2. *lib.* 9. *cap.* 5. *q.* 5. *Cened. ad ſex. collect.* 135. *num.* 1. *Mirand. in Man. Prael. tom.* 2. *q* 36 *art* 8 *concl.* 2. & *omnes Doct. ſup. cit.* & alii, quos refert, & ſequitur *D Barb. de offic. & poteſt. Epiſ. p.* 2. *alleg.* 28. *nu.* 55. Nec poteſt Eccleſiam conſecratam reconciliare ſimplex Presbyter, niſi ex commiſsione Summi Pontificis: etiam ſi in contrarium eſſet conſuetudo, per *d. c. aqua*, vbi dicitur, huiuſmodi conſuetudinem, potiùs eſſe dicendam corruptelam; Epiſcopus enim nequit ea, quæ ſunt Ordinis delegare alteri, qui non ſit Epiſcopus; quamuis committat ea, quæ ſunt iuriſdictionis. Ità *Mirand. loc. cit. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſc. cap.* 29. §. 8. *nu.* 2. *Marian. Alter. de cenſur. diſp.* 3. *cap.* 4. quos refert *D. Aug. Barboſ. loc. cit. num.* 56. Abbates autem, & Prælati Regulares poſſunt Eccleſias ex quauis
3 cauſa pollutas, vel violatas, reconciliare, aqua per eoſdem benedicta; ſi Epiſcopus, illam benedicturus diſtet, & vltrà duas dietas; aliter autem aqua debet per Epiſcopum ſacrari; vt conſtat ex priuilegio Leonis X. conceſſo Generalibus, & Prouincialibus, ac Cuſtodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obſeruantiæ pro tempore exiſtentibus, quod habetur in *ſuppl. fol.* 116. *concl.* 55. & refertur in *Comp. verb. benedicere Eccleſiaſtica*, §. 14. vbi ſupradictus Leo X. poſt alia conceſſit eiſdem, quòd ſimiliter poſſint reconciliare Eccleſias &c. quæ quomodolibet ſanguinis, vel ſeminis effuſione pollutæ fuerint; & hoc cum aqua per prædictos Prælatos benedicta: præſertim in locis remotis, vbi Epiſcopum, aquam benedicentem, per duas dietas adire non poterint. Hoc priuilegium refert idem *Mirand. loc. cit.*

con-

concluſ. 3. & Sayr. de cenſur. lib. 5. cap. 16. num. 31. Vgolin. dicto §. 8. num. 2. D. Auguſt. Barboſ. loco citato, num. 64.

4 Quælibet autem Dieta continet viginti milliaria, ſeù ſeptem leucas, vt *gloſſ. in cap. nonnulli, verbo, vltrà dietas, de reſcript. & Henriq. in Summ. libro 9. capit. 27. §. 6. & libro 13. cap. 51. §. 5.* & alii relati per *Dominum Auguſtinum Barboſ. dicta alleg. 28. num. 65.*

Idem priuilegium conceſſit Iulius Secundus, Prælatis Ordinis Minimorum, vt habetur in *Supplem. fol. 8. concl. 30.* & refertur in eodem *Compend.* vbi ſuprà, *§. 13. qui Iulius Secundus conceſsit Prælatis dicti Ordinis Minimorum, vt poſſint reconciliare ſuas Eccleſias ſanguinis, ſiuè ſeminis effuſione, ſeù aliàs quomodòcunque polluatur, quotiès opus fuerit; aqua tamen priùs per aliquem Catholicum Antiſtitem, vt moris eſt, benedicta:* ex quibus ſatis conſtat, poſſe Abbates, & Prælatos Regulares, ſuas Eccleſias quomodòcunque violatas, ſiuè pollutas, reconciliare, aqua priùs per Epiſcopum ſacrata; qui ſi vltrà duas dietas diſtauerit, poterunt ipſi aquam, vt ſuprà, benedicere. Præter prædicta priuilegia Mendicantibus conceſſa, adſunt etiam aliæ conceſſiones Monachalibus Ordinibus à Sede Apoſtolica facta, vt poſſint eorum Eccleſias, & earum Cæmeteria, vel alia loca Eccleſiaſtica, ſanguinis, vel ſeminis effuſione, aut aliàs quouis modo pollutas, vel polluta, reconciliare.

QVÆSITVM XI.

Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia quomodò polluatur per ſanguinis effuſionem, aut homicidium.*

2 *Eccleſia quomodò violetur per ſeminis effuſionem.*

3 *Eccleſia polluitur, ſi intrà illam ſepultus fuerit fidelis excommunicatus.*

4 *Eccleſia, an polluatur quandò in ea ſepelitur Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis antè baptiſmū.*

5 *Eccleſia polluitur, quandò benedicitur, aut conſecratur ab Epiſcopo excommunicato.*

6 *Eccleſia violatur, quandò omnes parietes, aut maior eorum pars ſimul ruunt.*

7 *Eccleſia polluta, pollutum etiam cenſetur Cæmeterium, ſed non è contrà.*

8 *Pollutio, an quandò eſt occulta, Eccleſia, & Cæmeteria indigeant reconciliatione.*

CVm ſuprà tractatum ſit de Eccleſiæ pollutæ, & violatæ reconciliatione, explicandum videtur non immeritò, quandò Eccleſia cenſeatur polluta; ſex autem modis Eccleſiam violari contingit, vt ait *Nauar. in Man. c. 27. à nu. 251. vſque ad 254.* excluſiuè, *& Sylu. verb. conſecratio, 2. q. 5. Armil. eod. verb. nu. 4. Roderic. in Sum. tom. c. 123. Henriq. in Sum. lib. 9. de Miſſ. cap. 27. §. 6. Mirand. in Man. Prælat. tom 2. quæſt. 39. art. 5. concl. 1. Suar. tom. 3. diſput. 81. ſect. 4.* per totam, & alij plures, quos citat *D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. allegat. 28. numero 1.*

1 Primus caſus eſt, quandò intrà eam ſanguis humanus iniurioſè effunditur, aut cauſa naturalis eiuſdem effuſionis, ſcì mortis alicuius datur, vt habetur in *cap. propoſuiſti, de conſecrat. Eccleſ.* & in *cap. ſi motum, & cap. Eccleſijs, de conſecrat. diſt. 1.* Dicitur, *Intrà*, quia requiritur, vt homicidium intrà Eccleſiam contingat; ſi enim extrà eam eueniret, non propterea violatur Eccleſia.

Vtrùm autem intelligatur polluta, ſi homicidiū, vel ſanguinis iniurioſa effuſio in gradibus, vel antè ianuam, vel in ipſa ianua Eccleſiæ contingat, latè explicat *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. alleg. 27. num. 20. 21. & 22.* Dicitur *Eccleſiam* generaliter, ad comprehendendum tàm cōſecratam, quàm nondum conſecratam. Dicitur, *ſanguis humanus*; quia ſi eſſet ſanguis cuiuſuis alterius animalis irrationalis, non per hoc pollueretur Eccleſia. Dicitur, *iniurioſè*; quia ſi naturali modo, aut caſu aliquo, vel ob iuſtam hominis defenſionem ſanguis fundatur; non propterea cenſetur polluta Eccleſia; vt tenent communiter *Doctores in dicto cap. propoſuiſti, de conſecrat. Eccleſ. & cap ſi Eccleſiam, eodem tit. in 6. & Sylu. in verbo, conſecratio, 2. quæſt. 5.*

Nec prætereà intelligeretur polluta: ſi ioco, aut ludo honeſto, & iuſto ſanguis effunderetur; maximè ſi ſit in parua quantitate, quæ non ſufficiet ad Eccleſiæ violationem, vt mox dicemus. Nec ſi effuſio fieret per puerum iudicio carentem, aut ſtultum, vel amentem; vt ait *Nauarr. in Manual. cap. 27. nu. 256. & Doctor. in dicto cap. propoſuiſti, Azor inſtitut. Moral. par. 1. lib. 10. cap. 26. quæſtione 13.* Dixi, *effunditur*, quia non eſt intelligendum, de modica fuſione; vtpotè ſi gutta ſanguinis, etiam iniurioſè, intrà Eccleſiam ceciderit: ſed de notabili, ſeù conſiderabili; quia verbum, *effuſio*, denotat largitatem, & copioſum fluxum; *arg. text. in can. ſæpè, 41. diſt.* & in *can. reuertimini. 16. quæſt. 1.* notat *gloſſ. in cap. cùm illorum, 32. verbo, effuſionem ſanguinis, de ſententia excommunicat. Abb. in dicto capit. propoſuiſti.* Quòd ſi ſanguis non fundatur, quamuis oſſa, vel membra conterantur, vel frangantur, non polluitur Eccleſia; dummodò indè mors non ſequatur, & homicidium ſit conſumatum, vt notant *Azor. loco citato, Dom. Barboſ. dicta allegat. 28. num. 35. Suar. dicta ſect. 4. in princ.* ſubdens, tunc neceſſarium eſſe, vt mors ipſa in Eccleſia contingat, aliàs enim homicidium reuera non fit in Eccleſia. Dixi, *aut datur cauſa*; quia ſufficit, vt quis in Eccleſia vulnus accipiat; etiam ſi extrà eam exeat, antequàm ſanguis effundatur, vel in vaſe aliquo ſanguinem recipiat, ſi vulnus mortiferum ſit, vel graue: vt docent communiter omnes; è contrà non polluitur Eccleſia, quandò aliquis extrà eam vulneratur, & poſteà ſanguinem in ea fundit; vt tenent *gloſſ. & Doctores in cap. vnic. de conſecration. Eccleſ. in 6.* & notat *Bonac. in tract. de matrimon. quæſt. vltim. punct. vlt. num. 20. & Suar. loco citato.* Dixi *naturalis*; quia non ſufficit, ſi Iudex in Eccleſia mortis ſententiam, con-

trà aliquem ferat; dummodò in ea nulla fiat ſanguinis effuſio, vt ait *Azor. dicto cap. 26. quaeſt. 13. verſic. quaeres*, Dixi, *aut mortis*, quia ſufficit, in ea ſuffocare, aut quolibet alio modo hominem, ſinè ſanguinis effuſione, iniquè, & iniurioſè interficere. Vnde ſi Iudex ſuſpenderet aliquem in Eccleſia, illam pollueret; non tamen ſi illum ſuſpenderet ſuper Eccleſiæ tectum, vel eius parietibus, extrà illam; quia tunc homicidium non fit intrà illam; vt notant *Sylu. Nauar. Suar. & alij, locis citatis*. Sufficiet etiam, ſi quis intrà Eccleſiam pro Fidei defenſione vulneretur; aut trucidetur, & ſic martyrium ſubeat; quia Eccleſia tunc non polluitur ſanguine Martyris, vt ab ipſo fluit; ſed polluitur ſacrilega actione, & homicidio; quia illud eſt verè homicidium; ità *Sylu. verb. conſecratio, 2. quaeſt. 5. Azor. dicta quaeſt. 13. dicto verſic. quaeres, in fine, Suar. dicta ſect. 4. circà initium D. Barboſ. dicta alleg. 28. num. 9.* & communiter omnes. Non tamen cenſeretur polluta Eccleſia, vbi quis intrà illam exiſtens, hominem extrà eam exiſtentem ſagitta, vel tormento immiſſo percuteret; quamuis è conuersò ſufficiat mors, vel effuſio facta in Eccleſia per lapidem, vel ſagittam, ſeù tormentum foris immiſſum, vt tenent *Doctores citati*.

2 Secundus caſus, in quo dicitur polluta Eccleſia, eſt per voluntariam in illa humani ſeminis effuſionem, *d. cap. vnic. de conſecrat. Eccleſ. lib. 6.* & ſufficit ſeminis emiſſio, etiam per coniugalem copulam: etiam ſi intrà vas naturale contingeret, vt diximus de effuſione ſanguinis, per quam etiam polluitur Eccleſia: dummodò intrà eamdem contingat; quamuis in ipſa Eccleſia materiali non cadat, vt ait *Gambarupt. de caſibus reſeruat. cap. 15. caſ. 6. num. 2. Barboſ. dicta alleg. 28. num. 44.* Dixi, *per voluntariam*, quia non ſufficit, ſi fiat in ſomniis, vt ait *Nauarr. dicto cap. 27. num. 252. Sylu. dicta quaeſtione 5.* dicentes, quòd fallitur *Angel. in verb. conſecratio Eccleſ. §. 9.* qui exiſtimauit Eccleſiam pollui, ſi ſemen humanum per ſomnium fundatur. Dixi, *Seminis humani*, quia effuſio ſeminis cuiuſuis alterius animalis irrationalis ad id non ſufficit; vt dictum eſt ſuprà, circà ſanguinis effuſionem.

3 Tertius caſus eſt, quandò intrà eamdem Eccleſiam fuerit ſepultus aliquis excommunicatus, *cap. conſuluiſti, de conſecrat. Eccleſ.* vbi ſtatuitur, Cœmeteria, in quibus excommunicati ſepeliuntur, eſſe polluta; quòd maiori ratione erit cenſendum de Eccleſia, vt cenſeatur polluta, quandò in ea excommunicatus ſepeliatur, vt tenent *Azor. dicto cap. 26. quaeſt. 13. verſic. tertiò quandò, Henriq. in Summ. lib. 9. de Miſſ. cap. 27. §. 5. & lib. 13. cap. 51. §. 3. Suar. tomo 3. diſputat. 81. ſect. 4. verſic. quarta cauſa, & de Relig. tomo 1. tract. 2. libro 3. cap. 2. à num. 3. Reginal. in prax. for. pœnit. libro 32. num. 17.* & alii, quos refert *Barboſ. dicta alleg. 28. num. 52.*

4 Quartus caſus eſt, quandò in Eccleſia aliquis paganus, ſeù infidelis ſepelitur, vel ſepultus iacet, *cap. Eccleſiam 1. & 2. de conſecrat. diſtinct. 1.* quo caſu non modò reconciliari debet Eccleſia; verùm etiam parietes illius erunt abradendi; licèt in caſu præcedenti reconciliatio ſufficiat. Videatur latè *Suar. dicta ſect. 4. verſic. quintò violatur; Bonaccin. dicto punct. vltim. num. 23.* dicentes, nomine infidelium, & paganorum, compræhendi etiam pueros, qui antè Baptiſmum moriuntur: etiam ſi ſint filii fidelium; ità etiam *Coninch. quaeſt. 83. artic. 3. dub. 1. num. 234.* contrà *Sayr. de cenſur. lib. 5. cap. 16. num. 25.*

5 Quintus caſus eſt, quandò Eccleſia per Epiſcopum publicè excommunicatum conſecratur, vt ait *Abbas*, & alii ſecuti *Ioan. Andr. in cap. conſuluiſti, de conſecr. Eccleſ.*

6 Sextus, quandò omnes parietes renouantur, ſcilicet, quandò omnes, aut maior eorum pars ſimul deiiciuntur, vt colligitur ex *dicto can. Eccleſys, de conſecrat. diſtinct. 1. & cap. ligneis, extrà de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* & tractat latè *Sylu. verbo, conſecratio, 2. quaeſt. 4.*

7 Eſt autem notandum, quòd quotiès aliqua Eccleſia violatur; etiam Cœmeterium illi contiguum pollutum cenſetur: quia nobiliùs trahit ad ſe minùs nobile: polluto tamen Cœmeterio, non cenſetur polluta Eccleſia, etiam illi coniuncta: nec vno Cœmeterio polluto, cenſetur pollutum aliud Cœmeterium illi contiguum per medium parietem, *cap. ſi Eccleſiam, de conſecrat. Eccleſ. in 6.* notant *Sayr. dicto cap. 16. num. 18. & Suar. dicta ſect. 3. verſic. quintò violatur, Bonac. Coninch. & alij, locis citatis*.

8 Eſt etiam notandum, quòd Eccleſia, & Cœmeteria occultè polluta, quandiù pollutio latet, non indigent reconciliatione; at quandò incipit publicari, & manifeſtari violatio; tunc eſt neceſſe, vt Eccleſia reconcilietur; vt aiunt *Abbas, Nauarr. & alij, locis citatis*. Ex quibus omnibus colligent Abbates, quandò Eccleſiæ reconciliatione indigebunt.

QVÆSITVM XII.

An Abbas poſſit Campanas conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Campanarum vſus antiquus in Eccleſia.*
2 *Campanarum conſecratio, de iure communi, ſpectat ad Epiſcopum.*
3 *Abbates poſſunt Campanas conſecrare.*
3 *Exceptio, ſeù limitatio firmat, atque conſtituit regulam in contrarium.*

1 EX antiquo more habetur, Eccleſiam conſueuiſſe, Campanas conſecrare; quòd probatur ex *Concilio Colon. tit. de conſtit. & conſuetud. cap. 14.* & ex *cap. 1. de offit. cuſtod.*

2 Hæc autem conſecratio de iure ſpectat ad Epiſcopum; vt ſcribunt *Durand. in rational. diuin. offic. lib. 1. cap. 4. Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap. 31. §. 1. num. 2. Durantes de ritib. Eccleſ. lib. 1. cap. 22. & Caſ. Baron. tomo 10. annal. Eccleſ. pag. 810. & Angel. Rocc. in ſuo tractatu de Campanis, cap. 5.* vbi tradit formam, & verba conſecrationis: forma

autem,& verba huiuſmodi conſeerationis habētur in *Pont. Rom. Clementis VIII. par. 2. cap. 370.* Dixi, *de iure*, quia ex priuilegio, etiam non Epiſcopus poteſt Campanas conſecrare; cùm etiam Abbates habeant huiuſmodi facultatem, vt patet ex priuilegio ſæpiùs citato Vrbani Secundi, Abbati Monaſteri Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sācti Benedicti, Cōgregationis Caſinen. conceſſo, *vt ipſe, ac eius ſucceſſores in perpetuum poſſint omnia Pontificalia exercere, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus facere poſſunt, ſacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione dumtaxàt exceptis.*

At cùm exceptio, ſeù limitatio firmet, atq; cōſtituat regulam in contrarium, *cap. Dominus, 32. quæſt. 7.* dùm in prædicto priuilegio non excipitur Campanarum benedictio, videtur cōceſſa, idipſum expreſsè patet ex alio priuilegio Pauli Tertij, Abbati Valliſcholarium in Gallia conceſſo, vbi inter cætera, ei indulſit, vt valeat Campanas conſecrare; prout refert *Renatus Chopp. in Monaſt. libro 1. tit. 2. num. 18.* quo priuilegio gaudent omnes Abbates priuilegiorum communicationem eamdem obtinentes; & de facto eo vtuntur multi.

QVÆSITVM XIII.

An Abbas poſsit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt conſecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & qualibet alia Eccleſiaſtica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, ſeù alia Vaſa ad reponendam Sacram Euchariſtiam: necnon quaſcunque Imagines, vndecunque ad eum deferantur.*

2 *Abbas poteſt benedicere Campanas, tàm ad vſum alterius loci, quàm proprię Eccleſię.*

3 *Abbates poſſunt Altaria portatilia, vndecunque ad ſe venientia, conſecrare.*

1 Dico primò, quòd poſſunt Abbates conſecrare Calices, & benedicere Pallas Altaris, ac quæcunque alia ornamenta Eccleſiaſtica, ac Corporalia, & Pixides, ſeù alia Vaſa ad reponendam ſacrā Euchariſtiam; ac ſimiliter quaſcunque Imagines; etiam ſi aliundè ad eos deferantur. Ità habetur ex priuilegio Innocentij Octaui, Ioanni Abbati Ciſtercij conceſſo, ſub Datum Romæ, apud Sanctū Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. quinto Idus Aprilis, Pontificatus ſui anno quinto, cuius verba ſunt hæc. *Tibi, & ſucceſſoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monaſteriorum prædictorum, nunc, & pro tempore exiſtentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalibus, vaſculiſque ad reponendum ſacram Euchariſtiam, ac Imaginibus quibuslibet comprehenſis in locis, & domibus dicti Ordinis, benedicere, & Calices conſecrare, tàm de dicto Ordine, quàm ſi ad vos aliundè nonnunquàm deferantur, liberè, ac licitè poſſitis, & poſſint, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ indulgemus.* Quæ verba cùm de ſe ſint ſatis clara, nō indigent maiori explicatione.

2 Dico ergò ſecundò. Abbatibus non eſt interdictum, Campanas ad vſum alterius loci, quàm proprij Monaſterii, & Eccleſiarum, & locorum ſibi pleno iure ſubiectorum, conſecrare; vt docet communis praxis, & conſuetudo, & deciſum fuiſſe, refert *Macerat. in deciſ. Papiæ 112 caſu 3.* quem refert, & ſequitur *Ricc. in collect. 995.* licèt contrarium dixerit, *in prax. for. Eccleſ. 539.* quòd non eſt verum, immo repugnat praxi, & communi conſuetudini. Videmus enim actu, Abbates, habentes vſum Pontificalium, conſecrare Campanas, vndecunque ad eos ad hunc effectum delatas.

3 Idem dicendum puto de Altaribus portatilibus, quod ſuprà dictum eſt de Campanis; quia certum eſt etiam ex communi praxi, & conſuetudine, & ex pacifica poſſeſſione, in qua prædicti Abbates communiter reperiuntur; Altaria vndecunque ad ſe delata conſecrandi. Nec eſt etiam verum id, quod idem *Riccius ait, in dicta deciſ. 539.* nempè, Abbates non poſſe conſecrare Calices, benedicere Corporalia, & Veſtes ad vſum aliarum Eccleſiarum; quia licèt id procedere poſſit de iure, tamen cùm expreſsis verbis ſpecialiter hoc reperiatur conceſſum, vt in prædicto priuilegio Innocentij Octaui, nō debet huiuſmodi poteſtas ipſis negari.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas, habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut ampliùs conceſſum fuerit priuilegium v. g. conſecrandi, ſed præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſsit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiarius per non vſum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, ſi occaſio, & opportunitas illo vtendi, non ſe obtulerit.*

2 *Priuilegiarius, ſi non vtatur priuilegio ſuo data vtendi occaſione, illud amittit, vel ex præſcriptione, ſeù ex vi tacitè renunciationis.*

3 *Priuilegiarius, per non vſum, non poteſt amittere priuilegium, ſi non habeas poteſtatem renunciādi.*

4 *Prælatus non poteſt renunciare iuribus, & priuilegijs datis, & acquiſitis Eccleſiæ, ac dignitati ſuæ.*

5 *Renunciatio priuilegij habet ſpeciem alienationis.*

6 *Prælatus Eccleſiæ per merum non vſum priuilegij, illud perdere non poteſt.*

1 Doctores in hac materia diſtinguere ſolent, an occaſio, & oportunitas, ſeſe obtulerit, pro qua priuilegium datum eſt, qua minimè data, certum eſt, nullo vnquàm tempore amitti, quan-

 tumcun-

tumcunque priuilegiatus mille annis eo non vtatur, vt probatur ex *regul. text. in l. & Attiſicinius ff. de ſeruit. ruſt. præd cum ſimilibus*, de quibus *Molin. de primogenit. lib. 2. cap. 6. num. 22. cum ſeqq.* rario eſt; quia ſi hæc amiſſio priuilegij fundatur in eo, quòd priuilegiarius priuilegio non vtens, ei videtur renunciare, vt deducitur ex *dicto cap. ſi de terra*; minimè huic voluntari tribui poteſt, quòd nō vtatur priuilegio, eique renunciare intendat, quandò nulla vtendi occaſio occurrit, iuxtà *text. in l. eius eſt nolle, ff. de regul. iur.* & in *cap. cùm ſuper, de offic. delegat.*

Verùm vtendi occaſione oblata, ſi priuilegia-
2 rius ſuo priuilegio non vtitur, communis reſoluit, amitti priuilegium duplici ex capite, vel præſcriptionis, vel tacitæ renunciationis; concurrentibus ſcilicet qualitatibus omnibus, quæ in renunciatione expreſſa requiruntur, & ſufficere poſſunt,
3 idest, quòd ſcienter voluntariè non vtatur, & poteſtatem habeat renunciandi, iuxtà dictum *cap. cùm ſuper*.

4 Vnde cùm Prælatus non poſſit renunciare iuribus, ac priuilegijs datis, & acquiſitis Eccleſiæ, ac dignitati ſuæ, ex *gloſſ. recepta, in cap. vlt. 16. quæſt. 6. Sylueſt. in Summ. verbo, alienatio, num. 18.* cùm
5 talis renunciatio ſit ſpecies alienationis, quæ cauſam iuſtam, & Capituli conſenſum requirit, *cap. 1. de rebus Eccleſ. non alienan. lib. 6.* ideò Præla-
6 tus Eccleſiæ per merum non vſum priuilegij perdere illud non poteſt, *Felin. in cap. cùm omnes, nu. 15. de conſtit. Eman. Roder. quæſt. Regul. tom. 1. q. 18. art. 1.* & in proprijs terminis reſoluit *Paul. Layman. in quæſt. canon. de Prælator. Eccleſiaſt. elect. quæſt. 225.*

DISPVTATIO XXIV.

De Præeminentijs Abbatum, aliorumq; Prælatorum Epiſcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœceſana; necnon Proceſſiones, & alias Seſsiones, & actus, tám publicos, quàm priuatos.

Quæſ.1. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi ſint.
Quæſ.2. Vtrùm Abbates in Concilio Generali deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium habeant, ac illi ſe ſubſcribant.
Quæſ.3. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.
Quæſ.4. Vtrùm Abbates ad Diœceſanam Synodum accedere teneantur.
Quæſ.5. Quis locus in Diœceſana Synodo Abbatibus competat, quouè amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.
Quæſ.6. Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Concilijs Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Conſiſtorijs, necnon equitationibus ſolemnibus; & quem ordinem in illis obſeruare debeant.
Quæſ.7. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum iuriſdictione Epiſcopali, poſſint Synodum congregare.
Quæſ.8. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad proceſſiones accedere teneantur.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi ſint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*
2 *Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi ſunt.*
3 *Abbates de conſuetudine in literis indictionis Concilij vocandi ſunt.*
4 *Abbates multi, qui de facto interuenerant Concilijs Generalibus, referuntur.*
5 *Reſpondetur ad obiecta.*

CVm in præſenti Diſputatione, de præeminentiis, quæ Abbatibus, & alijs Prælatis inferioribus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Diœceſanis, necnon in proceſſionibus, & aliis huiuſmodi actibus, competūt, agere propoſuerim; viſum eſt primùm reſoluere, an ipſi Abbates, & Prælati ad Concilia prædicta, & proceſſiones accedere teneantur: & ab vniuerſaliori, atque digniori incipiendo, præſens Quæſitum appoſui. An ſcilicet Abbates ad Generalem Synodum conuocandi ſint. Ad quòd pro ratione dubitandi videtur dicendum,
1 quòd non; nam de iure communi Concilia Generalia, quæ ad res Fidei, & morum definiendas congregantur, ſolùm ſunt Epiſcoporum, vt habetur ex *canon. ſecundò: omnia, 12. diſtinct* vbi *D. Auguſt.* ait, *Omnia talia, quæ neque Sanctarum Scripturarum auctoritate continentur, neque in Concilijs Epiſcoporum ſtatuta inueniuntur, &c. ſine vlla dubitatione reſecanda eſſe exiſtimo. & can. Synodū, diſt 12.*

Marcel-

Marcellus Papa Synodum Generalem, Epiſcoporum Synodum vocat, & in *can. canones, diſt.* 5. ſic dicitur. *Prima Synodus, ſcilicet Nicena, fuit trecentorum, decem, & octo Epiſcoporum; ſecunda ſcilicet Cõſtantinopolitana, fuit centum, & quinquaginta Epiſcoporum; tertia, quæ fuit Epheſina prima, fuit ducentorum Epiſcoporum; quarta ſcilicet Calcedonen. fuit quingentorum, & trigiuta Sacerdotum*, ideſt, vt expoſuit *gloſſ. Epiſcoporum*. Præterea habetur in *Synod. Calcedonen. art.* 1. quòd Abbas Martinus requiſitus à Conſtantino quodam, vt ipſe quoque ſe ſubſcriberet actis Concilii Epheſini ſecundi, reſpõdit; non eſt meum ſubſcribere, Epiſcoporum tantùm eſt, & eorum, qui digni ſunt. Quæ omnia manifeſtè indicant, ad Generale Concilium Epiſcopos tantùm conuocandos eſſe; non autem Abbates, ac alios Prælatos Epiſcopis inferiores.

2 His tamen non obſtantibus, dicendum eſt, Abbates hodie ad Generale Concilium intereſſe debere, vt oſtendit *Michael Leonicus in ſpecul. ſacrat. car. Verb. Abbas*, & habetur in *l. conuenientibus, vbi Turrecrem. 1. q. 3. & ex gloſ. in can. Epiſcopus 18. diſt.*

3 Vnde Abbates ſpecialiter de conſuetudine in literis indictionis Concilij vocandi ſunt; præſertim Abbates, qui iuriſdictionẽ Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem habent, & qui beneficio Sedis Apoſtolicæ ſunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempti, *Card. Alban. de poteſt. Papæ par. 2. nu.* 229. &

4 patet de facto Abbates multos interueniſſe Concilijs Generalibus, præcipuè Ordinis S.P. Benedicti, & eiſdem Concilijs ſubſcripſiſſe, vt in Concilio Florentino ſub Eugenio Quarto, celebrato anno Domini 1439. & in Concilio Lateranẽ ſub Leone Decimo, & in Concilio Senenſi, vt teſtatur *Iacobat. de Conc. lib. 2. art. 2. num. 41. & 42* & antiquitùs multos Abbates Concilijs interfuiſſe, & illis ſubſcripſiſſe oſtendemus in *Quæſito ſequenti*. Nouiſſimæ in Concilio Tridentino interfuerunt ſeptem Abbates; ac ſeptem Generales Religionum, atque à ſeptima Synodo Generali infra ſemper Abbates in ea interueniſſe, teſtatur *Iacobat. tit. de Concil. d. lib. 2. art. 2. Azor. inſtit. Moral. p. 2. lib. 5. cap. 11. q. vlt. & Franciſcus à Cortolana in Compendio Conciliorum in prioç. Prælud.* Quod antea voluerunt *gloſ. in can. conuenientibus, 1. q. 7. Archid. in can. ſtatuimus* 5. *ſed hoc, 1. q. 1.* idem *Archidiac. & Alex. in d. can. conuenientibus*, idem *Alexand. in c. canones, 15. diſt. Dominic. in cap. ad Apoſtolica, de re iud. in notabilibus, S. Ant. 3. par. Sum. tit. 24. cap. 3.*

5 Ad obiecta in contrarium reſpondetur, quòd licèt iure communi Abbates non ſint ad Generalem Synodum conuocandi, cùm ſimpliciter, & propriè tantùm ad Epiſcopos ſpectet in ea interuenire, vt probant *Bellarm. de controuerſ. Chriſt. Fid. tom. 1. de Concil. & Eccleſ. lib. 1. cap. 15. Azor. d. lib. 5. cap. 11.* tamen ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, vel ex conſuetudine nihil obſtat, quòd ad eam ſint conuocandi, vt de facto diximus, illos conuocatos fuiſſe, ac in nonnullis Generalibus Concilijs interfuiſſe. Ità *Dominicus, D. Antoninus, Archidiaconus, & Cardinalis Alexandrin. Boſell. & Brixien. apud Iacobat. loc. cit. col. 8. verſ. ſed contrarium, litera D. & col. 16. verſ. hodie tamen, litera etiam D.*

Ex eo, quia in Concilijs alij interſunt, vt Iudices qui dicuntur ſuffragium deciſiuum habere; alij vt diſputando examinent difficultates, qui dicuntur habere ſuffragium conſultiuum; alij, vt miniſtrent, quales ſunt Notarij, & Cuſtodes; alij vt defendant Concilium, videndum eſt, an Abbates habeant in Synodo Generali ſuffragium conſultiuum, vel deciſiuum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates in Concilio Generali deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium habeant, ac illi ſe ſubſcribant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſunt de neceſſitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi, & num 5.*

2 *Abbates habent in Concilijs votum deciſiuum, ſicut Epiſcopi.*

3 *Abbates primis ſex Concilijs non fuerant vocati, quia erant ſubditi Epiſcopis.*

4 *Abbates à quo tempore citrà ad Generalia concilia admitti, & in ijs ſe ſubſcribere cœperint.*

5 *Generales Religionum ad Concilium vocandi ſunt.*

6 *Abbates plures, qui Generalibus Concilijs interfuerunt, referuntur.*

7 *Abbates quidam Congregationis Vallis Vmbroſæ, qui Concilijs Generalibus interfuerunt, recenſentur.*

8 *Prælati inferiores Epiſcopis, Concilijs interuenire debent.*

9 *Abbates, & alij Prælati, vt ſciant quandò Concilijs debent interuenire, citandi ſunt.*

1 PAnormitanus in *quæſt. 1.* quæ incipit. *Epiſcopus, & quidam Rector, num. 28. circà finem*, ait, quòd Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſunt de neceſſitate ad Oecumenicam

2 Synodum conuocandi; habentq; in ea votum deciſiuum, ſicut, & Epiſcopi: hoc probatur ex *c. conuenientibus, 1. q. 7.* vbi dicitur, quòd Abbas in Concilio Papæ locum tenuit; & Abbates quamplures vocem deciſiuam in Concilio dederunt, ſicut Epiſcopi.

Præterea in *c. Adrianus il 2. 63. diſt.* dicitur, quòd Synodus illa celebrata fuit à 143 Religioſiſſimis Epiſcopis, & Abbatibus, & ſic illi Abbates Epiſcopis comparantur.

Inſuper *gloſ. in d. can. conuenientibus, verb. Monachi*. ait Abbates debere Concilio intereſſe; licèt ſecùs dicat de Monachis ſimplicibus.

3 Et licèt in primis illis ſex Concilijs Abbates vocati non ſint, nec interfuerint, id factum fuit, eo quia tunc Abbates erant Epiſcopis ſubiecti, nec dum exemptionis priuilegio à Romana Eccleſia muniti; vnde Conciliorum decreta ipſis Abbatibus Epiſcopi tradebant, & denunciabant, & vt ea ſuſciperent, eiſquè parerent ſua auctoritate præcipiebant. *can. decernimus, 18. diſt.*

4 Poſtea à tempore ſeptimæ Synodi citrà cœperunt Abbates ad Oecumenica Concilia admitti, vt patet in *d. can. cõuenientibus, & d. can. Adrianus 2.*

& ſic

& ſic conſuetudine introductum eſt, vt etiam Abbates Epiſcopalem, ſeù quaſi iuriſdictionem habentes, nec non etiam Religionum Generales in Generali Synodo tanquàm Iudices interſint, ac in ea ſe ſubſcribant, ſuffragium deciſiuum, ac definiendi ius habentes. Ità *Iacobat. de Concil. lib. 2. art. 2.* vbi plures citat, *Bellarm. de Concil, & Eccleſ. lib. 1. cap. 15. verſ. ad Catholicorum, Azor. inſtit. Moral. par. 2. lib. 5. cap. 11. q. vlt.* Et hoc eſt intelligendum tàm de Abbatibus ſecularibus, quàm de Regularibus, dummodò quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habeant, vt ex citatis Doctoribus colligitur. Ex his patet, antiquum eſſe in Eccleſia Dei, Abbates in Conciliis ſuffragium dare, vt ex eorum inſcriptionibus, in fine cuiſlibet Concilij appoſitis, poteſt intueri.

6 Et primò in Concilio Toletano circà tempora Agatonis Papæ, vel, ſecundùm alios, Leonis Papæ Secundi anno 681. vel, vt alij dicunt, 685. In quo D. Samuel, D. Gundalphus, D. Lefraſias, D. Theodoratus, D. Bateradus poſt ſubſcriptionem Epiſcoporum eiſdem Concilijs interfuerunt, & ſe ſubſcripſerunt. Et in alio Concilio Toletano octauo anno 653. celebrato ſub Martino Primo, D. Fugitiuus, D. Anatolius, D. Euticius, D. Ildephonſus, D. Sempronius, D. Eumerius, D. Quiriacus, D. Morarius, D. Ioannes, D. Secundinus omnes Abbates, qui ſi ab Epiſcopis tunc temporis non erant exempti, & tamen eiſdem Concilijs ſe ſubſcripſerunt, multò magis Abbates exempti. Idem videri poteſt in alijs Concilijs, & præcipuè in Lateran. ſub Innocentio Tertio anno 1215. cui multi Abbates ſubſcripſerunt, ſicut teſtantur acta eiuſdem Concilij in fin. aliquando etiam pro Epiſcopis, & tanquam eorum Vicarij ſubſcripſerunt, vt videre eſt in Concilio Cabilonen. tempore Vitaliani Papæ celebrato. Ne autem prolixus videar, omnes Abbates, qui alijs Concilij vſque ad Concil. Florentinũ ſubſcripſerunt, omittam, & breuiter dicam, quòd Concilio Florentino, Lateranenſi, alijſque Concilijs, ac poſtremo Tridentino Abbates multi ſubſcripſerũt: de Concilij Florent. Abbatum ſubſcriptione vide in actis eiuſdem Concilii, celebrati ſub Eugenio Quarto anno Dom. 1439.

7 inter quos libuit mihi quoſdam Abbates meæ Religionis Vallis Vmbroſæ peritiſsimos, hìc apponere non omnes, ſed aliquos, qui fuerunt iſti, nimirum Reuerendiſsimus D. Placidus Abbas Generalis Vallis Vmbroſæ, D. Benedictus Abbas S. Pancratij de Florentia, D. Franciſcus Abbas Sanctæ Mariæ de Pacciano, D. Ioannes Gratianus Abbas de Ripolis prope Florentiam, D. Bertaccius Abbas Sanctæ Mariæ de Monte plano, D. Bartholomæus Abbas Sanctæ Mariæ de Bibbona, & multi alij ex omnium Monachorum Ordinibus. Multi enim annotati non fuerunt in actibus huius Concilij, quia priuſquam ſubſcriptio fieret diſceſſerunt; & Concilio Lateranenſi multi ſubſcripſerunt Abbates diuerſarum Religionum, & ex Religione mea Vallis Vmbroſæ inter alios D. Blaſius Milaneſius Abbas Generalis, vir vndequaque inſignis. Ità habetur in fine eiuſdem Conc. Lateran. ſub Iulio Secundo, & Leone Decimo anno 1517. Concilio Tridentino ſubſcripſerunt ſimiliter Abbates; inter quos fuerunt Ludouicus de Baiſeij Gallus Abbas Ciſtercienſis, D. Stephanus de Nauaria Abbas Sanctæ Mariæ Gratiarum propè Placentiam, D. Auguſtinus Loſpus Hiſpanus Abbas Sancti Benedicti de Ferraria Caſinenſis, D. Euſichius de Cordes Antuerpienſis Abbas pro titulo.

8 Non ſolùm Abbates, verùm etiam alij Prælati inferiores ad Concilium admittendi ſunt, & poſſunt in Concilio proponere, vt habetur in *can. vbi nam 96. diſtinct.* Et completo Concilio, Cardinales, Epiſcopi, & Abbates ſubnotabunt eorum nomina, imponendo ſuæ dignitatis titulos, eo modo, vt dictum eſt in ſubriptione particularium ſupra relatorum, qui cum proprio nomine etiam titulum dignitatis appoſuerunt: ità ſeruatum fuiſſe in Concil. Eugenij Quarti Ferrariæ incepto, & Florentiæ completo, affirmat *Alphonſ. Aluarez in Theſaur. Chriſtian. Religion. cap. 51. §. 2. num. 34.*

9 Ad hoc autem, vt ſciant Abbates, & alij Prælati, qui debent intereſſe Concilijs, quandò ad ea accedere debeant, citandi ſunt: forma autem citationis erit, quòd Summus Pontifex, vel eius Legatus iubeat, vt omnes Prælati veniant ad Concilium Generale, aſsignando eis tempus, & locum; ità notatur in *l. aut, qui aliter ff. quod vi*; aut citatio, quam facit Summus Pontifex, debet fieri per literas Apoſtolicas, vt habetur in *c. dilecti, de dolo, & contumacia, in verb. volentes*; quæ verò fit à Legato Papæ debet fieri per literas continentes tenorem literarum Apoſtolicarum, ex *cap. cùm in iure, de offic. deleg.*

QVAESITVM III.

Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.

S V M M A R I V M.

1 *Abbates in Oecumenica Synodo primum locum poſt Epiſcopum iuniorem, vel illius Procuratorem, habere debent.*

2 *Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non ſunt Abbates, quia ſunt in priori gradu dignitatis poſt Epiſcopum.*

3 *Abbates inter ſe ipſos, illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula priùs approbata fuit.*

4 *Abbates Canonicorum Regularium Lateranen. & Abbates Monachorum Caſinenſium in Concilijs Generalibus, quam præcedentiam, inter ſe obſeruent.*

5 *Inter Abbates eiuſdem Ordinis prior ad Abbatiam aſſumptus præcedere debet.*

1 RESpondeo: cùm in Synodo Oecumenica præter Epiſcopos, ſolùm Abbates, ac Ordinum Generales intereſſe debeant; locus Abbatum erit immediatè poſt Epiſcopum Iuniorem, vt docent *Panorm. in cap. 2. num. 2. de iudic. & in cap. ex ore, num. 3. de priuileg. Thom. Campeg. de Concil. cap. 15. num. 17. & ſeq. Flau. Cherub. in Compend. Bullar. tom. 2. conſtit. 24. Pij Quarti.* Et debent ſedere antè Epiſcoporum abſentium Procuratores, prouti

etiam

etiam obſeruatur in Synodo Prouinciali, & tradit *Franc. Leõ in Theſ. ſor. Eccleſ. par. 1. cap. 9. num. 5.*

2 Vnde illi præcedent Generales Ordinum, qui non ſunt Abbates, eo quia Abbatia eſt in priori dignitatis gradu poſt Epiſcopatum, vt patet ex *can. ſi quis deinceps, 16. q. 7.* & per plura alia loca Iuris Canonici, quæ infra ſuo loco afferemus; tradit etiam *Cardinal. Iacobat. lib. 1. tract. de Concil. tit. de ordine ſedend. in Concil. circa fin. verſ. poſt præmiſſos.*

3 Inter ſe ipſos primum locum obtinebunt Abbates illius Ordinis, cuius Regula priùs à Sede Apoſtolica approbata fuit.

4 Aduerto autem, quòd ex Abbatibus Congregationis Canonicorum Regulariũ Lateraneñ, & Congregationis Caſineñ; quamuis ex decreto à Pio Quarto confirmato, quandò capitulariter cum ſuis Monachis incedunt, primus locus Abbatibus Canonicorum Regularium Lateranenſis Congregationis debeatur; tamen vt ex eodem decreto habetur, quando de perſe, abſquè eorum Conuentibus in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & alijs actibus publicis, & priuatis interuenerint, præcedent, ac præferendi erunt, dignioremq; locum obtinebunt, qui Priores ad Abbatiam promoti fuerunt, nec dignitas à Congregatione, & Ordine, ſed à promotione attendenda eſt, vt habetur in d. decreto, quod refert *Nauar. in Commẽt. 4. de Reg. n. 5.* & nos latè infrà *Diſp. ſeq. quæſ. 1.*

5 Inter Abbates autem eiuſdem Ordinis, ille digniorem locum obtinebit, qui prior ad Abbatialem dignitatem aſſumptus fuit, *l. 1. ff. de albo ſcribendo l. 1. C. de conſul. lib. 12.* & dicemus latè infra in hac diſputatione.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates ad Diœceſanam Synodum accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares exempti ad Diœceſanam Synodum accedere non tenentur. Limita, vt num. 3. & 4.*

2 *Accedere ad Synodum Epiſcopi eſt ſignum ſubiectionis.*

5 *Abbates, ſi eſſent Parochialium Rectores, tenerentur ad Synodum accedere, etiam ſi eſſent nullius Diœceſis, ſed limita, vt num. 6.*

7 *Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis in Synodo præcipere poteſt extra ea, quæ animarum curam concernunt.*

8 *Abbates, & Prælati ſeculares, etiam exempti, ad Diœceſanam Synodum accedere tenentur.*

9 *Abbates, & Prælati inferiores, in Synodis Prouincialibus deciſiuum votum habent.*

10 *Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum conſultiuum, tantùm habent.*

1 CErtum, & indubitatum eſt, Abbates, & Prælatos Regulares exemptos nullo modo ad Synodum Diœceſanam accedere teneri, *cap. ex ore,* & ibi *Panorm. num. 1. de priuileg. gloſ. cap. vt Apoſtolica verb. videtur, & cap. exemptione, verb. curam, de priuileg. in 6. Archidiac. cap. Abbates col fin. 18. q. 2. Federic. conſ. 183.* & alij communiter, & clarè colligitur ex *Concilio Tridentino ſeſſ. 24. de reformat. cap. 2.* vbi ſic habetur. *Synodi quoque Diœceſanæ celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis Generalibus ſubduntur, accedere teneantur.*

At Abbates Regulares Capitulis Generalibus ſubduntur, ergò ex diſpoſitione Concilij ad Synodum accedere non tenentur.

2 Prætereà probatur, nam accedere ad Synodum Epiſcopi, eſt ſignum ſubiectionis, *cap. fin. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Speculat. de teſtam §. nunc videndum, verſ. intendit probare, Nicol. Mil. in repertor. verb. Epiſcopus §. 1.* & apud omnes indubitatum eſſe, ait *Eraſm. CoKier. de iuriſd. Ordin. in exemp. par. 4. q. 19. num. 1.* At Abbates exempti ſunt ab Epiſcopi iuriſdictione (eos enim vt tales ſupponimus, & de his modò loquimur) ergò non debent ad Synodum, ab ipſo Epiſcopo conuocatam, accedere; aliàs enim nihil operaretur exemptio.

3 Limitatur tamen, niſi adſit conſuetudo, vt ad Synodum vocentur per *cau. fin. 18. q. 2.* Vel niſi

4 habeant Capellas, & Eccleſias Parochiales cum cura animarum, etiam ſuo Monaſterio annexas; quia tunc ad Synodum accedere tenentur, ſiuè exempti ſint, ſiuè non, vel mittere Capellanos, qui illas adminiſtrant per *tex. in d. cap. ex ore, de priuileg. & cap. 1. iuncta gloſ. in verb. inſtituta, de priuil. in 6. & cap quod ſuper his, iuncta gloſ. de maiorit. & obed. Concil. Trident. d. cap. 2.* ibi. *Ratione tamen Parochialium, aut aliarum ſecularum Eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe.* Et ratio eſt; quia cum Regulares Curati ſubſint, quoad curam animarum, correctioni, & viſitationi Epiſcopi, ex diſpoſitione eiuſdem *Concilij ſeſſ. 25. de Regul. cap. 11.* debent ad Synodum conuenire, adhoc, vt de eius ſtatutis, & ordinationibus informentur. Prætereà id etiam probatur ex illis verbis *Concilij eiuſd. cap. 2. d. ſeſſ. 24. de reformat.* per quæ ſtatuitur, quòd ad Synodum Diœceſanam omnes illi accedere debeant, qui aliàs, ceſſante priuilegio exemptionis, ad eam accedere tenerentur; at Parochialium Eccleſiarum Rectores, ceſſante priuilegio exemptionis Synodo intereſſe tenentur, *d. cap. quod ſuper his, de maiorit. & obed.* ergò &c. Atq; ità *Io. Franc. Leo. in Theſaur. fori Eccleſ. p. 1. cap. 9. num. 13. Piaſec. in praxi noua Epiſc p. 2. cap. 2. num. 2. & Dominus meus Ioann. Anton. Maſſobr. de Synod. Diœceſ. cap. 3. dub. 2. d. num. 2. D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc par. 3. alleg. 93. nu. 5. Laurent de Peirin. in expoſit. conſtit. 2. Iulij II. pro ſuo Ord. Minim. num. 64. tom. 1.*

5 Immo ſi Abbates eſſent Parochialium Rectores tenerentur ad Synodum venire, etiam ſi ſint nullius Diœceſis, tunc enim accedere debent ad Synodum viciniorem, vt deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, refert *Franc. Leo, loco citato,* & tenent *Sayr. in florib. deciſ. ſub tit. de offic. Ordin. deciſ. 11. citatus à Riccio, in collect. deciſ. par. 4. collect. 1153.*

Piaſec.

Piaſec. d. num. 2. verſ & non ſolùm, D. Auguſt. Barboſ. d. alleg. 93. num. 7. & ad id cogi poterunt dicti Rectores Regulares per cenſuras Eccleſiaſticas *d. cap. quòd ſuper his, Maßobr. d. cap. 3. num. 7. Lauren. de Peirin. loc. etiam citato num. 65.*

6 Hoc tamen ſublimita, niſi habeant priuilegium non veniendi ad Synodum, *cap. nimis praua, de exceſſ. Pralat. cap. quoniam per confeſsionem, de priuileg. Hoſtieſ. & Imola apud Eraſm.* Cokier. *d. q. 19. num 5. Maſſobr. d. dubio 2. num. 3.* vel (vt idem *Maßobr. ſubdit num. 4.*) niſi eſſent iam in poſſeſſione, & conſuetudine non veniendi: tenentur etiam Abbates in Synodo comparere, ſi citentur, vel aduerſus illos opponantur quærelæ in ijs caſibus, in quibus Epiſcopus contrà ipſos Ordinaria, vel delegata iuriſdictione procedere poteſt, per *can. propter 18. diſt. Piaſec. d. num. 2. verſ. etſi citentur.* Et notan-
7 dum, quòd Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis, ad Synodum accedentibus, præcipere poteſt, extra ea, quæ animarum curam concernunt; vt docent *Gemin. in can. Epiſcopus, num. 2.* vbi etiam *Prapoſit. num. 1. 18. diſt. Felin. in cap. quod ſuper his, num. 1. de maiorit. & obed. Bottaus in tract. de Synod par. 2. num. 4.*

8 Abbates autem ſeculares, etiam ſi ſint exempti ad Epiſcopalem, ſeù Diœceſanam Synodum venire tenentur ex *Concil. Tridentino d. cap. 2.* vbi ſtatuens, vt exempti omnes, qui aliàs ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis Generalibus ſubduntur, ad Synodum Diœceſanam accedere teneantur, videtur etiam includere Abbates ſeculares exemptos, ipſi enim ceſſante exemptione ad Synodum ab Epiſcopo Diœceſano conuocatam venire, illique parere tenerentur, & contemnentes per Eccleſiaſticas cenſuras compelli poſſent, *d. cap quod ſuper his*, & ibi communiter *Doctores de maiorit. & obed* & cùm nullis Generalibus Capitulis ſubdantur, Concilium non videtur eos ab huiuſmodi ſubiectione excludere.

9 Ad Prouincialem autem Synodum Abbates, & Prælati inferiores exempti omnes accedere non coguntur, ſed ij tantum, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent, ex *Concil Trident d. cap. 2. ſeß. 24.* & hi vocem, & votum deciſiuum in eo habent.

10 Eorum autem Procuratores vocem tantùm conſultiuam habere poſſunt, vt ſuper *d. cap. 2.* deciſum fuiſſe, teſtatur *Franc Leo in Theſauro for. Eccleſ p. 1. cap. 9. num. 7.* qui Procuratores in ea ſedere habent poſt Procuratores Epiſcoporum abſentium.

QVAESITVM V.

Quis locus in Diœceſana Synodo Abbatibus competat, quoue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbatibus in Synodo primus locus poſt Epiſcopum competit.*

2 *Denominatio prior maiorem dignitatem denotat.*

3 *Canonici Cathedralis Eccleſia collegialiter incedentes, vel ſedentes, pracedunt Abbates; ſecùs autem ſi collegialiter non incedant, & num. 5.*

4 *Abbates titulares, vel habentes vſum Mitra, Commendatarios pracedunt.*

5 *Abbates Commendatarij, omneſque alij Prelati inferiores, pracedunt Canonicos Cathedralis Eccleſia collegialiter non incedentes.*

H*Enricus Bottæus in tractatu ſuo de Synodo, parte tertia num. 10. & ſeqq.* agens de locis, quæ in ſedendo in Diœceſana Synodo intereſſentibus
1 competunt, primum locum poſt Epiſcopum Abbatibus aſsignat: & hoc iure merito, nam Abbatia eſt dignitas prima poſt Epiſcopalem, vt notat *Bald. in cap. paſtoralis, in gloſ. in verb. Superioris, de offic delegat* quem ſequuntur ibi, *Fel. col. 4. & Modern. eſt tex. in auth. habita C. ne filius pro patre, & in cap. decernimus de iudic. cap. fin de offic. deleg. in 6.* cum ſimilibus allegatis per *Decium in d. cap. decernimus*, in quibus Abbas nominatur primo lo-
2 co poſt Epiſcopum, at ex priori nominatione maior dignitas arguitur, *gloſſ. in can. benè, verb. Mediolanen. 96. diſt.*

3 Sed limitatur hoc modo, ſcilicet, vt non præcedant Canonicos Cathedralis Eccleſiæ collegialiter incedentes, vel ſedentes; quia cùm tunc repræſentent Cathedralem Eccleſiam, quæ ſemper plus alijs honorari debet, ſunt Abbatibus præferendi, *Dominic. in cap. quamuis il 1. §. quamquam 3. not. de prebend. in 6. Felin. in cap. poſtulaſti num. 4. verſ. fallit tertiò, de reſcript Caſſan. in Cathalog. glor. mund p. 4 conſid 32. Graff. deciſ. aur p. 1. lib. 3. cap. 5. num. 138. Franc. Leo in Theſaur. fori Eccleſ. p. 1. cap. 2. num. 51.*

Quando autem Canonici, & dignitates Cathedralium non collegialiter, ſed ſingulariter incedunt, vel ſedent, tunc Abbates benedicti habentes ius Baculum deferendi, & Mitram, illos præcedunt *Caßan. d conſid. 32. Nauar. conſ. 2 de maiorit. & obed. par 1. Felin. vbi proximè Franc. Leo d cap. 2. & cap. 9. num. 5.* & præcedunt omnes alios Abbates vſum Mitræ, & Baculi non habentes, *Nauarr. conſ. 1. num. 5. eod tit.*

4 Abbares titulares, vel habentes vſum Mitræ Commendatarios denique præcedunt, vt deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, refert idem *Franc.*
5 *Leo d. cap. 9. num. 4.* At Abbates Commendatarij, omneſque alij Abbates tàm ſeculares, quàm Regulares, præcedunt Canonicos Cathedralis Eccleſiæ collegialiter non incedentes, vel ſedentes: omnes enim, qui ſunt capita Eccleſiarum, in quibus habent iuriſdictionem in foro contentioſo ſuper eos, qui ſunt de ſuo Collegio, de iure non ſolum dicuntur habere dignitatem, verùm etiam ſunt Eccleſiæ Prælati, *gloſ in cap. cùm Eccleſiarum*, vbi *Panormit. num. 10. de offic. Ordin. Caſſan. d. conſiderat. 32. & conſid. 34. Nauar. conſ. 4. num. 2. & 3. tit. de maiorit. & obed. Franc. Leo d. cap. 9. num. 5.* de quibus omnibus in *Diſputatione de praecedentia Abbatum, & Praelatorum inferiorum latiùs dictum fuit.*

QVAESITVM VI.

Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Concilijs Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Conſiſtorijs, necnon equitationibus ſolemnibus; & quem ordinem in illis obſeruare debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, vtentes Mitra, & alijs Pontificalibus in Concilijs, & Synodis, ornantur Mitris aurifrigiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus, ſed limita, vt num. 3. & 4.*

2 *Abbates non exempti in Concilijs, & Synodis vtuntur Mitris ſimplicibus albis, & planis.*

3 *Abbates in Concilijs, & Synodis, & publicis ſeſſionibus Pluuiali rubeo induuntur.*

5 *Locus Abbatum in Concilijs, & Synodis qualis eſſe debeat.*

6 *Abbates Vrbis in Coronatione Summi Pontificis iam præcedebant Epiſcopos, & Archiepiſcopos, & num. 10.*

7 *Abbates in proceſsionibus, quo amictu, & ornamentis procedere debeant.*

8 *Abbates in Capella Pontificia, & Conſiſtorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant.*

9 *Abbates in equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel ſinè, equitant immediatè ante Epiſcopos non aſſiſtentes.*

11 *Exempla prædictarum præcedentiarum, & ornamentorum Abbatum cum alijs Prælatis in Capella Pontificia, & in proceſſione Corporis, Chriſti recenſentur.*

AMictus, & ornamenta Abbatum in Conciliis, & Synodis, non ſolùm in Cæremoniariis inferius citandis determinantur, verùm etiam in Sacris Canonibus, & Doctoribus; videatur, *cap. vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* in quibus ſtatuitur,
1 vt Abbates, quibus ex priuilegio conceſſum eſt, vt Mitra, & aliis Pontificalibus vti poſsint, ſi exempti ſunt; in Conciliis, & Synodis Mitras aurifrigiatas, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentes, geſtare poterunt.

2 Quòd ſi exempti non ſint, ſimplicibus, albis, & planis vtantur, notant *Io. Andr. Franch.* & alij, *ibid. Speculat. lib. 4. part. 4. rub. de priuileg. & exceſs. priuilegiat. num. 9. Nicolaus Bober. de auctor. Magni Concilij par. 1. num. 15.*

3 Quòd autem Abbates exempti in Synodis vti poſsint Mitris aurifrigiatis, intelligendum eſt in Synodis, & Concilijs Prouincialibus, & Diœceſanis; non autem in Concilio Generali, in quo nec Epiſcopi vti poſſunt Mitris aurifrigiatis, ſed tantùm planis, & albis. Ità *Cardin. Iacobat. de Concil. lib. 1. rub. de loco ſeden. in Concil. verſ. poſt præmiſſos ſedebunt Abbates.*

Quibus ſic in Sacris Canon. & Doct. oſtenſis, circà eadem clariùs, quoad ornatum, ordinem, & locum Abbatum in Concilijs, & Synodis, adnotat *Andreas Piſcara in Praxi Cæremoniarum lib. 1. ſect. 9. cap. 8.* ſcilicèt, quòd cum Abbates habeant in Concilijs Generalibus, & Synodis de iure votum deciſiuum, & conſultiuum, vt diximus, oportet, quòd non ſolùm ad prædicta Concilia accedant;
4 ſed in publica ſeſsione Pluuiali rubeo induti, cum Mitra ſimplici ſedeant, quod etiam habetur in *Cærem. Rom. lib. 1. ſeſſ. 14. cap. 3.*

5 Notat ſimiliter idem *Andreas Piſcara, loco citato,* quòd Abbatis locus tàm in Concilio Prouinciali, quàm Generali, erit poſt Epiſcopos immediatè; habetur etiam ex *Cærem. Epiſc. lib. 2. cap. 31.* Si verò Diœceſanæ Synodo interſint, cum capitulariter Canonici ſimul cum Epiſcopo conueniant, tūc exiſtente Epiſcopo cum ſuis Canonicis (qui cum illo vnum corpus efficiunt) à latere dextero; Abbates à latere ſiniſtro ante omnes ſedebunt: in reliquis verò publicis functionibus Abbates ſedere ſemper conſueuerunt immediatè poſt Epiſcopos:
6 immo Abbates Vrbis in coronatione Summi Pontificis præcedebant Epiſcopos, & Archiepiſcopos ſedentes inter aſsiſtentes Epiſcopos; nunc verò iuxtà emendati Cæremonialis regulas eorum locus mutatus eſt, vt infrà.

7 Notandum eſt etiam cum ſupradicto *Andrea*, quòd Abbates in proceſsionibus Pluuialibus induti cum Mitris procedunt, & ità etiam parati Sanctorum Corpora, vel Reliquias deferre conſueuerunt, ſicut in proceſsione ſolemni à Sancto Carolo Archiepiſcopo Mediolanenſi celebrata, Abbates Caſinenſes Corpus S. Simpliciani ſolemniter, vnà cum ipſo Archiepiſcopo, tranſtuliſſe, legitur in *Vita eiuſdem S. Caroli à Guſan. deſcripta.* Hæc notat ſupradictus *Andreas Piſcar. loc. cit.*

Quo verò ad Capellam Pontificiam, & Conſiſtorium, & ſolemnem equitationem, nec non permixtim, quoad alia in Quæſito præſenti inſinuata, notanda ſunt ea, quæ ſcribit *Michael Leonicus in ſuo Speculo ſacrarum Cæremoniarum, Verb. Abbas §. Abbatis*, prærogatiuæ, & præeminentiæ, ni-
8 mirùm, quòd in Capella Pontificia, & in publicis Conſiſt. pro Canonizatione Sanctorū, Abbates induti ſuis quotidianis veſtibus ſedeant poſt Epiſcopos non aſſiſtentes; & ab vltimo illorum in Miſſis dignior pacem récipit, quam alijs ſui Ordinis diſtribuit. Non intelliguntur tamen propterea præcedere Prothonotarios; quia poſt Epiſcopos non aſſiſtentes pacem recipiunt; nam turificatio ipſa gradus melius diſtinguit, quàm pax: turificantur enim in eadem Capella poſt vltimum Prothonotarium immediatè, & poſt eumdem feria ſexta maioris hebdomadæ, Crucem adorant; candelas verò, cineres, palmas, & agnos, quandò dantur, recipiunt Pluuialibus, & Mitris induti, poſt Epiſcopos non aſsiſtentes; ratione enim paramentorum tunc Prothonotarijs præferuntur; eo caſu tamen oſculantur (vt *Graſſus* inſinuat in *diarijs ad annum 1513. Concil. Lateranen. ſeſſ. 8*) pedem Pontificis, & non genu.

9 In equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel etiam ſinè paramentis, equitant immediatè antè Epiſcopos non aſsiſtentes, vel poſt Prothonotarios, ſi eis poſt Pontificem equitandum eſt: nam Prothonotarij ſemper equitant poſt Pontificem:

10 In

10 In die verò Coronationis noui Pontificis Maximi in proceſſione ad Baſilicam Sancti Petri, in qua ſolemni ad Lateranum eqnitatione Abbates Vrbis induti Cappis, & Pileis ſolitis, vel Pluuialibus, & Mitris, ſi in ſacris veſtibus æquitandum ſit, ex antiquiſſima Romanæ Eccleſiæ conſnetudine præcedeɔant Archiepiſcopis, & Epiſcopis omnibus, non aſſiſtentibus; atque inter ipſos, ac Prælatos aſſiſtentes equitant, vel incedunt. In Lateranenſi Concilio ſub Iulio I I. Abbates Vrbis ſederunt ſuper alios omnes, vt notat *Graſſ. in diar. ſeſſ. 1. Lateranen. Concilij*; ità refert idem *Leonicus loc. cit.*

11 In proceſsione diei Corporis Chriſti anno 1606. poſt Pœnitentiarios inceſſerunt duo Abbates Mitrati, & poſt eos Epiſcopi non aſſiſtentes. Refert *Mucantius Iunior in diarijs ſuis*.

Abbas Generalis Monachorum Montis Oliueti die Pentecoſtes in Capella Pontificis Ferrariæ anno Chriſti 1598. ſedit poſt vltimum Prothonotarium, quia in ſede Epiſcoporum non aſſiſtentium ſedere non potuit, quia locus non aderat, poſt quem ſedere debuiſſet, ſi fuiſſent præſentes, aliorum Ordinum Generales, ex decreto Gregorii XIII. anno 1580. de quo *Mucantius idem in fine tomi primi Diariorum, & principio ſecundi*.

Inter Abbatem Generalem Ordinis Sancti Baſilii, & Generalem Ordinis Minorum Conuentualium, ac Procuratores Prædicatorum, & Sancti Auguſtini Eremitarum, anno 1605. primo Pontificis Pauli V. orta eſt diſcordia de præcedentia; & declaratum fuit ad fauorem Abbatis; quia ſic etiam deciſum fuerat tempore Clementis VIII. die 28. Iunii 1697. & etiam ſub Gregorio XIII. Abbates ſedebant ante omnes Generales Mendicantium; quia dictum eſt, quòd Ordo Sancti Baſilii eſt antiquiſſimus omnium Ordinum Monachorum, propterea in feſto Natiuitatis eiuſdem anni ſedit Pœnitentiarios paratos immediatè, & aſſeuerat in *Diarijs ſuis Mucantius Iunior per Congregationem Sacrorum Rituum eodem anno ad fauorem eiuſd. Abbatis declaratum fuiſſe lib. 7. Diar.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, poſſint Synodum congregare.

SVMMARIVM.

1 *Synodum genera quot ſint.*

2 *Abbates, & Prælati omnes, qui ſunt locorun Ordinarij, poſſunt Synodum congregare eodem iure, quo poſſunt Epiſcopi.*

3 *Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, recenſentur.*

1 PRo maiori intelligentia huius Quæſiti ſciendum, tria eſſe genera Synodnm: Alia enim eſt Synodus Generalis, ad quam de iure conuenire debent omnes Epiſcopi, ac de conſuetudine, vel priuilegio etiam Abbates, & Generales Ordinum, vt ſuprà viſum fuit. Alia eſt Prouincialis, & ad eam congregantur omnes alicuius certæ Prouinciæ Epiſcopi, *cap. porrò, diſt.* 3. Tertia eſt Synodus Diœceſana, quam ad obuiandum Eccleſiarum incommodis in dies naſcentibus, & ad mores Cleri reformandos, ac controuerſias componendas, ordinarunt Sacri Canones, ac Sacroſancta Tridentina Synodus, à quolibet Epiſcopo in ſua Diœceſi ſemel in anno congregari, *can. quoniam, 18. diſt. Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. de reformat.*
2 *cap.* 2. Huiuſmodi Synodum Dioeceſanam congregare poſſunt omnes illi Abbates tàm ſeculares, quàm Regulares, qui ſunt locorum Ordinarij eodem iure, quo poſſunt Epiſcopi. Nam cum congregatio Synodi ſpectet ad poteſtatem iuriſdictionis, non autem ad poteſtatem Ordinis, non eſt cur Abbates, qui ſunt locorum Ordinarij, & habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ac Regulariter poſſunt omnia, quæ ſunt iuriſdictionis, iuxtà *gloſ. notab. in Clem. 1. verb proprij, de reb. Eccleſ. non alienand.* non poſſint illam congregare, prout illam actu congregarunt, & congregant Abbates Caſinen. in ſua Dioeceſ. D. Germani, multos abhinc annos, nempè anno 1286. ſub Honorio IV. & poſtmodùm continuarunt illam congregare vſquè ad præſentem annum 1626. in quo D. Simplicius Caffarellus eiuſdem Monaſterij Abbas, & illius Dioeceſis Ordinarius, eam congregauit ſub Sanctiſſimo Domino Noſtro Vrbano VIII. ſicut fecerat ſuus prædeceſſor D. Paulus à Parma anno 1620. ſub Paulo V. vt latiùs videri poteſt in Synodo prædicta D. Simplicij celebrata, *impreſſ. Romæ ſeſſ. eiuſ. 1. cap. 1.* vbi recenſentur quamplurimæ Synodi à nonnullis Patribus Abbatibus eiuſdem inſignis Monaſterii Montis Caſini anteà congrega-
3 tæ, Id ipſum etiam faciunt nonnulli alii Abbates locorum Ordinarii, tàm in Italia, quàm extra: in Italia, Abbas Sanctiſſimæ Trinitatis Caueñ Ordinis Caſinenſis, & Abbas Sanctæ Mariæ de Vangaditia in Policinio Ordinis Camaldulenſis, & Abbas Sanctæ Mariæ de Bagno dicti Ordinis Camaldulenſis, & Abbas Nonantulæ Ordinis Ciſtercienſis, & Abbas Montis Regalis Ordinis Caſinenſis, & multi alii, qui de facto habent ius congregandi, vel olim habuerunt; ſimiliter multoties Abbates præcipuè in Anglia, qui cum loca Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum tenerent, Synodum congregaſſe fatèdum eſt, & nonnulli ex his Abbatibus recenſentur, affirmat *Clemente Reynerio de antiquitate Benedictinorum in Ang. ſec. 2. §. 3. in verſ. Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Epiſcopi*, vbi hos Abbates in locum Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum, & Monachi loco Canonicorum, enumerat: & ſunt infraſcripti.

Abbas Archiepiſcopus Eccleſiæ Chriſti Saluatoris de Cantuaria.

Abbas Eccleſiæ Conuentrienſis qui habebat ſuffragium in comitiis parlamentaribus.

Abbas Eccleſiæ Dunelmenſis.

Abbas Cathedralis Eccleſiæ Elienſis in Agro Cantabrigenſi.

Abbas Cathedralis Eccleſiæ Nordonienſis.

Abbas

Abbas Eccleſiæ Cathedralis VVigornienſis.

Abbas Eccleſiæ Cathedralis VVittonienſis S. Suuthuni.

Abbas Cathedralis Eccleſiæ Bathonienſis in Agro Somerſerenſi.

Et multi alii his ſupradictis ſimiles Abbates, Priores, & Prælati Regulares Canonicorum Regularium Lateranen. Referuntur à *D. Gabriele Pennotto in hiſtoria tripartita*, paſsim.

QVAESITVM VIII.

Verùm Abbates, & Prælati Regulares ad proceſſiones accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici omnes, etiam exempti, tàm ſeculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas proceſsiones accedere.*

2 *Regulares an poſsint cogi omnibus proceſsionibus intereſſe.*

3 *Regulares in ſtrictiori clauſura perpetuò viuentes non tenentur ad proceſsiones accedere.*

4 *Regulares item, qui per dimidium milliaris ab Vrbe, ſeu Oppido diſtant.*

5 *Regulares item ſpecialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad proceſsiones.*

6 *Regulares, ſi ad tales proceſsiones vocati pluries acceſſiſſent, an in poſterùm teneantur accedere.*

7 *Regulares ad proceſſiones adſtricti, ſi vocati non accedant, an Epiſcopi per cenſuras aduersùs eos procedere poſsint.*

1 REgulariter Clerici omnes, etiam exempti, tàm ſeculares, quàm Regulares, etiam Monachi, tenentur ad proceſſiones publicas accedere; & ad id compelli poſſunt à locorum Ordinariis, prout deciſum eſt in *Concilio Tridentino ſeſſ. 25. de Regular. cap. 13.* & notant *Roderic. quæſtion. Regular. tom. 3. quæſt. 36. art. 1. Eraſm. Cokier. de iuriſdictione Ordinar. in exempt. par. 2. quæſt. 45. num. 109. Renat. Choppin. de ſacra polit. forenſ. lib. 2. tit. 6. num. 18. Franciſc. Leo in Theſauro for. Eccleſ. part. 4. cap. 2. num. 143. D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. allegat. 78. num. 8 & 14.*

2 Non tenentur tamen exempti ſpontè comparere, niſi vocentur, vt ait *Roderic. dicto art. primo.* Nec etiam omnibus proceſsionibus intereſſe cogi poterunt, niſi fiant ex aliqua magna cauſa, vt puta imminente peſte, ſeù alio flagello, vel pro pace, aut etiam in nouo introitu Epiſcopi, vel Legati, vel ad generales Litanias, quæ fiunt poſt Paſcha, & antè Feſtum Aſcenſionis Domini, *Panormitan. in cap. nimis praua, num. 3. de exceſsibus Prælat. Felin. in cap. dilectus col 3. ſub num. 7. de offic. Iudic. Ordin.* vbi alios citat, *Cokier. dicto num. 109. Roderic. dicto artic. 1. in fine*, vel ad quas ſecundùm conſuetudinem antiquam locorum accedere conſueuerunt; non tamen ad alias, vt voluit *Pius V. in ſua Conſtitut.* incipien. *Etſi Mendicantium*, vbi §. 29. ſic ait. *Poſtremò, quod cap. 13. ſeſſ. 25. cautum fuit, quòd omnes ſcilicèt tàm Clerici, quàm Regulares quicumque ad publicas proceſsiones vocati accedere compellantur, id quoad Fratres præfatos de illis tantùm proceſſionibus intelligi volumus, ad quas ſecundùm conſuetudinẽ antiquam locorum ſoliti ſunt accedere; vel quæ pro bono pacis Eccleſiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur*; ſuper qua re ità à Sacra Congregatione declaratum inuenio. *Ordinarius poteſt præcipere Regularibus, vt eant ad proceſsiones publicas, vt puta in Feſto Corporis Chriſti, in Litanijs, & Iubilæis publicis faciendis, in plebibus, in quibus ipſi habent Monaſteria, dummodò proceſſiones ſint eius generis, quod in Bulla S. D. N. Pij V. Mendicantibus conceſſa, quæ incipit. Etſi Mendicantium, publicata 17. Kal. Iunij anno 1567. comprehendantur: & dummodò Regulares non ſint ex illis Conuentibus Collegia nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur*: ità deciſum refert *Laurent. de Peirin. tom. 2. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad Conſtitut. 7. Pij V. §. 29. nu. 25.* Hoc idem cenſuit Congr. Sacrorum Rituum, dum ſcilicet reſpondens Congregationi Caſinen. & Monachis S. Sixti Placentiæ commorantibus reſcripſit, non eſſe cogendos dictos Monachos ab Epiſcopo, vt præter eorum ſolitum, & conſuetudinem accedant ad proceſſiones maiores, & minores, Rogationum, ſed ſatis eſſe, ſi ad proceſſionem Sanctiſſimi Sacramenti, accedant iuxtà eorum ſolitum, & antiquam conſuetudinem: quam conſuetudinem, tàm dictis Monachis Placentiæ commorantibus, quàm aliis eiuſdem Congregationis Caſinen. vbique conſeruandam eſſe, eadem Sacra Rituum Congregatio declarauit die 10. Iunii 1602. ſubſcripſit Ptholemæus Cardinalis Comen. Io. Paulus Mocantius pro Secretario. Deindè ipſamet Sacra Congr. decreta, & reſolutiones ſupradictas, aliàs in prædictis Congregationibus factas, ſeruandas eſſe cenſuit, ac declarauit ſub die 30. Iulii 1616. ſubſcripſit Antonius Maria Cardinalis Gallus, Ioannes Paulus Mucantius Secretarius Congregationis.

3 Nec item omnes Regulares ad proceſſiones ire compelluntur; nam in ſtrictiori clauſura perpetuò degentes (vt ſunt Chartuſiani, & his ſimiles) ad eas non tenentur, vt diſpoſuit *Concilium loco citato.*

4 Item Religioſi per dimidium milliaris diſtantes non tenentur, nec conſequenter ab Ordinariis compelli poſſunt ad proceſsiones accedere; prout à Sacra Congregatione deciſum fuiſſe, referunt *Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. priuilegia Regularium, pag. mihi 406. & verb. præcedentia col. 2. verſ. de præcedentia, in fin. Piaſech. in ſua praxi nou. Epiſc. par. 2. cap. 3. ſub num. 47. circà fin. Aloyſ. Riccius in praxi fori Eccleſ. reſolut. 308. num. 3. in 2. edit. D. Auguſt. Barboſ. alleg. 78. num 21.* Item Religioſi illorum Conuentuum, qui Collegia nuncupantur ad proceſsiones cogi non poſſunt, vt conceſſit Pius V. citata Bulla incipien. *Etſi Mendicantium*, vbi dicto §. 29. in. fin. ſic ait: *Quod etiam de illis Conuentibus, qui Collegia nuncupantur, minimè intelligi volumus, in quibus*

Fratres ſub arctiori clauſura degunt, itaut nec in Choro cantent, nec ad mortuos accedant, ſed tantùm ſtudijs, & lectionibus vacent. Faciet etiam declaratio Sacræ Congregationis ſuperiùs adducta.

5 Præterea quandò Religioſi Apoſtolicæ Sedis
priuilegio exempti ſunt, ne ad proceſſiones ire
compellantur; certum eſt, eos non teneri: Sed
6 dubitatur, an ſi ab Epiſcopo vocati pluriès ac-
ceſsiſſent, intelligantur, per contrarium vſum
priuilegium amiſiſſe, & ſic in poſterùm ad id com-
pelli poſſint? Ad quod dicendum eſt, quòd non:
quia tale priuilegium eſt meræ facultatis, quod
nunquàm amittitur per non vſum, vt patet ex
dictis in *Diſputatione de priuilegijs Abbatum*, & ſic
taliter priuilegiati poſſunt ire, ſi volunt, ſi autem
nolunt, abſtinere; tùm etiam, quia precario ac-
ceſsiſſe videntur, & ſic nullum ius Epiſcopo ac-
quiſitum eſt, vt docet *Calderin, conſil. 8. ſub tit. de
priuileg.* relatus à *Felin. dicto num. 7. in fine, &
Stephan. Quarant. dicto verb. præcedentia, verſ. an in
caſu*.

7 Cùm autem in prædicto Concilii decreto diſponatur, vt Regulares ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur; dubium eſt, an ſi vocati venire recuſarent, Epiſcopi poſſint per cenſuras contrà eos procedere? ad quod reſpondendum eſt, eos accedere renuentes, per cenſuras ad id ab Epiſcopis adſtringi non poſſe; licèt per alias pœnas Eccleſiaſticas ſic; vt priuari à confeſſionibus audiendis, & à prædicatione Verbi Dei in Eccleſiis non proprii Ordinis. Ratio prioris dicti eſt, quia Religioſi pluribus Sedis Apoſtolicæ priuilegiis tuti ſunt, ne ab Epiſcopis, vel aliis quibuſcunque Ordinariis ex quauis cauſa excommunicari, ſuſpendi, vel interdici poſsint, vt dicetur infrà ſuo loco. Ratio ſecundi dicti eſt, quia cùm ex diſpoſitione Concilii ſit eis commiſſa auctoritas, Regulares ad proceſſiones cogendi; conſequenter cenſetur eis tradita facultas, eos aliquibus remediis, vel aliis viis oportunis ad id compellendi. Atque hanc ſententiam ſuſtinent *Gambara in tractat. de poteſt. Legati à Latere lib. 8. cap. final. num. 77. Henriq. in ſumma lib. 7. cap. 25. §. 7. Roderic. in ſumma tom. 1. cap. 74. nu. 4. & tomo 3 quæſtion. Regular. quæſt. 36. art. 1. Sanchez* pluribus relatis *lib. 7. de matrimon. diſputat. 33. num. 23. Stephan. Quaranta*, vbi proximè *Scortia in Bullis ſelectis theoremate 393. ver. ſi autem, Laurent. de Peirin. prima par. Ritual. not. 3. & tom. 1. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad Conſtit. 2.* Sixti *IV. num. 60.* contrà *Maceraten. decis. Papien. 35. dub. 2. Genuenſis in praxi Archiepiſcop. Neapol. cap. 45. num. 9. Ricc. d. reſolut. 308. num. 6.* & alii, quos refert, & ſequitur *D. Auguſt. Barboſ. d. alleg. 78. num. 25.* quorum tamen ſententiam audiui, confirmatam fuiſse decreto Sacr. Congr. quod nondum ad manus meas peruenit, quod ſi extat, vtique ſeruandum erit.

DISPVTATIO XXV.

De præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tàm ſecularium, quám Regularium, inter alios, & inter ſeipſos.

Quæſ. 1. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in Sacro Oecumenico Concilio Tridentino.

Quæſ. 2. Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, an verò ab illis præcedi debeant.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat.

Quæſ. 4. Vtrùm, & quandò Abbas præcedere debeat alios Prælatos Epiſcopo Inferiores, cæteroſque in dignitate conſtitutos, tàm in Eccleſia Cathedrali, quàm in alijs inferioribus.

Quæſ. 5. Vtrùm Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

Quæſ. 6. De præcedentijs Abbatum inter ſeipſos.

Quæſ. 7. De præcedentijs Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt inter ſe ipſos.

Quæſ. 8. De præcedentijs Ordinũ Regulariũ inter ſe in proceſsionibus, & alijs actibus publicis.

Quæſ. 9. Abbas ſecularis exemptus obtinens vſum Mitræ, & Baculi, quam aſsiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam, veniat.

QVAE-

QVÆSITVM PRIMVM.

De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates,& Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Conc. Trid.

SVMMARIVM.

1 *Auctor vt merus relator narrat omnia, quæ vſque adhæc tempora in hac quaſ. ſcript. & diffinita fuerant.*

2 *Cauſam præcedentiæ committit Pius IV. tribus S.R.E. Cardinalibus.*

3 *Origo Canonicorum Regularium deducitur ex Veteri Teſtamento à Leuitis.*

4 *Leuitarum officium quale erat.*

5 *Antiquitas Religionum inſpicitur ſecundùm tempus Noui Teſtamenti.*

6 *Sacerdotium Nouæ Legis eſt perfectius antiquius, & honorabilius.*

7 *Chriſtus duodecim Diſcipulos, tanquàm maiores Sacerdotes, ſeptuaginta duos verò, quaſi minores inſtituit.*

8 *Apoſtoli in ſingulis Ciuitatibus Epiſcopos, & Presbyteros ordinauerunt.*

9 *S. Marcus primus poſt Apoſtolos in Alexandrina Ciuitate fuit Inſtitutor Clericorum.*

10 *Canonici Regulares ſucceſſerunt loco antiquorum Clericorum.*

11 *Identitas nominis ſolet arguere identitatem rei.*

12 *Canonici Regulares vocantur Clerici ſimpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura.*

13 *Iura quandò volunt intelligere de Clericis ſecularibus, id exprimunt.*

14 *Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici.*

15 *Canonici Regulares Sancti Auguſtini vocantur etiam Canonici ſimpliciter, abſque eo, quod apponatur nomen Regularitatis.*

16 *Canonici dicuntur fraterni Clerici, conſtituti in fraternitate.*

17 *Canonicus quandò quis eſt, neceſſariò eſt Clericus, ſicut quandò quis eſt homo, neceſſariò eſt rationalis.*

18 *Ius Canoniæ, non poteſt cadere, niſi in Clerico.*

19 *Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares.*

20 *Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares.*

21 *Nomen Regularitatis vnde proueniat.*

22 *Canonicus dicitur à Canon, quod eſt Regula, quia obſeruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus inſtitutam.*

23 *Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis.*

24 *Habitus ex delatione oritur quaſi poſſeſſio ſtatus.*

25 *Habitus antiquorum Clericorum, erat lineus, inſtitutus à Deo.*

26 *Apoſtoli vſi fuerunt habitu lineo.*

27 *Epiſcopi induuntur veſtibus lineis.*

28 *Canonici Regulares continuè deferunt tunicam lineam.*

29 *Habitus Canonicorum Regularium, propriè eſt linea tunica.*

30 *Monachis eſt prohibitus de iure habitus lineus.*

31 *Veſtis ſola linea eſt habitus Canonicorum Regularium, cætera verò indumenta ſunt ex accidenti, & non mutant Ordinem.*

32 *Monachus albus poteſt eſſe Abbas Monachorum nigrorum.*

33 *Habitus interior dicitur de ſubſtantia Religionis, non autem exterior.*

34 *Clerici antiqui viuebant in communi.*

35 *Viuere in communi, denotat paupertatem.*

36 *Clerici antiqui viuebant ſub obedientia, & in charitate, vt num. 37.*

38 *Apoſtoli, licèt expreſsè non profiterentur tria vota, tamen illa obſeruabant.*

39 *Canonici Regulares dicunt Officium Romanæ Curiæ.*

40 *Canonici ſeculares abuſiuè imitantur antiquos Clericos.*

41 *Probatur ex multorum auctoritate, quòd Canonici Regulares deſcendunt ab antiquis Clericis.*

42 *Sancta Mater Eccleſia in Feſtiuitate Sancti Auguſtini, canit ſententiam Sancti Poſſidij, eiuſdem Diſcipuli, in qua dicitur, quòd Sanctus Auguſtinus inſtituit Monaſterium Clericorum, & incepit viuere ſecundùm Regulam, ſub Sanctis Apoſtolis inſtitutam.*

43 *Doctrina Catholicorum Doctorum ſumpſit auctoritatem à Romana Eccleſia.*

44 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſium, vocatur Diuina in terris familia Clericorum.*

45 *Canonici Regulares, ad exemplum naſcentis Eccleſiæ, ſeruarunt ſanctam inſtitutionem.*

46 *Apoſtoli fuerunt pars immediata Corporis Chriſti.*

47 *Chriſtus fuit Summus Sacerdos.*

48 *Canonici Regulares ſeruant normam, ac inſtituta primorum Clericorum Chriſtianæ Religionis.*

49 *Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis.*

50 *Sanctus Marcus poſt Apoſtolos primus in Alexandrina Eccleſia fuit conditor, & inſtitutor Ordinis Canonici.*

51 *Sanctus Auguſtinus decorauit Ordinem Canonicorum diuinis Regulis.*

52 *Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta, inſtinctu Spiritus ſancti renouant.*

53 *Inſtitutio Ordinis Canonicorum Regularium fuit antiquitùs, & ab ipſis ferè primordijs obſeruata.*

54 *Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro ſe.*

55 *Decretis Papæ non licet contradicere.*

56 *Standum eſt declarationi Papæ in ijs, quæ concernunt factum alienum.*

57 *Cauſarum in deciſionibus magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris.*

58 *Verba diſpoſitiua quæ.*

59 *Verba enunciatiua, prolata per modum cauſæ probant.*

60 Item quandò ſunt geminata.
61 Item in antiquis.
62 Item quandò ſunt emanata motu proprio.
63 Clauſula, Ex certa ſcientia, operatur ſaltem præſumptionem veritatis narratorum.
64 Ius præcedentiæ eſt iuris poſitiui, & ſapit priuilegium.
65 Papa poteſt tollere ſola voluntate ius poſitiuum.
66 Eccleſia Alexandrina fuit priuata veteri prælatione Patriarchatus, & poſtpoſita Conſtantinopolitana.
67 Ius præcedendi, eſt ius honoris.
68 Ius, quod non directè, ſed ſecundariò, & indirectè auferiur, non dicitur ſublatum.
69 Doctores, qui atteſtantur, clericatum eſſentialiter competere Canonicis Regularibus, enumerantur.
70 Monachis competit clericatus per accidens, & non perſonaliter.
71 In Synodo Nicena fuit ordinatum, vt Monachorum conuerſatio, & vita ſecundùm ethimologiam nominis, ab omnibus diſcreparet.
72 Monachus latinè ſignificat ſingularis.
73 Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium.
74 Diuus Hieronymus dicere ſolebat Monacho, ſi cupis eſſe quod diceris, Monachus, id eſt ſolus, quid facis in Vrbibus?
75 Alia eſt cauſa Monachi, alia Clerici: Clerici ſi oues paſcunt, Monachi paſcuntur.
76 Monachi ex ipſorum origine ſunt laici.
77 Monachi non ſunt Clerici.
78 Poteſt quis eſſe verus Monachus, & laicus.
79 Status primitiuæ Eccleſiæ, non cogebat Monachos, vt fierent Clerici.
80 Monachi non præſtabant obedientiam alicui, nec ipſi Abbati.
81 Monachi poſſidebant propria.
82 Monachi ſoluebant decimas Clericis, ſicut laici.
83 Monachi, ſinè conſilio Clericorum, nihil poterant agere.
84 Gelaſius ex cauſa neceſſitatis conceſſit quibuſdam Monachis, vt poſſent effici Clerici in defectum Clericorum.
85 Monachi fuerunt in ſtatu laicali vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij.
86 Monachi Scithiæ conuenerunt in vnùm, vt Sacerdotem ſibi inuenirent, qui eis Miſſarum ſolemnia celebraret.
87 Gregorius conceſſit Monachis, vt poſſent effici Clerici, & de oblatis viuere, ità demùm, ſi fuiſſent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti.
88 Diuus Hieronymus colloquens ad Monachum, dicebat, ſic viue in Monaſterio, vt Clericus effici merearis.
89 Monachus vix bonus facit bonum Clericum.
90 Monachis competit Clericatus per accidens, & non eſſentialiter, ſicut Clericis.
91 Arctitudo vitæ non habetur in conſideratione, quoad prælationem.
92 Tranſitus vt fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur natura Clericatus, quàm arctitudo.
93 Monachi olim habitabant in ſyluis, & extrà Vrbes.
94 Canonicorum Regularium vita hodie eſt arctior, quàm Monachorum, propter eorum ordinationes.
95 Fratrum Prædicatorum vita hodie eſt arctior, quàm vita Monachorum, propter eorum Conſtitutiones.
96 Fratres Prædicatores ſi hodie ſe transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apoſtaſiam.
97 Ingreſſus ad validitatem non conſideratur Regula antiquitùs inſtituta, ſed modus viuendi de præſenti.
98 Monachus hodie poſſet tranſire ad Canonicos Regulares, ſi ſtrictiorem vitam tenerent.
99 Arctitudo vitæ eſt inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes.
100 Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter inſtituta.
101 Monachorum Religio ad quid fuit principaliter inſtituta.
102 Clericatus intelligitur conceſſus Monachis, ſinè præiudicio Clericatus conceſſi Canonicis Regularibus.
103 Vera ratio aſſignatur, quare Auguſtinus antiquos Clericos reformauit, & Monaſterium Clericorum inſtituit.
104 Diſtinctio Clericorum ſecularium, à Clericis Regularibus, vnde emanauit.
105 Clerici ſeculares, vſurpato nomine ità vocantur
106 Perſeuerantes in bono, dicuntur melioris conditionis.
107 Obedientes magis laudantur, quàm contumaces.
108 Clerici ſeculares ex tollerantia Sedis Apoſtolicæ, permittuntur.
109 Clerici ſeculares ab Auguſtino vocantur claudi.
110 Clerici ſeculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro eorum capite habent Epiſcopum.
111 Canonici ſeculares Eccleſiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quandò proceſſionaliter incedunt.
112 Canonici Regulares cur ità dicti.
113 Canonicorum nomen fuit repertum poſt ordinationem Monachorum.
114 Clerici antiqui, ſaltem tacitè profitebantur tria vota.
115 Auguſtinus non præcepit ſuis clericis, vt expreſsè profiterentur.
116 Honor auctus non mutat qualitatem perſonæ.
117 Auguſtinus per Regulam ab eo traditam, non dicitur dediſſe nouam Regulam antiquis Clericis.
118 Nouum quandò quid dicatur per additionem.
119 Ordo reformatus, dicitur idem Ordo, non diuerſus.
120 Prior in tempore, potior in iure, in honoribus, & ſeſſionibus.
121 Priùs inſtitutus præcedere debet ſecundo loco inſtituto.
122 Regula Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm Regula Benedicti.
123 Chronicis, & Hiſtoriographis ſtandum eſt in factis antiquis.
124 Canonici Regulares ſunt antiquiores Helia, & Heliſeo.

125 *In ordinatis, attenditur antiquior ordinatio.*

126 *Paulus Eremita, Io. Baptiſta, Antonius, Hilarion, Macharius fuerunt Eremitæ, non Monachi.*

127 *Inter Eremitas, & Monachos eſt differentia magna.*

128 *Eremitæ teſtabantur.*

129 *Eremitæ ducebant Vxores.*

130 *Eremitæ nulli obediebant.*

131 *Eremitæ ſunt ſicut locuſtæ, quæ non habent Regem.*

132 *Eremitæ vita qualis eſſe debeat, non reperitur in iure cautum.*

133 *Monachorum mentio, cur habeatur in antiquiſſimis iuribus.*

134 *Vera interpretatio dicti Sancti Bernardi, aſſerentis, Monachalem Ordinem extitiſſe primum in Eccleſiâ Dei.*

135 *Chriſtiani omnes habuerunt initium ab Apoſtolis.*

136 *Qui Clerici vocabantur.*

137 *Origo Clericorum, & laicorum.*

138 *Monachi erant laici, uſq; ad tempora Euſebij, & Zozimi, & Siricij.*

139 *Ordo Monaſticus, qua ratione dicitur originem habuiſſe ab Apoſtolis.*

140 *Monachi poſtquàm effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apoſtolorum.*

141 *Monachi, quomodò dicantur imitari Apoſtolos.*

142 *Regularium Ordinum in præcedentia attenditur antiquior approbatio.*

143 *Ante Concilium Lateranenſe, omnes Regulæ erant ipſo iure approbatæ.*

144 *Collegia cauſa Religionis non erant prohibita.*

145 *Regulæ Religioſorum antequàm eſſent quæ nunc ſunt, erat aliquis modus viuendi approbatus.*

146 *Regula Sancti Auguſtini fuit priùs approbata, quàm Regula Sancti Benedicti.*

147 *Temporis ex antiquitate, præſumitur confirmatio Papæ.*

148 *Approbatio in dubio, cenſetur facta iuxtà ordinem inſtitutionis.*

149 *Sanctus Auguſtinus Epiſcopus potuit approbaſſe ſuam Regulam.*

150 *Epiſcopi in eorum Diœceſibus omnia poſſunt, quæ non reperiuntur reſeruata per Papam.*

151 *Regula Sancti Auguſtini connumeratur inter eius opuſcula.*

152 *Regula Sancti Auguſtini in iure paſſim citatur.*

153 *Ordo ſcripturæ tunc attenditur, quandò ſumus in dubijs.*

154 *Ordo ſcripturæ non attenditur, quandò ſumus certi, diſpoſitionem non dare ordinem.*

155 *Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt, non dari ordinem, etiam præferuntur.*

156 *Fundamentum non fit in his, quæ vario modo ſunt obſeruata.*

157 *Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt, dari ordinem, præferuntur.*

158 *Regula antiquorum clericorum, vocabatur Canonica.*

159 *Error Geminiani, qui dixit, Regulam Sancti Benedicti fuiſſe priùs approbatam, quam Regula Sancti Auguſtini.*

160 *Alexander III. conceſſit priuilegium Canonicis Regularibus, qui manebant in Eccleſia Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, Vt non poſſet eligi Presbyter Cardinalis, qui non eſſet de gremio illorum.*

161 *Auguſtinus fuit magnus Epiſcopus, & ſolemnis Eccleſiæ Doctor.*

162 *Dignior quis dicitur, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus.*

163 *Regula Canonicorum Regularium, eſt dignior Regula Monachorum, propter nobiliorem ſecundarium finem.*

164 *Raligio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolute potiorem.*

165 *Opus actiuæ, coniunctae cum contemplatiua, eſt dignius opere actiuae Vitae tantùm.*

166 *Monachi ſunt dediti vitae contemplatiuae tantùm.*

167 *Canonici Regulares poſſunt habere Eccleſias Parochiales.*

168 *Canonici Regulares poſſunt habere Eccl. Paroch.*

169 *Monachi, quandò praedicant, faciunt praeter eorum Regulam.*

170 *Ignorans grammaticam poteſt eſſe Monachus.*

171 *Vita actiua eſt magis frugifera, quàm contemplatiua.*

172 *Opus Vitae actiuæ eſt duplex.*

173 *Praelati Canonicorum Regularium ſunt etiam Abbates.*

174 *Monachi habent interdum Priores, pro eorum Praelatis.*

175 *Monachorum proprium non eſt habere Abbates in Praelatos, nec ex aorum natura, ſad ex accidenti.*

176 *Canonici Regulares habent etiam Abbates in Praelatos.*

177 *Monaſteria Canonicorum Ragularium, quibus præſunt Abbates, enumerantur.*

178 *Canonici Regulares habent nedum Abbatias, ſed Patriarchales, & Cathedrales Eccleſias.*

179 *Eccleſia Lateranenſis olim erat Regularis.*

180 *Canonici Regulares habent interdum Priores, & Praepoſitos, qui dicuntur conſtituti in dignitate, ſicut Abbates.*

181 *Abbates, Priores, & Praepoſiti Canonicorum Regularium ſunt conſtituti in dignitate, magis quàm Monachorum.*

182 *Abbatis nomen, primaeua eius origine inſpecta, potiùs eſt nomen ſollicitudinis, quàm honoris.*

183 *Abbatis nomen competit cuilibet Praepoſito Collegiorum ſecularium.*

184 *Abbas antiquitùs praeſtabat obedientiam Oſtiario, & alijs in minoribus Ordinibus conſtitutis.*

185 *Abbates olim erant laici.*

186 *Abbas Venit appellatione Monachi.*

187 *Abbas poterat olim eſſe illiteratus, ſicut Monachus.*

188 *Abbates hodie ſunt in dignitate, quia permiſſum eſt eis, Vt effici poſſint Clerici.*

189 *Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis.*
190 *Canonicus Regularis, poteſt eſſe Abbas.*
191 *Monachus non poteſt eſſe Abbas, niſi per accidens ſit clericus.*
192 *Priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, non competit Abbatia, niſi per accidens.*
193 *Priuilegium idem poteſt competere Præpoſitis, & Prioribus.*
194 *Prior, Præpoſitus, ſeù Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio ſuffultus, ſi in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorum Regularium.*
195 *Abbas Canonicorum Regularium ſi non haberet illud priuilegium, quid dicendum, oſtenditur.*
196 *Proceſſionibus, & publicis actibus non ſit comparatio meritorum perſonarum, ſed Ordinum.*
197 *Sententia lata in Concilio Conſtantien. & confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium.*
198 *Romæ, ab immemorabili conſuetudine, præcedunt Canonici Regulares.*
199 *Conſuetudo attendi debet in præcedentijs.*
200 *Conſuetudo Vrbis attendi debet in quibuſcunque locis, & Ciuitatibus.*
201 *Doctores qui ſcripſerunt pro Canonicis Regularibus Sancti Auguſtini Congregationis Lateranenſis, referuntur.*
202 *Congregatio Caſinenſis, olim Sanctæ Iuſtinæ appellata.*
202 *Dominici Tarusini liber maledictis refertus.*
204 *Bergomatis cuiuſdam cucullati Eremitæ ſcripta contra Lateranenſes; Euſebij, & Celſi libri.*
205 *Piſtorij fuit pronunciatum contrà Lateranenſes Canonicos.*
205 *Felinus Romæ Rotæ Auditor, & Io. Anton. Card. Alexandrinus in fauorem Caſinenſium inclinarunt.*
207 *Nomina eorum, qui atteſtantur communem opinionem in fauorem Caſinenſium.*
208 *Canonicorum Regularium multæ ſunt ſpecies.*
209 *Canonici Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis à Diuo Auguſtino inſtitutis.*
210 *Ad ſubſtantiam Canonicorum Regularium, Clericatus ipſius qualitas neceſſariò requiritur.*
211 *Auguſtinus dicit ſe eſſe clericum.*
212 *Ex accidenti, & non ex natura quod euenit, non videtur eſſe in conſideratione.*
213 *Ordo Clericalis per manus impoſitionem confertur.*
214 *Ius canoniæ, eſt ius ſpirituale.*
215 *Canonici Regulares fuerunt priùs Clerici, quàm Monachi.*
216 *Hodie Monachi ſunt Clerici.*
217 *Doctores quamplures exiſtimarunt, Monachos præferendos eſſe Canonicis Regularibus.*
218 *Clerici ſeculares qui.*
219 *Canonici Regulares qui.*
220 *Iura de vno diſponentia, de alio regulariter non verificantur ex propria natura.*
221 *Canonici Regulares poſtponuntur omnibus Clericis ſecularibus.*
222 *Clericus ſecularis factus Canonicus Regularis, amittit ea, quæ erant Clericorum ſecularium, & efficitur Regularis.*
223 *Monachis Benedictinis ex inſtitutione eorum Regulæ datur, quòd poſſunt eſſe Clerici.*
224 *Appellatione Clericorum veniunt etiam Monachi.*
225 *Maximè in fauorabilibus.*
226 *Canonici Regulares appellantur Clerici.*
227 *Clerici ſeculares omnibus Regularibus præferuntur.*
228 *Canonici Regulares non ſunt de gremio Clericorum ſecularium.*
229 *Canonici Regulares diſcrepant à Clericis ſecularibus.*
230 *Religio vtraque tàm Monachorum, quàm Canonicorum Regularium, ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ.*
231 *Monachi, non Clerici vſque ad quæ tempora fuerunt.*
231 *Monachi in Clericos, quandò promoueri cœperunt.*
233 *Canonia per ſe non eſt dignitas.*
234 *Canonici alicuius Eccleſiæ eſſe non poſſunt, qui non ſunt Clerici.*
235 *Clericorum appellatio eſt generalis ſub alterna appellatione Chriſtianorum.*
236 *Clericorum appellatio competit perſonis omnibus Eccleſiaſticis.*
237 *Clericorum appellatione continentur omnes Ordinem habentes, in quacunque dignitate ſint, aut claſſe, etiam primæ tonſuræ.*
238 *Clerici dicuntur omnes, qui non ſunt laici.*
239 *Chriſtiani omnes aut ſunt Clerici, aut laici.*
240 *Eccleſiaſticus Status quomodò diſtinguatur.*
241 *Ordinem Eccleſiaſticum habentes, dicuntur Clerici.*
242 *Canon Clericorum ipſorum vitam maximè integram exoptat.*
243 *Lateranenſi in Eccleſia priùs fuerunt alij Religioſi quàm Ordinis S. Auguſtini.*
244 *Romæ quinque Eccleſiæ Patriarchales.*
245 *Lateranenſis Eccleſia ex Bonifacij Octaui Conſtitutione habuit Decanum.*
246 *Canonici Regulares quo tempore in Lateranenſi Eccleſia eſſe cœperunt.*
247 *Albericus fide dignus, & Auctor grauiſſimus.*
248 *Lateranenſis Eccleſiæ conceſſio ad cauſam præcedentiæ non prodeſt Lateranenſibus Canonicis, niſi fortè in ipſa eorum Eccleſia.*
249 *Paulus Diaconus ſcripſit, non multùm poſt Beati Gregorij Pontificatum.*
250 *Septiformis Litania, quæ dicta.*
251 *Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, præponantur.*
252 *Monachos præferendos eſſe, qui Doctores affirmauerint.*
253 *Tenor ſententiæ Piſtorij latæ contrà Canonicos Regulares in fauorem Monachorum.*
254 *Regulares perſonæ ſemper debent ferre habitum profeſſionis vniformem.*
255 *Monachus debet ferre veſtes Monachales.*
256 *S. Benedicti Regula per Gregorium approbata.*

257 Re-

257 *Regulae tres principales.*
258 *Regula S. Hieronynimi nullibi in iure cautum, quomodò approbetur:*
259 *Abbatialis dignitas poſt Epiſcopalem immediatè praefulget.*
260 *Abbas cum ſuis Monachis debet poni in loco digniori.*
261 *Membra à ſuo capite diſcedere non debent.*
262 *Eſſentia, & proprietas praefertur accidenti, & priuilegio.*
263 *Abbates de iure habent locum in Concilio poſt Epiſcopos.*
264 *Identitas probatur concurrente eadem perſona, re, & cauſa.*
265 *Qualitas aliqua licèt ſit mutata, tamen qui hodie ſunt conſtituunt eandem Congregationem.*
266 *Identitas ex quibus probetur.*
267 *Canonici, de quibus agitur, appellantur eo nomine, quo inſtituti fuerunt à Beato Auguſtino.*
268 *Habitus, qualem demonſtrat, praeſumitur quis talis eſſe.*
259 *Clerici inſtituti fuerunt à Diuo Auguſtino in Eccleſia Cathedrali Hipponen.*
270 *Canonicis in Cathedralibus propter eorum caput, quod eſt Epiſcopus, ſunt in dignitate.*
271 *Canonici Regulares emittunt tria vota ex profeſſo.*
272 *Clerici antiqui non profitebantur tria vota.*
273 *Clericis antiquis permiſſum erat habere proprium.*
274 *Profeſsio mutat ſtatum perſonae.*
275 *Deſcendentia deducitur à ſtipite per continuatam ſucceſsionem, ſicut à fonte riuuli.*
276 *Nouellum idem eſt, quod nouum.*
277 *Nouum propriè dicitur, quòd de nouo ortum habet.*
278 *Verbum*, Nouella, *idem importat, quod*, Noua.
279 *Verbum*, Nouum, *quandoque accipitur pro*, Vltimo.
280 *Ciuitas Hipponenſis fuit à Vandalis funditus deſtructa.*
281 *Succedere aliud eſt, aliud ſe ſubmittere.*
282 *Habitus non facit Monachum.*
283 *Clerici inſtituti à Sancto Auguſtino, quòd geſtarent habitum, quem nunc gerunt Canonici Regulares, non conſtat.*
284 *Conſuetudo debet conſiderari in terminis ſuis.*
285 *Regulares debent deferre habitum ſuae Regulae, & profeſſioni conformem.*
286 *Locum qui vult habere in proceſsione, debet deferre habitum illi conuenientem.*
287 *Verba narratiua Papa non probant, niſi ad effectum, ad quem ſunt prolata; ſecùs quandò principaliter contingit ſuper illis dubitari.*
288 *Clauſula*, Ex certa ſcientia, *procedit in ijs, quae conſiſtunt in iure, non in facto.*
289 *Clauſula*, Ex certa ſcientia, *non operatur in antiquis.*
290 *Doctores, qui tenuerunt, Monachos Sancti Benedicti praecedere Canonicos Lateranenſes, referuntur.*
291 *Relatio Illuſtriſsimi S. R. E. Card. Cicadae, refertur.*
292 *Relatio Illuſtriſsimorum S.R.E. Card. Sarraceni, & Scotti, refertur.*
293 *Sententia lata à Pio IV. Pont. Max. in d. cauſa praecedentiae ad relationem ſupradictorum S.R.E. Cardin. refertur.*
294 *Breue Papae Pij IV. in quo mandatur obſeruari prędictam ſententiam, refertur.*

1 GRauiſsima eſt quæſtio, in quam incidimus, & ab ea libenter manum, & calamum retraheremus; ſi illius omiſsio, maximo defectui adſcribi non poſſet; cùm omnes materias neceſſarias percurrere in hac quæſtione propoſuerimus; & ne volentes adimplere partes, quas ſuſcepimus, incidamus in alium ſcopum. Verùm vt legenti relationem olim in hac quæſtione actorum breuiter præbeamus; ideò tanquàm merus relator omnium, quæ in illa ad hæc vſque tempora ſcripta fuerunt, quæq; dicta ſunt, per ſummă capita recenſebimus.

2 Ad cuius quidem rei dilucidationem ſciendum eſt, Pium IV. per Bullam, quæ incipit. *Regiminis vniuerſalis Eccleſiae*, commiſiſſe cauſam præcedentiæ Illuſtriſsimis, & Reuerendiſsimis DD. Cardinalibus Ioanni Michaeli Sarraceno, Tituli S. Anaſtaſiæ, & Ioanni Baptiſtæ Cicadæ, Tituli S. Clementis, & Bernardino Scotto, Tituli S. Matthæi; virtute cuius Bullæ prædicti Illuſtriſsimi iuriſdictionem adepti ſunt, partes audiendi, citandi, & ſub cenſuris, & poenis procedendi. Adeſt etiam altera commiſsio cauſæ, in qua mandatur prædictis Iudicibus, vt poſtquàm cauſam cognouerint, ad ſuam Sanctitatem referant decidendam.

Produxerunt igitur tàm Canonici Regulares, quàm Monachi Caſinenſes vnuſquiſque pro ſuorum iurium defenſione, & ad probandum ius Prælationis, publica authentica inſtrumenta, decreta aliqua, & nonnullas Pontificias Bullas, aliaq; vt in proceſsu. Deuentum deindè eſt ad rationes, & iura conducentia diffinitioni cauſæ: & pro illa conſulti fuerunt ab vtraque parte grauiſsimos Italiæ Iuriſconſultos, & Excellentes Curiæ Romanæ Aduocatos, ex quibus duorum inſignium ſcripta hic tranſcribere operepretium duximus; vt curioſus Lector inter ſe ſe rationes, & iura olim pro vtraque parte ab inſignibus viris allegata, perpendere debeat: & ſunt quæ ſequuntur.

Pro Reuerendis Canonicis Regularibus Ord. S. Auguſtini, Congregationis Lateraneñ, aduerſùs Monachos S. Benedicti, Congregationis Caſinenſis, in cauſa præcedentiæ.

Allegationes,

Scipionis Lancellotti Romani Sacræ Aulę Conſiſtorialis Aduocati, poſteà S. R. E. Cardinalis.

IN antiqua, & vulgari propoſita quæſtione. An Reuerendi Domini Canonici Regulares, Ordinis S. Auguſtini, Congregationis Lateranenſis, præferri debeant Monachis, Ordinis S Benedicti, Congregationis Caſinenſis, in proceſsionibus, ac quibuſcunque alijs publicis actibus: Reſpondendum eſt affirmatiuè.

Pro

1 Pro cuius veritatis ſubſtantia habenda, neceſ-
ſariò probandum duxi, Reuerendos Dominos Ca-
nonicos Regulares deſcendere ab his Clericis, de
hiſque cenſeri debere, quos Beatus Auguſtinus in-
ſtituit. Quod, quò faciliùs effici poſsit, altiùs eo-
rum origo repetenda eſt, quàm ſi ex Veteri Teſta-
3 mento deducere volumus. Nulli dubium eſt, cle-
ricos in eo figuratiuè inſtitutos fuiſſe, vt in c. 1.
4 22. *diſt*. Et vocabantur Leuitæ, ſeu Nazareni .i.
miniſtri Domini. Quorũ primus fuit Aaron, *Exo-
di cap*. 24. Et hi nihil proprij habebant, ſed ex
oblationibus laicorum viuebant. *Numeri cap*. 35.
& *Deuteronom. cap*. 14. *& cap*. 1. *de decimis*, ac Di-
uinis in templo vacabant *can. plurimos* 82. *diſt*. vt
hæc, & alia tradit *Speculator in libello*, qui *ratio-
nale diuinorum* inſcribitur *lib*. 2 *in princ*. & *in tit. de
Sacerdote*. & tradit *Albet. de Trot. in trad de perfect.
clerico lib*. 1. *cap*. 16. *&* 17.

Et ab his Leuitis ortum habuiſſe Canonicos
Regulares, teſtatur *Ioannes de Reo*. antiquus de-
cretorum doctor Hiſpanus, in *lib. de diſpen. in q*.
quæ incipit, *Cùm totum Regnum*, & *Paſchalis Pa-
pa in Conſtitutionibus* ab eo editis, pro ipſis Ca-
nonicis Regularibus.

5 Si verò tempus Noui Teſtamenti conſiderare
volumus, ſecundùm quòd ſolùm antiquitas Reli-
6 gionum inſpicienda eſt; quia Sacerdotium nouæ
legis eſt perfectius, dignius, & honorabilius, eo,
quòd in lege antiqua, de qua ſuprà dictum eſt, con-
tinebatur; cum illud vti vmbra, hoc tanquàm ve-
ritas appareat, vt probat *Diuus Paulus ad Hebr.
cap*. 19. & *S. Thom*. 3. *part. ſummæ q*. 22. *art*. 1. & ha-
betur in *cap. translato*, cum ibi notatis per *Abb.
7 de conſtit*. & negari non poteſt, illud à Chriſto Do-
8 mino, huius ſeculi Redemptore, ſumpſiſſe exor-
dium, qui duodecim diſcipulos, tanquàm maio-
res Sacerdotes, ſeptuaginta duos verò diſcipulos,
quaſi minores inſtituit; Sicuti ipſi Apoſtoli in ſin-
gulis Ciuitatibus Epiſcopos, & Presbyteros ordi-
nauerunt, vt dicitur *in dicto cap*. 1. *verſ. ſimplici-
ter*, *diſt*. 21. & teſtatur *Sanctus Anacletus in cap. in
nouo, ead diſt*. vt latè tradit *Aug. de Albert. de Trot.
in d tract q* 17 *nu* 5.

9 Et poſt ipſos Apoſtolos, S. Marcus Petri diſci-
pulus in Alexandrina Ciuitate, fuit primus cleri-
corum inſtitutor, vt refert *Caſſian. in lib. de hiſt.
10 Monach. in princ*. horum verò clericorum loco ſuc-
ceſsiſſe Canonicos Regulares, Congregationis
Lateranenſis.

11 Probatur primò, quia inuicem conueniunt in
nomine, quod arguere ſolet identitatem rei. *Alex.
12 conſ*. 125. *col*. 1. *vol*. 7. *Bal. conſ*. 70 *vol*. 4. Tum quia
quemadmodùm illi, ità iſti vocantur clerici ſim-
pliciter, vt probatur in *c. certè* 12. *q*. 1. ibi, *nullum
ordinare clericorum*, *c. nolo*, *in fin. ea. q. & cauſa*. vbi
Auguſtinus alloquens ad ſuos clericos, inquit, ſe
deleturũ de tabula clericos eos, qui propium reti-
nuerint, *c. obſeruandum*, 15 *q*. 2. vbi ex concilio
Tarraconen. prohibetur Clericis, pro patrocinio
cauſarum, munera ſuſcipere, & id Gratianus de-
clarat intelligi de Canonicis Regularibus, *c. legi*
16. *q*. 1. vbi in *verſic. nimis*, Auguſtinus dicit, ſe eſſe
de numero clericorum, *c. in omnibus*, *iunct. gloſ. in
verſic. Vt Canonici de conſec. diſtinct*. 5. vbi *tex*. lo-
quitur de Canonicis, & Clericis, in communi vi-
uentibus, & *gloſ*. intelligit de Canonicis Regula-
ribus. *c. cùm cauſam*, *de elect*. vbi *tex*. ſimpliciter
nominat clericos, & tamen loquitur de his, qui
viuunt ſub Regula Sancti Auguſtini.
Idem probatur in *c. dilecti*, *de Iud*. ibi, *Prior, & cle
rici*, & in *c. quoniam*, *de vit. & honeſt. cleric*. ibi, *cer-
tum valeat ponere numerum clericorum*, *& gloſ. in
verſ. clericorum*, dicit, ex hoc videtur, quòd loquatur
de Regularibus, qui ſimul viuunt *c. decimas* 16. *q*. 1.
iuncta *rub* vbi *rub*. loquitur de Canonicis, & Mo-
nachis *d*. verò *c*. loquitur de clericis communiter
viuentibus *c. quia tua fraternitas* 12. *q*. 1. vbi Papa
vocat clericos, ordinaros à Sancto Auguſtino, & in
c. quandò neceſsitas 86. *diſt c. ſi quis iraſcitur* 12. *q*. 1.
c. quicliq; 17. *q. vlt can. ſi quis* 13. *q*. 2. In quibus iuri-
bus allegatur Auguſtinus, *De communi vita Cleri-
corum*, & Regula ipſa Canonicorum Regularium
inſcribitur, *De communi vita clericorum*.

13 Immo quandò iura nolunt intelligere de cleri-
cis ſecularibus, id exprimunt, vt in *c. indemnita-
tibus* §. *penul de elect. in* 6. *Clement. attendentes* §. *il-
lius quoq*; *de ſtat. Monach. c. tua*, *in principio*, *de teſta-
men. c. inter quatuor*, *de religioſ. dom. c*. 1. *c. cum illo-
rum* §. *primor*, *de ſent. excomm*. & in alij pluribus iu-
ribus licet intueri.

14 Tum etiam, quia ſicut illi antiqui clerici, vo-
cabantur etiam Canonici, vt in *cap. in omnibus*, &
ibi *gloſ. in verſ. Canonici*, *de conſecrat diſtin*. 5 & in
c in cauſis §. *Nuncij*, ibi, *ad eos duos de Canonicis*, *de
electione*, vbi loquitur de Canonicis, qui tamen
erant Regulares, vt patet in *c. præterea*, *de praben.
c ad audientiam*, *il* 2. *de Eccl. adif*. vbi *in fine* vocat
ſimpliciter Canonicos, quos ſuprà dixerat eſſe Re-
gulares, prout hoc idem dicitur in *c. cùm. veniſſent*,
de reſtit ſpol & in c. licèt, *in princ. de Regular*. vocan-
tur ſimplicieter Canonici *c. dilecta de maior. & obed*.
ibi, *canonicas ſuas*, quæ non poſſunt intelligi de ſe-
cularibus, cùm eſſent reprobatæ, & in *c. ex literis*,
in prin. de dolo, *& contum*. & in *c. cùm ſuper*, *de cau.
poſ. & propriet*. vbi *d. c*. dirigitur Canonicis Bethle-
mitis, qui erant Regulares, & in *c. cùm* 1. *& A.
de re iud*. ibi, *Canonicis Sancti Dionyſij*, & poſteà lo-
quitur de eorum Abbate; ergò de Regularibus;
quia ſæculares non habent Abbatem, & in *c. ad no-
ſtram*. *de confir. vtil*. vbi in *prin*. loquitur de Cano-
nicis, poſteà vocat Regulares perſonas, & in *c. nul-
lus*, *de iur. patr*. vbi prohibetur, ne Monaſterijs, vel
Canonicis decimæ ſoluantur, & Doct. ibi intelli-
gunt de Regularibus Canonicis. & in *c. cùm ſuper
inſcriptione*, *de confeſſ*. & *cap. ſanè de Regular*. dum
loquitur de Canonico, qui profeſsionem fecerat,
& in *cap. cùm olim*, *il ſecondo*, *de priuileg*. vbi quem
in princ. vocauit Canonicum, poſteà vocat Regula-
rem, & in *cap. ſunt nonnulli*, *iunct. gloſ. in verſ. Cano-
nicis* 16 *q*. 1. & in *cap. præſens*, *circà finem* 20. *q*. 3.
vbi vocat Canonicos Regulares, & in *cap. cumana
in prin. de elect*. & in *cap. cùm cauſam*, *in prin. de ap-
pell*. ibi, *& Canonicos de nouo loca*, & in *cap. ad no-
ſtram*, *de confir. vtil. c. ſi Canonici*, *in princ. iunct. gloſ.
de offic. Ordin. in* 6.

15 Ità etiam ipſi Canonici Regulares Sancti Augu-

ſtini vocantur ſimpliciter Canonici, abſque eo,
quòd apponatur nomen Regularitatis, vt in *cap. cũ*
cauſam, de elect. & in *cap. cùm in Eccleſijs, de maior.*
& obed. vbi Canonicis Sancti Victoris, & Sancti
Ioannis in monte, quæ Monaſteria ſunt ſub Regula
Sancti Auguſtini, & in *can. perniciosam* 18. *q.* 2. vbi
vocantur Canonici, qui Regulam Sancti Auguſti-
ni profitentur, & in *cap. poſt translationem, d. re-*
nunc. ibi, *Lucanum Canonicum Sancti Frigdiani*,
Quæ Eccleſia eſt Canonicorum Regularium
Lucæ.
16 Et prædicta comprobantur; quia Canonici di-
cuntur fraterni clerici, conſtituti in fraternitate
17 *cap. relatum, de præben.* & ex quo quis eſt Canoni-
cus, neceſſariò eſt clericus, ſicut quandò quis eſt
homo, neceſſariò eſt rationalis, vt arguit *Abb. in*
18 *cap. bonæ, il primo col.* 3. *num* 4. *de poſtul. Prælat.* Nam
canonia non poteſt cadere, niſi in clerico, vt no
tat *gloſ. in cap. cùm, in verb. receperim, de conſtit.* vbi
per *Pelin. num* 14. *Abb in cap.* 2. per illum *tex. in*
2. *not. de inſtit.* quæ fraternitas clericalis, cum ſit
etiam in Canonicis Regularibus, meritò ipſi etiã
19 veniunt appellatione Canonicorum; vt per *Card.*
in Clem. 2 *q.* 5. *per glo.* ibi in *ver. beneficijs, de Iudic.*
20 Tum etiam, quia ſicuti iſti vocantur clerici, ſeu
Canonici Regulares; ita etiam, cum hac additio-
ne, vocabantur interdum illi Cantiqui Clerici, vt
tradit *Specul. in d. rationali diuinorum par* 6 *cap.* 89.
num. 6. vbi inquit, quòd in primæua Eccleſia, & an-
tiquitùs multa poſt tempora, Clerici, qui viurpa-
to nomine ſeculares dicuntur, erant Regulares &c.
& probatur in *can dilectiſsimus* 12. *q.* 1. vbi illi ap-
pellatur Clerici Regulares, qui Regulariter viuũt,
renuntiant bonis, & nihil proprij habent, & ibi etiã
declarat *gloſ. in verb. præcipimus*, & in *can obſer-*
uandum 25. *q.* 2. vbi poſt quàm *tex.* prohibuerat, ne
quis Clericorum munera caperet, ſubdit hoc de
illis intelligendum, qui canonicam vitam profeſsi,
Regulariter ſe victuros propoſuerunt, & in *cap.*
intelleximus, de ætat. & qualit. vbi laudatur Cano-
nicus Regularis, qui ex Monachorum ſtatu reuer-
titur ad ſtatum Canonicorum Regularium, & in
cap. 1. *de fil. preſbyt.* ibi, vel in Cõgregatione Canoni-
ca *Regulariter viuentes*, & in *cap. plerique, de pact.*
ibi, *plerique, ſicut accepimus, Regulares Clerici* & in
rubr. ne Clerici, vel Monachi, & per Clericos intel-
ligũntur Regulares; & probatur ex auctoritate
Sancti Poſsidij, de qua inferiùs dicetur, ibi, *&*
incipit viuere ſecundùm Regulam ſub Sanctis Apoſto-
lis inſtitutam.
21 Et ratio prædictorum eſt, quia nomen Regula-
ritatis ex eo prouenit, quia Canonicus dicitur à
canon, quod eſt regula *can canon* 3. *diſtin.* & ibi not.
Domin & Prepoſ. gloſ. in l. placet, C. de ſacroſanct.
22 *Eccl Card.* in *Clemen ſi iuſta q.* 1. *de præben.* Ex quo
tenetur obſeruare Regulam a Sanctis Patribus in-
ſtitutam, *cap. in omnibus, de conſec. dict.* 5. licèt Ca-
nonici ſeculares illam hodie, ex permiſsione Pon-
tificum minimè obſeruent.
23 Secundò probatur, quia Canonici Regulares
conueniunt in habitu cum antiquis clericis, iuxtà
24 not. per *Bar. in l.* 2. *C ſi ſer. expor.* Et ex delatione
habitus oritur quaſi poſſeſsio ſtatus, vt poſt alios
25 not. *Franc. cap Iudex, §. idem eſſe, de ſent. excomm.*
in 6. Nam ſicuti eorum habitus erat lineus ab ipſo
Deo inſtitutus, vt habetur *Exodi cap.* 29. *&* 39.
vbi dicitur, *induens Aaron veſtimentis lineis*, &
Leuitici, cap. 6. *veſtitur tunica Sacerdos, & fæmina-*
libus lineis, & in Apocalypſi dicitur de omnibus Sã-
ctis, *ambulabant mecum in albis lineis*, & in *cap pri-*
mo, dicitur, *equus albus*, ibi *Nicolaus de Lyra*, per
equum album, intelligit Iacobum Apoſtolum
Patriarcham Hieroſolomytanum, qui induebatur
26 tunica linea, ſubdens, quòd etiam Apoſtoli vſi
fuerunt habitu lineo, vt habetur in *hiſtoria Sancti*
Silueſtri de Sancto Eufroſino Pamphiliæ Epiſcopo,
qui eo tempore Romam venit indutus collobio
candido, quod Sancti Iacobi Apoſtoli fuiſſe fertur.
Ità hodie, non ſolùm Clerici ſeculares dictis ve-
27 ſtibus lineis vtuntur, ſinè quibus Eccleſia nihil
audet tentare, cùm præcipiat omnibus Epiſcopis,
vt in publico, & in Eccleſiis indumentis lineis
28 vtantur, vt in *cap. pen. de vit. & honeſt. cler.* Sed
etiam ipſi Canonici Regulares tunicam lineam
continuè deferunt in teſtimonium eorum pro-
29 feſsionis; prout hunc eſſe propriè eorum habitum
not. *gloſ. in Clem prima verſ. habitus, de elect* de quo
etiam meminit *Auguſt. in ſermone*, qui incipit,
charitati veſtra, dùm inquit, *birrũm, & tunicam*
lineam nemo accipiat, niſi in communi.
30 Monachis verò hic habitus eſt prohibitus, vt in
d. cap pen. cir fin. de vit. & honeſt. cler. ibi, *niſi Mo-*
nachi fuerint, & in *cap. cùm ad Monaſterium in princ.*
de ſtat. Monach.
Et ſi diceretur Clericos illos antiquos eumdem
ſemper habitum geſsiſſe, quod non fuerint Cano-
nici, cùm aliqui ferant cucullam, aliqui birretum
album, & aliqui nigrum, quidam cappam, alij
31 mantellum. Reſpondetur, lineam veſtem eſſe ha-
bitum clericorum, cætera verò ſunt ex accidenti,
& non mutant ordinem, vt not. *gloſ. in d. Clem.* 1.
verſic. habitum, de elect. & ideò inquit *Archid in c. in*
32 *nouo* 16. *q.* 7. quòd Monachus albus poteſt eſſe Ab-
bas Monachorum nigrorum, & dicit *gloſ. in cap.*
Deus qui, in verſ. profeſsi, circà fin. de vit. & honeſt.
33 *cler.* quòd habitus interior dicitur de ſubſtantia
Religionis, non autem exterior, & ibi declarat
Abb. col. 2. *verſ. in ea glo.* Sicut etiam ex ipſis Mo-
nachis aliqui ſunt nigri, aliqui albi, de quo etiam
per *glo. in d c. noua verſic. nec habitu.*
Tertiò conueniunt etiam in profeſsione. Nam
quoad votum paupertatis, certum eſt, illos vixiſ-
ſe in communi; nam Apoſtolorum tempore bona
eorum, qui ad Fidem conuertebantur, vendeban-
tur, & eorum pretium ad pedes ipſorum Apoſtolo-
rum ponebatur, qui diuidebant prout vnicuique
opus erat, vt habetur in *Actibus Apoſtolorum, cap.*
2. *&* 4. *in fin. & cap.* 5. *in princ.* & probatur in *can. di-*
lectiſsimis 12. *q.* 1. vbi Clemens prædictus, qui fuit
electus Pontifex à Petro, licèt ei non ſucceſſerit
immediatè, niſi poſt Linum, & Cletum, in epiſto-
la ad Iacobum Apoſtolum hortatur, vitam com-
munem neceſſariam, & maximè qui militare Deo
ſtudent, & vitam Apoſtolorum, diſcipulorumque
ſuorũ imitari. Et in *c. quia tua fraternitas, ead. cauſ.*
& q. eamdem vitam communem teſtatur, & com-
men-

mendat, & in *cap. ſcimus, cap. cui portio* 12.*q*.1.*cap.*
decimas 16.*q*.1.& hoc ſumptum erat ex Veteri Te-
ſtamento, vbi Leuitis nihil erat proprium, ſed vi-
34 uebant ex decimis eis ſolutis per alias tribus, vt
ſuprà dictum fuit.

Et hanc fuiſſe vitam Clericorum tradit *Sanctus*
Auguſtinus in cap. nolo cap. cùm dicatis, cap. certè 12.
q.1.& *Vrbanus Papa in c. Videntes* 12.*q*.1.& in *can.*
præter hæc 32.*diſt.* vbi ſimiliter mandat Clericis Re-
ligioſis, vt ſimul manducent, & dormiant, & quid-
quid Eccleſijs competit, communiter habeant, &
in *cap neceſſariâ* 12. *q*. 1. vbi mandat clauſtra con-
ſtitui iuxtà Eccleſiam, & quòd omnibus ſit vnum
refectorium, & dormitorium, & tenet *Abb. in cap.*
Deus qui, col.2. verſic. in multis, de vit. & honeſt. cle-
ric & in *cap. Epiſcopus col.1. verſic. ſed pro clara, de*
præb. Præpoſ. in can. 1. col 4. verſic. 1. n. omnia, &
verſic. tertium tempus 44. diſtin. & habetur in *Hi-*
ſtoria Euſebij quæ eſt approbata, vt in *can. Sancta*
Romana Eccleſia diſtin. 15. vbi loquens de huiuſmo-
di Clericis, inquit primò omnium renuntiant cun-
ctis facultatibus ſuis, ſicut legimus in Actibus
Apoſtolorum, &c. *Barbat. de præſtan. Card q. 6.*
35 *in princ.* viuere autem in communi denotat pau-
pertatem.

36 Ex quo oritur votum obedientiæ, quæ elicitur
ex eo, quòd in communi habitatur; nam qui in
vnum habitant, habent cui obtemperent, prout
etiam expreſsè dicitur in *cap. 3. Actuum Apoſtolo-*
rum, vbi in hoc conſiſtebat vita Clericorum, vt re-
nuntiarent proprio, vacantes diuinis miniſterijs,
conſtringentes ſe ſub Apoſtolorum obedientia, &
per *Auguſt. de Ancon.* in *d. tract. de poteſtate Eccle-*
ſiæ q.1. art.3. verſ. reſpondeo, dicendum.

37 Prout etiam de voto caſtitatis habetur per *San-*
ctum Auguſtinum in 2. ſermone, de communi vita Cle-
ricorũ, qui incipit, *propter quod volui*, vbi loquẽs de
vita Apoſtolorum inquit, *Clericus duas res profeſ-*
ſus eſt, ſanctitatem, & clericatum: & per ſanctita-
tem intelligit ipſam caſtitatem, de quo etiam per
Auguſt. de Ancon. d. tract. q.90. art 3. verſ. reſpon-
deo, dicendum & de Clericis eſt tex in *can. de his*
diſtin 28 & in *can. lectores* 32. *diſtin.*

38 Et quòd tam Apoſtoli, quàm Clerici eorum imi-
tatores profiterentur tria vota, probat *Sanctus Tho*
mas in 4 ſent diſt 38 art.2 q.3. ad 3. argumen. dum
inquit *antequam eſſent iſtæ Regulæ, quæ modò ſunt,*
erat aliquis modus viuendi ab Eccleſia approbatus,
per quem aliqui ad ea, quæ ſupererogationis ſunt, ſe obli-
gabant, & tunc temporis obligatio ad talem modum
viuendi idem faciebat, quod nunc obligatio ad certam
Regulam, ſequitur ibi *Petr de Palud; & Ricard. ead.*
q Præpoſ. in d can. 1. diſt 44. col. 4. S. Tho. 2. 2. q. 88.
verſ. ad 3. vbi dicit, quòd Apoſtoli intelliguntur
vouiſſe pertinentia ad ſtatum profeſsionis, & ſe-
quitur *Io: de Turr. Crem. 17. q 1. in ſumma col.2. verſ.*
ad rationes. Ad Religionis etiam perfectionem
dicuntur prædicta tria vota ſpectare, & per eundem
Thom ead q. idem etiam expreſsè tenet *Auguſt. de*
Ancon. in d. tract. q.84. art.3. verſ. ad 2. arg.

Hæc etiam eadem vota profiteri debere ipſos
Canonicos Regulares, præcipit *S. Auguſt. in d ſer-*
mone, qui incipit, *Propter quod volui*, dum inquit,

qui ſocietatem communis vitæ iam ſuſceptam, quæ lau-
datur in actibus Apoſtolorum, deſerit, a voto ſuo cadit
à profeſsione ſua cadit, & in *can. ſcimus* 12.*q*.1.

39 Quartò probatur, quia Canonici Regulares di-
40 cunt officium Rom. curiæ, quod etiam celebrant
Canonici Seculares, qui dicuntur etiam imitari
antiquos Clericos, licèt abuſiuè; & ità habetur
per *Specul dicto rationali diuinorum lib. 6. c.89 nu.6.*

Vltimò, quòd Canonici deſcendant à Clericis
inſtitutis à Diuo Auguſtino, eamdemque Re-
gulam obſeruent, quam ipſi Clerici obſeruabant
41 & eorum clericalis inſtitutio in ipſos fuerit con-
tinuata, probatur auctoritate *Vincentij in ſpeculo*
doctrinali lib.19. cap 16. vbi inquit, *Ordo Canonico-*
rum Regularium primò ab Apoſtolis, poſteà a B. Au-
guſtino Regulariter fuit inſtitutus, & in *Speculo hi-*
ſtoriali lib.16. cap.51. circ med. inquit, *factus Sacer-*
dos Monaſterium Clericorum inſtituit, & cæpit
viuere ſecundùm Regulam ſub Sanctis Apoſtolis
inſtitutam, ſequitur *Sanctus Antoninus Archiepi-*
ſcopus Florentinus in 2. par. ſuæ cronicæ tit.15. cap. 16.
§.7. verſ circà annos. Raphael Volateran. lib. 21. com-
mentariorum verb. Auguſtinus, ibi *Ordo Canonicus*,
non tàm ab eo inſtitutus, quàm reuocatus: ab Apo-
ſtolis enim in Monte Syon exordium ſumpſit &c.
Roſet. Doctor Pariſien. in lib. de Religione Eccleſiaſt.
tit.14. cap.3. Io: de Nigraualle in libro Epilogi Croni-
carum lib.33 cap.18. faſciculus temporum in 6. ætate
in vita Alex. II. fol.73 col 2. vbi inquit, *Ordo Ca-*
nonicus cæpit florere in Beluacen. Eccleſia; qui
priùs ab Apoſtolis, poſteà à B. Auguſtino Regula-
riter inſtitutus, hoc etiam teſtatur *S. Poſsidius*, qui
vitam S. Auguſtini deſcripſit, dum inquit, *S. Augu-*
ſtinus factus Presbyter Monaſterium Clericorum mox
42 *inſtituit, & incepit viuere ſecundùm Regulam ſub Sã-*
ctis Apoſtolis inſtitutam. Et hanc Poſsidij auctori-
tatem, cum Sancta mater Eccleſia canat in feſti-
uitate eiuſdem Auguſtini, non videtur quærenda
43 alia maior probatio, quia doctrina Catholico-
rum Doctorum non aliundè, quam ab ipſa Roma-
na Eccleſia auctoritatem ſumpſit, vt dicit *S. Thom.*
in quolibet. art.2. ad 3. diſt.7 & ipſa tãquàm ſpeculũ
nobis imitanda fuit propoſita, vt dicit *tex. in can.*
ſi Romanorum 19 diſtin. & in *can. Eccleſiarum* 11.
diſtin. & per *Riccar.* idem etiam confitentur Summi
Pontifices, vt *Benedict. X I; I. in ſua extrauag.* quæ
reperitur inter conſtitutiones ipſorum Canonico-
rum Regularium, *Paſchalis in 7. Epiſtola ad Prio-*
rem Sancti Frigdiani Ordinis Canonicorum Regula-
rium, & in *epiſtola Honorij, & Calixti ad eundem:*

Atteſtatur etiam *Eugenius IV. in Bulla*, quæ ma-
xima cum veneratione in Eccleſia Lateranenſi cu-
ſtoditur, vbi hanc Canonicorum Regularium ori-
ginem elegantiſsimè deducens, mirificis laudi-
bus extollit.

44 Primùm dum appellat Congregationem horum
Canonicorum diuinam in terris familiam Clerico-
rum, ex quo innuit apud eos eſſe clericalem inſtitu-
tionem *can. duo* 12.*q*.1. *not. Abb. in rub. de vit. &*
honeſt. cleric. circà fin.

Secundò, quia dicit, *qui ad exemplum naſcentis*
Eccleſiæ Sanctam inſtitutionem ſeruarunt; nam
Eccleſia naſcens fuit ab initio in Apoſtolis, penès

quos

46 quos Clericalis inſtitutio fuit; cùm ipſi fuerint
47 pars immediata Corporis Chriſti c. Cleros 21, diſt.
c. cùm ſecundùm, de praben. & Chriſtus fuit Summus Sacerdos, c. tranſlato, de conſtit.
48 Tertiò, dum inquit, quòd hi primorum Chriſtianæ Religionis Clericorum normam, traditiones,
& inſtituta ſectantur. Nam Papa appellat Apoſtolos primos Clericos; & propterea infertur, quòd
dicti Canonici ſequuntur Regulam, & inſtituta
ipſorum Apoſtolorum, arg. l. in teſtamento, de cond.
& demon. ideò apud ipſos eſt Clericalis inſtitutio
per Apoſtolos in principio conſtituta.
49 Quartò, in ver. huius verò, vocat Canonicos
ſacri Ordinis; ſacri verò Ordines conſiſtunt eſſentialiter in Clericatu, vt habetur in cap. 1. de ſtl.
presbyt. in 6.
50 Quintò, inquit, poſt Apoſtolos primum in Alexandrina Eccleſia Marcum Petri diſcipulum, fuiſſe
inſtitutorem, & conditorem huius ſacri Ordinis;
& ſic licèt iſte ſacer Ordo fuerit introductus per
Apoſtolos Chriſti; tamen Marcus poſteà dicitur
fuiſſe inſtitutor Ordinis, non quòd aliquid de ſuo
addiderit, ſed quia magis in lucem deduxit: ſicut
vocatur ius ciuile Flauianum, non ex eo, quòd
Flauius aliquid de ſuo adiecerit, ſed quia ad Populi notitiam illud deduxit, vt dicitur in l. 2. §. poſtea, de orig. iur.
51 Sextò, quòd glorioſus Auguſtinus eundem
Ordinem diuinis Regulis decorauit, etſi non ipſe
inuenit, ſed inuentum decorauit, ſicut aliud eſt
ædificare, aliud eſt ædificium reformare, l. in fundo, de rei vend. l. iuriſgentium, §. quinimmo de pact.
& propterea ſubſequentia verba Eugenii, quòd
Beatiſsimus Gregorius præcepit Auguſtino facto
Epiſcopo Anglorum, vt in can. quia tua Fraternitas, 12. q. 1. velut ſacram plantationem inſtituit,
& in Occidentis partibus ampliauit, debent intelligi non reſpectu inuentionis, ſed reformationis;
alioquin ipſe Eugenius eſſet ſibi contrarius, cum
ſuprà dixerit, fuiſſe hunc Ordinem inceptum ab
Apoſtolis, & Sancto Marco, contra l. nam ad ea, de
condit. & demonſt. & verbum, ampliauit, denotat
rem factam prorogare, l. ſed ſi manente, de prec.
l. inter ſocerum §. cum inde, de pact. dot. Doct. in cap.
ſi quis, verſ. ſpecialiter, de prabend. in 6.
52 Septimò, quia inquit, Hi profectò ſunt, qui priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta ex inſtinctu Spiritus ſancti renouant. Et
ſic Ordo iſte ſacer viuendi fuit ab Apoſtolis inſtitutus.
53 Octauò, dum inquit, quòd hæc ſancta inſtitutio fuit antiquitùs, ab ipſis ferè primordiis obſeruata, quare tempore primitiuæ Eccleſiæ originem habuit hæc inſtitutio Clericorum, qui dicuntur Canonici Regulares, & quod vno, & eodem tempore factum eſt, non debet diuerſo iure
cenſeri, arg. l. cum qui ades, de vſucap. l. hoc iure,
de Vulgar. & pupillar.
Et hæc Eugenii Bulla fuit confirmata à Nicolao V. & Sixto IV. propterea maioris auctoritatis eſſe dignoſcitur, c. extra ſcientiam 64. diſtinct.
not. Bald. in l. humanum in 3. not. C. de legib.
54 Quare, cùm ſuper hac dubitatione habeamus
Papalem determinationem, non eſt vlteriùs diſputandum; cùm in dubiis recurratur ad Papam
pro declaratione, cap. literis, de reſtit. ſpol. & de-
55 cretis Pontificum non licet contradicere, not. Io.
Andr. in cap. dilecto, de praben. cap. ſibi, de reſcrip.
in 6. ſed pro lege ſunt ſeruanda, §. ſed quòd principi
56 Inſtit. de iur. nat. cum vulgaribus, & declarationi Papæ ſtandum eſt in his, quæ concernunt factum alienum, Socin. conſ. 47. dub. 5. num. 17.
vol. 3. Dec. conſ. 341. num. 8. & dicit Sanctus Tho-
57 mas 2.2. art. 12. quæſt. 21. quòd in deciſionibus
cauſarum magis ſtandum eſt auctoritati Papæ,
quàm alteriùs cuiuſcunque Sancti Doctoris, Dec.
in cap. 1. in 1. lect. col. 2. in 2. not. de conſtit.
Nec obſtat ſi diceretur, verba huius Bullæ eſſe
enunciatiua, quæ non probant, tanquàm emiſſa
propter aliud, niſi ad effectum, de quo agitur, ſecùs ſi præ ſentialiter contingat de illis dubitari,
iuxt. not. in cap. illud, de præſumpt. cum ſimil.
Quia reſpondetur non eſſe enunciatiua, ſed diſpoſitiua, vt ibi dum inquit, Hi ſunt profectò, qui
priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta &c. & ibi, ſicq; hæc Sancta Canonicorum Regularium, & Deo placens antiquitùs inſtitutio, & ab ipſis ferè primordiis obſeruata extitit.
Nam in his Eugenius fundat intentionem ſuam
per modum cauſæ, quare tàm inſignibus priuile-
58 giis Canonicos Regulares ornare cupit. Nam illa
dicuntur verba diſpoſitiua, quæ per ſe principaliter emanant, hoc eſt ad hunc ſolum finem, &
enunciant illud, quod præferunt l. ex hac ſcripta, de
donat. Iaſ. in l. ex his num. 1. C. de milit teſtament.
Alexand. conſ. 82. num. 19. vol. 3. Afflict. deciſ. 83.
col. 2. prout ſunt iſta, de quibus ſuprà dictum eſt;
& quandò per modum cauſæ proferuntur, plenè
probant, vt declarat Aretin. conſ. 23. dub. 2.
59 Præterea, etiamſi eſſent enunciatiua probarent;
Tùm quia ſunt prolata per modum cauſæ, vt dictum eſt. Bar. in l. emptor, per illum tex. §. ancilla,
de rei vend. Alex. conſ. 46. col. 2. verſ. quinto; Vol.
2. Bald. conſ. 170. col. 1. vol. 2. Iaſ. in d. l. ex his,
60 num. 2. verſ. decimò. Tum etiam, quia ſunt geminata. Bar. in l. cum ſcimus, col. 1. C. de agricol. &
cenſ. lib. 11. Alex. conſ. 190. col. 6. vol 6. Dec. in
l. ſi quis in conſcribendo num. 4. Vol. 2. Tùm quia
ſunt prolata ab eo, à quo omnes Religionum prolationes emanant, vt infrà dicetur: quo caſu enunciatiua probant, Bart in l. gerit col. 4. verſ. circà ſecundum, de acquir. hered. Iaſ. in d. l. ex his nu. 2. verſ.
octauo, Matteſ. not. 35. Ruin. conſ. 27. nu. 3. vol. 1.
61 Tum etiam, quia ſumus in antiquis vltrà centum annos, adeo, vt plenè probent. Iaſ. conſ. 65.
Vol. 3. Soccin. conſil. 266. col. 2. verſ. ad ſecundum
reſpondetur, vol. 2. Alex. conſ. 6. col. fin. vol. 1.
Dec. conſ. 321. nu. 8. Alex. conſ. 187. nu. 21. vol. 2.
& fama deduci poteſt ex enunciatione ſupradictarum confirmationum, vt poſt Salicet. Bald. & alios
notab. Caſtren. in l. cùm aliquis, C. de iur. delib.
Aret. conſ. 42. col. 1. ver. tertiò.
62 Accedit, quia ſunt emanata motu proprio, &
tunc ſtatur aſſertioni Papæ, vt poſt Lap. not. Card.
in Clem. 1. q. 10. de proba. Abb in cap. dudùm col. 1.
num. 3. verſ. quid autem, de priuileg. Alex. conſ. 112
col. 1.

col.prima verſ. refert vol. 7. & eſt communis opi-
nio ſecundùm *Soccin.conſ* 87. *col.9.nu.*25. *verſ. con-
firmantur, vol.*3.*Iaſ. conſ.*65.*col.*3. *in fin. verſic. Vbi
autem vol.*3.*Mobed.deciſ.*271. 272.

Maximè quandò cum clauſula, *Motuproprio*, eſt
adiecta, clauſula *ex certa ſcientia*; quia illa ſola
63 operatur ſaltem præſumptionem veritatis nar-
ratorum, *Alexand. conſ.*15.*colum.*2. *verſ. prætereà,
vol.* 5. *Soccin. conſ.* 266. *col.* 10. *verſ item ex certa
ſcientia vol.* 2. & omnis error cenſetur excluſus, vt
not. *Bartol in l.conficiuntur,in princ. verſ. etiam quan-
dò,de iure codicillo.*cum alijs,de quibus per *Dec. in
cap. ad hæc, col.*2.*de reſcript.*minùs etiam obſtat, ſi
diceretur, dictam Bullam non poſſe præiudicare
iuri tertij. Quoniam reſpondetur, primò, non
conſtare de aliquo iure Monachorum, ex ſupradi-
ctis, & infrà dicendis.

64 Secundò etiam ſi aliquod ius haberent Monachi,
cùm illud ſit iuris poſitiui, & ſapiat priuilegium,
Præpoſ. in can. Epiſcopos 17.*diſtin.col.*1. *num* 3. *verſ.*
65 *gloſ.tractat*, poteſt Papa ſola voluntate illud tolle-
re, vt per *Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum verſ.* 4.
*concluſio, num.*78. *de conſtit.* vbi dicit, ità omnes
tenere, & ibi per *Doctor.column.* 4. *verſ. ſupereſt*,
66 cùm alijs per eum adductis, cùm ipſe ſit ſuprà ius,
cap.propoſuit,de conceſſ præben ſicut videmus in Ec-
cleſia Alexandrina, quæ fuit priuata veteri prælà-
tione Patriarchatus, & poſtpoſita Conſtantinopo-
litanæ, vt in *can. renouantes* 22. *diſt.* & *cap. antiquas,*
67 *de priuileg.* nam ius præcedendi eſt ius honoris *cap.*
1. *de maio. & obed.* & datur ex conſuetudine, vt not.
Bald. per illum *tex. in cap. cùm olim, in princ. de
conſuetud.*

Tertiò, etſi ius eſſet realiter acquiſitum Mona-
chis, non poſſet illis dici ſublatum, cùm Eugenius
in prædicta Bulla non declaret Canonicos Regu-
lares preferendos Monachis; ſed tantùm referen-
do antiquam eorum originem, pronuntiat eos eſ-
ſe verós ſucceſſores antiquorum Clericorum &c.
Ex qua declaratione propter effectum iuris, Cle-
68 rici præferuntur Monachis, adeò quòd non dicitur
eis ſublatum ius, ex quo non directè id ſit, ſed in-
directè & ſecundariò, vt poſt *Abbatem* tenet *Curt.
Iun. conſ* 1. *nu.*21. *Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum,
col.*16. *verſ. ſecunda declaratio nu.*64. *de conſtit.* &
dicit *glo. fin. in cap. quamuis, de pact in* 6. præiudi-
cium intelligitur de principali, non ſecundariò.

Ex quibus omnibus ſupradictis auctoritatibus,
& atteſtationibus oritur notoria deſcendentia Ca-
nonicorum Regularium ab antiquis Clericis, cùm
id dicatur notorium, quod omnes, ſeù maior pars
ſcit, loquitur, & profitetur, iuxtà doctrinam
omnium Doctorum in *cap. veſtra de cohabit. Cleric.*

Quare cùm conſtet Reuerendos Dominos Ca-
nonicos Regulares Ordinis Sancti Auguſtini, Con-
gregationis Lateranenſis deſcendere ab his Cleri-
cis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit, concluden-
dum eſt, eos ex pluribus præferri debere Mona-
chis Sancti Benedicti, Congregationis Caſinenſis.

Et primò, ratione Clericatus, quem originali-
69 tèr habent annexum ex his, quæ ſuprà deducta
fuerunt; & quòd eſſentialiter illis competat, af-
firmat *Archid. in can. mandamus* 19. *quæſt.*3. & ibi,
*Gemin. Aegid. verſ. ad declarationem, Ioan. Fantuc.
col.* 2. *verſ. pro cuius declaratione, Sanctus Thom.*
2. 2. *quæſt.* 189. *art.* 8. *in reſp. ad* 2. *argum.* & in
libell. contrà impug. Religionem fol. 4. *Ioan. de Fri-
burgo in ſum confeſ. lib.* 3. *tit.* 28. *quæſt.* 16. *ſumma
Piſanel. verſ. Monachus, ſumma Tabiena in eod
verſ. Ioan. Andr. in cap. ſanè, in fin. de Regul. Card
ibidem col.*1.*verſ. in hoc autem, Archiep. Florent.
in* 3. *par. ſum. tit.* 16. *cap.* 4. *verſ. de tranſitu, Vgo de
Sancto Victore lib.*2.*de ſacramen. par.*3.*c.*3.

70 Monachis verò Clericatus competit per acci-
dens, & non per ſe, ex quo in Sancta Nicena Sy-
71 nodo fuit ab omnibus ibi reſidentibus ordinatum,
vt Monachorum conuerſatio, & vita ſecundùm,
72 ethimologiam nominis ab omnibus diſcreparet
cùm Monachus Græcè, latinè, ſingularis dicatur,
vt in *can.* 16. *quæſt.* 1. & *Diuus Hieronymus in can.*
73 *Monachus ead quæſt.* inquit, *Monachus non docentis,
ſed plangentis habet officium*, & in *can. ſi cupis ead.*
74 etiam *quæſt.* idem ait, *ſi cupis eſſe, quod diceris,
Monachus, ideſt ſolus, quid facis in Vrbibus?* & in
can alia d. quæſt. 1. inquit idem Hieronymus, *alia
75 eſt cauſa Monachi, alia Clerici; Clerici oues paſcunt,
ego paſcor.*

76 Monachi ex ipſorum origine ſunt Layci *l.gene-
raliter C. de Epiſcop. & Cleric.* quæ eſt canonizata
in *can. generaliter* 16. *quæſt.* 1. & ibi not. *Alber.*
77 quòd Monachi non ſunt Clerici, & probat *tex. in
can. quidam, §. nos verò* 18. *quæſt.* 2. ibi, *ſi verò Lai-
ci*, & in *can. cui*, 16. *quæſt.* 3 ibi, *idem dicitur*, &
in *can. de Monachis* 15. *quæſt.* 1. & dicit *Abb in cap.*
2. *col.* 2. *num.* 6. *verſ. ſed quia de inſtitution.* quòd
78 poteſt quis eſſe verus Monachus, & Laicus *Spec.
in tit. de diſpen. §. nunc de Epiſcoporum verſ.* 56. & ibi
per *Ioan. Andr. in addit. in ver. Superioris*, vbi dici-
79 tur, quòd ſtatus primitiuæ Eccleſiæ non cogebat
Monachos, vt fierent Clerici.

80 Et propterea non præſtabant obedientiam ali-
cui, nec ipſi Abbati, vt dicit *gloſ. in can. de Viduis,
in ver proprijs, in fin.* 27. *quæſt.* 1. *Ioan. Andr. in cap.*
81 *fin. de cond appo.* & poſsidebant propria, vt not.
*gloſ.*1. *in l ſi quis Presbyter: in verſ. Monachus C. de*
82 *Epiſcopis, & Clericis*, & ſoluebant decimas Cleri-
cis, ſicut Laici *gloſ. in cap. ex parte, il primo ver. la-*
83 *borum, de decim* immo ſine Clericorum conſilio ni-
hil poterant agere *can. Eccleſia* 16. *quæſt.* 1. ex cau-
84 ſa tamen neceſsitatis, fuit ſemel à Gelaſio con-
ceſſum quibuſdā Monachis, vt poſſent clericari in
defectum Clericorum, remanentibus tamen ſaluis
antiquis inſtitutis, vt habetur in *can. priſcis* 55.
diſtin. & ibi notat *Præpoſ.* quòd de iure non poſ-
ſunt clericari, & in *can requiſitis, in fin.* 1. *q.* 7. vbi
eadem Gelaſij prouiſio ex cauſa neceſsitatis refer-
tur, & tradit *Spec. in tit. de diſput. §. poſt hæc nu.*20.
ver. generaliter.

85 In hoc autem ſtatu laicali fuerunt ipſi Mona-
chi vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij,
vt ex ſententia Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ teſtatur *Gra-
tianus in can. hinc eſt, circa fin.* 16. *quæſt.* 1 vbi etiam
86 adducit Hieronymum referentem, Monachos Sci-
thiæ conueniſſe in vnum, vt Sacerdotem ſibi in-
uenirent; qui eis Miſſarum ſolemnia celebraret;
87 vt etiam meminit *Spec. & Io. Andr. in d. § nunc de*

Epiſco-

Epiſcoporum ver. 56. conceſsit etiam Gregorius
Monachis,vt poſsint clericari,& de oblatis viuere,
& in *can.moderamine, can. ex auctoritate* 16. *quæſt.*1.
non tamèn paſsim, & indiſtinctè hoc fuit permiſ-
ſum; ſed ità demùm, ſi fuiſſent probatæ vitæ, &
bonorum morum, ac etiam docti, *can. priſcis, in
fin.* 55. *diſtinct. can. ſi quis Monachis, can. ſic viue,
can. in Parochia, can. Monachos, can. doctos* 16.
88 *quæſt.*1. & idem dicit *Diuus Hieronymus ad Ruffum,
ſic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis,* vt
in *can. ſic viue* 16. *quæſt.* 1. & vix bonus Mona-
89 chus facit bonum Clericum,vt dicitur in *can. legi,
dicta quæſt.* 1.

90 Et quòd Monachis competat Clericatus per ac-
cidens, & non eſſentialiter, ſicut Clericis, te-
net *Sanctus Thomas dicta quæſt.* 189. *Archidiac. in
dicto can. mandamus*, & ibi *Aegid. & Ioann. Fan-
tuc. Archiepiſcopus Florent. in dicto cap.* 4. *verſ. de
tranſitu, Vgo de Sancto Victore dicto cap.* 13. *Ioann.
Andr. in dicto cap. ſanè*, & cæteri ſuprà adducti,
qui tenent Clericis competere eſſentialiter, &
Cald. conſ. 30. *in princ. de Regular.*

Quare cùm naturalis qualitas Clericatus, quæ
competit Clericis præferri debeat accidentali,
qua gaudent Monachi, *l. qui habet, de tutelis,* cum
vulgaribus, præferendi ſunt etiam Reuerendi Do-
mini Canonici Regulares, qui ſunt Clerici, Mo-
nachis ipſis, ex ſui origine laicis, cùm Clerici ſint
digniores Monachis.

Inſuper non obſtat, quòd licèt Monachi ha-
beant Clericatum per accidens, tamen cum
effecti ſunt Clerici, habent cum maiori arctitudi-
ne vitæ, *can. quod Dei timorem, de ſtat. Monachor.*
atque ideò ad ipſos poſſunt ſe transferrè Cano-
nici Regulares, ſecundùm *D.Thom.* 2. 2 *q.* 189.

91 Quoniam reſpondetur primò, arctitudinem
vitæ non eſſe in conſideratione quoad prælatio-
nem, in qua attenditur ſola prioritas inſtitutio-
nis Clericalis dignitatis per ſupradicta; ſed ta-
men quoad ingreſſum, vt declarat *Archidiac. in
can.* 1. 18. *quæſt.* 1. Nam Religiones Monacho-
rum, & Canonicorum Regularium concordant ſe-
cundùm *Ioann. And. in dicto cap. quod Dei timo-
rem, ver. aliter*; quia ambæ pariter prohibentur
audire Leges, & Phiſicam, & ambæ æquiparantur
in obedientia, *c. cùm in Eccleſijs, de maior. & obed.*
in abdicatione proprij, *c. ſuper quodam, de ſtat.
Monach.* in caſtitate, *cap.* 1. *de voto, in* 6. & in
communi vita, cùm ſimul comedant, & dormiant,
cap. quoniam, de vita, & honeſtate Clericorum,
& vtraque facit Prouinciale Capitulum, *cap. cùm
in ſingulis, de ſtat. Monach.* aliàs ſequeretur,
quòd omnes Obſeruantes deberent præcedere Con-
uentuales, & Fratres Minores deberent præcede-
re Prædicatores.

92 Secundò reſpondetur, quòd maior ratio tran-
ſeundi ad aliam Religionem eſt Clericatus, quàm
arctitudo, quia ſecundùm *Diuum Thom. in dicta
quæſt.* 189. *& Doct. in dicto cap. quòd Dei timo-
rem*, antequàm Monachi eſſent Clerici, poterant
tranſire ad Canonicos Regulares, licèt maiorem
arctitudinem haberent Monachi, quàm Canonici;
& tamen Canonici non poterant transferri ad Mo-
nachorum Ordinem; immo ſi Monachus hodie
eſſet laicus, poſſet transferri ad Canonicos Re-
gulares, vt expreſsè dicit *Archidiac. in can. man-
damus* 19. *quæſt.* 4. ex quo patet, quòd magis
ponderatur ratio Clericatus, quàm arctitudi-
nis, adhoc vt tranſitus fiat de vna Religione ad
aliam.

93 Tertiò Reſpondetur, quòd Monachorum vi-
ta ideò dicitur arctior, quia tunc temporis Mo-
nachi, non vt hodie in Ciuitatibus, ſed habita-
bant in ſyluis, & extrà Vrbes, *cap. quia in inſulis,
de Regular.* vbi ob id dura appellatur Monacho-
rum congregatio, & è conuersò Regula Sancti
94 Auguſtini laxior, & benignior: verùm hodie
ipſi Canonici Regulares per eorum ordinatio-
nes ità ſe arctauerunt, vt temporibus noſtris
nemo iudicauerit Canonicorum viuendi modum,
minoris eſſe auſteritatis, quàm Monachorum,
in tantùm, vt dixerit *Ioannes Andreas in cap. ſa-
nè, in princ.* quem ibi ſequitur *Card. col.* 2. *ver.*
95 *quæro*, quòd licèt Fratres Prædicatores habeant
Regulam Sancti Auguſtini laxiorem; tamen pro-
pter conſtitutiones, quas fecerunt, in tantùm
ſe arctarunt, vt eorum vita videatur ſtrictior
96 vita Monachorum, ità vt dicti Prædicatores tran-
sferentes ſe ad vitam Monachorum non euitarent
apoſtaſiam; ſequitur ibidem *Abb. in col.* 1. *num.* 5.
verſ. ſecundum.

Sicut contrà ipſi Monachi non habent hodie
illam arctitudinem; cùm è ſyluis (vt ſupra di-
ctum eſt) egreſsi ſint ad Vrbes, vbi licèt in-
gentia, & pulchra ædificia ad Dei honorem,
& populorum conſolationem conſtruxerint, Re-
ligionis tamen auctoritati non parùm deroga-
runt, cùm in illis maxima corporis, & animæ
ſolatia capiant.

Et proptereà dicitur *in dicto cap. ſanè*, quòd ſi
Canonicus Regularis ſe tranſtulerit ad Monachos,
quorum Monaſterium ſit laxioris Religionis, quòd
tenetur redire ad primum, à quo diſceſſerat;
ſecùs autem ſi ſit vitæ ſtrictioris, & ibi poſt *In-*
97 *noc. Butr. Card.* & alios not. *Abbas num* 4. *ver.
ſed contrà*, quòd ad validitatem ingreſſus non
conſideratur Regula antiquitùs inſtituta, ſed mo-
dus viuendi de præſenti, quod dicit eſſe notan-
dum; quia multi decipiuntur aduertentes ſo-
lùm ad Regulam vtriuſque Monaſterii anti-
quitùs inſtitutam, & non ad modum viuen-
di de præſenti, de quo etiam per *Archidiaconum
in dicto cap mandamus, circà princip.* 19 *quæſt.* 3.
98 & ideò Monachus poſſet hodie tranſire ad Re-
gulam Canonicorum Regularium, ſi ſtrictiorem
vitam tenerent, vt not. *Ioannes Andreas*, & alii
in *dicto cap. ſanè, Lap. alleg.* 62. Card. *conſil.*
28. *col.* 2. *Sanctus Thom. ſecunda ſecundæ quæſt.
vlt.* prout conſiderato præſenti ſtatu, eorum eſt
ſtrictior.

99 Quartò reſpondetur, quòd cùm arctitudo
vitæ ſit inducta pro humilitate carnis per ieiu-
nia, & orationes, vt dicit *textus in cap. tres
ſunt, circà finem, de pœniten. diſtinct.* 1. & pri-
mus, ac præcipuus gradus humilitatis ſit ſubdere
ſe maiori, & non præferri minori, ſecundùm

gloſ. in Clement. 1. ver. humilitatis, de Relig. dom. deberent Monachi poſteriores poſtponere ſe Canonicis Regularibus, ſiuè ſint illis pares, ſiuè inferiores.

Non obſtat, etiam ſi diceretur, Ordinem Clericalem nulli dari propter meritum; & nulli competere eſſe Clericum, niſi Ordinem accipiat ab Epiſcopo, vel habente auctoritatem; & ideò cùm Monachi ordinentur ſicut Clerici, habent id, quòd competit Clericis.

Quia reſpõdetur, Canonicos Regulares non hoc temerè aſſerere, vt in vtero matris, & ab ipſis cunabulis, ſe Clericos natos dicant, itàut non indigeant Epiſcoporum ordinatione, ſed hoc tantùm inten-
100 dunt, quòd ipſorum Religio adhoc principaliter eſt inſtituta, vt eius profeſſores in Clericatu, etiam in diuinis miniſterijs Deo inſeruirent, & non ſolùm ſibi ipſis, ſed toti populo Chriſtiano vtilitatem af-
101 ferant. Monachorum verò Religio adhoc principaliter fuerit inſtituta, vt Deo ſeruirent in ſolitudine, & in inſulis, & abſq; Ordinum ſuſceptione, cùm ſilentio ſibi ipſis ſolis incumberent: Licèt poſteà ad Vrbes reductis, fuerint eis gratioſè conceſſi Ordines. Et ideò patet, quòd Clericalis Ordo priùs competierit ipſis, quàm Monachis, vt dicebat S. Thomas, & alii ſuprà adducti. Quare vti priores in Clericatus Ordine, debent præferri poſteriori-
102 bus; quia priuilegium Clericatus illis conceſſum intelligitur ſinè præiudicio Clericatus anterioris ipſorum Canonicorum Regularium, *c. quamuis, de reſcrip. in 6. l. 2. §. meritò, ne quid in loco pub. cum ſimilibus.*

Minimè etiam obſtat, quòd Canonici Regulares non ſucceſſerint in locum Clericorum primitiuæ Eccleſiæ, nec ſint illi eſſentialiter; ſed quòd eorum loco ſint deputati Clerici ſeculares, qui differunt ab ipſis Canonicis Regularibus; quia illi poſſunt condere teſtamentum de bonis paternis, *c. Rainutius, c. Raynaldus, de teſtam.* quod eſt interdictum Canonicis; non viuunt in communi, nulli præſtant obedientiam, niſi Epiſcopo in quibuſdam; & ſi Canonici Regulares inuicem ſe percuſſerint, pro abſolutione non tenentur mittere ad Sedē Apoſtolicam, prout tenentur facere, quandò percutiūt Clericum ſecularem, *c. cùm illorum, de ſent. excom.* Item Clericus ſecularis infirmus, & mortis conſcius petit habitum Canonicorum Regularium, vt in *c. ſicut nobis, de Regular.* & Clericus ſecularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum ſecularium, & efficitur Regularis, & tranſit in poteſtatem Prioris, *d. can. ſicut nobis, c. non dicatis, 12. q. 2.* ſicut contrà Monachus tranſiens ad Eccleſiam ſecularem non tractatur, vt perſona prioris collegij Monaſtici, *c. ne pro cuiuslibet, 16. q. 1. gloſ. in Clem. ne in agro, §. ad hæc, ver. ad clauſtrum, de ſtat. Mon.* & quia ipſi Clerici ſeculares præferuntur omnibus Regularibus, & ipſis etiam Canonicis S. Auguſtini. Ideò ponuntur diuerſi tractatus, vt in *rub. de vit. & honeſt. Cler. & in rub. de ſtat. Monach. & Canon. Regular.*

103 Quoniam pro reſponſione conſiderandum eſt, quòd in tempore Apoſtolorum vnica tantùm eſſet Religio, ſcilicèt Clericalis fraternitatis, nec nomina Clericorum ſecularium, ſiuè Religioſorum, aut Canonicorum Regularium, vel Religioſorum in vſu eſſent, inceperunt illi Clerici, qui in communi vita remanſerunt, & à laicis diſtincti fuerunt, (vt fuit ſuprà dictum) à primo feruore charitatis, & deuotionis etiam ipſi refrigeſcere: ac nonnulli ex his propria poſſidere, quos videns Diuus Auguſtinus à propria perfectione deficere, poſt ſuſceptos Ordines Sacerdotales à S. Valerio Hipponenſi Epiſcopo, ſtatim Monaſterium Clericorum inſtituit, ac viuere cæpit ſecundum Regulam Apoſtolorum, vt ipſe teſtatur *lib. 9. confeſſ. & in ſermone,* qui incipit. *Charitati veſtræ,* vbi alloquens ad Ianuarium, qui ſimulabat viuere velle cum ipſo, & ei deſcribens vitam Apoſtolorum, inquit, *quomodò viuere velimus, quomodò Deo propitio viuamus, ipſa de Actuum Apoſtolorum vobis Lectio recitatur, vt videatis vbi ſit deſcripta forma, quam deſideramus implere, & in 2. ſermone,* qui incipit. *Propter quod volui,* inquit, *qui ſocietatem communis vitæ iam ſuſceptam, quæ laudatur in Actibus Apoſtolorum deſerit, à profeſſione ſua cadit.*

104 Atque indè facta fuit diſtinctio Clericorum ſecularium ab ipſis Clericis Regularibus, vt qui deſciuiſſent à norma, & Regula Apoſtolorum, quam Auguſtinus quotidie docebat ſuos Clericos, mutato nomine Regularium, quod profeſſi erant, vocarentur ſeculares, vt dicit *gloſ. in c. licèt in cor-*
105 *rigendis, in ver. ſecularis, de offic. Ordin.* Ità vt dum vocantur Clerici participent cum Religioſis, vſurpato nomine, vt dicit *Specul. de rationali diuinorum, cap. 89. num. 6.* dum verò vocantur ſeculares, participent cùm laicis, vt declarat *Abb. in d. cap. licèt, col. fin. num. 5. ver. in gloſ. 2.* & per *Oſtien. in Sum. de vit. & honeſt. Cleric. §. & quibus in prin.* qui verò Apoſtolorum Regulam retinuiſſent, & ſub illa ſanctiſsimè viuere perſeueraſſent, vt Canonici Sancti Auguſtini digniori nomine, Regulares nuncuparentur, vt declarat *Prapoſ. Alexan. in d. can. 1. col. 4. ver. tertium tempus, diſtin. 44.* vbi omnia tempora diſtinguit.

Ex quibus infertur, non ſolùm Canonicos Regulares non differrè ab antiquis Clericis, ſed etiam magis commendandos propter obſeruantiam, & perſeuerantiam in eorum Regula, cùm perſe-
106 uerantes in bono dicantur eſſe melioris conditionis, *can. ſi ex bono, de pœniten. diſt. 4. cap. eum qui, de preben. in 6.* cùm alijs, de quibus latè per *Roman. in l. ſi verò, §. de viro, fol. 34. ſolut. matr.* &
107 magis laudantur obedientes, quàm contumaces, *c. contingit, de dol. & contumac.* & præmium, non damnum conſequi debent, *c. 1. verſ. nos igitur, de poſtul. Prælat. c. peruenit, de fideiuſ.*

108 Clerici verò ſeculares, cùm liberiùs viuant, & vti laici, ex tolerantia Sedis Apoſtolicæ permittuntur in laxiori vita, vt per *gloſ. in c. quoniam, in ver. in vna domo,* & ibi per *Butr. col. fin. ver. oppono cum gloſ. Abb. in dicto c. Deus qui, col. fin.*
109 *ver. item dic de alijs;* & ideò Sanctus Auguſtinus in *can. certè 12. q. 1.* vocat Clericos ſeculares claudos, qui cùm non profiteantur more illorum antiquorum, ſtant in ſtatu imperfecto ad perfectum, in quo erant inſtituti ab Apoſtolis. Quare cùm

ſecùm Canonici Regulares in vita, & inſtitutio-
ne conueniant cùm Clericis primitiuæ Eccleſiæ,
non curandum eſt de accidentali differentia Cle-
ricorum ſecularium, cum quibus nulla eſt hodie
controuerſia cum Canonicis Regularibus.
110 Et licèt hodie ipſi Clerici ſeculares præce-
dant, id eſt ex eo, quia pro eorum ſuperiori ha-
bent Epiſcopum, qui præfertur omnibus Mona-
chis, & Religioſis, cum Eccleſia Cathedralis ſit
præ cæteris honoranda, *c. quamuis il 1. §. quam-
quam, de præben. in 6.* per quem *tex.* concludit ibi,
111 *Gemin. in princ. num. 3.* quòd Canonici ſeculares
Cathedralis Eccleſiæ debent præferri etiam Ab-
batibus, quandò proceſsionaliter incedunt, vt
etiam per *Felin. & Bart. in c. Paſtoralis col. fi. de offic.
deleg* nam membra ſequuntur ſuum caput, *c. non li-
ceat, in princ. de præſcript.* vt etiam inferiùs dicetur.
Et ex his tollitur ſi diceretur, Clericos, quos di-
cimus repræſentari à Canonicis, Regularibus, non
fuiſſe vocatos Canonicos, ſed Clericos ſimplici-
112 ter, quià reſpondetur, quòd facta prædicta di-
ſtinctione ſecularium, & Regularium, qui ſerua-
runt Regulam Apoſtolorum, quæ eſt illa eadem
tradita ab Auguſtino dicti fuerunt Regulares; tùm
ratione ſecularium, tùm reſpectu nouarum Con-
fraternitatum, quæ ſucceſsiuis temporibus inſur-
113 rexerunt, vt fuerunt ipſi Monachi, poſt quorum
Ordinationem nomen Canonicorũ fuit repertum;
nam in Decreto vix reperitur nomen Canonicorũ,
niſi poſt inſtitutionem Monachorum in Ciuitati-
bus congregatorum; cùm tunc anteà ipſi Monachi
vti locuſtæ in ſolitudinibus errarent, atq; indè no-
men Canonicorum fuit in vſu, quod ſignificat Cle-
ricum collegiatum, vt fuit ſuprà latè dictum.
Non obſt. etiam, quòd licèt Canonici Regulares
fuerint inſtituti ad inſtar Clericorũ antiquorum;
tamen propter nouas qualitates illis iniunctas ab
Auguſtino in ſua Regula, in qua mandauit ſpeci-
ficè emitti debere tria vota, quorum aliqua non
erãt prohibita illis Clericis, videtur inducta muta-
tio illorũ ſtatus iux not. in *l. ius ciuile, de iuſt. & iur.*
Quoniam reſpondetur primò, antiquos Clericos
profeſſos fuiſſe tria vota, vt fuit ſuprà probatum.
114 Secundò, etiamſi expreſsè non fuiſſent profeſsi,
negari non poteſt, quin ſaltem tacitè illa obſerua-
uerint, & expreſſæ, & tacitæ profeſsionis eadem eſt
vis, *c. 1. r. non ſolùm, c. conſtitutionum, ver. aliis, de Re-
gul. in 6. c. vnic. de Voto eo. Clem fi. de Regul. S. Thom.
4. ſent. diſt in. 38. q. 3. in reſpon. ad 3. argument.*
115 Tertiò reſpõdetur, quòd S. Auguſtinus in ſpecu-
lo ſuo nõ præcepit ſuis Clericis, vt expreſsè, ac ſpe-
cificè profiterentur; ſed inquit, quòd debeant viue-
re in communi, præſtare obedientiam ſuis maiori-
bus, & viuere in caſtitate, quæ omnia ſeruabant
etiam illi antiqui Clerici, vt fuit ſuprà dictum.
Quartò, etiamſi antiqui Clerici nec tacitè, nec
expreſsè fuiſsẽt profeſsi; cùm tamẽ hæc noua pro-
feſſio non poſsit dici fuiſſe inuẽta ab Auguſtino ad
alium effectum, quàm ad augendam ſuorum Cle-
ricorum perfectionem, non debent inducta ad aug-
mentum operari diminutionem, *l. mancipia, de feud.
inſtruct. l. ſi quis legauerit, de aur. & argent. leg.*
ſicut inducta ad fauorem, non debent retorqueri
in odium, *l. quod fauore, C. de legib.*
Prout etiam idẽ videmus in ipſis Clericis ſecu-
laribus, qui cùm nec tacitè, nec expreſsè profiteã-
tur, nec etiam quid minimum Regulę antiquorum
Clericorum obſeruent, cùm ab illis in ſubſtantiali-
bus, in viuendi modo, & in ipſo etiam nomine de-
clinauerint, retinent eorum prærogatiuam Cleri-
catus, licèt ex tollerantia Pontificum; quantò ma-
gis ipſi Clerici Regulares eorum prærogatiuã per-
dere non debent, qui non ſolùm ab illorum inſtitu-
tis in nihilo deuiarunt; ſed potiùs perfectionem au-
xerũt, *arg c. recolentes, de ſtat. Mon.* & honor auctus
116 nõ mutat qualitatẽ perſonæ, vt de Monacho facto
Epiſcopo, & de Tabellione facto Doctore, tradit
Bal in l. falſa demõſtratio, §. 1. col. 1. de cond. & demon.
Sicut etiam hoc idẽ patet in Monachis, qui eorũ
antiquitatem quęrunt deducere ab Antonio, Hila-
rione, & alijs, qui cùm fuerint Eremitæ non profi-
tebantur, nec tacitè, nec expreſsè, vt fuit ſuprà di-
ctum; & tamen ipſi expreſsè profitentur.
117 Quintò reſpondetur, etiam quòd ab Auguſtino
eſſet aliquid additum de nouo: cùm tamen ſubſtã-
tia Clericatus, quæ erat in illis Clericis, non ſit va-
riata, non dicitur noua Religio inducta ab eo, vt
not. *Bal in d. l. ius ciuile, in princ.* quem ità declarat
*Abb. in r. 2 col. 3. nu. 11. verſ. nota, quòd illud, de traſl.
Epiſ. Rip. in l. edita, nu 36. verſ quartò non videtur, C.
118 de edend.* præſertim quandò id, quod additur, non
peruenit ex noua cauſa, non incluſa, nec in genere,
nec in ſpecie in 1. *Abb. in cap. 2. col. 9. verſ. pone, de
libell. oblat. Caſtren in l ſcire debemus num. 5. ver. vl-
timo quæro, de verb oblig.*
119 Et ideò dici ſolet, quòd Ordo reformatus dici-
tur idem, & non diuerſus, *c. relatum*, ibi, *in ſuo Ordi-
ne, ne Cler. vel Mon.* & per *Abb. in c. inter quatuor,
de Relig. dom. Felin. in c. ad noſtram, de appell.*
Et patet in Fratribus S. Franciſci, qui non poſ-
ſunt, ex ſubſtantiali eorum profeſſione, poſsidere
proprium in communi, vel in priuato, *Clem exiui.
de verb. ſig* & tamen hi, qui ſunt non obſeruantes,
poſſunt ex permiſsione Apoſtolica, & tamen ſunt,
ac dicuntur de eod. Ordine; quod etiam licet intue-
ri in Regula SS. Dominici, Benedicti, & Auguſtini.
Secundò principaliter probatur, Reu. Dominos
Canonicos Regulares præferri debere Monachis
Sancti Benedicti ratione antiquioris inſtitutionis
vtriuſq; Regulæ, ſcilicèt ipſius Auguſtini, & Bene-
120 dicti. Cùm qui prior eſt tempore debeat eſſe, non
ſolùm prior in iure, iuxtà Regulam, *qui prior in 6. c.
antiqua, de priuil. c. renouãtes 22 diſt.* ſed etiam in ho-
noribus, & ſeſsionibus, *l. honores, de decur. l. fi. & ibi
not. Bar. C. de tiron. lib. 12. § Ordinationem, auth de Mo-
nach Abb. & cæteri in c. 1. de maior. & obed.* cũ aliis
de quibus per *Dec. conſ. 61. col. 1. ver. ſecũdò Domi-
121 nus*, & priùs inſtitutus præcedere debet ſecundo
loco inſtitutum, *c. Epiſcopos diſt. 17.* & ibi poſt *gloſ.
not. Præpoſ. n. 2. ver nota quòd qui prior*, & in *r. Epiſco-
porum diſt. 93 gloſ. in c. quorumdam, ver. Prædicatorũ,
de elect. in 6.* vbi inquit, ideò in illo *tex.* præmitti
Prędicatores, quia antiquior fuit ipſorũ inſtitutio,
vt in *r. fin. ver. Prædicatores, de pact. in 6. Io. And in c.
nimis, il 2. in princ. de exceſs. Prælat.* & ibi, *Oſtien. in
princ. Petrus de Mont. in Monarch. q. 4. num. 2.*

122 Et nulli dubium eſt, Regulam Canonico-
rum Regularium fuiſſe inſtitutam ab Auguſtino
anno Domini 365. vt ipſe atteſtatur in *lib. de Ciui-
tate Dei lib. 18. cap. vlt.* qui poſtea deceſsit Anno
Domini 434. & habetur in *Chronicis Euſebij* in ea
parte, quam Proſper adiunxit, & in *Chronica Mar-
tiniana in Imperio Theodoſij iunioris*, & per *Platinam
in vita Cæleſtini*. Sanctus Benedictus verò floruit
Anno Domini 534. ſub Bonifacio II. vt atteſtatur
idem *Euſebius in poſtrema parte Chronicę*, quam
addidit Matthæus Palmerius, & in dicta *Chronica
Martiniana in Imperio Iuſtiniani*, & *Platina in Vi-*
123 *ta Bonifacij II.* Et Chronicis, & Hiſtoriographis,
in factis antiquis ſtandum eſt, vt per *gloſ. in capit.
Venerabilem, verſ. tranſtulit, de elect. & in cap. cùm
cauſam, de probat. Bart. in l. 1. ſi cert. pet.* vbi per
Rip. num. 72.

Ex quo patet, Sanctum Benedictum fuiſſe per
annos 100. circiter poſt Sanctum Auguſtinum; &
de hoc nulla eſt dubitatio; itaque præcedere
debent Canonici Regulares, tanquàm priores in-
ſtitutione.

Nec prædictis etiam obſtat, ſi Monachorum
antiquitas deduceretur ab Helia, & Heliſeo tem-
pore Veteris Teſtamenti, qui primò elegerunt
vitam ſolitariam cum filijs Prophetarum, & à Io.
Baptiſta, Paulo Eremita, Antonio, Hilarione,
Machario, & alijs multis Teſtamenti Noui, qui
ſeruarunt vitam Monaſticam, ſeminatam, vt aiũt,
à Prophetis Helia, & Heliſeo, vt habetur per *Iſid.
lib. 2. cap. 15.* & in *Hiſtoria tripartita lib. 2. cap. 11.*
124 Quoniam reſpondetur primò, quòd ſi volumus
deducere antiquitatem à cauſa remotiſsima, cùm
Sacerdotium in lege veteri fuerit figuratũ in Mel-
chiſedech, iuxtà illud, *tu es Sacerdos ſecundùm Or-
dinem Melchiſedech*; poſteà in Aaron, ac deindè in
Leuitas, ac tandem per legem nouam translatum
in Chriſtum, & eius Apoſtolos; & ab Apoſtolis
in Clericos, quos repræſentant ipſi Canonici Re-
gulares, vt fuit ſuprà deductum; dubium non eſt,
quin antiquiores ſint Canonici, quàm prædicti
Helias, & Heliſeus, &c. & alii.

Secundò reſpondetur, quòd cùm Canonici ſint
125 antiquiores Clerici, quàm Monachi, non atten-
ditur antiquitas temporis, ſed Ordinationis, vt
not *Abb.* per illum *tex. in cap ſtatuimus col. 1. ver.
nota ex prædictis, de maior. & obed. Præpoſ. in cap.
Epiſcopus col. 1 diſt. 17.*
126 Tertiò reſpondetur, quòd illi non fuerunt Mo-
nachi, ſed Eremitæ, vt de Sancto Io. Baptiſta eſt
*tex. in can. fin. § item Ioan. Baptiſta 2. q. 7. & cap.
cùm Ioannes, de fid. inſtrum.* de Paulo habetur in
can. perlatum § contrà 19. q. 3. de Machario in *can.
ſcripſit 27 q. 2* de omnibus prædictis tradit *Boer. in
tract. de ſtat. Eremit.*
127 Et inter Eremitas, & Monachos eſt non modi-
ca differentia; tum quia illi non viuebant in com-
128 muni, prout Monachi: nam poterant teſtari, vt
in *d. cap. perlatum*, & ibi not. *gloſ. ver. Eremita*, & in
*c. quia vere, in verſ. Vero, circà fin. 16. q. 1. Boer. in d.
tract. nu. 6.* quod non eſt permiſſum Monachis, qui
ſe, & ſua dedicant Deo *cap. cùm ad Monaſterium de*
129 *ſtat. Regul. authen. ingreſſi C. de Sacroſanct. Eccl.* tum
etiam, quia illi poterant ducere vxores *glo. in cap.
ex parte, il ſecondo, in verſ. cáſtitatus de cõuerſ. coniug.
glo. in c. ſcrip. 27 q. 2.* quod prohibitũ eſt Monachis
cap. 2. d. cap. ad Monaſterium, de ſtat. Mon tum quia
130 illi nulli præſtabant obedientiam; & ideò voca-
bantur acephali, ideſt, ſinè capite, *c. nulla 93.*
131 *diſt.* & dicit *gloſ. in d. c. qui verè*, quòd ſunt ſicut
locuſtæ, quæ non habent regem, & ibi notat *Ar-
chid. ver. non habebat, Abb. in c nullus col. 3. num.
10. Ver. ex hoc infertur, de iudic* licèt ſubſint Epi-
ſcopo, in cuius territorio reperiuntur, vt ibidem:
& ideò ponuntur Eremitæ, tanquàm ſeparati à
Monachis, & in *c. ſuper eodem de ſent. excom.* ibi,
Monachis, & Eremitis; quæ copula ponitur inter
diuerſa, iuxtà *gloſ. in rubr. de iur. & fact. ignor.* cum
ſimilibus, & tradit *Archid. in dicto c. qui verè,
Angel. in l. poſt, gloſ. ibid. de in ius voc.* immo dixit,
132 *gloſ. in dicto c. qui Verè*, ſe non reperiſſe in iure
qualis debeat eſſe vita Eremitarum. Cùm igitur
ſint diuerſi, non poteſt de his ad Monachos argui,
l. Papinianus, de minor. cum vulg.

Et ex prædictis ceſſat etiam Monachorum anti-
quitas, deducta à Schariot (qui dicitur fuiſſe Ab-
bas monaſterij) cuius Monachi dicuntur, mortem
Chriſti deploraſſe, &c. vt legitur in *lib. Scholaſticæ
hiſtoriæ, in rubr. de ſignis in morte Domini.*

Quia reſpondetur primò; longè antiquiores eſſe
Canonicos, vt ſuprà dictum eſt. Præterea, & ſe-
cundò non eſt danda fides d. Hiſtoriæ, cum non
numeretur inter approbatas, de quibus in *cap. San-
cta Romana Eccleſia 15. diſtin.* Tertiò in dicta Hi-
ſtoria ſolùm dicitur, quòd Schariot erat pater, &
habuit diſcipulos: auctor vero dictæ Hiſtoriæ, ideò
vocat Abbatem, quia noſtris temporibus eſt no-
men frequentiſſimum, volens denotare illius ſupe-
rioritatem, ad ſimilitudinem Abbatis, quod nomen
idem denotat, quòd Magiſter, ſeù pater, vt latè poſt
alios declarat *Alciat. in l. 1. in gloſ. 1. C. de in ius voc.*
& eſt *tex in c. ſi de Regul.* vbi Abbas vocatur pater.
133 Non obſtat etiam, quòd de ipſis Monachis ha-
mentio in antiquiſsimis iuribus, vt in *c. interdi-
mus 16. q. 1.* cuius auctor fuit Calixtus, qui floruit
anno Domini 227. & in *can. de Monach., 16. q. 1.*
quod eſt Innoc. I. anno 411. & in *can. Monachos, ead.
q.* quod eſt Siricij, anno 390. & in *can. eos quoq; di-
ſtin. 41.* quod eſt Felicis, anno 268. & in *Concilio
Niceno*, de quo in *can. Subdiacono 93. diſt.* & in *can.
qui vere, & in can. placuit, il prima, 16. q. 1.* anno
341. & in *can. ſi quis Epiſcopus, 16. q. 2.* quod eſt Eu-
tichiani, anno 277. & in *can. Presbyteris, 27 diſtin.*
quod eſt Calixti, anno 227. & in *Concilio Ca[illegible]-
pen.* de quo in *can. iuxtà 16. q 1.*

Quoniam reſpondetur primò, non valere conſe-
quentiam; in dd. iuribus non fit mentio de Canoni-
cis Regul. ergò non ſunt antiquiores, per regulam
l. neque natales C. de probat. Secundò dicitur, quòd
Canonici in longè antiquioribus iuribus ſunt no-
minati ſub nomine tamen Clericorum, cum Cleri-
nici etiam appellentur, vt fuit ſuprà probatum.
Tertiò dici poteſt, non fieri mentionem ibi de Mo-
nachis Benedictinis, cum quibus eſt controuerſia,
cùm alij adſint Monachi, cum quibus iſti non con-
ueniunt, nec in auctore, nec viuendi modo

134 Mi-

134 Minus etiam facit, quòd Sanctus Bernardus in ſermone, quem apologeticum appellat, in *cap. de intemperantia veſtimentorum*, dicit Monachalem Ordinem primum in Eccleſia Dei extitiſſe.

Quoniam reſpondetur non intelligi debere reſpectu Clericalis, & Apoſtolicæ inſtitutionis; quæ fuit tempore, & dignitate prima in Eccleſia, vt fuit ſuprà deductum; ſed reſpectu aliorum Ordinum poſteriùs inſtitutorum, qui ſucceſſerunt Ordini Monaſtico; alioquin contradiceret tot auctoritatibus, ex quibus conſtat contrarium, vt in primo fundamento pro parte Canonicorum Regularium.

Præterea, dixit primum Ordinem, non reſpectu dignitatis; cùm Bernardus non eſſet ità elatæ mentis, ſed reſpectu humilitatis, ac pœnitentiæ, & deſpectæ conuerſationis, vt ex verbis eiuſdem alibi elicitur, dum inquit, *noſter Ordo, humilitas, pœnitentia, labor, & ſudor eſt*.

Sed poſito, quòd eſſet primus, non attenditur prioritas inſtitutionis, ſed Ordinis Clericalis, vt fuit aliàs dictum.

Non obſtat etiam, quòd Monachi habuerunt originem ab ipſis Apoſtolis, cùm illorum vitam ſectantes, omnia bona ponerent in communi, & eorum diſpenſationem Apoſtolis relinquerent, vt legitur apud *Caſsianum in lib. collationum col.* 18. *cap.* 15. & propterea dixit *Nicolaus de Lyra in Actibus Apoſ. cap.* 4. quòd omnis Religio largo modo poteſt dici habuiſſe exordium ab Apoſtolis, & in *c.* 2. *inquit, ex hoc cœtu omnis Religio habuit exordium, in qua non licet habere proprium*.

135 Quoniam reſpondetur, quòd omnes Chriſtiani
habuerunt initium ab Apoſtolis; ſed alia ratione
Clerici, alia Monachi, ſiuè merè laici, vt declarat
Præpoſ. in c. 1. *diſtinct.* 44. *col.* 4. *ver. ità euenit
in Eccleſia*. Nam in primordio naſcentis Eccle-
ſiæ qui de ſorte Domini erant, & Deo militabant,
omnia eorum bona vendebant, & pretium ad pe-
des Apoſtolorum ponebant, quod Chriſtifidelibus
136 communicabatur, & hi Clerici dicebantur, *c. di-
lectiſsimis* 12. *q.* 1. poſteà deficiente Fidei feruore,
fuit facta diſtinctio bonorum; cùm ſinguli per ſe
cæpiſſent retinere ſua, *c. ſint manifeſta* 12. *q* 1. Et
137 Chriſtianorum alij remanſerunt Clerici in com-
muni viuentes, & Apoſtolorum vitam ſectantes;
alij verò effecti fuerunt laici, qui ſeparatim ha-
bitabant, & ſinguli per ſe, & propria habebant,
& Deo conuerſi dicebantur, *c. duo ſunt genera Chri-
138 ſtianorum* 12. *q.* 1. & horum numero erant Mona-
chi, qui in ſtatu laicali fuerunt vſque ad tem-
pora Euſebii, Zozimi, & Siricii, & indè cæperunt
clericari, vt fuit ſuprà dictum. Clerici verò ſem-
per retinuerunt illam communem vitam, & qua-
litatem Clericalem, à quibus ipſi Canonici con-
tinuatam originem traxerunt.
139 Hac igitur ratione dicitur Monaſticum Ordi-
nem ab Apoſtolis originem habere, in quantùm
ſcilicet, repræſentat ſtatum illum laicalem: poſt-
140 quàm verò effecti fuerunt Sacerdotes, dicun-
tur retinere figuram Apoſtolorum, ideſt Diſcipu-
lorum ipſorum, vt dicit *tex. in can. ex auctoritate*
16. *q.* 1. & ibi per *gloſ.* & ſic impropriè, & figuratè
non autem verè vt Canonici Regulares, qui cùm
ſint Clerici, dicuntur ſucceſſores Apoſtolorum,
can. illi 12. *q.* 2.

141 Ex quibus infertur, non obſtare, ſi diceretur, Monachos imitari Apoſtolos, cùm profiteantur tria illa ſubſtantialia ſicut Apoſt. & Clerici, ſiuè Canonici Regul. illorum ſucceſſores.

Quia reſpondetur, quòd identitas votorum non facit diuerſas Religiones eſſe vnam ſolùm, ſecundùm doctrinam *Sancti Thom.* 2. 2. *q.* 188. *art.* 1. vbi inquit, quòd tria eſſentialia vota Religionis pertinent ad exercitium Religionis, ſicut quædam principalia, ad quæ omnia alia reducuntur; ad obſeruandum autem vnum quodque eorum diuerſimodè aliquis ſe diſponere poteſt; puta ad votum continentiæ ſeruandum, poteſt aliquis ſe diſponere per loci ſolitudinem, per abſtinentiam, per mutuam ſocietatem, & per alia huiuſmodi; ſubdens; & ſecundùm hoc patet, quòd communitas eſſentialium votorum compatitur diuerſitatem Religionis, tùm propter diuerſas diſpoſitiones, tùm propter diuerſos fines, vt ibidem per eum.

Et ideò licèt Sanctus Benedictus quantùm ad tria vota obſeruauerit Regulam Apoſtolorum; ſua tamen erat valde diſſimilis, quantùm adhoc, quòd diuerſimodè diſpoſuit ſuos profeſſores ad prædicta vota ſeruanda, per ſupradicta, ſcilicèt quantùm ad habitum, & Clericatum; & ità etiam diuerſitates Religionum conſiderat *Card. in Clem.* 1. *q.* 12. & 13. *de elect.* licèt omnes poſſint dici habuiſſe vnum inuentorem, ſcilicet Deum, vt ibi per eum.

Nec quidquàm etiam facit, ſi diceretur, quòd quemadmodum Diuus Auguſtinus reformauit, ac decorauit Clericos primitiuæ Eccleſiæ, ità fecit Sanctus Benedictus de Regula Sancti Baſilii: cùm ipſe Benedictus in *vlt. cap. ſuæ Regulæ*, aſſerat, ſe Patris Baſilii Regulam imitari; prout etiam atteſtatur *Card. Sancti Sixti in opere*, quod compoſuit *ſuper Regula Sancti Benedicti*, & Ordo Sancti Baſilii præponitur Ordini Sancti Auguſtini.

Quoniam reſpondetur, quòd Regula Sancti Auguſtini non ſolùm habuit ortum ab Apoſtolis, qui longè antè præceſſerunt Benedictum, ſed eſt illa eadem, & ſic tàm reſpectu antiquitatis, quàm Clericatus præponenda eſt, etiam Regulæ Baſilii.

Præterea non agitur nunc de præcedentia in genere omnium Monachorum, ſed eorum tantùm, qui ſunt ſub Regula Benedicti, quam conſtat differre ab illa Baſilii in habitu, ac viuendi modo, & Eccl. vti diuerſas nominat: & profitentes Regulam Benedicti non recognoſcunt alium in patrem, quàm Benedictum, quem almificum appellant, vt in *can. ſunt nonnulli* 16. *q.* 1.

Tertiò, principaliter deducitur præceden-
tia Canonicorum Regularium ex antiquiori
142 approbatione eorum Regulæ, quæ in huiuſmo-
di prælationibus potiſsimùm attendi ſolet, vt no-
tat *Gemin. in cap. quorumdam*, §. *volentes, num.*
6. *verſ. nota ex iſta, gloſ.* & ibi, *Franc. in* 4. *not.
de elect. in* 6. *Abb. in cap. nimis, il* 2. *col.* 1. *in* 1.
not. de exceſs. Prælat. & dicitur in *Clement.* 1.

de Relig. dom. quòd profiteri debet aliquam Re-
gulam approbatam.
143 Hæc autem prioritas approbationis conſidera-
tur primò; quia antè Concilium Lateranenſe, de
quo in cap. fin. de Relig. dom. omnes Regulæ ipſo
iure erant approbatæ, vt notat gloſ. in cap. vnic. §.
penult. verſ. præceſsit, eo. in 6. nam dum in d. §. di-
citur, cæterum Eremitarum Sancti Auguſtini, &
Carmelitarum Ordinis, quorum inſtitutio d. Concilium
Generale præceſsit, in ſolito ſtatu volumus permanere,
gloſ. ibi, inquit, nota, quòd Ordines non debent
tangi, quia præceſſerunt d. Concilium, de quo
in d. cap. fin. cum futura reſpiciat, & probatur in
can. parſimoniam 41. diſtinct. & ibi ad hoc notat,
Gemin. ver. not. arg. Turrecrem. Verſ. Congregatio-
nem, Prapoſ. num. 3. verſ. not. arg. expreſſum, vbi
per illum tex. not. quòd vniuerſitates factæ in Ec-
cleſia pro communi vtilitate, vel ad opus pium,
vel pro ſubuentione pauperum, videntur approba-
tæ à iure; itàut alia approbatio ſpecialis non ſit
neceſſaria, idem notat Gemin. in can. ſi quis extrà
Verſ. ſi autem fieret 30. diſtinct. gloſ. 1. in fin. can. ſi
qui Clerici 11 q. 1.
144 Prout etiam de iure ciuili, collegia cauſa Re-
ligionis, non erant prohibita, l. 1. §. ſed Religionis,
de colleg. illic. & ibi notat gloſ. in Ver. illicita Bar.
in l. 3. §. in ſumma, eo. Caſtr. conſ. 5. in princ. vol. 2.
quæ ciuilis diſpoſitio etiam ſi non reperiretur ex-
præſsè à iure canonico approbata, prout ex ſupra-
dictis contrarium conſtat; tamen, ex quo illi non
expreſsè contradicebat, cenſebatur expreſsè ap-
probari, iuxtà communem opinio. Doct. in cap. 1.
145 de nou. oper. nun. Propterea dixit Sanctus Thom.
4. ſent. diſt 39. art. 2. q. 3. ad 3. argum. quòd ante-
quàm eſſent Regulæ Religioſorum, quæ modò
ſunt, erat aliquis modus viuendi approbatus, ſe-
quitur Præpoſ. in can. 1. diſt 44. col. 4. præter per-
uerſam quarumdam Monialium conſuetudinem,
quæ reprobatur in c. perniciosam 18. q. 2.
146 Regula autem Diui Auguſtini tanquàm condi-
ta antè d. Concilium Lateranenſe, priuſquàm Re-
gula Diui Benedicti, cenſebitur etiam priùs ap-
probata.
Ex quo infertur, & ſecundò, quòd, cùm Diuus
147 Auguſtinus fuerit per centum annos antè San-
ctum Benedictum, ex temporis antiquitate præ-
ſumitur titulus confirmationis, etiam ipſius Papæ,
Dec. conſ. 36. col. 1. verſ. non obſt. ſi dicatur, Mo-
hed. deciſ. 52. & eſt communis opinio, vt per Balb.
de praeſcript. 5. par. princ. par. 2. q. 4. num. 4. Ver.
communis, per tex. in l hoc iure §. ductus aquæ, de
aqu. plu. arc. c. ſuper quibuſdam §. præterea, de Ver-
bor. ſign. & Doct. contrarium tenentes, loquuntur
in decennio, vt per Mohed. in d. deciſ. 52.
148 Tertiò probatur; quia cùm Regula Sancti Au-
guſtini fuerit priùs approbata; quia approbatio
in dubio cenſetur facta iuxtà ordinem inſtitutio-
nis, vt notat Bart. in l. ſi Verò num. 4. Verſ. vlt. de
mil. teſtam. not. Doct. in l. 1. C. de teſtament. tut.
ſicut dicitur de duobus emptoribus ad effectum
prælationis in acquiſitione dominij, quòd præſu-
mitur res tradita priori emptori, vt ipſe alteri
præferatur, vt dixit Bald. in cap 1. §. ſi facta col. 2.
verſ. nec vnum omitto, ſi de feud. fuerit controuer. de
quo latè per Iaſ. poſt alios in l. quotiès num. 37.
verſ. ſecundò quæro, C. de rei vend.
Quartò etiam probatur; quia cùm Canonici
Regulares traxerint originem ab Apoſtolis, &
ſint de Clericis antiquis, ſtatim fuerunt appro-
bati, quòd creati, iuxtà can. Dominus noſter 93.
diſtinction.
149 Quintò: quia Sanctus Auguſtinus fuit factus
Epiſcopus antè diſpoſitionem d. cap. fin. de Relig.
dom. Ideò dicitur ipſe approbaſſe ſuam Religio-
nem cum conſenſu ſuorum Clericorum, cùm non
reperiatur antè d cap fin. hoc prohibitum Epiſco-
pis, qui in eorum Diœceſi omnia poſſunt, quæ non
150 reperiuntur reſeruata per Papam, Innoc. in cap.
dilectus in princ. verſ. diſpen. de tempor. Ordin. Abb.
in cap. per tuas, il 2. num 6, verſ. 1. de ſimon. Dec in
cap. cum diligentia col. 2. verſ. ſed tamen indiſtinctè,
de elect. quod facere non potuit Sanctus Benedi-
ctus, qui erat Monachus, præſertim cùm ipſe Au-
guſtinus interfuerit Concilio Carthaginenſi, can.
ſeculares in inſcript. 33. q. 2. quod fuit celebratum
antequàm Sanctus Benedictus ſuam Regulam in-
ſtituerit: adeò vt ſi aliqua approbatio fuiſſet, ne-
ceſſaria, præſumi debet, quòd ipſe fecerit illam
approbari; cùm in maxima veneratione ipſe, &
alij Epiſcopi haberent Sedem Apoſtolicam, vt
nihil auſus fuiſſet ſinè conſenſu Papæ definire.
Sextò probatur per can. Sancta Romana Eccleſie,
circà princ. Verſ. iam nunc ſubÿciendo 15. diſt. vbi
Gelaſius Papa, qui fuit ante Sanctum Benedictum
per multos annos, approbat opuſcula Beati Au-
guſtini Hipponenſis Epiſcopi, inter quæ opuſcula
continetur etiam Regula Canonicorum ſuorum,
151 vt illam inter opuſcula Sancti Auguſtini con-
numerat Vincentius Hiſtorialis lib. 18. cap. 54. in
fin. prout etiam de illa ſenſiſſe ipſum Gelaſium,
conſtat ex eo, quia ipſe fuit filius Valerij Epiſco-
pi, c. Oſius Papa §. Gelaſius diſt. 56. & Valerius de-
dit Ordines Auguſtino, vt fuit ſuprà dictum.
Nec dicatur, approbationem intelligi de ope-
ribus, quæ non ſunt contrà Fidem, nec contrà bo-
nos mores, & de his, quæ non ſunt legenda fide-
libus. Quoniam reſpondetur, approbationem
eſſe indefinitam, & ideò omnia comprehendere,
l. ſi pluribus de leg. 2. prout de omnibus intelligit
Præpoſ. in d. c. Sancta Romana num. 2. verſ. nota,
quòd ne dum.
152 Et nullum ex ipſius opuſculis magis adducitur
in auctoritatem in toto Decreto, quàm hoc con-
tinens Regulam Canonicorum, vt patet in can.
quamuis neceſsitas 86. diſtinct. in can. nolo cum duo-
bus ſeq. can. 12. q. 1. c. ſi quis iraſcitur 13. q. 2. c. qui-
cunque 16. q. 4. c. in oratorio 42. diſt. c. non vos 5 q. 5.
c. non ſolùm 32. q. 1. can. pernitioſam 18. q. 2. c. cùm
cauſam, vbi Innocentius III. qui fuit auctor d. c. ſi.
vocat Regulam Auguſtini approbatam, & in plu-
ribus alijs iuribus facilè conſtat. Ex quibus ſpe-
cialis huius Regulæ approbatio colligi poteſt.
Immo hæc Regula legitur ſingulis hebdoma-
madis in omnibus ferè Conuentibus, & Mona-
ſteriis coram omnibus Religioſis, vt notiſsi-
mum eſt.

Minùs

Minùs etiam obſtat, ſi diceretur, cenſeri factam approbationem Regulæ, tanquàm boni modi viuendi, non autem vt per eum quis profitetur. Quoniam reſpondetur, approbationem eſſe factam ad finem, ad quem fuit inſtituta Regula, iuxtà regulam, *l. diximus, de excuſ. tut.*

Septimò probatur in *can. pernitioſam 18. q. 2.* iuncto *d. cap. fin. de Relig. dom.* Nam in *can. pernicioſam*, mandatur aboleri pernitioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarumdam mulierum, quæ licèt non viuant ſecundùm Regulam Beati Benedicti, neq; Baſilii, neq; Auguſtini, deſiderant ſanctimoniales videri, & hoc *can. fuit*, Innoc. II *in* d. verò *cap. fin.* dicitur, quicunque voluerit ad Religionem conuerti, vnam de approbatis aſſumat; & huius *c. fuit* auctor Innoc III. ergò neceſſariò intelligi debet hoc *c. fin.* etiam de Regula Sancti Auguſtini, Baſilii, Benedicti, ſecundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimoniales in *d. can. pernitioſam*, ſed Regula Sancti Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm illa Benedicti, vt fuit ſuprà dictum.

Et ſi diceretur, in hoc c. priùs poni Regulam Sancti Benedicti, quàm Auguſtini, reſpondetur ibi non conſiderari ordinem: quia ſequeretur, quòd Regula Baſilii fuiſſet approbata poſt illam Benedicti, cùm poſtponatur illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetur.

Nec prædictis obſtat prioritas Regulæ Sancti Benedicti, conſiderata ratione ordinis ſcripturæ, quæ attendi debet, *l. quotiès, de Vſufruct.* vbi notat, *Bal. l. ſi ſeruus communis, §. pen. de ſtipul. ſeru. Bal. in l. qui duas, de excuſ. tut.* cum ſimilibus. Nam quandò fit mentio de Canonicis Regularibus, & de Monachis; priùs nominantur Monachi, quàm Canonici, vt in *cap. licèt quibuſdam, de Regular. cap. 2. cap. cùm illorum, cap. Canonica, de ſent. excom. cap. Deus qui, de vit. & honeſt Cler. cap. 2. de ſuppl. neg. Prælat. Clem ne in agro §. quia verò nonnulli, de ſtat. Monach.* & in pluribus alijs iuribus; & patet in ipſis rubricis, in quibus ſolet ordo potiſsimùm attendi, iuxtà not. per *gloſ. & Dec. in rubrica, de eo, per quem fac. erit*, & in *l. 2. C. de confir. vtil.* cum ex illis inferatur ad nigrum, *gloſ. Bal. & alij in rub. C. ne li. 3. prouoc.* & probat *Card. in Clem. 1. col. 7. de ſuppl. negl Prælat.* vbi faciens memoriam de Regulis approbatis; primò nominat Regula Sancti Benedicti, & poſteà illam Sancti Auguſtini.

153 Quoniam reſpondetur ſcripturæ ordinem tunc attendi, quandò ſumus in dubiis, non vbi conſtare poteſt aliunde de veritate prioritatis, vt concludit *Bart. in prob. C. §. quibus, in fin. nu. 19. verſ. opponitur*, & in *l. 2. §. priùs nun. 7. verſ. circà tertium, de Vulg. & pup.* & ibi latè per *Iaſ. num. 28.* prout hic de prioritate conſtat ex ſuprà adductis.

154 Prætereà ordo non attenditur, quandò ſumus certi, diſpoſitionem non dare ordinem, vt; poſt alios, quos adducit, declarat *Felin. in cap. dilecta col. 10. nu. 21. verſ. quintò declara, de reſcript.* prout loquuntur iura ex contrario adducta, in quibus præponuntur Monachi; ſicut etiam interdùm præponuntur ipſi Canonici Regulares in pluribus iu-

155 ribus, in quibus non conſtat de mente volentis dare ordinem, vt in *cap. vt Clerici, de Regul. can. Saluator. poſt med. 1. q. 3. can. nullus Monachus 2. q. 7. can. dudum 18. q. 2. cap. non dubium, de ſent. excom. cap. de Regularibus, de ſimon. cap. auaritiæ in ſupraſcriptione, de præben. cap. ex parte, de poſtul. cap. 1. de iur. cal.* & in aliis infinitis.

156 Et proptereà dicunt Doctores, quòd in his, quæ vario modo ſunt obſeruata, non debet fieri fundamentum, *Dec. conſ. 11. num. 12. col. 7. ver. ſecundò non obſt. Aym. conſ. 96. num. 5.* cum aliis per eos adductis.

157 Quandò verò de mente diſponentis conſtat, quòd vult dare ordinem; tunc ordo attenditur: & hoc caſu Canonici Regulares præponuntur Monachis, vt in *can. vt lex continentiæ 27. q. 1.* vbi ex ordine enumerantur perſonæ Eccleſiaſticæ, & primo loco collocantur ipſi Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, & poſteà Monachi, ac deindè Conuerſi; & cùm primò nominat Epiſcopum, & alios, quos certum eſt præcedere debere, & vltimo loco nominat Conuerſos, quos etiam poſt omnes alios poni debere conſtat: ſequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipſis Monachis, quòd in his etiam voluit ſeruare ordinem, cùm in præcedentibus, & ſequentibus ſeruauerit, & ſequentia declarent præcedentia, *l. ſi ſeruus plurium §. fin. de leg. 1.*

Idem etiam patet in *c. vbicumq. 13. q. 2.* Vbi in Concilio Tiburienſi fuit datus ordo, in quibus Eccleſiis quis ſepeliri deberet: & primò ponitur Eccleſia Epiſcopalis, ſecundò Monaſteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipſorum Monachorum: & illum *tex.* not ibi *glo. Archid. & Io. de Turrecrem.* ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obſeruauit *Archiepiſc. Florent. in 3 par. ſum. tit. 16. cap. 1. col. 10. Verſ. notandum*; vbi magiſtralitèr per viam doctrinæ ponens Regulas à Sede Apoſtolica approbatas, inquit; Quatuor ſunt Regulæ ab Eccleſia approbatæ, ſub quarũ aliqua militant omnes Religiones Eccleſiæ Catholicæ: prima fuit Baſilii; ſecunda Auguſtini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit *Imol. in Clem 1. col. 1. num. 11. Verſ pro euidentia, de elect. Card. in Clem. 1. num 5. Verſ. quæro, in opin. de decim.*

Et argumentum, quod ſumebatur ab ordine rubricarum quidquam non facit, ex quo apparet per ſuprà ſcripta, contrarium diſpoſitum, vt not. *Gemin. in cap. circà fin. num. 12. de iur. cal. in 6. Dec in rubr. de præben. & dignit.* vltrà quod Canonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit ſuprà dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciũt mentionem de Regula Sancti Benedicti, vt in *cap. ſuper eo, de Regul.* quod eſt Alex III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap ſuſcepimus in inſcriptione de homic* Alex. III *can. iuxta 16. q. 1.* Alex. II. *can. Gonſaldus 16. q. 2.* Alexandri II. *can. ſtatutum 18. q 1.* Concilij Altei *can. ſunt nonnulli 16. q. 1.* Bonifacij IV. poſteriora verò faciunt mentionem de Regula Sancti Auguſtini, & eius Canonicis, vt in *cap. cùm cauſam, de elect.* quòd eſt Innoc. III *c. de Regularib. de Simon. Clem. 3. cap plerique, de pact. cap. auaritia,*

ritia, de præben. &c. & in alijs, &c.

Quoniam reſpondetur primò, non valere conſequentiam, in illis iuribus non fit mentio de Canonicis Regularibus; ergò Monachi ſunt priùs approbati: quia cùm poſsit eſſe, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto non contigit de illis aliqua quæſtio; non neceſſariò facienda eſt hæc illatio, iuxtà vulgatam Regulā, *non probat hoc eſſe l. non hoc, C. Vnde legitimi*, cū ſimilibus.

Secundò reſpondetur, quòd illa iura arguerent potiùs inſtitutionem, quàm approbationem; quia obſtante *d. cap. fin. de Relig. domi.* non inducitur confirmatio per ſimplicem nominationem *Cle. ſi Summus, de ſent. excom. cap. ſi aliquandò eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluriès dictum, Canonici veniūt ſub nomine Clericorum, quorum Regula vocabatur Canonica, vt in *can. quamquàm 23. diſt. in. can. quoniam 12. q. 1. can. obſeruandum §. hoc autem 15. q. 2. can. in omnibus, de conſecr. diſt. 5.* cum alijs, quæ adduci poſſent.

159 Inſuper non obſtat, quòd *Gemin. in can. Epiſcopos col. 2. verſ. ex quo ſequitur 16. diſt. in.* quem ſequitur *Felin. in rubr. de maior. & obed. col.* . . atteſtatur, Regulam Sancti Benedicti fuiſſe priùs approbatam.

Quia reſpondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. ſuper eo, de Regul* vbi dicitur, quòd Clerici, qui antè ſuſceptum habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem ſtatum ſecundū Regulam Beati Benedicti, & ſic ex ſola nominatione Regulæ Benedicti arguit prioritatē approbationis illius Regulæ.

Sed ſi hoc verum eſſet, ſequeretur, quòd Rugula Baſilij non eſſet priùs approbata, quàm Regula Benedicti, ex quo in d. cap. non fit mentio de Regula Baſilij: quod abſurdum eſt dicere.

Secundò reſpondetur, quòd ſi Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum *tex.* ſequitur, quòd tunc cæpit habere effectum approbationis, quoniam illud cap. emanauit ab Alex. III. & non antè: ſed Innoc. II. qui longè antè præceſsit Alex. III. fuit auctor *can. pernitioſam 18. q. 2.* vbi nominat Regulas Auguſtini, & Baſilij approbatas, & ſic ex illo c. non poteſt argui prior approbatio.

Tertiò reſpondetur, quòd idem Alexan. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. in *cap. ſanè eod.* quod eſt immediatè ſequens poſt *cap. ſuper eo*, dicitur approbaſſe etiam Regulam Sancti Auguſtini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monaſterium Canonicorum Regularium, ſi abſq; petita licentia *Prælati* ſe tranſtulerit.

160 Quartò reſpondetur, quòd Alex. III. auctor *d. cap. ſuper eo*, ad exemplum Lucii II. & ſuorum prædeceſſorum, multa priuilegia conceſsit Eccleſiæ Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, in qua tunc reſidebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non poſſet eligi Presbyter Cardinalis, niſi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuiſſe ab eo approbatam Regulam Auguſtini, ex quo illam decorauit tam inſigni priuilegio.

Quintò reſpondetur, quod, vt fuit ſuperiùs dictum, ex ſimplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Auguſtini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit ſuprà dictum.

Vltimò conſiderandum eſt, præſuppoſito quòd Regula Sancti Benedicti fuiſſet priùs approbata, tamèn cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus inſitā ipſis, ſit dignior Ordine Monachorum per ſupradicta in primo fundamento; non habetur in conſideratione prior approbatio, ſiuè receptio per *tex. in cap. ſtatuimus*, vbi *Abb. col. 2. verſ. nota ex prædictis, de maiorit. & obed.* & ibi *Felin.* & alij *Boer. de auctor. mag. Concil. num. 80.*

Quartò principaliter præferendi ſunt Canonici Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis, ſeù inſtituentis.

161 Nam Auguſtinus, qui Canonicos Regulares inſtituit, fuit non ſolùm magnus Epiſcopus, vt dicit *tex. in cap. 1. de oblig. ad rat. ord.* ſed ſolemnis Eccleſiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus poſt Apoſtolos, & ſacros Euangeliſtas, præ cæteris Sanctis, ab Eccleſia præmunitus; vt dicitur in *cap. vnico, §. ſic & alma mater, de reliq. & ven. Sanctor. in 6.*

162 Is verò dicitur eſſe dignior, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus *cap. per tuas*, & ibi *Abb. in 2. not. Felin. num. 2. de maior. & obed.* & in *rubr. eo. nu. 4. verſ. miles, Boer. in d. tract. num. 12. & 92.* Ideò ordinatus à Papa, licèt poſterior, præfertur ordinato ab Epiſcopo, etiam anteriori, *cap. qui ſæpè, cap. hi qui, cap. ſi à Sede, de præben. num. 6.*

Sanctus Benedictus verò fuit ſimplex Abbas, quod nomen eſt ſolicitudinis, non dignitatis, vt infrà demonſtrabitur.

163 Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa diſciplina, ſeù ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, ſecundùm Philoſophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charitatis profeſsionem pro fine, ſecundùm *D. Thom. 2. 2. q. 184 art. 1. & q. 186. per totam*; tamen habet diuerſos fines ſecundarios, ſecūdùm quorum, vel exercitiorum diuerſitatem, diuerſæ etiam iudicantur Religiones, vt dicit *idem q. 188. verſic. 1.*

164 Illa verò Religio dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem, vel quia ad maius bonum, vel ad plura bona ordinatur; vt dicit idem *D. Thom. d. q. 188. art. 6. Archiepiſcopus Floren. in 3. par. ſum. tit. 16. cap. 1 col. 5. verſ. de præeminentia*; ſicut actus tantò cenſetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem *cap. licèt, in fin. de Regular. can. ſcripſimus 8. q. 1. not. Doct. in l. 1. ſol. matr.* & quod pluribus, & communiter prodeſt, præponi debet ei, quod quibuſdam tantùm vtile eſt, *authen. reſq; C. commun. de legat.*

165 Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantùm, vt ibidem concludit *S. Thom. d. art. 6. Archiep. Flor. in d. tit. 16. cap. 4. verſ. de tranſitu.*

166 Sed

166 Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipſi non vacent ſtudio, nec prædicationibus, nec ex eorum origine poſsint miniſtrare ſacramenta, *can. alia cauſa 16. q. 1.* & propter Ordinis Clericalis excellẽtiam; ex his autè, qui in Monaſterio manent, non poſſunt ad clericatum aſſumi, niſi probatiores, & meliores *can. ſic viue can legi 16. q.* 1. & debent viuere triſtes, & ſolitarij, iuxtà ethimologiam eorum nominis, vt pleniùs fuit ſuprà demonſtratum.

167 Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obſeruant Regulam, & tria ſubſtantialia, dant operam vitæ cõtemplatiuæ, ſicut Monachi, *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach. can pernicioſam*, 18. *q.* 2. Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm ſint Clerici, qui debent diſpenſare, & miniſtrare ſacramenta laicis, atque ideò poſſunt ipſi Canonici Re-

168 gulares ſinguli per villas, & oppida, & quaſcunque Parochiales Eccleſias deputari, vt dicitur in *d. cap. quod Dei timorem*, & ibi *Abb. col.* 3. *verſic ſecundo caſu num* 7. & *can. placuit, il ſecondo* 16. *q.* 1. *Gemin. in cap.* 2 *diſt.* 58. *Rota deciſ.* 5. *de iure patron. in Nou.*

Igitur vti digniores præferendi ſunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant, quos labor prolixior, & ſtipendia meliora fecerunt anteire, iuxtà *l. nemo C. de off. mag.* & id, in quo concurrunt duæ rationes, præualere debet ei, in quo vna tantùm viget *cap.* 1. *de treg. & pace, l. re coniuncti de leg.* 3. *cum ſimil.*

Non obſtat, ſi diceretur, Monachis non eſſe prohibitum prædicare, & docere, *can. ex auctoritate* 2. *q.* 1. & etiam miniſtrare ſacramenta. ex quo hodie poſſunt effici Clerici.

Quoniam reſpondetur, ſecundùm *D. Thom.* 2. 2. *q.* 187. *art.* 1. quòd Monachi tunc poſſunt id facere, quandò Ordinem habent; nam aliàs ſtatus Religionis non dat eis poteſtatem id faciendi. Verùm cùm Ordo Eccleſiaſticus magis competat Canonicis Regul. quàm Monachis; cùm ipſi ſint Clerici eſſentialiter, vt fuit ſuprà dictum, ſequitur, quòd eis magis competit ea, quæ ſunt Ordinis: & id quod naturaliter prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, *iux. l. qui habet, de tutelis*

169 Et proptereà, quandò Monachi poſſunt prædicare, id faciunt præter eorum Regulam, & Ordinationes, quæ illos ad hoc non ordinant, immo expreſsè prohibent, eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm ſit id conceſſum, *can. adijcimus* 16. *q.* 1.

170 nam ignorantia grammatices non repellit à Monachatu *Dec. poſt Innoc. in cap. cùm in cunctis, col.* 3. *verſ. Epiſcopus verò de elect.* not. *doct. in Cle. ne in agro, de ſtat. Regul.* & dicit *Sanctus Thom. ibidem circà fin.* quòd Monachi, & alij Religioſi non excluduntur, quin poſsint occupari circà talia, ex commiſsione tamen Prælatorum, in *q.* 188. *art.* 4. ſubdit, quòd ſicut Religiones aliquæ inſtituuntur ad militandum, non quidem, vt militent auctoritate propria, ſed Principum, vel Eccleſiæ: ità etiam Religiones inſtituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria, ſed Prælatorum Superiorum, & inferiorum, ad quos ex officio pertinet; & ità ſubuenire Prælatis in tali miniſterio eſt huiuſmodi Religionis proprium; vt ibi latiùs per eum.

Non obſtat etiam, ſi dicatur, vitam contemplatiuam eſſe præferendam, iuxtà illud *Euang. Lucæ in cap.* 10. *Maria optimam partem elegit, quę non auferetur ab ea*, quod intelligitur de vita contemplatiua.

171 Quoniam reſpondetur, quòd licèt contemplatiua ſit magis ſecura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit tex. *in cap. niſi cùm pridem* 9. *ne putes de renun.* not. *Abb. in cap. licèt quibuſdam, de Regul.* & magis vtilis; qui enim ſibi prodeſt, & Eccleſiæ, intelligitur vtroque pede calceatus *can. olim iuſſus* 8. *q.* 1.

172 Prætereà ſecundùm *D. Th. d. q.* 188 *art.* 6. opus vitæ actiuæ duplex eſt, vnum, quod totaliter conſiſtit in occupatione exteriori, vt dare eleemoſynas, recipere hoſpites, & ſimilia, & ſecundùm hoc intelligitur illud Lucæ; alterum verò eſt opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine, & perfectione contemplationis deriuatur, vt eſt docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua ſimplici contemplationi præfertur.

Prædictis non obſtat id, in quo Monachi magnũ nituntur facere fundamentum, videlicèt, quòd Canonici Regulares pro eorum Prȩlatis habent Priores; ipſi verò habent Abbates, vt aſſerunt dicere *Innoc. in cap. cùm illorum, verſ. Abbatis de ſent. excom.* & ibi ſequitur *Io. And col.* 4. *verſ. in gloſ. multa, Imo. col* 4. *verſ. quæro:* Abbates verò dicuntur digniores Prioribus; quia ſunt conſtituti in Dignitate *cap. vt Apoſtolicæ, de priuil. in* 6. *Dec. in c. decernimus col.* 2. *verſ. ſecundò nota, de iud.* & eſt communis opinio, vt ibi per *Rip. nu.* 30. Ideò quemadmodùm Canonici Eccleſiæ Cathedralis propter Epiſcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis *gloſ. in cap.* 2. *verſic. dignitatum, de præben. in* 6. præcedunt alios inferiores Eccleſiæ; ità quoque præcedere debent ipſi Monachi, habentes Abbates pro eorum Prælatis.

173 Quoniam reſpondetur primò, verum non eſſe, quòd Prælati Monachorum ſint Abbates, Canonicorum verò Regularium ſint Priores, nec *Innoc. d. cap. cùm illorum*, id voluiſſe: Nam pro illius intelligentia præſupponendum eſt, quòd *d. cap. cùm illorum*, referens ſe ad diſpoſitionem Alexandri III. de qua in *cap. Monachi ſuprà* eo loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt ibidem in §. *qui ſi clauſtrales. verſ. Abbates, & verſ. Abbatem*, in quo *verſ. Abbatem gloſ.* videns textum loqui de Canonicis habentibus Abbatem, quęrit; quid ſi non habent Abbatem, ſed Priorem, aut Prælatum alio nomine deſignatum; & reſpondet, beneficium illius *cap.* ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo *dictum cap. Monachi.*

Modò *Innoc. in d. cap. cùm illorum, verſ. Abbatis*, quęrens idem, quod *glo.* reſ. ondet inquiens, *idem intelligo de quolibet Priore, vel Prælato Regulari, arg. d. cap. Monachi*; vbi loquitur de Regularibus, qui habent Priores, & non Abbates; quaſi dicat,

non

non eſt facienda differẽtia in nomine Prælati dummodò ſint Regulares; quia *cap. Monachi* conſiderat tantùm Regularitatem, & generaliter loquitur de Regularibus; & quia reperiuntur Regulares, qui habent Priores, & non Abbates, de his etiam intelligitur *dict. cap. Monachi*, quod loquitur de Regularibus tantùm.

Et hoc modo etiam intelligit *Butr. in d. cap. cùm illorum col. 5. verſ. gloſ.* ſuper *verbo, Abbatem*, dum quærens, an diſpoſitio *dicti cap.* procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & reſpondet, quòd ſic; quia *tex.* loquitur de omnibus Regularibus; poſteà ſubdit *dum gloſ. dicit Canonicos Regulares intellige, qui non habent Abbatem, ſed Priorem*, quaſi dicat, etiam de his, quos contingere poteſt, non habere Abbatem, ſed Priorem.

Hanc etiam declarationem ſentit *Abb. in eod. c. cùm illorũ col. 3. n. 13. ver. in gloſ. in ver. per Abbatem*, vbi inquit, *conclude, quòd ſi Prior eſt in Monaſt. loco Abbatis, vt quia Monaſterium non habet Abbatem, ſed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locũ iſte tex.*

Et ſi *Innoc.* aliter intelligeretur, ſequeretur, quòd vel ipſe ad probandum id, quod ex contrario prætenditur, allegaret *tex in cap. Monachi*, qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipſe adducit; cùm expreſsè loquatur de Canonicis habentibus Abbatem; vel ſi abſque ratione, vel lege hoc aſſereret, non eſſet ſibi credendum; cùm adſint multa iura, & hodie etiam multa Monaſteria, de quibus mox dicetur, in quibus probatur, Canonicos Regulares habere Abbatem.

174 Sicut etiam ipſi Monachi non habent ſemper Abbates, ſed interdùm Priores, ſicut ipſi Canonici Regulares, vt in *cap. in ſingulis, de ſtatu Monac. in princ.* ibi, *Abbatum, atque Priorum, Abbates proprios non habentium*, & in *cap. eaque in fin. eod.* ibi, *in Monaſterijs, quæ non habent Abbates proprios, ſed Priores*, & in *cap. fin. de Capel. Mon.* ibi, *nonnulli Monachi; in quibuſdam Prioratibus habitant ſolitarij*, & in *can. hoc tantùm 18. q. 2.* ibi, *Abbates, aliaque officia inſtituere*, & dicit *Archid. in verſ. officia*, hoc ideò eſſe, quia in quibuſdam Monaſterijs non ſunt Abbates, ſed loco Abbatum ſunt Priores, *Abb. in d. cap. cum illorum num. 13. verſ. in gloſ. in*
175 *ver. Abbatem*, & in *cap. fi. de Regular.* ex quibus infertur, non eſſe proprium Monachorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis, ſed ex accidenti, & ſecundùm quod habent Eccleſias Abbatiales.

176 Canonici etiam Regulares habent ſuos Abbates, vt in *cap. intelleximus, de ætat. & qualit.* vbi quidam Canonicus Regularis tranſiuit ad Monachos, poſteà ad cor reuerſus rediit ad ſuos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & in *cap. cùm I. & A. de re iudic.* vbi Canonici Regulares accuſauerunt eorum Abbatem, & not. ibi *Abb. in 2. not* quòd quandoque Canonici Regulares habent Abbatem, vt hic, quandoque gubernantur Prioris regimine, & in *cap. Monachi, de ſent. excom* ibi, *ſi contingat Monachos, vel Canonicos Regulares ſeſè inuicem in claustro percutere, ſecundùm prouidentiam ſui Abbatis eſſe abſoluendos*, & in *cap. ſignificaſti, il ſecundo*, iunct. inſcriptione de *homicidijs*, vbi illud capitulum dirigitur Abbati, & in corpore loquitur de Canonicis Regularibus eiuſdem Abbatis, & in *cap 2. & in cap. cùm illorum, de ſenten. excom.* de quibus ſuprà dictum eſt, & tradit *Abb. in d. cap. 2. in fig. raſne, & in ſummario*, & ibi per *Butr.* & in *cap. Canonica eo.* vbi, *etiam per Abbates* & in *can. cùm Eccleſijs*, cum inſcriptione, *de maioritate, & obed.* vbi, *d. cap.* dirigitur Abbati Sancti Victoris, qui adhuc hodie eſt Canonicorum Regular. & in *can. ſtatuimus 19. q. 3.* vbi Vrbanus ſcribit ad Abbatem Sancti Ruffini, qui eſt Canonicorum Regular & probatur etiam in *Concilio Turonen. primo* in *cap. 24.* vbi loquitur de Abbatibus, in quibus Canonica vita antiquitùs fuit inſtituta.

177 Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant Monaſteria Canonicorum Regularium, quæ habẽt Abbates, vt Pariſijs eſt Abbatia Sancti Victoris, Neapoli Sancti Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli Sancti Andreæ, & Sancti Marci: in Caſtellia eſt Abbas, qui ſuis confert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia; Sabaudiæ Sancti Mauritii.

178 Immò non ſolùm habent Canonici Regulares Abbatias, ſed etiam Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias tanquàm veri Cle-
179 rici, licèt nonnullæ earum hodie frigeſcente charitatis feruore in Collegiatas ſeculares ſint redactæ, vt Sancta, ac in toto terrarum Orbe primaria Lateranenſis Eccleſia Papalis, Alexandrina, Hieroſolimitana, quæ ſunt Patriarchales, in Aragonia, Cæſarauguſtana, & Terraconeñ, in Gallia Arelateñ, & Auinioneñ, in Germania Zanzaronen, & Salſaburgen, Brandaburgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazaraten. in Vaſconia Toloſana, in Burgundia Tarratafien. in Regno Nauarræ, Pampilonen. quæ omnes ſunt Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti Magalonen in Gallia, Gratinopolitanenſis in Delfinatu, Engubina in Ducatu Spoletanenſi, Peruſin. in Tuſcia, Gerundenſis in Cathalonia, Ciuitatis Caſtelli in Tuſcia. Dignen, in Prouincia Prouinciæ Seueren , in eadem Tarmenſis in Vaſconia, Dertuenſis in Cathalonia, Vranienſis in Comitatu Venuſino, Siracoſanen. Ceſalunenſis in Sicilia, Oxomenſis in Regno, Caſtellæ Hipponenſis, Barinenſis, Sebaſtianenſis, Tagaſtenſis, Adrumentinenſis in Africa

Ex his patet, Canonicos Regulares vltrà Abbates etiam habere Epiſcopos, Archiepiſcopos, & Patriarchas.

180 Et licèt in Aliquibus Monaſterijs loco Abbatum ipſi Canonici Regulares habeant etiam Priores, & Præpoſitos, tamen vtrique dicuntur conſtituti in dignitate, ſicut ipſi Abbates, vt de Prioribus tradunt *Doctо.* in *cap. nullus num. 6. verſ. in fin. gloſ. de electione in 6. Felin. in cap. inſuper nu. 2. verſ. & pondera, de teſti. Abb. in cap. cùm illorum col. 3. num. 13. verſ. in gloſ. in ver. Abbatem de ſenten excom. & in cap. cùm in Eccleſ. in 2. not. de maior. & obed. Rip. in cap. 5. num. 30. de ſubdit. Silu. de beneficijs par. 1. q. 2. num. 39. Caſſan. de glor. mund. par. 4. conſider. 36.* & de Priore Sancti Ioannis in monte, & Sancti Michaelis in Boſco, *not. Archid.*

in cap.

in cap. 2. col. 2. in princ. verb. ſcias, de præben. in 6.
& ibi Ioan. Andr. col. 2. ver. & ſecundum hoc, Ge-
min col. 2. num. 10. verſ. ſuper ſecundò Card. in Cle-
ment. 1. q. 7. de reſcript.

De Præpoſitis etiam, quòd eamdem habeant di-
gnitatem, quandò alius non eſt ſuperior in Mo-
naſterio ſicut Abbates not. Abb in d. cap. cùm illo-
rum, Sylu. in eod. tract de benefic. q. 2. num. 38. Dec.
conſ. 161. col. 1. verſ. quartò facit, & in cap. decerni-
mus, col. 3. ver. & quod dictum eſt, de Iudic. Caſſan.
d. conſid. 36.

181 Secundò reſpondetur, quòd licèt Abbates,
Priores, & Præpoſiti dicantur habere dignitatem;
tamen talis dignitas magis competit Abbatibus,
ac Pioribus, ſeù Præpoſitis Canonic. Regularium,
quàm Monachorum; quoniam nomen Abbatis
182 primæua eius origine inſpecta, eſt potiùs ſolici-
tudinis, quàm Ordinis, vel honoris, vt dicit gloſ.
in cap. tuam verſ. non aſcendat, & ibi per Abbatem
num. 3. verſ in eo. de ætat. & qualit gloſ in can. aſcen-
dens, verbo Abbatem. 50. diſtin. & competit cuili-
183 bet Præpoſito Collegiorum ſecularium, & vi-
lium artium, vt declarat Alciatus in l. collegas,
de verb. ſig.

184 Et antiquitùs Abbas præſtabat obedientiam
Oſtiario, & alijs in minoribus Sacris Ordinibus
conſtitutis can. à Subdiacono 93. diſtin. quia vt dicit
185 ibi gloſ. in verb. Abbas, tunc erant laici, & voca-
bantur Monachi cap. cùm ad noſtram cap. cùm cau-
ſam, cap. cùm in magiſtrum, cap. officij de elect. cap.
186 nullius eo. in 6. & venit appellatione Monachi cap.
187 fin. de Simoniacis; & illiteratus poterat eſſe Abbas,
ſicut Monachus Dec. in cap cùm in cūctis col. 3. ver.
Epiſcopus verò, de elect. licèt hodie propter Clerica-
tum eis conceſſum, ſit ſecùs, vt ibidem per eum.

188 Si quod verò dignitatis priuilegium habent;
id eſt eis conceſſum ratione Clericalis Ordinis,
quo teueutur hodie inſigniri cap. 1. de ætat. & qua-
lit. in 6. not gloſ. in d. cap. à Subdiacono, verb. Abbas,
& in d. cap. tuam verſ. non aſcendat, in fin. qui Or-
189 do Clericalis cùm magis, & antiquitas competat
Canonicis Regularibus, quàm Monachis, vt fuit
ſuprà dictum, dicitur etiam ipſa Abbatia, ſiuè Prio
ratus magis ipſis congruere; nam in quantum quis
190 eſt Canonicus Regularis, poteſt eſſe Abbas; quia
Canonico nō repugnat aliqua dignitas per ſe, cùm
ſit Clericus, qui eſt capax cuiuscunq; dignitatis
191 Eccleſiæ; quod non contingit in Monacho, qui
niſi efficiatur Clericus per accidens, non eſt ca-
pax Abbatiæ, nec alicuius dignitatis. Propterea
præferri debent Abbates Canonicorum Regula-
rium, tanqnàm Priores in adipiſcenda dignitate
Boer. de auct. mag. Conſil. num. 6. & 11. circ. fin.

192 Nec facultas gerendi Mitram, & Baculum, ac
huiuſmodi Pontificalia competit dignitati Abba-
tiæ de iure communi, niſi ex priuilegio Abbati
concedantur, cap. Apoſtolica, de priuilegijs in 6. & ibi
notat Geminianus, & Franciſcus num 1. quod pri-
193 uilegium poteſt competere etiam Prioribus, &
Præpoſitis, in quibus eſt eadèm ratio, vt dicit gloſ.
1. in cap. Abbates de priuileg. in 6.

194 Adeò quòd ſi Priores, & Abbates Canonico-
rum Regularium illud habeant, & in eodem loco
reperiantur, in quo Abbates Monachorum eodem
priuilegio ſuffulti; certum eſt preferri debere Ab-
batibus Monachorum; tum quia par in parem
non habet imperium, l. illi à quo §. tempeſtiuum, ad
Trebell. tum etiam Canonici vti antiquiores, & eo-
rum Abbates, vti Abbatialis dignitatis magis ca-
paces, præferuntur Monachis, & eorum Abbati-
bus, vt fuit ſuprà deductum.

195 Sin verò reperiretur Abbas Monachorum
cum priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Cano-
nicorum Regularium ſinè priuilegio, & eſſet in lo-
co, in quo mitratus maneret; quia aliàs nemo
poteſt allegare ius præcedendi, niſi ſit ornatus in-
dumentis gradui ſuo conuenientibus, vt not. Præ-
poſ in can. Epiſcopos col. 1. num. 3. verſ gloſ. tract. di-
ſtin. 17 adhuc dici poſſet ipſum nō eſſe præferēdum
Priori Canonicorum ſinè Mitra. Nam ſequeretur
abſurdū, quòd alii exiſtentes in dignitate, vt Prior
Clauſtralis, Magiſtri Theologiæ, & Doctores iu-
ris Pontifici', & reliqui Monachi, vti ſequentes ca-
put ſuum deberent præcedere Clericos ſeenlares;
196 quia in proceſsionibus, & ſimilibus actibus
publicis non ſit comparatio meritorum perſona-
rum, ſed Ordinum, iuxtà ea, quæ not. Gemin. in c.
quamuis il 1. §. quamquàm num. 3. de præben. in 6.
Dec. in cap. 2. col. 3. verſ. & hoc verum, de iudic. Fe-
lin. in cap. poſtulaſti col. 7 de reſcript. Boer. de auctor.
mag conſ. num. 67. & tamen certum eſt, Clericos ſe-
culares præcedere debere; Abbas enim quandò in-
cedit mitratus in proceſsione incedit vti mem-
brum, cuius caput eſt Epiſcopus etiam mitratus.

Prætereà ſi diceremus, ipſum Abbatem mitra-
tum præcedere debere, tamen eius Monachi il-
lum ſequi non debent; quia priuilegium præceden-
di conceſſum Abbati ratione Mitræ, non extendi-
tur ad Monachos, nec è conuerſo, quandò diſpo-
ſitum non eſt proportionabile vtriſq; vt not. Butr.
poſt Io. Andr. in cap. vniuerſitatis col. 2. verſ. in nouel-
la, de ſent. excom. ſed diſpoſitum in Abbate, vt
præcedat propter Pontificalia, non congruit Mo-
nachis; quia ſequeretur inconueniens, quòd Mo-
nachi, qui de iure poſtponi debent omnibus Cleri-
cis, illos præcederent, quòd eſt contrà diſpoſitio-
nem iuris, de qua eſt ſuprà dictum; maximè, quia
in præcedentia attenditur Clericalis dignitas non
Abbatialis, vt etiam fuit ſuperiùs d:ductum.

197 Vltimò probatur præcedentia Canonicorum
Regularium ex determinatione facta in Concilio
Conſtantienſi, quæ fuit poſtmodùm confirmata ab
Innoc. VIII. vbi poſt longam diſputationem fuit
reſolutum, Abbatem, vel Priorem Canonicorum
Regularium, cum ſuis Canonicis Regularibus præ
cedere debere Abbates, & Monachos; quæ ſen-
tentia cùm tranſiuerit in rem iudicatam, habetur
pro veritate iuxtà regulam, res iudicata, de reg. iuris
l. ingenuum de ſtat. homi. cum vulgaribus.

198 Et extat etiam Curiæ Romanæ eadem con-
ſuetudo, ab immemorabili tempore, & hodie
etiam in conſpectu Sanctiſsimi Domini Noſtri
obſeruata, quæ debet non ſolùm in ea pro le-
ge obſeruari cap. ex literis de conſtit. cap. paſtoralis,
de fid.

de fid.inſtrum. Specul.de teſt.§. publicatis Ver.deinde,
199 cùm in præcedentijs attendi ipſa potiſsimùm debeat, vt dicit *Bal. in cap. cùm olim in princ. de conſuet Dec.in cap.Clerici col. 15. num. 14. verſ. & omnia,de iudic.Præpoſ.in can. Epiſcopos col. 2. verſ. ſed quis præfertur 17. diſtin. Boer. de auctor. Mag.*
200 *Conſ num.*109. ſed etiam obſeruari debet in quibuſcunque alijs locis, & Ciuitatibus; quia omnes eam, vti magiſtram, ſequi debent *can.omnes, in fin. 22. diſtin.*& vti pro ſpeculo omnibus imitanda proponitur, *can.ſi Romanorum 19. diſtin.* maximè in Eccleſiaſticis, & publicis actibus *can. Eccleſiaſticarum 11.diſt in.*

Quare Illuſtriſsimæ, ac Reuerendiſsimæ DD. VV. cùm in omnibus, tum præſentium in arduarum cauſarum deciſionibus, veras iuris concluſiones conſiderari ſoleant; rogamus pro finali huiuſmodi cauſæ expeditione ſecundum iuſtitiam.

Scipio Lancellottus Sacræ Aulæ Conſiſtorialis Aduocatus.

201 Pro hac parte Canonicorum Regularium ſcripſit Iacobus Portius Torocor. Imola nuncupatus, nec non pro eiſdē reſponſa edidere Pyrrhus Tharrus, & Agabitus de Magiſtris Romani, ac Vincentius Parentius Lucenſis.

Pro Reuerendis verò Monachis S. Benedicti Congregationis Caſinēſis in eadem cauſa præcedentiæ aduerſùs Canonicos Regulares S. Auguſt. Congr Lateranenſis.

Allegationes

Antoni i Maſſæ Galleſij I. C. clariſsimi.

DIebus præteritis cùm vidiſſem informationes datas pro parte venerabilium dominorum Canonicorum Regularium exiſtentium in eodem Concilio, volui euitare onus ſcribendi ſuper cōparatione,& prudentia ipſarum Congregationum, & hoc duplici ratione; vna videlicet, quia profectò talis diſputatio aliàs (vt inferiùs dicam) fuit deciſa, & non videbatur facere ad propoſitum quæſtionis, de qua nunc agitur, & quia videbam, quòd præter morem meum cogebar ſubſcribere aliqua, quæ potuiſſent detrahere honori illius venerabilis Congregationis Regularium Lateranenſium in hac cauſa aduerſariorum, cui valde ſum affectus, non ſolùm vniuerſæ; verùm etiam multis particularibus illius perſonis mihi amiciſsimis,& ſemper venerandis: & propterea tunc dixi, quòd punctum, ſuper quo pro eorum parte ſcribebatur, videbatur extrà terminos præſentis litis; cùm in præſentia non agatur, niſi de præcedentia dictorum particularium, qui ſunt in Concilio: verùm ipſi in ſuis informationibus proponunt hoc thema videlicet.

Vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior ſit, Monachorum ipſorum Caſinenſium Congregatione, & idcircò vtra earum in proceſſionibus præferri debeat,

Et quotidie ſuper eodem puncto inſtant,& DD. VV. Illuſtriſsimæ videntur etiam ſuper illo noſtras informationes deſiderare, ne videamur quodammodò ſuperati, & victi: ſuper dicto articulo manusdare non ſpontè, ſed eo pacto,quaſi coactus ad hæc ſcribenda deueni.

Qua tamen in re, duplici volo me cautione, ac proteſtatione excuſare,ac tueri;vna videlicet,quia in quibuſcunque contigit videri aliquo pacto lædi poſſe honorem illius venerandę Congregationis Lateranenſis, non vtar verbis meis, ſed aliorum qui antiquiùs ſuper eadem quæſtione ſcripſerunt, ne videar alicuius maledicentiæ, vel detractionis eſſe inuentor. Altera verò eſt, quia etiam illa, quæ ex alijs deſumpta ponam, neque ego accipio, neque ab alijs accipi volo,tanquàm poſita in diminutionem honoris dictæ venerandæ Congregationis, in qua ſcio multò plures eſſe viros bonos, & laude dignos, ſed propter paucos quoſdam illius profeſſores,inquietos homines, res nouas moliendi, ſeù veriùs antiqua diſsidia,& ſeditiones ſuſcitandi ſtudioſos.

Itaque pro clariori dicendorum euidentia ſcire debent DD. VV. Illuſtriſsimæ, quòd aliàs ſub Pontificatu Siſti IV. & Innocentii VIII.extiterunt in dicta Congregatione Lateranenſi quidam D.Dominicus de Taruiſio, Celſus Veronenſis, & Euſebius Mediolanenſis, & forſan quidam alij pauci, qui res nouas molientes, vno, & eodem tempore inflatis animis aggreſsi ſunt, velle vſurpare præeminentiam ſuper omnes alios Religioſos. Ideòq;
202 introduxerunt ſimiles lites in diuerſis locis, contrà hanc eādem Congregationem Caſinenſem, tunc Sanctæ Iuſtinæ appellatam, & contrà Fratres Carthuſienſes, & contrà Congregationem Montis Oliueti: & his non contenti tentauerunt etiam peſ ſundare totum Ordinem Eremitarum Sancti Auguſtini, intendentes, quòd illi tanquàm Spurij, & non veri filij Diui Auguſtini, priuarentur nomine Auguſtiniano; ità vt ipſi Lateranenſes ſoli, tanquàm veri, & legitimi filii retinerent nomen Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini,deiectis, ac deturbatis ex ſua poſſeſſione dictis Eremitanis, contrà quos in pulpitis, & plateis non ceſſabant in
203 vehere. Et tandem prædictus Dominicus Taruiſinus à nullo laceſſitus ſuper ea re inuulgauit li-
204 brum plenum maledictis, & detractionibus, cui propterea facta fuit reſponſio per quēdam N. Bergomatem Fratrem Eremitanum, cuius verbis, mihi ſæpe inferiùs, erit vtendum, quæ diſſenſio in tantùm proceſſit,vt coactus ſit idem Sixtus Papa exploſis dictorum Canonicorum diffamationibus, dimiſſiſq; in ſua poſſeſſione Eremitanis, ſub excommunicationis ſententia, & alijs pœnis interdicere, ne ampliùs ea de re diſputaretur: hæc autem fuerunt circà annos Domini 1477. & duobus ſequentibus, ſed non acquieuerunt, propterea Dominicus, & alii eius aſſeclæ inquieti homines, inter quos Euſebius, & Celſus ſcripſerunt hac de re, quorum etiam legere eſt libellos, anno 1487. impreſſos, & continuauerunt contendere, & litigare de præcedentia cum noſtris Caſinenſibus, & aliis Congregationibus prædictis. Quamobrem in omnibus ferè Italiæ Ciuitatibus, magnæ fuerunt

runt excitatæ contentiones, omniaque Academiarum Italiæ Collegia, & Doctores egregii,
105 qui tunc erant ſuper ea re ſcribendo, fuerunt defatigati, & fuit etiam Piſtorij Iudicatum, mediantibus reſponſis tunc à Doctoribus inferiùs nominandis in fauorem Monachorum ſcriptis; & quorum Conciliorum etiam Verbis mihi ſæpè inferiùs vtendum eſſe propoſui. Quibus acce-
106 dunt etiam Felinus, qui tunc erat in Vrbe Rotæ Auditor, & Ioannes Antonius Cardinalis Alexandrinus. Qui in locis inferiùs citandis in fauorem ipſorum Caſinenſium, quæſtionem determinauerunt, & hanc pro ipſis Caſinenſibus, quòd præcedere debebant communem eſſe opinionem,
107 teſtatur etiam nouiſſimus ille *Caſſaneus*, in ſuo *Gloriæ mundi Cathalogo parte quarta, conſideratione* 54. quamobrem, & quia etiam Piſtorij per delegatum Papæ Innocentii fuit iudicatum, dicti Domini Lateranenſes quaſi victi, & confuſi ab anno 1488. deſtiterunt cauſam palam proſequi.

Et res modò prædicta continuauit vſque in tempus preſens, quo nonnulli dictorum Dominici, Euſebij, & Celſi forſan diſcipuli, aut emuli videntes, quod Sanctæ memoriæ Paulus III. & Iulius item III. iuſſerant, vt ipſi Caſinenſes nihil tale ambientes, mitterent tres ex ſuis Abbatibus ad Sacrum Tridentinum Concilium, illique ſic miſſi in eodem Concilio, loco eis per Reuerendiſſimos Legatos aſsignato, ſederant, & cum aliis more ſolito, ſuam ſententiam in ſeſſionibus dixirant, non quieuerunt, donec à Sanctiſsimo Domino Noſtro Pio IIII. magnis interceſſionibus obtinuerunt, vt ex eis quoque tres poſſent accedere, prout acceſſerunt, fuitque eis per Reuerendiſsimos Legatos aſſignatus locus poſt ipſos Abbates Caſinenſes, ipſi vero ſtatim (more ſolito) cæperunt velle eijcere Caſinenſes de loco, & poſſeſſione ſua, & velle illos præcedere, dederuntque occaſionem huic liti, vt verum eſſe appareat, quòd à multis hiſtoriarum auctoribus proditum eſt, adeò potentem eſſe in animis hominum maiorum ſuorum imitationem, vt ſæpiſſimè ſucceſſores in vna, & eadem familia nedum bonos mores, verum etiam vitia ſuorum anteceſſorum imitanda, ſibi proponant, in eaque imitatione ſibi placeant, atq; etiam exinde gloriam captent.

Ex præſcripta enim hiſtoria apparet Lateranenſes ipſos ſemper fuiſſe, & eſſe diſſenſionis motores, quærentes modò Eremitanos, modò Caſinenſes, modò alios prænominatos de ſua poſſeſſione deijcere, atque in illa exiſtentes vexare; vnde meritò compeſcenda eſſet eorum inquietudo; illorum inquam paucorum, de quibus proteſtatus ſum me intelligere, ſalua omnium aliorum reuerentia.

Quoniam verò Dominis Caſinenſibus exiſtentibus in poſſeſsione, ſufficeret repellere, atq; illidere argumenta partis aduerſæ; ideò hoc ordine mihi procedendum eſſe ſtatui, vt prius argumenta in informationibus partis aduerſæ poſita, refellam ſigillatim, & deſtruam, ac ſimul Caſinenſium poſſeſſionem iuſtam, inquietationem verò Lateranenſium iniuſtam eſſe oſtendam; atque hoc totum verbis potiſsimùm dicti Eremitani Bergomatis, Collegiorumq; & Caccialupi prænominatorum verbis faciam, deindè nihilominùs ponam argumenta, ex quibus fundatur præcedentia Monachorum. Poſtremò, & ex abundanti, ea, quæ faciunt ad cauſam, quæ nunc tractatur pro Abbatibus exiſtentibus in Concilio.

Ergò cùm aduerſarij propoſito ſibi themate antedicto, videlicèt verùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior ſit, quàm Monachorum ipſorum Caſinenſium Congregatio ſeù Sancti Benedicti, & idcircò vtra earum in poſſeſſionibus ipſis præferri debeat, hoc inquam themate propoſito, ſubiungunt argumenta, ad quæ argumenta antequàm deueniam, videtur eſſe conueniens, ſignificare, quæ vitia ſint in ipſo themate propoſito, tum in nominibus, tum in re ipſa; in no-
208 minibus inquam, quia ponitur ſimpliciter Congregatio Regularium Canonicorum, cùm multæ ſint ſpecies, & multæ Congregationes Canonicorum Regularium, cum quibus ipſi Domini aduerſarii nihil habent commune & quorum nulli hactenùs datus eſt aditus, neque locus dicendi ſententiam in Concilio, quorumq; aliqui etiam ſimiles habitu, ac tempore, & approbatione, ipſis Dominis Lateranenſibus antiquioribus vt ſunt Canonici Regulares Congregationis Sancti Saluatoris aliàs de Scopeto ſinè controuerſia cedunt Congregationi Caſinenſi: in re autem ipſa formant illatiuè quæſtionem, vtra earum debeat in proceſſionibus præferri, cùm ea non ſit principalis quæſtio, de qua diſputatur, ſed veriùs qui Cógregationis prælati in Concilio exiſtentes ſedendo, & vota ſua in Concilio dando, præcedere debeant. Poſſet enim benè ſtare, quod aliqui Canonici Regulares præterendi eſſent in proceſſionibus Monachis Caſinenſibus, & tamen non haberent locum nec vocem in Concilio, prout patere poteſt exempli gratia in Canonicis Metropolitanæ Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ, qui ſint verè Canonici Regulares, ſecundùm inſtitutionem Sancti Auguſtini. Et licèt in dicta ſua Ciuitate, prout alii aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonici in proceſſionibus, præcedant, nedùm Monachos, ſed omnes alios, tamen ſi venirent ad Tridentum, nedùm præcederent Dominos Caſinenſes, ſed neque eſſent in vlla conſideratione reſpectu Cõcilij, dico eò tantùm reſpectu, quod ſint Canonici Regulares; vt ſic pateat non videri eſſe bonam illationem illam, quæ poſita eſt in themate, ſi præſupponitur, quòd ex præcedentia in proceſſionibus, dari debeat præcedentia, de qua
209 nunc diſputatur in Concilio; & tamen illi Canonici Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis à Diuo Auguſtino inſtitutis, (ſi tamen verum eſt, quòd Diuus Auguſtinus vnquam Canonicos Regulares inſtituerit, quod à multis negatur, vt ex infràdicendis apparebit) & incedunt in vero habitu Clericorum ſecularium, cum Domini Lateranenſes aduerſarij ſint recenter creati, connumeratiq; ac ſecundum habitum, & vitam

inter Regulares poſiti, minimèq; in habitu Cleri-
corum ſecularium publicè incedunt.

Sub dicto themate formant Domini aduerſa-
rii aliquot argumenta, tanquàm noua tacitis au-
ctoribus, & hic profectò parùm Ciuiliter, pa-
rùmque ingenij, cum omnia dicta fuerint per an-
tiquos, de quibus ſuprà mentionem feci, & quo-
rum verba ipſa inferiùs ponam.

Argumentum primum.

Dicunt ergò, primò, præferendos eſſe Domi-
nos aduerſarios; quia eorum nobilior eſt pro-
feſſio: quam nobilitatem arguunt ex eo, quòd ad
ſubſtantiam Canonicorum Regularium Clericatus
ipſius qualitatem neceſſariò requiri cõſtet, ad quod
allegant *can. duo ſunt* 12 *quæſt.* 1. quam qua-
litatem conantur probare, non eſſe neceſſariam
in Monachis, ad quod allegant, *can.* 1. 2. *&* 3.
& can. de Monachis 17. *quæſt.* 1. cum alijs in eo-
rum informatione deductis: concludentes quòd,
quia Monachi poſſunt eſſe meri laici, etiam
non Clerici, idcirco ſumpto loco communi à qua-
litate Clericatus antecedente, quæ omnium
laicorum, & temporalium eſt Clariſsima, exi-
ſtimari debet, Canonicos Regulares cenſeri, &
idcircò prælationis prærogatiuam illis omninò
competere.

Quod quidem argumentum (vt dixi) non eſt
nouum, ſunt enim hæc verba in *Conſilio Paduano*, tunc impreſſo *col.* 1. vbi dicitur, & videtur
prima conſideratione dicendum, quod ipſi Ca-
nonici Regulares dicantur Monachis digniores
ratione Ordinis Clericalis, eis per ſe competen-
tis etiam à principio ſuæ inſtitutionis, vt pro-
batur in *can. ſolo*, in *can. non dicatis*, 12. *quæſt.*
1. & in *can. legi epiſtolam*, 16 *quæſt* 1. vbi Au-
211 guſtinus dicit, ſe eſſe de numero Clericorum,
iſte ergò Clericatus ab initio fuit in eis, & eis ſpe-
cialiter, & per ſe competit, vt expreſsè tenuit *Bea-
tus Thomas ſecunda ſecundæ quæſt.* 189. *art.* 8. *in
reſponſione ad ſecundum argumentum*; hic autem
Ordo Clericalis ipſis Monachis non per ſe com-
petit, nec ab initio Ordinis Monachalis fuit
in eis, vt probatur in *canon. à Subdiacono* 93.
diſtinct. vbi Monachus, quinimmo, & Abbas
poſtponitur quibuſcunque Clericis; quoniam ipſi
non erant Clerici, vt probatur 16. *quæſt.* 2. *can.
generaliter & 55. diſtinct. can priſcis*, cum multis
alijs, ibi allegatis, & eò magis id dicendum eſt
de ipſis Canonicis Regularibus, qui non tantùm
ſunt Clerici, ſed etiam ſunt Canonici, quæ ca-
nonia eis adhuc addit nouam præeminentiam
vltra Clericatum, iuxtà not. in *cap ſtatutum per il-
lum tex. de reſcript. lib.* 6.

Et idem argumentum etiam formatur in *Con-
ſilio Ferrarienſi, in principio*, allegando ferè ea-
dem iura, & ſubiungendo, non obſtare, quòd etiam
Monachi hodiè pro maiori parte ſint Clerici,
neque prohibeantur ordinari, & Clerici fieri,
vt patet 16. *quæſt. prima*, & in *can. doctos*, cum
capitulis ſequentibus, & in *cap. Vltimo de ſtat.
Monach.* quoniam cum hoc eueniat ex acciden-
212 ti, & non ex natura, & originali ſtatu ipſius Re-
ligionis Monachalis, prout eſt in Canonicis Re-
gularibus, hoc non videtur eſſe in conſideratio-
ne *l. qui habet, in princip. ff. de tutel.* cum ſimi-
libus, & itidem illud firmat *Io. Baptiſta Caccia-
lupus col.* 2.

Reſponſio.

Sed in eiſdem conſilijs patet reſponſio; nam
in *Conſilio Paduano col* 18. ita habetur. Non ob-
ſtant in contrarium allegata, & primò, quod
dicebatur in primo argumento ad alteram par-
tem, quòd ratione Ordinis Clericalis, tum reſ-
pondemus equidem ad hæc, neque negamus Cle-
ricalem Ordinem priùs fuiſſe apud Canonicos
Regulares, quàm apud Monachos, non tamen
dicimus ex hoc ſequi, quòd ipſi debeant præferri
Monachis, cum etiam in eis vigeat Clericalis
Ordo, qui licet poſteriùs fuerit conceſſus Mona-
chis, tamen eſt ille idem, quoniam Ordo Cleri-
calis non competit magis illi, quàm iſti, niſi per
213 manuum impoſitionem conferatur, neque datur
alicui, ità vt ſibi competat proptèr maiorem bo-
nitatem, vel ſanctitatem vitæ, vt voluit *Beatus
Thom in* 4. *diſtinct.* 24. *artic.* 3. & poſt multa
ſequuntur hæc verba. *Fatemur etiam quantum
diximus, Ordinem clericalem eis perſe competere,
214 dixiſſe, & voluiſſe dicere, quòd non poſſent habere
ius Canoniæ, quod eſt quid ſpirituale cap. cùm M.
de Conſtit niſi haberent Ordinem Clericalem, Vt in
cap.* 2. cùm ibi notatis *de inſtitut.* Dicimus tamen,
reſpondendo formaliter ad argumentum, quòd li-
215 cèt iſtud ſit, quòd Canonici fuerint priùs Clerici,
quàm Monachi, tamen non ſequitur, ergò ſunt
præferẽdi; quia cũ Clericatus ſuperuenerit in ipſis
Monachis habent Monachi id quod habebant ipſi
Canonici Regulares, ſcilicet ipſum Clericatũ ha-
bent iunctum cum maiori arctitudine vitæ, ratio-
ne cuius, eorum Religio maior eſt, *cap. quod
Dei timorem, de ſtat. Monach. cap. ſané, cap. quia
in inſulis de Regul.* adeò eorum Religio tanquàm
arctior, & ſtrictior, & ſanctior eſt præferendi Re-
ligioni Canonicorum Regularium: & propter eà
de Religione Canonicorum Regularium, tanquàm
de minus digna, & laxiori poteſt fieri tranſitus ad
Monachos, & non contrà, *c. licet de Regul.* & iſtud
eſt, quod expreſsè voluit *Beatus Thom. in dicta
quæſtione* 189. *art.* 8. *in reſponſione ad ſecundum ar-
gumentum*, qui potiùs (ſi quis conſideret) incli-
nat in partem Monachorum, quàm Canonico-
216 rum, ob quam rationem *Cardinalis in cap. Ana-
ritua, de præben. in* 6. dixit quòd hodie cùm Mo-
nachi ſint Clerici, de Canonicis ad Monachos fit
tranſitus, tanquàm de minori ad maius, quod
aliàs quando non erant Clerici, fortè non licebat,
ſed contrà.

In *Ferrarienſi* verò *col.* 10. ad idem argumentum,
ponitur hoc reſponſum: videlicèt, ad primum dùm
dicebatur, quòd Canon. erãt de Clericis primitiuæ
Eccleſiæ, reſp. quòd hoc vtiq; non procedit, vt pa-
tet ex auctoritatibus prædictorũ Doct. & Patrum,
qui poſtponunt eos Monachis; nam antea in eodem
217 conſilio, columna ſexta ponuntur dicta ad mul-
torum Doctorum, tenentium Monachos eſſe præ-
ferendos Canonicis Regularibus, qui ſunt Ab-
bates. *Abb. antiquus Panor. Dominicus, Gemin.*

Bene-

Benedictus Capra, *Card. Imola*, *Ioannes Andr.*
Barbatiâ, *&* *Felin.* in locis reſpectiuè ibi citatis.
Et ſubiungit conſilium Ferrarienſe, quòd etiam
ſi Canonici fuiſſent originaliter de Clericis pri-
mitiuæ Eccleſiæ, tamen propter qualitates in-
iunctas per Beatum Auguſtinum: videlicet, quia
profitentur tria vota, & propter multa alia, quæ
introducit dicta Regula, cenſetur eſſe facta no-
ua ſpecies, & noua Regula, per iura ibi alle-
gata; & ſubiungitur diuerſa appellatio; quo-
niam in iure illi, qui ſunt, & remanent inſtitu-
218 tionis primæuæ Eccleſiæ, appellantur Clerici
ſæculares, & qui ſunt inſtitutionis Diui Augu-
219 ſtini appellantur Canonici Regulares, vt pro-
batur in *cap. ſicut nobis*, *de Regul.* & ponuntur di-
uerſi tractatus, & rubricæ inter ipſos Clericos
ſeculares, & Canonicos Regulares, vt in *rubr.*
de vita & honeſt. Clericorum, iuncta *rubr. de ſtat.*
Monachorum, *& Canonicorum Regularium*, &
220 iura, diſponentia de vno, non verificantur de alio
regulariter ex propria natura, per *gloſ. in Clem.*
1. de decim. & in *Clement. 1. de ſuppl. neglig Prælat.*
& in *Clement. 1. de reb Eccleſiæ non alienan.*
& per *Doctores in cap. licet in corrigendis*, *de offic. Ordinar.*
prædicta etiam euidenter comproban-
tur; quoniam ſi Canonici Regulares eſſent de
Clericis primitiuæ Eccleſiæ, & hoc attendere-
tur, deberent à pari iudicari cum Clericis ſe-
cularibus, quinimmo, & eis præferri, cum re-
tinerent id, quod eſſet Clericorum ſecularium,
& vltrà aliquid plus, videlicet Religionem, &
profeſſionem; ideò tanquàm duplicem prærroga-
tiuam habentes, deberent præferri Clericis ſecu-
laribus; & tamen patet, hoc eſſe falſum; quia
221 ipſi Canonici Regulares poſtponuntur Clericis
ſecularibus, quod reſultat ex ſupradictis; quia
qualitates adiectæ per Auguſtinum in dicta Re-
222 gula, inducunt nouam ſpeciem Religionis: &
ideò Clericus ſecularis factus Canonicus Regu-
laris amittit ea, quę erant Clericorum ſecula-
rium, & efficitur Regularis, & tranſit in pote-
ſtatem Prioris, *dicto cap. ſicut nobis*, *de Regular.*
Et prædicta confirmantur; quia quandò aliquis
eſt de vno collegio, & de illo ſe transfert ad aliud,
non retinet prærogatiuas prioris collegij incom-
paſſibilis, in quo ſe non exercet, vt notat *Bar.*
in l. fin. de Colleg. illicit. & notant *gloſ. & Doct.*
in cap. pręterea, *de pręben.* & facit *capit. reto-
lentes*, *de ſtat. Monach* Et poſt aliquot, ad præ-
dictorum confirmationem poſita, ſubiungitur,
per prædicta, non obſtare doctrinas *Diui Thomæ*,
videlicet, quòd Canonicis Regularibus per ſe
competat, quòd ſint Clerici; quia etiam vbi ità eſ-
ſet, tamen talis Clericatus non eſſet in conſide-
ratione: cùm conſiderando ſiuè ſtatum Eccleſiæ
primitiuæ, ſiuè ſtatum Clericorum ſecularium, ille
ſit incompaſſibilis cum Regula Beati Auguſtini,
quam ipſi Canonici profitentur, & quæ Regula
præualet, & attendi debet, vt patet ex proximè
223 dictis. Et quia etiam Monachis Benedictinis ex
inſtitutione eorum Regulæ pariter datur, quòd
poſſint eſſe Clerici. Et ſic ab origine, non ex ac-
cidenti, vt patet ex ipſa Regula, & in alijs lo-
cis ibi ſcriptis; & ſubiungitur reſponſio ad iura
pro parte aduerſa allegata, comprobando, quòd
224 appellatione Clericorum venirent etiam Mo-
nachi, & alii Religioſi, ac Deo ſeruientes, &
maximè in Ordinibus conſtituti, vt probatur
in *can. Cleros*, *21. diſtinct* & in *can. ſeriatim*,
32. diſtinct. & in *can. Clericus*, *qui*, *12. quæſt.*
1. & in *can. Clericum*, *22. diſtinct.* & in *can. duo*
ſunt genera, *12. quæſt. 1.* quem textum ad hoc
allegat *Abbas*, *in cap. 1. de iuram. calum. in vlt.*
225 *not.* concludens, quòd appellatione Clerico-
rum, veniunt Monachi, potiſsimè in fauorabi-
bus, cùm hodie Monachi ſint Clerici: vnde ni-
mirùm ſi etia Diuus Auguſtinus in *dicto cap. le-
gi Epiſtolam*, appellat ſe Clericum, & ſic etiam
226 Canonici Regulares poſſunt appellari Clerici,
quòd hoc ſit verum *gloſ. & Doct. in prædictis iu-
ribus*, quæ loquuntur de Clericis, inferunt, &
diſponunt de Monachis.

Conſilium quoque Collegij Bononienſis pro refu-
tatione dicti argumenti *column.* 13. habet, non
obſtare quantum dicebatur, quòd Canonici Re-
gulares repræſentent Clericos primitiuę Eccleſiæ,
& quòd eſſentialiter illa inſtitutio Clericorum
ordinata per Apoſtolos, eſt in ipſis. Quia nega-
tur hoc eſſe verum, nam *Beatus Thomas*, *&
alij*, qui tenent eſſentialiter in Canonicis Regu-
laribus vigere Clericatum, nihil allegant. Er-
gò erubeſcimus, cùm ſinè lege loquimur, quin-
immo non videtur verùm, & ſequeretur abſur-
dum, quòd nullus poſſet eſſe Canonicus Regu-
laris, niſi priùs eſſet Clericus, quòd omninò eſt
falſum; & ideò dicimus, quòd Clericatus in ip-
ſis eſt per accidens, ſicut in Monachis, cùm
ſit qualitas extrinſeca, vt notat *gloſ. in cap. ſi
fortè*, *de electio. lib. 6* prætereà, aut volumus di-
cere, quòd verè eſſentialiter ſunt ipſi Clerici
primitiuæ Eccleſiæ continuata ſerie ſucceſsionis,
argumento l. proponebatur ff de Iudic. Et tunc di-
cimus, quòd ipſi Canonici Regulares non ſunt
illi Clerici primitiuæ Eccleſiæ; quia illorum
loco prætextu continuati temporis ſunt Clerici
227 ſeculares ſecundùm omnes; & effectus demon-
ſtrat; quia Clerici ſeculares omnibus Regulari-
bus præferuntur, ergò non ſunt ipſi Canonici Re-
gulares: quia illa eſſentia Clericorum primitiuæ
Eccleſiæ prætextu continuati temporis, dicitur
eſſe indiuidua, ſicut eſt indiuidua eſſentia popu-
li Bononienſis, quam non poteſt participare alius
populus; & illa eſſentia populi Bononienſis, quæ
fuit iam antè multos annos, dicitur eſſe in hoc
dumtaxat moderno populo Bononienſi per con-
tinuationem temporis, non autem in alio popu-
lo, qui non eſt de gremio huius: & ità propriè
intelligitur *dicta l. proponebatur*; Sed Canonici Re-
gulares, non ſunt de gremio Cle[illegible]corum ſecula-
rium, ergò &c.

228 Et quòd ipſi Canonici Regul. non ſint de gre-
mio Cleric. ſecularium probatur per multas diffe-
rẽtias, quæ ſunt inter ipſos: Primò circà facultatem
teſtandi, & circà petendam abſolutionem in caſu
229 Canonis, ſi quis ſuadente, & Canonici Regulares
diſcrepant a Clericis ſecularibus in eſſentialibus

de Relig. dom. quòd profiteri debet aliquam Regulam approbatam.

143 Hæc autem prioritas approbationis conſideratur primò; quia antè Concilium Lateranenſe, de quo in *cap. fin. de Relig. dom.* omnes Regulæ ipſo iure erant approbatæ, vt notat *gloſ. in cap. vnic. §. penult. verſ. præceſsit, eo. in 6.* nam dum in *d. §.* dicitur, *cæterum Eremitarum Sancti Auguſtini, & Carmelitarum Ordinis, quorum inſtitutio d. Concilium Generale præceſsit, in ſolito ſtatu volumus permanere*, *gloſ.* ibi, inquit, nota, quòd Ordines non debent tangi, quia præceſſerunt d. Concilium, de quo in *d. cap. fin.* cum futura reſpiciat, & probatur in *can. parſimoniam 41. diſtinct.* & ibi ad hoc notat, *Gemin. ver. not. arg. Turrecrem. verſ. Congregationem, Prapoſ. num 3. verſ. not. arg. expreſſum*, vbi per illum tex not. quòd vniuerſitates factæ in Eccleſia pro communi vtilitate, vel ad opus pium, vel pro ſubuentione pauperum, videntur approbatę à iure; itàut alia approbatio ſpecialis non ſit neceſſaria, idem notat *Gemin. in can. ſi quis extrà verſ. ſi autem fieret 30. diſtinct. gloſ. 1. in fin. can. ſi qui Clerici 11 q 1.*

144 Prout etiam de iure ciuili, collegia cauſa Religionis, non erant prohibita, *l. 1. §. ſed Religionis, de colleg. illic.* & ibi notat *gloſ. in ver. illicita Bar. in l. 3. §. in ſumma, eo. Caſtr. conſ. 5. in princ. vol. 2.* quæ ciuilis diſpoſitio etiam ſi non reperiretur expræſsè à iure canonico approbata, prout ex ſupradictis contrarium conſtat; tamen, ex quo illi non expreſsè contradicebat, cenſebatur exp eſsè approbari, iuxtà communem opinio. *Doct. in cap. 1.*
145 *de nou. oper. nun.* Propterea dixit *Sanctus Thom. 4. ſent. diſt 39. art. 2. q. 3. ad 3. argum.* quòd antequàm eſſent Regulæ Religioſorum, quæ modò ſunt, erat aliquis modus viuendi approbatus, ſequitur *Præpoſ. in can. 1. diſt 44. col. 4.* præter peruerſam quarumdam Monialium conſuetudinem, quæ reprobatur in *c. pernicioſam 18. q. 2.*

146 Regula autem Diui Auguſtini tanquàm condita antè d. Concilium Lateranenſe, priuſquàm Regula Diui Benedicti, cenſebitur etiam priùs approbata.

Ex quo infertur, & ſecundò, quòd, cùm Diuus
147 Auguſtinus fuerit per centum annos antè Sanctum Benedictum, ex temporis antiquitate præſumitur titulus confirmationis, etiam ipſius Papæ, *Dec. conſ. 36. col. 1. verſ. non obſt. ſi dicatur, Mohed. deciſ. 52.* & eſt communis opinio, vt per *Balb. de praeſcript. 5. par. princ. par. 2. q. 4. num. 4. ver. communis, per tex. in l hoc iure §. ductus aquę, de aqu. plu arc. c. ſuper quibuſdam §. praetereà, de verbor. ſign.* & Doct. contrarium tenentes, loquuntur in decennio, vt per *Mohed. in d. deciſ. 52.*

148 Tertiò probatur; quia cùm Regula Sancti Auguſtini fuerit priùs approbata; quia approbatio in dubio cenſetur facta iuxtà ordinem inſtitutionis, vt notat *Bart. in l. ſi verò num. 4. verſ. vlt. de mil. teſtam.* not. *Doct. in l. 1. C. de teſtament. tut.* ſicut dicitur de duobus emptoribus ad effectum prælationis in acquiſitione dominij, quòd præſumitur res tradita priori emptori, vt ipſe alteri præferatur, vt dixit *Bald. in cap 1. §. ſi facta col. 2. verſ. nec vnum omitto, ſi de feud. fuerit controuer.* de quo latè per *Iaſ.* poſt alios in *l. quotiès num. 37. verſ. ſecundò quæro, C. de rei vend.*

Quartò etiam probatur; quia cùm Canonici Regulares traxerint originem ab Apoſtolis, & ſint de Clericis antiquis, ſtatim fuerunt approbati, quòd creati, iuxtà *can. Dominus noſter 93. diſtinction.*

149 Quintò: quia Sanctus Auguſtinus fuit factus Epiſcopus antè diſpoſitionem *d. cap. fin. de Relig. dom.* Ideò dicitur ipſe approbaſſe ſuam Religionem cum conſenſu ſuorum Clericorum, cùm non reperiatur antè *d cap fin.* hoc prohibitum Epiſcopis, qui in eorum Diœceſi omnia poſſunt, quæ non
150 reperiuntur reſeruata per Papam, *Innoc. in cap. dilectus in princ. verſ. diſpen. de tempor. Ordin. Abb. in cap. per tuas, il 2. num. 6, verſ. 1. de ſimon. Dec in cap. cum diligentia col. 2. verſ. ſed tamen indiſtincte, de elect.* quod facere non potuit Sanctus Benedictus, qui erat Monachus, præſertim cùm ipſe Auguſtinus interfuerit Concilio Carthaginenſi, *can. ſeculares in inſcript. 33. q. 2.* quod fuit celebratum antequàm Sanctus Benedictus ſuam Regulam inſtitueret: adeò vt ſi aliqua approbatio fuiſſet, neceſſaria, præſumi debet, quòd ipſe fecerit illam approbari; cùm in maxima veneratione ipſe, & alij Epiſcopi haberent Sedem Apoſtolicam, vt nihil auſus fuiſſet ſinè conſenſu Papæ definire.

Sextò probatur per *can. Sancta Romana Eccleſia, circà princ. verſ. iam nunc ſubijciendo 15. diſt.* vbi Gelaſius Papa, qui fuit ante Sanctum Benedictum per multos annos, approbat opuſcula Beati Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, inter quæ opuſcula continetur etiam Regula Canonicorum ſuorum:
151 vt illam inter opuſcula Sancti Auguſtini connumerat *Vincentius Hiſtorialis lib. 18. cap. 54. in fin.* prout etiam de illa ſenſiſſe ipſum Gelaſium, conſtat ex eo, quia ipſe fuit filius Valerij Epiſcopi, *c. Oſius Papa §. Gelaſius diſt. 56.* & Valerius dedit Ordines Auguſtino, vt fuit ſuprà dictum.

Nec dicatur, approbationem intelligi de operibus, quæ non ſunt contrà Fidem, nec contrà bonos mores, & de his, quæ non ſunt legenda fidelibus. Quoniam reſpondetur, approbationem eſſe indefinitam, & ideò omnia comprehendere, *l. ſi pluribus de leg. 2.* prout de omnibus intelligit *Prapoſ. in d. c. Sancta Romana num. 2. verſ. nota, quòd ne dum.*

152 Et nullum ex ipſius opuſculis magis adducitur in auctoritatem in toto Decreto, quàm hoc continens Regulam Canonicorum, vt patet in *can. quamuis neceſsitas 86. diſtinct. in can. nolo cum duobus ſeq. can. 12. q. 1. c. ſi quis iraſcitur 13. q. 2. c. quicunque 16. q. 4. c. in oratorio 42. diſt. c. non vos 5 q. 5. c. non ſolùm 32. q. 1. can. pernitioſam 18. q. 2. c. cùm cauſam*, vbi Innocentius 111. qui fuit auctor *d. c. ſi.* vocat Regulam Auguſtini approbatam, & in pluribus alijs iuribus facilè conſtat. Ex quibus ſpecialis huius Regulæ approbatio colligi poteſt.

Immo hæc Regula legitur ſingulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus, & Monaſterijs coram omnibus Religioſis, vt notiſſimum eſt.

Minùs

Minùs etiam obſtat, ſi diceretur, cenſeri factam approbationem Regulæ, tanquàm boni modi viuendi, non autem vt per eum quis profiteretur. Quoniam reſpondetur, approbationem eſſe factam ad finem, ad quem fuit inſtituta Regula, iuxtà regulam, *l. diximus, de excuſ. tut.*

Septimò probatur in *can. pernitioſam* 18. *q.* 2. iuncto *d. cap. fin. de Relig. dom.* Nam in *can pernitioſam*, mandatur aboleri pernitioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarumdam mulierum, quæ licèt non viuant ſecundùm Regulam Beati Benedicti, neq; Baſilii, neq; Auguſtini, deſiderant ſanctimoniales videri, & hoc *can. fuit*, Innoc. II *in d.* verò *cap. fin.* dicitur, quicunque voluerit ad Religionem conuerti, vnam de approbatis aſſumat; & huius *c. fuit* auctor Innoc III. ergò neceſſariò intelligi debet hoc *c. fin.* etiam de Regula Sancti Auguſtini, Baſilii, Benedicti, ſecundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimoniales in *d. can. pernitioſam*, ſed Regula Sancti Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm illa Benedicti, vt fuit ſuprà dictum.

Et ſi diceretur, in hoc c. priùs poni Regulam Sancti Benedicti, quàm Auguſtini, reſpondetur ibi non conſiderari ordinem: quia ſequeretur, quòd Regula Baſilii fuiſſet approbata poſt illam Benedicti, cùm poſtponatur illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetur.

Nec prædictis obſtat prioritas Regulæ Sancti Benedicti, conſiderata ratione ordinis ſcripturæ, quæ attendi debet, *l. quotiès, de Vſufruct.* vbi notat, *Bal. l. ſi ſeruus communis*, §. *pen. de ſtipul. ſeru. Bal. in l. qui duas, de excuſ. tut.* cum ſimilibus. Nam quandò fit mentio de Canonicis Regularibus, & de Monachis; priùs nominantur Monachi, quàm Canonici, vt in *cap. licèt quibuſdam, de Regular. cap.* 2. *cap. cùm illorum, cap. Canonica, de ſent. excom. cap. Deus qui, de vit. & boneſt Cler. cap.* 2. *de ſuppl. neg. Prælat. Clem. ne in agro* §. *quia verò nonnulli, de ſtat. Monach.* & in pluribus alijs iuribus; & patet in ipſis rubricis, in quibus ſolet ordo potiſsimùm attendi, iuxtà not. per *gloſ. & Dec. in rubrica, de eo, per quem fac. erit*, & in *l.* 2. *C. de confir. vtil.* cum ex illis inſeratur ad nigrum, *gloſ. Bal. & alij in rub. C. ne li.* 3. *prouoc.* & probat *Card. in Clem.* 1. *col.* 7. *de ſuppl. negl Prælat.* vbi faciens memoriam de Regulis approbatis; primò nominat Regula Sancti Benedicti, & poſteà illam Sancti Auguſtini,

153 Quoniam reſpondetur ſcripturæ ordinem tunc attendi, quandò ſumus in dubiis, non vbi conſtare poteſt aliunde de veritate prioritatis, vt concludit *Bart. in prob. C.* §. *quibus, in fin. nu.* 19. *verſ. opponitur*, & in *l.* 2. §. *priùs nun.* 7. *verſ. circà tertium, de Vulg. & pup.* & ibi latè per *Iaſ. num.* 28. prout hic de prioritate conſtat ex ſuprà adductis.

154 Prætereà ordo non attenditur, quandò ſumus certi, diſpoſitionem non dare ordinem, vt, poſt alios, quos adducit, declarat *Felin. in cap. dilecta col.* 10. *nu.* 21. *verſ. quintò declara, de reſcript.* prout loquuntur iura ex contrario adducta, in quibus præponuntur Monachi; ſicut etiam interdùm præponuntur ipſi Canonici Regulares in pluribus iu-
155 ribus, in quibus non conſtat de mente volentis dare ordinem, vt in *cap. vt Clerici, de Regul. can. Saluator. poſt med.* 1. *q.* 3. *can. nullus Monachus* 2. *q.* 7. *can. dudum* 18. *q.* 2. *cap. non dubium, de ſent. excom. cap. de Regularibus, de ſimon. cap. auaritiæ in ſuprascriptione, de præben. cap. ex parte, de poſtul. cap.* 1. *de iur. cal.* & in alijs infinitis.

156 Et propterea dicunt Doctores, quòd in his, quæ vario modo ſunt obſeruata, non debet fieri fundamentum, *Dec. conſ.* 11. *num.* 12. *col.* 7. *ver. ſecundò non obſt. Aym. conſ.* 96. *num.* 5. cum alijs per eos adductis.

157 Quandò verò de mente diſponentis conſtat, quòd vult dare ordinem; tunc ordo attenditur: & hoc caſu Canonici Regulares præponuntur Monachis, vt in *can. vt lex continentiæ* 17. *q* 1. vbi ex ordine enumerantur perſonæ Eccleſiaſticæ, & primo loco collocantur ipſi Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, & poſteà Monachi, ac deindè Conuerſi; & cùm primò nominat Epiſcopum, & alios, quos certum eſt præcedere debere, & vltimo loco nominat Conuerſos, quos etiam poſt omnes alios poni debere conſtat: ſequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipſis Monachis, quòd in his etiam voluit ſeruare ordinem, cùm in præcedentibus, & ſequentibus ſeruauerit, & ſequentia declarent præcedentia, *l. ſi ſeruus plurium* §. *fin. de leg.* 1.

Idem etiam patet in *c. vbicumq.* 13 *q* 2. Vbi in Concilio Tiburienſi fuit datus ordo, in quibus Eccleſiis quis ſepeliri deberet: & primò ponitur Eccleſia Epiſcopalis, ſecundò Monaſteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipſorum Monachorum: & illum tex. not ibi *glo. Archid. & Io. de Turrecrem.* ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obſeruauit *Archiepiſc. Florent. in* 3. *par. ſum. tit.* 16. *cap.* 1. *col.* 10. *Verſ. notandum*; vbi magiſtraliter per viam doctrinæ ponens Regulas à Sede Apoſtolica approbatas, inquit; Quatuor ſunt Regulæ ab Eccleſia approbatæ, ſub quarũ aliqua militant omnes Religiones Eccleſiæ Catholicæ: prima fuit Baſilii; ſecunda Auguſtini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit *Imol. in Clem* 1. *col.* 1. *num.* 11. *Verſ pro euidentia, de elect. Card in Clem,* 1. *num* 5. *Verſ quæro, in opin. de decim.*

Et argumentum, quod ſumebatur ab ordine rubricarum quidquam non facit, ex quo apparet per ſuprà ſcripta, contrarium diſpoſitum, vt not. *Gemin. in cap. circà fin. num.* 12. *de iur. cal. in* 6. *Dec in rubr. de præben. & dignit.* vltrà quod Canonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit ſuprà dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciũt mentionem de Regula Sancti Benedicti, vt in *cap. ſuper eo, de Regul.* quod eſt Alex III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap ſuſcepimus in inſcriptione de homic* Alex. III *can. iuxta* 16. *q.* 1. Alex. II. *can. Gonſaldus* 16. *q.* 2. Alexandri II. *can. ſtatutum* 18. *q* 1. Concilij Altei *can. ſunt nonnulli* 16. *q.* 1. Bonifacij IV. poſteriora verò faciunt mentionem de Regula Sancti Auguſtini, & eius Canonicis, vt in *cap. cùm cauſam, de elect.* quod eſt Innoc. III. *c. de Regularib. de Simon. Clem.* 3. *cap plerique, de pact. cap. auaritia,*

ritia, de præben.&c.& in alijs, &c.

Quoniam reſpondetur primò, non valere' conquentiam, in illis iuribus non ſit mentio de Canonicis Regulatibus; ergò Monachi ſunt priùs approbati: quia cùm poſsit eſſe, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto non contigit de illis aliqua quæſtio; non neceſſariò facienda eſt hæc illatio, iuxtà vulgatam Regulã, *non probat hoc eſſe l. non hoc, C. Vnde legitimi*, cũ ſimilibus.

Secundò reſpondetur, quòd illa iura arguerent potiùs inſtitutionem, quàm approbationem; quia obſtante *d cap fin. de Relig. domi.* non inducitur confirmatio pet ſimplicem nominationem *Cle. ſi Summus, de ſent. excom rap. ſi aliquandò eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluriès dictum, Canonici veniūt ſub nomine Clericorum, quorum Regula vocabatur Canonica, vt in *ran. quamquàm 23. diſt in. can. quoniam 12. q 1. ran obſernandum* §. *hoc autem 15. q. 2. can. in omnibus, de ronſecr. diſt. 5.* cum alijs, quæ adduci poſſent.

159 Inſuper non obſtat, quòd *Gemin. in ran. Epiſcopos col. 2. Verſ. ex quo ſequitur 16. diſt in.* quem ſequitur *Felin. in rubr. de maior. & obed. rol. . .* atteſtatur, Regulam Sancti Benedicti fuiſſe priùs approbatam.

Quia reſpondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. ſuper eo, de Regul.* vbi dicitur, quòd Clerici, qui antè ſuſceptum habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem ſtatum ſecundũ Regulam Beati Benedicti, & ſic ex ſola nominatione Regulæ Benedicti arguit prioritatẽ approbationis illius Regulæ.

Sed ſi hoc verum eſſet, ſequeretur, quòd Regula Baſilij non eſſet priùs approbata, quàm Regula Benedicti, ex qno in d. cap non ſit mentio de Regula Baſilij: quod abſurdum eſt dicere.

Secundò reſpondetur, quòd ſi Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum *tex.* ſequitur, quòd tunc cæpit habere effectum approbationis, quoniam illud cap. emanauit ab Alex. III. & non antè: ſed Innoc. II. qui longè antè præceſsit Alex. III. fuit auctor *can. pernitioſam 18. q. 2.* vbi nominat Regulas Auguſtini, & Baſilij approbatas, & ſic ex illo c. non poteſt argui prior approbatio.

Tertiò reſpondetur, quòd idem Alexan. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. in *cap. ſanè eod.* quod eſt immediatè ſequens poſt *rap. ſuper eo*, dicitur approbaſſe etiam Regulam Sancti Auguſtini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monaſterium Canonicorum Regularium, ſi abſq; petita licentia Prælati ſe tranſtulerit.

160 Quartò reſpondetur, quòd Alex. III. auctor *d. cap. ſuper eo*, ad exemplum Lucij II. & ſuorum prædeceſſorum, multa priuilegia conceſsit Eccleſiæ Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, in qua tunc reſidebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non poſſet eligi Presbyter Cardinalis, niſi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuiſſe ab eo approbatam Regulam Auguſtini, ex quo illam decorauit tam inſigni priuilegio.

Quintò reſpondetur, quod, vt fuit ſuperiùs dictum, ex ſimplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Auguſtini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit ſup:à dictum.

Vltimò conſiderandum eſt, præſuppoſito quòd Regula Sancti Benedicti fuiſſet priùs approbata, tamèn cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus inſitã ipſis, ſit dignior Ordine Monachorum per ſupradicta in primo fundamento; non habetur in conſideratione prior approbatio, ſiuè receptio per *tex. in cap. ſtatuimus*, vbi *Abb. col. 2. Verſ. nota ex prædictis, de maiorit. & obed.* & ibi *Felin.* & alij *Boer. de auctor. mag. Concil' num. 80.*

Quartò principaliter præferendi ſunt Canonici Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis, ſeù inſtituentis.

161 Nam Auguſtinus, qui Canonicos Regulares inſtituit, fuit non ſolùm magnus Epiſcopus, vt dicit *tex. in cap. 1. de oblig. ad rat. ord.* ſed ſolemnis Eccleſiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus poſt Apoſtolos, & ſacros Euangeliſtas, præ cæteris Sanctis, ab Eccleſia præmunitos; vt dicitur in *rap. Vnico, §. ſic & alma mater, de reliq. & Ven. Sanctor. in 6.*

162 Is verò dicitur eſſe dignior, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus *rap. per tuas*, & ibi *Abb. in 2. not. Felin. num. 2. de maior. & obed.* & in *rubr. eo. nu. 4. Verſ. miles, Boer. in d. tract. num. 12. & 92.* Ideò ordinatus à Papa, licèt poſterior, præfertur ordinato ab Epiſcopo, etiam anteriori, *rap. qui ſępè, rap. bi qui, cap. ſi à Sęde, de præben. num. 6.*

Sanctus Benedictus verò fuit ſimplex Abbas, quod nomen eſt ſolicitudinis, non dignitatis, vt infrà demonſtrabitur.

163 Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa diſciplina, ſeù ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, ſecundùm Philoſophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charitatis profeſsionem pro fine, ſecundùm *D. Thom. 2. 2. q. 184. art. 1. & q. 186. per totam*; tamen habet diuerſos fines ſecundarios, ſecũdùm quorum, vel exercitiorum diuerſitatem, diuerſæ etiam iudicantur Religiones, vt dicit *idem q. 188. verſic. 1.*

164 Illa verò Religio dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem, vel quia ad maius bonum, vel ad plura bona ordinatur; vt dicit idem *D. Thom. d q. 188. art. 6. Archiepiſcopus Floren. in 3 par. ſum. tit. 16. cap. 1 col. 5. verſ. de præeminentia*; ſicut actus tantò cenſetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem *rap. licèt, in fin. de Regular. can ſcripſimus 8. q. 1. not. Doct, in l. 1. ſol. matr.* & quod pluribus, & communiter prodeſt, præponi debet ei, quod quibuſdam tantùm vtile eſt, *authen reſq; C. commun. de legat.*

165 Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantùm, vt ibidem concludit *S. Thom. d. art. 6. Archiep. Flor. in d. tit. 16. cap. 4. verſ. de tranſitu.*

166 Sed

166 Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipſi non vacent ſtudio, nec prædicationibus, nec ex eorum origine poſsint miniſtrare ſacramenta, *can. alia cauſa* 16. *q*. 1. & proptèr Ordinis Clericalis excellẽtiam; ex his autẽ, qui in Monaſterio manent, non poſſunt ad clericatum aſſumi; niſi probatiores, & meliores *can. ſic viue can legi* 16. *q* 1. & debent viuere triſtes, & ſolitarij, iuxtà ethimologiam eorum nominis, vt pleniùs fuit ſuprà demonſtratum.

167 Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obſeruant Regulam, & tria ſubſtantialia, dant operam vitæ cõtemplatiuæ, ſicut Monachi, *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach. can perniciosam*, 18. *q*. 2. Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm ſint Clerici, qui debent diſpenſare, & miniſtrare ſacramenta laicis, atque ideò poſſunt ipſi Canonici Re-
168 gulares ſinguli per villas, & oppida, & quaſcumque Parochiales Eccleſias deputari, vt dicitur in *d cap. quod Dei timorem*, & ibi *Abb. col.* 3. *verſic ſecundo caſu num* 7. & *can. placuit, il ſecondo* 19. *q*. 1. *Gemin. in cap.* 2 *diſt.* 58. *Rota decſ.* 5. *de iure patron. in Nou.*

Igitur vti digniores præferendi ſunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant, quos labor prolixior, & ſtipendia meliora fecerunt anteire, iuxtà *l. nemo C. de off. mag.* & id, in quo concurrunt duæ rationes, præualere debet ei, in quo vna tantùm viget *cap.* 1. *de treg. & pace, l. re coniuncti de leg.* 3. *cum ſimil.*

Non obſtat, ſi diceretur, Monachis non eſſe prohibitum prædicare, & docere, *can. ex auctoritate* 2. *q*. 1. & etiam miniſtrare ſacramenta. ex quo hodie poſſunt effici Clerici.

Quoniam reſpondetur, ſecundùm *D. Thom.* 2. 2. *q*. 187. *art*. 1. quòd Monachi tunc poſſunt id facere, quandò Ordinem habent; nam aliàs ſtatus Religionis non dat eis poteſtatem id faciendi. Verùm cùm Ordo Eccleſiaſticus magis competat Canonicis Regul. quàm Monachis; cùm ipſi ſint Clerici eſſentialiter, vt fuit ſuprà dictum, ſequitur, quòd eis magis competunt ea, quæ ſunt Ordinis: & id quod naturalitèr prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, iux. *l. qui habet, de tutelis.*

169 Et propterea, quandò Monachi poſſunt prædicare, id faciunt præter eorum Regulam, & Ordinationes, quæ illos ad hoc non ordinant, immo expreſsè prohibent, eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm ſit id conceſſum, *can. adijcimus* 16. *q*. 1.
170 nam ignorantia grammatices non repellit à Monachatu *Dec. poſt Innoc. in cap. cùm in cunctis, col.* 3. *verſ. Epiſcopus verò de elect.* not. *doct.* in *Cle. ne in agro, de ſtat. Regul.* & dicit *Sanctus Thom. ibidem circà fin.* quòd Monachi, & alij Religioſi non excluduntur, quin poſsint occupari circà talia, ex commiſsione tamen Prælatorum, in *q*. 188. *art*. 4. ſubdit, quòd ſicut Religiones aliquæ inſtituuntur ad militandum, non quidem, vt militent auctoritate propria, ſed Principum, vel Eccleſiæ: ità etiam Religiones inſtituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria, ſed Prælatorum Superiorum, & inferiorum, ad quos ex officio pertinet; & ità ſubuenire Prælatis in tali miniſterio eſt huiuſmodi Religionis proprium; vt ibi latiùs per eum.

Non obſtat etiam, ſi dicatur, vitam contemplatiuam eſſe præferendam, iuxtà illud *Euang. Lucæ in cap.* 10. *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea*, quod intelligitur de vita contemplatiua.

171 Quoniam reſpondetur, quòd licèt contemplatiua ſit magis ſecura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit tex. *in cap. niſi cùm pridem* §. *ne putes de renun.* not. *Abb. in cap. licèt quibuſdam, de Regul.* & magis vtilis; qui enim ſibi prodeſt, & Eccleſiæ, intelligitur vtroque pede calceatus *can. olim iuſsus* 8. *q* 1.

172 Prætereà ſecundùm *D. Th d. q.* 188 *art.* 6. opus vitæ actiuæ duplex eſt, vnum, quod totaliter conſiſtit in occupatione exteriori, vt dare eleemoſynas, recipere hoſpites, & ſimilia, & ſecundùm hoc intelligitur illud Lucæ; alterum verò eſt opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine, & perfectione contemplationis deriuatur, vt eſt docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua ſimplici contemplationi præfertur.

Prædictis non obſtat id, in quo Monachi magnũ nituntur facere fundamentum, videlicèt, quòd Canonici Regulares pro eorum Prælatis habent Priores; ipſi verò habent Abbates, vt aſſerunt dicere *Innoc. in cap. cùm illorum, verſ. Abbatis de ſent. excom.* & ibi ſequitur *Io. And col.* 4. *verſ. in gloſ. multa, Inno. col* 4. *verſ. quæro*: Abbates verò dicuntur digniores Prioribus; quia ſunt conſtituti in Dignitate *cap. vt Apoſtolica, de priuil. in* 6. *Dec in c. decernimus col.* 2. *verſ ſecundò nota, de iud.* & eſt communis opinio, vt ibi per *Rip. nu.* 30. Ideò quemadmodùm Canonici Eccleſiæ Cathedralis propter Epiſcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis *gloſ. in cap.* 2. *verſic. dignitatum, de praben. in* 6. præcedunt alios inferiores Eccleſiæ; ità quoque præcedere debent ipſi Monachi, habentes Abbates pro eorum Prælatis.

173 Quoniam reſpondetur primò, verum non eſſe, quòd Prælati Monachorum ſint Abbates, Canonicorum verò Regularium ſint Priores, nec *Innoc. d. cap. cùm illorum*, id voluiſſe: Nam pro illius intelligentia præſupponendum eſt, quòd *d. cap. cùm illorum*, referens ſe ad diſpoſitionem Alexandri III. de qua in *cap. Monachi ſuprà eo.* loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt ibidem in §. *qui ſi clauſtrales. verſ. Abbates, & verſ. Abbatem*, in quo *verſ. Abbatem gloſ.* videns *tex.* loqui de Canonicis habentibus Abbatem, quærit; quid ſi non habent Abbatem, ſed Priorem, aut Prælatum alio nomine deſignatum; & reſpondet, beneficium illius *cap.* ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo *dictum cap. Monachi*.

Modò *Innoc. in d. cap. cùm illorum, verſ. Abbatis*, quærens idem, quod *glo.* reſpondet inquiens, *idem intelligo de quolibet Priore, vel Prælato Regulari, arg. d. cap. Monachi*, vbi loquitur de Regularibus, qui habent Priores, & non Abbates; quaſi dicat,

non

non eſt facienda differētia in nomine Prælati dummodò ſint Regulares; quia *cap. Monachi* conſiderat tantùm Regularitatem, & generaliter loquitur de Regularibus; & quia reperiuntur Regulares, qui habent Priores, & non Abbates, de his etiam intelligitur *dict. cap. Monachi*, quod loquitur de Regularibus tantùm.

Et hoc modo etiam intelligit *Butr. in d. cap. cùm illorum col. 5. verſ. gloſ.* ſuper *verbo, Abbatem*, dum quærens, an diſpoſitio *dicti cap.* procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & reſpondet, quòd ſic; quia *tex.* loquitur de omnibus Regularibus; poſteà ſubdit *dum gloſ. dicit Canonicos Regulares intellige, qui non habent Abbatem, ſed Priorem*, quaſi dicat, etiam de his, quos contingere poteſt, non habere Abbatem, ſed Priorem.

Hanc etiam declarationem ſentit *Abb. in eod. c. cùm illorū col. 3. n. 13. ver. in gloſ. in ver. per Abbatem*, vbi inquit, *conclude, quòd ſi Prior eſt in Monaſt. loco Abbatis, vt quia Monaſterium non habet Abbatem, ſed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locū iſte tex.*

Et ſi *Innoc.* aliter intelligeretur, ſequeretur, quòd vel ipſe ad probandum id, quod ex contrario prætenditur, allegaret *tex. in cap. Monachi*, qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipſe adducit; cùm expreſsè loquatur de Canonicis habentibus Abbatem; vel ſi abſque ratione, vel lege hoc aſſereret, non eſſet ſibi credendum; cùm adſint multa iura, & hodie etiam multa Monaſteria, de quibus mox dicetur, in quibus probatur, Canonicos Regulares habere Abbatem.

174 Sicut etiam ipſi Monachi non habent ſemper Abbates, ſed interdùm Priores, ſicut ipſi Canonici Regulares, vt in *cap. in ſingulis, de ſtatu Monac. in princ.* ibi, *Abbatum, atque Priorum, Abbates proprios non habentium*, & in *cap. eaque in fin. eod.* ibi, *in Monaſterijs, quæ non habent Abbates proprios, ſed Priores*, & in *cap. fin. de Capel. Mon.* ibi, *nonnulli Monachi; in quibuſdam Prioratibus habitant ſolitary*, & in *can. hoc tantùm 18. q. 2.* ibi, *Abbates, aliaque officia inſtituere*, & dicit *Archid. in verſ. officia*, hoc ideò eſſe, quia in quibuſdam Monaſterijs non ſunt Abbates, ſed loco Abbatum ſunt Priores, *Abb. in d. cap. cum illorum num. 13. verſ. in gloſ. in.*
175 *ver. Abbatem*, & in *cap. fi. de Regular.* ex quibus infertur, non eſſe proprium Monachorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis, ſed ex accidenti, & ſecundùm quod habent Eccleſias Abbatiales.

176 Canonici etiam Regulares habent ſuos Abbates, vt in *cap. intelleximus, de ætat. & qualit.* vbi quidam Canonicus Regularis tranſiuit ad Monachos, poſteà ad cor reuerſus rediit ad ſuos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & in *cap. cùm 1. & 2. de re iudic.* vbi Canonici Regulares accuſauerunt eorum Abbatem, & *not.* ibi *Abb. in 2. not.* quòd quandoque Canonici Regulares habent Abbatem, vt hic, quandoque gubernantur Prioris regimine, & in *cap. Monachi, de ſent. excom.* ibi, *ſi contingat Monachos, vel Canonicos Regulares ſeſè inuicem in claustro percutere, ſecundùm prouidentiam ſui Abbatis eſſe abſoluendos*, & in *cap. ſignificaſti, il ſecundo*, iunct. inſcriptione *de homicidijs*, vbi illud capitulum dirigitur Abbati, & in corpore loquitur de Canonicis Regularibus eiuſdem Abbatis, & in *cap. 2. & in cap. cùm illorum, de ſenten. excom.* de quibus ſuprà dictum eſt, & tradit *Abb. in d. cap. 2. in fig. caſus, & in ſummario*, & ibi per *Butr.* & in *cap. Canonica eo.* vbi, *etiam per Abbates* & in *can. cùm Eccleſijs*, cum inſcriptione, *de maioritate, & obed.* vbi, *d. cap.* dirigitur Abbati Sancti Victoris, qui adhuc hodie eſt Canonicorum Regular. & in *can. ſtatuimus 19. q. 3.* vbi Vrbanus ſcribit ad Abbatem Sancti Ruffini, qui eſt Canonicorum Regular. & probatur etiam in *Concilio Turonen. primo in cap. 24.* vbi loquitur de Abbatibus, in quibus Canonica vita antiquitùs fuit inſtituta.

177 Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant Monaſteria Canonicorum Regularium, quæ habēt Abbates, vt Pariſijs eſt Abbatia Sancti Victoris, Neapoli Sancti Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli Sancti Andreæ, & Sancti Marci: in Caſtellia eſt Abbas, qui ſuis confert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia; Sabaudiæ Sancti Mauritii.

178 Immò non ſolùm habent Canonici Regulares Abbatias, ſed etiam Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias tanquàm veri Cle-
179 rici, licèt nonnullæ earum hodie frigeſcente charitatis feruore in Collegiatas ſeculares ſint redactæ, vt Sancta, ac in toto terrarum Orbe primaria Lateranenſis Eccleſia Papalis, Alexandrina, Hieroſolimitana, quæ ſunt Patriarchales, in Aragonia, Cæſarauguſtana, & Terraconeñ, in Gallia Arelateñ, & Auinioneñ, in Germania Zanzaronen, & Salſaburgen, Brandaburgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazaraten. in Vaſconia Toloſana, in Burgundia Tarratatſien. in Regno Nauarræ, Pampilonen. quæ omnes ſunt Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti Magalonen in Gallia, Gratinopolitanenſis in Delfinatu, Eugubina in Ducatu Spoletanenſi, Peruſin. in Tuſcia, Gerundenſis in Cathalonia, Ciuitatis Caſtelli in Tuſcia. Dignen, in Prouincia Prouinciæ Seuerenſis, in eadem Tarmenſis in Vaſconia, Dertuenſis in Cathalonia, Vranienſis in Comitatu Venuſino, Tiracoſanen. Cefalunenſis in Sicilia, Oxomenſis in Regno, Caſtellæ Hipponenſis, Barinenſis, Sebaſtianenſis, Tagaſtenſis, Adrumentinenſis in Africa.

Ex his patet, Canonicos Regulares vltrà Abbates etiam habere Epiſcopos, Archiepiſcopos, & Patriarchas.

180 Et licèt in Aliquibus Monaſterijs loco Abbatum ipſi Canonici Regulares habeant etiam Priores, & Præpoſitos, tamen vtrique dicuntur conſtituti in dignitate, ſicut ipſi Abbates, vt de Prioribus tradunt *Doctō. in cap. nullus num. 6. verſ. in fin. gloſ. de electiōn. in 6. Felin. in cap. inſuper. n. 2. verſ. & pondera, de teſti. Abb. in cap. cum illorum col. 3. num. 13. verſ. in gloſ. in ver. Abbatem de ſenten. excom. & in cap. cùm in Eccleſ. in 2. not. de maior. & obed. Rip. in cap. 5. num. 30. de ſubdit. Silu. de beneficijs par. 1. q. 2. num. 39. Caſſan. de glor. mund. par. 4. conſider. 36.* & de Priore Sancti Ioannis in monte, & Sancti Michaelis in Boſco, *not. Archid.*

in cap.

in cap.2.col.2. in princ.verb.ſcias , de præben. in 6.
& ibi *Ioan. Andr. col.2. ver.& ſecundum hoc, Gemin. col. 2. num. 10. verſ. ſuper ſecundò Card.in Clement. 1.q 7. de reſcrip.*

De Præpoſitis etiam, quòd eamdem habeant dignitatem, quandò alius non eſt ſuperior in Monaſterio ſicut Abbates not. *Abb in d. cap. cùm illorum, Sylu. in eod.tract de benefic.q.2.num. 38. Dec. conſ.161. col.1.verſ quartò facit*, & *in cap. decernimus,col.3. ver. & quod dictum eſt, de Iudic.Caſſan. d.conſid. 36.*

181 Secundò reſpondetur, quòd licèt Abbates,
Priores, & Præpoſiti dicantur habere dignitatem;
tamen talis dignitas magis competit Abbatibus,
ac Prioribus,ſeù Præpoſitis Canonic.Regularium,
quàm Monachorum ; quoniam nomen Abbatis
182 primæua eius origine inſpecta, eſt potiùs ſolici-
tudinis , quàm Ordinis , vel honoris, vt dicit *gloſ.
in cap. tuam verſ. non aſcendat*, & ibi per *Abbatem
num.3. verſ in eo.de ætat.& qualit gloſ in can. aſcen
dens, verbo Abbatem. 50. diſtin* .& competit cuili-
183 bet Præpoſito Collegiorum ſecularium, & vi-
lium artium, vt declarat *Alciatus in l. collegas,
de verb.ſig.*

184 Et antiquitùs Abbas præſtabat obedientiam
Oſtiario, & alijs in minoribus Sacris Ordinibus
conſtitutis *can.à Subdiacono 93.diſtin.* quia vt dicit
185 ibi *gloſ.in verb. Abbas*, tunc erant laici, & voca-
bantur Monachi *cap cùm ad noſtram cap. cùm cauſam , cap.cùm in magiſtrum, cap. officij de elect. cap.*
186 *nullius eo.in 6.*& venit appellatione Monachi *cap.*
187 *fin.de Simoniacis*;& illiteratus poterat eſſe Abbas,
ſicut Monachus *Dec.in cap cùm in cunctis col. 3.ver.
Epiſcopus verò,de elect.* licèt hodie propter Clerica-
tum eis conceſſum, ſit secùs, vt *ibidem per eum.*

188 Si quod verò dignitatis priuilegium habent;
id eſt eis conceſſum ratione Clericalis Ordinis,
quo tenentur hodie inſigniri *cap.1. de ætat. & qualit. in 6.* not *gloſ.in d.cap.à Subdiacono,verb. Abbas,
& in d.cap. tuam verſ. non aſcendat, in fin.* qui Or-
189 do Clericalis cùm magis,& antiquitas competat
Canonicis Regularibus, quàm Monachis, vt fuit
ſuprà dictum,dicitur etiam ipſa Abbatia, ſiuè Prio
ratus magis ipſis congruere;nam in quantum quis
190 eſt Canonicus Regularis,poteſt eſſe Abbas;quia
Canonico nó repugnat aliqua dignitas perſe,cùm
ſit Clericus, qui eſt capax cuiuscunq; dignitatis
191 Eccleſiæ ; quod non contingit in Monacho , qui
niſi efficiatur Clericus per accidens, non eſt ca-
pax Abbatiæ , nec alicuius dignitatis. Propterea
præferri debent Abbates Canonicorum Regula-
rium, tanquàm Priores in adipiſcenda dignitate
Boer.de auct.mag.Conſil.num.6.& 11.circ.fin.

192 Nec facultas gerendi Mitram, & Baculum,ac
huiuſmodi Pontificalia competit dignitati Abba-
tiæ de iure communi, niſi ex priuilegio Abbati
concedantur,*cap.Apoſtolica,de priuilegijs in 6.*& ibi
notat *Geminianus , & Franciſcus num 1.* quod pri-
193 uilegium poteſt competere etiam Prioribus, &
Præpoſitis,in quibus eſt eadèm ratio, vt dicit *gloſ.
1. in cap. Abbates de priuileg.in 6.*

194 Adeò quòd ſi Priores, & Abbates Canonico-
rum Regularium illud habeant, & in eodem loco
reperiantur, in quo Abbates Monachorum eodem
priuilegio ſuffulti; certum eſt preſerri debere Ab-
batibus Monachorum; tum quia par in parem
non habet imperium, *l.illi à quo §.tempeſtiuum, ad
Trebell.* tum etiam Canonici vti antiquiores, & eo-
rum Abbates, vti Abbatialis dignitatis magis ca-
paces, præferuntur Monachis, & eorum Abbati-
bus, vt fuit ſuprà deductum.

195 Sin verò reperiretur Abbas Monachorum
cum priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Cano-
nicorum Regularium ſinè priuilegio, & eſſet in lo-
co, in quo mitratus maneret; quia aliàs nemo
poteſt allegare ius præcedendi, niſi ſit ornatus in-
dumentis gradui ſuo conuenientibus,vt not. *Præpoſ in can.Epiſcopos col.1.num.3. verſ gloſ. tract. diſtin.17.* adhuc dici poſſet ipſum nó eſſe præferẽdum
Priori Canonicorum ſinè Mitra. Nam ſequeretur
abſurdũ,quòd alii exiſtentes in dignitate,vt Prior
Clauſtralis, Magiſtri Theologiæ, & Doctores iu-
ris Pontifici, & reliqui Monachi,vti ſequentes ca-
put ſuum deberent præcedere Clericos ſeculares;
196 quia in proceſsionibus, & ſimilibus actibus
publicis non fit comparatio meritorum perſona-
rum ,ſed Ordinum,iuxtà ea, quæ not.*Gemin. in c.
quamuis il 1.§. quamquàm num. 3. de præben. in 6.
Dec.in cap.2.col.3.verſ.& hoc verum, de iudic. Felin.in cap. poſtulaſti col.7 de reſcript.Boer. de auctor.
mag conſ.num.67.*& tamen certum eſt, Clericos ſe-
culares præcedere debere;Abbas enim quandò in-
cedit mitratus in proceſsione incedit vti mem-
brum, cuius caput eſt Epiſcopus etiam mitratus.

Præterea ſi diceremus, ipſum Abbatem mitratum præcedere debere, tamen eius Monachi illum ſequi non debent;quia priuilegium præcedendi conceſſum Abbati ratione Mitræ, non extenditur ad Monachos, nec è conuerſo, quandò diſpoſitum non eſt proportionabile vtriſq; vt not. *Butr. poſt Io. Andr. in cap.vniuerſitatis col.2.verſ.in nouella, de ſent. excom.* ſed diſpoſitum in Abbate, vt præcedat propter Pontificalia, non congruit Monachis; quia ſequeretur inconueniens, quòd Monachi, qui de iure poſtponi debent omnibus Clericis, illos præcederent, quòd eſt contrà diſpoſitionem iuris, de qua eſt ſuprà dictum ; maximè,quia in præcedentia attenditur Clericalis dignitas non Abbatialis, vt etiam fuit ſuperiùs deductum.

197 Vltimò probatur præcedentia Canonicorum
Regularium ex determinatione facta in *Concilio
Conſtantienſi*, quæ fuit poſtmodùm confirmata ab
Innoc. VIII. vbi poſt longam diſputationem fuit
reſolutum, Abbatem, vel Priorem Canonicorum
Regularium, cum ſuis Canonicis Regularibus præ
cedere debere Abbates, & Monachos; quæ ſen-
tentia cùm tranſiuerit in rem iudicatam, habetur
pro veritate iuxtà regulam,*res iudicata, de reg.iuris
l.ingenuum de ſtat.homi.* cum vulgaribus.

198 Et extat etiam Curiæ Romanæ eadem con-
ſuetudo, ab immemorabili tempore, & hodie
etiam in conſpectu Sanctiſsimi Domini Noſtri
obſeruata, quæ debet non ſolùm in ea pro le-
ge obſeruari *cap. ex literis de conſtit. cap.paſtoralis,
de fid.*

de fid.inſtrum. Specul.de teſt.§.publicatis Ver.deinde,
199 cùm in præcedentijs attendi ipſa potiſsimùm
debeat, vt dicit *Bal. in cap. cùm olim in princ. de
conſuet Dec.in cap.Clerici col. 15. num. 14. verſ. &
omnia,de iudic. Præpoſ.in can. Epiſcopos col. 2. verſ.
ſed quis præfertur 17. diſtin. Boer. de auctor. Mag.*
200 *Conſ.num.109.* ſed etiam obſeruari debet in qui-
buſcunque alijs locis, & Ciuitatibus; quia omnes
eam, vti magiſtram, ſequi debent *can.omnes, in fin.
22. diſtin.* & vti pro ſpeculo omnibus imitanda
proponitur, *can.ſi Romanorum 19. diſtin.* maximè
in Eccleſiaſticis, & publicis actibus *can. Eccleſia-
ſticarum 11.diſtin.*

Quare Illuſtriſsimæ, ac Reuerendiſsimæ DD.
VV. cùm in omnibus, tum præſentium in ardua-
rum cauſarum deciſionibus, veras iuris conclu-
ſiones conſiderari ſoleant; rogamus pro finali hu-
iuſmodi cauſæ expeditione ſecundum iuſtitiam.

*Scipio Lancellottus Sacræ Aulæ
Conſiſtorialis Aduocatus.*

201 Pro hac parte Canonicorum Regularium ſcri-
pſit Iacobus Portius Torocor. Imola nuncupatus,
nec non pro eiſdẽ reſponſa edidere Pyrrhus Thar-
rus, & Agabitus de Magiſtris Romani, ac Vin-
centius Parentius Lucenſis.

Pro Reuerendis verò Monachis S. Benedicti Con-
gregationis Caſinẽſis in eadem cauſa præce-
dentiæ aduersùs Canonicos Regulares
S.Auguſt. Congr.Lateranenſis.

Allegationes

Antoni i Maſſæ Galleſij I. C. clariſsimi.

Diebus præteritis cùm vidiſſem informationes
datas pro parte venerabilium dominorum
Canonicorum Regularium exiſtentium in eodem
Concilio, volui euitare onus ſcribendi ſuper cõ-
paratione,& prudentia ipſarum Congregationum,
& hoc duplici ratione; vna videlicet, quia profe-
ctò talis diſputatio aliàs (vt inferiùs dicam) fuit
deciſa, & non videbatur facere ad propoſitum
quæſtionis, de qua nunc agitur, & quia videbam,
quòd præter morem meum cogebar ſubſcribere
aliqua, quæ potuiſſent detrahere honori illius ve-
nerabilis Congregationis Regularium Lateranen-
ſium in hac cauſa aduerſariorum, cui valdè ſum
affectus, non ſolùm vniuerſæ; verùm etiam multis
particularibus illius perſonis mihi amiciſsimis,&
ſemper venerandis: & propterea tunc dixi, quòd
punctum, ſuper quo pro eorum parte ſcribebatur,
videbatur extrà terminos præſentis litis; cùm in
præſentia non agatur, niſi de præcedentia dicto-
rum particularium, qui ſunt in Concilio: verùm
ipſi in ſuis informationibus proponunt hoc the-
ma videlicet.

Vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio
nobilior ſit, Monachorum ipſorum Caſinenſium
Congregatione, & idcircò vtra earum in proceſ-
ſionibus præferri debeat,

Et quotidie ſuper eodem puncto inſtant,& DD.
VV. Illuſtriſsimæ videntur etiam ſuper illo noſtras
informationes deſiderare, ne videamur quodam-
modò ſuperati, & victi: ſuper dicto articulo ma-
nusdare non ſpontè, ſed eo pacto, quaſi coactus ad
hæc ſcribenda deueni.

Qua tamen in re, duplici volo me cautione, ac
proteſtatione excuſare, ac tueri; vna videlicet, quia
in quibuſcunque contigit videri aliquo pacto læ-
di poſſe honorem illius venerandę Congregationis
Lateranenſis, non vtar verbis meis, ſed aliorum
qui antiquiùs ſuper eadem quæſtione ſcripſerunt,
ne videar alicuius maledicentiæ, vel detractionis
eſſe inuentor. Altera verò eſt, quia etiam illa,
quæ ex alijs deſumpta ponam, neque ego accipio,
neque ab alijs accipi volo, tanquàm poſita in dimi-
nutionem honoris dictæ venerandæ Congregatio-
nis, in qua ſcio multò plures eſſe viros bonos, &
laude dignos, ſed propter paucos quoſdam illius
profeſſores, inquietos homines, res nouas molien-
di, ſeù veriùs antiqua diſsidia,& ſeditiones ſuſci-
tandi ſtudioſos.

Itaque pro clariori dicendorum euidentia ſci-
re debent DD. VV. Illuſtriſsimæ, quòd aliàs ſub
Pontificatu Siſti IV. & Innocentii VIII. extiterunt
in dicta Congregatione Lateranenſi quidam D.Do
minicus de Taruiſio, Celſus Veronenſis, & Euſe-
bius Mediolanenſis, & forſan quidam alij pauci,
qui res nouas molientes, vno, & eodem tempore
inflatis animis aggreſsi ſunt, velle vſurpare præ-
eminentiam ſuper omnes alios Religioſos. Ideòq;
202 introduxerunt ſimiles lites in diuerſis locis,
contrà hanc eãdem Congregationem Caſinenſem,
tunc Sanctæ Iuſtinæ appellatam, & contrà Fratres
Carthuſienſes, & contrà Congregationem Montis
Oliueti: & his non contenti tentauerunt etiam peſ
ſundare totum Ordinem Eremitarum Sancti Au-
guſtini, intendentes, quòd illi tanquàm Spurij, &
non veri filij Diui Auguſtini, priuarentur nomine
Auguſtiniano; ità vt ipſi Lateranenſes ſoli, tan-
quàm veri, & legitimi filii retinerent nomen Ca-
nonicorum Regularium Sancti Auguſtini, deiectis,
ac deturbatis ex ſua poſſeſſione dictis Eremitanis,
contrà quos in pulpitis, & plateis non ceſſabant in
203 vehere. Et tandem prædictus Dominicus Tar-
uiſinus à nullo laceſſitus ſuper ea re inuulgauit li-
204 brum plenum maledictis, & detractionibus, cui
propterea facta fuit reſponſio per quẽdam N. Ber-
gomatem Fratrem Eremitanum, cuius verbis,
mihi ſæpe inferiùs, erit vtendum, quæ diſſenſio
in tantùm proceſſit, vt coactus ſit idem Sixtus Pa-
pa exploſis dictorum Canonicorum diffamationi-
bus, dimiſſiſq; in ſua poſſeſſione Eremitanis, ſub
excommunicationis ſententia, & alijs pœnis in-
terdicere, ne ampliùs ea de re diſputaretur: hæc
autem fuerunt circà annos Domini 1477. & duo-
bus ſequentibus, ſed non acquieuerunt, propte-
reà Dominicus, & alii eius aſſeclæ inquieti homi-
nes, inter quos Euſebius, & Celſus ſcripſerunt
hac de re, quorum etiam legere eſt libellos, anno
1487. impreſſos, & continuauerunt contendere, &
litigare de præcedentia cum noſtris Caſinenſibus,
& alijs Congregationibus prædictis. Quamobrem
in omnibus ferè Italiæ Ciuitatibus, magnæ fue-
runt

runt excitatæ contentiones, omniaque Academiarum Italiæ Collegia, & Doctores egregii,
205 qui tunc erant ſuper ea re ſcribendo, fuerunt defatigati, & fuit etiam Piſtorij Iudicatum, mediantibus reſponſis tunc à Doctoribus inferiùs nominandis in fauorem Monachorum ſcriptis; & quorum Conciliorum etiam Verbis mihi ſæpè inferiùs vtendum eſſe propoſui. Quibus acce-
206 dunt etiam Felinus, qui tunc erat in Vrbe Rotæ Auditor, & Ioannes Antonius Cardinalis Alexandrinus. Qui in locis inferiùs citandis in fauorem ipſorum Caſinenſium, quæſtionem determinauerunt, & hanc pro ipſis Caſinenſibus, quòd præcedere debebant communem eſſe opinionem,
207 teſtatur etiam nouiſſimus ille *Caſſaneus*, in ſuo *Gloriæ mundi Cathalogo parte quarta, conſideratione* 54. quamobrem, & quia etiam Piſtorii per delegatum Papæ Innocentii fuit iudicatum, dicti Domini Lateranenſes quaſi victi, & confuſi ab anno 1488. deſtiterunt cauſam palam proſequi.

Et res modò prædicta continuauit vſque in tempus preſens, quo nonnulli dictorum Dominici, Euſebij, & Celſi forſan diſcipuli, aut emuli videntes, quod Sanctæ memoriæ Paulus III. & Iulius item III. iuſſerant, vt ipſi Caſinenſes nihil tale ambientes, mitterent tres ex ſuis Abbatibus ad Sacrum Tridentinum Concilium, illique ſic miſſi in eodem Concilio, loco eis per Reuerendiſſimos Legatos aſsignato, ſederant, & cum aliis more ſolito, ſuam ſententiam in ſeſſionibus dixirant, non quieuerunt, donec à Sanctiſsimo Domino Noſtro Pio IIII. magnis interceſſionibus obtinuerunt, vt ex eis quoque tres poſſent accedere, prout acceſſerunt, fuitque eis per Reuerendiſsimos Legatos aſſignatus locus poſt ipſos Abbates Caſinenſes, ipſi vero ſtatim (more ſolito) cæperunt velle eijcere Caſinenſes de loco, & poſſeſſione ſua, & velle illos præcedere, dederuntque occaſionem huic liti, vt verum eſſe appareat, quòd à multis hiſtoriarum auctoribus proditum eſt, adeò potentem eſſe in animis hominum maiorum ſuorum imitationem, vt ſæpiſſimè ſucceſſores in vna, & eadem familia nedum bonos mores, verum etiam vitia ſuorum anteceſſorum imitanda, ſibi proponant, in eaque imitatione ſibi placeant, atq; etiam exinde gloriam captent.

Ex præſcripta enim hiſtoria apparet Lateranenſes ipſos ſemper fuiſſe, & eſſe diſſenſionis motores, quærentes modò Eremitanos, modò Caſinenſes, modò alios prænominatos de ſua poſſeſsione deijcere, atque in illa exiſtentes vexare; vnde meritò compeſcenda eſſet eorum inquietudo; illorum inquam paucorum, de quibus proteſtatus ſum me intelligere, ſalua omnium aliorum reuerentia.

Quoniam verò Dominis Caſinenſibus exiſtentibus in poſſeſsione, ſufficeret repellere, atq; illidere argumenta partis aduerſæ; ideò hoc ordine mihi procedendum eſſe ſtatui, vt prius argumenta in informationibus partis aduerſæ poſita, refellam ſigillatim, & deſtruam, ac ſimul Caſinenſium poſſeſſionem iuſtam, inquietationem verò Lateranenſium iniuſtam eſſe oſtendam; atque hoc totum verbis potiſsimùm dicti Eremitani Bergomatis, Collegiorumq; & Caccialupi prænominatorum verbis faciam, deindè nihilominùs ponam argumenta, ex quibus fundatur præcedentia Monachorum. Poſtremò, & ex abundanti, ea, quæ faciunt ad cauſam, quæ nunc tractatur pro Abbatibus exiſtentibus in Concilio.

Ergò cùm aduerſarij propoſito ſibi themate antedicto, videlicèt verùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior ſit, quàm Monachorum ipſorum Caſinenſium Congregatio ſeù Sancti Benedicti, & idcircò vtra earum in poſſeſſionibus ipſis præferri debeat, hoc inquam themate propoſito, ſubiungant argumenta, ad quæ argumenta antequàm deueniam, videtur eſſe conueniens, ſignificare, quæ vitia ſint in ipſo themate propoſito, tum in nominibus, tum in re ipſa; in no-
208 minibus inquam, quia ponitur ſimpliciter Congregatio Regularium Canonicorum, cùm multæ ſint ſpecies, & multæ Congregationes Canonicorum Regularium, cum quibus ipſi Domini aduerſarii nihil habent commune & quorum nulli hactenùs datus eſt aditus, neque locus dicendi ſententiam in Concilio, quorumq; aliqui etiam ſimiles habitu, ac tempore, & approbatione, ipſis Dominis Lateranenſibus antiquioribus vt ſunt Canonici Regulares Congregationis Sancti Saluatoris aliàs de Scopeto ſinè controuerſia cedunt Congregationi Caſinenſi: in re autem ipſa formant illatiuè quæſtionem, vtra earum debeat in proceſſionibus præferri, cùm ea non ſit principalis quæſtio, de qua diſputatur, ſed veriùs qui Cógregationis prælati in Concilio exiſtentes ſedendo, & vota ſua in Concilio dando, præcedere debeant. Poſſet enim benè ſtare, quod aliqui Canonici Regulares præferendi eſſent in proceſſionibus Monachis Caſinenſibus, & tamen non haberent locum nec vocem in Concilio, prout patere poteſt exempli gratia in Canonicis Metropolitanæ Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ, qui ſint verè Canonici Regulares, ſecundùm inſtitutionem Sancti Auguſtini. Et licèt in dicta ſua Ciuitate, prout alii aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonici in proceſſionibus, præcedant, nedùm Monachos, ſed omnes alios, tamen ſi venirent ad Tridentum, nedùm præcederent Dominos Caſinenſes, ſed neque eſſent in vlla conſideratione reſpectu Concilii, dico eò tantùm reſpectu, quod ſint Canonici Regulares; vt ſic pateat non videri eſſe bonam illationem illam, quæ poſita eſt in themate, ſi præſupponitur, quòd ex præcedentia in proceſſionibus, dari debeat præcedentia, de qua
209 nunc diſputatur in Concilio; & tamen illi Canonici Eccleſiæ Ceſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis à Diuo Auguſtino inſtitutis, (ſi tamen verum eſt, quòd Diuus Auguſtinus vnquam Canonicos Regulares inſtituerit, quod à multis negatur, vt ex infrà dicendis apparebit) & incedunt in vero habitu Clericorum ſecularium, cum Domini Lateranenſes aduerſarij ſint recenter creati, connumeratiq; ac ſecundum habitum, & vitam

inter Regulares poſiti, minimèq; in habitu Cleri-
corum ſecularium publicè incedunt.

Sub dicto themate formant Domini aduerſa-
rii aliquot argumenta, tanquàm noua tacitis au-
ctoribus, & ſic profectò parùm Ciuiliter, pa-
rùmque ingenij, cum omnia dicta fuerint per an-
tiquos, de quibus ſuprà mentionem feci, & quo-
rum verba ipſa inferiùs ponam.

Argomentum primum.

Dicunt ergò, primò, præferendos eſſe Domi-
nos aduerſarios; quia eorum nobilior eſt pro-
feſſio: quam nobilitatem arguunt ex eo, quòd ad
ſubſtantiam Canonicorum Regularium Clericatus
ipſius qualitatem neceſſariò requiri cõſtet, ad quod
allegant *can. duo ſunt* 12 *quæſt.* 1. quam qua-
litatem conantur probare, non eſſe neceſſariam
in Monachis, ad quod allegant, *can.* 1. 2. *&* 3.
& can. de Monachis 17. *quæſt.* 1. cum aliis in eo-
rum informatione deductis: concludentes quòd,
quia Monachi poſſunt eſſe meri laici, etiam
non Clerici, idcirco ſumpto loco communi à qua-
litate Clericatus antecedente, quæ omnium
laicorum, & temporalium eſt Clariſsima, exi-
ſtimari debet, Canonicos Regulares cenſeri, &
idcircò prælationis prærogatiuam illis omninò
competere.

Quod quidem argumentum (vt dixi) non eſt
nouum, ſunt enim hæc verba in *Conſilio Paduano*, tunc impreſſo *col.* 1. vbi dicitur, & videtur
prima conſideratione dicendum, quod ipſi Ca-
nonici Regulares dicantur Monachis digniores
ratione Ordinis Clericalis, eis per ſe competen-
tis etiam à principio ſuæ inſtitutionis, vt pro-
batur in *can. ſolo*, in *can. non dicatis*, 12. *quæſt.*
1. & in *can. legi epiſtolam*, 16 *quæſt.* 1. vbi Au-
211 guſtinus dicit, ſe eſſe de numero Clericorum,
iſte ergò Clericatus ab initio fuit in eis, & eis ſpe-
cialiter, & per ſe competit, vt expreſsè tenuit *Bea-
tus Thomas ſecunda ſecundæ quæſt.* 189. *art.* 8. *in
reſponſione ad ſecundum argumentum*; hic autem
Ordo Clericalis ipſis Monachis non per ſe com-
petit, nec ab initio Ordinis Monachalis fuit
in eis, vt probatur in *canon. à Subdiacono* 93.
diſtinct. vbi Monachus, quinimmo, & Abbas
poſtponitur quibuſcunque Clericis; quoniam ipſi
non erant Clerici, vt probatur 16. *quæſt.* 2. *can.
generaliter & 55. diſtinct. can priſcis*, cum multis
alijs, ibi allegatis, & eò magis id dicendum eſt
de ipſis Canonicis Regularibus, qui non tantùm
ſunt Clerici, ſed etiam ſunt Canonici, quæ ca-
nonia eis adhuc addit nouam præeminentiam
vltra Clericatum, iuxtà not. in *cap ſtatutum per il-
lum tex. de reſcript. lib.* 6.

Et idem argumentum etiam formatur in *Con-
ſilio Ferrarienſi, in principio*, allegando ferè ea-
dem iura, & ſubiungendo, non obſtare, quòd etiam
Monachi hodiè pro maiori parte ſint Clerici,
neque prohibeantur ordinari, & Clerici fieri,
vt patet 16. *quæſt. prima*, & in *can. doctos*, cum
capitulis ſequentibus, & in *cap. Vltimo de ſtat.
Monach.* quoniam cum hoc eueniat ex acciden-
212 ti, & non ex natura, & originali ſtatu ipſius Re-
ligionis Monachalis, prout eſt in Canonicis Re-
gularibus, hoc non videtur eſſe in conſideratio-
ne *l. qui habet, in princip. ff. de tutel.* cum ſimi-
libus, & itidem illud firmat *Io. Baptiſta Caccia-
lupus col.* 2.

Reſponſio.

Sed in eiſdem conſilijs patet reſponſio; nam
in *Conſilio Paduano col* 18. ita habetur. Non ob-
ſtant in contrarium allegata, & primò, quod
dicebatur in primo argumento ad alteram par-
tem, quòd ratione Ordinis Clericalis, tum reſ-
pondemus equidem ad hoc, neque negamus Cle-
ricalem Ordinem priùs fuiſſe apud Canonicos
Regulares, quàm apud Monachos, non tamen
dicimus ex hoc ſequi, quòd ipſi debeant præferri
Monachis, cum etiam in eis vigeat Clericalis
Ordo, qui licet poſteriùs fuerit conceſſus Mona-
chis, tamen eſt ille idem, quoniam Ordo Cleri-
calis non competit magis illi, quàm iſti, niſi per
213 manuum impoſitionem conferatur, neque datur
alicui, ità vt ſibi competat propter maiorem bo-
nitatem, vel ſanctitatem vitæ, vt voluit *Beatus
Thom in* 4. *diſtinct.* 24. *artic.* 3. & poſt multa
ſequuntur hæc verba. *Fatemur etiam quantum
diximus, Ordinem clericalem eis per ſe competere,
214 dixiſſe, & voluiſſe dicere, quòd non poſſent habere
ius Canoniæ, quod eſt quid ſpirituale cap. cùm M.
de Conſtit niſi haberent Ordinem Clericalem, Vt in
cap.* 2. cùm ibi notatis *de inſtitit.* Dicimus tamen,
reſpondendo formaliter ad argumentum, quòd li-
215 cèt iſtud ſit, quòd Canonici fuerint priùs Clerici,
quàm Monachi, tamen non ſequitur, ergò ſunt
præferẽdi; quia cũ Clericatus ſuperuenerit in ipſis
Monachis habent Monachi id quod habebant ipſi
Canonici Regulares, ſcilicet ipſum Clericatũ ha-
bent iunctum cum maiori arctitudine vitæ, ratio-
ne cuius, eorum Religio maior eſt, *cap. quod
Dei timorem, de ſtat. Monach. cap. ſanè, cap. quia
in inſulis de Regul* adeò eorum Religio tanquàm
arctior, & ſtrictior, & ſanctior eſt præferendi Re-
ligioni Canonicorum Regularium: & propterea
de Religione Canonicorum Regularium, tanquàm
de minùs digna, & laxiori poteſt fieri tranſitus ad
Monachos, & non contrà, *c. licet de Regul.* & iſtud
eſt, quod expreſsè voluit *Beatus Thom. in dicta
quæſtione* 189. *art.* 8. *in reſponſione ad ſecundum ar-
gumentum*, qui potiùs (ſi quis conſideret) incli-
nat in partem Monachorum, quàm Canonico-
216 rum, ob quam rationem *Cardinalis in cap. Ana-
ritia, de praben. in* 6. dixit quòd hodie cùm Mo-
nachi ſint Clerici, de Canonicis ad Monachos fit
tranſitus, tanquàm de minori ad maius, quod
aliàs quando non erant Clerici, fortè non licebat,
ſed contrà.

In *Ferrarienſi* verò *col.* 10. ad idem argumentum,
ponitur hoc reſponſum: videlicèt, ad primum dùm
dicebatur, quòd Canon. erãt de Clericis primitiuæ
Eccleſiæ, reſp. quòd hoc vtiq; non procedit, vt pa-
tet ex auctoritatibus prædictorũ Doct. & Patrum,
qui poſtponunt eos Monachis; nam antea in eodem
217 conſilio, columna ſexta ponuntur dicta ad mul-
torum Doctorum, tenentium Monachos eſſe præ-
ferendos Canonicis Regularibus, qui ſunt Ab-
bates. *Abb. antiquus Panor. Dominicus, Gemin.
Bene-*

Benedictus Capra, *Card. Imola*, *Ioannes Andr. Barbatia*, *&* *Felin.* in locis reſpectiuè ibi citatis.
Et ſubiungit conſilium Ferrarienſe, quòd etiam
ſi Canonici fuiſſent originaliter de Clericis pri-
mitiuæ Eccleſiæ, tamen propter qualitates in-
iunctas per Beatum Auguſtinum: videlicet, quia
profitentur tria vota, & proptet multa alia, quæ
introducit dicta Regula, cenſetur eſſe facta no-
ua ſpecies, & noua Regula, per iura ibi alle-
gata; & ſubiungitur diuerſa appellatio; quo-
niam in iure illi, qui ſunt, & remanent inſtitu-
218 tionis primæuæ Eccleſiæ, appellantur Clerici
ſæculares, & qui ſunt inſtitutionis Diui Augu-
219 ſtini appellantur Canonici Regulares, vt pro-
batur in *cap. ſicut nobis*, *de Regul.* & ponuntur di-
uerſi tractatus, & rubricæ inter ipſos Clericos
ſeculares, & Canonicos Regulares, vt in *rubr.
de vita & honeſt. Clericorum*, iuncta *rubr. de ſtat.
Monachorum*, *&* *Canonicorum Regularium*, &
229 iura, diſponentia de vno, non verificantur de alio
regulariter ex propria natura, per *gloſ. in Clem.
1. de decim.* & in *Clement 1. de ſuppl. neglig Præ-
lat.* & in *Clement. 1. de reb Eccleſiæ non alienan.*
& per *Doctores in cap. licet in corrigendis*, *de of-
fic. Ordinar.* prædicta etiam euidenter comproban-
tur; quoniam ſi Canonici Regulares eſſent de
Clericis primitiuæ Eccleſiæ, & hoc attendere-
tur, deberent à pati iudicari eum Clericis ſe-
cularibus, quinimmo, & eis præferri, cum re-
tinerent id, quod eſſet Clericorum ſecularium,
& vltrà aliquid plus, videlicet Religionem, &
profeſſionem; ideò tanquàm duplicem prærroga-
tiuam habentes, deberent præferri Clericis ſecu-
laribus; & tamen patet, hoc eſſe falſum; quia
221 ipſi Canonici Regulares poſtponuntur Clericis
ſecularibus, quod reſultat ex ſupradictis; quia
qualitates adiectæ per Auguſtinum in dicta Re-
222 gula, inducunt nouam ſpeciem Religionis: &
ideò Clericus ſecularis factus Canonicus Regu-
laris amittit ea, quę erant Clericorum ſecula-
rium, & efficitur Regularis, & tranſit in pote-
ſtatem Prioris, *dicto cap. ſicut nobis*, *de Regular.*
Et prædicta confirmantur; quia quandò aliquis
eſt de vno collegio, & de illo ſe transfert ad aliud,
non retinet prærogatiuas prioris collegij incom-
paſſibilis, in quo ſe non exercet, vt notat *Bar.
in l. fin. de Colleg. illicit.* & notant *gloſ. & Doct.
in cap. pręterea*, *de pręben.* & facit *capit. reco-
lentes*, *de ſtat. Monach* Et poſt aliquot, ad præ-
dictorum confirmationem poſita, ſubiungitur,
per prædicta, non obſtare doctrinas *Diui Thomæ*,
videlicet, quòd Canonicis Regularibus per ſe
competat, quod ſint Clerici; quia etiam vbi ità eſ-
ſet, tamen talis Clericatus non eſſet in conſide-
ratione: cùm conſiderando ſiuè ſtatum Eccleſiæ
primitiuæ, ſiuè ſtatum Clericorum ſecularium, ille
ſit incompaſſibilis cum Regula Beati Auguſtini,
quam ipſi Canonici profitentur, & quæ Regula
præualet, & attendi debet, vt patet ex proximè
223 dictis. Et quia etiam Monachis Benedictinis ex
inſtitutione eorum Regulæ pariter datur, quòd
poſsint eſſe Clerici. Et ſic ab origine, non ex ac-
cidenti, vt patet ex ipſa Regula, & in alijs lo-
cis ibi ſcriptis; & ſubiungitur reſponſio ad iura
pro parte aduerſa allegata, comprobando, quòd
224 appellatione Clericorum venirent etiam Mo-
nachi, & alii Religioſi, ac Deo ſeruientes, &
maximè in Ordinibus conſtituti, vt probatur
in *can. Cleros*, *21. diſtinct.* *&* *in can. ſeriatim*,
32. diſtinct. *&* *in can. Clericus*, *qui*, *12. quæſt.
1.* & in *can. Clericum*, *22. diſtinct.* & *in can. duo
ſunt genera*, *12. quæſt. 1.* quem textum ad hoc
allegat *Abbas*, *in cap. 1. de iuram. calum. in vlt.*
225 *not.* concludens, quòd appellatione Clerico-
rum, veniunt Monachi, potiſsimè in fauorabi-
bus, cùm hodie Monachi ſint Clerici: vnde ni-
mirùm ſi etia Diuus Auguſtinus in *dicto cap. le-
gi Epiſtolam*, appellat ſe Clericum, & ſic etiam
226 Canonici Regulares poſſunt appellari Clerici,
quòd hoc ſit verum *gloſ. & Doct. in prædictis iu-
ribus*, quæ loquuntur de Clericis, inferunt, &
diſponunt de Monachis.

Conſilium quoque Collegij Bononienſis pro refu-
tatione dicti argumenti *column.* 13. habet, non
obſtare quantum dicebatur, quòd Canonici Re-
gulares repræſentent Clericos primitiuę Eccleſiæ,
& quòd eſſentialiter illa inſtitutio Clericorum
ordinata per Apoſtolos, eſt in ipſis. Quia nega-
tur hoc eſſe verum, nam *Beatus Thomas*, *&
alij*, qui tenent eſſentialiter in Canonicis Regu-
laribus vigere Clericatum, nihil allegant. Er-
gò erubeſcimus, cùm ſinè lege loquimur, quin-
immo non videtur verùm, & ſequeretur abſur-
dum, quòd nullus poſſet eſſe Canonicus Regu-
laris, niſi priùs eſſet Clericus, quòd omninò eſt
falſum; & ideò dicimus, quòd Clericatus in ip-
ſis eſt per accidens, ſicut in Monachis, cùm
ſit qualitas extrinſeca, vt notat *gloſ. in cap. ſi
fortè*, *de electio. lib. 6* præterà, aut volumus di-
cere, quòd verè eſſentialiter ſunt ipſi Clerici
primitiuæ Eccleſiæ continuata ſerie ſucceſsionis,
argumento l. proponebatur ff de Iudic. Et nunc di-
cimus, quòd ipſi Canonici Regulares non ſunt
illi Clerici primitiuæ Eccleſiæ; quia illorum
loco prætextu continuati temporis ſunt Clerici
227 ſeculares ſecundùm omnes; & effectus demon-
ſtrat; quia Clerici ſeculares omnibus Regulari-
bus præferuntur, ergò non ſunt ipſi Canonici Re-
gulares: quia illa eſſentia Clericorum primitiuæ
Eccleſiæ prætextu continuati temporis, dicitur
eſſe indiuidua, ſicut eſt indiuidua eſſentia popu-
li Bononienſis, quam non poteſt participare alius
populus; & illa eſſentia populi Bononienſis, quæ
fuit iam antè multos annos, dicitur eſſe in hoc
dumtaxat moderno populo Bononienſi per con-
tinuationem temporis, non autem in alio popu-
lo, qui non eſt de gremio huius: & ità propriè
intelligitur *dicta l. proponebatur*, Sed Canonici Re-
gulares, non ſunt de gremio Clericorum ſecula-
rium, ergò &c.

228 Et quòd ipſi Canonici Regul. non ſint de gre-
mio Cleric. ſecularium probatur per multas diffe-
rẽtias, quæ ſunt inter ipſos: Primò circà facultatem
teſtandi, & circà petendam abſolutionem in caſu
229 Canonis, ſi quis ſuadente, & Canonici Regulares
diſcrepant a Clericis ſecularibus in eſſentialibus

Regulæ, nc dùm in habitu *dicto cap. ſicut nobis de Regularibus*, cum ſimilibus: aut volumus dicere, quòd ipſi Canonici Regulares ſint eſſentialiter Clerici inſtituti per Apoſtolos, eo quia eorum Ordini per ſe competir quòd ſint Clerici, poſt *Beatum Thomam* firmant *Archidiacon. in can. mandamus 19.quæſt.3. & Abb. in cap. non eſt not. 2. de Regul.*& tunc dicimus, non valere conſequentiam, quòd ipſi ſint tales, & quòd eo modo cæter's præferantur; ſiuè conſideremus eſſentiam Clericatus per continuationem temporis, iuxtà terminos *dictæ l. proponebatur*, (vt ſuprà oſtenſum eſt) ſiuè conſidetemus eſſentiam præſatam Clericatus in abſtracto; quia tunc non minùs dicitur ineſſe Monachis, quàm Canonicis Regularibus: ſiuè conſideretur eſſe eſſentia prædicta in concreto, ex parte ipſorum Canonicorum recipientium Clericatum; quia tunc non dicetur eſſentia illa primæua Clericorum primitiuæ Eccleſiæ, ſed dicitur eſſentia poſitiua Sancti Auguſtini, conſiderato ipſo tanquàm cauſa proxima, & immediatè influente, ideſt inſtituente Regulam ipſorum Canonicorum Regularium, prout ſingulas huius reſponſionis partes ibi latè probant.

In eadem ſententia eſt *Ioannes Baptiſta Caccialupus Seuerinas in ſuo conſilio colum. 2.* Formato argumento pro Canonicis prætendentibus ſe ex prima inſtitutione fuiſſe Clericos, quæ qualitas eſſentialiter ab initio inſtitutionis non fuit in Monachis, addita auctoritate Beati Thomæ, vt ſuperiùs dictum eſt, dicentis, quòd Ordini Canonicorum Regularium per ſe competit, quòd ſint Clerici Religioſi; Monachos verò ex prima inſtitutione ſua, non fuiſſe Clericos; tandem reſpondendo dicit ferè eadem, quæ conſilium Ferrarienſe, licet in diuerſis verbis; Primo enim dicit ſuppoſitum aduerſariorum non ſubſiſtere in facto, neque in iure, quòd probat multis argumentis, & auctoritatibus, & protinùs ſubiungit. poſito, quòd Domini Canonici Regulares, aliàs antè Sanctum Patrem Auguſtinum fuiſſent computandi inter Clericos primitiuæ Eccleſiæ, quòd tamen adhuc non liquet, tamen propter qualitates ſubſtantiales iniunctas per Beatum Auguſtinum tranſierunt in aliam ſpeciem; nec ſunt ampliùs Clerici primitiuæ Eccleſiæ, ſed Regulares profeſſi nouam Regulam Auguſtini; vnde dicit *Bal. in cap. cùm Magiſtrum, poſt princ. de electio*n. quòd in Clerico profeſſio Monachorum, vel Canonicorum Regularium, eſt multum præiudicialis; quia mutat ſtatum, vt notatur in *l ſi ex cauſa §. Papinianus ff. de minoribus* pul hrè idem *Bald* in ſimili in *cap. 1. §. [illegible]uenticulis, ad fin. de pace Iuramento firman[illegible]* tandem Domini Canonici Lateranenſes eſſent numerandi inter Clericos primitiuæ Eccleſiæ, tales quales erant, vtique eſſent Clerici ſeculares; non autem eſſent Clerici Regulares, vel veriùs Religioſi profeſsi, & eſsent pares Clericis ſecularibus; immo deberent eis omninò præferri;nam eſſent Clerici eiuſdem prærogatiuæ, cuius & illi, & haberent illud plùs quòd eſſent Religioſi; & tamen ſi ità ſentiunt, falluntur, nam merito poſtpoſiti ſunt Clericis ſecularibus, quòd tranſierint in aliam ſpeciem, videlicer, profeſſionis Auguſtinianæ per profeſſionem trium votorum: non enim bnè conueniunt, nec in vna ſede morari debent, maieſtas prælationis, competens Clericis ſecularibus multiplici reſpectu, & profeſſio trium votorum Religioſa, & Regularis exaltanda ſecundùm quid, ſed non in iure prælationis.

Er ſubiungit cum ipſis Canonicis Regularibus charitatiuè loquendo, dicens, ceſſare ergò videtur dicta Diui Thomæ præ allegata, in quibus facitis magnam vim, & ſingulare fundamentum, videlicer, quòd vobis Canonicis Regularibus eſſentialiater, & per ſe competat, quòd ſitis Clerici, & ſic prælationis Clericalis ab Apoſtolis iuſtitiæ ius habentes; nam talis Clericrtus, poſito, quòd Canonicis, aut Clericis per ſe olim competierit, tamen poſteaquàm tranſiuiſtis in nouam ſpeciem nempe Auguſtinianam profeſſionis Regularis trium vororum, ampliùs non competit: vnde talis Clericatus vobis cohærens, non eſt ampliùs in conſideratione iure prælationis, velut ſubſtantialiter alteratus, & incompatibilis cum primo ſtatu ſimplicis Clericatus, incompatibili cum ſtaru Regulari, per profeſſionem Regulæ Diui Auguſti. Prætereà, & ipſis Monachis, licèt non fuerit, neque inſit, eſſentialiter Cleticatus; quia poſſent eſſe Monachi non Clerici, tamen iamdiù etiam Monachis fuit conceſſum, quod poſſent eſſe Clerici; ex inſtitutione Regulæ ipſorum Patris Benedicti etiam ab initio, & non ab accidenti;loquor de Benedictinis, vt patet, ex Regula Diui Benedicti, & *16. quæſt prima can hinc eſt, §. Superiori*, & habetur in *Auth de Monachis* in pluribus locis maximè in *§. ſi quis autem*.

Quinimmo idem *Ioannes Baptiſta Caccialupus columna 9.* ad clarius diluendum ſupraſcriptam auctoritatem Diui Thomæ, ait, nunc ad verba Sancti Thomæ, & ponderemus ea ad pondus auri, idem enim *Sanctus Doctor in loco prææallegato* ſuper illa quæſtione, *Vtrùm de Vna Religione liceat*
330 *tranſire ad aliam*, dicit hæc verba. Vtraque Religio ſcilicet Monachorum, & Canonicorum Regularium ordinatur ad opera vitę contemplatiuæ; inter quæ, Præcipua ſunt ea, quæ aguntur in myſterijs diuinis, ad quæ ordinatur directè Ordo Canonicorum Regularium, quibus per ſe competit, vt ſint Clerici Religioſi, vt habetur in *decretis 16. quæſt. 1.* & ideò quamuis Ordo Monachorum ſit arctioris vitæ, ſi Monachi eſſent laici, liceret tranſire de Ordine Monachorum ad Ordinem Canonicorum Regularium, non autem è conuerſo *19. quæſt. 3. can. mandamus*, ſed ſi Cletici ſint Monachi ſacris myſterijs obſequentes, habent id, quod eſt Canonic. Regul. cum maiori arctitudine, & ideò tranſire licitum erit de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, petita licentia ſuperioris *19. q. 1. can. ſtatutum*. Hæc Beatus Thomas, ex cuius

cuius verbis habemus, quòd Canonicos Regul. locat in ſpecie Religionis, item quòd illam qualitatem clericatus, quam dicit per ſe olim cõpetijſſe Canon. Regul. non autem Monachis, tunc laicis, dicit hodie competere pariter Monachis, qui ſunt Clerici, & id cum maiori arctitudine, non ergò Sanctus Doctor præponit Canonicos Regulares Monachis Clericis, immo tacitè, aut præponit Monachis Clericos, aut æquat: conſtat autem generaliter conceſſum Abbatibus Monachorum, vt Monachos ſuos ad clericales valeant Ordines promouere *69. diſt. can. quoniam videmus, & de ætat. & qualit. cap. cùm contingat*: competit ergò clericatus non minùs Monachis, quàm Canonicis Regularibus, ſaltem modernis temporibus. Nec curandum, quoad excellentiam Religionis, quòd clericatus competat per ſe, vel per accidens; vt etiam ſenſit idem Sanctus Doctor in quantum tenet, licitum eſſe tranſire de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, qui ſunt Clerici. Nec fortaſſe abſonum eſſet dicere, quòd immo non per ſe competit Canonicia Regularibus, quòd ſint Clerici, nam *Ioannes de Lignano Doctor ſupremus in ſuo tractatu de cenſuris*, ponit reperiri Canonicos Regulares, qui non ſunt Clerici, quos dicit gaudere beneficio *can. Si quis ſuadente &c.* Nec intumeſcatis dicentes priùs fuiſſe vobis Canonicis Regularibus conceſſam qualitatem Clericatus, quam Monachis, quia falſum eſt, quod falſum eſſe, probatur argumento, quo etiam vſus eſt *Diuus Thomas in opuſculo contrà impugnantes Religionem, par. 2. cap. 2. col. penultima*, licèt Caccialupus eum non citet. Monachi enim, inquit, priùs fuerunt Clerici, quàm originem habueritis vos Canonici Auguſtiniani, ergò priùs competit Monachis Clericatus, quàm vobis, licèt fortaſsè vobis frequentiùs: hodie verò omnibus ferè vtriuſque Religionis, vt in pluri competit Clericatus; probantur etiam præmiſſa in *dicto §. ſuperiori 16. quæſtione prima*, teſtimonio Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ vbi dicitur vſq; ad tempora Euſebii, Zozimi,
231 & Sirici Pontificum, fuiſſe Monachos non Cle-
232 ricos; Euſebij tempore Monachi in Clericos promoueri cæperunt, Zozimusque, & Siricius approbauerunt, quos Pontifices conſtat, præceſiſſe ante Diuum Auguſtinum, Clericatus Monachis conceſſus reperitur *16. quæſtione prima can. doctos.*

Subiungitur autem in *Conſilio Paduano colum. 19.* non obſtare quòd dicebatur in Canonicis Regularibus eſſe Canoniam, quæ videtur eis tribuere aliquam præeminentiam, *dicto cap. ſtatutum, de reſcript. in 6.* quia ad hoc reſpondemus, quòd *dict. cap.* loquitur de præeminentia inſurgente ex Canonia Eccleſiæ Cathedralis; non autem de Canonia Eccleſiæ Regularis; & ideò dicimus, quòd ſi Regulares Canonici haberent Eccleſiam Cathedralem, & eſſent eiuſdem Eccleſiæ Canonici, procul dubio eſſent præferendi Monachis: quia deberent eſſe cum Epiſcopo capite ſuo, neque deberent, ab eo ſeparari per interpoſitionem Abbatis cum Monachis; cùm membra non debeant à capite ſeparari, & Canonia per ſe non eſt dignitas, vt colligitur ex eo *cap. ſtatutum*.

Vltrà *præfatos Doctores Bergomas* ille *Eremitanus* de quo ſuperiùs eſt facta mentio, aliquando aſperius loquens, excludit eos etiam à Canonicis Regularibus Sancti Auguſtini, dirigens enim verba ad illum Dominicum Taruiſinum Canonicum Regularem, qui edita inuectiua contrà Eremitanos diſſidio cauſam dederat, *libri ſui folio quinto*, enumeratis multis Regularium Canonicorum generibus inter ſe origine, habitu, & vita diuerſis; tandem dicit ſunt alii Congregationis Friſonariæ, qui quamuis Lateranenſes appellentur, cum ſcapulari nigro, & clamide nigra ſuperiori tunica, vel cammiſia appellata, bireto tamen nigro incedunt, ſic & de inſtitutionis varietate, vt quidam à Beato Marco, quidã à Beato Patre Auguſtino, nonnulli à Sancto Ruffo, alii ab alijs, ità vt plures quodammodò videantur Canonicorum Regularium inſtitutores, quàm ipſi Canonici fuerunt. Certum tamen eſt, hos, quos Lateranenſes, vel de Friſonaria vocamus, inter quos hic Dominicus de Taruiſio, cæteris audacior, & in veritatis impugnatione moleſtior, qui ante annos viginti, vt aſſerit, inter eos receptus eſt, nec à Sancto Marco in Alexandrina Eccleſia neque à Sancto Auguſtino in Hiponenſi Epiſcopatu, neque à Sancto Ruffo in Galliarum partibus, neq; à quocunque alio auctoritatis Patre inſtitutionem habuiſſe, ſed neque Regulam, niſi quam à paucioribus annis citrà ab Eccleſia priuilegiati habuerunt, vt Canonici Regulares Friſonarij nuncuparentur: à ſexaginta enim annis, vel circà eorum Friſonaria Congregatio initium habuit, priùs vaga, in loco quodam iuxta Lucam inculto, vbi à multitudine Friſonum Auium, quæ in monticulis habitant, Friſonariæ locus dicebatur, conſequenter Friſonaria Congregatio dicta eſt Poſteà ſuccedentibus Pontificum Romanorum priuilegiis, inter Canonicos Regulares de miſericordia ſunt deputati, accedentibus deindè viris nonnullis Religioſæ conuerſationis, bonæq; doctrinæ Deo ſeruientibus Romæ Baſilicam Lateranenſem per Eugenium, Paulumq; loca item multa Venetiis, Rauennæ, Mortariæ, Mediolani, Ianuæ, Vercellis, Papiæ, & alibi ſunt conſecuti, & *fol. 18.* Non enim ab Auguſtino inſtitutionem habuiſtis, neque à quoquam alicuius auctoritatis Patre, ſed à quodam Fratre Iacobo de Bergamo profeſſo Ordinis Prædicatorum Sancti Dominici, qui cupiditate maxima vos concipiendi immemor ſuæ Religionis, ab ea diſceſsit, vt quia bigamus erat, fieret trigamus, vos in lucem educendo, itaque deſerto Prædicatorum habitu vos ſub multiplici habitus forma, ſæpiùs variata, in loco Friſonariæ inſtituit, & adeò noua in Eccleſia eſt hæc veſtra Congregatio, vt nec vnum ſuperuenientem agnoſcam, qui ex primis veſtris ſit, & pluribus alijs ex veſtris ſimilem. Hæc & multa de informi illo priori modo viuendi didici. Et paulò intrà; Intelligat ergo Dominicus veſter, ſe non ex eorum

germine pullulaſſe, quibus Auguſtinus Regulam dedit, vel habitum, ſed de Sedis Apoſtolicæ miſericordia à Fratre Prædicatore, ſe ſuoſq; inſtitutos Canonicos Regulares raptim euaſiſſe. Hæc cùm notoria ſint, probatione non indigent: ſi igitur (Dominice mi) Regularium Canonicorum primitias quæris, originis tuæ Natalia ne deſeras obſecro; neque te ad ſupremam Lateranenſem Eccleſiam erigas, qua ſæpiùs, vt tibi non debita, priuatus es, ſed ad Friſonariam redi, *& fol. 73*. Poſtremò tantummodò tibi à Beato Auguſtino Regulam datam arbitrans, dicit. Profectò qui dicunt fuiſſe datam à Beato Auguſtino Regulam Canonicis Regularibus, videntur ſapere hæreſim, cùm aliter teneant, quàm Sancta Romana tenet Eccleſia; ſed hoc non ſimpliciter verum, quia qui dicerent Regulam à Sancto Auguſtino omnibus Canonicis Regularibus non fuiſſe datam, non ſaperent hæreſim, quoniam falſum non dicerent, nec aliter tenerent, quàm Sancta mater tenet Eccleſia.

Nam etſi Beatus Auguſtinus nonnullis Canonici Regularibus in Eccleſia Cathedrali ſua, Regulam dederit, non tamen illis, qui à Sancto Ruffo in Gallia ſunt inſtituti, neque vobis, qui à fratre Iacobo de Bergamo Predicatorum Ordine derelicto, collecti, & in loco Friſonariæ recollecti eſtis, neque infinitis alijs Canonicorum Regularium diuerſitatibus, qui omnes, etſi Beati Auguſtini Regulam ſequantur, non tamen ab ipſo eam recipere meruerunt, neque ſuccedunt illis, qui à Sancto Auguſtino acceperunt; ſed ipſi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritate, D. Auguſtini Regulæ ſe ſubmiſerunt. Arguit inſuper idem *Auctor fol. 29 à tit.* hoc modo; quia canones quot quot de Canonicis Regularibus loquuntur, non tamen de Canonicis à Beato Auguſtino inſtitutis, & idcirco in eis de Auguſtino nulla mentio habetur, ſicut de nouis Eremitanis vbique cùm in iure ſit mentio, ſemper Beati Auguſtini titulus ponitur, vt intelligas Dominice, variam admodùm eſſe Canonicorum Regularium differentiam, qui etſi omnes ſub Beati Auguſtini Regula viuant, paucisſimi tamen ex eis ab illo inſtitutionem habuerunt.

Hæc hactenus ab antiquis Auctoribus prædictis ſumpta, ex quibus (ni fallor) datis ad enunciatum Diui Thomæ, quatuor reſponſionibus probatum eſt, Canonicis Regularibus non per ſe (vt ipſi iactant) ineſſe Clericatum illum, ſcilicet, qui erat in Eccleſia primitiua, & quòd talis qualis eſt, non magis, neque meliùs ineſt eis, quàm Monachis; quòd Monachi ipſi eandem Clericatus qualitatem habuerunt, antequàm eſſet Diuus Auguſtinus, & ab eo inſtituta Regula, & cum Clericatu, ipſi Monachi ampliùs habent vitæ arctitudinem; inſuper quòd Monachi Benedictini ab ipſo initio ſuæ Regulæ fuerunt, prout ſunt, Clerici, & quòd Domini Lateranenſes non ſunt veri Canonici Regulares, neque Cathedralis Eccleſiæ Canonici, ſed nomine tantummodò vano Canonicorum ſibi adſcripto, in cæteris nihil differant ab alijs Regularibus.

Ex præmiſſis etiam apparere poteſt, parùm conſideratam eſſe inſcriptionem, quam Domini
Lateranenſes aduerſarij ſibi vſurpant, inſcribendo,
& nominando ſe interdùm Clericos Religioſos, in-
terdùm Clericos Canonicos; nam quoad Canoni-
cos ſuperflua eſt vſurpatio Clericalis; cùm certū
234 ſit, eſſe non poſſe Canonicos alicuius Eccleſiæ,
235 qui non ſint Clerici, & Clericorum appellatio
ſit generalis ſub alterna Chriſtianorum appella-
tione, vt enim habet vſus communis, & teſtatur
Specul. in rationali diuinorum officiorum lib. 2. cap. 1.
ex Chriſtianis perſonæ quædam ſunt ſeculares, lai-
ci dicti, quædam verò Clericales, quæ in Eccleſia
Dei ſeruiunt, vel ipſam regunt; hæ autem ſubdi-
uiduntur in Monachos, & alios Religioſos, & in
236 Clericos ſeculares, & ſic omnibus perſonis Ec-
cleſiaſticis competit Clerici appellatio, prout
237 etiam *Abb. de vit. & honeſt. Cler.* dicit, Clerico-
rum appellatione contineri omnes Ordinem ha-
bentes, in quacumque dignitate ſint, aut Ordine,
etiam in prima Tonſura, *de elect. & qualit. cap.*
238 *cùm contingat*, ex quo ad ſeruitium Dei electi
ſunt: vnde omnes, qui non ſunt laici dicuntur Cle-
rici *can. duo ſunt, 12. q. 1. can. Cleros, 21. diſt. inſt.*
cum prædictis concordant *Gemin. & Prępoſit. in d.*
can. duo ſunt, ponentes generalem diſtinctionem,
239 quòd omnes Chriſtiani, aut ſunt Clerici, aut lai-
ci, vt idem *Prep. in can. cùm aut col. 4. verſic. quar-
tum poſtea 44. diſtinct. & Diuus Thom.* ſatis apertè
conformiter ad dicta *Specul. ſecunda, ſecundæ q. 184.*
240 *artic. 8. in corpore*, diſtinguens ſtatus Eccleſia-
ſticorum dicit, ex vna parte eſſe Clericos ſecu-
lares, ex altera Religioſos, & pro Religioſis ponit
Monachos, & Canonicos Regulares. Itaque, hoc
241 poſito, quòd omnes Ordinem Eccleſiaſticum ha-
bentes, dicantur Clerici, non minùs ridiculum
eſt, appellare ſe Clericos Canonicos Lateranen-
ſes, quàm ſi aliqui alicuius Ciuitatis ciues, inſcri-
berent ſe homines ciues illius Ciuitatis, quaſi vo-
lentes inferre, quòd aliarum Ciuitatum ciues
non ſint homines, aut quod generica hominum
appellatio non competat aliarum Ciuitatum Ci-
uibus, & hæc dicta ſint quoad primum D. Latera-
nenſium de ſuo prætenſo Clericatu, argumentum.

Secundum argumentum.

Proximum ipſorum argumentum eſt à laudabiliori Canonicorum Regularium profeſſione, quod argumentum non indiget reſponſo, quia fundatur in falſo præſuppoſito Clericatus, de quo anteà dictum eſt. Aiunt enim, conſtare Clericorum ipſorum genus diuino officio, & contempla-
242 tioni dedicatum eſſe, *d. can. duo ſunt, in princ. 12. queſt. 1.* vnde & Canon Clericorum ipſorum vitam maximè integram exoptat, *toto tit. de vita, & honeſt. Cleric. & toto tit. ne Clerici negot. ſecul. ſe immiſceant.* Concludentes tandem, quòd cùm Regularium Canonicorum profeſsio ex contemplationis, & actionis mixtura conſtet, conſequens eſt illam ipſam longè potiorem eſſe.

Reſponſio.

Quod argumentum, vt dixi, indiget reſponſio, quia Iura loquuntur ſimpliciter de Clericis, vel per excellentiam intelliguntur dumtaxat de ſecularibus, vel genericè intellecta referũtur ad omnes perſonas Eccleſiaſticas, tàm ſeculares, quàm Regulares

gulares

gulares, iuxtà ſuperiùs dicta. Quòd dicunt ſe exercere circà contemplationem ea omnia non minùs, & cum arctiori vita exercentur, & exerceri poſſunt per Dominos Caſinenſes, vt latè, & clarè, more ſuo, probat *Diuus Thomas in ſuperiùs citato opuſculo contrà impugnantes Religionem, parte ſecunda per totam*; quamquàm tale exercitium non faciat ad negotium precedentiæ, vt experientia docet, cùm multi ſint Religioſorum Ordines exercentes omnia illa, quæ Domini Lateranenſes dicunt, ſe exercere, non minùs, quàm ipſi; & tamen non attollunt criſtas in actu præcedentiæ, neq; alios antecedentes vexant, ſed manſueti, loco ſibi aſsignato quieſcunt.

Tertium Argumentum.

Tertio loco arguunt à dignitate loci, in quo ipſa Congregatio iactat ſe diutiſsimè floruiſſe, nempè Lateranenſi Eccleſia, in qua, vt ipſi aiunt, Canonici Regulares primùm inſtituti, atq; in ea octingentis annis Clericis omnibus etiam Sancti Petri fuerunt prælati, vt ex hiſtoricis conſtare poteſt, adijciendo multa eidem Congregationi ab Alexandro III. Lucio II Alexandro IV. Gregorio IV. & Nicolao V. fuiſſe conceſſa priuilegia, vbi dicunt poni ordinem proceſsionum, & Clerici, ſeù Canonici tàm ſeculares, quàm Regulares Monachis præferuntur.

Reſponſio ad tertium Argumentum.

In hoc quidem argumento multa ſunt falſa; quorum falſitate detecta, non erit opus alia reſponſione. Nam quantùm attinet ad Eccleſiam Lateranenſem, in qua dicunt fuiſſe ab initio inſtitutos Canonicos Regulares, qui ibi octingentis annis perſeuerando, & Canonicis Sancti Petri fuerunt prælati, quòd dicunt conſtare ex hiſtorijs, conti-
243 net duplex mendacium; quia in dicta Eccleſia Lateranenſi priùs fuerunt alij Religioſi, quàm Canonici Ordinis Sancti Auguſtini, vt patet ex teſtimonio Alberici à Roſate, qui in *rub. ff. de ſtatu*
244 *homin.* ponit hæc verba. In Vrbe Roma ſunt quinque Eccleſiæ, quæ Patriarchales vocantur, videlicet, Eccleſia Beati Ioannis Lateranenſis, quæ conſueuit habere Priorem, ſed ex Conſtitutione
245 Bonifacii Papæ VIII. habet Decanum, erant Religioſi, & facti ſunt Canonici Ordinis Sancti Au-
246 guſtini. Vnde patet, quòd Canonici Sancti Auguſtini non fuerunt ibi, niſi à tempore Bonifacii VIII. cùm anteà ibi eſſent alii Religioſi; nec dubi-
247 tari poteſt de fide teſtimonii Alberici, cùm ſit Auctor grauiſſimus, vixeritq; in Vrbe Aduocatus Conſiſtorialis, non multum poſt Pontificatum Bonifacii VIII. & inſuper Domini Lateranenſes Aduerſarii nihil habent commune cum illis Canonicis ibi à Bonifacio creatis: tum quia illi incedebant in habitu Clericorum ſecularium, quod fecit errare aduerſarios, cùm extorſerunt ab Eugenio IV. dictam Eccleſiam, & falsò narrauerunt, quòd Bonifacius amotis Regularibus Canonicis, ſecularium Clericorum, & Canonicorum curæ eamdem Eccleſiam commiſerit; tum quia ipſi Domini Canonici Lateranenſes aduerſarii adhuc non erant in rerum natura, ſed circà annum Domini 1400. apud Monaſterium Beatæ Mariæ de Friſonaria, ſicut antea dictum eſt, initium habuere. Nec ſunt hiſtorici fide digni, qui aliter dicant, niſi fortè citent mihi Volaterranum, qui noſtra memoria ſcripſit, & fidem de octingentis annis ex dicta Eugenij Bulla ſumpſiſſe videtur: neq; in hac re comparandus eſt cum Alberico illius temporis ſcriptore, viroq; magnæ auctoritatis. Accedit quòd ſi quam laudem ipſi Domini Lateranenſes potuiſſent mereri propter adeptionem dictę Lateranenſis Eccleſiæ, tantò maiorem ignominiam ex illius priuatione mererentur; quod ſignificare voluit ille Eremitanus loco ſuperiùs citato. Nec dicere poſſunt, priuationem fuiſſe iniuſtam; quia non eſt præſumendum à tot Summis Pontificibus, qui poſt priuationem prædictam fuerunt, talem iniuſtitiam fuiſſe in eorum conſpectu toleratam: quamquàm
248 etiam conceſſa eis Lateranenſis Eccleſia nihil refert ad cauſam præcedentiæ, niſi forſan in ipſa tantùm Lateranenſi Eccleſia, & in actibus dictam Lateranenſem Eccleſiam concernentibus. Priuilegia autem, quæ dicuntur conceſſa fuiſſe ab Alexandro III Lucio III. & Alexandro IV. quomodò poſſunt eſſe vera, cùm illis temporibus aduerſariorum Congregatio non eſſet adhuc nata? de ordine autem (vt aiunt) in proceſsionibus poſito per literas Eugenij, & Nicolai, cùm illæ non oſtendantur, non oportet aliud dicere. Si oſtendentur, videbimus quid contineant; certum eſt, quòd numquàm fuerunt, nec ſunt in vſu, prout proximè dicetur.

Quartum Argumentum.

Quarto loco dicunt aduerſarii, quòd Regularis Congregationis potiorem cauſam probat huius ampliſsimæ Sedis vſus, in viridi obſeruantia exiſtens, & in proceſsionibus ipſis, prælationis locum Congregationi Canonicorum Regularium aſsignans.

Ex quibus quatuor argumentis concludunt, videri probatū eſſe, Canonicorum Regularium cauſam longè potiorem cenſeri. Addentes pro ea parte plures conſuluiſſe, videlidet collegium Papienſe, & Patauinum, licèt poſtmodùm retractauerint, & Carolum Ruinum, & Chriſtophorum Albariſium, & Antonium Corſettum, ex quibus dicunt, conſtare, tum auctoritatum, tum rationum pondere, hanc ipſam ſententiam eſſe amplectendam.

Reſponſio ad quartum Argumentum.

Ad quod quidem argumentum prout eſt biceps fundamentum, videlicet prius in conſuetudine, deindè in auctorum numero, ità diſtinctim reſpondendum mihi eſſe cenſeo; quoniam vtraque pars eſt falſa in facto. Conſuetudo enim ſemper aliter ſe habuit, & conſulentes inferiùs nominandi pro Monachis ſunt (vt ità dicam) ſiuè numero.

Quoad conſuetudinem ergò *Ioannes Campegius, in ſuo Conſilio*, inferiùs citando, §. *quarta ratio*, dicit, conſuetudo eſt in omnibus Ciuitatibus, quòd in proceſsionibus, & alijs actibus publicis, Monachi ſint in loco digniori, & honorabiliori: probatur primò ex *Chronica Martiniana*; ſed ego inuenio, quòd antè Martinum, qui hoc dicit, in vi-
249 ta Beati Gregorij Papæ, *Paulus Diaconus*, qui ſcripſit non multùm poſt Beati Gregorij Pontificatum,

tum, eadem verba poſuit, *de geſtis Romanorum Pontificum lib. 8. cap. 4.* videlicet, quòd ipſe Diuus Gregorius in ſeptem partes deprecaturus Domi-
250 num diuiſit Populum; quapropter dicta eſt ſeptiformis Litania. In primo namque Choro fuit omnis Clerus; in ſecundo Abbates, cum Monachis ſuis; in tertio Abbatiſſæ, cum Congregationibus ſuis; in quarto omnes infantes; in quinto omnes laici; in ſexto vniuerſæ Viduæ; in ſeptimo omnes Mulieres coniugatæ; & ſic patet, Abbates, & Monachos fuiſſe immediatè poſt Clerum, & quòd nulla habita eſt mẽtio Canonicorum Regularium. Subiungit Campegius, item in Regno Vngariæ, Franciæ, Angliæ, in Alemania, in Burgundia, in
251 Ciuitate Lodij, Coloniæ, Toloſæ, ſemper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus idem obſeruatur in Italia, videlicet Venetijs, & Florentiæ, vbi ſunt annales proceſsiones, in quibus ſemper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus, & ponuntur iuxtà Clericos. In Auſtria primò incedunt Mendicantes; poſteà Canonici Regulares; deindè Monachi Sancti Benedicti; poſtremò omnis Clerus. Idem ſeruatur in Ciuitate Argentina, & in Ciuitate Ratiſponenſi, & in Regno Vngariæ, ſic ſolebat fieri in alijs Ciuitatibus pacificè, & quietè, vt Mediolani, Papiæ, & Mantuæ, in qua Ciuitate erat Conuentus Monachorum Sancti Andreæ, qui ſemper præponebantur alijs Religioſis, & Canonicis Regularibus Sancti Marci, ibidem exiſtentibus: quid plura? idem obſeruatur Romæ. Conſtat autem, quòd ſtylus Curiæ Romanæ innititur iuri communi &c. Ne autem videamur carere alijs dicto Campegio conteſtibus de conſuetudine Romæ plures habemus, & Cardinales, & alios Curiales idem atteſtantes, tam de antiquiori tempore, quàm de tempore Innocentij VIII. quo agitata fuit hæc eadem controuerſia; & etiam de tempore poſteriori antiquiores, vt omittam *Ioannem Andream, & vtrumq; Abbatem, & Benedictum Capram*, qui hoc tennerunt vniuerſaliter loquen-
252 tes, quòd Monachi eſſent præferendi *in rap. auaritia, de præben.* qui non fuerunt Curiales, certè *Cardinalis Florentinus, & Cardinalis Turrecremata, & Cardinalis Alexandrinus*, vtpotè cùm fuerint *Cardinales, & Gemin.* qui fuit Auditor Cameræ, & *Felin.* qui fuit Auditor Rotæ, & *Caccialupus*, qui fuit Aduocatus Conſiſtorialis, negari non poterit quin ſcirent conſuetudinem Vrbis: & tamen omnes hi intrepidè aſſeruerunt, Monachos præferri Canonicis Regularibus, videlicet *Card. Florent. in d. cap. auaritia, Gemin.* verò, & *Card de Turrecremata, in can. Epiſcopos, 17. diſt.* & hi omnes longè antiquiores Pontificatu Innocentij VIII. Sub ipſo verò Innocentio, & dum hæc controuerſia tractabatur, idem *Alexandrinus*, nondùm Cardinalis, ſed Referendarius in Curia exiſtens in *d. c. Epiſcopos, Felin.* vero duobus in locis, videlicet in *Rub. de maior. & obed.* & deindè in *Conſil.* pro Monachis edito, de quo inferiùs eſt dicendùm, & *Caccialupus* itidem ſuo *Conſilio*, de quo ſuperiùs eſt facta mentio: prædictus accedit, & *Philippus Decius* vir Clariſsimus, qui in *d. cap. auaritia, col. 11.* dicit relatum ſibi eſſe in Curia Romana, ità obſeruari, quòd in proceſsionibus Monachi primò honorantur. *Caccialupus* verò in *d. ſuo conſilio col. 7.* ſuper huiuſmodi conſuetudine dicit hæc verba, loquendo benignè cum dictis Canonicis. Septimum fundamentum ſumitis à conſuetudine, quæ eſt optima interpres omnium actionum. Nam dicitis in multis inſignibus locis conſueuiſſe præferri Canonicos Regulares Monachis. Rogo, Patres reuerendi, vt deponatis affectum, & non fallamini æquiuocando, nam de Canonicis Regularibus Eccleſiarum Cathedralium non eſt contentio; quia præhonorantur ratione capitis; aliàs autem conſuetudo eſt vetuſtiſsima contrà vos Canonicos Regulares Eccleſiarum non Cathedralium. Nonne tempore Gregorij Primi, & Magni in ſeptiformi Litania celebrata per eum, primo locauit omnem Clerum; in ſecunda Abbates cum Monachis ſuis, hoc atteſtatur *Chronica Martiniana*; item *Io. Bellet. in lib. de Eccleſiaſt. officijs cap. 78.* item *Specul. in ſuo rationali in rub. de rogationibus*, & *Iacobus de Voragine in ſuis legendis Sanctorum ſub rub. de Litanijs*. Nonne id palpatis ex vetuſtiſsima tabula Eccleſiæ Reuennatis. Nonne videtis id obſeruatum in Concilio Piſano tempore Alexandri, vbi ſemper Monachi, & ipſorum Abbates vocantur poſt Epiſcopos, & Monachi Sancti Benedicti antè Canonicos Sancti Auguſtini? nonne id ſeruatum fuit in Concilio Conſtantienſi? vbi fortiùs, non ſolùm Canonicis Regularibus Monachi præpoſiti fuerunt, & Monachorum Abbates, Prioribus Canonicorum Regularium; ſed etiam ipſi Monachi ratione Abbatialis dignitatis Canonicis ſecularibus Eccleſiarum Collegiatarum prælati ſunt. Hoc ſeruatum eſt, & ſeruatur in Ciuitate Venetiarum, Paduæ, Florentiæ, Senarum, & vt accepi, in omnibus ferè locis illuſtribus citrà, & vltrà Montes. Deponatis ergò ſtimulum præcedentiæ veſtræ, quæ, iudicio meo, defendi non poteſt, ne pertinacia tranſeat in ambitionem, à qua hactenùs potuerunt excuſare vos rationes inductæ pro vobis. Hactenùs Caccialupus.

Ex quibus omnibus nemo, vt opinor, niſi verè pertinax poterit in dubium reuocare conſuetudinem tum vniuerſalem, tum particularem Vrbis Romæ, maximè vſque ad tempus Innocentij VIII. quo hęc tirannia ſparſa fuit per illos paucos Canonicos Regulares, de quibus eſt facta mentio; videamus ergò quid indè ſucceſſerit.

Feruente diſcordia itum fuit ad omnes ferè Italiæ Iuriſperitos; & cùm in fauorem Monachorum Venerandæ Congregationis Caſinenſium, ſeù Sanctæ Iuſtinæ ſcripſiſſent Collegia Doctorum Bononiæ, Paduæ, & Ferrariæ, & Io. Baptiſta Caccialupus, necnon Lancellottus Decius, Coſmas Paſſettus Ferrarienſis, Baptiſta de Sancto Blaſio, & Io. Antonius Papien. necnon Franciſcus Curtius Senior, cuius conſilio ſubſcripſerunt Franciſcus Curtius Iunior, necnon Dominicus Piſellus, Franciſcus Puſteria, & Bonifacius de Piehis Mantuani, ac etiam de per ſe conſuluerunt Stephanus Coſta ſecundò, & tertiò, necnon Alexander de Neuo, & Antonius Franciſcus de Doctoribus, Patauini, idem Antonius Franciſcus iterùm, & prædictus

Baptiſta de Sancto Blaſio, iterùm, & tertiò, ac prædict. Io. Antonius de Papia iterùm, tertiò, ac quartò, necnon Stephanus de Deſiderijs Bononien, & Frater Bartholomæus de Aquis tunc Generalis Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, & quidam alius innominatus Religioſus, & Vrbanus Abbas Mediolanenſis, & Bruno Monachus, quorum omnium numero auctoritate, & bonis rationibus quaſi confuſi, & victi pauci illi inquieti Canonici Regulares deſtiterunt à moleſtiis eiſdem Monachis nigris in ferendis: ſed ijdem ob magnum ambitionis pruritum, non valentes quieſcere, conuerterunt ſe contrà Oliuetanos, quibus omninò dicebant ſe eſſe præferendos, allegando, quòd illi non erant verè Monachi Sancti Benedicti, cùm geſtarent habitum album, & Ordo Sancti Benedicti nigrum, & primus inter eos conflictus excitatus fuit in Ciuitate Piſtorij, ad quem ſedandum Innocent. Papa per ſuum Breue ſub Dat. die 16. Octobris 1484. commiſit cauſam cognoſcendam, & terminandam Ioanni Damiano de Beccis de Sancto Geminiano Canonico Volaterrano decretorum Doctori, tunc Vicario Generali Nicolai Pandolfini Piſtorienſis Epiſcopi, coram, quo per vtramq; partem producta fuerunt iura, & conſilia, quæ habuerunt.

Potiſsimùm verò pro parte Canonicorum Regularium productum fuit opuſculum pro ſua Congregatione compoſitum per *prædictum Euſebium Mediolanenſem*, qui erat vnus inter primariæ factionis capita: pro parte verò Oliuetanorum producta fuerunt *conſilia ſupraſcripti Lancellotti Decij*, cui ſubſcripſerunt prænominatus *Caccialupus*, necnon *Antonius de Cocchis Florentinus, Guido de Aretio, Bulgarinus de Bulgarinis, & Bartholomæus Soccinus*, qui excedendo modum ſimplicis ſubſcriptionis adiunxit latum conſilium: pro eorumdem Monachorum parte productum fuit *ſupradictum conſilium Ioannis Campegij*, necnon *alterum dicti Lancellotti Decij conſilium, & opuſculum Fratris Iacobi de Traiecto Oliuetani*; quibus omnibus viſis, & conſideratis prædictus Vicarius Piſtorienſis delegatus Apoſtolicus, die 17. Maii 1488. protulit ſententiam diffinitiuam in hæc verba. Pronunciamus, & declaramus Religioſos de Monte Oliueto, Monachos Ordinis, & Religionis Sancti Benedicti, debere præcedere dictos Religioſos, Sancti Bartholomæi Piſtorien. Ordinis Canonicorum Regularium in publicis proceſſionibus, & ratione præcedentiæ, dictos Monachos, & Religioſos Montis Oliueti in dictis proceſsionibus debere incedere, tanquàm digniores in loco digniori, videlicet magis propinquo Epiſcopo, & Clero ſeculari. Ipſos verò Canonicos debere incedere in loco minùs digno, videlicet magis remoto, & diſtanti à dicto Epiſcopo, & Clero ſeculari: ſimiliter etiam pro Monachis contrà Canonicos Pariſiis iudicatum fuiſſe, dicit *Caccialupus col. 17.*

153

Et ne quis putet, me nugari, dico, eſſe penès me in authentica forma dictum proceſſum Piſtorienſem, cum omnibus conſiliis prædictis in illo, vt præfertur, productis, & etiam omnia alia conſilia in fauorem Monachorum nigrorum, per omnes Doct. prædictos compoſita; quem proceſſum, & quæ conſilia paratus ſum omnibus videre volentibus oſtendere: interim quiſque conſideret, an omnes prænominati Doctores antiqui, & recentiores ſint plures numero, & maiores auctoritate, quàm quinque illi, ex aduerſo allegati, qui etiam non ſunt omnes veri. Nàm quantùm attinet ad Collegium Papienſe, quomodò poteſt fuiſſe Collegium pro illa parte, ſi ambo Excellentiſsimi tunc illius Doctores Franciſcus Curtii Senior, & Iunior, & Stephanus Coſta, & Rolandus, etiam Curtius omnes Papienſes Doct. pro hac parte, (vt anteà dixi) ſcripſerunt. Paduanum verò Collegium ipſimet aduerſarii fatentur, quòd poſteà retractauit, non tamen ea fuit retractatio, ſed declaratio; in conſilio enim edito pro Caſinenſibus ingennè dicunt ſe anteà ſcripſiſſe pro Canonicis Regularibus, quia per fallacias decepti fuerunt in poſitione caſus; & ideò fallaciis detectis per bonas rationes dicunt ſentire, & ſcribunt contrarium. Remanet dumtaxat Carolus Ruinus, qui tempore, quo fuit agitata hæc controuerſia vix poterat eſſe natus, nec dum quod potuerit ſcribere in cauſa. Tamen vtcumque ſcripſerit neque ipſe, neque alii duo, Chriſtoforus videlicet Albaritius, & Antonius Corſettus tanti ſunt faciendi, vt magis eis credendum ſit, quàm tot alijs ſuperiùs nominatis, qui ſcripſerunt pro Monachis: benè ex hoc confirmatur id, quod antea dixi, Dominos Canonicos parùm ingenuè facere, qui cùm habeant ſuorum antiquiorum ſcripta, ex quibus omnia ſumunt, illis tamen tacitis, quæ dicunt, tamquàm noua inuulgant; & per hæc ſufficienter hunc articulum arbitror eſſe elucidatum, vt nemo probabili ratione dubitare poſſit, quin, & generalitate conſuetudinis, & numero, ac grauitate Doctorum, qui pro ea ſcripſerunt, pars Monachorum Sancti Benedicti ſit potior, eiſq; conſeruanda præcedentia.

It obuiam Argumento, quod fieri poſset per Canonicos.

Etſi ipſi Domini Canonici dicant, quidquid antiquis temporibus fuerit non facere ad rem, ſed ſatis eis eſſe, quòd nunc modernis temporibus in Vrbe in conſpectu Summi Pontificis ipſi teneant locum magis propinquum ipſi Pontifici, & ſic digniorem. Quamquàm inuitus hanc reſponſionem facio, tamen quia ipſi etiam productis articulis, & deſuper examinatis teſtibus, id in actis poſuerunt, ne cauſæ, quam defendo, præuaricator eſſe videar, reſpondere cogor; & dico, tantùm abeſſe, vt argumentum hoc ſit alicuius momenti, quod immo taceat ipſorum Dominorum Canonicorum cauſam ridiculam.

Sciendum eſt itaq; vt videri poterit ex monumentis Cæremoniarum, quod vſque ad tempus Leonis X. Abbates, & Monachi Sancti Pauli, qui ſunt ex dicta Congregatione Caſinenſi præcedebant ipſos Canonicos Regulares, vt etiam patet ſupradictorum Florentin. de Turre Cremata, & Alexandrini Cardinalium, necnon Gemin. Felini, & Caccialupi Curialium teſtimonio. Cùm autem dictus Leo X. ſolemnes quaſdam proceſſiones inſtituiſ-

ſtituiſſet, aliqui ex dictis Regularibus obtinue-
runt, vt abiecto Caputio, & Cappa nigra poneren-
tur cum ſuis Rochetis, ſeu camiſiis albis, & bire-
tis poſt Clerum ſecularem, quaſi pars illius Cleri,
& ità ab indè citrà, non ſine riſu prudentium in
ſingulis proceſſionibus videre eſt illos, qui in ſuis
Monaſteriis, & Eccleſiis, ac per vias publicas aſ-
ſiduè deferunt caputium, ſcapulare vulgariter nun-
cupatum, & cappam nigram (vt dicunt) aliqui
ex prænominatis Doctoribus in ſuis conſiliis) no-
luit abiicere ille Iacobus Bergomas inſtitutor Cō-
gregationis Friſonariæ, vt aliquid priſtini Ordi-
nis retineret, & ne in totum videretur apoſtataſſe
ab ipſis Dominicanis, his inquàm abiectis dicti
Canonici cum ſuis Rochetis, quaſi mutati intoti-
dem Epiſcopos, ponunt ſe poſt Clericos ſeculares,
& potiùs volunt eſſe poſtremi ſecularium, quàm
ſecundi inter Regulares, quod facilè obtinuerunt
magnis tunc viris pro eis intercedentibus, & ne-
mine contradicente; Monachi enim non ſe oppo-
ſuerunt, quia nec natura, nec profeſſione ſunt
contentioſi, & quia dicti Canonici non ſunt in eo
loco tanquam Regulares.

Nam ſi etiam tempore Leonis, Monachi voluiſ-
ſent contendere, facilè poterant petere, & tan-
quàm iuſtum veriſimiliter obtinuiſſent, vt ipſi
Domini Canonici Regulares in Ordinem ſuum re-
digerentur; cùm certi ſit iuris, quòd ſi quis vult
in proceſſionibus prærogatiuam, debet ire cum in-
dumentis gradui ſuo conuenientibus, vt dicit *Bu-
trius in cap. 1 de auct. & vſu pallij*, & *Card. Alexan-
drin. in d. can. Epiſcopos, 17 diſt. verſ. gloſa, tractat
&c.* itaque cùm ipſi Domini Canonici in illo actu
non incedant in habitu ſuæ Regulæ, & conſueto,
dicere non poſſunt, quòd tanquàm tales præceſſe-
254 rint; ſemper enim Regulares perſonæ deferre de-
bent habitum ſuæ profeſſionis vniformem, 20. q. 1.
can. viduam, & *diſt 23. can. ſanctimonialis*, cum
ibi not. & ideò *Abb. conſ.* 104. *lib* 1. dixit, quòd
255 Monachus debet ferre veſtes Monachales; & ſic
in terminis noſtris, ſi Domini Canonici volunt ar-
guere præcedentiam ex vſu proceſsionum, debent
arguere de proceſsionibus, in quibus ipſi detule-
rint eorum proprium habitum, quo induuntur,
quandò emittunt profeſsionem, & quandò ince-
dunt per Vrbem, & ſuammet Eccleſiam.

Ex prædictis, vlterà confutationem argumento-
rum partis aduerſæ, quæ erat prima pars noſtri
propoſiti, ſequitur etiam confirmatio partis Mo-
nachorum, quæ eſt altera propoſiti pars.

Confirmatio partis Monachorum.

Confirmatur ergò ex prædictis pars Monacho-
rum tribus illis medijs. Primò videlicet vniuerſali
conſuetudine confirmata in Piſano, & Conſtantienſi
Concilijs. Secundò ex communi Doctorum opi-
nione. Tertiò ex re in indiuiduo in hac eadem
cauſa iudicata. Quartò accedit antiquior appro-
batio per Sedem Apoſtolicam, tàm de Regula, &
Ordine Sancti Benedicti, quàm de Regula, & Or-
256 dine Sancti Auguſtini. Regula enim Benedicti
apparet fuiſſe approbata per Gregorium, qui de
ipſo Benedicto in eius vita loquens, ait; *Hic San-
ctus vir Doctrinæ verbo non mediocriter fulſit; nam
ſcripſit Monachorum Regulam deſcriptione præcipuam,
& ſermone luculentam, cuius ſi quis vult ſubtiliùs vi-
tam, moreſq; cognoſcere, poteſt in eadem inſtitutio-
ni Regulæ omnes magiſterij illius actus inuenire.*

Per hæc verba, vt dicit *Io. Bellet. in lib. de Ec-
cleſiaſticis Officijs cap.* 13. & refert *Campegius in ſuo
conſilio fol. 3. Ver. tertia principali*, approbatur Re-
gula Beati Benedicti, approbatur etiam per Ale-
xandrum II. in *can. iuxta Calcedonenſe*, & per Bo-
nifacium Papam I. 16. *q.* 1. *can. ſunt nonnulli*, &
per ea, quæ habentur in *can hinc eſt, §. ſuperiori,
ead. quæſt. & 17. quæſt. 2. can. Conſaldus, & 18. quæſt.
1. can ſtatutum, & quæſt 2. can. pernicioſam*,
& per *Concilium Aurelianum cap.* 3. & per *Concilium
Magunt. quòd Abbatiſſa cum Monialibus &c* item
cap. 21. eiuſdem Concilij, & in *Cōcil. Tribulien cap.* 13.
& in *Concilio Toletano cap* 5. prout hæc omnia po-
nit *Burcardus in ſumma lib.* 8. & inſuper habetur
*ext. de ſtat. Monach. & de Regular. cap. ſuper eo,
& de appell. cap ad noſtram, & cap. reprehenſibilis,
& Io de Deo in tract. de diſpen. Papæ*, ſic ait, *Vt
257 Patres teſtantur, tres fuerunt Regulæ principales: pri-
ma Baſilij, ſecunda Benedicti, tertia Auguſtini*, vt
teſtatur Papa Innocentius, 18. *quæſt.* 2. *can. perni-
cioſam*; & multæ aliæ auctoritates ſuper prioritate
huius approbationis habentur in *recollectis* præno-
minati *Io. Antonij de Papia fol.* 57. per totum, & in-
tegrum Conſilium, *Lancellotti Decij fol.* 93 & *Ro-
landus de Curte in ſuo conſilio fol.* 120. *Io. Baptiſta de
Sancto Blaſio in ſuo conſil. fol.* 338.

Neque eſt verum, quòd Regula Auguſtini fue-
rit priùs approbata per Gelaſium in *can. Eccleſia
Sancta Rom. 15. diſt.* vbi generaliter approbantur
opera Auguſtini, quæ non ſunt contrà fidem, nec
contrà bonos mores; in eo autem textu nulla fit
mentio Regulæ, & conſequenter Regula non eſt
approbata cùm ſimiliter videamus ibi idem dici
de opuſculis Hieronymi, & tamen nullibi in iure
258 cautum reperitur, quòd Regula Hieronymi ſit
approbata, ſubditur ibi, quòd cùm non conſtet,
quandò Regula Auguſtini expreſsè fuerit appro-
bata, & in hoc dubio habeamus auctoritatem
Dominici Cardinalis, & aliorum ſuperiùs citato-
torum, aſſerentium Regulam Benedicti eſſe priùs
approbatam; eſt dicendum, priorem approbatio-
nem in ea interueniſſe, quàm in Regula Auguſti-
ni, & maximè cùm vbique locorum videamus in
iure priùs nominari Monachos Benedicti, & Re-
gulam Benedicti, quàm Canonicos Auguſtini, &
Regulam Auguſtini: immo de Canonicis, & Re-
gula Auguſtini, vel nulla, vel rariſsima eſt men-
tio. Eædem, & aliæ reſponſiones ad dictum argu-
mentum Canonicorum dantur etiam in *Conſilio
Ferrarienſi, columna decimatertia, & in Conſilio
Bononienſi, columna ſeptima, & columna decima-
tertia, & in Conſilio Caccialupi, verſ. Reuerendi Pa-
tres, & in ſecundo Conſilio prædicti Raymundi de Lu-
pis, verſ. ad tertium, fol.* 122. & *in altero dicti Io.
Antonij de Papia fol.* 300. & in multis alijs ex præ-
dictis Conſilijs, in quibus locis etiam omnes præ-
dicti Doctores præſupponunt pro indubitato,
quòd tempus approbationis Regulæ per Sedem
Apoſtolicam factæ, & ſic quòd Regula primò ap-
proba-

probata habet ius prælationis, & præeminentiæ antè alias, non autem tempus inſtitutionis, & ordinationis factæ per Inſtitutionem, & Ordinantem ipſam Regulam, quòd dicunt probari inter alia in *Clem. 1. de Relig. dom. in Clem. cùm ex eo; de ſent. excom. & in can. conſuluit, qui Clerici, vel volentes, & in can. perniciosam*, 18. *quæſt.* 2. & *in ſpecul. de ſtat. Regul. ver.* 37. antè enim quàm confirmentur huiuſmodi Regulæ, non ſunt in conſideratione quoad effectum iuris, ſed ſunt in rerum natura tantùm de facto, vt affirmat *Gemin. in cap. quorumdam, de elect. in* 6. idem tenet *Abb. in cap. nimis, il* 2. *de exceſſ. Prælat. & Pet. de Monte in ſua Monarchia, quæſt.* 5 & dicit idem *conſ. Bononien. bene facere gloſ. iuncto tex. can. Epiſcopo*, 17. *diſt. & Io. Andreas in cap. quia ex eo, de pact. in* 6. *& in cap.* 1. *de Religioſ. dom. & in cap. vnico, de exceſſ. Prælat. eo. lib.* cum multis alija ibi allegat. quæ tanquàm non neceſſaria, & breuitatis cauſa pertranſeo.

Quintò hanc præſtantiam tribuit Congregationi Caſinenſi dignitas Abbatialis, quæ conſiſtit in capite ipſorum, & non competit ea dignitas Canonicis Regularibus Lateranen. cùm Abbatialis
259 dignitas inter alias Eccleſię dignitates poſt Epiſcopalem immediatè præfulgeat, & dicitur habere dignitatem, *cap. vt Apoſtolicæ, de priuil. in* 6. & ſic
260 ipſi Abbates cum ſuis Monachis debent poni in loco digniori; cùm ipſe ſit caput, & Monachi membra, *c. nouit, extrà, quæ fiunt à Prælatis ſinè conſ.*
261 *capit.* & membra à capite diſcedere non debent *d. c. nouit, & l. cùm in diuerſis, ff. de Relig. & ſump. fun.*

Nec refert, quòd aduerſarij dicant, quòd etiam ipſi habent Abbates, ad quod probandum adducunt *can. ſtatuimus*, 19. *q.* 3. vbi Vrbanus ſcribit Abbati S. Ruffi, Canonicorum Regularium Sancti Ruffi, qui deceſsit Archiepiſcopus Auinionenſis, & in *c. intelleximus, de ætat. & qualit.* colligit. Abbatem Canonicis Regularibus præfuiſſe, vt in *c. ex parte, & c.* 1. *&* 4. *de ſent. & re iudic.* fit mentio Abbatis Canonicorum Regularium in Remenſi Diœceſi, & in *c. ſignificaſti ſecundò, de homic.* in Italia autem eſt Abbatia Sancti Andreæ Vercellen. quæ ſemper fuit Canonicorum Regularium, & Abbatia Sancti Petri ad Aram Neap. cui ſemper Canonici Regulares præfuerunt, & Abbatia in Cælo aureo Papiæ.

Quia reſpondetur primò, vt dicit *Campegius in ſuo conſilio fol.* 3. *ver. quinta ratio*, quòd ſi habent Abbates, illos non habent propriè; ſed impropriè; quia Regula eorum nullibi dat eis Abbatem, ſed Præpoſitum, ſiuè Priorem, Benedicti autem Regula dat propriè Abbates, *arg. l.* 1. *ff. ſi ager vect.*

Secundò modo reſpondeo, quòd iſti Reuerendi Canonici ſæpè faciunt prout Monedula, induentes ſe plumis alienis: illi enim Canonici de quibus in *can. ſtatuimus* 19. *q.* 3. & alii per totam Galliam, & Germaniam exiſtentes non erant, neq; ſunt ſub inſtitutione Sancti Auguſtini, ſed de inſtitutione Sancti Ruffi, prout ſuperiùs ex Eremitano Bergomate retuli, & ideò nihil habent commune cum ipſis Auguſtinianis, ſi ipſi Domini Lateranen. ſunt Auguſtiniani, quod valdè dubium eſſe ſuperiùs eſt probatum: dicit enim idem Eremitanus fol. 29. hæc verba. Qui à Beato Auguſtino in Cathedrali Eccleſia Hipponenſi inſtituti ſunt, vt ex Clericis ſecularibus Regulares fierent, hi titulos ſuos, vt in Regula cautum eſt, habere debent, ſed qui à Sancto Ruffo in Galliatum partibus, hi ſecundum Hugonis expoſitionem Abbatis nomine nuncupantur, vt tex. *in can. ſtatuimus, iuxtà ſupraſcriptionem*, 19. *q.* 3. expreſsè hoc probat, ſub tit. Sancti Ruffi Canonicos Regulares eſſe, & hos regi per Abbatem.

Quod ſi omnium Canonicorum Regularium prærogatiuas, Domini Lateranen. adſcribere ſibi velint, poterunt etiam dicere, quòd habent Epiſcopos, & Archiepiſcopos, quia ſunt Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Canonici Regulares.

Itaque cùm ex proprietate ſuæ Regulæ non habeant Abbates, remanent quòd quatenùs illos habeant, non poſſunt habere, niſi ex priuilegio Apoſtolico, quod ſi non exhibeatur non præſumitur, & omninò, etiam ſi exhiberent priuilegium. eſſent poſtponendi Abbatibus Caſinen quoniam eſſentia,
262 & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio, vt habetur in *l. qui habet, ff. de tutel.* & quòd nomen Abbatis non conueniat Canonicis Regularibus ex proprietate Regulæ, probatur non ſolùm auctoritate *Innocentij in c. cum illorum, de ſent. excommun.* vbi dicit, Canonicos Regulares habere Priorem, non Abbates, & cum eo concordat *Io. Andr.* vbi in *gloſ. in verſ. Abbatum*, ſed etiam ex *can.* 1. 19. *quæſt.* 3. vbi Alexander Papa dicit, nullus Abbas, vel Monachus, Canonicos Regulares à propoſito ſuæ Religionis abducere &c. & in multis aliis locis, in quibus probatur, Abbatem eſſe nomen correptiuum Monachorum, & è contrà, non autem Canonicorum Regularium, qui vt præfertur, non habent Abbates, niſi fortè ex priuilegio.

Quòd etiam per maximè probatur ex Bulla pro parte Dominorum Canonicorum aduerſariorum producta, quam ipſi falsò appellant ſententiam Concili Conſtantienſis, cùm ſit Bulla expedita nomine Concilij in forma *rationi congrua*, ſuper ſupplicatione ad preces Abbatis, & Conuentus Monaſterij Crutzreligen. extrà muros Conſtantiæ Ordinis Sancti Auguſtini, ſignata per Ioannem Papam XXII antequàm ex dicto Concilio priuaretur, cuius ſumma eſt, quòd idem Ioannes Papa expoſito ſibi pro parte dicti Abbatis, & Conuentus Ordinis Sancti Auguſtini; quòd licèt inſtitutio Regularis ipſius Ordinis, ac eius per Apoſtolicam Sedem approbatio, longe præcedere inſtitutionem, & approbationem Ordinis Sancti Benedicti, & Abbas pro tempore exiſtens dicti Monaſterij in Crutzreligen. Mitra, & Anulo cæteriſque Pontificalibus inſignijs ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ vti conſueuiſſet, ac eidem Abbati Monaſterij in Crutzreligen. vt Patri Abbati plura alia Monaſteria dicti Ordinis Sancti Auguſtini ſubeſſent; & propterea Abbas, & Conuentus, necnon Canonici eiuſdem Monaſterij in quibuſcunq; actibus Abbati, & Monachis Monaſterij Sancti Petri domus eiuſdem Ciuitatis Conſtantiæ debe-

deberent præferri nihilominùs ſe opponebant &c. ſupponitur quòd propterea, vt idem Ioannes Papa ad tollendum occaſionem ſcandalorum dignaretur ſalubriter prouidere, idem Papa huiuſmodi ſupplicationibus inclinatus, voluit, & conceſsit quòd dictus Abbas, & Conuentus in Crutzreligen. Ordinis Sancti Auguſtini deberent præferri Abbati, & Monachis prædicti Monaſterij Petri domus Ordinis Sancti Benedicti. Cuius Bullæ tenore tali exiſtente, apparet, quòd non eſt diſpoſitio conciliaris ſed ſolùs Ioannis Papæ poſteà priuati: & quòd non eſt ſententia, ſed mera gratia, facta ſinè cognitione cauſæ, ad preces, & expoſitionem vnius ex partibus, ſub illa erronea narratiua, & expoſitione, quòd inſtitutio, & approbatio Regulæ Sancti Auguſtini eſſet antiquior Ordine, & Regula Sancti Benedicti; & ſimul diſpicitur, quòd ille Abbas Canonicorum fundabat ſuam intentionem in priuilegio Apoſtolico, non in proprietate Regulæ, & conſequenter facit contrà ipſos Dominos aduerſarios, niſi etiam ipſi oſtendant ſimile priuilegium, & hoc idem videlicet, quòd ipſi ex proprietate Regulæ non habeant Abbates, ſed dumtaxat Priores, planè fatetur *Celſus* ille eorum anteſignanus in *ſecunda parte ſui libelli, verſ. ſecundò, in cap. innotuit, & verſ. quintò habetur, & verſ. decimoſecundò*, etiam patet, ſed hæc dicta ſint ex abundanti, ſufficit enim illud ſolum, quòd non habeant Abbates ex proprietate Regulæ.

Illud autem, quòd dicunt habere Abbates Neapoli, Papiæ, & Vercellij eſt fallacia, quia benè habent dicta Monaſteria, in quibus antequàm ad eorum manus peruenirent, erat dignitas Abbatialis; quia erant aliorum Ordinum, qui alij Ordines fuerunt ſuppreſſi; cùm Monaſteria fuerunt applicata ipſis Dominis Canonicis, & ſuæ Congregationi, & conſequenter fuit etiam ſuppreſſa, & extincta dignitas Abbatialis, vnde aliorum Monaſteriorum Prælati minùs ſunt Abbates, niſi nomine, quod ſibi ipſi præſumunt, & ad modicum tempus; quia cùm ex illis Monaſterijs mutantur ad alia loca non ſinè dedecore deſcendunt, & de Abbatibus efficiuntur inferiores Prælati; videlicet Præpoſiti, aut Priores; cùm noſtri Caſinenſes poſtquàm ſemel effecti ſunt, Abbates alicuius Monaſterij, quamuis mutent loca, ſemper tamen remanent Abbates, quia in omnibus eorum Monaſterijs ex propria tum Regulæ, tum eorumdem Monaſteriorum natura, dignitatem habent Abbatialem, atq; illam plenam; itàut electus Abbas illicò poſsit omnia veris Abbatibus competentia exercere, tàm in gubernatione Monaſteriorum, quàm in Pontificalibus, vt patet ex literis Eugenij IV. Dat Florentiæ pridie Kal. Iulij 1436. quæ ſunt in *libro priuilegiorum fol. 32. col. pen. & fol. 26.* habent hoc capitulum, videlicet. *Volentes inſuper quod Prælati Congregationis prædictæ licèt munus benedictionis non acceperint, perindè tamen Monaſteria eiuſdem Congregationis regere, & adminiſtrare, atque omnes actus in ipſis valeant exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi fuiſſent conſecuti.*

Vnde patet noſtros Caſinenſes ex proprietate Regulæ eſſe veros Abbates, & perpetuos, quia ſemel electi nunquàm ab adminiſtratione deponuntur, licèt non ſemper in eodem loco perſeuerent, cùm inter D. Lateranenſes neſciant deſignare, niſi tres, quos ipſi (licèt verè non ſint) nominant Abbates, qui propterea cùm, aut vllo modo, aut non niſi per priuilegium ſint Abbates, non poſſunt concurrere cum Dominis Monachis Congregationis Caſinen.

Ex prædictis reſoluitur ſimul tertia pars noſtri propoſiti faciens ad cauſam, de qua agitur: videlicet quòd Caſinenſes non ſint veri Abbates, merito locum habent in Concilio, & procul dubio præferendi ſunt Dominis Canonicis aduerſarijs; maximè cùm ipſi Abbates, qui ſunt in Concilio ſint ibi, vt ſinguli Abbates, & pro talibus fuerit iam dudum admiſsi, etiam ad dandum votum: cùm illi, qui ſunt ex Dominis Lateranenſibus dicuntur eſſe ibi dumtaxat, non vt ſinguli, ſed vt nuncij ſuæ Congregationis.

Non ommitto, quòd cùm aliàs dixerimus, Abbates habere locum in Concilio, non autem Canonicos, etiam ſi eſſent Canonici Cathedralis Eccleſiæ, & quòd ſi ipſi Canonici Lateranen. antè hac non fuerint admiſsi ad Concilium, ipſi dixerunt mirari, & neſcire quo auctore talia diceremus; ſed vt deſinant de cætero mirari, reſpondemus, primam partem tàm pro petitorio, videlicet, quòd
263 Abbates de iure habeant locum in Concilio poſt Epiſcopos, probari per *Petrum de Monte in Monarchia, q. 3. in princ. ver. quo verò ad Eccleſias, & q. 5 verſ. poſt Archiepiſcopos*, in quibus locis allegat multa iura, & cum eo concordant omnes alij, qui poſteà de Concilio celebrando ſcripſerunt, & legere eſt in monumentis omnium Conciliorum, in quibus ſemper interuenerunt Abbates; quàm etiam pro poſſeſſorio, ex quo fuerunt in eodem Concilio Tridentino tempore Pauli III. & Iulij III. & in alijs anteà; Secunda verò pars, quòd ipſi Canonici non habuerunt in Concilijs locum, non requirit auctorem, ſi ipſi non oſtendant vbi, & quandò, & quomodò interfuerint: cùm ſuperiùs de iure probatum ſit, quòd non exiſtentes veri Abbates, non poſſint modo aliquo inibi habere locum, etiam ſi eſſent Canonici Eccleſiæ Cathedralis.

Ad quædam alia minuta, vt puta de narratis in Bulla Eugenij IV. quandò conceſsit eis Eccleſiam Lateranen. & cottam, ſeù camiſiam lineam, quam geſtant, & alijs ſimilibus ampliſsimæ ſunt confutationes: prout etiam pro confutatione partis Monachorum, multa alia argumenta ſuperiùs non deducta, ſunt in anteà citatis dictorum antiquorum conſilijs, quæ breuitatis cauſa non refero, ſed ſi Dominationes veſtræ Illuſtriſſimæ ſuper illis dubitabunt, illicò ad ſingula dabuntur reſponſa. Etſi deducta nedum ſufficiant, ſed meo iudicio) ſuperabundent ad diſponendum oculatam iuſtitiam DD. VV. II. pro parte meorum Caſinenſium.

Antonius Maſſa Galleſinus.

Pro eiſdem Reuerendis Monachis S.Benedicti in
ſupradicta præcedentiæ cauſa aduersùs
Canonicos Regulares S. Auguſtini.

Allegationes

*Marci Antonij Burgheſij Senenſis Sacræ Aulæ Conſiſto-
rialis, & Pauperum Aduocati, qui fuit Summi
Pont. Pauli V. fel. record. genitor.*

VIdebatur prima conſideratione dicendum, Ca-
nonicos Regulares, qui ſunt in cauſa, de-
ſcendere ab illis, quos inſtituit B.Auguſtinus. Et
264 primo; quia vbi concurrunt, eadem perſona, res,
& cauſa, probatur identitas, *l. cum quæritur, ff.
de except. rei iud. & Rom. conſ.* 198.
Et quòd ſint eædem perſonæ demonſtratur ex eo,
quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, ſunt
Chriſtiani inſeruientes Deo, & viuentes ſub eadem
265 Regula. Et licèt illi, qui fuerunt tempore Augu-
ſtini, non ſint in rerum natura; tamen illi qui hodie
ſunt, conſtituere videntur eamdem Congregatio-
nem, etiam ſi aliqua qualitas eſſet mutata, ſicut di-
cimus in populo, Vniuerſitate, ſiuè Collegio, *l. pro-
ponebatur, ff de iud.*
Et appellantur eo nomine, & eadem res, & cau-
ſa concurrit, quia viuunt in communi, & non ha-
bent proprium, vt viuebant Apoſtoli, *can. dile-
ctiſſimus, can. ſcimus*, 12. *q.* 1. quam vitam ample-
xus fuit Auguſtinus; & Canonici Regulares ab eo
inſtituti, *can. nolo, can. non dicatis, eadem* 12. *q.* 1.
& habetur per *eumdem Aug in* 2 *ſerm. de Vit. Cler.*
266 Secundò comprobatur, quia identitas oſten-
ditur quotieſcunque nomen, & duæ qualitates, ſeu
demonſtrationes concurrunt, *Bart. in l. demonſtra-
tio, q.* 7. *ff. de condit. & dem.* quod procedit etiam
ſi ſit in aliquibus alijs diuerſitas, *Paul. in l. ſi in
homine, C. de teſt. Alex. conſ.* 233. *col.* 3. *lib.* 1.
Ruin conſ. 155. *num.* 10. *lib.* 5. concurrit enim in
267 caſu noſtro nomen; quia hi Canonici Regulares
appellantur ſicut illi à Beato Auguſtino inſtituti;
conuenit idem modus viuendi, & etiam conuenit
habitus, vt not. in *Clem.* 1. *de elect.*
268. Tertiò hoc idem dici poteſt, ſolùm arguendo
ab habitu; quia præſumitur quis talis eſſe, qualem
demonſtrat habitus, *l. item apud §. ſi quis Virgini, ff. de
inr. iur. c. ſi Iudex laicus §. idem eſſe, & Dom. &
Franc. de ſent. excom. lib.* 6.
Quartò videtur hoc probari ex conſuetudine in
Vrbe, ſecundùm quam Regulares Canonici, tan-
quàm deſcendentes à Canonicis Regularibus San-
cti Auguſtini, præcedunt Monachos, ſed conſuetu-
do eſt lex, & transfert onus probandi in dicentem
contrarium, *l. de quibus, ff de legib.*
Quintò identitas videtur probari ex atteſtatio-
ne Eugenij IV. qui profitetur ad exemplum illo-
rum credentiũ in primitiua Eccleſia à Marco Petri
Diſcipulo in Alexandria inſtitutos fuiſſe, & quos
D.Auguſtinus diuinis Regulis, & doctrina decora-
uit, quæ quidem Eugenij verba etiam ſi narratiua,
& non diſpoſitiua eſſent, probationem afferre de-
berent, cùm præſertim Papa ſe in illis fundet *Clem.
vnic. de prob. Alex. in conſ.* 112. *lib.* 7. *Socc. conſ.*
87. *n.* 7. & poſt alios *Dec. conſ.* 341. *num.* 5.

Et hoc maximè, cùm Eugenius proceſſerit ex
certa ſcientia, quo caſu excluditur omnis error; &
ideò in dubium reuocari non debet, trad. *Dec. con-
ſil.* 271. latè *Pariſ. conſ.* 3. *num* 72. *lib.* 4. & eò ma-
gis procedunt prædicta, cùm ſimus in antiquis,
quo caſu ex ſimilibus verbis abſolutè oritur proba
tio trad. *Iaſ. in conſ* 65 *lib.* 3. *Pariſ. conſ.* 104. *nu.*
47. *lib* 1. cum alijs trad. per *Aym in ſuo tractat. de
antiq. tem. in* 1 *par nu* 8 & eſt regulare, quòd verba
in antiquis probant *Bar Bald Salic.* & alij in *l. cùm
aliquis C. de iur. delib. Ant in c. fi. de ſucceſs. ab inteſt.*
Sed præmiſsis non obſtantibus, contrarium de
iure reſpondendum eſt. Et quamuis nos tenentes
partes Venerabilis Congregationis Caſinenſium,
non debeamus elaborare in oſtendendo, quòd Ca-
nonici Regulares, qui ſunt in cauſa, non deſcendũt
ab illis inſtitutis à D.Auguſtino; ſed dumtaxat ſuf-
ficere videatur, vt oſtendamus, quòd ea, quæ dedu-
cuntur ex aduerſo, non probant deſcẽdentiã, quam
ipſi probare debent; poſtquàm in ea ſe fundant, *l. ei
qui ff. de prob.* trad. in terminis deſcendentiæ poſt
alios *Pariſ. cõſ.* 23. *n.* 233. *lib.* 1. Tamen, quod Canoni
ci Regul non ſint de inſtitutis à B. Aug. credimus
ex infraſcriptis ſatis concludẽter demõſtrari poſſe.
269 Et primò, quia inſtituti à B.Auguſtino, fuerũt in
Eccleſia Cathedrali Ciuitatis Hipponen. ipſo Ca-
pite in Epiſcopali dignitate exiſtente; ſed cùm Ca-
nonici Regulares non ſint in Cathedrali Eccleſia
ſub Epiſcopo, ſed in alijs inferioribus ſub ſuis Prio-
ribus, non poſſunt dici de illis eſſe; inter Canonicos
enim Cathedralis Eccleſiæ, & alios Eccleſiæ inferio
270 ris, magna eſt differentia; & ideò ratione capitis,
quod eſt Epiſcopus, à quo membra ſeparari nõ poſ-
ſunt, Canonici in Cathedralibus ſunt in dignitate,
*Dom. in c. quamuis §. quãquàm, ver. nota tertio, de præb.
lib* 6 *Doct* & ibi poſt alio *Fel. in c. paſtoralis, de offic.
deleg.* trad. *Sarn. in c. ſtatutum nu.* 28. *de reſcrpt. lib.* 6.
quomodò igitur poſſunt eſſe de illis, inſtitutis à B.
Auguſtino, cùm non exiſtant ſub Epiſcopo, etiam in
Cathedrali Eccleſia: illi enim, qui ſunt ſub Epiſco-
po in Cathedrali; vt contingit in Eccleſia Cæſa-
rauguſtana, & alijs ſimilibus, hæc forſan allega-
271 re poſſent.
1 Secundò non poteſt dici, quòd ſint de illis; quia
Canonici Regulares, qui sũt in cauſa ſub ſuis Prio-
ribus viuentes, ex profeſsò emittunt tria vota, vt
272 cauetur *lib.* 1. *ſuarum conſt. c.* 1. *& vlt.* tamen illi
ſub Auguſtino non emittebant ex profeſsò illa tria
vota; licèt voluntariè ſecundùm illa viuerent: hoc
273 demõſtratur; quia illis permiſſum erat proprium
habere, *can. certe*, 12. *q* 1. ſed profeſſio adimit hanc
274 libertatem; & quòd propterea, profeſſio ſtatum
mutaret perſonæ, dixit *Bald. in c. cùm magiſtrum,
verſ. in gloſ. de elect.* qui allegando *tex. in l. in cauſa,
ff. de minor.* intellexit per profeſſionem mutari ſta-
tum de libertate in ſeruitutem; in quibus terminis
loquitur *tex. alleg* trad. per *Doct in auth ingreſſi, C de
Sacroſanct. Eccleſ.* quo datur intelligi, quòd vbi ſub
Regula Auguſtini ex profeſsione no obligabantur,
ſed Deo eo modo voluntariè inſeruiebant, Cano-
nici, qui ſunt in cauſa, libertatem hanc amiſe-
runt, & ſtatum mutarunt. Et ideò cùm ſit diffe-
rentia in ipſo ſtatu, & ſic in ſubſtantia, ſequitur,

quòd non poteſt conſiderari inter iſtos, & illos vera eſſentia, ſed diuerſa, & ex diuerſitate circà ubſtantialia, *l pacta conuenta*, & ibi *gloſ & Doct not. ff. de contrahen empt. Doct.* per illum *tex. in l. ius ciuile, ff. de inſtit.* & iure cum alijs trad. in *l. actiones C. de eden.*

275 Tertiò deſcendentia probatur deducen. à ſtipite per continuam ſucceſſionem, ſicut à fonte apparent deriuari riuuli, & ſicut à radice palmites, *l. pronunciatio in fin. ff. de Verb. ſignif.* trad. *Bal. in c. 1. §. ſi verò, de grad. ſucceſſ. in feud. & in c. 1. qui ſibi, & ſucc. Bal. conſ. 137. lib. 2. Ang. conſ. 110. col. 2. num. 4. Pariſ. conſ. 65. num. 20. cum ſeq lib. 3.* quæ quidem continuata deſcendentia deduci vllo modo non poteſt in term. noſtris; igitur non poſſunt Canonici, qui ſunt in cauſa, dici de illis.

Quartò excluditur continuatio, & deſcenden-
tia; quia ſumus in claro, quandò Congregatio
initium habuerit; & ideò in literis Eugenij, & in
c. 1. lib. 2. eiuſdem Congregationis, noua planta-
276 tio appellatur; *nouellum* enim idem eſt, quod *no-
uum l. iubemus*, & ibi not. per *Doct. C. de erogat. mi-*
277 *lit. lib* 12. & *nouum* propriè dicitur, quod de no-
uo ortum habet, vt de ſe patet. Et ità exponit *Ar-
chid in c. 1. §. ſuſcepto, de elect. lib 6.*

278 Et maximè verbum illud, *nouella*, in terminis noſtris, debet importare, *nouum*, quod tunc ortum habeat, cùm illi adiunctum fuerit verbum, *plantatio*, quod ſignificat nouam erectionem, *c. cùm, & plantare, de priuil. not in c. ſolitè, de maior. & obed.*

279 Et propterea non obſtat, quòd verbum, *nouum*, quandoque accipiatur pro, *vltimo*; quia cùm in caſu noſtro dicatur nouella plantatio, oſtẽditur, quòd non quia vltimo loco inſtituta ſit, ſed quòd nouiter ſit plantata ad ipſius ortum, & verba importãt, à quorum proprietate, & potiori ſignificatu recedendum non eſt, *l. 1. § qui in perpetuum*, & ibi not. *gloſ. & Doct. ff ſi agri vectig. l. non aliter, ff. de leg. 3.*

Sed etiam aduertendum eſt, quòd ſi verba præfata intelligerẽtur pro vltima, ad ea, quæ per *Alex.* & alios in *rub ff. ſolut. matr.* adhuc minùs inferri poſſit ad deſcendentiam de qua in propoſita difficultate, cum deſcendentia, vt dictum eſt, detur per continuationem a ſuo principio, de quo agitur, vel alia ſimilis vltima fuerit; & tamen quòd nõ deſcenderit à Congregatione S. Auguſtini; aliud enim eſt militare ſub Regula S. Auguſtini, & ad illum vltimo loco venire; aliud eſt eſſe de illis Clericis, ſeù Canonicis, ſeù ab illis deſcẽdere, præſertim ad effectum, de quo agitur; quia primum abſq; deſcendentia inducitur per aſſumptionẽ eiuſdem Regulæ, & eiuſdem profeſſionis, in illis, qui de nouo veniunt, & qui ad illam Religionem ſe transferunt. Quo caſu, ex tunc illius Regulæ, & Religionis eſſe incipiunt, *cap. recolentes §. cæterum* & ibi *Petr. de Anchar. de ſtatu Monachor.* ſicut, & alij quàm plures ſunt, qui vitã, & inſtitutionem B. Auguſtini ſuſceperunt, vt tradit idem *Petr de Anchar. conſ.* 321. qui non propterea deſcendentes dici poſſent ab illis; aliud verò, quod ad deſcendentiam pertinet cõſequimur à primo principio per continuationem, vt ſuprà dictum eſt, quæ nullo modo conſiderari poteſt in hac nouella plantatione.

280 Quintò, & vltimò excluditur continuatio ex eo, quod Ciuitas Hipponen funditus à Vandalis fuit deſtructa, & Eccleſia ibi exiſtens aduerſa cum ſuo Clero, vt teſtãtur hiſtorici, quibus in ſimilibus, ſtare crẽdum eſt, præſertim in antiq *gloſ. in can. placuit 16. diſt. Bart* & ibi poſt alios *Iaſ num. 25. Dec. num 21. in leg. 1 ff ſi cert. pet.* quæ cùm numquàm fuerit ędificata, ſi ultrà quæritur de ipſius iure, aut præeminentia, *Bal. in cap. 1. col. 3 de pact. cõſt Alex. cõſ. 193 lib. 2.* & ſpatio 30. annorum Monaſteria, & illius iura extincta eſſe præſumi dixit *Bar. in l. hæreditas ex die ff. de hær. inſt.* & per conſequens non poteſt conſiderari deſcendentia per continuationem.

Nec obſt. ſi dicatur, potuiſſe aliquos ex illis ſub B. Auguſtini Regula venientes extare, penès quos conſeruari potuit eorum collegium, quod etiam in vno ſuperexiſtente conſiſtit, *l. ſicut*, cùm ibi not. *ff quod cuiuſque vniuer. Alexan.* & alij in *l. ſi grege, ff. de legat. 1.*

Quia procederet. ſi conſtaret, aliquos euaſiſſe, & Eccleſiam in continẽti reædificatam fuiſſe ſub ſuo capite, hoc eſt Epiſcopo, & hoc modo data fuiſſet continuatio, & fuiſſet eadem Eccleſiam, & ijdem Canonici, & in his terminis loquuntur, & leges, & Doct. allegati cùm igitur defecerit Epiſcopus, & non probetur reædificatio cum eiſdem qualitatibus, & quidem ſubſtãtialibus, prout eſt habere pro capite Epiſcopum in Eccleſia Cathedrali, impoſſibile eſt conſiderare deſcendentiam, & quòd iſti Domini Aduerſarii ſunt de illis.

Nec obſt. allegata in contrarium, & primò dum dicebatur concurrere eamdem perſonam, rem, & cauſam; quia non poſſunt dici eædem perſonæ, ex eo, quòd Canonici iſti Regulares sũt Chriſtiani inſeruien. Deo in communi; quia ſi hoc eſſet verum, omnes alii viuentes ſub Regula S. Auguſtini poſſent dici eſſe de illis, qui inſtituti fuerunt ab Auguſtino, & tamen hoc nemo dixerit, cùm eorum habeantur principia abſque aliqua deſcendentia ab inſtitutis à B. Auguſtino.

Præterea tunc ex identitate perſonæ infertur ad identitatem eius, de quo agitur, quandò eſt eadem perſona in ſpeciè, vt contingit in *d. l. cùm quæritur, ff. de except. rei iud.* vbi requiritur, quod ſit eadem perſona, cum qua actum fuerit, aliàs dicitur res inter alios acta, & non præiudicant, *cap. quamuis, de rei iud. toto titulo C. res inter alios acta*, & in terminis, conſuluit *Roman. conſ.* 196. ibi erant iidem homines vniuerſitatis, qui priùs ſoluebant illa onera, quæ hodie ipſimet ſoluere dicebantur.

Sed in caſu noſtro non ſunt illimet in ſpecie, qui inſtituti fuerunt ab Auguſtino, nec poſſunt dici ijdem eſſe iuxtà terminos, *l. proponebatur*: quia ille *tex.* procedit durante eodem corpore Collegii, vel Vniuerſitatis. Quo caſu ſubintrantes conſeruant illud corpus, & propterea idem dicitur; hoc idem contingit in grege, vt trad. *Bal. in d. l. ſi grege, ff. de legat. 1.*

Sed ſi extinguatur in totũ illud corpus, vt puta, Populi Vniuerſitatis, ſeù gregis, tũc non intrat ſubrogatio, quæ locum habet per continuationem tẽporis, & non dicitur idem, etiam ſi de nouo conſtituatur, ſicut dicimus de domo in totum deſtructa,

& de

& de nouo ædificata, quòd non dicitur eadem domus; ſecùs ſi non in totum, vt dicit *text. in l. ſi ità § fin. ff. de leg.* tradunt *Doct.* per illum *tex. in l. inter ſtipulantem, §. ſacram, ff. de verbor. oblig.* Cùm igitur non conſtet de huiuſmodi continuatione, ſed potiùs conſtet de contrario; igitur dicendum eſt, non concurrere identitatem perſonarum.

Sed nec concurrit eadem res: quia Canonici, ſeù Clerici recepti à B. Auguſtino erant in Eccleſia Cathedrali ſub Epiſcopo; & iſti ſunt in Eccleſijs inferioribus ſub ſuis Prioribus, ſeù Præpoſitis, ex qua diuerſitate rei, oritur etiam diuerſa conditio perſonarum, ſicut etiam eſt diuerſa res, & cauſa, poſtquàm ſub Regula Auguſtini voluntariè Deo famulabantur, & iſti ex profeſſo, qui inducunt diuerſam iuris determinationem, cùm profeſsio mutet ſtatum, voluntaria verò obſeruantia trium votorum non immutet *Bal. in d. c. tum magiſtrum*, probatur in *c. ſicut, c. conſului, c. poſtulaſti, de Regul.* & per conſequens cauſa eſt diuerſa, vt not. in *l. & in ead. de except. rei iud.* trad. in *l. ſæpe, ff. de re iud.*

Prout non obſtat, quòd ſecundo loco dicebatur, identitatem probari ex nomine, & duabus concurrentibus demonſtrationibus.

Quia reſpondetur, quòd quantùm ad nomen, non video, quòd ſit idem, quia non inuenio per ea, quæ hactenùs legerim, quòd illi inſtituti ab Auguſtino appellarentur Canonici Regulares, ſed Clerici, vt in *can. nolo, & in can. non dicatis, & in can. certè*, 12. *q.* 2. tunc enim Clerici non Canonici Regulares appellabantur.

Nec concurrunt demonſtrationes, nec reſpectu profeſsionis, nec reſpectu habitus: & de profeſſione ſuprà eſt dictum, de habitu ſtatim dicetur, reſpondendo ad tertium fundamentum.

Sed etiam, quòd illæ demonſtrationes cum nomine concurrerent, adhuc non intraret conſequentia, quòd iſti Domini Canonici Regulares eſſent de illis inſtitutis à Beato Auguſtino, & quòd ab illis deſcenderent.

Quia licèt Beatus Auguſtinus Clericos ſub eadem vita ab Apoſtolis tradita, in Eccleſia Cathedrali Hipponen. receperit, non tamen ſequitur, quòd alij, qui ſucceſsiuis temporibus auctoritate Sedis Apoſtolicæ eamdem Regulam Sancti Auguſtini ſunt amplexi, dicantur eſſe de inſtitutis à Sancto Auguſtino, & quod ab illis deſcendant, cù aliud
281 ſit ſuccedere, & aliud ſe ſubmittere: & propterea Canones, qui loquuntur de Canonicis Regularibus, appellant eos Canonicos Regulares ſimpliciter, non autem dicunt Canonicos Regulares inſtitutos à Beato Auguſtino.

Non obſt. tertium argumentum ſumptum ab ha-
282 bitu: quia huiuſmodi fundamentum eſt fallax, & hinc ſolet dici, habitus non facit Monachum in *Auth. de Monach. §.* 1. cum alijs trad. in *Clem.* 1. *de ſtat. Monach.*

Sed præſuppoſito, quòd ex habitu inferatur, non ob hoc infertur ad deſcendentiam; quia conuenit, quòd aſſumentes Regulam, vel ad illam ſe transferentes, & in habitu, & in modo viuendi illam aſsumant, *c. recolentes, §. cæterum, de ſtat. Monach.* & ideò dicendum eſt, habitum Canonicos Regulares aſſumpſiſſe; quia ſe ſubmiſerunt Regulæ Sancti Auguſtini, non autem quia ab eo fuerint inſtituti. Et ideò dixit *gloſ. in Clem.* 1. *in ver. habitus, de elect.* quòd omnes Canonici Regulares, qui profitentur Regulam Sancti Auguſtini; non autem dicit qui ſunt inſtituti à Beato Auguſtino; ſed etiam re-
283 ſpondetur, quòd non conſtat, quòd inſtituti à Sancto Auguſtino geſtarent iſtũ habitum, & propterea *Bergomen.* in ſuo *ſupplem. chronicarum lib.* 9. *fol.* 220. aſſerit non potuiſſe inuenire, quo habitu inſtituti illi Clerici vterentur. Quapropter aduerſarij Canonici, qui ſunt in cauſa, deberent concludenter probare illum antiquum habitũ, ad hoc, vt inferre poſſent ad habitum, quẽ illi geſtant eum illo identitatem; & ideò videmus, quòd multi profitentur Regulam Sancti Auguſtini, & non deferunt tunicam lineam, vt ſunt Fratres S. Mariæ Seruorũ, & alij, de quibus loquitur *Petr. de Anch. cõſ.* 321. & hoc non alia ratione, niſi quia non habetur certitudo habitus, geſtare ſoliti ab illis receptis, & inſtitutis à Beato Auguſtino: adeò quòd minùs poteſt dici, quòd conueniant in habitu inferiori, quòd dixit ſufficere *gloſ. in d. Clem.* 1. & per *Doct. in cap. Deus, de ſtat. Monach.*

Nec obſt. quod dicitur de conſuetudine in Vrbe recepta; quia poteſt conſtare, quòd in proceſſion. fuerint poſiti in loco digniori, ſed id factum fuiſſe ob aliam cauſam; quia quòd ſint de inſtitutis à Beato Auguſtino, & quòd ab illis deſcendant, nullibi apparet; itaq; potuit eſſe receptum alia ratione, & ideò non reſultat, quantùm ad propoſitam difficultatem, concludens probatio: & per conſequens non releuat, *cap. in præſentia, de prab.* cum ſimil.

Et eo minùs in tali conſuetudine poteſt fieri fun-
284 damentum; quia conſuetudo debet conſiderari in terminis ſuis, *Iaſ* poſt alios in *l. de quibus, ſecundo no, ff. de leg.* ſed tempore Leonis fuerunt ità cæpti tollerari; quia dimiſsis ſcapularibus, & cappis magnis, cum ipſis rochettis, & bireto incedere voluerunt tanquàm Clerici ſeculares, omiſſo habitu ſuperiori ſuæ Regularitatis, quem habitum demit-
285 tere nõ conuenit. Semper verò Regulares deferre debent habitum ſuæ Regulæ, & profeſsioni conformem 20. *q.* 1. *can. vidua*, tradit *Abb. conſ.* 104 *lib.* 1. ſi igitur illum non detulerunt, non poſſunt prætendere habere præeminentiam, vt Regulares,
286 & vt profeſsi ſuæ Religionis: qui enim vult habere locum in proceſsione debet deferre habitum illi conuenientem, ità dixit poſt *Ant. de Butr.* & alios, quos alleg. *Card. Alex. c. Epiſcopos* 17. *diſt.*

Et propterea in omnibus Mundi partibus præferuntur Monachi Canonicis Regularibus, præterquàm Cathedralis Eccleſiæ, & etiam fundando ex antiquis traditionibus Gregorij Papæ, & aliorum plenè trad. *Io. Bapt. Carcialup.* in ſuo *conſ. col.* 7. ſumant igitur aduerſarij à conſuetudine fundamentum, quandò in proceſs. detulerunt habitum, & hæc conſuetudo erit cõtra eos, & ſic retoquebitur arg.

Nec obſtant literæ Eugenij IV. in quibus fieri
287 video fundamentum magnum: quia verba narratiua in eiſdem literis non probant, niſi ad effectum illius reductionis, & pro illius cauſa; ſed vbi ſeorſum, & ad alium effectum contingat

ſuper narratis dubitari; talia verba nullam faciunt
probationem *Felin.* poſt alios, quos refert, in *can.
illud, col. fin. & conſ. 539. col. 1. Ruin. conſ. 157.
num. 25. lib. 1. Aym. conſ. 29.*

Nec dicatur, quòd ſimus in antiquis, & propte-
reà verba narratiua probare debeant; quia nos non
ſumus in antiquis conſiderando tempus motæ li-
tis, quod fuit tempore Sixti IV, vt mihi in facto
præſupponitur, quo tempore non erant elapſi tot
anni, quot requiruntur ad inducendum antiquita-
tem ad ea, quæ *Innoc.* & alij trad. in *cap. veniens, de
verb. ſign.* & tunc in non antiquis non ſtatur aſſer-
tioni Principis ſuper facto alieno: etiam quòd ſu-
per tali facto fundetur ſua intentio in præiudicium
tertij, *Anch. in Clem. 1. de probat.* quod dictum
refert, & ſequitur *Alex. conſ. 112. col. 1. Ver. acce-
dit, lib. 6. Aret. in c. cùm à nobis, de teſt. & in conſ.
163. col. 3. Dec. conſ. 198. col. fin. Corn. conſ. 22.
column. 3. lib. 3,*

Nec obſtat clauſula, Ex certa ſcientia, ob quam
228 videtur, quòd opponi non poſſit; quia illud pro-
cedit in ijs, quæ in iure conſiſtunt, non autem de
his, quæ conſiſtunt in facto, & præſertim in anti-
289 quo: quia tunc talis clauſula non operatur *Bal.
in l. fin C. ſententiam reſcin. non poſſe, Alex. conſ.
135. in fin. lib. 2.* tradit poſt alios, quos allegat *Dec.
in c. adhæc, col. pen n. 5. ver. præfata cõcluſio, de reſcrip.*

Quæ eò magis procedunt, quò ea præſupponun-
tur in dictis literis, ſiuè enunciatiuè, ſiuè diſpoſiti-
uè dicta eſſe velimus, minùs vera eſſe oſtendantur,
quia dum Eugenius loquens de Canonicis Regula-
ribus dicit, hi ſunt qui primò Chriſtianæ Religio-
nis Clericorum normã, & inſtituta ſectantur, & hu-
ius profectò ſancti Ordinis, & S. propoſiti poſt San-
ctos Apoſtolos Marcus Petri Diſcipulus fuit inſti-
tutor, & conditor: videtur, quòd immo Ordo Mo-
nachalis temporibus illis deſignatis ab Eugenio
initium habuerit, vt latè inſiſtens ex multis *trad.
Caſſan. de gloria mund. in 4. par. conſid* 12. quinimmo,
& S. Auguſtinus vitam Monaſticam inſecutum fuiſ-
ſe, antequàm ſe cum illis Clericis in Eccl. Hipponẽ.
Epiſcopus, & Presbyter factus recepiſſet, vt ipſemet
teſtatur in ſuo *ſermone de comm. vit. Clericor.* & trad.
Bergom in ſuo *ſupplemento*, vt ſupra allegato, & ſic
apparet longè poſt fuiſſe Canonicos Regulares, &
de antiquitate Monachorum, & tẽpore Apoſtolo-
rum, & ſubſequenter in Alexandria ſub Marco, ha-
betur apud *Caſſian. lib. collation. ſuarum, collation. 53.
c. 1.* quibus temporibus nullibi legitur, quòd Cano-
nici Regulares habuerint initium, ſed benè legitur,
quòd poſt multa tempora ſuum traxerunt princi-
pium, vt puta de anno 118. à S. Ruffo, vt trad. *Abb.
Ioacchin. in expoſit. Apocalyp & Bergom. in eod. ſup-
plem. lib. 12. fol.* 270. ſed his, & ſimilibus præ-
termiſsis, quæ adduci ad idem poſſent, per veros
iuris terminos, videtur tolli omnis difficultas, quia
dato, quòd ex verbis Eugenij colligatur, quòd Ca-
nonici Regulares, qui ſunt in cauſa, inſtituta illius
ſancti Ordinis ſectentur; non ſequitur, quòd ſucce-
dant ex illis, qui ab initio naſcentis Eccleſiæ fue-
runt: ſed quòd ipſi ſint hodie ad illorum exẽplum,
ſeù imitationẽ, vt conſiderauit *Colleg. Bonon.* in ſuo
conſ. fol. 20. verſ. & poſt hoc ſatisfactum eſt.

Prætereà ex alio non videtur, quòd à verbis illis
poſsit argui ad effectum, de quo agitur; quia ſãctus
iſte Ordo viuẽdi in communi, qui & tempore Apo-
ſtolorum, & tempore Marci quandò erant illorum
credentium, vnum cor, & vna anima, vigebat, vt le-
gitur in *Act. Apoſtolor. c. 4. d. c. ſcimus, 12. q. 1.* conue-
nit etiam Monachis, & ex vi prędictorum verborum
non excluditur, quin, & ipſe Ordo caperet etiã Mo-
nachos, cùm ſub illo modo viuendi, tunc etiam ſta-
tus Monachorum exiſteret: vnde non eſt dicendum,
quòd Eugenius narrauerit, & excluſiuè ad Mona-
chos, qui & tunc recepti probantur, & quibus ille
ſanctus Ordo primis illis temporibus conueniebat.
Et proptereà non poteſt inferri ex verbis Eugenii,
quòd Canonici Regulares magis deſcendũt ab illo
Ordine, quàm Monachi, & quòd ideò ſint præferen-
di, & hæc interpretatio recipi debet, quia per eam
prę̨ſeruatur ius tertii, cui non eſt credendum Euge-
niũ voluiſſe præiudicare, *c. ſuper eodẽ, de offic. deleg.
l. 2. §. ſi quis à Principe, § meritò, ff ne quid, in flu. publ.*
cũ præſertim ſuper eo nõ appareretur, vt meritò verba
in literis prædictis nõ debeant præiudicare veritati,
quæ ex aliis quam plurimis fundamẽtis deducitur.
290 Ex quibus omnes Doctores tenuerunt venerab.
Monachos S. Benedicti præcedere debere, & ex cõ-
muni Doctorum ſententia controuerſiam hanc de-
ciſam eſſe conſtat; & Auctores iſtius cõmunis ſen-
tentiæ referuntur in *Conc. Colleg. Paduan. col. 2. ver.
in hanc ſententiam.* Et vltrà adductos, eam atteſtan-
tes cõmunem, ſequitur *Dec. in c. auaritia, de præben.
quam ſententiã ſequitur Card.* ibi, *cùm præſertim ſint
Monachi Clerici; quinimmo, quòd plus eſt, ad Clerica-
tum fuerunt admiſſi longè antè B. Auguſtinum c. do-
ctos, 16. q. 1.* cùm tempore Niceni Concilii, qui fuit
anno 310. & ſic antè Auguſtinum, qui fuit de anno
437. idem tenet *Præp. Alex.* qui poſteà Card. fuit
*Archid. Dom. & Card. S. Sixti in c. Epiſcopos, 17. diſt.
Bonif. Vital.* qui fuit Rotę Auditor in *rub. de reg. in
Clem. Boer. in ſuo tract. de auct. mag. Concil. num* 85.
qui alios adducit *Caſſan. atteſt. communem in ſuo ca-
talog. 4. parte, conſi-erat. 13.*

Et quamuis huiuſmodi opinio firmetur pluri-
bus fundamentis, & non in eo tãtùm cõſiſtat, quòd
dicatur Monachorum inſtitutio priùs auctoritate
Apoſt. comprobata; tamen quandò, & in hoc cõſta-
ret, Doctores, & cõmuniter tenent, de priori cõpro-
batione trad. poſt alios *And Sic. in rub de ma. & ob.*

Cum igitur communis opinio legi expreſsè non
contradicens, habeat vim legis, *l. ſi idem cum eod.
ff de iur. iud.* & ibi *Ang.* & alii not & per omnes in
l. 1. ff ſi cert. pet. trad. *Oſt. in c. inquit, de pecu. Cleric.* nõ
eſt ab ea recedendum, *c. innitaris, de conſti.* & trad.
Bar. in l fin. C. de pæn. Iud. qui mal. iud. & hoc vide-
mus à Iureconſultis ſeruatum eſſe *l. 1. ff. de off. quæſt.*
ibi, *crebrior ſententia.*

Quæ quidem communis ſententia non ſolùm ex
numero Doct. attendenda eſt, & ſeruanda; verùm
etiam ex eorum auctoritate, & grauitate, quòd ma-
ximè attenden. eſt, vt dixit *Alex. conſ 212. col. fin.
lib. 7.* & tradit *Sarn. in prohæmio regul. quæſt. 2.
num. 10.* & eò magis inhærendum eſt huic com-
muni ſetentiæ, cùm paucos, vel nullum habeat con-
tradictorem; & cùm eã tres Cardinales doctrina, &
inte-

integritate inſignes, ſecuti fuerint, ſperamus, quòd Illuſtriſsimæ, & Reuerendiſsimæ D. V. in pari numero exiſtentes tanta doctrina præditæ, quarum integro, & approbatiſs. iudicio omnia grauia iſtius Sanctæ Sedis negotia ſubmittuntur, à cam probata, & recepta opinione non recedant.

M. Antonius Burghefius Sacr. Aul. Conſiſt. & Pauperum Aduocatus.

Pro eiſdem Monachis ſcripſerunt etiam Onofrius Camaianus Aretinus Sacræ Aulæ Conſiſtorialis, & Fiſci Aduocatus, & alij. Quibus ſcripturis viſis; & pluribus alijs pro vtraque parte adductis, Illuſtriſsimi Cardinales Deputati relationes ſuas Pio Papæ IV. præſentarunt in hunc qui ſequitur modum.

Relatio Illuſtriſsimi, ac Reuerendiſsimi S.R.E. Cardinalis Ioannis Baptiſtæ Cicadæ tit. Sancti Clementis.

Coram Sanctiſs. D. N. Pio Papa IV.

Sanctiſsime Pater

291 IN cauſa præcedentiæ inter Canonicos Regulares, & Monachos Sancti Benedicti, in primis fuit dubitatum, an dicti Canonici cenſeantur eſſe de illis, quos B. Auguſtinus inſtituit, & concluſum fuit pro parte affirmatiua, præſupponendo in primis, quòd tempore primitiuæ Eccleſiæ, Apoſtoli inſtituerunt Clericos, & Presbyteros, vt habetur in *can.* 1. *in fin.* 12. *diſt.* & tradit latè *Aug. de Ancona in tract. de pot. Eccleſ. q.* 104. *arg.* 1. *ver. reſpondeo*; & poſt Apoſtolos Beatus Marcus illos primus inſtituit in Ciuitate Alexandrina, vt refert *Caſſia. in lib. de inſt. Monachorum.* Poſteà ſuccedente tempore, cùm Beatus Auguſtinus videret diſciplinam Clericalem iam relaxari, vt retineretur ſymbolum vitæ Apoſtolicæ, & Clericorum antiquorum, inſtituit Collegium Clericorum Regularium; prout de hoc ſunt multa iura in *Decreto*, 12. *q.* 1. & refert *B. Thom.* 2. 2. *q.* 189. *art.* 8. *ex iſtis Clericis q.* 189. *art.* 8. Ex iſtis Clericis Regularibus propagatus eſt Ordo Canonicorum Regularium, prout tenet *S. Thom* in loco ſupra allegato. *Vinc. in ſpeculo doctrinali, lib.* 18. *cap.* 16. vbi inquit. *Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apoſtolis, poſteà à B. Auguſtino Regulariter fuit inſtitutus*; & *in ſpeculo hiſtoriali, lib.* 16. *cap. fin.* inquit. *Auguſtinus factus Sacerdos Monaſterium Clericorum inſtituit, & capit viuere ſecundùm Regulam ſub Sanctis Apoſtolis conſtitutam. B. Antoninus in ſecunda parte ſuæ Chronicæ, tit.* 15. *cap.* 16. §. 7. *Volat lib.* 21. *com.* ibi, *Ordo Canonicus non tàm ab Auguſtino inſtitutus, quàm renouatus; ab Apoſtolis enim ſumpſit exordium. Faſciculus temporum in* 6. *ætate*, vbi inquit. *Ordo Canonicus capit reflorere in Eccleſia Beluacenſi, tempore Iuonis, & Ruffi.*

Item fatentur Pontifices Benedictus XII. in ſua *extrauaganti*, quæ refertur inter *Conſtitutiones Canonicorum Regularium*. Idem Eugenius IV. in Bulla producta, quæ iudicio meo fidem optimam facit. Nam cùm materia poſſet dici dubia, ſtandum eſt in dubijs determinationi Papæ, *cap. in literis, de reſt. ſpol. Io. Andreas in cap. dilecto, de præb.* & dicit *S. Thom.* 2. 2. *art.* 12. *q.* 21. quòd in deciſionibus cauſarum magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm cuiuſuis alterius, etiam Sancti Doctoris.

Nec obſtat, quòd verba Bullæ videantur enunciatiua; quia, iudicio meo, ſunt diſpoſitiua, & per modum cauſæ. Nam Papa aſſerit velle reſtituere templum Laterenen. iſtis Canonicis, à quibus olim regebatur, & quòd fuerunt amoti à Bonifacio; & ideò reſtituit ijs, vt in eo retineatur ſymbolum vitæ Clericorum, quæ vigebat tempore Apoſtolorum, & quam Auguſtinus diuinis Regulis decorauit; affirmando, quòd ab illis Canonici in Eccleſia Lateranenſi, per eum introducti, proceſſerunt: & ſic propter iſtam cauſam diſponit. Quo caſu aſſertio huiuſmodi probat, & fidem facit, *Bar. in l. emptor* §. *ancilla, de rei vendic. Alex. conſ.* 46. *col.* 2. *vol.* 1. *Iaſ. in l. ex his num.* 1. *C. de mil. teſt. Dec. in l. ſi quis in conſcribendo num.* 4. *C. de pactis.*

Secundò facit, quia Bulla emanauit motu proprio, & ex certa ſcientia, quo caſu fidem facit, *Alex. conſ.* 112. *vol.* 7. *Socc. conſ.* 87. *vol.* 3.

Tertiò, quià in omnem euentum transfert onus probandi in aduerſarios, etiam quandò agitur de facto tertij, vt eſt *gloſ. in Clem. literis, de probat.* ſed per aduerſarios nihil eſt probatum; ſaltem concludenter, ergò: & præſertim, quià declarationē Eugenij ſequuntur Nicolaus V. & Sixtus IV. Item quià ſumus in antiquis annorum centum, & vltràquo caſu narratiua Papæ fidem facit, latè per *Rimin. de antiq. temp. par.* 1.

Vlteriùs; quòd iſti Canonici deſcendant ab illis, probatur ſufficienti partium enumeratione. Et primò, quia conueniunt in nomine; nam ſicut illi vocantur Clerici, ità, & iſti; & licèt quandoque vocentur Canonici, tamen idem ſunt, & promiſcuè iura vtrumque nomen illis attribuunt, vt habetur in *can. certè, & in can. nolo,* 12. *q.* 1. *& in can. obſeruandum,* 15. *q.* 2. vbi prohibetur, Clericos munera ſuſcipere, & *Grat.* declarat intelligi de Canonicis Regularibus, & in *can. in omnibus, iuncta gloſ. in ver. Vt Canonici, de conſ. diſt.* 5. vbi *tex.* loquitur de Canonicis, & Clericis in communi viuentibus, & *gloſ.* intelligit de Canonicis Regularibus, facit *tex. in c. cùm cauſam, de elect.* vbi ſimpliciter nominat Clericos, & tamen loquitur de viuentibus ſub Regula S. Auguſtini, & in *c. dilecto, de iudic.* vbi ſemel dicit *Prior, & Clerici,* & poſteà dicit, *Prior, & Canonici,* ad idem *c. quoniam, de vit. & honeſt. Cler. iuncta gloſ. in ver. Clericos,* & patet, quia Regula ipſa Canonicorum Regularium inſcribitur, *de communi vita Clericorum,* & quòd illi antiqui Clerici vocarentur etiam Canonici, eſt *tex.* cum *gloſ. in can. in omnibus, de conſec. diſt.* 5. cum ſimil.

Secūdò probatur idētitas ex habitu lineo ab ipſo Deo inſtituto, vt habetur *Exod. c.* 28. *&* 39. Et quod Apoſtoli vſi fuerint habitu lineo, habetur in *Hiſt. S. Syluestri de S. Eufroſino,* qui Romam venit indutus Collobio candido, quod fertur fuiſſe S. Iacobi Apoſtoli, & in *Apoc.* legitur de Sanctis, qui ambulabāt in albis lineis, & ibi not. *Nicol. de Lira,* & ità inſtituit Auguſt. Clericos ſuos deferre debere, & patet in *ſermone ſuo,* qui incip. *Charitati veſtræ,* vbi dicit, *birrū, et tunicā lineā nemo accipiat, niſi in cōmuni;*

prout etiam hodie Clerici, ac Presbyteri, & Prælati vtuntur veſtibus lineis, & hic eſt habitus proprius Canonicorum Regularium, vt *gloſ. in Clemen. 1. in verb. habitus, de elect.*

Nec obſtat, quòd ſuper habitu lineo deferant cappam; quia intenditur habitus interior, & non exterior, vt per *gloſ.* ibi, & per *Imol. num.* 29. & per *gloſ. in Clement. nè in agro, §. ſtatuimus*, ibi, *prox.*

Tertiò probatur identitas, etiam ex profeſſione: & primò, quia viuunt in communi, prout viuebant tempore Apoſtolorum, & tempore ipſius Auguſtini, vt habetur in *can. nolo*, & in *can. non dicatis*, 12. *quæſt.* 1. & tradit Vrbanus Papa in *can. videntes, eadem cau. & q.* & habetur in *can. præter hæc*, 32. *diſtinct. Abb. in cap. Deus qui, de vit. & honeſtat. Clericor.* & in *cap. Epiſcopus, de præb. Prapoſ. in can.* 1. 44. *diſtinct. Barbat. de præſtantia Cardinalium quæſt.* 6. Nec obſtat *tex. in cap. certè num.* 1. vbi Auguſtinus videtur tollerare Clericos volentes tenere proprium; quia verum eſt, quod tolerat Clericos viuentes extrà Collegium, non autem in ſocietate ſua, vt dicit expreſsè in *dicto can. nolo*, & clariùs in *can. ſeq.* vbi dicit, quòd viuentes in ſua ſocietate omnibus renunciabant, & voluntatem abnegabant: ex qua abnegatione probatur etiam votum obedientiæ, quod nihil aliud eſt, quam negare propriam voluntatem, & voluntati alterius parere, vt tradit *Auguſt. de Ancona in d. tract. de pot. Eccl. quæſt.* 91. de voto etiam caſtitatis non eſt dubitandum, vt per *Auguſt. in 2. ſermone, de communi vita Clericorum.* Vbi inquit, quòd Clericus profeſſus eſt ſanctitatem, & Clericatum, per quod verbum, *ſanctitatem*, intelligitur de caſtitate, vt per *Auguſtin. de Ancona in dicta quæſt. art.* 3. Et licèt tempore Auguſtini non fieret fortè profeſsio formalis, prout hodie fit; tamen ſatis eſt, quòd in ſubſtantia, & quoad effectum idem faciebant, vt dicit *S. Thom. in 4. ſententiarum, diſt.* 98. *art.* 2. *quæſt.* 3. vbi inquit quòd antequàm eſſent iſtæ Regulæ, quæ modò ſunt, erat ſimilis modus viuendi, qui hodie reductus eſt ad Regulam, & tradunt *Ioannes de Turrecrem.* 17. *quæſt.* 1. *in ſumma, & Præd. in can.* 1. 43. *diſt.*

Quartò, probatur identitas ex nomine, & qualitate Prælatorum dicti Ordinis, qui propriè ſunt Presbyteri, & Præpoſi, vt dicit *Aug. in ſpeculo*, & in *dicto can. non dicatis*, 12. *quæſt.* 1. nam licèt hic Ordo Canonicorum Regularium habeat aliquos Abbates, hoc fuit per accidens; nam Regulariter non habent Abbates, ſed Præpoſitos, & Priores, vt declarat *Innoc. in cap. cum titulorum*, per illum *tex. junct. cap. Monachi, de ſent. excom.*

Et licèt multę fuerint factę reformationes iſtius Ordinis per diuerſa tempora; per hoc non tollitur ſubſtantia, & identitas ipſius, iuxtà *l. apponebatur, de iud. conſ. Rom.* 198.

Nec obſt. etiam, quod in Bulla Eugenij dicitur, de nouella plantatione apud Friſonariam; quia intelligitur de vltima planta, propter reformationem ibidem factam dicti Ordinis, ab ijſdem; non autem, quòd nouus Ordo fuerit inſtitutus in d. loco; quia apparet ex Bull. Alex. IV. & Greg. X. quòd antè trecentos annos erat Ordo Canonicorum Regularium in dicto loco de Friſonaria.

Ex quibus, & multis alijs concluſum fuit, modernos Canonicos deſcendere ab illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit.

Secundò principaliter dubitatum fuit. Poſito, quòd Canonici moderni cenſeantur eſſe de illis, quos inſtituit Beatus Auguſtinus. An debeant pręcedere Monachos Sancti Benedicti: & concluſum fuit ſimiliter pro parte affirmatiua.

Primò propter antiquiorem inſtitutionem ipſorum factam à Diuo Auguſtino, qui fuit longè antè Benedictum, quæ inſtitutio in materia præcedentiæ attendi debet iuxtà *gloſ. in cap. quorumdam, in verb. Prædicatorum, de elect. lib.* 6. & clariùs apparebit ex infrà dicendis.

Secundò facit approbatio dicti Ordinis Canonicorum Regularium, quæ deducitur tacitè, & expreſsè. Tacitè, quia omnes Regulæ antè Cócilium Lateranen. cenſebantur ipſo iure approbatæ, *c. fin. de Rel. dom. & not gloſ. in verb. præceſſit, in c. vnico, §. pen. eod. tit. lib* 6 pro quo etiam eſt *tex in can. parſimoniam*, vbi not. omnes 41. *diſt.* & in *l.* 1. *de Collegijs illicitis*, quæ licèt ſit lex ciuilis, tamen debet ſeruari in foro canonico, niſi contrarium reperiatur de iure canonico deciſum, iuxtà tradita in *c.* 1. *de nou. oper. nunt.* Item cenſetur approbata Regula antè Regulam Benedicti, cùm fuerit inſtituta antè illam per centũ annos, & vltrà. Per quod tempus præſumitur titulus, iux. *l. hoc iure, §. ductus aquæ, de aqua quot. & æſt. c. ſuper quibuſdam, §. Præterea, de ver. ſig.* Item, quia Ordo huiuſmodi fuit inſtitutus per Epiſcopũ, & ſic per Ordinariũ, qui nõ reperiebatur prohibitus antè d. Conciliũ, *d. c. fin.* ergò &c.

Prætereà dicitur, Ordinem huiuſmodi fuiſsè expreſsè approbatum antè Ordinem Benedicti per Gelaſium in *can. ſacroſancta* 15. *diſt.* vbi approbantur in genere omnia opuſcula Auguſtini, inter quæ eſt ipſa Regula Canonicorum: ergò cenſetur approbata ab ipſo Gelaſio, qui Gelaſius fuit filius Valerij Epiſc. Hipponen. qui ordinauit D. Auguſtinũ, & in ſucceſſorem elegit. Vlteriùs; cùm negari non poſsit Ordinem huiuſmodi fuiſſe approbatum, ſaltem per Innocentium II. in *can. pernicioſa*, 18. *q.* 2. huiuſmodi actus, qui à principio validus erat, (vt ſuprà probatum fuit) trahitur ad tempus ipſius inſtitutionis, ac ſi tunc confirmatus fuiſſet, vt eſt *doctrin. Bald. in l.* 1. *C. de teſtament.* latè *Pariſ. conſ.* 19. *num.* 37. *lib.* 1.

Tertiò principaliter deducitur dignitas, & præcedentia Canonicorum ex Clericatu, quem habẽt annexum originaliter, *can. nolo, can. nõ dicatis, et can. certè*, cum ſimilib. 12. *q.* 1. quia non poteſt eſſe Canonicus, qui non ſit Clericus, not. *Abb. in c.* 2. *de inſtit.* Et quòd iſti Canonici fiant Clerici ab initio, tradit *Archid. in can. mandamus*, 19. *q.* ... *& Beatus Thom. ſecunda ſecundæ, quæſt.* 189. *art.* 8.

Monachi verò ex eorum inſtitutione erant laici, *C. de Epiſc. & Cler. l generaliter*, canonizata in *can. generaliter* 16. *q.* 1. quinimmo de iure non poterant clericari, vt notat *Prapoſ. in can. priſcis* 55. *diſtinct.* & in *can. requiſitus*, 1. *q.* 7. niſi ex cauſa neceſſitatis, vt in *d. can. priſcis*, & in *can. moderamine*, & in *can. ex auth.* 16. *q.* 1. quia alia cauſa eſt Monachi, alia

Cle-

Clerici: Monachi enim officiũ eſt plãgentis, Clerici verò docentis, *can. hinc eſt, & can Monachus, can. alia cauſa*, 16. *q.* 1. & indè dicitur, quòd vix optimus Monachus facit Clericũ bonum, *can. legitur, ead. cauſ. & quæſt.* & ideò ſcribit Hieronymus ad Ruffum: ſic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis, *can. ſic viue*, 16. *q.* 1. & quòd Monachi eſſent laici, & non Clerici; patet; quia ſoluebant decimas: prout cęteri laici, *gloſ. in cap ex parte il* 1. *in verbo, laborum, de decimis.* Et licèt hodie Monachi fiant Clerici, clericatus huiuſmodi competit eis per accidens, & non originaliter ex inſtitutione, prout competit Canonicis, vt dicunt *D. Thom. & Abb. in locis præalleg.* Ex quo ſequitur, quòd cauſa naturalis attendi debet, & præualet cauſæ accidentali, vt not. *Bart. in l* 3 *ff. de tut.* & in *l. fin. de offic. Proconſ. & leg.* & illa antiquior ordinatio circà præcedentiam attendi debet, vt not. *Abb.* in term. in *c. ſtatuimus. col.* 2. *verſ. nota ex prædictis, de maio. et ob.* vbi dicit, quòd tanta debetur reuerentia Ordini; quòd olim quandò Monachi, non erant Clerici, ſimplex Clericus præferebatur Abbati, iux. *can. à Subdiacano* 93. *diſt*, & propterea nõ obſtat, quòd hodie Monachi ſint arctioris vitæ, & ideò fiat tranſitus ex Canonicis ad Monachos, quia circà præcedentiam nõ attenditur comparatio meritorum, ſed Ordinum, vt not. *Gemin. in cap. Quamuis, §. quamquàm, n.* 3. *de præb. in* 6. *Dec.* in *c.* 2. *col.* 3. *de re iud. Felin. in cap. poſtulaſti col.* 1. *de reſcrip.* prout patet in Mendicantibus, qui licèt ſint Clerici, & arctioris vitæ, tamen poſtponuntur alijs. Et quia priuilegiũ Clericatus cõceſſum Monachis ex poſt facto, debet intelligi ſinè præiudicio alteriùs, vulg. *l.* 2. *§ meritò, ne quid in loco publico, cap. quamuis, de reſcript. in* 6.

Nec obſtat huic fundamento Clericatus, quòd dicitur ab aliquibus, Canonicos Regulares non debere gaudere priuilegio Clericorum; quia non ſunt ſimplices Clerici: quia priuilegium videtur remanſiſſe penès Clericos ſeculares, qui ipſos Regulares præcedunt. Nam vt dicit *Auguſtinus lib.* 9. *Confeſsionum*, & in *ſermone*, qui incipit *charitati veſtræ*, Clerici omnes originaliter viuebant ſecundùm vitam Regularem; & cùm inciperent vitam huiuſmodi relaxare, inſtituti ſunt Canonici Regulares per Auguſt. iuxtà priorem vitam; ad retinendum illius ſymbolum, Clerici verò, qui non ſeruabant Regulam, vocati ſunt ſeculares, quaſi participantes de Regulari quo ad Ordinem, & de ſeculari, quo ad vitam, vt dicit *gloſ.* in *cap. licèt in corrigendis. in verſ. ſeculares, de offic.* Ord. & ibi declarat *Abb. col. fin num.* 5. *Prapoſ.* in *can.* 1. *col.* 34. *in fine ver. tertium tempus* 44. *diſt. poſt Oſtien. in ſumma, de vit. & honeſt. Cler. §. à quibus in princ.* Et ideò Beatus Auguſtinus vocat Clericos ſeculares claudos, tanquàm claudicantes, & vitam rectam Clericalem non tenentes, in *can. certè* 12. *q.* 1. ex quo infertur, quòd Canonici Regulares, qui ſeruant antiquam Regulam Clericorum, verè illis ſuccedunt, & digni ſunt maiori laude, cùm perſeuerantes in bono dicantur eſſe melioris conditionis, quàm ab eo deuiantes, *can ſi ex bono de pæn. diſt.* 4. *cap eum qui, de præb. in* 6. & licèt Clerici ſeculares hodie eos præcedant, hoc procedit, quia ſunt ſub Epiſcopo, & ſic ratione capitis, *arg. cap. quamuis il* 1. *de præb. lib.* 6. Nam membra ſequuntur caput, *cap. non liceat, in princ. de præſcript.* Et ideò ſi Eccleſia Cathedralis eſſet Regularis, prout multæ ſunt, Canonici Regulares illius Eccleſiæ præcederent quoſcunque Clericos, ratione capitis, prout ſeruatur in practica.

Quartò principaliter deducitur præcedentia Canonicorum ex dignitate inſtituentis, id eſt Auguſtini, qui fuit non ſolùm magnus Epiſcopus, vt dicit *tex. in cap.* 1. *de obli ad ratio.* ſed etiã ſolemnis Eccleſiæ Doctor; & ſecundus poſt Apoſtolos, vt habetur in *cap. unico §. ſic alma mater, de reliquijs, & veneratione Sanct. lib.* 6. Et non eſt dubium, quòd ordinatus à maiore præfertur, etiam ſi ſit poſteà ordinatus *cap. per tuas* vbi *Abbas*, & alij notar. *de ma. & obed.* Ideò dicitur, quòd ordinatus à Papa, licèt poſterius, præfertur ordinato priùs ab Epiſcopo, facit *cap. quia ſæpè §.* 2 *de præb.* in 6. Benedictus verò fuit ſimplex Abbas, quod eſt nomen ſollicitudinis, & non dignitatis, vt eſt *gloſ. in cap. ſuam, in verb. non aſcendant, de ętat. & qualit.* & in *can. accedens, in ver. Abbatem* 50 *diſt. in* & competit etiam cuilibet Præpoſito Collegiorum ſecularium, & artium vilium, vt tradunt *Alciat. in l. Collegiorum, de verb. ſignif* & ideò in Eccleſia poſtponitur Oſtiario, & alijs in minoribus Ordinibus conſtitutis *can. à Subdiacono* 93. *diſt. in.*

Nam dignitas, & priuilegium Abbatum noſtri temporis, eis competit ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ *de priuil. lib.* 6. poteſt concedi huiuſmodi priuilegium, prout ſępiſsimè conceſſum fuit, & conceditur etiam Prioribus, non habentibus ſuperiorem, vt not. *gloſ. in cap. Abbatem eod. tit. & lib.* quia iſtæ Prælaturæ, quandò ſunt in capite æquiparantur *cap.* 2. & *cap. cùm illorum de ſent. excomm.* cum *gloſ. in verbo Abbatem*, vbi notant omnes, & propterea non obſtat, quod dicitur, Monachos videri digniores, quia habent Abbates naturaliter, Canonici verò per accidens, vt videtur dicere *Innoc. in dicto cap. cùm illorum, in verbo, Abbatem*, quia Abbaria per ſe nihil eſt, ſed dignitas prouenit ex poſt facto, eo tempore, quo etiam Canonici habuerunt, prout habent multos Abbates, & maiores Prælatos; licèt habeant etiam Archipresbyteros, Priores, & prout etiam nouiſſimè multi Priores erant apud ipſos Monachos, vt in *cap. in ſingulis*, & *cap. ea, quæ de ſtat. Monach. cap. fin. de Capellis Monac.* Et quòd Canonici habeant multos Abbates habetur in dicto *cap. Monachi*, & *cap. cùm illorum*, & in *cap. intelleximus, de ętat. & qualit.* & *cap. cùm I. & A. de re iudic cap. ſignificaſti, il* 2. *de homic.* cum infinitis ſimilibus.

Vndè cùm ſuperuenerit dignitas à Sede Apoſtolica Abbatibus omnibus æqualiter cenſetur cõceſſa; quia vna determinatio reſpiciens plura determinabilia, ea pariformiter determinat, vulg. *l. iam hoc iure, de vulg. & pupill.* Ideò cùm ad hoc ſint pares in dignitate, videretur ſeruanda antiquitas in promotione, prout fit in Epiſcopis, *arg. l.* 1. *C. de conſul lib.* 12. *Doct. in l.* 2. *priùs, de vulg. Boc. ord. grad. n.* 5. vel ratione Ord. Canon. eſſent præferendi.

Quin-

Quintò principaliter pro Canonicis facit conſuetudo Vrbis, in qua Canonici præcedunt, & quæ cõſuetudo Vrbis potiſſimùm debet attendi in iſtis præcedentiis, vt dicit *Bald. in cap. cum olim, in prin. de conſuet. Prepoſ. in can. Epiſcopus 17. diſtin. Dec. in cap. Clericis, de Iudicijs*, & in *cap. auaritia, de præbendis*, vbi arguit per hoc, quòd Monachi debent præferri Canonicis, quia in Vrbe præcedunt, quod eſt falſum; & ideò facit in contrarium.

Vndè non videtur attendenda communis opinio Doctorum eſſe in fauorem Monachorum, cùm non ſit fulcita Iuribus, & rationibus, vt dicit *Auguſt. in can. ego ſolus 9. diſt.* & *Doct. in cap. 1. de conſtit.* cum ſimilibus.

Poſtremò fuit dubitatum; cùm in Concilio Tridentino reperiantur Abbates Congregationis Lateran. Canonicorum Regularium, & Congregationis Sancti Benedicti, qui debeant præcedere? Et videbatur, quòd Lateranen. præcedere deberent; nam ſtãte concluſione ſuperiùs firmata in fauorem Canonicorum Regularium; cùm Abbates ipſi admittantur in Concilio tanquàm repreſentantes eorum Congregationem, & non ex propria perſona; quod ex eo patet, quia tres ipſorum tantùm, non autem omnes admittuntur; quia ſunt Abbates temporales, & non perpetui; & quia tres inſimul conſtituunt vnum votum tantùm. Videbatur inquam ex hoc inferri, quòd deberet attendi dignitas ipſius repreſentati, ſicut videmus in legatis Principum in quibus non attenditur dignitas legatorum, ſed ipſorum Principum: vt per *Mar. Laur. in tract. de legatis Principum quaſt. 27.* cùm ſimilibus.

Ex aduerſo tamen conſideratum fuit, quòd iſti Abbates non admittuntur in Concilio ſimpliciter tanquàm legati; quia ſi non eſſent Abbates non admitterentur: ideò cùm in eis conſideretur propria qualitas Abbatialis, reſolutum fuit, quòd circà præcedentiam habeat in eis ſeruari ordo, qui ſeruatur in Abbatibus perpetuis, & in Epiſcopis; vt ſcilicèt attendatur antiquior promotio ad Abbatiam, iux. trad. in *can. Epiſcopos 16. diſtinct. in can. fin. 75. diſtinct.* cum ſimilibus, prout alias, licèt per modum prouiſionis, per Sanctitatem V. prouide ſcriptum fuit.

292 Relatio Illuſtriſſimorum, ac Reuerendiſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Io: Michaelis Sarraceni, Tit. Sanctæ Anaſtaſiæ, ac Bernardini Scotti Tit. Sancti Matthæi.

Sanctiſſime Pater, pedum poſt oſcula beatorum,

Cauſa præcedentiæ inter Canonicos Regulares Lateranen. Ordinis Sancti Auguſtini, & Monachos Congregationis Caſinen. Ordinis Sancti Benedicti, iamindè à tempore Innocentij VIII. anno 1489. controuerſa, ac ventilata fuit, multaq; hinc indè emanant conſilia, & reſponſa celeberrimorum Doctorum, & Collegiorum Italiæ, ex quibus difficilis, & ar[d]ua facta eſt huiuſmodi quæſtio. Vtra ſcilicèt [e]x dictis Congregationibus alteram præcedere debeat. Cumq; eadem cauſa iampridem à Sanctitate Veſtra nobis delegata fuerit, primò audienda, ſecundò verò referenda. Nos vt par eſt Sanctitati Veſtræ obtemperantes, relationem in his ſcriptis prout oretenùs eadem Sanctitas Veſtra iniunxit, facimus.

Auditis ſiquidem multoties partibus, & his, quæ hinc indè allegata ſunt diligenter examinatis: primò dubitatum inter nos fuit; An ex deductis conſtaret Canonicos Regulares, qui ſunt in cauſa, deſcendere à Clericis ſiuè à Canonicis Regularibus, quos inſtituit B. Auguſtinus, vel de illis eſſe cenſeri. In quò articulo concluſum per nos fuit pro parte affirmatiua.

Rationes itá decidendi, præter alias, fuerunt, Primò *tex. in can. nolo, & can. non dicatis.* & *in can. certe 13. quæſt. 1.* in quibus iuribus Beatus Auguſtinus præcepit Clericis, qui cum eo viuere velint, nè quid proprium habeant, ſed omnia in cõmuni, cum ipſa Ordinis ſuſceptione, non ſolùm facultatibus, ſed voluntatibus proprijs ſe ſubdiderint: quæ qualitates omnes maximè conueniunt his Canonicis Regularibus, qui, & ipſi ſunt Clerici, & Ordinis Sancti Auguſtini, ac in communi omnia poſſident, obedientiam quoquè ſub Regula Beati Auguſtini profitentur. Meritò igitur de illis ſunt cenſendi, talia enim ſunt ſubiecta, qualia prædicata demonſtrant *l. fundum inſtructum ff. de fundo inſtructo*; & ad probationem identitatis ſufficit concurſus duarum qualitatum *l. forma ff. de cenſi.* per *Bart. in l. demonſtratio col. penult. de cond. & demonſt.* Secundò hanc concluſionem noſtram confirmat Bulla, quædam Eugenii IV. in actis producta, pro parte Canonicorum Regularium, quæ dirigitur Canonicis ipſis Regularibus, qui tunc tẽporis erant in Monaſterio S. Mariæ de Friſonaria, illoſque Eugenius appellat ſub his verbis. *Diuinam in terris familiam Clericorum, qui vitam religioſam ducerent, & ad exemplum naſcentis Eccleſiæ, Sanctam ſeruarent inſtitutionem Clericorum, quos Canonicos appellamus*; Et paulo poſt, *Huius profecto Sacri Ordinis, & ſancti propoſiti poſt Sanctos Apoſtolos Primus in Alexandrina Eccleſia Marcus Petri diſcipulus fuit inſtitutor, & conditor, & glorioſus Doctor Auguſtinus eos diuinis Regulis decorauit*. Ex quibus verbis Eugenii arguitur manifeſtè iſtius Ordinis antiquitas, & inſtitutio: & licèt ea verba prolata ſint à Papa enunciatinè, & quæ concernant factum alienum, tamen negari non poteſt, quin præſumptionem in antiquis inducant, quæ ſaltem transferat onus probandi contrarium in aduerſarium, iuxtà not. per *gloſ. pen. in cap. nonnulli §. fin. de reſcript.* vbi *Abbas* dicit, illud eſſe quaſi commune dictum, & in practica ſolere ſeruari, & eſt *gloſ. in Clem. literis, in verbo, feciſſe narramus*, vbi *Paulus de Leaz. & Io: & Imol.* & traditur per *Feder. de Senis conſil. 27.* Tertiò non parui momenti ſunt auctoritates hiſtoricorum, quibus in parte cùm de antiquis factis dubitatur, credendum, *l. ſeptimo menſe ff. de ſtat. hom.* qui teſtantur, iſtos Canonicos Regulares à Beato Auguſtino inſtitutos fuiſſe cùm in Eccleſia Hipponenſi eſſet Epiſcopus. Ex his itaque iuribus, ac rationibus, firmata fuit inter nos concluſio, quòd Canonici Regulares prædicti cenſeantur

tur

tur eſſe de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit.

Secundo loco dubitatum eſt; præſuppoſito, quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, cenſeantur de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit; An ex hoc inducatur, quòd debeant præcedere Monachos Sancti Benedicti, qui ſimiliter ſunt in cauſa; & in hoc quidem dubio, in quo clauus totius cauſæ vertitur, poſt multa, facta fuit per nos reſolutio, quòd in proceſſionibus, cæteriſque actibus publicis, Canonici Regulares, ac eorum Abbates, & Prælati dimiſſa ſuperiori veſte, ſeù cappa, retenta linea, & in Clericali habitu incedentes more Clericorum ſecularium præcedere, præferrique debeant Caſinen. Monachis, rationes ex multis potiſſimæ hæ fuerunt, quæ nos, vt ità atteſtaremur, induxerunt. Prima ratio fuit, quia Canonicis Regularibus competit eſſentialiter Ordo Clericatus, & per ſe ſunt Clerici, vt probatur in *præallegat. can. nolo, can. non dicatis, & can. certè* 13. *q.* 1. in quibus iuribus hoc eſt expreſſum. Non idem autem eſt in Monachis, qui non eſſentialiter, nec per ſe, ſed per accidens ſunt Clerici, probatur in *can. a Subdiacono* 93. *diſtin.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas poſtponitur quibuſcunq; Clericis, etiam Oſtiariis Et Hieronymus ad Ruſticum Monachum ſcribens in *can. ſic viue* 13. *quaſt.* 1. inquit, *Sic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis; & diſce longo tempore, quæ poſtmodùm alios doceas.* Et per hanc rationem in caſu noſtro *Beatus Thomas* 2. 2. *quæſt.* 1. *art.* 88. *in reſponſione ad ſecundum argumentum* expreſsè tenuit, Canonicos Regulares, vt digniores propter Ordinem Clericatus annexum, præferendos Monachis Sancti Benedicti. Quod etiam comprobatur, quia contemplatiua ſimul, & actiua vita Clericorum, in adminiſtratione Sacramentorum, aliorumque ſpiritualium, dignior, ac nobilior eſt ſola contemplatiua Monachorum, *cap. niſi cùm pridem*, vbi *Ioannes Andr. de renunciat.* Nam Beatus Auguſtinus præceſsit Benedictum, Auctorem Congregationis Caſinen. per annos centum, & plùs. Quæ antiquior inſtitutio in prælationibus præcipuè attenditur, vt not. in *l. cùm quid, ſi cert. pet.* & in *r. qui prior, de reg. iur. in* 6. & hanc etiam rationem antiquioris inſtitutionis, maximè adiuuat maior dignitas in ipſo inſtitutore; cùm Beatus Auguſtinus tempore huius inſtitutionis eſſet Epiſcopus Hipponen. & ſic dignior Sancto Benedicto, qui erat ſimplex Monachus.

Supradictis tamen atque aliis iuribus, & rationibus, quæ breuitatis cauſa conſultò omittuntur, aduerſabantur auctoritates Doct. in hoc articulo ſcribentium, qui & numero, & grauitate communem conſtituunt opinionem, inter quos etiam conſulta extant Collegiorum Patauini, Ferrarienſis, & Bononienſis, quorum ſcribentium ea eſt ſententia, vt Monachi Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinen. præcedere debeant Canonicos Ragulares Lateranen. Ratio eorum potiſſima videbatur eſſe, quòd in inſtitutionibus Regularum, non tam ipſa inſtitutio, eiuſque prioritas in tempore, quàm approbatio Sedis Apoſtolicæ ſit attendenda, ſinè qua nulla noua Regula, nulla noua Religionis erectio fieri debet; ſtante in id expreſſa prohibitione Concilii Generalis, de qua in *cap. fin. de Relig. dom.* Approbatio etiam Regulæ Diui Auguſtini, ac inſtitutionis Canonicorum Regularium nullibi apparere videbatur facta à Sede Apoſtolica. Contrà verò Regula Sancti Benedicti ſpecialiter, & expræſsè videbatur approbata per *Beatum Gregorium Papam*, qui *in libro ſecundo Dialogorum*, de Regula Sancti Benedicti ſpecialem mentionem facit.

Hoc tamen fundamentum Caſinen. elidi videbatur propter longeuam tolerantiam totius Eccleſiæ, ac Sedis Apoſtolicæ, quæ non tamdiù tolerasſet hanc Beati Auguſtini Regulam, ac inſtitutionem, niſi vel expræſsè approbando, vel illam ſaltem tacitè confirmando, ad not. per *Doct. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, de cauſa poſſeſſionis, & propriet.* propterea colligebatur etiam approbatio Regulæ Sancti Auguſtigi, ex *tex. in can. S. Romana* 15. *diſt.* Vbi Gelaſius Papa inter ea, quæ narrat recepta fuiſſe à Romana Eccleſia enumerat opuſcula Beati Auguſtini, inter quæ præcipuum locum videtur tenere ſermo de cõmuni vita Clericorum, quæ eſt Regula ipſius Auguſtini; ex quo videtur ſaltem generaliter facta à Gelaſio illius Regulæ approbatio. Atque is Gelaſius præceſſit per centum annos Beatum Gregorium, qui dicitur approbator Regulæ Benedicti. Quin etiam in primitiua Eccleſia licitum erat paſsim cœtus, & Congregationes inſtituere in honorem Dei, ac Fidei exaltationem. Nec veriſimile eſt Beatum Auguſtinum nouam illam inſtitutionem feciſſe ſinè interuentu eorum, quæ ad illius robur, & firmitatem neceſſaria eſſent.

Veruntamen in hoc iurium, & rationum conflictu tutior via viſa eſt, quam Rom. Eccleſia, vti Magiſtra, & Mater omnium, nos docuit; quippe ex longiſsima conſuetudine, in conſpectu tot Roman. Pontificum in Vrbe obſeruata, vtraque etiam parte acquieſcente, inductum eſt, vt in proceſſionibus, aliiſque actibus publicis, Canonici Regulares dimiſſa ſuperiori veſte lanea, ac retenta linea (Clericos ſe eſſe ſignificantes) præcedant Monachos Sancti Benedicti Cõgregationis Caſinen. Huius itaque conſuetudinis normam ab Eccleſia Romana obſeruatam, nobis amplectendam duximus, quæ in proceſſionibus, & ſimilibus actibus attendi debet, quoad iſtos Religioſos, vt tradit expræſsè *Bal. in l. obſeruare, §. antequàm, de off. Proconſul. & legat.* Quæ conſuetudo maximè opportuna viſa eſt, vt huic liti finem imponere, omneſque eorum Religioſorum contentiones ſopire, atq; extinguere poſſit.

Vltimo verò loco propoſitum fuit per nos dubium; an in Concilio Generali Abbates Canonicorum Regularium præcedere debeant Abbates Ordinis S. Benedicti. Atque in hoc articulo veriſſima, ac iuridica viſa eſt reſolutio, olim facta coram Sanctitate Veſtra, quòd nulla habita ratione Ordinum, & Congregationum, illi Abbates preferri debeant, qui primò fuerint ad Abbatialem dignitatem promoti; ſi[illegible]m in Epiſcopis, aliiſque ſimilibus dignitatibus [illegible] ſtatutum fuiſſe à iure, *can. placuit* 18. *diſtin. gloſ. & Doctores*

in can. fin. 1 75. diſtinct. & in *can. Epiſcopos 17. diſt.*

Hæc igitur ſunt Beatiſſime Pater, quæ præcipua ex multis colligenda, ac Sanctitati Veſtræ referenda duximus in præſenti cauſa præcedentiæ, in qua etiam ſententiam ex mandato veſtro ſubſcripſimus conformem reſolutionibus per nos factis, arbitrantes ità, & Sanctitatem Veſtram ex iure, & æquo diffiniri poſſe, ſaluo ſemper ſapientiſſimo, ac prudentiſſimo illius iudicio; cui nos in omnibus ſubiicimus, finemq; dicendi facientes Sanctitati Veſtræ pedes humiliter, atque denotè deoſculamur &c.

Sententia

293 Lata à Sanctiſsimo D.N. Pio IIII. Pontifice Maximo in dicta cauſa præcedentiæ, ad relationem ſupradictorum S.R.E. Cardinalium, in fauorem Reuerendorum Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Auguſtini Congregationis Lateranen.

CHRISTI NOMINE INVOCATO, pro tribunali ſedentes, & ſolùm Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram diffinitiuam ſententiam, quam ferimus in his ſcriptis, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis, & quas dilectis filijs noſtris Ioanni Michaeli Sarraceno Tituli Sanctæ Anaſtaſiæ, Ioanni Baptiſtæ Cicadæ, Tit. Sancti Clementis, & Bernardino Scotto Tit. Sancti Matthæi S. R. E. Cardinalibus primò audiendas, & per eos decidendas, & terminandas, & deindè per præfatos Cardinales, per Apoſtolica noſtra reſcripta Nobis referendas commiſimus, inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Ordinis Sãcti Auguſtini, Congregationis Lateranenſis, & vniuerſam eorum Congregationem, ex vna, Et Prælatos, Abbates, & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinen. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum Congregationem, de, & ſuper præcedentia, & iure inter eos præcedendi, tàm in proceſſionibus, quàm in Generalibus, & Synodalibus, ſeù Prouincialibus Concilijs, omnibuſque actibus publicis, & priuatis, rebusq; alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latiùs deductis, & illorum occaſione in prima, ſeù alia verſę fuerunt, & vertebantur inſtantijs, partibus ex altera. Cauſa huiuſmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, & ſæpiùs auditis partibus, & dubijs in ea plenè diſcuſſis, & reſolutis, ac viſis de iure vidẽdis, & demùm per dictos Cardinales Nobis matura deſuper facta relatione, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis vti Clericos, dimiſſa ſuperiori veſte, Pallio, ſeù Cappa in linea veſte, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma noſtra Vrbe Romæ fuit, & nunc obſeruatur) in proceſſionibus, & omnibus alijs actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Alma Vrbe noſtra, noſtroque, & Succeſſorum Noſtrorum conſpectu, quàm aliàs vniuerſis, ac quibuſcunque alijs Ciuitatibus, Terris, Oppidjs, & locis, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Ordinis Sancti Benedicti Caſinen, præcedere debuiſſe, & debere; eoſdemque Abbates: Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamque eorum Congregationem, vt ſupra incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Sancti Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & ſingulis præmiſſis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & eſſe. Abbates verò dictarum Congregationum Lateranen. & Sancti Benedicti ſingulariter, & de perſę abſque eorum Conuentibus, in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & alijs actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel de conſuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt; inter ſeſe iuxtà ſingulorum ipſorum Abbatum, ibidem interuenientium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illa promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius fuerint, attentis, præcedere, ac præferri, & in digniori loco collocari debuiſſe, & debere, prout præferimus, anteponimus, collocamus, præferrique, anteponi, & collocari reſpectiuè mandamus, Iactationes quoque, moleſtationes, oppoſitiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcunque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis Sancti Benedicti, & dictam eorum Congregationem eiſdem Abbatibus, Prælatis, Canonicis Regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi de, & ſuper præfatis omnibus, & ſingulis, & illorum occaſione quomodolibet factas, præſtitas, & illatas, factaque, præſtita, & illata, fuiſſe, & eſſe temerarias, illicitas, indebitas, & iniuſtas, temerariaque, illicita, indebita, & iniuſta, ac de facto præſumptas, & præſumpta, illaſque, & illa præfatis Abbatibus, & Prælatis, & Monachis feciſſe, & facere minimè licuiſſe, nec licere de iure. Et propterea de, & ſuper illis, ac dicto iure præcedendi, vt ſupra, omnibuſque aliis, & ſingulis præmiſſis perpetuum ſilentium imponendum fore, & eſſe, ac imponimus, vtramque partem in expenſis, iuſtis ex cauſis, abſoluentes.

Ità eſt I.

Ità refero, & cenſeo pronunciandum eſſe Ioannes Michael Cardinalis Sarracenus.

Ità refero, & cenſeo pronunciãdum Ioannes Baptiſta Cardinalis Sancti Clementis.

Ità refero, & cenſeo pronunciandum eſſe Bernardinus Cardinalis Tranen.

294 Breue eiuſdem S.D.N. in quo ſupplentur omnes, & ſinguli proceſſus, & ſententiæ prædictæ defectus etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan interuenerint; ac mandatur ab omnibus inuiolabiliter obſeruarj debere prædictam ſententiam, ſub pœnis, & cenſuris.

PIVS PAPA IIII.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM. Sedis Apoſtolicæ prouidentia circumſpecta, nè rurſus ea, quæ in controuerſiis inter perſonas Eccleſiaſticas, præſertim Altiſſimo ſub Regulari profeſſione famulantes; exortis, pro tranquillo Religionis ſtatu prudenter ordinauit, in moleſtos contentionis anfractus relabantur, maiorem ſolet, dum

id res

id res ipſa requirit, adhibere cautionem. Sanè nuper, poſtquàm, ſicut Nobis innotuerat, ab antiquis vſque temporibus, etiam ſupra centum annos retroactis, lis, & cauſa, ſeù controuerſia inter dilectos filios Rectorem Generalem, & Canonicos Regulares Sancti Auguſtini Congregationis Lateranenſis ex vna, ac Monachos Sancti Benedicti, Ordinis Caſinenſis, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua Congregationum partibus ex altera, ſuper illorum præcedentia, ſeù iure præcedendi ſuborta, & coram diuerſis Iudicibus, etiam in noſtro Palatij Apoſtolici auditorio ventilata, ac demum non ſinè animi noſtri moleſtia in œcumenico Concilio Tridentino inter earumdem Congregationum Abbates renouata fuerat. Nos conſiderantes lites, & controuerſias huiuſmodi in Eccleſia, præſertim inter Religioſas, & reformatas perſonas, quæ relictis mūdi vanitatibus, votum ſuum in humilitat s ſpiritu, Domino, & Deo noſtro, qui ſe pro nobis vſq; adeò humiliauit, vt formam ſerui acciperet, perſoluere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deoque præcipuè dilectæ virtuti, quæ eſt humilitas, labem infundere, populoq; ſcandalum generare, ac propterea illas omni ratione ſubmouendas, publicæq; Religionis tranquillitati, ac miniſtrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quàm primum conſulendum eſſe rati. Motu proprio dictas cauſas, & controuerſias vbilibet, & coram quibuſuis Iudicibus motas, & in quibuſuis inſtantiis indeciſas pendentes, ab eiſdem Iudicibus ad Nos auocamus, illaſque dilectis filijs Noſtris Ioanni Michaeli S. Anaſtaſiæ Sarraceno, Ioanni Baptiſtæ Sancti Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scotto, nuncupatis S.R.E. Presbyt. Cardinalibus audiendas, cognoſcēdas, & decidēdas per quādam motus proprij ſchedulam; & deinde illas per aliud noſtrum reſcriptum eiſdem Cardinalibus, per eos audiendas tantùm, Nobiſq; referendas cōmiſimus. Qui quidem Cardinales dictis partibus, earumue procuratoribus, & aduocatis pluriès auditis dubijſque emergentibus ad plenum diſcuſſis, & reſolutis, comperto ſatis per eos ex compluribus literis Apoſtolicis, diuerſiſque alijſque alijs documentis, rationibus, & probationibus, quòd ipſi Canonici fuerunt, & ſunt de illis Clericis à Sancto Auguſtino, quinimmo à Sanctis Apoſtolis inſtitutis, eoſdem Canonicos tam ſuæ antiquę inſtitutionis huiuſmodi; quàm etiam dignitatis Clericalis; qua eo ſtatim, quòd profeſſionē Regularem emittunt, inſignitos eſſe oportet, aliarumque qualitarum in eis exiſtentium ratione, dictamque illarum. Congregationem Lateranen, præfatos Monachos, & eorum Congregationem Caſinenſem præcedere debere conſueuerunt, & concluſerunt, quamque concluſionem huiuſmodi ad audientiam noſtram, iuxtà vltimi noſtri reſcripti præfati tenorem retulerunt. Vnde Nos illorum relatione intellecta, c. que per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus ſuis partibus veritati, & iuri conſonam comperimus, per noſtrā diffinitiuam ſententiam pronunciauimus, ſententiauimus, decreuimus, & declarauimus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. vti Clericos, dimiſſa ſuperiori veſte, pallio, ſeù cappa in linea veſte, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma Vrbe conſuetum fuerat, & tunc obſeruabatur) in proceſſionibus, & omnibus alijs actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Vrbe, noſtroque, & aliorum Romanorum Pontificum ſucceſſorum noſtrorum conſpectu, quàm aliàs in vniuerſis, & quibuſcunque alijs Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, Abbates, Prælatos, & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinen. prædictos pręcedere debuiſſe, & debere, ac eoſdem Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamq; eorum Congregationem, vt præfertur, incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Sancti Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & ſingulis præmiſsis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & eſſe. Abbates verò dictarum Congregationum ſingulariter, & de per ſe abſque eorum Conuētibus in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, ac alijs actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel conſuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter ſe ſe iuxtà ſingulorum ipſorum Abbatum, ibidem interuenientium, priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illorum promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius ſint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuiſſe, & debere, prout ex tunc prætulimus, anteponimus, & collocauimus, pręferriq; anteponi, & collocari mādauimus. Iactationes quoq; moleſtationes, oppreſſiones, perturbatiònes, vexationes, & impedimenta quæcunque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos, & eorum Congregationem Caſinen eiſdemque Abbatibus, Prælatis, & Canonicis Regularibus Lateranen. ſuper præfatis omnibus, & ſingulis, & illorum occaſione quomodolibet factas, præſtitas, & illatas, facta, præſtita, & illata, fuiſſe, & eſſe temerarias, illicitas, indebitas, & iniuſtas, temerariaque, illicita, indebita, & iniuſta, ac de facto præſumptas, & præſumpta, illaſque, & illa Abbatibus, Prælatis, & Monachis Congregationis Caſinen. huiuſmodi feciſſe, & facere minime licuiſſe, neque licere de iure. Et propterea de, & ſuper illis, ac dicto iure præcedendi, omnibuſque, & ſingulis alijs præmiſſis perpetuum ſilentium imponendum fore, & eſſe, & tunc impoſuimus, prout in reſcripto, relatione, & ſentētia prædictis pleniùs continetur. Ne autem de ſententiæ, aliorumque præmiſſorum validitate vllo vnquam tempore dubitari, ac propterea, vel alio quouis pretextu rem maturè diſcuſſam, & iudicatam, rurſus in controuerſiam trahi, neue denuò in Eccleſia Dei inter tales perſonas Religioſas contentiones exoriri, ac populo ſcandala generari contingat, tempeſtiuè prouidere, ac ſupremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores literarum ſingulorum prædeceſſorum, ac reſcripti proceſſus relationis, ſententiæque præfatorum, & indè ſecutorum tenores præſentibus pro ſuffragijs expreſſis habentes. Motu ſimili non ad ipſorum Abbatum, Præla-

rum, & Canonicorum Regularium Congregationis Lateranenſis, vel alterius pro eis, Nobis, ſuperque hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera deliberatione, & certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis, plenitudine, ad effectum executionis dictæ ſententiæ tantùm, omnes, & ſingulos proceſſus, & ſententiæ præfatorum defectus, etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan in eiſdem interuenerint, harum ſerie ſupplemus; ac eamdem ſententiam, vnà cùm eius proceſſu validos, & efficaces eſſe, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & inuiolabiliter ab omnibus obſeruari debere, nec partes ipſas ab eis vllo vnquàm tempore quouis prætextu, quæſito colore reſilire poſſe, ſed ad illorum obſeruationem teneri, cenſuriſq. & pœnis, tàm Eccleſiaſticis, quàm pecuniarijs, ad id cogi, & compelli; neque Monachos, eorumuè Congregationem aduersùs ſententiam, aliaue præmiſſa in priſtinum ſtatum quouis quæſito colore, vel ingenio reſtitui; nec illa oppugnantes audiri, preſenteſque literas de ſurreptionis, vel orreptionis vitio, aut intentionis noſtræ, aut alio quouis defectu notari ſeù impugnari poſſe. Sicque, & non aliter quoſcunque Iudices, & commiſſarios, etiam S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid ſecùs à quoquã quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritũ, & inane decernimus, præmiſſaque omnia perpetuò ſtatuimus, & quòd ità fiant, & obſeruentur, volumus, atque mandamus, ſimiliter venerabili fratri Epiſcopo Amerin. & dilectis filiis noſtro in Alma Vrbe, & eius diſtrictu Vicario in ſpiritualibus, ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori generalibus per præſentes motu pari mandantes. Quatenùs ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quandò opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris Generalis, & Abbatum, Prælatorum, & Regularium Canonicorum Sancti Auguſtini Congregationis Lateranenſis præfatorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac illis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra illos ſuppletione, decreto, ſtatuto, voluntate, & mandato alijſque præmiſſis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum quempiam deſuper per quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per ſententias, & tam Eccleſiaſticas, & pecuniarias, etiam arbitrio ſuo moderandas, & applicandas, quàm etiam priuationis beneficiorum Eccleſiaſticorum, per ipſos contradictores obtentorum pœnas, aliaque iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; ac legitimè ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, illos ſententias, cenſuras, & pœnas huiuſmodi incurriſſe declarando, illoſque etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum Eccleſiaſticum imponendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus ſit auxilio brachii ſecularis. Non obſtan. præmiſſis ac fe. re. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & Concili Generalis de duabus dietis; dummodo ... præſentium vigore vltra tres dictas, ... non trahatur: ac alijs quibuſuis, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, & Ordinum, ac Congregationum præfatorum, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis illis, eorumque Superioribus, ac perſonis ſub quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum, quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis capitulis, irritantibuſque, & alijs decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu, & ſcientia ſimilibus quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores preſentibus pro ſufficiẽter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus; contrarijs quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, in Iudicio, & extrà vbilibet locorum plena, & indubia, eademque prorsùs fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris die XVIII. Ianuarij M D L X I I I I. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

Hie. Gadicen.

QVÆSITVM II.

Verùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, an verò ab illis præcedi debeant.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia Militans ad inſtar Triumphantis, Caleſtiſque Hieruſalem, exemplata eſt.*

2 *Ex præcedentijs, & ſedibus vnicuique debitis, ſingulorum dignitas, & honor cuilibet tribuendus oſtenditur.*

3 *In dubio maiores, & digniores reputandi ſunt, qui priùs in ordine literæ, & in iure nominantur.*

4 *Abbates habent Iuriſdictionem Ordinariam in ſuis Monaſterijs, & poſſunt ſubditos ſuſpendere interdicere, & excommunicare.*

5 *Capitulum Cathedralis non dicititur habere dignitatem.*

6 *Qui ſunt in dignitate, præferendi ſunt illis, qui dignitate non præfulgent.*

7 *Abbates debent eſſe Sacerdotes.*

8 *Abbates præcedunt Canonicos Cathedralis Eccleſiæ, & à fortiori, Canonicos Collegiatarum, quandò ſcilicet,*

ſcilicet, ſinguli incedunt, vel aliquo loco conueniũt.
9 *Si vinco vincentem te, multò magis vinco te.*
10 *Canonici collegialiter procedentes, & in alijs actibus in quibus Cathedralem Eccleſiam repraeſentant, prgferuntur Abbatibus.*
11 *Non licet membra a capite diſcedere.*
12 *Coetus Clericorum dignior eſt, quàm Monachorum.*
13 *Prior nominatio maiorem dignitatem arguit.*
14 *Rectores Parochialium in proprijs Eccleſijs dicuntur Pralati; et in actibus curæ animarum proprium repraſentant Epiſcopum.*

QVoniam militantem Eccleſiam ad inſtar
Triumphantis, Coeleſtiſque Hieruſalem
1 ordinatam, atque ab ea exemplatam eſ-
ſe, conſtat, vt notat *Panormit. in cap. nouit, de
Iudic.* & pulchrè ſcribunt Gregorius, & Boniſa-
facius Summi Pontifices in *can. ad hoc 89. diſt.*
ſic dicentes *Ad hoc diſpoſitionis prouiſio gradus di-
uerſos, & Ordines eſſe conſtituit diſtinctos, vt
dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, &
potiores minoribus dilectionem impenderent, vera
concordia fieret, & ex diuerſitate contextio, &
rectè officiorum gerentur adminiſtratio ſingulorum.
Neque enim Vniuerſitas alia poterat ratione ſubſi-
ſtere, niſi huiuſmodi magnus eam differentiae ordo
ſeruaret. Quia verò quaeque Creatura in vna ea-
demque qualitate gubernari, vel viuere non po-
teſt; Coeleſtium militiarum exemplar nos inſtruit;
quia dum ſunt Archangeli, liquet, quia non ſunt
gquales, ſed in poteſtate, & ordine (ſicut noſtis)
differre alterum ab altero,* facit *gloſſ. in Clemen.
ad noſtrum, in verbo Eccleſiæ, de hæretic.* Non
eſt ſuperbiæ, vel elationis vitio adſcribendum,
ſi in hac Militanti Eccleſia datur etiam Ordo,
& inæqualitas graduum; ità enim diuinæ Sa-
pientiæ radius magis eluceſcit, qui ſicut in
multorum effectuum diuerſitate micat (vt pa-
tet in diſpoſitione Orbium Cæleſtium, & ele-
mentorum, & fructuum, & animalium varietate)
ità, & in diuerſitate Miniſtrorum ipſius Maie-
ſtas, & Sapientia commendantur. Vnde hunc
ordinem in domo Salomonis præcipuè laudauit
Regina Saba, quæ videns eximium ordinem
Miniſtrorum eius, præ ſtupore obſtupuit, vt ha-
betur 3. *Reg. cap.* 10 Inſuper ex præcedentiis,
2 & ſedibus vnicuique debitis, ſingulorum digni-
tas, & honor cuilibet tribuendus oſtenditur: vt
colligitur ex *cap. olim, de conſuet.* & tradunt
*gloſſ. & Bald. in l. decernimus 2. not. C. de Sa-
croſ. Eccleſ. Tiraquell. de primogenijs, in præfat.
num.* 13. & alii. Ad propoſiti igitur quæſiti ſo-
lutionem deueniendo, videtur, quòd Canonici
præcedant Abbatem: primò quia Canonici dicun-
tur fratres Epiſcopi *cap. quanto, de his, quæ ſunt
à Pralat.* Sed Epiſcopus præcedit Abbatem,
ergò, & fratres eius; quia honor in filios æqualiter
tranſit. Secundò Capitulum, Sede vacante, ſuccedit
Epiſcopo in Iuriſdictione Epiſcopali, ſiuè exerci-
tio eiuſdem in libera ſpiritualium, & temporalium
adminiſtratione, *cap. his qui, & cap. cùm olim
in fin. de maior. & obedien. cap. vnic. eod. tit. lib. 6.*
ibi tantùm ſunt Canonici Capitulum componen-
tes, & repræſentantes, ergò Canonici habent Iuriſ-
dictionem Epiſcopalem; ergò præcedũt Abbatem.
Ad primum argumentum reſpondeo, Canonicos
eſſe fratres Epiſcopi fraternitate ſpirituali, penès
quam nulla eſt prioritas ordinis, & honoris, aut
præcedentiæ.
Ad ſecundum reſpondeo, priuilegium illud eſſe
temporale, durante ſcilicet, ſede Epiſcopali vacan-
te, & dato quòd priuilegium eſſet perpetum, dico
non ſpectare ad Canonicos ſeorſim conſideratos,
ſed prout repræſentant corpus totius Eccleſiæ.
Igitur dicẽdum eſt, Abbates Canonicos Cathe-
3 dralis Eccleſiæ præcedere probatur primò, quia in
dubio maiores, & digniores reputantur, qui priùs
in ordine literæ nominati ſunt: digniores enim antè
ſcribi debent, vt docet *tex. in l. 1. ff de albo ſcribend.*
per quem *tex. Bal. in l. cùm quidam C. de verbor ſi-
gnificat. in 3. oppoſit. ad fin.* inquit, quòd prior nomi-
natus maior cæteris præſumitur: idem tradit *An-
gel. in l. generaliter §. ſi quidem ff de fideicommiſſar.
libert. Dominic. in cap. fin. in princip. col. 1. de offic.
deleg. in 6.* latè *Dec. in cap. auaritiæ nu. 5. de præ-
bend.* & in *cap. decernimus nu. 4.* vbi etiam *Panor.
de Iudic.* Sed in *cap. fin. de maiorit. & obedien* Præ-
lati nominantur priùs, quàm Capitulum Cathe-
dralis Eccleſiæ: & Abbates ſunt verè, & propriè
Prælati (vt alibi latiùs oſtendimus, & à nemine in-
ficiari poteſt) ergò Abbates præponuntur Cano-
cis Cathedralis Eccleſiæ.
4 Secundò Abbates habent Iuriſdictionem Ordi-
nariam in ſuis Cœnobiis; poſſunt enim ſubditos ſuſ
pendere, interdicere, & excommunicare *c. quãto,* &
ibi *glo de offi. Ord. c ad noſtram,* & *c. reprehẽſibilis, de
appell. c. ſicut tuis,* vbi *glo in ver. anathematis de Sim.*
& dicemus latè in *Diſputat. de poteſt. Abb. quoad fe-
rẽdas cenſuras:* Sed hoc non habet Capitulum Eccl.
Cathed. nam de iure cõmuni non habet Iuriſdictio-
nem in ſingulos Canonicos: immo ad Epiſcopum
ſpectat, illorum exceſſus corrigere, & eorumcauſas
cognoſcere *c. irrefragab. §. exceſſus, de offic. ord* Nec
5 etiam habet dignitatem, vt notatur in *cap. ſtatu-
tum de reſcript. in 6.*
Confirmantur prædicta ex ijs, quæ habentur in *l.
1. de dignit. lib. 12.* vbi illi, qui ſunt in dignitate, prę-
6 feruntur cæteris, qui dignitate non prefulgent; er-
gò cùm Abbates ſint in dignitate conſtituti, (Ab-
batia enim eſt dignitas, vt clarum eſt, & alibi la-
tiùs probauimus) præferentur Canonicis, digni-
tatem non habentibus.
7 Tertiò Abbates debent eſſe Sacerdotes *cap. 1 de
ætat. & qualit.* & à nobis latiùs probatum eſt *Diſp.
de elect. Abb.* ità quòd Ordo Sacerdotalis neceſſa-
riò annexus eſt dignitati Abbatiali; ſed Canonica-
tus, & præbendæ Cathedralium Eccleſiarum non
habent neceſſariò annexum Ordinem Presbytera-
tus, ſed tantùm Subdiaconatus *Clem. 2. de ætat. &
qualit. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 12.* & tamen *in d.
Cle. 2.* Canonici, ſacris nõ initiati, in eo puniuntur,
quòd priuantur voce Capitulari, & dimidiã partem
diſtributionũ quotidianarum non lucrantur; ſuper
quo *d. Conc. Trid.* nihil noui ſtatuit; ergò videtur, id
reliquiſſe diſpoſitioni anterioris *Con. Vien. d. Cle. 2.*
ergò poteſt quis eſſe Canonicus Cathedralis abſq;

eo, quòd ſit in ſacris Conſtitutus: ergò reſpectu
maioritatis Ordinis Abbates præcedere debent
Canonicos Cathedralis Eccleſiæ, per ea, quæ
diſponuntur per *tex. in cap. ſtatuimus*, vbi *Pa-
normit.* & alij, *de maioritat. & obedien. cap. fin.
de conſtitut. cap. cum olim, de conſuetud.* De-
nique, quòd Abbas præferedus ſit Clericis ſe-
cularibus tenent *Panormit. in cap. decernimus
num.* 2. & ibi pulchrè etiam *Dec. num. 4. de Iudic.*
& quòd præferendus ſit etiam Canonicis Cathe-
dralis Eccleſiæ, ſcribit *Dominicus de Sancto Ge-
min. in cap. ſtatuin princ.* per illum *tex. de offic.
deleg. in 6.* & idem etiam decidit *Bald. in cap.
paſtoralis in verb. extrà quaero, de offic. delegat.*
quos refert *Dec. loc. cit. verſ. ex prædictis*; quòd
ſi Abbas præfertur Canonicis Cathedralis Eccle-
ſiæ, qui dicuntur Clerici primi gradus, & eſt
quid maius, eſſe Canonicum Eccleſiæ Cathedralis,
quàm alterius, vt ait *Innocent. in cap. fraternita-
tem, de ſepultur.* & in *cap. Sedes in 1. gloſ. de reſcrip.*
à fortiori, abſque dubio præcedet Canonicos Col
legiatarum, qui dicuntur Clerici Secundi Ordinis,
& ſunt inferiores Canonici Cathedralis iuxt. regu-
lam in *l. de acceſſionib. ff. de diuerſ. & temporan. præ-
9 ſcript.* ſcilicet ſi vinco vincentem te, multò magis
vinco te. Verùm prædicta omnia intelligenda ſunt
10 vt Abbas præcedat omnes Canonicos, & illis di-
gnior habeatur; *quando ſinguli incedunt*, quia tunc
abſq; dubio præferendus eſt omnibus, non ſolùm
Canonicis, verùm etiam alijs dignitatibus Epiſco-
po inferioribus, cùm dicatur maior dignitas poſt
Epiſcopum *tex. in can. ſi quis deinceps 16. q. 7. Felin.
in cap. meminimus in 3 col. ſub nu. 6. de accuſat. Dec.
conſ. 162. col. 1.* quandò autem Canonici collegiali-
ter procedunt, atq; in omnibus aliis actibus, in
quibus Cathedralem Eccleſiam repræſentant, quæ
plus aliis honorari debet *cap. quamuis il. 2. de præ-
ben. in 6.* & quæ dicitur dignior alijs Eccleſiis, pro-
pter caput ſuum, quod eſt Epiſcopus, quæ dignitas
eſt culmen dignitatum. *cap. penul. de præben. gloſ. in
cap. 2. eod. tit. in 6.* tunc Canonici Cathedralis Eccle
ſiæ præced. ut Abbates; quod affirmant *Dom. de
S. Gemin in cap. quamuis §. quamquàm in 3. notab. de
præbend. lib 6. Felin. in d. cap. meminimus d. nu. 6. in
fin.* ità limitans dictum *Bal. in cit. cap. paſtoralis
Philipp. Decius loco ſupra cit. Collegium Bononien.
in conſ. 1. poſt conſil. Zabarell. num. 71. Caſſan. in 4.
par. cathalog. glor. mundi conſid. 32. Rip. lib. 1. reſp. 23.
nu. 3 Selu. de beneſic. p. 1. q. 2. a nu. 81. vſq; ad 89.* fa-
cit id, quod notat *Panor. in cap. cùm non liceat* ſub
nu. 5. de præſcript. vbi inquit, quòd Eccleſiæ inferio-
res, & de Diœceſi debent obedientiam, & re-
uerentiam Capitulo, ſicut debent Epiſcopo, non
ſic autem ſingulis Canonicis; immo non ſolùm
Canonici, verùm etiam Clerici Cathedralis Ec-
cleſiæ, qui debent gubernari ſecundùm caput
ſuum, ſcilicet Epiſcopum, quando proceſſiona-
liter incedunt, præferendi ſunt Monachis, ac
etiam Abbati, qui tanquàm eorum caput non
poteſt à membris ſeparari, neque licet mem-
11 bra à capite diſcedere, vt in *cap. nouit de his,
quæ fiunt à Praelat. ſinè conſ. Cap.* & in *l. cùm di-
uerſis ff. de Religioſ. & ſumptib. funer.* & *cap. cùm
non liceat, de praeſcript.* quæ ſententia eſt verior;
& ità in facto practicatur, & obſeruatur, & eam
dixit magis communem *Collegium Paduanum in
conſ. 2. post conſ. Zabarell.* ſub *nu* 59. ſubdens, quòd
cæteris Canonicis, qui non ſunt Eccleſiæ Cathe-
dralis, proculdubio Abbas eſt præferendus; quod
intelligo verùm, quandò Abbas ſolus ſinè Con-
uentu Monachorum incederet, ſemper enim
Clerici ſeculares præcedunt Regulares, vt no-
tatur in *can. Legi Epiſtolam, §. alia 16. quaeſt.
1. Ioannes Andreas in reg. delictum, de reg. iur. in
gloſſ. fin. in cap. qualiter il 2. de accuſat.* quæ dicit,
12 quod dignior eſt coetus Clericorum, quàm Mo-
nachorum, per *dictum can. legi, Caſſan. dicta par. 4.
conſiderat. 57.* quia Abbas non debet, à ſuis Mo-
nachis ſeparari per antedicta. In aliis igitur ſeſ-
ſionibus, & actibus, in quibus Conuentus cum
Abbate interuenire non debet, vt in celebratio-
ne Synodi Diœceſanę, vel alijs huiuſmodi, vtiq;
Abbas non ſolùm Clericos ſeculares, & Ca-
nonicos, verùm etiam quaſcunque dignitates
Epiſcopo inferiores præcedet: quod ex dicendis
clariùs patebit.

Similiter vt indiſtinctè Abbates, cæteriq; Prælati
inferiores Iuriſdictionem tamen coactiuam haben
tes, vt ſuperiùs declarauimus, præcedãt Canonicos
eoſdem non capitulariter incedentes, aut ſeden-
tes, ſic alij Prælati prærogatiuam, ſeù præeminen
tiam dumtaxat habentes in Collegiatis Eccleſijs,
præcedere debent, quia ſunt verè conſtituti in di-
13 gnitate; Illis Papa reſcribit, & quandò literæ Apo
ſtolicæ diriguntur Archipresbyteris, Præpoſitis
& ſimilibus Collegiatarum ſecularium Eccleſia-
rum dignitatibus, & Canonicis iunctim, priùs Pa-
pa nominat Arch. presbyterum, & poſteà Canoni-
cum explicato ipſius nomine, prior autem no-
minatio maiorem dignitatem arguit, *Tiraq. de
iure primog. quaeſt. 19. nu. 2.* Et in terminis probatur
denominari prius à Papa *Abb. in cap. decernimus de
Iudicys*, ubi, priùs deſcriptus dicitur dignior, &
præcedere debet, *l. 1 ff. de albo. ſcrib. Pereg. conſ.
3. num. 60. Pariſ. conſ. 38. num. 1. vol. 4.* quos cum
aliis citat *Marc. Anton. variarum l. 1 reſolut. 81.
num. 1.* Immo non tantùm hi, qui ſunt verè Præ-
lati *Cucch. in inſtit. de maior. tit. de præpoſ.* ratio-
ne dictæ prærogatiuæ, ſeù præeminentiæ, & qui-
bus de iure competit Iuriſdictio ſuper Clericis Col
legij, & punitio delinquentium *Abbas in cap. cum
contingat, & in cap. ſi quis contrà*, vbi, & alij, *de foro
comp.* quamquidem Iuriſdictionem per non vſum,
& negligentiam amiſerunt: ſed etiam ſimplices Re-
ctores Parochialium; quia maiorem dignitatem
habent in proprijs Eccleſijs, & alibi, vt ſingulis
anteferri debeant Canonicis; in proprijs enim
14 Eccleſijs, & Parochiis dicuntur etiam ipſi Præla-
ti, *Azor. inſtit. Moral. par. 2. lib. 3. cap. 25. Man-
doſ. regul. 26. quaeſt. 6. num. 6. & 7.* cum alijs, quos
allegat: & in actibus curæ animarum repræſenta-
bant Epiſcopum; quia Epiſcopus eſt primus Re-
ctor, & Parochus *cap. Apoſtolicæ*, & ibi *Oſtien-
ſis, de donation.* nec non *Vital. in Clem. dudùm, de
ſepul. Fuſc. de viſit. cap. 3. ſub num. 1. lib. 2.* qui dicit
Epiſcopum in cura animarum eſſe tanquã cauſam
primam,

primam, & curatum inferiorẽ tanquàm cauſam ſecundam ex S. Tho. et aliorum doctrina, quos vide apud ipſum, & ſubdit *nu.* 2. Curatos inferiores deſtinatos Epiſcopis ſicut illos 72. Senes datos fuiſſe dicitur Moiſi *Numer.* 12. & dicuntur etiam iidem Parochi, Paſtores *can. ſi in plebibus diſtin.* 63. videndi *Gonzales* cum *deciſ. Rotæ* iuribus, & Doctoribus, quos affert ad comprobationem dictorum *gloſ.* 6. *à num.* 100. cum pluribus ſequentibus, facit *Rituale Romanum* nouiter editum, & ità declarauit Sacra rituum Congregatio apud *Steph. Grat.* & ſecum iunctum ibi *Theodoſium de Rubeis* *t.* 2. *diſcept. Foren. c.* 298. *nu.* 84. & per totum, qui omninò quoq; ſunt videndi propter aurea verba, præſertim in materia, quæ refertur à *Io. Molan. in lib. de Canonicis locis* ibi citatis, videndum etiam *Laelius Zecchius* in *ſua Repub. Eccleſia tit. de Parochis cap.* 28. *num.* 21. cum *Ianuenſi in manuali Paſt. cap.* 61. *nu.* 13. quos omnes, & alios innumeros pro hac ſententia cumulat in doctiſsimo, & pleniſsimo diſcurſu, quem vidi manuſcriptum, Excellens V.I. D. Ioſephus de Benedictis, cum celeberrimo Patre Camillo, & duobus fratribus Ioannes Baptiſta, & Coſmo Eccleſiaſticus Aduocatus Aquilanus, qui deſcendens ad propria optimè quoque probat, Aquilæ non ſolùm plurimos Collegiatarũ actu Prçlatos, ſed omnes Parochialium Rectores ſpecialibus argumentis, vltrà prædictas alias rationes, deſumptis à veſte quadam humerali violacei coloris ſuper linea Cotta ibi dicta Caputium, ſeù Almutia, & aſſimilatur Epiſcopali Mozzettæ, quam dicti Parochi deferuntur ſicut Prælati Collegiatarum, & ex eo, quia omnes inibi exiſtentes Parochiales, fuerunt Collegiatæ, & nunc tales remanent ſaltem habitu, Eccleſiæ præcedentiam ſuper Canonicis Cathedralis mereri.

QVÆSITVM III.
Vtrùm Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & Priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum.*
2 *Ex priori nominatione maior dignitas arguitur.*
3 *Ex maioritate ornatus, qua quis vti poteſt, colligigitur etiam maioritas dignitatis.*
4 *Abbas poteſt, Minores Ordines Regularibus, ſibi ſubditis, conferre, & nonnulla alia, ad Epiſcopalis Ordinis poteſtatem ſpectantia, exercere.*
5 *Magis priuilegiatus, minùs priuilegiato eſt praeferendus.*
6 *Vicario Epiſcopi abſque ſpeciali mandato, quae non liceant, vide remiſſiue.*
7 *Abbates praeferuntur Ducibus, tanquàm habentes maiorem dignitatem.*
8 *Abbas exemptus praecedit Vicarium Epiſcopi, ſecùs autem non exemptus.*
9 *Vicarius habet Ordinariam, & ampliſsimam Iuriſdictionem.*
10 *Vicarius debet honorari vti Epiſcopus.*

MVltis rationibus, & auctoritatibus oſtendi poteſt, Abbatem Epiſcopi Vicario etiam Generali præferri, ac illum in publicis ſeſſionibus præcedere.

1 Primò, quia Abbas eſt de maioribus Eccle-
ſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & Priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum, vt patet ex *can. ſi quis deinceps* 16. *quaeſt.* 7. vbi Epiſcopatus, & Abbatia æquiparantur: facit *tex. in cap.* 2. *de Iudic. cap. dilectus, & cap. fin. de offi. delegati in* 6. *cap. fin. de offic. Ordin. eodem lib.* cum alijs pluribus allegatis per *Decium dicto cap.* 2. ſub *nu.* 4. *de Iudic.* in quibus iuribus Abbas nominatur primo loco poſt Epiſcopum antè om-
2 nes alios Prælatos inferiores: at ex priori nominatione maior dignitas arguitur iux. *gloſ. in can. benè quidem verb. Mediolanen.* 96. *diſtin.* & in *cap quorumdam de elect. in* 6. cum ſimilibus. Vndè ità concludunt *gloſſ. in can. à Subdiacono, in verbo, Abbas* 97. *diſtin. Bald. in cap. paſtoralis, in verbo, extrà quaero, de offic. deleg. Lap. alleg.* 84. *incip. Dominus Papa, Gemin. in cap. fin. in princ. de Offic. deleg. in* 6. *Felin. in cap. meminimus col.* 3. ſub *num.* 7. *verſ. vlteriùs quæro de accuſat. Archidiac. in cap.* 2. *in verbo, dignitas, de praeben. in* 6. referens *Ioan. Monach. in cap. inquiſitoris, de haeretic. eodem lib. Mandoſ.* ſuper 26. *reguli Cancellar. quaſt.* 3. *num.* 8. *Aretin. conſil.* 63. *num.* 4. Ideò licèt Vicarius dicatur in dignitate conſtitutus; tamen abſque dubio eſt de dignitatibus Epiſcopo inferioribus, quod patet, cùm ab ipſo conſtituatur, & ſit eius miniſter: inferior eſt autem, qui miniſtrat, quàm cui miniſtratur, ergò vt dignitati Epiſcopo inferiori, vtiq; ab Abbate ei præcedetur.

Secundò Abbas eſt Inſignijs Pontificalibus decoratus; habet quippè priuilegium deferendi Mitram, Baculum Sandalia, Rocchettum Mantellectum &c. habetur in *cap. Abbates,* & in *cap. vt*
3 *Apoſtolicae de priuileg.* Sed ex maioritate ornatus,
qua quis vti poteſt, colligitur etiam maioritas dignitatis, vt dixit *Dominic. de S. Gemin. in d. cap. vt Apoſtol.* dicens, quòd plùs honorandus eſt, Prælatus, qui poteſt vti talibus Inſignis Pontificalibus, quàm qui non poteſt vti: ergò cùm Vicarius Generalis Epiſcopi nequeat huiuſmodi ornamẽtis, & Inſignis vti, procul dubio erit Abbati poſtponendus.
4 Tertiò, Præterea Abbas poteſt primam ton-
ſuram, & minores Ordines Religioſis, ſibi ſubditis, conferre, & quàm plurima alia exercere, quæ ad Ordinis Epiſcopalis poteſtatem ſpectant, vt ornamenta Eccleſiaſtica, ſacras imagines, Pyxides, Cruces, Abbates, & Abbatiſſas benedicere; Calices, & Patenas, Altaria, Campanas, & ſacras Virgines conſecrare, Eccleſias pollutas, & Cœmeteria reconciliare, & alia facere, de quibus omnibus, Deo dante, ſuo loco luculenter tractabimus. At ma-
5 gis priuilegiatus minùs priuilegiato eſt præferen-
dus *gloſ. in cap. accuſatus* §. *ſanè, verb. priuilegiatum, de haeret. in* 6. facit *cap. volentes de offic. legat.* cum ſimilibus allegatis per *Caſſan. in* 4.

parte Cathalog. glor. mundi , conſid 32. verſ modò magis priuilegiatus. Igitur cùm Vicarius Generalis nihil de prædictis agere poſsit , cùm in eo non reperiatur poteſtas Ordinis , ſed tantùm Iuriſdictionis ; tanquàm minùs priuilegiatus cedet , & poſtponetur Abbati magis priuilegiato , præcipuè quandò Abbas eſt pleniſsimè ab Epiſcopi Iuriſdictione exemptus.

Facit ad prædicta omnia , quòd *Henricus Bottaeus in tract. de Synod. par. 3. num.* 10. *& ſeqq.* recenſendo Ordinem, qui tenendus eſt in ſedendo in Synodo Dioeceſana , primum locum aſſignat Epiſcopo, tanquàm Capiti ipſius Synodi , ac etiam totius Diœceſis : ſecundum locum aſſignat Abbatibus per *dictum cap. fin. de offic. deleg. in* 6. tertium denique locum , & ſic poſt Abbates aſſignat Vicario Epiſcopi , & hoc iure merito ; ex prædictis enim ſatis patere debet, Abbates, præcipuè exemptos , generali Epiſcopi Vicario præferri . Non videtur obſtare, quòd Vicarius habeat Iuriſdictionem Ordinariam, item quòd aſſociatur Epiſcopo in Iuriſdictione, vt dicit *tex. in can. in nonatione* 16. *q.* 7. ex quo , ait , *Panormit. conſil.* 20. *&* 21. *par.* 1. illum præferendum eſſe omnibus Diœceſanis; ſed de Abbate exemptò non poteſt dici , quòd Ordinariam Iuriſdictionem non habeat , eo ipſo enim , quòd Religio ab Epiſcoporum Iuriſdictione eximitur , tranſit in eius Prælatos omnis poteſtas, & Iuriſdictio , quam Epiſcopi in ſuos ſubditos habent , & ſic dicuntur Iuriſdictione Epiſcopali, ſeù quaſi potiri, quæ in eis eſt ex vi eorum muneris, & ſic Ordinaria ; quod ſuo loco clarè oſtendimus.

6 Item neque Vicarius in Iuriſdictione aſſimilatur omninò Epiſcopo; non poteſt enim exercere cauſas criminales, nec conferre beneficia, ſinè ſpeciali mãdato , licèt ſint de Ordinaria Iuriſdictione *cap. Vlt. de offic. Vicar. lib.* 6. *Nicol. Garc. de benefic. par.* 5. *cap.* 8. *nu.* 81. *D. Auguſt Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 54. *nu.* 60. & alij plures apud ipſum , & apud *Garc. loco cit.* Item nec Beneficia vnire; nec vniones reuocare poteſt, *D. Barboſ. loco cit. num.* 72. Item ſinè prædicto ſpeciali mandato quam plura alia, etiã ad Ordinariam Iuriſdictionis Epiſcopalis poteſtatem ſpectantia, ei non licent, quæ magno numero recenſet D. *Barboſa d. alleg.* 54. *à nu.* 60. vſq; ad *n.* 122. incluſiuè, vbi 49. caſus enumerat, in quibus Vicarius Epiſcopi ex generali Vicariatus cõmiſſione: abſque ſpeciali mandato, ſe intromittendi facultatem non habet ; quæ tamen omnia ferè Abbati exempto ex vi ſui muneris , & Iuriſdictionis licita ſunt, vt paſsim in his libris Deo dante patebit; Sed ex maioritate , & amplitudine Iuriſdictionis maior dignitas arguitur; ergò Abbas Vicarium præcedere debet.

Præterea facit, quia Epiſcopo in Eccleſia præſenti ſecularis Magiſtratus Vicario Epiſcopi præfertur , vt dicit *Menoch. conſ.* 257. *num.* 94. & declarat *Sbroz. de Vicar. Epiſc. lib.* 2. *quaeſt.* 26. *in*
7 *fine*. Sed Abbates præferuntur omnibus Ducibus , tanquàm ipſi habeant maiorem dignitatem, per *tex. in Auth. habita C. ne filius pro patre &c.* Vbi primò nominatur Epiſcopus , deindè Abbas, & deindè Duces ; ſed vt dictum eſt ea priori nominatione maior dignitas arguitur , atq; ità tradit *Lael Zecch. de rep. Eccleſ. cap.* 29. *de ordine , vel praecedent. Praelat. verſ. ſi verò* , vbi inquit , Abbatem
8 exemptum præcedere Archidiaconum , & etiam Vicarium Epiſcopi , non exemptum verò Archidiaconum tantùm : idem dicit in *cap.* 25. *de Abbatibus , ad fin. num.* 1. & tandem , quòd Abbates præcedant Vicarios expreſsè habetur ex *Caeremoniali Epiſcoporum cap.* 23. vbi agitur de ordine obſeruando , dum turificantur perſonæ Eccleſiaſticæ, his verbis, *Poſt Abbates, & Prothonotarios ſupernumerarios Vicarius Epiſc. pro cõſuetudine Eccleſiar. &c.*

9 Non obſtat , quòd Vicarius habet Ordinariam , & ampliorem Iuriſdictionem , quia etiàm Abbas iure proprio habet Ordinariam Iuriſdictionem ; nam contumaces tàm in Eccleſia , quàm extrà eam corrigit , & punit , ordinandos examinat , beneficiatos in poſſeſsionem immittit, ſeù (vt aiunt) inſtallat , beneficia confert , atq; in eis inſtituit, & deſtituit , quod minimè Vicario licèt , & licèt ex aliquo reſpectu Vicarij Iuriſdictio pinguior eſſet, tamen hoc non obſtat ; quia plus , & minùs non faciunt differrè ; nam hoc conceſſo , ſequeretur , Epiſcopum , habentem Epiſcopatum amplum facultatibus , & populo , digniorem , & maiorem eſſe alio Epiſcopo habẽte Eccleſiam tenuem, quod eſt abſurdum dictu , vt experientia docet , cùm titularis antiquior ſolo tempore, licèt nec etiam Eccleſiam , vel Diœceſim habeat , præcedat poſteriorem ditiſſimum .

10 Nec obſtat , quòd Vicarius debeat honorari vti Epiſcopus, quemadmodum honoratur Vicerector, vti Rector , eo quòd vnicum caput eſt cùm Epiſcopo , inter quos non datur locus medius ; quia reſpondetur Vicerectorem honorari vti Rectorem , quandò ab eiſdem , & eodem modo , quo Rector eligitur, putà ab Vniuerſitate ; quia tunc verè eſt ſubrogatus , et quandò habet eaſdem qualitates iure ſuo, quas habet principalis , aliàs non ; vt tradit *Barthol. in l. filius, ff. de leg.* & pulchrè declarat *Alciat. in rubr. de offic. Ordin.* ſed ſi Epiſcopi qualitates inſpiciantur, certè incomparabiles ſunt cum Vicario, quia ille eſt culmen dignitatis, vt per *Archid cap. licet , de praebend. in* 6. & dicitur Pater omnium Clericorum , & ſuperintendens , *can. eſto* 95. *diſt.* at Vicarius nullam habet auctoritatem iure proprio .

QVÆSITVM IV.

Vtrùm, & quandò Abbas præcedere debeat alios Prælatos Epiſcopo inferiores, cæteroſq; in dignitate cõſtitutos, tàm in Eccleſia Cathedrali, quàm in alijs inferioribus.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus quis ſit, & quae eius dignitas, & praeminentiae.*
2 *Decanus quis ſit, & eius dignitas.*
3 *Archipresbyter quis ſit, & eius munus.*
4 *Plebanus quis ſit , & eius officium .*
5 *Praepoſitus Eccleſiae Cathedralis quis ſit , & eius praeeminentiae.*
6 *Praepoſitus Eccleſiae Collegiatae, & illius dignitas.*

7 *Hos*

7 *Hos omnes in dignitate conſtitutos Abbas præcedit.*
8 *Prothonotarij Apoſtolici quotuplices ſint, & eorum prçcedentia cum Abbatibus.*
9 *Abbates preferendi ſunt etiam Generalibus Mendicantium.*
10 *Reuerendiſſimi DD D Horatius Mirandus, & D. Celſus Americus interfuerunt ſapę Capellæ Papali.*
11 *Generales Mendicantium tanquàm Abbates, præceſſerunt, & alij antiquiores Abbates.*

PRO intelligentia huius quæſiti explicandæ ſunt, quæ & quales dignitates ſint in Eccleſia tam Cathedrali, quàm Collegiata, ideò primò, & principaliter perſcrutandum eſt, quis ſit Archidiaconus, deindè Decanus, Archipresbyter, Plebanus, Præpoſitus, tàm Eccleſiæ Cathedralis, quàm Collegiatæ.

1 Archidiaconus eſt, qui oculus, & præordinator Epiſcopi dici ſolet. *cap. 1. cap. ad hęc de offic. Ord.* etiam dicitur Princeps Diaconorum, & debet eſſe Diaconus *cap. 1. de ætat. & qualit. Abb. in c. cùm in cunctis §. inferiora, de elect.* Et abſente Epiſcopo, ipſo facto, eſt eius Vicarius in quibuſdam *c. 1.* vbi *gloſ. & Butr. c. ad hęc §. ſecundum, de offic. Archid,* Vnde dicitur. Vicarius natus, vt habetur ex *Oſt. in ſum. de offic. Archid. nu. 1.* & *Abb. in c. dilecto de offi. Archid.* & *Specul. tit. de iuriſdict. omn. iud. col. 3.* dicit illum eſſe Clariſſimum; quod intelligitur; ſi aſſumatur à Collegio, non autem ſi ab Epiſcopo creatur *glo in cap. nullus diſt. 60.* habet principalē dignitatem poſt pontificalem *Butr. in c. 1. de offi. Archid.* ad ipſum quoq; ſpectat, in beneficijs inſtitutos in poſſeſſionem mittere, & ponere Abbates, & Abbatiſſas in ſede *c. ad haec § in quadam, de offi. Archid.* ſed hoc eſt intelligendum de Abbatibus, & Abbatiſsis non exemptis.

2 Decanus eſt maior dignitas in Eccleſia poſt Pōtificalem dignitatem, vt inquit *Roder. Zamoren. in ſuo ſpec. humanæ vitę lib. 2. cap. 13.* vbi dicit, quòd Decano Eccleſiæ Cathedralis poſt Epiſcopum maior, & principalior cura, & Collegij adminiſtratio competit: eſt proximior Epiſcopo dignitate, & honore, & habet in Collegio, & Capitulo primam vocem, vt refert *Caſſan. 4. par. Cathal. glor. mund. conſid. 37.*

3 Archipresbyter eſt, qui primum poſt Archidiaconum, locum tenet in Eccleſia Cathedrali, vt dicit *gloſ. in c. 1. de offic. Archipreſ.* & dicitur Vicarius natus Epiſcopi, quoad quædam ſpiritualia, vt in prouidendo ad vitam Presbyterorum, & Sacerdotum in celebrando Miſſam maiorē, abſente Epiſcopo, & abſoluendo à caſibus Epiſcopo reſeruatis, eo concedente, vt habetur in *ſum. Oſtien. de offic. Archipresb Abb. in cap. conquerente de offic. Ord.*

4 Plebanus, qui & Archipresbyter Ruralis, ſiuè Decanus, dicitur in *c. fin de offi. Archid.* & in *Conc. Trid. ſeſſ. 5. de refor. c. 2.* ille eſt, qui habet ſub ſe Capellas, in quibus perpetui Clerici inſtitui ſolent, & eis ſubdi. Dicitur Prælatus ſi per, electionem aſſumatur, & Prælatorum Epiſcopo inferiorum priuilegiis gaudet ſecundùm *Panor. in c. cum contingat nu. 29 de foro compet.*

5 Præpoſitus in Eccleſia Cathedrali ſequitur immediatè poſt Archipresbyterum, & vbi non eſt Archidiaconus, ſuccedit in eius locum, & eius munera præſtat *cap. tranſlato de conſtit.* ex qua cauſa ſonat in nomen dignitatis, & pro dignitate reputatur, licèt de iure officium tantùm ſit; vt dicit *Innoc. in cap. de multa, de præbend. Archidiac in cap. 1. de conſuet. in 6.* Eius munus eſt, fungi officio Archidiaconi, vbi is deeſt, & curare, vt iura Capituli cuſtodiantur, vbi talis conſuetudo viget, *Lel. Zech. de rep. Eccleſiaſt. cap. 24. num. 15.*

6 Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ eſt in dignitate conſtitutus, & Prælatus, vt affirmat *Cucch. in inſtit. maior. tit. de Praepoſito;* Et etiam habet Iuriſdictionem in Clericos Collegii, quos poteſt punire, ſi deliquerint in leuibus; quia in grauibus ſunt ab Epiſcopo puniendi, *Abb. in cap. cùm contingat,* & in *cap ſi quis contrà, de foro compet.*

7 Quibus præmiſsis dicendum eſt, Abbatem præcedere omnes alios Prælatos Epiſcopo inferiores, & dignitates; quod ſatis probatum eſt in duobus Quæſitis antecedentibus: certum eſt enim, quòd Abbas omnibus Prælatis, & dignitatibus poſt Epiſcopum præfertur: ideò obſeruandum eſt, vt Abbates exempti non ſolùm Archidiaconum, verùm etiam Vicarium Epiſcopi præcedant; at non exempti Archidiaconum tantùm prçcedunt; quod eſt intelligendum extrà Cathedralem, & vbi Collegialiter non inceditur; quia tunc etiam Canonici Abbatibus præferuntur ob reuerentiam, quæ debetur maiori Eccleſiæ, quam repræſentant, & ob alias rationes antedictas: quandò autem non Collegialiter, ſed ſingulè incedunt, vel ſimul in aliquo actu publico interueniunt, Abbates omnibus illis,
8 præferendi ſunt. Dubium ſolùm reſtat de Prothonotarijs Apoſtolicis, an Abbatibus præferantur?

Pro cuius ſolutione ſciendum, Prothonotarios Apoſtolicos eſſe in duplici differentia, alii dicūtur Participātes, ſiuè, quod idem eſt, de numero participantium; alii verò ſuprà numerarii. Primi Abbatibus præferendi ſunt propter multas prærogatiuas, & priuilegia, illis à Summis Pontificibus conceſſa; ſunt enim illi, qui à S. Clemente PP. in numero ſeptennario inſtituti fuerunt ad illud nobiliſſimum exercitium inquirendi Sanctorū geſta; quibus poſtmodùm cùm fuiſſent ſeptem Vrbis regiones diſtributæ, Regionarij aliquandò dicti fuerunt, vt habetur ex quadam *Bulla Leonis X.* quæ incipit, *Sacro approbante;* & aliis multis ſunt inſigniti honoribus.

Supernumerarii quibuſdam priuilegiis fruuntur, & iſti Abbatibus primum locum præſtāt, quod probatur ex *d. lib. 1. Cære. Epiſ. c. 23.* vbi habetur Prothonot. participantes (ſicut retulimus) Abbatibus præcedere, Supranumerarios autem iſtos ſecùs.

Aliis Prælatis, tam Secularibus, quàm Regularibus, Epiſcopo inferioribus quocunque nomine nuncupentur, ſiuè nomine Prioris, aut Præpoſiti, vel Præſidis, ſiuè Generalis, aut Maioris, ſeu Magiſtri, certum eſt Abbates præferri. De
9 Generalibus Ordinum Mendicantium, de quibus fortaſſis poteſt aliquis dubitare probatur, præter ea, quæ in ſuperioribus Quæſitis allata ſunt, ex

Cęremoniali loco citato, & ex praxi communi, &
ſtylo Curiæ Romanæ, vbi in Conſiſtorio, & publi-
cis ſeſſionibus, & proceſſionibus Abbates poſt Epiſ
copos, & antè Generales Ordinum Mendicantium
10 locum habent; tempore enim fel. record. Pauli V.
anno 1618. Reuerendiſsimus D. Horatius Moran-
dus Romanus tunc noſtræ Congregationis Vallis
Vmbroſæ Præſidens Generalis, & Abbas Sancti
Saluij extrà, & propè mœnia Florentiæ, nunc Ab-
bas Sanctæ Praxedis de Vrbe ſimul cum Reueren-
diſſimo D Celſo Americo Romano Abbate Gene-
rali Cœleſtinorum, & tempore felic. record. Gre-
gorij XV. anno 1621. cùm ſæpè Capellæ Papali
interfuiſſent poſt Epiſcopos, & antè Generales Or-
din. Mend. eis locus à Magiſtro Cæremoniarum
aſſignatus eſt Nec dicas, illos habuiſſe locum an-
11 tè Generales Ordinum, vt Generales Monacho-
rum, non vt Abbates; quia Abbas Ripolenſis Hiſ-
panus Ord. Sancti Benedicti Congregationis Mon-
tis Serrati anno 1627. in ſolemni Proceſſione Cor-
poris Christi immediatè poſt Epiſcopos incedebat;
quod ſæpè in hac Curia obſeruatum fuiſſe teſtan-
tur omnes Et anno Domini 1516. die 14. Decem-
bris Pontificatus Leonis X. Anno 4. in *Conc. Later.
ſeſſ.* 11. Poſt Cardinales, Archiepiſcopos, & Epiſco-
pos ſequitur mediatè: *ac Vallis Vmbroſæ, & S. Do-
minici, S. Franciſci, S. Auguſtini, & S. Mariæ Ser-
uorum Ordinum Generales*. Et paulò infrà. *Genera-
les Vallis Vmbroſę S. Franciſci, S. Dominici, & San-
cta Maria Seruorum. Et ſeß.* 12. Anno Domini
1517. die 16. Martij In qua fuit præſens Sum. Pont.
Leo X poſt Cardinales Archiepiſcopos, & Epiſco-
pos, immediatè ſequitur, *Abbates, & Generales
Ordinum*. Generales Ordinum Vallis Vmbroſæ
Carmelitarum, ac Minorum, & Sancti Domini-
ci. In quibus omnibus locis ſemper Generalis
Vallis Vmbroſæ hàbuit præcedentiam ſuper Ge-
nerales omnium Mendicantium.

Et multo antiquiùs in *Concilio Viennenſi*, ſub Clemente V Pont. Anno 6 poſt Epiſcopos, & Reges, poſt Abbatem Monaſterii Ciſtercien. Cabilonen. Diœc. antè reliquos, Mendicantes, & antè omnes Mendicantes. Sequitur.

In eumdem modum ſcribitur Dilecto Filio Abbati Monaſtery Vallis Vmbroſa Feſulana Diœceſis &c.

Et die 12. Martij 1628. quæ fuit prima Dominica Quadrageſimæ Reuerendiſsimus Pater Dominus Auerardus de Niccolinis Præſes Generalis Congregationis Vallis Vmbroſæ ingreſſus Capellam Pontificiam in Miſſa ſolemni, locum tenuit pacificè immediatè poſt Epiſcopos, & ſuprà Generalem Ordinis Fratrum Prædicatorum, & cæterorum Generalium Mendicantium, qui aderant; nempè, S. Franciſci, & S. Auguſtini.

Eodem die ingreſſus fuit Capellam Pontificiam Sereniſsimus Ferdinandus II. Magnus Dux Etrurię, qui ſtetit immediatè ſuper Illuſtriſsimũ Cardinalem Caualerium, qui eo mane erat vltimus Presbyter Cadinalis; & poſt Miſſam ſolemnem idem Sereniſsimus Caudatarium egit Sanctiſsimo Domino Noſtro D Vrbano Papæ VIII.

Dixi de Generalibus Ordinum Mendicantium; quia de pæcedentia, quæ inter Generales Monachorum eſt obſeruanda, ſatis conſtabit in *quæſito ſubſequenti*.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

SVMMARIVM.

1 *Abbates pręferuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij.*

2 *Abbates comparantur Prępdibus Prouinciarum, & ſic ſunt Clariſſimi.*

3 *Abbates, qui præcedunt Archiduces, & Magnos Principes oſtenditur.*

4 *Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Seneſcalcos, & num. 5.*

6 *Argumentum ab ordine literæ, & ſubſcriptionis validum eſt.*

1 ABbates non ſolùm Eccleſiaſticis dignitati-
bus, & Prælatis Epiſcopo inferioribus præ-
ferũtur, verùm etiam laicis Dominis Titulatis, vt
ſunt Duces, *auth. habita C. ne filius pro patre*, vbi
Abbates præponuntur Ducibus, & Proceribus Sa-
cri Palatij. Item Abbates habentes Caſtra, & Op-
pida, in quibus temporalem Iuriſdictionem exer-
cent, dicuntur habere magnam dignitatem, cùm
2 comparentur Præſidibus Prouinciarum, & ſic
ſunt Clariſſimi, ſecundùm *Baldum in l. 1. §. his cu-
nabulis, circa medium ff. de off. Pręfect. Prætor. Caſ-
ſan. in 4 p. cathalog glor mundi, conſid. 31. ad fin.* im-
3 mo exiſtimarem Abbatem Fuldenſem, Abbatem
Hirſchfeldenſem, Abbatem Murpacenſem, Abba-
tem Campidonenſem, Abbatem Corbeienſem, Ab-
batem Prumenſem, Abbatem Stabulenſem præce-
dere Archiduces Auſtriæ, Duces Bauariæ, Duces
Saxoniæ, Marchiones Miſnę, Marchiones Brande-
burgenſes, Duces Brunuicenſes, & Luntbargenſes
Duces Fuliacenſes, Duces Meghabolitanos, Du-
ces VVirtembergenſes, Marchiones Badenſes, Du-
ces inferiores Saxoniæ, Duces Olſatiæ; Landgra-
uios Lauembergenſes, Principes Analtinos, Du-
ces Sabaudiæ, Duces Lotharingiæ, Comites Am-
bergios, Landgrauios Haſſiæ. Ratio huius præ-
cedentiæ deſumitur ex præcipua Abbatum præd.
dignitate, nobilitate, & antiquitate; Argumen. au-
tem, quòd huiuſmodi Principes, Archiduces, Du-
ces, Marchiones, & Comites, & Lãdrauij, & omnes
alii Titulati his inferiores, præferãt ſibi ipſis præ-
dictos Abbates, deſumitur à *M. Daniele Ottone
Origenſe in ſua diſceptatione de iure publico Imper.
Romani cap.* 18. vbi enumerans claſſes, ſtatus Im-
perij Abbates ſuprà poſitos, collocat in tertia claſ-
ſe, & ſupradictos Principes Politicos, Archiduces,
Duces, Comites, Marchiones, & Lantgrauios in
quarta claſſe.

4 Secùs autem dicendum puto de alijs Abbatibus
reſpectiuè ad iſtos magnos Principes; non verò
ad Comites, Vicecomites, Barones, Vicebaro-
nes, & alios Dominos temporales inferiores,
quod probatur ex *eod. M. Daniele loc. cit.* vbi poſt

quintam

quintam Claſſem Abbatum ponit Comites, & Barones, & Vicecomites, & alios Titulatos in 6. claſſe, & confirmatur ea ratione *in prima quæſtio poſtea*, ſcilicet, qui in literis ſunt primò nominati præferendi ſunt alijs, ſed Abbates in literis, & Diplomatibus priùs nominantur Comitibus, Vicecomitibus, & Baronibus, & cæteris; ergò Abbates præcedunt Comites, Vicecomites, & Barones. Minor eſt manifeſta, & pluribus literis probari poteſt, præcipuè ex vna Regis Angliæ huius tenoris. *Riccardus Dei gratia Rex Anglorum, Dux Normaniæ, Aquitanię, Comes Andegauen. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, Seneſchalchis, Præpoſitis, Iuſtitiarijs, & Bailiuis, & Miniſtris. Fidelibus noſtris ſalutem* habetur apud *Renat. Choppin. de Sacra Polit. lib. 3. tit. 1. num. 8.*

5 Hoc idem colligitur ex quampluribus priuilegiorum ſubſcriptionibus, in quibus ipſi Abbates primi poſt Epiſcopos reperiuntur ſubſcripti, & poſt eos reperiũtur ſubſcripti Duces, Comites &c. vt videre eſt in priuilegio confirmationis fundationis Monaſterij de Ramſey in Comitatu Huntington facta per Regem Eduuardum, quod incipit, *In Onomate Summi Kyrios*, ſecundo Kalen. Decembris, quod priuilegium ante omnes firmat ipſe Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Rex Deo largiente, Anglorum, ſignum venerandæ Crucis impreſſi*. deindè poſt ſubſcriptionem Regis ſequuntur ſubſcriptiones Archiepiſcoporum, & primò. Ego *Stignandus Archiepiſ. conceſſi, & confirmãdo ſigno S. Crucis conſignaui; deindè Ego Aethelredus Archiepiſcopus Gratanter corroboraui*. Poſteà ſubſequuntur Epiſcoporum ſupſcriptione; deindè Abbatum: poſt Abbates, ſubſcriptiones Ducum, Cubicularij, & aliorum, videre eſt apud *Clementem Raynerium, de Antiquit. Ord. Monac. nigr. ſcriptura 92.* Necnon idem conſpici poteſt ex alia confirmatione Regali priuilegiorum, & prærogatiuarum, facta per eumdem Regem Eduuardum Monaſterio Sancti Petri in Anglia, quam priuilegiorum confirmationem ante omnes firmat ipſe Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Dei gratia Anglorum Rex iubſi componere, & compoſitum cum ſigno Dominicæ Crucis confirmando impreſſi*: Poſteà ſequitur ſubſcriptio Reginæ his verbis. *Ego Edgitha Regina omni alacritate mentis hoc corroboraui*: deindè ſequũtur ſubſcriptiones Epiſcoporum; & primò, *Ego Stigandus Sanctę Metropolis Eccleſię Cantuariæ Epiſcopus confirmaui. Ego Eldredus Archiepiſcopus Eboracenſis Eccleſię conſignaui*; deindè ſequuntur ſubſcriptiones Epiſcoporum, & poſteà Abbatum ſubſcriptiones, & primò. *Ego Eduinus Abbas conſenſi, & ſubſcripſi. Ego. Agelnius Abbas conſenſi, & ſubſcripſi.* Ego *Leofricus Abbas conſenſi; et ſubſcripſi*, & multæ alię ſubſcriptiones Abbatum, quas breuitatis cauſa omitto (ſat enim eſt ſupra dictas in teſtimonium veritatis adducere:) deindè poſt Abbatum ſubſcriptiones ſequũtur ſubſcriptiones Capellanorum Regis, deindè Ducum, deindè Comitum poſteà Miniſtrorum, deindè ſequuntur ſubſcriptiones Militum, quæ priuilegij confirmatio facta fuit apud Monaſterium prædictum quinto Kalendas Ianuarij die Sanctorum Innocentium, Anno Dominicæ Incarnationis Milleſimo ſexageſimo ſexto, indictione tertia, Anno Regni Eduuardi vigeſiquinto, vt per eumdem *Rayn. Diſcept. hiſtor. 5. 16.*

6 His igitur poſitis, benè ex ordine deſumi poteſt argumentum pro Abbatibus, quòd cæteris in temporali dignitate cõſtitutis ſunt præferẽdi, nam ex ordine arguitur prærogatiua, ità arguit *gloſ. ordinaria in c. quorumdam, ſuper verbo, Prædicatorum, de elect. lib. 6.* & ibi *Dominic. & Philip. Franc.* dicentes, quòd illi Religioſi ſunt præferendi in proceſſionibus, & alijs, qui primò fuerunt approbati, & confirmati per Eccleſiam, arguendo ab ordine literæ, *alleg. cap. quorumdam*, & ibi arguit *gloſ.* & illam gloſam ad hoc notat *Panor. in cap. Nicolao, in princ. de appell.* & idem *Panor. in c. ſedes, de reſcriptis*, & idem *Panor. in cap. auaritiæ, de præben.* In quibus locis multum commendat dictam gloſam, & facit *tex.* cum ibi notatis per *Panor in cap. nimis praua, de exceſſ. Prælat.* & iſto modo arguendi vtitur etiam *Bald. & Salycet. in conſtitutione, C. ne filius pro patre*, vbi ex ordine dictæ literæ dicunt, quòd priùs obediendum eſt Deo, quàm Cæſari; ergò ſi Cæſar mandat id, quod eſt contrà conſcientiam, non eſt obtemperandum ei, neq; in pace, neq; in bello, ſecundùm eos ibidem: & ſic ex tali Ordine, benè concludi poteſt, debere argui ad prærogatiuam Abbatum ſupra temporalium Dominorum dignitates eo modo quo ſupra; nã dignius cẽſetur præponi iuribus ſupra allegatis.

QVAESITVM VI.

De præcedentijs Abbatum inter ſeipſos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas ille cenſendus eſt alijs maior, & dignior, qui Epiſcopalibus Inſignijs decoratus eſt.*

2 *Veſtis excellentia arguit maiorem excellentiam, & dignitatem.*

3 *Abbas exemptus Abbati non exempto eiuſdem Ordinis præferendus eſt.*

4 *Prior ad titulum Abbatiæ aſſumptus poſterius promotum in eodem Ordine præcedit.*

5 *Abbates antiquioris Religionis præferuntur alijs.*

6 *Abbates, habentes vſum Mitræ, præcedunt Commendatarios.*

7 *Sententia à Pio IV. lata ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenditur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum.*

8 *Lites, & controuerſias omnes de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas, tàm ſeculares, quam Regulares, componit Epiſcopus, omni appellatione remota.*

1 QVæſtio hæc incidere poteſt inter Abbates eiuſdem Ordinis, vel reſpectu aliorum, qui eiuſdem Ordinis non ſunt. Inter Abbates autem eiuſdem Ordinis, certum eſt, illum cenſendum eſſe alijs maiorem, & digniorem, qui Epiſcopalibus Inſignijs decoratus eſt, vt probat *tex. in cap. vt Apoſtolicæ, de priuil. lib. 6.* vbi ex maioritate orna-

ornatus, quo quis vti poteſt, cognoſcitur maioritas dignitatis, vt notauit *Dominic. de S. Gemin.* ibi, tum quia excellentia veſtis arguit maiorem excellentiam, & dignitatem, *argum. l. nemo vir,*
2 *& l. temperent 4. C. de Veſtib. oleber. & deaurat. lib. 11. Speculat. de aduocat. par. 1. §. ſequitur ſecundò, num. 3. Caſſan. in Cathalog. glor. mund. par. 7. conſider. 44. Boer. de auctor. Magni Conſil. num. 29.* & alij plures, quos refert *Contelor. d. quaeſt. de praeceden. num. 4.*

3 Item Abbas exemptus Abbati nõ exempto eiuſdem Ordinis præferendus eſt, *Franc. in d. cap. vt Apoſtolica, Nauarr. conſ. 1. num. 2. & 10. de Maiorit. & obed. Graff. in aur. deciſ. p. 1. lib. 3. cap. 5. numero 139.*

4 Cæteris verò partibus prior ad titulum Abbatiæ aſſumptus poſteriùs promotum in eodem Ordine præcedit, per *tex. in l. 1. C. de Conſul. lib. 12. l. 1 ff. de alb. ſcrib. cap. 1.* vbi *Panor. nu. 4. de maiorit. & obedien. Graff. d. nu. 139 in princ. Lelius Zecchius, de Republ. Eccleſiaſt. cap. 29. verſ. tertia Regula.*

5 Si autem inter Abbates diuerſæ Religionis quæſtio circà præcedentiam oriatur, tunc qui ſunt antiquioris Religionis in inſtitutione præferuntur alijs, ſicuti docent *Gundiſaln. Villadieg. de legat. par. 1. quaeſt. 17. nu. 9. & 19. cum ſeqq. Roder. quaeſt. Regul. tom. 3. quaeſt. 38. art. 1. in fin.* cum; alijs nouiſsimè adductis per *Contelor. in quaeſt. de praecedent. num. 2. & 10.* & cenſuit *Rot. in Oriolen. Praecedentia 10. Martij 1600. coram Litta, & in Romana Praecedentia 24. Maij 1600. coram Card. Lancellotto,* vbi fuit dictum, Monachos Trium fontium, & Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe præcedere debere Monachos Sancti Euſebij, etiam de Vrbe; quia illorum Ordo (qui eſt Ciſtercienſium) priùs inſtitutus, & approbatus fuit, quàm Ordo iſtorum, qui eſt Cæleſtinorum.

6 Abbates, habentes vſum Mitræ, præcedunt Commendatarios, vt habetur ex *quadam declaratione Gregorij XIII. facta ad inſtantiam Concilij Prouincialis Rothomagen.* quæ refertur à *Marc. Ant. Genuen. in ſua prax. Archiepiſc. cap. 49.* vbi inſuper habetur, Commendatarios inter Abbates eſſe recipiendos.

7 De Abbatibus, & Canonicis Regularibus Congregationis Lateranen. reſpectu Abbatum Caſinenſium in preſentiarum ſermo non habetur; cùm de illis, & orta inter eos lite, latè egerimus ſuprà hac *Diſp. Quaeſ. 1.*

Illud tamen aduertere oportet, quòd circà litem illam ſtabilita, & deciſa ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenduntur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum, etiam ſub Sancto Auguſtino militantium: & ideò minùs benè *Ioſeph. Mozzagrug. lib. 2. & 8. fol. 9. pag. 2.* probare contendit, ſententiã à Pio IV. ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. latam, æquè pro Canonicis ſuæ Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. facere: cùm ex eiuſdem ſententiæ verbis id non ſatis appareat; immo contrarium eliciatur; cùm in ea Lateranen. tantùm Congregationis Canonici nominentur; ideò meritò illius dicta circa hoc confutantur à *Gabriel. Pennot. Hiſtor. tripart. Canon. Regular. lib. 2. cap. 53. num. 12.* vbi teſtatur d. Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. Canonicos, in ea cauſa nè per ſomnium quidem nominatos, ſed neque laborum, vel expenſarum participes fuiſſe.

8 Verùm pro complimento aduertendum duxi, quòd lites, ac controuerſias omnes, quæ de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas, tàm ſeculares, quàm Regulares in proceſsionibus publicis, aut iis, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, accidere ſolent, Epiſcopus, omni appellatione remota, componit ex diſpoſitione *Sacri Concilij Trid. ſeſſ. 25. de Regular. cap. 13.* Quòd autem eas differentias componat omni appellatione remota, intelligendum eſt quoad effectum ſuſpenſiuum dumtaxat: & hæc compoſitio fieri debet breui manu, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſinè ſtrepitu, & figura Iudicii, prout deciſum referunt *Campanil. in diuerſ. iur. canon. rub. 12. cap. 13. num 120. Franciſc. Leo in Theſ. fori Eccleſiaſt. p. 1. cap. 8. num. 18. D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 78. num. 26. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* vbi cum *Rota in Colonien. Praecedentia 9. Iunij 1627. coram R. P. D. Vbaldo Iuniore,* ſubdit *Conc. Trid. cit. loc.* non ſubſtuliſſe appellationem deuolutiuam, in cuius gradu benè datur manutentio poſſeſſori.

QVÆSITVM VII.

De præcedentijs Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt inter ſe ipſos.

SVMMARIVM.

1 *Quam praecedentiam habeant inter ſe Praelati quatuor Ordinum Mendicantium.*
2 *Ordo ſcripturae, & Prior nominatio attendenda eſt.*
3 *Praelati Monachorum Reformatorum Ciſtercien. Sanctae Mariae Fulien: praecedunt omnibus Mendicantibus.*
4 *Carmelitani praecedunt Fratres Beatae Mariae de Mercede Captiuor. & Fratres Minores de Obſeruantia, & Fratres Conuentuales.*
5 *Praecedentia inter reliquos Mendicantes, quomodò ſit attendenda.*
6 *Praelati Regulares ſunt praeferendi Praelatis ſecularibus, Abbatibus inferioribus.*

1 ATtendenda eſt etiam differentia inter alios Prælatos Abbatibus inferiores inter ſe. Vnde obſeruandum eſt, vt Prælati Ordinis Prædicatorum præcedant Prælatos Ordinis Minorum, & reliquarum Religionum Mendicantium, etiam vbi Eccleſias non habent, aut alij Mendicantes antiquiores Eccleſias poſsident: ità declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina diſponente clementia,* ędita anno Domini 1568. quæ eſt 71. in ordine in *Bullar. nouo Laert. Cherub. tom. 2.*

Poſt Prælatos autem Fratrum Prędicatorum ordine præcedentiæ ſubſequuntur Prælati Fratrum Minorum: poſteà Prælati Eremitarum S. Auguſtini, & deindè Carmelitarum; iuxtà quem ordinem

ne*u* prædictæ Religiones in iure recenſentur, vt
cap. Vnico §. *ſanè*, *de Religioſ. dom in* 6. & in *Conſt.*
Pij V. edita anno 1567. quæ incipit. *Romanus Pontifex tam vniuerſalis*, & in alia eiuſdem Pontificis,
quæ incipit. *Apoſtolicæ Sedis benignitas*, quæ habentur apud *Laert. Cherubin. loc. cit.* inter Conſti-
2 tutiones eiuſdem Pontificis. Ordo autem ſcripturæ attendendus eſt, vt notauit *gloſ in cap. cùm dilecta*, *verb. traſponentes*, *de reſcriptis*, *Felin. in rubr.*
de maioris. & obed. num. 5. *&* 6. præterquàmquòd
cùm ex priori nominatione maior dignitas arguatur, vt ſuperiùs probatum eſt, Prælati, & eorum
ſubditi, qui primò in iure nominantur, præcedere debent.

3 Hìc autem aduertendum eſt, hos Prælatos quatuor Religionum Mendicantium non præcedere
Prælatos, & Monachos Congregationis Sanctæ
Mariæ Fulien. Reformatos Ordinis Ciſtercien. licèt eorum Religiones antè d. Congregationem approbatæ ſint; quia Clemens VIII. Motuproprio
anno 1599. Pontificatus ſui anno 8. decreuit; vt
prædicti Monachi in proceſſionibus, & functionibus publicis præcederent Ordines Mendicantes;
ità habetur in *Conſt.* 61, *d. Clem. VIII. in Bull. Laer.*
4 *Cherub. tom.* 3. Item idem Pontifex decreuit, quòd
Fratres Ordinis Sanctæ Marię de Monte Carmelo,
vbiq; præcedant Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede redemptionis Captiuorum; non obſt. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque, ità habetur in
Conſt. 95. *eiuſdem Pontif. loc. cit.*

Controuerſia etiam olim viguit inter Fratres Minores de Obſeruantia cum Fratribus Minoribus Conuentualibus ſuper præcedentia, quæ poſteà ablata fuit per Leonem X. in *Conſtitutione* 26. apud *Laer. Cherub. tom.* 1. *Bullar.* vbi decreuit, Fratres Minores Conuentuales Fratribus Minoribus de Obſeruantia digniorem locum relinquere debere.

5 Quò verò ad alios Regulares, & eorum Prælatos hìc ſigillatim eorum præcedentia nequaquàm ponitur; cùm dicere ſufficiat, quòd in præcedentijs obſeruanda eſt prioritas originis, vel conſuetudo loci ex *Bald. in cap. cùm olim*, *de conſuetud. num.* 1. *& Zabar. conſ.* 62. *num.* 1. *Renat. Choppin. Monaſtic. lib.* 2. *tit. vlt. num.* 23. & habetur ex *Rot. Romana* apud *Seraph. deciſ.* 335. *& deciſ.* 663. *&* *deciſ.* 964. *num.* 1. vbi ampliat rem hanc, dicendo, id etiam procedere, ſi conſuetudo huiuſmodi repugnaret diſpoſitioni iuris communis.

Inprimis autem attendenda eſt conſuetudo, quæ inter Regulares, & Prælatos prædictos obſeruabatur Romæ, quæ omnium magiſtra eſt: ità cenſuit *Sacra Illuſtriſsimorum Cardinalium Congregatio, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præfectorum*, *anno* 1593. *die* 30. *Auguſt.* habetur in *collect. priuileg. Mendicantium Ioannis Baptiſtæ Confect. fol.* 188. *impreß. Florentiae*, & in *lib. priuilegiorum Camaldulen. fol.* 218. & apud *Quarant. in ſumm. Bullar. verb. praecedentia*, *Piaſec. par.* 2. *cap.* 3. *num* 48. *Campanil. in diuerſor. iur. canon. rub.* 12. *cap.* 13. *nu.* 121. *verſ. & quoniam*, *D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 78. *nu.* 24.

6 Quo verò ad præcedētiam inter prædictos Prælatos Regulares cum Prælatis ſecularibus, Epiſcopo inferioribus, ſeruandum dico, Prælatos Regulares præcedere debere omnes Clericos cuiuſcunque dignitatis, inferiores Epiſcopo, quòd probatur multis rationibus, adductis in *Quaeſito de praecedentia Abbatis inter alios Praelatos*, *& alios graduatos*, *Epiſcopo inferiores*, vt benè oſtendit *Caſſan. in Cathalog. glor. mund. par.* 4. *conſid.* 36. vbi vult, ea, quæ dicta ſunt de Abbate, etiam locum habere in Priore, & in quolibet alio Regulari principalem Prælaturam habenti in Eccleſia Collegiata Regularium.

QVÆSITVM VIII.

De præcedentijs Ordinum Regularium inter ſe in proceſsionibus, & alijs actibus publicis.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregorij XIII. de praecedentijs*, *& praecipuè inter Ordines Mendicantes in proceſſionibus*, *refertur.*
2 *Monachi Ciſtercien. Reformati Congregationis S. Mariae Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus praeferuntur.*
3 *Carmelitae praecedunt Fratres Beatae Mariae de Mercede.*
4 *Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales.*
5 *Praedicatores obtinent honorabiliorem locum inter caeteros Mendicantes.*
6 *Minores Obſeruantes Reformati habent praecedentiam.*
7 *Caeleſtini praecedunt Monachos Oliuetanos.*
8 *Oliuetani inceperunt de anno* 1319.
9 *Caeleſtinorum Ordo confirmatus fuit à Gregorio X. Oliuetanorum verò Ordo à Ioanne XXII.*
10 *Oliuetani Monachi praecedunt Monachos Montis Virginis in Terra Ayrola.*

1 QVia ſępè inter Religioſas perſonas in multis Ciuitatibus, & Diœceſibus diuerſarum Mundi partium, nonnullæ lites, & controuerſiæ ſuper præcedentia ortæ fuerunt, & præcipuè inter Ordines Mendicantium in proceſſionibus. Gregorius XIII. ad huiuſmodi controuerſias, & lites dirimendas, per Bullam, quæ incipit. *Expoſcit paſtoralis officij munus*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, die 15. Iulij 1583. Pontificatus ſui anno 10. apud *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom.* 2. *Bull. eiuſd. Pont* 86. ſtatuit, vt (appellationibus quibuſcunque remotis) ille Ordo Mendicantium præcedere deberet, in proceſſionibus, qui eſſet in proceſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi; quandò verò non poſſet probari, aut conſtari de quaſi poſſeſſione præcedentię huiuſmodi; ſtatuit ipſe Summus Pontifex, vt ij Fratres Mendicantes in proceſſionibus, tàm publicis, quàm priuatis, præcedere deberent, qui eſſent antiquiores in loco controuerſiæ; ità vt ſi contigerit noua Monaſteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium,

eantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monaſteria, aut domus priùs erecta, & inſtituta eſſent; ille Ordo, qui priùs Monaſterium, ſeù domum in loco habuerit, præcedat.

2 Monachi Congregationis B. Mariæ Fulien. Ciſtercien. Ordinis S. Benedicti, in proceſsionibus, alijſq; actibus publicis omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur, de qua præcedentia extat Bulla Clementis VIII. quæ incipit. *Regi pacifici*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 9. Februarij 1599. Pontificatus ſui anno 8 apud *Laer. Cherub. Bullar. nou. Bulla eiuſd. Pont.* 56. in qua Bulla dictus Summus Pontifex approbando confirmat Decretum Sacræ Congregationis ſuper controuerſia præcedentiæ inter Monachos dictæ Congregationis, ac Fratres Mendicantes, in proceſsionibus, & alijs actibus publicis, quæ Sacra Congregatio diffinitiuè determinauit, Fratres dictæ Congregationis, vti Monachos præferendos eſſe, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primumq; & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis iure obtinere, nec Monachos dictæ Congregationis à Fratribus Ordinum Mendicantium huiuſmodi, in hoc moleſtari poſſe, neque debere, cenſuit, & ordinauit. Quod Decretum ipſe Summus Pontifex extendit non ſolùm pro Monachis Ciuitatis Burdeghalenſis, qui erant in cauſa; ſed etiam vbique; præcipitq; in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ipſo iure incurrendæ, omnibus, & ſingulis Superioribus, & Fratribus quorumcunque Ordininum Mendicantium, præſentibus, & futuris, à qua non poſſint, niſi per Romanum Pontificem tantùm pro tempore exiſtentem, præterquàm in mortis articulo conſtituti, abſolui, nè dictam Congregationem Fulien. ac illius Monachos, tunc, & pro tempore exiſtentes ſuper præmiſsis, aut eorum aliquo moleſtare, inquietare, aut quoquo modo impedire præſumant, ſeù audeant; vide *D. Auguſt. Barboſ. de offic & poteſtat. Epiſcop. par. 3. allegat. 78. ſub num. 37. ſecundùm Lugdunen. impreſs.*

3 Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, tàm in publicis proceſsionibus, quàm in funeralibus præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum; & de tali præcedentia extat Bulla Clementis VIII quæ incipit. *Decet Romanum Pontificem*, apud *Laert. Cherubin. Bullar. nou. tom 3. Bulla eiuſd. Pont.* 95. per quam Bullam dictus Summus Pontifex committit Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs, vt quandócunque, & vbicunque opus fuerit, & quotiès pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum requiſiti, virtute Bullæ prædictæ poſſint, & valeant cogere per cenſuras, & alias pœnas Eccleſiaſticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia, ipſos Fratres B. Mariæ de Mercede, vt præcedentiam relinquant ipſis Fratribus Carmelitis, appellatione poſtpoſita, immo, ſi opus fuerit, poſſint adhoc inuocare auxilium brachij ſecularis; vide *D. Auguſt. Barboſ. vbi proximè.*

Demùm, quòd Ordo Carmelitarum præcedat Fratres S. Mariæ de Mercede, cenſuit *Rot. in Oriolen. Praecedentiae* 10. *May* 1600. *coram Litta*, eſt *deciſ. 26. par. 2. Recent.* ea ſcilicet ratione: quia Ordo Carmelitarum inſtitutus fuit antè Concilium Generale, de quo in *cap. ne nimia, de Relig. domib.* vt probatur in *cap. fin. §. ſanè ad Praedicatorum, eod tit. in* 6. & approbatus per Honorium III. anno ſalutis 1225. Ordo autem B. Mariæ de Mercede inſtitutus fuit poſt dictum Concilium Generale, & approbatus à Gregorio IX. Pontif. ſui anno 8. qui Pontifex creatus fuit poſt dictum Honorium; & ideò *Rot. vbi ſup* decreuit, præcedentiam deberi dicto Ordini Carmelitarum, vti priori in tempore, ad notata per *Doctor. in l. honores, ff. de Decur. & in l. fin.* vbi *Bar. C. de tyron. lib.* 12. cum alijs per *Caſſan. in Cathalog. glor. mun. par. 4. conſid. 52. verſ. quinto ergò*, & per *Tobiam Nonium conſ. 71. num. 35. Nauarr. conſ. 5. de ſtat. Monach.* & iuxtà hanc doctrinam ſæpiùs, tàm à Sacra Rituum Congregatione, quàm à Rota in hac materia deciſum fuiſſe teſtatur eadem *Rot. in vna Salernitana Praecedentiae 2. Iunij 1625. coram bo. me. Buratto*, vbi plures concordantes in *additionibus*, refert *D. Io. Franciſc. Florentill. Nobilis Interamnen. & in Romana Curia Aduocatus*, qui de ſe multa, & grauia in dies pollicetur.

4 Fratres Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales; vnde ipſi Fratres de Obſeruantia Crucem ſuam in loco digniori deferre poſſunt, prout Motuproprio declarauit Leo X. in Bulla, quæ incipit. *Licèt aliàs*, in qua diſponitur, quòd tàm Conuentuales, quàm de Obſeruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuſcunque proceſſionibus, & alijs actibus, in quibus Crux deferenda foret, ſuam deferre poſſint, ita tamen, quòd Crux ipſorum Fratrum de Obſeruantia, & Reformatorum loco digniori deferatur, vt videre eſt apud *Laert. Cherub. Bullar. nou tom. 1. Bulla eiuſd. Pont.* 26. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 6. Decembris 1517. Pontificatus ſui anno 5. vide *D. Auguſtin. Barboſ. proxime citat. loco.*

5 Fratres Ordinis Prædicatorum obtinent primum digniorem, & honorabiliorem locum inter cæterorum quorumcunque aliorum Ordinum Mendicantium Religioſos, & etiam non Mendicantes, poſt Clerum ſecularem, & antiquos Ordines Monachales, vt declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina diſponente clementia*, Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 27. Auguſti 1568. Pontif. ſui anno 3. idemque ſtatuit Clemens VIII. in Bulla, quę incipit. *Inter caetera*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, die 25. Septembris 1592. Pontificatus ſui anno 1. apud *Laertium Cherub. tom. 3. Bullar. nou. Bulla eiuſd. Pont. 13. D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 3. allegat. 78. num. 30. Contelor. in quaeſt. de praecedentia num. 76.*

6 Minores Obſeruantes Reformati cum controuerſiam paterentur circà pręcedentiam, quaſi nuper aſciti in Ciuitate, cùm tamen ingreſsi ſint, & habitēt in Monaſterijs Familiæ, *Sacra Rituum Cong.* refe-

referente Illuſtriſsimo Card. Millino, mandauit illijs dari omninò præcedentiam, ſub die decimaſeptima Iulij 1627.

Io. Bapt. Card. Detus.

I. Theſſalonicen. Secr.

7 Monachi Congregationis Cæleſtinorum præcedunt Monachos Oliuetanos; quia Cæleſtini ſunt antiquiores origine, & confirmatione Oliuetanis, vt fuit dictum in *Rota in deciſione*, quæ ſequitur.

ILLVSTRISS. D. CARD. CAVALERIO.
Salernitana Præcedentiæ.

Lunæ 14 Martij 1622.

PRætendebant Monachi Oliuetani Ciuitatis Salerni præcedentiam in proceſsionibus, & actibus publicis à Monachis Cæleſtinis, contrà quos à Vicario Salernitano ſententiam fauorabilem reportauerunt de anno 1595. & hæc cauſa ad Rotam deuoluta, cùm in ea vſq; adhùc nihil actum fuiſſet, ijdem Oliuetani prætendebant dictam ſententiam tràſiſſe in iudicatum, & eſſe exequendam: ideò propoſui dubium, *an conſtaret de re iudicata, quæ eſſet ex quenda*; & DD. negatiuè reſponderunt.

Quamuis enim à die appellationis, & commiſsionis cauſæ in Rota lapſi ſunt viginti, & plures anni, quo tempore fatalia nunquam prorogata fuerunt, adeò, vt videatur intrare res iudicata, *Caſſador. deciſ. 6. num. 8. de appellat. Creſcent. deciſ. 8. num. 8. eod. tit.* tamen requirebatur etiam validitas, & iuſtitia ſententiæ, vt notant *Doct. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. Felin. in cap. ſuper literis, num. 15. de reſcript. Card. Seraph. deciſ. 1123. num. 6. Rot coram Reuerendiſs. D. meo Decano, deciſ. 574. par. 1. in Recent.*

In hoc autem caſu multa ſuper nullitate ſententiæ ex defectu citationis deducebantur; quia in hoc aderat aliqua diſcrepantia. Dicebant, ſententiam eſſe iniuſtam; nam Cæleſtini tam reſpectu originis, & approbationis, extant antiquiores
8 Oliuetanis, cùm inceperint de anno 1274. Oliuetani verò de anno 1319. vt tradit *Azor. inſtitut. moral. lib 9. cap. 21. verſ. Cæleſtini, & verſ. Ordo*
9 *Oliuetanus*: Ordo verò Cæleſtinorum fuit confirmatus à Gregorio X: Ordo autem Oliuetanorum à Ioãne XXII. qui fuit poſteà priuatus, *Roder. quæſt. Regul. tom. 1. q. . . art. 1. & 7. Paul. Morig. de orig. omn Relig. c. 31. & 32.* quàm etiam ratione ingreſſus in Ciuitatem Salerni, cùm Oliuetani admiſsi fuerint ſolùm de anno 1592. aut præcedenti 1591 Et pro parte Cæleſtinorum plura documenta antiquiſsima exhiberétur vſque de anno 1425. Vnde non docto de particulari conſuetudine, aut quaſi poſſeſsione præcedendi, præcedentia debebatur Cæleſtinis, vti antiquioribus, tàm de iure communi, quo antiquitas attenditur, vt reſpondit *Collegium Bononienſe*, poſt *conſilia Card. Zabarellæ conſ. 1. num. 20 & ſeqq.* & ibidem *Colleg. Paduan. conſ. 2. num. 71. & Coleg. Ferrarien. conſ. 3. num. 13.* quàm vigore Bullæ Gregorij XIII. in *nouo Bullar. 16.* in qua circumſcripta quaſi poſſeſsione, & conſuetudine mandatur, vt antiquiores Confraternitates ſecularium præcedere debeant; quam conſtitutionem procedere in Regularibus, declarauit Sacra Rituum Congregatio in pluribus cauſis.

Nec Domini obſtare putauerunt, quòd Oliuetani ingreſsi ſunt in Ciuitatem Salerni in locum Monachorum Sancti Benedicti; quia benè verùm eſſe dicebant, quòd in eorum Monaſterium ſunt ingreſsi, non autem in eorum priuilegia. Vnde cum ratione approbationis modernioris haberent qualitatem diuerſam à Monachis S. Benedicti, in quorum locum fuerant admiſsi, non poterant gaudere priuilegio præcedentiæ, quo gaudebant Benedictini, tanquàm antiqiores, ad tradita per *Cephal. conſil. 615. num. 100 & ſeqq Dec. conſ. 19. num. 135. lib. . .* Vnde eſtò, quòd Monachi Benedictini præceſſerint, vt ex fide data, quæ etiam non viſa fuit, eſſe in forma probanti, non tamen illorum priuilegium ſuffragabatur Oliuetanis modernioribus contrà Cæleſtinos antiquiores, pro quibus etiam aderat obſeruantia, cùm hic Romæ præcedant Oliuetanos, ſecundùm quam conſuetudinem regulari deberent in alijs locis, vbi non eſt particularis conſuetudo, iuxtà Decretum Congregationis Regularium confirmatum à Clem. VIII. fel. rec. quod fuit datum. Et ità deciſum &c.

Circà verò præcedentiam eorumdem Oliuetanorum, reſpectu Monachorum Montis Virginis in Terra Ayrolæ, adſunt Sacræ Rotæ deciſiones; vna coram Illuſtriſsimo D. Cardinali Caualerio; altera verò coram bon. mem. Buratto, quæ cum adhuc typis mandatæ non reperiantur, hoc in loco eas inſerere operepretium duxi, in hunc qui ſequitur modum.

ILLVSTRISS. D. CARD. CAVALERIO.
Sanctæ Agathæ Gothorum Præcedentiæ.

Veneris 13. Maij 1622.

DIctum fuit, Monachos Oliuetanos debere præcedere Monachos Montis Virginis in Terra Ayrolæ.

Licèt enim Ordo Monachorum Montis Virginis fuerit inſtitutus à B. Guglielmo, vſq; de anno 1124. vt apparet ex *Martyrologio Romano ſub die 25. Iunij*, quo cadit eius feſtum, iunctis notatis per *Illuſtriſsimum Cardinalem Baronium bon. mem.* & tradit *Azor inſtit. moral. tom. 1. lib. 12. cap. 21. verſ. Ordo Gulielmitanus*, & fuerint datæ confirmationes Apoſtolicæ Cæleſtini II. de anno 1197. & Innocentij III. Summorum Pontificum, de anno 1209. Oliuetani verò inceperint de anno 1371. vt refert *Azor. d. cap. 21.* & fuerint confirmati à Ioanne XXII. qui fuit poſterioribus temporibus, vt etiam dictum fuit in *Salernitana Præcedentiæ 14. Martij præteriti, coram me*, & ideò Monachis Montis Virginis, tanquàm antiquioribus, etiam quoad ingreſſum in dictam Terram Ayrolæ, videretur debita præcedentia, tàm de iure communi, quàm vigore Conſtitutionis fel. rec. Gregorij XIII. 86. *in nouo Bullario*, vt fuit reſolutum in *dicta Salernitana Præcedentia*.

Tamen probatum fuit in dicto Monaſterio Ayrolæ non adeſſe, niſi ad ſummum duos Monachos, & vnum conuerſum, quod erat ſic conforme

Con-

Conſtitutioni ſanct. mem. Pauli V. in *dicto Bullar.* 89. *in Append.* §. 10. quæ loquitur de iſto loco Ayrolæ in ſpecie, & mandat, vt ibi non ſit, niſi vnus Monachus, & vnus conuerſus, & ſic cùm dd. Monachi non facerent Collegium, ad quod tres ſaltem Monachi requiruntur, *gloſ. in c. nobis*, & ibi *Io. de Anan. num.* 14. *&* *Anchar. num.* 17. *de increpat.* neque haberent alias qualitates requiſitas ad eſſentiam Collegij, de quibus per *Roman. conſ.* 436. *num.* 6. *&* 7. non viſum fuit, quòd illi Monachi Montis Virginis, tanquàm particulares, deberent præcedere Monachos Oliuetanos, habentes in dicta Terra Collegium formatum *Caſſan. cathalog. glor. mund. par.* 4. *conſiderat.* 32. *col.* 2. *verſ. ſed intellige Dec. conſil.* 160. *in fine verſ. quia ad hoc reſpondetur*, *Io. Piccard inter conſ. Menoch. conſ.* 52. *num.* 137. *Selua, de benefic. par.* 1. *q.* 2. *num.* 82. *& num.* 83.

Et ideò in hoc caſu dictum fuit, Oliuetanos ex hoc capite debere præcedere.

R. P. D. BVRATTO.
In eadem.

Die 29. *Maij* 1624.

Deciſum fuit coram Reuerendiſs. D. Caualerio S. D. N. Datario, Monachos Oliuetanos debere præcedere Monachos Montis Virginis in Terra Ayrolæ.

Non quidem reſpectu antiquitatis originis eorum Ordinis, vel Monaſterij in dicta Terra: ſed ex eo, quòd in Terra prædicta Monachi Oliuetani habent Collegium formatum, & Monachi Montis Virginis illud non habent, vt legitur expreſſum in Bulla ſanct. mem. Pauli Quinti in *Bullar.* 89. in qua mandat Monachis Montis Virginis, quòd in loco controuerſo Ayrolæ reſideat vnus tantùm Monachus, & conuerſus, qui Collegium conſtituere non poſſunt; cùm requirantur ſaltem tres, *l. Neratius*, *ff. de verb. ſignificat. gloſ. in c. nobis*, & ibi *Io. de Anan. n.* 14. *&* *Anchar. n.* 17. *de increpatr.*

Et ideò reſidentibus ibidem Monachis Montis Virginis, vti particularibus debetur præcedentia Monachis Oliuetanis, tanquàm Collegio, *Dec. conſ.* 161. *in fin. verſ. quia ad hoc reſpondetur Caſſan. in cathalog. glor. mund. par.* 4. *conſid.* 52. *col.* 2. *verſ. ſed intellige*, *Io. Piccard. inter conſil. Menoch. conſ.* 52. *nu.* 137. *Selua de benefic. par.* 1. *q.* 2 *nu.* 81.

Non obſtat, ſi dicatur, in eadem Bulla fuiſſe indultum, quòd ſi fortè contigerit, quòd ſi Domus Ayrolæ ad formam Monaſterij redigatur, competéterq; dotetur, reſtituatur ſub Abbatis, vel Prioris titulo reſpectiuè gubernanda, & ideò quòd cùm hodie probetur per teſtes, adeſſe Priorem cum pluribus Monachis, præſumatur ſatisfactum Bullæ prædictæ, & debeant præcedere Monachi Montis Virginis, Collegialiter modò ibidem reſidentes.

Quia quidquid dicant teſtes hinc indè examinati, cùm Bulla habeat decretum irritans, & clauſulam, *ſublata*, *&c.* cùm alijs prægnantiſſimis, per quas derogatur cuicumque conſuetudini; & non vſus allegari non poteſt, niſi concurrente ſcientia, & conſenſu Papæ, *Rota in Romana concordiæ S. Petri*, *in Recent. deciſ.* 221. *num.* 4. 5. *&* 6. *&* *deciſ.* 346 *num.* 1. *par.* 1. *Recentior.* & requirat, quòd habitatio ad formam Monaſterij ſit redacta, quodq; ex redditibus ſaltem ſex Monachi ali poſſint, ac Capituli Generalis conſenſus accedat, & demùm Protectoris, & de his non doceatur, negari non poteſt, quin dici nequeat Collegium, reſiſtente Papæ voluntate *Bald. in l.* 1. §. *quibus in princ. ff. quod cuiuſq; vniuerſ. nom. Socc. in l.* 1. §. *municipes num.* 4. *verſ. &* *ſic poteſt ff. de acquir. poſſ.*

Neque de publicatione Bullæ prædictæ dubitari poteſt, cùm reperiatur impreſſa in *Bullar. Rota deciſ.* 301. *par.* 2. *diuerſ.* & in *Recent.* 298. *num.* 2. *par.* 2. & illius adimplementum Monachi prædicti Montis Virginis articularunt, & probare conati ſunt.

Fuit propterea concluſum, ſtandum eſſe in deciſis, vtraq; parte informante.

QVÆSITVM IX.

Abbas ſecularis exemptus, obtinens vſum Mitræ, & Baculi, quam aſsiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat.

Hanc quæſtionem iam pridem decidit *Sacra Rituum Congregatio*, *in vna Alexandrina Sancti Petri de Broglio*, *ſub die* 7. *February* 1604. nam cùm interrogaretur primò, an Abbas ſecularis Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Petri in Broglio Alexandrin. exemptus, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectus, habens vſum Mitræ, & Baculi, & ſolitus ſtatutis diebus ſedere more Epiſcopi cum ſuis Canonicis aſſiſtentibus, in quos habeat Iuriſdictionem Epiſcopalem, poſſit habere dictam aſſiſtentiam quandò Epiſcopus loci Ordinarius in dicta Eccleſia exempta, Miſſis, aut Veſperis ſolemnibus intereſt.

Secundò, an cum eo Epiſcopus aſſumere debeat Canonicos ſuæ Cathedralis aſſiſtentes, & eorumdem circulos habere ad Gloriam in excelſis, & ad Credo.

Tertiò, quid ſit agendum iuxtà Sedem Epiſcopi, & Abbatis exempti, & Canonicorum vtriuſq; Capituli, quandò contingit Epiſcopum cum ſuo Capitulo proceſsionaliter accedere ad d. Eccleſiam exemptam, & quo ordine ſint turificandi; quid de confeſſione facienda ab Epiſcopo cum Sacerdote, de incenſo imponendo, & benedicendo, & de benedictione ſolemni in fine Miſſæ, ſeù Veſperarum ab altero ipſorum danda.

Reſpondit ad primum negatiuè; ad ſecundùm affirmatiuè. Quo verò ad tertium, Epiſcopum in Sede Pontificia ornata in cornu Euangelij ſedere debere, & Canonicos Cathedralis vnus poſt alium ab illa parte, vſq; in finẽ. In oppoſita parte quatuor, vel quinque brachijs inferiori ſedere Abbatem in ſimplici ſede, abſq; ornamentis, & deinde Canonicos Collegiatæ, vſq; in finem ab illa parte, in reliquis Epiſcopum debere facere ſuas functiones, & Abbatem ceſſare. Deindè tres turificationes dari Epiſcopo, duas Canonicis Cathedralis, vſq; in finem, deindè duas Abbati, & vnam ſuis Canonicis.

DI-

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in ſuo munere conſtituti, ad illud rectè obeundum, præditi eſſe debent.

Gloſſ. 1. Oportet, Abbatem eſſe doctum in lege diuina.
Gloſſ. 2. Caſtum.
Gloſſ. 3. Sobrium.
Gloſſ. 4. Miſericordem, & ſuperexaltantem miſericordiam iudicio.
Gloſſ. 5. Diligat fratres,
Gloſſ. 6. In ipſa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis &c.
Gloſſ. 7. Non ſit turbulentus.
Gloſſ. 8. Non ſit anxius.
Gloſſ. 9. Non ſit nimius, & obſtinatus.
Gloſſ. 10. Non ſit Zelotypus.
Gloſſ. 11. Non ſit nimis ſuſpicioſus.
Gloſſ. 12. In ipſis imperijs ſuis ſit prouidus, & conſideratus.
Gloſſ. 13. De quibuſdam alijs qualitatibus Abbatibus; & alijs Prælatis, neceſſarijs.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in ſuo munere conſtituti, ad illud rectè obeundum, præditi eſſe debent.

Verba Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti, Abbatibus, cæterisq; Prælatis ſcitu neceſſaria.

QValem deceat eſſe Abbatem, & Prælatum in ſuo munere conſtitutum, & quibus qualitatibus, vt Abbatiali regimini rectè ſatisfacere poſsit, docet *D. Benedictus* pluribus *ſuæ Regulæ* locis, præcipuè *cap. 64.* vbi poſtquàm conſtituit modum, quo nouus Abbas in Monaſterio ordinandus eſſet, ſic ait.

Ordinatus autem Abbas cogitet ſemper, quale onus ſuſcepit, & cui redditurus eſt rationem villicationis ſuæ, ſciatque, ſibi oportere prodeſſe magis, quàm præeſſe. Oportet ergò, eum eſſe doctum lege diuina, vt ſciat vndè proferat noua, & vetera: Caſtum, Sobrium, Miſericordem, & ſemper ſuperexaltantem miſericordiam iudicio, vt idem ipſe conſequatur: oderit vitia, diligat fratres: in ipſa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis; nè dum nimis cupit eradere æruginem, frangatur vas: ſuaque fragilitate ſemper ſuſpectus ſit; memineritq; calamum quaſſatum non conterendum: in quibus non dicimus, vt permittat nutriri vitia; ſed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit, cuique expedire, ſicut iam diximus: & ſtudeat plus amari, quàm timeri; non ſit turbulentus, & anxius; non ſit nimius, & obſtinatus; non ſit zelotypus, & nimis ſuſpicioſus; quia nunquã requieſcet; in ipſis imperijs ſuis ſit prouidus, & conſideratus, ſiuè ſecundùm Deum ſiuè ſecũdùm ſeculum ſint, opera, quæ iniungit, diſcernat, & temperet, cogitans diſcretionem S. Iacob dicentis: ſi greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die. Hæc ergò, aliaque teſtimonia diſcretionis matris virtutum, ſumens; ſic omnia temperet, vt & fortes ſint, qui capiant, & infirmi non refugiant. Et præcipuè vt præſentem Regulam in omnibus conſeruet: vt dùm benè miniſtrauerit, audiat à Domino, quod ſeruus bonus, qui erogauit triticum conſeruis ſuis tempore ſuo; Amen dico vobis, ſuper omnia bona ſua conſtituit eum. Hæc Sanctus Pater Benedictus.

Antequàm autem ſingula percurramus; in primis ſciat Abbas, ſe Chriſti vices in Monaſterio agere, id, quod idem *S. Pater. Reg. cap. 2. par. 1.* ait, ſcilicèt, *Abbas Chriſti vices agere in Monaſterio creditur, quandò ipſius vtatur prænomine; dicente Apoſtolo: Accepiſtis ſpiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.* Ex eo igitur, quòd Abbas Chriſti vices agere dicitur, ab eo diuina potiùs, quàm humana in ſua adminiſtratione expectantur: vnde aduertat cuius Vicariam gerit, atq; eius ouibus verbo, & exemplo proficere diſcat; & nè tanto munere indignus cenſeatur, nihil extrà præceptum Domini docere, conſtituere, aut præcipere debet; ſed iuſsio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iuſtitiæ in diſcipulorum mentibus conſpergatur, ſic docente *D. P. Benedicto d. cap. 2. par 1.* nè ea, quæ contrà Domini legem ſunt præcipienti Religioſæ profeſsionis fundamentum, nimirum obedientia, denegetur; & ſic totum ſpirituale ſui Monaſterij ruat ædificium. Ad explicandas optimi Abbatis qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto propoſitas, deueniamus.

GLOSSA I.

Oportet, Abbatem eſſe doctum in lege diuina.

SVMMARIVM.

1. *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire,*

pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam.

2 *Magna eſt temeritas paſtores imperitos aſſumere.*

3 *Literis carens ſacris non poteſt eſſe aptus officiis.*

IPſemet S. Benedictus pluribus locis ſuæ Regulæ hanc præcipit qualitatem in Abbate, & primò in *d. cap. 2.* dicens. *Sed miſſio eius vel doctrina, fermentũ diuinæ iuſtitiæ in diſcipulorum mentibus conſpergatur: memor ſit ſemper Abbas, quia doctrinæ ſuæ, vel diſcipulorum obedientia vtrarumq; rerum in tremendo Iudicio Dei facienda erit diſcuſſio,* & paulò infrà ſubdit; *ergò cùm aliquis ſuſcipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina ſuis præeſſe diſcipulis.*

Hæc eadem qualitas inſinuatur à *Concilio Tridentino ſeſſ. 24. de reformat. cap. 12.* his verbis: *doctrina ad ſuum munus neceſſaria, ac morum integritate commendetur.* Quæ verba cùm ad animarum curam exercentes directa ſint, vtique Abbatibus, & Prælatis, de quibus loquimur optimè conuenient.

Idem habetur in *Concilio Lateranenſi cap. 9.* & ex *Nauarr. in manual. cap. 25.* & ex *Sancto Thom. 2. 2.*
1 *q. 2. art 6.* dum ait. *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam,* & ex *Innocentio III. in Concilio Generali: graue nimis eſt, & abſurdum, quòd quidam Eccleſiarum Prælati, cùm poſſint viros idoneos ad Eccleſiaſtica beneficia promouere, aſſumere non vereantur indignos, quibus nec morum honeſtas, nec literarum ſcientia ſuffragantur, non iudicium rationis, ſed carnalitatis affectum ſequentes:* habetur in *cap. graue nimis ext. de præbend.* Vnde *D. Gregorius in Paſto-*
2 *rali par. 1.* inquit, *magnam eſſe temeritatem paſtores imperitos aſſumere, eo, quòd eſt ars artium regimen animarum,* & in *c. illiteratos 36. diſt.* ex *Epiſtola Gelaſij Papæ,* conſtitutum legitur, quòd literis ca-
3 rens ſacris non poteſt eſſe aptus officijs, nimirum Eccleſiaſticis præfecturis: quod idem conſtitutum legitur à *Zozimo Papa in cap. ſeq. ead. diſt.* videantur nonnulla, quæ *Gratianus* ibi ad hoc propoſitum cumulat, eaq; valde notatu digna.

GLOSSA II.
Caſtum.

SVMMARIVM.

1 *Caſtitatis dignitas tanta eſt, vt, ea ablata, omne virtutum ædificium diſſoluatur.*

2 *Impudicitia quae mala pariat.*

3 *Caſtitas, & ſcientia ſorores ſunt.*

CVm Chriſti Miniſter ſit Abbas, & *S. Aug. ſerm. 249. de tempore,* dicat; *omnibus caſtitas pernéceſſaria eſt, ſed maximè Miniſtris Chriſti Altaris, quorum vita aliorum debet eſſe eruditio, & aſſidua ſalutis prædicatio; tales enim decet Dominum habere Miniſtros, qui nulla contagione carnis corrumpantur, ſed potius continentia caſtitatis ſplendeant, & totis honeſtis fulgeant in populo exemplis.* Illi quidem ca-
1 ſtitas neceſſaria erit, cuius dignitas tanta eſt, vt ea ablata, omne virtutum ædificium diſſoluatur, quòd ſignificauit *Sanctus Hieronym. lib. 1. cont. Iouin. cap. 30.* dicens. *Pudicitiam in primis, vox eſt, eſſe remittendam, qua amiſſa, virtus ruit.* Et *Sanctus Ambroſ. de Cain. & Abel. cap. 5.* ſub alijs verbis eamdem ferè proferens ſententiam, ait. *ſæuus criminum ſtimulus libido eſt, quæ nunquam quietum manere patitur, ac ſecurum, nocte feruet, die anhelat, de ſomno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert conſilium, amentes inquietat, lapſos inclinat, nullus peccandi modus, & inexplebilis ſcelerum ſitis, niſi morte amantis extingui non poteſt.* Et Sanctus Gregor. *lib. 31. moral. cap. 31.* loquens de im-
2 pudicitia caſtitati contraria, ait. *De impudicitia cæcitas mentis, inconſideratio, inconſtantia, præcipitatio, amor ſui, odium Dei, affectus præſentis ſeculi, timor autem, vel deſperatio futuri generantur.* Meritò autem à Beato Patre noſtro poſt ſcientiam, caſtitatis virtus Abbati proponitur colenda; quia
3 caſtitas, & ſcientia ſorores ſunt, vt ex Gregorio Nazianzeno annotauit *Ruffinus in Apologia.* Id quod ſacri, & profani Scriptores dixerunt: Nam *D. Hieron. d. lib. 1. cont. Iouin.* ait, quòd Deus Sibyllas Gentilium prophetiæ dono decorauit, eo quia virginitate claruerunt; & *Theophilat. prolog. in Ioan.* ait *Ioannes mundo corde, vtique virgo erat, vnde amplius notitiæ Dei donum ei concreditum eſt, ac myſterijs, pleriſq; incognitis ipſe dedicatus eſt.* Et antiqui Poetæ finxerunt, Dianam, quæ caſtitatis Dea ab ijs dicebatur, fuiſſe ſororem Apollinis, cui ſapientia ab ipſis tribuitur. Caſtitatem igitur præcipuè colat Abbas, vt Chriſti vices corpore caſtus, & mente, rectè gerere valeat.

GLOSSA III.
Sobrium.

SVMMARIVM.

1 *Dei Miniſtris nefas eſt, commeſſationibus; & vinolentijs deditos eſſe.*

2 *Ieiunium, & ſobrietas quos effectus pariat.*

ABbas ſobrius ſit, neq; multùm exquiſitis de-
1 lectetur epulis: nefas enim eſt Miniſtris Dei, commeſſationibus, & vinolentijs deditos eſſe: immo ſæpiùs ſibi contemplandam proponant ſententiam Saluatoris dicentis; *Attendite, nè grauentur corda veſtra crapula, & ebrietate;* moderatè omnem cibum, & neceſſariò ſumptu ſumant, vt iuxtà Apoſt. ſobrij ſint, & parati ad Domini ſeruitium; aliàs, ſi eſca ventri, & venter eſcæ deſeruiat, Deus profectò vtrumq; deſtruet. Conuiuia etiam à Sãctis Patribus prohibentur Eccleſiæ Prælatis, ac Miniſtris, à *S. Hieron. Epiſt. 2. ad Nepotian. de vita Clericor. cap. 23. Conuiuia tibi vitanda ſunt* à *S. Ambroſ. lib. 1. offic. cap. 20. Conuenire Eccleſiaſticis, & maximè officiorum Miniſtris, arbitror, declinare extraneorum conuiuia, vel vt ipſi hoſpitales ſint peregrinantibus, vel vt ea cautione nullus ſit opprobrijs locus; conuiuia quippè extraneorum occupationes habent, tum etiam epulandi produnt cupiditatem, ſubrepunt etiam fabulae frequenter de ſeculo, ac voluptatibus claudere aures nõ potes, prohibere putatur ſuperbia: ſubrepunt etiam præter voluntatem pocula.* Hinc *S. Poſſidonius in vita S. Auguſtin.* refert, ſe in patria ſua petitum ad

con-

conuiuia nunquàm ire voluiſſe, nè per frequen-
tiam in patriæ conuiuijs conſtitutus, temperan-
tiæ amitteretur modus. Sancti quoque Patres vno
ferè ore (vt ità dicam) ob temperantiam, & ſo-
brietatem ieiunium corpori, animæque pariter ſa-
lutare eſſe, pronunciarunt. Qui velit id videat
apud *Sanctum Athanaſium lib. de virginitate*, teſtan-
2 tem. *Vide, quid facias ieiunium? morbos ſanat,
diſtillationes exſiccat, demones fugat, malaſque co-
gitationes expellit, & mentem nitidiorem reddit, &
cor purgatius, & corpus ſalubrius, & ad tronum Dei
hominem ſiſtit.* Sit igitur moderatis epulis con-
tentus Abbas, vt Euthyeius Papa, *Concil. Carthag.
cap. decimoquintò* admonet, vt aliorum inconti-
nentiam valeat augere, & *Sanctus Clemens Papa
in Apoſtolic. Conſtitution. lib. 8. cap. 50.* ait *cùm ſitis
Presbyteri, & Diaconi Chriſti, ſobrij eſſe debetis,
& priuatim, & cum alijs, vt poſſitis intemperantes
coercere. Liberator enim noſter Sacerdos ſecundùm
Ordinem Melchiſedech, idcircò conuiuia adijt, vt
verbo, & exemplo alios temperantiam doceret, non
vt ſe ipſum paſceret, qui, vt modeſtiam victus prae-
ſcriberet, & ipſe continuis quadraginta diebus nihil
guſtauit*; legant Abbates, *Concilium Carthaginen.
quartum, & Concilium Tridentinum cap. 1. ſeſſ. 25. de
reformatio.* videbuntque qualem Epiſcopus, &
Prælatus menſam habere, ac quali victu conten-
tus eſſe debeat.

GLOSSA IV.

Miſericordem, & ſuperexaltantem miſericordiam iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Miſericordiam præ oculis Abbas habere debet.*
2 *Miſericordia tunc eſt verè miſericordia, ſi ſic facta
ſit, vt iuſtitia per eam non contemnatur, & è
conuersò.*
3 *Lenitas cum ſeueritate ſimul amplectenda, Abbati à
D. Gregorio ſuadetur.*
4 *Arca Veteris Teſtamenti quid ſignificet.*

1 SAnctus Patriarcha Benedictus huius qualita-
tis in Abbate deſideratæ hic apertè meminit.
Ac cùm de duris corde, & ſimplicioribus loque-
retur, quæ nam fuit eiuſdem intentio, niſi miſeri-
cordiam antè Abbatis oculos ſtatuendi? id, quod
etiam apertè docetur à *Diuo Gregor. lib. 20. moral.
cap. 6. Miſericordia multùm deſtituitur, ſi vna, ſci-
licet iuſtitia, ſine alia, teneatur; quia circà ſubditos
debet reperiri in Rectoribus miſericordia iuſtè conſu-
lens, & piè ſæuiens diſciplina.* Et *Sanctus Ioannes
Chryſoſt. in homil. 5. Matth.* idem ferè inſinuare vi-
detur Superioribus, & Prælatis. *Miſericordia tunc
2 eſt verè miſericordia, ſi ſic facta ſit, vt iuſtitia per
eam non contemnatur ſi autem contempta iuſtitia, mi-
ſericordia obſeruetur, ipſa miſericordia non eſt mi-
ſericordia, ſed fatuitas. Iuſtitia enim, ſinè miſericor-
dia, non eſt iuſtitia, ſed crudelitas, ſicut miſericor-
dia ſinè iuſtitia non eſt miſericordia, ſed fatuitas.*
3 Has duas ſorores adinuicem connexas amplecten-
ti Abbati dicit *Sanctus Gregorius 3. moral. Mi-
ſcendam eſſe lenitatem cum ſeueritate, vt quoddam
componat temperamentum ex vtraque, vt neque mul-
ta aſperitate exulcerentur ſubditi, neque nimia beni-
4 gnitate ſoluantur, & hoc illa Tabernaculi Arca ſi-
gnificat, in qua cum Tabulis Virga ſimul, & Man-
na erat.*

GLOSSA V.

Diligat fratres.

SVMMARIVM.

1 *Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur.*
2 *Charitas alia ergà Deum, alia ergà proximum.*
3 *Charitas, non dominij poteſtas, Praelatum felicem
reddit.*

1 PRæſtantiſſima quoque charitatis virtus ex-
quiritur in Abbate, cùm ſit omnium virtu-
tum maior, *harum autem maior eſt charitas, ex Paulo
Apoſtolo. Sanctus Benedictus*, dum *cap. 2. ſuæ Re-
gulæ*, ait. *Ergò æqualis ſit omnibus ab eo charitas,
vna praebeatur omnibus ſecundùm merita, diſciplina,*
Hanc qualitatem, *Cardinalis Turrecremata*, bifa-
2 riam ſumit ſuper *dicto cap. 2.* prout, ſcilicèt,
Deum reſpicit, & proximum, iuxtà definitionem
Diui Tomae ſecunda ſecundae quaeſt. 23. in qua
continentur hæc verba. *Per quam homo inclinatur
ad diligendum Deum ſuper omnia, & proximum pro-
pter Deum, ſicut ſe ipſum.* Ergà Deum exerceat
Abbas charitatem, & amorem, vt ex ingenti affe-
ctu, amore languens, dicat cum *Sancto Auguſti-
no lib. de Cathec. O anima mea inſignita Dei imagine,
redempta Dei ſanguine, deſponſata Fide, dotata ſpiritu,
ornata virtutibus, deputata cum Angelis, dilige il-
lum, à quo dilecta es, tantùm intende illi, qui inten-
dit tibi, quaere quaerentem te, ama amatorem tuum,
à quo amaris, cuius amore praeuenta es, & qui eſt
cauſa amoris tui.* Exerceat inſuper charitatis vir-
tutem ergà proximum, fratres, filios, & ſubditos
Monachos, nè illa ſibi comminentur verba *Ezech.
Prophetæ cap. 34. Veh paſtoribus Iſrael, qui paſce-
bant ſemetipſos; non ne greges paſcuntur à paſtoribus?
ipſi verò contrarium faciebant; comedebant lac ouium,
& eorum lanis operiebantur; quod craſſum erat ma-
ctabant, & occidebant.* Hanc qualitatem ità neceſ-
ſariam exiſtimat *Sanctus Auguſtinus*, qui agens
de Prælatorum regimine *cap. 25. Regulae*, ait.
3 *Ipſe verò qui vobis praeeſt, non ſe exiſtimet pote-
ſtate dominante, ſed charitate ſeruiente, felicem.*

GLOSSA VI.

In ipſa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis &c.

SVMMARIVM.

1 *Correptionem Abbates, & alij Praelati cum pruden-
tia facere debent.*
2 *Correptionis de moderatione.*

3 *Correptio facienda eſt ne approbetur error, & opprimatur veritas.*

4 *Correptio fieri debet cum Charitate.*

1 IN correptione ſummoperè debent Abbates, & alij Prælati prudenter agere, nè ex immoderata ſequatur id, quod eſſe præcauendum admonet Sanctus Pater loco citato, dicens, *In ipſa autem correptione prudentèr agat, & ne quid nimis, nè dum nimis cupit eradere eruginem, frangatur vas; ſuaq; fragilitate ſemper ſuſpectus ſit; memineritq; calamum quaſſatum non conterendum*: vel ex nimia indulgentia permittat, vt oriantur vitia, & delinquentibus potiùs incentiuum, quàm ſupplicium perhibeatur; ſed vt eiuſdem Sanctiſsimi Legiſlatoris locis citatis, verbis vtar, *Cùm charitate ea vitia amputet, prout viderit expedire.*

2 Hac in re tàm difficili illud, *Bernard. ſerm. 8. de mod. viuend.* antè oculos teneant Abbates, & cæteri Prælati. *Caſtigatio debet eſſe moderata*; quia ſecundùm Ambroſium, *leuitèr caſtigatus exhibet reuerentiam caſtiganti; qui verò crudelitèr caſtigatur, vel increpatur, nec increpationem ſuſcipit, nec ſalutem. Blanda pietate ſunt portandi, qui pro ſua infirmitate non poſſunt increpari.*

Hinc intelligi facillimè poteſt: cur ſapientiſſimus Salomon in Vaſis Templi Leonis, Bouis, & Cherubin imagines depictas voluerit. Niſi vt Prælati Eccleſiæ (quorum imagines depictæ ſunt in Vaſe ornato omni lapide pretioſo, qui eſt Chriſtus Pontifex futurorum bonorum) corrigere debeant, aliquandò rigidè, vt Leones; aliquando patientèr, vt Boues; aliquandò ſapientèr (immo ſemper) vt
3 Cherubin; corrigant Abbates, & Prælati ſubditos, nè error, qui non corrigitur videatur approbari, & veritas, quæ per ſurreptionem defenſari ſolet
4 opprimi *diſt. 63. can. 3.* ſed hoc ab illis magna prudentia ſimul cum charitate præſtandum eſt; dicente *Auguſt. de correp. & grat. cap. 15. Corripiantur à Prępoſitis ſubditi correptionibus de charitate venientibus pro culparum diuerſitate diuerſis, vel minoribus, vel amplioribus.*

GLOSSA VII.

Non ſit turbulentus.

SVMMARIVM.

1 *Turbulentus quis dicatur.*

2 *Turbulentia eſt Abbati fugienda.*

3 *Subditorum animos æquè timentium, & amantium ſibi conciliet Abbas, & quomodò.*

4 *Vultus hilaritas in Prælato requiritur, vt ſubditi hilares fiant.*

1 CVm communi deſcriptione dicatur ille turbulentus, qui præ ira, atque aſſidua animi perturbatione, nunquàm acquieſcit; Abbas ſuam
2 ab hoc vitio mentem auertat, ſi dignitas ei curæ ſit, qua cæteris præeſt: ſi quis ſubditos ità rege-
3 re cupiat, vt ipſorum æque timentium, atque amantium ſibi conciliet animos. Ex *Diu. Gregor.* apud *Turrecrem. in cap. 64. Regul. Sancti Benedicti.* Modum verò ſeruare ſtudeat, vt eum nec nimia lætitia vilem reddat, nec immoderata ſeueritas odioſum. Recordetur interdùm Abbas, quo turbulentiam ſuo ex animo repellat omninò, ſe Chriſti vices agere; de quo ſcriptura teſtatur *Iſaię 17. Non vociferabitur, neque turbulentus erit*; primò igitur eo, quia Chriſti vices gerere dicitur; ſecundò reſpectu dignitatis, in qua conſtitutus eſt; tertiò ſubditorum cauſa non debet Abbas turbulentus eſſe, nè in eos eiuſdem erroris malum ſemen effundat, dicente *Hier. in Ezechiel. cap. 42. Nullum vultus ſui triſtitia deterrebit; vtique qui nunquàm triſtis, demiſſoque vultu, ſed erectus potiùs hila-*
4 *ri, ac ſereno incedat.* Vultus enim hilaritas in Prælato requiritur, vt ſubditi hilares fiant; ſicut erat eorum Pater Benedictus de quo ſcriptum eſt à *Diuo Gregorio lib. 2. dialog. cap. 1.* Erat vultu placido.

GLOSSA VIII.

Non ſit anxius.

SVMMARIVM.

1 *Paſtorum more, vt gregi ſuo inuigilet cęteris præficitur Abbas.*

2 *Mortem ſi opus fuerit, ſubire debet Abbas, vt Dei honorem ſubditorumque ſalutem conſeruet.*

3 *Pręlationis ardor ambitionis eſt ſignum.*

4 *Vt ignis cinerem non gignit; ſic qui in Mundo indebita quærit, nunquàm cæleſti, ac perenni honore potietur.*

5 *Abbas ſuos Monachos alere, eorum onera ſubire, ac languoribus eorum languere debet.*

1 IDeò Abbas cæteris præficitur, vt Paſtorum more gregi ſuo inuigilet, quæque illi à Chriſto tradita ſunt minimis ſeruet, ac ſubditis, illorum vtilitati ſtudeat, & negligat proprium, omnique remota anxietate, omnia contemnat; præterea quæ ſunt Ieſu Chriſti, & quæ ſuorum
2 Monachorum vtilitatem reſpiciant; immo, ſi opus fuerit pro his non recuſet mortem ſubire, vt Dei honorem, ſubditorumque ſalutem conſeruet. Hæc legendo times, quid ſi experienda? mox fatereris, primatum Eccleſiaſticum, nulla ratione, nullaque cauſa à ſapiente viro optandum eſſe, qui ſe labori, ſeruituti, periculis, atque anguſtiis ſubijcere non feſtinat, *Sanctus Chryſoſtomus homil. 35. in cap. 20. Matth.* cuius verba ſunt hæc. *Prae-*
3 *lationis ardor ambitionis eſt ſignum, & ex alto grauior eſt caſus.* Et *Diuus Bernardus in ſerm. de Verb. Domini, Ecce nos: rel. om.* ait. *Vt ignis ex ſe-*
4 *cinere non gignit: ſic qui in mundo indebita quærit, nunquàm cæleſti, ac perenni honore potietur.* Quibus rationibus ſatis manifeſtè colligitur, non licere tanta animi anxietate Prælaturas, & Abbatias appetere; immo magno cum timore eas vitare: cùm petentibus Abbatias, aliaſque Prælaturas dicat Chriſtus. *Matth. 20. Neſcitis quid petatis, poteſtis bibere Calicem, quem ego bibiturus ſum?*

Si enim ſcirent Monachi, quid debeat Abbas pro
ouibus ſuis, nemo Abbas eſſe procuraret. Quis
enim extrema paupertate laborans filiorum tur-
bam, vt eos alat, habere cuperet? Quis aſcendens
graui onere onuſtus, mille grauiora pondera ſuis
humeris imponi deſideraret? Quis languidus mul-
torum ſibi labores aſciſcat? At Abbas alere ſuos
5 Monachos, onera eorum, etiam grauiſſima ſubire,
& languoribus eorum languere debet. Neſcit igi-
tur, quid petat Monachus, qui nimia anxietate
Abbatialem dignitatem expetit: putat enim ille
miſer, honorem petere, & petit ſummum onus:
exiſtimat, Calicem exultationis acquirere, ſed Ca-
licem continuæ paſſionis amplectitur. Hinc ſæpè
contingit, quòd ſi in petitione illius honoris pla-
cuit aureus Calix, diſpliceat poſtmodùm eius ama-
ra potio: Agnoſce igitur te ipſum; reminiſcere te
pompis ſeculi renunciaſſe, ac Religioſæ, & Mo-
naſticæ quieti animum, mentemq; tuam accomo-
da, omni anxietate reiecta; ad Abbatialem gra-
dum non aſpires, niſi tanquàm Aaron ad illum te
exhibeas.

GLOSSA IX.

Non ſit nimius, & obſtinatus.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium à Monachis ſenioribus petat, & proprijs viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obſtinationis maculam effugiat.*

2 *Qui in propria ſui intellectus acie non confidit, immo auxilium ab alijs expetit, faciliùs inuenit, quod petit.*

3 *Obſtinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Benedictus.*

1 SI in rebus agendis Abbas fuerit proprijs viri-
bus innixus, hanc maculam nimietatis, & ob-
ſtinationis profectò non effugiet; petat igitur con-
ſilium ſuorum Monachorum, & præcipuè ſeniorum,
quod licèt non teneatur ſequi, illo tamen agnito,
quandoq; diſcet, rem faciliùs ad optatum exitum
2 perducere; qui enim in propria ſui intellectus acie
non confidit, immo auxilium ab alijs expetit, fa-
ciliùs inuenit, quod petit *can. de quibus* 20. *diſt.* &
ſicut ait *Franc. cap. 9. de conſtit. lib* 6. ad hoc, vt
ſtatutum Prælati dicatur rationale requiritur con-
ſilium Capituli; ità rationale reddetur Abbatis
3 regimen, ſi ſuorum Monachorum, nimia repulſa
obſtinatione, conſilium ſequetur; fugiat ergò ob-
ſtinationem nimiam, quam ab ordinato in Abba-
tem expellendam dicit *S. Benedict. in hoc capite*.

GLOSSA X.

Non ſit Zelotypus.

SVMMARIVM.

1 *Zelotypia quid ſit.*

2 *Zelo Abbas horis ſingulis ardere debet.*

3 *Zelotypia in Abbate, qui Chriſti perſonam gerit, vituperanda eſt.*

4 *Iudicis licèt officio fungatur Abbas; Patris tamen locum, & nomen retinet.*

1 ZElotypia hic accipitur pro indiſcreta; nimiúq;
feruenti ira, ſeù furore, non pro zelo, quo Ab-
2 bas potiſſimùm ſingulis horis ardere debet: adeò
vt tàquàm Dei miniſter iure dicere valeat, *Zelo ze-
latus ſum pro Domino exercituum*; 3. *Reg.* 19. quomo-
dò, & voce ipſe Dominus appellari voluit in ſacris
literis, *Exod.* 20. Quare etiam ſectatores, atq; imi-
tatores illius eodem nomine poſſunt appellari, nul-
la ingenij nulla vi eloquentiæ tãta polleo, qua hūc
bonum Abbatis zelū ſummis laudibus extollerem.
Verſa verò vice, illa primi modi zelotypia à *P. An-
ton. Perez in com Reg. S. Ben. c.* 64. deſcripta, id eſt,
3 indiſcreta, nimia feruensq; ira, ac furor, aſperiùs
aſperitate ſua reprehendenda, atque in Abbate vi-
tuperanda eſt, qui Chriſti perſonam gerens, nun-
quàm manſuetudinem, atque humilitatem illius
4 præſeferret; & licèt in Monaſterio ſuo fungatur Iu-
dicis officio: tamen reminiſci debet, ſe etiam loco
Patris extare; quippè, qui Patris nomen retinet;
quid enim Abbas, niſi Pater ſignificat? ſuos itaq;
Monachos paterna dilectione complectatur, non
iratus ad iracundiam illos concitans, ſed etiam
aliquandò eorum vitia diſſimulans, expectanſq;
opportunitatem, ea corrigendi *D. Greg. in Paſto-
rali cap. vigeſimoſecundò*.

GLOSSA XI.

Non ſit nimis ſuſpicioſus.

SVMMARIVM.

1 *Suſpicioſus idem eſt, ac zelotypus.*

2 *Suſpicioſus ſemper inquietus.*

3 *Suſpicio, & vnio vnà eſſe nequeunt.*

4 *Vnioni Prælatus ſtudeat, & negligat ſuſpicionem ſocietatis expultricem &c.*

ANtonius Perez in comm. Reg. S. Bened. cap. 64.
1 dicit, ly, *ſuſpicioſum*, idem importare, ac
zelotypum: inſpecta autem ab eodem Doctore vera
2 zelotypi ſignificatione, ſic interpretari poſſet: ſem-
per inquietus, perpetuisq; ſuſpicionibus turbatus.
Cùm verò *S. Bernard. ſerm. de aſſumpt* dicat, *ſuſpicio
impedit cum proximis vnitatem*, quomodò Abbas
ſuſpicioſus eſſe poterit, ac ſimul Monaſterij, & Cō-
gregationis ſibi ſubiectæ caput vnitiuum? nullo pa-
3 cto quidem; nam ſuſpicio, & vnio vnà eſſe non poſ-
4 ſunt; huic ergò Prælatus ſtudeat, negligit illam
humanæ ſocietatis expultricem, quæ nunquam ve-
ra diiudicat, & de malis bona, de bonis affirmat
mala *gloſ ſuper Pſal.* 118. Quæ denique nè tantillo
temporis interuallo amantem ſe quieſcere patitur,
vnde ſuſpecto aptiſſima mors eſt.

GLOSSA XII.

In ipſis imperijs ſuis ſit prouidus,
& conſideratus.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus nunquàm benè imperare poteſt, niſi, quæ alijs iniungit facienda, ipſe exequatur.*

3 *Correptio facienda eſt ne approbetur error, & opprimatur veritas.*
4 *Correptio fieri debet cum Charitate.*

1 IN correptione ſummoperè debent Abbates, & alij Prælati prudenter agere, nè ex immoderata ſequatur id, quod eſſe præcauendum admonet Sanctus Pater loco citato, dicens, *In ipſa autem correptione prudentèr agat, & ne quid nimis, nè dum nimis cupit eradere eruginem, frangatur vas; ſuaq; fragilitate ſemper ſuſpectus ſit; memineritq; calamum quaſſatum non conterendum*: vel ex nimia indulgentia permittat, vt oriantur vitia, & delinquentibus potiùs incentiuum, quàm ſupplicium perhibeatur; ſed vt eiuſdem Sanctiſsimi Legislatoris locis citatis, verbis vtar, *Cùm charitate ea vitia amputet, prout viderit expedire.*

2 Hac in re tàm difficili illud, *Bernard. ſerm. 8. de mod. viuend.* antè oculos teneant Abbates, & cæteri Prælati. *Caſtigatio debet eſſe moderata*; quia ſecundùm Ambroſium, *leuitèr caſtigatus exhibet reuerentiam caſtiganti; qui verò crudelitèr caſtigatur, vel increpatur, nec increpationem ſuſcipit, nec ſalutem. Blanda pietate ſunt portandi, qui pro ſua infirmitate non poſſunt increpari.*

Hinc intelligi facillimè poteſt, cur ſapientiſſimus Salomon in Vaſis Templi Leonis, Bouis, & Cherubín imagines depictas voluerit. Niſi vt Prælati Eccleſiæ (quorum imagines depictæ ſunt in Vaſe ornato omni lapide pretioſo, qui eſt Chriſtus Pontifex futurorum bonorum) corrigere debeant, aliquandò rigidè, vt Leones; aliquando patientèr, vt Boues; aliquandò ſapientèr (immo ſemper) vt
3 Cherubin; corrigant Abbates, & Prælati ſubditos, nè error, qui non corrigitur videatur approbari, & veritas, quæ per ſurreptionem defenſari ſolet
4 opprimi *diſt. 63. can. 3.* ſed hoc ab illis magna prudentia ſimul cum charitate præſtandum eſt; dicente *Auguſt. de correp. & grat. cap. 15. Corripiantur à Præpoſitis ſubditi correptionibus de charitate venientibus pro culparum diuerſitate diuerſis, vel minoribus, vel amplioribus.*

GLOSSA VII.

Non ſit turbulentus.

SVMMARIVM.

1 *Turbulentus quis dicatur.*
2 *Turbulentia eſt Abbati fugienda.*
3 *Subditorum animos æquè timentium, & amantium ſibi conciliet Abbas, & quomodò.*
4 *Vultus hilaritas in Prælato requiritur, vt ſubditi hilares fiant.*

1 CVm communi deſcriptione dicatur ille turbulentus, qui præ ira, atque aſſidua animi perturbatione, nunquàm acquieſcit; Abbas ſuam
2 ab hoc vitio mentem auertat, ſi dignitas ei curæ ſit, qua cæteris præeſt; ſi quis ſubditos ità regere cupiat, vt ipſorum æque timentium, atque
3 amantium ſibi conciliet animos. Ex *Diu. Gregor.* apud *Turrecrem. in cap. 64. Regul. Sancti Benedicti.* Modum verò ſeruare ſtudeat, vt eum nec nimia lætitia vilem reddat, nec immoderata ſeueritas odioſum. Recordetur interdùm Abbas, quo turbulentiam ſuo ex animo repellat omninò, ſe Chriſti vices agere; de quo ſcriptura teſtatur *Iſaiæ 17. Non vociferabitur, neque turbulentus erit*; primò igitur eo, quia Chriſti vices gerere dicitur; ſecundò reſpectu dignitatis, in qua conſtitutus eſt; tertiò ſubditorum cauſa non debet Abbas turbulentus eſſe, nè in eos eiuſdem erroris malum ſemen effundat, dicente *Hier. in Ezechiel. cap. 42. Nullum vultus ſui triſtitia deterrebit; vtique qui nunquàm triſtis, demiſſoque vultu, ſed erectus potiùs hila-
4 ri, ac ſereno incedat.* Vultus enim hilaritas in Prælato requiritur, vt ſubditi hilares fiant; ſicut erat eorum Pater Benedictus de quo ſcriptum eſt à *Diuo Gregorio lib. 2. dialog. cap. 1.* Erat vultu placido.

GLOSSA VIII.

Non ſit anxius.

SVMMARIVM.

1 *Paſtorum more, vt gregi ſuo inuigilet cæteris præficitur Abbas.*
2 *Mortem ſi opus fuerit, ſubire debet Abbas, vt Dei honorem ſubditorumque ſalutem conſeruet.*
3 *Prælationis ardor ambitionis eſt ſignum.*
4 *Vt ignis niuem non gignit; ſic qui in Mundo indebita quærit, nunquàm cœleſti, ac perenni honore potietur.*
5 *Abbas ſuos Monachos alere, eorum onera ſubire, ac languoribus eorum languere debet.*

1 IDeò Abbas cæteris præficitur, vt Paſtorum more gregi ſuo inuigilet, quæque illi à Chriſto tradita ſunt minimis ſeruet, ac ſubditis, illorum vtilitati ſtudeat, & negligat proprium; omnique remota anxietate, omnia contemnat; prætereà quæ ſunt Ieſu Chriſti, & quæ ſuorum
2 Monachorum vtilitatem reſpiciant; immo, ſi opus fuerit pro his non recuſet mortem ſubire, vt Dei honorem, ſubditorumque ſalutem conſeruet. Hæc legendo times, quid ſi experienda? mox fatereris, primatum Eccleſiaſticum, nulla ratione, nullaque cauſa à ſapiente viro optandum eſſe, qui ſe labori, ſeruituti, periculis, atque anguſtiis ſubijcere non feſtinat, *Sanctus Chryſoſtomus homil. 35. in cap. 20. Matth.* cuius verba ſunt hæc. *Præ-
3 lationis ardor ambitionis eſt ſignum, & ex alto grauior eſt caſus.* Et *Diuus Bernardus in ſerm. de Verb. Domini, Ecce nos: rel. omn.* ait. *Vt ignis ex ſe
4 niuem non gignit: ſic qui in mundo indebita quærit, nunquàm cœleſti, ac perenni honore potietur.* Quibus rationibus ſatis manifeſtè colligitur, non licere tanta animi anxietate Prælaturas, & Abbatias appetere; immo magno cum timore eas vitare: cùm petentibus Abbatias, aliasque Prælaturas dicat Chriſtus. *Matth. 20. Neſcitis quid petatis, poteſtis bibere Calicem, quem ego bibiturus ſum?*

Si

Si enim ſcirent Monachi, quid debeat Abbas pro
ouibus ſuis, nemo Abbas eſſe procuraret. Quis
enim extrema paupertate laborans filiorum tur-
bam, vt eos alat, habere cuperet? Quis aſcendens
graui onere onuſtus, mille grauiora pondera ſuis
humeris imponi deſideraret? Quis languidus mul-
torum ſibi labores aſciſcat? At Abbas alere ſuos
5 Monachos, onera eorum, etiam grauiſſima ſubire,
& languoribus eorum languere debet. Neſcit igi-
tur, quid petat Monachus, qui nimia anxietate
Abbatialem dignitatem expetit: putat enim ille
miſer, honorem petere, & petit ſummum onus:
exiſtimat, Calicem exultationis acquirere, ſed Ca-
licem continuæ paſſionis amplectitur. Hinc ſæpè
contingit, quòd ſi in petitione illius honoris pla-
cuit aureus Calix, diſplieeat poſtmodùm eius ama-
ra potio: Agnoſce igitur te ipſum; reminiſcere te
pompis ſeculi renunciaſſe, ac Religioſæ, & Mo-
naſticæ quieti animum, mentemq; tuam accomo-
da, omni anxietate reiecta; ad Abbatialem gra-
dum non aſpires, niſi tanquàm Aaron ad illum te
exhibeas.

GLOSSA IX.
Non ſit nimius, & obſtinatus.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium à Monachis ſenioribus petat, & proprijs vi-
ribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt ob-
ſtinationis maculam effugiat.*
2 *Qui in propria ſui intellectus acie non confidit, immo
auxilium ab alijs expetit, faciliùs inuenit, quod
petit.*
3 *Obſtinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Be-
nedictus.*

1 SI in rebus agendis Abbas fuerit proprijs viri-
bus innixus, hanc maculam nimietatis, & ob-
ſtinationis profectò non effugiet; petat igitur con-
ſilium ſuorum Monachorum, & pręcipuè ſeniorum,
quod licèt non teneatur ſequi, illo tamen agnito,
quandoq; diſcet, rem faciliùs ad optatum exitum
2 perducere; qui enim in propria ſui intellectus acie
non confidit, immo auxilium ab alijs expetit, fa-
ciliùs inuenit, quod petit *can. de quibus* 20. *diſt.* &
ſicut ait *Franc. cap. 9. de conſtit. lib* 6. ad hoc, vt
ſtatutum Prælati dicatur rationale requiritur con-
ſilium Capituli; ità rationale reddetur Abbatis
3 regimen, ſi ſuorum Monachorum, nimia repulſa
obſtinatione, conſilium ſequetur; fugiat ergò ob-
ſtinationem nimiam, quam ab ordinato in Abba-
tem expellendam dicit *S. Benedict. in hoc capite*.

GLOSSA X.
Non ſit Zelotypus.

SVMMARIVM.

1 *Zelotypia quid ſit.*
2 *Zelo Abbas horis ſingulis ardere debet.*
3 *Zelotypia in Abbate, qui Chriſti perſonam gerit, vi-
tuperanda eſt.*
4 *Iudicis licèt officio fungatur Abbas; Patris tamen
locum, & nomen retinet.*

1 ZElotypia hic accipitur pro indiſcreta; nimiũq;
feruenti ira, ſeù furore, non pro zelo, quo Ab-
2 bas potiſſimùm ſingulis horis ardere debet: adeò
vt tãquàm Dei miniſter iure dicere valeat, *zelo ze-
latus ſum pro Domino exercituum*; 3. *Reg.* 19. quomo-
dò, & voce ipſe Dominus appellari voluit in ſacris
literis, *Exod.* 20. Quare etiam ſectatores, atq; imi-
tatores illius eodem nomine poſſunt appellari, nul-
la ingenij nulla vi eloquentiæ tãta polleo, qua hũc
bonum Abbatis zelũ ſummis laudibus extollerem.
Verſa verò vice, illa primi modi zelotypia à *P. An-
ton. Perez in com Reg. S Ben. c.* 64. deſcripta, id eſt,
3 indiſcreta, nimia feruensq; ira, ac furor, aſperiùs
aſperitate ſua reprehendenda, atque in Abbate vi-
tuperanda eſt, qui Chriſti perſonam gerens, nun-
quàm manſuetudinem, atque humilitatem illius
4 præſeferret; & licèt in Monaſterio ſuo fungatur Iu-
dicis officio: tamen reminiſci debet, ſe etiam loco
Patris extare; quippè, qui Patris nomen retinet;
quid enim Abbas, niſi Pater ſignificat? ſuos itaq;
Monachos paterna dilectione complectatur, non
iratus ad iracundiam illos concitans, ſed etiam
aliquandò eorum vitia diſſimulans, expectansq;
opportunitatem, ea corrigendi *D. Greg. in Paſto-
rali cap. vigeſimoſecundò*.

GLOSSA XI.
Non ſit nimis ſuſpicioſus.

SVMMARIVM.

1 *Suſpicioſus idem eſt, ac zelotypus.*
2 *Suſpicioſus ſemper inquietus.*
3 *Suſpicio, & vnio vnà eſſe nequeunt.*
4 *Vnioni Prælatus ſtudeat, & negligat ſuſpicionem,
ſocietatis expultricem &c.*

ANtonius *Perez in comm. Reg. S. Bened. cap.* 64.
1 dicit, ly, *ſuſpicioſum*, idem importare, ac
zelotypum: inſpecta autem ab eodem Doctore vera
2 zelotypi ſignificatione, ſic interpretari poſſet: ſem-
per inquietus, perpetuisq; ſuſpicionibus turbatus.
Cùm verò *S. Bernard. ſerm. de aſſumpt* dicat, *ſuſpicio
impedit cum proximis vnitatem*, quomodò Abbas
ſuſpicioſus eſſe poterit, ac ſimul Monaſterij, & Cõ-
gregationis ſibi ſubiectæ caput vnitiuum? nullo pa-
3 cto quidem; nam ſuſpicio, & vnio vnà eſſe non poſ-
4 ſunt; huic ergò Prælatus ſtudeat, negligit illam
humanæ ſocietatis expultricem, quæ nunquam ve-
ra diiudicat, & de malis bona, de bonis affirmat
mala *gloſ ſuper Pſal.* 118. Quæ denique nè tantillo
temporis interuallo amantem ſe quieſcere patitur,
vnde ſuſpecto aptiſſima mors eſt.

GLOSSA XII.
In ipſis imperijs ſuis ſit prouidus, & conſideratus.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus nunquàm benè imperare poteſt, niſi, quæ
alijs iniungit facienda, ipſe exequatur.*

2 *Si Monachus ex incuria ſui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quàm ſuo Superiori error adſcribitur.*
3 *Acceptor perſonarum Abbas non ſit.*
4 *Prælatus quandò dicatur, ſubditorum peccata diſſimulare.*
5 *Delictum, quandò non corrigitur, faciliùs multiplicatur.*
6 *Qualitates aliæ, & animi dotes in Prælatis exigendæ.*

OPtimè hæc Abbatis qualitas à *S. Benedicto*
ſua Regulæ cap. 64. expreſsè, ac tali pacto
deſcribitur. *In ipſis imperijs ſuis ſit prouidus, & con-*
ſideratus, ſiuè ſecundùm Deum, ſiuè ſecundùm ſecu-
lum ſint opera, quae iniungit, diſcernat, & tempe-
ret cogitans diſcuſsionem S. Iacob, dicentis Geneſ. 33.
ſi greges meos plùs in ambulando ſecero laborare, mo-
rientur cuncti vna die. Circà quæ verba *Card. Tur-*
recr. in comm. Reg. S. Bened. cap. 64. notat, Ab-
1 batem benè imperare non poſſe, niſi ipſe ea, quæ
aliis iniungit facienda, experiatur. Vndè addit
idem *Turrecrem.* Abbates in menſa communi nun-
quàm comedentes, neq; cum aliis Monachis Diui-
num Officium in Choro perſoluentes, neq; in Dor-
mitorio cohabitantes, neſcire imperare, nec verè
Prælatos, & Patres ſe præſtare, ſed potiùs Pha-
raonis exactores euadere, à populo Dei conſuetum
laterum numerum expetentes, paleasq; eis, vt mo-
ris erat, ſubminiſtrare nolentes. Eò magis Abbas
prouidus ſit, cùm quaſi ſpeculator, ponatur in alto,
vt neceſſaria gregis, ſibi commiſſi, paſcua proſpi-
ciens, illum ab omni vitiorum infenſione, oculis
prouidentiæ ſuæ eripiat; nè ſubditorum error ſibi
2 meritò imputetur. Quia, *ſi Monachus ex. in curia,*
ſui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti ſubdito,
quàm ſuo Superiori error attribuetur. Ex *S. Greg. hu-*
mil. 11. *ſuper Ezech.* ſit etiam prouidus, & conſide-
ratus, ſe nonnunquàm ſeuerum oſtendens, vt mo-
dò velut dirus Magiſter diſcipulos increpet, infe-
ratq; diſciplinam: nunc piiſſimi Patris inſtar, dile-
ctionis affectum Monachis ſuis filiis dulciter de-
monſtret, eum illis humaniter colloquens, remit-
tens pœnam, diſciplinam temperans, ac denique
illos ad patientiam cohortans.

Alias virtutes, quas Abbas amplecti, & vitia,
quæ vitare debet, vt rectè ſuum munus obire va-
leat, docet *D. Pater* in aliis *ſuæ Regulæ* locis, præ-
cipuè *cap.* 2. vbi *par.* 2. ait. *Non ab eo* (ſcilicèt
Abbate) *perſona in Monaſterio diſcernatur, non vnus*
plus ametur, quam alius, niſi qui in bonis actibus, aut
obedientia inuenerit meliorem &c. quia non eſt apud
3 *Deum perſonarum acceptio.* Abbas igitur expanſis
ſuæ Charitatis alis, ſubditos ſuos æqualiter foueat,
protegat, & tueatur; vnaq; ab eo omnibus ſecun-
dùm merita tribuatur diſciplina, *Regul. cap.* 2. Nul-
lamque diſcernat perſonam, ſiuè in bonorum di-
ſtributione, ſiuè in iuſtitiæ executione, pari bene-
uolentiæ vinculo adſtringat ſibi omnes, ac com-
plectatur humaniſsimè; niſi quem fortè virtutum
præſtantia, ac ſanctæ obedientiæ obſeruantia in-
uenerit magis, ac magis probum, nec non di-
gniorem, qui cæteris arctiùs ametur; ſuæ necnon
etiam memoriæ mandet Abbas ea *S. Patris Bene-*
dicti verba, *Reg. cap.* 2. *Siuè ſeruus, ſiuè liber, om-*
nes in Chriſto vnum ſumus, & aequalem ſeruitutis
militiam baiulamus; quia non eſt apud Deum perſo-
narum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipſum
diſcernimur, ſiuè meliores alij in operibus bonis, &
humiles inueniamur. Et 3. *par. d. cap.* dicitur. *Ergò*
aequalis ſit &c. Neque diſſimulet peccata delinquen-
tium, ſed mox, vt caeperint oriri, radicitùs ea, vt
praeualet, amputet.

4 Tunc dicitur peccata delinquentium ab Abbate
diſſimulari, quando ipſe ſcire ea, non curat, vt iam
apertè patrata corrigere negligit: parui ſua inte-
reſſe putans Dei offenſam, & animarum detrimen-
ta. Vel nimio ſui ipſius amore ardens, fruſtrà ti-
met, nè in ſubditorum criminibus coercendis ali-
quod detrimentum patiatur; putans, ſibi à Spiri-
tu ſancto, ità dictum fuiſſe; *Requieſcat à labo-*
ribus ſuis, quandò in vineam Domini vocatur.
Vel ea corrigere non curat: quia eadem repreben-
ſione ipſe dignus eſſet; & ſic illud verificatur tri-
tum axioma: Nemo fideliter reprehendit, in quo
ſe eſſe irreprehenſibilem, non confidit. Hinc *S. Be-*
nedictus in cap. 2. *ſuae Reg.* ad excitandum Abbatem
ad criminum reprehenſionem, refert Heli Sacerdo-
tis de Silo, 1. *Reg.* 3. qui non corripuit filios ſuos,
quod S. *Bernard. ſerm. ſuper Cant.* proſequens ait.
Delictum quandò non corrigitur, faciliùs multiplica-
5 *tur; quia impunitas eſt inſolentiae mater, radix im-*
pudicitiae, tranſgreſſionum nutrix: quod ſi multipli-
cetur, ad Abbatem non corripientem illius mul-
tiplicatio profectò extendetur.

6 Alias qualitates non ſolùm Abbatibus, verùm
etiam aliis Prælatis adaptandas enumerat *S. Pa-*
triarcha Benedictus in 2. *cap. ſuae Reg. in* 4. *par. diſt.*
quæ cùm ſint generales, & vniuerſales, non autem
ſpeciales, ſicuti qualitates hactenùs ex *cap.* 64. ex-
plicatæ, vt aduertit *Card. Turrecrem. in Comment.*
Reg. cap. 2. proptereà non gloſſantur, ſed, Textus
tantùm, qualitates concernens, apponitur, ma-
ximè, cùm prędictus Textus eruditiſſima explica-
tione, & elegantibus Commentariis nuper illuſtra-
tus ſit ab *Anton. Perez Monacho Benedictino*, cui
remittitur curioſus Lector.

Tex. Cap. II. Regulae.

Pars Prima.

A*Bbas, qui praeeſſe dignus eſt Monaſterio, ſem-*
per meminiſſe debet, quod dicitur, & nomen
maioris factis implere. Chriſti enim agere vices in
Monaſterio creditur, quandò ipſius vocatur praeno-
mine, dicente Apoſtolo, Accepiſtis Spiritum adoptio-
nis filiorum, in quo clamamus Abba Pater. Ideoq;
Abbas nihil extrà praeceptum Domini (quod abſit) de-
bet docere, aut conſtituere, aut iubere. Sed iuſſio eius,
vel doctrina fermento diuinae iuſtitiae in Diſcipulorum
mentibus conſpergatur. Memor ſit ſemper Abbas, quia
doctrinae ſuae, vel Diſcipulorum obedientiae, vtriuſq;
rei in tremendo Dei Iudicio facienda erit diſcuſſio; ſciatq;
Abbas culpae Paſtoris incumbere, quidquid in ouibus
paterfamilias vtilitatis minus potuerit inuenire. Tan-
tùm iterum liber erit, vt ſi inquieto, vel inobedienti
gregi Paſtoris fuerit omnis diligentia attributa, &
morbi-

morbidis earum actibus vniuerſa fuerit cura exhibita, Paſtor earum in iudicio Domini abſolutus, dicat cum Propheta Domino iuſtitiam tuam non abſcondi in corde meo, veritatem tuam, & ſalutare tuum dixi; ipſi autem contemnentes ſpreuerunt me. Et tunc demum inobedientibus curae ſuae ouibus pœna ſit eis praeualens ipſa mors.

Pars ſecunda.

CVM ergò aliquis ſuſcipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina ſuis praeeſſe diſcipulis, id eſt, omnia bona, & ſancta factis amplius, quàm verbis oſtendere, vt capacibus Diſcipulis mandata Domini verbis proponat, duris verò corde, & ſimplicioribus factis diuina præcepta demōſtret. Omnia verò, quæ diſcipulis docuerit eſſe contraria in ſuis factis indicet non agenda, ne alijs prædicans ipſe reprobus inueniatur, ne quando illi dicat Deus peccanti; Quare tu enarras iuſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? tu verò odiſti diſciplinam, & proieciſti ſermones meos poſt te; Et qui in fratris tui oculo feſtucam videbas, in tuo trabem non vidiſti. Non ab eo perſona in Monaſterio diſcernatur. Non vnus plus ametur, quàm alius, niſi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem. Non præponatur ingenuus ex ſeruitio conuertenti, niſi aliqua rationabilis cauſa exiſtat. Quod ſi ità, iuſtitia dictante, Abbati viſum fuerit, de cuiuſlibet ordine id faciat, ſin aliter, propria teneant loca. Quia ſiuè ſeruus, ſiuè liber omnes in Chriſto vnum ſumus, & æqualem ſeruitutis militiam baiulamus; Quia non eſt apud Deum perſonarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipſum diſcernimur, ſi meliores alijs in operibus bonis, & humiles inueniamur.

Pars tertia.

ERgò æqualis ſit omnibus ab eo charitas: vna præbeatur, omnibus ſecundùm merita diſciplina. In doctrina namque ſua Abbas Apoſtolicam debet illam ſemper formam ſeruare, quae dicit: Argue, obſecra, increpa, ideſt, miſcens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum Magiſtri, pium patris oſtendat affectum, id eſt, indiſciplinatos, & inquietos debet durius arguere, obedientes autem, & mites, & patientes, vt in melius proficiant, obſecrare; negligentes autem, & contemnentes, vt increpet, & corripiat, admonemus. Neque diſſimulet peccata delinquentium, ſed mox vt cœperint oriri, radicitùs ea (vt praualet) amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo, & honeſtiores quidem, atq; intelligibiles animos prima, vel ſecunda admonitione verbis corripiat; improbos autem, & duros, ac ſuperbos, vel inobedientes, verberum, vel corporis caſtigatione, in ipſo initio peccati coerceat ſciens ſcriptum. Stultus verbis non corrigitur. Et iterum percute filium tuum virga liberabis animam eius à morte.

Pars quarta.

MEminiſſe debet ſemper Abbas, quod eſt, meminiſſe quod dicitur, & ſcire, quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur; Sciatque quam difficilem, & arduam rem ſuſcipit, regere animas, & multorum ſeruire moribus, & alium quidem blandimentis, alium verò increpationibus, alium ſuaſionibus; Et ſecundùm vniuſcuiuſque qualitatem, vel intelligentiam, ita ſe omnibus conformet, & aptet, vt non ſolum detrimenta gregis ſibi commiſſi non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Antè omnia nè diſſimulans, aut parui pendens ſalutem animarum ſibi commiſſarum, plus gerat ſollicitudinem de rebus tranſitorijs, atque terrenis, & caducis: Sed ſemper cogitet, quia animas ſuſcipit regendas, de quibus et rationem redditurus eſt. Et nè cauſetur de minori fortè ſubſtantia, meminerit ſcriptum; Primùm quærite Regnum Dei, & iuſtitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis. Et iterum; Nihil deeſt timentibus eum. Sciatque, quia qui ſuſcipit animas regendas, præparet ſe ad rationem reddendam. Et quantum ſub cura ſua fratrum ſe habere ſcierit numerum, agnoſcat pro certo, quia in die Iudicij ipſarum omnium animarum eſt redditurus Domino ſinè dubio rationem, addita & ſuæ animæ, & ità timens ſemper futuram diſcuſſionem Paſtoris de creditis ſibi ouibus, cum de alienis ratiocinijs cauet, redditur de ſuis ſolicitus, & cùm de admonitionibus ſuis emendationem ſubminiſtrat, ipſe efficitur à vitijs emendatus.

De quibuſdam alijs qualitatibus Abbatibus, & alijs Prælatis neceſſarijs.

GLOSSA XIII.
Debet eſſe timoratus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas quòd debeat eſſe timoratus, quomodo intelligatur?*
2 *Timor Domini eſt initium Sapientiæ.*
3 *Abbas debet orationi vacare.*
4 *Paſtor ob ſarcinam paſtoralem non debet deſerere delectationem contemplationis.*
5 *D. Baſilius adeò fuit in oratione aſſiduus, vt aliquandò ab occaſu Solis, vſq; ad ortum continuè oraret.*
6 *Abbates, & Prælati omnes debent animi fortitudine præditi eſſe.*
7 *Praelatus ferri, & adamantis nomine qua de cauſa appelletur.*
8 *Prælati debent ſe ab ira abſtinere.*
9 *De qua ira intelligendum ſit.*
10 *Otium quid ſit.*
11 *Otium à ſe Prælatus expellere debet.*
12 *Praelatus debet morum grauitatem praeſeferre.*
13 *Prælatus debet eſſe vigilans praecipuè, circà Dei cultum.*
14 *Abbatem, & Praelatum omnibus animi dotibus, & virtutibus praeditum eſſe, decet.*
15 *Praelatus, quaenam ſint bonorùm operum inſtrumenta, praenoſſe debet.*
16 *Epiſcopum, & Eccleſiae Praelatum qualem eſſe oporteat ex D. Paulo.*

1 HAEC virtus præſupponitur in Abbatibus, & aliis Prælatis, vt conſtat ex *cap. cùm in cunctis de elect.* & in *can. ſi quis Abbas 18. q. 2.* vbi deſcribuntur virtutes, quibus Abbates, & Prælati præditi eſſe debent, ad quarum complementum ponitur Dei timor, & hoc meritū, quia Abbatibus, & Præ-

& Prælatis ſubditos iudicantibus alloquitur Deus
per os Dauid illis conſulens *Erudimini*, *qui indi-*
catis terram, *ſeruite Domino in timore*, *& exultate*
2 *ei cum tremore*; Qui timor eſt initium ſapientiæ, ex
Ecc.23. & eſt donnm Dei Charitati annexum, quòd
ex vero amore oritur, de quo dicitur *Pſalm. 46.*
Beneplacitnm eſt Domino ſuper timentes enm: eſt, &
hic timor principium humilitatis, quæ eſt baſis
vitæ Monaſticæ, & omuis perfectionis; hoc enim
timore Abbas ſe ſubiicit Deo, & expellit primum
effectum ſuperbiæ, quē niſi expelleret, à Deo apo-
ſtataret iuxtà illud *Eccl. 10.* *Initium ſuperbiae eſt*
apoſtatare à Deo: Et ex hoc filiali timore oritur etiam
obſeruantia diuinorum praeceptorum ex D. Bernard.
ſerm. 20. ſuper Cant. Et ex *Caſſiod. de inſtit. Monaſt,*
lib. 4. De timore Dei naſcitur compunctio cordis; de com
punctione cordis procedit obſoruatio, ideſt nuditas, &
contemptus omnium facnltatum, *de nuditate humili-*
tas procreatur; *de humilitate mortificatio uoluntatum*
generatur; *de noluntatnm mortificatione extirpantur*,
atque marceſcunt vniuerſa vitia; *vitiorum expulſio-*
ne, virtutes multiplicant, *atqni ſuccreſcnnt*; *virtu-*
tum pullulatione puritas cordis acquiritur; *per cordis*
puritatem Apoſtolica charitatis perfectio poſſidetur.

Debet Orationi vacare.

3 ORatio, & ſacrificium Miſſæ debent eſſe refu-
gium Abbatis, & euiuslibet Prælati; Nam
Sanctus Hciron. in epiſt. ad Tit. cap. 1. loquens de
Oratione Paſtoris ait, eum debere quotidie pro
ſe, & ſuis ſubditis, Deo illibatas vittimas offerre;
Et hoc rationi conſonum eſt; quia ſi ad negotia
benè gerenda iuuat Periti Conſilium, quid faciet
Deus, qui eſt magni Conſilij Angelus? & ſi dicas,
præ multitudine Curarum ſui Regiminis non po-
teſt Abbas ſemper orationi vacare. Reſpondet
4 S. *Thom. 2. 2. q. 135 art. 2.* quòd Paſtor ob ſarcinam
Paſtoralem non debet deſerere delectationem con
templationis; quam tamen poterit poſtponere
quandoque pro lucro Animarum *can. in ſcripturis*
8 q. 1. quod mirè docuit S. Baſilius ne dum verbo,
5 ſed quod maius eſt, exemplo, qui adeò fuit in ora-
tione aſsiduus, vt aliquando ab occaſu Solis, vſq;
ad ortum continuè oraret. Hinc ait *S. Bernard. ſu-*
per Cant. ſerm. 76. *Boni Paſtores dormientibus ſubdi-*
tis peruigilant, tamqnàm rationem reddituri pro Ani-
mabns eorum, *pernoctant in oratione*, *hoſtium vigilias*
ſagaciter explorant, anticipant conſilia malignantium,
deprehendunt laqueos, *cor ſuum tradunt ad vigilan-*
dum diluculò ad Dominum, qui fecit illos, cognoſcentes
ſuam inſufficientiam in cuſtodienda Ciuitate. Quam
neceſſitatem Orationis, puto voluiſſe *S. Benedi-*
ctum inſinuare quandò *cap. 2. ſua Regul.* dixit, dif-
ficilem, & arduam rem ſuſcipere Abbatem, ſu-
ſcipiendo regere Animas, quaſi dicat hoc diffici-
le pondus debet ab Abbate in Oratione cùm Deo
pertractari, vt illud orationis auxilio benè perfi-
ciat; & paulo infrà, dum ait; *Et nè cauſetur de mi-*
nori fortè ſubſtantia, *memineris ſcriptum: Primùm*
Quaerite Regnum Dei.

Debet Animi fortitudine praeditus eſſe.

6 FOrtitudinis neceſſaria eſt virtus in Abbate, &
in alijs Prælatis, quorum proprium munus
eſt, hac in eos prævalente virtute innocentes, &
puſillos ſubditos à potentiũ robore protegere, de-
fendere, & eripere, & vnicuique quod ſuum eſt
ſumma iuſtitia, & æquitate (omni formidine ex-
pulſa) tribuere; hæc enim virtus in omnibus, &
maximè in Prælatis requiritur, & de ea reſpectu
omnium cum Ouidio libro de Ponto dicere co-
gimur.

Regia crede mihi res eſt ſuccurrere lapſis.
Conuenit, & tanto, quatus, & ipſe viro.

Hac de cauſa Abas, & quilibet Prælatus ferrum
7 appellatur; quia ferri fortitudine munitus eſſe de-
bet, *can. ferrum diſt. 50.* vbi *Archid.* ſicut etiam
Adamantis nomine appellatur ab *Ezech. cap. 3.*
quilibet Paſtor, quia ad inſtar Adamantis fortitu
dine præditus eſſe debet. Imitentur Abbates, vt
animi fortitudinem acquirant, exemplum Abba-
tis Sancti Ioannis Gualberti, qui vt Eccleſiaſti-
cam libertatem, & immunitatem illæſam conſer-
uaret non dubitauit (vt dicitur) *ſe manibus nocen*
tium tradere dum Florentiæ publicè, verbo, & exem
plo ſimoniaceam labem extirpauit, & veram Ani-
mi demonſtrauit fortitudinem, cuius præcipuus
effectus eſt firmare, & conſeruare bonum rationis
in his in quibus maximè difficile eſt, firmitatem
habere, ſcilicet, in periculis arduis, & grauibus,
iuxtà doctrinam *D. Thom. 2. 2. q. 124.*

Debet ſe ab ira abſtinere.

8 SAnctus Antonius Abbas, & Martinus Epiſco-
pus, qui multorum Monachorum Patres ex-
titerunt, nunquàm viſi ſunt iraſci. Et de Sancto
Benedicto legitur, quòd erat vultu placido, & An-
gelico. Ad inſtar horum Abbates, & alii Prę̃la-
ti iracundiam deteſtentur, & ſummopere ſtudeant
vt non occidat Sol ſuper iracundiam eorum, iuxtà
monitum *Apoſt. ad Ephes. 4.* maximè cum omni-
bus, & præcipuè Abbatibus, & Prælatis patien-
tia neceſſaria ſit, ut optimè peractæ Prælationis re-
portent promiſsiones. Non eſt hic ſermo de ira,
quæ rationabilis eſt, atque non tam ira, quàm
zelus dicitur iuxtà *S. Thom. 2. 2. q. 188 art. 3.* Sed de
ira, quæ eſt paſsio appetitus ſenſitiui, ratione non
regulata, quæ vituperabilis eſt, & condemnanda
vt illa, de qua *Apoſt. ad Epheſ. 4.* *omnis indignatio,*
& ira tollatur à vobis Nam cùm ira ſit appetitus
vindictæ, ea, quæ tendit in hoc, vt vindicta, fiat
iuxtà ordinem rationis, nimirum in ſontes, ac ſe-
cundùm delicti menſuram, & legis præſcriptum,
ac propter debitum finem, qui eſt conſeruatio iu-
ſtitiæ, & correctio culpæ, recta, & commendabilis
eſt; ac proprio nomine zelus dicitur iuxtà *D.*
Thom. vbi ſupra. Quæ autem in his omnibus, ſeù
in eorum aliquo claudicat, mala, ac uitupera-
bilis eſt, eius malitia lethalis, vel venialis eſt,
iuxtà grauitatem requiſiti, a quo deficit.

Debet otium extirpare.

10 OTium, (vt omnibus compertum eſt) diabo-
li laqueus eſt, quo ad Animas captiuandas
11 vtitur: propterea ab Abbate, & Prælato expelli
debent; quia vt docet *Innocent. in cap. niſi cum*
pridem de renunciat. etiam eſt mater nugarum, &
noue-

nouerca virtutum; ea etenim, quæ inter ſeculares nugæ ſunt, in ore Sacerdotis, & à fortiori in ore Prælati blaſphemiæ reputantur. Quid turpiùs in Abbate primo Coenobij Sacerdote, quàm otioſitas? Imitentur Abbates, & alii Prælati primos Eremi cultores, qui ſemper aliquid boni operabantur, vt ab antiquo hoſte ſemper inuenirentur occupati, vt & ipſi ab eiuſdem inſidiis incolumes fiant.

Debet morum grauitatem præſeferre.

12 SI Magiſtratus ſeculares ne eorum vileſcat auctoritas, mirificè colunt grauitatem morum *cap. qualiter, il 1. de accuſat. l. obſeruandum ff. de offic. Praeſid.* quid facere debet Abbas, & alius Prælatus, qui in ſuo Monaſterio Magiſtratus Eccleſiaſtici eſt Princeps? ibi enim, & vbique locorum, magis talem ſe præbere debet; immo niſi morum grauitatem præſeferat, peccabit, vt aduertit *Toſtatus in lib. 2. Reg. cap. 6 q. 17.* propter hanc rationem; quia minueretur eius auctoritas, niſi grauitatem morum in ſe demonſtrarent. Quo in loco propter hoc ſubiungit; quid Prælatus, & Paſtor quædam officia humilia, quamuis ſpiritualia, exercere non debet, dummodò ſubditis humilitatis exemplum præbere non intenderet.

Debet eſſe vigilans.

13 S*anctus Pater Benedictus cap. 2. ſua Regula* inſinuans, & tamquàm neceſſariam inter Abbatis qualitates, adſcribens vigilantiam, ait: *& ità timens futuram diſcuſſionem Paſtoris de creditis ſibi ouibus, cùm de alienis ratiocinijs canet, redditur de ſuis ſollicitus:* quæ verba videntur eſſe conformia ijs *S. Pauli ad Hebr. cap. vlt. Obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiacete ijs; ipſi enim peruigilant, quaſi rationem reddituri pro animabus veſtris*; at ſollicitudo idem ſonat, quod vigilantia. Eamdem qualitatem præſcripſit *S. Pater Benedictus cap. 64. ſuæ Reg.* magis apertè, dicens, *oportet enim, cum Paſtoris munus exerceat, vigilare Abbatem*: hæc vigilantia præcipuè verſari debet circà Dei cultum ex *Chryſoſt. Dialog. lib. 2.* dicente: *multo conſilio, & prudentia opus eſt Paſtoris, & mille (vt dicitur) oculis ad ſpeculandum vndique habitudinem ouium, circà diuini cultus obſeruantiam, ac Miniſterij ſui vtilitatem.* Vndè dum Abbates piè ſuprà gregem ſuum vigilant, ſuper eos gratia largiùs coruſcat, vt ait Sanctus Gregorius, & Summus Pontifex Innocentius III. *in c. cùm ad Monaſterium, de ſtat. Monach. Abbas verò, qui in omnibus reuerenter obediant quantò frequentiùs poterit, ſit cum fratribus in Conuentu vigilem curam, & diligentem ſollicitudinem de omnibus & officio ſibi commiſſis, adhibeat.* Hanc vigilantiam Paſtoribus animarum, & præcipuè Abbatibus plurimùm commendat *Synodus Aquisgrauenſis*, ſub Gregorio IIII. *cap. 1. & 2.* vbi cùm quædam alia Abbatibus neceſſaria ſubijciantur, meritò horum duorum capitum verba, hic recenſentur. *Vt Abbates canonici gregibus, ſibi commiſſis, inſtanter inuigilent, & geminam eis paſtionem impendant, id eſt cibi, & Verbi quatenùs abſque murmurationis vitio Domino ſeruire valeant. Simul etiam vt prædicti Abbates Eccleſiaſtica iura intemerata cuſtodiant; videlicet, vt cognoſcant, cuius prænomine notentur, in eo quod Abbates vocati ſunt, quod intelligitur in typo Chriſti, nomen ſpiritalis patris. Deoq; ſemetipſos nomini, quod accipiunt, conforment; vt ſubditis, ſpiritualibus filijs exemplum praeeundo, & informando religiosè exhibeant; ideòq; non conuenit miniſterio ipſorum aliqua turpia, aut ſecularia, vel etiam inania quoque ſectari, quæ contrà Religionem eſſe noſcuntur: ſed potiùs canonicè, religiosè, caſtè, ſobriè, atque piè, & iuſtè vita eorum omnibus ſibi commiſſis aeternae felicitatis ducatum praebeat; & inquantùm ipſi Abbates, Abbatumquè ſubiecti Epiſcopis proprijs, pro ſe ſuiſque omnibus rationem reddituros nouerint, tantò eorum conſilio, atque auctoritate modis omnibus mancipentur*: & *cap. 2. Abbates verò Monachorum oportet peruigili ſtudio gregis, ſibi commiſſi, curam gerere; videlicet, vt ſinè quibus eſſe non poſſunt, temporalia ſubſidia adminiſtrent, tantòque id ſtudioſius decertent agere, quantò ſciunt, exteriùs nihil contingere licere. Simul etiam diuinae lectionis ſtudio iugiter eos informent, ne aut temporali deſolati auxilio, diuinum opus explere nequeant, aut torpentes otio in laqueum tentationis incidant. Ipſos etiam Monachos paſſim, & quaſi abſque canonicæ auctoritatis iugo effrenatos per ſecularia negotia minimè oportet diſcurrere, & villicis, atque ſecularibus curis inſeruire; ſed ſecundùm inſtitutionem canonicam, in quibus renunciauerunt, contentos eſſe, & nequè ſecularibus, neq; Eccleſiaſticis negotijs, niſi in cauſa neceſſitatis, accepta tamen propriae Ciuitatis Epiſcopi licentia intereſſe.*

14 Præter has qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto, enumeratas, omnibuſque tam Regularibus, quàm ſecularibus Prælatis adaptandas, ſilentio non ſunt inuoluendæ Benignitas, Manſuetudo, Continentia, Humilitas, Liberalitas, Sobrietas, Hylaritas, Modeſtia, Patientia, Stabilitas, Temperantia, Magnificentia, Magnanimitas, Gratia, Humanitas, Affabilitas, Vrbanitas, Integritas, Religioſitas, Pietas, Obſeruantia, Clementia, & ſi quæ aliæ ſunt animi dotes, & qualitates, quæ verum Paſtorem, Magiſtrum, Ducem, & Doctorem Monachorum maximè decent, Chriſti vices gerentem: immo quidem omnes, & ſingulæ ſimul collectæ, quaſi murenulæ aureæ, vermiculatæ argento circà Abbatis collum debent eſſe appoſitæ: ad quarum prolixiorem enarrationem remitto Lectorem, vt videat *Diu. Thom. p. 2. q. 60. art. 3. S. Greg homil 3. in Ezech. S. Ambroſ. lib. 5. in S. Luca, Macrobium lib. 1. in ſomn. ſcip. cap. 8.* quibus in locis, nedum ſupradictas ſigillatim virtutes, animi qualitates, ac dotes probi viri, præſertimq; Præſulis, Paſtoris, & Patris, ac Magiſtri, cuiuſmodi eſt Abbas, Lector offendet, verùm etiam Cardinales, Theologales, Morales, Euangelicas, & Ciuiles omnes denique virtutes, animique dotes, ac proprietates, velut in ſpeculo quodam conſpiciet.

15 Plurimum etiam conducit Abbatem, quæ ſint bonorum operum inſtrumenta prænoſſe, quæ à *D. Patre Benedicto Reg. cap. 4. p. 1.* ſic enumerantur. *In primis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima tota virtute. Deindè proximum tanquam ſe ipſum. Deindè non occidere, Non adulterare. Non*

furtum

furtum facere. Non concupiſcere. Neu falſum teſtimonium dicere. Honorare omnes homines. Et quod ſibi quiſque fieri non vult, alij ne faciat. Abnegare ſemetipſum ſibi, vt ſequatur Chriſtum. Corpus caſtigare. Delicias non amplecti. Ieiunium amare. Pauperes recreare. Nudum veſtire. Infirmum viſitare. Mortuum ſepelire. In tribulatione ſubuenire. Dolentem conſolari. A ſeculi actibus ſe facere alienum. Nihil amori Chriſti praeponere. Iram non perficere. Iracundia tempus non reſeruare. Dolum in corde non tenere. Pacem falſam non dare. Charitatem non derelinquere. Non iurare omnino, nè fortè periuret. Veritatem ex corde, & ore proferre. Malum pro malo non reddere. Iniuriam non facere, ſed & factam patienter ſufferre. Inimicos diligere. Maledicentes ſe non maledicere, ſed magis benedicere. Perſecutionem propter iuſtitiam ſuſtinere. Non eſſe ſuperbum. Non violentum. Non multùm edacem. Non ſomnolentum. Non pigrum. Non murmuroſum. Non detractorem. Spem ſuam Deo comittere. Donum aliquod in ſe cùm viderit, Deo applicet, non ſibi. Diem Iudicij timere. Gehennam expaueſcere. Vitam æternam omni concupiſcentia ſpirituali deſiderare. Mortē quotidie antè oculos ſuſpectam habere. Actus vitæ ſuæ omni hora cuſtodire. In omni loco Deum ſe reſpicere pro certò ſcire. Omnes cogitationes malas, cordi ſuo aduenientes, mox ad Chriſtum allidere, & ſeniori ſpirituali patefacere.

16 Inſuper tanquàm Eccleſiae Prælatus, vt rectè ſuo numeri ſatisfaciat, ac qualem ſe gerere in eo debeat, aduertat qualem Epiſcopū eſſe oportere, doceat D. *Paulus*, qui de hac re *epiſt. 1. ad Timot. cap. 3.* ità ſcribit *Oportet ergò Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, vnius vxoris virum, ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem, non vinolentum, non percuſſorem, ſed modeſtum, non litigioſum, non cupidum, ſed ſuæ domui benè præpoſitum: filios habentem ſubditos cum omni caſtitate. Si quis autem domui ſuæ praeeſſe neſcit, quomodò Eccleſiæ Dei diligentiam habebit? non Neophytum, ne in ſuperbiam elatus in iudicium incidat diaboli.*

His qualitatibus & animi dotibus præditi eſſe debent Abbates, & Prælati, aliàs temerè, & abſq; vlla animaduerſione Prælaturæ munus ſuſcipiunt, & in horrenda, licèt elegantia tale onus ſuſcipientes, incidunt verba D. *Bernardi ad Epiſcopum Londoneu. epiſt. 24.* vbi ait. *Curritur ad Eccleſiaſticas curas tanquàm ſinè curis iam quiſquè victurus ſit, cùm ad curas perueneris. Et qui nondum has curas experti ſunt videntes alios, qui iam humeros ſubmiſerunt huic ſarcinae, non ſolùm non gemere, tanquàm ſub onere, ſed inſuper appetere plus onerari, non deterrentur poericulis, quæ cupiditate cæca, non vident. Quæ iſta inſania eſt? vbi timor Dei? vbi mortis memoria? vbi Gehennae metus? & terribilis expectatio illa Iudicij? Quò aſcendis miſer? vt ab altiori gradu ſit caſus grauior? neque enim paulatim decides, ſed tanquàm fulgur in impetu vehementi (quaſi alter Sathanas) ſubbitò deijcieris. Non cum tanta alacritate currerent ad honores, ſi eſſe ſentirent, & onera, grauari profectò metuerent; nec cum tanto labore, & periculo dignitates affectarent; affectant autem, quia ſola attenditur gloria, non poena.* Et paulò infrà: *Dic mihi quantùm deſudas, vt gemitibus, orationibus, poenitentia, prædicatione &c. diluas peccata illorum, quorum bona comedis? venies miſer ante Tribunal Chriſti, & audietur grauis quærela populorum, accuſatio dura eorum, quorum vixere ſtipendijs, neque diluere peccata; quibus facti ſunt duces, cæci, et fraudolenti mediatores. Quid tibi inſipiens, delitiæ ſapiunt, quid delitiæ illæ oblectant oculos, quibus mercaris tam graue Iudicium, tam dure temetipſum obligans rationi? vniuerſa quidem vſquè ad quadrantem nouiſſimum exigeris?*

Et in *ſermone ſup. Cant.* loquens contrà illos qui abſquè virtute, & debitis, qualitatibus, ſe ingerunt Prælaturis ait. *Miror audaciam plurimorum, quos videmus de ſuis vineis non colligere, niſi ſpinas, & tribulos; vineis tamen Dominicis etiam ſe ingerere non vereri, fures ſunt, & latrones, non cuſtodes, nec cultores. Væ (inquit Gregor. in epiſt. 126. lib. 7.) qui culmen Regiminis non ad officium portandi oneris ſuſcipit, ſed ad appetitum gloriæ, & tranſitorij honoris. Vae qui Dux Chriſtianae Militiae fieri ſubſtinet, non dum veteranus & ſimiles, ideſt diu exercitatus in omnium victoria.*

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuerſatione Abbatum, aliorumq; Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. De habitu Abbatum, & ſuorum Monachorum.
Quæſ. 2. De Tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum.
Quæſ. 3. De habitatione Abbatum, & ſuorum Monachorum:
Quæſ. 4. De menſa Abbatum, & aliorum Prælatorum.
Quæſ. 5. De cella, cubili, & ſupellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.
Quæſ. 6. De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iterfaciendo.
Quæſ. 7. De ſocijs, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.

Quæſ. 8.

Quæſ.8 De colloquijs Abbatum, & aliorum Prælatorum.
Quæſ,9. De Monachis electis in miniſterio Cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Habitu Abbatum,& ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas habitus Monachorum.*
2 *Monachi quare habitum, & ueſtes mutent.*
3 *Veſtire debet Abbas meliùs, quàm Monachus, Monachus uerò meliùs, quàm Conuerſus.*
4 *Monachi quare cuculla utantur.*
5 *Habitus eſſentialis Canonicorum Regularium qui ſit.*

1 ANtiquiſsimum eſſe Monachorum, & Abbatis veſtium,& habitus inſtitutum vt qui profitentur mundi contemptum, & pœnitentiam, ſingulari, & notabili habitu induantur, patet primo ex *Diuo Dionyſio cap.6. Eccleſiaſticae Hierarchiae*, vbi de profeſſione Monachi loquens, ait, *Sacerdos ſigno Crucis cùm conſignatum tondet, omnique ueſte detracta, eum alia induit; Euſebius lib.2. Hiſt cap. 24.* ſcribit ex Hegeſippo, Iacobum Apoſtolum fratrem Domini numquàm induiſſe laneam veſtem, ſed ſola ſyndone linea vſum. *Baſilius Epiſt. 1. ad Gregorium*, multa dicit de habitu Monachi; *Chryſoſt. homil 69. in Matth.* dicit, Monachos habitu imitari Eliam, & Ioannem Baptiſtam, & *lib. de comparatione Regis, & Monachi*, dicit, Monachum uno tantùm amictu, inſtituto ſuo conformi, vti ſolere. *Ambroſ. lib.9. epiſt.* 36. de Paulino loquens, qui ex magno viro in ſeculo, & nobili Senatore Monachus factus fuerat, & eo facto multos gentilium Senatorum offenderat; *& cùm ipſi*, inquit, *capita, & ſupercilia radant, ſi quandò Iſidis ſuſcipiunt ſacra; ſi fortè Chriſtianus vir attentior Sacroſanctæ Religioni, veſtem mutauerit, indignum facinus appellant. Hieronymus in epiſt. 4. ad Ruſticum Monachum; Vidi quoſdam*, inquit, *qui poſt quàm renunciauere ſeculo, veſtimentis dumtaxat, & vocis profeſſione, non rebus, nihil de conuerſatione priſtina mutauerunt.* Et *epiſt.3. ad Paulinum. Tunicam*, inquit, *mutas cum animo.* Et *epiſt. 15. ad Marcellam. Tunicam fuſciorem*, inquit, *induta, ſe repente Domino conſecrauit.* Et *epiſt.22. ad Euſtochium de virginit.* omnium coenobitarum eumdem fuiſſe habitum dicit, nimirum tunicam, & ſaccum, quibus in vita Hylarionis addit cucullam; dicit enim, veſtes eius fuiſſe tunicā ſacceam, palliolum, & cucullam. *epiſt. 17. ad Euſtochium de obitu Paulæ*, loquens de Sanctis Monialibus. *Vnus*, inquit, *omnium habitus, linteamine ad tegendas ſolùm manus vtebantur. Auguſt. lib. 6. contra Fauſtum cap.* 1. meminit habitus Monachi, & *lib. 3. cap.* 14. meminit habitus ſanctimonialis; Denique Caſſianus totum primum librum de inſtitutis Coenobiorum conſumit, in explicando habitu Monachorum, docens, eos præſcriptum habitum profeſsioni congruentem à maioribus accepiſſe.

Adde duo Concilia; nam *Gangrenſe can.* 12. reprehendit eos Monachos, qui ob habitum ſuperbiebant, & contemnebant alios Chriſtianos, qui communibus veſtibus vtebantur. *Concilium Charthaginen. 4. can.* 104. diſtinguit habitum laicalem
2 ab habitu Religioſo. Et ratio quarè Monachi mutent veſtem, ea redditur à *Dionyſio d. cap. 6. Eccleſiaſticæ Hierar.* vt ſignificetur vitæ mutatio; ſed quarè certo vtantur Religioſi veſtium genere, rationes duas reddit *Baſilius q.* 22. Prima eſt, ad deſignandam propriam profeſſionem. Si enim conuenit, vt aliter veſtiantur Senatores, aliter milites, aliter ruſtici, & ſi *Paulus 1. Cor.* 11. iubet, virum aperto capite orare, ad ſignificandam poteſtatem: mulierem verò velato ad ſignificandam ſubiectionem, cur non conueniet Religioſo, certam veſtem deferre?

Quòd Abbates, & Monachi debent deferre habitum à ſecularibus diſtinctum; vltrà ſupradictas, adeſt auctoritas *tex. in can. vidua 20. q. 1.* determinatus enim habitus neceſſariò requiritur ad determinatum Regularem Ordinem conſtituendum, tanquàm ſignum externum profeſſionis internæ, vt notat *D. Thom. 2. 2. q. 18. art.* 8. & Regulares ità tenentur deferre habitum, vt poſtquàm illum ſuſceperint, nullo modo deſerere, aut dimittere, variare, vel occultare poſſint ità vt cuius quiſque ſit profeſſionis, vel inſtituti, non agnoſcatur, vt in *can. proclinus 20. q.* 3. immo contrafacientes incidant in canonem excommunicationis latæ ſententiæ; *tex. in cap. 2. ne Cler. vel Monach. in 6.* Abbatis autem,& Monachorum habitus dicitur cuculla, vt colligitur ex *tex. in can. mandamus 19. q 3.* vnde in Monaſterio, in quo fuerit Congregatio 12. Monachorum, aut ſuprà, Abbas, vel alius Præſidens intrà Monaſterij ſepta floccum portare debet; in alijs autem Monaſterijs, vbi pauciores, quàm duodecim Monachi degunt, cucullam. Si verò contigerit, illum extrà Monaſterij ſepta proficiſci, floccum, cucullam, aut cappam clauſam habeat, & ſubtus cappam, ſi eam portauerit, cucullam, aut ſi maluerit, ſcapulare deferat, vt *Clem ne in agro*, vbi *Panor. num. 9. de ſtatu Monach.* ità vt Abbas veſtiat meliùs quàm Monachus, & Monachus meliùs, quàm Conuerſus, *Bal. in l. ſed ſi quid §. ſufficit num. 1. ff. de Vſufr.* eſt autem cuculla duplex; altera manicata, à quibuſdam floccus appellata; altera non manicata, quæ cappa communiter dicitur, hoc eſt, pallium amplum, & longum, ſed manicis carens. Vnde licèt vſus cucullæ aliquibus concederetur, non continuò fieret, vt de manicata poſſet, aut deberet intelligi, niſi id conſuetudine, aut conſtitutione, licitum eſſe conſtaret. Cuculla autem vtitur (vt Caſſianus ait) ad deſignandam ſimplicitatem, innocentiamq; infantilem, ad quam Abbas, & Monachi redire cupiunt. Infantes enim, dùm adhuc in faſcijs,& in ſinu nutricis verſantur velis quibuſdam, quaſi cucullis teguntur; & cuculla eſt habitus exterior; habitus autem, qui ſub cuculla geſtari ſolet, ſit Abbatis, & Monachorum Regulæ, & Religionis conſtitutionibus conformis, & nullatenùs

tenùs lineis camiſiis vtantur, ſic ſtatuitur in *cap. cùm ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* & tàm habitus intrinſecus, quàm extrinſecus ſit decens Regulari, & Monaſtico ſtatui, & veſtitum appetant non ornatum, & induendum quærant, non quod ſubtiliùs inuenitur, ſed quod vtiliùs, & quod frigus repellat, non quod ſuperbire compellat; nè iterum in perſona illorum conqueratur *Diuus Bernardus ad Guglielmum Abbatem* ſuper verba illa *S. Pauli 1. Timoth. 6. habentes victum, & veſtitum. Nobis autem pro victu ſatietas, nec veſtitum appetimus, ſed ornatum; quæritur ad induendum non quòd vtilius, ſed quod ſubtilius inuenitur; Non quod repellat frigus, ſed quod ſuperbire compellat; non quod vilius comparari poteſt, ſed quod venuſtiùs immo vaniùs oſtentari; Heù me miſerum qualemcunq; Monachum.* Et Concilium Aquiſgranen. ſupra à nobis relatum in *calce Quæſ. 13. Diſput. 2. ſub num. 20.* ſtatuit, vt Monachis veſtimenta nec multùm vilia, nec multùm pretioſa, ſed mediocria dentur. Videatur de hac re habitus, & veſtimenti Aabatis, & Monachorum, *Regula Sancti Benedicti cap. 55. & Clem. ne in agro,* vbi *gloſſ. & Panormit.* ſusè *de ſtat. Monach.*

5 Porrò eſſentialis habitus Canonicorum Regularium, quem in ſua profeſſione aſſumunt, ac in ſignum eiuſdem profeſsionis gerunt eſt ſola, & ſimplex linea Tunica, ſiuè ſuperpelliceum, aut Rocchettum nuncupata, quæ etiam camiſia Romana dicitur, vt notat *Io. Andr. in Clem. 1. verb. habitus de elect.* & clarè colligitur ex Conſtitutionibus Benedicti XII. editis pro reformatione Canonicorum Regularium, & pluribus probat *Gabr. Pennot. lib. 2. hiſt. Tripart. Canon. Regul. cap. 8. per tot.* Sed de hac re per extenſum egimus ſupra *Diſp. 20. Quæſ. 3. num. 6. vſque ad 22.*

QVÆSITVM II.
De tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas tonſuræ Monachorum.*
2 *Tonſuræ forma triplex apud veteres.*
3 *Corona in capite Monachorum quid ſignificet?*

1 De hac tonſuræ antiquitate mentionem facit *Dionyſius de Eccleſiaſtica Hierarchia cap. 6.* vbi clarè dicit, Monachum futurum primùm debere tonderi, deindè indui alia veſte, priori abiecta; *Anicetus I.* deindè *in epiſt. ad Gallos*, iubet, radi caput in modum ſpheræ. Tertiò habemus *Athanaſium in lib. de Virginitate*; habemus, et *Palladium in hiſt. Lauſi. cap. 41.* & *Hieron. in epiſt. ad Sabinianum Diaconum*, qui teſtantur, etiam ſanctimoniales tonderi conſueuiſſe. Quartò *Epiphanium hær. 80.* & *Auguſtinum de opere Monachorum cap. ult.* qui acriter reprehendunt quoſdam Monachos crinitos, qui tonderi more aliorum nolebant. Quintò Hieronymum, & Auguſtinum, qui coronæ Sacerdotalis meminerunt. *Hieron. in Epiſt. ad Aug.* quæ eſt *26. in epiſt. Auguſtini: Fratres tuos Dominum meum Alipium etiam Dominum meum Euodium, ac meo nomine ſalutes, precor coronam tuam. Auguſtinus in Epiſt. ad Proculianum Epiſcopum 147. Per coronam noſtram nos adiurant veſtri.* Sextò *Iſidorum lib. 2. de offic. diuinis cap. 4.* & *Bedam lib. 5. Hiſtor. Anglorum cap. 12.* quorum prior, ab Apoſtolis, dicit inſtitutam eſſe tonſuram, & coronam Clericorum, & Monachorum; poſterior dicit, Sanctum Petrum omnium primum geſtaſſe coronam capillorum, toto reliquo capite tonſo, & ad eius imitationem, omnes Clericos, & Monachos idem ſuſcepiſſe. Septimò Iuſtinianum, qui in *Authenticis coll. 7. tit. 5. cap. 2. & 3.* diſtinguit tonſuram Monachorum nouitiorum, quàm laicorum tonſuram vocat, à tonſura profeſſorum. Octauò Concilia; nam *Concilium Carthaginenſe 4. can. 44.* prohibet, Clericos comam nutrire, aut barbam, habetur in *cap. Clericus, de uita, & honeſt. Cleric.* & *Concilium Tolet. 4. can. 40.* iubet, vt omnes Clerici, toto capite detonſo, ſolùm circulum capillorum ſupra aures relinquant; ex quo apparet, olim eamdem fuiſſe coronam Monachorum, & Clericorum, ſed Monachi quidem ſeruarunt antiquam conſuetudinem, Clerici vero magna ex parte illam mutauerunt, vt ait *Gregor. de Valent. tom. 4. diſput. 9. quæſt. 5. punct. 3. col. 2. verſ. quintò probatur.*

2 Triplex autem tonſuræ forma apud veteres inuenitur, quæ non ſolùm apud hæreticos, ſed etiam inter Catholicos in vſu aliquandò extitit. Prima, qua Simon Magus vtebatur, nam hic (vt teſtatur *Beda lib. 5. hiſt. gentis Anglor. c. 22.*) capitis tonſuram ità componebat, vt ſupra frontem, & à parte anteriori coronæ ſpeciem oſtenderet; à parte antem poſteriori, & in occipiti eadem corona intercisa videbatur, & decurtata: hanc formam tonſuræ geſtabant olim Scoti, ac etiam nonnulli Epiſcopi, & Monachi, qui Euangelij prædicandi gratia ex Scotia in Angliam traijciebant, vt idem *Ven. Beda* auctor eſt *lib. 3. cap. 25. & 26. & ſequen.* qui demùm ab Epiſcopis, & Clericis Catholicis in Eccleſia Romana Catholicè inſtitutis de ſuo errore admoniti, perfectam corona Clericorum, & Monachorum Eccleſiæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ, abiecta illa Simoniana, libentiſsimè ſuſceperunt. Secundæ eiuſdem tonſuræ forma ea extitit, qua Clericorũ ſupremus vertex in modum parui circuli tondetur, relictis alijs capillis prolixis more laicorum, quæ forma, eo quia eſſet in vſu apud hæreticos in Regnis Galitiæ, degenres, ad tollendum ſcandalum a *Concilio Toletano quarto cap. 40.* Catholicis interdicta fuit, eo tamen ſcandalo ceſſante, apud omnes ferè Catholicos in Italia, Hiſpania, Gallia, & alijs Prouinciis in vſu fuit, & nunc etiam retinetur. Tertia eiuſdem Clericalis tonſuræ forma, cuius antiqui Patres ſæpiùs meminerunt, fuit in modum coronæ adeò vt detonſo ſuperiùs capite in modum circuli, ſiuè ſpheræ, ac etiam in parte inferiori remaneant capilli totum caput ad modum coronæ, ambientes.

3 Vt autem ad rationem tonſuræ veniamus, eius ratio, & cauſa habetur in *c. duo ſunt 20. q. 1.* vbi habetur: *Hi ſunt Reges, id eſt, ſe, & alios in virtutibus regen-*

regentes, & ità in Deo regnum habent, & hoc deſignat corona in capite. Hanc coronam habent ex inſtitutione Romana Eccleſiae in ſignum Regni, quod in Chriſto expectatur, eſt temporalium omnium depoſitio. Aliam rationem reddit *Vener. Beda lib. 5. Hiſt. c. 22.* ad exprimendam imaginem ſpineæ coronæ Chriſti, vt enim omnes Chriſtiani ſigno communi Crucis ornantur: ità par erat, vt Clerici, & Monachi, qui ſpecialiùs Chriſtum patientem imitari volent, ſpeciali ſigno ornarentur; ipſius autem Bedæ verba hæc ſunt. *Neq; ob id tantùm in coronam attondemur, quia attonſus ità eſt Petrus, ſed quia Petrus in memoriam Dominicæ Paſſionis ità attonſus eſt*, & infrà. *Ità oportet etiam eos, qui vel Monachi votum, vel gradum Clericatus habent, & arctioribus neceſſe habent pro Domino ſe continentiae finibus adſtringere, formam quoque Coronae, quam ipſe in Paſſione ſua Spineam portauit in capite, vt ſpinas, & tribolos peccatorum noſtrorum portaret*, id eſt *exportaret, & auferret à nobis, ſuo quoque in capite per tonſuram praeferre, vt ſe irriſiones, et opprobria pro illo libenter, ac prompto animo ſufferre ipſo etiam frontiſpicio doceant, vt coronam Vitae, quam repromiſit Deus diligentibus ſe, ſemper expectare, proque huius perceptione aduerſa mundi, & proſpera contemnere deligerent.* Alij dicunt, clericalem tonſuram inſtitutam fuiſſe in ſignum ſpecialis conſecrationis, qua Monachi, & Clerici ſeipſos Deo dedicauerunt; ſicut in veteri lege Nazaræi tondebantur in illorum conſecratione. *Num. cap. 6.* Alij, in ſignum conuerſionis, & ſingularis pœnitentiæ, quod pœnitentes ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine tonderentur, ſicut legitur in *Concilio Toletano III. cap. 12.* Alij, quòd tonſura capillorum lugubrem vitam ſignificat, quippè quòd Monachorum partes ſint, tùm propria, tùm aliena peccata lugere. Alij ob reuerentiam Beati Petri Apoſtoli, cuius verticem pagani ob contumeliam abraſerunt; Videatur *Gregor. à Valen. d. punct. 3. per tot.*

QVAESITVM III.

De habitatione Abbatum, & ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Monachus non debet ſecularibus negotijs ſe implicare, ſed clauſtro contentus ſit.*

2 *Monachus quid ſignificet.*

3 *Monachis permiſſum eſt, intrà Ciuitates habitare.*

ETSI inueniantur aliqua exhortationis verba Sancti Hieronymi ad Paulinum dicentis, quòd ſi cupiat eſſe Monachus, ideſt ſolus, vitare debet Ciuitates, quæ vtique non ſunt ſolorum, ſed multorum habitacula, vt habetur in
1 *can. ſi cupis 16. quaeſt. 1.* & ſic Monachus non debet alijs quibuſcunque negotijs ſe implicare, ſed ſuo clauſtro ſit contentus; quia ſicut piſcis ſinè aqua, ità Monachus ſinè Monaſterio; ſedeat itaque ſolitarius, & taceat, quia mundo mor-
2 tuus eſt, Deo autem viuit, agnoſcat nomen ſuum: *monos* enim græcè, latinè eſt *vnus*, *achos*, græcè, latinè eſt *triſtis*, vndè dicitur Monachus, ideſt *Vnus triſtis*, ſedeat ergò triſtis, & officio ſuo vacet, vt habetur in *can. placuit 16. quaeſt. 1.* Verùm quamuis aliqui antiquiores canones inueniantur prohibere Monachis vicos, & Caſtella peragrare, & à prædicatione omninò ceſſare, vt eſt videre in *can. iuxtà eadem cauſ. & quaeſt.* tamen quià magis expediens viſum fuit Summis
3 Pontificibus pro ſalute animarum, illis permiſſum eſt ad Ciuitates venire, Monaſteria iuxtà ſepta Ciuitatum ædificare, ſacramenta miniſtrare, & verbum Dei prædicare; ideò tales canones non ſunt in vſu, & per multa priuilegia Summorum Pontificum eſt illis permiſſum quidquid per antiquos ſacros canones videtur prohibitum. Vnde Abbatis, & Monachorum Habitatio cùm tam intrà, quàm extrà Ciuitates hodie adinueniatur, profectò poterunt quocunque loco reperiantur, ſolitariè, iuxtà eorum nomen, poſt ſpiritualia ergà animarum ſalutem exercitia, habitare: ſtudeant tamen, quòd Monaſterium eo in loco, vbi conſtructum eſt, ſit eorum ſtatui conforme; & recordentur Abbates, ſe eſſe ſucceſſores illorum, qui iam in Thebaide, in Egypto, Myria, & Syria morabantur in cauernis, & ſpeluncis, Domunculis, & tugurijs, neque exiſtiment, in magnis ædificijs, & Domibus maiorem exiſtere Religionem, & Ordinem Monachalem, vt lachrymans ſcribit *Sanctus Bernardus in Epiſtola ad Gulielmum Abbatem.*

QVÆSITVM IV.

De menſa Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Menſa Abbatis cũ hoſpitibus, et peregrinis eſſe debet.*

2 *Abbates honeſtè facerent, comedendo cum alijs Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eiſdem in Dormitorio.*

3 *Menſa Prælatorum ſit naturæ neceſſitati, non gulæ deſiderio proportionata.*

QVamuis Abbatis poteſtas ad Monaſterij bona, & Monachos ſe extendat, vnde Monachi Abbatis poteſtati ſubiacere dicuntur, vt in *can. nullam 18. quaeſt. 2.* & quamuis Superiores non debeant inferioribus nimis familiares eſſe; nam ex conuerſatione æquali naſcitur contemptus dignitatis, vt eſt *tex. in l. obſeruandum ff. de*
1 *offic. Praeſidis*, & licèt menſa Abbatis debeat eſſe cum hoſpitibus, & peregrinis, vt in *cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach. c. 56. Regulae Diui Patris Benedicti Graff. 2. par. lib. 3. cap. 24. nu. 25.* tamen debet eſſe frequenter cum fratribus in Conuentu, in *dicto cap. cùm ad Monaſterium §. Abbas*: Vnde dicit *gloſſ. in verbo, Abbates, in*
2 *extrau. Vnic. de cenſ.* Honeſtè facerent Abbates comedendo cum alijs in Refectorio, & dormiendo in Dormitorio, vt meliùs valerent, oculo intelligere

quomodo ſe habeant omnia, tam in Eccleſia, quàm in menſa; tam de die, quàm de nocte. Et de menſa Abbatis adeſt *Regulæ Sancti Patris Benedicti cap. 56.* videlicet. *Menſa Abbatis cum hoſpitibus, & peregrinis ſit ſemper; quoties tamen minùs ſunt hoſpites, quos vult de fratribus vocare, in ipſius ſit poteſtate: Seniorum vnum tamen, aut duos ſemper cum fratribus dimittendos procuret, propter diſciplinam*: & habetur in *can. pernicioſam 18. q. 11.* In menſa Abbatis ſordes minimè laudantur, & magnificus vaſorum apparatus, ciborum copia, ſeruorum multitudo, & nimia lautitia ſummè vituperantur; quia, vt benè ait *Marcus Antonius Genuen. in Manual. paſtor. cap. 23. nu. 4. Quid magis alienum eſt à natura rerum, quàm paſtorem Chriſtiani gregis, cui vita Chriſti, tanquàm exemplar propoſita ſit, epulis mancipatum videri, & facientem illa, quæ in alijs corrigere debet.* Et quid magis indecens, quàm redditus Abbatiæ, quos pro bi viri legarunt ad diuinum cultum augendum, & leuandum egentium inopiam, in magnis cœnarum
3 apparatibus, atque gulæ ingluuie profundi? Sit ergò menſa illiùs naturæ neceſſitati, non gulæ deſiderio proportionata, & eo tempore condiatur Lectione Sacra menſa Abbatis; nè cibi voluptate animus à diuinis contemplationibus alienetur; caueatur ab eò, nè fiat lapſus in ſcuriles iocos, ſed ſobriè, & modeſtè cum ſuis Monachis recreetur. Et debent ea, quam ſui Monachi habent, menſura in manducando, & bibendo, Abbates contenti eſſe, vt ait *Concil. Aquiſgran. nu. 25.* ſupra à nobis relatum poſt *Quaeſ. 13. Diſput. 2.*

QVAESITVM V.

De cella, cubili, & ſupellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis cella debet eſſe talis, vt paupertatis, & ſui ſtatus decentiam non excedat.*

2 *Quid, contrà conſtruentes ſuperflua ædificia, exclamet Diuus Bernardus.*

3 *Abbatis cubile quale eſſe debeat.*

CVM tam Abbas, quàm Monachi teneantur, viuere ſub Regula in paupertate fundata;
1 ideò Abbatis Cella debet eſſe talis, vt paupertatis, & ſui ſtatus decentiam non excedat iuxtà *tex. in Clemen. exiui, de verb. ſignificat.* Et contrà eos, qui talia ſuperflua ædificia conſtruunt de tali abu-
2 ſu loquens *Diuus Bernardus in Apologia ad Gulielmum Abbatem*, & in *Epiſtola ad Fratres de monte Dei*, ſic ait. *Iam enim ſubintrauit de ære alieno ſumptuoſum, & quantùm ſine pudor, ambitioſa Cellularum ædificatio: & abiecta ſancta ſimplicitate, & ruſticitate, quaſi Religioſas quaſdam nobis creamus habitationum honeſtates. Dimiſeam enim nobis à Patribus noſtris iure hæreditario formam paupertatis, & Sanctae ſimplicitatis ſpeciem, verum decorem domus Dei alienantes à nobis, & à Cellis noſtris per manus artificum exquiſitorum, Cellas non tam Eremiticas, quàm Aromaticas ædificamus nobis de Eleemoſynis pauperum.* Et poſt pauca. *Ergò obſecro in peregrinatione huius ſeculi, in militia hac ſuper terram ædificemus nobis non domos ad habitandum, ſed tabernacula ad deferendum, vtpotè cito indè vocandi, & emigraturi in patriam.* Diuus quoque *Bonauentura in Epiſtola*, quam ſuo Ordini ſcripſit, enumerans damna, & incommoda, quæ ex ædificiorum ſumptuoſitate, & ſuperfluitate, euenire ſolent, ſic ait: *Occurrit ædificiorum conſtructio, ſumptuoſa, & curioſa, quæ pacem Fratrum inquietat, grauat amicos, & hominum peruerſis iudicijs multipliciter nos exponit; & non ſinè præiudicio paupertatis occurrit ſumptuoſitas expenſarum: nam cùm Fratres paucis nolint eſſe contenti, facti ſumus omnibus onoroſi, magiſque fiemus in poſterum, niſi remedium celeriter apponatur.*

3 Quo verò ad lectum, quo Abbas vti debet; cùm à Regula ſua exemptus non ſit, vt ſæpiùs dictum eſt, obſeruare tenetur id, quod à Monachis obſeruandum curare debet; & præcipuè Abbates militantes ſub Regula S. Benedicti, quod idem *Diuus Pater eiuſdem Regulae cap. 55.* conſtituit, dicens: *Stramenta autem lectorum ſufficiant, matta, ſagum, læna, & capitale*; meminerit, quòd Veteres illi Monachi, aut humi cubabant, aut in iunceis ſtratis, vt refert *D. Hieron. in vita S. Hilarionis*, vel cilicijs, vt habet *Hilar. Arelaten. in vita Sancti Honorati.*

De ſupellectilibus autem, quæ ſtatus Monachalis mirum immodum abhorret, cùm illum deceat ſimplicitas, & ſanctitas, & honeſtas legant Abbates magnum conquæſtum à *Diuo Bernardo* habitum in prædicta *Apologia ad Guglielmum Abbatem.*

QVAESITVM VI.

De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iterfaciendo.

SVMMARIVM.

1 *Abbas equitando, & iterfaciendo ſuperfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere debet.*

2 *Equitando Abbates non niſi ad Generalem Synodum Monachos ſecum ducere debent.*

1 NOLO hic, Abbati equitaturo, & iterfecturo ſimplicitatem ſanctorum Patrum ob oculos ponere; ſed modeſtam Religioſi ſtatus, & Regularis Prælati decentiam illius memoriæ redigere: vt ſuperfluam Equorum, & ſeruorum quantitatem à ſe fugiendam eſſe animaduertat; ne iterum cum illo ſcandalizetur *Diuus Bernardus in Apologia, ad Abbatem Gulielmum*, illis verbis: *Quod enim (vt caetera taceam) ſpecimen humilitatis eſt, cum tanta pompa, & equitatu incedere, tantis hominum crinitorum ſtipari obſequijs? quatenùs duobus Epiſcopis vnius Abbatis multitudo ſufficiat? mentior, ſi non vidi Abbatem*

ſexa-

ſexaginta equos, & eò ampliùs, in ſuo ducere comitatu. Dicas, ſi videas eos tranſeuntes, non Patres eſſe Monaſteriorum, ſed Dominos Caſtellorum, non Rectores animarum, ſed Principes Prouinciarum. Tùm deinde geſtari iubent mappula, ſcyphi, bacini, candelabra, & mantica ſuffraginatae, non ſtramentis, ſed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leucis à ſua quiſpiam domo recedit niſi cum tota ſuppellectili ſua, tanquam ſit vel iturus ad exercitum, vel tranſiturus per deſertum, vbi non valeant inueniri neceſſaria. An non poſſet eodem vaſculo, & aqua manibus vergi, & vinum bibi? An non poſſet ardens lucere lucerna, niſi in tuo, quòd portas candelabro, & hoc aureo, vel argenteo? An non poſſet dormiri, niſi ſuper varium ſtratum, aut ſub peregrino coopertorio? an non vnus aliquis miniſter poſſet, & iumentum ligare, & ad menſam ſeruire, & lectulum praparare? Nunc ergo tantæ multitudinis garſionum, ac iumentorum, cur vel ad ſolatium mali nobiſcum non fecimus neceſſaria, quatenùs hoſpites non grauaremus. Et in *Concilio Aquiſgranen.* ſupra à nobis relato poſt *Quaeſ.* 13. *Diſput.* 2. *num.* 59. Statuitur, vt Ab-
2 bates Monachos ſecum in itinere, niſi ad Generalem Synodum, non ducant.

QVAESITVM. VII.

De ſocijs, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Nimia familiaritas parit contemptum.*
2 *Abbas literatos viros familiares habere debet.*
3 *Pracipua Abbatis familiaritas, & conuerſatio cum ſenioribus Monaſterÿ eſſe debet.*
4 *Senibus Reipublicæ adminiſtratio debetur.*
5 *Senatus vnde dicatur.*

NVlli dubium eſt, debere Prælatum, ne vilis, & contemptibilis reddatur, à nimia familiari-
1 tate, & ſocietate ſe cauere; quia nimia familiaritas parit contemptum, iuxtà notata in *l. obſeruandum ff de officio Praeſidis.* Nihilominùs debere Prælatum ſecum habere familiares literatos, habetur in *gloß. can. eſto, verbo, inuideant, diſtinct.* 95. cum quibus conſultationem rerum agendarum habere debet. Fateor omnes Monachos Abbatis ſocios, familiares, &, vt veriùs dicas filios eſſe; aliquos tamen ſibi probatos, & ſcientia in-
2 ſtructos viros ſuo lateri adhibere dèbet, quorum conſilio, & auxilio fretus Abbatiale munus per quam ſtrenuè exequatur. Immo vt ex Abbatis bonitate, ſi quis malus eſt, in bonum conuertatur; ſi ſuæ bonitatis exempla ſectetur, nam vt dicit *Hieron. ſuper Oſeae lib.* 1. & habetur per *gloſ. in c. nō eſt culpandū* 32. q. 1. excuſat Hieronymus Oſeam contrahentem cum Meretrice, dicens. *Eum propter hoc non eſſe culpandum, ſed potiùs laudandum: quia malam cõuertit in bonã, nec corruptus eſt in ſocietate fornicaria, ſed fornicaria pudicitiam aſſumpſit.* Vnde & alia *gloſ. ibid in verbo ſocietur*, dicit: *Societas enim inter bonum, & malum contrahi poteſt; vt ex ſocietate boni, malus aedificetur, ſicut emptio veneni valet, ſi tala ſit, quod adiectione alterius materiae vſui eſſe poteſt, l quod ſaepe §. veneni ff. de contrahen. empt.*
3 Præcipua autem eius familiaritas, & conuerſatio ſit cum ſenioribus Monaſterii, quos in rebus agendis ad conſilium adhibere debet, vt ex pluribus locis Regulæ Sancti Benedicti elici poteſt; quia ſemper tàm in diuinis, quam in humanis ad Rempublicam regendam, Senes aſſumpti fuerunt, iuxtà illud *Exodi cap.* 3. *Vade, & congrega Seniores Iſrael*; & *Iſaiae* 3. *Dominus ad iudicium*
4 *uenit cum Senioribus populi ſui*: & *Plutarch. lib.* ... quòd adminiſtratio Reipublicę ad Senes pertineat, animaduertens, Senatum à Senio nuncupari, dicit,
5 *Romanorum Senatus, uſque in hunc diem à Senio nomen gerit.*

QVÆSITVM VIII.

De colloquijs Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas qualis in ſermone eſſe debeat.*
2 *Sicut incauta locutio in errorem protrahit, ità indiſcretum ſilentium eos, qui erudiri poterunt, in errore derelinquit.*

1 INter cæteras virtutes, quas Abbas habere debet, ſtudeat, ne colloqnijs inutilibus conſcientiam percutiat infirmorum; ideò tenere debet eum, qui ſecundùm doctrinam fidelis eſt, ſermonem, vt potens ſit conſolari in doctrina ſancta, & contradicentes redarguere, & rectè viuentes conſolidare, iuxtà *tex. in can. ſanè* 46. *diſt.* Deberet ergò Abbas eſſe diſcretus in ſilentio, & vtilis, & cautus in verbo, ne aut tacenda proferat,
2 aut proferenda reticeſcat; nam ſicùt incauta locutio in errorem protrahit: ità indiſcretum ſilentium eos qui erudiri poterant, in errore derelinquit, non ſicùt aliqui in prouidi, qui humanam amittere gratiam formidantes, liberè loqui recta pertimeſcunt, & extra Domini præceptum, nequaquàm ſibi commiſſum gregem ad inſtar paſtorum, ſed mercennariorum more cuſtodiunt, quia veniente lupo fugiunt; hinc propterea per Prophetam eos Dominus increpat, dicens: *Canes muti non volentes latrare*; Et rurſus quæritur, dicens in *Eſaia*: *Non aſcendiſtis ex aduerſo, neque poſuiſtis vos murum pro domo Iſrael, vt ſtaretis in praelio in die Domini*, ex aduersò quippè aſcendere, eſt, pro defenſione gregis voce libera huiuſmodi poteſtatibus contraire; & in die Domini in prælio ſtare, eſt, prauis decertantibus ex iuſtitiæ amore reſiſtere: hinc etiam delinquenti populo dicit *Hieremias*: *Prophetæ tui viderunt tibi falſa, & ſtulta, nec aperiebant tibi iniquitatem tuam, vt te ad poenitentiam prouocarent.* Prophetae quippè in ſacro eloquio paſtores vocantur; ità & Abbas docere debet eos, qui doctrina egent, & peccantium iniquitatem aperire: quoties verò loquitur, aut non oportuno tempore, aut non oportuno loco, aut vt non conuenit audientibus, toties ſermo

malus procedit de ore ſuo ad deſtructionem eorum, qui audiunt: conſiderare debet itaq; quid loquatur; quia pro omni verbo otioſo reddituri ſumus rationem in die Iudicij, vt habetur in *can. quoties 22. quaeſt. 5.*

QVAESITVM IX.
De Monachis electis in miniſterio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.

S V M M A R I V M.

1 *Abbatis vita Monachis exemplo eſſe debet.*
2 *Abbas quales Monachos in miniſterio ſui cubiculi eligere debeat.*

1 CVM Abbatis vita in exemplo debet eſſe Monachis, & cùm plerumq; ipſi Monachi, qualis
2 ſit in ſecreto vita ſui Abbatis, neſciant; decet, vt quidam ex Monachis, electi in miniſterio cubiculi Abbatis obſequium præſtent, vt is qui alios regit, & tales habeat teſtes, qui veram eius in ſecreto conuerſationem videant; et ex ſedula viſione, exemplum perfectum ſumant; iuxtà *tex. in can. cùm paſtoris 2. quaeſt. 8.* & cum ipſe Abbas tanquam Eccleſiæ Prælatus lumen mundi dicatur, eius opera coram ſuis Monachis lucere deberent, iuxtà Domini præceptum; *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in Cælis eſt.*

PRIVILEGIVM MEMORABILE IVLII SECVNDI
Cum inſertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, alias Caſinen. conceſsorum, quæ omnia, & alia, ſi quæ ſunt, eidem Congregat. conceſſa; Vallis Vmbroſæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam ampliſsimè extendit.

S V M M A R I V M.

1 *Generalis, & Deffinitores Congregationis Vallis Vmbroſæ petunt ſibi concedi priuilegia Congregationis Caſinenſis.*
2 *Congregatio Vallis Vmbroſæ laudatur.*
3 *Priuilegia omnia hactenus Cōgreg. Vallis Vmbroſæ cōceſſa à quibuſuis perſonis, approbātur, et cōfirmātur.*
4 *Priuilegiorum Vallumbroſanis conceſſorum defectus omnes ſupplentur, ſi in aliquo defectuoſa eſſent.*
5 *Priuilegia omnia Caſinenſium, Vallis Vmbroſæ Congregationi conceduntur, & communicantur.*
6 *Priuilegia Monachis Vallis Vmbroſæ conceſſa, ad Montales eiuſdem Ordinis extenduntur.*
7 *Priuilegium Eugenij IV. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſum, refertur.*
8 *Monachi Caſinenſes, & Vallumbroſani à poteſtate quorumcunq; etiam Nunciorū Sedis Apoſt. eximūtur.*
9 *Excommunicari, aut interdici ab Ordinarijs non poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallumbroſani.*
10 *Bona omnia Congregationis Caſinenſis, & Vallis Vmbroſæ in protectionem Diui Petri recipiuntur.*
11 *Nuncij, & Ordinarij, priuilegio Sanctæ Iuſtinæ contradicentes, excommunicantur.*
12 *Concilijs Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt interſint Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ compelli non poſſunt.*
13 *Profeſſionibus*
14 *Gabellis*
15 *Tallijs*
16 *Datijs*
17 *Collectis*
18 *Oneribus Principum*
19 *Decimis omnibus.*
(13–19:) *Monachi S. Iuſtinæ & Vallis Vmbroſæ Congreg. eximuntur à*
20 *Hæreditates, legata, & fideicommiſſa Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae acquirere, petere, & exigere poſſunt.*
21 *Monaſteria omnia, & bona Congregationis Caſinenſis, & Vallis Vmbroſæ confirmantur.*
22 *Bonorum Caſinenſium, & Vallis Vmbroſae occupatores, vel detentores excommunicantur.*
23 *Praeſcriptio non currit contrà Congregationem Caſinenſem, & Vallumbroſanam, niſi poſt 60. annos.*
24 *Religionem Caſinenſem, & Vallis Vmbroſae qui impedierint volentes ingredi, excommunicantur.*
25 *Monachi ſinè licentia Congregationem Caſinenſem, & Vallis Vmbroſae, ex quauis cauſa dimittere non poſſunt.*
26 *Excommunicari, aut interdici non poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae.*
27 *Teſtes eſſe poſſunt in eorum cauſis Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae.*
28 *Appellare non poſſunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae.*
29 *Tranſitum ad aliam Religionem praetextu literarum Apoſtolicarum facere non poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani.*
30 *Interdicti tempore celebrare priuatim poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae Congreg.*
31 *Ordines à quocumque Epiſcopo ſumere poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani.*
32 *Examini Epiſcoporum non ſubijciuntur Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae Monachi ordinandi.*
33 *Epiſcopum ad Pontificalia exercenda vocant Caſinenſes, & Vallumbroſani ſinè Diœceſani licentia.*
34 *Pontificalia exercentes in Eccleſijs Caſinenſium, & Vallis Vmbroſae illis inuitis excommunicationem incurrunt.*
35 *Excommunicati ob ingreſſum mulierum in Monaſteria Caſinenſium, & Vallis Vmbroſae Congregationis, à Praeſidente abſolui poſſunt.*
36 *Abſolui poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani per ſuos Praelatos ab omnibus, à quibus abſolui poſſent ab Ordinarijs, ſi exempti eſſent.*
37 *Sententiae latae ab Ordinarijs contrà Monachos Caſinenſes*

ſinenſes, & Vallis Vmbroſae ſunt nullae.

38 *Priuilegium aliud Eugenij IIII. Congregationi S. Iuſtina conceſſum refertur*

39 *Illegitimi ingreſſi Congregationem Caſinen. & Vallis Vmbroſę, abſque alia diſpenſatione poſſunt ad Ordines, vel dignitates aſſumi.*

40 *Abbates Caſinenſes, et Vallis Vmbroſæ licet non ſint benedicti exercent omnia, ac ſi benedicti eſſent.*

41 *Priuilegia Caſinenſi Congregationi cōceſſa per quaſcunque literas Apoſtolicas, etiam Motuproprio confectas, derogata non cenſentur, niſi ſpecialiſſima fiat illius Congreg mentio.*

42 *Priuilegium aliud tertium in ordine Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſum refertur.*

43 *Proceſſiones ab Ordinarijs indictas ſociare non coguntur Caſinenſes, & Vallisumbroſani.*

44 *Priuilegium Alexandri VI. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſum refertur.*

45 *Capitulum qualiter celebrari debeant Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ.*

46 *Priuilegia, immunitates &c. ab Eugenio IIII. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſa per Alexandrum VI. approbantur, & confirmantur.*

47 *Priuilegia particularia alicui loco conceſſa toti Congreg. Caſinen & Vallis Vmbroſæ fiunt communia.*

48 *Vallumbroſani, & Caſinen. in Vnione Monaſteriorum, & locorum poſſunt facere pacta, & conuentiones abſque vitio ſimoniæ.*

IVLIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Militantis Eccleſiæ regimini, diſponente
Domino, præſidentes, ex commiſſo
nobis Paſtorali officio inducimur, vt
ijs, quæ pro Religioſorum quorumli-
bet in humilitatis ſpiritu famulantium
felici ſucceſſu à Sede Apoſtolica conceſſa, cum
noſtræ approbationis munimine, fauorabiliter
roboremus, vt eo firmius ſubſiſtant, quò Se-
dis eiuſdem firmitate ſæpius fuerint circum-
fulta, ac etiam alia de nouo, ex Sedis eiuſ-
dem benignitate concedamus, prout eiſdem
Religioſis, & aliàs in Domino conſpicimus, ſa-
1 lubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum
filiorum Blaſij Abbatis Monaſterij Diuæ Mariæ
Vallis Vmbroſæ Feſulanæ Diœceſis, & Diffini-
torum Ordinis, & Congregationis eiuſdem Val-
lis Vmbroſæ Nobis nuper exhibita petitio con-
tinebat, quod aliàs felicis recorcordationis Vr-
banus Secundus, Vrbanus Tertius, Paſchalis
Secundus, Innocentius Tertius, Innocentius Octa-
uus, Cæleſtinus Secundus, Cæleſtinus Tertius,
Gregorius Octauus, Bonifacius Octauus, & quam-
plures alij Romani Pontifices Prædeceſſores No-
ſtri Monaſterijs Ordinis, & Congregationis præ-
dictorum, illorumquè membris, ac Monaſterijs,
& perſonis eorumdem, multa, & diuerſa priuile-
gia, indulta, & immunitates conceſſerunt, pro-
vt in literis ipſorum Prædeceſſorum pleniùs dici-
tur contineri. Quare pro parte Blaſij Abbatis,
qui, vt aſſeritur, etiam Generalis Ordinis, &
Congregationis prædictorum exiſtit, ac Diffinito-
rum prædictorum aſſerentium, quo Monaſterio-
rum Congregationis huiuſmodi Abbates, & Mo-
nachi iuxtà eamdem Regulam, & obſeruantiam
Regularem dilectorum filiorum Monachorum
Congregationis Sanctæ Iuſtinæ, aliàs Caſinen-
ſis Ordinis Sancti Benedicti reguntur, Nobis
fuit humiliter ſupplicatum, vt illis, pro eorum
ſubſiſtentia firmiori, robur noſtræ approbatio-
nis adijcere, ac illa innouare, eiſque modo, &
forma, quibus conceſſa ſunt, de nouo concede-
re, necnon infraſcriptorum tenorum, quaſcun-
què alias piæ memoriæ Eugenij Quarti, & Ale-
xandri Sexti; ac quorumcunque aliorum Roma-
norum Pontificum, etiam Prædeceſſorum Noſtro-
rum, literas eidem Congregationi Sanctæ Iuſti-
næ, aliàs Caſinenſi, conceſſas, & in illis con-
tenta priuilegia, immunitates, indulgentias, &
indulta quæcumquè eidem Congregationi Sanctæ
Iuſtinæ, ſeù Caſinenſi, & illius Monaſterijs Mo-
nachis, & perſonis per Sedem eamdem quomodo-
libet conceſſa, ad Ordinem, & Congregationem
Vallis Vmbroſę huiuſmodi, ac illius Monaſteria,
& loca, ac perſonas, & bona extendere, aliaſquè
in præmiſsis oportunè prouidere de benignitate
Apoſtolica dignaremur. Nos igitùr, qui Ordinem
2 & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi
propter vberes fructus; quos in militanti Eccle-
ſia in diuinis contemplandis, & aſſiduis orationi-
bus, & precibus ad Deum producere noſcun-
tur, in viſceribus Charitatis, & dilectionis no-
ſtræ complectimur Blaſium Abbatem, & Diffini-
tores, nec non Congregationem Vallis Vmbroſæ
huiuſmodi, ac eiuſdem Congregationis ſingulares
perſonas à quibuſcunquè excommunicationis,
ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſquè Eccleſiaſticis
ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homi-
ne, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quo-
modolibet innodati exiſtant, ad effectum præſen-
tium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſol-
uentes, & abſolutos fore cenſentes. Necnon pri-
uilegiorum liberratum, immunitatum gratia-
rum, & indultorum, tàm per dictos Prædeceſſo-
res, quàm Imperatores, Reges, & alios Princi-
pes ſeculares, ac Prælatos quoſcumq; eiſdem Or-
dinibus, & Congregationi, ac illorum Monaſterijs,
locis, & perſonis conceſſorum tenores, qui pręſen-
tibus non ſunt inſerti, & ſi de verbo ad verbum in-
ſererentur eiſdem pręſentibus pro expræſsis habē-
3 tes Priuilegia, indulta, immunitates, & libertates
Congreg. Vallis Vmbroſæ huiuſmodi per præde-
ceſſores, ac quatenùs ſint licita, & honeſta per Im-
peratores, Reges, Principes, et Prælatos prædictos
conceſſa, ac prout concernunt omnia, & ſingula in
literis Pontificum, Imperatorē, Regum, et Principū
ſecularium, ac Prælatorum prædict. deſuper conte-
ctis, contēta innouamus, approbamus, et cōfirma-
4 mus; ac præſentis ſcripti patrocinio cōmunimus:
ſupplētes omnes, et ſingulos defectus, ſi qui forſan
in priuilegijs per Imperatores, Reges, et Principes
ſeculares, ac Prælatos prædictos conceſſa interue-
nirint, illaq; omnia eiſdem modo, & forma, quibus
conceſſa ſunt, de nouo cōcedimus; Nec non literas
Eugenij, & Alexādri infraſcriptas, ac quaſuis alias

ipſorum, ac quorumcumque aliorum Prædeceſſo-
rum literas huiuſmodi,& in illis contenta;Nec non
5 alia priuilegia, immunitates, indulgentias, &
indulta, quęcunque, & qualiacunque ſint, Con-
gregationi Sanctæ Iuſtinæ,& illius Monachis præ-
dictis, tam per dictos, quàm quoſcunquè alios
Romanos Pontifices quomodolibet in genere con-
ceſſas, & conceſſa, quatenus ſimiliter ſint in vſu,
6 ac in poſterùm reconcedendas, & reconcedenda,
ad Ordinem,& Congregationem Vallis Vmbroſæ,
ac illius Monaſteria, etiam Monialium,& loca,
ac perſonas,& bona prædicta, eadem auctoritate
extendimus, ac ſtatuimus, & ordinamus, quòd
Ordo, & Congregatio Vallis Vmbroſæ huiuſmo-
di illis, abſquè vlla penitùs differentia, vti poti-
ri, & gaudere, eaque omnia, & ſingula inter
ipſos Communia eſſe, & eis ſuffragari debere
in omnibus, & per omnia, perindę, ac ſi illa ei-
dem Ordini, & Congregationi Vallis Vmbroſæ
communiter à principio conceſſa fuiſſent, & in
futurum concederentur. Non obſtantibus præ-
miſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus
Apoſtolicis. Nec non Congregationum, & Or-
dinum prædictorum iuramento, confirmatione
Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis
ſtatutis, & conſuetudinibus, ac Priuilegijs, &
indultis Ordinibus, & Congregationibus prædi-
ctis forſan ſub quibuſcunquè tenoribus conceſ-
ſis, quibus tenores huiuſmodi præſentibus pro ſuf
ficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo ro-
bore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum
ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæte-
riſquè contrarijs quibuſcunquè. Et inſuper, quia
difficile foret, præſentes literas ad ſingula, vbi
opus fuerit, deferre volumus, & dicta auctorita-
te decernimus, quòd illarum tranſumptis manu
publici Notarij inde rogati ſubſcriptis, & ſigillò
alicuius Prælati, ſeù alterius Perſonæ in digni-
tate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, ei prorſus
fides indubia vbilibet adhibeatur, quæ præſenti-
bus adhiberetur, ſi originaliter eſſent exhibitæ,
7 vel oſtenſæ. Tenor verò literarum Eugenij,& Ale
xandri Prædeceſſorum prædictorum ſequitur, &
eſt talis. Eugenius Epiſcopus Seruus Seruorum
Dei ad perpetuam rei memoriam. Et ſi ex debito
Miniſterij Paſtoralis quibuslibet perſonis Regu-
larem vitam profeſſis, Nos deceat eſſe in ſuis op-
portunitatibus, & commodis fauorabiles, &
benignos, Congregationem tamen Monachorum
de Obſeruantia Sanctę Iuſtinæ Ordinis Sancti
Benedicti ob laudabilis vitæ merita, & virtutum
incrementa, tanquàm nouellam plantationem à
nonnullis annis citra in præfato Ordine renaſcen-
tem ad eius incrementum, & bonorum regimen,
etiam dùm in minoribus conſtituti eramus, im-
pendimus opem, & operam efficaces, & tunc ad
apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti propenſiori
charitate complectimur, quò pretioſiores, atquè
vberiores fructus per eorum labores, & operam
diligenter conſpicimus in Populum Domini pro-
uenire. Cupientes igitur, vt Monachi ipſi eò
quietiori animo valeant Altiſsimo reddere vota
ſua, ac pro ſalute fidelium exorare, quò fuerint
amplioribus per Sedem Apoſtolicam Priuilegijs,
indulgentijs, & gratijs communiti. Motu pro-
prio, non ad ipſorum Monachorum, aut ad alte-
rius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam,
ſed de noſtra mera liberalitate dilectos filios Con-
8 gregationem prædictam, eiuſquè Præſidentem,
Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Mona-
chos, Conuerſos, Commiſſos, Nouitios, & Per-
ſonas,ac eorum Capellanos,qui pro tempore fue-
rint etiam curam habentes animarum,necnon Fa-
miliares, & Seruitores ipſorum: qui nunc ſunt in
prædicta Congregatione, & in futurum pro tem-
pore erunt, ac etiam ipſius Monaſteria, Priora-
tus, & loca, quæ nunc ſunt, & in poſterum Con-
gregationi prædictæ, quandocunquè vniri, vel in-
corporari, ſeù ſubiici, uel aggregari contigerit
necnon omnia, & ſingula dictorum Monaſterio-
rum, Prioratuum, & locorum, vt præmittitur,
præſentium, & futurorum Eccleſias Capel-
las,etiam ſi ipſis cura animarum immineat, Ora-
toria, manualia, membra, Caſtra, fortalitia,ædi-
ficia, villas, Grangias, vineas, oliueta, ho[illegible] y-
uas,nemora, prata, paſcua, piſcationes mo[illegible]-
dina, aquas, aquarum decurſus, iura, iuri[illegible]ctio-
nes, prædia, poſſeſsiones quaslibet, & bona quę-
cunque, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt
dictæ Congregationis, & quæ omnia, & ſingula
per eorum vocabula,fines, valores, qualitates, &
quantitates hic haberi volumus pro ſufficie[illegible]er
expræſſis, à quorumcumq;Legatorum, Delegato-
rum,& Subdelegatorũ,nec non Nunciorum Apoſt.
Sedis,ac Vicariorum, Rectorum,& quorumuis Of-
ficialium Romanæ Eccleſiæ, ac etiam Patriacha-
rum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, E[illegible]cto-
rum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcunq;
Iudicum Ordinariorum, quouis nomine, & po-
teſtate fungantur, locorum Ordinariorum ditione
auctoritate, poteſtate,dominio, viſitatione,refor-
matione, & correctione, ità quòd in dictam Con-
gregationem, vel eius ſingula, res perſonas, ſeu
Benefactores, occaſione beneficiorum eiuſdem
collatorum ab eis;aut quia ſubditi eorum cum
eiſdem Monachis conuerſantur, ſeù ab eis re-
cipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ
Sacramentum; necnon Monaſteria, Prioratus
loca, & perſonas in eis degentes ratiòne de-
9 licti, exceſſus, ſeù contractus, aut rei, de qua
agitur, vbicunq; iniatur contractus, ſeù delictum
committatur, aut res ipſa conſiſtat, excommuni-
cationis, ſuſpenſionis,& interdicti,aut alias quaſ-
uis ſententias, niſi de ſpeciali commiſſione Sedis
Apoſtolicæ, & de indulto huiuſmodi, ac Congre
gatione prædicta mentionem expreſſam facientes,
quomodolibet directè, vel indirectè ferre, ſeu
promulgare non poſſint; decernentes ex nunc,
quidquid in contrarium actum fuerit, irritum
inane, nulliusq; forè roboris, vel momenti, de
ſpecialis dono gratiæ, & plenitudine poteſtatis,
tenore præſentium prorſus eximimus, ac totaliter
10 liberamus. Illaque omnia, & ipſorum quodlibet
in ius,& proprietatẽ D.Petri, & Sedis eiuſdem, ac
ſub eorũ protectione ſpecialiter ſuſcipimus, & no-
ſtra,retento Nobis, & Eccl.Romanæ annuo cenſu in
Feſto

Feſto BB. Petri. & Pauli annis ſingulis Nobis, & Cameræ Apoſtolicæ perſoluendo auri vnciæ vnius in ſignum receptæ, libertatis, & exemptionis.
11 Quodque ſi huiuſmodi Legati, aut Ordinarij, ſeu perſonæ ſupradictæ contrà prædicta, vel aliquid prædictorum non ſolùm facere, ſed attentare præſumpſerint, quomodolibet, & requiſiti per ipſius Congregationis Prælatos, vel Monachos, ſeù per notificationem præſentis priuilegij, vt deſiſtant, & id facere neglexerint intra tres dies à die requiſitionis, ſiuè notitiæ, vt præfertur, eo caſu ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, & nihilominùs quod aliter actum eſt, ipſo facto ſit irritum, & inane, & nullius efficaciæ, roboris, aut
12 momenti. Inſuper cùm contigerit fieri Concilia Generalia, Prouincialia, ſeù Synodalia, etiam Apoſtolica, aut quauis auctoritate firmata, ſeù quaſuis Congregationes, quouis nomine cenſeantur, Eccleſiaſticarum, vel laicarum perſonarum cuiuſcunque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, prædicti Prælati, ſeù Monachi ad ea ire, ſeù mittere, niſi ad ipſius Congregationis Capitulum Generale celebrandum, aut aliàs iuxtà eorum Ordines nullatenùs compelli poſſint, etiam per literas Apoſtolicas, non facientes ſpecialem mentionem de huiuſmodi indulto, prædictæ Congregationi con-
13 ceſſo. Nec Congregationis perſonæ huiuſmodi, quòd in eorum locis Miſſæ, aut alia diuina officia celebrentur, Ordines conferantur, vel agitentur cauſæ ciuiles, ſeù criminales, proceſſiones conuocentur, aut Synodus, Conuentus, ſeù quæuis Congregationes, tàm Eccleſiaſticarum, quàm laicarum perſonarum congregentur, ſiuè quòd huiuſmodi Congregationis loca ad vſum hoſpitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Eccleſiaſticarum, aut laicarum perſonarum deputentur adſtringi, ſeù cogi aliqualiter valeant, contra quæ omnia, aut aliquid prædictorum quæuis perſonæ cuiuſcunque conditionis, vt præfertur, aut ſtatus exiſtat, attentare præſumens niſi facta ei de huiuſmodi indulto notitia, deſtiterit, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat. Et ne quandoque in poſterum Reges, Principes, Barones, milites, nobiles, laicales perſonæ, Communitates, Vniuerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & Diœceſum diuerſarum Monaſteriis, Prioratibus, locis, Capellis, Eccleſiis, manualibus, Grangiis, Caſtris, poſſeſſionibus, ac bonis, necnon Prælatis, & Monachis ipſius Congre-
14 gationis, gabellas, tallias, datia, collectas im-
15 poſtas, onera, etiam ad pontium refectionem,
16 aut viarum reparationem. & alia varia, & diuer-
17 ſa grauamina inferre, & imponere, aut in dicta
18 exigere præſumant, diſtrictiùs prohibemus, ac
19 ſub pœna excommunicationis, atque maledictionis, etiam nequam, à notitia prædicti indulti, niſi deſtiterint, incurrant, mandamus. Non obſtantibus ſi dictis ſecularibus, vel quibuſuis aliis perſonis communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd illa imponere, ſeù exigere valeant, etiam ab exemptis per ſe, vel alia, quoquo modo, aut quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, ſeù vltrà, vel extrà recta loca ad Iudicium euocari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi ex certa ſcientia, ac ipſa Congregatione ſpecialem mentionem: committentes inſuper, ac per Apoſtolica ſcripta præſentium tenore mandantes omnibus, & ſingulis Delegatis, Subdelegatis, & Nunciis Apoſtolicis, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac Rectoribus vniuerſis, præſentibus, & futuris, in quorum Diœceſibus ſunt, & erunt in futurum loca, & perſonæ huiuſmodi quatenùs prædicta loca, aut perſonas in eis degentes, & eorum bona, tallijs, collectis, impoſitionibus gabellarum, ſubſidiis, etiam charitatiuis, aut quibuſuis alijs oneribus realibus, aut perſonalibus, ſeù mixtis etiam per eamdem Sedem in dictis conceſſis, & datis, aut permiſſis, ſeù in dicendis, aut concedendis de cætero granari quoquo modo, nec permittant. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Inſuper vt liberiùs, & commodiùs neceſſitatibus ſuis prouidere, ac hoſpitalitati, & pauperum ſubuentioni vacare poſſint, volumus, & decernimus, Monaſteria, Prioratus, loca, & bona, quæ in præſenti ſunt ipſius Congregationis, & erunt in futurum, ac Prælatos, Monachos, & perſonas prædictas ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, ſubſidio, aut alio quouis grauamine, quouis nomine cenſeantur, per Nos, aut Succeſſores Noſtros faciendo, ſeù imponendo, necnon à quorumcunque occaſione Legatorum, etiam de Latere, Subdelegatorum, Nunciorum Apoſtolicorum, Ordinariorum, Diœceſanorum, ſeù alterius cuiuſcunque etiam Apoſtolica, ſeù quauis auctoritate, tàm impoſitorum, quàm imponendorum, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de huiuſmodi indulto, & Congregatione ipſa mentionem ſpecialem; necnon à charitatiui, & alterius cuiuſcunque ſubſidij, & impoſitionis collectæ, vel alterius cuiuſcunque exactionis, & oneris realis, perſonalis, vel mixti ſolutione de cætero proſus exemptos; liberos, & immunes fore, ità vt cogi, vel inquietari per dictas perſonas, aut alias quaſcunq; pro huiuſmodi oneribus, impoſitionibus grauaminibus exactionibus, & ſolutionibus minimè poſſint, & debeant. Necnõ ab omnibus cẽſibus, redditibus, & ſolutionibus ratione viſitationis, aut ſubuentionis, quocunq; iure hactenus debitis, aut in futurum debendis quibuſcunque Ordinarijs, Capitulis, Collegijs, & Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut alijs quibuſcunque perſonis, & de eiuſdem plenitudine poteſtatis, omninò liberamus, & penitùs abſoluimus; non obſtantibus præſcriptionibus, conſtitutionibus, conſuetudinibus, ſtatutis, decretis, & priuilegijs Apoſtolicis quibuſcunque in contrarium facientibus, de quibus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum eſſet mentio facienda. Cæterum de quibuſcunque poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis quæ in præſenti ſunt, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum

ctorum quæ præ fati Prælati Monachi, vel perſonæ
colunt, ſeù coli faciunt, aut in futurum colere, ſeù
coli faciant, ſiue de hortis, virgultis, piſcationi-
bus eorumdem, vel de nutrimentis animalium
ipſorum nullus ab ipſis, vel ab alijs pro eis pri-
mitias, decimas, quarteſia, aut alio quocunque
nomine cenſeantur, exigere, vel extorquere præ-
ſumat, nec illi al quibus ſoluere teneantur, ſiuè
etiam à quocunque directè, vel indirectè compel-
li poſſint; Generalis Concilij, & quibuſcunqne alijs
Apoſtolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus
Conſtitutionibus nequaquam obſtantibus: decer-
nentes, ex nunc irritos, & inanes quoſcunque pro-
ceſſus, & ſententias, etiam interdicti, quos, vel
quas contra inhibitiones Noſtras huiuſmodi per
quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit,
aut quomodolibet promulgari. Quodque prædi-
ctæ Congregationis Monaſteria, & loca hæredita-
20 tes, legata, & fideicommiſſa per mediam perſo-
nam Monachorum, aut alias qualitercunque de-
latas, bona mobilia, & immobilia in quibuſcunque
Ciuitatibus, & locis, quouis titulo acquirere, ipſi-
que Monachi, & perſonæ petere, & exigere poſ-
ſint prædicta bona vndecunque, vel qualitercun-
que eis debita, & quæ, ſi in ſeculo remanſiſſent,
ius petendi, & exigendi haberent, ipſis eorum
Monaſteriis acquirenda, quibuſcunque ſtatutis,
ordinationibus, & decretis cuiuſuis Eccleſiaſticæ,
ſiuè ſecularis perſonæ, Communitatis, Collegij,
ſiuè Vniuerſitatis, aut alterius cuiuſcunque gra-
dus, ſtatus, dignitatis, officij, & auctoritatis exi-
ſtat, nullatenus obſtantibus, præſentium litera-
rum, ſerie ſtatuimus. Præterea quaſcunque con-
21 ceſſiones, bona iura, & iuriſdictiones ad ipſa Mo-
naſteria tàm præſentia, & futura ipſius Congrega-
tionis, in quibuſcunque Mundi partibus conſtitu-
ta ſpectantia, & pertinentia, quarum nomina, &
cognomina hic haberi volumus pro ſufficienter ex-
preſſis, quæ in præſentiarum Monachi Congrega-
tionis hiuſmodi iuſtè, & canonicè poſſident, ſeù
in futurum, conceſſione Pontificum, largitione
Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel
alijs iuſtis modis, præſtante Domino, poterunt
adipiſci, ipſis Monaſterijs, Capellis, Oratorijs,
ſeù Hoſpitalibus præſentibus, & futuris, firma, ra-
ta, & illibata ſeruari volumus. Decernentes, vt
22 nulli omninò hominum liceat, prædicta Mona-
ſteria, ſiuè loca, vt præfertur, res, & bona mobi-
lia, ſiuè immobilia, poſſeſſiones, domos, molen-
dina, aquas, piſcarias, iura, ſeù iuriſdictiones,
temerè perturbare, aut illa, vel eorum aliquid au-
ferre; quod ſi aliqua Eccleſiaſtica ſecularisuè per-
ſona cuiuſcunque gradus, vel conditionis exiſtat,
etiam ſi Pontificali dignitate præfulgeat, contrà
hoc Noſtræ exemptionis, liberationis, decreti,
conceſſionis, defenſionis, conſeruationis, & li-
bertatis indultum venire, dicta bona, iura, iu-
riſdictiones, exemptiones, & indulta, nec aliquid
eorum violando, occupando, turbando, vel di-
minuendo, ſeù indebitè fatigare præſumpſerit, nec
facta ei notitia de huiuſmodi Noſtro indulto infra
tres dies ſe correxerit, aut idoneam cautionem
de ſatisfaciendo præſtiterit, excommunicationis
ſententiam ipſo facto incurrat, à qua, niſi dicta ſa-
tisfactione præſtita, præterquam in articulo mor-
tis, ex tunc de ſatisfaciendo per ſe, aut per ſuos
hæredes, vel ſucceſſores idonea præſtita cautione,
nequeat abſolutionis beneficium obtinere.

23 Inſuper cùm plerumq; contingat, incuria, ac ne-
glectu Prælatorum, qui hactenus bona Monaſterio-
rum d. Congregationis, antequàm, prædictæ Con-
gregationi vnirentur, gubernarentur, aut poſt-
modum ex ignorantia, ſeù alia quauis cauſa à ple-
riſque ipſorum Monaſteriorum bona in præiudi-
cium literarum ſuarum detinere, & occupare præ-
ſumpſerunt, ſub colore præſcriptionis, aut aliàs
quocumque modo, ex quo non modica iactura con-
ſueuit prædictis Monaſterijs euenire. Nos volen-
tes, de remedio opportuno prouidere in fauorem
obſeruantiæ Religionis, ex certa ſcientia, motu-
proprio, ac de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ,
volumus, ſtatuimus, & decernimus, quòd contrà
prædictæ Congregationis, Monaſteria, loca, per-
ſonas, & bona aliqua non currat præſcriptio, niſi
poſt lapſum ſexaginta annorum, quòd quidem in-
dultum tàm in caſibus, rebus, & bonis prædictis,
quàm futuris, poteſtate, & ſcientia ſimilibus ex-
tendi, & locum habere omninò volumus; non ob-
ſtantibus, quibuſcunque in contrarium facienti-
24 bus. Prohibemus inſuper, ne aliquis cuiuſpiam
ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, perſonas,
quę de iure communi Religionem ingredi non pro-
hibentur, è ſeculo fugientes, & ad conuerſationem
huiuſmodi Congregationis venire cupientes ver-
beribus, aut violentijs, quibuſcunque impedire,
vel prohibere, aut in Monaſterijs, & locis ipſius
Congregationis præſentibus, & futuris iniuriam
aliquam ingredi volentibus, aut recipientibus ir-
ritando, ſeù eos moleſtando huiuſmodi perſonas
euellere, aut extinguere audeant, vel præſumant,
contrafacientes verò ipſo facto ſententiam excom-
municationis incurrant; dum tamen, cum hoc præ-
ſens ſtatutum fuerit eis ad notitiam deductum, non
deſtiterint à prædictis, à qua non poſſint, præter-
quam in mortis articulo, niſi per Sedem Apoſto-
licam abſolutionis beneficium obtinere.

25 Præterea ad ſaluandas animas, quibus præ-
dicti Monachi extrà Congregationem huiuſmodi
in eorum præiudicium animarum vagare poſſent,
prohibemus, omnes, & ſingulas perſonas Ec-
cleſiaſticas, & ſeculares cuiuſcunque ſtatus, gra-
dus, vel conditionis exiſtant, & quacunque ful-
geant auctoritate, vel dignitate, ne quemcunque
ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædi-
ctæ penes ſe obſequiorum, vel ſeruitiorum, ali-
quo ex ſui Monaſteriorum ſuorum obtentu, aut ſi,
abſque licentia ſuorum Superiorum, à ſe diue-
rentur, ſeù aliàs quauis cauſa, etiam occaſione
arctioris vitæ Ordinis, vel Religionis, à dicta Con-
gregatione abſtrahere, ſeù etiam ad ſe ſponte ve-
nientes retinere præſumant, etiam auctoritate li-
terarum Apoſtolicarum, in quibus de huiuſmodi
perſonæ, ac Congregatione nominatim, & expreſsè
mentio facta non fuerit, abſque conſenſu Capituli
Generalis, ſeù Præſidentis, & maioris partis Vi-
ſitatorum Congregationis eiuſdem, ſub pœna ex-
com-

communicationis, quam ipſo facto incurrant, & facta eis notitia de huiuſmodi priuilegio, infra tres dies perſonam Congregationis huiuſmodi nõ reſtituerint cum effectu, vel à ſe realiter abiecerint: à qua ſententia, niſi in mortis articulo, aut à Sede Apoſtolica recipientes, & recepti abſolui non poſsint. Non obſtantibus quarumcunque Religionum, vel Ordiuum, aut alterius cuiuſuis perſonæ priuilegijs, & indultis quibuſcunque, de quibus eſſet ſpecialis, & de verbo ad verbum mentio facienda; quibus omnibus volumus nominatim, & ſpecialiter per huiuſmodi indultum quoad præ-
36 miſſa derogari. Inſuper tranquillitati eorum intendentes, ne ii, qui Marthæ circà plurima ſatagentis, officium dimiſerunt; eligentes potiùs cum Maria circà pedes Domini reſidere ad audiendum verbum illius, cauſarum turbinibus perturbentur; ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas commiſſorias de adminiſtranda iuſtitia, executione faciẽda, viſitatione exercenda, aut alia quauis cauſa, ad aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis directas impetraſſe, niſi huic indulto expreſsè, & nominatim derogetur, ad huiuſmodi cauſas talium obtentarum literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneri, huiuſmodi indulti tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiuſmodi etiam cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio Sancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & perſonas de huiuſmodi Congregatione ſubire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum teſtimonium quacunque ex cauſa compellat inuitos, ſiuè extrà Ciuitates, & Diœceſes ſuas trahat, ſeù in eos, vel eorum aliquem propterea excommunicationis, vel alterius cenſuræ, ſeù pœnæ ſententiam proferat per literas Apoſtolicæ Sedis, vel legatorum eius, niſi in eiſdem literis de huiuſmodi indulgentia plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio ſpecialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis: ſuſpenſionis, & interdicti, & alias ſententias, ſi quas in eos, vel eorum aliquem contra indultũ huiuſmodi promulgari contigerit, decernẽtes præſentium tenore irritas, & inanes; Præ-
37 latorum verò, Monachorum, Conuerſorum, Commiſſorum, & Nouitiorum ipſius Congregationis teſtimonia in cauſis ipſorum ciuilibus, & criminalibus in Iudicio, & extra legitima ſint, & iuridica, & vt eis liberè, & licitè vti poſsint, concedimus per præſentes. Adijcientes etiam, quòd ſi quandoque contigerit, per aliquem, aut plures actus contrà huiuſmodi, aut quæcunque alia decreta, priuilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi conceſſa, aut ipſorum aliquod a quocunque cuiuſcunque conditionis, dignitatis, gradus, ſeù ſtatus exiſtat, ex negligentia, vel ignorantia præſentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quauis cauſa aliter attentari, vel obſeruari ignoranter, vel ſcienter; nullum tamen per hoc præiudicium decretis, priuilegiis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis volumus generari, ſed illa in ſuo vigore, & robore permanere. Non obſtantibus, in Conſtantieñ & aliis Conciliis, à fel. record. Innocentio Quarto, & Martino Quinto, necnon aliis Summis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris editis conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam ſi de illis ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet; quibus quoad præmiſſa ſpecialiter derogamus: necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſt. vel quacunq; firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq. contrariis quibuſcunq;. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam noſtræ exemptionis, liberationis, ſuſceptionis, commiſsionis, mandati, inhibitionis, abſolutionis, voluntatis, cõſtitutionis, prohibitionis, cõceſsionis, adiectionis, ſtatuti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario, contraire. Si quis, autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ 1434. 7. Kal. Martii Pontificatus Noſtri Anno Quarto.

38 EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. Ad perpetuam rei memoriam. Regularem vitam agentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidiũ, ne fortè cuiuslibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, Religionis infringat. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Vniuerſitatis, aliàs de obſeruantia S. Iuſtinæ, nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti Nobis, & Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectæ oportunitatibus, & commodis propter excellentiam meritorum, atque vitæ ſanctimoniam Nos reddere beneuolos, & fauorabiles: Motuproprio, non ad ipſorum Monachorum, aut alicuius alterius ſuper hoc Nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ne nequam Spiritus veneno afflatu malignãdi in ipſa Cõgregatione materia præbeatur, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus diſtrictiùs inhibẽ-
28 tes, ne cui Prælatorũ, vel Monachorũ d. Congregationis ab inſtitutis, ordinationib., correctionib. & mãdatis Capituli Gñalis, ſiuè Præſidentis, ſeù Viſitatorum, aut Rectorũ ipſius Congregationis ad quemcunque, etiam ad Sedem Apoſtolicam, niſi de ſpeciali indulto Summi Pontificis, liceat appellare: appellationem nihilominus, ſi quam interponi contingat, cum inde ſecutis irritam decernendo. Cùm autem contrà aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis agi contigerit ciuiliter, aut criminaliter ſecundùm cõſuetudines, & ſtatuta Congregationis prædictæ iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiſsis procedi debere, tenore præſentium volumus, & mandamus: ſtatuẽtes, quòd Prælati d. Congregationis contrà Monachos eiuſdem,
29 qui licentiam ſe ab Apoſtolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcunque Monaſterium, ſiuè locũ ſe transferendi obtentu literarum Apoſtolicarum, niſi in ipſis literis ſpecialis, nominata, & expreſſa fieret mentio de ipſa Congregatione, & huiuſmodi indulto eiſdem conceſſo reuocando: & tunc ſi infra tres menſes id nõ impleuerint tanquàm contrà

Apo-

Apoſtatas agere valeant, niſi tempus in literis A-
poſtolicis fuerit expreſsũ, infrà quod ſe debeant ad
huiuſmodi Monaſteria, ſiuè loca tranſtuliſſe, quo
caſu non priùs agere poſsint, contrà eos, quàm di-
30 cta tempora fuerint elapſa. Cæterum cũ per alias
noſtras certi tenoris literas, quarum tenorem hic
haberi volumus pro expreſſo, memoratæ Congre-
gationi duximus indulgendum, vt ſi contingat, Ci-
uitates, Terras, vel loca, in quibus Monaſteria, ſi-
uè loca dictæ Congregationis conſiſtant, Eccleſia-
ſtico eſſe ſuppoſita interdicto: ipſi tamen d. Con-
gregationis Prælati, & Monachi, ianuis clauſis,
interdictis excluſis, ſubmiſſa voce Miſſas, & alia
diuina officia celebrare poſsint. Nos volentes Cõ-
gregationem ipſam vberioris dono gratiæ confo-
uere, vt huiuſmodi tempore interdicti etiam Con-
uerſi, Commiſsi Cappellani, & Laici, qui infra ſep-
ta ipſorum Monaſteriorum, ſiuè locorum pro tẽ-
pore habitauerint à præfatæ Congregationis Mo-
nachis ad id deputatis Miſſas, & alia diuina offi-
cia audire, & Eccleſiaſtica Sacramenta licitè ſu-
ſcipere valeant, ſimiliter præſentium tenore ſta-
tuimus.

Inſuper cũ dudũ Cõgregationis huiuſmodi quòd
31 Monachi præſentes, & futuri præfatæ Congrega-
tionis præſentati à ſuis Superioribus, ordinari poſ-
ſint à quocunque Catholico Epiſcopo, per antefa-
ctas Noſtras literas indulſerimus; volentes etiam,
eamdem Congregationem amplioribus fauoribus
proſequi, quòd abſque aliquo examine Monachi
32 huiuſmodi ordinari debeant, de præſentantium
conſcientia confidentes, quòd ad Congregationem
33 huiuſmodi quemcunque Catholicum Epiſcopum,
gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ ha-
bentem in d. Congregationis Monaſteriis, & locis
dumtaxat aduocare valeant, cui liceat, Apoſtoli-
ca auctoritate, abſque aliqua licentia, & contra-
dictione Diœceſani, nulla (vt præfertur) examina-
tione præmiſſa, Monachos ordinare, Miſſas cele-
brare, Eccleſias, Altaria, & Vaſa conſecrare, Veſtes
benedicere, & alia Pontificalia exercere, de quo
Diœceſanũ loci non oporteat timere, quòd huiuſ-
modi ordinationis occaſione iuris ſui præiudicium
incurrat, eadem auctoritate indulgemus. Cumq.
alias per eaſdem Noſtras literas Congregationem
prædictam ab omni iuriſdictione Ordinariorum,
& à charitatiuis ſubſidiis, ac omnibus oneribus
eximentes ſub Noſtra, & B. Petri protectione ſuſce-
perimus, prout in dictis literis plenius cõtinetur,
quarum tenorem hic haberi volumus pro ſufficiẽ-
ter expreſſo. In dubium poſteà verſum eſt, prout
Nobis relatum extitit, in antiquos cenſus ratione
viſitationis, aut ſubiectionis huiuſmodi Ordinariis,
Vniuerſitati, Collegiis, ſiuè Capitulis hactenus de-
bitos Monaſteria d. Congregat. de cætero ſoluere
teneantur. Nos volentes ſuper hoc de oportuno
remedio prouidere declaramus, & nihilominus de
nouo ſtatuimus, quòd dictæ Congregationis Mo-
naſteria, ſiuè loca à die exemptionis huiuſmodi ab
omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus ra-
tione viſitationis, aut ſubiectionis quocunque iu-
re hactenùs debitis, aut in futurum debendis, qui-
buſcunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Con-
gregationib. Vniuerſitatibus, aut aliis quibuſcun-
que perſonis de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ
omninò liberamus, & penitùs abſoluimus. Non
obſtantibus præſcriptionibus, conſtitutionibus,
ſtatutis, decretis, & priuilegiis Apoſtolicis quibuſ-
cunque in contrarium facientibus, de quibus ſpe-
cialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum eſſet
34 mentio facienda. Vt autem d. Congregationis
Monachi liberiùs in eorum Regularis vitæ obſer-
uantia valeant perdurare, omnes, & ſingulos Epi-
ſcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut
alias quaſuis perſonas ad Monaſteria, ſiuè loca d.
Congregationis, cauſa ordines celebrandi, ſeù
cauſas ciuiles, aut criminales exercendi, Conuen-
tus, ſiuè Synodos, & proceſſiones conuocandi, Miſ-
ſas, & alia officia celebrãdi ſub excommunicatio-
nis pœna, quam incurrant ipſo facto, ſi aliter at-
tentauerint, accedere, vel immorari, ipſis inuitis,
35 tenore præſentium prohibemus. Planè, vt huiuſ-
modi Congregationis Monachi in vitæ honeſtate,
& odore bonæ famæ apud Deum, & homines con-
ſeruentur: & quia ibi cautiùs eſt agẽdum, vbi ma-
ius imminet periculum animarum, eadem auctori-
tate ſtatuimus, quòd nulli hominum liceat, quaſ-
cunque mulieres laicas, ſeu Religioſas cuiuſcun-
que ætatis, ſtatus, gradus, auctoritatis, vel condi-
tionis exiſtant, quauis occaſione ducere, ſiuè ipſis
mulieribus ingredi, ſeù commorari infra ſepta
Monaſteriorum præfatæ Congregat. quòd ſi aliter
ſciẽter attẽtatum fuerit, tàm ipſæ mulieres, quàm
earum conductores, ſed & ipſi receptatores, ſi vo-
luntariè hoc fecerint, ipſo facto ſententiam excõ-
municationis incurrant, à qua dictæ Cõgregatio-
nis perſonæ abſolui poſſint per Præſidẽtem, & Vi-
ſitatores Congregationis huiuſmodi. Quin etiam
36 ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum
quiete diſtracti Romanam Curiã pro crebris ob-
tinendis licentiis, frequentare cogantur, quòd in
omnibus caſibus, in quibus de iure communi Præ-
latis, & Monachis d. Cõgregationis auctoritas, ſi-
uè licentia, ſeù diſpenſatio Ordinarij erunt neceſ-
ſariæ, ſi ab eiſdem exempti nõ eſſent, Prælatis, Ab-
batibus, Prioribus, & Rectoribus huiuſmodi, qui
pro tempore fuerint, vnà cum eorum Cõuentibus,
auctoritate Apoſtolica, abſque eo, quòd ad Sedem
Apoſtolicam habeant recurſum, huiuſmodi licen-
tiam, & auctoritatem, tenore præſentium, indul-
gemus. Prohibemus etiam, ad obſtruendas vias,
quibus præfati Monachi extrà Congregationem
huiuſmodi in eorum præiudiciũ animarum vaca-
re poſſent, omnes, & ſingulas perſonas Eccleſia-
ſticas, aut ſeculares, cuiuſcunque ſtatus, gradus,
vel conditionis exiſtant, & quacunque fulgeat au-
ctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælatis,
vel Monachis Congregationis prædictæ penès ſe
obſequiorum, vel ſeruitiorum aliquorum, ſeù Mo-
naſteriorum ſuorum obtentu, aut ſi abſque licen-
tia ſuorum Superiorum à ſe diuerterint, ſeù alia
quauis cauſa à dicta Congregatione abſtrahere,
ſeù etiam ad ſe ſpontè venientes retinere præſu-
mant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarũ,
in quibus de huiuſmodi perſona, ac Congregatio-
ne nominatim, & expreſſa mentio facta non fuerit,
abſque

abſque conſenſu Capituli Generalis, ſeù Præſidentis, & maioris partis Viſitatorum Congregationis eiuſdem ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto incurrant, ſi facta eis notitia de huiuſmodi priuilegio infra tres dies perſonam ipſam d. Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel ab eis abiecerint: à qua ſententia non niſi in mortis articulo, & à Sede Apoſtolica recipien. & recepti abſolui poſſint; non obſtantibus quarumcunq; Religionum, aut Ordinum, aut alterius cuiuſcunque perſonæ priuilegijs, & indultis, quibuſcunque, de quibus etiam ſpecialis, ac de verbo, ad verbum mentio facienda eſſet. Quibus omnibus volumus nominatim, & ſpecificè per huiuſmodi indultũ, quo
37 ad præmiſſa, derogari. Præterea, ne quies, & pax Monachorum, & perſonarum de d. Congregatione quouis modo, etiam per indirectum conturbari, contingat, quaſcunque ſententias latas ab Ordinarijs, ſeù quibuſcunque perſonis, quacunque præfulgeant dignitate, ac cõtra Benefactores d. Cõgregationis occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum huiuſmodi Monachis conuerſentur, ſeù ab eis recipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ Sacramẽtum, ipſo facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus. Cùm autem interdum contingat, nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à Monaſterijs, & eorum Superiorum obedientiâ ſe ſubtrahere, & vt inuitis Superioribus redeant, Apoſtolicas literas impetrare; huiuſmodi malignitatibus obuiare volentes: ne quos præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos, vigore quarumcunque literarum huiuſmodi, niſi nominatim, & expreſsè apparuerit de mente Summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic Noſtro indulto velle derogare, ad ipſos recipiendum compellere poſſint: etiam ſi in huiuſmodi literis, clauſula indultis, priuilegijs, dictæ Congregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat, expreſsè contineatur, præſentis paginæ tenore decernimus. Inſuper tranquillitati eorum intẽdentes, ne ij qui Marthæ circa plurima ſatagentis officium dimiſerunt, eligentes potius, cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbũ illius, cauſarum turbinibus perturbentur, ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas Commiſſorias de adminiſtranda iuſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alia quauis cauſa aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis directas impetraſſe: niſi huic indulto expreſsè, ſpecialiter, & nominatim derogetur, ad huiuſmodi cauſas talium obtentu literarum, præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneantur, indulti huiuſmodi tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiuſmodi cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio ſancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & perſonas huiuſmodi Congregationis ſubire de calumnia, & veritate dicenda iuramẽtum, aut ad ferendum teſtimonium quacunq; ex cauſa compellat inuitos, ſiuè extrà Ciuitates, & Diœceſes ſuas trahat, ſeu in eos, vel eorum aliquem; propterea excommunicationis, vel alias cenſuræ, vel pœnæ ſententias proferat per literas Apoſtolicæ Sedis, vel Legatorum eius; niſi in eiſdem literis de huiuſmodi indulgentia plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum fuerit mẽtio facta ſpecialis, eadem auctoritate indulgemus; excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, & alias ſententias, ſi quas in eos, vel in aliquem eorum, contra indultum huiuſmodi, promulgari contigerit, decernentes præſentium tenore irritas, & inanes. Prælatis etiam, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, Commiſſorum, & Conuerſorum ipſius Congregationis in cauſis eorum ciuilibus, & criminalibus teſtimonio liberè, & licitè vti poſſe, tenore præſentium declaramus: quòdq. præfatæ Congregationis Monaſteria, bona mobilia, & immobilia in quibuſcunque Ciuitatibus, & locis quouis titulo acquirere poſſint, petendi etiam, exigendi Monachis, & perſonis huiuſmodi præfata bona vndecunque, vel qualitercunque, cũ debita, & quæ, ſi in ſeculo remanſiſſent, Ius petendi, & exigendi haberent, ipſis eorum Monaſteriis acquirẽda. Nõ obſtan. quibuſuis ſtatutis, ordinationib., & decretis cuiuſuis Eccleſiaſticæ, ſiuè ſecularis perſonæ, Communitatis, Collegij, ſiuè Vniuerſitatis, aut alterius cuiuſcunque gradus, ſtatus, dignitatis, & officij, & auctoritatis exiſtãt, præſentium literarum ſeriè ſtatuimus. Præterea cum ſæpè contingat ob deuotionem, quàm ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ perſonæ habent ſingularem, ad præfatos Monachos pro eorum ſalute animarum recurrere. Nos volentes eorum deuotioni ſatisfacere, & in fauorem Religionis, ac obſeruantiæ Regularis, quòd liceat, huiuſmodi perſonis ad d. Congregat. Prælatos, ſiuè Monachos deputatos à ſuis Superioribus ad audiendas confeſſiones, accedere, quas poſſint audire abſque aliqua dictarum perſonarum Superiorum licentia, & contradictione, ac eis abſolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & diſpenſare ſuper omnes caſus, (præter peccata, & eos caſus, de quibus ipſis Confeſſoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus eſſet Sedes Apoſtolica meritò conſulenda) & eis miniſtrare Euchariſtiæ Sacramentum, de ſpecialis dono gratiæ elargimur. Quin etiam cùm Religionis fauore nonnulla concedantur, quæ aliàs interdici ſolent: quòd ſi qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiatur, in Monaſterio tamen aliàs laudabiliter conuerſari, huiuſmodi defectu non obſtante ad ſacros Ordines, & Officia, Prælationes, dignitates, & honores in eorum Monaſteriis, iuxta Conſtitutiones eorum liberè, & licitè valeant promoueri, Congregationi memoratæ tenore præſentium indulgemus. Volentes inſuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt muneris benedictionẽ nõ acceperint, perinde tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, ac ſi munus huiuſmodi fuerint conſecuti; adiicientes etiam, quòd ſi quando contigerit, per aliquem, aut plures actus contrà huiuſmodi decreta, priuilegia, & ordinationes, aut ipſorum aliquod à quocunque cuiuſcunque conditionis, dignitatis, gradus, ſeu ſtatus exiſtat, etiam negligẽtia, vel ignorantia præſentium, & futurorum, quibus hæc concedũtur, aut alia quauis cauſa, propter

ter

ter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore obſeruatum ignoranter, vel ſcienter, nullum tamen præiudicium decretis huiuſmodi volumus generari, ſed in ſuo vigore, & robore permanere. Po-
41 ſtremò cùm plerumq. contingat præ nimia importunatione petentiũ, ac negotiorũ multitudine, & ſuppreſſione veritatis, Sũmos Pontifices fatigatos, ac circumuentos concedere, quibus aliàs nullatenùs annuerent; auctoritate præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quæcunque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etſi in eiſdem clauſula, priuilegijs, & indultis d. Congregationi conceſſis non obſtan. & de quibus expreſſa mẽtio fieri debeat expreſsè contineatur, quæ obuient, & contrafaciant, huic præſenti priuilegio, aut cuilibet eius particulæ, niſi appareat euidẽtiſsimè, & apertiſsimè, quòd Sũmus Pontifex, qui pro tẽpore fuerit, huic indulto, vel alicui eius parti vellet per literas Apoſtolicas derogare, faciẽtes plenam mentionem de verbo ad verbum, ex certa ſcientia, de huiuſmodi priuilegio, ac ipſa Congregatione diuerſis nominibus eam nominando per hæc præcisè vocabula. Congregationem vnitatis, aliàs de obſeruatione S. Iuſtinæ nuncupatam, cauſasq. legitimas allegauerit cur his obuiare intendat decretis, nullius ſint roboris, vel momenti. Non obſtan. in Conſtantien. & alijs Concilijs, ac à fel. record. Innocentio IIII. & Martino V. necnon alijs Sũmis Põtificibus prædeceſſoribus noſtris editis Conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam ſi de illis ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet, quibus quoad præmiſſa, ſpecialiter derogamus. Nec non Monaſteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædict. iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacũq; firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq. in contrarium faciẽtibus quibuſcunque. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Noſtrorum ſtatuti, inhibitionis, voluntatis, mandati, conſtitutionis, indulti, liberationis, abſolutionis, prohibitionis, derogationis, decreti, declarationis, elargitionis, ordinationis, exemptionis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Bononiæ anno Incarnationis Dominicæ 1436. pridie Kal. Iulij Pontificatus Noſtri Anno VI.

42 EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, ad futuram rei memoriã. Sacræ Religionis zelus, ſub qua dilecti filij vniuerſitas Abbatum, Priorum, Monachorum, & aliorum Congregationis S. Iuſtinæ, aliàs vnitatis nuncupatæ Ordinis S. Benedicti, Nobis, & Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectæ, mundanis abiectis illecebris, deuotum, & ſedulum exhibent Altiſſimo famulatum, non indignè meretur, vt ad ea, per quæ eorum quieti, & cõmodo conſulitur, opem, & operam impendamus, quantũ cum Deo poſſumus, efficaces. Hinc eſt, quòd Nos prouidè conſiderantes, quòd Abbates, Priores, Monachi, & alij prædicti quouis nomine cenſeantur, ſub ſacræ Religionis iugo, ac Regulari obſeruantia à quibuſdã annis citrã, & in pluribus, & diuerſis Monaſteriis, ac Prioratibus, & locis eis canonicè conceſſis, & donatis, illa in ſpiritualibus, & temporalibus multiplicetur reformando, laudabiliter vixerunt, & viuunt, ac variis, multiplicauerint, prout in dies multiplicant, virtutum meritis: Sanè quia, vti
43 veridicorũ relatione didicimus, ob temporum varietates, necnon guerrarum turbines in Prouinciis, Ciuitatibus, Caſtris, Villis, Terris, Diœceſibus, atque locis, in quibus Monaſteria, Prioratus, & loca prædictorum exiſtunt, nonnullas perſonas, tàm Eccleſiaſticas, quàm ſeculares per inordinatas animi affectiones, faciles, & incongruas, vel non expediẽtes proceſſiones, rogationes, letanias, funeralia, ſiuè obſequia Cõgregationes, actus publicos, & priuatos fieri iubent. Atque Abbates, Priores, Monachos, & alios, & de d. Cõgregatione, etiã ſub pœna pecuniaria, & aliis cenſuris ire cogant inuitos, cũ eorum conſcientiæ ſcrupulo, & animarũ magno præiudicio, & iactura. Nos verò, qui dum eſſemus in minoribus conſtituti, de d. Cõgregatione, & vniuerſitate, ob eorum laudabilem vitam, ſemper curã gerebamus ſolicitam; poſtmodùm diuina fauente clemẽtia, ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, volentes ipſis, necnon aliis futuris Congregationis huiuſmodi Abbatib., Prioribus, Monachis, & aliis, vt à quibuſlibet impedimẽtis, diſtractionib., & incõmodis liberati, ſua quietius Altiſſimo vota reddere valeant, & qui Marthæ circa plurima ſatagentis officiũ dimiſerunt, eligunt potius cũ Maria circa pedes Dñi reſidere, ad audiendum verbũ illius, ſalubriter prouidere; motuproprio nõ ad ipſorum Abbatum, Priorum, & Monachorum, aut alicuius eorum ſuper hoc Nobis oblatæ petitionis inſtãtiã, ſed de noſtra mera liberalitate, auctoritate Apoſt. tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd ipſi Abbates, Priores, Monachi, & cæteri, aut eorũ aliqui de d. Cõgregatione præſentes, & futuri, ex nunc in antea perpetuis futuris tẽporibus ad rogationes, proceſſiones, letanias, funeralia, ſeu obſequia, ſepulturas, aut alios actus publicos, ſeu priuatos in quibuſuis Prouinciis, Ciuitatibus, Caſtris, & Diœceſib., atq; locis, in quibus Monaſteria, Prioratus, & loca eorũ quæcunq; præſentia, & futura conſiſtunt, & in futurũ cõſiſtent, quomodolibet, & ex quacunq; cauſa faciendis, intereſſe nullatenus teneantur, nec ad id per Ordinarios, ſeu quaſuis alias perſonas, tã Eccleſiaſticas, quàm ſeculares, quouis modo inuiti cogi cõpelliuè poſſint: & nihilominus Ordinariis prædictis, & aliis quibuſlibet perſonis cuiuſcunque dignitatis, officii, gradus, vel conditionis exiſtãt, & eorũ cuilibet ſub excommunicationis pœna, quã ex nunc prout ex tunc, ſi, & in quantũ de præmiſſis notitia eis facta fuerit, ac ſecus egerint, incurrere volumus ipſo facto, à qua præterquã à Rom. Pont. abſolui non poſſint, niſi in mortis articulo conſtituti, etiã ſi aliquibus cõmuniter, vel diuiſim ſit à prædicta Sede indultum, quòd excommunicati, ſuſpendi, & interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes de indulto huiuſmodi plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbũ de perſonis, locis, & nominibus mentionẽ; diſtrictiùs, inhibentes, ne contra ordinationem, ſtatutũ, & decretũ huiuſmodi quouis quæſito colore, venire, facere, ſeu attentare audeant, & præiu-

præſumant, decernentes ex nunc omnes, & ſingulos proceſſus, & quaſcunque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas in ſe cõtinentes pręmiſſa forſan habẽtes, irritas, & inanes, nulliuſq; roboris, vel momenti; Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs, editis conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon Monaſteriorum, & locorum pręditorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacunque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergò omninò hominum liceat hãc paginam noſtrorum ſtatuti, conſtitutionis, & ordinationis, & inhibitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit; indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ M C C C C X X X V I I. pridie Idus Septembris Pontificatus noſtri anno VII.

44 Alexander Episcopvs servvs Servorvm Dei ad perpetuam rei memoriam. Inter cæteros Religionis Monaſticæ Profeſſores, quibus velut rutilãtibus gemmis Militans decoratur Eccelſia, dilectos filios Monachos Congregationis S. Iuſtinæ de Padua Ordinis S. Benedicti, qui vitæ munditia, & charitatis eximiæ feruore, ac continentiæ cingulo lumbos accincti, mortui mũdo, & Domino viuentes, ipſam Militantem Eccleſiam aliis pluribus eorum virtutum donis illuſtrant, ſpecialis dilectionis prærogatiua proſequimur. Vnde ijs, quæ pro fælici ſucceſſu ad Dei laudẽ, & Religionis propagationẽ, prouida conſultatione ordinata, & conceſſa fore noſcuntur, Apoſtolici muniminis libenter adijcimus firmitatem; vt eò firmius illibata perſiſtant, quò magis fuerint Apoſtolicæ Sedis præſidio circũfulta, noſtræ etiam declarationis oraculo, & ea declarantes, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudùm ſiquidem fel. record. Eugenius Papa IV. Prædeceſſor Noſter attendens, quòd piæ memoriæ Martinus Papa Quintus etiam Prædeceſſor Noſter nonnulla eiſdem Monachis præfatæ Congregationis Sanctæ Iuſtinæ contulerat priuilegia, quæ non vſque adeò ad pleniorem eiuſdem Congreg. ſoliditatem augmentumuè erãt ſufficientia. Idcircò idem Eugenius Prædeceſſor propter dictorum Monachorum laudabilem vitam & exẽplares mores, ſibi etiam, antequam ad Summi Apoſtolatus apicem aſſumeretur, cognitos, prædicti Martini Prædeceſſoris veſtigiis inhærendo, atque vbi oportunum fuerat, nonnulla innouando, & adiiciendo, Motu proprio, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, nec non irrefragabili, perpetuaque Conſtitutione ſanciuit, & ſtatuit, voluit pariter, & ordinauit, quòd omnes, & ſinguli dictæ Congregationis Ordinem ipſum profeſſi tunc præſentes, & futuri, quamuis in diuerſis pro tempore Monaſteriis, ſeù locis morarentur, vnum tamen corpus, & vna Congregatio exiſterent, quam quidem Congregationem auctoritate, & ſcientia ſimilibus approbauit, & vt à Chriſti fidelibus in reuerentia, & deuotione habeatur, eam ſub Ordine, & Regula B. Benedicti eſſe declarauit, atq; conſtituit. Quodque pro eorum ſalubriori ſtatu in loco ad id congruo generale (iuxtà laudabilem, quæ deſuper dudum viguerat, conſuetudinem) Capitulum per eos ſingulis annis celebraretur, nec illud, poſtquam inchoatum foret, donec pro alio futuro celebrãdo Capitulo ſimilis locus electus, & acceptatus exiſteret, quomodolibet diſſolueretur, in quo quidem Capitulo nouem ex illis, qui in illo vocem habere poterant, eligerentur Diffinitores, qui ſic electi totum Capitulum præfatum repræſentantes, pro ſalubri dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, Conſtitutiones, & ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus, ipſius Congregationis, ac prædictæ Regulæ ſtatum, obſeruantiam, & indemnitatem, necnon circà diuini Officij directionem, & ordinem, abſque tamen ipſius Regulæ variatione ſubſtantiæ, vel effectus impetrationem, ſeù declarationem quomodolibet concernere poterant, auctoritate prædicta inſtituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea, quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata forent in toto, vel in parte, prout rerum, & temporum qualitates exigerent, amouendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus haberent facultatem: quorũ Diffinitorum ſtatutis, Conſtitutionibus, ordinationibus diffinitionibus, & correctionibus ſinguli de Congregatione huiuſmodi, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ſiuè conditionis exiſterent, in omnibus efficaciter parere tenerentur. Volens, atque ſtatuens, quòd huiuſmodi Diffinitores, de præfatis Monaſteriis, & locis, ac eorum bonis, prout præfatæ Congregationi videretur eis expedire, liberè diſponere, necnon ex ipſis Monachis, tunc præſentibus, & futuris, quos ad id idoneos iudicarent, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monaſteriorum, ac Prioratuum huiuſmodi alias iuxtà dictæ Congregationis Conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta eligere, ſeù nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos, ſeu nominatos, abſque aliqua cauſæ cognitione, à regimine, & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præeſſent, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſoluere, & amouere, ac etiam omnia, & ſingula, quæ in præmiſſis omnibus, & circà ea quomodolibet neceſſaria, vel oportuna forent, facere, & exequi liberè, et licitè poſſent, & valerent. Et ne poſt diſſolutionem huiuſmodi Capituli, præfata Congregatio regiminis ſolatio deſtituta remaneret, quinque, vel plures, prout Diffinitoribus ipſis viſum foret, Viſitatores deputarentur quorum vnus iuxtà ipſorum Diffinitorum diſpoſitionem Præſidentis vicem, nomenq; ſuſciperet, & ad eum ſecundùm huiuſmodi decreta Capituli, ſingula præfatæ Congregationis negotia deferrentur: ipſiq; Præſidens, & Viſitatores omnia, & ſingula facerent, diſponerent, & exequerentur, ſuper quibus ab huiuſmodi Capitulo muniti poteſtate forent, vel quæ ab eo recepiſſent in commiſſis, aut aliàs iuxtà eorum Conſtitutiones, & ſtatuta, quorum officia, vſque ad ſe-

5 quens anno proximè, futuro tunc celebrandum, huiuſmodi Congregationis Capitulum duraret. Locus autem Capituli præfati poſtquã electus, & acceptatus foret, abſq; rationabili cauſa de Præſidentis quoq; nec nõ maioris partis Viſitatorũ eorumdẽ aſsẽſu nullatenùs immutaretur, ac quòd omnes, & ſinguli tunc præſentes, & futuri dictæ Congreg. Prælati, necnon Monachi Conuerſi, & Cõmiſsi ſub præfatorum Viſitatorum, & conſequenter illorum Prælatorum, in quorum Monaſterijs, ſiuè locis ipſi Monachi, Cõuerſi, & Cõmiſſi morarẽtur, obediẽtiis ſiſterent, eas hinc indè, prout decens foret, impenſuri; & inſuper ne facilitate præcipiti Religionis iugum quis acceptaret, nullus ex Monaſteriorum, ſiuè locorũ huiuſmodi Prælatis, abſq; deliberatione matura, necnon duarum partium ſui Conuentus aſſenſu, quempiam in Monachum, ſiuè Conuerſum Monaſterii ſui, ſiue loci, cui præeſſet, quomodolibet ad profeſſionem reciperet. Aliter verò inibi recepto, niſi poſteà prædictus accederet aſſenſus, ſtare, vel morari ibidem, eſſet penitus interdictum. Et vt cuilibet materia turbationis adẽpta, perſonæ Congregationis huiuſmodi quietiùs poſſent Altiſſimo famulari, omnes & ſinguli, quos de prioribus, in quibus profeſſi forent Monaſteriis, & locis, ad alia tum præſentia, & futura dictæ Congregationis Monaſteria, ſiuè loca iuxtà ordinationem Capituli huiuſmodi transferri contingeret, aut aliàs pro Conuentualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipſis prioribus Monaſteriis, atque locis realiter abſoluti eſſent, & aliorũ Monaſteriorum, locorumq; prædictorum, quandiù ſtarent inibi Monachi, & ſuppoſiti reputarentur, & pro Conuentualibus inibi haberẽtur in actibus, & negotiis capitularibus, acſi ibidem profeſſi forẽt; Ac nè præmiſſorum occaſione, Monaſterijs, & locis Congregationis huiuſmodi, vel eorum alicui detractum fore quomodolibet æſtimaretur, omnia Monaſteria, & loca prædicta, nec non illorum Prælati, atque perſonæ quibuslibet eis à Sede Apoſtolica, vel aliàs qualitercunq; cõceſſis de iure, ſeù conſuetudine quomodolibet debitis iuribus præeminentijs, ac dignitatibus inconcuſsè gauderent, & vterentur, dummodò illa præmiſſis, & aliis huiuſmodi Cõgregationis ordinationibus, & inſtitutis non obſiſterent, nec proptereà ex Monaſteriis ipſis vnum reputaretur alteri ſubiectum, ſed eis in ſua libertate remanentibus, illa viciſſitudinis adminiculo coniuncta, ſub felici dictæ Congregationis regimine cõformi Regularis obſeruantiæ greſſu, ſibi inuicem ſuffragarentur. Adiecit etiam idem Eugenius Prædeceſſor, quòd quotieſcumq; Prælatus aliquis Monaſterium, cui præeſſet, ad eiuſdem Congregationis obſeruantiam reducere, & ſub illa reformare eligeret, iuxtà ſtatuta, decreta, necnon ordinationes Congregationis huiuſmodi, prout congruentius poſſet, ipſam reformationem faceret eiuſque deſuper acta, conuentiones, & modi, quæ de conſenſu Congregationis eiuſdem, vel illorum, quos ad id deputarent, in formã publicam redacta forent, eo ipſo confirmationis Apoſtolicę eſſent robore ſuffulti. Et quia dictus Martinus Prædeceſſor præfatæ Congregationi conceſſerat, quòd vacantibus Monaſterijs, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones ritè, & canonicè celebratæ à duabus partibus eligentium, auctoritate Apoſtolica cõfirmatæ, ipſo facto cenſerentur. Quòdq; de omnibus redditibus Monaſteriorum præfatorum quinta pars pro decenti ſuſtentatione Prælatorum deputaretur. Aliæ verò quatuor partes, per Collectarios abſq; contradictione Prælatorum, in Monachorum, & Conuentuum, vtilitates diſpenſarentur. Item Eugenius Prædeceſſor attendens, quòd huiuſmodi ordinationes, & decreta, non ad conſeruationem, & augmentum dictæ Congregationis, ſed ad diſpendium maximum cedebant, & detrimentum, omnia, & ſingula ſtatuta, ordinationes, & decreta electionum, ac redditùum diuiſionis huiuſmodi, reuocauit pariter, & annullauit. Volẽs, & ſtatuens, quòd electiones Abbatũ, & Priorum, ad dictæ Congregationis Capitulum Generale, aut Præſidentem, & Viſitatores iuxtà conceſſam eis, vt præmittitur, facultatem, ac eorum conſtitutiones, & ſtatuta pertinerent. Quibus taliter electis, iuxtà regulam B. Benedicti, & eorum conſtitutiones, Monaſteria ipſa, ſiuè Loca, & bona, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus regendi, & gubernãdi, libera, & licita eſſet facultas, prout in literis ipſius Eugenij Prædeceſſoris deſuper confectis, pleniùs continetur. Nos igitur qui dudùm inter alia ſtatuimus, & ordinauimus, generalem abſolutionem à cenſuris Eccleſiaſticis, quibus perſonæ, pro quibus literæ Apoſtolicæ emanarent, ligatæ forẽt, ad effectum literarum earumdem indifferenter concedi, & in literis Apoſtolicis apponi ſolitam non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, qui proptereà, aut in certis caſibus expreſſis à iure, vel ab homine per quatuor menſes ſcienter excommunicationis huiuſmodi ſententiam ſubſtinerent, & generaliter quibuſcunq; alijs, qui cenſuris aliquibus, etiam aliàs, quàm, vt præmittitur, quomodolibet ligati in illis per annum continuò inſorduiſſent, quique eamdem Congregationem, & illius Monachos, propter eorum exemplarem vitam, comprobatoſque mores, ac vitæ ſanctimoniam, non minori dilectione, quàm ipſe Eugenius Prædeceſſor, dum viueret, faciebat, proſequimur. Volentes quieti, & paci Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Præſidentium, & Diffinitorum, ac ſingularum perſonarum paci, & quieti opportunè prouidere. Ac Præſidentem, Diffinitores, Monachos, & ſingulos ex Congregatione huiuſmodi à quibuſcunq; excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq; Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus etiã ex cauſis prædictis quomodolibet innodati exiſtũt, & in illis vltra annum inſorduerint, ſeù inſorduiſſe dicerẽtur, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum,
46 harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes. Ac omnia, & ſingula Monaſteria, tã dictæ Congregationi, quàm beneficia Monaſteriis eiuſdem Congregationis vnita, annexa, & incorporata; necnon quæcunque alia priuilegia, immunitates, & indulta dictæ Congregationi conceſſa, illorumq; ac vnionum, annexionum, & incorporationum prædi-

prædictarum tenores, & formas, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, & exprimerentur, præſentibus pro expreſsis habentes. Etiã eiuſdem Eugenii Prædeceſſoris veſtigijs inherendo, motuproprio ſimili, non ad Præſidentis, aut Viſitatorum, vel Congregationis prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam; ſed de Noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, deliberatione, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine literas Eugenij Prædeceſſoris huiuſmodi, ac prædicta, & alia in eis contenta quæcũq; nec non ordinationes, conſuetudines, quibus ipſa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & ſingula, alia priuilegia, indulta, exemptiones, & immunitates tam eidem Congregationi, quam quibuſuis particularibus Monaſterijs eiuſdem Congregationis per Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & Sedẽ prædictam, aut aliàs quomodolibet conceſſa auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decernimus. Declarantes etiam, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtate prædictis, ac volentes quidquid dubij in dictis Priuilegijs, ſeù aliquo eorum pro tempore emerſerint, dicta verborum ambiguitate, & varia prędictorum interpretatione in fauorẽ dictæ Congregationis, & locorum particularium eius interpretari debere, ac cuiusuis particularis Monaſterij
47 priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monaſterijs eſſe communia, & ad illa ea extendi, prout etiam extendimus per præſentes, quandò ipſa priuilegia alijs Monaſterijs, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conueni-
48 re poſſunt. Ac etiam Præſidentem, Diffinitores, & Congregationem prædictos, quæcumque Monaſteria, & alia beneficia, quæ vigore dictarum literarum Eugenii Prædeceſſoris hactenùs receperunt, ſeù ſub quouis alio vigore, modo, vel forma, etiam cum conuentionibus, & pactis ſuper retentione bonorum, ſeù fructuum conceſſorum, aut partis eorum dd. Monaſteriorum, ſeù bonorum eidem Cõgregationi, ſeù alicui Monaſterio particulari eiuſdem Congregationis, cum dictis cedentibus factis, & habitis, licitè retinuiſſe, & retinere, & huiuſmodi conuentiones, & pacta obſeruare potuiſſe, & debere, & nõ ſolùm huiuſmodi, ſed omnia alia pacta cuiuſcunq; conditionis, qualitatis, & modi, tàm exorbitancia, quàm à iure prohibita, & inſolita, & quæ neceſſaria, & ſpeciali approbatione Apoſtolica egerent, quæ tamen aliàs robore Apoſtolicæ confirmationis munita, licita, & honeſta forent, motu, & ſcientia, poteſtate, auctoritate, & tenore præmiſſis, approbamus ſimiliter, & confirmamus, & ſub priuilegio Eugenij prædeceſſoris huiuſmodi contineri debere declaramus. Supplentes omnes, & ſingulos defectus, tàm iuris, quàm facti, ſi qui forſan, ex quacunq; cauſa interuenerint in eiſdem, reuocantes, & annullantes, & pro non conceſſis, & infectis habentes, etiam quaſcunque impetrationes, ſeù etiam motu, & ſcientia, ac poteſtate prædictis conceſsiones de dictis Monaſterijs, Prioratibus, & beneficijs prætextu conuentionum, & pactorum huiuſmodi, tãquam ſimoniacorum per quoſcunq; cuiuſcunq; conditionis, etiam Cardinalatus honore ſulgentes, quorum nomina, cognomina, & qualitates, etiã præſentibus haberi volumus pro expreſsis, à Nobis, vel à Sede prædicta factas, ſiuè conceſſas, tanquàm emanatas, præter, ac contrà mẽtem, & intentionem Noſtram; cùm intentionis præfatis Eugenii Prædeceſſoris, & Noſtrę fuerit, & ſit, quòd præfatis Præſidenti, & Diſſinitoribus, ac per dictæ Congregationem deputatis, licuerit, & liceat in vnionibus, annexionibus, ac reformationibus, ſeù receptionibus aliorum Monaſteriorũ, ſeù beneficiorũ pro d. Cõgregatione facere conuentiones, & pacta cum Prælatis, & perſonis Monaſteria, & beneficia ſua d. Congregationi, ſeù alicui particulari Monaſterio vnire, ſeù concedere volentibus, quæ illicita, & quando carerent, & Apoſtolica confirmatione, expreſsè prohibita apparerẽt, declarantes, etiã vigore huiuſmodi cõceſſionum, ſeù interpretationũ propter huiuſmodi pacta, conuentiones, & modos, ac quoſcunq; alios defectus, ſi qui forſan interuenerint in huiuſmodi vnionibus, & reformationibus, cuiuſcunque generis, & qualitatis exiſterent reſultantibus per Nos hactenus occaſione huiuſmodi pactorum in fauorem cuiuſuis de Monaſteriis dictæ Congregationis, etiamſi Cardinalatus dignitate fulgerent, factarum, non fuiſſe, nec eſſe ius quæſitum in re, vel ad rem certam, vel incertam; & quatenùs ius quæſitum foret, ſeù fuiſſe prætenderetur, ex nunc illos dicto iure, de plenitudine poteſtatis Noſtræ, quam in beneficialibus obtinemus, priuamus, illiſq; ſimili motu mandamus ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, quòd tale prætenſum ius in iudicio, vel extrà allegare non præſumant, nec ſuper eo aliquam gratiam à Sede prædicta impetrare. Non obſtantibus ſtatuto, & ordinatione Noſtris præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunq; Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Noſtræ abſolutionis, approbationis, confirmationis, declarationis, voluntatis, extenſionis, cõſtitutionis, ſuppletionis, reuocationis, annullationis, priuationis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autẽ hoc attentare prǽſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalendis Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno IX.

Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Noſtræ abſolutionis, innouationis, approbationis, confirmationis, communicationis, ſuppletionis, conceſſionis, extenſionis, ſtatuti, ordinationis, derogationis, volũtatis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pontificatus Noſtri Anno Quarto.

FORMVLARIVM REGVLARE

In quo variç formulæ continentur ad Abbates, etiam Epiſcopalem iuriſdictionem habentes, cæteroſq; Religioſorum cuiuſcunq;Ordinis Prælatos, ſpectantes.

Ex varijs Regularium Ordinum Conſtitutionibus ſumma diligentia collectum.

PER D.ASCANIVM TAMBVRINIVM DE MARRADIO Monachum Vallis Vmbroſæ, Sacrç Theologiæ Magiſtrum.

PROFESSIONIS CLERICORVM Ord.Min. Conuentualium

FORMVLA PRIMA.

EGO Frater N. voueo, & promitto Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ ſemper Virgini, Beato Franciſco, & omnibus Sanctis, & tibi Pater, toto tempore vitç meæ ſeruare Regulam Fratrum Minorum, per Dominum Papam Honorium confirmatam, & à pluribus Summis Pontificibus declaratam, iuxtà Priuilegia Ordini Minorum Conuentualium ab Apoſtolica Sancta Sede conceſſa, & Conſtitutiones Vrbanas, viuendo in obedientia, ſine Proprio, & in Caſtitate.

Refertur in Conſtit.Vrbanis Fratrum Ord. Min. Conuent. S.Franciſci in cap.2.Regulæ tit.21. num.4.

PROFESSIONIS PRO LAICIS Ord. Min. vernacula lingua,

FORMVLA II.

Io Frate N. Faccio voto, e prometto à Dio onnipotente, & alla Beata Maria ſempre Vergine, al Beato Franceſco, & à tutti i Santi, & à te Padre tutto il tempo della vita mia oſſeruare la Regola de i Frati Minori, per il Signor Papa Honorio confirmata, e da molti Sommi Pontefici dichiarata, ſecondo i Priuilegij conceſsi all'Ordine de Minori Conuentuali, dalla Santa Sede Apoſtolica, e ſecondo le Conſtitutioni Vrbane, viuendo in obedienza, ſenza Proprio, in Caſtità.

Refertur in dd. Conſtit. Vrbanis, vbi proximè nu.5.

PVBLICATIONIS POST NOVI GENERALIS electionem faciendæ Ord. Min.Conuen.

FORMVLA III.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.

Anno Domini Milleſimo . . . Die . . . Menſis . . . Ego Frater N. nomine meo, & nomine omnium, ad quos iuxtà Regulam in præſenti Conuentu N. Ciuitatis N. legitimè in Spiritu Sancto congregatos electio Generalis Miniſtri pertinet, nomino, & publico in Miniſtrum Generalem totius Ord. Min. Conuen. Sancti Franciſci Reuerendiſsimum Patrem N. de N. in quem maior vocalium pars ſcilicet (*numerus*) fauorabilibus votis conſenſit, (*vel*) omnia vota, dempto vno conſenſerunt, ſicque legitimè electum omnibus denuncio. In nomine Patris &c.

Refertur in Conſtitut Vrbanis Fratrum Ordinis Minorum Conuent. Sancti Franciſci in cap.8. Reg. ſub tit. 9. pag. 251.

PROFESSIONIS FIDEI A MINISTRO Generali electo Ord. Min. Conuent. emittenda cum iuramento,

FORMVLA IV.

Ego Frater N. Generalis Miniſter Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem Omnipotentem factorem Cæli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium; & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei Vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſecula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt: Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cælis, & incarnatus eſt de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & Homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt; & reſurrexit tertia die ſecundùm ſcripturas; & aſcendit in Cælum, ſedet ad dexteram Patris; & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos,

mortuos, cuius Regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioq; procedit, qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & cóglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas: Et vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam: confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum; & expecto reſurrectionem mortuorum: & vitam venturi ſæculi Amen. Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector. Item Sacram ſcripturam iuxtà ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione Sacrarum ſcripturarum, admitto, nec eam vnquam, niſi iuxtà vna- pretabor.
nimem conſenſum Patrum accipiam, & inter-

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè ſacraméta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino Noſtro inſtituta, atq; ad ſalutem humani generis licet nõ omnia ſingulis neceſſaria, Baptiſmum, Cõfirmationem, Euchariſtiam, Pœnitẽtiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſinè ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoq; & approbatos Eccleſiæ Catholicæ Ritus in ſupradictorum omniũ Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto: omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deum verum, proprium, & propitiatorium pro viuis atq; defunctis, atq; in Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti, fieriqne conuerſionem totius ſubſtantiæ Panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ Vini in Sanguinem, quam conuerſionem Eccleſia Catholica tranſubſtantiationem vocat. Fateor etiam ſub altera tantùm ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi: Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs adiuuari ſimiliter, & Sanctos vna cum Chriſto regnantes venerandos, atque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum Reliquias eſſe venerandas firmiſſimè aſſero.

Imagines Chriſti, & Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinẽdas eſſe, atq; eis debitum honorem, & venerationem impertiendam, Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumq; vſum Chriſtiano Populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, Apoſt. Rom. Eccleſ. omnium Eccleſiarum Matrem, & Magiſtram agnoſco. Romanoq; Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis Succeſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo, ac iuro; Cætera item omnia à Sacris Canonibus, Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atq; profiteor, ſimulq; cõtraria omnia, atq; hæreſes quaſcunq; ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hãc vero Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſpontè profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ Spiritum conſtantiſſimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atq; à meis ſubditis; vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantùm in me erit, curaturum. In correptionibus iudicialibus grauiũ criminũ, & in promiſſionibus, promotionibus, confirmationibus, deſtitutionibus, & repulſionibus faciendis, de perſonis dicti Ordinis fideliter ſecundùm Deum, & Regulam B. Franciſci, puramq; & rectam conſcientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) annitar ſtudioſiſſimè, vt Regulæ, & Conſtitutionum noſtrarum obſeruantia in Religione exquiſitè vigeat, ita ut de cultu diuino, & de Regulari diſciplina, ſi quid ad meliorem formam redigendum compertero, non patiar, vt cura mea, labor, ſtu-induſtria deſideretur.

Sic me Deus adiuuet, & hęc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in Conſt. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Con. S Franciſci in c. 8. Regulæ ſub. tit 9. pag 252. & ſeq.

LITERARVM SCVTRINII, SEV DECRETI electionis mittendarum ad confirmatorem in Religione Domenicana.

FORMVLA V.

Reuerende Pater &c. Vacante Prioratu noſtri Cõuentus N poſt expletum triennium R.P.F.N. in officio Prioratus eiuſdem, vel propter abſolutionem R.P.F.N. vel propter aſſumptionem R. P. F. N. ad Prioratum N ſoliciti fuimus nobis de capite, & paſtore prouidere, nè diutiùs abſque legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur; ideòq; citatis per me F.N Superiorem, vel Vicarium eiuſdem Conuentus, & vocatis, ac expectatis omnibus & ſingulis, quorum intererat, aut intereſſe putabatur ad electionem conuenire: die .... ad conſuetum ſonum cãpanulæ, capitulũ ingreſsi ſumus; cúmq; locus, & tempus eligendi cunctis placuiſſet proteſtatus ſum, me nullum admittẽdum excludere velle, nec excludẽdum admittere: facta generali abſolutione à cẽſuris, & omnibus vocalibus Sacramento Euchariſtiæ refectis; inuocata deinde gratia Spiritus Sancti, cuius nutu cuncta reguntur: omnibus denique, & ſingulis præmiſſis, quæ in huiuſmodi electionibus præmitti debent, & ſolent ego cum duobus in habitu Ordinis, à profeſſione antiquioribus ad menſam coram omnibus paratam acceſſimus, ibique vota omnium, & ſingulorum in ſchedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demùm lectis, nominibusque eligendorum in ſcripta redactis, atque ad numerum collatis, inuentum eſt, quod F.A. à maiori parte vltrà medietatem per dictas ſchedulas in electione nominatus fuit. Nam cùm eſſemus octo vel nouem habuit quinque vota. Item F. B. & F. C. & F. D. fuerunt poſtulati: cùm enim eſſemus nouem F. B. habuit ſeptem poſtulationes,

lationes, F. C. ſex, & F. D. quinque. Tunc ego cum prædictis ſcrutatoribus ad medium Capituli veniens, & librum Conſtitutionum noſtrarum tenens, formani decretum hoc modo. Ego F. N. Superior, vel Vicarius huius Conuentus N. vice præſentium Electorum eligo R P. F. A. in Priorem huius Conuentus N. & poſtulo F. B. & F. C. & F. D. ad idem officium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Cùm ergò electio noſtra ſit ritè facta, & de perſona, tàm moribus, & religione, quàm prudentia, & doctrina prædita, rogamus Reuerẽdum P. V. vt eam probare, & electum omninò, vel ſaltem vnum ex poſtulatis confirmare, & nobis concedere dignetur, cui nos, & Conuentum noſtrum commendamus. Romæ hac die....... *Si autem aliqua contradictio, vel oppoſitio fiat ab aliquo, debet ſcribi in eiſdem literis, vel alys paratis, cum decreto tamen mittendis, puta.*

Duo Fratres, videlicet F. N. & F. P. noluerunt huic noſtræ electioni conſentire, vel oppoſuerunt ei, quòd facta fuerit per practicas, & minas, quod tamen non probauerunt. *Deindè ſubſcribantur hoc modo.* Ego F. N Superior, vel Vicarius, & primus ſcrutator ſubſcripſi manu propria. Ego F. P. ſecundus ſcrutator itá eſſe confirmo. Ego F. M tertio ſcrutatur itá eſſe confirmo. *Et ſic claudantur literæ, & tranſmittantur.*

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 4.

LICENTIAE AD EPISCOPATVM pro Religione Dominicana.

Formvla VI.

In Dei Filio &c. Aeterna Dei ſapientia Chriſtus ſicut vna cum Patre, & Spiritu Sancto in humano corpore diſparibus gradibus, & Officiis membra diſtinxit: itá in myſtico Eccleſiæ, quoſdam pedum, aut manuum vicem gerere, quoſdam verò quaſi oculos eſſe decreuit. Et licèt illi quidem magis neceſſarij ſint, & ampliori (iuxtà Apoſtolum) honore circundati: hi tamen illorum ſunt facti Rectores, qui cæteros dirigere, & illuminare ſufficiant. Eiuſmodi fuerunt primùm Apoſtoli; nunc autem ſunt Apoſtolici Viri, plebium præſules, quos mundi lumina, ſalem terræ, ciuitates in ſublime poſitas Dominus appellauit. Ad horum conſortium nuper te tuis egregiis meritis Summus Pontifex extulit, cùm Ciuitati N. præfecit Antiſtitem; munus certè arduum, & humeris etiam Angelicis formidandum, quod tu (quæ tua eſt modeſtia) declinans ad noſtram, quam profeſſus es, obedientiam confugiſti; vel hac ſaltem ratione, vt communia noſtri Ordinis ſuffragia non amitteres: quin etiam (vt ſi iugo collum dare neceſſe eſt) ad illud ſapienter fortiterque ferendum, per illa iuueris. Nos igitur prudentiam tuam, doctrinam, religioſoſque mores, & regiminis experientiam cognoſcentes, quamquàm modeſtiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propoſitum efferrimus, Eccleſiæque N. de tua promotione gratulamur; ac tibi Epiſcopatũ prædictum acceptandi licentiam, & facultatem (quod ex nobis eſt) præſentium tenore concedimus: ſuffragia quoque, merita, & beneficia noſtri Ordinis, non ſolùm illæſa, & integra tibi manere, ſed etiam maiori cumulo (ſi poſſibile eſt) ſuperaddi volumus, & decernimus. In quorum fidem his Officij noſtri ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in formulario fol. 14.

AD IDEM.

Alia VII.

In Dei filio &c. Quoniam iuxtà Conſtitutiones noſtras, quicunque ſinè licentia P. Prouincialis præſulatum receperit, ſuffragiis, ſocietate, & omnibus beneficiis Ordinis in morte, & in vita priuatur: tu R. P. qui ob egregias animi tui dotes, & præclara merita Epiſcopus factus es, eiuſmodi ſuffragia magnifaciens, eorum communione, & participatione priuari nolles, licentiam præfatam tibi dari deſideras. Nos igitur commune bonum priuato præferentes, & fructum animarum in eadem Ciuitate ex tua promotione ſperantes facultatem, & licentiam ſuſcipiendi præfatum Epiſcopatum, præſentium tenore tibi concedimus: ſuffragiis verò, meritis, & beneficijs Ordinis, non modò non priuari, ſed eorum maiori cumulo te ditari, & munerari volumus. Hortamur nihilominùs præſtantiam tuam, vt bonæ, & religioſæ educationis reminiſcens, talem te Epiſcopum præbeas, qualem Timotheo delineauit Apoſtolus. Datum &c. *Refertur ibidem eod. fol. à tergo.*

IVRAMENTI, AC PROFESSIONIS FIDEI à Miniſtris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendæ.

Formvla VIII.

Ego Fr. N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus, vel inſtitutus Prouinciæ N. Firma fide credo, & profiteor omnia &c. eamque his verbis concludat.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouiſionibus, promotionibus, confirmationibus, depoſitionibus, & repulſionibus faciendis de perſonis dictæ Prouinciæ fideliter, & ſecundùm Deum, & Regulam Beati Franciſci, ſecundùm puram, & rectam conſcientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) adnitar ſtudioſiſſimè, vt Regulæ, & Conſtitutionum obſeruantia in Prouincia hac N. exquiſitè colatur, & vigeat, ita vt ad verum Dei cultum, & Regularem diſciplinam, ſi quid ad meliorem formam redigendum competero, non patiar, vt cura mea, labor, ſtudium, atq; induſtria deſiderentur.

Inſuper tibi Reuerendiſſimo Patri Minorum Generali, & ſucceſſoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quamdiù in obedientia, ac vnitate S. R. E. fuerint, perpetuam ſubiugationem, reuerentiam, & obedientiam promitto, fidelitatemq; ſinceram me tibi ſanctiſsimè præſtiturum iureiurando polliceor.

Præ-

Prætereà teſtem inuoco Dominum Ieſum Chriſtum, quòd omnia, & ſingula contenta in Conſtitutionibus, & Decretis Officium meum tangentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obſeruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ ſubiectis ſeruentur, diligentiſſimè curabo, nihilque fraudis, nihil inſidiarum, neque dicto, neque facto, neque ſcripto moliar contra te Minorum Generalem, vel ſucceſſores tuos canonicè intrantes; neque directè, mediatè, vel immediatè Præfecturas extra Ordinem noſtrum Eccleſiaſticas toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ità ego idem Fr. N. ſpondeo, voueo, & iuro, ſic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia. *Refertur in dictis Conſt. Vrban. in cap. 8. Regulæ ſub tit. 36. in fine.*

PROFESSIONIS FIDEI Prouincialium Titularium Ord. Minorum Conuentualium.

FORMVLA IX.

Ego Frater N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus (vel deputatus) Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia &c. *habetur in forma profeſſionis fidei à Miniſtro Generali emittenda, eamq; his verbis concludat.*

Eamdem integram, & inuiolatam vſq; ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſsimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atq; à meis ſubditis (ſi quos vnquam habuero) vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari (quantùm in me erit) curaturum.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouiſionibus, promotionibus, confirmationibus, deſtitutionibus, & repulſionibus faciendis de perſonis dictæ Prouinciæ (ſi quandò fuerit opus) fideliter, & ſecundùm Deum; & Regulam Beati Franciſci, ſecundùm puram, & rectam conſcientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) totis viribus, totoque cordis affectu ſtudioſiſsimè nitar, vt Ieſu Chriſti Domini noſtri, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Catholicæ Fides, Regulæ, Conſtitutionum obſeruantia in hac Prouincia N. exquiſitè colatur, & vigeat, itaut ad verum Dei cultum, & Regularem diſciplinam, quantùm fieri poterit, vt Prouincia hæc N. redigatur, non patiar, vt cura mea, labor, ſtudium, atq; induſtria deſiderentur.

Inſuper tibi Reuerendiſſimo Patri Minorum Generali, & ſucceſſoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate Eccleſiæ fuerit, perpetuam ſubiugationem, reuerentiam, & obedientiam, promitto, fidelitatemq; ſinceram me tibi ſanctiſſimè præſtiturum, iureiurando polliceor.

Prætereà teſtem inuoco Dominum Ieſum Chriſtum, quòd omnia, & ſingula contenta in Conſtitutionibus, ac Decretis Officium meum tangentibus (quantum in me erit) inuiolatè obſeruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ ſubiectis (ſi quos vnquam habuero) exactè ſeruentur, diligentiſſimè curabo, nihilq; fraudis, nihil inſidiarum, neq; dicto, neq; facto, neq; ſcripto moliar contra te Minorum Generalem, vel ſucceſſores tuos canonicè intrantes; neq; directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè præfecturas extrà Ordinem noſtrum Eccleſiaſticas, toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ità ego idem Frater N. ſpondeo, voueo, & iuro, ſic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia &c. refert in *Conſtit. Vrbanis Fratr. Min. Conuent. S. Franciſci in cap. 8. Regulæ, ſub tit. 21.*

LITERARVM PROCVRATORIS GENERALIS in Romana Curia, pro Congregatione Cæleſtinorum.

FORMVLA X.

D.N. &c. Dilecto nobis in Chriſto Fratri D.N. de N. Abbati, noſtriq; Ordinis apud Apoſtolicam Sedem Procuratori Generali Rectori noſtri Collegij, ac Parochialis Eccleſiæ S. Mariæ in Poſtendis de Vrbe ſalutem in Domino, & in commiſſis fidelem, diligentemq; executionem &c. Antiqua, & approbata Priuilegiorum noſtræ Congregationis conſuetudine per noſtras Conſtitutiones ſancitum reperitur, vt aliquis eiuſdem Congregationis probatæ vitæ, ſufficientis ſcientiæ, congruæ experientiæ, & diligentis prudentiæ Monachus, ad iura Congregationis tuenda, bona conſeruanda, augenda, & recuperanda, eamq; & eius Monaſteria, Caſtra, loca, & membra, perſonas, & Vaſſallos ab iniuriis defendendos apud Romanam Curiam, & Sanctam Apoſtolicam Sedem in Generalem totius noſtræ Congregationis Procuratorem eligatur pariter, & conſtituatur. Cum igitur tu talis repertus, taliq; officio dignus in præſenti Generali Capitulo fueris electus, & conſtitutus, prout in actis eiuſdem Generalis Capituli plenè continetur. Nos vnà cum Diffinitoribus noſtri Capituli Prouincialibus de tuis prudentia, fide, legalitate, bonitate, ſufficientia, rerum experientia, atq; erga noſtram Congregationem zelo, & pietate confiſi te D.N. &c. Abbatem &c. Genralem, Procuratorem, Rectorem, ſpecialemq; nuncium totius noſtræ Congregationis, apud S.D.N. Sanctam Sedem Apoſtolicam, ac Romanam Curiam, vbiq; exiſtentem, tenore præſentium nominatum, electum, creatum, & conſtitutum declaramus, & ad omnium, ad quos ſpectat, notitiam deducimus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam, & plenam auctoritatem, poteſtatem, & facultatem tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus pro dicta noſtra Congregatione, eiuſq; locis, membris, perſonis, & Vaſſallis, & quomodocunque ſubiectis, annexis, participantibus, & connexis procurandi tamquam vero, & legitimo Generali totius Congregationis noſtræ Procuratori, nuncio; & oeconomo ad cauſas omnes, & ſingulas, ad loca, & perſonas, vt ſupra, quomodocunq; pertinentes peragendas deſtinato: comparendi quoq; coram quocunq; Iudice, & Tribunali, tàm Eccleſiaſtico, quàm ſeculari, & coram quibuſcunque perſonis tàm publicis, quàm priuatis cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant

apud

apud dictam Romanam Curiam, & Sanctam Apoſtolicam Sedem pro cauſis, & negotijs omnibusq; ciuilibus, & criminalibus, & mixtis ad Congregationem prædictam, & eius loca, & perſonas, vt ſupra ſpectantibus eaq; tractandi, & terminandi. Peculium Congregationis, quod Romam de noſtro mandato pro tempore tranſmittetur, recipiendi, eaſdemq; pecunias, & alias omnes ad dictam noſtram Congregationem, eiusq; loca, & perſonas, vt ſupra quomodocunque ſpectantes à quibuſcunque perſonis eas detinentibus, & à publicis banchis, exigendi, & excipiendi, & de receptis, apodixas quietantiæ iuxta morem, & vſum faciendi. Agendi inſuper cum Iudicibus, Tribunalibus, & perſonis quæcunque de iure, vel conſuetudine, in fauorem dictæ noſtræ Congregationis, eiusq; locorum, & perſonarum, vt ſupra, contrà quaſcunque perſonas erunt peragenda, citandi, accuſandi, denunciandi, lites mouendi, motas conteſtandi, agendi, proſequendi, componendi, & terminandi. Defendendi quoque omnia, & ſingula noſtra Monaſteria, loca, perſonas, Vaſſallos, & quomodocunque ſubiectos, ipſorumq; iura, & iuriſdictiones tuendi, bona quæcunque eorumdem conſeruandi, manutenendi, & augendi, ac tandem omnia, & ſingula faciendi, agendi, exequendi, & terminandi, quæ ad dictum Procuratoris Generalis Officium iure, vel conſuetudine quomodocunque ſpectare dignoſcuntur iuxta Procuratoris mandatum, & per nos ipſos, ſi perſonaliter ad Congregationis negotia pertractanda, & terminanda adeſſemus fieri, vel perfici poſſent: necnon inſuper alterū ex noſtra Congregatione Monachū Sacerdotem, expreſsè profeſſum de noſtro conſenſu, in ſubſtitutum Generalem Procuratorem cum ſimili, & limitata poteſtate nominandi. Nos enim pro prædictorum omnium, & ſingulorum executione, concedimus tibi omnem neceſſariam, & opportunam auctoritatem, & noſtro, Congregationisq; nomine totum noſtrum poſſe, & vices, & voces, ratum, gratum, & firmum ex nunc prout ex tunc quicquid à te per prædictorum omnium, & ſingulorum exequutione, ac inde quomodocunque emergentium annexorum, & connexorum actum, geſtum, factum, & terminatum fuerit, pollicentes, & habentes. In quorum fidem &c. maiorisq; noſtri ſigilli &c. Dat. &c.

PROFESSIONIS, ET IVRAMENTI Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium.

FORMVLA XI.

Ego Frater N. Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, & Reuerendiſsimi Patris Generalis Miniſtri in Romana Curia Procurator electus, promitto eſſe fidelis dicto Ordini, & Reuerendiſsimo Patri Generali, ac eius officio, & ſucceſſoribus canonicè intrantibus, in ſumendis, proſequendis, & defendendis cauſis omnibus commiſſum mihi officium tangentibus. Nec vnquam verbo, ſcripto, vel facto conſiliarius ero alicuius conſilij, tractatus, aut informationis, quæ in fraudem dicti Ordinis, vel ipſius Generalis Miniſtri, aut ſucceſſorum ſuorum vtcunque poſſint, & valeant redundare, & in commiſſo mihi Procuratoris officio, quàm fideliſsimè potero, & nouero ſecundum Deum, & rectam conſcientiam, me habebo.

Præterea teſtem inuoco Dominum Ieſum Chriſtum, cui iureiurando firmiter promitto, me dignitatem vllam, maximè Generalatum in Religione non eſſe ambiturum, neq; ad eum obtinendum paſſiuam vocem vnquam petiturum, aut acceptaturum niſi elapſo poſt abſolutum meum officium triennio, inſuper promitto nunquam immediatè, vel mediatè me petiturum abſolutionem, ſiuè diſpenſationem ad hoc iuramento ad effectum cuiuſcunque dignitatis conſequendæ. Iuro itidem me obſeruaturum omnia decreta pro reformatione Procuratoris Generalis Ordinis facta, & approbata; Sic me Deus &c.

Refertur in Conſt. Vrbanis Fratrum Min. Conuent. S. Franciſci in cap. 8. Regulæ tit. 15.

INTIMATIONIS VISITATIONIS. Abbatialis Eccleſiarum tàm Regularium quàm ſecularium.

FORMVLA XII.

D. N &c. quia præceptum Domini eſt, vt paſtores oues ſuas agnoſcant, hoc eſt viſitent; Sacroſanct. Conc. Trid. eiſdem paſtoribus demandauit, vt quotannis viſitationem habeant in Diœceſi; pecus errabundum dirigant, confractum conſolident, & ægrotum ſanent, ſacram, & Catholicam doctrinam, expulſis hæreſibus, introducant, bonos mores tueantur, prauos corrigant, populum cohortationibus atq; admonitionibus ad Religionē, pacem, innocentiamq; accendant. Nos igitur qui paſtoris vices gerimus in hac N &c. volentes Domini præcepto, & Sacroſancti Conc. Trid. mandatis obedire, & quantùm in Domino poſſumus muneri noſtro ſatisfacere, decreuimus in hac eadem N. & in alijs locis nobis ſubiectis generalem viſitationem habere, & habendam incipere die ... in eaq; prout Dominus dederit prouidebimus, vt quæ in Eccleſiis, & Clero &c. informia ſunt, reformentur quæ non æqua adæquentur, quæ mala corrigantur, quæ vitioſa emendentur, & quæ reparatione digna reparentur, & tandem, quæ in generali viſitatione geri, inquiri, corrigi, & emendari poſſunt ea omnia geremus, inquiremus, corrigemus, & emendabimus, ſeruata forma eiuſdem Sacroſancti Conc. Trid. Monebimus igitur, & requiremus omnes, & quoſcunque vt ſi qua nouerint in Clero, & populo crimina, & vitia notoria, & quæcunque alia correctione, ac emendatione digna, illa nobis ſignificent, vt ex munere noſtro pro viribus illis occurramus, & fauente Deo de medio tollamus. Præcipimus autem Abbatibus, vel Parochis, vt in dicta viſitatione apud nos aſſiſtant, eaq; durante diſcedere, & ad alias partes ſe recipere non audeant, & quæ gerenda erunt, audiant, & cognoſcant, & quæ audierint, & cognouerint filiali obedientia obſeruent, debitæq; executioni demandent, caueant autem à contrario ſub pœna ducato-

catorum, vel &c. ab vnoquoque contraueniente incurrenda vſibus pijs arbitrio applicanda, vel &c. & in ſubſidium excommunicationis. Datum &c. *Subſcribitur, & conſueto ſigillo munitur &c.*

VISITATOREM INSTITVENDI pro Religione Dominicana,

FORMVLA XIII.

In Dei Filio &c. Cùm vultū pecoris noſtri (iuxtà ſapientis præceptum) cognoſcere teneamur ex officio; diuerſæ tamen, & graues occupationes, quibus nunc retinemur, obſiſtunt, nè id per nos ipſos agere valeamus. Verùmtamen tua nobis explorata, & comperta prudentia, & fides, tanti apud nos valet, vt quod per te gerimus, nos ipſos geſſiſſe putemus. Quapropter, cùm Conuentus noſtri N. & N. hoc anno viſitati non fuerint, & nos de ipſorum diſpoſitione certiores fieri cupiamus, eorumdem viſitationem tibi commiſimus. Ideoq; auctoritate officij noſtri, & præſentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. inſtituimus, & facimus Viſitatorem præfatorum Conuentuum: damusq; tibi, in, & ſuper eis, & omnibus, & ſingulis perſonis ad eos pertinentibus, tàm capitibus, quàm membris, omnem in ſpiritualibus, & temporalibus auctoritatem, & poteſtatem, quam cæteri Viſitatores ex Conſtitutionibus noſtris, vel approbata conſuetudine habere ſolent. Mandantes &c.

LITERARVM PRO VISITATORIBVS Congregationis Cæleſtinorum,

FORMVLA XIV.

D. N. N. humilis Abbas, ac Præſidens Generalis &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. &c. Abbati noſtri Venerabilis Monaſterij S. &c. ac Generali Viſitatori &c. ſalutem, & benedictionem in Domino, & in commiſſis fidelem, ac diligentem executionem. Paſtoralis muneris, quo licèt immeriti, diuina tamen ſic diſponente clementia, & Religionis gratia fungimur, ratio poſtulat, vt ea, quæ ad noſtræ Congregationis, eiusq; Monaſteriorum, ac perſonarum ſalutem, decus, & vtile ſpectare dignoſcuntur, totis viribus amplectamur, ea precipuè, quæ Dei cultum, Regularem obſeruantiam, ac Monaſteriorum bona conſeruare, & augere, vtcunque poſſunt. Cùmq; experientia compertum ſit ad huiuſmodi bonum conſequendum crebram noſtrorum Monaſteriorum, ac perſonarum viſitationem plurimum prodeſſe; nos laudabilem huiuſmodi conſuetudinem ex noſtrarum legum fonte ſcaturientem, manutenere, &, quantùm eum Domino poſſumus, promouere cupientes RR. PP. Viſitatores ad tam pium, neceſſarium, & vtile opus exequendum iteratò mittere decreuimus. Cùmq; nos ipſi mala corporis valetudine preſſi, & grauibus noſtræ Congregationis negotijs Romæ detenti, huiuſmodi viſitationem perſonaliter exequi nullatenus valeamus; & ideò aliquem ex Prioribus Diffinitoribus, qui noſtras vices gerat ad hãc viſitationem ſubdelegare debeamus; attamen ne Monaſteria his temporibus expenſis maioribus grauentur, te ipſum de cuius fide, probitate, ſufficientia, prudentia, & charitate plurimum confidere poſſe certò ſcimus, ad Monaſteria omnia, & ſingula in noſtra &c. quarterio exiſtentia, tam ad Monachorum, quàm Monialium Eccleſias, Cleros, Populos, & perſonas nobis in ſpiritalibus, ſiuè temporalibus ſubiectas (prædicta noſtra Ven. Abbatia Sancti Spiritus de Murrone, eiuſq; perſonis, & vaſſallis, dumtaxat exceptis) auctoritate non modò ordinaria, quæ tibi vigore officii Viſitationis iuxtà noſtras Cõſtitutiones competit, quàm etiam noſtra, quam tibi præſentium tenore ad Viſitationes prædictas faciendas ſpecialiter, & expreſsè delegamus, deſtinare, & mittere decreuimus, prout hoc eodem tenore præſentium deſtinamus, ac mittimus; dantes, & concedentes tibi omnimodam poteſtatem in Viſitatione, & Viſitationibus prædictis, omnia, & ſingula, quæ tàm de iure, & vigore noſtrarum Conſtitutionum, quàm etiam ex approbata conſuetudine fieri poſſunt, & debent, & vlterius ad particularia, vbi opus eſſe cognoueris, deſcendendi, proceſſus peculiares vltrà Viſitationis actum contrà qualcunque perſonas cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, præeminentiæ, & conditionis exiſtant, & Diffinitorialis, quoad eorum priuata officia, ità eorum exigentibus demeritis, formandi, teſtes quoſcunque cum iuramento examinandi, principales, & conſcios conſtituendi, eoſdem proceſſus impinguandi, & compilandi, ac diffinitiuas ſententias de V. I. D. non ſuſpecti voto terminandi, & ad eius executionem deueniendi, cum ipſis principalibus, conſcijs, & teſtibus, ſi ità prædictus conſultor faciendum iudicauerit, in grauibus, & enormibus criminibus ad rigoroſum examen deueniendi, eoſdem carcerandi, excommunicandi, & abſoluendi, ſuſpendendi, & reintegrandi, Monachos de loco ad locũ intra fines tui quarterij tranſmittendi; Clericis primã tonſurã, & quatuor minores Ordines, ſeruatis ſeruandis, cõferẽdi; omnes nobis ſubiectas perſonas à quocunque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti vinculo, à quo nos tàm auctoritate noſtra ordinaria, quàm vigore priuilegiorum noſtrorum abſoluere, & abſolutionẽ committere poſſumus, Viſitatione durante, nec vlterius in foro conſcientiæ tantùm abſoluendi, & in priſtinum reſtituendi: ac tandem omnia, quæ nos ipſi in Viſitatione facere, & agere poſſumus, agendi, faciendi, & exequendi. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt omnem adhibeas curam ad inueſtigandum, & ſciendum an ordinationes noſtræ de Diffinitorialis Capituli Patrum conſenſu, & conſilio editæ, & in quocunque noſtro Monaſterio publicatæ, & intimatæ, obſeruatæ fuerint, & an Monaſteria ære alieno grauata reperiantur, in qua ſumma, à quo tempore, & qua de cauſa, atq; Officiales illorum Monaſteriorum, qui debita contraxerint, & non ſoluerunt, aut noſtras, vt ſupra, ordinationes obſeruauerunt, nullo modo abſoluas; ſed talium rerum iudicium nobis, & noſtro ſacro Diffinitorio referues. Quorum omnium, necnon cæterorum, quæ in Viſitationibus deſcribi ſolent, & præſertim reddituum

tuum in quibusuis rebus, & pecunia exiſtentium, atq; etiam expenſarum ordinariarum, & extraordinariarum exactam deſcriptionem, & annotationem per extenſum in libro Viſitationum diſtinctè, & accuratè facere; & Viſitatione perfecta ad nos eiuſmodi librum clauſum, & obſignatum tranſmittere mandamus ſub pœnis noſtro arbitrio reſeruatis. Inſuper præcipimus tibi ſub formali obedientiæ præcepto, vt eorum, quæ à Superioribus, & Monachis in examinibus faciendis acceperis, nihil vnquam cuiquam reueles, ſed ea, quæ in fine Viſitationis publicanda erunt diligenti animaduerſione ex talibus depoſitionibus, nominibus eorum qui talia depoſuerũt omninò ſuppreſſis ità accuratè extrahas, & publices, vt nec Superiores, nec ſubditi à quibus talia acceperis ſcire, vel probabiliter ſuſpicari nullo modo poſſint. Magnum enim, & perneceſſarium Viſitationis condimentum eſt ſecretum; excepto tamen iudiciali proceſſu, in grauioribus, vt ſupra forſan faciendo. Curabis inſuper, vt vltra ſolita, & conſueta rerum ſtabilium, mobilium, ac ſe ſemouentium inuentaria, quæ vnum quodq; Monaſterium ad Capitulum Generale mittere tenetur, Sacroſanctarum Reliquiarum, & ſcripturarum vniuſcuiuſq; Monaſterij diligens fieri inuentarium, & cum cæterarum rerum Monaſterij inuentario coniungi. Prætereà vt Officiales quocunque titulo appellentur, etiam Diffinitoriales, qui ordinarias Religionis ſolutiones, quas tertias vocamus, non ſoluerint, ad ſoluendum in numerata pecunia, & integrè Congregationis publico Aerario ſatisfaciendum, antequam è Monaſterio diſcedas, omnibus iuris, & facti remedijs etiam per cenſuras Eccleſiaſticas iteratas, & aggrauatas, vltra fruguum, vini, olei, & aliorum ſimilium bonorum ſubtractionem, & venditionem compellas, & eos, qui infra terminum dierum trium, illis & vnicuiq; eorum per te peremptoriè præfigendum, non ſoluerint ab eorum officijs omni exceptione remota, & excuſatione reiecta deponas, & in eorum Monaſterijs Vicarios, vſq; ad Capituli prouiſionem iuxtà noſtrarum Conſtitutionum ſeriem conſtitutas, expreſsè tibi præcipimus, & mandamus. Tandem vt ſacra, & domeſtica ſuppellectilia, item fabricas iuxtà neceſſitatem, & vires Monaſteriorum, vt infra certum tempus ſub pœnis tibi bene viſis reparari, & vt ante Generale Capitulum proximè futurum omnia Monaſteriorum debita, etiam Aromatariorum deleta ſint, & in integrum ſoluta ſub pœna priuationis actiuæ, & paſſiuæ vocis in dicto Generali Capitulo, eo ipſo per contrauentores incurrenda, vniuſcuiuſq; Monaſterij Officialibus præcipias. Pro quorum omnium, & ſingulorum executione, aliorumque inde emergentium, & dependentium, annexorum, & connexorum concedimus tibi proponentes omnem neceſſariam, & opportunã auctoritatem, etiam vices, & voces noſtras prædicta Viſitatione durante. Quapropter vniuerſis Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Vicarijs, Procuratoribus, Oeconomis, Monachis, Monialibus, Clericis, populis, & perſonis nobis vtcunque ſubiectis, cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant per eaſdem præſentes mandamus, vt te talem recipiant, & venerentur, tuiſq; mandatis tanquam nobis pareant, & obediant, ſub pœnis per te illis quandocunque oportuerit, & tibi viſum fuerit, imponendis, & per illos eo ipſo, in caſu contrauentionis, incurrendis, aliiſq; noſtro arbitrio reſeruatis. In quorum fidem has fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, noſtriq; ſigilli maioris, impreſſione munitas, ac roboratas Dat. . . . . .

LITERARVM PRO ABBATIBVS,

FORMVLA XV.

D.N. Abbas Generalis &c Dilecto nobis in Chriſto filio D.N. de N. Monacho noſtro Sacerdoti expreſsè profeſſo ſalutẽ, & in Domino benedictionem. Illos decet ad officia aſſumere, cum quibus ipſe Dominus onera ſua partiri poſſit ſecurus. Confiſi igitur de tuis prudentia, ſufficientia, & bono regimine, te in Abbatem noſtri Venerabilis Monaſterij S. N. de N. vnà cum Diffinitorialis noſtri Capituli Prouincialibus eligendum, creandum, & deputandum duximus, prout tenore præſentium eligimus, creamus, & deputamus. Dantes tibi omnimodam poteſtatem, & auctoritatem tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, dictum Monaſterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia adminiſtrandi, & Monachis tibi ſubiectis, vt eadem ſimiliter adminiſtrent facultatem impartiendi, comparendi quoq; coram quocunque Iudice, & Tribunali pro cauſis, & negotijs eiuſdem Monaſterij, & omnia, & ſingula agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Abbatiatus Officium pertinere dignoſcuntur, & in noſtris ſacris Conſtitutionibus continentur. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter ſuſcipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis tibi tamquam nobis pareant, & obediant. In Quorum fidem has fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, noſtriq; ſigilli maioris impreſſione munitas, ac roboratas. Dat &c.

Patentes literæ pro Prioribus eodem quæ ſupra mutatis mutandis.

LITERARVM PRO VICARIIS

FORMVLA XVI.

D. N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D.N. de N. expreſsè profeſſo ſalutem & benedictionem in Domino. Illos decet ad officia exercenda aſſumere, cum quibus ipſe Dominus onera ſua partiri poſſit ſecurus. Confiſi igitur de tuis prudentia, ſufficientia, & bono regimine, te in Vicarium ad noſtrum nutum amouibilem noſtri venerabilis Monaſterij S.N. de N. ſtatuẽdum, & eligendum duximus, prout præſentium tenore amouibilem ſtatuimus, atq; eligimus. Dantes tibi omnimodam poteſtatem, & auctoritatem tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus dictum Monaſterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia adminiſtrandi, & Mona-

chis tibi ſubiectis,vt eadem ſimiliter adminiſtrent, facultatemq; impartiendi, comparendi quoq; coram quocunque Iudice, & Tribunali pro cauſis, & negotijs eiuſdem Monaſterij, & omnia, & ſingula agendi, gerendi, & exequendi,quæ ad dictum Vicariatus Officium pertinere dignoſcuntur. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter ſuſcipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis,tibi tanquàm nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus noſtræ propriæ manus ſubſcriptione firmas, noſtriq;ſoliti ſigilli impreſſione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

LITERARVM PRO COABBATIBVS

FORMVLA XVII.

D. N. de N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Chriſto fratri D. N. de N. Coabbati eiuſdem noſtræ Congregationis, ſalutem,& benedictionem in Domino. Paſtoralis cura regiminis, nobis licet indignis, diuina tamen miſeratione, ex alto commiſſa, illud in primis expoſcere videtur, vt ſuper gregem noſtræ curæ creditum ſumma cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur, iuxtà ſacrarum Conſtitutionum priuilegia Coabbatibus noſtris,tàm de iure, quàm de conſuetudine competentia; tibi pro tua reſidentia, & adminiſtratione noſtrum venerabile Monaſterium S. N. de N. in noſtro ſacro Diffinitorio delegeris, tibiq; cõmuni omnium PP.Diffinitorialium cõſenſu,idem Monaſterium pro tuo regimine, ac reſidentia quàlibentiſſimè ſit conceſſum;cumque ſatis abundè nobis conſtet de tuis probitate, ſufficientia, morum honeſtate, bono regimine, rerum experientia, & Regularis obſeruantiæ zelo. Ideo te in Abbatem prædicti noſtri venerabilis Monaſterij conſtituimus, prout auctoritate noſtra, totiuſq; ſacri Diffinitorialis Capituli harum ſerie cõſtitutum omnibus, & ſingulis præſentes viſuris, lecturis, vel audituris,declaramus. Dantes, & concedentes tibi ex noſtra, & dicti ſacri Diffinitorii auctoritate omnimodam, eamq; plenam facultatem dictum Monaſterium, eiuſq; membra, ſeù grangias, & cætera loca eidem ſubiecta, annexa, & connexa, & inde quomodocunque dependentia in ſpiritualibus, & temporalibus regendi, & gubernandi: Sacramenta perſonis nobis ſubiectis, libere, extraneis verò de Ordinarij licentia adminiſtrandi, & Monachis tibi ſubiectis, vt eadem ſimiliter adminiſtrent, facultatem impartiendi; Monachos, ſeù Officiales, ſiuè ſubditos, cuiuſcunque ſtatus,gradus, dignitatis, & conditionis exiſtentes, qui pro tempore in præfato Monaſterio;quoquo modo commorabuntur, tàm in capite, quàm in membris, quotieſcunque opus fuerit, puniendi, corrigendi, & caſtigandi, in eoſdem, & vnumquemque eorum quandocunque oportuerit iuris ordine ſeruato excommunicationis ſententiam ferendi, & ſeruatis ſeruandis abſoluendi: comparendi quoque, vel comparere faciendi coram quocunque Iudice, ac Tribunali pro cauſis,& negotijs eiuſdem Monaſterij ſiuè directè, ſiuè indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus,lites quoque pro eiſdem mouendi, motas conteſtandi, proſequendi, & terminandi, & pro eiſdem procuratorem, ſeù procuratores cum libera, ſeù limitata poteſtate conſtituendi, ac tandem omnia gerendi, agendi, & exequendi, quæ tibi iàm de iure, quàm de priuilegio, & conſuetudine, necnon ex noſtri Capituli Generalis, vel Diffinitorialis, & noſtrorum prædeceſſorum conceſſione aliàs facta competunt, ſeù competere poſſunt, & ad prædictam Abbatiatus dignitatem, & adminiſtrationis Officium ſpectare quomodocunq; dignoſcuntur. Nos enim pro prædictorum omnium, & ſingulorum executione,atq; indè emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi noſtras vices, & voces, ac totum noſtrum poſſe. Mandantes tibi, vt dictum Officium ea, qua decet,humilitate, ac charitate ſuſcipias, & fideliter exequaris, & Monachis Officialibus, & ſubditis, vt ſupra, in dicto Monaſterio commorantibus, alijsq; extra illud tibi vtcunq; ſubiectis, tibi tuisq; mandatis; tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum omnium fidè has fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, noſtriq; ſigilli maioris impreſſione munitas, ac roboratas. Dat.

LITERARVM PRO PRIORE Abbatiæ

FORMVLA XVIII.

D. N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. N. de N. ſalutem, & benedictionem in Domino. Paſtoralis cura regiminis, nobis licet indignis, diuina tamen miſeratione ex alto commiſſa, illud in primis expoſcere videtur, vt ſupra gregem noſtræ curæ commiſſum, ſumma cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cum igitur omnia, & ſingula noſtræ Congregationis Monaſteria de Rectoribus prouidere ex Officii noſtri debito debeamus principale Monaſterium noſtræ Venerabilis Abbatiæ S. N. de N. tanto maiori curæ præ cæteris nobis eſſe debet,quanto altiori ipſa dignitate, & auctoritate reliqua omnia nouimus, vti ſua membra caput,excellere. Cùm igitur ad eius regimen publicis totius Congregationis noſtræ negotijs præpediti perſonaliter ſemper adeſſe non valeamus, tibi prædicto filio N. de N. vices noſtras committere decreuimus. Confiſi igitur de tuis probitate, ſufficientia, morum honeſtate, bono regimine, rerum experientia, ac Regularis obſeruantiæ zelo, tibi Venerabilis Abbatiæ curam regimen, ac gubernationem tradere, teq; in Priorem eiuſdem, eiuſq; membris, terris, locis eidem ſubiectis,annexis,& connexis in ſpiritualibus, & temporalibus noſtrum Locumtenentem,& Vicarium eligere,creare,&iuxtà mandatum, & formam in noſtris Conſtitutionibus contentam,conſtituere, inſuper Apoſtolicis literis à fel.rec.Paulo V.deſuper hoc mandatis inhærendo, S. Ioannis in Plano Abbatem declarare decreuimus,prout præſentium tenore auctoritate,qua fungimur, eligimus, creamus, conſtitui-

ſtituimus, cunctisq; præſentes lecturis, & audituris, electum, creatum, & conſtitutum declaramus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam poteſtatem, dictam noſtram venerabilem Abbatiam, eiuſque membra, ſeù Grangias, necnon Caſtella, Terras, & loca cum hominibus, & vaſſallis in ſpiritualibus, & temporalibus, vice noſtra regendi, & gubernandi comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali pro cauſis, & negotijs eiuſdem venerabilis Abbatiæ, & ad eam quomodocunque directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus lites pro eiſdem mouendi, motas conteſtandi, proſequendi, & terminandi, ac pro eiſdem Procuratorem, ſeù Procuratores cum libera, & limitata poteſtate, conſtituendi. Iura quæcunque, & actiones eiuſdem venerabilis Abbatiæ tuendi, ac omni meliori modo tàm de iure, quàm de facto defendendi, & conſeruandi; In noſtris Caſtris, Pratularum, Roccæ, Caſalium, Vrſæ, Turris, & Cerrani, Capitaneum cum mero, & mixto imperio, & gladii poteſtate, & cum quatuor literis arbitrarijs, & cæteros eorumdem Caſtrorum Officiales iuxtà noſtrorum Priuilegiorum tenorem, ſeriem, & continentiam, necnon laudabilem ab immemorabili tempore ſeruatam conſuetudinem, eligendi, & conſtituendi vaſſallos ipſos, & noſtra iura in eis, & ſeuda tuendi, defendendi, & gubernandi, cæteraq; omnia, quæ ad noſtram Baronalem Curiam, & auctoritatem ſpectare dignoſcuntur, & per nos ipſos de iure, & conſuetudine fieri poſſunt, faciendi, agendi, exercendi, & exequendi. Vaſſallos quoq; Pratularum, ſi tibi opus eſſe viſum fuerit auctoritate ordinaria, excommunicandi, & eiſdem abſolutionis beneficium ex cauſa impendendi, Eccleſias, & Sacramenta viſitandi, caſus peculiares, ſeù peccatorum, quorumdam grauiorum ubi, prout pro animarum ſalute expediens videbitur, reſeruandi, & tandem in eodem Caſtro illam, & omnem, quam cæteri Epiſcoporum Generales Vicarij in ſuis Diœceſibus habere conſueuerunt, & haberent auctoritatem ordinariam exercendi, Monachos tecum in prædicta venerabili Abbatia, ac in eiuſdem Grangiis, & locis ſubiectis excommunicandi ex cauſa, & abſoluendi, cæteraq; omnia, & ſingula agendi, quæ ad dictum Prioratus, & Viceſgerentis officium pertinere dignoſcuntur, & in noſtris ſacr. Conſtit. continentur. Nos enim pro prædictorum omnium, & ſingulorum executione, ac proinde emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi omnes noſtras vices, & voces, ac totum noſtrum poſſe. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter ſuſcipias, & fideliter exequaris, & Monachos in eadem venerabili Abbatia de noſtro mandato pro tempore commorantibus in eadem ſanctæ obedientiæ virtute; hominibus verò, & vaſſallis noſtris, vt ſupra, ſub vnciarum auri 25. pro qualibet vice noſtræ Baronali, & Abbatiali cameræ applicandarum, aliiſq; noſtro arbitrio reſeruatis pœnis, vt tibi, tuiſque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, maiorisque noſtri ſigilli impreſſione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

LICENTIAE PRO ABBATIBVS MODERNIS Veſperas, & Miſſam Abbatiali more celebrandi,

FORMVLA XIX.

Dñs &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. N. &c. Abbati noſtri Ven. Monaſterii S. N. de N. ſalutem, & benedictionẽ in Domino. Cùm à nobis humiliter petieris, vt tibi facultatẽ concederemus veſperas, & Miſsã, Abbatiali more celebrandi in noſtra Eccl. S. N. prædictæ Ciuitatis, in feſto die S. N. qui erit die . . . menſ. . . . quo tempore magnus deuoti populi numerus ad dictam noſtram Eccleſiam confluit: nos, qui feſtum præd. ad Dei gloriam, Sanctorum honorem, & populi deuotionem augendam, quò ſolemnius fieri poteſt, honorari, & tibi quantùm poſſumus gratum facere cupimus, h[illegible] ſtis tuis precibus gratioſè annuentes, harum ſeriè concedimus tibi licentiam, & facultatem tribuimus in prædicta feſtiuitate hoc ànno dumtaxat vtraſq; Veſperas, & Miſſam ſolemniter Abbatiali more celebrandi, ſeruato in hoc decreto à S. Congregatione in fauorem Abbatum Caſinenſium die 2. Martij 1618. pro declarandis feſtiuitatibus edito, ſub pœnis in eodem contentis, alijſq; noſtro arbitrio reſeruatis, nec aliter, nec alio modo tibi hanc licentiam concedimus, & elargimur. In quorum fidem &c.

VICARIVM SVPER TOTA PROVINCIA Dominicana inſtituendi

FORMVLA XX.

In Dei filio &c. Cùm ad celebrandum noſtrum iam iamque inſtans Generale Capitulum, proficiſci debeamus, & eſſe extra Prouinciam; nè proptereà detrimentum patiatur, ſi abſque capite directore permaneat, vices noſtras in, & ſuper ea tibi committere decreuimus. Ideòque auctoritate officii noſtri, & præſentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. præfatum damus, inſtituimus, & præficimus Vicarium noſtrum Generalem in, & ſuper tota noſtra Prouincia N. Atque ità datum, inſtitutum, & præfectum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Damusque tibi in, & ſuper ea, & omnibus, ac ſingulis Cœnobiis, Monaſteriis, Conuentibus, locis, ac domibus, necnon omnibus, & ſingulis Fratribus, & Sororibus, ac vtriuſque ſexus perſonis, tàm capitibus, quàm membris, etiam tertii Ordinis ad eam quomodolibet pertinẽtibus, omnem in ſpiritualibus, & temporalibus auctoritatem, quam nos habemus, & ſpecialiter confirmandi (ſi opus eſſet) non tamen abſoluendi Priores, & generaliter omnia faciendi, quæ & nos facere poſſumus, etiam ſi mandatum exigerent ſpeciale, quæ auctoritas, poteſtas, & officium incipiat, duret, ac locũ habeat quandiù fuerimus extrà Prouinciam. Mandantes tàm tibi, quàm omnibus, & ſingulis ſuprà nominatis in virtute Sanctæ obedientiæ, tibi

quidem,

quidem, vt dictum Vicariatus Officium ſuſcipias, & diligenter exequaris: illis verò vt te tanquàm Vicarium noſtrum ſuſcipiant, habeant, ac venerentur. Non obſtantibus quibuſcunque. In quorum fidem &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 10.

INQVISITOREM IN RELIGIONE Dominicana inſtituendi

FORMVLA XXI.

In Dei Filio, &c. Quamquàm cæleſtis pater familias per Apoſtolos, & Apoſtolicos viros, in fertiliſsimo Eccleſiæ agro puriſſima credibilium Fidei ſemina ſeminauerit, inquit tamen, & inimici homines (iuxtà parabolam Euangelicam) ceſſantibus, vel dormientibus agricolis infelicia non ceſſant hæreſum ſuperſeminare zizania: & niſi vulpibus illis per Inquiſitorem, tanquam per Sanſonem, ignis ſuæ cenſuræ, quo Philiſthæorum cadentium ſegetes cremantur, alligaretur ad caudas, breui tẽpore, Dominicam meſſem à zizanijs præſocatam plangeremus. Nobis ergo, quibus Apoſtolico priuilegio conceſſa eſt facultas huiuſmodi Cenſores, & Inquiſitores inſtituendi, operoſiùs laborandum eſt, vt hoc munus illis committatur, qui ſcientiæ lumine adulterina ſemina à veris diſcernere norint, qui prudenter ijs, quæ diſcreuerint, remedia adhibere ſufficiant; qui demùm zelo Fidei ſuccenſi, velint, & animi fortitudine valeant, quæ prudenter diſpoſuerant, ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo; conſtanti fortitudine, efficaci prudentia, catholica doctrina, & vitæ integritate confidimus, eiuſmodi munus tibi iniungere decreuimus. Cùm igitur in Ciuitate, & Diœceſi N. propter amotionem, vel obitum Reuerendi N. Inquiſitionis Officium vacet, nobisq; illi prouidere incumbat, auctoritate Apoſtolica nobis, & noſtro Officio commiſſa, & præſentium tenore, te Reuerendum P. F. N. decernimus, inſtituimus, & facimus Inquiſitorem hæreticæ prauitatis in præfata Ciuitate, & Diœceſi N. factumq; inſtitutum, & decretum declaramus cum omnibus gratijs, priuilegijs, immunitatibus, auctoritate, & poteſtate, quibus cæteri Inquiſitores ritè inſtituti Summorum Pontificum indultis, & priuilegiis, ac ſecularium Principum, Regum, vel Imperatorum conceſſione, quomodolibet potiri, & gaudere conſueuerunt. Vt autem tam præclarum, ſanctumq; munus, & opus, non vacet obedientiæ merito: in virtute ſanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra horam dictum Inquiſitionis Officium ſuſcipias, ac iuxtà gratiam tibi à Domino præſtitam, diligentiùs exequaris. In quorum fidem, his Officij noſtri ſigillo munitis, manu propria ſubſcripſimus, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 12.

LITERARVM PROMOTIONIS ad Magiſterium in Religione Dominicana,

FORMVLA XXII.

In Dei Filio, &c. Graues, & honeſti labores illi, quos ad adoleſcentiam, multis annis in diuerſis gymnaſiis, bonas literas, quaſi fugientes perſequendo tuliſti, & deindè pluribus in locis legendo, diſſerendo, diſputando, & humanam diuinamq; philoſophiam alios docendo, multa cum laude, & fructu proſecutus fuiſti, meritò requirunt glorioſum fructum honoris, quo nullum maiorem poſſunt interim virtutibus exhibere mortales. Nos quoque decet, excellentiæ, quæ in te eſt, vel naturalis ingenii, vel ſcientiæ tot labotibus, & incommodis acquiſitæ, illum præbere præſertim, cùm ex obedientia pro Religione hæc omnia ſubieris. Cùm igitur ad ſcholaſticos gradus, etiam Magiſterii, fueris à Prouincia tua petitus, & iam quatuor annos in vniuerſitate N. non paruo fructu Sententias legeris, aliosq; actus omnes feceris, quos iuxtà Conſtitutiones, aut Capitulorum Generalium ordinationes facere debueras; ac demùm per examinatores deputatos examinatus, idoneus, ac ſufficiens habitus, & iudicatus fueris. Nos prædictorum omnium rationem habentes, ac de eis pleniùs, & certiùs informati, auctoritate Apoſtolica nobis per literas in forma breuis commiſſa, te R. P. F. N. ad gradum Magiſterii promouemus, datisq; anulo in digitum tuum, & infula, ſeù bireto nigro inſigne Magiſterii tuo capiti impoſito, facimus, inſtituimus, & creamus Magiſtrum, & Doctorem Sacræ Theologiæ, ac numero, & conſortio Doctorum, & Magiſtrorum annectimus, inſerimus, & incorporamus: dantes tibi facultatem, & poteſtatem, publicè legendi, interpretandi, diſputandi, exponendi, & declarandi Sacras Literas, & Diuinam Scripturam, cum omnibus gratiis, priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, voce, & loco, quibus cæteri huiuſmodi Magiſtri, & Doctores in Ordine noſtro ritè promoti, de iure, vel approbata conſuetudine, potiri, & gaudere conſueuerunt; eadem Apoſtolica auctoritate diſpenſando ſupplentes, & ſupplendo, diſpenſantes tecum in, & ſuper omnibus, & ſingulis defectibus, & aliis quibuſcunque, quæ huic promotioni ex Apoſtolicis decretis, aut ex noſtris Conſtitutionibus, vel Capitulorum Generalium, ſeù Prouincialium ſtatutis, ordinationibus, & conſuetudinibus obiici poſſent. Mandantes omnibus, & ſingulis noſtræ obedientiæ ſubiectis in virtute ſanctæ obedientiæ, vt tanquàm Magiſtrum, & Doctorem (vt præfertur) habeant, ſuſcipiant, gratiisq; priuilegiis, indultis, fauoribus &c. voce, & loco prædictis vti, & potiri faciant, & permittant, non obſtantibus quibuſcunque. In quorum fidem &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 17.

LITERARVM PRO CONSTITVENDO Vicario in tali, vel tali loco,

Formvla XXIII.

Inter præcipua noſtræ prouidentiæ munera illud profectò eſt, vt noſtra N. Monaſteria quibus ob nimiam diſtantiam, non ſatis poſſumus inuigilare, de prudenti, ac viciniori Vicario prouideantur, qui in eorum gubernatione vices noſtras gerat. Igitur P. tuam cuius, iampridem experti ſumus probitatem, ac peritiam, ad tale Vicariatus munus, & officium, euehere ſtatuimus; & vigore præſentium euehimus, Vicarium noſtrum, & Vicesgerentem deputamus in omnibus Monaſterijs noſtræ N. in N. conſtitutis: ac tali Vicariatui ſupponi ſolitis N. N. quæ omnia, ac ſingula Monaſteria tuæ vigilanti curæ committimus, tum in ſpiritualibus, tum in temporalibus, vt ſemel in anno, & pluries, prout opus fuerit, viſitare, delinquentes punire, etiam pœna carceris, & excommunicationis, Monachos habitatione commutare, extraordinarios Confeſſarios Monialibus deputare, à caſibus nobis quomodocunq; reſeruatis abſoluere, ac alia omnia munera exercere liberè poſſis, quæ poſſumus, & poſſemus nos ſi perſonaliter intereſſemus, in omnibus ſemper ſeruatis ſeruandis ſecundum iura, & conſuetudinem noſtræ N. non autem Nouitios, ſeù Conuerſos ad habitum, vel ad profeſſionem admittendi, & Officiales, & Prælatos remouendi. In quorum fidem omnium, & ſingulorum præſentes literas per Cancellarium noſtrum tibi fieri, ac Officij noſtri ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demum manu ſubſcripſimus. Dat. &c.

INSTITVENDI LECTOREM principalem.

Formvla XXIV.

Nos F. N. Ord. Præd. & Prouinciæ N. Prior Prouincialis. Cùm ex commiſſione Reuerendiſſimi Magiſtri Generalis noſtri Ordinis, vel Capituli Generalis, Conuentui N. debeamus de Lectore principali prouidere: te Venerandum Patrem F. N. cuius doctrinam, docendi facilitatem, & elegantiam diſſerendi, necnon probitatem, & Religioſos mores non paruo tempore ſumus experti, delegimus, cui munus præfatum in aliorum profectum, & tuæ obedientiæ meritum, demandemus. Ideoq; auctoritate, vt ſupra, nobis commiſſa, te F. N. præfatum damus, inſtituimus, & facimus, & ſic datum, inſtitutum, & factum aſſignamus Lectorem principalem in Conuentu N. cum omnibus gratijs, priuilegijs, & exemptionibus, quibus huiuſmodi Lectores potiri, & gaudere cõſueuerũt. Mandamusq; tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum Lectoratus Officium ſtatim ſuſcipias, & ad illius executionem, & tuam pro eo aſſignationem, quantotiùs, commodè tamen potueris, te accingas. Datum &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 33.

LITERARVM CONFIRMATIONIS Prioris electi per ſcrutinium in Religione Domenicana,

Formvla XXV.

In Dei Filio ſibi dilecto Reuerendo Patri F. N. &c Ordinis Prædicatorum F. N. eiuſdem Ordinis, & Prouinciæ B. Prior Prouincialis ſalutem.

Cùm Fratres Conuentus noſtri N. ſuo legitimo Priore deſtituti conueniſſent, vt ſibi, & ſuo Conuentui prouiderent, diuino (vt credimus) numine inſpirati, te cuius probitatem, Religioſum zelum, in agendis prudentiam, atq; doctrinam, apprime nouerant, vnanimi voto (vel ſi electio non ſit vnanimis) canonicè elegerant, nosq; rogarunt, vt eorum electionem probare, teq; illis concedere, præficere, & confirmare vellemus. Quorum votis, & petitionibus facilè condeſcendimus; licèt enim tibi tua tecum tractare, ac ſolitudines in corde ædificare, & inibi quàm ſuauis eſt Dominus guſtare cupienti, durum videri credamus poſt gregum veſtigia detineri, eorùm diſtrahi curis, infirmitatibus infirmari, paſsionibus angi, & concuti. Confidimus tamen, quòd ſolita prudentia conſiderabis te non tibi ſoli eſſe natum, & charitate Chriſtiana fretus, alienos profectus proprijs commodis anteponas, ac denuim Chriſti, & Apoſtolorum eius exemplo, rem tuam omnem, & ſi opus fuerit, etiam vitam pro Fratrum ſalute contemnes. Ideoq; his, atque alijs animi tui dotibus, & virtutibus, nobis ingentia promittentes, prudentumq; Patrum confirmati conſilio, dedimus, præfecimus, & confirmauimus, & auctoritate Officij noſtri, ac præſentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & paſtorem præfati Conuentus N. datumq; præfectum, & confirmatum decernimus, & declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Damusq; tibi, in, & ſuper dicto Conuentu, & Fratribus, ac perſonis, etiam vtriuſq; ſexus tertij Ordinis noſtri ad ipſum quauis ratione ſpectantibus, omnem in ſpiritualibus, ac temporalibus auctoritatem, & poteſtatem, quam cæteri Priores in noſtro Ordine, & Prouincia, vel eodem Conuentu ritè confirmati, de iure, vel approbata conſuetudine, ſeù etiam ex priuilegiis habere conſueuerunt. Inſuper inſtituimus te Vicarium noſtrũ ſuper Monaſteria A. & B. cum eadem auctoritate, quorum curam per te, vel alium, ſeu alios gerere poſsis. Et quamquàm de tua voluntate, & prompto animo confidamus, tamen, vt meritorum cumulus per obedientiã tibi non deſit, in virtute ſanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intrà quatuor horas, dicta Prioratus, ac Vicariatus Officia ſuſcipias, & ad illorum executionem quantocyùs te accingas. Eodem quoque præcepto præcipimus omnibus & ſingulis ad dictum Conuentum, & Monaſteria quomodolibet pertinentibus, vt te tanquàm verum, & legitimum ſuum, & dicti Conuentus Priorem, & Vicarium reſpectiuè ſuſcipiant, habeant, ac venerentur. Non obſtantibus quibuſcunque. In quorum

fidem

fidem his officii noſtri ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus. Datum &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario, fol. 6.

PRIOREM ELIGENDI
per R P. Prouincialem Ordinis Prædicatorum, quandò ad illum propter aliquem defectum poteſtas eligendi deuoluta eſt,

FORMVLA XXVI.

In Dei Filio &c. Cùm Fratres vocales Conuentus N. in electione, quam fecerunt, de venerando Patre F. N. in Priorem Conuentus eorum, intolerabiliter defecerint; eligendo illegitimè natum ſinè diſpenſatione; vel à nobis, vel à iure prohibitum, vel non formando decretum electionis, vel excludendo talem admittendum: & ob id non ſolùm illi à iure eligendi, quod habebant, ceciderint, ſed etiam poteſtas eligendi ad nos deuenerit, ac translata fuerit; nec volentes Conuentum præfatum diutiùs cum grauioris alicuius damni periculo, ſinè Priore permanere: idcircò ad prouidendum de Priore procedentes, diſcretorum Patrum ſuper hoc habito conſilio, & iudicio, te venerandum Patrem F.N. de cuius Religione, prudentia, zelo, & doctrina confidimus, ad hoc munus deſignauimus, ac auctoritate officij noſtri, & præſentium tenore, eligimus, damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & paſtorem, præfati Conuentus N. & ſic electum, datum, præfectum, & confirmatum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Damusq; tibi, &c. vt ſupra.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol 9.

LITERARVM SOCII
Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Religione Dominicana,

FORMVLA XXVII.

Nos infraſcripti fidem facimus, & atteſtamur, qualiter venerandus Pater F.N. electus fuit à maiori parte vocalium noſtri Capituli, & Conuentus N. in Socium noſtri Reu. P. Prioris ad Capitulum Prouinciale habendum in Conuentu N. hoc anno ...... Nam in electione eius, quæ (ſeruatis, quæ ſeruanda fuerunt) habita eſt per ſchedulas; cùm eſſemus octo, vel nouem, ipſe habuit ſex vota. Cùm ergò ſit electus à maiori parte, & Socius factus; rogamus, vt tanquàm Socius admittatur. In quorum fidem his manu propria ſubſcripſimus. *Non oportet has literas claudere, aut munire ſigillo, ſed ſufficit ſubſcriptio ſcrutatorum, ſic.*

Ego F.N. Superior, vel Vic. ità eſſe atteſtor.

Ego F.A. ſecundus ſerutator confirmo, vt ſupra.

Ego F.B. tertius ſerutator confirmo, vt ſupra.

Electores peccantes in forma eligendi, aut in materia electi, ſunt ea vice priuati iure, & voce ad eligendum: poteſt tamen Pater Prouincialis (ſi ei placuerit) illos habilitare, vt ad nouam electionem procedere poſſint, & voci reſtituere ſic...

In Dei filio ſibi dilectis venerandis Patribus Superiori, vel Vicario, & Fratribus vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum F. N. Prior Prouincialis &c. Examinato diligenter decreto electionis veſtræ, quam feciſtis de venerando Patre F.N. in Priorem veſtri Conuentus, & iudicio peritorum benè diſcuſſo, percepimus, vos commiſiſſe talem defectum in forma, vel materia &c: ac propterea incidiſſe in pœnam priuationis vocis: ità quòd pro hac vice nō poteſtis eligere Priorem: & quia veſtram electionem (cùm iure ſubſiſtere nō poſſet) caſſauimus, & irritauimus, Conuentus veſter adhuc remanet abſq; Priore. Nos, ne hanc ob cauſam detrimentum patiatur, poteſtatem eligendi, quæ ad nos deuoluta erat, hac vice vobis reſtituimus, & conferimus, voſq; & veſtrum quemlibet ad eligendum habilitamus. Mandantes vobis, vt ad nouam electionem ea diſcretione, & prudentia procedatis, quæ nullius vitij, vel intolerabilis defectus accuſari poſſit; eumq; vobis eligatis, quem vos habere, & nos confirmare poſſimus. Benè valete, & pro nobis Deum rogate.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 8.

SVPPRIOREM INSTITVENDI
pro Religione Dominicana,

FORMVLA XXVIII.

Nos F.N. &c. Requiſiti vt Conuentui N. de Fratre, qui Supprioratus Officium competenter exequi, & honeſtè gerere poſſet, prouidere vellemus, & venerandum Patrem F.N. conſiderationis oculo reſpeximus, & in tuam ſufficientiam direximus intuitum, ſperantes tua induſtria, & prudentia prædicto Cōuentui pro eodem Officio ſufficienter eſſe prouiſum; & propterea auctoritate Officij noſtri, & præſentium tenore, te in dicto Conuentu aſſignamus, remouentes aſſignationem tuam à quorunq; alio Conuentu, & loco; & ſic aſſignatum inſtituimus, & facimus Suppriorem cum omni auctoritate, & poteſtate, quàm cæteri Suppriores in noſtra Prouincia iuxta Conſtitutiones, & approbatam conſuetudinem habere ſolent. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt quàmprimùm, commode tamen, poteris in dictum Conuentum te conferas, & præfatum Supprioratus Officium diligenter exequaris. Datum Romæ ſub noſtro ſigillo die.....

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 9. à tergo.

LITERARVM PRO GVBERNATORE
Monialium eligendo,

FORMVLA XXIX.

Omnibus, & ſingulis nobis deſuper, meritis licèt imparibus, commiſſi Officij muneribus, continuò inuigilare nos decet, ſed gubernationi Sacrarum Virginum, quæ contempus ſeculi illecebris diuinis ſe mancipauere,

 obſe-

obſequijs ſub Regula Sanctiſſimi Patris noſtri N. & inſtituto Almi Patris N. in Monaſterio N. noſtræ N. noſtræque iuriſdictioni immediatè ſubiecto, ſpeciali quadam à nobis, ac ſingulari ſollicitudine prouidere ob ſexus, ſtatuſq; conditionem æquiſsimum eſt; hinc licèt non animo, perſona tamen ab illis abeſſe cogamur, auxiliatrices manus exquirimus, à quibus, vt par eſt, in tam graui cura opera, & actione adiuuemur. Qua de re Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti ſumus, Monialium præfati Monaſterij N. gubernationem committimus, ac vigore præſentium, quas per Cancellarium noſtrum exarari mandauimus, ac proprij ſigilli impreſſione, propriæq; manus ſubſcriptione roborauimus te ipſum earumdē gubernatorem ad beneplacitum noſtrum declaramus, & deputamus cum facultate, rationabili de cauſa, clauſuram ingrediendi, Moniales alloquendi, earum negotia peragendi, iura ſeruandi, lites incipiendi, ac proſequendi coram quocumq; Iudice tam Eccleſiaſtico, quàm ſeculari, comparendi, ac ea omnia demùm faciēdi, quæ tēporali earumdem gubernationi, regularis obſeruantiæ incrementis, ac earumdem puritati, & honeſtati in dies expedire videbuntur, in omnibus ſemper ſeruatis ſeruandis. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Chriſti Sponſarum cuſtodiæ, & gubernationi debetur, tamquam zelotypo Sponſo rationem redditurus.

DISPENSANDI ILLEGITIMÈ NATOS
Fratres profeſsos in Ord. Prædicatorum

FORMVLA XXX.

Nos F. N. cupientes vt Fratres noſtræ curæ crediti Religioni, cui addicti ſunt, in omnibus, ad quæ Spiritus Sanctus eos vocare dignatus fuerit, libere valeant deſeruire, te venerandum Religioſum F. N. quem Religioſa vita, ſpectabiles mores, Catholica doctrina, & in agendis prudentia, & honeſti labores commendabilem reddunt, auctoritate Apoſtolica nobis, & officio noſtro cōmiſſa, & præſentium tenore ad omnia ſingula officia, gradus, dignitates, & Ordines, etiam Sacerdotij, etiā Prioratus Conuentualis, & Prouincialis, & Prædicatoris generalis, ac Magiſterij in Sacra Theologia, & Diffinitoris, tam Prouincialis, quàm Generalis Capituli, & electoris etiā Magiſtri Ordinis, à quorū ſuſceptione, vel executione ob defectū natalium iuxtà Conſtitutiones noſtras, eſſes impeditus, habilitamus, & habilem facimus, non obſtantibus quibuſcunque. In quorum fidem &c.

LICENTIAE AD ARCTIOREM VITAM,

FORMVLA XXXI.

In Dei Filio &c. Religioſa cōſuetudo tua, quam in noſtro Ordine multis annis tenuiſti, ſpem nobis faciebat, in eadem te perſeueraturum, ac Apoſtolicum præceptum ſeruaturum, quo præcipit, vt quiſque in qua vocatus eſt vocatione permaneat: ſed poſtquàm tanta te vidimus inſtantia poſtulare facultatem ad arctiorem vitam Eremitarum N. transeundi, Spiritum ſanctum, cuius fortè duceris impulſu, nolumus impugnare: quia potiùs, vbi ſpiritum Domini vel credimus, vel ſuſpicamur, ibi libertatem eſſe volentes, præſentium tenore libertatem, & facultatem (quod noſtrum eſt) tibi concedimus, ad Ordinem, ſed ad vitam ſolitariorum Eremitarum tranſeundi, ibique per ſolemnem profeſſionem Deo te dedicandi. Reſeruantes nobis, quam nunc habemus ſuper te, iuriſdictionem; donec eidem Ordini, ad quem tranſieris, per ſolemnem profeſſionem fueris obligatus. In quorum fidem &c.

Refertur *poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in formulario fol. 18.*

ALIA AD IDEM.

Nos F. N. Vniuerſis, & ſingulis, ad quorum notitiam hæc noſtræ peruenerint, fidem facimus, & atteſtamur, nos V. P. F. N. ad ſuæ petitionis inſtantiā dediſſe, prout etiam tenore præſentium damus, & concedimus facultatem, & libertatem ab Ordine, habitu, & inſtitutis noſtris tranſeundi ad Ord. Camaldulen. Eremitarum, quem ipſemet ſub arctioris vitæ ſpecie, ſuæ complexioni magis accōmodum, & opportunum delegit. Reſeruantes nobis quā nūc habemus ſuper eū iuriſdictionē, donec in eo Ordine per ſolēnem profeſſionē obligetur. In quorū &c.

Refertur ibidem.

LITERARVM DIMISSORIALIVM
per Abbates Conuentuales faciendarum quando, dimittunt ſuos ſubditos ad ſuſcipiendos ſacros Ordines,

FORMVLA XXXII.

D. N. Abbas S. N. de N. Dilecto in Chriſto filio D. N. de N. Monaſterio noſtro N. expreſsè profeſſo, in prædicto Monaſterio S. N. ſub noſtra obedientia commoranti, de cuius ætate, & ſufficientia ad Sacr. Ordinē N. requiſita plenè informati ſumus; & teſtamur, te quem nullo excōmunicationis, ſuſpēſionis, interdicti, ſiuè alio canonico impedimento detentum certò ſcimus coram Illuſtriſsimo, & Reuerendiſs. D. N. Epiſcopo N præſtandi, eūdemq; Sacr. N. Ordinem ab eo ſuſcipiendi iuxtà Sacr. Conc. Trid. ſtatuta, licentiā, & facultatem concedimus, & elargimur In nomine Patris, &c. Dat. &c.

CONCEDENDI FACVLTATEM
Dimiſſorias faciendi,

FORMVLA XXXIII.

Nos D. &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. N. &c. cum nobis expoſueris tecum cōmorari nonnullos Clericos Congregationis noſtræ qui iam, vt ex tuis literis collegimus, idonei ſunt, vt ad Sacr. Ordines promoueantur, prout plenè, & ſatis de eorum ætate, atq; ſufficientia nos certiores feciſti. Propterea præſentium tenore tibi licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur eiſdem dimiſſoriales literas concedendi, & dimittendi, vt Sacr. Ordines à quocunque Catholico Epiſcopo S. R. E. gratiam obtinent recipiant, & ſic dicimus, & conce-

cõcedimus, ſeruatis ſeruãdis, iuxtà ſanctiones Sacr. Conc. Trid. & noſtrarũ Conſtitutionũ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Datum &c.

BVLLARVM PRO ORDINATIS quatuor Minoribus Ordinibus,

FORMVLA XXXIV.

Nos Dominus N. Abbas S. N. de N. Vniuerſis, præſentes noſtras inſpecturis, fidem facimus, & teſtamur, D. N. Monachum noſtrum expreſsè profeſſum, de familia eiuſdem noſtri Monaſterij, die .... Menſ..... in dicta noſtra Eccleſia præſentibus exteris eiuſdẽ Monaſterii Monachis, à nobis prima Tonſura inſignitum, & ad quatuor Minores Ordines rectè, & ritè iuxtà Sacros Canones fuiſſe promotũ. In quorũ fide, & teſtimoniũ &c. Dat. &c.

LITERARVM COMMENDATITIARVM

FORMVLA XXXV.

Dñs N. &c. Dilectis in Chriſto Filijs, Abbatibus, Prioribus, Vicarijs, aliiſq; noſtræ Congregationis Officialibus ſalutem, & benedictionẽ in Domino.

Cùm omnibus Chriſti fidelibus, & indigentibus iuxtà Apoſtolica, & Regularia noſtra præcepta, omnia teneamur pietatis, & hoſpitalitatis officia exhibere, tum vero iis præcipuè, & libentius, quos ſtatus, vitę ratio, virtutes, morumq; probitas, & ſuſceptæ pietatis ergò peregrinationis ſatis eomendat. Cùm igitur pręſentiũ noſtrarum latores N. N. a remotiſſimis partibus in noſtram Italiã Religionis, ac voti cauſa peregrinãtes ad S. Nicolai Bariẽſis, ac S. Mariæ Lauretanæ Sacras domos ſe conferant, eas voti cauſa viſitaturi; idcirco probatos hos viros, ac fide dignos magnopere comẽdamus, hortamurq; in Domino, vt eis illa charitatis officia à vobis impendãtur, quæ & pietas Chriſtiana, & religioſa charitas poſtulat, quod nobis etiã ſummopere gratum forè ſignificamus. Datum &c.

LICENTIAE SVPERIORIS REGVLARIS Pro Confeſſarijs,

FORMVLA XXXVI.

Nos Don Horatius Morandius Romanus Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe Congregationis Vallis Vmbroſæ.

Cùm noſtri muneris ſit Eccleſiæ noſtræ idoneos prouidere Miniſtros, qui Chriſti fidelium audiant Confeſſiones: cùmq; nouerimus, dilectum noſtrum in Chriſto filium Don Americum Gualterottum Florentinum præfati noſtri Monaſterii Priorem, dignum eſſe, qui ad tale munus admittatur. Ideò ad Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Cardinalem Millinum S. D. N. Papæ VRBANI VIII. Vicarium eum ſiſtimus, humiliter deprecantes, vt (ſi ipſum præuio examine idoneũ repererit) ſacultatẽ Confeſſiones audiendi ei imperriri dignetur. Fidem facientes, ipſum Sacerdotio Inſignitum, in ſcientia Theologica, ac morali apprimè verſatum, in legitima conſtitutum ætate, probatiſq; moribus condecoratum eſſe: nulloque demùm canonico impedimento prępediri. In quorum atteſtationem has noſtra manu propria ſubſcriptas, ſigilloque conſueto munitas exarauimus. Datum in Monaſterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, die VIII. Octobris MDCXXVIII.

LITERARVM PRO CONFESSSORE

FORMVLA XXXVII.

Quoniam noſtri muneris eſt Miniſtros in noſtri Odinis Eccleſijs prouidere, qui dignum Deo exhibeant famulatum, & fidelibus populis in ſacramentorum deſeruiant adminiſtratione, vt paruulis petentibus panem, adſit qui frangat eis. Hinc eſt, quòd tua agnita doctrinæ ſufficientia, vitæque probitate ad Illuſtriſsimum, & Reuerendiſsimum D. N. ſiuè eius Reuerendiſs. Vic. Generalem cum præſentibus per Cãcellarium noſtrum exaratis, ſolitique Sigilli impreſſione munitis, ac propria manu ſubſcriptis, tranſmittimus, ipſumque in Domino rogatum volumus, ſi te idoneũ iudicauerit ad audiendas ſacramentales Confeſſiones in eius Diœceſi, & præcipuè in Eccleſia S. N admittere dignetur, in omnibus ſemper ſeruatis ſeruandis. Tuque in hoc obeundo munere, iuxtà Apoſtolicum præceptum, argue, obſecra, increpa in omni patientia, & doctrina, ne aliorum criminibus animam tuam reddas obnoxiam. Datum &c.

LITERARVM PRO CONFESSARIO ordinario Monialium,

FORMVLA XXXVIII.

Omnibus, & ſingulis nobis, meritis licet imparibus, commiſſi Officij muneribus continuò inuigilare nos decet, ſed ſpiritualibus neceſſitatibus ſacrarum Virginum, quæ cõtemptis ſeculi illecebris, diuinis ſe mancipauere obſequijs ſub SS. PP. noſtrorum N. Regula, & N. inſtituto in Monaſterio S. N. noſtræ N. iuriſdictioniq; noſtræ immediatè ſubiecto, ſpeciali quadam à nobis, ac ſingulari ſollicitudine, ob ſexus, ſtatuſq; conditionem occurrere æquiſsimum eſt. Cùm igitur in præſentiarum de idoneo, ac ordinario ipſas prouidere Confeſſario, contingat; Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti ſumus, tale iniungere munus, prædictarumq; Monialium Animas commẽdare decreuimus, ſicut de facto vigore præſentium, quas per Cancellarium noſtrum exarari, noſtriq; ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demum manu ſubſcripſimus, iniungimus, & commendamus, ipſumque earumdem ordinarium Confeſſarium, Animarumque Curatorem per triennium ad nutum noſtrum amouibilem declaramus, & deputamus, cum facultate, ſeruatis ſeruandis, Moniales alloquendi, Clauſuram ingredien di, & alia demùm exercendi, quę regularis obſeruantiæ incrementis, ac earumdem animarum ſaluti in dies expedire videbuntur. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Chriſti Sponſarum Cuſtodiæ, & curationi debetur, tamquam zeloti Sponſo rationem redditurus. Datum &c.

LITERARVM PRO CONFESSARIO extraordinario eligendo,

FORMVLA XXXIX.

Præcipua cura, qua noſtri gregis ſaluti inuigilare tenemur, bonorum operum exercitium, Sacramentorumq; frequentationem in Monaſterio Monialium N. nobis immediatè ſubiectarum, adiuuare volentes, decreuimus hoc tẽpore, prædictis noſtris in Chriſto Sororibus ſacramẽtalis Confeſſionis viã planiorẽ facere ex electione extraordinarij Cõfeſſarii. Igitur tenure præſentium P. tuam, cuius iampridẽ experti ſumus probitatẽ, & ſufficiẽtiam, ad illud munus exercendum deputamus, tibiq; facultatem concedimus eas abſoluendi ab excommunicatione, & à caſibus nobis quoquo modo reſeruatis. In quorum fidem, propriæ manus ſubſcriptionem, noſtrumque ordinarium ſigillum adhibuimus. Dat. &c.

LICENTIAE SVPERIORIS REGVLARIS pro Prædicatore,

FORMVLA XL.

NOS D. AVERARDVS DE NICOLINIS à Florentia, Abbas S. Saluij, ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis Vmbroſæ Præſ. Generalis. Dilecto in Chriſto Fratri D. Aſcanio Tamburinio de Marradio Sacræ Theologiæ Magiſtro, & S. Praxedis de Vrbe Priori S.

Spirituales fidelium Populorum neceſſitates ſubleuandi oblatas opportunitates non ſolùm non dedignari, immo potius vltrò ijsdem ſolemus occurrere, cupientes vineæ Domini cultorum minimam Vallumbroſanam Congregationem, ſub noſtro regimine in animarum ſalutem opem, quam poſſit maiorem impendere Hinc Reuerentiam tuam poſtulatam, & electam ab ijs, ad quos ſpectat, eius idoneitatis, & ſufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præſentium in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadrageſima in Eccleſia Cathedrali Reatina Concionatorem mittimus, & deſtinamus cum facultate, quatenùs opus ſit, & ad nos ſpectat, confluẽtium vtriuſq; ſexus Chriſti fidelium Sacramentales Confeſſiones audiendi, ſeruatis de more ſeruandis, præcipuè ab Ordinario loci facultate deſuper impetrata. Dominus igitur ſit in corde, ac labijs tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum ſuum, in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Dat. in Monaſterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, noſtræ Congregationis, die 16. Februarij, Anno à Dominica Natiuitate 1628.

Ità eſt D. Auerardus qui, ſupra manu prop.

Loco † Sigilli.

D. Valerianus Rainerius Cancell.

LITERARVM PRO PRAEDICATORE,

FORMVLA XLI.

Spirituales fidelium populorum neceſsitates ſubleuandi oblatas opportunitates, non ſolùm non dedignari, immo potius vltrò iiſdem ſolemus occurrere, cupientes Vineæ Domini cultorum minimam N. ſub noſtro regimine in animarum ſalutem opem, quam poſſit maiorem impendere. Hinc P. tuam poſtulatam, & electam ab iis, ad quos ſpectat, ſuæ idoneitatis, & ſufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præſentium (quas per Cancellarium noſtrum exarari, ſolitique ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demùm manu ſubſcripſimus) in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadrageſima in Eccleſia N. Concionatorem mittimus, & deſtinamus, cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos ſpectat, confluentium vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſacramentales Confeſſiones audiendi, ſeruatis de more ſeruandis, & præcipuè ab Ordinario Loci facultate deſuper impetrata. Dominus igitur ſit in corde, ac labijs tuis, vt dignè ac competenter annuncies verbum ſuum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Dat. &c.

PRAEDICANDI LICENTIAE

FORMVLA XLII.

Dominus N. Humilis Abbas Sancti Spiritus de Murrone, ac Præſidens Generalis totius Congregationis Cæleſtinorum Ordinis Sancti Benedicti. Dilecto nobis in Chriſto Filio D. N. de N. Monacho noſtro Theologo Sacerdoti expreſsè profeſſo, Euangelizandi, & prædicandi populo verbum Dei, ſeruatis Sac. Cõc. Trid. Decr. nec non & Sacramenta iuxta S.R.E. ritum, & Sacrorum Canonum ſtatuta, adminiſtrandi, licentiam, & facultatem, tenore præſentium in Domino concedimus, & elargimur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Datum &c.

LITERARVM PRO CONCIONATORE proprij Ordinis,

FORMVLA XLIII.

Quoniam noſtri muneris eſt prouidere, ne in Eccleſiis noſtri Ordinis deſit, qui fidelibus populis ſuo quoque, & præcipuè Quadrageſimali tempore, in charitate panem Euangelicum frangant Hinc libuit R. Tuam tuæ idoneitatis, & ſufficientiæ certiores, conſtituere, & de facto, vigore præſentium, quas per Cancellarium noſtrum exarari, ſolitique ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demum manu ſubſcripſimus, conſtituimus, & approbamus pro futura proximè Quadrageſima, Concionatorem in Eccleſia S. N. noſtræ N. cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos ſpectat, confluentium vtriuſque ſexus Chriſti Fidelium ſacramentales Confeſſiones audiendi, ſeruatis de more ſeruandis, & præcipuè ab Ordinario Loci benedictione, & facultate pariter in præmiſſis reſpectiuè impetratis. Dominus igitur ſit in corde, ac labijs tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum ſuum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Dat. &c.

PRAE-

PRAEDICATOREM MITTENDI in Religione Dominicana,

FORMVLA XLIV.

Nos F. N. &c. Requiſiti à Reuerendiſsimo Domino Epiſcopo N. vel Reuerendis Dominis Canonicis Eccleſiæ N. vel à præſtantibus Officialibus Ciuitatis N. vel Oppidi, aut Caſtri N. vt eorum Eccleſiæ de idoneo Prædicatore pro hac Quadrageſima, vel vt eorum Eccleſiæ virum, qui conciones habere dignè poſſi hac proximè futura Quadrageſima, prouidere vellemus: te Venerandum Fratrem N. cuius doctrinæ copiam, & ſynceritatem, in dicendo facundiam, & efficaciam, in moribus religionem, & grauitatem nouimus, deſignauimus, atque decreuimus, cui præfatum munus demandemus. Mandamusq; tibi in meritum obedientiæ, vt oportuno tempore ad dictam Ciuitatem, vel &c. te conferas, habiturus in eius Eccleſia conciones hac proximè futura Quadrageſima, atq; ità te regas, & habeas, vt qui nunc exiens vadis mittendo verbi ſemina, poſt Paſcha rediens, manipulorum ſpiritualium fructus vberes referas.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 18. à tergo.

AD IDEM,

FORMVLA XLV.

Nos F. N. &c. Recolentes Ordinem noſtrum ad animarum ſalutem, prædicatione quærendam ſpecialiter inſtitutum, & te Venerandum Patrem F. N. zelo ſalutis earum accenſum, tua Catholica doctrina, atque naturali facundia, arte, & gratia diſſerendi, id poſſe præſtare, religioſis moribus, quę dixeris comprobare, & demùm verbis, & exemplis ad ædificandam Eccleſiam ſufficere, Eccleſiæ N ad quam hac proximè futura Quadrageſima petitus fuiſti Prædicator, vel à tuis Patribus concionator decretus fuiſti, concionatorem definimus, damus, & deputamus. Mandantes tibi in meritum obedientiæ, vt oportuno tempore Ciuitatem N. adeas, & in eius Eccleſia N. conciones habeas hac Quadrageſima, ac ea peracta, ad Conuentum tuum reuertaris. Hortamur denique te, vt concionatoris munus ſuſcipiens, verbum Dei, tanquàm ex Deo, coram Deo in Chriſto loquaris &c.

Refertur ibidem fol. 19.

LITERARVM PARTICIPATIONIS

FORMVLA XLVI.

D.N. de N. &c. & Præſidens Generalis &c. Dilectis in Chriſto N. N. deuotis amicis, ſalutem in Domino, & piæ charitatis affectum, quos noſtro Sacro Ordini Chriſtianæ charitatis vinculo, ac ſingularis beneficentiæ merito plurimùm affectos cohærere dignoſcimus, eos æternis muneribus, ac ſpiritualibus bonis mutuæ gratitudinis ratione id expoſcente, quoad poſſumus locupletare tenemur, vt ipſorum pia erga Deum, & Sanctos eius maxime adaugeatur Religio, noſtræq; charitatis beneuolentia in eos in dies magis, ac magis detegatur. Veſtrum igitur affectum intuentes auctoritate, qua fungimur, ac de Omnipotentis Dei miſericordia, & liberalitate confiſi, atque Sanctiſſimæ Deiparæ Virginis, Sanctorumq; N.N. N.N. N. cæterorumq, omnium Sanctorum, & Sanctarum noſtri Ordinis, & aliorum pia interceſſione ſuffulti, ſuffragiorum omnium, Miſſarum, orationum, predicationum numero, ſtudiorum, vigiliarum, ieiuniorum, laborum, abſtinentiarum, diſciplinarum, eleemoſynarum, peregrinationum, mortificationum, cæterorumq; bonorum, ac meritorum, quæ per Monachos, & Moniales totius noſtræ Congregationis in vniuerſo Orbe diuina pietas operari dignabitur, plenam communicationem, participationem, aſſocietatem libenter vobis tenore præſentium concedimus, & intra noſtræ militiæ caſtra in morte, & in vita recipimus, vt meritorum noſtri Ordinis vbertate, ac ſanctorum ſuffragijs ſtipati, diuinæ gloriæ faſtigium aſſequi valeatis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.

In quorum fidem has noſtro ſigillo maiori munitas, noſtra manu ſubſignauimus. Dat. &c.

LITERARVM PARTICIPATIONIS ad beneficia, & ſpiritualia dona Ordinis Prædicatorum,

FORMVLA XLVII.

In Dei Filio &c. Deuotus veſtræ charitatis affectus, quem ad noſtrum Ordinem vos habere multiplici, & grata Fratrum noſtrorum relatione cognouimus, meritò requirit, vt beneficia Ordini noſtro Dei benignitate collata, vobis gratiùs impertiamur. Quare de omnipotentis Dei miſericordia, & liberalitate confiſi, omnium Miſſarum, orationum, prædicationum, ſtudiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abſtinentiarum, laborum, cæterorumque bonorum operum, ac meritorum, quæ per Fratres, & Sorores noſtras diuina bonitas in noſtra Prouincia, vel in Orbe fieri dederit vniuerſo, communionem, & participationem concedimus, & elargimur, vosq; ad ipſius Ordinis, vel prouinciæ beneficia, & ſuffragia recipimus, & admittimus in vita pariter, & in morte, vt multiplici Sanctorum ſuffragiorum præſidio adiuti, hic augmentum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem &c.

Refertur poſt Conſtit. Ord Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 21.

LITERARVM PARTICIPATIONIS ad ſpiritualia dona, cæteraq; exercitia Congregationis Vallis Vmbroſæ,

FORMVLA XLVIII.

In nominæ Sanctiſſimæ, & Indiuiduæ Trinitatis Beatiſsimæ Virginis Mariæ, & SS. Patrum noſtrorum Benedicti, atq; Ioannis Gualberti. Nos Don N. Abbas S. Saluij Diœceſis Florentin. ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis Vmbroſæ Præſidens Generalis D. Don. N.N. eiuſdem Congregationis

tionis

tionis Viſitatores. Dilecto nobis in Chriſto N. ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus. Meretur . . . , deuotionis affectus, quem erga vniuerſam Congregationem noſtram, ad honorem Dei, & Beatiſſimæ Virginis à Sancto Patre noſtro Ioanne Gualberto inſtitutam, & præcipuè erga Eccleſiam . . . . Congregationis noſtræ Vallis Vmbroſæ . . . . nuper . . . . . habere cognouimus; vt laudabile votum deuotionis . . . . gratijs (prout poſſumus) & ſpiritualibus fauoribus attollamus . . . . . Igitur de Congreg. noſtra benè merit . . . , aliquid retribuere cupientes, decreuimus, & voluimus, tenore harum præſentium, in Confratre . . . noſtr . . . . aſcribere, & comparticip . . . in vita, & poſt mortem, facere, cunctarum indulgentiarum, Miſſarum, Officiorum, eleemoſynarum, ieiuniorum, cæterorumq; ſpiritualium exercitiorum, quæ Deo adiuuante, in noſtra Congregatione fiunt, ac in poſterum fient; . . . . in numerum benefactorum noſtrorum recipere, & cooptare. In quorum omnium fidem, has noſtras ſigillo communiri iuſsimus, & ſubſcriptione propriæ cuiuſq; manus corroborauimus. Valeat in Domino Fraternitas . . . . Datæ in Monaſterio Sancti Bartholomæi de Ripulis, propè Florentiam, noſtra reſidentia. Die . . . . . . Anno . . . .

LITERARVM PARTICIPATIONIS,

FORMVLA XLIX.

D. N. &c. Abbas S. N. ac Præſidens Generàlis &c. Perilluſtribus D. D. N. N. Equiti, vel Doctori &c. eiuſque vxori, filijs, ac filiabus præſentibus, & futuris noſtris deuotis amicis ſalutem in Domino, & piæ ſinceritatis affectum. Etſi vniuerſis Chriſti fidelibus ſint ſpiritualia beneficia communicanda, ad illos tamen abundantiùs fluere noſtra debent, qui erga noſtram Congregationem ſingularem deuotionis affectum præſeferunt, & quos ſpiritualis dilectionis prærogatiua meritis amplioribus cumulat. Propterea nos veſtrum erga noſtram Congregationem pium, atq; præcipuum deuotionis ſtudium intuentes, vos in noſtros dilectos fratres benignè ſuſcipimus, & libenter adoptamus, vobiſq; orationum, Miſſarum, diuinorum Officiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abſtinentiarum, laborum, peregrinationum, ſpiritualium exercitiorum, ac denique bonorum omnium ſpiritualium, quæ diuina clementia per noſtræ Congregationis vtriuſque ſexus Religioſas perſonas præſentes, & futuras vbiq; terrarum, dignabitur operari, communicationem, & participationem auctoritate, nobis vigore noſtrorum priuilegiorum à Sancta Sede Apoſt. & à RR. Patribus noſtris Diffinitoribus conceſſa, harum ſerie gratioſè concedimus, & elargimur: volentes inſuper, & hoc eodem tenore præſentium ſtatuentes, atq; mandantes, vt cum alicuius veſtrum obitus (quem Dominus ſua gratia munire dignetur) fuerit in noſtro Capitulo Generali denunciatus, pro culparum expiatione, & animarum veſtrarum ſalute preces, & ſuffragia conſueta ab vniuerſa noſtra Congregatione perſoluantur. Vos verò quò vberioribus huius noſtræ Congregationis meritis, fructibusque ſpiritualibus potiamini, in Domino hortamur, vt eadem ad eius conſeruationem, & incrementum apud Deum veſtris precibus adiuuetur. In quorum fidem &c.

LITERARVM INCORPORANDI aliquem Eremitam in oblatum alicuius Congregationis cum iuramento obedientiæ,

FORMVLA L.

D. N. &c. Vniuerſis, & ſingulis præſentes literas inſpecturis notum facimus, deuotum Religioſum Fratrem N. de N. Eremitam, de cuius bonis moribus, humilitate, & cæteris requiſitis per fide dignorum virorum atteſtationem ſufficienter informati ſumus, ipſo inſtante, & humiliter petente (præſtito prius per ipſum in noſtris manibus iuramento de nobis, & ſucceſſoribus noſtris ſemper obediendo) in noſtrorum oblatorum numerum fuiſſe acceptum, eidemq; nos habitum cum inſignibus noſtræ Religionis per ſimiles noſtros oblatos deferri ſolita conceſſiſſe, atque ea R. P. D. N. de N. Priorem noſtri venerabilis Monaſterij &c. eidem tradi commiſiſſe, ita vt in noſtram Religionem ex hoc incorporatus, & eidem actu ſeruiens omnibus exemptionibus, priuilegijs, indultis, & gratijs, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus cæteri ſimiles noſtræ Congregationis oblati vigore noſtrorum priuilegiorum, ſiuè aliàs quomodocunque, & quocunque iure gaudent, & fruuntur, gaudeat, & potiatur: & talem tibi, & ad quos ſpectat, haberi, & reputari debere declaramus. In quorum fidem has fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, noſtroq; ſolito ſigillo munitas, & roboratas. Datum &c.

OBEDIENTIAE

FORMVLA LI.

D. N. &c. tibi D. N. de N. Monacho noſtro N. expreſsè profeſſo, tenore præſentium præcipimus, & in virtute ſalutaris obedientiæ mandamus, quatenus his viſis in ſpatio dierum . . . & perſonaliter conferas ad hoc venerabile Monaſterium S. N. de N. ſub illius N. obedientia moraturus, vſque ad aliud noſtrum mandatum, cauens à contrario, ſi noſtram, ac Religionis gratiam, charã habes. Dat. &c.

LITERAE PARTICIPATIONIS pro Oblatis ſecularibus,

FORMVLA LII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Chriſto filio N. ſalutem, & benedictionem in Domino. Cùm pro tuo in noſtram Congregationem ſingulari affectu, ac deuotione, & fere perpetua diligenti, fideliq; ſeruitute, non parum nos tibi debere fateamur, eapropter iuſtum duximus tuis precibus aſſentiri, quibus noſtræ ſpiritualis militiæ caſtris, & meritorum noſtrorum participatione donari efflagitaſti. Nos igitur auctoritate, qua fungimur, ac de

Diui-

Diuina bonitate maximè confiſi, tenore præſentium tibi præfato libenter impendimus, & elargimur, concedimus, ac volumus, vt quidquid ieiunijs, orationibus, alijsq; ſpiritualibus, & Deo gratis obſequijs in noſtra Congregatione promeremur, & poſthac promerebimur, noſtrorum omnium ſocius, & particeps efficiaris in vita, in morte, & poſt mortem. Inſuper quoniam eodem charitatis affectu temetipſum, tuaq; omnia noſtro vener. Monaſterio N donatione inter viuos irreuocabili ſponte obtuliſti, teipſum ideo in noſtrorum oblatorum numerum gratioſè recipimus, ac priuilegijs omnibus, indultis, immunitatibus, libertatibus, gratijs, & exemptionibus, prout & nos fruimur, & potimur, ac frui, & potiri poſſumus, ac debemus, harum vigore te donamus, tibique facultatem concedimus, vt in pectore more oblatorum Religionis inſignia geſtare valeas. In quorum fidem &c. Datum &c.

LICENTIAE SCRIBENDI in Confraternitate Roſarij,

FORMVLA LIII.

Nos F. N. certiores facti, te Venerandum Patrem F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatiſsimam Virginem Dei Genitricem; ac proptereà cupidum propagandi cultum eius, & deuotionem erga illam per Confraternitatem Roſarij pectoribus fidelium inſerendi: præſentium tenore tibi concedimus, vt vbicunque fuerint huiuſmodi Confraternitates, nomina omnium in eis recipi volentium ſcribere, Roſaria benedicere, & quandò ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta Confraternitas, eam erigere; & inſtituere aliquem, qui eius curam habeat, & recipi volentes ſcribat, Roſaria benedicat, deputare, & omnia ſingula facere poſſis, & ille poſſit, quæ per Fratres noſtros, ad id in noſtris Eccleſijs deputatos fieri ſolent, & poſſunt: dummodò pro huiuſmodi ſcriptura, benedictione, &c. nihil recipiatur. In quorum fidem his noſtro ſigillo munitis manu propria ſubſcipſimus &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 19. à tergo,

ALIA AD ECCLESIAS extrà Ordinem,

FORMVLA LIV.

Nos F. N. &c. Attendentes ad vberes, odoratosq; fructus, quos in Sanctæ Eccleſiæ Horti concluſi Roſeto protulerunt, atq; in dies magis proferunt Roſea illa plantaria, quæ Roſarium Beatæ Mariæ Virginis appellantur, vbique illa plantari vellemus. Modus enim orandi ijs ineſt adeò facilis, vt omnibus ſit peruius, adeò numeri myſterio, & ordine, ac varietate diſtinctus, vt omnibus poſſit eſſe iucundus, adeò frugifer, vt ad Chriſtianæ perfectionis apicem compendioſiſsimè ducat: orationem quippe Dominicam, & Angelicam ſalutationem, quibus Roſarium conſtat, nullus Chriſtianus ignorat. Pſalterium proindè dicitur, quod Angelica ſalutatione centies, & quinquagies in eo repetita Pſalmorum Dauidici Pſalterij numerum referat; vtque varietate delectet, ad quamque decimam vnam interſerit oratio Dominica. At verò ſi ritè perſoluitur, fructum reddit ampliſsimum, nam præter hoc, quod Chriſti vita, quæ in eo per multa myſteria recolitur meditando, mens inſtruitur, reficitur, & ſpirituali cõſolatione pingueſcit, heroicę illæ virtutes in eadem, velut in firmamento ſydera fulgentes, ad conſilia faciendum, meditantis animum trahere ſufficiunt, atque præſtanda, ſi quid fortè ex noſtra infirmitate deficeret, Beatiſsimæ Virginis interceſſio, in eodem ſæpiùs implorata, facilè impetrabit. Cui rei ſodalium, Confraternitatum q; toto Orbe diffuſarum, in meritorum participatione communio ſuffragatur. Indulgentiæ demùm, peccatorumq; remiſſiones à diuerſis Summis Pontificibus huiuſmodi ſodalibus, & Confraternitatibus collatæ, ad hæc plurimùm conferunt. His forſan, aut alijs, bonis tamen rationibus moti Chriſtifideles Oppidi N. vel Eccleſiæ N. cupientes tanto ditari theſauro, Confraternitatem huiuſmodi in eadem habere, & Altare pro ea deputare cupiunt; atq; vt dictarum indulgentiarum poſſint eſſe participes, noſtram ſuper his licentiam petierunt. Nos igitur Glorioſiſſimæ Virginis Mariæ cultum augere, & fidelium animos ad veram pietatem, & deuotionem per hæc accendere cupientes, tibi Reuerendo N. vel vobis in Chriſto dilectis fidelibus Oppidi N. præſentium tenore concedimus, vt in Eccleſia N. Confraternitatem Roſarij huiuſmodi inſtituere, & habere, Altare pro ea deputare poſſitis, cui nunc primum Reuerendum D. N. Rectorem, & directorem damus, & nominamus, & poſt eum ſucceſsiuè, qui per Confratres pro tempore deputabitur; cui nomina omnium in eadem recipi volentium ſcribendi, Roſaria, ſeu Coronulas benedicendi, & omnia, & ſingula faciendi, quæ per Fratres noſtros, ad id in noſtris Eccleſijs deputatos, fieri ſolent, & poſſunt facultatem concedimus: dummodò pro huiuſmodi receptione, ſcriptura, benedictione, & alijs ſimilibus, nihil exigatur, aut recipiatur: nè pietas in quæſtum, & deuotio degeneret in auaritiam. Volumus autem pro recognitione, quòd nomina eorum, qui nunc primùm ſcribentur, ad Conuentum noſtri Ordinis, Eccleſiæ veſtræ propinquiori, deferantur. In quorum &c.

Refertur ibidem fol. 20.

LICENTIAE PRO ANNI SANCTI IVBILAEO ad Limina Apoſtolorum,

FORMVLA LV.

Cum primum per ſupplices preces tuas ſpirituale deſiderium tuum nobis innotuit, quo teneri te dicis viſendi, ac perſonaliter viſitandi Limina Apoſtolorum Romæ, caeteraſq; Sacroſanctas Baſilicas expoſitas pro Anni Sancti Iubilæo conſequendo, libuit annuere votis, & promouere deuotionem tuam. Quamobrem per has noſtras, quas per Cancellarium noſtrum exarari, noſtriq;

Offi-

Officij ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demum manu ſubſcripſimus, licentiam tibi concedimus illuc eundi, ibiq; commorandi, quouſq; tanto potiaris theſauro, & alia tua, ſi quæ ſunt, honeſta negotia peragas. Et ſi quo pacto ex auctoritate noſtra iuuari poſſe cognoueris conſcientiam tuam; facultatem quoque ſpecialiter per has noſtras tibi concedimus, vt à quocunque approbato Sacerdote pro Confeſſionibus abſoluaris, & diſpenſeris à quibuſcunque etiam reſeruatis, à quibus ipſi abſoluendi, & diſpenſandi per priuilegia, aut iura auctoritatem habemus, quouſque pro tali effectu Romæ permanſeris, & non vltrà. Angelus Domini cuſtodiat te, & hinc euntem, & ibi commorantem, & indè huc reuertentem, ſisq; noſtri memor in tuis orationibus.

LICENTIAE EVNDI
ad Sacras B. Mariæ Virginis Lauretanas Aedes,

FORMVLA LVI.

D. &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. N. &c. Monacho noſtro Sacerdoti expreſsè profeſſo ſalutem, & benedictionem in Domino. Cùm nobis humiliter expoſueris, magno te deuotionis ardore flagrare, ac deſiderio Sacras Beatiſsimæ Virginis Lauretanas Aedes viſitandi, ibiq; vota tua perſoluendi, atq; alias deuotiones explendi; ideoque à nobis licentiam prædictas Sacras Aedes adeundi poſtulaueris. Nos piæ, ac deuotæ huiuſmodi tuæ petitioni benignè annuentes, tibi harum ſerie concedimus facultatem ad Lauretanam Vrbem te conferendi, ibiq; & alibi, vbi noſtri Religioſi non commorantur, coram quocunque Sacerdote ab Ordinario loci approbato Confeſſario Sacramentalem peccatorum tuorum Confeſsionem faciendi; & ab eodem abſolutionis beneficium in forma Romanæ Eccleſiæ conſueta obtinendi. prædictas Sacras Aedes perſonaliter viſitandi, & ibidem, vel alibi Miſſam celebrandi, aliaq; pietatis, & deuotionis opera faciendi, quæ ad tuam deuotionem explendam, tuamque ſalutem ſpectare quomodocunque dignoſcuntur. Rogantes, & in Domino obſecrantes Reuerendiſsimos DD locorum Ordinarios, & DD. Præſides, & Cuſtodes Sanctarum Aedium, vt te benignè ſuſcipientes, & charitatiuè tractantes ad omnia, & ſingula exequenda admittant. In quorum fidem &c. Datum &c.

DENVNCIATIONIS
in Viſitatione ſeruanda

FORMVLA LVII.

In nomine Domini Ieſu Chriſti, Amen. Cùm in Conuentu N. Die . . . . Menſe . . . . . Anno . . . . . impoſitum fuiſſet à nobis initio noſtræ Viſitationis præceptum generale de culpis, & defectibus aliorum nobis ſinceré, & iuridicè detegendis, comparuit coram nobis Pater N. ab N. eiuſdem Monaſterij Conuentualis Sacerdos, annorum . . . . qui præſtito iuramento de veritate dicenda, affirmauit, gloria Dei ductus, & zelo Religionis, ſe ſcire Patrem N. ab N. eſſe proprietarium, & accipere, retinere, expendere, ſiuè donare pecunias in magna quantitate, ſinè vlla Superioris licentia, vel habere familiaritaté ſuſpectā, vel ſcandaloſam, cum tali fœmina, ac propterea eum denunciare, vt iuridice ſecundùm culpæ qualitatem puniatur. In quorum fidem prædictum teſtimonium propria manu, coram Patre N. Viſitatore, & N. Secretario, ſubſcripſit eodem die, & anno quo ſupra.

Pater N Prouincialis ſiuè Viſitator, Fr. N. ab N.
Pater N. Secretarius.

Refert Fr. Thom. à Ieſu de Viſitat. Regul. tract. 3. cap. 2. num. 12.

SERVANDORVM VISITATOR
vbi procedit per viam denunciationis,

FORMVLA LVIII.

Coram nobis Patre N. Prouinciale, ſiuè Viſitatore comparuit Frater N. & in modum denunciationis, ſequentia, his verbis expoſuit.

In nomine Domini, Amen. Ego Frater N. coram vobis Reu. Pater Prouincialis per modum denunciationis expono, qualiter Frater N. *& cætera vt ſupra*. Quæ quidem denunciatio non animo maligno, ſed bono Religionis zelo, vt per vos, qui es communis Prælatus noſter, & Pater prouideatur ſcandalo orto inter Fratres, & demùm bono Religionis noſtræ conſulatis, ne cæteri ſimilia deinceps committere audeant. Datum in noſtro Conuentu N. Die . . . . Menſe . . . . . Anno . . . .

ALIA EIVSDEM REI

FORMVLA LIX.

Coram nobis P. N. comparuit Fr. noſter N. ab N. qui per modum denunciationis expoſuit, quòd cùm his præteritis diebus eſſet in domo quorumdam ſecularium, in tali loco, intellexit ab eis cum graui cordis ſui angore, quòd ipſi non parum fuerint ſcandalizati, ex admodum frequenti, atque domeſtica familiaritate Fratris N. noſtri Ordinis, cum tali muliere, quæ eſt malæ conditionis, & famæ. Quare ego Frater N. ab N zelo Dei ductus, & animæ illius Fratris noſtri, & honoris Religionis, ac primùm ad honorem Dei defero, ac denuncio vobis factum iſtud, quò ſi prouidere poſſitis, eo meliori modo, quo noueritis expedire, prouideatis. Mecum erat Frater N. ab N. qui & ipſe omnia audiuit. Datum in Conuentu noſtro Die . . . . Menſe . . . . . & Anno . . . . .

PROCESSVM VISITATIONIS,
ſeù inquiſitionis generalis ſimpliciter incipiendi.

FORMVLA LX.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . . . die . . . . . Pontificatus Sanctiſſimi D. N. Domini . . . . . . Anno . . . . . . Sacrorum Canonum, ſacriq; Concilij Tridentini Decretis, ac noſtrarum Conſtitutionum ordinationibus, de Monaſteriorum Congregationis viſitatione inhærendo, Reuerendiſſimus Pater Generalis . . . . . .

D. B. vnà cum ſuis Collegis dictæ Congregationis Viſitatoribus D. C. D. E. D. F. & me D. S. Viſitatore, & Notarij viceſgerente, acceſsit ad Monaſterium..... & eiuſdem Monaſterij Patribus, ſiuè Canonicis huiuſmodi viſitatione intimata, exhortationeq; adhibita conuenienti; primò Eccleſiam (vt in Pontificali Romano ſtatuitur) viſitauit; de inde ſacra vaſa, & veſtes, aliaq; ad cultum Diuinum ſpectantia, omnibusq; (vt decet) inuentis ad Canonicorum Sacerdotum in eodem Conuentu commorantium (vt in Congregatione noſtra moris eſt) viſitationem in camera ſolitæ reſidentiæ admodum Reuerendi P. Abbatis eiuſdem Monaſterij ſe contulit vnà cum prædictis Collegis.

Et cùm dictus Pater Abbas D. I. vocatus adeſſet, à præfato Reuerendiſſimo P. Generali admonitus de veritate ſuper interrogandis fideliter dicenda, prout ſe facturum eſſe promiſit, ad oportunas interrogationes, vt infra, depoſuit. Interrogatus ſuper primo. Reſpond. ſuper ſecundo. Reſpond. & ità de ſingulis.

Quibus habitis præfatus Reuerendiſsimus Pater Generalis mandauit eidem P. Abbati, vt ſi quid haberet, quod pro Dei honore, Monaſterij, & ſubditorum ſuorum bono diceret, libere deponeret.

Qui Reſpondit. Io non hò altro, che dire.

Tunc præfatus Pater Generalis præcepit eidem P. Abbati, vt ſe ſubſcriberet, prout manu propria ſe ſubſcripſit; qua ſubſcriptione habita illum dimiſit. Eadem die ſecundo loco vocatus D. L. eiuſdem Monaſterij Vicarius cum adeſſet admonitus, vt ſupra.

Interrogatus ſuper primo, reſpondit &c. ſuper ſecundo, reſpondit &c. ſuper tertio, reſpondit, &c.

Quibus habitis &c. vt ſupra. Et ità proſequendus eſt viſitationis proceſſus. Qui ſi in vna die minimè terminetur, die altera initio apponendum erit. Die verò.... eiuſdem menſis, & anni coram eiſdem vocatus D. M. &c. vt ſupra.

Refert Franc. Ghiſiler. in tract. de Iudice Regular. cap. 26. num. 84.

INCIPIENDI PROCESSVM per viam Inquiſitionis Generalis quoad perſonas tantum in delicto facti permanentis

FORMVLA LXI.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die.....

Cùm ad aures admodum R. P. D. P. Abbatis &c. perueniſſet D. Maledicum de Flagitioſis vulnera tum fuiſſe; connocatis eiuſdem Monaſterij Diſcretis D. I. D. L. & me D. S. Diſcreto, & Notarij fungente vices; vnà cum illis acceſsit ad cellam d. D. Maledici, illumq; in lecto decumbentem reperit, atque in facie vulneratum in dextera maxilla, cum maxima ſanguinis effuſione, quo vulnere per d. P. Abbatem, eiuſq; Diſcretos prædictos viſo, & bene conſiderato repererunt illud gladio factum fuiſſe, & eſſe longitudinis quatuor digitorum, vel circa, & per d. P. Abbatem delato iuramento de veritate ſuper interrogandis dicenda d. D. Maledico, prout tacto pectore iurauit, illum interrogauit. Quo modo ità vulneratus reperiatur.

Reſpondit. Mentre io tornauo alla mia camera queſta notte, ſono ſtato ferito nell'entrare della porta del dormitorio, doue ſta la mia camera, à queſto modo, che V. P. vede.

Interrogatus, quis eum ità vulnerauit, & admonitus, vt dicat.

Reſpondit. Io non lo sò, perche io era ſenza lume, e colui che mi ferì, mi diede ſtandomi di dietro, e ſubito fuggì via, di maniera, che io non lo potei vedere, maſſime eſſendo anco ſmorzata la lampada.

Interrogatus, quem credit fuiſſe, qui taliter eum vulnerauit.

Reſpondit. Io credo, che ſia ſtato D. Vindice de gl'Infleſsibili della tal Città.

Interrogatus, quare ità credat, ſcilicet D. Vindicem de Inflexibilibus illum vulneraſſe.

Reſpondit. Perche hieri haueſsimo parole inſieme, & egli ſi partì minacciandomi.

Interrogatus, an aliquis adeſſet quandò verba cum d. D. Vindice habuit.

Reſpondit. Vi erano D. Venantio, e D. Feliciano.

Interrogatus, an animo calumniandi, aut odio d. D. Vindicem nominauerit.

Reſpondit. Io l'hò nominato, perche così credo ſia la verità, e non altrimenti.

Quibus habitis præfatus Pater Abbas d. D. Maledicum ad patienter ferendum, & ad veniam per ruſſori tribuendam hortatus, illum dimiſit.

Acta ſunt iſta in dicta cella præfati Monaſterii, anno, die, ac menſe ſupra poſitis, & per me D. S. ſupradictum deſcripta.

Formam incipiendi proceſſum in inquiſitione generali quo ad perſonas tantùm, ſi delictum facti ſit tranſeuntis; ex dictis, atque etiam ex dicendis componere per ſe quiſque poterit.

Refert Franc. Ghiſiler. in tract. de Iudice Regularium cap. 16 num. 86.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam Inquiſitionis Generalis quoad delicta ſolum,

FORMVLA LXII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die.....

Cùm ad aures Reuerendiſsimi P. D. B. Generalis &c. fama deferente, clamoſaq; qui inſinuatione ſubſequente non ſemel: at ſæpius; nec à maleuolis, & maledicis: verum à probis, & honeſtis perſonis peruenerit, quòd in Monaſterio tali Canonici admodum licentiosè viuant, contrà ius, faſq. multa facinora perpetrantes; acceſſit ad ipſum Monaſterium, vt videret an res ita ſe haberet, huiuſmodiq; ſcandalo prouideret, quatenus opus eſſet.

Itaque præfatus Reuerendiſsimus Pater Generalis vnà mecum D. S. eius collega Viſitatore, ac Notarij viceſgerente, decreuit contra dictos Canoniros

nonicos infamatos de illorum vita, & conuerſatione inquirere omni meliori modo.

Acta ſunt iſta in prædicto Monaſterio, anno, die, ac menſe ſupradictis, & à me D. S. ſupradicto deſcripta.

Refert Franc. Ghiſiler. in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 90.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam Inquiſitionis ſpecialis, ſiuè ſolemnis,

FORMVLA LXIII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . . . die . . . .

Cùm ad aures admodum R. P. D. S. Abbatis, &c. fama deferente, clamoſaq; inſinuatione proſequente non ſemel; at ſæpius, nec à maleuolis, aut maledicis; verùm à probis, & honeſtis perſonis peruenerit; quòd Frater Impius de Execrabilibus de tali Ciuitate in eodem Monaſterio, ſibi ſubiectus commiſſus Dei nomen horribiliter blaſphemare, cum non paruo audientium ſcandalo, non veretur. Conuocatis eiuſdem Monaſterij Diſcretis D. B. D. C. & me D. S. Diſcreto, ac pro Notario, & cum illis habito conſilio ſuper infamia huiuſmodi, ad hoc ſcandalum tollendum decreuit contra d. Fr. Impium ſuper ea inquirere, contraq; ipſum iuxtà iuris diſpoſitionem, & conſtitutionum noſtrarum præſcriptum procedere omni meliori modo.

Acta ſunt iſta in tali Monaſterio in camera d. P. Abbatis anno die, & menſe, ſuprapoſitis, & à me D. S. ſupradicto deſcripta.

Refert Franc. Ghiſiler. in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 96.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam exceptionis,

FORMVLA LXIV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . . die . . . . .

Coram Reuerendiſsimo P D. B. Præſidi Generali &c. ac eiuſdem Congregationis Viſitatoribus D. C. D. G. D. F. & me D. S. Viſitatore, & pro Notario, perſonaliter comparuit D. Zelotes de Inuidis de tali Ciuitate, & excepit contrà D. Bibacem de Muſſolinis de Meuania, quòd non debeat eligi in Priorem ex cauſa, quam depoſuit, prout infra hoc modo. Videlicet.

Padre Generale, e PP. Viſitatori. Hauendo preſentito, che VV. PP. ſono per eleggere per Priore del tal Monaſterio D. Bibace de Muſſolini de Beuagna, io le dò eccettione, che lui ſpeſſo per il troppo bere s'imbriaca, nella qual'imbriachezza egli fà, e dice molte pazzie, & in particolare ciò gl'occorſe queſt'anno nel meſe di Gennaro il giorno di S. Antonio dopò pranſo in Refettorio, eſſendoui preſenti D. H. e D. I. & il meſe di Marzo il Giouedì graſſo dopò cena, eſſendo nella camera del fuoco, e vi erano preſenti D. M. e D. P. altre volte anco gl'è occorſo l'iſteſſo in diuerſi tempi, come ſanno il Refettorario, e P. Infirmario; però à me non pare, che tal huomo debba eleggerſi al Priorato; per il che io le dò queſt'eccettione, acciò VV. PP. non l'elegghino.

Quibus auditis præfatus Pater Generalis detulit iuramentum d. D. Zeloti, quòd veritatem in omnibus in propoſita exceptione contentis dixerit, & quòd non animo calumniandi d. D. Bibacem exceperit, prout tacto pectore iurauit. Poſtea d. Reuerendiſsimus mandauit ei, vt ſe ſubſcriberet, qua ſubſcriptione habita, illum dimiſit, & vnà cum prædictis PP. Viſitatoribus propoſitam exceptionẽ acceptauit ſi, & in quantum, omni meliori modo.

Acta ſunt iſta in Monaſterio tali, in camera admodum R. P. Abbatis, anno, die, & menſe ſuprapoſitis, & per me D. S. prædictum deſcripta.

Refert Franc. Ghiſiler. de Iudice Regular. cap. 16. num. 102.

PROCESSVM INCIPIENDI contra infamatum repertum in Inquiſitione Generali, ſeù in Viſitatione,

FORMVLA LXV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . . . die . . . . .

Quia in Viſitatione huius Monaſterij D. Malitioſus de Impudicis de tali Ciuitate, repertus fuit de crimine linguæ infamatus. Quippè qui, vt omnes Canonici depoſuerunt, multa obſcena ſæpius loquitur, cum non paruo audientium ſcandalo. Reuerendiſsimus Pater Generalis Canonicorum Reg. Sancti Saluatoris D. B. vnà cum ſuis Collegis Viſitatoribus D. E. D. G. D. F. & me D. S. Viſitatore, & pro Notario; decreuit ſuper huiuſmodi crimine contra d. D. Malitioſum ſpecialiter inquirere, teſtes adhibito iuramento interrogando, reum ipſum conſtituendo, cæteraque oportuna peragendo, prout de iure.

Acta ſunt iſta in præfato Monaſterio in camera ſolitæ reſidentiæ adm. R. P. Abbatis, anno, die, & menſe ſuprapoſitis, & per me D. S. qui ſupra, deſcripta.

INTERROGATIONVM IN INFORMATIONIBVS ſumendis de ingredi volentibus Religionem,

FORMVLA LXVI.

An cognoſcant parentes N. N ſcianque eos eſſe verę Fidei Catholicæ ſectatores, ac bonæ famæ, & nominis.

An ſciant eumdem eſſe ſui iuris, & liberum, vt diſponere valeat de perſona ſua, non ligatum matrimonij vinculo. Et an ſciant eum promiſſionem dediſſe alicui virgini, vel mulieri, eam ducendi in vxorem.

An ſciant, eum eſſe virum probum, ac bonis moribus præditum, & præſertim an ſciant, eum perpetraſſe aliquod delictum, homicidium, furtum, latrocinium, vel aliquid ſimile, quod fuerit deductum in iudicium, aut ſuper eo aliquo facta fuerit inquiſitio.

An ſciant, eum amiſiſſe bonum nomen apud homines ratione alicuius enormis delicti, vel pœnæ exe-

execrabilis ei illatæ, & vt perpetua notetur infamia.

An ſciant eum eſſe debitis vltra facultates ſuas onuſtum, quæ ſoluere non poſsit, ab eiſq; faciliter ſe expedire.

An ſciant eum ratiocinijs tàm publicis, quàm priuatis eſſe obnoxium,

An exiſtiment eum bono fine ad Religionem ſe transferre.

An ſciant eum eſſe integræ valetudinis mentis, ac corporis, & præſertim.

An ſciant, cũ aliquo morbo contagioſo laborare.

Refert Fr. Barthol. à Vecch. in prax. Nouit. diſp. 6. dub. 7. & 8,

IVRAMENTI PRAESTANDI IIS, qui volunt Religionem ingredi, fideſq; de vita, & moribus neceſſarias non habent,

FORMVLA LXVII.

In nomine Domini, die . . . menſ. . . . Anno . . . . in loco noſtro N.

Cùm admodũ R.P.F.N.de N. Prouincialis huius noſtræ Prouinciæ N. commiſerit P.F.N. Guardiano, & Magiſtro Nouitiorum in hoc loco N. vt eius, qui recepti fuerint à præfato P. Prouinciali, & miſſi ad hunc locum cauſa ingrediendi Religionem noſtrã, nullatenus concederet Religionis habitum, donec eidem P. Guardiano literas iuridicis atteſtationibus firmatas exhibuerint, in quibus ſe nullo Conſtitutionis Sixti V. impedimento obſtrictos eſſe præcipuè appareat. Et ſi contingeret aliquem his literis teſtimonialibus carere, idem P. Prouincialis mandauerit ab eo iuramentum deſumi ſub forma infraſcripta, antequam habitu Religionis induatur. Et cum N.N. literis obedientialibus adm. R.P. Prouincialis ad hoc Monaſterium cauſa ſuſcipiendi probationis habitum ſe contulerit, literaſq; teſtimoniales præfatas ſecũ nõ detulerit, P. Guard. prædictus decreuit iuxta præmiſſa interrogare eum mediante iuramento, antequam ad Religionis probationem admittatur, prout de facto eum interrogauit præſentibus P F N & P.F.N. teſtibus. An aliquod delictũ, puta homicidium, furtum, latrociniũ, vel quid ſimile in foro contentioſo deductum perpetrauerit, per quod Curiæ ſuſpectus exiſtat. An ratiociniis publicis, vel priuatis reddendis obnoxius ſit: vel ære alieno ſupra vires facultatũ ſuarum grauatus exiſtat; & an de legitimo matrimonio natus ſit, vel aliqua graui, incurabili, vel cõtagioſa infirmitate, vt morbo gallico, vel ſimili laboret. vel alio quouis impedimento ſe obſtrictum ſciat, per quod ad Religionis ſtatum capeſſendũ inhabilis reddatur. Qui his omnibus interrogationibus corã prædicto P. Guardiano præſentibus præfatis Patribus reſpondit, ſe nullatenus conſciũ eſſe prędictis impedimentis obſtringi, quod iuramento ei præſtito tactis ſcripturis ſacris confirmauit, & in prædictorum fidem manu propria ſe ſubſcribet.

Io N.N. confermo quanto di ſopra.

Ego F N.N. prædicta ſcripſi fideliter de mãdato.

Ego F.N.N. fui præſens.

Ego F.N.N. fui præſens.

INTERROGATORII IN EXAMINE Teſtium Viſitationis,

FORMVLA LXVIII.

Die . . . Menſe . . . . . Anno . . . .

Coram R.P. Viſitatore N. in Conuentu N. vocatus Monaſterij ſuperior ætatis annorum N & monitus, ac iuramento ab eo præſtito de veritate ſuper interrogandis dicẽda tacto pectore, more Sacerdotum iurauit, & circa interrogationes propoſitas reſpondit, vt infra.

Primò. Interrogatus, an cognoſcat P.N. ab N. Religioſum profeſſum Sacerdotem, & Procuratorem illius Conuentus, & à quo tempore illum agnoſcat? Reſpondit, ſe à multis diebus illum agnouiſſe, & familiariter cum ipſo in illo Conuentu fuiſſe conuerſatum.

Secundò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis ſit tàm apud alios, quàm apud ipſum? Reſpondit ſe prædictum P.N. habuiſſe pro viro probo, ac bonæ famæ, & opinionis tàm apud alios illius familiæ Religioſos, quàm apud ipſum.

Tertiò. Interrogatus, in quos vſus ille, & pro quibus expendat Monaſterij pecunias ſinè licentia Superioris, elargiendo illas ſuis conſanguineis, ac aliquando in conuiuijs luxurioſè cum ſecularibus bibendo? Reſpondit, ſe audiuiſſe prædictum P.N. diſtribuiſſe aliquas Monaſterij pecunias inter Fratres, & conſanguineos, ſed tamen neſcire an hoc præmiſſa Superioris licentia faciat, nec ne.

Quartò. Interrogatus, à quibus audiuit præfatum N expendiſſe prædictas pecunias ſinè licentia Superioris, elargiendo eas ſuis conſanguneis?

Reſpondit ſe hoc à Patre N. illius Monaſterij Sacerdote accepiſſe, qui aſſerebat hoc audiuiſſe à quadam conſanguinea eiuſdem Procuratoris, vocata N. Item ſe etiam hoc accepiſſe à Fratre N. qui cum eſſet ordinarius ſocius Procuratoris affirmabat ſe præſente emiſſe quoſdam anulos aureos, eoſque prædictæ conſanguineæ dediſſe, rogans prædictum ſocium, ne alijs Monachis patefaceret.

Quinto. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis ſint Religioſi, a quibus audiuit prædictum Procuratorem expendere illas pecunias, & an ſint viri probi, de quibus nulla ratione præſumi poteſt; quòd odio, aut paſſione aliqua ducti, ſimilem culpam Procuratori temerariè imponant? Reſpondit, habere ſe pro comperto, illos Religioſos eſſe viros probos, timoratæ conſcientiæ, ac teſtes omni exceptione maiores.

Sexto. Interrogatus, an ſciat, vel audiuerit aliquod aliud peccatum, materiam proprietatis concernens? Reſpondit ſe nihil aliud ſcire.

His peractis, legatur eius depoſitio, & notetur in proceſſu, & notarius terminabit examen his verbis. Quibus habitis dimiſſus fuit prædictus P. N. Superior, impoſito ſibi ſilentio de ſecreto tenendo ſub eodem præcepto, & ſubſcribatur.

Ego P. N. affirmo vt ſupra. Deinde Notarius concludat.

Acta ſunt hæc per me F.N. Not. corã R. P. Viſit.

Refert Fr. Thom. à Ieſu de Viſit. Regular. tract. 3. cap. 5. num. 5.

EXAMINIS TESTIVM,

FORMVLA LXIX.

Die, & loco ſupradictis coram præfatis PP. Viſitatoribus D.F. de talibus, de tali Ciuitate eiuſdem Monaſterij Vicarius, ætatis ſuæ annorum .... Religionis verò .... teſtis productus ſuper primo, vocatus, & monitus, ac iuramento ei delato de veritate ſuper interrogandis dicenda, prout tacto pectore more Sacerdotum iurauit, ad oportunas interrogationes depoſuit, vt infra, videlicet.

Interrogatus. An ſciat cauſam ſuæ vocationis.

Reſpondit. Io non la sò, ne poſſo imaginarmela.

Interr. An cognoſcat D. Turpilium de Improbis de tali Ciuitate.

Reſp. Io lo cognoſco beniſſimo, & hora stà qui per ſtanza.

Interr. Quomodo illũ cognoſcat, & à quo tẽpore.

Reſp. Io lo cognoſco, perche ſiamo ſtati inſieme à Breſcia, & à Bologna, e qui già ſono cinque meſi, e ſono da dodici anni, che io lo cognoſco.

Interr. Cuius famæ ſit d. D. Turpilius apud alios

Reſp. Io non sò in che conto lo tengano gl'altri, perche bado à caſi miei.

Interr. Cuius opinionis ſit apud ipſum.

Reſp. Io per me lo tengo per buon compagno, è vero, che alle volte và in colera, e ſi laſcia vſcire di bocca qualche biaſtema.

Interr. Quomodo ſciat illum eſſe iracundum, & quandoq; blaſphemare.

Reſp. Perche l'hò vdito alle volte biaſtemare con le mie orecchie.

Interr. quo loco, ac tempore illum blaſphemias proferentem audierit.

Reſp. In molti luoghi, e tempi l'hò vdito, & in diuerſe occaſioni.

Interr. An vnquam illum in Clauſtro, & in Refectorio blaſphemantem audierit, & quo tempore.

Reſp. Padre io mi ricordo particolarmente, chè il giorno di S. Lorenzo nel Clauſtro dopò pranſo biaſtemò aſſai il nome di Dio.

Interr. Quas blaſphemias dixerit.

Reſp. Egli diſſe al corpo, al ſangue, & altre ſimili, eſſendo ſaltato in colera per non sò che.

Interr. An alij eſſent præſentes quando tales blaſphemias protulit.

Reſp. Vi erano D. Inquieto de Malitioſo, e D.G. de tali.

Interr. An ipſum reprehenderit.

Reſp. Io non volſi dirli altro, perche eſſendo in colera dubitauo, che non mi diceſſe villania, e di non mi dar di parole con lui.

Interr. An amore, vel odio, vel alia paſſione motus talia depoſuerit.

Reſp. Io li voglio bene, e quello, che hò detto, l'hò detto per eſſere così la verità.

Tunc adm. R.P.D.C. maior Viſitator mãdauit d. D.F. vt proprio examini ſubſcriberet, prout lectis eidẽ prius dictis depoſitionibus propria manu ſubſcripſit; qua ſubſcriptione habita, & acceptatis illius depoſitionibus ſi, & in quantum, & eum dimiſit illi præcipiens in virtute ſanctæ obedientiæ, ne cui de his omninò loqueretur.

Die, & loco vt ſupra D.G de talibus, &c, teſtis alter ab accuſatore productus ſuper primo vocatus, ac monitus, &c. vt ſupra. Eodem namq; modo cæteri teſtes examinandi ſunt.

Quòd ſi diuerſis diebus examinentur; initio examinis teſtis dicendum eſt, die vero tali eiuſdem menſis, & anni D.G. de talibus, &c.

Teſtes verò ſuper ſecundo hac forma ſeruata examinari poterunt.

Eidem die, ac loco D.H. de talibus &c. teſtis ab accuſatore ſuper ſecundo productus, vocatus, ac monitus, &c. vt ſupra.

Teſtibus autem ſuper ſecundo vltra prædictas interrogationes poſt interrogationem. An alij eſſent præſentes, ac teſtis reſponſionem. Iudex ſubiungere debet interrogationes ſuper iniurijs, hoc modo.

Interr. An d. D. Turpilius vnquam fuerit de talibus blaſphemijs reprehenſus.

Reſp. Quandò D. Turpilius biaſtemò in Refettorio dopò pranſo il giorno di S. Rocco fù ripreſo da D. Inquieto de Malitioſi.

Interr. Quòd ad huiuſmodi reprehenſionem dixerit d. D. Turpilius

Reſp. Si voltò in colera contro il d. D. Inquieto, e li diſſe molte villanie, & in particolare, che egli era vn forfante, vn ſciagurato, vn maligno, & vn hipocrita.

Interr. An alius adeſſet cum talia iurgia d. D. Inquietus dixit.

Reſp. Vi era Fr. N. Refettorario, D. Inquieto, & io, e non altri.

Interr. An amore, vel odio, &c. vt ſupra.

Eiſdem die, ac loco F.N de talibus, de tali loco Refectorarius, &c teſtis alter ab accuſatore ſuper ſecundo productus, vocatus, ac monitus, &c. vt ſup.

Refert Fran. Ghiſ. in tract. de Iud. Reg. cap. 9. n. 4.

EXAMINIS TESTIVM ALIORVM,

FORMVLA LXX.

Die .... Menſe ..... Anno ....

Vocatus Pater N. ab N. vt ſupra.

Primò Interrogatus, an cognoſcat P.N. Procuratorem, &c vt ſupra. Reſpondit vt ſupra.

Secundo. Interrogatus, an ſit bonę opinionis, &c. vt ſupra Reſpondit vt ſupra.

Tertiò Interrogatus, an ſciat illum eſſe proprietariũ, ac expẽdere Monaſterij pecunias, &c. vt ſup. Reſp. ſe quadam die audiuiſſe à quadam cõſanguinea prædicti Procuratoris, eam habere quoſdam anulos aureos, quos ſibi Procurator N. eius conſanguineus donauerat, eiq; oſtendiſſe aliquos anulos à prædicto Procuratore ſibi traditos.

Item ſe ſcire prædictum P.N Procuratorem, Monaſterii expenſis, ſinè Abbatis notitia, tàm pro amicis Monachis, quàm pro tribus alijs ſecularibus etiam amicis, ſplendidum paraſſe conuiuium [illegible] die .. mẽſe .. in Abbatis hoſpitio, neſciẽte Abbate.

Quarto. Interrogatus, quomodo id ſciat. Reſp. ſe id certò ſcire, tum quia fuit vnus ex inuitatis, tum quia audiuit ab ipſo Procuratore, ſe magnam pecuniæ ſummam in illo conuiuio inſumpſiſſe.

Quinto.

Quinto Interrogatus, an ſciat aliquod aliud peccatum in ſimili materia proprietatis à Procuratore commiſſum?

Reſpondit. Se nihil aliud ſcire.

Et poſt hæc legatur eius depoſitio, vt ſupra.

Eodem fermè modo erit examinandus à Viſitatore F. N. ſocius Procuratoris, qui examinatus iuxtà prædictas interrogationes, ad primam, & ſecundam reſpondit eodem modo, quo alij teſtes.

Ad tertiã reſpondit, præfatum P. Procuratorem N. Monaſterij pecunias in magna quantitate ſinè Superioris licentia prodigè conſumpſiſſe, & tàm Religioſis, quàm ſecularibus conſanguineis diſtribuiſſe.

Interrogatus, quomodo id ſciat? Reſpondit, ſe ſæpius vidiſſe illum pro Religioſis Monaſterij ſibi amicitia iunctis emere veſtes, ſiuè vtenſilia alia.

Interrogatus, quomodo id ſciat fieri ſiuè licentia Abbatis? Reſpondit præfatum Procuratorem, id ſibi ſæpius manifeſtaſſe, & seriò iniunxiſſe, vt nemini hoc patefaceret.

Deinde dixit prædictum Procuratorem conuiuium magnum, tàm pro Monachis notis, & amicis, quàm pro ſecularibus, cum notabili expenſa Monaſterij præparaſſe, ac ipſum eſſe certum de hac re, quia ter, aut quater fuit ab ipſo inuitatus: ac demum ſcire, quòd in eius præſentiâ prædictus Procurator vni ex ſuis conſanguineis vocatæ N. anulos aureos donaſſe, eiuſq; ſorori catenulam auream tradidiſſe, eum humiliter deprecans, vt prædicta omnia ſilentio ſeruaret.

Interrogatus, an ſciat aliud peccatum contra Paupertatis votum? Reſpondit, ſe nihil aliud ſcire.

Refert Fr. Thom. à Ieſu de Viſit. Reg. tract. 3. cap. 5. num. 13. cum ſeqq.

EXAMINIS TESTIVM circa delictum notorium,

FORMVLA LXXI.

Eodem die, & anno R.P. Viſitator conſiderans, quòd tale, tamq; graue delictum in tali Monaſterio commiſſum, ſinè maxima Dei, & proximi offenſione tolerari nequeat, proceſſit ad teſtium examen pro inueſtigando delinquente; Quare eodem die vocatus P.N ab N. coram eodem P. Viſitatore exiſtente in eodem loco, & in primis præmiſſo iuramento, vel præcepto formali, interrogatus fuit an ſciat, tale delictum patratum in illo Conuentu fuiſſe. Et ſi reſpondeat ſe ſcire. Secundo interrogetur, quomodo id ſciat? Vbi erat tali tempore, ac tali hora, quandò delictum fuit commiſſum, & quem credat illud commiſiſſe.

Refert Fr. Thom à Ieſu de Viſit. Regular. tract. 3. cap. 4. num. 1.

EXAMINIS TESTIVM CIRCA FACTAM denunciationem contra aliquem delinquentem,

FORMVLA LXXII.

Die . , . . Menſe . . . . . Anno . . . . .

Cùm perueniſſet ad noſtrã notitiã, publica quadam infamia deferente, vel legitima denunciatione per teſtẽ omni exceptione maiorẽ, P.N. ab N. Procuratorem huius Monaſterij, eiuſdem Monaſterij bona, ſinè legitimo Superioris conſenſu temerè diſſipaſſe, tum donationibus à ſe ſuis conſanguineis factis, tum non modicam pecuniarum ſummam in conuiuiuijs, & potationibus inſumpſiſſe, nec non aliquibus Religioſis ſuis amicis, & etiam alijs ſecularibus exhibuiſſe, cùm ad Dei gloriam, & ad diſciplinam Religioſam conſeruandam neceſſarium ſit, vt ſimilia delicta impunita nõ remaneant, ac ex debito noſtri officij teneamur ad debitam inquiſitionem talium delictorum pleniùs faciendam, præcipimus in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ obedientiæ, & ſub præcepto formali omnibus Religioſis iuxtà tenorem ſequentis Interrogatorij examinandis, vt veritatem, poſtpoſito omni odio, vel amore, aliaue paſsione, ſincerè deponant.

EXAMINANDI TESTES SVPER FAMA,

FORMVLA LXXIII.

Die, atque loco ſupra poſitis coram præfato P. Priore, illiusq; Diſcretis prædictis D. T. de talibus, de tali Ciuitate, ætatis ſuæ annorum . . . . Religionis verò . . . Sacerdos, & Vicarius d. Monaſterij teſtis vocatus, & monitus, iuramento ei delato de veritate ſuper interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad oportunas interrogationes depoſuit, vt infra, videlicet.

Interrogatus. An ſciat cauſam ſuæ vocationis.

Reſpondit. Io non la sò altrimente, ſe V. P. non me la dice.

Interr. An cognoſcat F. Impiũ de Execrabilibus.

Reſp. Padre sì.

Interr. Quomodo illum cognoſcat, & à quanto tempore.

Reſp. io lo cognoſco, perche ſon ſtato con lui à Fiorenza, e quì, e deuono eſſere circa ſei anni, che lo cognoſco.

Interr. Cuius famæ ſit apud alios, & apud ipſum.

Reſp. Lui è tenuto per buon compagno, & io ancora lo tengo per tale,

Interr. An fama ſit, quòd ille blaſphemias proferat.

Reſp. Padre sì, che di lui è tal fama.

Interr. Quid ſit fama.

Reſp. E quello, che ſi dice publicamente.

Interr. Quomodo ſciat talem famã de illo eſſe

Reſp. Lo sò, perche l'hò ſentito dire da molti,

Interr. A quibus audierit.

Reſp. Da molti, ma in particolare dal Padre Fattore, dà D. Sigiſmondo, e da Fr. Patiente.

Interr. Quomodo ab illis audiuerit, & qua occaſione.

Reſp. In diuerſe occaſioni, e ragionamenti, ſecondo che occorre, ma in particolare Domenica paſſata, eſſendo io nel Clauſtro con il d. P. Fattore, e D. Sigiſmondo, ſi venne in ragionamento del d. F. Impio, e tutti due diſſero, come ſi diceua da tutti, che egli era vn gran biaſtematore.

Interr. An ipſe vnquã audierit illum blaſpemãtẽ.

Reſ. Io veramente nõ l'hò mai vdito biaſtemare.

Interr. A quanto tempore d. Fr. Impins de blaſphemia ſit infamatus.

Reſp. Sono molt'anni, ch'io hò udito dire, che lui biaſtemma, ſino quando ſtauo à Fano, che deuono eſſere dodic'anni.

Interr. An ſciat vnde ortum duxerit huiuſmodi fama contra illum.

Reſp. Io non sò, che alcuno gli vogli male, perche del reſto è buon'compagno, ma credo, che tale infamia ſia nata dal ſuo biaſtemare.

Interr. An odio, vel alia paſſione motus iſta depoſuerit.

Reſp. Quello, che hò detto, l'hò detto ſolamente per eſſere cosi la verità.

Quibus habitis præfatus Pater Prior mandauit d.D.T. vt proprio examini ſubſcriberet, qui lectis eidem ab illo factis depoſitionibus, ſubſcripſit, & d Pater Prior acceptatis d. depoſitionibus ſi, & in quantum &c. illum dimiſit, præcipiēs illi in virtute ſanctæ obediētiæ ne de his cū aliquo loqueretur.

Eiſdem die, ac loco coram prædictis D. F. de talibus de tali Ciuitate, &c. vt ſupra.

Refert Fran. Ghiſ. in tract. de Iud. Reg cap. 19. n. 27.

EXAMINIS REI, SIVE CONSTITVENDI REVM,

FORMVLA LXXIV.

Die vero . . . eiuſdem menſis D. Turpilius de Improbis de tali Ciuitate Sacerdos, ætatis ſuæ annorum 40. Religionis vero 24. accuſatus, de quo ſupra, vocatus, ac perſonaliter conſtitutus coram præfato admodum Reuerendo D. C. & me D. I. A. Viſitatoribus, monitusq; ac delato eidem iuramento de veritate ſuper interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad oportunas interrogationes reſpondit, vt infra.

Interr. an ſciat cauſam ſuæ vocationis.

Reſp. Padre nò io, ſe non mi vien detta.

Interr. A quanto tempore in hoc Monaſterio ſit.

Reſp. Ci ſono venuto alla dieta paſſata, aſſignatoui per ſtanza.

Interr. Vnde diſceſſerit tempore proximè præteritæ dietæ.

Reſp. Io mi ſono partito da Reggio, e venuto qui.

Interr. An fuerit in alijs Monaſterijs cōmoratus.

Reſp. Io ſono ſtato in molti, à Fano, à Mantoua, à Breſcia, à Bologna.

Interr. Cum quibus fuerit, præſertim Brixiæ, & Bononiæ.

Reſp. Io ſono ſtato con diuerſi Canonici, ma in particolare con il P. Vicario, qui D F. & in Breſcia, & in Bologna, & ancora con D. G. che pure ſta qui di ſtanza in Bologna, & hora qui con tutti dua loro me ne ſtò.

Interr. An verba vnquam cum aliquo habuerit in aliquo eorum Monaſteriorum, in quibus commoratus eſt.

Reſp. Io non me ne ricordo, perche ſono coſe, che paſſano.

Interr. An vnquam cum D. Inquieto de Malitioſis verba fecerit.

Reſp. Non me ricordo, potrebb'eſſere: ma ſarà ſtata qualche bagatella.

Admonitus, vt recordetur, ac veritatem fateatur; quia in actis conſtat illum verba grauia cum d. D. Inquieto habuiſſe.

Reſp. Io mi ricordo, che già molti giorni ſono, hebbi parole in Refettorio con il d. D. Inquieto.

Interr. Qua de cauſa huiuſmodi verba cum dicto habuerit.

Reſp. Non me ne ricordo. Et erubuit, totusq; mutatus eſt, admonitus autem, vt dictam cauſam exponat, quia mitius ſecum agetur; ſin minus cum rigore procedetur.

Reſp. Padre io ſono vn poco colerico, e quel giorno riſcaldato dal vino diſſi non sò che beſtemie; e perche lui mi ripreſe, io le diſſe villania.

Subinterr. Quas blaſphemias dixerit.

Reſp. Io veramente non me ne ricordo, perche ero in colera.

Interr. Ao aliàs blaſphemauerit.

Reſp. Quando io ſono in colera, me ne ſcappa no di bocca alle volte.

Quibus habitis præfatus P. D. C. Viſitator mandauit eidem D. Turpilio, vt proprio examini ſubſcriberet, prout ſibi prius lectis dictis eius depoſitionibus ſubſcripſit, qua ſubſcriptione habita, præfatus P. Viſitator præcepit ei, vt recto itinere iret ad propriam cellam, nec inde diſcederet, neq; cum aliquo loqueretur ſub pœna carceris ad arbitrium dd. PP. Viſit. illumq; dimiſit.

Refert Franc. Ghiſiler. in tract. de Iud. Reg. cap. 19. numero 7.

CVLPAE FACIENDAE,

FORMVLA LXXV.

Pater dicimus noſtram culpam Deo, & tibi de omnibus vitijs, & peccatis noſtris, maximè de diuino officio malè, & negligenter à nobis recitato, de ſilentio non benè cuſtodito, de ſcandalo Fratribus, & ſecularibus dato, de his, & alijs tranſgreſſionibus noſtris, quomodòcunque offendimus Deum, proximum, & Regulam noſtram, dicimus noſtram culpam, & humiliter deprecamur, vt amore Ieſu Chriſti nobis pœnitentiam imponere digneris.

Refertur in Conſt. Vrban. Fr Ord. Min. Conuent. S. Franciſci in cap. 3. Reg. ſub tit. 10.

SENTENTIAE DIFFINITIVAE,

FORMVLA LXXVI.

Nos Fr. N. ab N. Viſitator, Spiritus ſancti nomine implorato, à quo cuncta, & integra iudicia recta procedunt, in cauſa contra P. N. ab N. Procuratorem huius Monaſterij, coram nobis pendente, & per proceſſum in ſcripto formatum deducta, receptiſque ex vtraque parte probationibus oblatis, his omnibus accuratiſsimè perpenſis, & ad plenum cognitis pronunciamus, ac decernimus, prædictum P. N. ab N. Procuratorem grauiter peccaſſe proprietatis contra votum paupertatis in multis grauibus delictis peccaſſe, tam in conuiuijs pro Monachis, & ſecularibus à prędicto N. ſine licētia exhibitis, quā in alijs donationibus, nēpè trium anulorum aureorum donatorum vni conſanguineæ ab ea.

ab eodem P. N. (vt ipſe etiam in ſua Confeſſione fatetur) temere factis deliquiſſe, ac in huius delicti pœnam præcipimus in carcere per tres annos includendum, ibi ieiunijs panis, & aquæ in pœnam tanti ſceleris ſemel in qualibet hebdomada macerandum, reſeruantes nobis facultatem moderandi, vel diſpenſandi in prædictis: acta, lata, & lecta fuit hæc ſententia, & publicata in Monaſterio noſtro N. ſiue in cellula noſtra per me Fratrem N. ab N. Viſitatorem huius, Conuentus prædicto Patre N. præſente, & audiente (ſi ibi præſens fuerit) & teſtibus infraſcriptis, qui propria manu ſubſignarunt. Die .... menſe ..... anno ...

Locus ✝ Sigilli.

Fr. N. Viſitator.
Fr. N. Notarius.
Fr. N. & N. teſtes.

Refert Fr. Thom. à Ieſu de Viſitat. Regul. tract. 3. cap. 15. in fine.

SENTENTIAE IN QVA DECLARATVR innocentia Rei,

FORMVLA LXXVII.

Nos F. N. ab N. Viſitator, &c. viſa cauſa, ſiuè proceſſu contra P. N. & expenſis omnibus probationibus contra ipſum factis, ac eius vera, & ſincera Confeſſione andita, decreuimus illum nulla animaduerſione dignum eſſe, neque pro hac, neque pro alia cauſa coram nobis legitimè probata, quem in omnibus innocentem repertum auctoritate nobis in hac parte conceſſa abſolutum declaramus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, Amen.

Fr. N. ab N. Viſitator.
Fr. N. ab N. Secretarius.

Refert. Fr. Thom. à Ieſu de Viſit. Regular. tract. 3. cap. 16. in princ.

Multæ aliæ Formulæ, præſertim ſpectantes ad Nouitiorum induitionem, & Profeſsionem Monachorum, necnon Capituli Generalis, ſeù Prouincialis, vel intermedii celebrationem, Monaſteriorum viſitationem, aliosq; ritus conſimiles omittuntur, cum de illis ſpecialiter, & eruditiſsimè pertractet admodum R.P.D. Valerianus Rainerius Prior Sanctæ Mariæ de Vghis Ordinis noſtri Vallis Vmbroſæ Sacræ Theologiæ Magiſter, vir in omnium genere ſcientiarum valdè verſatus, In ſuo Rituali Monaſtico, ſecundùm vſum noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ propediem imprimendo.

De Formulis ſpectantibus ad Abbates, cæterosq; Prælatos inferiores iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, qui nullius Diœceſis dicuntur.

DIMISSORIALES LITERAE pro prima Tonſura.

CVM Abbates, cæteriq; inferiores Prælati iuri dictionem quaſi Epiſcopalem habentes ex peculiari aliquo iure, ſiuè conſuetudine legitime præſcripta poſſint poteſtatē concedendi dimiſſorias ad Ordines acquirere, ſecundum *Campanil. in diuerſor. iuris Canon. rub. 9. cap. 8. num. 2.* & alii citati à *D. Auguſt. Barboſ. de officio, & poteſt. Epiſcop. par. 2. alleg. 7. num. 6.* ideo hic tranſcribere formulas aliquas, quibus hæ dimiſſoriæ per illos concedi poſſunt, operepretium duximus.

FORMVLA LXXVIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto N. ſcholari noſtræ, &c. ſalutem in Domino. Tibi de legitimo matrimunio, vt nobis conſtat, procreato, euius vita, & morum probitas per teſtificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iuſſu noſtro ſpecialiter factum idoneus nobis renunciatus fuiſti, vt àquocunque Catholico Antiſtite, quem malueris, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apoſtolicæ habente, & in propria Diœceſi reſidente, vel in aliena de Ordinarii loci licentia Pontificalia exercente ad primam Clericalem Tonſuram rite, ac licite promoueri poſsis, & valeas facultatem concedimus, & impartimur. In quorum fidem &c.

Deſumitur *ex Formulario Epiſcopali D. Auguſtini Barboſ. nouiter impreſſo poſt ſuum tract. de offic. & poteſtat. Epiſcopi, ſecundùm Lugdunen. impreſſion. Form. 11.*

DIMISSORIALIVM LITERARVM pro Ordinibus Minoribus,

FORMVLA LXXIX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto N. Clerico, &c. ſalutem in Domino ſempiternam, Vt à quocunque Catholico Antiſtite gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apoſtolicæ obtinente, & in propria Diœceſi reſidente, vel in aliena de Ordinarii loci licentia Pontificalia exercente, quem malueris, valeas ſtatutis ad id temporibus ad quatuor Minores Ordines ſtante tua idoneitate, & noſtra diſpenſatione ſuper temporum interſtitiis ob neceſsitatē, & vtilitatē Eccleſiæ ritè facere promoueri, & harum ſerie tàm dicto Antiſtiti præfatos Ordine conferendi, quàm tibi illos ſuſcipiendi, licentiam damus, & concedimus. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert. D. Auguſt. Barboſ. in Formulario Epiſcop. Form. 12.

DIMISSORIARVM LITERARVM ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem

FORMVLA LXXX.

D.N.Abbas,&c.Dilecto nobis in Chriſto N.&c, in quatuor minoribus Ordinibus conſtituto ſalutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis conſtat, procreato, cuius vita, & morum probitas per teſtificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iuſſu noſtro ſpecialiter factum idoneus,nobis renunciatus fuiſti, vt à quocunq;quem malueris, Catholico Antiſtite gratiam, & communionem Sanctę Sedis Apoſt. obtinentem in propria Diœc. reſidente, vel in aliena de licentia Ordinarii loci Pontificalia exercente ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem ad titulum tui ſufficientis patrimonii, de quo nobis legitime conſtat, liberè, ac licitè ſeruata forma Sacr.Conc. Trid. promoueri poſsis, & valeas, & tam dicto Antiſtiti prædictum Ordinem conferendi,quàm tibi illum ſuſcipiendi tenore præſentium licentiam concedimus, & impartimur.In quorum fidem,&c.

Refert D. Auguſt. Barboſa in Formulario Epiſcop. Form. 13.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Secularibus.

Cum Abbates ſeculares, & Priores magni exēpti qui in ſuas oues habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & nullius Diœceſ. dicuntur, poſſint ſuos Clericos, & Capellanos ad audiendas Cōfeſſiones approbare,vt tenent *Campan.in diuerſ. iuris can. rub.* 12.*cap.*113.*nu.*76.& alii citati à *D Barboſ. de officio, & poteſt. Epiſcopi par.* 2. *alleg.* 25. *nu.* 9. *ſecundum Lugdunen. impreſſ.* & cenſuit *Rot. deciſ.* 332. *par.* 1. *recent.* ideo ſubiungimus Formulas, quibus talem approbationem facere debent in hunc,qui ſequitur modum.

FORMVLA LXXXI.

D. N. Abbas,&c. dilecto nobis in Chriſto Preſbytero N. præſentium tenore tibi per examinatores noſtros idoneo reperto, & per nos approbato, et in Diœceſi noſtra (ſi verò ſit reſtricta ad locum vel Eccleſiam, dicatur, vt in loco N. ſeù in Eccleſia S N.) Confeſſiones fidelium audire, & pœnitentes abſoluere valeas, præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſeruatis, facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, vt quæ pro recta huius Sacramenti adminiſtratione per Sacros Canones ſancita, vel à nobis ordinata fuerint, attente perlegas, accurateq; obſerues. In quorum fidem &c. Datum &c. die .... menſ..... Ann......

Referi D. Auguſt. Barboſa in Formulario Epiſc. Form. 23.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Regularibus,

FORMVLA LXXXII.

D. N. Abb. &c. Dilecto nobis in Chriſto Fr. N. Ordinis N. præſentium tenore tibi à tuo Superiore nobis legitime præſentato, & per nos approbato, vt in iuriſdictione, & Diœceſi noſtra in Eccleſia Monaſterij, ſeù Conuentus Ordinis tui vbi habitas, & in aliis item Eccleſiis, quæ non ſunt Ordinis tui, dum tamen admoneas prius Parochiæ Curatum, Confeſſiones fidelium audire, & pœnitentes abſoluere valeas, præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſeruatis, & priuilegio tibi non conceſsis) facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, & hortantes, vt quæ pro recta huius Sacramenti adminiſtratione per Sacros Canones ſancita, vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratèq; obſerues. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Auguſt. Barboſ. in Formulario Epiſc Form. 24.

LICENTIAE PRO EISDEM primæ claſſis Confeſſarijs Regularibus,

FORMVLA LXXXIII.

D. N. Abbas, &c. tibi dilecto nobis in Chriſto Fr. N Ordinis N. his noſtris literis tibi à tuo Superiore legitimè præſentato, & à nobis approbato Pœnitentiæ Sacramentum in Ciuitate, & Diœceſi N. in Eccleſijs tui Ordinis, atq; etiam grauiter ægrotantibus, quorum Confeſsiones tu aliàs audire conſueueris, in eorum domibus, monito tamen prius ipſius ægrotantis Parocho, vbi ægritudo non ſit repentina, aut mortis periculum non immineat (quo caſu ipſo etiam non monito volumus tibi licere; ità tamen vt quamprimum Confeſsione audita eumdem certiorem facias: teſtimonio item huiuſmodi Sacramenti per te miniſtrari manu tua ſubſcripto familiaribus infirmi relicto,vt medico exhiberi poſsit ad formam Conſtitutionis Pij Papæ V. Conciliorumque, tum Prouincialium, tum Diœceſanorum) miniſtrandi facultatem per...... concedimus, atque impartimur. Te in Domino admonentes, &c.

Refert D. Auguſtinus Barboſ. in Formulario Epiſcop. Form 25.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Monialium,

FORMVLA LXXXIV.

D. N. Abb. &c. licentiam concedimus tibi N. Presbytero per examinatores noſtros idoneo reperto, & per nos approbato, vt in Eccleſia, & Monaſterio S. N. Confeſsiones Monialium audire, & ſecularium etiam, ſi quæ in eodem Monaſterio erunt, easque abſoluere valeas, præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſeruatis, à quibus abſoluendi facultatem,cum opus erit, tibi impartiemur. In clauſuram Monaſterii non ingredieris niſi Cotta, & Stola indutus, vt adminiſtres tantummodò S. Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & extremæ Vnctionis, & ſpiritualem opem agonizantibus præſtes: quibus caſibus ſemper tuo hoc munere perfungeris ſociatus à duabus ex ſenioribus Monialibus, quæ cum Confeſsiones audis, te etiam

etiam videre poſſint, licet non audire. Caue ne te Monaſterii, aut Monialis alicuius quibuſcunque negotiis immiſceas, nec ad crates, aut Rotas colloquaris, niſi vt tantummodò petas ea, quæ Eccleſiæ cultui, & Diuinorum Officiorum celebrationi, aut Sacramentorum adminiſtrationi ſunt neceſſaria. Vocatus tamen, vt aliquod des ſpirituale conſilium, id effice ad crates, quæ clauſæ ſint, præſentesq; adſint Moniales auſcultatrices, & non aliter, ſub pœna arbitrio noſtro, &c. Te vero in Domino admonemus, vt quæ pro recta huius Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtratione per Sacros Canones, &c. vt ſupra.

Refert D. Auguſt. Barboſ. in Formulario Epiſcop. Form. 26.

LICENTIAE PRO CONFESSORE Monialium ad crates tantùm, ſiuè allocutoria,

FORMVLA LXXXV.

D.N. Abbas &c. Concedimus licentiam tibi N. Presbytero per examinatores noſtros idoneo reperto, & per nos approbato, vt poſsis in Eccleſia Monaſterii S. N. Confeſsiones audire in confeſſionali tantùm ad id deputato tempore, & hora decenti poſt ortum ſolis, & vſque ad horam Completorij, quod confeſſionale duas habeat claues, quarum altera ſeruetur ab Abbatiſſa, altera maneat apud Confeſſorem; nihilq; extra Confeſsionem ibi agas, nec in alio loco poſsis abſq; licentia Abbatiſſæ loqui cum illis Monialibus. Sacramentum autem Communionis non poſsis miniſtrare niſi in loco, aut feneſtrella conſueta cum debito cultu, & cæremoniis. Dona vero cuiuſcunque generis nullo colore à qualibet Moniali, ſeu alia intra clauſtra Monaſterij manente accipias ſub pœnis arbitrio noſtro, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D. Auguſt. Barboſ. in Formulario Epiſcop. Form. 27.

LICENTIAE PRO CONFESSARIO Monialium neceſſitate vrgente intra clauſtra Monaſterii miniſtraturo Sacramenta,

FORMVLA LXXXVI.

D. N. Abbas, &c. Tibi N. Confeſſori, & Curato Monialium S. N. à nobis deputato licentiam damus, vt iuramento prius præſtito ſi infirma fuerit aliqua Monialis, atq; in lecto iacens de licentia Abbatiſſæ intus Cotta, & Stola, aliisq; officio tuo neceſſariis tecum delatis, abſque vllo tecum ſocio poſsis ingredi clauſtra dicti Monaſterii, ſociatus ſemper duabus, aut tribus grauioribus Monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ ſigno, vt cæteræ omnes Moniales in tuo aduentu in Eccleſiam, aut cellulam ſuam ſe recipiant: ipſe vero comitatus vt ſupra recta via accedas ad cellam ægrotantis ad Confeſsionem audiendam, interimq; cameræ oſtium maneat apertum, peractaq; Sacramentorum adminiſtratione ſtatim diſcedas. Quod ſi contingat eam mori, & ſepulturæ tradi debere, tunc etiam cœmeterium funeris cauſa ingredi poſſis, non aliter ac ſupra dictum eſt, ſub pœnis &c. In quorum fidem, &c.

Refert. D. Auguſt. Barboſ. in Formulario Epiſc. Form. 28.

LICENTIAE ALTERIVS CONFESSARII Monialium,

FORMVLA LXXXVII.

D.N. Abbas &c. Dilecto nobis in Chriſto N. tibi cuius vita, & morum probitas per teſtificationes nobis factas probantur, vt Monialium Monaſterii S. N. Confeſsiones audire, eiſdemq; Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare poſsis, cum facultate caſuum nobis reſeruatorum, nec non prædicti Monaſterii clauſuram in caſibus vrgentis neceſſitatis, atq; Confeſſario, tum ex forma Sacr. Conc. Trid. tum ex Bullis S S. D D. Gregorii XIII. & Clementis VIII. Summorum Pont. permiſsis, ingredi, ſeruatis, quæ in Conciliis Prouincialibus, & Synodis Diœceſanis N. ac etiam decretis generalibus Viſitationis Apoſtolicæ Sacerdotibus, & Confeſſariis Monialium præſcripta ſunt, ad...... his noſtris literis concedimus facultatem. Dat. &c.

Refert. D. Auguſtin. Barboſ. in Formulario Epiſc. Form. 29.

LICENTIAE PRO CONCIONATORE Regulari,

FORMVLA LXXXVIII.

D.N. Abbas, &c. R N qui ad prædicationẽ verbi Dei moribus, doctrinaq; approbatus iſta nobis, & ab eius Superiore, vt nobis per patentes ipſius literas conſtat, licentiam concedimus, vt hoc tantum quadrageſimali tempore huius anni.... vſq; ad octauam Paſchæ incluſiuè prædicatoris munere fungatur, & Confeſſiones audire poſsit. In quorum fidem, &c. Datum &c.

LICENTIAE PRO CONCIONATORE in Eccleſia Monialium,

FORMVLA LXXXIX.

D. N. Abbas, &c. Tibi R.P.N. Ordinis N. à Superiore tuo, & à nobis approbato licentiam concedimus, vt in Eccleſia exteriori Monaſterii Monialium S. N. quæ clauſa ſit, nulliq; auditores præſentes adſint, exceptis Capellano, & ſocio tuo poſſis ex ſuggeſtu verbum Dei die... prædicare cum deuotione, & iuxta Sanctæ Eccleſiæ Catholicæ Romanæ doctrinam, & peracta concione ſtatim ab Eccleſia diſcedas, nullo prorſus colloquio, aut quouis negotij gerere ad crates, rotas, aut alia loca intermixto ſub quouis pietatis, aut etiam conſanguinitatis prætextu, nec munere vllo etiam minimo accepto iuxta formam Bullæ ſub pœnis arbitrio noſtro, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Auguſt. Barboſa in Formulario Epiſcop. Form. 36.

LICENTIAE PRO PRAEDICATORE,

FORMVLA XC.

Cum proprium noſtri muneris ſit animarum noſtræ Diœceſis ſaluti conſulere, diuiniq; cultus incremẽtum ſemper curare, Quadrageſimali tamen tempore commiſſo nobis gregi maiori ſtudio inuigilãdum videtur, quare cum in Terra N. noſtræ Diœceſis, de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadrageſima prouidendum ſit, te R. Fr. N. Ordinis S. N. de vita, morum, integritate, ac ſcientia à tuo Superiore commendatum præuia fidei profeſſionis per te coram nobis emiſſione, verbi Dei Prædicatorẽ in toto Quadrageſimali tempore facimus, deputamus, & nominamus. Illud in primis te eſſe monitum volumus, vt vberes prædicationis tuæ fructus conſequantur. Mandantes R. Archipresbytero, Clero, & Populo dictæ Terræ, vt benignè te recipiant, & in omnibus, vt decet, excipere curent, & inſuper tua ſtante approbatione, ibi facultatẽ cõcedimus, vt durante dicto tempore Quadrageſimali in prædicta Terra Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrare, & Chriſti fidelibus peccata ſua confitentibus abſolutionem impartiri valeas, cum facultate abſoluendi etiam à caſibus nobis reſeruatis à Dominica Palmarum per totam octauam Paſchæ duratura. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſc. For. 35.

DISPENSATIO SVPER
denunciationibus Matrimonij.

Cum Abbates, qui Ordinarii ſunt, & habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, denunciationes remittere valeant, ſicuti reſoluunt *Sanch. de matrim. lib. 3. diſp. 7. num. 4. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24 num. 26.* & alii citati à D. *Auguſt Barboſ. de officio, & poteſt. Epiſcop p. 2. alleg. 32. num 32.* ideo ſubiũgimus Formulam, qua huiuſmodi denunciationes remittere poſſint.

FORMVLA XCI.

D. N. Abbas &c. iuſtis de cauſis animum noſtrum mouentibus his noſtris literis facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel ſaltem duobus teſtibus præſentibus N. & N. in matrimonium (cum nullum ex informationibus oretenus ſumptis inter eos legitimũ defectũ fuerit impedimentum) coniungere valeas; ita tamen, vt celebrato matrimonio intra .... denunciationes tribus continuis feſtiuis diebus, ex præſcripto Concilii Thrid. fiant, & interim ſponſi ſe à carnali copula abſtineant, in reliquis vero forma ab eodem Sacra Concil Tridentin. noſtriſque & Diœceſana Synodo præſcripta ſeruetur. In quorum fidem &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſc. For. 30.

FACVLTAS VISITANDI
Monaſteria Monialium,

Cum facultatem concedere intrandi ſepta Monaſterii Monialium Regularibus ſubiectarum pertineat ad earum Superiores Regulares, vt cenſuit Sacra congreg. ſicut refert *D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. p. 3. alleg. 52. n. 41.* ideo ſubiungimus Formulas aliquas ad hanc materiam ſpectantes.

FORMVLA XCII.

D. N. Abbas, &c. Tibi dilecto nobis in Chriſto R. N. his literis facultatem damus, & mandatum viſitandi omnia, & ſingula Monialium cœnobia Ciuitatis, & noſtræ Diœceſis N. teq; Viſitatorem noſtrum conſtituimus, vt noſtra, & alia quacunq; nobis competenti auctoritate Canonicas ſanctiones, & Sacri Conc. Trid. noſtrarumq; Prouincialium Synodorum, aliaq; decreta noſtra, ſtatuta, regulas, & ordinationes de obſeruantia Regulari, pietate, moribus, religione, regimine bonorum, adminiſtratione, clauſura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & ſingulorum Monaſteriorum eorumdem, executioni cures, & facias mandari, & pœnis, ac cenſuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando iuſtum fuerit licere tibi volumus. Item coercendi, & cogendi omnes, & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi poteſtatem facimus, atque ad huiuſmodi viſitationis acta nomine, & vice Cancellarii noſtri Archiep. recipienda, & conſcribenda eligere, & aſſumere tibi liceat vnum, quem volueris, ex N. N. & N. ſi qui tamen horum Notarii non ſunt ad acta publica ſcribenda non adhibeantur. Poſtremò tibi etiam facultatem damus, vt cauſa, & occaſione huiuſmodi viſitationis, quoties opus fuerit, ſepta, & clauſuram eorumdem monaſteriorum poſſis vnà cum vno ex illis, quos ſuperius nominauimus, tibi adiuncto comite ingredi, cui etiam comiti eo caſu intra eadem ſepta ingrediendi licentiam impartimur. Præſentibus ad beneplacitum noſtrum, & donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Refert D. Auguſt. Barboſ. in Formulario Epiſcop. Form 44.

FACVLTAS VISITANDI
Monaſteria Monialium ex delegatione Apoſtolica.

FORMVLA XCIII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Chriſto R. N. ſalutem in Domino. De tua fide, prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confiſi auctoritate Apoſtolica nobis per diuerſas literas tum Apoſtolicas, tum etiam Illuſtriſsimorum DD. Cardinalium Congregationis ſuper reformatione ſpecialiter conceſſa, tibi per præſentes cõmittimus, & mandamus, vt Monaſteria Monialium SS. N. N. N. & N. Ordinis N. exiſtentia in Diœceſi N. prout expediens tibi videbitur, viſites, & de ipſorum Monaſteriorum ſtatu, ac ipſarum Monialium vita, & moribus, Regularibus inſtitutis, ac Monaſticæ diſciplinæ obſeruantia diligenter inquiras; ac ſuper his, & quibuſcunq; abuſibus, necnon criminibus exceſsibus, & delictis, ſi quæ deprehenderis, proceſsus facias, informationes quaſcunque ſumas, atq; alia quæ tibi ad aures

ad aures commiſimus, & quocunq; in præmiſſis,& vna ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, & exequaris. Super quibus omnibus, & ſingulis plenam, amplam, & omnimodam poteſtatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & ſingulis Abbatiſſis, Priorifſis, & aliis quibuſcunq; Superioribus dictorum Monaſteriorũ in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna priuationis officiorum obtentorum, atq; etiam cenſuris, aliiſq; pœnis Eccleſiaſticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pareant, ne te in viſitatione, correctione, aliiſq; per te faciendis quoquomodo impediant per ſe, nec per alios quouis quæſito colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſc. Form. 45.

PRO MEDICO, ET CHIRVRGO,

FORMVLA XCIV.

D.N. Abbas, &c. licentiam concedimus tibi N. Medico ad annum duraturam, vt iuramento prius præſtito ſepta Monaſteriorum SS. N. & N. ingredi pulſis ad curandum infirmitatem earum, quæ in infirmaria communi in lecto, vel vbi ea non fuerit, in propria camera in lecto iacent, nec ad crates ſe transferre poſſunt, iureiurando te obſtringentes, vt omni honeſtate ſeruata non ingeras te in alias vllas res, nec cum aliis Monialibus, aut domicellis in Monaſterio manentibus loquaris, ſed recta via eundo, & redeundo comitatus ſemper duabus grauioribus Monialibus ad id ab Abbatiſſa deputatis, præcedenteq; ſemper ad tui ingreſſum campanulæ ſigno, & non niſi poſt ortum ſolis ingrediaris, & ante occaſum exeas, ſub pœnis ſi contrafeceris, &c. In quorum fidem &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſc. For. 47.

PRO OPERARIIS, Fabris, Baiulis, aliiſq; auxiliariis, & artificibus,

FORMVLA XCV.

Tibi N. Fabrolignario, ſeu Baiulo, aut Cæmentario, ſiuè . . . . licentiam concedimus, vt iuramento prius præſtito clauſuram Monaſterii S. N. ingredi poſsis, ſociatus duabus ad minus Monialibus ex antiquioribus ab Abbatiſſa deputatis, atq; in eo operam tuam per dies . . . præſtare, quam quantocyus perficere curabis, nec ad alia loca Monaſterii accedes, neq; aliis te rebus, aut colloquiis vllo pacto immiſcebis, tractando tãtùm cum Abbatiſſa, aut aliis deputatis ad illud opus, itaut ante ortum ſolis nõ ingrediaris, & ante occaſum ſemper exeas, ſeruesq; in omnibus præſtitum in manibus noſtris iuramentum ſub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Dat &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſ. For. 48.

PRO VILLICIS, SEV COLONIS,

FORMVLA XCVI.

Tibi N. Villico Monaſterii S.N. licẽtiam damus, vt quandò res ad agros, & officium tuum pertinẽtes ad crates in allocutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omnino neceſſaria intra clauſuram erunt deferenda, tunc in hoſpitium, ſeu foreſteriam tantùm cum dictis rebus admitti poſſis præſentibus Monialibus deputatis, vbi de aliis rebus quibuſcunq; extrà officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut amplius quàm neceſſitas deponendi dictos fructus poſtulat, manere, cum in factoris æde, vt poſſis cibum ſumere, tibi commoditas erit præbenda. Atq; hanc ob cauſam ante omnia iuramentum præſtare debebis in manibus eorum, qui à nobis ſunt deputati, pœnis &c.

PRO FACTORIBVS VRBANIS,

FORMVLA XCVII.

Tibi N Factori deputato ad res omnes Monaſterii S.N. concedimus licentiam per annum duraturam, vt ſi aliquando ex magna neceſſitate oportuerit te ingredi ſepta Monaſterii (cum alioquin res, & negotia tua ad crates in allocutorio publico expedire debeas) vt tunc non niſi poſt ortum ſolis, & aſſociatus duabus Monialibus ſenioribus deputatis, & dato ſigno campanulæ, recta via pergas ad locum vbi opera tua fuerit neceſſaria, & quamptimũ inde te expedire procures, itaut omnino exeas ante occaſum ſolis, nec interim cum aliqua alia loquaris, aut literas, ſeu nũtium intus, vel extrà deferas, & in omnibus iuramentum in manibus noſtris, ſeu eorum, quos deputabis, præſtes ſub pœnis, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſ. For. 49.

PRO OLITORE, AVT ALIO huiuſmodi operario,

FORMVLA XCVIII.

Concedimus tibi licentiam per ſex menſes duraturam, vt iuramento prius præſtito, quãdò ab Abbatiſſa vocatus neceſſe fuerit te ingredi clauſtra Monaſterii S.N horti, aut viridarii colẽdi, ſinè fructis legendi, aut alterius ſimilis operis cauſa, non aliter quã recto itinere in locum deputatũ pergas poſt ortum ſolis, aſſociatus ſemper duabus Monialibus ſenioribus ab Abbatiſſa deputatis; nec in aliũ locum tranſeas, nec cũ alia vlla ſub quocunq; prætextu loquaris, aut literas, vel nuncium intus, ſiuè extra deferas, ſed in omnibus iuramentum in manibus noſtris præſtitum obſerues, & ante ſolis occaſum exeas, ſub pœnis &c.

Refert. D. Aug. Barb. in Formulario Epiſ. For. 51.

IVRAMENTI PRAESTANDI AB ADMITTENDIS intra clauſuram Monaſt. Monialium.

FORMVLA XCIX.

Ego N. Sacerdos ætatis 40. ann. Confeſſarius electus, & deputatus Monaſterii S.N. polliceor, & iuro me eos tantùm ob caſus clauſuram Monaſterii ingreſſurũ, quos vrgens neceſsitas afferet, hoc eſt, vt infirmarum Monialium Confeſsiones audiam, iiſdem Oleum ſanctum præbeam, earundemq; animas ex ritu S. Eccleſiæ Deo commendem (ſi Medicus fuerit dicat, *vt infirmarum curationi vacem*, ſi alii, adiungat, *vt murum ædificem, aut panem coquendum feram*

feram, vel farinam afferam, vel vt tabulata accommodem, ſeù cancellos, aut ianuas, & ſic deinceps prout vniuſcuiuſq; erit ars, & occaſio Monaſterium ingrediendi, quæ ſemper explicetur.) Quibus caſibus ita me habebo, vt non niſi claro die ingrediar, & ante ſolis occaſum egrediar, & præter munus meum, quod rite adminiſtrare curabo, nihil aliud omnino in Monaſterio agam, neq; colloquijs vllis vtar, ſed egomet (ſi Confeſſarius ſit) perſonaliter Stola indutus, & Superpelliceo accedam; (ſi Medicus erit) alios Medicos mecum non ducam, niſi qui alijs etiam Monaſterijs medeantur, & facultatem in ſcriptis de nouo pariter habeant; (ſi alij erunt) neq; colloquijs vllis vtar, ipſeq;met perſonaliter accedam, nec vllum meo loco mittã, niſi obtenta à Superioribus licentia in ſcriptis. Ita me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſc. For. 52.

FACVLTATIS RECIPIENDI PVELLAM in Monaſterio ad habitum Religionis,

FORMVLA C.

Cum voluntatem N. diligenter explorauerimus eamq; liberam, & piam eſſe, quanto humano iudicio exiſtimari poteſt, cõpererimus eamdẽ quoq; N. ætatem annorum 16. expleuiſſe nouerimus, nihilq; habere ſciamus contra ſacra decreta, & conditiones, ac requiſita iuxta Monaſterij Ord. S. N. inſtituta, vidimus quoque fidem inſtrumenti depoſiti, & obligationis dotis, ſeù eleemoſynæ Monaſterio debitæ, vbi profeſſio legitimè emittatur, iuxta taxã annis Superioribus præſcriptam, licentiam, & facultatem concedimus, vt ea in Monaſterio S. N. ad Religionẽ admittatur, recipiaturq; profeſſionemq; emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante menſem denunciet ſub pœna Conc. Trid. decreto expreſſa, & conſtitutum ex nunc fiat rurſus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta ſunt, obſeruentur. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſc Form. 42.

EDICTVM DE EXAMINE EORVM, qui Eccleſiæ Parochiali præficiendi ſunt.

Cum Abbates, & alij Prælati exempti habentes proprium diſtrictum, & Epiſcopalem iuriſdictionem, ac ius congregandi Synodum habeant facultatem faciendi concurſum ad Parochiales Eccleſias vacantes, ſecundùm *Flamin. de reſignat. benef. lib. 8. q. 9. n. 96. Florés de Mena Var. lib. 3. q. 24. n. 21. Maßob. in prax. haben. concurſ. req. 1. dub. 8. 11. & 12.* quos refert, & ſequitur *D. Aug. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. alleg.* 58. *n.* 42. ideo ſubiungimus formulas, quibus huiuſmodi Abbates in concurſu faciendo vti debent.

FORMVLA CI.

D. N. Abbas, &c. Vacante Parochiali Eccleſ. S. N. noſtræ Diœceſis, cupientes eidem de idoneo prouidere Rectore, atq; Sacr. Conc. Trid. decreta pro viribus Deo adiuuante exequi, tenore præſentium requirimus, & monemus primò, ſecundò, tertiò, & peremptorio omnes, & ſingulos Presbyteros, & Clericos volentes ad examen per cõcurſum faciendum ſe præſentare, ac omnes volentes Clericos ad id aptos nominare, quatenus infra decem dies proxime futuros à die affixionis præſentis edicti computandos, debeant in actis ſcribæ infraſcripti N. noſtræ Cameræ deſcribi facere eorum nomina, cognomina, ætatem, & patriam, ad effectum, vt de eorum natalibus, vita, moribus, & alijs rebus ad vacantem Eccleſiam gubernandam oportonis, iuxta decr. d. Conc inquiri, & tranſacto conſtito tempore examinari poſſint. In quorum fidẽ, &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb in Formulario Epiſc. For. 58

EDICTI DE QVO SVPRA,

FORMVLA ALIA.

D. N. Abbas, &c. Vacante Eccl. Parochiali S. N. noſtræ Diœceſis N. nos eo nomine examen, quo ex Trid. ſanctione, Synodaliq; decreto noſtro præſtari planè debet à die promulgationis huius edicti, vſq; ad diem decimum proxime ſequentem confecturi ſumus, ac deinceps etiã ex auctoritate Apoſtolica nobis conceſſa, quouſq; eidem vacanti Eccleſiæ per nos prouiſum erit. Quare omnes, & ſingulos, qui vel examinari, vel alios examinandos nominare voluerint præſcripto illo tẽpore ad ſcribam infraſcriptum N. noſtræ Cameræ, qui nomina deſcribat, conuenire, tum conſtituta examinis die coram nobis, atq; examinatoribus Synodalibus per nos eo nomine delectis adeſſe hoc edicto ſignificamus, atq; edicimus, vt quos cõfecto examine, ętate, doctrina, prudentia, alijsq; rebus ad curæ animarum bene gerendæ rationẽ oportunis idoneos eſſe compertum erit ex ijs nos, quem cæteris magis idoneum cenſerimus illum Eccleſiæ vacantis Rectorem, Parochumue eligamus, & præficiamus. Quod ſanè ſicut nos pro eo, quod debemus integre, ſancteq; in Domino præſtare cupimus, ita omnes, præcipueq; illos, quorum Eccleſiæ, & curæ ſpirituali per nos conſulendum, ac prouidendum eſt, magnopere hortamur, ac requirimus, vt hanc noſtram ſolicitudinem, Paſtoraleq; ſtudium omni ſupplicatione, omnique intima pietate, ac Religioſis precibus continenter adiuuent. Datum &c.

FIDEI EXAMINIS, ET APPROBATIONIS pro Parocho,

FORMVLA CII.

D. N. Abbas, &c. Vniuerſis, & ſingulis ad quos præſentes literæ peruenerint indubitatam fidem facimus, & atteſtamur, quòd cum Parochialis Eccleſia S N. noſtræ Diœceſis, quam Presbyter N. de N. dum viueret obtinebat, per ipſius obitum qui de menſe N. anni N. extra Romanam Curiam diem ſuum clauſit extremum, vacauerit, & vacet ad præſens: cumq; occaſione vacationis huiuſmodi per publica edicta vocati ſint, qui examinari vellent iuxta formam Sacroſancti Conc. Trid. Nos vnà cum examinatoribus in Synodo Diœceſana deputatis, & electis, Presbyterũ N. huius Diœceſis tranſacto tempore per cõcurſum examinauimus, ipſumq; ad præfatam Eccleſiam regendam, gubernandam, & obtinẽdam moribus, ætate, doctrina, & alijs rebus

ad id

ad id oportunis magis idoneũ iudicauimus, & approbauimus. In quorum fidem præſentes manu noſtra ſubſcriptas, & noſtro ſigillo obſignatas fieri iuſsimus, & ab aliis examinatoribus ſubſcribi curauimus. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſ. For. 59.

LITERARVM COLLATIONIS Eccleſiæ Parochialis,

FORMVLA CIII.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto N. Presbytero N. ſalutẽ in Dño. Inter cætera, quæ pro paſtoralis noſtri officii debito prçſtare cupimus, illud præcipuè nobis cordi eſt, vt Parochialibus Eccleſiis, quibus de Rectoribus per nos prouidendũ eſt, tales præficiamus, qui officio, & miniſterio curę animarum, quod omnium grauiſsimũ eſt, laudabiliter ſatisfaciant. Cũ itaq; ſicut accepimus Parochialis Eccl. S. N. loci N. noſtræ Diœc. N. quã aliàs Presbyter N. illius vltimus poſſeſſor obtinebat, per obitũ eiuſdem N. de mẽſe ... nobis alternatiuæ beneficio gaudẽtibus, vacauerit, & vacet ad præsẽs. Nos eidẽ Eccl. ac animabus illi ſubditis, de idoneo Rectore prouidere volentes, tibi qui à RR. PP. examinatoribus in Synodo Diœceſ. deputatis in concurſu iuxta Sac. Conc. Trid. præſcriptum examinatus prudẽtia, moribus, & doctrina ad hanc Parochialem Eccl. regendã, eiuſq; curã per te ipſum gerendam, idoneus nobis renunciatus fuiſti, & quem nos ipſi præ ceteris, qui ad eamdẽ idonei nobis renunciati fuerunt, delegimus, Parochialem eãdem Eccleſ. cum illi forſan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinẽtiis ſuis vniuerſis conferimus, & aſſignamus, de illaq; te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, & acceptantẽ per bireti capiti tuo impoſitionem inueſtimus, facta primitus à te corã nobis iuxta Conc. Trid. & Bull. Pii IV. diſpoſitionẽ orthodoxæ fidei profeſſione. Quo circa vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, notariisq; ac tabellionibus publicis Ciuitatis, & Diœc. noſtræ in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub pœnis, & cenſuris cõtra inobedientes Superiorum mandatis à iure inflictis, & arbitrio noſtro infligẽdis per præſentes præcipimus, & mandamus, vt cum pro parte tua vigore præſentium requiſiti fuerint, vel eorum aliquis requiſitus fuerit ad ipſam Parochialem Eccl. præfati loci accedant, teq; vel procuratorem tuum pro te in corporalem, realem, & actualem poſſeſsionem prædictæ Parochialis Eccl. ac omniũ illi forſan annexorum, iurium, & pertinẽtiarum prædictorũ ſeruatis ſeruandis, inducant auctoritate noſtra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detẽtore, quem nos etiam harum ſerie amouemus, & denũciamus amotum. Fictabilibus verò, colonis, & aliis arrendatariis de prædictæ Parochialis Eccleſiæ, ac omnium illi annexorum, iuriumq; & pertinentiarum prædictorum fructibus redditibus, prouentibus, iuribus, ac obuentionibus vniuerſis, tibi, vel procuratori tuo legitimo debito tempore reſpondeant, ac ab aliis quantum in ſe fuerit, reſponderi faciant (& ſi contigerit eum, cui de beneficio prouidetur, aliud incõpatibile obtinere, addatur) Volumus autem, ac præſentium tenore declaramus per huiuſmodi Parochialis pacificæ poſſeſſionis adeptionem alteram Parochialem Eccleſiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtines in Eccleſia Collegiata S. N. eo ipſo vacare. In quorum fidem præſentes manu noſtra ſignatas, & per infraſcriptum Cancellarium noſtrum ſubſcriptas, ſigilliq; noſtri appenſione munitas fieri iuſsimus. Datum &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſ. For. 63.

INSTITVTIONIS CAPELLAE de Iurepatronatus,

FORMVLA CIV.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto Presbytero huius noſtræ Diœceſis ſalutem in Domino. Cùm nuper nomine Magnifici D.N. patroni, & aduocati ex fundatione, & dotatione, ſeù reſtauratione Capellæ S. N. ſita in Parochiali Eccleſia S. N. loci N huius Diœceſis ad prædictam Capellam per obitum (vel reſignationem, ſeù aſſecutionem alterius beneficii Curati) Presbyteri N. illius vltimi poſſeſſoris vacãtem, coram nobis præſentatus fueris, petierisq; huiuſmodi præſentationem admitti, & canonicã inſtitutionẽ tibi fieri, & deinde ſeruatis ſeruãdis corã nobis de iurepatronatus huiuſmodi cõſtiterit, demũq; de mãdato noſtro per RR. PP. examinatores in Synodo Diœc. deputatos examinatus ad prædictã Capellam idoneus repertus fueris. Nos igitur tam auctoritate noſtra Ordinaria, quã aliàs omnibus meliori modo, iure, via, cauſa, & forma, quibus melius, & validius poſſumus, recepto prius à te iuramento de non alienando bona dictę Capellæ, & alienata recuperãdo, necnon de parendo mandatis noſtris, ac pro tempore futuri Epiſcopi N. in prædicta Capella, ſic vt præfertur, vacante ad præſentationem prædictam inſtituimus, teq; coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, & acceptantem per bireti capiti tuo impoſitionem de dicta Capella inueſtiuimus, & inueſtimus per præſentes. Quo circa vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis Notariis, &c. *vt ſupra in collatione Parochialis, mutatis mutandis.*

LITERARVM DEPVTATIONIS DEPOSITARII, & Exactoris bonorum Eccleſiæ vacantis,

FORMVLA CV.

D.N. Abbas, &c. Mag. D.N. ſalutem in Domino. Conſueuimus ſæpe pro recta rerum Eccleſiaſticarum adminiſtratione præſertim temporalium opera laicorum virorum prudentia, & pietate maxime prælucentium in huiuſmodi vti, quo rebus Eccleſiaſticis commodius, & tutius cõſultum ſit. Vacante igitur Parochiali Eccl. S. N. loci N. huius Diœc. tua prudentia, & ſingulari pietate plurimum freti, te in exactorem, & depoſitarium quorumcunq; fructuum, redditVM, prouentuum, & obuentionum ad dictam Parochialem quomodolibet ſpectantium, tam hactenus perceptorum, & maturatorum, quàm etiam in futurum ſimiliter maturandorum, itaut contra quoſcunque pro exigendis, & conſequendis,

fructi-

fructibus huiuſmodi, etiam iuris omnibus remedijs, atq; alijs modis, & formis, prout tibi melius videbitur, eum facultate etiam ab alijs quibuſcunque depoſitarijs rationem repoſcen. agere poſsis, & valeas, deputamus, donec aliud per nos ſuper adminiſtratione huiuſmodi expreſsè decretum fuerit, necnon bona, poſſeſſiones, ac iura nouis colonis locan. veteresue confirman. prout melius expedire cenſueris, ſeruatis in his tamen ſolitis, ac debitis conditionibus, fructusq; per te ſic exactos in depoſitum habeas nobis, vel cui à nobis iniunctum fuerit, rationem ſuo tempore redditurus. In quorum fidem, &c.

LITERARVM COLLATIONIS BENEFICII

ſimplicis vacantis per liberam reſignationem de eo factam in manibus Ordinarij,

Formvla CVI.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto N. Clerico N. in Iure Canonico licentiato, ſalutem in Domino ſempiternam. Literarum ſcientia, vitæ, ac morum honeſtas, aliaq; probitatis, & virtutum merita, quibus fide digno commendaris teſtimonio, nos inducunt, vt tibi ad gratias reddamur liberales Cum itaq; beneficium ſimplex, &c. quod nuper N. illius vltimus, & immediatus poſſeſſor obtinebat per liberam reſignatinnem dicti N. iuxtà formam Conſtit. ſel. record. Papæ Pij V. incip. *Quanta Eccleſiæ*, in manibus noſtris ſponte, & liberè factam, & per nos auctoritate noſtra Ordinaria admiſſam liberè vacare noſcatur. Nos meritorum tuorum intuitu tibi, qui ad hoc examinatus, & idoneus repertus fuiſti, conferimus, & aſſignamus, ac prouidemus, teq; coram nobis conſtitutum in corporalem poſſeſsionem, ſeù quaſi iuriumq; & pertinentium per anuli noſtri in eius manibus traditionem inducimus, & inueſtimus, recepto à te prius in noſtris manibus iuramento, quòd nobis, & ſucceſſoribus noſtris fidelis, & obediens eris, & Sanct. Matri Eccleſiæ, ac noſtris, & noſtrorum ſucceſſorum parebis mãdatis, &c. Quocirca vobis, & vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis tenore præſentium damus in mandatis, quatenus vos, aut alter veſtrum, quo ſuper hoc per dictum N. aut procuratorem ſuum fueritis requiſiti, aut fuerit requiſitus ad dictam Eccleſiam accedatis, ſeù alter veſtrum accedat, & eumdem N. vel procuratorem ſuum eius nomine in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem beneficij, iuriumq; & pertinentium prædictorum recipiat, amoto exinde quolibet illicito detentore, ſibiq; de ipſius beneficij fructibus, redditibus, iuribus, obuentionibus, & pertinentijs vniuerſis integrè reſpondeat, & ab alijs reſponderi faciat. Contradictores auctoritate noſtra, &c. compeſcẽdo. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præſentes literas collationem, & prouiſionem noſtram in ſe continentes fieri, & per Secretarium noſtrum infraſcriptum ſubſcribi, & publicari fecimus, noſtriq; ſigilli magni iuſſimus appenſione communiri. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſ. For. 74.

ASSENSVS IVRISPATRONATVS,

Formvla CVII.

D.N. Abbas, &c. Vniuerſis, & ſingulis has præſentes literas inſpecturis, viſuris, & lecturis tàm præſentibus, quàm futuris ſalutem in Domino, notum facimus, & atteſtamur qualiter in pertinentijs, & prope vbi dicitur N. exiſtit quædam Capella, ſeù Eccleſia ſinè cura ſub inuocatione S. Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & Beneficiato, nec in beneficium Eccleſiaſticum erectum fuiſſe, & aliquos redditus non habere, niſi ducatos decem debendos per N. cõparuit coram nobis Mag. N. & ob ſuam magnam deuotionem, quam erga prædictam Eccleſiam geſſit, & gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, ſiuè cenſu ducatorum 10. ad complimentum ducatorum 20. de ſumma annui cenſus emphyteutici perpetui ducatorum, &c. debendorum in medietate menſis...... cuiuslibet anni per Mag. N. ſuper tali loco &c. prout latius in inſtrumento dotationis confecto N. ſub die &c. manu Notarij N. apparet, cum reſeruatione iurispatronatus præſentandi Rectorem, & Rectores, ſeù Capellanum, & Capellanos in dicta Eccleſia, ſeù Capella per ipſum Mag N. ſuosq; hæredes, & ſucceſſores ex ſe deſcendentes tantum. Nos igitur attendentes, & conſiderantes, quòd in his, qui ad diuini cultus augmentũ tendeant fauorabiliores eſſe deberemus, propterea huiuſmodi ſupplicationibus inclinati dictam Eccleſiam, ſeù Capellam. Ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via iure, cauſa, & forma nobis de iure permiſſis in perpetuum beneficium Eccleſiaſticũ erigimus, & erectum eſſe volumus, & ſummam prædictam illi ſic erecto loco dotis appropriamus, & applicamus: necnon præfato Mag. N. hæredibus, & ſucceſſoribus ex ſe deſcendentibus tantum iuſpatronatus, & præſentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores, & Capellanos toties quoties caſus vacationis occurrerit inſtituendum, & confirmandum, & inſtituendos, & confirmandos per Abbatem S. N. pro tempore exiſtentem in Eccleſia, ſeù Capella prædicta ad celebrationem vnius Miſſæ in die Lunæ cuiuſcunq; hebdomadæ pro ſalute animæ fundatoris, & donatoris, & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum teneri, & obligatos eſſe, iuribus tamen noſtræ Eccleſiæ ſemper ſaluis, & expreſſe reſeruatis. In quorum fidem, &c.

ASSENSVS DONATIONIS IVRISPATRONATVS

Formvla CVIII.

D.N. Abbas, &c. Placet, aſſentiam prout aſſentimur, & aſſenſum præſtamus donationi iuriſpatronatus factæ per Mag. N. conſtito iam nobis ex actibus noſtræ Curiæ prædictum talem donantem tempore donationis fuiſſe legitimum patronum iurispatronatus, vt ſupra donati ſaluis tamen iuribus tertij ſi tempore datæ præſentium alteri legitime ius quæſitum fuerit. Dat &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epiſc. For. 84.

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM, VERBORVM,

Materiarum, atque Sententiarum, quæ in hoc Primo Tomo continentur,

ALPHABETICO ORDINE DISPOSITVS.

A.

ABBAE nomen Chriſto Domino congruere probatur, diſput. 2. quaeſ. 9. nu. 2. pag 13.

Abba, nomen Hebraicum, an Siriacum ſit, oſtenditur, diſput. 1. quaeſ. 1. nu. 1 pag. 1.

Abbas Hebraicè idem ſignificat, quod latinè Pater, ibidem nu. 2 pag. 2.

Abbas in latina lingua duplici litera, B, In Hetruſca verò vnica tantùm ſcribitur, & quare, ibid. nu. 3.

Abba ex dictione ſecundùm aliquos prodijt hac dictio, Papa, ibid. num. 4.

Abbatis nomini ferè ſemper coniungi ſolet dictio illa, Pater, & quare, ibidem num. 6.

Abbatis nomen dignitatem, & officium importat, diſp. 1. quaeſ. 2. nu 4. & 6. pag. 3.

Abbates, & Pralati, licet perpetui non ſint, ſed ad tempus creentur nihilominus dignitatem habere dicuntur, ibidem num 8.

Abbates in iure Canonico Pralati appellantur, diſp. 1. quaeſ. 3. nu. 1. pag 4.

Abbas Commendatarius eſt Pralatus, ibid. nu 4.

Abbas Monaſterij exempti habetur pro Epiſcopo, diſp. 1. quaeſ. 5. nu. 3. pag. 5.

Abbas venit appellatione Pontificis, diſp. 1. quaeſ. 6. nu. 2. pag. 5.

Abbas venit appellatione Monachorum, diſput. 1. quaeſ 7. num. 2. pag. 6.

Abbates Religioſorum fuerunt Elias, & Eliſeus, & filij Prophetarum Principes, diſput. 2. quaeſ. 1. nu 2 pag. 8.

Abbas Monachorum fuiſſe legitur in Veteri Teſtamento S. Scarioth, diſput. 2. quaeſ. 1. nu. 4. pag. 9.

Abbates Eremi cultores primi dicti ſunt Archimandritæ, & quare, diſput. 2 quaeſ. 7. nu 1 pag. 12.

Abbates dicuntur ferè omnes Praelati Monachorum ſub Regula Diui Benedicti militantium, ibid nu 3.

Abbates tam Generales, quàm locales iuriſdictionem ſpiritualem Ordinariam in ſuos ſubditos habent, diſput. 3. quaeſ. 12. num. 1 pag. 33.

Abbates tàm Generales, quàm locales habent Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos, ibid. n. 2.

Abbatis nomen multùm ponderatur per D. Hieronymum ibidem quaeſ. 1. nu. 1 pag. 32.

Abbates in quibuſdam locis nobiles, & primates appellantur, ibid. nu. 2. & 4.

Abbates alicubi dicuntur Conſules, & Priores artium, ibid. nu. 3.

Abbates propriè dicti, alij ſeculares, alij Regulares, ibid nu 5.

Abbates ſeculares quotuplices ſint, ibid. num. 6.

Abbates Regulares quotuplices ſint, ibid. nu. 7.

Abbatem tantummodò vnum Monaſteria olim agnoſcebant, ibidem nu. 8.

Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iuriſdictionis, ibid. quaeſ. 3. nu. 1. pag. 33.

Abbates etiam differunt in iuriſdictione quoad dependentiam, ibid. nu 2 pag. 34.

Abbates quàm plures ſunt, qui maiori dignitate, & excellentia pra alijs inſigniti demonſtrantur, ibid. q. 4. per totum, pag 34.

Abbates, qui habent Caſtra, & Oppida, in quibus ſpiritualem, & temporalem iuriſdictionem exercent, ibid. quaeſ. 4. pag. 34.

Abbates, mox vt ad Monaſteria ſua remeauerint, Regulam diſcutere, ac efficaciter legere debent: Et quod legerint, & intellexerint cum ſuis obſeruent Monachis, diſput 2. quaeſ. 13. nu. 1. pag. 15.

Abbates veſtimentorum quantitatem augere poſſunt, ibidem nu 22. pag. 17.

Abbates debent in omnibus eadem vti menſura, qua ipſi Monachi vtuntur, ibid nu. 25. pag 28.

Abbas ad portam Monaſterij cum quacumq; hoſpite manducare non debet, ibid. nu. 27.

Abbates Cellulas habere poſſunt, in quibus prouidere debent, nè minus de Monachis ibi habitare permittant, quam ſex, ibid. num. 44.

Abbates Monachos ſecum in itinere, niſi ad ſynodum, ducere non debent, ibid. num. 59. pag. 19.

Abbas, Præpoſitus, vel Decanus, quamuis presbyteri non ſint, benedictionem lectoribus tribuere debent, ibidem num. 62.

Abbati defuncto anniuerſarium officium dicendum, ac faciendum eſt, ibid. nu. 73.

Abbas quo diſciplinæ modo Monachos corrigendi vti debet, ibid num. 80. pag. 20.

Abbatum & aliorum Pralatorum Regularium electio de iure ad Conuentum ſpectat, diſput. 5. quaeſ. 1. nu. 1. pag. 42.

Abbates antiquitùs, antequam exempti eſſent, ab Epiſcopis confirmabantur. ibid nu. 2.

Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium cum Diffinitorijs eliguntur, ibidem nu. 3.

Abbatum electio, atque aliorum Prælatorum Regularium localium, à Generalibus, vel Prouincialibus

cum ſuis Diffinitorijs faſienda, etiam ſecreta ſeruari debet, aliàs nulla eſt, ibid.nu.6.pag.43.

Abbates Paſtores dicnntur, ibid.nu.2.

Abbate mortuo, vel deficiente, Eccleſiae dicnntur viduatae, ibid. quaeſ.5.nu.2.

Abbatum electiones in multis Epiſcoporum electionibus aeqniparantur, ibidem num.3.

Abbas, vt creari poſſit, quàm aetatem habere debeat, ibidem quaeſ.9.num.1.pag.60.

Abbas eligendus an trigeſimum annum expleniſſe debeat, ibidem num.3.

Abbas eligendus debet eſſe profeſſus, aliàs electio irrita eſſet, ibid.quaeſ.10.num.1. & 6. pag.61. & 62.

Abbas eligendus debet in probatione ſaltem per annum ſtetiſſe, cum profeſsio antea facta nulla ſit ad omnes effectus, ibid.nnm.6 pag 62.

Abbas aſſumendns debet eſſe expreſſè profeſſus in ea Religione, in qua ad Abbatiam aſſumitur, ibid. qnaeſ.11. num.1.pag.62.

Abbas eligendus debet eſſe Sacerdos, ibidem quaeſ.12. num.1. pag.62.

Abbates primam tonſuram, & minores Ordines conferre poſſunt, ibidem nnm.2.pag.63.

Abbas debet fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitatnris benedictionem impendere, ibid.nnm.4.

Abbas Collegiatus in Vallumbroſana Cōgregatione creari non poteſt, qui antea per nouennium in Sacerdotio non fneris, ibid.num.7.

Abbas corporis deformitate vitiatus an eligi poſſit, ibid. qnaeſ.21.nu.6 pag.72.

Abbas ſemel reprobatus, an iterum eligi poſsit, ibidem num.4.

Abbas tantùm vnus praefici debet Eccleſiae, diſput. 5. quaeſ.23.nn 3.pag.75.

Abbas vnus, vni tantùm, non autem plnribns Monaſterijs, vel Eccleſijs praefici poteſt, diſp.5. qnaeſ.24. n. 2. limita tamen, vt num.3.& 5 pag.76.

Abbas, & Praelatns otium à ſe expellere debet, diſp.26. gloſſ 13 nn.11.pag.440.

Abbas, & Praelatus praeſeferre debet morum grauitatem, diſput 26 gloſſ.13.nn.12.pag 441.

Abbas, & Praelatus debet eſſe vigilans, praecipuè circa Dei cultnm, ibidem.nu.13.

Abbatem, & Praelatum decet praeditum eſſe virtutibus, et omnibus animi dotibus, ibid.nu 14.

Abbas, & Praelatus praenoſſe debet, quae nam ſint inſtrumenta bonornm operum, ibid.nu.15.

Abbatis menſa cum hoſpitibus, & peregrinis eſſe debet, diſput. 27.qnaeſ 4.nu.1.pag 445.

Abbatis, & Praelatornm menſa ſit naturae neceſſitati, non gula deſiderio proportionata, ibid.nu.3.pag. 446.

Abbates honeſtè facerent comedendo cum alijs Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eiſdem in Dormitorio, ibid.quaeſ.4 num 2 pag 446.

Abbatis cella talis eſſe debet, vt paupertatis, & ſui ſtatus decentiam non excedat, ibid qnaeſ.5.nu.1.pag. 446.

Abbas ſubditorum animos aequè timentium, & amantium ſibi conciliet, & quomodò, diſp.26.gloſſ.7.n.3.pag.436.

Abbas caeteris praeficitur, vt more paſtorum gregi ſuo inuigilet, ibid. gloſſ 8 num.4.

Abbas debet, ſi opus fuerit, mortem ſubire, vt Dei honorem, ſubditorumq; ſalutem conſeruet, ibid.nu. 2.

Abbates, & Praelati à Chriſto Domino inſtituti ſunt vt Speculatores, Doctores, & Praecurſores ſui gregis, ibidem gloſſ.1.num.5.pag.434.

Abbatum beneficia vacant illicò poſt confirmationem, diſpnt.5.quaeſ.25.nn 1.pag.76.

Abbatnm ſecularium electiones à qnibus confirmandae, diſput.6.qnaeſ.2. nu.1.pag.81.

Abbatum electionnm, & aliorum Praelatorum Regularium inferiorum confirmatio à quo ſit petenda, ibid.n. 2.

Abbas Ciſtercij, qni eſt caput Ordinis, & alij quatnor Coabbates cum alijs qnibnſdam einſdem Ordinis Abbatibus Regiae nominationi non ſnbſunt, diſp.7.qnaeſ.1. num.7.pag.84.

Abbas S.Benedicti de Calnello Souana Dioeceſis Congregationis Vallis Vmbroſae à Communitate Souana nominatur, & à Praeſidente Generali confirmatur, diſp. 7.quaeſ.5.per totnm pag. 86.

Abbas electus qua forma pronunciationis declarandus eſt, diſput.8.qnaeſ.2.nn.10.pag. 95.

Abbates ſecnlares habentes curam animarum, tenentur ad Fidei profeſſionem faciendam, ibid.q.3.n.4.pag.96.

Abbates ſeculares, qui ſunt dignitates in Eccleſijs Cathedralibus Fidei profeſſionem emittere tenentur, ibid.n.6.

Abbates non expedientes literas aſſenſus ſuper iure patronatns donato Monaſterio in nullas poenas incidunt, diſput.9.quaeſ.2.nu.2.pag.100.

Abbates non conſecrari, ſed benedici dicuntnr, diſput.11. quaeſ.1.nu.3.pag.108.

Abbatibus cur detnr benedictio, ibid. nu.5.

Abbas, & Epiſcopus qnomodo differant in celebratione Miſſae, ibid.quaeſ.2.num.2.& 3.pag. 108.

Abbas quae praeſtare debeat ante Miſſam, ibidem num. 5. pag.109.

Abbatis benedictio quandò fieri debeat, ibid.nu. 8.

Abbates neceſſariò benedicendi ſunt, ibid.quaeſ.3.num. 1.

Abbates exercere poſſnnt ea, quae ad eorum munus ſpectāt, ſi Epiſcopus tertiò hnmiliter reqniſitus ipſos benedicere renuerit, ibid.nu.4.

Abbatis benedictio an ſit à Chriſto Domino inſtituta, ibid.nn.6.

Abbatis benedictio non eſt de eſſentia ad hoc, vt Abbates ea, quae ſunt Ordinis exercere poſſint, ibid.n.7.pag.110.

Abbas ſinè benedictione poteſt ea, quae ſunt ſui officij, ibid. nnm.8.pag.110.

Abbas ante benedictionem vocatur Abbas, ibid. quaeſ. 5.num.2.

Abbas ante Benedictionem vtitur Annlo, Baculo, Mitra, & caeteris Pontificalibns, ibid.nu.3.pag. 111.

Abbas qnid facere debeat, ſi benedictionem receptam probare nequit, & hniuſmodi probatio neceſſaria eſſet, ibid. qnaeſ.6.nnm.3.

Abbates Dominicis, & feſtis tantùm diebus benedici debent, ibid. qnaeſ.7. nu. 1.pag. 111.

Abbatnm benedictio eſt maior collatione Ordinum minorum ibid.nu. 2.

Abbates de iure communi ab Epiſcopo benedicendi ſunt, diſput. 11.qnaeſ.9.nu.1.pag.112.

Abbates aliqui antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepiſſe leguntur, ibid.nn.2.

Abbates ab Epiſcopo benedici volentes, poſſnnt benedictionem à quo maluerint Epiſcopo ſuſcipere, ibid. qnaeſ. 10 num.1.

Abbates Regulares poſſunt à Generali, ſiuè à Vicarijs

ab eodem

ab eodem delegatis benedici, diſput. 11. quaeſ. 11. num. 1. pag. 112.

Abbates, qui benedicendi ſunt, quam iuramenti formam obſeruare debeant, diſput. 11. quaeſ. 12. nu. 1. pag. 113.

Abbates omnes in benedictione, præter iuramentum, debent fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam Summo Pontifici promittere, ibid. nu. 2.

Abbas non exemptus fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Ordinario in benedictione promittere debet, ibid. nu. 3.

Abbas exemptus in benedictione fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Abbati Generali, & Prelatis Ordinarijs Religionis promittere tenetur, ibid. nu. 4.

Abbates benedicendi, qui profeſſionem emittere debent, qui verò non, ibid. nu 5.

Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur; tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti, diſput. 11. quaeſ. 13. nu 1. pag. 114.

Abbates quale iuramentum preſtare teneantur coram Summo Pontifice, diſput. 11. quaeſ. 14. num. 3. pag. 115.

Abbas quam Regulam recepit à Summo Pontifice, ibidem num. 4.

Abbas quandò, & quomodò ponendus eſt in ſua Sede, ibidem num. 7. pag. 116.

Abbas quam oblationem, & abſtinentiam die benedictionis facere debeat, ibid nu 8 pag. 117.

Abbas quandò benedicatur à Summo Pontifice, ibidem num. 9.

Abbates hodie benedicuntur per nouas cæremonias, ſublatis antiquis formulis, ibid. nu. 12 pag. 118.

Abbas qua die benedici debeat, diſput. 11. quaeſ. 14 nu. 24. pag. 119.

Abbatis benedictio quomodò ſit petenda, ibidem num. 25. pag. 119.

Abbas electus quandò præſtare debeat iuramèntum, ibid. num. 26. pag. 120.

Abbas electus quandò examinari debeat, diſput. 11. quaeſ. 14. num. 26. pag. 110.

Abbas benedictus quomodò introniżatur, ibidem nu. 36. pag. 120.

Abbas quomodò deueniat ad benedictionem erga Populum, ibidem num. 37 pag. 121.

Abbas ſolemniter Populo benedicit, atq; Epiſcopo gratias agit, ibid nu. 38.

Abbas ſi fuerit profeſſus, omnia quæ circa ordinem hic ſunt adnotata prætermittuntur, ibidem num 40. pag. 121.

Abbas habens vſum Mitræ, vel non, quid in benedictione obſeruare teneatur, diſput. 11. quaeſ 14. num. 43. pag. 121,

Abbas ſi non auctoritate Apoſtolica, ſed Ordinaria benedicatur, quæ ſint obſeruanda, ibidem num. 44. pag. 121.

Abbates an perpetui eße poſſint de iure communi poſitiuè, diſput. 12. quaeſ. 1. num. 1. & 2 pag. 122.

Abbates de iure communi per electionem creandi ſunt, ibid. num. 5.

Abbas Ciſtercij, qui eſt caput totius Ordinis, eligitur a Conuentu, & eſt perpetuus, ibid quaeſ. 2. num. 1. pag. 123.

Abbates an expediat magis in perpetuum, quàm ad tempus creari, diſcut. 12. quaeſ. 3. num. 3. & 4. pag. 124.

Abbas renunciare debet in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui alias illum inuitum iuſtis de cauſis deponere poteſt, diſput. 13. quaeſ. 1. num. 3. pag. 126.

Abbas ob quas cauſas ad ſui officij renunciationem admitti poteſt, ibidem num. 10. & ſeqq. vſque ad num. 16. incluſiuè, pag. 127.

Abbates Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus abſque iuſta cauſa à Superioribus deponi, ibid. quaeſ. 2. nu. 1. pag 128.

Abbas, ob duplicem cauſam deponi poteſt ab officio, ibidem num. 3.

Abbas dilapidator bonorum Monaſterij, vel negligens in eorum adminiſtratione, à ſuo munere deponi poteſt, ibidem nu. 4.

Abbas vt a munere ſuo deponi poſſit, ſufficiens cauſa eſt incontinentia, ibid. nu. 5.

Abbas ſuæ Regulæ præuaricator inuentus ab Abbatia deponi poteſt, & quinam dicatur Regulę pręuaricator, ibid num. 6.

Abbas vt deponi poſſit, iuſta cauſa eſt, vrgens ratio maioris boni communis, ibid. num. 7.

Abbas quibus ex cauſis deponi poſsit ab Abbatia in Ordine Ciſtercienſi, diſput. 13. quaeſ. 2. num. 8. pag. 228.

Abbas etiàm in notorijs criminibus deponi non poteſt, niſi ei legitima priùs permittatur defenſio, ibidem num 9. pag. 129.

Abbati Coadiutorem hodiè quis dare poſſit, diſput. 13. quaeſ. 3 num. 2. pag. 129.

Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia, an remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit diſp. 13 q 4. nu. 1. 2. & ſeq pag. 129.

Abbas à ſuo munere depoſitus, vel renuncians, hodie ſub cuius obedientia remaneat, diſp 13. quaeſ. 4. nu. 5. pag. 130

Abbas, qui ſuo muneri renunciauit, vel ab eo ſinè culpa depoſitus fuit, primum locum habere debet poſt Abbatem in Choro & Conuentu, diſput. 13. quaeſ. 4. num 6. pag. 130.

Abbas Epiſcopo inferior non exemptus beneficiorum reſignationes recipere non poteſt, diſp. 13. quaeſ. 8. nu. 3. pag. 132.

Abbas exemptus, & Epiſcopalem Iuriſdictionem habens, beneficiorum reſignationes recipere poteſt, ibidem num. 6.

Abbates, & Prælati inferiores exempti Iuriſdictionem Epiſcopalem habentes dicuntur Ordinarij, ibidem num. 9.

Abbates Epiſcopo inferiores exempti Iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſſunt beneficiorum permutationes admittere, & approbare, diſput. 13. quaeſ. 8. num. 13. pag. 133.

Abbates, & Prælati Regulares reſidere tenentur, diſp. 14. quaeſ. 1. nu. 4. pag. 134.

Abbates habentes propriam Diœceſim cum Iuriſdictione

Epiſcopali poſſunt cum beneficiarijs ſibi ſubiectis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut Epiſcopi cum ſuis, ibid.nu.6.
Abbates à quo ad reſidendum cogi poſſint.ibid.nu 7.
Abbates Generales non coarctantur ad reſidendum in particulari loco Religionis, ſed debent reſidere vbi magis ipſorum præſentia fuerit neceſſaria, ibidem nu 8.
Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores an de iure diuino ad reſidentiam teneantur, ibidem quaeſ. 2.nu.1. & 2.pag.137.
Abbates, & cæteri Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt per ſpatium duorum, vel trium menſium ab Eccleſijs ſuis abeſſe, & quomodo, ibidem quaeſ. 5. num. 1. pag. 141.
Abbates licentiam abſentiæ ab Eccleſia poſſunt Parochis ſibi ſubiectis impertiri, ibid.nu.3.
Abbates habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideant, incurrunt eaſdem pœnas, quas incurrunt Epiſcopi non reſidentes, ibidem quaeſ. 7. num. 2.
Abbates, & Prælati Regulares, non reſidendo, an eaſdem pœnas ſubire cogantur, ibid. nu.3.
Abbates, & Religioſi, an ſint de iure communi exempti ab Ordinariorum poteſtate, diſp.15.quaeſ.2.nu.1.& 2. pag. 145.
Abbates habent iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, ibidem num.4.
Abbas poteſt per declinatoriam fori ab Ordinariorum moleſtijs iura ſua tueri, ibidem quaeſ. 6. num. 1. pag.165.
Abbates de iure communi à lege Epiſcopali Diœceſana; non autem à lege iuriſdictionis ſunt exempti: per priuilegia verò ab vtraque, ibid. quaeſ.7.nu. 3. pag.167.
Abbates exempti, & nullius Diœceſis habent territorium ſeparatum, & propriam Diœceſim per ſe, ibid. quaeſ. 9. num. 1. & 4. & per totam deciſ. num. 5. pag. 186.
Abbates in alterius Diœceſi exiſtentes, non habent territorium ſeparatum, ibid.num.2.
Abbates, & Prælati exempti exemptioni renunciare non poſſunt, ibidem quaeſ. 12. num. 3.pag. 190.
Abbates, & Monachi Præmonſtratenſes ad decimarum ſolutionem ex ſpeciali priuilegio non tenentur, ibidem quaeſ. 18. nu. 16. pag. 207.
Abbates, & Monachi Montis Oliueti à Decimarum ſolutione exempti ſunt, ibid.num.17.
Abbates eiſdem gaudent priuilegijs, quibus gaudet Religio ipſius, diſput. 16. quaeſ. 3. num. 1. & 4. pag.239.
Abbas ſuos Monachos alere, eorum onera ſubire, ac languoribus eorum languere debet, diſp. 26. Gloſſ. 8. num.5, pag. 437.
Abbates exempti vtentes Mitra, & alijs Pontificalibus in Concilijs, & Synodis ornantur Mitris aurifrigiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus, diſp. 24. quaeſ. 6. num. 1. pag. 371. Sed limita, vt num. 3. & 4.
Abbates non exempti in Concilijs, & Synodis vtuntur Mitris ſimplicibus albis, & planis, ibid nu. 2.
Abbates in Concilijs, & Synodis, & publicis ſeſſionibus Pluuiale rubeum induuntur, ibid.num.4.
Abbates Vrbis in coronatione Summi Pontificis iam præcedebant Epiſcopos, & Archiepiſcopos, ibid. nu. 6.pag ead.& nu 10.pag.372.
Abbatum locus in Concilijs, & Synodis qualis eſſe debeat, ibid. nu. 5.pag.371.
Abbates in proceſſionibus quo amictu, & ornamentis procedere debeant, ibid.nu.4.
Abbates in Capella Pontificia, & Conſiſtorio quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant, ibidem num. 8.
Abbates in equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel ſine, equitant immediate antè Epiſcopos non aſſiſtentes, ibid. nu.9.
Abbates aliqui in Capella Pontificia, & in proceſſione Corporis Chriſti cum alijs Prælatis quomodo ſederint, ibid.nu.11.pag 372.
Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi ſunt, diſput.24.q.1.nu.2.pag.367.
Abbates de conſuetudine in literis indictionis Concilij conuocandi ſunt, ibid.nu. 3.
Abbates multi referuntur, qui de facto Generalibus Concilijs interfuerunt, ibid.num.4.
Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem ſunt de neceſſitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi, diſput. 24. quaeſ. 2.nu. 1. pag. 367. & num. 5. pag. 368.
Abbates in Concilijs habent votum deciſiuum, ſicut Epiſcopi, ibid.nu.2.pag.367.
Abbates in ſex primis Concilijs non fuerunt vocati, quia erant ſubditi Epiſcopis, ibid. nu. 3.
Abbates à quo tempore citra ad Generalia Concilia admitti, & in ijs ſe ſubſcribere cœperint, ibid nu. 4.
Abbates plures, qui Generalibus Concilijs interfuerunt, referuntur, ibid.nu.6 pag.368.
Abbates quidam Congregationis Vallis Vmbroſæ, qui Concilijs Generalibus interfuerunt, recenſentur, ibidem num. 7.
Abbates, & alij Prælati, vt ſciant, quando Concilijs interuenire debent, citandi ſunt, ibid.nu 9.
Abbates in Oecumenica Synodo primum locum poſt Epiſcopum iuniorem, vel illius Procuratorem habere debent, diſp. 24. quaeſ. 3.num.1.pag. 368.
Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non ſunt Abbates, quia ſunt in priori gradu poſt Epiſcopum, ibidem num. 2.pag.369.
Abbates inter ſe illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula priùs approbata fuit, ibid num.3.
Abbates Canonicorum Regularium Lateranen. & Monachorum Caſinenſium in Concilijs Generalibus qua ratione ſe præcedant, ibid nu.4.
Abbatum eiuſdem Ordinis prior ad Abbatiam aſſumptus præcedere debet, ibid.nu. 5.
Abbates, Priores, Præpoſiti Canonicorum Regularium ſunt conſtituti in dignitate, magis quàm Monachorum, diſp.25.q.1.nu.181. pag. 395.
Abbatis nomen, primæua eius origine inſpecta potius eſt nomen ſollicitudinis, quàm honoris, ibid.nu.181.
Abbatis nomen competit cuilibet Præpoſito Collegiorum ſecularium ibid nu.183.
Abbas antiquitùs præſtabat obedientiam oſtiario, & alijs in minoribus Ordinibus conſtitutis, ibid.nu.184.

Abbates

Abbates olim erant laici,ibid.nu. 185. pag 395.

Abbas ;venit appellatione Monachi, ibid. num. 186. pag. 395.

Abbas poterat olim eſsè illiteratus, ſicut Monachus,ibid. num 187.pag. 395.

Abbates hodiè ſunt indignitate, quia permiſſum eſt eis, vt effici poſſint Clerici,ibid.nu.188.pag.395.

Abbates, & Prælati Regulares exempti ad Diœceſanam Synodum accedere non tenentur, diſp.24.q.4.num. 1. pag.369. Limita vt nu.3. & 4.

Abbates Parochialium Rectores ad Synodum accedere tenentur, etiamſi eſſent nullius Diœceſis,ibid. num. 5. limita, vt num.6.

Abbates, & Prælati ſeculares etiam exempti ad Diœceſanam Synodum accedere tenentur,ibidem num. 8. pag.370.

Abbates,et Prælati inferiores in Synodis Prouincialibus deciſiuum votum habent,ibid. nu.9.

Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum procuratores in Synodo Prouinciali conſultiuum votum tantùm habent,ibid.nu.10.

Abbates,qui ad tempus creantur, tempore Capituli Pontificalia exercere nequeunt,diſp.21.q.6.nu.2.pag.340.

Abbates, & alij Prælati tàm Regulares, quàm ſeculares quibus veſtibus, & ornamentis, ex ſtylo Curiæ Romanæ, vti valeant,diſp. 20.q.7.nu.1.pag. 321.

Abbates Generales quorumdam Ordinum ex priuilegio poſſunt deferre Prælatorum Regularium habitum, & ornamenta,ibid.nu.2.& nu.11.pag 326.& 327.

Abbates, & alij Regulares Prælati de iure poſſunt ſua priuilegia magiſtraliter, & doctrinaliter interpretari, diſp.16.q.6.nu.6 pag.243.

Abbas habens vſum Pontificalium inuitatus ad aliud Monaſterium,poteſt illis vti,diſp.21.q.3 nu.5.pag.337.

Abbates inuitati à Prælatis exemptis poſſunt, in eorum Eccleſijs Pontificalia exercere,diſp. 21. q. 4. num. 1. pag.338.

Abbates, & alij Prælati exempti etiam Ordinarij appellantur,ibid.nu 2.

Abbas inuitatus ab alio Abbate, poteſt in ſua Eccleſia minores Ordines conferre,ibid nu.3.

Abbates,& Prælati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia,poſſunt ſuis ſubditis auferre,& limitare vſum quorumcunq; priuilegiorum, diſp. 16.q.9. nu.1 pag 244.

Abbatibus in Synodo primus locus poſt Epiſcopum competit,diſp. 24 q.5.nu.1.pag.370.

Abbates Titulares, vel habentes vſum Mitræ, Commendatarijs præcedunt,ibid.nu.4.

Abbates Commendatarij, omneſq; alij Prælati inferiores præcedunt Canonicis Cathedralis Eccleſiæ Collegialiter non incedentibus,ibid.nu.5.

Abbati ſolemniter celebraturo quænam præparanda ſint, & de ordine in tali ſolemnitate procedendi,diſp. 21.q. 10.nu.1.& ſeqq. pag.343.

Abbates Mitra, Baculo paſtorali, Anulo, Sandalijs, necnon ceteris Epiſcopalibus inſignijs, & ornamentis vti poſſe, probatur per nonnulla priuilegia, quae adducuntur,diſp.20.q.1.num.12.pag. 321.

Abbates non omnes habent eadem Inſignia, ſed alij plura,alij pauciora,diſp.21.q.1.nu.2.pag.334.

Abbatis defuncti cadauer debet à dignioribus Monaſterij deſcribi, & officium ab Abbate aliquo, vel digniori de Collegio celebrari debèt,diſp.20.q.4.nu.2.pag.333.

Abbates qui ex cœtu Monachorum aſſumuntur,quem habitum induant,diſp.20.q.2.nu.8.pag.326.

Abbatibus non licet Eccleſias conſecrare, diſp.23. q.7. nu.3.pag.360.

Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & priorē obtinet locum poſt Epiſcopum,diſp.25.q.3.nu.1.pag.423.

Abbas poſt minores Ordines Regularibus ſibi ſubditis conferre, diſp.25.q.3.nu.4.pag. 423.

Abbas ille cenſendus eſt alijs maior, & dignior, qui Epiſcopalibus Inſignijs decoratus eſt,diſp.25.q.6.num.1. pag.427.

Abbas exemptus Abbati non exempto eiuſdem Ordinis præferendus eſt, ibid nu.3.pag.428.

Abbates antiquioris Religioſis præferuntur alijs, diſp.25. q.6 nu.5. pag.428.

Abbates aliqui Synodum congregantes recenſentur,diſp. 24.q.7.nu.3.pag.372.

Abbates poſſunt campanas conſecrare,diſp.23.q. 12. nu. 3.pag.365.

Abbates quo tempore poſſint ſolemnem benedictionem popolo elargiri,diſp.21.q.7 nu.2.pag.340.

Abbates tempore Capituli ab omnibus dignitatibus, & muneribus abſoluuntur, diſput. 21.q.6.nu.1.pag.339.

Abbas comprehenditur appellatione Monachorum, ibid. nu.2.pag.240.

Abbas per promotionem ad Abbatiam, non deſinit eſſe Monachus,ibid.nu.3.

Abbas Commendatarius non gaudet priuilegijs Religionis, cuius Abbatia ſibi commendata eſt,diſput.16.q.4. nu.1.& 3.pag.240.

Abbas habens priuilegium, ſimpliciter populo benedicendi,non poteſt extrà Eccleſias ſibi ſubiectas,illo vti, diſp.21 q.8.nu.1.pag.341.

Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Eccleſia, poteſt etiam vti benedictione Pontificali,ibid.nu. 3.

Abbas tranſiens per loca extrà ſuam iuriſdictionem, rogatus à deuotis perſonis, poteſt illas, abſque ſolemnitate, & abſq; animo exercendi iuriſdictionem, licitè benedicere.ibid.nu 4.pag 342.

Abbates, accedendo ad altare ad Pontificalem Miſſam celebrandam, & ab eo recedendo poſt eiuſdem Miſſæ celebrationem, tranſeuntes per Eccleſiam poſſunt populum benedicere,ibid.nu.5.pag.342.

Abbates de iure communi nequeunt præſentibus Epiſcopis, vel alijs maioribus Prælatis, ſolemniter populo benedicere,diſp.21.q.9.nu.1.pag.342.

Abbates in ſuis Eccleſijs Miſſam Pontificalem celebrantes poſſunt populo ſolemniter benedicere,ibib.nu. 3.

Abbates ex ſpeciali priuilegio poſſunt ſolemniter populo benedicere, etiam coram Epiſcopo, & alijs Maioribus Prælatis, ibid. num.4.

Abbas Canonicorum Regularium ſi non haberet illud priuilegium, quid dicendum, oſtenditur,diſp.25. q.1. nu.195.pag.395.

Abbatialis dignitas poſt Epiſcopalem immediatè præfulget,ibid.nu.259.pag.407.

Abbas cum ſuis Monachis debet poni in loco digniori, ibid. nu.260.pag.407.

Abbates de iure habent locum in Concilio poſt Epiſcopos, ibid nu.263.pag.408.

Abbatum omnium habitus cum non poſſit de facili demonſtrari,

monſtrari, conſuetudines, & priuilegia illorum in-
ſpicienda ſunt, diſp. 20. q. 2. nu. 10. pag. 327.
Abbates, & Prælati inferiores multi geſtant Mozzet-
tam, & habitum Prælatorum Regularium, ibid. nu. 11.
Abbates ſeculares an inſignijs Pontificalibus potiantur,
diſp. 20. q. 1. nu. 25. pag. 324.
Abbates Commendatarij an Pontificalibus inſignijs potian
tur, ibid nu. 26.
Abbas circa vſum Pontificalium procedit à pari cùm
Epiſcopo, & cum alijs vſum Pontificalium habentibus,
diſp. 21. q. 2. nu. 3. pag. 335.
Abbati in Eccleſijs, & beneficijs ſuæ Abbatiæ vnitis Pon
tificalia exercere licet, ibid. nu. 4.
Abbas Pontificalia exercere poteſt etiam in Eccleſijs ſibi
non pleno iure ſubiectis, ibid. nu. 5.
Abbates, & Priores Congregationis Canonicorum Regu-
larium Lateranen. poſſunt benedicere quæcunque orna-
menta, & vaſa, & in ſolemnibus feſtiuitatibus Miſſas,
& Veſperas in Põtificalibus celebrare, ibid. n. 8. pag. 336
Abbates extrà Italiam quo habitu vtantur, & præſertim
qui ex Clericis ſecularibus Monaſterijs præficiuntur, &
quem habitum adhibeant in Capella Papali oſtendi-
tur, diſp. 20. q. 2. nu. 7. pag. 326.
Abbates Regulares non benedicti gaudent ijſdem priuile-
gijs, quibus fruuntur benedicti, diſ. 23. q. 2. n. 3. pag. 356
Abbas in Eccleſia incedere debet cum habitu decenti, &
non Camerali, diſp. 20. q. 2. nu. 4. pag. 326.
Abbas poteſt conſecrare Calices, Patenas, & benedi-
cere Pallas Altaris, & qualibet alia Eccleſiaſtica
ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, ſeu alia va-
ſa ad reponendam Sacram Euchariſtiam: necnon quaſ-
cunque imagines, vndecunq; ad eum deferantur, diſp.
23. q. 13. nu. 1. pag. 365.
Abbates Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ licèt non ſint be-
nedicti, exercent omnia, ac ſi benedicti eſſent, in priui-
leg. memorabili ad finem impreſſo, num. 40. pag. 455.
Abbates Generales poſſunt in omnibus Congregationum
ſuarum Eccleſijs Pontificalia exercere, diſp. 21. q. 5.
num. 2 pag. 339.
Abbates locales Generalibus Ordinum ſubditi ſunt, ſicut
Monachi ipſi, ibid nu. 3.
Abbates Generales, nulla habita licentia ab Abbatibus
localibus, poſſunt in eorum Eccleſijs Põtificalia exer-
cere, ibid. num 4.
ABBATIA in odioſis non venit ſub nomine dignitatis, diſp.
1. q. 2. nu. 7. pag 3.
Abbatiæ cœperunt commendari tempore Leonis IV. diſp.
4. q. 1. num. 3. pag. 38.
Abbatia à ſolo Summo Pontifice in commendam tradi po
teſt, diſp. 4. q. 3. nu. 1. pag, 38.
Abbatiæ idoneis commendandæ ſunt, & qualis idoneitas
requiratur, diſp. 4. q. 4. nu. 1. pag. 19.
Abbatiæ duobus modis commendari poſſunt, diput. 4. q. 5.
num. 1 pag. 39.
Abbatia obtineri non poteſt à Monacho aliquod benefi-
cium obtinente, abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatio-
ne, diſput. 4. q 8. nu. 2. pag. 40.
Abbatia an tradi poſſit per viam prouiſionis non profeſſo,
diſp. 5. q. 10. nu. 5 pag. 61.
Abbatia obtineri non poteſt ab illegitimè natis, abſq; diſ-
penſatione; etiamſi occultus eſſet defectus, diſp. 5. q. 14.
num. 1. & 3. limita, vt num. 4. pag. 65.
Abbatia, & Epiſcopatus æquiparantur in iure, diſp. 5. q.
20. nu. 4. pag. 72. & diſput. 13. q. 1. nu. 18. pag. 127.
Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ
nominationi ſubijciuntur, diſp. 7. q. 1. nu. 4 pag. 84.
Abbatiæ in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt, diſp.
7. q. 2. nu. 1. pag. 84.
Abbatia, & Prioratus Conuentualis intelligitur de Re-
gulari, non de ſeculari, ibid. nu. 2.
Abbatiæ poſſeſſio à Papa obtenta, capta ante literarum
Apoſtolicarum expeditionem, non eſt valida, diſp. 9.
q. 1. nu 2 pag. 97.
Abbatias, & alias dignitates ſimoniacè aſſequentes te-
nentur in conſcientia eas renunciare, aliàs abſolui ne-
queunt, & inhabiles ad alias dignitates redduntur,
diſp. 10. q. 5. nu. 4. & 5 pag 106.
Abbatia ſecularis, quæ à Papa confertur, in manibus
ipſius Papæ reſignanda eſt, diſp. 13. q. 1. nu. 7. pag. 126.
Abbatia electiua in manibus Superioris poteſtatem confir
mandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel
Conuentus, reſignanda eſt, ibid. nu. 8. pag. 127.
Abbatiæ Conſiſtoriales penſiones auctoritate Ordinario-
rum recipere non tenentur, diſput. 13. q. 7. nu. 4. pag. 132
Abbatia commendata reſidentiam requirit, diſp. 14. q 6.
num. 1. pag. 141.
Abbatia, vel Congregatio Regularium habens commu-
nicationẽ priuilegiorum alterius Religionis, participat
etiam priuilegia alicui ſpeciali illius Religionis loco,
vel Conuentui conceſſa, diſp. 17. q. 2. nu. 1. pag. 177.
Sed limita vt nu 4. 5. 6.
ABBATIALIS dignitas ab illegitimè natis obtineri non
poteſt abſq; diſpenſatione, etiam ſi defectus eſſet occul-
tus, diſput. 5. quæſ. 14. num. 1. & 3. Limita vt num.
4. pag. 65.
Abbatialis dignitas omnino concedi non debet Infami-
bus, tàm infamia iuris, quàm infamia facti, diſput. 5.
q. 20. nu. 1. pag 71.
Abbatialis dignitas an hodie ſit perpetua, vel ad tempus,
diſp. 12 q. 1. nu. 2. & 7. pag. 123.
ABBATISSAE an benedici debeant, diſput. 22. quæſ. 8.
num. 1. pag. 352.
Abbatiſſas ſibi ſubiectas poteſt Abbas benedicere, ibid.
num. 2.
Abbatiſſæ temporales an ſint benedicendæ, ibid. nu. 3.
Abbatiſſa electa, & confirmata benedici debet, ſi huiuſ-
modi benedictionis eo in loco vſus vigeat, ibid. nu. 4.
Abbatiſſæ benedicendæ, vel non benedicendæ ſunt ex con
ſuetudine ſpatio 40. annorum introducta, ibid nu. 5.
Abbatiſſa, quæ conuenit benedici, ſi infra annum à die
ſuæ confirmationis munus benedictionis non ſuſceperit,
cadit à iure ſuo, ibid nu. 6.
Abbatiſſa electa, & confirmata ante benedictionem nun-
cupatur Abbatiſſa, ibid. num. 7.
Abbatiſſæ benedictio qualibet die fieri poteſt, ibid. nu. 8.
Abbatiſſæ benedictio non poteſt iterari, ibid. nu. 9.
Abbatiſſa quomodo benedicenda, ibid. nu. 11. pag. 353.
ABSENTES apud Congregationem Vallumbroſanam non
poſſunt procuratores ad eligendum conſtituere, nec ſi-
militer in Congregatione Caſinen. Cæleſtina, & alijs,
diſp. 5. q. 4. nu. 10. pag. 52.
ABSENTIA pro negotijs proprijs an ſit iuſta cauſa non re-
ſidendi, diſp. 14. q. 4. n. 5. pag. 139.
Abſentia Epiſcoporum, atq; aliorum Prælatorum Epiſco-
pis inferiorum ab eorum Eccleſijs, duorum, vel trium
menſium ad ſummum eſſe poteſt, diſput. 14. quæſ. 5. nu.
1 pag. 140.

ABSOLVI poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani per ſuos Prælatos ab omuibus, à quibus abſolui poſſent ab Ordinarijs ſi exempti non eſſent, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo uu. 36. pag. 454.
ABSTINENTIA ab Abbate facienda die benedictionis, quæ ſit, diſp. 11. q. 14. nu. 8. pag. 117.
ACCEDERE ad Synodum, eſt ſignnm ſubiectionis, diſp. 24. q. 4. nu. 2. pag. 369.
ACCEPTOR perſouarum Abbas non ſit, diſp. 26. Gloſſ. 12. num. 3. pag. 438.
ACCIDENTIA non ſunt in conſideratione, diſp. 25. q. 1. nu. 212. pag. 398.
ACCESSVS qui dicatur in beneficijs, diſp. 13. q. 6. uum. 1. pag. 131.
Acceſſus, regreſſus, & ingreſsus ad beneficia ſunt ſublati, ibidem num. 2.
Acceſsus, regreſsus, & iugreſſus ad beneficia poteſt Summus Pontifex ad ſui libitum concedere, ibidem num. 3.
Acceſſus, regreſſus, & iugreſſus, ad beneficia ob non ſolu tam penſionem in Curia Romana penſionario conceduntur, ibid. num. 4.
ACCVSATOR nullus auditur in crimine ſimoniæ, niſi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis ſe ſubſcripſerit, diſp. 10. q. 5. nu. 9. pag. 107.
ACCVSATVS quandò eligi vel promoueri, poſſit diſp. 5. q. 20. nu. 8. pag. 72.
ACTIO, quae ad priuationem inſtituitur, probationem exactiſſimam requirit, diſput. 10. q. 5. nu. 11. pag. 107.
ACTVS aliquis eligentium non ſufficit, licet electionem importet, ſed requiruntur verba ore prolata, diſp. 5. q. 6. uum. 24. pag. 57.
Actus geminati cenſentur geſti cum maiori animi deliberatione, diſp. 16. q. 13. nu. 3. pag. 250.
Actus iudicatur ſecuudùm illud, de quo magis participat, diſp. 16. q. 12. nu. 13. pag. 249.
ACTA facta à Iudice ſeculari contra Clericum. inualida ſunt, diſp. 15. q. 19. uu. 17. pag. 218.
ADMINISTRATIO Senibus omninò debilibus committi non debet, diſp. 5. q. 9. nu. 8. pag. 61.
ADOPTANS quem in filium 18. anuorum ætate illum præcedere debet, diſp. 5. q. 9. nu. 5. pag. 60.
AETAS quę nam requiratur ad aſsumendos ad Abbatias Regulares, diſp. 5. q. 9. num. 1.
AEDIFICIA ſuperflua contrà conſtruentes, quid exclamet Diuus Bernardus, diſp. 27. quaeſ. 2. uu. 2. pag. 446.
Aetas multum facit ad eruditionem, ibid. uum. 4.
Aetas perfecti hominis dicitur trigeſima, ibid.
ALBA quomodo, & qualiter fieri debeat, diſp. 22. quaeſ. 4. nu. 6. pag. 349.
ALBERICVS fide dignus, & Auctor grauiſſimus, diſp. 25. q. 1. num. 247. pag.
ALEXANDER III. conceſſit priuilegium Cauonicis Regularibus, qui mancbaut in Eccleſia Sanctae Crucis in Hieruſalem de Vrbe, vt uon poſset eligi Presbyter Cardinalis, qui non eſſet de gremio illornm, diſp. 25. q. 1 nu. 160 pag. 392.
ALLEGATIO eorum, quae notoria ſunt, requiritur, quamuis probatio notoria non ſis, diſp. 16. quaeſ. 17. num. 6. pag. 254.
ALTARIA priuilegiata vni Eccleſiae conceſsa uon communicantur cęteris Eccleſijs, tam eiuſdem, quàm alterius Ordinis, per priuilegium communicationis generaliter conceſſum, diſp. 17. q. 2. nu. 4. pag. 278.
Altaria portatilia conſecrare poſſunt Abbates pro vſu Eccleſiarum ſuarum, & quorumcunque aliorum locorum propriae Cōgregationis, diſp. 23. q. 5. u. 1. pag. 359
Altatia portatilia Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum conſecraudi ius Abbates aliqui ſibi praeſcripſerunt, ibid. uum. 2.
Altare aliud fixum, aliud portatile, diſput. 23. quaeſ. 4. num. e. pag. 357.
Altarium conſecratio de iure commuui ad Epiſcopum ſpectat, ibid. nu. 2. pag. ead.
Altaria tàm portatilia, quàm fixa conſecrare poſſunt Abbates iure priuilegij, ibid. nu. 3. pag. 358.
Altare conſecratum debet eſse lapideum, non autem ligneum, diſp. 23. q. 6. uu. 1. pag. 359.
Altare portatile quantae longitudinis, & latitudinis eſſe debeat, ibid. un. 2.
Altarium conſecratio an neceſſariò fieri debeat cum appoſitione reliquiarum, ibid. nu. 3.
Altare quaudò deſinat eſſe ſacrum, ibid. nu. 4. pag. 360.
Altare fixum erigere, vel erectum demoliri nemo poteſt in Eccleſijs conſecratis Abbati ſubiectis, abſq; ipſius licentia, ibid. nu. 5. pag 360.
Altaria portatilia conſecrare poſſunt Abbates, vndecuuq; ad ſe venientia, diſp. 23. q. 13. nu. 3. pag. 365.
ALII dictio ſimilitudinem oſtendit, diſput. 1. quaeſ. 3. nùm. 2. pag. 4.
AMICTVS quomodo, & qualiter fieri debeat, diſput. 22. q. 4 nu. 5. pag. 349.
AMBITIO reddit electionem caſſam, & irritam, diſput. 5. q. 22. nu. 4. pag. 74.
Ambitio peſtis eſt Religionis, diſp. 10. q. 1. nu. 2. pag. 101.
AMBITIOSE ad dignitatem ſe ingerens, eſt ab ea repellendus, ibid. uu. 5.
AMOR dominationis quos inuadit, etiam iugum Eccleſiaſticae diſciplinae facit reſpuere, diſput. 10. quaeſ. 1. num. 9. pag. 102.
ANGARIA, & perangaria quid ſint, diſput. 15. quaeſ. 21. num. 2. pag. 227.
ANNATA quid ſit diſp. 9. quaeſ. 3. nu. 2. ſol. 100.
Annata quo tempore exigi cœperunt, ibid num. 3.
ANTIQVIOR habitu, vel Sacerdotio, vel aetate non cenſetur ſimpliciter digu ior, diſp. 5. q. 13 nu. 10. pag. 65.
ANTIQVITAS Religionum inſpicitur ſecundùm tempus uoui Teſtamenti, diſput. 25. q. 1. nu. 5. pag. 380.
S. ANTONIVS Eremitarum auctor nocatur, diſp. 2. q. 2. nu. 3. pag. 9.
S. Autonij Viennen. Ordo quandò exordium ſumpſit, diſp. 2. q. 16. nu. 5. pag. 28.
ANVLVS qui datur Abbati, a Pontifice priùs benedicitur, diſp. 11. q. 14. nu. 6. pag. 116.
Anulus in digito Abbatis quomodo eſt immittendus, diſp. 11. q. 14. nu. 31. & 35. pag. 120.
Anulus quid ſignificet, diſp. 20. q. 1. nu. 5. pag. 320.
Anulus quare in quarto digito ponatur, ibid. nu. 6.
Anulo an uti valeant Abbates ſpeciale priuilegium non habentes, ibid. nu. 7.
APOSTATA an poſſit eſse Abbas, diſput. 5. quaeſ. 21. nu. 11. pag. 73.
APOSTOLI in ſingulis Ciuitatibus Epiſcopos, & Presbyteros ordiuauerunt, diſp. 25. q. 1. nu. 8. pag. 380.
Apoſtoli vſi fuerunt habitu lineo, ibidem num. 26. pag. 381.

Apoſtoli licèt expreſsè non profiterentur tria vota, tamen illa obſeruabant, ibid. nu. 38. pag. 382.

Apoſtoli fuerunt pars immediata Corporis Chriſti, ibidem nu. 46. pag. 383.

Apoſtoli Clerici vocabãtur, diſp. 25. q. 1. nu. 134. pag 389

APPELLARE *non poſſunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ in priuileg. memorabili ad finem impreſſo. nu. 28. pag. 453.*

APPELLATIONE *beneficij an veniat dignitas, diſput. 5. q. 19. nu. 6. pag. 71.*

Appellatione neceſsitatis corporalis quid intelligatur, diſp. 14. q. 4. nu, 3. pag. 139.

Appellatione Quarta Parochialis venit Quarta funeralis, diſp. 15. q. 17. nu. 2 pag. 199.

Appellatione funeralium quoad Quartam veniunt cerea, & cætera, quæ funeris cauſa fiunt, ibid. nu. 3.

Appellatione Clericorum, quæ veniant, diſput. 15. quaeſ. 19. nu. 5. pag. 216.

Appellatione Monachorum comprehenditur Abbas, diſp. 16. q. 3. nu. 2. pag. 240.

Appellatione Collegij, aut Capituli, venit eius caput, ſiuè Prælatus. ibid. nu 4.

Appellationè ab interlocutoria non tollis clauſula, Appellatione remota, diſp. 18. q. 6. nu. 60. pag. 310.

Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares, diſp. 25. q. 1. nu. 19. pag. 381.

Appellatione Clericorum veniunt etiam Monachi, ibid. nu. 224. pag. 399.

Appellatio Epiſcopi non comprehendit Abbatem, diſp. 1. q. 5. nu. 4. pag. 5.

APPROBATIO *antiquior attenditur in materia præcedentia inter Ord. Regulares, diſp. 25. q.. 1. n142. pag. 389.*

Approbatio in dubio, cenſetur facta iuxtà ordinem inſtitutionis, ibid. 148. pag. n. 390.

ARCA *Veteris Teſtamenti quid ſignificet, diſput. 28. gloſſ 4. nu. 4. pag. 435.*

ARCHIDIACONVS *quis ſit, & quę eius dignitas, et præeminentia, diſp. 25. q. 4. nu. 1. pag. 425.*

ARCHIDVCES *& magnos Principes qui Abbates præcedant, diſp 25. q. 5. nu. 3. pag. 426.*

ARCHIEPISCOPVS *poteſt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes benedictiones, & officia diuina celebrare, diſp. 15. quaeſ. 7. nu. 36. pag. 176.*

Archiepiſcopus non poteſt in Eccleſijs ſuorum ſuffraganeorum, abſq; ipſorum licentia, Pontificalia exercere, diſp. 21. quaeſ. 5. nu. 1 pag. 339.

Archiepiſcopus in ſua Prouincia tantùm habet vſum pallij, & aliorum Pontificalium. diſp. 21. quaeſ. 2. nu. 2. pag 335.

ARCHIMANDRITAE *dicti fuere ij, qui fuerunt primi Abbates Eremi cultores, & quare, diſp. 2 q. 7. n. 1. pag. 12.*

Archimandritæ dicebantur Prælati Ordinis Sancti Baſilij: Hodiè uero appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hiſpania, ibid. nu. 2.

ARCHIPRESBYTER *quis ſit, & eius dignitas, diſp. 25. quaeſ. 4. nu. 3. pag. 425.*

ARCTITVDO *vitæ non habetur in conſideratione, quoad prælationem, diſp. 25. quaeſ. 2. nu. 91. pag. 385.*

Arctitudo vitæ eſt inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes, ibid. nu. 99. pag. 385.

ARGVMENTVM *à maioritate, vel paritate rationis non valet in diſpenſationibus, diſp. 5. quaeſ. 19. nu. 3. pag. 71*

Argumentum à poteſtate conferendi ad poteſtatem reſignationes recipiendi, & è contrà, non valet, diſp. 13 quaeſ. 1. nu. 5. pag. 126.

Argumentum à contrario ſenſu non valet ad inducendam iuris correctionem, diſp. 15. quaeſ. 8. nu. 7. pag. 185.

Argumentum ab identitate rationis fortiſſimum eſt, diſp. 20 quaeſ. 3. nu. 17 pag. 331.

Argumentum ab exemplis nitentibus rationi validum eſt, ibid nu. 20. pag. ead.

Argumentum ab ordine literæ, & ſubſcriptionis validum eſt, diſp. 25, quaeſ. 5 nu. 6. pag. 427.

Argumentum à ſimili eſt validum, diſp. 20. quaeſ. 3. nu 14. pag 331.

ASSENSVS *Epiſcopi non requiritur in donatione Iuris patronatus facta loco religioſo, diſp. 9. quaeſ. 2. num. 1. pag. 99.*

AVCTORITAS *Superioris in permutatione beneficij interuenire debet, diſp. 13. quaeſ. 8. nu. 11. pag. 133.*

S. AVGVSTINVS *quarè antiquos Clericos reformauerit, & Monaſterium Clericorum inſtituerit, dip. 25. quaeſ. 1. nu. 103 pag. 385.*

S. Auguſtinus decorauit Ordinè Canonicorum diuinis regulis, diſp. 25. quaeſ. 1. nu. 51. pag. 383.

S. Auguſtini in feſtiuitate S. Mater Eccleſia, canit ſententiam Sancti Poſſidij, eius diſcipuli, in qua dicitur, quòd Sanctus Auguſtinus inſtituit Monaſterium Clericorum, & incepit viuere ſecundùm Regulam, ſub SS. Apoſtolis inſtitutam, diſp. 25. q. 1. nu. 42. pag. 382.

S. Auguſtinus non præcepit ſuis Clericis, vt expreſſi profiterentur, diſp. 25. quaeſ. 1. nu. 115. pag. 387.

S. Auguſtinus fuit magnus Epiſcopus, & ſolemnis Eccleſiæ Doctor, ibid. nu. 161. pag. 392.

S. Auguſtinus dicit ſe eſſe Clericũ, ibid. n. 211. pag. 397.

S. Auguſtinus per Regulam ab eo traditam, non dicitur dediſſe nouam Regulam antiquis Clericis, ibid. num. 117. pag. 387.

B.

BACVLVS *quando, & quomodo tradendus eſt Abbati, diſput. 11. quaeſ. 14. nu. 31. pag. 120.*

Baculus, qui traditur Abbati à Summo Pontifice priùs benedicitur, diſput. 11. quaſ. 14. nu. 6. pag. 116.

Baculus Paſtoralis quibus nominibus vocetur, quid ſignificet, & quare Summus Pontifex illo non vtatur, diſp. 20. quaeſ. 1. nu. 4. pag. 319.

BALDACHINVM *erigere an poſſint Abbates, & alij Prælati inferiores, & quos miniſtros Miſſam Pontificalem celebrando aſſumere valeant, diſp. 21. quaeſ. 10. nu. 10. pag. 344.*

Baldachinum erigi poteſt ab Epiſcopis in Eccleſijs Abbatialibus, & locis exemptis ſuarum Diœceſum Pontificalia exercentibus, diſp. 15. quaeſ. 15. nu 5. pag 197.

S. BASILIVS *XL. ferè annos poſt S. Antonium ſuam Regulam compoſuit, diſp. 2. quaeſ. 12. nu. 1. pag. 15.*

S. Baſilij Ordinis inſtitutio, & reformatio ad meliorem formam per eum redacta fuit, diſp. 2. quaeſ. 14. nu. 1. pag. 20.

BENEDICERE *poſſunt Abbates nonnullas res, in quibus Sacra vnctio interuenit, diſp. 23. quaeſ. 1. n. 3. pag. 354*

Benedicere populo nequeunt Abbates per vias, & Ciuitates, & coram Epiſcopo, diſp. 23 quaeſ. 1. nu. 1. pag. 3 4.

Benedicere poſſunt Abbates Eccleſias propria Congregationis, diſp. 23 quaeſ. 9. nu. 3. pag. 361.

Benedicere poſſunt Abbates Veſtes ſacras, & Pallas altaris ex conſuetudine, diſp.22.quaeſ.1.nu.3.pag. 347.

Benedicere ornamenta Eccleſiarum poſſunt Abbates ſeculares, qui Pontificalibus vtuntur.ibid.nu.6 pag.ead.

Benedicere poſſunt Abbates ornamenta, tam ſuarum Eccleſiarum, quam vndecunq; ad ſe venientia. diſp. 22 quaeſ.2.nu.1.pag.347.

Benedicere non poſſunt ſimplices Sacerdotes ſacras veſtes, & ornamenta.ibid.nu.3.pag.348.

Benedicere Cruces poſſunt Abbates, diſp. 22.quaeſ. 5. nu 1.pag. 350.

Benedicere poſſunt Abbates imagines, libros, arma, & vexilla bellica, ibid.nu.2.

Benedicere poſſunt Abbates Moniales, in quas ordinariam iuriſdictionem habent; & hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iuriſdictionis, diſput. 22.quaeſ.6.nu.2.pag.351.

BENEDICTIO *poſt Completorium à ſolo Sacerdote dici debet, diſput.2 quaeſ.13. ſub Concil.nu.48.pag.191*

Benedictio impendi debet per Abbatem fratribus egredientibus, & regredientibus, atq; lectiones in Choro recitaturis, diſput.5.quaeſ.12.nu 4.pag.63.

Benedictionem dare, non niſi Sacerdotum eſt, ibid.nu. 5.

Benedictio quid ſit, diſput.11.quaeſ.1.nu.2.pag.108.

Benedictio Abbatibus cur detur, ibid.nu.5.

Benedictio largo modo aliquando dicitur conſecratio, ibid.nu.6.

Benedictio neq; Ordinem, neque characterem imprimit, ibid.nu.4.

Benedictio Abbatis, & Epiſcopi conſecratio in quo differant, & conueniant, diſput.11.quaeſ.2.num.1.& 4. pag. 108.

Benedictio Abbatis quando fieri debeat, ibid. num. 8. pag. 109.

Benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati, adhoc vt poſſit actus Ordinis exercere, diſput. 11. quaeſ. 3. nu.3.pag.109.

Benedictio non tradit officium temporale, ibid.nu. 5.

Benedictio Abbatis an à Chriſto Domino ſit inſtituta, ibid nu 6.

Benedictio Abbatis non eſt de eſſentia ad hoc, vt Abbates ea, quæ ſunt Ordinis, exercere poſſint, ibid. num. 7. pag 110.

Benedictio adhuc nõ habita non facit ceſſare, quòd Abbas non poſſit ea, quæ ſunt ſui officij, ibid.nu.8.

Benedictio Abbatis eſt quædam orationum ſolemnitas, diſp.11.quaeſ.4.nu.2.pag.110.

Benedictio in Abbatibus characterem non imprimit, ibid. num 3.

Benedictio non poteſt dici abſolutè conſecratio, ibid.nu. 5.

Benedictio in Abbate potius eſt de ſolemnitate, quàm de ſubſtantia, diſput.11.quaeſ.5.nu.3.pag.110.

Benedictio Abbatum reiterari non poteſt, diſp.11. quaeſ. 6. nu 1.pag.111.

Benedictio nuptialis, ſicut, & ſolemnis pœnitentia non reiteratur, ibid.nu.2.

Benedictio recepta quando per Abbatem venit probanda, quid ille agere debet.ibid.nu.3.

Benedictio Abbatum Dominicis, & feſtis tantum diebus fieri debet, diſput.11 quaeſ.7.nu.1.pag. 111.

Benedictio Abbatum eſt maior collatione ordinum minorum, ibid nu.2.

Benedictio, ſecundum Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur, diſp.11.quaeſ. 8. nu.1.pag.113.

Benedictio Sacrarum veſtium, & Eccleſiaſticorum ornamentorum eſt Ordinis, non iuriſdictionis, diſput. 22. quaeſ.1.num.1.pag.346.

Benedictio Sacrarum veſtium poteſt à Summo Pontifice ſimplici Sacerdoti committi, ibid.nu.3.pag.347.

Benedictio Sacrarum veſtium, an poſſit conſuetudine à ſimplici Sacerdote acquiri, ibid.nu.3.pag. 347.

Benedictio vniuerſaliter loquendo, intra annum petenda eſt, ibid.nu.2.

Benedictio Abbatis de iure communi ab Epiſcopo fieri debet, diſput.11.quaeſ.9.nu.1.pag 112.

Benedictio Abbatis Caſinen. qua forma fiebat, diſp. 11. quaeſ.14.nu.1.pag. 115.

Benedictio Baculi fit à Summo Pontifice, & ille benedictus traditur Abbati, ibid nu 6.pag 116.

Benedictio Annuli fit à Pontifice, & ſic benedictus traditur Abbati, ibid.nu.6.

Benedictio Abbatis hodie fit per nouas formulas, antiquis ſublatis cæremonijs, ibid nu.12.pag.118.

Benedictio Abbatis antequam ſequatur, mandatum Apoſtolicum præcedere debet, ibid.num.13.pag. 119.

Benedictio Abbatis per quot, & quomodo ſit facienda, & qua die, ibid.nu.14. & ſeq.

Benedictio Abbatis quomodo ſit petenda, ibi.nu. 25.

Benedictio ab Abbate ad Populum debet eſſe ſolemnis vnà cum gratiarum actione erga Pontificem, ibidem nu.38.pag.121.

Benedictio Abbatis, quæ fit in propria Eccleſia, & illa quæ fit in aliena, in quo differant, ibid.nu.42.

Benedictio Abbatis habentis vſum Mitræ, vel non habentis quomodo eſt obſeruanda, ibid.nu.43.

Benedictio ſolemnis fieri poteſt per Archiepiſcopos, & Epiſcopos in locis exemptis ſuæ Diœceſis, diſp.15. q.7 nu.26.pag.176.

Benedictionem populo extrà Eccleſias ſibi ſubiectas dare non poteſt Abbas habens priuilegium ſimpliciter populum benedicendi, diſp.21.q.8.nu.1.pag. 341.

Benedictio Monialium de iure ſolis Epiſcopis competit, diſp.22.q.6.nu.1.pag. 350.

Benedictio, quæ populo in Miſſa elargitur, quaedam ſimplex, quædam ſolemnis, diſp. 21. q. 7.nu. 1.pag.340.

Benedictionem Monialium an poſſint Abbates ſimplici Sacerdoti demandare, diſput.22.q.6.nu.3.pag.351.

S BENEDICTI *Regula per Gregorium approbata, diſput. 25.q.1. num.256 pag. 405.*

BENEFICIVM *manet affectum, atq; Sedi Apoſtolicae reſeruatum per Papae manus appoſitionem, diſp.4.quaeſ. 6.nu 1. pag. 39.*

Beneficia duo à Monacho retineri non poſſunt.diſp.4.q.8. nu.1. pag. 40.

Beneficium aliquod Monachus obtines, Abbatiam abſq; Sedis Apoſtolicae diſpenſatione obtinere non poteſt, ibid. num.2.

Beneficium regulare quis habens in commendam, non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri, niſi per Pontificem aliud fuerit expreſſum, diſp.4 q. 9. nu. 1.pag. 40.

Beneficij appellatione an veniat dignitas, diſput.5. quaeſ. 19 num.6.pag. 71.

Beneficia Abbatum vacant illicò poſt confirmationem, diſput.5.quaeſ.25.nu.1.pag.76.

Bene-

Beneficij, vel dignitatis poſſeſſio adipiſcenda vſu Romanę Curię, Pontificis diploma requirit, diſp. 9.q. 1.nu. 1.pag.97.
Beneficij poſſeſsio à Papa obtenta capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem, non eſt valida, ibid. num.2.
Beneficium pro ſuffragio alicui ferendo promittere, ſimonia eſt, diſp.10.quaeſ.3.num.5.pag. 104.
Beneficio quilibet regulariter renunciare poteſt, diſp. 13. quaeſ.1.nu.1.pag.126.
Beneficia priùs obtenta in gratiam alterius renunciari non poſſunt à Promoto ad Abbatiam, quod idem dicitur de Priore Conuentuali, ibidem num. 17. & 20 pag.127.
Beneficia Eccleſiaſtica per promotum antea obtenta, per Epiſcopatus aſſecutionem vacant, ibid.num. 19.
Beneficium Eccleſiaſticum de iure Canonico liberè, & ſine vlla pactione renunciari debes, diſp. 13. quaeſ. 5. nu.1.pag.130.
Beneficia in alterius gratiam coram Pontifice, de ſtylo Curiae reſignari poſſunt, ibidem num 3.
Beneficium commendatum an poſſit per Commendatarium in alterius gratiam reſignari, ibid. nu 4.
Beneficia commendata penſionem recipere poſſunt, diſp. 13.quaeſ.7 nu 3.pag.131.
Beneficia an poſſint reſignari coram habente ius inſtituendi, ibid. quaeſ.8.nu.1.pag. 132
Beneficia reſignari non poſſunt coram Pralatis inferioribus non exemptis, ibid.num 3.
Beneficia reſignari poſſunt coram Pralatis exemptis Iuriſdictionem Epiſcopalem habentibus, ibid. nu. 6.
Beneficia reſignari poſſunt coram Epiſcopis ibid num 7.
Beneficia, Superioris auctoritate, permutari poſſunt, ibidem num.11.pag 133.
Beneficij permutationes approbari poſſunt per Pralatos inferiores non exemptos, ſi per eos hac facultas praſcriptione fuerit acquiſita, ibid nu 14.
Beneficium quodlibet de iure communi reſidentiam requirit, diſp.14 q.1.nu 1.pag.134.
Beneficia ſimplicia de generali conſuetudine reſidentiam non requirunt, niſi per aliquod particulare ſtatutum contrarium caueatur, ibid. nu. 2.
Beneficium cum cura animarum reſidentiam perſonalem requirit, ibid.num.3.
Beneficia Eccleſiaſtica nè exteris conferantur, à Principibus ex indultu Summi Pontificis lege caueri poteſt, diſp.15. q 19. nu 21.pag.219.
Beneficium Principis eſt latè explicandum, diſp. 16. q. 3, nu.1.pag 239.
Beneficium verè, & propriè eſt priuilegium fauorabile, ibid num 2.pag.240.
BERGOMATIS cuiuſdam cucullati Eremitae ſcripta contra Lateranenſes, Euſebij, & Celſi libri, diſp.25. quaeſ. 1.num. 104. pag. 396.
S BERNARDVS aſſerens, Monachalem Ordinem primum extitiſſe in Eccleſia Dei, quomodo ſit intelligendus, diſput.25 q 1.nu.134 pag. 389.
BIRETVM geſtare poſſunt Abbates, etiam ſi vſus Mitrae illis conceſſus non eſſet, diſp. 20 quaeſ.2. num. 12. pag.128.
BONA Clericorum, tàm ſecularium, quàm Regularium exempta ſunt a laica poteſtate, & a tributis à Principibus ſecularibus impoſitis, diſp.16.q.20.n.1.pag.220
Bona Clericorum non ſolùm patrimonialia, ſed etiam donata, empta, & quocunque canonico titulo ad Eccleſiam, Eccleſiaſticasuè perſonas translata, à laicorum tributis, & impoſitionibus immunia ſunt, ibid. nu.3. pag.221.
Bona omnia Congregationis Caſinenſis, & Vallis Vmbroſa in protectionē Diui Petri recipiuntur, in priuilegio memorabili ad finem impreſſo, num.10.pag.450.
Bonorum Caſinenſium, & Vallis Vmbroſa Occupatores, vel detentores excommunicantur, in priuilegio memorabili ad finem impreſſo, num.22.pag 452.
BREVE Pij IV. in quo mandatur, ſententiā ab eo in cauſa praecedentiae inter Canonicos Regulares, & Monachos Benedictinos latam obſeruari, diſp.25.q. 1. nu. 294. pag.418.
BVLLA Pauli V. Abbatibus Caleſtinis habitum, & ornamenta Praelatorum concedens, recenſetur diſp. 20. quaeſ 2 nu.9 pag. 327.
Bulla Cruciata non ſuſpendit facultates, & indulgentias Religionum pro ipſarum Religioſis, diſp.16.q.16.nu.2 pag.253.
Bulla Cruciata, vel alia huiuſmodi tollunt ea tantùm Regularium priuilegia, quae ipſarum effectus impedire, aut retardare poſſent, ibid nu.1.
Bulla Cruciata an ſuſpendat priuilegia Religioſorum, quibus conceditur, vt poſſint ſeculares à peccatis, & cenſuris abſoluere, ibid.nu.3.

C

CAELESTINI praecedunt Monachos Oliuetanos, diſp.25.q.8 nu.7. pag.431.
Caleſtinorum familia à quo fuerit inſtituta, diſp. 2. quaeſ.15.nu.12 pag. 20.
Caeleſtini à Rege nunquam nominantur, diſput.7.quaeſ. 15.nu. 6.pag.84.
Caeleſtini à quo nam exempti fuerint ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſp.15.q.4 nu.8.pag 154.
Caeleſtini decimarum ſolutioni non ſunt adſtricti, diſp. 15.quaeſ. 18. nu. 13.pag. 206.
Caeleſtinorum Abbates habent vſum Pontificalium vigore priuilegiorum Caeleſtini Quinti, Eugenij Quarti, & Pauli Quinti, diſp.20.q 1.nu 19.pag.323.
Caeleſtinorum Ordo confirmatus fuit à Gregorio X. Oliuetanorum vero Ordo à Ioanne XXII. diſput.25 quaeſ. 8.nu.3.pag. 431.
Caeleſtinorum, & Montis Virginis Generales Abbates habent priuilegium geſtandi habitum Pralatorum Regularium, & Mozzettam, diſp. 20. quaeſ. 2. num. 3. & 9.pag.326.
Caeleſtinorum priuilegia nouiſsimè à Paulo V. et S.D.N. Vrbano VIII. confirmata ſunt, diſp. 18. quaeſ. 3. nu. 31. pag.289.
CAETVS Clericorum dignior eſt, quàm Monachorum, diſp. 25 quaeſ.2 .num.12.pag.422.
CALIX cum patena ex qua materia eſſe debeat, diſp. 23. quaeſ.3.num.1. pag 355.
Calix cum Patena conſecratus eſſe debet, ac Chriſmate perunctus, ibidem num.2.pag.357.
Calix, & Patena quandò cenſeantur conſecrationem amittere, ibidem num.3.
Calix, & Patena conſecrantur propter contactum corporis, & ſanguinis Chriſti, ibid.num.4.pag.ead.

CAMAL-

CAMALDVLEN. Congregationis Abbates Pontificalibus inſignijs, per Bullam Leonis X. inſigniti ſunt, diſput. 20. quaeſ. 1. nu. 16. pag. 322.

Camaldulenſes priuilegiorum ſuorum confirmationem à Gregorio XIV. obtinuerunt, diſp. 18. quaeſ. 3. num. 7 pag. 288.

Camaldulenſis Congregatio à quo nam initium habuerit, diſput 2. quaeſ. 15. nu. 2. pag. 22.

Camaldulenſis Congregatio plenariè fuit exempta ab Ordinariorum poteſtate, diſp. 15. quaeſ. 4. nu. 5. pag. 151.

Camaldulenſis Congregatio à Decimarum ſolutione eſt ſpecialiter exempta, diſput. 15. quaeſ. 18. num. 10. pag. 205.

Camaldulenſes Monachi, & Eremitae S. Michaelis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tàm directè, quàm per viam communicationis conceſſa, diſp. 17. quaeſ. 1. nu. 8. pag. 258.

CAMPANAE à Religioſis in Sabbato Sancto in eorum Eccleſijs pulſari nequeunt, antequam pulſentur in Cathedrali, vel Matrici Eccleſia, ſub pœna ducatorum centum, diſp. 15. quaeſ. 7. nu. 28 pag. 173.

Campanas conſecrare poteſt Abbas tàm ad vſum propriæ Eccleſiæ, quàm alterius loci, diſput. 23. quaeſ. 13. num. 2. pag. 365.

Campanarum conſecrationis formam vide remiſſiuè, diſp. 23. q. 12. num. 2 pag. 364.

Campanarum vſus antiquus eſt in Eccleſia, diſp. 23. quaeſ. 12. num. 1. pag. 364.

Campanarum conſecratio, de iure communi, ſpectat ad Epiſcopum, ibid. num. 2 pag ead.

Campanas conſecrare poſſunt Abbates, ibidem num. 3. pag. 365.

CANONES Sacri in confirmatione priuilegiorum cum clauſula, quatenus Sacris Canonibus, &c. intelliguntur, qui ſunt inſerti in Concilio Tridentino, diſp. 18. q. 6. nu. 2. pag. 304.

Canon Clericorum ipſorum vitam maximè integram exoptat, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 142. pag. 402.

CANONIA per ſe non eſt dignitas, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 233 pag 401.

Canoniæ ius non poteſt cadere, niſi in Clericum, diſp. 25. quaeſ. 1. num. 18. pag 381.

CANONICA portio quid ſit, diſput. 15. quaeſ. 16. num. 1. pag. 197.

Canonica portio, de quibus bonis debeatur, & an nomine Epiſcopi, hic intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores, ibid. nu. 2. pag. 198.

Canonica portio à Monaſterijs, & locis exemptis ſolui non debet Epiſcopis, ibid. nu. 4.

Canonica portio à Monaſterijs, & locis exemptis debetur Epiſcopis de relictis Capellis non exemptis, ibid. nu. 5.

CANONICVS ante Fidei profeſſionem nõ emiſſam, pro præſente haberi non poteſt, diſput. 8. quaeſ. 3. num. 10. pag. 96.

Canonici Regulares Lateranen. à quo nam exemptionem obtinuerint, diſput. 15. quaeſ. 4. nu. 4. pag. 151.

Canonici ſupradicti decimas etiam Papales ſoluere non tenentur ex priuilegio, diſput. 15. quaeſ. 18. num. 8. pag. 205.

Canonici Regulares Sancti Saluatoris à decimarum præſtatione ſoluti ſunt ſpeciali priuilegio, ibidem num. 39. pag. 207.

Canonicorum appellatione veniunt etiam Canonici Regulares, diſp. 25. q. 1. nu. 19. pag. 381.

Canonicorum Regularium origo deducitur ex Veteri Teſtamento à Leuitis, diſput. 25. q. 1. nu. 3. pag. 380.

Canonici Regulares Romae praecedunt Monachos ab immemorabili conſuetudine, diſp. 21. quaeſ. 1. nu. 198 pag 395.

Canonici Cathedralis Eccleſiæ Collegialiter incedentes, vel ſedentes præcedunt Abbatibus, ſecus autem ſi collegialiter non incedant, diſput. 24. quaeſ. 5. nu. 3. & 5. pag. 370.

Canonicis Regularibus, qui manebant in Eccleſia Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, conceſſit Alexander III. vt non poſſet eligi Presbyter Cardinalis, qui non eſſet de gremio illorum, diſput. 25. quaeſ. 1. num. 160. pag. 392.

Canonici Regulares Lateranenſes ſuorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus, & poſtremò à Paulo V. & Gregorio XV. obtinuerunt, diſp. 18. quaeſ. 3. nu. 1. pag. 286.

Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. priuilegia à Sede Apoſtolica, & præſertim à Iulio Secundo confirmata fuerunt, diſp. 18. quaeſ. 3. num. 2. pag. 287.

Canonicorum ſecularium Sancti Georgij in Alga priuilegia à Pio V. confirmata fuere, diſp. 18. quaeſ. 3. num. 3. fol. 287.

Canonici Regulares diſcrepant à Clericis ſecularibus, diſp. 25 quaeſ. 1. nu. 229 pag. 399.

Canonici alicuius Eccleſiæ eſſe non poſſunt, qui non ſunt Clerici, ibid nu. 234 pag. 402.

Canonici Regulares quo tempore in Lateranenſi Eccleſia eſſe cœperunt, ibid nu 246. pag. 403.

Canonici, de quibus agitur, appellantur eo nomine, quo inſtituti fuerunt à Beato Auguſtino, ibidem num. 267. pag. 409.

Canonicis in Cathedralibus propter eorum caput, quod eſt Epiſcopus, ſunt in dignitate, ibid. nu 270. pag. eod.

Canonici Regulares emittunt tria vota ex profeſſo, ibid. num. 271. pag. 409.

Canonici collegialiter procedentes, & in alijs actibus, in quibus Cathedralem Eccleſiam repræſentant præferuntur Abbatibus, diſp. 25. quaeſ. 2. nu. 10 pag. 422.

Canonici Regulares ad Epiſcopatum aſſumpti an habitum mutent, oſtenditur, diſput. 20. quaeſ. 3. num. 5. pag. 330.

Canonici Regulares ad Epiſcopatum aſſumpti vti poſſunt forma indumentorum, & colore, quo vtuntur Clerici ſeculares, ibid. nu. 6.

Canonicorum Lateranen. Congregationis Abbates, & Priores poſſunt benedicere quaecunq; ornamenta, & vaſa, & in ſolemnibus feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrare, diſp. 21. quaeſ. 2. nu. 8. pag. 336.

Canonicorum Regularium Lateranenſium Abbates à multis Summis Pontificibus Mitræ, Baculi paſtoralis, & aliorum inſignium vſum aſſecuti ſunt, diſput. 20. q. 1. nu. 13. pag. 321.

Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. Abbates per ſpecialem Bullam Pontificalium inſignium vſum obtinuerunt, diſput. 20. quaeſ. 1. num. 14. pag. 321.

Canonicis Regularibus quibus in locis Monachi præferantur,

tur, diſput. 25. q.1. num. 251. pag. 404.

Canonicis Regularibus Monachos præferendos eſſe, qui Doctores affirmauerint, ibid. num. 252. & num. 290. pag. 412.

Canonici Regulares ſeruant normam, ac inſtituta priorum Clericorum Chriſtianæ Religionis, diſput. 25. quæſ. 1. num. 48. pag. 383.

Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta, inſtinctu Spiritus Sancti renouant, ibid. nu. 52. pag. 383.

Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro ſe, ibid. num. 54. pag. 383.

Canonicorum Regularium vita hodie eſt arctior, quàm Monachorum, propter eorum ordinationem, ibid. nu. 94. pag. 385.

Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter inſtituta, ibid. nu. 100 pag. 386.

Canonici ſeculares Eccleſiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quandò proceſſionaliter incedunt, ibid. nu. 111. pag. 387.

Canonici Regulares cur ita dicti, ibid. nu. 112. pag. 387.

Canonicorum nomen fuit repertum poſt ordinationem Monachorum, ibid. num. 113. pag. 387.

Canonici Regulares ſunt antiquiores Helia, & Heliſæo, ibid. num. 124. pag. 388.

Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt non dari ordinem, etiam præferuntur, ibidem num. 155. pag. 391.

Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt, dari ordinem, præferuntur, ibidem num. 157. pag. 391.

Canonici Regulares poſſunt habere Eccleſias Parochiales, ibid. nu. 167. pag. 393.

Canonici Regulares poſſunt habere Eccl. Paroch. ibidem num. 168. pag. 393.

Canonici Regulares habent etiam Abbates in Prælatos, ibid. nu. 176. pag. 394.

Canonici Regulares habent, nedum Abbatias, ſed Parochiales, & Cathedrales Eccleſias, ibidem num. 178. pag. 394.

Canonici Regulares habent interdum Priores, & Præpoſitos, qui dicuntur conſtituti in dignitate ſicut Abbates, ibid. nu. 180. pag. 394.

Canonicus Regularis poteſt eſſe Abbas, ibidem num. 190. pag. 395.

Canonicorum Regularium multæ ſunt ſpecies, ibidem nu. 208. pag. 397.

Canonici Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis à Diuo Auguſtino inſtitutis, ibidem num. 209.

Canonici Regulares fuerunt priùs Clerici, quàm Monachi, ibid. nu. 215. pag. 398.

Canonici Regulares qui, ibid. num. 219. pag. 399.

Canonici Regulares poſtponuntur omnibus Clericis ſecularibus, ibid. nu. 221. pag. 399.

Canonici Regulares appellantur Clerici, ibidem num. 226 pag. 399.

Canonici Regulares non ſunt de gremio Clericorum ſecularium, ibid. num. 228. pag. 399.

Canonicorum Regularium habitus propriè eſt linea tunica, diſp. 25. quæſ. 1 nu 29. pag. 381.

Canonicorum Regularium habitus eſt ſola veſtis linea, cætera verò indumenta ſunt ex accidenti, & non mutant Ordinem, ibid num. 31.

Canonicos Regulares ex antiquis Clericis deſcendere, multis rationibus probatur, diſput. 25. quæſ. 1. num. 41. pag. 382.

Canonicorum Regularium Congregatio vocatur diuina in terris familia Clericorum, ibidem num. 44.

Canonici Regulares vocantur Canonici Sacri Ordinis, ibid. nu. 49. pag 383.

Canonicorum Regularium Ordinem Sanctus Auguſtinus diuinis Regulis decorauit, ibid num. 51.

Canonicorum Regularium Ordinis inſtitutio fuit antiquitus, & ab ipſis ferè primordijs obſeruata, ibid nu. 53.

Canonicis Regularibus Clericatum eſſentialiter competere, qui nam atteſtentur, ibidem nu. 69. pag. 384.

Canonicorum Regularium Regula eſt dignior Regula Monachorum, propter nobiliorem ſecundarium finem, ibid. num. 163. pag. 392.

Canonicorum Regularium Prælati ſunt etiam Abbates, ibid. num. 173. pag. 393.

Canonicorum Regularium Monaſteria, quibus præſunt Abbates, enumerantur, ibid num. 177

Canonicorum Regularium Abbates, Priores, & Præpoſiti ſunt Conſtituti in dignitate magis, quàm Monachorum, ibid num. 181.

Canonicorum Regularium ad ſubſtantiam Clericatus qualitas neceſſariò requiritur, ibid. nu. 210. pag 393.

Canonicis Regularibus Monachos præferendos eſſe, Doctores nonnulli exiſtimarunt, ibid nu 217. pag. 398.

Canonicorum Regularium Religio, ſicut & Monachorum ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ, ibidem nu. 230. pag 400.

Canonici Regulares ſucceſſerunt loco antiquorum Clericorum, diſput. 25. quæſ. 1. nu. 10. pag 380.

Canonici Regulares vocantur Clerici ſimpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura, ibid. num 12. pag 380.

Canonici Regulares Sancti Auguſtini vocantur etiam Canonici ſimpliciter, abſque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis, ibid nu. 15. pag. 380.

Canonici dicuntur fraterni Clerici, conſtituti in fraternitate, ibid. nu. 16. pag 381.

Canonicus quandò quis eſt, neceſſariò eſt Clericus, ſicut quandò quis eſt homo, neceſſariò eſt rationalis, ibidem nu. 17. pag. 381.

Canonicus dicitur à Canon, quod eſt regula, quia obſeruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus inſtitutam, ibid. nu 22. pag. 381.

Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis, ibid nu. 23 pag. 381.

Canonici Regulares continuè deferunt tunicam lineam, ibid. n. 28. pag. 381.

Canonici Regulares dicunt Officium Romanæ Curiæ, ibid. nu. 39. pag. 382.

Canonici ſeculares abuſiuè imitantur antiquos Clericos, ibid. num. 40 pag. 382.

Canonici Regulares, ad exemplum naſcentis Eccleſiæ, ſeruarunt ſanctam inſtitutionem, ibid. nu. 45. pag. 382

Capellae quomodo ſunt præparandæ in Eccleſia, in qua Abbatis benedictio fieri debet, diſput. 11. quæſ. 14. num. 15. pag. 119.

Capella maior pro benedictione prædicta quomodo ſit ornanda, ibidem num. 16.

Capella Epiſcopi, & Abbatis in quo differant, nec non ornatus vtriuſque ibid nu 38. pag 121.

Capella

Capella eximi poteſt retenta in poteſtate Eccleſia principali, & e contra, diſp. 15 quaes. 7. vers. exempti, ſubyciuntur Epiſcopo, pag. 183.

Capitulum non poteſt vigore priuilegij, hìc inſerti supplere defectus cap. quia propter de elect. in electione interuenientes, diſput. 5. quaes 5. nu 6. pag. 53.

Capitulum qualiter celebrari debeant Monachi Caſinenses, & Vallis Vmbroſae, in priuilegio memorabili ad finem impreſſo, nu 41. pag. 455.

Cap. Abbates de priuileg. in 6. non obſtat Abbatibus, & Praelatis, praecipuè Congregationis Lateranenſis quin Pontificalia exercere poſſint in Eccleſijs etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, diſp. 21. quaeſ. 2. num. 11. pag. 337.

Capuccinorum Ordo, nec non Fratrum Minorum Conuentualium quandò exordium ſumpſit, diſput. 2. quaes. 16. num 7. pag. 29.

Capuccini gaudent omnibus gratijs Congregationis Camaldulenſi, & Ordini Fratrum Minorum conceſſis, diſput. 17. quaeſ. 2. nu. 38 pag. 369.

Cardinales Presbyteri Ordines Minores ex priuilegio conferre poſſunt, diſput. 11 quaes 4. nu 4. pag. 110.

Cardinalis Cicadae relatio in cauſa praecedentiae inter Canonicos Regulares, & Monachos S. Benedicti refertur, diſput 25. quaeſ. 1. nu. 291. pag 413.

Cardinalium Saraceni, & Scotti relatio in eadem cauſa adducitur, ibidem nu. 292.

Carmelitani communicant priuilegijs tam ſpiritualibus quàm temporalibus cum Ordinibus Praedicatorum Minorum, & Eremitarum S. Auguſtini, diſput. 17. quaes 1. nu. 32. pag. 267.

Carmelitae habent ſua priuilegia confirmata à Pio V. diſput. 18. quaes. 3. nu 24. pag. 293.

Carmelitani praecedunt Fratres B. Maria de Mercede, & Fratres Minores de Obſeruantia, & Conuentuales, diſput. 25. q. 7. nu. 4. pag. 429. & q. 6 n. 3 pag. 430.

Carmelitarum Ordo à quonam exordium ſumpſerit, diſp. 2. quaes. 16. nu. 10 pag. 29.

Carmelitanus Ordo à quo, & quonam tempore fuerit exemptus ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſp. 15. quaes. 4. nu. 19. pag. 157.

Carnem in Monaſterio comedere non poſſunt Infantes Oblati, niſi neceſſitas poſtulauerit, diſput. 2. quaes. 13. nu 37. pag. 28.

Carthuſienſes decimas ſoluere non tenentur, diſp. 15. quaeſ. 18. nu. 25. pag. 209.

Carthuſiani à quo, & quonam tempore fuerunt exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione, diſp. 15. quaeſ. 4. num. 13. pag. 155.

Carthuſianorum priuilegia pluries à Sede Apoſt. et praecipuè à Sixto V. cõfirmata fuere, diſp. 18 quaeſ. 3. num. 15 pag. 291.

Carthuſienſes quam communicationem priuilegiorum ſortiantur, diſp. 17. quaes. 1 num 22. pag. 264.

Caſinenſis Congregationis priuilegia à multis Summis Pontificibus, & praecipuè ab Eugenio Quarto confirmata fuere, diſp. 18. quaes 3. nu. 4 pag 287.

Caſinenſes Canonicis Regul. praecedere debere, quinam atteſtentur, eſſe communem opinionem diſp. 25. q. 1. nu. 207. p. 397.

Caſinen. Congregationis Abbates Põtificalium inſignium vſum Summorum Pontificum priuilegijs adepti ſunt, diſp. 20. quaeſ. 1. nu. 15. pag. 332.

Caſinen. Congreg. aliàs B. Iuſtina de Padua inſtitutio à quo facta fuerit, diſput 2. quaes. 15. nu. 1. pag. 22.

Caſinen Congregatio Superiorem non creat, niſi per eum completo ſeptennio poſt Sacerdotium in Congregatione ſuſceptum, diſp. 5. quaes. 12. n. 8 pag 63.

Caſinen. Congreg. à quo plenariè ab Ordinariorum iuriſdictione ſoluta fuerit, diſput 15 quaes. 4 nu. 3 pag. 151.

Caſinenſis Congregatio a decimarum ſolutione exempta eſt, diſput. 15 quaeſ. 18. nu. 9 pag. 205.

Caſtitatis votũ inſtituit Chriſtus diſ. 2. q. 8. n. 1. p. 12.

Cauſae quae ſint, propter quas Praelatus ad ſui officij renunciationem eſt admittendus, diſp. 13. quaeſ. 1. nu. 10 pag. 127.

Cauſa iuſta deponendi Abbatem ab officio eſt duplex, et quaenam ſit, diſput. 13. quaes. 2. nu. 3. pag. 128.

Cauſa ſufficiens eſt incontinentia, vt Abbas ab officio ſuo deponi poſſit, ibid. nu. 5.

Cauſa iuſta Abbatem deponendi eſt vrgens ratio maioris boni communis, ibid. nu. 7.

Cauſa iuſta, & rationabilis excuſat à reſidentia, & qualis eſſe debeat, diſp. 14. quaes. 4. nu. 4. pag. 139.

Cauſa iuſta non reſidendi, an ſit abſentia pro negotijs proprijs, ibid nu. 5.

Cauſa iuſta non reſidendi eſt vtilitas Eccleſia, vel Reipublicae, ibid nu. 8.

Cauſa iuſta, & licentia ſuperioris copulatiuè requiruntur ad excuſandum à non reſidendo, ibid. nu. 12. pag. 140.

Cauſa iuſta ſola ſufficit ad excuſandum à non reſidendo, ſi ex conſuetudine Praelati licentia non requiratur, ibid. num. 13.

Cauſa impulſiua concedendi Religioſis exemptiones, quaenam ſit, diſput. 15. quaeſ 3. num. 4. & 6. pag. 147.

Cauſa finalis exemptionum quaenam ſit, ibid. n. 4. 7.

Cauſa Priuilegij ceſſante, eius quoque effectus ceſſare debet, diſput. 15. q. 11. nu. 2. pag. 189.

Cauſae duae vbi concurrunt, vna tantum ceſſante, non ceſſat diſpoſitio, ibid. nu 5.

Cauſa vtilitatis potentior, & principalior praeſumitur, ibid num 6.

Cauſa vtilitatis praeſumitur finalis, quia futura reſpicit, & quia magis vniuerſalis, & perpetua, ibid. nu. 7.

Cauſa permanente permanet effectus, ibid. nu. 8.

Cauſae Eccleſiaſticae ſunt illae, quarum cognitio pendet ab Euangelio, & Sacris Canonibus, diſput. 15. quaeſ. 19. nu. 12. pag. 217.

Cauſarum in deciſionibus magis ſtandum eſt auctoritati Papae, quam alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris, diſp. 25. q. 1. nu. 57. pag. 383.

Cauſam praecedentiae inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, commiſit Pius IV. tribus S. R. E. Cardinalibus, diſp. 25. quaeſ. 1. nu 2. pag. 379.

Cella Abbatis talis eſſe debet, vt paupertatis, & ſui ſtatus decentiam non excedat, diſp. 27. quaeſ. 5. nu. 1. pag. 446.

Cellarius, niſi cauſa vtilitatis, aut neceſſitatis, ab eius miniſterio, remoueri non debet, diſp. 2. quaeſ. 13. nu. 50 pag. 19.

Cenſus ſolutio, quae ſit Eccleſiae Romanae, non arguit exemptionem, diſput. 15. quaeſ. 5. nu. 7 pag. 163

Cenſus quid ſit, diſ. 15. quaes. 21. nu. 2. pag. 227.

Cenſus debitus ratione ſubiectionis non praeſcribitur, diſput. 19. quaeſ. 7. num. 2. pag. 316.

CHARACTER *per benedictionem non imprimitur, diſput. 11. quaeſ. 3. num. 4. pag. 108.*

Character quid ſit, diſput. 11. quaeſ. 4. nu. 1. pag. 110.

Character in Abbatibus per benedictionem non confertur, ibid. num. 3.

CHARITAS *Chriſtiana à reſidentia excuſat; & qua nam intelligatur, diſp. 14. quaeſ. 4. nu. 1. pag. 139.*

Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur, diſput. 26. gloſſ. 5. nu. 1. pag. 435.

Charitas alia erga Deum, alia erga proximum, ibid. nu. 2.

Charitas, non dominij poteſtas Prælatum felicem reddit, ibid. nu. 3. pag. 435.

Charitas eſt magni adminiculi erga ſcientiam, illamque plurimum adiuuat, diſput. 26. gloſſ. 1. nu. 7. pag. 434.

Caſtitatis dignitas tanta eſt, vt eo ablato omne virtutum ædificium diſſoluatur, diſp. 26. gloſſ. 2. nu. 1. pag. 434.

Caſtitas, & ſcientia ſorores ſunt, ibid. nu. 3.

CHIROTHECAE *quandò ſint imponendæ in manibus Abbatis, diſput. 11. quaeſ. 14. nu. 35. pag. 120.*

Chirotheca quid ſignificent, diſp. 20. quaeſ. 1. n. 10. pag. 321

CHIRVRGIA, *ex qua ſecuta eſt mors, reddit quem dignitatis Abbatialis incapacem, diſp. 5. quaeſ. 22. nu. 8. pag. 73.*

CHRISTIANI *omnes habuerunt initium ab Apoſtolis, diſp. 25. quaeſ. 1. num. 135 pag. 389.*

Chriſtiani omnes, aut ſunt Clerici, aut Laici, diſput. 25. q. 1. nu. 239. pag. 402.

CHRISTVS *duodecim Diſcipulos, tanquam maiores Sacerdotes, ſeptuaginta duos verò quaſi minores inſtituit, diſput. 21. quaeſ. 1. nu. 7. pag. 380.*

Chriſtus fuit Summus Sacerdos, ibid. num. 47. pag. 383.

Chriſtus Dominus Monaſticam vitam perfectè inſtituit, diſput. 2. quaeſ. 8. nu. 1. pag. 12.

Chriſtus Dominus caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ vota inſtituit, ibid. nu. 2. 3 & 4.

Chriſtus Dominus in ſacris literis diuerſis nominibus appellatur, diſput. 2 quaeſ. 6. nu. 1. pag. 13.

Chriſto Domino Abba nomen congruere probatur, ibid. num 2.

Chriſtus Dominus ſoluit tributum, non quia debuit, ſed quia voluit; diſput. 13. quaeſ. 20. nu 2. pag. 221.

CHRONICIS, *& hiſtorijs ſtandum eſt in factis antiquis, diſput. 25. q. 1. nu. 123. pag. 388.*

CIBVS, *& potus Monachis vetiti veniunt aliquan do illis concedendi, diſput. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 11. pag. 17.*

CINGVLVM *quomodo, & qualiter fieri debeat, diſput. 22. quaeſ. 4. num. 7. pag. 349.*

CIRSTERCIENSIS *familia origo, à quo, & quandò exordium ſumpſerit, diſp. 2. quaeſ. 15. nu. 5. pag. 22.*

Ciſterſtercienſium Reformatorum B. Mariæ Fulienſis Congregatio quandò initium habuerit; diſp. 2. quaeſ. 15. num. 7. pag. 25.

Ciſtercienſis Abbas, qui eſt caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum alijs quibuſdam Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non ſubſunt, diſput. 7. q. 1 nu. 1. pag. 84

Ciſtercienſis Ordo a quò ab Ordinariorum iuriſdictione fuerit exemptus, diſ. 15. quaeſ. 4. nu. 7. pag. 153.

Ciſtercienſis Ordo perpetuum eligit Abbatem, qui eſt caput totius Ordinis, diſput. 12. quaeſ. 2. nu. 3. pag. 123.

Ciſtercienſes ad decimarum ſolutionem non tenentur, diſ. 15. quaeſ. 18. nu. 12. pag. 206.

Ciſtercien. Abbates, per varia Summorum Pontificum priuilegia Pontificalibus inſignijs vtuntur, diſput. 20. quaeſ. 1. num. 18. pag. 323.

Ciſtercienſium Congregationis S. Bernardi in Italia priuilegia a Gregorio XIV. confirmata ſunt, diſ. 18 q. 3. n. 9 pag. 289.

Ciſtercien. Reformati Congregationis B. Mariæ Fulien. habent ſua priuilegia confirmata per Sixtum V. diſp. 18. quaeſ. 3. nu. 10 pag. 289.

Ciſtercienſes Congregationis S. Bernardi in Italia participant omnia priuilegia, quæ alijs Cōgregationibus d. Ordinis conceſſa ſunt, diſp. 17. q. 1. nu. 30. pag. 259.

Ciſtercienſes Reformati Congregationis B. M. Fulienſis gaudent priuilegijs Ordini Ciſtercienſi non reformato conceſſis, ibid. nu. 11 pag. ead.

CIVITAS *Hipponenſis fuit à Vandalis funditus deſtructa, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 280. pag. 410.*

CLAVSVLA, In omnibus, & per omnia *comprehendit quæcumque, diſput. 17. quaeſ. 3. nu. 5. pag. 180.*

Clauſula, Ex certa ſcientia, *non tollit effectum, diſput. 18. quaeſ. 5. nu. 7. pag. 302.*

Clauſula, Quatenus ſint in vſu, *in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ ſunt in obſeruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam cauſam, ſi adſit clauſula*, Ex certa ſcientia, *diſput. 18. quaeſ. 6. nu. 1. pag. 304.*

Clauſula, Prorſus eximimus &c. *vis, & effectus oſtenditur, ibid. nu. 6. pag. 305.*

Clauſulę, Nobis, & ſucceſſoribus noſtris, canonicè intrantibus vis, *& effectus oſtenditur, ibid n. 8 pag. 305.*

Clauſula, Indignationem omnipotentis Dei, &c. *importat comminationem priuationis beneficiorum, ibidem nu. 10. pag. 305.*

Clauſula, Sublata, &c. *claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi, ibid. nu. 12 pag. 306.*

Clauſula, Sublata, &c. *non obſtat dicenti gratiam non comprehēdere caſum, de quo agitur, ibid. n. 15. pag. 306*

Clauſula, Sine Parochialis iuris præiudicio, *vis, & effectus oſtenditur, ibid. nu. 18. pag. 306.*

Clauſula, Ex certa ſcientia, *non operatur in ijs, quæ in facto conſiſtunt, de quibus Princeps non præſumitur habuiſſe notitiam, ibid. nu. 28. pag. 307.*

Clauſula, De plenitudine poteſtatis, *nihil operatur, quandò ea vtens, de negotio informatus non eſt, ibidem nu. 33. pag. 307.*

Si apponitur ſuper illicito, intelligitur de poteſtate bona, & laudabili, ibid. num. 34. pag. 307.

Clauſula, Non obſtantibus, &c. *tollit omnia, quæ diſpoſitioni, in qua eſt appoſita, obſtare poſſunt, ibidem nu. 36. pag. 308.*

Non auget pluſquā gratia conferat, ibid. n. 37. pag. 308

Clauſula, Quorum tenores &c. *vis, & effectus remiſſiue, ibid. nu. 4. pag. 308*

Clauſula, Decernens irritum, &c. *irritat omnia, quæ in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipſo iure. ibid. num. 47. pag. 308.*

Clauſulę, Ex certa ſcientia, *ſeu* De plenitudine poteſtatis, *non tollunt defectum diſpenſationis, manenteque taciturnitate conditionum illegitimitatis, diſput. 8. quaeſ. 18. num. 4. pag. 70.*

Clauſula, Si preces veritate nitantur, *in reſcriptis Apoſtolicis ſemper ſubintelligitur, ibid. num. 5.*

Clauſula in Bullis Apoſtolicis apponi ſolitæ, ſi omittantur, ſubintelliguntur in eis, & habentur pro expreſſis diſput. 12. quaeſ. 2. num. 5 pag. 123.

Clau-

Clauſula generalis non cenſetur derogare decretis Concilij generalis niſi fiat expreſſa mentio, diſput. 15. quaeſ. 15. num. 3 pag. 196.

Clauſula ſemper ſubintelligitur in priuilegio, Salua Iuſtitia, &c diſput. 16. quaeſ. 3. num. 6 pag. 241.

Clauſulæ, Indignationem omnipotentis Dei &c. *contrauenientes peccant mortaliter, diſput. 18. quaeſ. 6. num. 9. pag. 305.*

Clauſula, Sublata &c. *non comprehendit maiora expreſſis, nec ſe extendit vltra limites principalis diſpoſitionis, diſput. 18. quaes. 6. nu. 14. pag. 306.*

Clauſula, In omnibus, & per omnia, *in priuilegijs inſerta, habet vim ſpecificationis ſpecialis, diſp. 18. q. 6. num. 19. pag. 306.*

Clauſula, Ex certa ſcientia, *operatur ſaltem praeſumptionem veritatis narratorum, diſput. 25. quaeſ. 1. num. 63 pag. 384.*

Clauſula, Ex certa ſcientia, *procedit in ijs, quæ conſiſtunt in iure, non in facto, ibid nu. 188. pag. 412.*

Clauſulae generales in priuilegio communicationis appoſitae non operantur, vt cenſeantur communicata ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedi prohibita fuit, diſput. 17. quaes. 1. nu. 18 pag. 262.

Clauſula; Ex certa ſcientia, *non operatur in antiquis, diſp. 25. q. 1. nu. 289 pag. 412.*

Clauſulæ, Ex certa ſcientia, & Motuproprio, *æquipollent clauſula derogatoriae,* Non obſtantibus, *diſp. 16. quaeſ. 7. nu. 3. pag. 243.*

Clauſula, Decernens irritum, &c. *etiam ſi non extendatur, ſuos operatur effectus, diſp. 18. q. 6. nu. 50. pag. 308.*

Clauſula, Ex tunc, prout ex nunc, *operatur, vt actus poſtea factus, cenſeatur iam à principio factus, ibid. n. 52. pag. 309.*

Clauſula, Ex tunc, prout ex nunc, *non eſt retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri medio tempore quæſiti, ibid. nu. 53 pag. 309.*

Clauſula, Pro maiori cautela de nouo concedimus, *nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio, ibidem nu. 54. pag. ead.*

Clauſula, Sicut accepimus, *poſita in gratia motus proprij, non eget iuſtificatione; ſecus in gratia ad partis inſtantiam, ibid nu. 55 pag 309.*

Clauſula, Contradictores, &c. *intelligitur de eo, qui de facto, & iniuſtè contradixit, ibid nu. 56 pag. ead.*

Clauſula, Appellatione remota, *non ſolum friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes, ibid. num. 57. pag. ead.*

Clauſula, Appellatione remota, *non impedit, quin poſſit Iudex ex legitima cauſa, excuſari, ibid. num. 58. pag. ead.*

CLERICATVS *intelligitur conceſſus Monachis, ſine præiudicio Clericatus conceſſi Canonicis Regularibus, diſp. 25. quæſ. 1. nu. 102. pag. 386.*

Clericatus Monachis competit per accidens, & non per ſe, diſp. 25. q. 1. nu. 70. pag. 384.

CLERICORVM *Regularium Theatinorum Religio à quo, & quandò initium ſumpſerit, atque approbationem habuerit, diſp. 2. quaes. 16 nu. 20. pag. 30.*

Clericorum Regularium S. Pauli Decollati Congregatio à quo fuerit inſtituta, & approbata, ibid. num. 21. pag. 31.

Clericorum de Somaſcha Cõgregatio à quo introducta, atq; confirmata fuerit, ibid. nu. 23. pag. 31.

Clericorum Congregatio infirmis Miniſtrantium à quo initium ſumpſerit, & à quo confirmationem ibid. nu. 24.

Clericorum Regularium Minorum Congregatio à quonam fuerit inſtituta, & approbata, ibid. num. 25.

Clericus ſecularis in Monaſterio recipi non debet, niſi voluerit fieri Monachus, diſp. 2. quaes. 13. n. 41. pag. 18

Clerici neceſſariò eſſe debent Electores, & in ſacris Ordinibus conſtituti, diſp. 5 quaeſ. 8. nu 8. pag. 59.

Clericus ſecularis ſi impetret beneficium non conſuetum dari Clericis ſecularibus, impetratio non tenet, diſp. 5. quas. 2. nu. 2. pag. 49.

Clerici Theatini à quonam obtinuerint exemptionis priuilegium ab Ordinariorum iuriſdictione, diſput. 15. quaes 4. nu. 23 pag 158.

Clerici Regulares S. Pauli Decollati à quo fuerint exempti, ibid nu. 24.

Clerici Regulares de Somaſcha à quo impetrauerint exemptionis priuilegium, ibid. nu. 26 pag 159.

Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis à quo exemptionis indultum acceperint, ibid nu. 27.

Clerici Regulares Scholarum Piarum à quo fuerint exempti, ibid. nu. 29.

Clerici ſeculares licèt exẽpti ad publicas proceſſiones omnes accedere tenentur, diſput. 15. quaes. 7. num. 2. pag. 171.

Clerici à poteſtate laicorum exempti ſunt, diſput. 15. quæſ. 19. nu. 1 pag. 215.

Clericorum appellatione, qui veniant, ibid. nu. 5. pag. 216

Clerici ſunt de iure diuino exempti à laicorum poteſtate, ibidem num. 6. & 9.

Clerici in cauſis Eccleſiaſticis liberi ſunt de iure diuino à ſecularium Principum poteſtate, ibidem num. 10. pag. 217.

Clerici ideò iure diuino dici poſſunt exempti, quia rebus diuinis ſunt mancipati, & quia Patres ſunt ſecularium & quia maiora beneficia rependunt, ibid. nu. 11.

Clerici non ſunt exempti ab obligatione legum ciuilium, quæ ſacris Canonibus, & Clericali officio non repugnant, ibidem nu. 13.

Clerici leges ciuiles non obſeruantes, non poſſunt puniri à Iudice ſeculari, ibid nu. 14. pag. 218.

Clericus, etiam ſi grauia delicta committat, fruitur tamen priuilegio fori Eccleſiaſtici, ita vt à Iudice ſeculari interrogari, examinari, iudicari, & puniri minimè poſſit, ibidem num. 56.

Clericus immunitatis priuilegio gaudet apud Iudicem ſecularem, etiam ſi nullus pro illo allegauerit huiuſmodi exemptionis priuilegium, ibid. nu 18.

Clericus à laico Iudice abſolui non poteſt, ibid nu. 19.

Clericus falſum deponens coram Iudice laico non poteſt ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali, ibid. num. 23. pag 219.

Clericus à laica poteſtate capi non poteſt, quoties ab eo puniri non poteſt, exceptis nonnullis caſibus, ibid. num. 24.

Clericus poteſt à laico capi in fragranti crimine, dummodo de eius fuga timeatur, & inde Iudici Eccleſiaſtico tradatur, ibid.

Clericus, ſi viſus fuerit illicitè incedere ad patrandum delictum, poteſt à laica poteſtate capi, & detineri, ſi inde commodè Iudici Eccleſiaſtico conſignetur, ibidem.

Clericus ex cauſa ciuili, ac fugæ ſuſpectus an capi poſſit à laica poteſtate: ſi poſteà eius Superiori conſignetur, ibidem.

Clericus ſi conueniatur pro euictione, eſt conueniendus coram Iudice Eccleſiaſtico, ſecùs ſi ipſe aſſiſtat Emptori contra tertium, ibid. nu. 25.

Clericus, qui in exercitio officij ſecularis deliquit, coram laico conueniri non poteſt, ibid. nu. 26. pag. 220.

Clericus ſuccedens in bonis laici non poteſt propter illa bona vocari in iudicium coram laico, ibid. nu. 27. pag. 220.

Clericus, qui coram Iudice laico depoſitum recepit, non poteſt à laico Iudice, cogi ad illud reddendum, ibid. num. 28.

Clericus citatus coram laico, ſi putans ſua intereſſe comparcat, non tenetur ſtare ſententiae à Iudice laico latæ, ibid. nu. 29.

Clericus, qui cum laico, vel pluribus laicis cõmiſit delictum, iudicandus eſt à Iudice Eccleſiaſtico vna cum ſocijs criminis, ibid. nu. 31.

Clericus, tàm ſecularis, quàm Regularis non tantum eſt exemptus à laicali poteſtate, quoad perſonam; ſed etiam quoad bona, diſput. 15. quæſ. 20. num. 1. pag. 220.

Clericus immunis eſt ab oneribus realibus, & perſonalibus, & mixtis, atque extraordinarijs, etiam pro eius bonis, ibid. num. 2. pag. 221.

Clerici ſunt immunes à laicorum tributis, & impoſitionibus, non ſolùm quoad bona patrimonialia, ſed etiam quoad bona donata, empta, & quocunque canonico titulo acquiſita, ibid num. 3.

Clerici à tributis, vectigalibus, gabellis, telonijs, ac alijs oneribus tàm realibus, quàm perſonalibus ſunt exempti, diſput. 15. quæſ. 21. nu. 3. limita tamen, vt nu. 7. pag. 227.

Clerici ad ſolutionem vectigalium, gabellarum, & aliarum onerum nõ tenentur, tùm ex iure ciuili, cum etiam ex conſuetudine, ibid. num. 4. & 5.

Clerici, & alij Eccleſiaſtici in aliquibus caſibus non ſunt exempti ab oneribus, & tributis, ibidem num. 7. pag. 228.

Clerici, & alij Eccleſiaſtici negotiationem exercentes tenentur ad ſolutionem vectigalium, & gabellarum, ibid. num. 7.

Clerici tenentur ad contributionem, quæ æquè principaliter in Eccleſiaſticorum, & laicorum commodum, & vtilitatem, reſultat, ibid.

Clerici recuſantes contribuere, vt ſupra, à quibus compellendi, ibid.

Clericus non dicitur negotiator, ſi proprios agros per famulos ſuos colat, & fructus deinde vendat, ibid. nu. 16. pag. 234.

Clericus, ſeù alter Eccleſiaſticus non poteſt tenere tabernam, & vinum, quod ex poſſeſſione ſua colligit, perſonaliter vendere; limita, vt ibi, ibidem nu. 17.

Clerici in aliquibus caſibus negotiationem exercere poſſunt, ibid. nu. 18.

Clerici aſſumentes habitum ſinè vlla intentione clericandi, canonis immunitate non gaudent, ibidem nu. 21. pag. 231.

Clericus beneficium parochiale obtinens ſinè animo percipiendi Sacerdotium infrà annum, fructus reſtituere debet, ibid.

Clericus ſi bonis laici ſucceſſit, an ligetur inſtantia iam coram Iudice laico ſuſcepta, diſput. 15. quæſ. 22. nu. 1. & 11. pag. 233.

Clericus ſi quis efficiatur cœpto priùs iudicio, coram eodem Iudice comparere debet, ibid. nu. 8.

Clericus hæres laici conueniri debet coram Eccleſiaſtico, non ſolùm in caſu, in quo teſtator conuentus non fuerat, ſed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium, ibid. num. 11. pag. 234.

Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici, diſput. 25. quæſ. 1. num. 19. pag. 380.

Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares, ibidem nu. 20. pag. 381.

Clerici antiqui viuebant in communi, ibidem num. 34. pag. 381.

Clerici antiqui viuebant ſub obedientia, & in charitate, vt num. 37. ibid. nu. 36. pag. 382.

Clerici ſeculares vſurpato nomine ſtrictè vocantur, ibid. nu. 105. pag. 386.

Clerici ſeculares ex tollerantia Sedis Apoſtolicæ, permittuntur, ibid. num. 108. pag. 386.

Clerici ſeculares à D. Auguſt. vocantur claudi, ibid. nu. 109. pag. 386.

Clerici ſeculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro eorum capite habent Epiſcopum, ibid. num. 110 pag. 387.

Clerici antiquitus, ſaltem tacitè profitebantur tria vota, ibid. nu. 114 pag. 387.

Clerici ſeculares qui, ibid. nu. 118. pag. 399.

Clericus ſecularis factus Canonicus Regularis, amittit ea, quæ erant Clericorum ſecularium, & efficitur Regularis, ibidem num. 222. pag. 399.

Clerici ſeculares omnibus Regularibus præferuntur, ibid. nu. 227. pag. 399.

Clericorum appellatio eſt generalis ſub alterna appellatione Chriſtianorum, ibid nu. 235. pag. 402.

Clericorum appellatio competit perſonis omnibus Eccleſiaſticis, ibid. num. 236 pag. 402.

Clericorum appellatione continentur omnes ordinem habentes, in quacunque dignitate ſint, aut claſſe, etiam primæ tonſuræ, ibidem nu. 237. pag. 402.

Clerici dicuntur omnes, qui non ſunt laici, ibidem num. 238. pag. 402.

Clerici inſtituti fuerunt à Diuo Auguſtino in Eccleſia Cathedrali Hipponen. ibid. num. 269 pag. 409.

Clericorum antiquorum habitus erat lineus inſtitutus à Deo, diſput. 25. quæſ. 1. num. 23. pag. 381.

Clerici antiqui non profitebantur tria vota, diſput. 25. quæſ. 1. nu 272. pag. 409.

Clericis antiquis permiſſum erat habere proprium, ibid. nu. 273. pag. 409.

Clerici inſtituti à Sancto Auguſtino, quòd geſtarent habitum, quem nunc gerunt Canonici Regulares, non conſtat, ibidem num. 283. pag. 415.

Clerici omnes exempti, tàm ſeculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas proceſſiones accedere, diſput. 24. quæſ. 8. nu. 1. pag. 373.

Clericorum appellatione veniunt etiam Monachi, diſput. 25. q. 1. n. 224. maximè in fauorabilibus, n. 225. pag. 399

Clericorum ſecularium diſtinctio à Clericis Regularibus vnde emanauit: diſp. 25. quæſ. 1. nu. 104. pag. 385.

Clericorum, & laicorum origo, diſp. 25. quæſ. 1. num. 137. pag. 389.

Clerici

Clerici Regulares de Sommaſcha participant priuilegia Mendicantium, diſput. 17. quaeſ. 1. num. 43. pag. 273.

Clericorum Regularium de Sommaſcha priuilegia à Clemente VIII. confirmata fuerunt, diſp. 18. quaeſ. 3. num. 33. pag. 294.

Clerici Regulares Theatini à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuerunt, diſput. 18. quaeſ. 3. nu. 34. pag. 294.

Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorum Regularium Lateranen. & Clericorum de Sommaſcha, Societatis Ieſu, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, diſput. 17. quaeſ. 1. num. 42. pag. 373.

Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratijs, & priuilegijs Congregationi Theatinorum conceſſis, diſp. 17. quaeſ. 1. num 44. pag. 374.

Clerici Regulares Sancti Pauli decollati habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium, diſput. 17. quaeſ. 1. nu. 45. pag 274.

Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum omnibus Ordinibus conceſſorum, diſput. 17. quaeſ. 1. nu. 46. pag. 274.

CLUNIACENSIS *Ordo à quonam exemptionem totalem obtinuit, diſp. 15. quaeſ. 4. n. 2. pag. 150.*

Cluniacenſes decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt ex ſpeciali priuilegio, diſput. 15. quaeſ. 18. num. 14. pag. 206

COADIVTOR *olim ab Epiſcopo dari poterat Abbati, diſp: 13. quaeſ. 3. nu. 1. pag. 129.*

Coadiutor hodiè à quo dari poſſit Abbati, ibid. nu. 2.

COEMETERIVM *pollutum cenſetur, polluta Eccleſia, ſed non è contrario, diſput. 23. gloſſ. 11. nu. 7. pag. 364.*

Cœmeterium an indigeat reconciliatione, quando pollutio eſt occulta, ibidem num. 8. pag. ead.

COENOBITARVM *Princeps fuit Sanctus Ioannes Baptiſta, diſpu 2. quaeſ. 1. nu. 3. pag. 8.*

COLLATIO *votorum quomodo facienda ſit, diſp. 5. quaeſ. 6. nu. 13. pag. 56.*

Collatio meriti ad meritum, & zeli, ad zelum in electionibus Regularium hodie non fit, ibid. num. 14.

Collatio de merito Electi non eſt neceſſaria, contra Panormit, ibid nu. 15.

Collatio votorum facienda eſt mox poſt publicationem electionis, ibid. nu 16.

Collatio Abbatiæ facta non expreſsè profeſſo, valet, diſp. 5. quaeſ. 10. num. 8. pag. 62.

Collatio periuro facta an ſit nulla, diſput. 5. quaeſ. 20. nu. 3. pag. 72.

Collatio facta infami non tenet, ibidem.

COLLECTA, *quid ſit, diſp. 15. quaeſ. 21. nu. 2. pag. 227.*

Collecta Eccleſijs, aut Eccleſiaſticis perſonis imponi non poteſt, ibid nu. 4.

Collectarum a ſolutione eximuntur Monachi S. Iuſtinæ & Vallis Vmbroſae. in priu. ad fin. imp. n. 17. pag. 451.

Collectas exigentes, ſeù alia onera impoſita Eccleſiaſticis perſonis pro bonis largitis, ſeù emptis, incidunt in excommunicationem Bullæ Cænæ Domini, diſput. 15. quaeſ. 21. num. 14. pag. 231.

Collectas exigentes à Clericis negotiatoribus præſentis Canonis cenſura non ligantur, ibid. nu. 15.

Collectas exigentes ab Eccleſiaſticis pro conſtructione viarum, pontium, & murorum, & pro cuſtodia Ciuitatis, an incidant in excommunicationem Bullæ Cænæ Domini, ibidem, num. 19. pag 232.

Collectas, & Gabellas ab Eccleſiaſticis perſonis ſpontè dantibus exigentes an incidant in eamdem excommunicationem, ibidem nu. 20.

Collectas, & onera exigētes à Clericis, qui illa fraudandi cauſa, Clericalem habitum ſuſceperunt, an incidant in excommunicationem prædictam, ibidem nu 22.

Collectas, & alia onera ab Eccleſiaſticis pro bonis in cōmuni, & indiuisè poſſeſſis cum eorum Patre, & Fratribus exigentes, an incidant in excommunicationem ſupradictam, ibidem nu. 4 pag. 233.

COLLEGIVM *vt conſtitui poſſit, quot requirantur, diſp. 5. q. 8 num. 4. pag. 58.*

Collegium, poſtquam in multis ſemel eſt conſtitutum, poteſt ad vnum reduci, & in eo conſeruari, ibid. nu. 5.

Collegia cauſa Religionis non erant prohibita, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 144. pag. 390.

COLONI *Religioſorum an pro eorum portione colonica decimas ſoluere teneantur, diſput. 15. quaeſ. 18. num. 31. & 32. pag 210.*

Coloni Epiſcopi, durante colonia, non ſolùm reali, ſed etiam perſonali exemptione à laicali poteſtate gaudent, diſput. 15. quaeſ. 20. num 4. pag. 221.

Coloni Regularium an gaudeant priuilegijs exemptionis à datijs, gabellis, & alijs oneribus, diſput. 15. quaeſ. 21. num. 9. pag 229

COMEDENDO *cum alijs Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eiſdem in Dormitorio, Abbates honeſtè facerent, diſput. 27. quaeſ. 4. num. 2. pag. 445.*

COMITES, *Barones, & Seneſcalcos præcedunt Abbates, diſput. 25. quaeſ. 5. num. 4. pag. 416.*

COMMENDAS *Eccleſiarum, & Monaſteriorum Clemens V. exhorruit, diſp. 4. quaeſ. 1. num 4. pag. 38.*

Commendas Monaſteriorum iterum introduxerunt Vrbanus Sextus, & Bonifacius Nonus, & eas perpetuas ſecutus eſt Paulus Secundus, diſput. 4. quaeſ. 1. nu. 5. pag. 38.

Commendae qua ratione cœperunt eſſe in Eccleſijs, & Monaſterijs, diſput. 4. quaeſ. 2. nu. 1. pag. 38.

Commenda Abbatiæ à ſolo Pontifice tradi poteſt, diſput. 4. quaeſ. 3. nu 1. pag. 38.

Commendatarij ad tempus ſe habent, veluti Depoſitarij, ſiue tutores, diſput. 4. quaeſ. 5. nu. 2. pag. 39.

Commendatarij perpetui diſponere poſſunt de fructibus beneficij ſibi commendati, ſicuti veri beneficiati, ibidem num. 4.

Commendare quid ſit, ibid. nu. 3.

Commendatio perpetua eſt, velut titulus canonicus, ibid. num. 5.

Commenda ſiue ad tempus, ſiuè ad perpetuum à Summo Pontifice facta ab Epiſcopo tradi non poteſt, diſput. 4. quaeſ. 6. nu. 1. pag. 39.

Commenda, ſi ad Commendatarij commodum facta ſit, licèt ſit temporalis, ſequens prouiſio eius mentionem requirit, ne fiat ſubreptitia, diſput. 4. quaeſ. 7. num. 1. & 2. pag 40.

Commenda temporalis quandò dicatur in vtilitatem Commendatarij, ibidem nu 4.

Commenda vim habet diſpenſationis, diſput. 4. quaeſ. 8 num. 3. pag. 40.

Commendæ Ordinis S. Antonij Viennen. Regiæ nominationi non ſubſunt, diſput. 7. qnaeſ. 1. num. 10. pag. 84.

Commenda ad tempus quæ dicatur, diſpnt. 12. qnaeſ. 4. nnm. 1. pag. 125.

Commenda perpetua quae dicatur, diſput. 12. quaeſ. 4. nu. 2. pag. 125.

COMMENDATARIVS quandò dicatur perpetuus, ibidem num. 3.

Commendatarius an poſſit beneficium ſibi commendatum in alterius gratiam reſignare, diſput. 13. quaeſ. 5. n. 4. pag. 130.

Commendatarij in Eccleſijs, & Monaſterijs ſibi commendatis reſidere tenentur, diſput. 14. quaeſ. 6. num. 1. limit. vt num. ſeq pag. 141.

Commendatarij, quibus incumbit cura animarum, reſidere teneutur, ibid. num. 4.

Commendatarij non gaudent priuilegijs Religionis, cuius Abbatia illis commendata eſt, diſput. 16. qnaeſ. 4. nu. 1. & 3. pag. 240.

COMMESSATIONIBVS, & vinolentijs Dei Miniſtros nefas eſt deditos eſſe, diſpnt. 26. gloß. 3. nnm. 1. pag. 434.

COMMVNICATIO priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent, diſput. 15. quaeſ. 18. num. 35. pag. 210.

Commnnicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quae vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij praeiudicio, ibid. num. 36.

Communicatio priuilegiorum quid operetur, & importet, diſp. 17. quaeſ. 1. nu. 17 pag. 262

Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in ſpecie conceſſum, diſput. 17 quaeſ. 3. num. 2, pag 279.

Commnnicatio priuilegiorum pluries fuit in Sacra Rota Romana canonizata, ibid. nu. 3. pag. 280.

COMMVNIO quomodo fiat in ſolemni Miſsae celebratione Abbatis, diſput. 11. quaeſ. 14. num. 34. pag. 120.

COMMVNITAS Eccleſiae non facit, qnin Praelatus, (ſi aliundè habet poteſtatem exercendi Pontificalia) in eadem Eccleſia illa exercere poſſit, diſput. 21. quaeſ. 2. num. 10. pag. 336.

COMPOSITIONES remanent gratioſae, ſi illud, quod ſoluitur, non æquiualet ei, quod conceditur, itaut illas obtinens nō dicatur eas habere ex cauſa oneroſa, diſp. 16. quaeſ. 12. nu. 14. pag. 249.

CONCESSO principali, conceditur & acceſſorium, diſp. 20. quaeſ. 3. num. 16. pag. 331.

CONCESSIONES, in quibus poenae ſunt conſtitutæ, potius ſtatuta, quàm priuilegia dici debent, diſp. 17. quaeſ. 6. num. 1. pag. 282.

CONCILIIS Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt interſint Monachi Caſineuſes, & Vallis Vmbroſae compelli non poſſunt in priuilegio memorabili ad finem impreſſo, num. 12. pag. 45.

Concilia Generalia, quae ad res Fidei, & morum definiendas congregantur, ſolùm ſunt Epiſcoporum, diſp. 24. quaeſ. 1. num. 1. pag. 366. & num. 5. pag. 367.

CONDERE qui poteſt, poteſt & ſoluere diſp. 16. qnaeſ. 1. num. 4. pag. 238.

CONDITIONES, quae ſint, qnae in nominatione requiruntur, diſput. 7. quaeſ. 3. per totum pag 85.

CONFESSIO in celebratione Miſsae quomodo facienda ſit per Pontificem eum electo, diſput. 11. quaeſ. 14. num 27. pag. 120.

CONFIRMATIO Papæ praeſumitur ex temporis antiquitate, diſp. 25. q. 1. num. 147. pag. 390.

Confirmatio vtrùm dicenda ſit in forma communi, vel certa ſcientia, quando clauſula (ex certa ſcientia) adijcitur, & tamen tenor priuilegij inſertus non eſt, diſp. 18. quaeſ. 1. num. 6. pag. 284.

Confirmatio ex certa ſcientia confirmat actum nullum, eiq; nouum robur tribuit, & validitatem, diſp. 18. quaeſ. 5. num. 3. pag. 302.

Confirmatio ex certa ſcientia habet vim nouæ conceſſionis, quando confirmat id, quod inualidum eſt, ibidem nnm. 4.

Confirmatio ex certa ſcientia non dicitnr ſimplex confirmatio, ſeù innouatio, ſed ampliatio, ſeù noua conceſſo, ibid. num. 5.

Confirmatio ſimplex priuilegiorum ex certa ſcientia cùm poſſit referri ad priuilegia valida, & inualida, ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vſu ſunt, ibid. num. 6.

Confirmatio eſt iuris quaeſiti corroboratio, diſp. 18. quaeſ. 1. num. 1. pag. 283.

Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa ſcientia, ibid. nu. 2. pag. ead.

Confirmatio in forma communi eſt, quandò Pontifex de negotio non pleuè iuſtructus confirmat priuilegium in eo ſtatu, & prout antea erat, ibid. nu. 3. pag. ead.

Confirmatio ex certa ſcientia eſt, quandò tenor priuilegij inſeritur in ipſa confirmatione, vel quandò conſtat, quòd Pontifex ſciens priuilegia illa prudens, & volens confirmauit, ibid. num. 4.

Confirmatio numquam praeſumitur facta ex certa ſcientia, ibid. num. 5. pag. ead.

Confirmatio ex certa ſcientia confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem, ibid. nu. 7. pag. 284.

Confirmatio Abbatis facit illicò eius beneficia vacare, diſp. 5. qnaeſ. 25. nnm. 1. pag. 76.

Confirmatio plenum ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat, diſput. 6. quaeſ. 2. nu. 2. pag. 80.

Confirmatio eſt neceſſaria, tàm ex parte Confirmatoris, quàm ex parte Electi, ibid. num. 4.

Confirmatio eſt neceſſitatis, Electio vero voluntatis, ibid. nu 5.

Confirmatio electionum Abbatum, & aliorum Praelatorum inferiorum Regularium à quo petenda ſit, diſp. 6. quaeſ. 2. nu. 2. pag. 81.

Confirmatio Abbatum, & aliorum Prælatorum Generalium electorum à quibus facienda ſit, ibid. nu. 3.

Confirmatio electionis facta, abſque cauſae cognitione, an valeat, diſput. 6. quaeſ. 2. nu. 5. limita, vt nu. ſeq. pag. 82.

Confirmator, qui indignum confirmauit, in quam pœnam incurrat, ibid. num. 6.

Confirmationis forma in iure nulla reperitur, diſp. 6 quaeſ. 3. nu. 1. pag. 82.

Confirmatio prolationem verborum non reqnirit, ſed ſufficit actus aliquis exterior confirmantis, ibid. nu. 2.

Confirmatio quo tempore petenda ſit. ibid. nu. 3.

Confirmatio nullū tēpus habet à iure præfixum, ibid. nu. 4.

Confir-

Confirmator, quandò renuit electionem confirmare, quid ſit faciendum, ibidem nu. 5. pag. 83.
Confirmatio Abbatis S. Benedicti de Caluello Sonanae Diœceſis Congregationis Vallis Vmbroſę à Praeſidente Generali efficitur; ſed nominatio fit à Communitate Sonanae, diſp. 7. quaeſ. 5. nu. 1. pag. 86.
Confirmatio quaeuis ſimoniacè facta eſt ipſo iure nulla, diſput. 10. quaeſ. 5. nu. 1. pag. 106.
CONGREGATIO Canonicorum Regularium Friſonaria primum, & deinde Lateranenſis appellata, quo tempore, & à quo fundata ſit, diſput. 2. quaeſ. 14. num. 3. pag. 20.
Congregatio Scopetina, ſeu Sancti Saluatoris, quo tempore, & à quò fuit inſtituta, diſput. 2. quaeſ. 14. nu. 4. pag. 21.
Congregatio Canonicorum Regularium ſub nomine Sancti Petri de Monte Corbulo vbi initium traxerit, ibidem num. 5.
Congregatio, quae dicitur Caſtrinantonis, ſeu Chaſteaulaudon, quando inſtituta fuerit, ibid num 6.
Congregatio S. Georgij in Alga à Beato Laurentio Iuſtiniano inſtituta fuit, & quo tempore, ibid. nu. 7.
Congregationis Caſinenſis, aliàs S. Iuſtinae de Padua inſtitutio à quo fuerit facta, diſput. 2. quaeſ. 15. num. 1. pag. 22.
Congregatio Camaldulenſis à quonam initium habuerit, diſput. 2. quaeſ. 15. nu. 2. pag. 22.
Congregatio Eremitarum S. Romualdi, ſeu Montis Coronae, quandò initium ſumpſerit, ibid. nu. 3.
Congregatio Vallumbroſana à quonam, & quo tempore exordium ſumpſerit, atque eius approbatio, diſ. 2. quaeſ. 15. nu. 4. pag 22.
Congregatio B. Mariae Fulienſis Ciſtercienſium reformatorum, quandò initium ſumpſerit, ibid. nu 7.
Congregatio Guillelmitarum, ſeù Montis Virginis à quonam, & quo tempore inſtituta fuerit, ibidem num. 9. pag. 20.
Congregatio Eremitarum S. Hieronymi à Piſis, à quo, & à quonam tempore exordium ſumpſerit, diſput. 2. quaeſ. 16. num. 17. pag. 30.
Congregatio S. Hieronymi de Feſulis à quo fuerit inſtituta, ibid. nu. 18 pag. 30.
Congregatio Clericorum Regularium Sancti Pauli Decollati à quo fuerit introducta, ac confirmata, ibid. nu. 21. pag. 31.
Congregatio Clericorum de Somaſcha à quo inſtituta, & confirmata ſit, ibid. nu. 23. pag. 31.
Congregatio Clericorum infirmis Miniſtrantium à quo initium, & confirmationem habuit, ibid. nu. 24. pag. 31.
Congregatio Clericorum Regularium Minorum à quonam fuerit inſtituta, & approbata, ibid. nu. 25. pag. 31.
Congregatio quaelibet habet ius eligendi Praelatum de iure communi, diſput. 5. quaeſ. 8. nu. 1. pag. 58.
Congregatio, ſi duos, vel tres tantùm habeat electores, electio Praelati ad illos ſpectat, ibid. nu. 2.
Congregatio Caſinenſis à quo plenariè ab Ordinariorum iuriſdictione ſoluta fuerit, diſput. 15. quaeſ. 4. num. 3. pag. 151.
Congregatio Camaldulenſis plenariè fuit exempta, & à quo, ibid nu. 5.
Congregatio Vallumbroſana à quo omnimodam, & plenariam ſuorum Monaſteriorum, locorum, & perſonarum exemptionem obtinuerit, ibid. num. 6.
Congregatio Monachorum B. M. Montis Virginis fruitur priuilegijs Congregationis Camaldulenſis, diſput. 17 quaſ. 1. num. 15. pag. 261.
Congregatio Monachorum B. Maria Montis Virginis ab Vrbano Quarto priuilegia ſua cõfirmari obtinuit, diſp. 18. q. 3. nu. 13. pag. 291.
Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſium vocatur Diuina in terris familia Clericorum, diſp. 25. quaeſ. 1. num 44 pag. 382.
Congregatio Caſinenſis, olim Sanctae Iuſtinae appellata, ibid. nu. 202. pag. 396.
Congregatio Vallis Vmbroſae laudatur in priuilegio memorabili ad finem impreſſo, nu. 2. pag. 449.
Congregatio Vallis Vmbroſae habet communicationem omnium priuilegiorum Caſinenſium, & Mendicantium, diſp. 17. q. 1. nu. 9. pag. 259. Vide Memorabilem Bullam Iulij Secundi praedictae cõmunicationis in fine impreſſam, pag. ead.
Congregationis Sancti Hieronymi de Feſulis priuilegia a Gregorio XIII. confirmata fuere, diſp. 18. quaeſ. 3. num. 16. pag. 291.
Congregatio Sancti Hieronymi de Feſulis gaudet omnibus priuilegijs Mendicantium, & non Mendicantium vbicunque axiſtentium, diſput. 17. quaeſ. 1. num. 27. pag. 266.
Congregatio Sancti Hieronymi Ieſuatorum potitur omnibus gratijs, & priuilegijs Ordinibus Mendicantium conceſſis, diſp. 17. quaeſ. 1. num. 36. pag. 368.
Congregatio Canonicorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum Piarum gaudet priuilegijs, & gratijs Ordinibus Mendicantium conceſſis, diſput. 17. quaſ. 1. num. 47. pag 274.
Congregatio Syluestrinorum participat omnia priuilegia Mendicantium, diſp. 17. quaeſ. 1. nu. 13. pag. 261.
Congregatio Caeleſtinorum omnium Monachorum priuilegijs potitur, diſp. 17. quaeſ. 1. nu. 12 pag. 260.
Congregationis B. Petri de Piſis priuilegia à Pio V. confirmata ſunt, diſp. 18 quaeſ. 3. num. 21. pag. 292.
Congregationes duodecim non Mendicantes priuilegiorum ſuorum confirmationem à Clemente VIII. & Paulo V. conſecutae ſunt, diſp. 18. quaeſ. 3. num. 35. pag. 295.
Congregatio Monachorum B. Mariae Montis Oliueti participat priuilegia omnia Congregationis Caſinenſis, diſ. 17. quaeſ. 1. num. 14. pag. 261.
Congregatio Clericorum Regularium Theatinorum, à quo fuerit exempta ab Ordinariorum Iuriſdictione, ibid. num. 23. pag. 158.
Congregatio Caſinenſis à Decimarum ſolutione exempta eſt, diſp. 15 quaeſ. 18. num 9. pag. 205.
Congregatio Camaldulenſis Decimarum ſolutioni adſtricta non eſt virtute priuilegij ſpecialiter conceſſi, ibidem nu. 10.
Congregatio Vallumbroſana à Decimarum ſolutione eſt ſpecialibus priuilegijs exempta, ibid. nu. 11.
Congregatio Sancti Benedicti Vallis Oleti à Decimis exempta eſt, ibid. nu. 15.
Congregatio Monachorum B. Mariae Montis Virginis à Decimarum ſolutione exempta eſt, ibidem. num. 17. pag. 207.
Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen. communicantur priuilegia Caſinenſium, diſput. 17. quaeſ. 1. num. 1. pag. 256.

Con-

Congregatio Canonicorum Regularinm Sancti Saluatoris Bononien. participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarum, & Canonic. Sancti Auguſtini, & Congreg. S. Iuſtinae de Padua, Praedicatorum, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Mariae, ibid. num. 2. pag. 257.
Congregatio Canonicorum Regularium S. Georgij in Alga participat omnia priuilegia omnium Religionum, tàm conceſſa, quàm concedenda, ibid. nu. 3.
Congregatio Caſinen habet omnia priuilegia eidem Congregationi conceſſa in principio eiuſdem, antequam adderetur denominatio Sanctae Iuſtinae de Padua, ibid num. 4.
Congregatio Monachorum S. Benedicti Vallis Oleti, quam priuilegiorum communicationem obtinnerit, ibidem num. 5 pag. 258.
Congregatio S. Benedicti Hiſpaniae habet communicationem priuilegiorum Caſinen. ibid. nnm. 6. pag. 258.
Congregatio S. Benedicti Regnorum Portugalliae obtinuit omnia priuilegia Ciſtercienſium, Caſinenſium, Vallis Oleti, & Sancti Hieronymi Hiſpaniarum, ibidem nnm. 7. pag 258.
Conopevm quomodo, & qualiter fieri debeat, diſp. 22. quaeſ. 4. num. 11. pag. 349.
Conscientia criminis eſt legitima cauſa ad cedendum Praelaturae, diſp. 13. quaeſ. 1. nnm. 10. pag. 127.
Consecrare Eccleſias Abbatiales, & Regulares, ſpectat ad Epiſcopum Diœceſanum, diſpus. 23. quaeſ. 8. num. 1 pag. 361.
Conſecrare Eccleſias, de iure eſt ſolius Epiſcopi, diſp. 23. quaeſ. 7 num. 1. pag. 360.
Conſecrare Eccleſias poteſt ſimplex Sacerdos ex delegatione Summi Pontificis, ibid. nu. 2. pag. ead.
Conſecrare Eccleſias, non licet Abbatibus, ibidem num. 3. pag ead.
Conſecrandi poteſtas Abbatibus competere poteſt, tàm ex priuilegio, quàm ex conſuetudine approbata à Summo Pontifice, diſp. 23. quaeſ. 1. nu. 4. pag. 355.
Conſecrare Calices, Patenas, aliaque Eccleſiaſtica vaſa, poſſunt Abbates per priuilegiorum communicationem, diſput. 23. quaeſ. 2. nn. 2. pag. 356.
Conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis non iuriſdictionis, diſp. 23. quaeſ. 1. num. 2. pag. 354.
Conſecrare poteſt Abbas Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & quaelibet alia Eccleſiaſtica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, ſeu alia vaſa ad reponendam Sacram Euchariſtiam, nec non quaſcunque imagines, vndecunq; ad eum deferantur, diſp. 23 quaeſ. 13. num 1. pag. 365.
Conſecrare campanas poteſt Abbas tàm ad vſum propriae Eccleſiae, quàm aliarum, ibid. un. 2. pag. ead.
Conſecrare poſſunt Abbates altaria portatilia vndecunq; ad ſe venientia, ibid. num. 3. pag. ead.
Consecratio quid ſit, diſput. 11. quaeſ. 1. nu. 1. pag. 108.
Conſecrationis loco aliquando largo modo dicitur benedictio, ibid. num. 6.
Conſecratio Epiſcopi, & Abbatis Benedictio, in quo differant, diſput. 11. quaeſ. 2. num. 1 pag. 108.
Conſecratio Epiſcopi, & Benedictio Abbatis conueniunt ſimul in ſecedentibus, ibid. num. 4.
Cõſecratio Epiſcopi qua die fieri debeat, ibid. n. 8. p. 109.
Conſecratio tribuit nomen Epiſcopo, qui ante conſecrationem vocatur electus, diſp. 11. quaeſ. 5. n. 1. pag. 110.
Consilivm à Monachis ſenioribus petat, & proprijs, viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obſtinationis maculam effugiat, diſput. 26. gloſſ. 9. num. 1. pag. 437.
Constitvtiones, qua iuri communi aduerſantur, niſi Apoſtolica Sedis priuilegio ſint munita, irritae ſunt, & inanes, diſput. 5 quaeſ. 1. num. 5. pag. 42.
Conſtitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Praelaturas, & dignitates per extraneos fauores, quae ſint, diſput. 10. quaeſ. 1. nu. 11. pag 102.
Constitvtvs in peccato mortali publico eligi non poteſt, diſput. 5. quaeſ. 21. nu. 3. pag. 72.
Consvetvdo ius diuinum mutare nequit, diſp. 22. quaeſ. 1. nnm. 4. pag 347.
Conſuetudo attendi debet in praecedentijs, diſput. 25. quaeſ. 1. num. 199 pag. 396.
Conſuetudo Vrbis attendi debet in quibuſcunq; locis, & Ciuitatibus, ibid nu. 200 pag. 396.
Conſuetudo debet conſiderari in terminis ſuis, ibid. num. 284. pag. 411.
Conſuetudo valet, quòd à valdè remoto loco citentur Electores, ſicut etiam valet, vt non vocentur, diſput. 5. quaeſ. 3. nn. 6. pag. 50.
Conſuetudo etiam iurata in damnum Eccleſiae non eſt ſeruanda, ibid. nn. 7.
Conſuetudo valet, vt Praelati obitus Principi nuncietur, & ab eo petatur licentia Succeſſorem eligendi, adeò vt electio alias facta non teneat, diſput. 7. quaeſ. 6. nu. 5. pag. 88.
Conſuetudo laicum iuris ſpiritualis capacem facere non poteſt, ibid. nu. 3.
Conſuetudo antiquorum Monachorum eligendi Abbatem qualis fuerit, diſp. 12. quaeſ. 1. num. 3. pag. 122.
Consvetvm, quòd ſaepius fieri ſolet, neceſſarium, non arbitrarium dicitur, diſp. 12 quaeſ. 2. num. 4. pag. 123.
Consvles, & Priores artium alicubi dicuntur Abbates, diſp. 3. quaeſ. 1. nu. 3. pag. 32.
Contemplationis delectationem deſerere non debet Paſtor ob ſarcinam paſtoralem, diſput. 26. gloſſ 13. num. 4. pag. 440
Contemptvs vnius plus operatur, quàm plurium contradictio, diſp. 5. quaeſ. 3. nu. 2. pag. 51.
Contemptus vnius facit, quòd electio ab omnibus facta irritetur, non tamen reddit ipſo iure nullam, ibidem num. 3.
Contemptus quis dicatur, ibidem num. 4. pag. 52.
Continvatio ſtatus Monaſtici probatur à temporibus Apoſtolorum ſine interruptione vſque ad noſtra tempora, diſput 2. quaeſ. 3 nu. 1. pag. 9.
Contraria omninò ſublata cenſentur, abſque alia declaratione, ſtante clauſula, Ex certa ſcientia, diſ. 18. quaeſ. 6. n 25. pag. 307.
Contvmacia particularium Vniuerſitatis negotia impedire non debet, diſput. 5. quaeſ. 3. num. 14 pag. 51.
Convocatio Vocalium ad Electionem quomodo facienda ſit, diſput. 5. quaeſ. 3. nu. 5. pag. 52.
Conventvs Religioſorum iugiter pſallentium Domino à Samuele primo ſuit inſtitutus, diſp. 2. quaeſ. 1 num. 1. pag. 8.
Conuentualium Fratrum Minorum Ordinis de Obſeruantia, & Capuccinorum, quando origo caperit, diſput. 2. quaeſ. 16. nu. 7. pag. 29.
Conuentus electionem habet creandi Abbates, & alios

Prelatos

Prælatos Regulares de iure, diſput. 3. quaeſ. 1. num. 1 pag. 42.
Conuentus Ciſtercienſis eligit eius Abbatem perpetuum, qui eſt caput totius Ordinis, diſput. 22. quaeſ. 2. num. 1. pag. 123.
Corona in capite Monachorum quid ſignificet, diſput. 27. quaeſ. 2. num. 3 pag. 444.
Corporale quid ſit, & ex qua materia confici debeat, diſput. 22. quaeſ. 4. nu. 4. pag. 349.
Corporale quomodo, & qualiter fieri debeat, ibid nu. 10.
Corporalium benedictio de iure communi ad Epiſcopum ſpectat, diſput. 22. quaeſ. 3. num. 1. pag. 348.
Corporalia conſecrare poſſunt Abbates, tàm de ſuo Ordine, quàm ſi aliunde ad eos deferantur, ibidem num. 2. & 3.
Correptionem Abbates, & alij Prælati sum prudentia facere debent. diſ. 26. gloſſ. 6. num. 1. pag. 436.
Correptionis de moderatione, ibid. num. 2.
Correptio facienda eſt, ne approbetur error, & opprimatur veritas, ibidem num. 3.
Correptio fieri debet cum charitate, ibidem num. 4.
Crapula, & ebrietas aggrauant corda, diſp. 26. gloſſ. 13. num. 1. pag. 434.
Credentia pro electo quomodo ſit præparanda, diſput. 11. quaeſ 14. n. 19. pag. 119.
Credentia Epiſcopi quomodo præparanda ſit cum paramentis Pontificalibus, diſput. 11. quaeſ. 14. num. 17. pag. 119.
Crimen ſimoniæ non probatur per famam ad effectum priuationis, etiamſi ciuiliter agatur, diſput. 10. quaeſ. 9. num. 14. pag. 107.
Criminis conſcientia eſt legitima cauſa ad cedendum Prælaturæ, diſput. 13. quaſ. 1. nu. 10. pag. 127.
Cruce pectorali quare ornetur Abbas, diſp. 20. quaeſ. 1. nu. 11. & 24. pag. 321
Cruce pectorali vtantur Abbates in celebratione Miſſarum, diſput. 20. q. 1. nu. 24. pag. 324.
Cruciferi communicant in priuilegijs tàm conceſſis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, diſp. 17. quaeſ. 1. nu 26. pag. 266.
Cruciferi à decimarum ſolutione ſunt ſpecialiter exempti, diſput. 15. quaeſ. 18. num 24. pag 209.
Cruciferorum Ordo à quonam exemptus fuerit, diſp. 15. q. 4. nu. 20. pag. 158.
Cruciferorum Ordo à quonam initium, & approbationem ſumpſerit, diſp. 2. quaeſ. 16. num. 16. pag. 30.
Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV. confirmata, & reualidata fuerunt, diſp. 18. q. 3. nu. 14. pag. 292.
Cubiculi ſui in miniſteria Abbas quales Monachos eligere debeat, diſp. 27. quaeſ. 9. num. 2. pag 448.
Cubile Abbatis quale eſſe debeat, ibid. quaeſ. 5. num. 3. pag. 446.
Cucullae menſura Monachorum duobus cubitis conſiſtere debet, diſput. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 21. pag. 17.
Cuculla quare vtantur Monachi, diſp. 27. quaeſ. 1. nu. 3. pag. 443.
Culpabilis præſumitur depoſitus ab officio, diſput. 13. quaſ. 4. num. 4. pag. 130.
Curam animarũ habens, extra reſidentiam manere non poteſt, diſput. 14. quaeſ. 3. nu. 1. pag. 138
Curæ animarum incumbens Commendatarijs reſidentiam requirit, diſp. 14. q. 6. nu. 4. pag. 141.

D.

Dalmatica quomodo, & qualiter fieri debeat, diſ. 22. quaeſ. 4. num. 15. pag. 350.
Datiorum a ſolutione eximuntur Monachi S. Iuſtinæ, & Vallis Vmbroſæ, in priuileg. memor. ad finem impreſſo, num. 16. pag. 451.
Decanus quis ſit, & eius dignitas, diſput. 25. q. 4. nu. 2. pag. 425.
Decanus, Præpoſitus, & Cellarius de eorum miniſterio, niſi cauſa vtilitatis, aut neceſſitatis, remoueri non debent, diſp. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 56. pag. 19.
Decanus ſenior reliquis Decanis præponi debet, & Abbate, vel Præpoſito præſente, locum proprium habere debet, diſp. 2. q. 13. ſub Concil. nu. 55. pag. 19.
Decimarum à ſolutione eximuntur Monachi S. Iuſtinæ, & Vallis Vmbroſæ, in priuilegio memorabili ad finem impreſſo, nu 19. pag. 451.
Decimæ dandæ ſunt pauperibus de omnibus in eleemoſyna datis, tam Eccleſiae, quàm fratribus, diſp. 2. quaeſ. 13 ſub Concil. nu. 49 pag. 19.
Decimæ dandæ ſunt etiam ab exemptis tàm de terris, & poſſeſſionibus antiquitus acquiſitis, quàm poſtmodum acquirendis, diſput. 15. quaeſ 7. num. 27. pag. 173.
Decima quid, & quomodo diſtinguatur à primitijs, & oblationibus, diſput. 15. quaes. 18. nu. 1. pag. 203.
Decima ſolui non debet de iure communi à Religioſis de nouaiibus ſuis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt, ibid. nu. 3 pag. 204.
Decima ſoluenda eſt à Religioſis de animalibus, quae alij nutrienda tradunt, ibid.
Decimas, vt de nouálibus Religioſi ſoluere non teneantur, quid requiratur, ibid. num. 5.
Decimæ a quampluribus Religionibus ſoluendae non ſunt ob priuilegiũ ſpecialiter eis conceſſum, & quæ ſint, ibid. num 8. & ſeqq. vsque ad num. 29. pag 205.
Decimæ licèt in totum per Summum Pontificem tolli non poſſint, quibuſdam tamen remitti poſſunt, ibid. nu. 30. pag. 209.
Decima an ſit ſoluenda per Colonos Religioſorum, pro eorum portione colonica, ibid. n. 31. & 32. pag. 210.
Decisio Romanæ Rotae omnibus Doctoribus præfertur communem, immo magis communem opinionem facit, diſp 15. quaeſ. 8 nu. 1. pag. 184.
Declarationi Papę ſtandum eſt in ijs, quæ cõcernunt factum alienum, diſput. 25. quaes. 1. nu. 56 pag. 383.
Declinatoria fori allegari poteſt per Abbatem, vt ab Ordinariorum moleſtijs iura sua defendere valeat, diſp. 15. quaes. 6. n. 1. pag. 165.
Decretum memorabile pro benedictionibus, in quibus Sacra vnctio interuenit, diſput 23. quaes. 1. pag. 355.
Decretis Papæ non licet contradicere, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 55. pag. 383.
Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibens Abbatibus benedicere ornamenta Eccleſiarum nõ ſibi ſubiectarum refertur, diſp. 22. quaes. 2. nu. 2. pag. 348.
Defectus omnes iuris poſitiui supplet clauſula, Supplentes, diſput. 18. quaes. 6. nu. 4. pag. 305.
Defectus ſcientię eſt legiima cauſa cedendi Prælaturę, diſp. 13. quaes. 5. num. 13. pag. 127.
Defensio legitima priùs permittenda eſt, vt Abbas etiam in notorijs criminibus deponi poſſit, diſp. 13. q. 2. nu. 9. pag. 129.

Decra-

DEGRADATIO *ad Epiſcopum ſpectat, non verò ad alium inferiorem, diſput.15.quaſ.7. verſ. Epiſcopus cognoſcit, pag. 183.*

DELICTVM *quandò non corrigitur, facilius multiplicatur, diſp.26.gloſ.12.n.5.pag.438.*

DEPOSITVS *ab Abbatiā remanet Monachus in Monaſterio, in quo depoſitus fuit, diſp.13.quaſ.4.n.3.p.130.*

Depoſitus ab officio præſumitur culpabilis, ibid.n.4.

DENVNCIATVS *quandò eligi, vel promoueri non poſſit, diſp.5.quaſ.20.n.8.pag.72.& quaſ.21.n.7.pag 73.*

DESCENDENTIA *deducitur à ſtipite per continuam ſucceſſionem, ſicut a fonte riuuli, diſput.25.quaſ.1.nu. 275.pag.410.*

DEROGATIONII *ſpecialis vim habet clauſula,* Pro expreſſis, *diſp 18.quaſ.6.n.42.pag.308.*

Derogatorias derogatoriarum tollit clauſula, Pro expreſſis *&c. diſp.18.quaſ 6.n.43 pag.308.*

Derogatorÿs derogatoriarum quandò deroget clauſula, Non obſtantibus *&c. oſtenditur diſp.18 quaſ.6. nu. 39 pag.308.*

DEVS *omnium conditor ex promiſſione obligari voluit, diſp.16 quaſ.12.n.8.pag.248.*

DIACONISSAS *officium quid ſit, & an hodie ſit in vſu, diſp.22.quaſ.7.n.1.pag.351.*

Diaconiſſas an Abbates ordinare poſſint, ibid.n.2.

DIADEMA *Regium, non patitur Rex, ab alio in ſuo Regno deferri, diſp.21.quaſ.3.n.2.pag.337.*

DIETA *quot milliaria contineat, diſp.23. quaſ. 10.nu.4. pag.363.*

DICTIO, *Prorſus, excludit omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt, diſp.18. quaſ.3.nu.7. pag.305.*

DIGNIOR *quis dicitur, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſterius receptus, diſput. 25. quaſ.1. n.162 pag.392.*

DIGNITAS *quid ſit, diſp.1.quaſ.2.n.3.pag.3.*

Dignitate cæteris præſtans reputatur viliſſimus, niſi etiā ſcientia, & ſanctitate præcellat, diſp.5.quaſ.13.nu.2. pag 64.

Dignitas Abbatialis ab illegitimè natis obtineri non poteſt, abſque diſpenſatione, etiam ſi defectus eſſet occultus, diſp.5.quæſ.14.nu.1. & 3. & limita vt nu. 4. pag 65.

Dignitas Eccleſiaſtica ab illegitimis filÿs Religioſorum obtineri non poteſt in ea Religione, in qua eorū patres Prælati fuerunt, vel ſunt: & non ſolùm in eodē Conuentu, ſed etiam in tota Religione, diſput.5.quaſ. 15.per totum pag.67.

Dignitas Abbatialis omninò concedi non debet Infamibus, tam infamia iuris, quàm infamia facti, diſput.5. quaſ.20.n.1.pag.71.

Dignitatum porta infamibus patere non debent, ibid.n.2.

Dignitates Religionis per externos fauores à Religioſis procurari non debent, diſp.10.quaſ.1.n.7 pag.102.

Dignitates per externos fauores, procurantes in Congregatione Vallumbroſana, per biennium ad illas, vel ſimilia inhabiles omnes redduntur, ibid nu.10.

Dignitates Eccleſiaſticas ſimoniacè aſſequentes tenentur in conſcientia eas renunciare, aliàs abſolui nequeunt, & inhabiles ad alias redduntur, diſp.10.quaſ.5. nu.4. & 5 pag.106.

Dignitates electiuæ perpetuæ cenſentur, diſp.12.quaſ.1. nu.6.pag.122.

Dignitas Abbatialis an hodie ſit perpetua, vel ad tempus, diſp.12.quaſ.2.n.2. & 7.pag 123.

Dignitas loci an conferas ad inſignitatem, & maiorem dignitatem Eccleſia, ita vt Rector duas habens Eccleſias parochiales in ea reſidere teneatur, remiſſiuè, diſp. 14 quaſ.1.n.12 pag 135.

Dignitas maior arguitur ex priori nominatione, diſp.24. quaſ.5.n.2.pag.370.

Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis, diſp.25.quaſ.1.nu 189. pag.395.

DIGNVS *ſuffragium Lectoris habere debet, ad hoc nè indignus eligatur, diſp.5.quaſ.13.n.7.pag.64.*

Dignior quis dicatur, ibid.nu.8.

Dignior an ſimpliciter dicatur, qui aliàs munus, de quo agitur, rexit. ibid. nu.9.pag.65.

Dignior non cenſetur is, qui antiquior eſt in habitu, vel ſacerdotio, vel ætate, ibi.n.10.

Dignus etiam cum metu ſuſcipere debet honorem, diſp. 10.quaſ.2.n.2.pag.102.

DIFFICILE *eſt, vt bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio, diſp.10 quaſ.1.n.8.pag.102.*

DILAPIDATOR *bonorum Monaſterÿ, vel negligens in eorum adminiſtratione à ſuo munere deponi poteſt, diſp.13.quaſ.2.n.4.pag.128.*

DISCALCEATORVM, *ſeu Reformatorum Ordo à quonam initium cœperit, diſp.2.quaſ 16.n 11.pag.29.*

Diſcalceati Bellariæ de Monte Carmelo gaudent priuilegÿs, & gratÿs omnibus Carmelitis (qui Mitigati dicuntur) conceſſis, diſp.17.quaſ.1.n.33.pag.267.

DISCIPLINA, *quæ in Monachis corrigendis adhibenda eſt, qualis ſit, diſp.2 quaſ.13.ſub Concil.n.80.pag.20.*

DISPENSATVS *ad dignitatem inferiorem, non cenſetur diſpenſatus ad maiorem, licèt ſit è contra, diſput. 5. quaſ.19.n.10.pag.71.*

DISPENSATIO *ſuper non reſidendo fieri poteſt ab Abbatibus, & Prælatis inferioribus habentibus propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali cum beneficiarÿs ſibi ſubiectis: ſicut fit ab Epiſcopis cum ſuis, diſp. 14.quaſ.1.n.6.pag.134.*

Diſpenſatio cum Prælatis Conuentualibus ſuper reſidētia ſpectat ad Generalem, vel Prouincialem, diſp. 14.quaſ 3.n.2.pag.138.

Diſpenſatio eſt nulla, & mortaliter peccat Inferior diſpenſans in lege Superioris ſinè cauſa, diſp.5.quaſ.16. nu 1.pag.68.

Diſpenſatio quid ſit, ibid.nu.2.

Diſpenſatio facta ſinè cauſa cognitione diſſipatio potius quàm diſpenſatio dicenda eſt, ibid. nu.3.

Diſpenſatio illegitimorum ad Prælaturas in Religionem obtinendas à Generalibus, vel Prouincialibus cū Capitulis fieri non poteſt abſque cauſa cognitione, ibid.n.4.

Diſpenſatus ſinè cauſa non eſt tutus in conſcientia, ibid. nu.5. limita vt nu. ſeq.

Diſpenſatio Papæ ſinè cauſa culpa excuſationem non recipit, ibid.nu.7.

Diſpenſatio ſuper Natalium defectu quas cauſas requirat, ibid. nu.8.

Diſpenſatio ad Prælaturas cum illegitimis à Prælato fieri debet, poſita iuſta cauſa, ibid. nu.9.

Diſpenſatio ſubditis non competit iure, niſi fortè deprecatiuè, ibid.nu.10.pag 69.

Diſpenſatio eò maiorem cauſam requirit, quantò maior

eſt

eſt natalium defectus, ibid. num. 11.

Diſpenſatio tacitè fieri cenſetur cum eis, ſi Princeps ex certa ſcientia inhabiles promouet, diſput. 5. quaſ. 17. nu. 1. pag. 69.

Diſpenſatio Principis abſque cauſa cognitione fieri poteſt, ibid. nu. 2.

Diſpenſatio abſque cauſa cognitione per inferiores fieri non poteſt, ibid. nu. 3.

Diſpenſatio non requirit certa verba, ibid nu. 7.

Diſpenſatio redditur nulla per taciturnitatem alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè diſpenſaſſet, diſp. 5. quæſ. 18. n. 1. pag. 70.

Diſpenſatio dum petitur, ſunt omnes illegitimitatis qualitates plenè Superiori detegendę, ibid. n. 3.

Diſpenſationis defectus proueniens ex taciturnitate conditionum illegitimitatis, non tollitur per clauſulas, Ex certa ſcientia, ſeù de plenitudine poteſtatis, ibid. num. 4.

Diſpenſatio illegitimi ad beneficium curatum, non cenſetur facta diſpenſatio ad dignitatem, diſp. 5. quaſ. 19. num. 1. pag. 71.

Diſpenſatio ſtrictè eſt interpretanda, quia eſt ſtricti iuris, ibid. nu 2.

Diſpenſatio facta Monacho ad beneficium curatum, non cenſetur facta diſpenſatio ad beneficium ſimplex, ibid num. 4.

Diſpenſatus ad beneficia quæcumque, abſque alia expreſſa diſpenſatione, non poſſet ad dignitates promoueri, ibid. num 5.

Diſpenſatus ad quæcumque beneficia in ſeculo, non cenſetur diſpenſatus ad Abbatias, nec in ſeculo, nec in Religione, ibid nu. 7.

Diſpenſatio illegitimi facta in Religione, non cenſetur facta diſpenſatio in ſeculo, ibid. nu. 8.

Diſpenſatio illegitimi ad Prælaturas in vna Religione, ſi poſtea ad aliam transferatur, indiget noua diſpenſatione, ibid. n. 9.

Dispositio referens reſtringitur, & limitatur ſecundū priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio, diſp. 17. quaſ. 7. n. 3. pag. 284.

Diſpoſitio ſuper qua eſt appoſita clauſula, Non obſtantibus &c. ſi nulla vi tibi eſſet, illa clauſula nihil operaretur, diſp. 18. quæſ. 6. n. 38 pag. 308.

Diſpoſitio non ceſſat, vbi concurrentibus duabus cauſis, vna ceſſat, diſp. 15. quaſ. 11. n. 5. pag. 189.

Distinctio Clericorū ſecularium, à Clericis Regularibus, vnde emanauit, diſp. 25. quæſ. 1. n. 104 p 389.

Doctores quamplures exiſtimarunt Monachos præferendos eſſe Canonicis Regularibus, diſp. 25. quæſ. 1. num. 217. pag. 398.

Doctrina Catholicorum Doctorum ſumpſit auctoritatē à Romana Eccleſia, diſp. 25. quæſ. 1. n 47. pag. 382.

Dominici Tertiariis liber maledictis reſertur, diſp. 25. quaſ. 1. n. 222 pag. 396.

Dominium quale remaneat Rectori duas parochiales habenti in altera prouiſa de Vicario, diſput. 14. quaſ. 1. n. 13. pag. 135.

Dominus aliquādo ſe habens in ſeruum, cogitur illum manumittere, diſp. 13. quaſ. 3. n. 3. pag. 147.

Dominus imponens, atque exigens collectas ab Eccleſiaſticis eius fœudatariis, an incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini, diſput. 15. quaſ. 21. nu. 23 pag. 233.

Domus orationis ædificari non poteſt, niſi antea ab Epiſcopo licentia impetretur, diſp. 15. quæſ. 7. n. 16. p. 170.

Donatio Iurispatronatus facta loco Religioſo Epiſcopi aſſenſum non requirit. diſp. 9. quæſ. 2. n. 1. pag. 99.

Dormitorium Monachorum iuxta Oratorium conſtitui debet, vbi ſuperuenientes Monachi dormire valeant, diſp. 2. quæſ. 13. ſub Concil. n. 58. pag. 19.

Ducibus, & proceribus ſacri Palatij præferuntur Abbates, diſp. 25. quæſ. 5. n. 1 pag. 426.

Ducibus præferuntur Abbates tanquam habentes maiorem dignitatem, diſp. 25 quæſ. 3. n. 7. pag. 424.

E

Ebrietas, & crapula aggrauant corda, diſp. 26. glo. 3 n. 1. pag. 434.

Eccleſia in initio fuit, veluti Monachalis Religio, diſp. 2. quæſ. 4. n. 2. pag. 10.

Eccleſię ſeculares, quæ hodie Abbatię nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares, diſput. 2. quæſ. 6. n. 1. pag. 11.

Eccleſia ad tempus commendata fuiſſe à D. Gregorio Magno Primo, legitur, diſp. 4. quæſ. 1. n. 1. pag. 38.

Eccleſia Catanen. Epiſcopo Meſſanen. ad tempus fuit commendata à Pelagio I. Pontif., diſput. 4. quaſ. 1. nu. 2. pag. 38.

Eccleſiarū Commendas Clemens V. exhorruit, ibid. n. 4.

Eccleſiarum Commendas iterum introduxit Vrbanus VI. & Bonifacius IX. & eas perpetuas ſecutus eſt Paulus II. ibid. nu. 5.

Eccleſię, & Monaſteria quare antiquitùs commendari cœperunt, ibid. quaſ. 2. n. 1. pag. 38.

Eccleſia dicuntur viduata Abbate mortuo, vel deficiente, diſp. 5. quaſ. 5. n. 1. pag. 39.

Eccleſię vni vnus Abbas, vel Prælatus præfici debet, diſp. 5. quæſ. 23. n. 3. pag. 75.

Eccleſia quomodo paranda eſt pro Abbatis benedictione in ipſa facienda, diſp. 11. quæſ. 14. n 15. pag. 119.

Eccleſias pleno iure ſubiectas habere quid ſit, diſp. 13. quaſ. 8. n. 10. pag. 133.

Eccleſia ædificari non poteſt, niſi antea ab Epiſcopo licentia obtineatur, diſp 15. quæſ. 7. n. 16. pag. 170.

Eccleſia commendata reſidentiam requirit, diſp. 14. quæſ. 8. n. 1. limit. vt n. ſeq pag. 141.

Eccleſia nullius Diœceſis, & exempta cui, & quandò ſit ſubiecta, diſp. 15. quæſ. 7. n. 6. pag. 167.

Eccleſia de manibus laicorum à Religioſis recipi nō poteſt ſinè Epiſcopi conſenſu, ibid. n. 30. pag. 173.

Eccleſia, in qua Epiſcopalia iura per Religioſos exercentur, poteſt ab Epiſcopo interdicta declarari, ibid. nu. 34. pag. 176.

Eccleſię Monaſteriorum exemptorum ab Epiſcopis viſitari non poſſunt, ibid. n. 50 pag. 177.

Eccleſia quamuis exempta poteſt ab Epiſcopo dotari in ſua Diœceſi, ibid. verſ. Epiſcopus poteſt dotare, p. 183.

Eccleſia principalis eximi poteſt, retenta in poteſtate Capella, & è contrà, ibid. verſ. exempti.

Eccleſia Regularis ad ſecularem ſtatum redacta non amittit exemptiones, & priuilegia, quæ antea obtinebat, niſi expreſſè ſit ſublata, diſput. 15. quæſ. 11. n. 4. pag. 189.

Eccleſia Regularis quæ forma in ſecularem reducatur, remiſſiuè, ibid. n. 13. pag. 190.

Eccleſia Diœceſana eximi poteſt per Epiſcopum ab eius poteſtate, diſp.15.quaeſ.23.n.1.pag.193.
Eccleſia Epiſcopo ſubiecta in totum ab eius poteſtate eximi non poteſt, ibid.nu.2.pag.195.
Eccleſia Epiſcopo ſubiecta à quibus ab ipſius poteſtate eximi non poteſt, ibid.nu.4.
Eccleſia initio ſuae fundationis in totum eximi poteſt ab Epiſcopo, ibid.nu.5.
Item patiendo iura praſcribi, ibid.
Item per modum Vicariae perpetuae, ibid.
Item non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contra ſe lata, ibid.
Eccleſia poteſt quoslibet laicos in quolibet exceſſu notorio iudicare, quandò Iudex ſecularis eſt negligens, diſp.15.quaeſ.19.n.22.pag.219.
Eccleſia, & perſona Eccleſiaſtica ſunt immunes ab oneribus realibus, perſonalibus, & mixtis, & extraordinarijs, etiam pro eorum bonis, diſp.15. quaeſ.20.nu.2. pag.221.
Eccleſia priuſquam conſtruatur, fundamenti locus deſignandus eſt, & vbi altare erigitur Crux lignea eſt erigenda, diſp.22.quaeſ.9.n.1.pag 153.
Eccleſia non conſecrata gaudet iiſdem priuilegijs, quibus gaudet Eccleſia conſecrata, diſp.23 quaeſ.9 n.2 p.361.
Eccleſias propriae Congregationis poſſunt Abbates benedicere, ibid. n.3.pag.ead.
Eccleſia quomodo polluatur per ſanguinis effuſionem, vel homicidium, diſp.23.quaeſ.11.n.1.pag. 363.
Eccleſia quomodò violetur per ſeminis effuſionem, ibid. nu.2 pag. 364.
Eccleſia polluitur, ſi intra illam fidelis excommunicatus ſepultus fuerit, ibid. n.3.pag.ead.
Eccleſia an polluatur, quandò in ea ſepelitur paganus, vel infidelis, aut filius fidelis ante baptiſmum, ibid. nu 4 pag ead.
Eccleſia polluitur, quandò benedicitur, aut conſecratur ab Epiſcopo excommunicato, ibid n.5.pag.ead.
Eccleſia violatur, quando omnes parietes, aut maior eorũ pars ſimul ruunt, ibid.n.6 pag.ead
Eccleſia polluta, cenſetur etiam pollutũ Cœmeterium, ſed non è contra, ibid.nu 7.pag.ead.
Eccleſia quaenam dicantur Abbatibus pleno iure ſubiectae, diſp 21.quaeſ 7.n 2.pag.341.
Eccleſias Abbatiales, & Regulares quilibet Epiſcopus conſecrare poterit, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus id facere renuerit, diſp.23.quaeſ.8.n.2.pag.361.
Eccleſiae conſecratae ſi polluantur, ad Epiſcopum earum reconciliatio ſpectabit, diſp.23.quaeſ.10.n.2.pag.362.
Eccleſias pollutas reconciliare poſſunt Abbates, & Praelati Regulares, aqua priùs per Epiſcopum ſacrata: niſi Epiſcopus diſtet vltra duas dietas, quo caſu etiam ipſi poterunt aquã benedicere, ibid n.3.pag ead.
Eccleſia Alexandrina fuit priuata veteri praelatione Patriarchatus, & poſtpoſita Conſtantinopolitanae, diſp.25.quaeſ.1.n 66 pag.384.
Eccleſia Lateranenſis olim erat Regularis, ibid. nu. 179. pag.394.
Eccleſiae omnes, citrà Romanam, regulariter de iure cõmuni quadragenaria, non autem centenaria praeſcriptione gaudent, diſp.19.quaeſ.4.n.1.pag.314.
Eccleſiae Regulares exemptae, ex priuilegio, gaudent ſexagenaria, vel centenaria praeſcriptione, ibid.n.2.
Eccleſia vacare dicitur, vbi caret proprio, & immediato Praelato, diſp.19.quaeſ.6.num.1.pag.316.
Eccleſiae quinque Patriarchales Romae, diſp.25.quaeſ.1. n.214 pag 398.
ECCLESIASTICVS *ſtatus quomodo diſtinguatur, diſp.25. quaeſ.1.n.240.pag.402.*
EFFECTVS *permanet permanente cauſa, diſput.15.quaeſ. 11.n.8.pag.189.*
EFFVSIO *verbum, denotat largitatem, & copioſum fluxum, diſp.23.quaeſ.11.n.1.pag.363.*
EMENDATVS *praeſumitur, qui poſt peccatum operatur bonum, diſp.5.quaeſ.20.n.7.pag.72.*
ELECTIO *Abbatum, & Praelatorum Regularium de iure ad Conuentum pertinet, diſp.5.quaeſ.1.n.1.pag.42.*
Electio Abbatum, & Praelatorum Regularium localium ferè omnium (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitorijs fit, ibid. nu. 3.
Electio Abbatum, & Praelatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum ſuis Diffinitorijs facienda etiam ſecreta ſeruari debet, aliàs nulla eſt, ibid. nu.6.
ad Electionem vocandi ſunt omnes habentes ſuffragium, diſp.5.quaeſ.3.n.1.pag.50.
Electio ab omnibus facta per contemptum vnius poteſt irritari, ibid.n.3.
ad Electionem conuocatio Vocalium quomodo facienda ſit, ibid.nu.5.
ad Eligendum quando plures Procuratores conſtituuntur, quilibet eorum debet eſſe inſolidum conſtitutus, & quis eorum ſit praeferendus, diſp.5.quaeſ.4.n.5.pag.52.
Eligere non poteſt Procurator vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine, ibid.nu.6.
ad Eligendum Procuratores conſtituere non poſſunt abſentes apud Congregationem Vallumbroſanam, nec pariter in Congregatione Caſinen., Cæleſtinis, & alijs, ibid nu.10.
Electiones Abbatum in multis Epiſcoporum electionibus aequiparantur, diſp.5.quaeſ.5 n.3.pag.53.
Electionis canonicae forma triplex, ibid. nu.4.
Electiones celebratae contra formam cap. quia propter. de electio. *ſunt ipſo iure nullae, ibid.n.5.*
Electio Abbatum, & aliorum Praelatorum Regularium, atque aliorum officialium temporalium per vota ſecreta fieri debet, ibid. nu.8.
Electiones per occulta conuenticula factae reprobantur à iure, diſp.5. quaeſ.6.n.2.pag.54.
Electio eſt ipſo iure nulla, ſi aliquis ex Electoribus praeſentibus non ſcrutaretur, ibid.n.9.
in Electionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum collatio hodie non fit, ibid.n.14.pag.56.
Electio neceſſariò publicanda eſt, & pronuncianda per verba ſingularis numeri, ibid.nu.17.
Electio à quo vice omnium publicari debeat, ibid.n.18.
Electio communis eſt ſtatim poſt collationem publicanda, ibid.nu.19.
Electio, olim neceſſarium erat, vt fieret de eo, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſiſſet, ibid.n.20.
Electio hodie Pralatorum Regularium eſt facienda de eo, in quem maior pars Capituli conſenſit, ibid.n.21.
Electio neceſſariò eſt publicanda expreſſa, & clara voce, ibid.n.24.pag.57.
Electio ſolemniter eſt publicanda, ibid.n.25.
Electionis locus non eſt de ſubſtantia, ibid.n.27.

Electio

Electio antequam fiat, an ſit de ſubſtantia, vt præcedat Miſſæ auditio, ibid. n. 28.

Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat, diſput. 5. quæſ. 7. n. 7. pag. 58.

Electio non irritatur per omiſſionem Miſſæ de Spiritu Sancto, ibid. n. 8.

Electio Prælati de iure communi ad propriam Congregationem ſpectat, diſp. 5. quæſ. 8. n. 1.

ad Eligendum habilitas attenditur tempore, quo celebranda eſt electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis, ibid. n. 9 pag. 59.

ad Eligendum an ſit habilis promotus ante legitimam ætatem, ibid. n. 10.

Electio redditur irrita, ſi ſcienter ad electionem à Capitulo admittuntur excommunicati notoriè maiori excommunicatione, ſecus ſi excommunicatio ſit occulta, ibid. nu. 11. & 12.

Electio celebrari non poteſt per ſuſpenſos ab executione ſuorum officiorum, ibid. n. 13.

Electio celebrari non poteſt per Interdictos, ibid. nu. 16. pag. 60

Electio fieri non poteſt ab eis, qui ſcienter celebrarunt in loco interdicto, ibid. n. 17.

Electio fieri non poteſt ab illis, qui ſcienter indignum elegerunt, ibid n. 18

Electio Abbatum Regularium facienda eſt de profeſſo, aliàs nulla redderetur, diſp. 5. quæſ. 10. n. 1. & 6. p. 61.

Electio de digno, omiſſo digniori, ſubſtineri poteſt, diſp. 5. quæſ. 13. n. 1. & 6. pag 63.

Eligendus ad Eccleſiaſticam dignitatē talis eſſe debet, vt illius cōparatione cæteri grex dicantur, ibid n. 3 p 64.

Eligentes dignum, omiſſo digniori, mortaliter peccant, ibid n 4. An ſemper ſit verum, vide nu. ſeq.

Electio de digno, omiſſo digniori, in foro externo ſubſtinetur, etiam quòd electores iuraſſent de digniori eligendo, ibid. nu. 6.

Electio de infamibus infamia meri facti quandò fieri poſſit, diſp. 5 quæſ. 20. n. 5. pag. 72.

Electio quandò fieri poteſt de inquiſito, denunciato, atque accuſato, ibid. n. 8.

Electio de iure fieri non poteſt de Abbate excommunicato maiori, vel minori excommunicatione, diſp. 5. quæſ. 21. nu. 1 pag 72.

Electio fieri non poteſt de falſificante literas Apoſtolicas, vel in eis manus apponente, niſi ſit officialis, ibid. n. 2.

Electio an iterum fieri poſſit de Abbate ſemel reprobato, ibid. nu. 4.

Electio an fieri poſſit de Abbate tranſeunte de Mendicantibus ad non Mendicantes, ibid. n. 5.

Electio an fieri poſſit de Abbate corpore vitiato, ibid. n. 6.

Electio de ſimoniaco fieri non pōt, diſp. 5. q. 21. n. 9. p. 73.

Electio de homicida facienda de iure Diuino, & humano prohibetur, ibid. n. 10.

Electio de Apoſtata fieri non poteſt, ibid. n. 11.

Electio de periuro declarato fieri minimè poteſt, ibid n. 12.

Electio de Prodigo fieri non poteſt, ibid. n. 13.

Electio de Neophito ad Eccleſiaſticas dignitates fieri nō poteſt, niſi aliter temporis ſpatio Epiſcopo, vel alij Superiori ratio ſuaſerit, ibid. n. 14.

Electus ſemel per ſecularis poteſtatis abuſum, remanet ineligibilis ad quamcunque dignitatem, ibid. nu. 15.

Electio de patiente defectum animi, vel corporis fieri non poteſt, ibid n. 16.

Electio de Regularibus pœnitentiatis ad dignitates fieri non poteſt, licèt per eos pœnitentia completa fuerit, ibid. nu. 17.

Electiones clandeſtinæ reprobantur à iure, atque irritandæ, & caſſandæ ſunt diſp. 5. quæſ. 22 n. 1. pag. 73.

Electiones clandeſtinæ dicuntur, quas Electores ſecretas inter ſe retinent, ibid. n. 2.

Electioni conſentiens de ſe facienda in ambitionem incidit, ibid. nu. 3.

Electus quomodò reſpondere debeat, ſi eius conſenſus antè electionem requiratur, ibid. n. 4 pag. 74.

Electus quomodò reſpondere debet, ſi eius conſenſus poſt electionem requiratur, ibid n. 5.

Electio propter ambitionem caſſari poteſt, ibid. n. 4.

Electio celebrata per metum impedientem omninò libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla, ibid. n. 7.

Eligere quid ſit, ibid n. 8.

Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis eſt ipſo iure nulla, ibid. n. 11.

Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis, quæ dicatur, ibid. n. 12.

Electio per ſcrutinium celebrata, in quo omnes ſchedulæ per votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita eſt, ibid n. 14.

Electio, in qua vnus Electorum publicè, Capitulo permittente, votum ſuum manifeſtat, irrita eſt, ibid. n. 15.

Electio eſt nulla, quandò aliquid omittitur ex ſubſtantialibus formæ, ibid n. 16. pag 75.

Electiones de iure communi a quo ſint confirmandæ, diſp. 6. quæſ. 1. n. 2. pag. 80.

Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet, ſe adminiſtrationi ingerere, ibid. nu. 3.

Electio eſt volūtatis, cōfirmatio verò neceſſitatis, ibi. n. 5.

Electiones Abbatum ſecularium à quibus confirmandæ ſint, diſp. 6 quæſ. 2. n. 1. pag. 81.

Electionum Abbatum, & aliorum Prælatorum Regulariū inferiorum confirmatio à quo ſit petenda, ibid. n. 2.

Electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Generalium a quibus confirmandæ ſunt, ibid. n. 3.

Eligendi poteſtatem habens ſimul, & confirmandi, eò ipſo, quòd eligit, confirmare videtur, ibid. n. 4. pag. 82.

Electionis confirmatio facta abſque cauſæ cognitione, an valeat, ibid. n. 5. limita vt nu. ſeq.

Eligendi ius in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum, diſp. 7 quæſ. 6 n. 1. pag. 87.

Electio omnis ſimoniacè facta eſt ipſo iure nulla, diſp. 10. quæſ. 5. n. 1. pag. 106.

Electio quando fieri poſſit de accuſato, diſp. 5. quæſ. 20. n. 8. pag. 72.

Electio Abbatiæ, & huiuſmodi nulla eſt, ſi renunciatio facta eſt in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, diſp. 13. quæſ. 1 n. 8. & 9 pag. 127.

ELECTORES *infirmi quomodò ſcrutandi ſunt, diſput 5. quæſ. 3. n. 9 pag. 50.*

Electores exiſtentes infra locum, in quo electio celebranda eſt, quomodò ſint vocandi, ibid. n. 20. pag. 51.

Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non ſunt computandi in numero interuenientium in Capitulo, ibid. nu. 11.

Electores abſentes qua literarum forma vocandi ſunt, vide remiſſiuè, ibid. n. 12.

Electores vocati venire renuentes non debent compelli, niſi pro intereſſe Religionis, ibid. n. 13,

Electores vocati, vt tali die compareant, qua horu diei comparere debeant, ibid.n.15.

Electores legitime impediti poſſunt vnum, vel plures procuratores ad electionem conſtituere, diſp.5.quæſ.4.n.1. & 4.pag.53.

Elector abſens volens Procuratorem ad eligendum facere, debet vnum de Capitulo conſtituere, ibid.n.2.

Electores abſentes, ſi nullus de Capitulo eorum procurator eſſe velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare, ibid n.7.

Electoris abſentis Procurator, ſi interim conſtituens moriatur, an ceſſet, ibid.n.8.

Electores ad electionem celebrandam conuenire debent in aliquo honeſto, & conuenienti Monaſterij loco, diſp.5.quæſ.6.n.1 pag.54.

Electorum ſingulorum vota ſecretè exquirenda ſunt à ſcrutatoribus: & an viua voce, vel in ſcriptis per ſchedulas tradenda ſint, ibid n.8 pag.55.

Electorum ſuffragia ſingillatim exquiſita in ſcriptis redigenda ſunt, ibid n 11.

Electores an iuramentum præſtare debeãt de magis idoneo eligendo, ibid.n.19.pag.57.

Electores, ante Prælati mortem, vel depoſitionem, vel ceſſationem, nequeunt ad ſucceſſoris electionem procedere, diſp.5.quæſ.7.n.1.pag 57.

Electores an poſſint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus ſepulturæ traditum ſit, ibid.n.2.

Electores intra quod tempus poſt Prælaturæ vacationem ad electionem deuenire debeant, ibid n 4.pag.58.

Electores, electione celebrata, intra quod tempus teneantur electi conſenſum petere, ibid.n.5.

Electus tenetur intra menſem, poſt habitam notitiam, electioni de ſe factæ conſentire, ibid n.6.

Electores ſi duo, vel tres tantùm exiſtunt in aliqua Congregatione, electio Prælati ad eos ſpectat, diſp.5 quæſ. 8 n 2 pag.58.

Electores debent eſſe profeſſi eiuſdem Religionis, cuius Prælatus eſt eligendus, & ſatis erit, ſi profeſſio tacita ſit: limita ibid.n.6.& 7.pag.59.

Electores neceſſariò debent eſſe Clerici, & in ſacris Ordinibus conſtituti, ibid n.8.

Electores, qui ſcienter indignum eligunt, ſunt priuati poteſtate eligendi, ibid.n.28.pag.56.

Electus in Epiſcopum, & confirmatus, ante Conſecrationem habet ea, quæ ſunt Iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt Ordinis, diſp.11.quæſ.3 n.2.pag.109.

Electus dicitur, Epiſcopus adhuc non conſecratus diſput. 11.quæſ.5.n.1 pag.110.

Electus in ſua Capella paratus ad Epiſcopum ducitur, diſp.11.quæſ.14.n.24.pag.119.

Electus quandò iuramentum præſtare debet coram Pontifice, ibid.n.26 pag.120.

Electus quando examinari debeat ibid.

Electus induitur in Capella, & Miſſam proſequitur, ibid n.u 28

Electus legitimè ad aliquam Eccleſiaſticam dignitatem habet legitimum titulum Eccleſiæ, cui præficitur, diſp. 21.quæſ.2.n.7.pag.336.

ELIAS, *& filij Prophetarum Principes fuerunt Abbates Religioſorum, diſp.2 quæſ.1 n.2.pag 8.*

ENVNCIATIVA *prolata per modum cauſæ probat, diſp.25. quæſ 1.n 59.pag 383.*

Item quandò eſt geminata, nu.60.

Item in antiquis, nu.61.

Item quando emanauit motuproprio, nu.62.

EPISCOPI *nomen vndè deriuatur, & quid ſignificat, diſp.1.quæſ.5 n 1 pag.5.*

Epiſcopi ſpeculatores dicuntur, & quarè, ibid.n.2.

Epiſcopi appellatio non comprehendit Abbatem, ibid.n.4.

Epiſcopi etiã Pontifices appellantur, diſp.1.q.6.n.1.p.11.

Epiſcopus reputatur Abbas Monaſterij exempti, diſp.1. quæſ.5.n.3 pag.5.

Epiſcopi Monachis volatilia comedere præcipere non debent, diſp.2 quæſ.13.ſub Concil n 9 pag.17.

Epiſcopus debet eſſe annorum triginta expletorum, diſp.5. quæſ 9 n.2 & 3.pag.60.

Epiſcopum, & Eccleſiæ Prælatum qualem eſſe oporteat ex Apoſtolo, diſp.26.glo.13.n.16 pag.442.

Epiſcopatus, & Abbatia æquiparantur in iure, diſput.3. quæſ.10.n.4.pag.72 & diſp.13 quæſ.1 n.18 pag.127.

Epiſcopus ante Conſecrationem poteſt repelli, diſp.5.quæſ. 25.n.1.pag.76.

Epiſcopi aſſenſus non requiritur in donatione Iuris patronatus facta loco religioſo, diſp.9.quæſ.2.n 1.pag.99.

Epiſcopus, & Abbas in quo differant in celebratione Miſſæ, diſp.11.quæſ.2 n.2.& 3.pag.108.

Epiſcopus quæ præſtare debeat ante celebrationem Miſſæ, ibid.n.5.pag.109.

Epiſcopi conſecratio quandò fieri debeat, ibid.n 8.

Epiſcopus electus, & confirmatus ante cõſecrationem habet ea, quæ ſunt Iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopatus, diſp.11 quæſ 3.n.2 pag 109.

Epiſcopus ſi tertiò humiliter requiſitus Abbates benedicere renuerit, poſſunt ipſi Abbates ea, quæ ad ſuum munus ſpectant, exercere, ibid.nu.4.

Epiſcopus confirmatus, & non conſecratus vocatur Electus, diſp.11.quæſ.5.nu.1 pag.110.

Epiſcopatus aſſecutio facit ceſſare Eccleſiaſtica beneficia per promotum antea obtenta, diſp.13 q 1 n.19 p 127.

Epiſcopi olim poterant de iure Monaſterijs vacantibus œconomum conſtituere, & dare Abbati Coadiutorem, diſp.13.quæſ.3.n 1.pag.129.

Epiſcopus ſucceſſorem ſibi nominare non poteſt, diſp.13. quæſ.5 n.2.pag.130.

Epiſcopi poſſunt beneficiorum reſignationes recipere, diſp. 13 quæſ 8.n.7.pag.132.

Epiſcopi poſſunt per ſpatium duorum, vel trium menſium a ſuis Eccleſiis abeſſe, & quomodò, diſp 14.q.5.n.1.p.140.

Epiſcopus abſque iuſta cauſa à ſua Eccleſia abſens, in quas pœnas incurrat, diſp.14 quæſ.7 n.1.pag 141.

Epiſcopus Diœceſanus olim omnes Religioſos ſub ſua Iuriſdictione habebat, diſp.15.quæſ.1.n.1 pag.144.

Epiſcopus in tota ſua Diœceſi ſuper omnimoda Iuriſdictione contra omnes Eccleſiaſticos fundatam habet intentionem de iure communi, ibid.n.2.pag.145.

Epiſcopus totam habet poteſtatem Ordinarium in propria Diœceſi de iure communi, diſp.15.quæſ 2.n 2 pag.146.

Epiſcopus compellere poteſt Religioſos ſuæ Diœceſis, vt lectionem ſacræ Scripturæ in ſuis Monaſterijs habeant, ſi commodè fieri poterit, diſp.15.quæſ.7.n.5.pag.167.

Epiſcopus ſub ſua Iuriſdictione habet Regulares exẽptos quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt Populo ſibi cõmiſſo prædicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus: Et quid ſi Eccleſiæ eſſent nullius Diœceſis, ibid.nu.6.

Epiſcopus an, & quandò punire poſſit Regulares in ſua Mona-

Monaſterium degentes, ſi extra clauſtra ita notoriè deliquerint, vt Populo ſcandalo ſint, ibid. n. 11 pag. 170.

Epiſcopus ſub ſua habet iuriſdictione Regulares, vel aliter exemptos, quo ad ordines ſuſcipiendos, ibid n. 14.

Epiſcopus ſi præcipiat, Regulares publicare tenentur interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in eorum Eccleſiis, atque illas ſeruare, ibid. n. 19. pag. 171.

Epiſcopus ſub ſua habet iuriſdictione omnes Regulares licèt exemptos in cauſis hæreſis, ibid. n. 25. pag. 172.

Epiſcopi poſſunt etiam per cenſuras cogere Prælatos Regulares, ad reſtituendum Nouitijs egredi volentibus, bona, quæ tempore ingreſſus attulerūt, ibid n. 29. p. 173.

Epiſcopi, & hæreticæ prauitatis Inquiſitores poſſunt ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis eorum actibus aſſerere, quòd Beatiſſima Virgo eum originali peccato concepta fuerit, ibid. nu. 31.

Epiſcopus inquirere, & procedere poteſt contra quoſcũque etiam exemptos, ſollicitantes in Confeſſionibus, ibid n. 32. pag. 174.

Epiſcopi poſſunt punire Regulares Mendicantes, qui cùm tantum vnica campana debent eſſe contenti, plures tamen retinent, ibid. n. 33. pag. 176.

Epiſcopus punire poteſt Religioſos Epiſcopalia ſibi arrogantes, atque eorum Eccleſias, in quibus ea exercentur, interdictas eſſe, poteſt declarare, ibid. n. 34.

Epiſcopus poteſt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes Benedictiones, & diuina officia celebrare, n. 36

Epiſcopus ſub ſua habet Iuriſdictione exemptos in cauſis matrimonialibus, niſi habeant iuriſdictionē priuatiuè ad Epiſcopos, vel conſuetudinē immemorabilē, ibid. n. 37.

Epiſcopus habet Iuriſdictionē in exemptos in hoc, vt poſſit eos denunciare, & mandare, vt euitentur, quãdò eſſent notoriè excõmunicati à iure, vel ab homine, ibid. n. 38.

Epiſcopus punire, ac impedire poteſt Regulares facientes proceſſiones extra Clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorũ, niſi conſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum, ibid. n. 39.

Epiſcopus punire poteſt Religioſum exemptum, ſi extra Monaſterium ſine habitu incedat, ſecus verò ſi intrà, ibid. n. 40.

Epiſcopus ſub ſua Iuriſdictione habet exẽptos in omnibus illis, quæ ad ordinẽ Epiſcopalẽ ſpectãt, ibid. n. 42. p. 177.

Epiſcopus poteſt exemptis iuſtitiam miniſtrare, quoties ab eorũ Superiore iuſtitia denegatur, niſi facilè poſſit ad Papam, vel alios Superiores haberi recurſus, ibid. n. 43.

Epiſcopus omnimodam habet Iuriſdictionem in Monachos Eccleſiæ Cathedralis, ijs rebus exceptis, quæ Regularia inſtituta concernunt, ibid. n. 44.

Epiſcopus habet Iuriſdictionem in Regulares, qui animarum curam perſonarum ſecularium exercent, & ſacramenta miniſtrant, ibid. n. 46.

Epiſcopus viſitare debet abſque grauamine Parochias Monaſterij annexas, ibid. n. 47.

Epiſcopi non poſſunt viſitare perſonas ſeculares exercẽtes curam animarum in Monaſterijs, in quibus reſidentiam habent Generales Ordinum, ibid. n. 49.

Epiſcopi non poſſunt Eccleſias Monaſteriorum exemptorum, nec ipſa Monaſteria viſitare, ibid. n. 50.

Epiſcopi compellere poſſunt Prælatos exemptos ratione membrorum non exemptorum, vt ad Synodum accedant, ibid. verſ. primo Prælati, pag. 182.

Epiſcopus poteſt dotare Eccleſiam in ſua Diœceſi, quamuis exemptam, ibid. verſ. Epiſcopus poteſt, 5. pag. 183.

Epiſcopus poteſt ſuis ſubditis iniungere, nè communicẽt, aut accedant ad exemptos excommunicatos, aut delinquentes, ibid. verſ. Epiſcopus poteſt, 6.

Epiſcopus cognoſcere poteſt contra exemptos in omnibus criminibus actualem, vel ſolemnem degradationem requirentibus, ibid. verſ. Epiſcopus cognoſcit.

Epiſcopi eſt degradare, non alterius inferioris, ibid.

Epiſcopus animaduertere poteſt in exemptos, qui beneficia ad ſuam collationem ſpectantia grauãt præſtationibus, ſeù pẽſionib. illicitis, ibid. verſ. Epiſcopus animaduertit.

Epiſcopus inhibere poteſt exemptis, nè curam exerceãt, aut ſacramenta miniſtrent abſque eius approbatione, ibid. verſ. Epiſcopus poteſt examinare.

Epiſcopus certis in caſibus Iuriſdictionem habens in loca exempta, poteſt in eiſdem locis officialem deputare, atque Iuriſdictionem exercere, ibid verſ. Epiſcopus certis.

Epiſcopus habet Iuriſdictionem in Populum Eccleſiæ, quãuis Eccleſia ſit exempta, ibid. verſ. Ordinarius habet. pag. 184.

Epiſcopus poteſt regulariter Eccleſias ſuæ Diœceſis à ſua poteſtate eximere, diſp. 15. quæſ. 13. n. 1. pag. 193.

Epiſcopus non poteſt in totum Eccleſiam ſibi ſubiectam à ſua poteſtate eximere, ibid. n. 3. pag. 195.

Epiſcopus à quibus Eccleſias ſibi ſubiectas eximere non poſſit, ibid. n. 4.

Epiſcopus eximere poteſt in totum initio fundationis Eccleſiæ, ibid. n. 5.

Item patiendo iura præſcribi, ibid.

Item per modum Vicariæ perpetuæ, ibid.

Item non appellando à ſententia ſuper plena inferiorie exemptione contrà ſe lata, ibid.

Epiſcopus immunitatem ſemel conceſſam amplius reuocare non poteſt, ibid. n. 6.

Epiſcopus regulariter poteſt in quouis loco ſuæ Diœceſis pro tribunali ſedere, ibique iura reddere: non tamẽ in locis exemptis, diſp. 15. quæſ. 14. n. 1. & 2. pag. 195.

Epiſcopus non poteſt in Eccleſiis Abbatialibus exemptis Pontificalia exercere, abſque Abbatum licentia, diſp. 15. quæſ. 15. n. 1. pag. 196.

Epiſcopus Pontificalibus inſignijs vti poteſt in Eccleſiis, & locis exemptis auctoritate propria, abſque tamen exertitio, ibid. n. 2.

Epiſcopus proceſſiones ſolemnes, ac generales ordinare non poteſt in Eccleſiis exemptis, neque prædicare inuitis earum Prælatis, ibid. n. 4. pag. 197.

Epiſcopus poteſt Baldachinum erigere in Eccleſiis Abbatialibus, & locis exemptis eius Diœceſis, Pontificalia exercens, ibid. nu. 5.

Epiſcopus, in dubio an Iuriſdictio contra Regulares ad ipſum, vel ad eorum Prælatos pertineat, non poteſt eſſe Iudex, & ipſorum priuilegia interpretari, diſput. 16. quæſ. 6. n. 4 pag. 242.

Epiſcopus Diœceſanus, ſi requiſitus Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare renuerit, quilibet alius Epiſcopus illas conſecrare poterit, diſp. 23. quæſ. 8. n. 2. pag. 361.

Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius nihil in Synodo exẽptis præcipere poteſt extra ea, quæ animarum curam concernunt, diſp. 24. quæſ. 4. n. 7 pag. 370.

Epiſcopus an poſſit poteſtatem benedicendi ornamenta Eccleſiaſtica alteri delegare, diſp. 22. quæſ. 2. n. 4. pag. 348.

Epiſcopi induuntur veſtibus lineis, diſp. 25. quæſ. 1. nu. 27. pag. 382.

Epiſcopi in eorum Diœceſibus omnia poſſunt, quę non reperiuntur reſeruata per Papam, ibid. n. 150. pag 390

Epiſcopi Regulares, retento colore habitus ſuę Religionis, poſſunt ſe conformare cũ Epiſcopis ſecularibus in forma, ſeù figura illius, diſp. 20. quęſ. 3. n. 3. pag. 330.

Epiſcopus Regularis omittens habitum ſuum, & aſſumẽs albam, & candidam veſtem, quę ab Epiſcopis exteriùs defertur non incurrit excommunicationem latam contra Monachos habitum omittentes, ibid n. 4.

Epiſcopum ad Pontificalia exercenda vocant Caſinenſes, & Vallumbroſani ſiuè Diœceſani licentia, in priuilegio memorabili ad finem impreſſo, n. 33. pag 453.

Epiſcopi an poſſint etiam per cenſuras procedere aduerſus Regulares ad proceſſiones non accedentes, diſp. 24. quęſ. 8. nu. 7 pag. 374.

Eqvitando, & iter faciendo Abbas ſuperfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere debet, diſp. 27. quęſ. 6. n. 1 pag 446.

Equitando Abbates, non niſi ad Generalem Synodũ Monachos ſecum ducere debet, ibid. n. 2.

Eremitani S. Auguſtini Congregationis Lombardię habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extenſa fuerunt eorumdem Fratrum priuilegia, diſp. 17. quęſ. 1. n. 31 pag. 267.

Eremitani S. Auguſtini habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium, diſp. 17. quęſ. 1. n. 30. pag. 267.

Eremitae S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis communicant in priuilegijs cum omnibus Mendicantium Ordinibus, diſp. 17 quæſ 1 n 24 pag. 265.

Eremitę à Monachis valdè differunt, diſp. 25. quęſ. 1. n. 127. pag. 388.

Eremitarum auctor fuit S. Antonius, diſp. 2 quęſ. 2 n 3. pag. 9.

Eremitarum Congregatio S. Romualdi, ſeù Montis Coronæ quandò initiũ habuerit, diſp 2. quęſ. 15. n. 3. p. 22.

Eremitarum Ordo S. Auguſtini à quo fuerit inſtitutus, & approbatus, diſp. 2. quęſ. 16. n 8 pag 29

Eremitarum Congregatio S Hieronymi de Piſis, quo tẽpore, & à quonam exordium ſumpſerit, ibid n. 17 pag. 30.

Eremitę Ordinis S. Auguſtini à quonam exemptionis priuilegium obtinuerint, diſp. 15 quęſ. 4. n. 18. pag. 157.

Eremitę teſtabantur, diſp. 25. quæſ. 1. n. 128. pag. 388.

Eremitę ducebant vxores, ibid n. 129 pag. 388.

Eremitę nulli obediebant, ibid. n. 130 pag. 388.

Eremitę ſunt ſicut locuſtę, quę non habent Regem, ibid. n. 131 pag 388.

Eremitę vita qualis eſſe debeat, non reperitur in iure canonum, ibid. n. 132. pag 388.

Error Geminiani, qui dixit, Regulam S. Benedicti fuiſſe priùs approbatam, quàm Regula S. Auguſtini, diſp. 25. quæſ. 1. n. 159. pag 392.

Error Gratiani in ſuperſcriptione Can. quàm ſit neceſſarium. 18. q. 2. deprehenditur, diſp. 15. quęſ. 1. n. 5. pag. 145.

Error Ioannis Caluini confutatur, dicendo Clericos omnes eſſe ſubiectos legibus ſecularium Magiſtratuum, præterquam in cauſis merè Eccleſiaſticis, diſp. 15. quæſ. 19. n. 3. pag. 215.

Error alterius hæretici ſimiliter cõfutatur, ibid. n 4. p. 216.

Essentia ſtatus Religioſi antiqui temporis, ac noſtri eadem eſt, diſp. 2. quęſ. 5 n. 1 pag. 11.

Eſſentia, & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio, diſp. 25. quæſ. 1 n. 262. pag. 407.

S. Evfemiam conſecraſſe legitur S. Matthæus in Aethiopia, atque illam pluſquam ducentis Virginibus præfeciſſe, diſp. 2. quæſ 10. n. 2. pag. 14.

Examen electi quando fieri debet, diſp. 11. quæſ. 14. n 26. pag. 120.

Examini Epiſcoporum non ſubijciuntur Caſinenſes, & Vallumbroſani Monachi ordinandi, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n. 32. pag. 453.

Exceptio, ſeù limitatio firmat, atque conſtituit regulam in contrarium, diſp. 23 quęſ. 12 n. 4. pag. 365.

Excommvnicati notoriè maiori excommunicatione, ſi ſcienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita eſt, diſp. 5. quæſ. 8. n. 11. pag. 59.

Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non poteſt in Abbatem eligi, diſp. 5 quæſ. 21. n. 1 pag 72.

Excommunicati ſunt excommunicatione maiori ipſo facto promoti ſimoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Eccleſiaſtica, diſp 10 quæſ 5 n 7. pag 107.

Excommunicati poſſunt ab Ordinario impediri, ne ſepeliantur in loco etiam exempto, diſput. 15 quæſ. 7. verſ. Ordinarius poteſt 4. pag. 183.

Excommunicati ſepulturę traditi, pręcipi poteſt ab Ordinario, vt humo eximantur, ibid.

Excommunicatio in Bulla Cœnæ Domini promulgata eſt contra imponentes onera Clericis, & alijs Eccleſiaſticis, diſp. 15. quæſ 21. n. 10 pag. 229.

Excommunicatio prædicta in Bulla Cœnæ a Bonifacio VIII. prius lata fuit, ibid n 11.

Excommunicari, aut interdici ab Ordinarijs non poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallumbroſani in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, nu. 9. pag. 450.

Excommunicati ob ingreſſum mulierũ in Monaſteria Caſinenſium, & Vallumbroſanæ Congregationis à Præſidente abſolui poſſunt, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n. 35. pag. 454.

Execvtor teſtamentorum, & vltimarum voluntatum, licèt ſint Regulares exempti, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam per Ordinarios locorum compelli poſſunt, diſp. 15. quæſ. 7. n. 23 pag. 171.

Exemptio generalis ab oneribus in materia fauorabili cõceſſa comprehendis etiam onera realia, diſp. 17. quæſ 3. n. 4. pag. 280.

Exemptio à ſolutione decimarum, cum ſit exorbitans à iure communi, ſub verborum generalitate non comprehenditur, niſi expreſsè dicatur, diſp. 17. quæſ. 2. n. 6. pag. 280.

Exemptio à Principibus ſecularibus conceſſa Clericis ſuper eorum bonis, amplius reuocari non poteſt, diſp. 15. quæſ. 20 n. 6. pag 226.

Exemptio Clericorum, & Eccleſiaſticorũ à vectigalibus, & gabellis, & alijs oneribus probatur ex iure ciuili, atque ex conſuetudine, diſp. 15 quæſ. 21. n. 4 & 5 p. 227.

Exemptio à prædictis oneribus eſt etiam emanata per ſpeciales ſummorum Pontificũ Conſtitutiones, ibid. nu. 6.

Exemptio à datijs, gabellis, & alijs oneribus an tranſeat ad Colonos Eccleſiaſticorum, ibid. n. 9 pag. 229.

Exemptio non poteſt extinctiuè præſcribi, ſed tranſlatiuè, diſp. 19. quæſ. 3. n 8. pag. 314.

Exemptio Monaſterij Diui Medardi Sueſſonum in Gallia à Ioanne Tertio ſummo Pontifice conceſſa fuit, diſp. 15. quæſ. 1. n. 3. pag. 145.

Exem-

Exemptio Regularium ab Epiſcoporum poteſtate in Italia, à D. Gregorio Magno conceſſa fuit, ibid.nu.4.
Exemptio ab Ordinariorum Iuriſdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit, diſput.15. quæſ.2.n.3.pag.146.
Exemptiones vnde ortum habuerint, diſp.15.quæſ.3.n.1. pag.147.
Exemptiones quibus de cauſis fuerunt conceſſæ Religioſis, diſp.15.quæſ.3.n.4 & 6 pag.147.
Eximere, eſt propriè ſummi Pontificis, ibid.n.5.
Exemptio antiquiſſima quorundam Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ ſit, diſp.15.quæſ 4 n.1.pag.147.
Exemptio pro toto Ordine Cluniacen. à quonam fuerit conceſſa, & quo tempore, diſp.15.quæſ.4.n.2.pag.150.
Exemptio Congregationis Caſinenſis a quo plenariè conceſſa fuerit, ibid.n.3 pag.151.
Exemptio Canonicorum Regularium à quo fuerit conceſſa, ibid.nu.4.
Exemptio Congregationis Camaldulenſis à quo fuit plenariè impertita, ibid.nu.5.
Exemptio Congregationis Vallumbroſanæ ſuorum Monaſteriorum, & locorum, ac perſonarum ab Ordinariorum poteſtate, quæ ſit, ibid n.6.
Exemptio Ordinis Ciſtercienſis, quæ ſit, ibid.n.7.pag 153.
Exemptio Ordinis Cœleſtinorum à quo fuerit conceſſa, & quæ ſit, ibid.n.8 pag.154.
Exemptio Syluestrinorum à quonam fuerit conceſſa, ibid.nu.9.
Exemptio Ordinis Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti, quæ ſit, ibid.n.10.
Exemptio Monachorum B. Mariæ Montis Virginis à quonam conceſſa fuerit, ibid.n.11.pag.155.
Exemptio Ordinis Premonſtratenſis à quo, & quando fuerit conceſſa, ibid.n.12.
Exemptio Ordinis Carthuſianorum, quæ ſit, ibid n.13.
Exemptio Ordinis D. Baſilij à quonam fuerit conceſſa, ibid.n.14 pag.156.
Exemptio Ordinis S. Spiritus de Vrbe quando fuerit obtenta, ibid.n.15.
Exemptio Ordinis S. Antonij Viennen. per quos fuerit conceſſa, ibid nu.16.
Exemptio Ordinis Prædicatorum à quo fuerit impertita ibid nu.17.
Exemptio fratrum minorum S. Franciſci à quo fuerit cōceſſa, & quæ ſit, ibid.n.17 et 2.pag.157.
Exemptio Eremitarum Ordinis S. Auguſtini per quem fuerit emanata, & quæ ſit, ibid.n.18.
Exemptio Ordinis Carmelitani à quo, & quonam tempore fuerit conceſſa, ibid n.19.
Exemptio fratrum Cruciferorum à quo fuerit emanata; ibid.n.20.pag.158.
Exemptio Ordinis Seruorum B. Mariæ à quo fuerit conceſſa, ibid n.21.
Exemptio Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula, quæ ſit, ibid.n.22.
Exemptio Clericorum Regularium Theatinorum qualis ſit, ibid.nn.23.
Exemptio Clericorum Regularium S. Pauli Decollati, quæ ſit, ibid.n.24.
Exemptio Societatis Ieſu à quo conceſſa fuerit, & quæ ſit, ibid nu.25.
Exemptio Clericorum Regularium de Somaſcha à quo fuerit inducta, ac conceſſa, ibid.n.26.pag.159.
Exemptio Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis à quo fuerit impertita, ibid.nu.27.
Exemptio Religionis Deuoti Ioannis Dei à quo tradita fuerit, & quæ ſit, ibid.n 28.
Exemptio Clericorum Regularium Scholarum piarum à quo conceſſa fuerit, & quæ ſit, ibid n.29 pag.161.
Exemptio probanda eſt per aſſerentem ſe illius priuilegio gaudere, diſp.15.quæſ 5.n.1.pag.163.
Exemptio qua forma ſit probanda, ibid.n 3.
Exemptio ab Ordinarijs, an probetur, ſi in priuilegio dicatur, quid eſſe iuris Diui Petri, ibid n.4.5. & 6.
Exemptio an arguatur per cenſus ſolutionem, quæ ſit Eccleſiæ Romanæ, ibid n 7.
Exemptio enunciatiua, vt plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur, & quæ ſint, ibid n.10 pag.164.
Exemptio probatur ſi in priuilegio ſummus Pontifex eximat ab Ordinarij poteſtate, ibid. n 11.
Exemptio ab Ordinarijs conceſſa cenſetur, ſi in priuilegio dicatur, Eccleſiam, ſeù Monaſterium eſſe libera, ſeù quod potiatur libertate Eccleſiæ Romanæ, ibid.n.12.
Exemptio arguitur per receptionem in ſpeciales ſubiectos Romanæ Eccleſiæ ibid.n.13.
Exemptio an arguatur per receptionem in protectione, ibid.n.14 & ſeqq.
Exemptio Capitis licèt probetur, non ſequitur, quod probata ſit exemptio membrorum, diſp.15.quæſ.7.verſ.c. pag.182.
Exemptio à iuriſdictione Ordinarij per priuilegium non ſuffragatur, niſi probetur quaſi poſſeſſio illius exemptionis, diſp.15.quæſ.8.n.3 pag.184.
Exemptionem per quaſi poſſeſſionem non dicitur habere ſubditus ex eo ſolo, quod non appareat in illum Superiorem exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi, ibid n.6 pag.185.
Exemptio loci conſtituit territorium per ſe, ſed intellige, vt ibi, diſp.15 quæſ 9.n.3 pag.186.
Exemptiones, & priuilegia Eccleſiæ non amittuntur ex eo, quòd eadem Eccleſia redacta ſit ad ſecularem ſtatum, diſp.15.quæſ.11.n.4.pag 189.
Exemptio ab Epiſcopo vel alio Prælato ſemel conceſſa, ampliùs ab ipſis reuocari non poteſt, diſp.15.quæſ.13. n.6.pag.195.
Exemptio Eccleſiæ ab Epiſcopo Diœceſano regulariter concedi poteſt, diſp.15.quæſ.13 n.1.pag.193.
Exemptio Eccleſiæ Diœceſanæ ab omnibus iuribus per Epiſcopum concedi non poteſt; & à quibus, ibid.n.3. & 4.pag.195.
Exemptio Eccleſiæ ab Epiſcopo fieri poteſt in totum initio fundationis illius, ibid.n 5.
Item paciendo ſua iura præſcribi, ibid.
Item per modum Vicariæ perpetuæ, ibid.
Item non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contra ſe lata, ibid.
Exemptio à Decimarum ſolutione pluribus Religionibus eſt ſpecialiter conceſſa, & quæ ſint, diſp.15.quæſ. 18 n.8. & ſeqq. vſque ad n.29 pag 205.
Exemptio decimarum à ſummo Pontifice concedi poteſt, diſp.15.quæſ.18 n.30 pag.209.
Exemptio a ſolutione decimarum concedi non ſolet, niſi magna cum difficultate, & cauſæ cognitione, ibid.n.33. pag.210.
Exēptio Clericorū in rebus publicis introducta eſt iure humano, pariter, & diuino, diſp.15.quæſ.19.n.15.p.218.

Exemptus ab Ordinario an cenſeatur exemptus à legatis Papæ, diſp. 15. quæſ. 1. n. 6. pag. 146.

Exemptus ab Ordinario an cenſeatur exemptus à legatis natis, ibid. n. 7.

Exempti de eorum exemptionis priuilegio requiſiti, illud Ordinarijs oſtendere tenentur, diſp. 15. quæſ. 6. num. 3. pag. 166.

Exempti quo ad ſacrorum librorum editionem Epiſcopo ſubijciuntur, diſp. 15. quæſ. 7. n. 4. pag. 167.

Exempti, tàm Regulares, quàm ſeculares ad publicas proceſſiones accedere tenentur: & lites, quæ inter perſonas Eccleſiaſticas oriuntur, ab Epiſcopo componi debent, diſp. 15. quæſ. 7. n. 20. pag. 171.

Exempti non cenſentur immunes à decimarum ſolutione, ibid. n. 27. pag. 172.

Exempti ſubduntur Epiſcopis in cauſis matrimonialibus, niſi habeant Iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos, vel conſuetudinem immemorabilem, ibid. n. 37. pag. 176.

Exempti ſubduntur Epiſcopo in hoc, vt poſſint per eum denunciari, & mandari, vt euitentur, quandò eſſent notorie excommunicati à iure, vel ab homine, ibid. n. 38.

Exempti ſi extra Monaſterium ſinè habitu incedant, ab Ordinario puniri poſſunt: ſecus ſi intra Monaſterium, ibid. nu. 40.

Exempti capi poſſunt ab Ordinario, ſi fugæ periculum adſit, atque ijdem ad forum competentem mitti: intellige vt ibi, ibid. nu. 41.

Exempti in omnibus illis ſubijciuntur Epiſcopis, quæ ad ordinem Epiſcopalem pertinent, ibid. n. 42. pag. 177.

Exemptus ex iuſtitiæ defectu, niſi poſſit ad Papam, vel Superiorem ſuum habere recurſum, poteſt ad Epiſcopum loci recurrere, ibid. n. 43.

Exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione, an ab Epiſcopali quoque reuerentia, ſint exempti, ibid. n. 45.

Exempti quibus priuilegijs gaudeant circa animarum curam, & ſacramentorum adminiſtrationem, ſanctimonialium Monaſteria, & prædicationem verbi Dei, ibid. n. 51. pag. 178.

Exempti omnes ſubduntur Ordinarijs, & Inquiſitoribus quò ad expoſitionem Reliquiarum, & Imaginum, ibid. n. 53. pag. 182.

Exemptus declarari poteſt ab Ordinario, ſe in excommunicationem incurriſſe, ad hoc, vt à ſuis ſubditis euitetur, ibid. verſ. 2. pag. 182.

Exempti ſuis priuilegijs abutentes ab Ordinario puniri poſſunt, ibid. verſ. 3. pag. 183.

Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, ſeù officiorum, diſp. 15. quæſ. 7. verſ. exempti conueniri, pag. 183.

Exemptus ſi contrahat in ſtudijs, ſeu Vniuerſitate, poterit ratione huiuſmodi contractus conueniri coram Iudice ſtudioſorum, ibid. verſ. ſi exemptus.

Exempti ſubijciuntur Epiſcopo ratione membrorum ſuæ capellaræ non exemptarum, ibid. verſ. exẽpti ſubijciũtur.

Exempti ſubduntur, vt præſentati admitti non poſſint, niſi præuio examine, ibid. verſ. exempti ſubduntur.

Exempti ſubijciuntur approbationi ad beneficia curata per concurſum, ibid. verſ. exempti ſubijciuntur.

Exempti exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis poſſunt ab Ordinario coerceri, ibid. verſ. Ordinarius coercet.

Exempti inquiri poſſunt ab Epiſcopo in omnibus criminibus actualem, vel ſolemnem degradationem requirentibus, ibid. verſ. Epiſcopus cognoſcit.

Exempti animaduerti poſſunt ab Epiſcopo, dum beneficia ad ſuã collationẽ ſpectantia grauant præſtationibus, ſeù penſionibus illicitis, ibid. ver. Epiſcopus animaduertit.

Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario pro ſalario cauſa agitatę propter continentiam, & cauſæ connexionem, ibid. verſ. exempti conueniri.

Exempti prohiberi poteſt ab Epiſcopo, nè curam exerceant, vel ſacramenta miniſtrent abſque ſua approbatione, ibid. verſ. Epiſcopus poteſt. 17.

Exemptus, ſi allegat priuilegium, & poſſeſſionem exemptionis, erit manutenendus contra Ordinarium ſola iuris diſpoſitione attentem, diſp. 15. quæſ. 8. n. 8. pag. 185.

EXHORTATIO ſummi Pontificis ad Monachos, benedicto Abbate, quæ ſit, diſp. 11. quæſ. 14. n. 10. pag. 117.

Exhortatio ſummi Pontificis ad Abbatem benedictum, quæ ſit, ibid. n. 11.

EXEQVIAE pro defuncto Abbate, & oratio funeralis à quibus celebranda ſint, diſp. 20. quæſ. 4. n. 3. pag. 333.

Exequiæ Abbati defuncto, ſi eſt Generalis debent ab vno Abbate cum quatuor Abbatibus aſſiſtentibus cum mitra, & pluuiali celebrari, ibid. n. 4.

EXPERIENTIA eſt rerum magiſtra, diſp. 21. quæſ. 3. n. 4. pag. 348.

EXPRESSIONIS indiuiduæ vim habet clauſula, Pro expreſsis &c. cum omnibus ſuis qualitatibus, diſp. 18. quæſ. 6. n. 41. pag. 308.

Expreſſionis ſpecialis vim habet clauſula Motuproprio, diſp. 18. quæſ. 6. n. 20. pag. 306.

F

FACTA de plenitudine poteſtatis, ſinè cauſa, per illuſionem dicuntur facta de plenitudine tempeſtatis, diſp. 18. quæſ. 6. n. 25. pag. 307.

Facta non præſumuntur, ſed ab allegante probari debent, diſp. 16. quæſ. 17. n. 2. pag. 254.

FALSIFICANS literas Apoſtolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, niſi ſit officialis, non poteſt eligi, diſp. 5. quæſ. 21. n. 2. pag. 72.

FAMILIAE Ciſtercienſis origo quandò, & à quo initium habuerit, diſp. 2. quæſ. 15. n. 5. pag. 23.

Familia Grandimontenſis inſtitutio à quo, & quo tempore facta fuerit, ibid. n. 8. pag. 26.

Familia Cæleſtinorum à quo fuerit inſtituta, ibid. n. 12.

FAMILIARES, & Donati fratres, ac alij huiuſmodi quãuis communicent in priuilegijs, non tamen poſſunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem, diſput. 17. quæſ. 4. nu. 3. pag. 280.

Familiaritas nimia parit contemptum, diſp. 27. quæſ. 7. n. 5. pag. 447.

Familiaritas, & conuerſatio Abbatis præcipuè eſſe debet cum ſenioribus Monaſterij, ibid. nu. 3.

Familiares Abbas habere debet viros literatos, ibid. n. 2.

FAVORI ſuo quilibet renunciare poteſt, diſp. 15. quæſ. 12. nu. 2. pag. 190.

FELINVS Romæ Rotæ Auditor, & Io. Anton. Card. Alexandrinus in fauorem Caſinenſium inclinarunt, diſput. 25. quæſ. 1. n. 206. pag. 397.

FEVDI conceſſio gratioſa de poteſtate abſoluta reuocari poteſt; tamen de poteſtate legibus ordinata abſq; cauſa illud fieri non poteſt, diſp. 26. quæſ. 12. n. 3. pag. 248.

FICTIO

FICTIO in ſuo caſu idem operatur, quod veritas, diſp. 15.q.22 nu.6.pag.233.
FILII illegitimi Religioſorum diſpenſari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum Patres Prælati ſunt, vel fuerunt, & non ſolum in eodem Conuentu, ſed neque etiam in tota Religione, diſput.5.quaſ.15.per totum pag.67.
Filius eſt emancipandus, ſi Pater inique ſe habeat in eum, diſp.15.quaeſ.3.nu.2.pag.147.
FORMA electionis canonicæ triplex eſt, diſput. 5. quaeſ. 5.nu 4. pag. 52.
Forma non ſeruata cap.quia propter, de elect electiones celebratæ ſunt ipſo iure nulla, ibid.nu.9.
Forma triplex eligendi, tradita cap.quia propter. nõ eſt ſublata per Conc.Trid.ibid.nu.9.
Forma non ſeruata, omnia geſta ſunt ipſo iure nulla, diſp. 5. quaeſ. 22. nu 16, pag.75.
Forma confirmationis nulla in iure reperitur, diſput. 6. quaeſ.3 .num.1.pag.81.
Forma nominandi Abbates, quæ aliquando ſeruata fuit apud Belgas, quæ ſit, diſput. 7. quaeſ. 3. num. 2. pag.86.
Forma pronunciationis electi in Abbatem, quæ ſit, diſp. 8.quaeſ.2.n.10.pag.95.
Forma iuramenti obſeruandi ab Abbatibus, qui ſunt benedicendi, quæ ſit, diſp.11.quæſ.12.nu.1.pag.113.
Forma antiqua benedictionis Abbatis Caſinen. quæ ſit, diſput.11. quaeſ. 14.num 1. pag.115.
Formæ antiquæ, atque Cæremoniæ in benedicendo Abbatem per Clem.VIII. ſublatæ fuerunt, & nouæ fuerunt inſtitutae, ibid. nu.12.pag.118.
Forma probandi exemptionem, quae ſit, diſput. 15. quaeſ. 5.num 3. pag. 163.
Forma reductionis Eccleſiæ Regularis in ſecularem quae ſit remiſſiue, diſput.15.quaeſ.11.nu.13 pag. 190.
Forma communicationis priuilegiorum eſt attendenda, diſput.17.quaeſ.5.nu.4.pag.281.
Formam inducit clauſula Decernens irritum &c. diſput. 18 quaes.6.num.40.pag.398.
FORTITVDINE animi praediti eſſe debent Abbates, & Prælati omnes, diſput.26.gloſſ.13.nu 6.pag.440.
FRATRES Tertij Ordinis Sancti Franciſci quam communicationem priuilegiorum habeant, diſput.17. quaeſ. 1. nu.39 pag.269.
Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci priuilegia à Sixto IV. Nicolao V. & Paulo II confirmata fuere, diſput. 18.quæſt.3.nu.30 pag. 294.
Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe potiuntur priuilegijs Caſinenſium, & aliorum Ordinum, diſput. 17. quaeſ.1.num.21.pag.263.
Fratres Ioannis Dei potiuntur omnibus priuilegijs, & exemptionibus Archiospitali Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe conceſſis, diſput.17.quaeſ.1.nu 41.pag. 371.
Fratres Deuoti Ioannis Dei confirmationem priuilegiorum ſui Ordinis à Paulo V. obtinuerunt, diſp.18. quæſ. 3.num.31.pag. 294.
Fratres S. Antonij Viennen. quam communicationem priuilegiorum ſint aſſecuti, diſput.17.quaeſ. 1. num. 48. pag.274.
Fratres Sancti Hieronymi in Hiſpania quam priuilegiorum communicationem ſint adepti, diſput.17.quaeſ. 1.num.23.pag.265.
Fratrum Sancti Antonij Viennen. priuilegia à Clemente Octauo confirmantur, diſput. 18. quaes. 3. num.20. pag. 292.
Fratrum Sancti Spiritus Religio in Saxia à quoniam fuerit inſtituta, diſput. 2.quaeſ.16.nu.4. pag. 18.
Fratrum Minorum Conuentualium, de Obſeruantia, ac Capucinorum origo quando cœperit, ibid.nu.7.pag. 19
Fratrum Cruciferorum Ordinis initium, & approbatio à quo, & quonam tempore facta, ibid.nu 16.pag 30.
Fratrum Seruitores poſt refectionem eorum non ad vnam menſam, ſed in proprijs locis ſedere debent, diſpu. 2. quaeſ.13.ſub Concil.nu.18.pag.18.
Fratres Seniores Monaſteriorum circumeuntes, quidam cum fratribus in obedientiam extre poſſint, quidam in Monaſterio remanere debent, ibid.nu.33.
Frater nouitius quid agere debet, vt non facilis ei in Monaſterium tribuatur ingreſſus, ibid nu.54.
Fratres poſt Sextam dormire poſſunt, ſiue verò in Eccleſia, aut in lectis eorum legere poſſunt, ibid.nu. 58.
Frater aduerſus alium fratrem teſtimonium proferens fratri perfectiori credendum eſt ibid.nu.65.pag. 19.
Fratres æſtiuo tempore ieiunantes poſt Sextam dormire poſſunt, ibid nu 71.
Fratres egredientes, & regredientes, & lectiones in Choro executuri benedictionem ab Abbate recipere debent, diſput.5.quaeſ. 12 nu.4.pag.63.
Fratres Sancti Spiritus de Vrbe à quo exemptionis priuilegium obtinuerint, diſput. 15. ques. 4. num. 15. pag. 156.
Fratres Prædicatores à quibus fuerunt exempti ab Ordinariorum iuriſdictione, ibid.nu.17.
Fratres Minores Sancti Franciſci à quo exemptionis priuilegium impetrauerint, ibidem num. 17. el 2. pag 157.
Fratres Cruciferi à quonam fuerint exempti, ibidem nu. 20 pag.158.
Fratres S. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt, diſp. 15. quaeſ. 18.num. 22.pag.208.
Fratres Cruciferi exempti ſunt à ſolutione decimarum, ibid num.24. pag. 209.
Fratres Carthuſiani decimas ſoluere non tenentur, ibidem.nu 25.
Fratres Prædicatores à decimarum præſtatione exempti ſunt ſpeciali priuilegio, ibid num 27.
Fratres Minores Conuentuales S. Franciſci à decimarum præſtatione ſoluti ſunt, ibid nu.27.
FVNDAMENTVM non fit in his, quæ vario modo ſunt obſeruata, diſp.25.quaeſ.1.nu.136.pag 191.
FVNERALIS Quarta de quibus debeatur, & à quibus, diſput.15.quaes.17.nu 1.4.& 5.pag. 199.
Funeralis Quarta venit appellatione Quartæ parochialis, ibid.num 2.
Funeralium appellatione quo ad Quartam, veniunt cerea, & cætera, quæ funeris cauſa fiunt, ibid. nu. 3.
Funeralis Quarta hodie Parochis, vel Epiſcopis nõ ſoluitur à Monaſterijs, vel locis Regularium ferè omnibus, tùm per priuilegia ipſis directè conceſſa, cùm etiam per communicationem, ibid.nu. 6.
FVRTI incerti oratio, atque excommunicatio fieri poteſt, quouſque qui culpabilis exiſtit, manifeſtetur, diſput. 2.quaeſ.13.ſub Concil.n.64.pag.19.

G.

GABELLA quid ſit, diſput. 15. quaeſ. 21. num. 2. pag. 227.

Gabella ab Eccleſiaſticis perſonis ſolui non debet, ibidem num. 3.

GABELLARVM à ſolutione eximuntur Monachi S. Iuſtinae, in priuilegio ad finem impreſſo, nu. 14. pag. 451.

GELASIVS ex cauſa neceſſitatis conceſſit quibuſdam Monachis, vt poſſent effici Clerici in defectum Clericorum, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 84. pag. 384.

GEMINIANI error, qui dicit, Regulam Sancti Benedicti fuiſſe approbatam prius quam Regulam Sancti Auguſtini, diſput. 25. quaeſ. 1. n. 159. pag. 392.

GENERALES, & Capitula poſſunt Praelatis Ordinis auferre, & limitare vſum priuilegiorum, diſput. 16. quaeſ. 9. nu. 2. pag. 245.

Generales Religionum ad Concilium vocandi ſunt, diſp. 34. quaeſ. 2. nu. 5. pag. 362.

Generales, & Diffinitores Congregationis Vallis Vmbroſae petunt ſibi concedi priuilegia Congregationis Caſinēſis, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, num. 1. pag. 449.

Generales poſſunt ſuarum Religionum priuilegia etiam iuridicè interpretari, quando ſcilicet, ſunt ambigua, secùs quando ſunt clara, diſput. 16. quaeſ. 6. num. 7. pag. 243.

Generalis Praelatus poteſt inferioris iuriſdictionem coarctare, non è contrà, diſp 3. quaes. 3 nu. 3. pag. 34.

Generales cum eorum Diffinitorijs electionem Abbatum, & aliorum Praelatorum Regularium localium facientes, debent ſeruare ſecretam, aliàs nulla eſt, diſp. 5. quaes. 1. nu. 6. pag. 43.

Generales, vel Capitulum non poſſunt vigore priuilegij hic inſerti, ſupplere defectus, cap. quia propter de elect. in electione interuenientes, diſput. 5. quaeſ. 5. nu. 6. pag 51.

Generales, vel Prouinciales Praelati, ſimul cum Generali, Prouinciali, vel intermedio Capitulo diſpenſare poſſunt cum illegitimis ad Praelaturas Regulares, diſp. 5. quaes. 14. num. 9 pag. 66.

Generales, & alij ſupradicti Congregationis Clericorum Regularium infirmis miniſtrantium ad dignitates, Praelaturas, & officia Regularia obtinenda, cum illegitimis diſpenſare poſſunt abſque Capitulo Generali, Prouinciali, aut intermedio, ibid. nu. 10.

Generales, vel Prouinciales cum Capitulis abſque cauſa cognitione, diſpēſare nequeunt cum illegitimis ad Praelaturas in Religione obtinendas, diſput. 5. quaeſ. 16. nu 4. pag 68.

Generalis cum Diffinitoribus promouens ad Abbatiam illum, quem ſcit illegitimum, cenſetur eum tacitè diſpenſare, tam in foro conſcientiae, quàm in foro externo, diſput. 5. quaeſ. 17. nu. 4. & 8. pag. 69.

Generales Ordinum in Gallia non nominantur à Rege, ſed à Religioſis eliguntur, diſput. 7. quaes. 1. num. 8. pag. 84.

Generales Religionum an poſſint ad alicuius Principis inſtantiam ad partes aliquas remotas extra limites ſuarum Religionum accedere, diſput. 14. quaes. 1. num. 9 pag 134.

Generalis cum Praelatis Conuentualibus poteſt ſuper reſidentiam diſpenſare, diſp. 14. quaes. 3. n. 2. pag. 138.

Generales Ordinum ſunt Ordinarij Abbatum, & aliorum Praelatorum Conuentualium ſuorum Ordinum, ibidem num. 4. pag. 139.

Generales Ordinum dum in Monaſterijs reſident, in illis Viſitatio perſonarum ſecularium exercentium curam animarum ab Epiſcopis fieri non debet, diſp. 15. quaeſ. 7. nu 46. pag. 177.

GRANDIMONTANI Ordinis Prioratus Regiae nominationi non ſubyciuntur, diſp. 7 quaes. 1. nu. 9 pag 84.

Grandimontenſis familia à quo, & quonam tempore fuerit inſtituta, diſp. 2. q 15. nu. 8. pag. 26.

GRATIANI error in ſuperſcriptione Can. quàm ſit neceſſarium, 18. q. 2. deprehenditur, diſput. 15. q. 1. n. 5 pag. 145.

GENERA Inſtitutionum tria ſunt in Eccleſia Dei, diſp. 12. q. 2. nu. 3. pag 123.

GENERALITER dictum generaliter debet intelligi, diſput. 12. quaeſ. 2. num 4. pag. 123.

GENERI per ſpeciem derogatur, diſp. 5. quaes. 1. num. 4. & diſput. 6. quaeſ. 11. nu. 5. pag. 247.

GRAMMATICAE ignarus poteſt eſſe Monachus, diſput. 25 quaſ. 1. n. 170 pag. 393.

GREGORIVS conceſſit Monachis, vt poſſent effici Clerici, & de Oblatis viuere, ità demùm, ſi fuiſſent probatae vitae, & bonorum morum, ac etiam docti, diſp. 25. quaes. 1. nu. 87. pag. 384.

S. GREGORIVS Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum Iuriſdictione eximere coepit, diſput 15. quaes 1 nu. 4. pag. 145.

S. Gregorius Magnus primus Eccleſias ad tempus commendaſſe legitur, diſp. 4. quaeſ. 1 nu. 1. pag. 38.

H

HABILITAS ad eligendum attenditur tempore, quo celebranda eſt electio, non autem tempore Praelaturae vacationis, diſp. 5. q. 8. num. 9. pag. 59.

HABITVS Monachum non facit, ſed profeſſio, diſput. 5. quaeſ. 10. n. 4. pag. 61. & diſp. 25. q. 1. n. 282 pag 418.

Habitus, & inſignia, quibus ornatur corpus, ſeù cadauer Abbatis defuncti, diſput. 20. quaeſ. 4. num. 1. pag. 333.

Habitum profeſſionis vniformem ſemper ferre debent Regulares perſonae, diſput. 25 quaeſ. 1. nu. 254. pag. 406.

Habitus ex delatione oritur quaſi poſſeſſio ſtatus, d. 25. q. 1 num. 24. pag. 382.

Habitus antiquorum Clericorum, erat lineus, inſtitutus à Deo, ibid. nu. 25. pag ead.

Habitus Canonicorum Regularium, propriè eſt linea tunica, ibid nu. 29. pag. ead.

Habitus interior dicitur de ſubſtantia Religionis, non autem exterior, ibid. nu. 33. pag ead.

Habitus qualem demonſtrat praeſumitur quis talis eſſe ibid. num. 268. pag. 409.

Habitus Monacorum antiquitas, diſput. 27. quaes. 1. nu. 1. pag. 443

Habitum, & veſtes quare Monachi mutent, ibid. nu. 2

Habitus eſſentialis Canonicorum Regularium, quis ſit, ibid num. 4.

HAEREDITATES legata, & fideicommiſſa Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae acquirere, petere, & exigere poſſunt in priuileg memorabili ad finem impreſſo num. 10. pag. 452.

HAERES cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto, disput. 13 quaes. 22. nu. 5. pag. 233.

Haeres ex contractu defuncti conueniri poteſt, & illum ſeruare tenetur, ibid. nu. 9.

Haeres laici, qui eſt Clericus, conueniri debet coram Eccleſiaſtico, non ſolum in caſu, in quo teſtator conuentus non fuerat, ſed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium, ibid. nu. 11. & 12. pa. 234.

Haeres an inſtitui poſſit Monaſterium, ibid. nu. 13.

HOMICIDA iure diuino, & humano ad dignitates Eccleſiaſticas inhabilis eſt, diſput. 5. quaeſ. 21. num. 10. pag. 73.

HOMINES diſparis profeſſionis, vel habitus ſimul in eiſdem Monaſterijs ſociari non debent, diſput. 5. quaeſ. 11. num. 2. pag. 62.

HONOR etiam à digno cum metu eſt ſuſcipiendus, diſput. 10. quaeſ. 2. nu. 2. pag. 102.

HORATIVS Morandius Abbas S. Praxedis de Vrbe, ſæpè interfuit Capella Papali, diſput. 25. quaeſ. 4. num. 10. pag. 425.

HOSTILITATIS tempore dormit contra Eccleſiam ipſo iure præſcriptio, diſp. 19. q. 6. nu. 3 pag. 316

HVMILIATORVM Ordinis inſtitutio à quonam, & quo tempore facta fuerit, diſp 2. quaes. 15. nu. 10. pag. 26.

Humilitas eſt baſis vitæ Monaſticæ, & omnis perfectionis, diſp. 25. gloſſ. 13. nu. 2 pag. 440.

I

IDENTITAS probatur concurrente eadem perſona, re, & cauſa, diſp 25. quaeſ. 1. nu 264 pag. 409.

Identitas nominis ſolet arguere identitatem rei, diſput. 25. quaeſ. 1. nu 11 pag 380.

Identitas ex quibus probetur, ibid nu 264. pag 409.

IEIVNIVM, & ſobrietas quos effectus pariant, diſput. 26. gloſs. 3. nu. 2. pag. 435.

IESVATORVM privilegia per Bullas Pij V. & Greg XIII. confirmata, & reualidata ſunt, diſput. 18. quaeſ. 3. nu. 28 pag. 293.

Ieſuatorum S. Hieronymi, ſeu Clericorum Apoſtolicorũ Ordo, à quonam inſtitutus, atque approbatus fuerit, dip. 2. quaeſ. 16. nu. 15 pag. 30.

IGNORANS propter ſimoniam puniri non debet, diſput. 10 quaeſ. 5. nu 8. pag. 107.

Ignorans Grammaticam poteſt eſſe Monachus, diſput. 25 quaes. 1. nu. 170 pag. 393.

ILLEGITIMI ingreſſi in Congregationem Caſinenſem, & Vallis Vmbroſæ abſque alia diſpenſatione poſſunt ad Ordines, vel dignitates aſſumi, in priuileg memorabili ad finem impreſſo, nu. 36. pag. 455.

Illegitimitatis qualitates ſunt omnes plenè Superiori detegenda in petenda diſpenſatione, diſput. 5. quaeſ. 18. num. 3 pag. 70.

Illegitimi nati, abſque diſpenſatione, inhabiles ſunt ad Abbatialem dignitatem, etiam ſi defectus eſſet occultus, diſput. 5. quaeſ. 14. nu. 1. & 3. pag. 65. limita, vt num. 4 pag 66.

Illegitimi per profeſſionem legitimantur ad Ordines, non autem ad Praelaturas, ibid. nu. 2. pag. 65.

Illegitimi, antè diſpenſationem, in Religione capaces ſunt illorum officiorum, quæ Pralaturæ non ſunt, ſed ad Superioris nutum reuocari poſſunt, ibid. nu. 5. pag 66.

Illegitimi cum ſolum Pontificis diſpenſatione ad Pralaturas de iure communi admittuntur, ibid. nu. 7.

Illegitimi filij Religioſorum diſpenſari nequeunt ad Praelaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum Patres Pralati ſunt, vel fuerunt. Et non ſolum in eodem Conuentu, ſed neque etiam in tota Religione, diſput. 5. quaes. 15. per totum pag. 67.

Illegitimi ad Pralaturas diſpenſari poſſunt per Praelatos, poſita iuſta cauſa, diſput. 5. quaſ. 16. nu. 9. pag. 68.

Illegitimus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad dignitatem, disput. 5. quaes. 19. num. 1. pag. 71

Illegitimus diſpenſatus in Religione non cenſetur diſpenſatus in ſeculo, ibid. nu. 8.

Illegitimus diſpenſatus ad Pralaturas in vna Religione, ſi poſtea ad aliam trasferatur, indiget noua diſpenſatione ibid. nu. 9.

IMPEDIMENTVM iuſtum excuſans à reſidentia non dicitur negotium, quando eſt tale, quod per procuratorem tractari poteſt, disput. 14. quaes. 4. nu. 6. pag. 139.

Impedimentum, propter quod quis non poteſt præſtare id, ad quod tenetur, eſt legitima cauſa cedendi Pralatura, disp. 13 quaes. 1. nu 15 pag. 127.

IMPERARE nunquam benè poteſt Praelatus, niſi quae alijs iniungit facienda, ipſe exequatur, diſp. 26. gloſſ. 12 nu. 1. pag. 438.

IMPERATORES, Reges, & alij ſeculares Principes regulariter nequeunt priuilegia Abbatibus, vel Abbatijs ſemel conceſſa ampliùs reuocare, diſput. 16. quaeſ. 13. num. 1 pag. 150.

Imperator Eccleſiae Romanæ protector dicitur, diſp. 15. quaeſ. 5. nu. 16. pag. 164.

Imperator Eccleſiae Romanæ inferior eſt, ibid. 17.

IMPONENTES onera Clericis, atque alijs Eccleſiaſticis incidunt in excommunicationem Bullae Coenæ Domini, diſput. 15. quaeſ. 21. nu. 10. pag. 229.

Imponentes Vectigalia, & alia onera Eccleſiaſticis perſonis ſinè licentia Papae, etiamſi nulla exactio ſubſequatur, incidunt excommunicationem Bullae Cœnæ Domini, ibid. nu. 13. pag. 231.

Imponentes onera perſonis Eccleſiaſticis, eaque exigentes pro bonis largitis eiſdem Eccleſiaſticis, ſinè emptis, incidunt in eamdem excommunicationem ibid. nu. 14.

Imponentes onera Clericis negotiatoribus, an incidant in excommunicationem Bullae Cœnae Domini, ibidem nu. 15.

Imponentes, atque exigentes collectas ab Eccleſiaſticis pro conſtructione viarum, pontium, murorum, & pro cuſtodia Ciuitatis, an incidant in excommunicationem ſupradictam, ibid. nu. 19 pag. 232.

Imponentes, atque exigentes onera à Clericis, qui collectas fraudandi cauſa, clericalem habitum ſuſceperunt, an incidant in excommunicationem ſupradictam, ibidem num. 22.

Imponentes, ac exigentes collectas ab Eccleſiaſticis eorum feudatarijs, an incidant in excommunicationem Bullae Cœnae Domini, ibid. nu. 23 fol. 233.

Imponentes, ac exigentes collectas, & alia onera ab Eccleſiaſticis pro bonis in communi, & indiuisè poſſeſſis cum eorum patre, & fratribus, an incidant in excommunicationem ſupradictam, ibid nu. 24.

IMPVDICITIA quae mala pariat, diſput. 26. gloſſ. 2. nu. 2. pag. 434.

INCONTINENTIA eſt ſufficiens cauſa ad Abbatem à ſuo

munere

munere deponendum, diſput. 13. quaeſ. 2. num. 5. pag. 128.

INDIGNVS *eligi non debet, diſp. 5. quaeſ. 8. num. 18. pag. 60.*

Indignus quis cenſeatur, ibid. nu. 19.

Indignus ne eligatur, ſuffragandum eſt digno, omiſſo digniori, diſp. 5. quaeſ. 13. nu. 7. pag. 64.

INDISTINCTE *ſancitum, indiſtinctè debet intelligi, diſp. 15. q. 22. nu 3. pag 233.*

INDVLGENTIAE *ſinè Ordinarij licentia per Regulares publicari non poſſunt, etiam ſi ſint à Summo Pontifice receptae, diſp. 15. quaeſ. 7. nu. 35 pag. 176.*

INFAMES, *tàm infamia Iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi ſunt, diſput. 5. quaeſ. 20. nu. 1. pag. 71.*

Infamibus porta dignitatum patere non debent, ibid. n. 2.

Infamia ipſo facto quem militia priuat, ibid.

Infames infamia meri facti quandò eligi, & promoueri poſſint ad dignitates, ibid nu. 5. fol. 72.

Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur, ibid. nu. 6.

INFANTES *Oblati carnem in Monaſterio comedere non poſſunt: niſi neceſſitate cogente, diſput. 2. quaeſ. 13. ſub Concil nu. 37. pag. 18.*

INFERIOR *diſpenſans in lege Superioris ſinè cauſa, peccat mortaliter, & diſpenſatio eſt nulla, diſput. 5. quaeſ. 16. num. 1. pag. 68.*

Inferiores nequeunt abſque cauſae cognitione diſpenſare, diſp. 5. quaeſ. 17. nu 3. pag. 69.

Inferior Epiſcopo, licèt conferendi poteſtatem habeat, non tamen poteſt beneficiorum reſignationes recipere, niſi id ſit ei ſpecialiter conceſſum, diſput. 13. quaeſ. 1. nu. 4. pag. 126.

INFIRMI *eligendi ius habentes quomodo ſunt ſcrutandi, diſput. 5. quaeſ. 3. nu. 9 pag. 50.*

INFIRMITAS *corporis eſt legitima cauſa cedendi Abbatiſſae diſp. 13. quaeſ 1. nu. 12. pag. 127.*

INGRESSVS *ad validitatem non conſideratur Regula antiquitus inſtituta, ſed modus viuendi de praeſenti, diſput 25. quaes. 1. nu. 97. pag. 385.*

Ingreſſus ad beneficiu, qui dicitur, diſp. 13. quaes. 9. nu. 1. pag 131.

Ingreſſus ad beneficiu ſublatus eſt, ibid nu. 2.

Ingreſſus ad beneficiu poteſt Summus Pontifex ad libitum concedere, ibid. nu 3.

Ingreſſus ad beneficiu ob penſionem non ſolutam in Curia Romana Penſionario conceditur, ibid nu. 4.

INHABILITAS *ad dignitates propter ſimoniam contractam an incurratur ante Iudicis ſententiam declaratoriam, diſput 10. quaeſ. 3 nu 6. pag. 106.*

INNOVATIO *priuilegiorum nouum ius non tribuit, ſed ſolùm antiquum conſeruat, diſput. 18. quaeſ. 2. num. 1. pag. 284.*

Innouatio dicitur noua conceſſio, quae actus extincti redintegrationem importat, ibid. nu. 2.

Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione folius chartae deperditae, vel nimia vetuſtate conſumptae, ibid. nu. 4.

Innouatio gratiae in forma communi fit de actu prout eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo antea erat, ibid. num. 5. pag. 285.

INQVISITIO *ſuffragiorum ſecretè, & ſingillatim fieri debet, diſp. 5. quaeſ. 6. nu. 50 pag. 55.*

Inquiſitus quandò eligi, vel promoueri poſſit, diſput. 5. quaeſ. 20. num 8. pag. 72.

Inquiſitio facienda eſt de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quae in Conſiſtorio prouidentur, & faciendi proceſſus eo modo, ſicut de promouendis ad Eccleſias Cathedrales, diſput. 8. quaes. 1. per totum pag 88.

Inquiſitio quomodo facienda eſt, quandò perſonae promouendae notitia haberi non poteſt, diſp. 8. quaeſ. 2. num. 3. pag. 93.

Inquiſitio, vt perfecta ſit, quae requirat praeter ea, quae ex teſtibus habebuntur ibid nu. 5.

Inquiſitio de perſona promouenda cum fuerit perfecta, quid ſeruandum, ibid num. 9. pag. 95.

INQVISITOR *haereticae prauitatis ſeuerè animaduertere poteſt Regulares etiam exemptos audentes aſſerere in eorum actibus, quòd Beatiſſima Virgo concepta fuerit cum peccato originali, diſput. 15. quaeſ. 7. num. 31. pag. 173.*

Inquiſitor inquirere, & procedere poteſt contra quoſcunque etiam exemptos, ſollicitantes in Confeſſionibus, ibid. nu. 37. pag. 174.

INSIGNIA *Epiſcopalia an ab Abbate praeſcribi poſſint, diſput 19. quaes 2. nu. 1. 2. & 3. pag. 312.*

Inſignia Pontificalia conceſſa ſunt Abbatibus propter decorem Eccleſiarum ſuarum, diſput. 20. quaeſ. 1. num. 1. pag. 318.

Inſignium Pontificalium vſus denotat iuriſdictionem in eo loco, in quo illis quiſpiam vtitur, diſput. 21. quaeſ. 2. nu. 1. pag. 335.

Inſignium Pontificalium vſus Abbatibus non ratione dignitatis, ſed ex priuilegio, & conſuetudine, aut praeſcriptione competit, diſput. 21. quaeſ 1. nu. 1. pag. 334.

Inſignium Pontificalium vſus ab Abbatibus per quantum temporis ſpatium conſuetudine, vel praeſcriptione acquiri poſſit, diſput. 21. quaeſ. 1. nu. 3. pag. 334.

Inſignia Pontificalia non ſunt Ordinis Epiſcopalis, ibidem nu. 4.

Inſignium Pontificalium vſus quandò ſimpliciter Abbatibus eſt conceſſus, an illis vbiquè vti poſſint, diſput. 21. quaeſ. 3. num. 4. pag. 337.

Inſignium Pontificalium vſus an extra Monaſterium Abbatibus competat, ibid. nu. 6. & ſeqq.

Inſignium Pontificalium, & indumentorum ſacrorum Abbatum, & Praelatorum inferiorum forma, & figura, diſput. 20. quaeſ. 2. num. 13. pag. 328.

Inſignijs Pontificalibus an potiantur Abbates ſeculares, diſput. 20. quaeſ. 1. nu. 25. pag. 324.

Inſignijs Pontificalibus an potiantur Abbates commendatarij; ibid. nu. 26.

Inſignijs Pontificalibus an potiantur Priores aliqui, ibidem nu. 27. pag. 235.

INSTANTIA *cum defuncto incboata tranſit in haeredem, diſp. 15 quaeſ. 22. n 2. pag. 233.*

INSTITVTIO, *ac reformatio Monaſticae vitae ad meliorem formam redacta fuit per D. Baſilium. diſput. 2. quaeſ. 14. nu. 1. pag 10.*

Inſtitutio, & reformatio Canonicorum Regularium vbi, & à quibus factae, ibid. nu. 5.

Inſtitutio Ordinis Praemonſtratenſis à quo facta fuerit, & quo tempore, ibid nu. 8. pag. 21.

Inſtitutio Caſinenſis Congregationis, alias S. Iuſtinae de Padua, à quo, & quo tempore facta fuerit, diſp. 2. q 15. nu. 1. pag. 22.

Inſti-

Inſtitutio familiae Grandimontenſis à quo, & quo tempore facta fuerit, ibid. num 8. pag. 26.
Inſtitutio Ordinis Hamiliatorum à quonam, et quo tempore facta, & tandem extincta fuerit, ibid. nu. 10.
Inſtitutio Ordinis Oliuetani à quo, & quo tempore facta, ibid. num. 13.
Inſtitutio Ordinis Prædicatorum à quonam facta, & quo tempore exordium ſumpſit, diſput. 2. quaeſ. 16. num. 6.. pag. 28.
Inſtitutio, & approbatio Ordinis Eremitarum S. Auguſt, à quo facta fuit, ibid. nu. 8. pag. 29.
Inſtitutio, & approbatio Ordinis Sanctæ Mariæ à Mercede, ſeù Redemptionis quandò initium habuerit, ibid. num. 13. pag. 30.
Inſtitutio, & approbatio Ordinis S Hieronymi in Hiſpania à quonam facta, ibid. nu. 14.
Inſtitutio, & approbatio S. Hieronymi Ieſuatorum, ſeu Clericorum Apoſtolicorum à quonam facta fuerit, ibid. num. 15.
Inſtitutio Ordinis Fratrum Cruciferorum. & eius approbatio à quo, & quonam tempore fuerit facta, ibidem num. 16.
Inſtitutio, & approbatio Ord. Minimorum à quonam, & quo tempore fuerit facta, ibid. nu, 19.
Inſtitutio Clericorum Regularium Theatinorum à quo, & quandò cœperit, atque confirmationem obtinuerit, ibidem nu. 20.
Inſtitutio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli decollati a quonam facta, & approbata fuerit, ibid. nu. 21. pag. 31.
Inſtitutio Societatis Ieſu quo tempore, & à quo initium habuerit, nec non à quo fuerit approbata, ibidem num. 22.
Inſtitutio Clericorum de Somaſcha à quo inſtituta, & confirmata ſit, ibid nu. 23,
Inſtitutio Clericorum infirmis Miniſtrantium à quo ſumpſerit exordium, & à quo confirmationem, ibidem nu. 24.
Inſtitutio, & approbatio Clericorum Regularium Minorum a quonam fuerit facta, atque confirmata, ibidem nu. 25.
Inſtitutionum genera tria ſunt in Eccleſia Dei, & quę ſint, diſput. 12. quaes. 2. nu. 3 pag. 123.
Inſtitutio, & deſtitutio eſt Iuriſdictionis, non Ordinis Epiſcopalis, diſp. 13. quaes. 8. num. 8. pag. 132.
Inſtitutio Ordinis Canonicorum Regularium fuit antiquitus ab ipſis ferè primordijs obſeruata, diſput. 25. quaeſ. 1 nu. 53. pag. 382.
Inſtitutor Religioſorum in Aegypto fuit S. Marcus Euangeliſta, diſput. 2. quaeſ. 2. nu. 2. pag. 9.
INSTRVMENTA *bonorum operum quæ nam ſint Prælatus pranoſſe debet, diſput. 26. gloſſ. 13. nu. 15. pag. 441.*
INTELLECTVS *ſui qui in propria acie non confidit, immo auxilium ab alijs expetit facilùs inuenit, quod petit, diſput. 26. gloſſ. 6. num. 2. pag 437.*
INTENTIONIS *defectum non tollit clauſula* Pro expreſſis &c. *diſput. 18 quaeſ. 6. num. 45. pag. 308.*
INTERDICTI *eligere non poſſunt, diſput. 5. quaes. 8. nu 16 pag. 60.*
Interdicti tempore celebrare priuatim poſſunt Monachi Caſinenſes & Vallis Vmbroſæ Congregationis, in priuileg. memorab. ad finem impreſſo, nu. 30 pag. 453.
INTERPRAETARI *actum eius eſt, cuius eſt concedere, diſp. 16. quæſ. 6. num. 1. & 2. pag. 242.*
INTERROGATORIA *quę neceſſaria ſunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur, diſput. 8. quaes. 2. nu. 4. pag. 93.*
Interrogatoria pro habenda informatione ſtatus alicuius Monaſterij, ibid. nu 8. pag. 94.
INVITVS *ordinari non debet, diſput. 10. quaeſ. 2. num. 1. pag. 102.*
S. IOANNES *Baptiſta Cænobitarum Princeps, diſput. 2. quaeſ. 1. nu. 3. pag. 8.*
Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur, diſput. 14. quaes. 1. nu. 31 pag. 135.
Ioannes Tertius Summus Pontifex primus in Gallia Monaſterium Diui Medardi Sueſſonum exemit, diſpu. 15. quaeſ. 1. num. 3. pag. 145.
Ioannis Andr. ſententia quoad exercitium Pontificalium quomodo ſit intelligenda, diſp. 21. q. 3. n. 3. pag. 337
IRA *in Abbatibus, & alijs Prælatis deteſtatur, diſput. 26. gloſſ 13. nu 8. pag. 140.*
Ira de qua intelligendum ſit, ibid. nu. 9.
IRREGVLARES *an poſſint eligere, diſp. 5. q. 8. n. 14. pag. 59.*
Irregularis non priuatur iuriſdictione ob irregularitatem ſuperuenientem, ibid. nu. 15 pag 60.
ITER *facere non poſſunt Monachi ſoli, diſput. 2. quaes. 13. ſub Concil. nu. 15. pag 17.*
IVDEX *in cauſa propria nullus eſſe poteſt, diſput. 15. quaeſ. 6. num. 3. pag. 166.*
Iudex regulariter cognoſcit, an ſibi Iuriſdictio competat, diſput. 15. quaeſ. 10. num. 1. pag. 188.
Iudex eſſe non poteſt Ordinarius in materia exemptionum de ſua Iuriſdictione, ibid. nu. 2.
Iudex exēptionum ſolus eſt Pontifex, ibid. n. 3. pag. 189.
Iudex ſecularis punire non poteſt Clericos leges ciuiles non obſeruantes, licèt non ſint exempti ab obligatione ipſarum, diſput. 15. quaeſ. 19. nu. 14. pag. 218.
Iudex laicalis interrogare, examinare, iudicare, ac punire non poteſt Clericos, quamuis grauia delicta committant, ibid. nu. 16.
Iudex Eccleſiaſticus habet onus tàm excipiendi, quàm repetendi Clericum à Iudice ſeculari, nè libertatis Eccleſiaſticae iura lædantur, ibid nu. 18.
Iudex laicus Clericum abſoluere nō poteſt, ibid nu. 19.
Iudex Eccleſiaſticus, ob negligentiam Iudicis ſecularis laicis iuſtitiam miniſtrare poteſt, ibid. nu. 22. fol. 219.
Iudex laicus punire non poteſt pœna pecuniaria, vel corporali Clericum coram ſe falſum deponentem, ibidem nu. 23.
Iudex Eccleſiaſticus punire poteſt laicum coram ſe falſum deponentem, ibid.
Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire Clericos pœnis à lege ciuili ſtatutis, ibid. nu. 30. pag. 220.
Iudex Eccleſiaſticus iudicare poteſt Clericum, & laicos, qui inſimul delictum commiſerunt, ibid nu. 31.
Iudicis licèt officio fungatur in Monaſterio Abbas, Patris tamen locum, & nomen retinet, diſp. 26. gloſſ. 10. nu. 4 pag. 437.
IVDICARE *non licèt de facto, & poteſtate Apoſtolica, diſ. 16. quaeſ. 6. nu. 3. pag. 242.*
IVDICIVM *Vbi cœptum eſt, ibi terminari debet. diſput. 15. quaeſ. 22. nu. 4. pag. 223.*
In iudicijs quaſi contrahitur, ibid. nu. 10.
IVRAMENTVM *an præſtare debeant Electores de magis idoneo eligendo, diſp. 5. quaeſ. 6. nu. 29. pag. 57.*

Iura-

Iuramentum quomodo praſtandum ſit, remiſſiuè, ibidem num.30.

Iuramentum Electorum de digniore eligendo non irritat electionem de digno, omiſſo digniori, diſput 5. quaeſ. 13.nu.6.pag.64.

Iuramentum fidelitatis praſtaturus arctatur ad perſonaliter comparendum, etiam ſi ſit Monialis, & perſona religioſa ad Clauſuram adſtricta, licèt pro nulla alia cauſa ad perſonaliter comparendum adſtringi poſſit, diſput.8.quaeſ.3.nu.14 pag. 97.

Iuramentum praſtandum ab Abbatibus benedicendis quale ſit, diſp. 11. q. 12.num.12.pag.113.

Iuramemtum, quod ab Abbate coram Summo Pontifice praſtatur, quale ſit, diſput. 11. quaeſ. 14. num. 3. pag.115.

Iuramentum Abbatis electi quandò praſtari debeat, ibid. nu.26.pag.120.

IVRISDICTIONEM ſpiritualem Ordinariam in ſuos ſubditos habent Abbates tàm Generales, quàm Locales, diſp.3.q.2.nu.1.pag.33.

Iuriſdictio quaſi Epiſcopalis eſt in Abbatibus tàm Generalibus, quàm Localibus in ſuos ſubditos, ibid nu. 2.

Iuriſdictionis amplitudo diuerſa eſt in Abbatibus Generalibus, & Localibus, diſput. 3. quaeſ. 3. num. 1. pag.33.

Iuriſdictio inferioris poteſt per Pralatum Generalem coarctari, non è contra, ibid nu 3.pag. 34.

Iuriſdictionis eſt, inſtituere, & deſtituere, diſp.13.quaeſ. 8.nu 8.pag. 132.

Iuriſdictio erga alios, lite pendente inter Epiſcopum, & Abbatem ſuper exemptione, ſpectat ad eum, qui tempore motæ litis in poſſeſſione illam exercendi reperiebatur, diſp.15. quaes. 10 nu.4 pag. 189.

Iuriſdictio ad ſeculares non deuoluitur, ex eo, quòd Praelati fuerunt negligentes in puniendis Clericis, atque in eorum cauſis cognoſcendis, diſput.15. ques. 19. nu.22. pag.219

Iuriſdictio à Praelato inferiori, qui Epiſcopalia iura praſcripſit, an acquiratur priuatiuè ad Epiſcopum, diſp. 19. quaeſ.1.num 5.6.7.pag. 312.

IVS eligendi in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum, diſput. 7. quaeſ. 6. num. 1. pag.87.

Ius vniuerſitatis in vno ſolo remanere poteſt, diſp.5.q 8. nu.3.pag 58.

Ius in re in beneficijs, quis habere dicatur, diſp. 10. q.4. num. 1.pag 105.

Ius ad rem quis habere dicatur in beneficijs, ibid.nu. 2.

Ius in re non habens nequit oblata pecunia abſque ſimonia redimere vexationem ab his, qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe valent, ibidem num. 3. Declara, vt num.4.

Iuri ſuo quilibet renunciare poteſt, diſput. 13. quaeſ. 1. nu.1.& 2.pag. 126.& diſp. 16 quaeſ.15.n.1.pag.252.

Ius inſtituendi habens an poſſit recipere reſignationes beneficiorum, ad quæ poteſt inſtituere, diſput. 13. quaeſ. 8.nu.1.pag.132.

Ius alicuius, mutatione perſona, deterius fieri debet, nec obligatio variatur ex perſona ſucceſſoris, diſp.15.q. 22. nu.7 pag. 233.

Ius Canoniae, non poteſt cadere, niſi in Clerico, diſput. 25.q.1. nu. 18.pag.381.

Ius pracedentia, eſt iuris poſitiui, & ſapit priuilegium, ibidem num.64.pag.384.

Ius precedendi, eſt ius honoris, ibid.nu.67.pag. 384.

Ius, quod non directè, ſed ſecundariò, & indirectè, auffertur, non dicitur ſublatum, ibid.nu 68.pag. 384.

Ius Canoniae eſt ius ſpirituale, ibid.nu.214.pag.398.

Ius alteri quaeſitum Princeps tollere velle non praeſumitur, abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa, diſp. 16 quaeſ.10.nu. 11.pag.246.

Iuribus, & priuilegijs datis, & acquiſitis Eccleſia, ac dignitati ſuae Praelatus renunciare non poteſt, diſp. 23. quaes.14.n.4.pag. 366.

Iuris naturalis defectus non ſupplet clauſula, Supplentes &c. prout nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis, diſp. 18.quaes.6. nu.5.pag.305.

Iura ad Eccleſiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non poſſunt niſi interueniente conſenſu Pralati, & Capituli, ibid.nu. 5.

Iura quandò volunt intelligere de Clericis ſecularibus, id exprimunt, diſput. 25.quaes.1. num.13.pag 380.

Iura de vno diſponentia, de alio regulariter non verificantur ex propria natura, ibid.nu. 220.pag.399.

Iura Epiſcopalia Abbates, & Pralati inferiores praſcribere poſſunt, diſput. 19. quaeſ. 1.nu.1.pag.311.

Iura faciunt hoc meum, illud tuum, diſput. 19. quaeſ. 8. nu.3.pag. 317.

Iuspoſitiuum poteſt à Papa ſola voluntate tolli, diſput 25 quaeſ. 1.nu.6.pag.384.

IVSPATRONATVS ad hoc vt ſit ex cauſa onerosa, ſpectari debet quod expenſum fuerit, cù ſcilicet æquiualeat conceſſioni, diſput.16 quaeſ.. 12.nu.15.pag.249.

Iuspatronatus, quandò augumentum non eſt commenſuratiuum ad eius conceſſionem, non deſinit eſſe ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit, diſp. 16. quaeſ. 12.num.16 pag. 249.

Iuspatronatus donatum loco religioſo Epiſcopi aſſenſum non requirit, diſp. 9.quaes.2.nu.1. pag.99.

L

LAICI *in Refectorium Monachorum, manducandi, vel bibendi cauſa, duci non debent, diſput. 2. quaeſ. 13 ſub Concil, num. 52.pag.19.*

Laicus in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali ius eligendi habere minime poteſt, diſput.7.q. 6. n.2.pag. 88

Laicus non poteſt ex conſuetudine fieri capax iuris Spiritualis, ibid.nu. 3.

Laicus nullam habet poteſtatem in Clericos, diſp.15.quaeſ. 19.nu.1 & ſeqq.pag.215.

Laicus falſum deponens coram Iudice Eccleſiaſtico poteſt ab eo puniri, ibid.nu.23.pag.219.

Laicus capere poteſt Clericum in fragranti crimine, ac de fuga ſuſpectum, ſi inde Eccleſiaſtico Iudici tradat, ibidem nu.24.

Laicus capere, ac detinere poteſt Clericum, ſi viſus fuerit illicitè incedere ad patrandum delictum, ſi poſtea Superiori illius tradat, ibid.

Laicus an capere poſſit Clericũ ex cauſa ciuili & de fuga ſuſpectum, ſi poſtea eius Superiori conſignet, ibid.

Laicus conuenire non poteſt coram Iudice ſeculari Clericum ſuccedentem in bonis alicuius laici, ibidem num. 27.pag.220.

Laicus non poteſt coram Iudice ſeculari conuenire Clericum, qui coram eodem depoſitum recepit, ibid nu. 28.

Laicus poteſt à Iudice Eccleſiaſtico iudicari de delicto, quod cum Clerico commiſit, ibid.n.31.

Laici exigentes Collectas, ſeu alia onera Eccleſiaſticis perſonis impoſita; incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini, diſp.15.quæſ.11.n.14.pag.231.

Laici exigentes tales collectas à Clericis negotiatoribus non ligantur præſentis Canonis cenſura; ibid.n.15.

Lapidem primarium in Eccleſiæ fundatione ponere, eſt poteſtatis Ordinis, diſp.22 quæſ.9 n.2.pag.353.

Lapidem primarium in Eccleſiæ fundatione ponere nequeunt Abbates iure ordinario, ſed privilegio, vel conſuetudine, ibid. nu.3.

Lateranenſi in Eccleſia prius fuerunt alii Religioſi, quàm Ordinis S. Auguſtini, diſp.25.q.1.n.243.p.403.

Lateranenſis Eccleſia ex Bonifacij Octaui conſtitutione habuit Decanum, ibid.n.245.pag.403.

Lateranenſis Eccleſiæ conceſſio ad cauſam præcedentiæ non prodeſt Lateranenſibus Canonicis; niſi fortè in ipſa eorum Eccleſia, ibid.n.248.pag.403.

Lateranenſes vocantur Canonici Sacri Ordinis, diſp.25. quæſ.1.n.49 pag.383.

Laudes, & encomia S. Benedicti non tàm honore, quàm admiratione digna recenſentur, diſp.2.q.15.n.13.p.24

B. Laurentius Iuſtinianus inſtituit Congregationem S.Georgij in Alga, & quo tempore, diſp.2. quæſ.14.n.7. pag.21.

Lectio in Capitulo exponenda eſt ſimiliter ad conſolationem, ſi tempus fuerit oportunum, diſput.2.quæſ.13. ſub Concil.n.70.pag.19.

Lector nihil, niſi quod Regula decernit, accipere debet, diſp.2.quæſ.13.ſub Concil.n.29.pag.18.

Lector ſtando benedictionem petere debet, ibid.n.67.p.19.

Lenitas cum ſeueritate ſimul amplectenda Abbati à D. Gregorio ſuadetur, diſp.26.glo.4.n.3 pag.435. & glo.12.n.2.pag.438.

Lex Diœceſana quænam ſit, diſp.15.quæſ.7.n.1.pag.167.

Lex Iuriſdictionis, quænam ſit, ibid.nu.2.

Lex priuata dicitur priuilegium, ex eo, quòd in priuato fertur, diſp.16.quæſ.1.n.2 pag.238.

Lex extra territorium conſtituentis non obligat, ibid.n.7.

Lex vbicunque non eſt clara, & non expreſſa debet ampliari, vel reſtringi ad limites rationis, diſp.20.quæſ.3. n.18.pag.331.

Lex humana iniquum continens an ſit ſeruanda, diſp.19. quæſ.8.n.4.pag 317.

Legibus quæ in communi conueniunt, priuilegijs etiam conuenire, & cum ſua proportione applicari poſſunt, diſp.16.quæſ.6.n.61.pag.310.

Lex interpretari debet, ne inutilis reddatur, diſput. 18. quæſ.6.n 62 pag.310.

Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, ibid. num. 65.

Lex vna indiſtinctè loquens per aliam diſtinguitur, & limitatur, ibid.n.66.

Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non ſe extendit, ibid.n.67.

Levitarum officiū quale erat, diſp.25.quæſ.1.n.4.p.380

Libertas Eccleſiaſtica læditur, dum ab aliquo ad Iudicem laicum confugitur prætextu iniuſtæ vexationis, diſp.15.quæſ.19.n.20.pag.218.

Licentia Superioris, & iuſta cauſa copulatiuè requiruntur ad excuſandum à non reſidendo, diſp.14.quæſ.4. n.12.pag.140.

Licentia Ordinarij in ſcriptis requiritur, vt Parochi, iuſta cauſa mediante, poſſint à ſuis Eccleſiis abeſſe, diſp.14. quæſ.5.n.2.pag.140.

Licentia abſentiæ ab Eccleſia per Abbates, & alios Prelatos locorum Ordinarios Epiſcopo inferiores, concedi poteſt, ibid. n.3.

Licentia Epiſcopi omninò requiritur, vt Regulares, licèt exempti, eleemoſynas petere poſſint, diſp.15. quæſ.7. n.24.pag.171.

Licentia Ordinarij requiritur, vt Regulares publicare valeant Indulgentias, etiam quas à Summo Pontifice receperunt, ibid.n.33.pag 176.

Litania ſeptiformis quæ dicta, diſp.25 q.1.n.250.p.404

Literis carens ſacris non poteſt eſſe aptus officijs, diſp. 26.glo.1.n.3.pag.434.

Lites, quæ inter perſonas Eccleſiaſticas in proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopo breui manu componi debent. diſp.15.quæſ.7.n.20.pag.171.

Lites, & controuerſias omnes de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas tam ſeculares, quam Regulares cōponit Epiſcopus omni appellatione remota, diſput.25. quæſ 6.n.8 pag.428.

Locum, quis vult habere in proceſſione, debet deferre habitum illi conuenientē, diſp.25.quæſ.1.n.286.p.411.

Locus Abbatis in Eccleſia, & proceſſionibus qualis eſſe debeat, diſp.21.quæſ.10 n.1 pag.343.

Locus Abbatis in Concilijs, & Synodis qualis eſſe debeat, diſp.24.quæſ.6.n.5.pag 371.

Locus non eſt de electionis ſubſtātia, diſp 5.q.6.n.27.p.58

Loca exempta conſtituunt territorium per ſe, ſed intellige, vt ibi, diſp.15 quæſ 9 n.3.pag.186.

Locus exemptus, & locus extrà Diœceſim iudicantur à pari, diſp.15.quæſ.14.n.1 pag.195.

Locus exemptus canonicam portionem ſoluere non tenetur Epiſcopo, diſp.15.quæſ.16.n.4 pag.198.

Loca exempta canonicam portionem ſoluere tenentur Epiſcopis de relictis capellis non exemptis ſibi ſubiectis, ibid.nu.5.

Loca Regularium ferè omnia hodie non tenētur ad quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluendam ex ſpecialibus priuilegijs, diſp.15.quæſ.17.nu.6 pag.199.

M

Magister vocari non debet is, qui formā diſcipuli non aſſumpſit, diſp.5.quæſ 10.n.3.pag 61.

Maior pars Capituli quæ cēſeatur, diſp.5 q.6.n.22.p.56

Maior pars Capituli ſi in neminem conſenſerit, quid agendum ſit, ibid.n.23.pag.57.

Mandatum ſpeciale requiritur ad fidei profeſſionem pro alio emittendam, diſp.8 quæſ.3.n.15.pag.97.

Mandatum poſt cœnam à Monachis fieri debet, diſp.2. quæſ 13.ſub Concil n.24.pag.18.

Mandatū Principis valet, licet ſit contra ius, quādò conſtat de ipſius voluntate, diſp.16.quæſ.7.n.2.pag.243.

Mandatum Apoſtolicum ante benedictionem Abbatis omnino requiritur, diſp.11.quæſ 14.n.13.pag.119.

Mandatū ſpeciale requirit in perſona Vicarij, vt reſignatio in eius manibus facta valere poſſit, diſp.13.q.1.n.6.p.126

S. Marcus Euangeliſta in Aegypto Religioſorum inſtitutor fuit, diſp.2.quæſ.2.n.2.pag.9.

S. Marcus inſtituit Conuentus Religioſorum vtriuſque ſexus, diſp 2.quæſ.10.n.1.pag.14.

S. Marcus primus poſt Apoſtolos in Alexãdrina Ciuitate fuit inſtitutor Clericorum, diſput. 25. q. 1. n. 9 pag. 380

S. Matthaeus in Aethiopia legitur, S. Euphemiam conſecraſſe, & illam pluſquàm ducentis Virginibus praefeciſſe, diſput. 2. quaeſ. 10. num. 1 pag. 14.

Mappae quomodò, & qualiter fieri debeant, diſput. 22. quaeſ. 4. n. 12. pag. 349.

Membra à ſuo capite diſcedere non debent, diſp. 25. quaeſ. 1. nu. 261. pag. 407.

Mendicantium Superiores ſunt verè Praelati diſput. 2. quaeſ. 8. nu. 1. pag. 6.

Mendicantium, & non Mendicantium priuilegia omnia confirmata ſunt, diſ. 18. quaeſ. 3. n. 36. pag 297

Mensura, qua vtuntur Monachi, debent in omnibus vti Abbates, niſi aliter neceſſitas ſuaſerit, diſput. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 25. pag 18.

Menſura cibi, & potus vnicuique Monachorum tribui debet ſeparatim, & de tota menſura ſibi data alicui tribuere nihil debet, ibid nu. 76.

Merita vitae, non Praelatura nos Deo commendant. diſp. 10. q 1. nu. 6. pag. 112.

Merita debent aequipollere cõceſſioni, ſicut pretium, quod datur pro re conceſſa. diſ. 26. q. 12. n. 12. pag. 244.

Metus impediens omninò libertatem eligendi reddit ipſo iure electionem nullam. diſ. 5. quaeſ. 22. n. 7. pag. 74

Metus, vt reddat electionem nullam oportet, quòd ſit cadens in conſtantem virum, ibid nu 9.

Metus cadens in conſtantem virum, qui dicatur. Vide remiſſiue, ibid. nu. 13.

Minimi S. Franciſci de Paula à quo exemptionis immunitatem ab Ordinariorum iuriſdictione impetrauerint, diſ. 18. quaeſ. 4. nu. 22 pag. 158.

Minimi à decimarum ſolutione ſunt ſpecialiter exempti, diſp. 15. q. 18 n. 23 pag 208.

Minimorum priuilegia à pluribus Summis Pontificibus, & ſpecialiter à Iulio III. confirmata fuerunt, diſp. 18. quaeſ. 3. nu. 29. pag. 294.

Minimorum Ordo à quonam fuerit inſtitutus, diſp. 2. quaeſ. 16. nu. 19. pag 30.

Minores Regularis obſeruantiae habent communionem priuilegiorum cum Ordinibus Praedicatorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, aliiſque Mendicantium Ordinibus conceſſorum, diſp. 17. q. 1. num 29 pag 267.

Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quam Fratres Conuentuales, diſput. 25. quaeſ. 8. nu. 4 pag. 430.

Minores obſeruantes Reformati habent praecedentiam, diſp. 25. quaeſ 8. nu 6. pag. 430.

Minorum Conuentualium priuilegia à Paulo III. confirmata fuerunt, diſp. 18. quaeſ. 3. nu. 27. pag. 293.

Minor maiorem benedicere nõ debet, diſ. 21. q. 9. n. 2. p. 342

Miserabilis perſona quae nam dicatur, diſput. 15. quaeſ. 7. nu. 12 pag. 170.

Misericordia prae oculis Abbatis habere debet, diſp. 26 gloſſ 4. nu. 1 pag. 435.

Miſericordia tunc verè eſt Miſericordia, ſi ſic facta ſit, vt iuſtitia per eam non contemnatur, & è conuerſo, ibid. nu. 2. pag. 435.

Missa in loco ſacro celebranda eſt, diſ. 23. q. 9. n. 1. p. 361

Miſſa auditio, vt praecedat electionem, an ſit de ſubſtantia electionis, diſ. 5. q. 9. nu. 28. pag. 57.

Miſſa de Spiritu Sancto non eſt de ſubſtantialibus electionis, diſput. 5. quaeſ 7. nu. 8. pag. 58.

Miſſae principium, ordo, ac tempus benedictionis, & praecedendi ad Miſſam in benedictione Abbatis, & Epiſcopi conſecratione, quale ſit, diſ. 11. q. 2. nu. 6. pag. 109.

Miſſae praeparatio Summi Pontificis, & praecipuè in benedicendo Abbatem, quae ſit, diſput. 11. quaeſ. 24. nu. 2. pag. 115.

Miſſa cum oblationibus quomodo ſit per Abbatem proſequenda, cum ad ipſius benedictionis ſolemnitatem deueniatur, ibid nu 32. pag. 120.

Miſſa priuata ſolemnia non requirit, ibid. n. 41. pag. 121.

Mitra, & Annulus Abbati imponuntur, & quomodo, diſput. 11. quaeſ. 14. nu. 35. pag. 120.

Mitra quibus nominibus vocetur, & quid ſignificet, diſp. 20. quaeſ. 1. num. 3. pag. 316.

Mitram, & alia Pontificalia deferre non licèt Abbati, niſi in locis ſuae Iuriſdictionis, diſp. 21. quaeſ. 3. num. 1. pag. 337.

Monachorum ſtatus ſimplex eſt, diſ. 1. q. 7. nu. 1. pag. 6.

Monachorum appellatione venit Abbas, ibid. nu. 2.

Monachorum Praelati ſub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur, diſput. 2. quaeſ. 7. nu. 3. pag. 12.

Monaſticam vitam perfectè inſtituit Chriſtus Dominus, diſp. 2. quaeſ. 8. nu. 1. pag. 13.

Monaſticae, & religioſae vitae Cultores floruiſſe nonnullos traditur poſt Chriſti Domini, & Sanctorum Apoſtolorum tempora, diſp. 2. quaeſ 11. per totum pag. 9.

Monachi omnes Occidentis Regulam D. Benedicti amplexati ſunt, diſput. 2. quaeſ. 12. nu 4 pag. 15.

Monaſtica vita ad meliorem redacta fuit formam per D. Baſilium, diſp. 2. quaeſ. 14. nu. 1. pag. 20.

Monachi Regulam Sancti Benedicti (qui poſſunt) memoriter addiſcere debent, diſput. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 2. pag. 17.

Monachi celebrare tenentur officium, quod in Regula S. Benedicti continetur, ibid nu. 3.

Monachi tàm in coquina, quàm in cunctis Monaſterij officiis operantur, & ſua ſibi veſtimenta lauare debent, ibid num. 4.

Monachi poſt Matutinalem expletionem, niſi ante conſtitutam ſurrexerint horam, denuo ad lectos ſuos redire, praeſumere non debent cauſa dormiendi, ibidem num 5.

Monachi per totam Quadrageſimam radi non debent, niſi in Sabbato Sancto. Alio verò tempore poſt ſingulos quindecim dies licitè raduntur, tàm in Sabbatis, quam in octauis Paſchae, ibid nu. 6.

Monachi Balnearum vſum adhibere nõ debent, niſi quaeſtio in arbitrio Prioris conſiſtat, ibid. nu 7.

Monachi intus, foriſuè volatilia edere non debent, niſi infirmitatis cauſa, ibid nu 8.

Monachis volatilia comedere praecipere non debet Epiſcopus, ibid. nu. 9.

Monachi poma, & lactucas, niſi quandò alios cibos aſſumant, manducare non debent, ibid nu. 10.

Monachi aliquando cibos, & potus ſibi vetitos comedere poſſunt, ibid. nu 11.

Monachi, neceſſitate poſtulante, poſſunt poſt Veſpertinum cibum ante lectionem Completorij potum aſſumere, ac pariter tempore quadrageſimali, vel quando mortuorum agunt officium, ibid. nu. 12.

Monachus à Priore increpatus, mea culpa primò dicere debet, indè proſternẽs ſe pedibus illius veniã petere,

at tunc iubente Priore, ſurgere debet, & interrogatus rationem humiliter reddere debet,ibid.nu.13.
Monachi coram alijs pro qualibet culpa nudi flagellari nõ debent,ibid.nu.14.
Monachi ſoli iter facere minimè poſſunt,ibid.nu. 15.
Monachi ſibi Compatres, vel Commatres facere non debent,ibid.nu.16.
Monachi tempore legendi, & meridiano occupati ad colligendas fruges murmurare non debent,ibid.nu.17.
Monachi quarta,et ſexta feria ieiunantes ante nonam,aut poſt neceſſitate poſtulante Prioris arbitrio, leuia opera exercere poſſunt.ibid nu.18.
Monachi quadrageſimali tempore, libris de Bibliotheca acceptis,alios accipere non poſſunt inſcio Priore, ibidem nu.19.
Monachi veſtimenta nec ſatis pretioſa, nec ſatis vilia ferre debent,ſed mediocria,ibid.nu.20.
Monachi debent ferre Cucullam, cuius menſura dubbus cubitis conſiſtere debet,ibid.nu.21.
Monachi viciſſim ſibi pedes lauare debent,ibid. num.23. pag.18.
Monachi mandatum poſt Cœnam exequi debent,ibid.n.24.
Monachi frequenter Villas circumire non debent,niſi alıter neceſſitas ſuaſerit.ibid.nu.26.
Monachi Villas cuſtodire non debent,ibid.
Monachi ad portam Monaſterij cum quocunque hoſpite manducare non debent,ibid.nu.27.
Monachus lector nihil,niſi quod regula decernit, accipere debet,ibid.nu.29.
Monachus debet eſſe is, qui Præpoſitus eſt conſtituendus, ibid.nu.32.
Monachus quam profeſſionem facere teneatur, ibid.n.35
Monachi poſt ſextam dormire poſſunt, ſin verò voluerint legere in Eccleſia, aut lecto eorum poſſunt,ibid.nu.38.
Monathi vſque ad nonam in Quadrageſima operari tenentur,ibid.nu.39.
Monachus negligenter in Refectorio aliquid exercens coram fratribus veniam à Priore petere debet, ibidem num.41.
Monachus iurando,ſermonem ferre non debet, niſi ſicut Sancti Patres conſueuerunt loqui,ibid.nu.43.
Monachi plenarium officium celebrare tenentur in præcipuis Sanctorum ſolemnitatibus, & quæ ſint, ibidem num.46.
Monachi in Paraſceue non aliud,quàm panem,et aquam ſumere debent,ibid.nu.47 pag.19.
Monachi pro Eleemoſinarijs, & Defunctis pſalmos ſpeciales debent decantare,ibid nu 50.
Monachi de Penteceſte per hebdomadam, nec genua flectere, nec ieiunare tenentur, niſi dies ieiunij extiterit, ibid.nu.51.
Monachi in eorum Refectorium manducandi, vel bibendi cauſa laicos ducere non debent,ibid.nu.52.
Monachi non tantum veſtimenta, ſed omnia neceſſaria, quoties neceſſitas expoſcit habere debent,ibid.nu. 53.
Monachi Dormitorium iuxtà Oratorium conſtituere debent, vbi ſuperuenientes Monachi dormire valeant, ibid.num.58.
Monachi in itinere cum Abbate eſſe non poſſunt, niſi ad Synodum accedant,ibid.nu.59.
Monachi cappas diſconſutas,præter villoſas, habere non debent,ibid.num.61.
Monachi docti eligendi ſunt,qui ſuperuenientibus alijs loqui valeant,ibid.nu.63.
Monachi incerti furti orationem,& excommunicationem facere poſſunt, quouſque qui culpabilis extiſtit,manifeſtetur,ibid num.64.
Monachi aduerſus alios Monachos teſtimonium proferentes Monacho perfectiori credendum eſt, ibidem num.65.
Monachus lector ſtando benedictionem petere debet, ibidem num.67.
Monachi æſtiuo tempore ieiunantes poſt ſextam dormire poſſunt,ibid.nu.71.
Monachus,qui culpa noxa tenetur,die Dominico remiſſus habere debet,nec veniam petere,ibid.nu 72.
Monachi ad Miſſam, Sanctus, ſtantes, & Pater Noſter, genuflectentes dicere debent,ibid.nu.74.
Monachus nullus pro munere effici debet,niſi quem bona voluntas,& merita commendant,ibid.nu. 75.
Monachi eorum menſuram, & cibi, & potus ſeparatim habere debent,& de tota menſura ſibi data, alijs tribuere non debent,ibid.nu.76.
Monachus quam pinguedinē accipere debet in victu quotidiano,& quando,ibid.nu.77.
Monachi in Domini Natali,& Paſcha per quatuor dies, volatilia ſumere poſſunt,ibid.nu.78.
Monachi muffolas veruicinas habere debent,ibid.nu. 79.
Monachi quo diſciplinæ modo corrigi debent,ibid.nu. 80. pag.20.
Monachus ex incuria ſui Abbatis ſi delinquit, minùs delinquenti Monacho,quàm ſuo Superiori error adſcribitur,diſput.26.gloſſ.12.nu.2.pag. 438.
Monachus non debet, ſecularibus negotijs ſe implicare, ſed clauſtro contentus ſit, diſput. 27. quæſ.3 nu. 1. pag.445.
Monachus quid ſignificet,ibid.nu.2.
Monachis permiſſum eſt intrà Ciuitates habitare, ibidem nu 3.
Monachus duo beneficia obtinere non poteſt, diſput. 4. quæſ.8.nu.1.pag.40.
Monachus aliquod beneficium obtinens Abbatiam abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, obtinere non poteſt, ibid.nu.2.
Monachus per profeſſionem efficitur, non per habitus aſſumptionem,diſp.5 quæſ.10.nu.4.pag.61.
Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad beneficium ſimplex.diſp.5.quæſ.19. nu.4.pag.71.
Monachus ſimoniacus eligi non poteſt, diſput. 5. quæſ. 21.nu.9.pag.73.
Monachus depoſitus ab Abbatia remanet in Monaſterio, in quo fuit depoſitus, diſput. 13. quæſ. 4. num. 3. pag. 129.
Monachus an de iure communi ſit exemptus ab Epiſcoporum poteſtate, diſput. 15. quæſ. 2. nu. 1. 2. & 3.pag.146.
Monachi B Mariæ Montis Oliueti à quonam, & quandò fuerunt exempti ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſp.15.quæſ.4.nu.10.pag.154.
Monachi B. Mariæ Montis Virginis à quonam fuerint exempti, ibid num.11.pag.155.
Monachi Eccleſiæ Cathedralis ſunt ſub omnimoda Epiſcopi Iuriſdictione, 9ſ. exceptis rebus, quae Regularia inſtituta concernunt, diſput. 15. quæſ. 7. num. 44.pag.177.

 Mona-

Monachi Congregationis Sancti Benedicti Vallis Oleti à decimarum ſolutione ſunt ſpecialiter exempti, diſp. 18. quaeſ. 18. num. 15. pag. 206.

Monachi Premonſtratenſes decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt, ibid. nu. 16 pag. 207.

Monachi B. Mariæ Montis Virginis à decimarum ſolutione exempti ſunt, ibid. nu. 17.

Monachi Montis Oliueti à decimarum ſolutione exempti ſunt, ibid.

Monachi Sancti Baſilij decimas ſoluere non tenentur, ibid. nu. 20. pag. 208.

Monachus non deſinit eſſe ex eo, quòd promotus ſit ad Abbatiam, diſp. 16. quaeſ. 3. n. 3. pag. 240.

Monachorum, ſicut, & Canonicorum Regularium Religio ad opera vitae contemplatiuae dirigitur, diſp. 25. quaeſ. 1. nu. 230. pag. 400.

Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſani à potestate quorumcumque, etiam Nunciorum Sedis Apoſtolicae eximuntur, in priuilæg. memorabili ad finem impreſſo, num. 8. pag. 450.

Mitram, & baculum gerendi priuilegium non competit Abbatiae, niſi per accidens, diſp. 25. quaeſ. 1. num. 192. pag. 395.

Monachi hodie ſunt Clerici, diſ. 25. q. 1. n. 216. pag. 398.

Monachos Sancti Benedicti Canonicis Lateranen. praecedere debere, quinam tenuerint, diſp. 25. q. 1 nu. 290.

Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus non amittit habitum Monaſticum, diſp. 20. q. 3. num. 2. pag. 329.

Monachi ab Eremitis valde differunt, diſp. 25. quaeſ. 1. nu. 127. pag. 388.

Monachū non facit habitus, diſ. 25. quaeſ. 1. n. 282. p. 411

Monachis S. Baſilij quaenam priuilegia extenſa ſunt, diſ. 17. quaeſ. 1. nu 19. pag. 262.

Monachis quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus, diſp. 20. quaeſ. 3. nu. 13. pag. 331.

Monachi hodie ſunt Clerici, diſp. 25. q. 1. n. 216 pag. 398.

Monachi veniunt appellatione Clericorum, ibid. nu. 224. maximè in fauorabilibus nu. 225.

Monachi appellatione venit Abbas, diſp. 25 q. 1. nu. 186. pag. 395.

Monachi S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum confirmationem ſuorum priuilegiorum a Clem. VIII. obtinuerunt, diſp. 18. q. 3. nu. 5 pag. 288.

Monachi Vallis Oleti à Clem. VIII ſua priuilegia confirmari, & roborari obtinuerunt, diſ. 18. q. 3. n. 6. pag. 288.

Monachorum conuerſationem, & vitam, iuxtà nominis ethymologiam ab omnibus diſcrepare, Niceua in Synodo ordinatum fuit, diſp. 25 quaeſ. 1. nu. 71 pag 384.

Monachi alia eſt cauſa, alia Clerici, Clerici ſiones paſcit, Monachi paſcuntur, ibid. nu. 75.

Monachus verus quis eſſe poteſt, & laicus, ibid. nu. 78.

Monachi in primitiua Eccleſia non cogebantur eſſe Clerici, ibid. nu. 79.

Monachis D. Gregorius conceſſit, vt Clerici effici valerent & de Oblatis viuere, ibid. nu. 87.

Monachi ſine licentia Congreg. Caſinen. & Vallis Vmbroſæ ex quauis cauſa dimittere non poſſunt in priuil. memorabili ad finem impreſſo, nu. 25. pag. 152.

Monachorum S. Baſilij exemptiones, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmata ſunt, diſp. 18. q. 3. n. 17. pag 291

Monachis eſt prohibitus de iure habitus lineus, diſp. 25. q. 1. nu. 30. pag. 321.

Monachus albus poteſt eſſe Abbas Monachorum nigrorum, ibid. n. 32.

Monachis competit Clericatus per accidens, & non per ſe, ibid. nu. 70. pag. 384.

Monachus latinè ſignificat ſingularis, ibid. nu. 72.

Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium, ibid. nu. 73.

Monachi ex ipſorum origine ſunt laici, ibid. nu. 76.

Monachi non ſunt Clerici, ibid. nu. 77. pag. 384.

Monachi non praſtabant obedientiam alicui, nec ipſi Abbati, ibid. nu 80.

Monachi poſſidebant propria, ibid. nu. 81.

Monachi ſoluebant decimas Clericis, ſicut laici, ibid. n. 82.

Monachi ſine conſilio Clericorum, nihil poterant agere. diſp. 25. quaeſ. 1. nu. 83 pag. 384.

Monachi fuerunt in ſtatu laicali vſque ad tēpora Euſebij, Zozimi, & Siricij, ibid. nu. 85. pag. 384.

Monachi Scithiæ conuenerunt in vnum, vt Sacerdotem ſibi inuenirēt, qui eis Miſſarum ſolemnia celebraret, ibid. num. 86. pag. 384.

Monachus vix bonus facit bonū clericū, ibi n. 89. p. 385.

Monachis competit Clericatus per accidens, & non eſſentialiter, ſicut Clericis, ibid. nu. 90.

Monachi olim habitabant in ſyluis, & extrà Vrbes, ibid. nu 93.

Monachus hodiè poſſet tranſire ad Canonicos Regulares, ſi ſtrictiorem vitam tenerent, ibid. nu. 98.

Monachorum Religio ad quid fuit principaliter inſtituta, ibid. num. 101. pag. 386.

Monachorum mentio, cur habeatur in antiquiſſimis iuribus, ibid. nu. 133 pag 388.

Monachi erant laici, vſque ad tempora Euſebij, & Zozimi, & Siricij, ibid nu 138 pag. 389.

Monachi poſtquam effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apoſtolorum, ibid. nu. 140.

Monachi, quomodo dicātur imitari Apoſtolos, ibid. n. 141

Monachi ſunt dediti vitæ contemplatiuæ tantum, ibidem num. 166. pag 393.

Monachi, quando prædicant, faciant praeter eorum Regulam, ibid. nu. 169. pag. ead.

Monachi habent interdum Priores, pro eorum Prælatis, ibid. nu 174. pag. 394.

Monachorū proprium nō eſt habere Abbates in Prælatos, ex eorum natura, ſed ex accidenti, ibid. n. 175. p. ead.

Monachus non poteſt eſſe Abbas, niſi per accidens ſit Clericus, ibid nu. 191 pag. 395.

Monachis Benedictinis ex inſtitutione eorum Regulæ datur, quòd poſſunt eſſe Clerici, ibid. nu. 223. pag. 399.

Monachi non Clerici vſque ad quæ tempora fuerunt, ibid. num. 231. pag. 400.

Monachi in Clericos quandò promoueri cœperunt, ibid. num. 232. pag. 401.

Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, praponantur, ibid nu. 251. pag. 404.

Monachos præferendos eſſe, qui Doctores affirmauerint, ibid nu. 252. pag 404.

Monachus debet ferre veſtes Monachales, ibidem num. 255 pag. 406.

MONASTERIA Canonicorum Regularium, quibus præſunt Abbates, enumerantur, diſp. 25. q. 1. n. 177. p. 394

Monaſteria omnia, & bona Congregationis Caſinenſis, et Vallis Vmbroſæ confirmantur, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo nu. 21. pag. 252.

Monaſteria olim tantummodò vnum Abbatem agnoſcebant, diſp. 3. quaeſ. 1. num. 8 pag. 32.

Monaſteriorum commendas Clemens V.exhorruit, diſp. 4.quaes.1.num.4.pag 38.

Monaſteriorum Commendas iterum introduxit Vrbanus VI.& Boniſacius IX.et eas perpetuas ſecutus eſt Paulus II.ibid.nu. 5.

Monaſteria qua ratione antiquitùs commendari cœperũt, diſp.4.quaes.2.nu.1.pag.38.

Monaſteria reſeruata per regulam 2. Cancellariae non intelliguntur ea, quae in commendam concedi conſueta non ſunt, diſput.5.quaeſ.2.nu.1.pag.49.

Monaſteria non debent eſſe loca hominum diſparis profeſſionis, vel habitus.diſp.5.quaeſ.11.nu.2.pag. 62.

Monaſterium vnum tantùm habere debet Abbatem, diſp. 5.quaes.13.nu.3.pag.75.

Monaſteria quinque Caſalis Benedicti, vnita Congregationi S.Iuſtinę de Padua Regiae nominationi non ſubſunt, diſp.7 quaaeſ.1.nu 3.pag.84.

Monaſteria commendata reſidentiam requirunt, diſput.14. quaeſ.6.nu.1 limit vt nu ſeq. pag. 141.

Monaſterium Diui Medardi in Gallia à Ioãne III.Summo Pontifice fuit exemptum, diſput.15.quaeſ.1. num. 3.pag.145.

Monaſterium ędificari non poteſt, niſi licentia ab Epiſcopo obtineatur, diſp.15.quaes.7.nu.16.pag.170.

Monaſteria exempta ab Epiſcopis viſitari non poſſunt, ibid.nu.50 pag.177.

Monaſteria etiam commendata Prioratus, & Prapoſiturae, in quibus non viget Regularis obſeruantia viſitari poßunt in ſingulos annos, ibid. verſ. Monaſteria, *etiam, pag.183.*

Monaſteria exempta Canonicam portionem ſoluere non tenentur Epiſcopis, diſp.15.quaeſ,16.n.4.pag. 198.

Monaſteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis canonicam portionem Epiſcopis ſoluere tenentur, ibidem num. 5.

Monaſteria, vel loca Regularium hodiè ferè omnia non tenentur ad Quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluendam ex ſpecialibus priuilegijs, diſp.15. quaeſ. 17.nu.6.pag.169.

Monaſterium, vel perſona Eccleſiaſtica, ſi in bonis laici ſucceſſit, an ligetur inſtantia iam coram laico ſuſcepta, diſput.15.quaeſ.22.nu.1.& 11.pag.233.

Monaſterium an poſſit inſtitui hæres, ibid. nu. 13.

MONIALES *an participent priuilegia Ordinum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, diſp.17. quaeſ.1. nu.49.pag 275.*

Moniales S.Clarae de poßeſſionibus, quas per ſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli faciunt, decimas ſoluere non tenentur, diſput.15.quaes.18.nu.29.pag.209.

Monialis corrupta in Abbatiſſam electa benedici non poteſt, diſp.22.quaes.8.nu.10 pag.353.

MONTIS.VIRGINIS *Abbates Pontificalibus Inſignijs vtuntur, vigore Bullae Vrbani V. diſput. 20.quaeſ. 1. num 21.pag 323.*

Mos antiquorum Monachorum eligendi Abbatem qualis fuerit, diſp.12.quaes.1.nu.3.pag.122.

Morum grauitatem Praelatus praeſeferre debet, diſp. 26. gloſſ.13.nu.12.pag.441.

Moris humani eſt, illum vereri, cuius iudicio, & voluntate nunc erigeris, nunc deprimeris, diſput.12.quaes. 3. nu.2 pag.124.

MORTEM, *ſi opus fuerit, ſubire debet Abbas, vt Dei honorem, ſubditorumque ſalutem conſeruet, diſp. 26.gloſſ. 8.nu.2.pag.436.*

MVNVS *à manu, a lingua, & ab obſequio quid ſit, diſput. 10 q.3.nu.2. pag.103.*

Munus quot modis ſumi poſſit, diſput. 15. quaeſ.21. num.2.pag.227.

N

NECESSITAS *coporis excuſat à reſidentia, diſput. 14.quaes.4.nu.2 pag.139.*

Neceſſitatis corporalis appellatione quid intelligatur ibidem nu.3.

NEGLIGENTIA *Abbatis ſuper Monaſterij bono um adminiſtratione facit eum deponendum eße à munere, diſput.13.quaeſ. 2.nu.4.pag.128.*

NEGOTIA *Vniuerſitatis per contumaciam particularium impediri non debent, diſput.5. quaes. 3.nu.14.pag.51.*

Negotium, quod per Procuratorem *tractari poteſt, à reſidentia non excuſat, diſput.14.quaes.4.nu.6 pag. 139.*

NEGOTIATOR *non dicitur Clericus, ſi proprios agros per famulos ſuos colat, & fructus deinde vendat. diſpu.15. quaes.24.nu.16.pag.231.*

NEGOTIATIO *aliquãdo Clericis permittitur, et in quibus caſibus diſput.15 quaeſ.21.nu.18.pag.231.*

NEOPHITVS *an poſſit eße Abbas, & Prȩlatus, & quandiù à dignitatibus, & Praelaturis arceatur. diſput. 5. quaes.21.nu.14.pag.73.*

NOBILITAS *ad dignioritatem nihil confert, diſp.5.q. 13. nu.11.pag.65.limita vt ibid.*

NOMEN *Regularitatis vnde prouenit, diſp.25.quaes.1.nu 21.pag.381.*

Nomina eorum, qui atteſtantur communem opinionem in fauorem Caſinentium.ibid nu.207.pag.397.

NOMINATIO *prior maiorem dignitatum denotat, diſput. 24 quaeſ.5.nu.2 pag. 370.*

Nominatio quid ſit, diſp.7.quaes.1.num.1.pag. 83.

Nominatio quotuplex ſit, ibid nu 2.

Nominationi Regiae non ſubſunt quinque Monaſteria Caſalis Benedicti, vnita Congregationi S.Iuſtinae de Padua, ibid. nu.3.pag.84.

Nominationi Regię ſubijciuntur Abbatie, & Prioratus perpetui electiui in Gallia, diſput. 7. quaeſ. 1. num. 4 pag.84.

Nominatio Villelmitanorum, vel alborum Mantellorum in Gallia nunquam à Rege fit, ibid nu. 5.

Nominatio Caleſtinorum à Rege nunquam fit, ibidem num.6.

Nominationi Regiae non ſubeſt Abbas Ciſtercij, qui eſt caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum alijs quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus, ibid. nu.7.

Nominatio Generalium Ordinum in Gallia non fit à Rege, ſed à Religioſis eliguntur, ibid nu 8.

Nominatio Prioratuum Grandimontani Ordinis à Rege non fit, ibid nu. 9.

Nominatio Commendarum Ordinis S. Antonij Viennen. à Rege non fit, ibid.num.10.

Nominatio Abbatie, & Prioratus ſecularis in Gallia per Regem non fit, diſput.7.quaeſ.2.nu.1.pag 84.

Nominatio quas conditiones requirat, diſput.7.quaeſ. 3. per totum pag.85.

Nominatio quomodo fit in Gallia per Regem, & Scholaſticos ad Eccleſias Cathedrales Metropolitanas, vel inferiores vacantes, diſput. 7. quaeſ. 4. per totum pag 85.

Nominatio Abbatis S. Benedicti de Caluello Souana Diœceſis Vallis Vmbroſæ à Communitate Souana ſit, & à Praeſidente Generali ſit confirmatio, diſput. 7. quaeſ. 5. n. 1. pag. 86.
Nominationis forma, quæ aliquandò pro Abbate nominando ſeruata fuit apud Belgas, quæ ſit, ibid. nu. 2.
Nominatio quæcunque ſimoniacè facta eſt ipſo iure nulla, diſp. 10. quaeſ. 5. nu. 1. pag. 106.
Nominatio ſucceſſoris per Epiſcopum, vel Prælatum fieri non poteſt, diſput. 13. quaeſ. 5. num. 2 pag. 130.
NOTORIA allegari debent, licet probatione non egeant. diſp. 16. quaeſ. 17. nu. 6. pag. 254.
NOVALE, quod ſemel fuit, quo ad decimarum ſolutionem ſemper remanet nouale, limita vt ibid. diſp. 15 qſ. 58. nu. 4. pag. 204.
Nouale quid ſit, ibid. nu. 5. & 6.
Nouale in dubio non præſumitur, ibid nu. 7. pag. 205.
NOVELLA, verbum idem importat, quod noua, diſp. 25. quaeſ. 1. nu. 278. pag. 410.
Nouellum idem eſt, quod nouum, diſput. 25 quaeſ. 1. nu. 276. pag. 410.
NOVITIVS Frater quid agere tenetur, vt non facilis ei in Monaſterium tribuatur ingreſſus, diſp. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 34. pag. 18.
Nouitij omnes ſubiacent Ordinarijs locorum quo ad renunciationes faciendas, diſp. 35. quaeſ. 7 nu. 21 pag. 171.
Nouitij egredi volentes de Religione recuperare poſſunt bona, quæ tēpore ingreſſus attulerāt, ibid. n. 29. pag. 173
NOVVM ius tribuitur, et de nouo priuilegium reintegratur, quandò conſtiterit Principem voluiſſe ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeu conceſſionem in charta contentam innouare, diſp. 18. quaeſ. 2. nu 6. pag. 285.
Nouum, verbum, quandoque accipitur pro vltimo, diſpu. 25. quaeſ. 1. nu. 279 pag. 410.
Nouum quandò quid dicatur per additionem, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 118. pag. 387.
Nouum propriè dicitur quod de nouo ortum habet, ibidem num. 277.
NVLLITAS profeſſionis Regularium coram eorū Superiore, et Ordinario diſcuti debet, diſ. 15. q. 7. n. 22. pag. 171
NVNCII, & Ordinarij priuilegio Sanctæ Iuſtinæ contradicentes excommunicantur, in priuileg. memorabili ad fin. imp. nu. 11 pag. 451.

O

OBEDIENTIAE votum Chriſtus Dominus inſtituit diſp. 2. quaeſ. 8. nu. 4 pag. 13.
OBEDIENTIA debita excuſat à reſidentia, diſp. 14. quaſ. 4. nu. 7. pag. 139.
OBEDIENTES magis laudantur, quàm contumaces, diſp. 25. quaeſ. 1. nu. 107 pag. 386.
OBLATIO pueri ad Altare fieri debet ab eius Patre, & Matre, & quomodo, diſput. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 36. pag. 18.
Oblati infantes carnem comedere in Monaſterio non poſſunt niſi neceſſitate poſtulante, ibid. nu. 37.
Oblatio, & abſtinentia die benedictionis ab Abbate facienda, quæ ſit, diſp. 11. quaeſ. 14. nu. 8. pag. 117.
OBLIGATIO non variatur ex perſona ſucceſſoris, nec ius alicuius mutatione perſonæ deterius fieri debet, diſp. 15. quaes. 22. nu 7 pag 233
OBSTINATIONEM ab Abbate fugiendam, ait S. Benedictus diſp. 26. gloſ. 9. nu. 3. pag. 437.
OECONOMVS olim ab Epiſcopo conſtitui poterat de iure Monaſterijs vacantibus, & dari Abbati Coadiutor, diſp. 13. quaes. 3. nu. 1. pag. 129.
OFFICIA Clericalia S. R. E. Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & alijs Religioſis, diſp. 20 quaes. 3 nu 21 pag. 332.
OFFICII nomen quandoque latè, quandoque ſtrictè ſumitur diſp. 1. quaeſ. 2. num. 1 pag. 3.
Officium quid ſit, ibid nu. 2.
Officium, quod in Regula S. Benedicti continetur Monachi celebrare tenentur, diſp. 2. q. 13. ſub Conc. n. 3. pag. 17
Officium plenarium per Monachos celebrari debet in præcipuis Sanctorum ſolemnitatibus, & quæ ſint, ibid. nu. 46 pag. 18.
Officium anniuerſarium faciendum eſt pro Abbate defuncto, ibid. nu. 73. pag. 19.
Officium aliquod ſi renunciatione vacat, quandò Electores ad electionem procedere poſſint, diſp. 5. qſ. 7 n. 3. p. 57.
Officia manualia quænam intelligantur, diſp. 5. quaes. 14 num 6. pag. 66.
Officia Religioſis per externos fauores à Religioſis procurari non debent, diſp. 10 quaes. 1. nu. 7 pag 102.
Officia procurata in Congregatione Vallumbroſana per externos fauores per biennium ad illa, vel ſimilia inhabiles redduntur, ibid nu. 10.
Officia diuina ſolemniter celebrari poſſunt per Archiepiſcopos, & Epiſcopos in locis exemptis ſuæ Diœceſis, diſp. 15 quaeſ. 7. nu 36 pag. 176.
OLIVETANI inceperunt de anno 1319. diſp. 25. quaeſ. 8. num 8 pag 431.
Oliuetani præcedunt Monachos Montis Virginis in terra Ayrolæ, diſp. 25. quaes. 8. nu. 10. pag. 432.
Oliuetani ſpecialiſſimam priuilegiorum ſuorum confirmationem à Iulio II. adepti ſunt, diſp. 18 q. 3. n. 12. p. 291
Oliuetanæ congregationis Abbates Inſignijs Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & ſpecialiter Iulij II. diſp. 20 quaeſ. 1. nu. 20 pag. 323.
Oliuetani Ordinis inſtitutio à quo fuerit facta, diſput. 2. quaeſ. 15 nu 13. pag 26.
OMNE aliquando, prout hic, plus afficitur mœroribus, quam honoribus gaudet, diſp. 10 quaes. 1 nu. 1. pag. 101.
Omne, quod eſt in Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitae, ibidem num 4.
ONERA, ſeu PRINCIPUM à ſolutione eximuntur Monachi S. Iuſtinæ, & Vallis vmbroſæ, in priuil. memorab. ad fin. impreſſ. nu 18. pag. 451.
OPVS actiua, coniunctum cum contemplatiua, eſt dignius opere actiua ſimpliciter, diſp. 25. q. 1. n. 165. pag. 392
Opus vitæ actiuæ eſt duplex, ibid. nu. 172. pag. 393.
ORATIO incerti furti, atque excommunicatio fieri poteſt per Monachos, quouſque qui culpabilis exiſtit, manifeſtetur, diſp. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 64. pag. 19.
Orationes, quæ pro Electo dicuntur, quae ſint, diſput. 11. quaeſ. 14. nu. 21. & ſequentibus pag. 119.
Orationi vacare debet Abbas, diſput. 26. gloſſ. 13. nu. 3 pag. 440.
ORDINARII vocantur Generales Ordinum, ſuper Abbates, & alios Prælatos Conuentuales eorundem Ordinum, diſp. 14. quaes. 3 nu. 4. pag. 139.
Ordinarius debitis pœnis ferire poteſt Regulares extra Monaſterium degentes, ſi delictum committant, diſp. 15. quaes. 7. nu. 7. pag. 168.

Ordi-

Ordinarius ad debitum ſoluendum compellere poteſt Regulares exemptos extrà Monaſterium degentes, in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum; non autem in alijs, ibid.n 8.pag.169.

Ordinarij quam poteſtatē habeant quo ad clauſuram Sanctimonialium exemptarum, ibid.n.17.pag.170.

Ordinarij compellere poſſunt Regulares vltimarum voluntatum executores ad ſuſcepti muneris rationem reddendam, ibid.n.23.pag.171.

Ordinarius poteſt exemptos capere, ſi fugæ periculum adſit, eosq; ad forum competentem mittere, ſed intellige vt ibi, ibid.nu.41.

Ordinarij Iuriſdictionem habent in exemptos quo ad expoſitionem Reliquiarum, & Imaginum, ibid.n 53 p 182.

Ordinarius poteſt declarare exemptum incurriſſe excommunicationem, & id vt ſui ſubditi illum euitent, ibid. verſ. Ordinarius poteſt declarare, pag.182.

Ordinarius punire poteſt exemptos ſuis priuilegijs abutentes, ibid. verſ. Ordinarius punit, pag.183.

Ordinarius poteſt ſe intromiſcere, ne excommunicati, vel vſurarij ſepeliantur in loco etiam exempto, ibid. verſ. Ordinarius poteſt ſe.

Ordinarius præcipere poteſt, vt excommunicati, vel vſurarij ſepulti humo eximantur, & contrauenientes punire, ibid.

Ordinarius coercere poteſt exemptos exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis, ibid verſ. Ordinarius coercet.

Ordinarius habet auctoritatem in Populum Eccleſiæ exēptæ, ibid. verſ. Ordinarius habet, pag. 84.

Ordinarius cum habeat de iure communi fundatam intentionem in omnibus locis ſuæ Diœceſis, debet manuteneri in quaſi poſſeſſione illius Iuriſdictionis, diſp. 15. quæſ.8.n.2.pag.184.

Ordinarius eò ipſo quòd exercet Iuriſdictionem in vna Diœceſis ſuæ parte, conſtitui videtur in quaſi poſſeſſione dictam Iuriſdictionem exercendi, etiam quo ad alias partes, ibid n.5 pag 185.

Ordinarius nequit in materia exemptionis de ſua Iuriſdictione cognoſcere, diſp.15.quæſ.10.n.2.pag.188.

Ordinis S. Baſilij inſtitutio, & reformatio per eum redacta fuit ad meliorē formam, diſp.2.q.14.n.1 p.20.

Ordinis Canonicorum Regularium inſtitutio, ac reformationes à quibus factæ, diſp.2.quæſ.14.n.2.pag.20.

Ordinis Præmonſtratenſis inſtitutio à quo facta fuerit, ibid.nu.8.

Ordo Vallis Collium quandonam cœperit, diſp.2.quæſ.15. n.6.pag.25.

Ordinis Humiliatorum inſtitutio à quo, & quandò facta, & comprobata, & tandem extincta fuerit, ibid.n.10. pag. 26.

Ordinis Oliuetani inſtitutio à quo, & quo tempore fuerit facta, ibid n.13.

Ordo Carthuſianorum quo tempore, & à quonam fuerit inſtitutus, diſp.2.quæſ.16.n.1 pag.28.

Ordo ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis captiuorum à quonam fuerit inſtitutus, atque confirmatus, ibid.n.2.

Ordinis prædicti reformatio à quo approbata fuerit, ibid. num. 3.

Ordo S. Antonij Viennen. quandò exordium ſumpſit. diſp.2.quæſ.16.n.5.pag.28.

Ordo Prædicatorum à quonam, & quo tempore fuerit inſtitutus, & approbatus, ibidem num. 6.

Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, de Obſeruantia, & Capuccinorum origo, quandò cœperit, ibid. nu.7.pag 29.

Ordo Eremitarum S. Auguſtini à quo inſtitutus, & approbatus fuerit, ibid.n. 8.

Ordo Reformatorum Diſcalceatorum S. Auguſtini à quonam fuerit inſtitutus, ibid. n.9.

Ordo Carmelitarum à quonam exordium ſumpſerit, ibid. num. 10.

Ordo Diſcalceatorum, ſeu Reformatorum Ordinis Carmelitarum à quonam fuerit inſtitutus, ibid n.11.

Ordo Seruorum B. Mariæ à quibuſnam inſtitutus fuerit, ibid.nu.12.

Ordinis S. Mariæ à Mercede, ſeù Redemptionis inſtitutio, & approbatio quandò exordium ſumpſerit, ibid. nu.13 pag 30.

Ordo S. Hieronymi in Hiſpania a quonam inſtitutus, & approbatus fuerit, ibid n.14.

Ordo S. Hieronymi Ieſuatorum, ſeù Clericorum Apoſtolicorum à quonam inſtitutus, & approbatus fuerit, ibid.nu 15.

Ordo fratrum Cruciferorum, atque eius approbatio à quo, & quonam tempore fuerit inſtitutus, ibid n.16.

Ordines minores, & prima tonſura conferri poſſunt per Abbates, diſp.5.quæſ.12.n.2.pag.62.

Ordines minores non conferunt, qui non ſunt Sacerdotes. ibid nu 3.

Ordo inuito conferri non debet, diſput.10.quæſ.2.num.1. pag. 102.

Ordo per benedictionem non imprimitur, diſp.11.quæſ. 1 n.4.pag.108.

Ordinis actus, vt poßit exerceri, benedictio non eſt ſimpliciter Abbati neceſſaria, diſp.11.quæſ.3.n.3.pag.109

Ordines minores conferri poßunt per Cardinales Presbyteros, diſp.11.quæſ.4.nu.4 pag.110.

Ordo Cluniacenſis à quonam exemptionem totalem obtinuerit, diſp.13.quæſ.4.n.2 pag.150.

Ordo Ciſtercienſis à quonam fuerit exemptus, ibid. nu.7. pag 153.

Ordo Cœleſtinorum à qua exemptionem ab Ordinariorum Iuriſdictione obtinuerit, ibid n.8.pag.154.

Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti à quonam plenariam exemptionem habuerit, ibid.n.10.

Ordo Monachorum B Mariæ Montis Virginis à quonam fuerit exemptus, ibid.n.11 pag.155.

Ordo Præmonſtratenſis à quo, & quonam tempore fuerit exemptus, ibid.n.12.

Ordo Carthuſianorum à quo, & quandò fuerit exemptus ab Ordinariorum Iuriſdictione, ibid.n.13.

Ordo D. Baſilij à quo, & quonam tempore fuerit exemptus, ibid.n.14.pag.156.

Ordo Fratrum S. Spiritus de Vrbe à quo exemptionis priuilegium obtinuerit, ibid.n.15.

Ordo S. Antonij Viennen. à quibus fuerit exemptus, ibid.nu.16.

Ordo Prædicatorum à quibus, & quonam tempore exemptionis priuilegium impetrauerit, ibid n.17.

Ordo Eremitarum S. Auguſtini à quo fuerit exemptus ab Ordinariorum Iuriſdictione, ibid.n.18.pag.157.

Ordo Carmelitanus à quo, & quonam tempore fuerit exēptus, ibid.n.19.

Ordo Seruorum B. Mariæ à quo fuerit exemptus, ibid.nu. 12.pag.158.

Ordo

Ordo Minimorum S. Franciſci de Paula à quo exemptionis priuilegium obtinuerit, ibid. n. 22.

Ordo Ciſtercienſis decimarum ſolutioni adſtrictus non eſt, diſp. 15. quæſ. 18. n. 12. pag. 206.

Ordo Cœleſtinorum à decimarum ſolutione eſt ſpecialiter exemptus, ibid. n. 13.

Ordo Gluniacenſis decimas ſoluere non tenetur ex ſpeciali priuilegio, ibid. n. 14.

Ordo S. Antonÿ Viennen. decimas ſoluere non tenetur, ibid. n. 21. pag. 208.

Ordo S. Mariæ à Mercede Redemptionis Captiuorum à decimarum præſtatione exempta eſt, ibid. n. 22.

Ordo Minimorum S. Franſiſci de Paula à decimarum ſolutione ſunt exempti, ibid. n. 23.

Ordo Cruciferorum à decimis exempti ſunt, ibid. nu. 24. pag. 209.

Ordo Carthuſianorum decimas præſtare non tenetur ex ſpeciali priuilegio, ibid n. 25.

Ordo Prædicatorum à decimis exemptus eſt ſpeciali priuilegio, ibid. n. 26.

Ordo Fratrum Minorum Conuentualium à ſolutione decimarum exemptus eſt, ibid. n. 27.

Ordinatio antiquior attēditur in ordinatis, diſp. 25. quæſ. 1. n. 125. pag. 386.

Ordinis Epiſcopalis quæ ſunt, per inferiorem illum non habentem conſuetudine, ſeù præſcriptione acquiri non poſſunt, diſp. 19. quæſ. 1. n. 2. pag. 311.

Ordines minores, poteſt Abbas ſibi ſubditis conferre, diſp. 25. quæſ 3. n. 4. pag 423.

Ordines à quocumque Epiſcopo ſumere poßunt Caſinenſes, & Vallumbroſani, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n. 31. pag. 453.

Ordo ſcripturæ, & prior nominatio attendendus eſt, diſp. 25. quæſ. 7. n. 2. pag. 429.

Ordo reformatus, dicitur idem Ordo, non diuerſus, diſp. 25. quæſ. 1. n 119. pag. 387.

Ordo monaſticus, qua ratione dicitur originem habuiſſe ab Apoſtolis, ibid. n. 139. pag. 389.

Ordo ſcripturæ tunc attenditur, quandò ſumus in dubÿs, ibid. n. 153. pag. 391.

Ordo ſcripturæ non attenditur, quandò ſumus certi, diſpoſitionem non dare ordinem, ibid n. 154. pag. 391.

Ordo Clericalis per manus impoſitionem confertur, ibid. n. 213. pag. 398.

Ordinem Eccleſiaſticum habentes, dicuntur Clerici, ibid. n. 241. pag. 402.

Ordo accedendi ad Miſſam ſolemnem qualis ſit, diſp. 11. quæſ. 14. n. 22 pag. 119.

Ordo emittendi profeßionem Monaſticam, qualis ſit, ibid nu. 23.

Ordo S. Mariæ à Mercede potitur priuilegÿs Mendicantium, diſp. 17. quæſ. 1 n. 34. pag. 267.

Ordo Minimorum potitur omnibus priuilegÿs Mendicantium, ibid. n. 37. pag. 268.

Ordo Seruorum B. Mariæ per Bullam Pÿ V. priuilegiorum ſuorum confirmationem obtinuit, diſp. 18. quæſ. 3. n. 25. pag. 293.

Ordo Eremitarum S. Auguſtini ſua priuilegia aliàs à Sede Apoſtolica confirmata à Iulio II. iterum confirmari obtinuit, diſp. 18. quæſ. 3. n. 26. pag. 293.

Ordo ſanctiſſimæ Trinitatis quarum Religionum priuilegia participet, diſp. 17. quæſ. 1. n. 25. pag. 266.

Ordo ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum priuilegiorum ſuorum confirmationē à Gregorio XIII. aſſecutus eſt, diſp. 18. quæſ. 3. n. 22. pag. 292.

Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis communicat in priuilegÿs cum Ordinibus Mendicantium, diſput. 17. quæſ. 1. n. 35 pag. 268.

Ordo S. Hieronymi Hiſpaniarum à pluribus ſummis Pōtificibus priuilegia ſua confirmari, & roborari obtinuit, diſp. 18 quæſ. 3. n. 19. pag. 292.

Origo Canonicorum Regularium deducitur ex veteri Teſtamento a Leuitis, diſp. 25. quæſ 1. n. 3. pag. 380.

Origo Clericorum, & Laicorum, diſp. 25. quæſ. 1. n. 137. pag. 389.

Otium quid ſit, diſp. 26. gloſ. 13. n. 10. pag. 440.

Otium à ſe Prælatus expellere debet, ibid. n. 11.

P

Pactio in renunciatione Eccleſiaſticorum beneficiorum interuenire non debet, diſp. 13. quæſ. 5. nu. 1. pag. 130.

Papa, ſecundum aliquos deueniſſe dicitur ex dictione, Abba, diſp. 1 quæſ. 1. n. 4. pag. 2.

Papa ſine cauſa diſpenſans, a culpa non excuſatur, diſp. 5 quæſ. 16. n. 7. pag. 68.

Papa ſi reſcribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præſumitur velle aliter, quàm ſit conſuetum, diſp. 12. quæſ. 2. n. 6. pag. 123.

Papa poteſt in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique: in temporalibus verò indirectè, diſp. 16. quæſ. 1. n. 5 pag 238.

Papæ declarationi ſtandum eſt in ÿs, quæ concernunt factum alienum, diſp. 25. quæſ. 1. n. 56 pag 383.

Papæ auctoritati ſtandum eſt magis, quam alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris in deciſionibus cauſarum, ibid. n. 57.

Papa poteſt tollere ſola voluntate ius poſitiuum, diſp. 25. quæſ. 1. n. 65. pag. 384.

Papæ verba narratiua non probant, niſi ad effectum, ad quem ſunt prolata; ſecùs quandò principaliter ſuper illis dubitari contingit, diſp. 25. quæſ. 1. n. 287. p. 411.

Participantes priuilegia per communicationem poſſunt vti illis etiam tempore interdicti poſiti à principalibus, à quibus habent communicationem, diſp. 17. quæſ. 4. n. 4. pag. 281.

Pastores dicuntur Abbates, diſp. 5. quæſ. 5. n. 2. pag. 51.

Paſtor æternus, quos ſuo ſanguine redemit, proprÿs Paſtoribus, non verò mercenarÿs commendauit, diſp. 14. quæſ. 2. n. 4. pag. 138.

Paſtorum more vt gregi ſuo inuigilet cæteris præficitur Abbas, diſp. 26. gloſſ. 8. n. 4 pag. 436.

Paramenta Pontificalia quomodo ſint præparanda pro ſolemni Miſſarum celebratione, diſp. 11. quæſ. 14. n. 17. pag. 119.

Paramenta Electi, atque eius Capellæ debent eſſe minoris ornatus, quàm Epiſcopi, ibid n. 19.

Paramenta Aſſiſtentium Abbati, quæ ſint, ibid. n. 21.

Parochus ex iuſta cauſa, & cum licentia Ordinarÿ in ſcriptis poteſt à ſua Eccleſia abeſſe, diſp. 14. quæſ. 5. n. 2. pag. 140.

Pater iniquè ſe habens in filium, cogitur illum emancipare, diſp. 15. quæſ. 3. n. 2. pag. 147.

S. Paulus in Græcia Teclam Virginem conſecraſſe oſtenditur, diſp. 2. quæſ. 10. n. 3. pag. 14.

Paulus Eremita, Io. Baptiſta, Antonius, Hilarion, & Macharius fuerunt Eremitæ, non Monachi, diſp. 25. quæſ. 1. num. 126. pag. 388.
Paulus Diaconus ſcripſit, non multum poſt B. Gregorij Pontificatum, ibid. n. 249. pag 430.
PAVPERTATIS *votum Chriſtus Dominus inſtituit, diſp. 2. quæſ. 8. n. 3. pag. 13.*
PAX *quomodo danda eſt in Miſſa celebratione Abbatis, diſp. 11. quæſ. 14. n. 33. pag. 129.*
PECCATVM *mortale committitur per eligentes dignum, omiſſo digniori: an ſemper ſit mortale, diſp. 5. quæſ. 13. n. 4. & 5 pag. 64.*
Peccatum mortale committit Inferior diſpenſans in lege Superioris ſinè cauſa, ac diſpenſatio nulla eſt, diſp. 5. quæſ. 16. n. 1. pag. 68.
cum Peccato, & ſinè peccato quoties aliquid fieri poteſt, præſumendum eſt ſinè peccato fieri, diſp. 5. quæſ. 17. nu. 5 pag. 69.
Peccatis de duobus minùs præſumendum eſt, ibid. n 6.
in Peccato mortali publico conſtitutus eligi minimè poteſt, diſp. 5. quæſ. 21 n 3 pag. 72.
Peccata ſubditorum Prælatus quandò dicatur diſſimulare, diſp. 26. gloſſ. 12. n. 4. pag 438.
PECVNIA, *quæ datur pro dignitate Eccleſiaſtica obtinenda, inducitur ſimonia, diſp. 10. quæſ. 3. n. 4 pag. 104.*
Pecunia data Electori, nè ſuffragetur alicui digno, contrahitur ſimonia, ibid n. 6.
Pecunia tradita Electoribus indignum eligere volentibus, nè illum eligant, an ſit ſimonia, ibid. n 10.
PELAGIVS I. *Pont. Eccleſiam Catanen. Epiſcopo Meſſanen. ad tempus commendauit, diſput. 4. quæſ. 1. nu. 2. pag. 38.*
PENSIO *ſi ſtatuto tempore non ſoluatur, in Curia Romana regreſſus, acceſſus, & ingreſſus ad beneficia conceduntur, diſp. 13 quæſ. 6. n. 4. pag. 131.*
Penſio ſuper beneficij redditibus iuſta de cauſa imponi poteſt de iure communi, diſp. 13. quæſ 7. n. 1. pag. 131.
Penſio in vitæ ſubſidium, & alimentorum gratia aſſignata cenſetur in piam cauſam impoſita, ibid n. 2.
Penſio etiam ſuper beneficijs commendatis imponi poteſt, ibid nu. 3.
Penſio ſuper Abbatij Conſiſtorialibus Ordinariorum imponi non poteſt, ibid. n. 4. pag. 132.
Penſionis impoſitio maiorem auctoritatem requirit, quàm collatio beneficij, ibid. nu 5.
Penſio quid ſit, diſp. 15. quæſ. 21. n. 2. pag. 227.
PERMVTATIO *beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet, diſp. 13. quæſ 8. n. 11. pag. 133.*
Permutationes beneficiorum admitti, & approbari poſſunt per Abbates, & Prælatos Epiſcopo inferiores, Iuriſdictionem Epiſcopalem habentes, ibid. n. 13.
Permutationes beneficiorum approbari poſſunt per Prælatos inferiores non exemptos, ſi per eos hæc facultas præſcriptione fuerit acquiſita, ibid. n. 14.
PERPETVVS *cenſetur, qui deponi non poteſt ab officio, niſi certis de cauſis, diſp. 12 quæſ. 1. n. 7. pag. 122.*
PERIVRVS *an poſſit eſſe Abbas, diſp. 5. quæſ. 21. n. 12. pag. 73.*
PERSEVERANTES *in bono, dicuntur melioris conditionis, diſp. 25 quæſ. 1. n. 106 pag. 386.*
PERSONA *Eccleſiaſtica à laicorum poteſtate exempta eſt, diſp. 15. quæſ 19 n. 1. pag 215.*
Perſona Eccleſiaſtica immunis eſt ab oneribus realibus, perſonalibus, & mixtis, atque extraordinarijs, etiam quo ad ipſius bona, diſp. 15. quæſ. 20 n. 2. pag. 221.
Perſona Eccleſiaſtica à tributis, & impoſitionibus laicorum exempta eſt, non ſolùm quo ad bona patrimonialia; ſed etiam quo ad bona donata, empta, & quocunque titulo canonico acquiſita, ibid. n. 3.
Perſonæ Eccleſiaſticæ à tributis, vectigalibus, gabellis, telonijs, ac alijs oneribus, tàm realibus, quàm perſonalibus ſunt exemptæ, diſp. 15. quæſ. 21. nu. 3. limita tamen vt nu 7. pag. 227.
Perſona Eccleſiaſtica in aliquibus caſibus non eſt exempta ab oneribus, & tributis, ibid. n. 7. pag. 228.
Perſona Eccleſiaſtica negotiationem exercens ad ſolutionem gabellarum tenetur, ibid.
Perſona Eccleſiaſtica, ſi in bonis laici ſucceſſit, an ligetur inſtantia iam coram Iudice laico ſuſcepta, diſp. 15. quæſ. 22. n 1. & 11. pag. 233.
PERSONATVM *habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur cappis violaceis, & rubeis, diſp. 20 quæſ. 3. n. 7. pag. 330.*
PESTIS *Religionis eſt ambitio, diſput. 10. quæſ. 1. num. 2. pag. 101.*
Peſtis dicitur bellum inter Deum, & homines, diſp. 19. quæſ. 6. n. 5. pag. 316.
PILEO *vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, diſp. 20. quæſ. 3. n. 22. pag. 332.*
PISTORII *fuit pronunciatum contra Lateranenſes Canonicos, diſp. 25. quæſ. 1 n. 205. pag. 37.*
PIXIS *non eſt neceſſarium, vt ſacra Chriſmatis vnctione conſecretur: & ex qua materia eſſe debeat, diſp. 23. quæſ. 3. n. 5. pag. 357.*
PLANETA *quomodò, & qualiter fieri debeat, diſput. 22. quæſ. 4. n. 9. pag. 349.*
PLEBEIVS *recipi non debet in Monaſterio, niſi prius Monachus fieri voluerit, diſp. 2. quæſ. 13. ſub Concil. n. 42. pag. 18.*
PLVVIALE *quomodò, & qualiter fieri debeat, diſput. 22. quæſ. 4. n. 13. pag 349.*
POENAE, *quæ Epiſcopis non reſidentibus infliguntur, quæ ſint per Concil. Trid. ſtatuta, diſput. 14. quæſ. 7. nu. 1. pag 141.*
Pœnæ, quas Epiſcopi non reſidentes ſubire coguntur, Abbatibus, & Prælatis Epiſcopo inferioribus habentibus territorium cum Iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideatur, etiam infliguntur, ibid. n. 2.
Pœnæ ſupradictæ an etiam infligantur Abbatibus, & Prælatis Regularibus, non reſidendo, ibid. n. 3. & 4.
POENITENTIA *ſolemnis, ſicut & benedictio nuptialis non reiteratur, diſp. 11. quæſ. 6. n. 2. pag. 111.*
Pœnitentiæ ſacramentum exercere non poſſunt Regulares, niſi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur, diſp. 15. quæſ. 7. n. 15. pag 170.
POLLVTIO *vbi eſt occulta, an Eccleſia, & Cœmeterium indigeant reconciliatione, diſp. 23. quæſ. 11. n. 8. p. 364.*
PONTIFICALI *Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum vti debent Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, diſp. 21. quæſ. 11. n. 1. pag. 345.*
Pontificalia Abbatibus conceſſa ſunt ad decorem Eccleſiarum ſuarum, ibid. nu. 2.
Pontificale Romanum, & Cæremoniale Epiſcoporum reformauit Clemens VIII. ibid n. 3. pag. 346.
PONTIFICALIA *exercentes in Eccleſiis Caſinenſium, & Vallis Vmbroſæ illis inuitis excommunicationem incur-*

runt

rant in priuileg. memorabiliu ad finem impreſſo, nu. 34. pag. 454.
Pontificalia inſignia, quæ ſint, diſput. 20. quæſ. 1. nu. 2. pag. 319.
Pontificalia exercere poſſunt Abbates generales in omnibus Congregationum ſuarum Eccleſiis, diſput. 21. quæſ. 5. n. 2. pag. 339.
Pontificalia exerceri non poſſunt ab Epiſcopo in Eccleſiis Abbatialibus exemptis, abſque Abbatum licentia, diſp. 15. quæſ. 15. n. 1. pag. 196.
Pontificalia exerceri poſſunt per Epiſcopum in Eccleſiis, & locis exemptis, propria auctoritate, abſque tamen exercitio, ibid. nu. 2.
Pontifex dicitur Papa, eò quod omnium Pater eſt, diſp. 1. quæſ. 1. n. 5. pag. 2.
Pontifices etiam Epiſcopi appellantur, diſp. 1. quæſ. 6. n. 1. pag. 5.
Pontificis appellatione venit Abbas, ibid nu. 2.
Pontificis appellatione veniunt etiam Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, ibid. n. 3. pag 6.
Pontifex ſolus Abbatias in commendam tradere poteſt, diſp. 4. quæſ. 3. n. 1. pag. 38.
Pontifex nullius iuri derogare creditur, diſput. 4. quæſ. 7. nu. 3. pag. 40.
Pontifex non cenſetur reſcribere aliter, quàm ſit conſuetum, diſp. 5 quæſ. 2. n. 2. pag. 49.
Pontifex ſolus diſpenſare poteſt cum illegitimis ad Prælaturas, diſp. 5. quæſ. 14. n. 7 pag. 66.
Pontifex quam regulam tradit Abbati, diſp. 11. quæſ. 14. n. 4. pag. 115.
Pontifex benedicit baculum, & illum benedictum tradit Abbati, ibid. n. 5. pag 116.
Pontifex benedicit anulum, & illum deinde benedictum dat Abbati. ibid. n. 7.
Pontifex quandò Abbatem benedicat, ibid. n 9. pag. 117.
Pontifex, benedicto Abbate, quomodo ſe habeat in exhortatione ad Monachos, & ad ipſum Abbatem, ibid. nu. 10. & 11.
Pontifex ad ſui libitum acceſſus, regreſſus, & ingreſſus ad beneficia concedere poteſt, diſp. 13. quæſ. 6. n. 3 pag. 131
Pontifex ſolus priuilegiorum Regularium validitatem declarare poteſt, diſp. 15. quæſ. 6. n. 2. pag. 165.
Pontifex ſolus de exemptione cognoſcit, diſp. 15. quæſ. 10. n. 3. pag. 189.
Pontifex à decimarum ſolutione eximere poteſt, diſp. 15. quæſ. 18. n. 30. pag. 209.
Portio Canonica quid ſit, diſp. 15. quæſ. 16. nu. 1. pag. 197.
Portio Canonica de quibus bonis debeatur: & an nomine Epiſcopi, hic intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores, ibid. n. 2 pag. 198.
Portio Canonica Epiſcopis ſolui non debet à Monaſteriis, & locis exemptis, ibid. n. 4.
Portio Canonica debetur Epiſcopis per Monaſteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis, ibid. num. 5.
Populus non exemptus Abbatia exempta præſcribere poteſt contra Epiſcopum exemptionem, vt ſubſit Abbatia exempta, diſp. 19. quæſ. 3. n. 9 pag. 314.
Poſſeſſio beneficij, vel dignitatis adipiſcenda Pontificium diploma requirit, diſp. 9 quæſ. 1. n. 1. pag. 97.
Poſſeſſio Abbatiæ, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem non eſt valida, ibidem num. 2. pag. 98.
Poſſeſſio Anteceſſorum, ad effectum manutentionis iuuat ſucceſſorem, diſp. 15. quæſ. 10. n. 5. pag. 189.
Poteſtas commendandi regulatur à poteſtate conferendi, diſp. 4. quæſ. 3. n. 2. pag. 39.
Poteſtas Ordinaria in propria Diœceſi de iure communi eſt tota penes Epiſcopum, diſp. 15. quæſ. 2. n. 2. pag. 146
Poteſtas benedicendi veſtes ſacras, & alia Eccleſiaſtica ornamenta extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum, diſp. 22. quæſ. 1. n. 7. pag 347.
Potus, ac cibus Monachis prohibiti, ſunt aliquando illis concedendi, diſp. 2. quæſ. 13. ſub Concil. n. 11. pag. 17.
Praecedentiae ius eſt iuris poſitiui, & ſapit priuilegium, diſp. 25. quæſ. 1. n. 64. pag. 384.
Praedicatorum Ordinis inſtitutio, & approbatio à quo fuerit facta, diſp. 2. quæſ. 16. n. 6 pag. 28.
Prædicatores obtinent honorabiliorem locū inter cæteros Mendicantes, diſp. 25. quæſ. 8. n. 5. pag. 430.
Prædicatorum Fratrum vita hodie eſt arctior, quàm vita Monachorum, propter eorum conſtitutiones, diſp. 25. quæſ. 5. n. 95. pag 385.
Prædicatores Fratres ſi hodie ſe transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apoſtaſiam, ibid. num. 96. pag. 385.
Prædicatorum, & Minorum plurima priuilegiorum confirmationes permixtim recenſentur, diſp. 18. quæſ. 3. n. 23. pag. 292.
Prædicatores communicant in priuilegijs cum aliis Ordinibus Mendicantium, diſp. 17. quæſ. 1. n 28 pag. 266.
Praefatio ſuper electum quomodo dicenda, diſput. 11. quæſ. 14. n. 30 pag. 120.
Praelationis ardor ambitionis eſt ſignum, diſp. 26. gloſſ. 8. n. 3. pag 436.
Prælatura, vel officium aliquod ſi ex renunciatione vacat, quandò debeant Electores ad electionem procedere, diſp. 5. quæſ. 7. n. 3 pag. 57.
Prælatura vacante, intra quod tempus Electores ad electionem deuenire debeant, ibid. n 4 pag. 58.
Prælaturæ vacationis tempore habilitas ad eligendum nō attenditur, ſed tempore, quo celebranda eſt electio, diſp. 5. quæſ. 8. n. 9. pag. 59.
Prælatura illegitimè natis conferri non poteſt, abſque diſpenſatione: etiam ſi defectus eſſet occultus, diſp. 5. quæſ. 14. n. 1. & 3. limita n. 4. pag. 65.
Prælatura, & aliæ dignitates Regulares conferri poſſunt illegitimis per Generales, vel Prouinciales Prælatos, ſimul cum generali, prouinciali, vel intermedio Capitulo abſque alia diſpenſatione, ibid. n. 9. pag. 66.
Prælatura, & aliæ Regulares dignitates, & officia conferri poſſunt illegitimis per Generales, vel Prouinciales Prælatos Congregationis Clericorum infirmis miniſtrantium abſque alia diſpenſatione, & Capitulo, ibid. n. 10.
Prælatura haberi non poteſt à filijs illegitimis Religioſorum in ea Religione, in qua eorum Patres Prælati ſunt, vel fuerunt: & non ſolum in eodem Conuentu, ſed etiam in tota Religione, diſp 5. quæſ. 15. per tot. pag 67
Prælati per doctrinam ſuas, & aliorum animas ſaluas faciunt, diſp. 26 glo. 1. n. 4. pag. 434.
Prælati, & Abbates à Chriſto Domino inſtituti ſunt vt ſpeculatores, Doctores, & Præcurſores ſui gregis, ibid. nu. 5.
Prælatus ferri, & adamantis nomine, qua de cauſa appelletur, diſp. 26. glo. 13. n. 7. pag. 440.

Præla-

Praelatura in Religione obtinenda illegitimis concedi nõ poteſt à Generalibus, vel Prouincialibus cum Capitulo, abſque cauſa cognitione, diſp. 5. quaeſ. 16. n. 4. pag. 68.

Praelatura nunquam, ſed vita merita nos Deo commendant, diſp. 10. quaeſ. 1. n. 6. pag. 101.

Praelatura ſi non acceptatur à Religioſo contra praeceptũ ſui Superioris, mortaliter peccatur, diſp. 10. quaeſ. 2. n. 3. pag. 103.

Praelatura ſi renunciatur ab eo, qui veriſimiliter ſe rateris magis idoneum cognoſcit, mortaliter peccatur, ibid. num. 4.

Praelatura ſecularis, quę à Papa confertur, in manibus ipſius Papae reſignanda eſt, diſp. 13. quęſ. 1. n. 7. pag. 126.

Praelatura electiua in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus reſignanda eſt, ibid. n. 8. pag. 127.

Praelatura commendata reſidentiam requirit, diſput. 5. quaeſ. 6. n. 1. pag. 141.

Praelati nominis ethimologia quaenam ſit, diſp. 1. quaeſ. 1. n. 7. pag. 2.

Praelatorum nomina Epiſcopis inferiorum quaenam ſint, ibid. nu. 8.

Praelati, & Abbates, quamuis perpetui non ſint, ſed ad tempus creentur, tamen dignitatem habere dicuntur, diſp. 1. quaeſ. 2. n. 8. pag. 3.

Praelati propriè, & verè qui dicantur, diſput. 1. quaeſ. 3. nu. 3. pag. 4.

Praelatus etiam dicitur, qui eſt Abbas Commendatarius, ibid. nu. 4.

Praelati inferiores habentes vſum Pontificalium veniũt etiam appellatione Pontificis. diſp. 1. quaeſ. 6. n. 3.

Praelati verè ſunt Superiores Mendicantium, diſput. 1. quaeſ. 8. n. 1. pag. 6.

Praelati Regulares veniunt etiam ſub nomine Abbatũ circa ea, quae ſpectant ad poteſtatem Iuriſdictionis, ibid. n. 3. pag. 7.

Praelati Ordinis S. Baſilij Archimandritae dicebantur: Hodie verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hiſpania, diſp. 2. quaeſ. 7. n. 2. pag. 12.

Praelati Monachorum ſub Regula D. Benedicti militantium, omnes ferè Abbates nuncupantur, ibid. n. 3.

Praelatus Generalis poteſt inferioris Iuriſdictionem coarctare, non è contra, diſp. 3. quaeſ. 3. n. 3. pag. 34.

Praelatorum Regularium electio de iure ad Conuentum ſpectat, diſp. 5. quaeſ. 1. n. 1. pag. 42.

Praelati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium cum eorum Diffinitorijs eliguntur, ibid. nu. 3.

Praelatorum Regularium localium electio facienda à Generalibus, vel Prouincialibus cum ſuis Diffinitorijs, etiam ſecreta ſeruari debet, aliàs nulla eſt, ibid. nu. 6. pag. 43.

Praelatus antequam ex hac luce diſcedat, vel ante depoſitionem, vel ceſſationem, Electores ad ſucceſſoris electionem deuenire non poſſunt, diſput. 5. quaeſ. 7. nu. 1. pag. 57.

Praelati mortui corpus antequam ſepulturae traditum ſit, an Electores ad electionem procedere poßint, ibid. n. 2.

Praelati electio de iure communi ad propriam Congregationem ſpectat. diſp. 5. quaeſ. 8. n. 1. pag. 58.

Praelati electio alicuius Congregationis ſpectat etiam ad illos, licet duo, vel tres tantum in ipſa Congregatione exiſtant, ibid. n. 2.

Praelatus vt eligi poßit, quam aetatem habere debeat, diſp. 5. quaeſ. 9. n. 1. pag. 60.

Praelatus Generalis eligendus an trigeſimum annum expleuiſſe debeat, ibid. n. 3.

Praelatus Regularis eligendus debet eße profeſſus expreßè, diſp. 5. quaeſ. 10. n. 1. & 6 pag. 61.

Praelatus, poſita iuſta cauſa, tenetur cum illegitimis ad Praelaturas diſpenſare, diſp. 5. quaeſ. 16. n. 9. pag. 68.

Praelatus tantum vnus praefici debet Eccleſiae, diſp. 5. quaeſ. 5. n. 3. pag. 53.

Praelati Villelmitanè, ſiuè Alborum Mantellorum in Gallia à Rege nunquam nominantur, diſp. 7. quaeſ. 1. n. 5. pag. 84.

Praelatus quomodò procedere poſſit per viam inquiſitionis, quandò non habet notitiam perſonae promouendae, diſp. 8. quaeſ. 2. n. 3. pag. 93.

Praelati Regulares an hodie teneantur fidei profeſſionem emittere, diſp. 8. quaeſ. 3. n. 3. pag. 96.

Praelati non expedientes literas aſſenſus ſuper iurepatronatus donato Monaſterio in nullas poenas incidunt, diſp. 9. quaeſ. 2. n. 2. pag. 99.

Praelati ſeculares de iure perpetui ſunt, diſp. 12. quaeſ. 4. n. 4. pag. 125.

Praelatus ob quas cauſas ad ſui officij renunciationem admitti poteſt, diſp. 13. quaeſ. 1. n. 10. & ſeqq. vſque ad nu. 16. incluſiuè pag. 127.

Praelati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus abſque iuſta cauſa à Superioribus deponi, diſp. 13. quaeſ. 2. n. 1. pag. 128.

Praelatus Regularis ob duplicem cauſam deponi poteſt ab officio, ibid. n. 3.

Praelatus ſucceßorem ſibi nominare non poteſt, diſp. 13. quaeſ. 5. n. 2. pag. 130.

Praelati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum reſignationes recipere, diſp. 13. quaeſ. 8. n. 3. pag. 132.

Praelati exempti Iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſſunt beneficiorum reſignationes recipere, ibid. n. 6.

Praelati inferiores exempti Iuriſdictionem Epiſcopalem habentes dicuntur Ordinarij, ibid. n. 9.

Praelati Epiſcopo inferiores exempti Iuriſdictionẽ Epiſcopalem habentes, poſſunt beneficiorum permutationes admittere, & approbare, ibid. n. 13.

Praelati inferiores non exempti poſſunt beneficiorũ permutationes approbare, ſi hanc facultatem praeſcriptione acquiſiuerint, ibid. n. 14.

Praelati Regulares reſidere tenentur, diſp. 14. quęſ. 1. n. 4. pag. 134.

Praelati ſeculares an reſidere teneantur, ibid. n. 5.

Praelati inferiores habentes propriam Diœceſim cum Iuriſdictione Epiſcopali, poßunt cum beneficiarijs ſibi ſubiectis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut Epiſcopi cum ſuis, ibid. nu. 6.

Praelati inferiores à quò ad reſidendum cogi poſſint, ibid. num. 7.

Praelati Generales non coarctantur ad reſidendũ in particulari loco Religionis, ſed debent reſidere, vbi magis ipſorum praeſentia fuerit neceſſaria, ibid. n. 8.

Praelati Epiſcopo inferiores an de iure diuino ad reſidentiam teneantur, diſp. 14. quaeſ. 2. n. 1. & 2. pag. 137.

Praelati curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tantum habentes, de iure diuino ad reſidentiam perſonalem coguntur, ibid. n. 3. pag. 138.

Praelati Epiſcopo inferiores poſſunt per ſpatium duorũ, vel trium menſium ab Eccleſijs ſuis abeſſe, & quomodo, diſp. 14. quaeſ. 5. n. 1. pag. 140.

Praelati locorum Ordinarij Epiſcopo inferiores licentiam abſentiae ab Eccleſia Parochis concedere poſſunt, ibid. num. 3.

Praelati Epiſcopo inferiores habentes territorium cum Iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideant, incurrũt poenas eaſdem, quas incurrunt Epiſcopi non reſidentes, diſp. 14. quaeſ. 7. n. 2. pag. 141.

Praelati Regulares, non reſidendo, an eiſdem poenis, vt ſupra, afficiantur, ibid. nu. 3.

Praelati Regulares Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habent, diſp. 15. quaeſ. 2. n. 4. pag. 146.

Praelati Regulares cogi poſſunt per cenſuras Epiſcoporũ ad reſtituendam Nouitijs egredi volentibus omnia bona, quae tempore ingreſſus attulerunt, diſp. 15. quaeſ. 7. nu. 29 pag 173.

Praelati Regulares non Epiſcopi punire debent Regulares delinquentes circa animarum curam perſonarum ſecularium, ibid. n 48. pag. 177.

Praelati exempti ratione membrorum non exemptarum tenentur ire ad Synodum, & coram Epiſcopo poſſunt conueniri, ibid. verſ. primo Praelati. pag 181.

Praelati exempti exemptioni renunciare non poſſunt, diſp. 15 quaeſ. 12. n. 3. pag. 290.

Praelatus immunitatem ſemel ab ipſo conceſſam amplius reuocare non poteſt, diſp. 15 quaeſ. 13 n. 6. pag. 195.

Praelati debent admonere ſubditos ſuos Confeſſarios, & Concionatores, vt fideles adhortentur ad ſolutionem decimarum, diſp. 15 quaeſ. 18 n. 29. pag. 211.

Praelati ſi fuerint negligentes in puniendis Clericis, & in eorum cauſis cognoſcendis, Iuriſdictio non deuoluitur ad ſeculares, diſp. 15 quaeſ. 19 n. 22. pag 219.

Praelati Eccleſiaſtici imponentes onera, vtpotè collectas, & gabellas Eccleſiaſticis perſonis, incidunt in excommunicationem Bullae Cœnae Domini, diſput. 15. quaeſ. 21. n 21. pag. 232.

Praelatus venit appellatione Capituli, diſp. 16. quaeſ. 3. n 4. pag. 240.

Praelati ex Canonicis Regularibus aſſumpti vtuntur Cappa violacea cum pellibus albis, ſicuti vtuntur Praelati Rochetum deferentes, diſp. 20 quaeſ. 3. n. 15 pag. 331.

Praelati ex Canonicis Regularibus aſſumpti diſtinguuntur à ſecularibus pariter Epiſcopis in toga linea, quae eſt eorum eſſentialis habitus, ibid. n. 24. pag. 332.

Praelatus nequit iuribus, & priuilegiis Eccleſiae, ac dignitati ſuae acquiſitis, & datis renunciare, diſp. 23. quaeſ. 14. n. 4 pag. 366.

Praelatus Eccleſiae per merum non vſum priuilegij, illud perdere non poteſt, ibid. pag. ead.

Praelati Canonicorum Regularium ſunt etiam Abbates, diſp. 25. quaeſ. 1. n. 173 pag. 393.

Praelati ex Ordinibus Mendicantium aſſumpti in Capella Apoſtolica vtuntur habitu ſui Ordinis, ampliori tamẽ, & pretioſioris lanae, diſp 20. quaeſ. 3. n. 11. pag 331.

Praelati ex Ordinibus non Mendicantium, & ex Canonicis Regularibus aſſumpti quibus veſtibus in Capella vtantur, oſtenditur, ibid n. 12.

Praelati Regulares de iure poſſunt ſua priuilegia magiſtraliter, & doctrinaliter interpretari, diſp. 16. quaeſ. 6. pag. 243.

Praelatis ex Canonicis Regularibus aſſumptis non interdicitur forma, ac color alijs Clericis ſecularibus non interdictus, diſp. 20. quaeſ 3. n. 9. pag. 330.

Praelatus inferior poteſt praeſcriptione acquirere, vt Epiſcopum in ſuam parochiam praecedat, diſp. 19. quaeſ. 3. n. 7 pag. 314.

Praelati Epiſcopis inferiores Concilijs interuenire debẽt, diſp. 24. quaeſ. 1 n. 8. pag. 368.

Praelato inferiori praeſcriptione, vel conſuetudine competere poſſunt illa, quę ſunt Iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis, diſp. 19 quaeſ. 1. n. 4. pag. 312.

PRAEMONSTRATENSIS Ordo à quonam fuerit inſtitutus, diſput 2. quęſ. 14. nu. 8. pag. 21. & quo tempore fuerit exemptus ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſp. 15. quęſ 4. n. 12 pag. 155.

Prȩmonſtratenſes à decimarum ſolutione ſunt ſpecialiter exempti, diſp. 1. quęſ. 18. n. 16. pag. 207.

Pręmonſtratenſes habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis S. Bernardi Ordinis Ciſtercienſium Hiſpaniae, diſpus. 17. quaeſ. 1. n. 20 pag. 263.

Pramonſtratenſes Prouincię Regnorum Hiſpaniarum à Clemente VIII. priuilegia ſua confirmari obtinuerunt, diſp. 18 quaeſ. 3. n. 38. pag 292

Pręmonſtratenſes Abbates habent vſum Pontificalium vigore Bullae Gregorij Noni, diſput. 20. quaeſ. 1. nu. 22. pag. 323.

PRAEPOSITI Canonicorum Regularium Lateranen. ſunt in dignitate conſtituti, & poſſunt omnia, quae poſſunt Abbates illius Religionis, diſp. 21. quęſ. 2. n 6. pag. 336.

Prępoſitus, poſt Abbatem, maiorem habet poteſtatem, quàm reliqui, diſp. 2. quęſ 13 ſub Concil. n. 31. pag. 18.

Prępoſitus conſtitui non poteſt, niſi ipſe Monachus ſit, ibid. n. 32.

Praepoſitus, Decanus, & Cellarius de eorum miniſterio, niſi cauſa vtilitatis, aut neceſſitatis, remoueri non debent, ibid n. 56 pag. 19.

Praepoſitus, Decanus, vel Abbas benedictionem lectoribus tribuere debent, licèt Presbyteri non ſint, ibid. num. 62.

PRAESCRIBENS facultatem conferendi beneficia, non praeſcribit facultatem deſtituendi illos, quos ipſe inſtituit, diſp. 13. quaeſ. 8. n. 4 pag 132.

PRAESCRIPTVM tantum cenſetur, quantum poſſeſſum, ibid. nu. 5.

Praeſcribens aliquid bona fide, & iuſto titulo, ſi poſt completam praeſcriptionem mala fides ſuperuenerit, eſt tutus etiam in conſcientia, diſput. 19. quaeſ. 8. nu. 2. pag 317.

Praeſcriptio an currat contra cenſum debitum ratione ſubiectionis, diſp. 19. quaeſ. 7. n. 1. & ſeqq. pag. 316.

Praeſcriptio vt currat aduerſus Regulares, vel eorum Eccleſias, & bona, quae eam requirantur, ibid n 5 p. 151.

Praeſcriptio quadragenaria regulariter requiritur aduerſus Eccleſias Regulares, & an contra eas quadragenaria maior requiratur, diſp. 16. quaeſ 14. n. 4 pag. 250.

Praeſcriptio non currit contra Congregationem Caſinenſem, & Vallis Vmbroſae, niſi poſt 00. annos, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n. 23. pag 452.

Praeſcriptio contra Eccleſiam tempore hoſtilitatis dormit ipſo iure, diſp. 19. quaeſ 6. n. 3. pag. 316.

Praeſcriptio contra Eccleſiam ceſſat, ſchiſmatis, & peſtis tempore, ibid. n 4.

Praeſcriptio contra Eccleſiam, vel Monaſterium pro

rebus

rebus malè alienatis non incipit currere antè mortem, vel ceſſationem Abbatis, vel Pręlati, qui malè alienauit, & niſi adſit ſcientia, & patientia cuiuslibet ſucceſſoris, diſp.19.quaeſ.5.n.2. & ſeqq. pag.315.

Præſcriptio nuſquam currit Prælato, ſed ipſo iure dormit contra Eccleſiam quocunque modo vacantem, diſp:19. quęſ.6.n.1.pag.316.

Pręſcriptione acquiri poſſunt, quæ priuilegio conceduntur, diſp.19 quæſ.2.n.3.pag.213.

Præſcriptio contra viſitationem iure communi, vel ſpeciali competentem quibus modis contingere poſſit, oſtenditur, diſp.19.quęſ.3.nu.1.pag.313.

Præſcriptio tollens viſitationem iure communi iniunctam non valet, ibid. nu.2.

Præſcriptio impediens morum correptionem, & Eccleſiarum reformationem meritò reprobatur, ibid.n.3.

Præſcriptio admittitur, quæ viſitationem transfert, vel alijs accumulat, ibid. n.4.

Pręſcriptio omnis extinguens omnino, & in totum obedientiam Pręlatis à ſubditis iure communi debitam indiſtinctè prohibetur, ibid.n.6.pag.314.

PRAESENTES cenſentur omnes exiſtentes in Ciuitate, vel in hortis ipſius, diſp.5.quaeſ.3.n.8.pag.50.

PRAESVMPTIO an probet ſimoniam, diſput.10. quęſ.5. n.12.pag.107.

PRAEVARICATOR ſuæ Regulę à munere ſuo deponi poteſt, diſp.13.quęſ.2.n.6 pag.128.

Pręuaricator Regulæ quis dicatur, ibid.

PRINCEPS, ſi ex certa ſcientia inhabiles promouet, cenſetur, cum eis tacitè diſpenſare, diſp. 5. quaeſ.17. n.1.pag.69.

Princeps poteſt diſpenſare ſinè cauſæ cognitione, ibid. num. 2.

Principes ex indultu Summi Pontificis poſſunt lege cauere, nè beneficia Eccleſiaſtica conferantur externis, diſp.15.quęſ.19 nu 21.pag.219.

Principes ſeculares concedentes priuilegia eximentia Clericos, eorumq; bona à laicali poteſtate, illa amplius reuocare non poſſunt, disput.15.quęſ.20.nu.6. pag.226.

Princeps ſecularis ſicut in ſpiritualibus legem condere non poteſt, ita nec priuilegium, disput.16.quęſ.1 n.6. pag.238.

Princeps concedens priuilegium non cenſetur velle alterum priuare iure ſuo, aut alteri damnum inferre, niſi quatenus verbis expreſſit, diſput. 16. quaeſ.5. num.5. pag.241.

Princeps priuilegium ſuum gratioſum etiam ſinè cauſa reuocare poteſt, diſp.16 quaeſ.12.nu.1.pag.247.

Princeps in dubio præſumitur auctoritate legibus ordinata vti voluiſſe, diſputat. 16. quaeſ. 12. num. 2. pag.248.

Princeps ipſe, ſiuè eius ſucceſſor non poteſt, priuilegium ex cauſa onerosa obtentum, vel prædeceſſoris ſui reuocare, diſp.16 quæſ.12.n.17.pag.249.

Princeps, data iuſta cauſa, poteſt limitare, reſtringere, & in totum reuocare contractum à ſe cum ſubdito celebratum, ac proinde priuilegium tranſiens in contractum, diſp.16.quaeſ.12.num.18.pag.249.

Intellige dummodò cauſa publicam reſpiciat vtilitatē, ibid.nu.19.

Princeps, ex cauſa publicæ vtilitatis, poteſt alteri in re ſua præiudicare, immo illam auferre, diſput. 16. quaeſ.12.nu.20. pręſtita tamen recompenſatione, vt nu.21. quidquid tenuerint alij, nu.22.pag.249.

Princeps non præſumitur velle alteri tollere ius quęſitum, abſque cius cognitione, & grauiſſima cauſa, diſput.16. quaeſ.10.num.11.pag.246.

Princeps ex contractu efficaciter obligatur, diſp.16.quaeſ. 12.n.6.pag.248.

Princeps in ijs, quæ ſapiunt contractum, vtitur iure priuati, diſp.16 quaeſ.12.nu.7.pag.248.

Princeps vbi reſcribit, De plenitudine poteſtatis, nihil poteſt opponi contra priuilegium, vel quod gratiam annullet, diſput.18.quaeſ.6.nu.29 pag.307.

PRIOR Sancti Spiritus in ſaxia vtitur almutijs de panno vtrunque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum, diſput.20 quaeſ 3 n.8.pag.330.

Priores artium alicubi Abbates dicuntur, diſput.3.quaeſ.1. nu.3.pag.2.

Prior in tempore, potior in iure, in honoribus, & ſeſſionibus, ibid nu.120.pag 387.

Prior, Præpoſitus, ſeù Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum, eodem priuilegio ſuffultus, ſi in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorum Regularium, ibid. num. 194. pag.395.

Priores, & Vicarij Abbatum, poſſunt veſtes ſacras, & alia Eccleſiaſtica ornamenta benedicere, diſput. 22. quaeſ 1. n.7 pag.347.

Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ ſolus in ſua Religione habet vſum Pontificalium inſignium, per Bullam Pauli V. diſp.20 quaeſ.1.n.23.pag.123.

Priores aliqui an Pontificalibus inſignijs vtantur, diſp. 20 quęſ 1 n.27.pag.325.

PRIORATVS Ordinis Grandimontenſis Regię nominationi non ſubſunt, diſp.7.quaeſ.1 n.9 pag 84.

Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de ſeculari, diſput.7.quaeſ.2.n.2.pag.84.

Prioratus ſeculares in Gallia Regię nominationi non ſubſunt, ibid. nu.1.

Prioratus promotio in Regulari, vel Collegiata Eccleſia ceſſare facit beneficia prius obtenta, quę in alterius fauorem renunciari non poſſunt, diſp.13.quaeſ.1. n.20.pag.127.

PRIVATIO pręſupponit habitum, diſp.15. quaeſ.8. n.3 pag.184.

PRIVILEGIA nunquam cenſentur derogare decretis Concilij Generalis, niſi exprimatur, diſp.5. quaeſ.5.n.7. pag.53.

Priuilegiorum Regularium validitas per ſolum Pontificem cognoſci debet, diſp.15. quaeſ.6. n.2.pag.165.

Priuilegium exemptionis à Iuriſdictione Ordinarij non ſuffragatur, niſi probetur quaſi poſſeſſio illius exemptionis, diſp.15 quaeſ.8.n 3.pag.184.

Priuilegium conceſſum ratione profeſſionis, vel officij durat, quatenus durat profeſſio, vel officium, diſp.15.quęſ. 11.n.1.pag 189.

Priuilegij cauſa ceſſante, eius effectus ceſſare debet, ibid. num.2.

Priuilegium mutatur mutatione perſonæ, ibid. nu.3. ſed declara, vt nu.12.

Priuilegia Eccleſiæ non amittuntur ex eo, quod eadem Eccleſia redacta ſit ad ſecularem ſtatum, niſi expreſſè fuerint ſublata, ibid.nu.4.

Priuilegium conceſſum Eccleſiæ, Ciuitati, & alijs, quę nunquam moriuntur, cenſetur reale, diſp.15.quaeſ.18. nu.32.pag.210.

Priuilegium exemptionis à decimarum ſolutione eſt perſonale, ibid.

Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de eis mentio fiat, etiamſi inter priuilegia communicata adſint priuilegia, quę aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis, ibid.n 34.& 36.

Priuilegia in communicatione generali non extenduntur ad ea, quæ vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, ibid.n 36.

Priuilegium exemptionis à decimarum ſolutione conceſſum alicui Ordini per non vſum vnius Monaſterij non cenſetur ſublatum, etiam reſpectu illius Monaſterij, in quo priuilegium non fuit in vſu, ibid nu.37.

Priuilegia Principum ſecularium bona Clericorum, & Regularium à laicali poteſtate eximentia olim plura conceſſa fuere, & quæ ſint, diſp. 15. quaeſ. 20. nu.5. pag.222.

Priuilegia Principum ſecularium eximentia Clericos à poteſtate laicali, reuocari non poſſunt, ibid.n.6.p.226.

Priuilegia exemptionis à gabellis, & alijs oneribus conceſſa ſunt à Summis Pontificibus ad fauorem Eccleſiaſticorum, diſp.15.quaeſ.21.n.6.pag.227.

Priuilegia exemptionis a datijs, gabellis, & alijs oneribus prędictis, an tranſeant ad Colonos, ibid.n.9.pag.229.

Priuilegium Regulariter ab eo concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem habet, disput.16. quęſ.1.num.1. pag.238.

Priuilegium dicitur priuata lex, ibid.nu.2.

Priuilegium eſt ius ſingulare contra ius commune indultum, ibid.nu.3.

Priuilegia poſſunt per Pontificem in ſpiritualibus directè concedi omnibus, & vbique: in temporalibus verò indirectè, ibid. nu 5.

Priuilegium in ſpiritualibus per Principem ſecularem concedi non poteſt, ibid.nu.6.

Priuilegium extra Epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extrà ſuam Prouinciam, prodeſſe non poteſt, ibid nu.8.

Priuilegium de ſui eſſentia ſcripturam non requirit, licèt ſit neceſſaria ad gratiam probandam, diſp.16.quaeſ.2. n.1.pag.239.

Priuilegium conceſſum ſinè ſcriptura, non expirat morte concedentis, etiam literis nondùm expeditis, ibid n.2.

Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur etiam ad ipſorum Abbates: licèt de iſtis nulla mentio in priuilegijs fiat, diſp 16. quæſ 3.n.1.& 4.pag.239.

Priuilegium fauorabile eſt verè, & propriè beneficium, ibidem.

Priuilegium non ſolùm cenſetur conceſſum perſonis, quę ſunt in illo expreſſa, ſed etiam ijs, quæ propter vocis ſignificationem in eo comprehenduntur, ibid. num.2. pag 240.

Priuilegia conceſſa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios, diſput. 16. quaſ. 4. num. 1. pag.240.

Priuilegium non debet propter ſimilitudinem rationis de vna ad aliam perſonam extendi, ibid.nu.2.

Priuilegia tunc ſunt interpretanda, quando continent verba obſcura, & ambigua, diſput. 16.quaeſ.5.nu.1. pag.240.

Priuilegium aliud fauorabile, aliud odioſum quale ſit, ibid.n 2.pag.241.

Priuilegium gratioſum etiam ſinè cauſa reuocari poteſt, diſp.16.quaeſ.11.nu.1.pag.247.

Priuilegium de ſui natura derogat legi, & debet àliquid vltra ius commune operari, etiam ſi non exprimat, diſp.16 quaeſ.7 n.2.pag.243.

Priuilegia quandò explicantur, ſeruanda eſt verborum proprietas, ibid.n.3.

Priuilegium fauorabile latè eſt explicandum, quandò verborum proprietas patietur, ibid.n.4.

Priuilegium odioſum ſtrictè eſt explicandum, ibid.n.5.

Priuilegium ſemper ſub ſe continet clauſulam, Salua iuſtitia, &c. ibid n 6.

Priuilegium conforme iuri communi, licèt ſit contra ſtatutum, vel conſuetudinem eſt pleniſſimè interpretandum, ibid n.7.

Priuilegia Pontificis ſecundum Canones, non ſecundum leges Ciuiles interpretanda ſunt, ibid. n.8.

Priuilegia Religioſorum gratia conceſſa, ſunt pleniſſimè interpretanda, ibid n 9.

Priuilegium ceſſat, ceſſante eius cauſa, vel quando incipit eſſe damnoſum priuilegiato, diſp.16.quęſ.10.n.3. pag.245.

Priuilegiatus faciens contra id, quòd in priuilegio conceſſum eſt, amittit priuilegium, diſput.16.quęſ.10.nu.2. pag.245.

Priuilegium ceſſat per renunciationem, & hoc quomodò ſit intelligendum, diſput.16.quaeſ.10.nu.4.pag.245.

Priuilegium conceſſum contra conſtitutionem, aut conſuetudinem, vel datum contra ſententiam nihil valet, diſp.16 quaeſ.10.n.5.pag.245.

Priuilegium amittitur, ſi concedatur ſecundum, in quo expreſſa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel ſucceſſoris reuocationem, diſp.16. quęſ.10 nu.5.pag.245.

Priuilegium quandonam expreſſè, & quandonam tacitè reuocatur, diſp 16.quaeſ.10.n.7.pag 245.

Priuilegium ſolus Princeps concedens interpretari poteſt, quandò dubium eſt de ipſius intentione, vel poteſtate, diſp.16.quaeſ 6 n.2.pag.242.

Priuilegium poteſt per Iudicem inferiorem interpretari, quandò dubium eſt, an ſit ſubreptitium, diſput. 16, quaſ 6 n.3.pag.242.

Priuilegij conceſſio facta pretio mediante, tranſit in contractum quandò illud ęquipollet rei conceſſę, diſp. 16. quęſ.12.n.11.pag.246.

Priuilegij interpretatio ad quem ſpectet, quandò dubium eſt circa illius verba, diſp.16.quaeſ.6.n.5 pag.242.

Priuilegium à ſe conceſſum, etiam ſinè cauſa, Princeps reuocare poteſt, neceſſitate cogente, diſp.16.quęſ.12. nu.4.pag.248.

Priuilegium, quod tranſiuit in contractum, etiam ſi ſubdito fuerit conceſſum non poteſt Princeps reuocare, diſput.16.quaſ.12.n.5.pag.248.

Priuilegium Eugenij IV. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſum refertur, in priuileg. memorabili ad finem

ſinem impreſſo, num. 7. pagina 450.

Priuilegium exemptionis conceſſum, abſque clauſula derogotoria, Non obſtantibus quibuſcunque, *valet, diſp.16.quæſ.7.nu.1.pag.243.*

Priuilegium gerendi mitram, & baculum non competit Abbatiæ, niſi per accidens, diſp.25.quæſ.1.nu.192. pag.395.

Priuilegium idem poteſt competere Præpoſitis, & Prioribus, ibid. nu.193 pag.395.

Priuilegium conceſſum non ſubdito, per concedentem amplius reuocari non poteſt, diſput.16. quæſ.13. nu.2. pag.250.

Priuilegium antequam acceptetur, poteſt à concedente reuocari, diſp 16 quæſ.13.nu.3.pag.250.

Priuilegia Vnius Religionis, ſi confirmata fuerint in forma communi, non propterea cenſentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad inſtar illorum conceſſa, diſp.18. quæſ.4. nu.1.pag.301.

Priuilegijs vnius Religionis confirmatis, cenſentur etiam confirmata priuilegia conceſſa ad inſtar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum conceſſorum, & concedendorum, ibid. n.3. pag.301.

Priuilegijs ſublatis alicuius Religionis quando cenſeantur ſublata, ſeù reuocata priuilegia ad inſtar illorum, alijs Ordinibus, ſeù Congregationibus conceſſa, oſtenditur, ibid.n 4.pag.301.

Priuilegij Pontificij infractores, in quo adeſt clauſula, Indignationem Omnipotentis Dei, *&c. ſubijciuntur pœnę arbitrariæ, diſp.18.quæſ.4.n.11.pag.306*

Priuilegium munitum clauſula Sublata, *&c. ibi non intrat tunc hac clauſula*, nihil operatur, *ibid.n.13. pag 306.*

Priuilegium, ſeù facultas facta pro foro conſcientiæ, in exteriori ſuos operatur effectus ſecundùm aliquos, cuius contrarium Verius eſt, Vt numero decimo ſeptimo, ibid.n.16.pag.306.

Priuilegium contra ius alterius obtentum, non firmat clauſula, Motu proprio, *ibid.n.24.pag.307.*

Priuilegium ad pias cauſas, Vel commiſerationis cauſa, ſeù publicæ Vtilitatis gratia conceſſum, non derogat clauſula, Non obſtantibus, *&c. ibid.*

Priuilegium dici non poteſt illud, quod nihil ſpecialiter concedit, ibid.n.64 pag.310.

Priuilegiorum verba ſunt interpretanda ſecundum propriam ſignificationem, & communem vſum loquendi, ibid.n 69.pag.310.

Priuilegia recipiunt interpretationem à ſupplicatis, ibid. n.71.pag.310.

Priuilegium quandò latè, quandò vero ſtrictè ſit interpretandum, oſtenditur, & numero ſeptuageſimo quarto, & ſeptuageſimo quinto, ibid.n 72.pag.310.

Priuilegium enormiter lædens Eccleſiam, aut alios, non Valet; niſi fiat mentio de iſta enormi læſione, ibid. nu. 73.pag.310.

Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate, in fauorem Regularium ſunt interpretanda, ibid. n.76.pag.311.

Priuilegia Caſinen. & Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononienſis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen. diſp.21.quæſ.2. n.9.pag.336.

Priuilegium generale reuocatur per ſpeciale, etiam ſi in hoc non fiat mentio de primo, diſp.16.quæſ.10.n.10. pag.246.

Priuilegium aliud perſonale, aliud reale, diſp.16.quæſ. 11.n.1.pag.246.

Priuilegium perſonale ceſſat per mortem illius cui conceſſum fuerat, reale autem tranſit cum dignitate, vel officio, cui adhæret, diſp.16.quæſ.11.n.2.pag.246.

Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Eccleſiæ eorum poßint à quolibet Epiſcopo conſecrari, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus conſecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino, diſp.23.quæſ.8. n.3.pag.361.

Priuilegiarius per non Vſum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, ſi occaſio, & oportunitas illo Vtendi non ſe obtulerit, diſput.23.quæſ.14.num.1. pag.365.

Priuilegiarius ſi non vtatur priuilegio ſuo, data Vtendi occaſione illud amittit, Vel ex præſcriptione, ſeu ex vi tacitę renunciationis, ibid.n.2.pag.306.

Priuilegiarius per non vſum non poteſt amittere priuilegium, ſi non habeat poteſtatem renunciandi, ibid. num. 3.

Priuilegij renunciatio eſt ſpecies alienationis, diſput.23. quæſ 14.n.1.pag.366.

Priuilegium Alexandri Sexti Congregationi S. Iuſtinę conceſſum refertur, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n.44.pag 456.

Priuilegium aliud tertium in ordine Congregationi S. Iuſtinę conceſſum refertur in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n.42.pag.ead.

Priuilegiorum Vallumbroſanis conceſſorum defectus omnes ſupplentur, ſi in aliquo defectuoſa reperirentur in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, num. 4. pag.449.

Priuilegiorum vſum ſuis ſubditis auferre, & limitare poſſunt Generales, & Capitula generalia, ac prouincialia, diſp.16.quæſ.9.n.1.pag.244.

Priuilegium aliud Eugenij IV. Congregationi *S. Iuſtinę conceſſum refertur, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n.48.pag.455.*

Priuilegium eſt priuata lex, diſput.16. quæſ. 7.num. 2. pag.243.

Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt eorum Eccleſiæ à quolibet Epiſcopo conſecrari poßint, ſi Diœceſanus requiſitus illas conſecrare renuerit, non videtur à Concilio Tridentino reuocatum, diſp.23.quæſ.8. n.3.pag.361.

Priuilegium quod tranſiuit in contractum, etiam ſi ſubdito fuerit conceſſum, non poteſt Princeps reuocare, diſput.16.quæſ.12.num.5.pag.248.

Priuilegia, ex cauſa meritorum conceſſa, non poſſunt à Principe reuocari, ibid. n.9.pag.248.

Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus oneroſi; ac proindè non poſſunt per Principem reuocari, ibid. n 10.pag.248.

Priuilegij conceßio facta, pretio mediante, tranſit in contractum, quandò illud æquipollet rei conceſſæ, ibid.n.11. pag.248.

Priuilegium conceſſum non ſubdito, non poteſt, ampliùs per concedentem reuocari, diſput.16.quæſ.13. num 2. pag.250.

Priuilegium antequam acceptetur, poteſt à concedente reuocari, ibid. n. 3. pag. 250.

Priuilegium aliud negatiuum, aliud affirmatiuum, diſput. 16. quaeſ. 14. n. 1. pag. 250.

Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen alijs refertur non amittitur per non vſum, ibid. nu. 2. pag. 250.

Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quando non amittatur per non vſum. ibid n. 3 pag. 250.

Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, & præmiſſa proteſtatione, non præiudicandi priuilegio non amittit priuilegium, ibid n. 8 pag. 251.

Priuilegia, præcipuè negatiua, tolluntur per contrarium vſum, ibid n. 7. pag. 251.

Priuilegium habens tractum ſucceſſiuum non amittitur per vnicum actum contrarium, ibid n. 10. pag. 251

Priuilegiarius quolibet modo priuilegio abutatur meretur illo priuari, ibid n. 13. pag. 252.

Priuilegium aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum, diſp. 15. quaeſ. . n. 3. pag. 252.

Priuilegium oſtendere, & inſpicere oportet. nec alleganti creditur, diſp. 15. quaeſ 17. n. 1. pag. 253.

Priuilegiatus in ius vocatus, tenetur venire priuilegia ſua allegaturus, ibid. n. 3. pag. 254.

Priuilegia clauſa in corpore iuris, notoria ſunt, & eorum ſcientia præſumitur, ibid n. 4. pag. 254.

Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clauſum, ibid. n. 5. pag. 254.

Priuilegia Pij V. Congregationibus Monachalibus conceſſa, ad terminos iuris redacta ſunt, diſp. 17. quaeſ. 1. n. 16. pag. 261.

Priuilegia, in quibus adeſt clauſula, Vt non cenſeantur reuocata, niſi de eis expreſſa de verbo ad verbum mentio fiat, vt reuocata cenſeantur, debet in ſecundo priuilegio apponi clauſula, Non obſtantibus *quibuſcunque priuilegijs, etiam ſi de verbo ad verbum de illis mentio fieri deberet, diſput. 16. quaeſ. 8. num. 1. pag. 244.*

Priuilegia conceſſa cum clauſula, Vt non cenſeantur reuocata, niſi de eis expreſſa de verbo ad verbum mentio fiat, an tollantur per clauſulam generalem reuocatoriam, diſp. 16. quæſ. 8. n. 2. pag. 244.

Priuilegium in corpore iuris non clauſum eſt quoddam priuatum ius, diſput. 16. quaeſ. 10. n. 9 pag. 246.

Priuilegium in corpore iuris contentum reuocatur per poſterius contrarium priuilegium, diſp. 16. quæſ. 10. nu. 10. pag. 246.

Priuilegia particularia alicui loco conceſſa toti Congregationi Caſinenſi, & Vallis Vmbroſæ ſiunt communia, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, num. 47. pag. 457.

Priuilegia Monachis Vallis Vmbroſæ conceſſa ad Moniales eiuſdem Ordinis extenduntur, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n. 6. pag. 450.

Priuilegia à Pio V. Congregationibus Monachalibus conceſſa ad terminos iuris redacta ſunt, diſp. 17. quaeſ. 1. n. 16. pag. 261.

Priuilegia ex cauſa meritorum conceſſa non poſſunt à Principe reuocari, diſp. 16. quaeſ. 12. n. 9. pag. 249.

Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus oneroſi, ac proindè non poſſunt per Principem reuocari, diſput. 16. quaeſ. 12. nu. 10. pag. 248.

Priuilegia conceſſa Religioſis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religioſos eiuſdem, vel alterius Ordinis, diſp. 17. quaeſ. 2. n 2. pag. 277

Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur, & n. 7. ibid n. 6 pag 278.

Priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantiũ, an communicentur omnibus Monaſterijs, locis, & perſonis Ordinis, ibid. n. 8 pag. 278.

Priuilegia participantes per communicationem, poſſunt eis vti, etiam contra illos, quibus principaliter conceſſa fuerunt, diſp. 17. quaeſ. 4. n. 1. pag. 280.

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum, quomodò vtatur priuilegio, oſtenditur, ibid. n. 2. pag. 280.

Priuilegium quandò non per ſe, & principaliter communicatur alicui Religioni, non poteſt illa eo vti, niſi ſecundum modum, iuxtà quem eo vtitur principalis, diſput. 17. quæſ. 5. nu. 2. pag. 281.

Priuilegium quandò communicatur directè, per ſe, & qualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato principali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in perſona eorum, quibus communicatur, ibid. num. 3. pag. 281.

Priuilegij communicatio, vbi fit per verba generalia, non exprimendo illud, quod relatum continebat, tunc referens nihil omninò valet, diſput. 17. quæſ. 7. nu. 1. pag 282.

Priuilegij in communicatione, ſi exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licèt priuilegium ˣ, ibid. n. 5. pag. 284.

Priuilegium aliquandò accipitur pro charta, ſeù inſtrumento, in quo gratia, aut conceſſio Principis continetur, aliquando verò pro conceſſione ipſa in charta contenta, diſp. 18. quaeſ. 2. n. 3. pag 284.

Priuilegia ab vno Summo Pontifice conceſſa, poſſunt à ſucceſſoribus ad eorum libitum reuocari, diſp. 18. quæſ. 3. n. 37. pag. 297.

Priuilegia Regularium immutabilia non ſunt, niſi inquantum à Summis Pontificibus non reuocantur, ibid. nu. 38. pag. 297.

Priuilegia Regularium an aliquandò reuocata fuerint, & præcipuè, in Lateranen. Conc. ſub Leone X. ibid. nu. 39. pag 298.

Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. ſublata, quomodò, & à quibus reualidata fuerunt, ibid. nu. 41. pag. 298.

Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus ſolemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia, recenſentur, diſp. 21. quaeſ. 7. n. 3. pag. 340.

Priuilegia Caſinenſium, & Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen. diſp. 21. quæſ. 2. n 9. pag. 336.

Priuilegia omnia hactenus Congregationi Vallis Vmbroſæ conceſſa à quibuſuis perſonis, approbantur, & confirmantur, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n. 3 pag. 449.

Priuilegia, quibus conceſſum eſt, vt Abbates poſſint calices, patenas, pixides, & alia ſimilia vaſa Eccleſiaſtica conſecrare, recenſentur, diſp. 23 quaeſ. 2. nu. 1. pag. 356.

Priui-

Priuilegia omnia Caſinenſium, Vallie Vmbroſę Congregationi conceduntur, & communicantur, in priuil. memorabili ad finem impreſſo, nu 5 pag. 450.
Priuilegia conceſſa Eccleſię Regulari, ſiue Monaſterio, an amittantur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruerit, diſp. 16 quaſ. 18 per tot. pag. 254.
Priuilegia Caſinenſi Congregationi conceſſa per quaſcunque literas Apoſtolicas, etiam motu proprio confectas derogata non cenſentur, niſi ſpecialiſſima fiat illius Congeegationis mentio, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, nu 41. pag. 455.
Priuilegia, quibus conceſſum eſt, vt Abbates poſſint, calices, patenas, pixides, & alia huiuſmodi Eccleſiaſtica vaſa conſecrare, receaſentue, diſput. 23. quaſ 2. n. 1. pag. 356.
Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus ſolemnē benedictionem Populo elargiendi facultatem concedentia, diſp. 21. quęſ. 7 n. 3. pag. 340.
Priuilegia, immunitates, &c. ab Eugenio IV. Congregani Sancta Iuſtinę conceſſa per Alexandrum Sextum approbantur, & confirmantur, in priuileg. memorab. ad finem impreſſo, nu. 46 pag. 457.
Priuilegium ſubreptitiè impetratum nullum eſt, diſp. 16. quaeſ. 10. n. 1 pag. 245.
Priuilegium quandonam cenſeatur perſonale, & quandò reale, diſp. 16. quaeſ. 11 n. 3. pag 247.
Priuilegium obtinens ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, extra illam dignitatem poſitus priuilegio ampliùs vti non poteſt, diſp. 16. quaeſ. 11. nu. 4. pag. 247.
Priuilegium in dubio cenſetur potiùs peeſonale, quàm reale, diſput. 16. quaeſ. 11. n. 5 pag 247.
PRIVS *inſtitutus precedere debet ſecundo loco inſtituto, diſp. 25. quaeſ 1 n 121 pag 387.*
PROBATIO *ſimoniae plenè, & euidenter eſt facienda, quandò agitur ad priuationem ex ea, diſp. 10. quaeſ. 5. n 10. pag 107.*
Probatio quęlibet non ſufficit, ſed requiritur exactiſſima quandò ad priuationem inſtituitur actio, ibid. n. 11.
Probatio criminis ſimoniae per famam fieri non poteſt ad effectum priuationis, etiam ſi ciuiliter agatur, ibid n. 14.
Probatio benedictionis ſi fieri non poſſit, quid Abbas facere debet, diſp. 11. quaſ. 6. n. 3 pag. 111.
Probatio exemptionis fieri debet per aſſerentem ſe illius peiuilegio gaudere, diſp. 15. quaeſ 5. nu. 1. pag. 163.
Probatio exemptionis ſcripturam neceſſariam requirit, ibid. nu. 2.
Probatio exemptionis qua forma fieri debet, ibid. n. 3.
Probatio concludere debet per neceſſe, non vero per, poteſt eſſe, ibid. n. 8.
Probatio exemptionis fit, ſi in priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij poteſtate, ibid n. 11.
Probatione exemptionis Capitis facta, non ſequitur facta probatio exemptionis membrorum, diſp. 15. quaeſ. 7. verſ. primo Prælatus, pag. 182.
Probatio ſtatus monaſtici fit à temporibus Apoſtolorum ſinè interruptione vſque ad noſtra tempora, diſput. 2. quaeſ. 3: nu. 1. pag. 9.
PROCESSIONES *fieri non poſſunt à Regularibus extra Clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum, niſi conſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eie obtentum, aliàs ab Epiſcopo puniri, & impediri poſſunt, diſp. 15. quaeſ. 7. n. 39. pag. 176.*
Proceſſiones ſolemnes, & generales ab Epiſcopis ordinari non poſſunt in Eccleſiis exemptis, neque prędicari poteſt, inuitie earum Praelatis, diſp. 15. quaeſ. 15. nu 4. pag 197.
Proceſſionibus, & publicis actibus non fit comparatio meritorum, perſonarum, ſed Ordinum, diſp. 25. quaeſ. 1. n. 196. pag. 395.
Proceſſionibus omnibus intereſſe, an cogi poſſint Regulares, diſp. 24 quaeſ. 8. n. 2 pag. 373.
Proceſſiones ab Ordinarijs inditas ſociare non coguntur Caſinenſes, & Vallumbroſani, in priuileg. memorabili ad finem impreſſo, n 43. pag. 456.
PROCESSVS *fabricandi ſunt de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quę in Conſiſtorio prouidentur, diſp 8 quaeſ. 1 per tot. pag. 88.*
Proceſſus quomodò conficiendi ſunt, vt dici poſſint, & videantur confecti per viam Inquiſitionis, diſput. 8. quaeſ. 2. n. 1. pag. 92.
Proceſſus factus à Iudice ſeculari contrà Clericum eſt inualidus, diſp. 15. quaeſ 19 n. 17 pag. 218.
PROCVRATOR *vnus, ſiuè plures ad eligendum conſtitui poſſunt ab Electoribus legitimè impeditis, diſp. 5. quaeſ. 4. n 1. & 4. pag. 51. & 52.*
Procurator conſtituendus ab Electoee abſente debet eſſe vnus de Capitulo, ibid n 2.
Procuratores quandò plures ad eligendum conſtituuntur, quilibet eorum debet eſſe inſolidum conſtitutus, & quis eorum ſit praferendus. ibid. nu 5.
Procurator non poteſt vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine eligere. ibid. nu 6.
Procuratoe abſentis Electoeis, ſi interim conſtituens moriatur, an ceſſet, ibid nu 8.
Procurator an conſtitui poſſit ad profeſſionem fidei faciendam, diſp. 8. quaeſ 3. n. 11 pag 96.
PRODIGVS *an poſſit eſſe* Abbas, *diſp. 5. quęſ. 21. n. 13. p. 73.*
PROFESSIO, *non habitus facit Monachum, diſp. 5. quęſ. 10 n. 4 pag 61.*
Profeſſio facta ante annum probationis nulla eſt ad omnes effectus, ibid. n. 7. pag. 62.
Profeſſio tacita ſufficit, nec requiritur expreſſa in prouiſione, quę fit per viam collationis, vel poſtulationis, ibid nu 8. pag 62.
Profeſſionis, vel habitus diſparis homines ſimul in eiſdem Monaſterys ſociari non debent, diſp. 5 quaeſ. 11. n. 2. pag. 62.
Profeſſio illegitimè natos legitimat ad Ordines, non autem ad Praelaturam, diſp. 5 quaeſ. 14 n. 2. pag 65.
Profeſſio fidei infra duos menſes emittenda eſt à prouiſis de beneficys curam animarum habentibus: quod etiam ad Regulares Praelatos extenſum fuit, diſp. 8. quaeſ. 3. n. 1. & 2. pag. 95.
Profeſſio fidei an hodie à Praelatis Regularibus ſit emittenda, ibid n. 3. pag 96.
Profeſſio fidei ab Abbatibus ſecularibus curam animarū habentibus facienda eſt, ibid. n. 4.
Profeſſio fidei emittenda eſt ab Abbatibus ſecularibus, qui ſunt dignitates in Eccleſijs Cathedralibus, ibid. n. 6.
Peofeſſio fiat licèt alias fuerit emiſſa ex alia cauſa, prouiſi tenentur ad fidei profeſſionem, ibid n. 8.
Profeſſio fidei intra duos menſes emittenda eſt, ac illis elapſis non cenſetur remiſſa. ibid n. 9.
Profeſſione fidei non emiſſa, Canonicus pro praeſente haberi non poteſt, ibid. n. 10.

Profeſſio fidei an per procuratorem emitti poſſit, ibid. n. 11.
Profeſſio fidei facienda eſt per procuratorem, tamen de voluntate eius, coram quo eſt facienda, ibid. nu. 13. pag. 97.
Profeſſio fidei pro alio emittenda ſpeciale mandatum requirit, ibid. n. 15.
Profeßio emittenda per Abbates benedicendos quandò ſit facienda, & quando non, diſp. 11. quæſ. 12 n. 5. p. 113.
Profeßio monaſtica quo ordine emittenda eſt, diſput. 11. quæſ. 14. n 23 pag. 119.
Profeßio mutat ſtatum perſonæ, diſp. 25. quæſ. 3. n. 274. pag. 409.
Profeſſus eſſe debet expreßè Is, qui in Abbatem, & Prælatum Regularem eligendus eſt, diſp. 5. quæſ. 10. n. 1, & 6. pag 61.
non Profeßi an poſſint per viam prouiſionis ad Abbatias aſſumi, ibid. nu. 5.
Profeſſus expreßè eſſe debet aſſumendus in Abbatem in ea Religione, in qua ad Abbatiam aſſumitur, diſp. 5. quæſ. 11. n. 1 pag 62.
PROMOTIO *ad dignitates quandò fieri poßit de infamibus infamia meri facti, diſp. 5. quæſ. 20. n. 5. pag. 72.*
Promotio ad dignitates, quandò fieri poteſt de inquiſito, accuſato, & denunciato, ibid. nu. 8.
Promotio ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, facienda eſt per inquiſitionem, ac proceßus fabricando, vt per Bullam Sanctißimi D. N. hic poſitam, diſp. 8. quæſ. 1. per tot. pag. 88.
Promotio eorum, qui orti ſunt in Prouincijs, in quibus non ſunt Vniuerſitates ſtudiorum, neque conſuetum eſt ſuſcipi gradum aliquem, quid ſeruandum ſit quoad probationem doctrinæ, diſp. 8. quæſ. 2. n. 6. pag. 94.
Promotio ſi facienda ſit de Regulari, quid ſeruandum, ibid. nu. 7.
Promotio quandò fieri poßit de accuſato, diſp. 5. quæſ. 20. nu. 8. pag. 72.
Promoti ſimoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Eccleſiaſtica, ſunt ipſo facto excommunicati excommunicatione maiori, diſp. 10. quæſ. 5. n. 7 pag. 107.
Promotus ad Abbatiam nequit beneficia prius obtenta in alterius fauorem renunciare, diſput. 13. quæſ. 1. n. 17. pag 127.
Promotus ad Epiſcopatum aſſecutione ipſius ceſſare facit quodcunque beneficium Eccleſiaſticum per eum antea obtentum, ibid nu. 19.
Promotus ad Prioratum in Regulari, vel Collegiata Eccleſia, non poteſt renunciare in fauorem alicuius beneficia priùs obtenta, ibid. nu. 20.
PROTEGERE *idem eſt, ac defendere, diſp. 15. quæſ. 5. nu. 15. pag. 164.*
PROTECTOR *Eccleſiæ Romanæ dicitur Imperator, ibid. num. 16.*
PROPRIVM *habere permiſſum erat antiquis Clericis, diſp. 25. quæſ. 1. n. 273. pag. 409.*
PROVINCIALES *cum ſuis Diffinitorijs electionem Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium facientes, etiam ſecretam ſeruare debent, aliàs electio nulla eſt, diſp. 5. quæſ. 1. n. 6. pag. 43.*
Prouinciales cum Capitulis, abſque cauſa cognitione, diſpenſare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas, diſp. 5. quæſ. 16. n. 4 pag. 68.
Prouinciales Prælati, ſimul cum generali, prouinciali, vel intermedio Capitulo diſpenſare poſſunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares, diſput. 5. quæſ. 14. nu. 9. pag. 66.
Prouinciales Congregationis Clericorum infirmis miniſtrantium ad Prælaturas, & dignitates Regulares obtinendas cum illegitimis diſpenſare poſſunt abſque Capitulo generali, prouinciali, vel intermedio, ibid n. 10.
Prouincialis cum Diffinitorijs promouens ad Abbatiam illum, quem ſcit illegitimum, cenſetur cum eo tacitè diſpenſare, tàm in foro conſcientiæ, quàm in foro externo, diſp. 5. quæſ. 17. n. 4. & 8. pag. 69.
Prouincialis cum eius Prælatis conuentualibus poteſt ſuper reſidentiam diſpenſare, diſp. 14. quæſ. 3. nu. 2. pag. 138
PROVISI *de beneficijs curam animarum habentibus tenentur infra duos menſes fidei profeßionem emittere, quod extenſum fuit etiam ad Regulares Prælatos, diſp. 8. quæſ 3. n. 1. & 2 pag 95.*
Prouiſi non ſunt de neceßitate monendi, ſed debent vltrò ſe offerre ad faciendam fidei profeßionem, ibid. nu. 7. pag. 96.
Prouiſi tenentur ad fidei profeßionem; etiam ſi aliam emiſiſſent ex alia cauſa, ibid. nu. 8.
PVER *à quo, & quomodò altari offerri debet, diſput. 2. quæſ. 13. ſub Concil n. 35 pag. 18.*
PSALMI *ſpeciales pro eleemoſynarijs, ac defunctis decantari debent, diſp. 12. quæſ. 13. ſub Concil. n. 50. pag. 19.*
Pſalmi pœnitentiales, atque Litaniæ ſuper Electum dicuntur, diſp. 11. quæſ. 14. n. 29. pag. 120.

Q

QVALITAS *nobilitatis ad idoneitatem nihil confert, nec attenditur, limita, vt ibid. diſp. 5 quæſ. 13. nu. 11. pag. 65.*
Qualitates aliæ, & animi dotes in Prælatis requirendæ, diſp. 26. glo. 12. n. 6. pag. 438.
Qualitates illegitimitatis ſunt omnes plenè Superiori detegendæ in petenda diſpenſatione, diſp. 5. quæſ. 18. n. 3. pag. 70.
Qualitates teſtium vocandorum, ac examinandorum quo ad perſonam promouendi, quæ ſint, diſp. 8. quæſ. 2. n. 2 pag. 92.
Qualitas obligationis ex perſona hæredis mutari non debet, diſp. 15. quæſ. 22. n. 7. & 9. pag. 233.
Qualitas perſonæ non mutatur ex augmento honoris, diſp. 25. quæſ. 1. n. 116. pag 386.
Qualitas aliqua licèt ſit mutata, tamen qui hodie ſunt conſtituunt eamdem Congregationem, diſp. 25. quæſ. 1. nu. 265. pag. 405.
QVARTA *funeralis de quibus debeatur, & à quibus, diſp. 15. quæſ. 17. n. 1. 4. & 5. pag. 199.*
Quarta funeralis venit appellatione quarta Parochialis, ibid. nu. 2.
Quartam quo ad funeralē appellatione funeralium, veniunt ceræ, & cætera, quæ occaſione funeris fiunt, ibid n. 3.
Quarta funeralis hodie Epiſcopis, vel Parochis non ſoluitur per Monaſteria, vel loca Regularium ferè omnia tùm ob priuilegia ipſis directè conceſſa, tùm etiam per communicationem, ibid. n. 6.
QVIDQVID *fieri poteſt per ſemetipſum, etiam fieri poteſt per procuratorem, ibid n. 12. pag. 97.*
QVINDEMNIVM *quid ſit, diſp. 9. quæſ. 3 n. 1. pag. 100.*
Quindemnium ſucceßit in locum annatæ, ibid. n. 4.

RATIO

R

RATIO Vrgens maioris boni communis, eſt iuſta cauſa Abbatem deponendi, diſpat.13.quaſ 2.num.7. pag.128.
Ratio dat eſſe legi, diſp.20.queſ.3 n.19 pag.331.
RECEPTIO in ſpeciales Romanæ Eccleſiæ ſubiectos exemptionem operatur, diſp.15 queſ.5.n.13 pag.164.
Receptio in protectione an operetar exemptionem, ibid. n.14. & ſeqq.
RECONCILIARE poteſt ſimplex Sacerdos Eccleſias pollutas, ſi benedicta tantùm, non autem conſecratæ fuerint, diſp.23.quaſ 10 n.1.pag 362.
Reconciliare Eccleſias pollutas iam conſecratas, ſpectat ad Epiſcopum, ibid.n.2 pag.ead.
Reconciliare poſſunt Abbates, & Prælati Regulares Eccleſias pollutas, aqua prius per Epiſcopum ſacrata, niſi Epiſcopus diſtet Vltra duas dietas, quo caſu poterunt & ipſi aquam benedicere, ibid. n.3.pag.ead.
RECTOR venit appellatione ſcholarium, diſp.1.quaſ.7. n.3.pag 6.
Rectores parochialium Eccleſiarum, vbi reſidere teneantur, quandò duas habent Eccleſias parochiales, Vnam in Ciuitate, & alteram extrà eius mœnia, diſput.14. quaſ.1.n.10. & 12.pag.135.
Rector duas habens parochiales Eccleſias quale dominium retineat in altera prouiſa de Vicario, ibidem num.14.
Rector per Rectoratum non deſinis eſſe ſcholaris, diſp.16. quaſ.3.n 3 pag 240.
Rectores parochialium Synodo intereſſe tenentur, diſp.24. quaſ.4.n.4 pag.369.
REFECTORIVM Monachorum manducandi, vel bibendi cauſa non debet eſſe laicorum refugium, diſp.2.quaſ.13. ſub Concil.n.52.pag.19.
REFERENS non probat, niſi conſtet de relato, diſput. 17. quaſ.7 n.4.pag.282.
Referens eſt in ipſo relato, diſp.17 quaſ.7 n.2.pag.282.
REFORMATIO monaſtica vita ad formam meliorem per S. Baſilium redacta fuit, diſp.2. quaſ.14.n.1 pag.20.
Reformatio Ordinis Canonicorum Regularium Vbi, & à quibus facta, diſp.2.quaſ.14.n.2 pag 20.
Reformatorum Ciſtercienſium B. Mariæ Fulienſis Congregatio quandò initium ſumpſerit, diſp.2.quaſ.15.nu. 7 pag.25.
Reformatio Ordinis Sanctiſſima Trinitatis Redemptionis captiuorum à quo inſtituta, & approbata fuerit, diſp.2. quaſ.16 n.3.pag.28.
Reformatorum Diſcalceatorum S. Auguſtini Ordo à quo fuerit inſtitutus, ibid.n 9.pag.29.
REGNVM non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnicum caput Vni corpori, diſp.5 quaſ.23.n.4 pag.75.
REGRESSVS ad beneficia ſublatus eſt, diſput.13.quaſ.6. n.2.pag 131.
Regreſſus in beneficijs qui dicatur, diſp.13. quaſ.6.nu.1. pag.131.
Regreſſus ad beneficia poteſt Summus Pontifex ad ſui libitum concedere, ibid.nu 3.
Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus ad beneficia ob penſionem non ſolutam in Curia Romana Penſionario conceduntur, ibid.n.4.
REGVLA S. Baſilij 40. ferè annos poſt Antonium fuit per ipſum compoſita, diſput.2.quaſ.12.nu.1.pag.15.
Regulæ tres in Eccleſia Catholica obſeruantur, nimirum Regula S. Baſilij, S. Auguſtini, & S. Benedicti, diſput.2.quaſ.12.n.1.2. & 3.pag.15.
Regulam D. Benedicti omnes Monachi occidentis amplexi ſunt, diſp.2.quaſ.12.n.4 pag.15.
Regulæ Sanctorum Baſilij, Auguſtini, & Benedicti ab Innocentio Secundo approbatæ ſunt, diſp.2.quaſ.13. n.1.pag.15.
Regula D. Patris Benedicti expreſsè fuit approbata à D. Gregorio Magno, & Zacharia eius ſucceſſore, diſp.2. quaſ.13.n.3.pag.16.
Regula, quæ à Summo Pontifice traditur Abbati, quæ ſit, diſp.11.quaſ.14 n.4.pag.115.
Regula quomodo per Pontificem tradatur Abbati, ibid. n 31.pag.120.
Regula, De iure quæſito non tollendo, non derogat clauſula, De plenitudine poteſtatis, diſp.18.quaſ. 6 n.32.pag.307.
Regula S.Benedicti per S.Gregorium approbata, diſp.25. quaſ.1.n.256.pag.406.
Regula S. Auguſtini fuit prius inſtituta, quàm Regula S. Benedicti, diſp.25 quaſ.1.n.122.pag 388.
Regulæ omnes ante Concilium Lateranenſe erant ipſo iure approbatæ, diſp.25 q.1.n.143 pag 390.
Regula Religioſorum antequam eſſent, quæ nunc ſunt, erat aliquis modus viuendi approbatus, ibid.num.145. pag.390.
Regula S. Auguſtini fuit prius approbata, quàm Regula S. Benedicti, ibid n.146.pag.390.
Regula S. Auguſtini connumeratur inter eius opuſcula, ibid.n.151.pag.390.
Regula S. Auguſtini in iure paſſim citatur, ibid. n.150. pag.390.
Regula antiquorum Clericorum, vocabatur Canonica, ibid n.158 pag 392.
Regula Canonicorum Regularium, eſt dignior Regula Monachorum, propter nobiliorem ſecundarium finem, ibid.n.163.pag.392.
Regulæ tres principales, ibid.n.257.pag.406.
Regula S. Hieronymi nullibi in iure cautum, quomodò approbetur, ibid n.258 pag 406.
REGVLARES an poſſint cogi omnibus proceſſionibus intereſſe, diſp.24.quaeſ.8.n.2.pag.373.
Regulares in ſtrictiori clauſura perpetuò Viuentes, non tenentur ad proceſſiones accedere, ibid n.3 pag.373.
Regulares item, qui per dimidium milliaris ab Vrbe, ſeu Oppido diſtant, ibid n.4.pag 373
Regulares item ſpecialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad proceſſiones, ibid.n.5.pag.374.
Regulares ſi ad tales proceſſiones vocati pluries acceſſiſſent, an in poſterũ teneantur accedere, ibid.n.6.p 374
Regulares ad proceſſiones adſtricti, ſi vocati non accedãt, an Epiſcopi per cenſuras aduerſus eos procedere poſſint, ibid.n.7.pag.374.
Regulares omnes tàm ex iuris communis diſpoſitione, quàm vigore priuilegiorum ſunt exempti à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tàm realibus, quàm perſonalibus, diſp.27.quaeſ.3.n.1.pag 279.
Regulares perſonae ſemper debent ferre habitum profeſſionis vniformem, diſp.25.quaeſ.1.n.254.pag.406.
Regulares Praelati Veniant ſub nomine Abbatum circa ea, quae ſpectant ad poteſtatem Iuriſdictionis, diſp.11. quaeſ.8.n.3.pag.7.

Regulares fuerunt olim ferè omnes Eccleſię ſeculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, diſp. 2. quaeſ.6. nu.1. pag.15.

Regularium Canonicorum Ordinis inſtitutio, & reformatio vbi, à quo, & quandò facta fuerit, diſp.2.quaeſ.14. nu.2.pag. 20.

Regularium Canonicorum Congregatio Friſionaria primum, & deinde Lateranenſis appellata, quo tempore, & à quo fundata ſit, ibid.nu.3.

Regularium Canonicorum Congregationis ſub nomine S. Petri de Monte Corbulo, initium vbi ſumpſit, ibidem num.5.pag.21.

Regularium Clericorum Theatinorum Religio à quo, & quonam tempore cæperit, & confirmationem obtinuerit, diſput. 2. quaeſ.16. nu. 20 pag.30.

Regularium Clericorum Sancti Pauli Decollati Congregatio à quo fuerit inſtituta, & approbata, ibid.nu.21, pag.31.

Regulares pœnitentiati a Sancto Officio ſunt omninò ad dignitates inhabiles, etiamſi pænitentias compleuerint, diſput. 5. quaeſ. 21. num.17.pag.73.

Regulares à Diuo Gregorio Magno fuerunt in Italia exempti ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſp.15. quaeſ. 1.nu.4 pag 145.

Regulares ex priuilegio, non ex iure communi ſunt exempti ab Epiſcoporum Iuriſdictione, diſp. 15. quaeſ. 2. nu.3. pag.146.

Regulares extra Monaſterium degentes, ſi delinquant, à loci Ordinario puniuntur, diſput. 15.quaeſ. 7. nu. 7. pag.168.

Regulares extrà Monaſterium degentes in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum ab Ordinarys ad debitum ſoluendum cogi, & compelli poſſunt, ibid.nu. 8.pag.169.

Regulares quando dicantur extra Monaſterium degere, ibid.nu.9.

Regulares intra Monaſterium degentes, ſi extra clauſtra ita notoriè deliquerint, vt Populo ſcandalo ſint, an, & quandò ab Epiſcopo puniri poſſint, ibid. num. 11.pag.170.

Regulares quo ad Ordines Epiſcopis ſubijciuntur, ibidem nu. 14.

Regulares pœnitentiæ Sacramentum exercere non poſſunt, niſi prauio examine ab Ordinario idonei iudicentur, ibid.nu.15.

Regulares ſubyciuntur Epiſcopis in feſtis colendis, ibid. num.18.pag.171.

Regulares tenentur publicare interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in eorum Eccleſiyc, ſi Epiſcopus præcipiat, ibid.nu.19.

Regulares ad proceſſiones publicas accedere tenentur, ibid.nu.20.

Regulares de profeſſionis nullitate dicere volentes, eorum rationes coram eorum Superiore, & Ordinario proponere debent, ibid.nu.22.

Regulares, licèt exempti vltimarum voluntatum executores conſtituti, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam per locorum Ordinarios compelli poſſunt, ibidem nu.23.

Regulares ſine Epiſcopi licentia, eleemoſynas petere non poſſunt, ibid.nu.24.

Regulares, etiam omnes exempti in cauſis hæreſis Epiſcopo ſubſunt, ibid.nu.25.pag.172.

Regulares coram Epiſcopis reconueniri poſſunt, quoties coram eiſdem alios conueniunt, ibidem num. 26. pag.173.

Regulares audentes in publicis eorum actibus aſſerere, quòd Beatiſſima Virgo cum originali peccato concepta fuerit, poſſunt ſeuere puniri per Eiſcopos, vel hæreticæ prauitatis Inquiſitores, ibid.nu.31.

Regulares Mendicantes puniri poſſunt ab Ordinario, cum tantùm vnica campana contenti eſſe debeant, plures tamen retinent, ibid nu.33.pag 176.

Regulares ſinè Ordinarij licentia non poſſunt Indulgentias publicare, etiam quas à Summo Pontifice receperunt, ibid nu.35.

Regulares facientes profeſſiones extra Clauſtra, vel Ambitum ſuorum Monaſteriorum (niſi conſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri poſſunt ab Epiſcopo, ibid nu.39.

Regulares exercentes animarum curam perſonarum ſecularium, atque eiſdem ſacramenta miniſtrantes Iuriſdictioni Epiſcopi, ſubyciuntur, ibid. n.46. pag.177.

Regulares delinquentes circa animarum curam perſonarum ſecularium, puniri debent ab Epiſcopo per Prælatos ſuos Regulares, ibid.nu.48.

Regulares, & alij Eccleſiaſtici in aliquibus caſibus non ſunt exempti ab oneribus, & tributis, diſput. 15.quaeſ. 21.nu.7.pag 228.

Regulares etſi nequeant inuiti compelli ad iurandum, Emptores tamen gabellarum exigere poſſunt ab eiſdem iuſiurandum pro rebus ipſorum, quæ tranſeunt per Duanam, ibid.nu.8.pag 220.

Regularitatis nomen vnde prouenit, diſp.25.quæs.1.n.21 pag 381.

RELIGIOSORVM ſtatus cœpit eodem ferè tempore in Lege gratiæ cum ſtatu Clericorum, diſp.2.quaeſ.4.num.1. pag.10.

Religioſi antiqui geſtabant etiam Saccum, & Cucullam, & reliqua Monaſtici habitus, diſput.2.quaeſ.5. num. 2.pag.11.

Religioſorum Conuentus iugiter pſallentium Domino Samuel primo inſtituit, diſp.2.quaeſ.1.nu.1.pag. 8.

Religioſorum inſtitutor in Aegypto fuit S.Marcus Euangeliſta, diſp.2.quaeſ.2 nu.2.pag 9.

Religioſæ, ac Monaſticæ vitae, nonnullos cultores floruiſſe traditur poſt Chriſti Domini, & Sanctorum Apoſtolorum tempora, diſput.2.quaeſ.11.per totum pag.14

Religioſis non currit tempus à iure ſtatutum ſuper electione, diſput. 5.quaeſ.7 nu.9 pag 50.

Religioſus, qui exercuit Chirurgiam an poſſit in Abbatem eligi, diſput.5.quaeſ.21.n.8.pag. 73.

Religioſus qui Praelaturam deſiderat, non Religioſus, ſed mundanus homo appellandus eſt, diſput. 10. quaeſ.1.nu.3.pag.101.

Religioſi non debent per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare, diſput.10. quaeſ.1. num. 7. pag.102.

Religioſus Praelaturam non acceptans contra praeceptum ſui Superioris, peccat mortaliter, diſput.10. quaeſ. 2.nu.3.pag.103.

Religioſus agnoſcens veriſimiliter ſe caeteris magis idoneum ſi Praelaturam renunciat, peccat mortaliter, ibid.nu.4.

Religioſus via illicita Prælaturam ſuſcipere fugiens, peccat mortaliter, ibid.nu. 5.

Reli-

Religioſi olim Epiſcopo Dioeceſano *ſubijciebantur, diſput. 15. quaeſ. 1. nu. 1. pag. 144.*

Religioſi an ſint de iure communi exempti ab Epiſcoporum poteſtate, diſ. 15. q. 2. nu. 1. pag. 146.

Religioſi de iure communi à lege Epiſcopali Diœceſana non autem à lege Iuriſdictionis exempti ſunt: per priuilegia verò ab vtroque, diſput. 15. quaeſ. 7. num. 3. pag. 167.

Religioſi, licet exempti, Epiſcopo, tamen quoad ſacrorum librorum editionem, ſubijciuntur, ibid. nu. 4.

Religioſi compelli poſſunt per Epiſcopum, vt lectionem ſacræ ſcripturae in ſuis Monaſterijs habeant, ſi commodè fieri potrit, ibid nu. 5.

Religioſi ſubſunt Epiſcopis quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, ut Populo ſibi commiſſo prædicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus. Et quid ſi Eccleſiae eſſent nullius Diœceſis, ibid. nu. 6.

Religioſi in Sabbato Sancto in eorum Eccleſijs campanas pulſare non debent, antequàm in Cathedrali, vel Matrici Eccleſia pulſentur; ſub pœna ducatorum centum, ibid. n. 28.

Religioſi de manu laicorum Eccleſias, ſinè Epiſcopi conſenſu, recipere non poſſunt, ibidem nu. 30.

Religioſi Epiſcopalia ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo, atque eorum Eccleſias in quibus ea exercentur, interdictas eſſe, poteſt Epiſcopus declarare, ibid. nu 34 pag. 176.

Religioſus exemptus ſi extrà Monaſterium ſinè habitu incedat, poteſt ab Ordinario puniri, ſecùs verò ſi intrà, ibid nu. 40.

Religioſi omnes de iure communi exempti ſunt à ſolutione decimarum de noualibus ſuis, & de hortis, & animalibus, quae nutriunt, diſput. 15. quaeſ. 18. num. 3. pag. 201.

Religioſi decimas ſoluere tenentur de animalibus, quae alijs nutienda tradunt. ibid.

Religioſi vt decimas ſoluere non teneantur de noualibus, quid requiratur, ibid. nu 5.

Religioſus ſtatus eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus. diſp. 15. q. 19. n. 2. p. 212.

Religioſi ad ſolutionem gabellarum, & aliorum onerum non tenentur, diſput. 15. quaeſ. 21. num. 3. & ſeqq pag. 227.

Religioſi ab oneribus, & tributis exempti non ſunt in aliquibus caſibus, & in quibus, ibid n. 7. pag. 228.

RELIGIO *noua non poteſt inſtitui abſque Sedis Apoſtolicae approbatione, diſput. 2. quaeſ. 13. nu. 2. pag. 16.*

Religio Fratrum Sancti Spiritus in Saxia à quonam inſtituta fuerit, diſp. 2. quaeſ. 16. nu. 4. pog 28.

Religio Clericorum Regularium Theatinorum à quo, & quandò cœperit, atque confirmationem habuerit, ibid nu. 20 pag. 30.

Religionis intereſſe facit, ut Electores venire renuentes compelli poſſint, diſ. 5. quaeſ. 3. nu. 13. pag. 50.

Religionis peſtis eſt ambitio, diſput. 10. quaeſ. 1. nu. 2. pag. 101.

Religio Deuoti Ioannis Dei à quo exemptionis priuilegio fuerit munita ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſp. 15. q. 4. nu. 29. pag. 161.

Religiones ferè omnes hodiè à ſolutione Quartae funeralis ſunt exemptae, tùm propter priuilegia ipſis directè conceſſa, cum etiam per communicationem, diſput. 15. quaeſ. 17. nu. 6. pag. 199.

Religioſus in Epiſcopum promotus non abſoluitur ab illis ſuae Religionis obſeruantijs, quae munus Pontificium non impediunt, diſput. 20. quaeſ. 3. nu. 1. pag. 329.

Religio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem, diſput. 25. quaeſ. 1. num. 164. pag. 392.

Religio vtraque tàm Monachòrum, quàm Canonicorum Regularium, ordinantur ad opera vitae contemplatiuae ibid. nu 230. pag. 400.

Religionem Caſinenſem, & Vallis Vmbroſae qui impedierint volentes ingredi, excommunicantur, in priuil. memorab. ad fin. impreſſo nu. 24. pag. 452.

RELIQVIAE *an neceſſariò in altaribus conſecrandis apponi debeant, diſp. 23. quaeſ. 6. n. 3. pag. 359.*

REPROBATVS *ſemel an poſſit iterùm in Abbatem eligi diſput 5. quaeſ. 21. nu. 4 pag. 72.*

RESCRIPTA *Apoſtolica ſemper intelliguntur cum clauſula,* Si preces veritate nitantur, *diſp. 5. quaeſ. 18. nu. 5. pag. 70.*

Reſcriptum à Pontifice pro aliquo beneficiando, etiam eius motu proprio, non cenſetur aliter conceſſum, quàm ſit conſuetum, diſput 12. q. 2. nu. 6 pag. 123.

RENVNCIATIO *priuilegij habet ſpeciem alienationis, diſput. 23. quaeſ. 14. num. 5 pag. 366.*

Renunciatio ſui beneficij per quemlibet fieri poteſt, diſput. 13. quaeſ. 1. nu. 1 pag. 126.

Renunciatio iuris, & beneficij ſibi competentis, tàm in temporalibus, quàm in ſpiritualibus à quolibet fieri poteſt, ibid. nu. 2.

Renunciatio Praelaturae *per Abbatem fieri debet in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iuſtis de cauſis deponere poteſt, ibidem nu. 3.*

Renunciationes factae in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, non nocent renuncianti, neque quoad poſſeſſionem, ibid. nu. 9. pago 127.

Renunciatio facta per Prælatum *de ſuo officio ob quas cauſas eſt admittenda, ibid. nu. 10. & ſeqq. vſque ad 16. incluſiuè.*

Renunciatio beneficij in alterius fauorem fieri non poteſt per promotum ad Abbatiam, ibid. nu. 17.

Renunciatio beneficiorum de iure canonico libera, & ſinè vlla pactione eſſe debet, diſput. 13. quæſ. 5. num. 1. pag. 130.

Renunciatio fauoris ſui à quolibet fieri poteſt, diſput. 15. quaſ. 12. nu. 2. pag. 190.

RESIDENTIA *propter quodquè beneficium de iure cõmuni requiritur, diſp. 14. quaſ. 1. nu. 1. pag. 134.*

Reſidentia propter beneficia ſimplicia de generali conſuetudine non requiritur, niſi per aliquod particulare ſtatutum contrarium caueatur, ibid. n. 2.

Reſidentia perſonalis præſtari debet ab habẽte beneficium cum cura animarum, ibid. n. 3.

Reſidentia ab Abbatibus, *& Prælatis Regularibus perſonaliter præſtari debet, Et quid de Prælatis ſecularibus, ibid. num 4. & 5.*

Reſidentia Abbatum, & Prælatorum Generalium in particulari loco Religionis *non coarctatur, ſed præſtari debet, vbi magis ipſorum præſentia fuerit neceſſaria, ibid. n. 8.*

Reſidentia vbi præſtari debeat à Rectoribus Parochialium Eccleſiarum, quandò duæ ſunt Eccleſiæ Parochiales

les

les, vna in Ciuitate, altera verò extrà eius mœnia, ibid. nu. 10. & 12. pag. 135.
Reſidentia perſonalis de Iure diuino venit praſtanda à Prælatis curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tantùm habentibus, diſput. 14. quaeſ. 2. num. 3. pag. 138.
Reſidentia an de iure diuino veniat præſtanda per Abbates, & alios Pralatos Epiſcopo inferiores, ibidem per totum.
Reſidentia perſonalis facienda eſt à cura animarum gerentibus per Concilium Tridentinum, diſp. 14. quaeſ. 3. n. 1. pag. 138.
Reſidentiæ diſpenſatio cum Praelatis Conuentualibus ad Generalem, vel Prouincialem ſpectat, ibid. nu. 2.
Non reſidendi facultatem is concedere poteſt, qui & reſidendi obligationem imponit, ibid. n. 3. pag. 139.
Reſidentia per Charitatem Chriſtianam excuſatur: Et quae nam ſit, diſp. 14. quaeſ. 4. n. 1. pag. 139.
Reſidentia excuſatur per corporis neceſſitatem, ibid. n. 2.
Reſidentia per cauſam iuſtam, & rationabilem excuſatur qualis eſſe debeat, ibid. n. 4.
Reſidentia an excuſetur per abſentiam pro proprÿs negotÿs, ibid. nu. 5.
Reſidentia non excuſatur per impedimentum negotÿ, quandò eſt tale, quod per Procuratorem tractari poteſt, ibid nu 6.
Reſidentiam per obedientiam debitam excuſatur, ibid. n. 7
Reſidere non tenetur is, cui à Summo Pontifice fuerit indultam, ibid n. 11 pag. 140.
Reſidentia, vt excuſetur, non tantum cauſam iuſtam; ſed etiam Superioris licentiam requirit, ibid. nu. 12.
Reſidentia per cauſam iuſtam ſolam excuſatur, ſi ex conſuetudine, Praelati licentia non requiratur, ibidem num. 13.
Reſidentia in Abbatÿs, Prælaturis, vel alÿs huiuſmodi Eccleſÿs, vel Monaſterÿs commendatis requiritur, diſp. 14. quaeſ. 6. num. 1. limita, vt num. ſeq. pag. 141.
RESIGNATIO *beneficiorum recipi non poteſt ab inferiore Epiſcopo, licèt conferendi poteſtatem habeat, niſi id ei ſit ſpecialitèr conceſſum, diſput. 13. quaeſ. 1. num. 4. pag. 126.*
Reſignatio facta in manibus Vicarÿ non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valet, ibid. nu. 6.
Reſignatio Abbatiæ, & Prælaturæ ſecularis, quae à Pontifice confertur, in manibus ipſius Pontificis facienda eſt ibid. nu 7.
Reſignatio Abbatię, & Pralaturae electiuae in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus, facienda eſt, ibid. n 8 pag 127.
Reſignationes beneficiorum in alterius gratiam coram Pontifice de ſtylo Curiae admittuntur, diſp. 13. quaeſ. 5. nu. 3. pag 130.
Reſignationes beneficiorum an recipi poſſint per habentem ius inſtituendi, diſput. 13. quaeſ. 8. nu. 1. pag. 332.
Reſignatio habet vim deſtitutionis, ibid. n. 2,
Reſignationes beneficiorum per Praelatos inferiores non exemptos recipi non poſſunt, ibid. nu. 3.
Reſignationes beneficiorum per Abbates, & Praelatos inferiores exemptos Epiſcopalem Iuriſdictionem habentes recipi poſſunt, ibid. nu. 6.
Reſignationes beneficiorum per Epiſcopos recipi poſſunt, ibid. nu. 7.
REVS *ſi excepto iudicio efficiatur Clericus, coram eodem Iudice laico comparere debet, diſp. 15. quęſ. 22. nu. 8. pag. 233.*
REX *non patitur, vt Diadema Regium in ſuo Regno ab alio deferatur, diſp. 21. q. 3. n. 2. pag. 337.*
ROCHETO *more aliorum Praelatorum vtuntur Praelati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, diſp. 20. quaeſ. 3. n. 23. pag. 333.*
Rocheto vtuntur Praelati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, diſp. 20. quaeſ. 3. n. 10. pag. 330
Rocheto vti nequeunt Abbate, diſ. 20. q. 2. nu. 6. pag. 326.
ROMAE *ab immemorabili conſuetudine, pręcedant Canonici Regulares, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 198. pag. 395.*
Romę quinque Eccleſiæ Patriarchales, ibid. n. 244. p. 413
ROTA *Romana omnibus Doctoribus præfertur, & communem, immo magis communem opinionem facit, diſ. 15. quaeſ. 8. nu. 1 pag. 184.*

S

SACERDOS *debet eſſe Abbas eligendus, diſp. 5. quaeſ. 12. n. 1. pag. 62.*
Sacerdotes qui non ſunt, Ordines conferre non poſſunt, ibid. nu. 3. pag 63.
Sacerdotum eſt dare benedictionem, ibid. num. 5.
Sacerdotes Chriſti (hoc eſt) vncti, & conſecrati dicuntur, diſp. 15. quaeſ. 19. num. 7. pag. 216.
Sacerdotes exempti ſunt à tributis à Principibus ſecularibus impoſitis, diſp. 15. quaeſ. 20. n. 2. pag. 221.
Sacerdos ſimpelx poteſt, Eccleſias benedictas tantùm, ſi polluantur, reconciliare, diſput. 23. quaeſ. 10. num. 1. pag. 362.
SACERDOTIVM *nouae legis eſt perfectius, antiquiùs, & honorabilius, diſp. 25. quaeſ. 5. n. 6. pag. 380.*
SACRAMENTVM *pœnitentiæ exercere non poſſunt Regulares, niſi, præuio examine, ab Ordinario idonei iudicentur, diſp. 15. quaeſ. 7. n. 15. pag. 170.*
SALARIA *Aduocatorum, & Procuratorum in Curia Camerae peti poſſunt, diſp. 15. q. 7. verſ. exempli conueniri pag. 183.*
SAMVEL *primo inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino, diſp. 2. quaeſ. 1. n. 1. pag. 8.*
SANDALIA, *ſiuè Compagi quid ſint, diſp. 20. quaeſ. 1. num. 8 pag. 320.*
SCANDALVM *graue eſt legitima cauſa cedendi Praelaturae, diſp. 13. quaeſ. 1. nu 14. pag. 127.*
SCHISMATIS, *& peſtis tempore ceſſat contra Eccleſiam præſcriptio, diſp. 19. quaeſ. 6. n 4. pag 316.*
SCHOLARIVM *appellatione venit Rector, diſp. 1. q. 7. nu. 3. pag 6.*
Schola in Monaſterio haberi non debet, niſi de ijs, qui fuerint oblati, diſp. 2. quaeſ 13 ſub Concil. n 45. pag. 18.
Scholaris non deſinit eſſe ex eo, quòd electus ſit ad Rectoratum, diſput. 16. quaeſ. 3. n 3. pag. 240.
SCIENTIAE *defectus eſt legitima cauſa cedendi Praelaturę, diſp. 13. quaeſ. 1. n. 13 p 127.*
SCOPETINA *Congregatio, ſeù S. Saluatoris quo tempore & à quo inſtituta fuerit, diſp. 2. q. 14. n. 4. p. 21.*
SCRIPTVRA, *hoc eſt diploma Pontificis ad poſſeſſionem beneficÿ, vel dignitatis adipiſcendam requiritur, diſp. 9. q. 1 n. 1. pag. 97.*
Scriptura neceſſaria eſt ad exemptionem probandam, diſp. 15. quaeſ. 5. n. 2. pag. 163.

Scri-

Scriptura neceſſaria eſt ad exemptionem probandam, diſp.15.quaeſ.5.num.2. pag. 163.

Scriptura non eſt de eſſentia priuilegij, licèt ſit neceſſaria ad gratiam probandam, diſp.16. quaeſ. 2. num. 1. pag.339.

SECVLARIS *habens Monaſterium in commendam, non habet curam Conuentus, vel Monachorum, ſed ea eſt penès Priorem, aut Vicarium à Generali conſtitutum, diſp.14. quaeſ.6.nu.3.pag.141.*

SEDES *Abbatis ſolemniter celebrantis qualis eſſe debeat, diſput. 21. quaeſ. 10. nu.2.pag. 343.*

SCRVTATORES *per Collegium aſſumendi ſunt, non debent ſe ingerere quia ſuſpecti redderentur, diſp.5.quaeſ. 6.nu. 4.pag 54.*

Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores aſſumi debent quod ſecundum dictum limitatur, ibid.n.5. & 6.

Scrutatores aſſumendi ſunt illi qui ſunt de Capitulo, ibidem num.7.

Scrutatores an fide digni eſſe debeant, ibidem num. 26. pag.57.

SENATVS *unde dictus, diſput. 5.quaeſ.9.nu.16 pag. 61.*

Senatus vnde dicatur, diſ.27.q 7 nu.5.pag. 447.

SENECTVS *laudatur diſp. 5. quaeſ. 9.nu.6. pag.61.*

Senes omninò debiles, inhabiles ſunt ad adminiſtrandum, ibid.nu.8.

Senibus Reipublicae adminiſtratio debetur, diſput. 27. quaeſ. 7. nu. 4 pag.447.

Seniores in ſacra ſcriptura qui dicantur, ibid.nu. 9.

Senectus non in crinium candore, ſed in animi virtute poſita, & conſtituta eſt, ibid.nu 10.

Senectus eſt legitima cauſa ad dandam licentiam cedendi Praelaturę, diſput. 13. quaeſ. 1. num.11.pag. 127.

SENTENTIA *lata à Iudice ſeculari contrà Clericum eſt inualida, diſp.15.quaeſ.19.nu. 17.pag. 218.*

Sententia Piſtorij lata contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum refertur, diſput.25.quaeſ.1. num. 253.pag. 405.

Sententia lata à Pio Quarto in cauſa praecedentiae inter Canonicos Regulares, & Monachos S. Benedicti refertur, diſp.25 quaeſ.1.n.293.pag.

Sententia lata in Concilio Conſtantien. & confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium diſp. 25.quaeſ.1.n 197.pag.395.

Sententiae latae ab Ordinarijs contra Monachos Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae ſunt nulla in priuileg. memor. ad finem impreſſo, nu.37.pag. 454.

SEPTIFORMIS *litania, qua dicta, diſp. 25. quaeſ. 1. num. 250. pag. 404.*

SERMO *Abbatis qualis eſſe debeat, diſp.27.quaeſ.8.num. 1.pag.447.*

Sermo incautus ſicut in errorem protrahit, ità indirectum ſilentium eos, qui erudiri poterunt in errorem derelinquit, ibid nu 2.

SERVITORES *fratrum poſt eorum refectionem non ad vnam menſam, ſed in proprijs locis ſedere debent, diſput 2.quaeſ.13.ſub Concil.nu.28 pag. 18.*

SERVVS *venit manumittendus, ſi Dominus iniquè ſe habeat in illum, diſp.15.quaeſ.3.n.3.pag.147.*

Serui B.Mariae à quo exemptionis priuilegium obtinuerint diſp.15.quaeſ.4.n.21.pag.158.

Seruorum B.Mariae Ordo à quonam fuerit inſtitutus, diſp.2. quaeſ.16.num.12.pag.29.

SIGILLO *proprio, & inſignijs ſui Monaſterij, an vero familiae propriae vtantur Abbates, & alij inferiores Praelati, diſput. 20. quaeſ.2. num. 12.pag. 328.*

SIMONIA *committitur per dantem aliquod munus à manu, vel ab obſequio, vel à lingua pro conſequenda aliqua dignitate, vel officio Eccleſiaſtico, etiam ſi alius, electo ſciente, & non contradicente, pecuniam dederit, diſput. 10.quaeſ. 3.n.1.& 7.limita, vt num. 8.pag. 103.*

Simonia contrahitur, quando Electores conueniunt, vt alter ſuffragetur vni in vna electione, quia ille cui ſuffragatur, dabit ſuum votum ſuffraganti in alia, ibidem nu.3.

Simonia committitur, ſi datur pecunia alicui pro voce obtinenda, etiam quod eius ſuffragium non eſſet neceſſarium, ibid.nu.4 pag. 104.

Simonia inducitur, ſi beneficium aliquod pro ſuffragio alicui ferendo promittatur, ibid.n. 5.

Simonia contrahitur per dantem pecuniam Electori, ne ſuffragetur alicui digno, ibid.n 6.

Simonia an ſit, Electoribus indignum eligere volentibus pecuniam tradere, nè illum eligant, & quid, ſi pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omiſſo indigno, vel minus digno, ibid. nu. 10.

Simonia inducitur, ſi non habens ius in re, oblata pecunia, redimere velit vexationem ab his, qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe valent, diſp.10.quaeſ 4. num.3. pag.105.declara vt num.4.

Simonia non contrahitur, ſi vexatio, oblata pecunia, redimitur ab iniuſtè vexantibus, qui obeſſe ſolum & non prodeſſe valent, etiam ante ius quaeſitum, ibid. nu. 5.

Simonia non inducitur, ſi vexatio à ſubornatoribus Electorum redimatur, ibid.nu 6 declara vt nu.7.

Simonia committitur, ſi vexationem iniuſtam patiens ad illam redimendam ſpirituale aliquid tradatur, ibid.n 8.

Simonia quantumuis occulta reddit ipſo iure nullam electionem, prouiſionem, nominationem, & confirmationem factam, diſput.10. quaeſ.5.num.1. & 2 pag.106.

Simonia ſiuè ſit commiſſa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, ſiuè ab alijs, etiam ipſo neſciente, electio, & prouiſio, & aliae dignitates ſunt ipſo iure nullae, ibidem.

Simoniacè Abbatias aſſequentes tenentur in conſcientia eas renunciare, alias abſolui nequeant, & inhabiles redduntur ad alias dignitates in poſterum obtinendas, ibid nu 4.& 5.

Simonia punibilis non cadit in ignorantem, ibid. num.8. pag 107.

Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Eccleſiaſtica promoti, ſunt excommunicati ipſo facto excommunicatione maiori, ibid.nu.7.

Simonia eſt plenè, & euidenter probanda, quandò agitur ad priuationem ex ea, ibid nu.10.

Simonia an coniecturis, & praeſumptionibus probetur, ibid.nu.12.

Simoniae crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiam ſi ciuiliter agatur, ibid nu. 14.

Ad Simoniam probandum ſocius criminis non admittitur ad effectum priuationis, ibid.nu.13.

SIMONIACVS *an poſſit eſſe Praelatus, diſput.5.quaeſ.21 nu.9 pag.73.*

SINGVLA *quae non poſſunt, multa collecta iuuat, diſp. 5. quaeſ. 5.nu.9.pag.164.*

SOCIETAS *Ieſu quo tempore, & à quo initium habuerit,*

nec

nec non à quo fuerit confirmata, diſput. 2. quaeſ. 16. nu. 22. pag. 31.

Societas Ieſu à quo ſub protectione Sedis Apoſtolicae recepta ſit, & ab Ordinariorum Iuriſdictione exempta, diſp. 15. quaeſ. 4. n. 25. pag. 158.

Societas Ieſu à decimarum ſolutione eſt ſpecialiter exempta, diſput. 15. quaeſ. 18. nu. 28. pag. 209.

Societas Ieſu potitur omnibus priuilegijs Mendicantium, & non Mendicantium, diſput. 17. quaeſ. 1. nu. 40. pag. 370.

Societas Ieſu priuilegiorum ſuorum confirmationem à pluribus Summis Pontificibus, & praeſertim à Gregorio XIII. adepta eſt, diſput. 18. quaeſ. 3. num. 32. pag. 294.

Socivs criminis non admittitur ad ſimoniam probandam ad effectum priuationis, diſp. 10. quaeſ. 5. num. 13. pag. 107.

Solemnitatis defectus omnes non prouenientes à natura tollit clauſula, De plenitudine poteſtatis, diſp. 18. quaeſ. 6. n. 30. pag. 307.

Solvtio Cenſus, quae fit Eccleſiae Romanae, an arguat exemptionem, diſput. 15. quaeſ. 5. num. 7. pag. 163.

Solutio decimarum etiam ab exemptis facienda eſt tàm de territ, & poſſeſſionibus antiquitùs acquiſitis, quam poſtmodum acquirendis, diſput. 15. quaeſ. 7. num. 27. pag. 173.

Somascha Congregatio à quonam fuerit inſtituta, & approbata diſput. 2. quaeſ. 16. num. 23. pag. 31. & à quo exempta ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſp. 15. q. 4. n. 26. p. 159.

Species derogat generi, diſput. 5. quaeſ. 1. num. 4. pag. 42.

Status Monachorum eſt ſimplex, diſp. 1. quaeſ. 7. nu 1. pag. 6.

Status Religioſus primò à Chriſto in terris fuit inſtitutus, diſp. 2. quaeſ. 2. n. 1 pag. 9.

Status Monaſtici continuatio probatur à temporibus Apoſtolorum ſine interruptione vſque ad noſtra tempora, diſp. 2. quaeſ. 3. n. 1. pag. 10.

Status Religioſorum cœpit eodem ferè tempore in lege gratiae cum, ſtatu Clericorum, diſput. 2. quaeſ. 4. num. 1. pag. 10.

Status Religioſi antiqui temporis, ac noſtri eadem eſt eſſentia, diſput. 2. quaeſ. 5. nu. 1. pag. 11.

Status Religionis eò ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus, diſp. 15. quaeſ. 19. nu. 2 pag. 212.

Status primitiuae Eccleſiae non cogebat Monachos, vt fierent Clerici. diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 79 pag. 384.

Status perſonae mutatur profeſſione, diſput. 25. quaeſ. 1. num. 174 pag. 409.

Statvtvm, quòd in Abbates aſſumi poſſint, qui viginti quinque aetatis annum non habent, vel Sacerdotes non ſunt, non valet, diſput. 5. quaeſ. 12. nu. 6. pag. 63.

Statuta Regularium non ità rigoroſè interpretari debent, vt apices iuris ſeruentur, ſed amplianda ſunt ex bono, & aequo, diſput. 18. quaeſ. 6. num. 77. pag. 311.

Statuta à iure habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam, iuxtà ipſius iuris diſpoſitionem, diſp. 16. quaeſ. 9 nu. 3. pag. 245.

Statuta Concilij Lateranen. ſub Leone. X. contra priuilegia Regularium recenſentur, diſput. 17. quaeſ. 3. num. 40 pag. 298.

Stola quomodo, & qualiter fieri debeat, diſput. 22. q. 4. nu. 8. pag. 349.

Stvdia, & vota quibus ſunt diuerſa, cohaerere, & coniungi non poſſunt. diſ. 5. q. 11. nu 4. pag. 62.

Svbditi non habent ius petendi diſpenſationem, niſi fortè deprecatiuè, diſp. 5 q. 16. nu. 10. pag. 69.

Subditus non dicitur habere exemptionem per quaſi poſſeſſionem ex eo ſolo, quòd non appareat in illum Superiorem exercuiſſe Iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi, diſput. 15. quaeſ. 8. num. 6. pag. 185.

Subditorum animos aequè timentium, & amantium, ſibi conciliet Abbas, & quomodò, diſput. 26. gloſſ. 7. nu. 3. pag 436.

Svbreptionis vitium tollit clauſula, Motuproprio, niſi ſubreptio procedat ex re ipſa, vel contingat in falſae cauſae expreſſione, diſput. 18. quaeſ. 6. num. 21. pag. 307.

Subreptionis praeiudicium non tollit clauſula, Ex certa ſcientia, niſi quandò Princeps informatus proceſſerit, diſp. 18. q 6. nu. 27. pag. 307.

Svbrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit einſdem qualitatis, ſubrogare, diſput. 5. quaeſ. 4. num. 3. pag. 51.

Subrogatus in locum alterius, in eius quoque iura, & priuilegia ſubrogatus eſſe cenſetur, diſp. 15. quaeſ. 11. num. 9 pag. 190.

Subrogatio facta à lege ſemper intelligitur facta cum priuilegijs, ſecus ſi ſit facta ab homine, diſp. 15. quaeſ. 11. nu. 10 pag ead.

Svccedere aliud eſt, aliud ſe ſubmittere, diſput. 25. quaeſ. 1. nu. 281. pag 411.

Svccessio in beneficijs Eccleſiaſticis expreſsè prohibetur diſp. 13. q. 5. nu 2 pag. 130.

Svffragivm habẽtes ad electionem vocandi ſunt omnes, diſp 5. quaeſ. 3. nu. 1. pag. 50.

Suffragium ſecretè inquiri, & ſingillatim fieri debet, diſp. 5. q. 6. nu. 10 pag. 55.

Suffragia Electorum ſingillatim exquiſita in ſcriptis redigenda ſunt, ibid. nu. 11.

Suffragia olim copulatiuè praeferebantur, in electione, in quam maior, & ſanior pars Capituli conſenſiſſet, hodie verò in quam maior pars conſentit, ibid. nu. 20. & 21. pag 56.

Suffragium praeſtandum eſt digno, omiſſo digniori, ad hoc nè indignus eligatur, diſput. 5. quaeſ. 13. num. 7. pag. 64.

Suffragium, quod datur mediante pecunia, ſimoniam inducit, diſp. 10 quaeſ. 3. per totum pag. 104.

Svperiores Mendicantium ſunt veri Praelati, diſp. 1. q. 8. num. 1. pag. 6.

Superior Conuentualis, non habens Abbatem ſupra ſe in Monaſterio, habetur loco Abbatis, ibidem nu. 2. pag. 7.

Superiores abſque iuſta cauſa deponere non poſſunt Abbates, & Praelatos Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, diſp. 13. q. 2. nu. 1. pag. 128.

Superiores, ad quos pertinet alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam,

diſput. 26. gloſſ. 1. nu. 1. pag. 454.
Superioris auctoritas in beneficij permutatione requiritur, diſput. 11. quaeſ. 8. nu. 11 pag. 133.
Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Epiſcopus, ibid. nu. 12.
Superioris licentia vna cum iuſta cauſa copulatinè requiruntur ad excuſandum à non reſidendo, diſp. 14. quaeſ. 4. nu. 12. pag. 140.
SVPERPELLICEVM quomodo, & qualiter fieri debeat, diſput. 22. quaeſ. 4. nu. 14. pag. 350.
SVSPENSI ab executione ſuorum officiorum inhabiles ſunt ad eligendum, diſp. 5. q. 8. num. 13. pag. 59.
SVSPICIOSVS idem eſt, ac Zelotypus, diſput. 26. gloſſ. 11. nu. 1. pag. 437.
Suſpicioſus ſemper inquietus, ibid. nu. 2.
Suſpicio, & Vnio vnà eſſe nequeunt, ibid. nu. 3.
SYLVESTRINI à quonam initium habuerint, diſp. 2. quaeſ. 15. num. 11. pag. 26.
Syluestrini à quonam, & quo tempore fuerint exempti ab Ordinariorum Iuriſdictione, diſput. 15. quaeſ. 4. nu 9 pag. 1‹4
Syluestrini à decimarum ſolutione ſunt ſpecialiter exempti, diſp. 15. q. 18 nu. 18. pag 207.
SYNODVM genera quot ſunt, diſp. 24 q. 7. n. 1. pag. 372.
Synodum congregare poſſunt Abbates, & Pralati omnes, qui ſunt locorum Ordinarij eodem iure quo poſſunt Epiſcopi, ibid. nu. 2.

T

TACITI maior eſt vis, quàm expreſſi, niſi diuerſa ſit ratio, diſp. 16. q. 15. nu. 5. pag. 252.
TACITVRNITAS alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè diſpenſaſſet, reddit diſpenſationem nullam, diſp. 5 q 18. n. 1 pag. 70.
TALIS quis eſſe praeſumitur, qualem habitus demonſtrat diſp. 25, q. 1. nu. 268. pag. 409.
TALLIA, Collecta, & impoſitio quid ſint, diſput. 15. q. 21. nu. 2. pag. 227.
TECLA Virgo à Diuo Paulo in Grecia Deo dicata fuit, diſput. 2 q 10. nu. 3 pag. 14.
TEMERITAS magna eſt Paſtores imperitos aſſumere, diſp. 26 gloſſ 1. nu. 2. pag. 434.
TEMPVS vnum, quod videatur alteri ineſſe, operatur clauſula, Ex nunc, prout ex tunc, diſput. 18. quaeſ. 6. nu. 51. pag. 309.
Tempus à iure ſtatutum ſuper electione, Religionis non currit, diſp. 5 q. 7. nu. 9. pag. 58.
Temporis ex antiquitate, praeſumitur confirmatio Papae, diſput. 25. q. 1. nu. 147. pag. 390.
TERTII iuri non ſolùm in re, ſed etiam ad rem non praeiudicat clauſula Motuproprio, diſp. 18. quaeſ. 6. nu. 22 pag. 307.
Tertij praeiudicium non infert clauſula Motuproprio, maxime quandò non praeceſſit cauſae cognitio, diſput. 18. q. 6. nu. 23. pag. 307.
Tertij reſpectu comparentis pro ſuo intereſſe nihil operatur, diſp. 17. q 6. nu. 59 pag. 310.
Tertij in praeiudicium nihil operatur clauſulam, De plenitudine poteſtatis,, diſp. 18. q. 6. n. 31. pag. 307.
Tertij praeiudicium non operatur clauſula, Pro expreſſis, diſp. 18. q. 6. nu. 44. pag. 308.
Teſtij in graue praeiudicium nihil operatur clauſula, Motu proprio, diſp. 18. quaeſ. 6. nu. 26. pag. 307.
TESTIVM vocandorum, atque examinandorum qualitates quo ad perſonam promouendi, quae ſint, diſp. 8. q. 2. nu. 2. pag. 92.
Teſtes eſſe poſſunt in eorum cauſis Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſae, in priuil. memor. ad finem impreſſo nu. 27. pag. 453.
TEX. in cap. ſi de terra, de priuileg. declaratur diſput. 16, quaeſ. 15. num. 5. pag. 252.
Tex. in cap. cum ex officij, de praeſcript. declaratur, diſp. 19. quaeſ 3. num. 5. pag. 314.
Tex. in can. peruenit, 91. diſtin. declaratur, diſput. 19. q. 1. num. 3. pag. 312.
THEATINI à quonam fuerint exempti ab Epiſcoporum Iuriſdictione, diſput. 15 quaeſ. 4. nu. 23. pag. 158.
Theatinorum Clericorum Regularium Religio à quonam tempore, & à quo coeperit, & approbationem obtinuerit, diſp. 2. q. 16. nu. 20. pag. 30.
TIMORATVS quòd eſſe debeat Abbas, quomodò intelligatur, diſp. 26. gloſſ 13. nu. 1. pag. 440.
Timor Domini eſt initium ſapientiae, ibid. nu. 2.
TITVLVM, & poſſeſſionem inficit decretum irritans, quandò intrat conſtitutio, cui adhaeret, diſp. 18. quaeſ. 6. num 48 pag. 308.
TRADITIO Regulae, Baculi, & Anuli quomodo ſit electo, diſp. 11. quaeſ. 14 nu. 31. pag. 120.
TONSVRAE Monachorum antiquitas, diſput. 27. quaeſ. 2. nu 1. pag 444.
Tonſurae forma triplex apud veteres, ibid. nu. 2.
TRANSITVS vt fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur ratio Clericatus, quam arctitudo, diſput. 25. quaeſ. 1. nu 92. pag. 385.
Tranſitum ad aliam Religionem praetextu literarum Apoſtolicarum facere non poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani, in priuilegio memorabili ad finem impreſſo, nu. 29 pag. 453.
TRIBVTVM fuit à Christo Domino ſolutum, non quia debuit, ſed quia voluit, diſput. 15. quaeſ. 20. num. 2. pag 221.
Tributum imponi non poteſt ſuper bonis non ſolum patrimonialibus, ſed etiam ſuper bonis donatis, emptis, & quocunque canonico titulo ad Eccleſiam, & Eccleſiaſticas perſonas translatis, ibid. nu. 3.
Tributum, vectigal, gabella, telonium, & alia huius generis ſignificant exactionem debitam Principibus, ſinè Communitatibus, diſput. 15. quaeſ. 21. num. 1. pag. 227.
Tributum, vectigal, & alia in ſpecie quid ſignificent, & quam differentiam habeant inter ſe, diſput. 15. quaeſ. 21. nu. 2. pag. 227.
TVNICA, & Dalmatica, quid denotent, diſp. 20. quaeſ. 1. num. 9. pag. 321.
TVNICELLA quomodò, & qualiter fieri debeat, diſput. 22. quaeſ. 4. nu. 16. pag. 350.
TVRBVLENTVS quis dicatur, diſp. 26. gloſſ. 7. nu. 1. pag. 436
Turbulentia eſt Abbati fugienda, ibid. nu. 2.

V

VALLIS Collium Ordo quandò nam exordium habuerit, diſput. 2. quaeſ. 15. nu. 6. pag. 25.
VALLIS VMBROSAE Congregatio à quibus Summis Pontificibus priuilegiorũ ſuorum cõfirmationem obtinuerit, diſput.

diſput.18.quaeſ.3.nu.8.pag.288.

Vallumbroſana Congregationis Abbates, tàm ſpecialiter, quàm vniuerſaliter gaudent priuilegijs vtendi ſuſignys Pontificalibus, diſ.20.q.1.nu.17.pag. 322

Vallumbraſana Congregatio à quonam, & quo tempore exordium ſumpſerit, atque eius approbatio, diſput. 2. quaeſ. 15.nu.4. pag.22.

Vallumbroſana Congregatio à quonam ſuorum Monaſter.orum, & locorum, & perſanarum immunitatem ab Ordinariorum, & altorum poteſtate obtinuerit, diſp.15. quaeſ.4.nu. 6.pag 151.

Vallumbroſana Congregatio decimarum ſolutioni adſtricta non eſt, diſp.15. quaeſ.18.nu.11.pag. 205.

Vectigal quid ſit, diſput. 15. quaeſ. 21. nu.2.pag.227

Venia eſt ſtatìm à Monacho petenda, cum aliquid in Refectorio coram fratribus exeedit, diſp.2. quael.13. ſub Concil. num. 41.pag 18.

Veniam petere recuſari poteſt à Monacho die Dominico, ibid.nu.72.

Verba narratina, qua principaliter non proferuntur propter ſe, plenam probationem non faciunt, diſp.15.quaſ. 5.num.5. pag. 163.

Verba priuilegij, tali Manaſterio, vel Eccleſiæ, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid moleſtiæ inferatis, *quid operentur. ibid.n 19.pag.164.*

Verba priuilegij Pantificis ſecundum Canones, nan ſecundum leges ciuiles interpretanda ſunt, diſput. 16. quaſ. 5.n.8.pag.241.

Verba narratina Papæ probant, quandò ſunt geminata, diſp. 25.quæſ.1.n.60.pag 383.

Et in antiquis, ibidem num.61 pag. ead.

Et quandò ſuat emanata Motuproprio, ibid. num. 62. pag.ead.

Verba diſpoſitiua quæ, diſp.25.quaeſ.1.n.58 pag.ead.

Verba enunciatiua, prolata per modum cauſæ probant, ibidem num. 59 pag ead.

Verbum Nouella, idem importat, quod Noua, ibid. num. 278 pag 10.

Verbum, Nouum, quandoque accipitur pro vltimo, ibid. n.279.

Verba narratina Papæ non probant, niſi ad effectum, ad quem ſunt prolata, ſecus quanda principaliter contingit ſuper illis dubitari, ibid.n.287 pag. 411.

Verba aliquid operari debēt, diſ 18.quæſ.6.n.63.pag.310.

Verba ſunt iatelligenda, non ſecundum quod ſanant, ſed ſecundùm mentem, & intentionem proferentis, ibid n. 68.pag.310.

Verba, Et decretis Sacri Concilij Trident. non adoerſantur *reuocant ſolùm priuilegia, quae à praedicto Sacra Concilio Tridentina reuacata ſant per clauſulam,* Non obſtantibus, *diſp.18.quaeſ.3.n.3 pag 304.*

Vestimenta nec ſatis pretioſa, nec ſatis vilia, ſed mediocria ferre debent à Monachis, diſp. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. *nu.21.pag.17.*

Veſtimenta, ac calceamenta, quoties expedit, Fratribus *dari debent, ibid.nu.53.pag.18.*

Veſtimenta lana, àc liona contexta quis induere non debet, diſput.5.quaſ.11.n.3.pag.62.

Veſtimenta Abbatis electi qualia eſſe debent, diſput. 11. quaſ.14.nu.20.pag.119.

Vestis ſola linea eſt habitus Canonicorum Regularium, catera verò indumenta ſunt ex accidenti, & non mutant ordinem, diſp.25.quaeſ.1.n.31.pag.381.

Veſtes ſacrae benedictionem amittunt, & rebenedici debeat, quandò ita franguntur, vt ad vſum, àd quem deſtinatae fuerunt amplius aptae non ſint, diſp.22.quæſ. 4 nu.1.pag.349.

Veſtes ſacrae quandò ex vetuſtate, eò deducta ſunt, vt diuinis vſibus ampliùs inſeruire nequeant, quid ſit faciendum, ibid nu.2.

Veſtium ſacrarum ſignificationes vide remiſſiuè, ibidem nu.3.

Veſtes Abbatis debent eſſe coloris Religionis profeſſae. niſi ex priuilegio Sedis Apoſtolicae ſuper hoc diſpenſetur, diſp.20.quæſ.2.n.5.pag.326.

Vexatio eorum, qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe valent, pecunia oblata redimi non poteſt à non habente ius in re, abſque ſimonia, diſput. 10.quæſ.4.num. 3. pag.105 declara vt nu.4.

Vexatio, oblata pecunia, redimi poteſt ab iniuſtè vexantibas, qui obeſſe ſolum, & non prodeſſe valent, etiam ante ius quaeſitum, diſp.10.quaeſ. 4. num. 5. pag.105.

Vexatio à ſubornatoribus Electarum redimi poteſt abſque ſimania, ibid.nu.6. Declara, vt nu 7.

Vexatianem iniuſtam patiens ad illam redimendam ſpirituale aliquid tradere non poteſt abſque ſimonia, ibid nu.8.

Vigilans Praelatus eſſe debet, praecipuè circà Dei cultam, diſp 26 gloſſ 13 n.13.pag 441.

Vilissimus reputandus eſt, qui caeteris dignitate praeſtat, niſi pracellas etiam ſcientia, & ſanctitate, diſp. 5. quaſ.13.num 2 pag.64.

Villa cuſtodienda non eſt Monachis cõmittenda, diſp. 2. quaſ. 13. ſub Concil num. 26 pag.17.

Villelmitani, ſiue Albarum Mantellorum Praelati in Gal*lia à Rege nunquam nominantur, diſp 7.quæſ.5. num. 9.pag 84.*

Villelmitarum, ſeu Montis Virginis Congregatio à quonam, & quo tempore fuerit inſtituta, diſp.2.quaeſ.15. nu.9 pag.26.

Virtutibus, & omnibus animi dotibus Abbatem, & Praelatum praeditum eſſe decet, diſput. 26. gloſs. 13. num.14 pag 441.

Visitatio Parochiae Monaſterijs exemptis annexae abſque grauamine ab Epiſcopa fieri debet, diſp.15. quæſ. 7. nu.47.pag.177.

Viſitatio perſanarum ſecularium exercentium curam animarum fieri nan debet ab Epiſcopis in Monaſterijs in quibus reſidentiam Generales Ordinum, dip.15.quaeſ. 7. nu. 49.

Viſitatio Eccleſiarum Monaſteriorum exemptorum ab Epiſcopo fieri nan poteſt, ibid.nu.50.

Vita Manaſtica fuit perfectè inſtituta à Chriſta Domino, diſp.2.quaeſ.8.n.1.pag. 13.

Vita Monaſtica, ac Religioſę cultores nonnullos floruiſſe traditur poſt Chriſti Domini, & SS. Apoſtolorum tempora, diſp.2.quaeſ.11.per totum pag.14.

Vita Abbatis Monachis exēplo eſſe debet, diſp.27.quaeſ. 9.n. 1. pag.448.

Vita actiua eſt magis frugiſera, quàm contemplatina, diſp 25.quaeſ.1.nu. 171.pag.393.

Viuere in communi denatat paupertatem. diſp.25.quaeſ.1. nu.35.pag.382.

Vnioni Praelatus ſtudeat, & negligat ſuſpicionem, ſocietatis expultricem, &c. diſ.26.gloſſ.11.n.4.pag.434.

VNIVERSITATIS negotia per contumaciam particularium impediri non debent, diſp 5. quaeſ. 3. num. 14 pag. 51.
Vniuerſitate ab aliqua quæ fiunt, nomine Vniuerſitatis fieri debent per congregatos, in vnum, diſp. 5. q. 6. n 3. pag. 55.
Vniuerſitatis ius in vno ſolo remanere poteſt, diſp. 5. quaeſ. 8. n. 3. pag 58.
VOLATILIA intus, foriſuè, niſi infirmitatis cauſa, Monachi edere non debent, diſp. 2. quaeſ. 13. ſub Concil. nu. 8. pag. 17.
Volatilia comedere Monachis pracipere non debent Epiſcopi, ibid. n. 9.
Volatilia ſumere poſſunt Monachi in Domini Natali, & Paſchę feſtiuitate, per quatuor dies, ibid. n. 78. pag. 19.
VOLVNTAS non fertur in incognitum, diſp. 16. quaeſ. 10. n. 8. pag. 246.
VOTVM Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientię Chriſtus Dominus inſtituit, diſp. 2. quaeſ. 8. nu 2. 3. & 4. pag. 13.
Votum ab Electoribus abſentibus exprimi non poteſt, nec per literas, nec per extraneum, ſi nullus de Capitulo Procurator eſſe recuſet, diſp. 5. quaeſ. 4. nu. 7. pag. 52.
Vota ſingulorum Electorum ſecretè exquirēda ſunt à Scrutatoribus, & an viua voce, vel in ſcriptis per ſchedulas tradenda ſint, diſput. 5. quaeſ. 6. num. 8. pag. 55.
Vota in communi quandò publicari dicantur, ibid. n. 12.
Votorum Collatio quomodo facienda ſit, ibid. n. 13. pag. 56.
Votorum Collatio facienda eſt mox poſt publicationem electionis, ibid n. 16.
Vota, & ſtudia quibus ſunt diuerſa, cohęrere, & coniungi non poſſunt, diſp. 5. quaeſ. 11. n. 4. pag 62.
VSVRARII poſſunt ab Ordinario impediri, ne ſepeliantur in loco etiam exempto, diſput. 15 quaeſ. 7. verſ. Ordinarius poteſt ſe, pag. 183.
Vſurarij Eccleſiaſticæ Sepulturę traditi, ab Ordinario mandari poteſt, vt humo eximantur, alias contrauenientes puniri poſſunt, ibid.
VTILITAS Eccleſiae, vel Reipublicae eſt iuſta cauſa non reſidendi, diſput. 14. quaeſ. 4. num. 8. pag. 139.
Vtilitas Eccleſiae excuſans à reſidentia conſideratur reſpectu Eccleſiae, in qua tenetur quis reſidere, limita, vt nu. ſeq. ibid num 9 pag. 140
Vtilitas euidens Reipublicae, quæ intelligatur, ibid. nu. 10.
VVLTVS hilaritas in Prelato requiritur, vt ſubditi hilares fiant, diſput. 26. gloſſ. 7. nu. 4. pag. 436.

Z

ZELOTYPIA quid ſit, diſp. 26. gloſſ. 10. nu. 1. pag. 437.
Zelotypia in Abbate, qui Chriſti perſonam gerit, vituperanda, ibid. n. 3.
ZELO Abbas boris ſingulis ardere debet, ibid. nu. 2.

INDEX FORMVLARII REGVLARIS,

Alphabetico ordine diſpoſitus.

A

ABBATVM *literæ patentes*, *formula* 17. *pag.*467.

B

BEneficij ſimplicis collatio vacantis per liberam reſignationem de eo factam in manibus Ordinarij, *form.*106.*pag.*492.
Bulla pro Ordinatis quatuor minoribus Ordinibus, *form.* 34 *pag.*475.

C

COllationis Eccleſiæ Parochialis literæ patentes, *form.* 103.*pag.*491.
Collatio beneficij ſimplicis vacantis per liberam reſignationem de eo factam in manibus Ordinarij, *form.*106. *pag.*492.
Comendatitiæ literæ, *form.*35.*pag* 475.
Confeſſarij ſecularis licentia, *form.*81.*pag.*486.
Confeſſarij Regularis licentia, *form* 82. & 83.*pag.*486.
Confeſſarij Monialium licentia, *form* 74 *pag.*486.
Confeſſarij Monialium ad crates tantùm, ſiuè ad locutoria licentia, *form.*85.*pag.*487.
Confeſſarij Monialium licentia, qui neceſſitate vrgente intra clauſtra Monaſterij miniſtraturus eſt Sacramenta, *form.*76 *pag.*487.
Confeſſarij Monialium alia licentia, *form.*87.*pag.*487.
Confeſſarij extraordinarij electio, *for.*39.*pag.*474.
Confeſſariorum licentia à Superiore Regulari obtenta, *form.*36 *pag.*475.
Confeſſorum literæ patentes, *form.*37.*pag.*475.
Confeſſorum Ordinariorum Monialium literæ patentes, *form.*38.*pag.*475.
Culpa facienda, *form.*75.*pag.*484.

D

DEpoſitarij, & Exactoris Eccleſiæ vacantis deputatio, *form.*105.*pag.*491.
Denunciatio in viſitatione ſeruanda, *form.*57.*pag.*478.
Dimiſſoriæ literæ per Abbates Conuentuales faciendæ quandò dimittunt ſubditos ad ſuſcipiendos Ordines, *form.*32.*pag.*472.
Dimiſſorias faciendi conceßio facultatis, *formul.* 33. *pag.*472.
Dimiſſoriales literæ pro prima Tonſura, *formul.* 78. *pag.*485.
Dimiſſoriales literæ pro Ordinibus minoribus, *form.*79. *pag.*485.
Dimiſſoriales literæ ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, *form.*80.*pag.*486.
Diſpenſatio ſuper denunciationibus Matrimonij, *form.* 91.*pag.*488.
Donationis iuriſpatronatus aſſenſus, *form.*108.*pag* 492.

E

EDictum de examine eorum, qui Eccleſiæ parochiali præferendi ſunt, *form.*101. & 102.*pag.*490.
Epiſcopatum acceptandi licentia pro Religione Dominicana, *form.*6. & 7.*pag.*461.
Examinis, & approbationis pro Parocho fides, *form.*102. *pag.*490.
Examen teſtium, *form* 69. & 70.*pag.*482.
Examen teſtium circa delictum notorium, *formul.*71. *pag.*483.
Examen teſtium circa factam denunciationem contra aliquem delinquentem, *form.*72 *pag.*483
Examen teſtium ſuper fama, *form.*73.*pag.*483.
Examen Rei, *form.*74 *pag* 484.

F

FActorum vrbanorum licentia ad intrandum ſepta Monaſteriorum Monialium, *form* 97.*pag.*489.

G

GVbernatoris Monialium electio, *formul.* 29.*pag.* 471.

I

ILlegitimorum Fratrum diſpenſatio in Ordine Prædicatorum, *form.*30.*pag.*472.
Incorperandi aliquem Heremitam in oblatum alicuius Congregationis cum iuramento obedientiæ literæ patentes, *form.*50.*pag.*476.

Inſti-

Inſtitutio capellæ de iurepatronatus, form.104.pag.491.
Inquiſitoris in Religione Dominicana inſtitutio, form.22, pag.469.
Interrogationes in informationibus ſumendis de ingredi volentibus Religionem, form.66 pag.480.
Interrogatoria in examine teſtium viſitationis, form. 68. pag.481.
Iubilæi in anno licentia veniendi Romam, form. 33. pag.477.
Iuramentum præſtandum his, qui volunt Religionem ingredi, fidemq; de vita, & moribus neceſſariam non habent, form.67.pag.481.
Iuramentum, ac profeſsio fidei à Miniſtris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittenda, form.8 pag.462.
Iuramentum præſtandum ab admittendis intra clauſuram Monaſteriorum Monialium, form.99.pag.489.
Iuriſpatronatus aſſenſus, form.107.pag.492.

L

LAuretanæ Virginis ſacras Aedes petendi licentia, for.56.pag.478.
Lectoris principalis inſtitutio, form.24.pag.470.
Licentia ad arctiorem vitam, form.31.pag.472.

M

MAgiſterij ad promotionem in Religione Dominicana literæ patentes, form.22.pag.469.
Medici, & Chirurgi facultas ad intrandum Monaſteria Monialium, form.94.pag.489.

O

OBedientiæ literae patentes, form.51.pag.476.
Olitorum, aut aliorum huiuſmodi operariorum licentia ad intrandum ſepta Monaſteriorum Monialium, form.98 pag.489.
Operariorum, baiulorum, aliorumq; artificum licentia ad intrandum Monaſteria Monialium, form.95.pag.489.

P

PArticipationis literae patentes, form.46.pag.475.
Participationis ad Beneficia, & ſpiritualia dona Ordinis Praedicatorum literae patentes, formul. 47. pag.475.
Participationis ad ſpiritualia dona, caeteraq; exercitia Congregationis Vallis Vmbroſae literae patentes, form.48.pag.475.
Participationis literae aliae patentes, formular. 49. pag.476.
Participationis pro oblatis ſecularibus literae patentes, form.52.pag.476.
Praedicatoris Regularis licentia, form 88.pag.487.
Praedicatoris in Eccleſia Monialium licentia, form.89. pag.487.
Praedicatoris licentia, form.90.pag.488.
Proceſſus quomodò incipiendus per viam Inquiſitionis generalis quo ad perſonas tantùm in delicto facti permanentis, form.61.pag.479.
Proceſſus quomodò incipiendus per viam Inquiſitionis generalis quo ad delicta ſolum, for.62.pag.479.
Proceſſus quomodò incipiendus per viam Inquiſitionis ſpecialis, ſiuè ſolemnis, for.63.pag.480.
Proceſſus quomodò incipiendus per viam exceptionis form 64 pag.480.
Proceſſus quomodò incipiendus contra infamatum repertum in inquiſitione generali, ſeu in viſitatione, form.65.pag.480.
Praedicatoris licentia per Superiorem Regularem concedenda, form.40 pag.474.
Praedicandi licentia, form.42 pag.474.
Praedicatoris proprij Ordinis licentia, formula 43. pag.474.
Praedicatoris miſſio in Religione Dominicana, form.44. & 45.pag.475.
Prioris electi per ſcrutinium in Religione Dominicana confirmatio, form.25 pag.470.
Prioris electio per R. P. Prouincialem Ordinis Praedicatorum quandò ad illum propter aliquem defectum poteſtas eligendi deuoluta eſt, form.26. pag.471.
Prioris Abbatiæ literæ patentes, form.18.pag.467.
Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium profeſſio, & iuramentum, form.11 pag.464.
Procuratoris Generalis in Romana Curia pro Congregatione Cæleſtinorum literæ patentes, formul. 10. pag.463.
Profeſſio fidei Prouincialium titularium Ordinis Minorum Conuentualium, form.9 pag 463.
Profeſſio, & iuramentum Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium, form.11.pag.464.
Profeſſio Clericorum Ordinis Minorum Conuentualium, form.1.pag.460.
Profeſſio pro laicis Ordinis Minorum vernacula lingua, form.2.pag.460.
Profeſſio fidei à Miniſtro Generali electo Ordinis Minorum Conuentualium emittenda cum iuramento, form.4.pag.460.
Publicatio poſt noui Generalis electionem facienda in Ordine Minorum Conuentualium, form.3.pag.460.
Puellam recipiendi in Monaſterio ad habitum Religionis licentia, form.100.pag.490.

R

ROſarij in Confraternitate licentiæ ſcribendi, form. 53. & 54.pag.477.

S

SCrutinij, ſeu decreti electionis literæ mittendæ ad confirmatorem in Religione Dominicana, form.5. pag 461.
Sententia definitiua, form.76.pag.484.
Sententia, in qua declaratur innocentia Rei, form. 77. pag.485.
Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Ordine Prædicatorum literæ patentes, form. 27. pag.471.
Subprioris inſtitutio pro Ordine Prædicatorum, form. 28 pag.471.

Veſpe-

V

VEſperas, & Miſſam Abbatiali *more celebrandi licentia pro Abbatibus modernis, formul.* 19. *pag*.468.
Vicary ſuper tota prouincia Dominicana inſtitutio, form.20.*pag*.468.
Vicarij in tali vel tali loco conſtitutio, formul. 23. *pag*.470.
Villicorum, ſeù Colonorum *licentia ad intrandum monaſteria Monialium, form*.96.*pag*.489.
Viſitationis Abbatialis Eccleſiarum tàm Regularium, quàm ſecularium intimatio, form.12.*pag*.464.
Viſitationis, ſeù inquiſitionis generalis proceſſus ſimpliciter inceptus, form.60.*pag*.478.
Viſitandi Monaſteria Monialium facultas, form. 92. *pag* 488.
Viſitandi Monaſteria Monialium ex delegatione Apoſt. facultas, form.93.*pag*.488.
Viſitatoris inſtitutio pro Religione *Dominicana, form*.13. *pag*.465.
Viſitatorum literæ patentes pro Congregatione *Cæleſtinorum, form*.14 *pag*.465.
Viſitator vbi procedit per viam denunciationis, quę facere debeat, form.58.*pag*.478.

F I N I S.